

Om

ni

de

ni

ni

ni

ornatu orationis tanquam veste detracta veritatem suis coloribus depingens, fideles ad Dei amorem accendens, & ad cœleste regnum viam, qua recta iter clarè ostendens. Quæ cum præcipua sint, quæ ob oculos semper verbi Dei minister habere debet, & hæc omnia autor scælicetissimè adipiscatur, non est ei vitio vertendū, quòd æquabili & temperato orationis genere, potius, quam eleganti, lauto, diuite, splendidoque dictionum apparatu uti voluerit, præcipuè cum verissimum illud D. Basilij sit. Dictionis inaffectata & incompressa simplicitas decora mihi videtur, & conueniens professioni Christiani Doctoris, cuius est non ad ostentationem magis scribere quàm ad publicam utilitatem. Cui consonant quæ dicit Diuus pater Augustinus 4. de doctri. Christiana cap. 11. Quid prodest clavis aurea si non aperit, aut quid obest lignea si aperit? Itaque ut rem in pauca complectar, & quid de his libris sentiam, breuiter explicem, existimo illos esse futuros omnibus verbi Dei concionatoribus, & fidelibus vtilissimos, & Ecclesiæ Christi maximos ex eis fructus capturam. In cuius rei testimonium manu propria subscripsi in conuentu Sancti Stephani Salmanticensis, die 9. Iunij. 1582.

Frater Dominicus

B. es.

AD AVTHORIS
CONCIONES.

Epigramma.

Septiingæ domitor quondam Tirynthius Hydræ,
Attriuit septem germina prolis humi.
Iste Diez venit, qui Ditis conuocat umbras,
Qui septena secat crimina plena nece.
Ille dies foelix, claua quo cæsa trinodi,
Vertice recta nouo lurida monstra manent.
Iste Diez vigeat, qui pectine recta deserto
Criminis horrendi stemmata flexa plicat.
Ille dies rutilos Alcidem vexit in axes:
Inclutus iste Diez sydera fronte ferit.

Post fera fata polos
PETRVS DVBOYS, Tholof.

FRATER PHILIPPVS
DIEZ, CHRISTIANO
LECTORI SALVTEM.

SCRIBENS Diuus Paulus epistolam primam ad Thessalonicenses, 2. c. dicit: Facti sumus in medio vestrum tamquam si nutrix foueat filios suos: ita desiderantes vos, cupido volebamus tradere vobis non solum Euangelium Dei, sed etiam animas nostras: quoniam charissimi nobis facti estis. Hac erat illorum celestium Apostolorum, nostræq; sanctissima fidei patrum charitas. Et licet ego miserimus, ac maximus peccator sim, his tamen celestibus excitatus exemplis animarum salutem studiosissime concupiscens hoc opus in lucem edere curavi: in quo labori, quos in toto vite meæ cursu, atque in literarum studiis toleravi, flores illucescunt. Intelligentesque plurimi viri eximia probitatis, literarumq; splendore non mediocriter illustrati, hunc librum maxima animarum adificatione esse futurum, meum hoc desiderium adiuuerant, me saepenumero sollicitando, mihiq; persuadendo, maximū fore malum si res tam utiles, ac necessarias cum ad explorandos quamplurimos Euangelica doctrinæ, totiusque sacra pagina fontes, tum ad hominum mores, vitamque prorsus in officio continendam, quas triginta annorum spacio predicavi, literis nō mandarem: quæ quidem, diuina cæ-

lesti numinis aspirante gratia maxima luci futuris temporibus esse possunt. Quæ cum ita sint, Christiane lector, per viscera misericordia Dei nostri te deprecor, ne tot thesauros, quos hic ita in multis, nimisque profundis considerationibus, quàm literalibus innumerabilium obscurissimorum locorum divina scriptura declarationibus inuenies, absconditos delirere patiaru. Quos ut recte intelligas, maxima cum attēione, & simul cum puritate cordis piæque intentione legere debes, quò ex his spiritalibus admonitionibus fructum percipias: ne meum pium desiderium finis sui immune remaneat. Quod, ut feceris, labores, quos Deus à me suscipi voluit, multum tibi coducunt, & perquam paucissimis libris indigebis, quos antea tibi diligenter euoluere necessum erat. Etenim tot, tamque notabilia in hoc quadruplici quadragesimali mysteria reperies, ut quamuis plurimos annos viuas, concionandi potius tempus, quàm illa tibi defutura sint. Præterea super Euangelia, quæ in reliquis anni temporibus tam in Dominicis diebus, quam in sanctorum solennitatibus à sancta Ecclesia decantantur alia tria volumina (si Deus Optimus Maximus faxit, mihi que valetudinem cum vita concedat, ad quod impetrandum tua pia preces maximè proderunt) à me componenda sunt. In quibus omnibus quicquid dixerò sacrosancta Matris Ecclesie correctioni volo submitti. Nec verò vitio vertendum censeas, librum hunc implicatis, nimumque curiosis lingua latine phrasibus, ac decoris rhetorica elocutionis floribus carere. Neque enim eis indiget. Imò velim tibi persuadeas, eum ita plano, atque comuni sermone consilio fuisse compositum, videlicet ne tot, tamque diuina mysteria, quor lucido, ac perspicuo dicendi modo meridiana luce clariora competes, intricata, atque obscura orationis tenebris delitescant. Vale.

SVMMA OMNIUM CON-
CIONVM, QUÆ IN HOC PRIMO
QVADRAGESIMALI VOLV-
mine explicantur.

- D**OMINICA in septuagesima.
Euang. Simile est regnum celorum
homini patrifamilias, &c. Mat. 20.
par. 1. pagina 1. & par. 2. p. 1.
Dominica in Sexagesima. Exiit qui
seminat. Luc. 8. par. 1. p. 10. par. 2. p. 29. & par.
2. p. 16.
Dominica in Quinquagesima. Assumpsit Iesus duo-
decim discipulos suos secreto. Luc. 18. par. 1. pa. 19.
& par. 2. p. 29.
Feria quarta Cinerum. Cum ieiunatis, nolite fieri si-
cut hypocrita. Mat. 6. par. 1. p. 27. & par. 2. p. 42.
Feria quinta. Cum intrasset Iesus Capharnaum, accessit
ad eum Centurio. Mat. 8. par. 1. p. 38.
Feria sexta. Audistis quia dictum est antiquis, Diliges
proximum tuum. Mat. 5. par. 1. pag. 46. & par. 2.
pag. 56.
Sabbato. Cum serò esset factum erat nauis in medio
mari. Marc. 6. par. 1. p. 56.
Dominica prima Quadragesimæ. Ductus est Iesus
in desertum a spiritu. Mat. 4. par. 1. p. 64. & par.
2. pag. 70.
Feria secunda. Cum venerit filius hominis in maiesta-

te sua. Matt. 25. par. 1. p. 77.
Feria tertia. *Cum intrasset Iesus Ierosolimam, commota est vniuersa ciuitas.* Mat. 21. par. 1. p. 85.
Feria quarta. *Volumus à te signum videre.* Matt. 12. par. 1. p. 94. & par. 2. p. 86.
Feria quinta. *Ecce mulier Chananaea à finibus illis egressa.* Matt. 15. par. 1. p. 104. par. 2. p. 200.
Feria sexta. *Erat dies festus Iudaorum, & ascendit Iesus Ierosolimam.* Ioan. 5. par. 1. p. 114. & par. 2. p. 111.
Sabbatho: vide in Dominica sequenti.
Dominica secunda quadragesimæ. *Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum.* Matt. 17. par. 1. pag. 125. & 134. & par. 2. p. 125.
Feria secunda. *Ego vado & quæretis me.* Ioan. 8. par. 1. pag. 125.
Feria tertia. *Super Cathedram Moysi sederunt scribae & Pharisei.* Matt. 23. p. 1. p. 153.
Feria quarta. *Ascendens Iesus Ierosolimam, &c.* Matt. 20. par. 1. p. 162. & par. 2. p. 138.
Feria quinta. *Homo quidam erat diues.* Luc. 16. par. 1. p. 173. & par. 2. p. 150.
Feria sexta. *Homo quidam erat paterfamilias qui plantauit vineam.* Matt. 3. par. 1. pag. 184. & par. 2. pag. 163.
Sabbatho. *Homo quidam habuit duos filios.* Luc. 15. par. 1. p. 195. & par. 2. p. 177.
Dominica tertia Quadragesimæ. *Erat Iesus eiciens demonium.* Luc. 11. par. 1. p. 205. & par. 2. p. 189.
Feria secunda. *Quanta audimus facta in Capernaum.* Luc. 4. par. 1. p. 216.
Feria tertia. *Si peccaueris in te frater tuus.* Matt. 18. par. 1. p. 226.

Feria

Feria quarta. *Magister, volumus à te signum videre.* Matt. 15. par. 1. p. 235. & par. 2. p. 202.
Feria quinta. *Surgens Iesus de synagoga introiuit in domum Simonis.* Luc. 4. par. 1. p. 247.
Feria sexta. *Venit Iesus in ciuitatem Samaria.* Ioan. 4. par. 1. p. 257. & par. 2. p. 217.
Sabbatho. *Perrexit Iesus in montem Oliueti.* Ioan. 8. par. 1. pag. 269. & par. 2. p. 232.
Dominica quarta Quadragesimæ. *Abiit Iesus trans mare Galilæa.* Ioan. 6. par. 1. pag. 280. & par. 2. pag. 247.
Feria secunda. *Inuenit in templo vendentes oues.* Ioan. 2. par. 1. p. 290.
Feria tertia. *Iam die festo mediante ascendit Iesus in templum.* Ioan. 7. par. 1. pag. 302.
Feria quarta. *Vidit hominem cæcū à natiuitate.* Ioan. 9. par. 1. p. 314. & par. 2. p. 261.
Feria quinta. *Ibat Iesus in ciuitatem Naim.* Luc. 7. par. 1. pag. 324.
Feria sexta. *Erat quidam languēs Lazarus.* Ioan. 11. par. 1. p. 335. & par. 2. pag. 276.
Sabbatho. *Dicebat Iesus turbis Iudaorum: Ego sum lux mundi.* Ioan. 8. par. 1. p. 347.
Dominica in passione. *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Ioan. 8. p. 1. p. 357. & p. 2. pag. 291.
Feria secunda. *Miserunt principes, & Pharisei ministros.* Ioan. 7. par. 1. p. 367.
Feria tertia. *Ambulabat Iesus in Galilæam.* Ioan. 7. par. 1. p. 378.
Feria quarta. *Facta sunt encenia Ierosolymis.* Ioan. 10. par. 1. p. 388. & par. 2. p. 307.
Feria quinta. *Rogabat Iesum quidā Phariseus, vt mīdaret*

- ducaret cum illo. Luc. 7. par. 1. p. 399. & par. 2. pag. 322.
- Feria sexta. *Collegerunt Pontifices & Pharisei concilium aduersus Iesum.* Ioan. 11. par. 1. pag. 412. & par. 2. pag. 336.
- Sabbato. *Cogitauerunt principes sacerdotum, ut & Lazarum interficerent.* Ioan. 12. par. 1. p. 423.
- Dominica in Ramis Palmaram. *Cum appropinquaret Iesus Ierosolymis.* Matt. 21. par. 1. p. 432. & par. 2. p. 349.
- Feria quinta in cena Domini, mandatum. *Cum dilexisset suos.* Ioan. 13. par. 1. p. 443. & par. 2. pag. 363.
- Sermo de Passione Domini. par. 1. p. 459. & par. 2. pag. 379.
- Dominica Resurrectionis. *Maria Magdalene, & Maria Iacobi emerunt aromata.* Marc. 16. par. 1. p. 474. & par. 2. pag. 398.
- Feria secunda. *Duo ex discipulis Iesu ibant ipsa die in castellum.* Luc. 24. par. 1. p. 484. & par. 2. p. 408.
- Feria tertia. *Stetit Iesus in medio discipulorum.* Luc. 24. par. 1. p. 497.
- Feria quinta. *Maria stabat ad monumentum foris plorans.* Ioan. 20. par. 1. p. 507.

INDEX

INDEX AVTHORITATVM SACRÆ SCRIPTV-

RÆ, IN HOC OPERE SPARSIM
expositarum, iuxta ordinem
noui & veteris
Testamenti.

Genesis.

- 1 Fiar firmamentum in medio aquarū. par. 1. p. 409. num. 40.
- 2 Germinet terra herbam viuentem, &c. par. 1. p. 489. num. 20.
- 3 Dominamini piscibus maris & volatilibus celi, & bestiis terræ. par. 1. pag. 40. nu. 11. & par. 2. p. 1. nu. 1.
- Dixit Deus: Fiar lux, & facta est lux. par. 1. p. 71. nu. 27.
- 1 Spirauit Deus in faciem eius spiritaculum vitæ: & factus est homo in animā viuentem. par. 1. pag. 366. num. 17.
- Et tulit Deus hominem, & posuit eum in paradyso voluptatis, ut operaretur, & custodiret illum. par. 1. p. 3. 2. num. 22.
- Ex omni ligno paradyfi comedet, de ligno autē scientie boni & mali ne comedas. par. 1. p. 124. nu. 39. & par. 2. p. 249. num. 9.
- 3 Vidit mulier quoddam bonū esset lignū ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile, tulit & comedit. par. 1. p. 275. num. 27.
- Cur præcepit vobis Deus, ne comedetis ex omni ligno paradyfi. par. 2. p. 81. num. 43. & p. 299. num. 3.
- Mulier quā dedisti mihi, &c. par. 2. p. 15. num. 55.
- Quia audisti vocem vxoris tuæ, maledicta terra in opere tuo. par. 2. pag. 301. num. 41.
- In sudore vultus tui vesceris pane

I N D E X

- panctuo. par. 1. p. 352. nu.
23. & par. 2. p. 1. nu. 3. & p.
391. num. 47.
Maledictus es inter omnia
animantia par. 2. pag. 135.
num. 40.
Num custos fratris mei sum
ego? par. 1. p. 235. num. 37.
4 & 5 Vixit Adam annos
nongentos triginta, &
mortuus est. par. 1. p. 120.
num. 28.
6 Videntes filij Dei filias
hominū quod essent pul-
chre, acceperunt sibi vx-
ores ex omnibus quas ele-
gerant. par. 1. p. 57. nu. 5.
7 Rupit sunt omnes fontes
abyssi, par. 2. p. 416. n. 28.
9 Arcum meum ponam in
nubibus. par. 2. p. 348. nu.
48.
Hoc est signū fœderis quod
dō inter me & vos, &c.
par. 1. p. 420. nu. 34.
Cum didicisset, quæ fecerat
ei filius suus minor, &c.
par. 1. pag. 258. num. 5.
Maledictus Chā sem⁹ seruo
rum erit fratribus suis.
par. 1. p. 40. num. 11.
12 Egredere de terra tua, &
de cognatione tua. par. 1.
p. 263. nu. 22.
13 Ne quæso sit iurgium in-
ter me, & tei fratres enim
sumus. par. 1. p. 142. nu. 31.
& par. 2. p. 276. nu. 3.
14 Da mihi animas cætera
tolle tibi. par. 2. pag. 250.
num. 14.
15 Tu ibis ad patres tuos in
pace. par. 1. p. 446. nu. 13.
Sume mihi vaccam trien-
nem, & capram, & arietē
annorū trium, turrētē-
que & columbā, &c. par.
1. p. 257. num. 41.
17 Accusauit Ioseph fratres
suos apud patrem de cri-
mine pessimo. par. 1. pag.
447. num. 16.
18 Non delebo propter de-
cem, &c. par. 1. pag. 252.
num. 23.
19 Surge, tolle vxorem tuā
& duas filias quas habes.
par. 1. p. 495. num. 43.
Surgite, & egredimini de
loco isto quia delebit Do-
minus ciuitatem hanc.
par. 1. p. 14. num. 17.
21 Ecce ancillā hāc, & filiū
eius. par. 1. p. 87. num. 3. &
pag. 200. num. 23. & par.
2. p. 71. nu. 3.
22 Per memetipsum iurauit.
par. 1. p. 502. num. 20.
Nunc cognoui quod timeas
Dominum. par. 2. pag. 44.
num. 8.
25 Da de coctione hac ruf-
fā, quia oppidū lassus
sum. par. 2. p. 154. nu. 15.
Congregatus est Abraham
ad populum suum. par. 2.
pag. 370. num. 27.
27 Surge pater mi, & come-
de de venatione filij tui
par. 2. p. 280. num. 17.

Vox

AUTHORITATVM.

- Vox quidem vox Iacob est,
sed manus manus sunt
Esau. par. 1. p. 210. nu. 22
& p. 361. num. 18.
Frumento & vino stabiliui,
cū, & tibi post hæc, fili mi
vltra quid faciā? par. 1. p.
13. nu. 13.
28 Erit mihi Dominus in
Deum, & cunctorum quæ
dederis mihi, decimas offe-
rā tibi. par. 2. p. 148. n. 39.
29 Et ecce Rachel veniebat
cum ouibus patris sui, nā
regem ipsa pascebat. par.
1. p. 262. n. 18.
30 Da mihi vxores & libe-
ros meos, pro quibus ser-
uiui tibi: tu nosti seruitu-
tem qua seruiui tibi. par.
1. pag. 246. nu. 43. & par.
2. p. 5. num. 18.
31 Tumulus iste, & lapides
sint in testimonio. par. 1.
p. 103. num. 37.
32 Vidi Dominum facie ad
faciē, & salua facta est ani-
ma mea. par. 1. p. 119. n. 16.
33 Suscipe benedictionem,
quam attuli tibi, & quam
donauit mihi Dominus
tribuens omnia. par. 1. p.
187.
Video faciem patris vestri
quod non sit erga me. par.
1. p. 375. num. 43.
In baculo meo transui Ior-
danem istum. par. 2. p. 251
num. 19.
Placabo eū muneribus quæ
precedūt, & postea vide-
bo illū, forsā propitia-
bitur mihi. par. 2. p. 6. n. 16.
4 Turbastis me, & odio-
sum fecistis me Chana-
neis, & Phereiseis habita-
toribus terræ huius. par.
1. pag. 369. num. 28.
35 Mortuus est Isaac, & ap-
positus populo suo. par. 2.
pag. 370. num. 27.
37 Ecce populus filiorum
Israel multus & fortior
nobis est, venite sapiēter
opprimamus eum. par. 1.
p. 395. num. 31.
Diligebat Iacob ipsum Io-
seph, eo quod in senectu-
te sua genuisset eum. par.
1. p. 199. num. 18.
40 Memento mei, cū tibi
bene fuerit. par. 2. p. 250.
num. 13.
41 Facta est fames in vniuer-
sa terra in Ægypto. par. 2.
p. 184. num. 29.
45 Ne irascimini in via, &c.
par. 1. p. 230. num. 16.
48 Filij mei sunt quos do-
nauit mihi Dominus. par.
1. p. 188. num. 17.
49 Benedictiones patris tui
confortatæ sunt benedi-
ctionibus patrū eius. par.
2. p. 211. num. 42.
Effusus es sicut aqua, non
crescas quia ascendisti cu-
bile patris tui, & macu-
lasti stratum eius. par. 1. p.
274. num. 22.

I N D E X

- 50 Asportate ossa mea vobiscum de loco isto. par. 1. pag. 478. num. 19.
Obiit Iacob, appositusque est ad populum suum. par. 1. p. 370. num.

Exodus.

- 1 O Domine sumus nimis imbecilles. par. 2. pag. 6. num. 19.
3 Ego ero tecum, & hoc habebis signum, quod miserim te, cum eduixeris populum meum de Aegypto, &c. par. 1. p. 67. num. 11.
Vadam, & videbo visionē hāc magnam quare non comburatur rubus. par. 1. p. 46. num. 10.
Solve calceamentum de pedibus tuis, quia locus in quo stas, terra sancta est. par. 1. pag. 295. nu. 22.
4 Quis ego sum, ut vadam ad Pharaonem? Domine, ego sum pauper colus pastor. &c. par. 1. p. 341. num. 27.
Non credent mihi, nec audient vocem meam, sed dicent: Non apparuit tibi Dominus. par. 1. pag. 28. num. 1.
5 En famuli tui flagellis credimur, & iniuste agitar contra populum tuū.

- par. 1. pag. 167. num. 11.
6 Ego Dominus qui apparui Abraham, Isaac, & Iacob, &c. par. 2. pag. 169. num. 24.
8 Orate Dominū ut auferat sanas à me, & dimittam populū ut sacrificet neo. par. 1. pag. 256. nu. 37.
Sacrificate Deo vestro in terra hac. par. 2. pag. 288. num. 48.
9 Adhuc retines populum meum? par. 2. p. 28. n. 50.
11 Adhuc tangam Pharaonē, & Aegyptū, morietur omne primogenitum in terra Aegypti, & statim senserunt. par. 1. p. 107. num. 14. & p. 251. nu. 19.
Persequar, comprehendam, diuidam spolia, implebitur anima mea, &c. par. 1. pag. 162. num. 2.
Extendit manum suam, & deuoravit eos terra. par. 2. pag. 174. num. 43.
17 In solitudine eduxit Deus aquam de petra. par. 2. pag. 73.
18 Prouide de omni plebe viros potentes & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint auaritiā, & constitue ex eis tribunos, &c. par. 1. p. 44. num. 18. & p. 424. num. 5.
19 Cauete ne ascendatis in montem, neque tangatis haec

AUTHORITATVM.

- finis illius. Omnis qui tetigerit montem, morte morietur. par. 1. pag. 16. num. 20.
20 Ego sum Dominus Deus tuus fortis, zelotes, &c. par. 2. p. 105. num. 21. & p. 265. num. 17.
Honora patrem tuū & matrem tuam, ut sis longeuus super terram. p. 2. p. 210. num. 32.
21 Si quis deduxerit virginem aedum desponsatam, dormieritque cum ea, dotabit eam, & habebit eam uxorem. par. 1. p. 92. num. 30.
Sex diebus operaberis, septimo die cessabis. par. 1. p. 115. num. 5. & par. 2. p. 14. num. 53.
25 Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est. par. 1. p. 296. num. 26.
28 Applica ad te Aaron fratrem tuum, ut sacerdotio fungatur mihi. par. 1. p. 141. num. 28.
30 Quando tuleris summā filiorum iuxta numerum, dabunt singuli pretium pro animabus suis Domino, &c. par. 1. p. 250. num. 14.
32 Nos vidistis vniuersa quae fecit Dominus coram vobis in terra Aegypti Pharaoni. par. 2. p. 93. num. 31.
33 Vade, descende de loco isto tu, & populus tuus, & mittam praecursorem tuū Angelum. par. 1. p. 112. num. 35.
Non poteris videre faciem meam, tollam manum meam, & videbis posteriora mea. par. 1. p. 410. num. 42.
34 Cum descenderet Moyses de monte, ignorabat, quod coram esset facies eius ex confortio sermonis diuini. par. 1. p. 119. n. 15.
Dominator Domine Deus misericors & clemēs, patiens, & multa miserationis. par. 1. p. 214. num. 36.
Praecide tibi duas tabulas instar priorum. par. 2. p. 17. num. 7.

Leuiticus.

- Ignis in altari meo semper ardebit, &c. par. 2. p. 8. num. 29.
10 Egredius ignis deuorauit eos, & mortui sunt coram Domino. par. 1. p. 392. num. 17.
33 Si cessauerit lepra, lauabit aqua ea quae pura sunt, &c. par. 1. p. 377. num. 38.
Non oderis fratrem tuum in corde tuo. par. 2. p. 17. num. 6.

INDEX

- 19 Agrum tuum non fecit
diverso semine. par. 1. p.
51. num. 39.
- 21 Si sacerdotis filia depre-
hensa fuerit in stupro. &
violaverit nomen patris
sui, flammis exuratur. p.
1. p. 92. num. 30.
- 23 Sumetis die primo fru-
ctus arboris pulcherrimi-
ma. par. 1. p. 358. nu. 37.
- 33 In dextera eius ignea
lex. par. 1. p. 37. nu. 6.
- Numeri.*
- 11 Congrega mihi septua-
ginta viros de senibus Is-
rael. par. 1. p. 2. 5. nu. 15.
- Cur afflixisti servum tuum
quare non inveni gratiam
coram te? par. 1. p. 166.
num. 19.
- 16 Puropta est terra sub pe-
dibus eorum, & aperiens
os suum deuoravit illos,
&c. descendentque vi-
ui in infernum operiti
humo. par. 1. p. 244.
num. 36.
- 17 Refer virgam Aaron in
tabernaculum testimo-
nij, vt seruetur ibi in si-
gnum rebellionis filiorum
Israel. par. 1. p. 80. nu. 16.
- 20 Audite rebelles & in-
teduli, num de petra hac
poterunt aquam elicere?
par. 1. p. 64. num. 31.
- Tange virga tua petram, &
illa dabit aquas. par. 1. p.
284. num. 16.
- 21 Anima nostra iam nau-
seat super cibo isto leuif-
simo. par. 1. p. 171. num.
33.
- 22 Quid tibi feci? cur per-
cutis me? par. 2. p. 197.
num. 31.
- 22 Moriatur anima mea
morte iustorum, & hanc
nouissima mea horum si-
milis. par. 1. p. 429. nu. 17.
- Num est Deus quasi homo,
vt mentiarur? p. 1. p. 302.
num. 19.
- 24 Tolleretur propter Agag
rex eius, & auferetur re-
gnum illius. par. 1. p. 355.
num. 35.
- 25 Tolle cunctos principes
populi, & suspende eos
contra solem. p. 2. p. 182.
num. 10.
- Hostes vos sentiant Ma-
dianitae. par. 1. pag. 36.
num. 28.
- 33 Erunt vobis quasi clauis
in oculis, & lancea in la-
teribus. par. 2. p. 21. nu.
26.
- Deuteronomiũ.*
- 4 Vostulit Dominus & e-
duxit de formace ferrea
Ægypti. par. 1. p. 175.
num. 9.

Hæc

AVTHORITATVM.

- Hæc est vestra sapientia co-
ram populis, vt audien-
tes vniuersi præcepta hæc
dicant, &c. par. 1. p. 309.
num. 29.
- 6 Dominus Deus noster
Deus vnus est. par. 1. p.
56. num. 18.
- 11 Omnis locus quem cal-
cauerit pes vester, vester
erit. par. 1. p. 167. num.
16.
- 12 Terra ad quam ingredie-
ris possidendam non est
sicut terra Ægypti, &c.
par. 1. p. 259. num. 7.
- 15 Si vnus ex fratribus tuis
ad paupertatem deuene-
rit. par. 1. p. 380. nu. 9.
- 17 Erit vita tua pendens
ante te. par. 1. p. 461.
num. 10.
- 18 Si tibi voluerit persua-
dere frater tuus, &c. ne
parcat ei oculus tuus,
&c. par. 2. p. 416. num.
34.
- 21 Si genuerit homo filium
cōtramacē & proteruum,
&c. lapidibus eum ob-
ruet populus ciuitatis.
par. 1. p. 201.
- 23 Non abominaberis Æ-
gyptum, quia advena
fui sti in terra eiu. par. 1.
p. 52. num. 6.
- 28 Percutiat te Dominus
cæcitate & amentia. par.
1. p. 11. num. 14.
- Dabit Dominus animam
consumptam merore, &
erit vita tua quasi pen-
dens ante te. par. 1. pag.
394. num. 27.
- 30 Testes inuoco hodie
cœlũ & terrã, quod pro-
posuerim vobis vitam &
mortem, benedictionem,
& maledictionem. par. 1.
p. 103. num. 34.
- 32 Vna eorum fellis, &
botrus amarissimus. par.
1. pag. 9. numero 34. &
par. 1. p. 149. nu. 45.
- Deuorabunt eos aues mor-
su amarissimo. par. 2. p.
204. num. 9.
- Dare magnificentiam Deo
nostro. par. 2. pag. 375.
num. 48.
- Josue.*
- 1 Confortare, & esto ro-
bustus. par. 1. pag. 310.
num. 36.
- Liber Iudicum.*
- 6 Quomodo dicis quod a-
mas me, cum animus
tuus non sit mecum?
par. 1. pag. 450. num.
29.
- Et cecidit flos super vel-
lus. par. 2. p. 160. num.
41.

2. 2.

INDEX

- Gladius Domini & Gedco-
nis. par. 1. p. 115. num. 10.
10 Ite & inuocate Deos
quos elegistis. par. 2. p.
108. num. 33.
18 Arripuerunt filij Dan mi-
sero Michæ eius idola,
sacerdotem, & quidquid
Domini erat, diripuerunt.
par. 1. p. 8. num. 31.
20 Conuenerunt omnes tri-
bus Israel ad puniendum
maximum illud peccatū
tribus Benjamin &c. par.
1. p. 279. num. 43.
1. *Regum.*
- 1 Anna cur siles & cur affli-
gitur cor tuum, nōne
ego melior tibi sum, quā
decem filij. par. 1. p. 282.
num. 8.
15 Melior est obedientia
quā uictima. par. 1. p.
346. & 357.
Recensui quæcumque fecit
Amalech Israeli, quomodo
restitit ei in via cū
ascenderet de Ægypto.
par. 1. p. 82. num. 21.
Peccauit, quia præuicatus
sum sermonem Domini.
par. 2. p. 97. num. 5.
Quæ est ista vox gregum
quæ sonat in auribus
meis? De Amalech ad-
duxerunt ea. par. 2. p. 58.
num. 9.
- 16 Vidi virum prudentem
in verbis. par. 2. p. 227.
num. 43.
17 Tulit vnum lapidem
& funda iecit & percussit
eum in fronte. par. 2. p.
328. num. 24.
Conglutinata est anima Io-
natæ animæ David. par.
2. p. 187. num. 42.
18 Visit Dominus, quoniā
filius mortis est vir qui
fecit hoc. par. 2. p. 164.
num. 4.
19 Ne peccet rex in seruum
suum David, quia non
peccauit tibi. par. 2. p.
140. num. 7.
20 Ego descendam ad lo-
cum ubi tu latebis, &
tres sagittas mittam iux-
ta eum, & iaciam quasi
exercens me ad signum.
par. 1. p. 93. num. 2.
21 Convertimini & interfici-
te sacerdotes. par. 2. p.
355. num. 25.
22 Benedicti vos à Domi-
no, quia doluistis vicem
meam. par. 2. p. 315. nu-
33.
24 Iustior es tu quā ego.
par. 2. p. 59. num. 14.
25 Benedictus Dominus
Deus Israel, qui misit te
hodie in occursum meū.
par. 1. p. 188. num. 17.
Ecco famula tua sit in an-
cillam. par. 2. p. 373. num.
42.

ult.

AVTHORITATVM.

ult. Euagina gladium tuū,
& percutere me. par. 2. p.
390. num. 45.

2. *Regum.*

- 6 Quā gloriofus fuit ho-
die rex Israel discoope-
riens se ante ancillas ser-
uorum suorum. par. 2. p.
113. num. 49.
9 Nunquid superest aliquis
de domo Saulis, ut faciā
cum illo misericordiam
Dei? par. 2. p. 263. num.
6.
12 Homo quidam habebat
multas oves, & pauper-
culus non habebat nisi
vnam paruulā, quā
habebat, & nutrierat.
&c. par. 1. p. 331. num.
32.
Quare contempsisti ver-
bum Domini, ut faceres
malum? par. 2. p. 175.
Deprecatus est David pro
paruulo, & ieiunauit ie-
iunio. par. 2. p. 45. num.
13.
14 Et à planta pedis usque
ad verticem non erat in
eo macula. par. 2. p. 30.
num. 5.
16 Dimitte eum ut maledi-
cat, Dominus enim præ-
cepit ei ut malediceret
David, &c. par. 1. p. 188.
num. 18.

3. *Regum.*

- 2 Filius Berzelai reddes
gratiam. par. 2. p. 377. nu-
58.
2 Tu nosti quæ fecerit mi-
hi Ioab. par. 2. p. 226. nu-
38.
3 Diuidatur, decur utriusque
pars pueri. par. 1. p. 385.
num. 12.
8 Tu nosti solus cor filio-
rum hominum. par. 2. p.
48. num. 26.
11 Ego scindam regnum de
manu Salomonis, & da-
bo tibi decem tribus.
par. 1. p. 432. numer.
3.
11 Ædificauit Salomō pha-
nū Chamos idolo Moab.
par. 2. p. 235. nume-
14.
13 Et exclamauit contrā
altare in sermone Domi-
ni & effusus est cinis de
altari. par. 1. p. 368. num.
3.
Altare, Altare, hæc dicit Do-
minus, &c. par. 1. p. 148.
num. 15.
4 Ingredere vxor Iero-
boam, quare aliam te
esse simulas? ego missus
sum ad te durus nuntius:
par. 1. p. 39. numero
5.

INDEX

4. Regum.

- 4 Anima eius in amaritudine est. par. 2. p. 334. num. 48.
Non habeo nisi parum olei, quo vngatur par. 2. p. 156. num. 23.
11 Nunquid est Deus in Israël, vt caris ad consulendum Beelzebuth? par. 2. pag. 226. num. 37.
10 Audiui orationem tuam & vidi lachrymam tuam, &c. par. 1. p. 170. num. 5.
Idcirco colligam te ad patres tuos, & colligeris ad sepulchrum tuum in pace, &c. par. 1. p. 345. num. 41.

Tobias.

- 2 Nolite ita loqui, quoniam filij sanctorum sumus. par. 1. p. 95. num. 36.
Noli timere fili mi, pauperem quidem vitam gerimus: sed multa bona habebimus si timuerimus Deum. par. 1. p. 413. num. 14.
Ne auertas faciem tuam ab illo paupere. par. 2. p. 41.

- num. 47.
6 Ne timeas, exentera piscem, & cor eius, & fel, & iecur reponere tibi. par. 2. pag. 363. num. 54.
8 Filij sanctorum sumus, non debemus ita coniungi sicut gentes quae ignorant Deum. par. 1. p. 53. num. 29.

Iob.

- 1 Circuiui terram & perambulauit eam. par. 1. p. 108. num. 11.
Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit ita factum est, sit nomen Domini benedictum. par. 1. p. 30. num. 17. & p. 188. num. 39. & part. 2. p. 203. num. 29.
2 Si bona suscepimus de manu Domini, mala autem quare non sustineamus? par. 1. p. 320. num. 12.
Quae est spes hypocritae, si auare rapiat? par. 1. p. 65. num. 2.
6 Fratres mei praeterierunt sicut torrens. par. 2. p. 404. num. 28.
Nec fortitudo lapidum fortitudo mea, nec caro mea auxilium est: par. 1. p. 72. num.

AVTHORITATVM.

- numero 32.
7 Memento mei Deus, quia ventus est vita mea, nec aspiciet me visus hominis. par. 1. p. 351. num. 11.
Vita hominis militia super terram. par. 2. p. 76. num. 22.
8 Nunquid vivere potest scirpus absque humore, aut crescere carectum sine aqua? &c. par. 1. p. 181. num. 35. & par. 2. p. 229. num. 51.
10 Tadat animam meam vitae meae. parte 2. p. 329. num. 27.
Dimittam aduersum me eloquium meum. par. 1. p. 331. num. 34.
Pelle & carnibus vestiisti me, ossibus & nervis cōpegisti me. par. 2. p. 153. num. 13.
11 Miseriae obliuisceris, & quasi aquarum quae praeterierunt, non recordaberis. par. 1. pag. 488. numero 17.
Cum te consumptum putaueris, eris vt Lucifer. par. 2. pagina 108. num. 32.
12 Interroga iumenta, & docebunt te. par. 2. pag. 44. num. 11.
13 Posuisti in nemo pedem meum, & obseruasti omnes semitas meas. par. 1. pagina 178. numero 103.
14 Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? parte 1. pagina 191. numero 8.
Putasne mortuus homo rursum viuet? par. 1. p. 488. num. 17.
Sicut mercenarij dies eius. parte 2. pagina 1. numero 1.
18 Deuoret pulchritudine cutis eius. par. 2. p. 49. numero 16.
15 Terrebit eum tribulatio, & angustia vallabit eum. parte 2. pagina 390. num. 45.
Noctem verterunt in diem. parte 2. pagina 33. num. 17.
19 Miseremini mei, quia manus Domini tetigit me. par. 1. pag. 295. num. 21.
Credo quod redeptor meus viuit, & in nouissimo die de terra surrecturus sum. parte 1. pagina 488. numero 16.
20 Gaudium hypocritae ad instar pūcti. par. 2. p. 271. num. 40.
21 Attendite me, & obstupescite, & ego quando recordatus fuero pertimeasco. par. 1. p. 382. num. 16.
24 Ipsi fuerunt rebelles lūmini, nescierunt vias eius, neque reuersi sunt per

INDEX

Psalmi.

- femiras illius. par. 1. pag. 164. num. 27.
Gigantes genuit sub aquis, & qui habitant cum eis. par. 1. pag. 75. numero 44.
18 Sapientia ubi inuenitur? & quis est locus intelligentiæ? par. 1. p. 307. nu. 24.
19 Quis mihi tribuat, ut sim iuxta menses pristinos? par. 2. pag. 307. num. 4.
31 Pepigi foras cum oculis meis. par. 1. p. 175. num. 28.
38 Nunquid ingressus es thesauros nris? par. 2. p. 324. num. 7.
39 Cui dedi in solitudine domum, & tabernaculum eius in terra salsuginis. par. 2. pagina 71. numero 7.
Benna struthionis similis est pennis Herodij, & accipitris. par. 2. p. 113. num. 54.
46 Ecce absorbebit fluvium, & non mirabitur. par. 2. pagina 400. numero 9.
41 Corpus illius quasi scuta fulia cōpactum squamis. parte 2. pag. 14. num. 54.
Ipse est rex super universos filios superbie. par. 2. p. 399. num. 5.

- 1 Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum. par. 2. pag. 170. num. 30.
Reges eos in virga ferrea. par. 2. pag. 351. nu. 8.
4 Que dicitis in cordibus vestris, & in cubilibus vestris compungimini. par. 2. pagina 41. numero 101.
Elij hominum usquequod graui corde, ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium? par. 1. p. 138. nu. 16. & p. 139. numero 19.
5 Quoniam non est in ore eorum veritas, cor eorum vanum est. par. 1. p. 423. num. 3.
Mane astabo tibi, & videbo. par. 2. p. 130. numero 1010.
Nisi conuersi fueritis gladium suum vibrauit, arcum suum tetendit, & parauit illum. par. 1. p. 79. numero 12.
6 Lauabo per singulas nodos lectum meum, jacchymis meis & stratum meum rigabo. par. 1. pag. 4. num. 28. & par. 2. p. 101. nu. 9. & p. 205. nu. 3.
Inueneram

AVTHORITATVM.

- Inueneram inter omnes inimicos meos. par. 1. p. 120. num. 35.
Concubata sunt omnia ossa mea. par. 2. p. 343. num. 29.
Connectantur, & erubescant valde velociter. par. 2. p. 186. num. 38.
8 Omnia subiecisti sub pedibus eius. par. 2. p. 173. num. 42.
Ex ore infantrum & lactentium perfecisti laudem. parte 2. pag. 339. numero 38.
9 Patientia pauperum non peribit in finem. par. 2. p. 160. nu. 41.
Laudatur peccator in desideriis animæ suæ. parte 2. pagina 123. numero 47.
Commouisti terram, & conturbasti eam: sana contritiones eius, & c. par. 1. p. 203. num. 34.
10 Transmigre in montem sicut passer. parte 2. p. 32. num. 41.
11 Saluum me fac Domine, quoniam defecit sanctus. par. 2. pag. 119. num. 31.
Diminuta sunt veritates à filiis hominum. par. 1. p. 360. nu. 40. & p. 423. num. 3.
In circuitu impij ambulans. parte 1. pag. 327. nu. 20.
12 Illumina oculos meos ne vnquam obdormiam in morte. par. 1. p. 66. nu. 8. & p. 138. nu. 15. & par. 2. p. 41. nu. 47.
Usquequod obliuisceris me in finem. par. 2. p. 370. numero 28.
13 Dominus prospexit super filios hominum: & vidit, quod omnes declinauerunt. par. 2. p. 168. num. 19.
15 Dominus pars hereditatis meæ. par. 2. p. 374. numero 44.
Tu es qui restitues hereditatem meam mihi. par. 1. p. 476. nu. 8.
In ore sunt Deus vota tua: que reddam laudationes tibi. par. 2. pag. 89. num. 15.
Multiplicate sunt infirmitates eorum, postea accelerauerunt. par. 2. p. 96. num. 42.
16 Propter verba labiorum tuorum, ego custodiui vias duras. par. 1. p. 49. nu. 12.
Oculos suos statuerunt declinare in terram. parte 2. pagina 131. numero 26.
Vt non loquatur os meum opera hominum propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. parte 1. pagina 25. nu. 15.

INDEX

Delectationes in dextera
tua vsque in finem. par-
te 1. pagina 370. nume-
ro 28.

Adipem suum concluderunt.
parte 1. pagina 155. num.
21.

Terra ne operias sanguinem
meum. par. 1. pag. 97. nu-
me. 46.

17 Filij alieni mentiti sunt
mihi. par. 1. pag. 95. num.
38.

17 Diligā te Domine for-
titudō mea. par. 1. p. 410.
num. 11.

Populus quem non cognō-
uisti feruuit mihi, & filij a-
lieni inueterati sunt, &
claudicauerunt. par. 1. p.
110. nu. 18.

Cum sancto sanctus eris, &
cum peruerso peruertere-
ris. parte 1. pagina 83. nu-
mero 26. & par. 2. p. 416.
nu. 30.

Iudicia Domini deside-
rabilia super aurum &
lapidem pretiosum mul-
tū, & dulciora super
mel & fauam. par. 1. pag.
115. nu. 5.

Si mei nō fuerint dominati
tunc immaculatus ero.
parte 1. pag. 170. numero
27.

Cogitatio cordis mei in cō-
spectu tuo semper. par. 1.
p. 30. nu. 5.

10 Non dormitabit, neque

dormiet qui custodit Ie-
rael. par. 1. pag. 32. nume-
ro 12.

11 Lingua mea adhaere fan-
cibus meis. par. 2. p. 381.
num. 10.

Pones eos ut cliuā ignis
in tempore vultus tui.
parte 2. pag. 136. numero
19.

12 Si ambulauero in medio
vmbrae mortis, non time-
bo mala, quoniam tu me-
cum es. parte 1. p. 416. nu-
me. 16.

23 Quis est iste rex gloriae,
Dominus fortis & po-
tens Dominus potens in
praelio. par. 1. p. 377. nu-
mero 2.

24 Oculi mei semper ad Do-
minum, quoniam ipse
euellit de laqueo pedes
meos. par. 1. pag. 119. nu-
mero 17.

De necessitatib^{us} meis erue
me. parte 1. pag. 81. num.
44.

17 Ad te Domine clamabo
rota die, Deus meus ne
sileas a me, nequando ta-
ceas a me, & assimilabor
descendentibus in lacum.
parte 1. pagina 109. nu-
mero 22.

18 Vox Domini in virtute,
vox Domini in ma-
gnificētia, vox Domini
confringētis cedros. par-
te 1. pagina 368. nu. 3.

Vox

AUTHORITATVM.

Vox Domini super aquas.
parte 1. pagina 318. nu-
mero 48.

29 Ego dixi in abundantia
mea nō mouebo in eter-
num. par. 1. pag. 135. nu-
mero 15.

30 Factus sum tanquam vas
perditum ante te, quo-
niam vidi vituperationē
multorum commoran-
tium in circuitu. parte
1. pagina 158. numero
12.

31 Pro hac orabit ad te om-
nis sanctus in tempore
opportuno. par. 1. p. 280.
num. 19.

Conuersus sum in arumna
mea dum configitur spi-
na. par. 2. pag. 54. nume-
ro 49.

31 Tu es refugium meum
a tribulatione quae cir-
cundedit me: exultatio
mea, erue me a circun-
dantibus me. par. 1. p. 95.
num. 6.

33 Qui facit angelos suos
spiritus, & ministros os
igneum & vocem. parte
2. pagina 118. numero
27.

Immitte Angelus Domi-
ni, in circuitu timentium
eum. par. 1. pag. 191. nu-
mero 11.

33 Benedicam Dominum
in omni tempore. par.

te 1. pagina 161. nume-
ro 58. & p. 409. nume-
ro 4.

34 Humiliabam in ieiunio
animam meam, & ora-
tio mea in sinu conuer-
tetur. par. 1. p. 91. numero
27.

35 Inebriabuntur ab vber-
tate domus tua. par-
te 2. pagina 8. numero
27.

37 Iniquitates meae super-
gressae sunt caput meum.
parte 1. pagina 241. nu-
mero 18.

Amici mei & proximi mei
de longe steterunt. par-
te 1. pagina 181. nume-
ro 17.

Afflictus sum & humiliatus
sum. parte 2. pag. 190. nu-
mero 56.

Cor meum conturbatum
est, dereliquit me virtus
mea. par. 2. p. 341. nume-
ro 26.

38 Sicut tenebrae eius, ita &
lumen eius. par. 1. p. 504.
nu. 27.

38 Opprobriū insipienti de-
diti me, obmutui, & oia
aperui os meum, quoniam
tu fecisti. par. 1. pag. 128.
num. 18.

39 In capite libri scriptum
est de me ut facerem vo-
luntatem tuam. par. 1. p.
50. num. 16.

I N D E X.

- 40 Dominus conseruet eū,
& viuificet eum. par. 2. p.
215. num. 7.
- 41 Transibo in locum ta-
bernaculi admirabilis vs-
que ad Domum Dei. par-
te 2. pagina 369. nume-
ro 23.
- Fuerunt mihi lachrymæ
meæ panes die ac nocte.
par. 1. pagina 73. numero
55.
- 42 Ponite corda vestra in
virtute eius. par. 2. p. 216.
num. 57.
- 43 Exurge quare obdormis
Domine? Exurge & ne
repellas in finem, appre-
hende arma & scutum, &
exurge in adiutoriū mi-
hi. parte 1. pagina 96. nu-
me. 11.
- Tota die verecundia mea
contra me est. par. 1. pag.
395. num. 65.
- Declinate a me maligni
qui adicitis in cogitatio-
ne accipient in vanitate
civitates suas. par. 1. pag.
405. num. 23.
- 44 Eructavit cor meū ver-
bum bonum, dico ego
opera mea regi. par. 1. p.
130. num. 20.
- Obliuiscere populum tuum
& domum patris tui. par.
te 2. pagina 73. numero
11.
- Accingere gladio tuo super
femur tuum. par. 2. p. 399.
num. 5.
- Arcum conteret, & confria-
get arma, & scuta combu-
ret igni. par. 1. p. 203. nu-
36.
- Vultum tuum deprecabun-
tur omnes diuites ple-
bis. par. 1. p. 486. nume-
ro 6.
- Sagittæ tuæ acutæ (populi
subte) cadet in corda mi-
micorum regis. par. 2. p.
328. num. 26.
- 45 Vin sanguinum & do-
losi nō dimidiabunt dies
suos. par. 2. pag. 130. nu-
me. 23.
- Deus noster refugium & vir-
tus. par. 2. p. 414. num. 25.
- 48 Ignis, grando, nix, gla-
cies, quæ faciunt verbum
eius. par. 1. p. 188. nume-
ro 20.
- Comparatus est iumentis
inhiptibus, & similis fa-
ctus est illis. par. 1. p. 99.
num. 20.
- Iniquitas calcanei mei cir-
cudabit me. par. 2. p. 273.
num. 49.
- Confitebitur tibi, cum be-
nefeceris ei. par. 2. p. 265.
num. 57.
- 59 Existimasti iniquè quod
ero tui similis. par. 2. pag.
209. num. 29.
- 50 Miserere mei Deus secū-
dum magnam misericor-
diam

AUTHORITATVM.

- diam tuam. par. 2. p. 412.
num. 16.
- Redde mihi letitiam salu-
tatis tui. par. 1. pag. 373.
num. 25.
- Domine labia mea aperies,
& os meum annuntiabit
laudem tuam. par. 1. pag.
213. num. 33.
- Cor contritum & humili-
atum Deus non despiciet.
par. 2. pag. 87. num. 7.
- 53 Deus in nomine tuo
saluum me fac, & in vir-
tute tua iudica me. par. 2.
p. 64. num. 31.
- 54 Vacate & videte quoniā
Ego sum Deus. par. 2. p.
112. num. 2.
- Si inimicus maledixisset mi-
hi, sustinuissem utique.
par. 1. pag. 68. num. 48.
- Vini sanguinum non dimi-
diabunt dies suos. par. 1.
pag. 340. nu. 23.
- Timor & tremor venerunt
super me, & contereuerunt
me tenebræ. par. 2. p. 168.
num. 21.
- Quis mihi dabit pennas fi-
cut columbæ. par. 2. pag.
130. num. 21.
- 55 In quacūque die inno-
cueris te velociter exau-
di me. par. 2. pag. 9. nu. 31.
- Furor illis secundū simi-
litudinem serpentis. par. 2.
pag. 17. num. 4.
- percecidit ignis, & non
viderunt solem. par. 2. p.
343. num. 30.
- Deus conteret dentes eo-
rū, in ore ipsorum. par. 2.
pag. 421. num. 53.
- 59 Lingua eorū gladius acu-
tus. par. 2. p. 199. nu. 39.
- 61 Veruntamen pretiū meū
cogitauerunt repellere.
par. 2. p. 420. num. 50.
- 62 Benedicat nos Deus,
Deus noster. par. 2. pag.
362. num. 52.
- Deus Deus meus, ad te
de luce vigilo. par. 1. pag.
480. num. 25.
- 64 Benedices coronæ agni
benignitatis tuæ, &c. par.
2. pag. 24. num. 35.
- In stulticiis eius letabitur
germinans. par. 1. p. 137.
num. 11.
- Exurgat Deus, & dissipetur
inimici eius, &c. par. 1. p.
485. num. 4.
- 65 Transiuimus per ignem
& aquam. par. 2. pag. 420.
num. 48.
- 67 Mons Dei mōs pinguis,
mons coagulatus, mons
in quo beneplacitum est
Deo habitare in eo. par.
1. pag. 296. num. 27.
- 68 Operui in ieiunio animā
meam. par. 1. p. 69. nu. 19.
- 70 Quoniam tu es patetia
mea, Domine. par. 1. p.
312. num. 43.
- 71 Cogitauerunt, & locuti
sunt nequitiam. par. 2. p.
303. num. 49.

I N D E X

- 76 Et meditatus sum nocte
cum corde meo & exer-
citabar, & scopebam spi-
ritum meum par. 1. p. 301.
num. 45.
77 Et lactauerunt eum in
ore suo. par. 2. pag. 96. nu.
41.
Nunquid poterit Deus pa-
rare mensam in deserto.
par. 2. p. 251. num. 17.
In omnibus his peccauerunt
adhuc, neque sperauerunt
in salutare eius. par. 1. p.
425. num. 10.
78 Adiuua nos Deus saluta-
ris noster par. 1. pag. 112.
num. 34.
79 Porum dabis nobis in la-
chrymis in mensura. par.
1. pag. 475. num. 7.
80 Inimici Domini mentiti
sunt ei: & erit tempus eorum
in secula, & cibavit illos
ex adipe fumentis & de
petra melle faciauit eos.
par. 1. pag. 42. num. 8.
Dimisit eos secundum desi-
deria cordis eorum: ibunt
in adiuuentionibus suis.
par. 2. p. 80. num. 13.
81 Deus stetit in synagoga
Deorum. par. 2. p. 2. 7. nu.
21.
8 Beati qui habitant in do-
mo tua Domine, in secu-
la seculorum par. 1. pag.
161. num. 4.
Gariam & gloriam dabit
Domini. par. 2. pag. 497.
num. 38.
84 Repleta est malitiam
mea. par. 2. p. 278. nu. 11.
Audiam quid loquatur in
me Dominus meus. par.
2. p. 320. num. 53.
85 Respice in me, & misere-
re mei. par. 1. p. 204. num.
39.
88 Minorasti dies tempo-
ris eius, & perfudisti eum
confusione. par. 1. p. 340.
num. 23.
Posui ori meo custodiam.
par. 2. p. 352. num. 12.
Exardescet sicut ignis ira
tua. par. 1. p. 436. num. 17.
Qui habitat in adiutorio al-
tissimi, in protectione
Dei caeli commorabitur.
par. 1. p. 398. num. 43.
90 Scuto circumdabit te ve-
ritas eius: fides & spes
in veritate promissorum
Dei erunt quasi scutum
quod te undique prote-
get & circuibit. par. 1. p.
252. num. 11.
Cum ipso sum in tribulatio-
ne. par. 1. p. 410. num. 9.
91 Vir insipiens non cognos-
cet, & stultus non intel-
liget haec. par. 2. pag. 10.
num. 37.
Bonum est confiteri Do-
mino, & psallere nomini
tuo, altissime. par. 1. pag.
280. num. 2.
Repleti sumus misericordi-
a tua. par. 2. pag. 405.
num. 19.

A V T H O R I T A T V M.

- num. 29.
93 Beatus homo quem tu
erudieris Domine. par. 2.
pag. 19. num. 13.
96 Lux orta est iusto, & re-
dis corde lachryma. par. 1. p.
484. num. 41.
98 Non me demergat tem-
pestas aquarum. par. 2. p. 195.
num. 12.
99 Dominus regnavit, exul-
ter terra, haerentur insulae
multae. par. 2. pag. 398.
num. 3.
Per cussus sum ut foenum, &
aruit cor meum. par. 2. p.
35. num. 23.
101 Misericordia Domini
ab aeterno, & usque in
aeternum. par. 1. pag. 157.
num. 13.
Ipse cognouit figmentum
nostrum, recordatus est
quoniam pulvis sumus,
parte 1. pagina 227. nu-
mero 6.
Dies eius tanquam flos agri
sic efflorescit. par. 2. p. 271.
num. 39.
103 Draco iste quem forma-
sti, nunquam huius dra-
conis sitis extinguitur.
parte 2. pagina 400. nu-
mero 8.
105 Immolauerunt filios
suos, & filias suas demo-
nis. par. 2. pag. 63. num.
25.
106 Errauerunt in solitudi-
ne, & in aqua frigida. par. 1. p.
218. num. 46.
108 Pro eo ut me diligere
detrahebant mihi: Ego
autem orabam. par. 1. p.
10. num. 16.
110 Initium sapientiae timor
Domini. par. 2. pag. 163.
num. 20.
112 Sescitans à terra inope,
& de stercore erigens
pauperem. par. 2. pa. 246.
num. 57.
113 Facta est iudaea sancti-
ficatio eius. par. 1. p. 301.
num. 13.
115 Dirupisti Domine vin-
cula mea, tibi sacrificabo
hostiam laudis. par. 1. pa.
149. num. 21.
117 Circumdederunt me si-
cut apes. par. 1. pag. 394.
num. 25.
118 Defecit in salutare tuum
anima mea, & verbum
tuum super speravi. par-
te 1. pagina 15. numero
18.
Tribulatio & angustia in-
uenerunt me. par. 2. pag.
92. num. 17.
Redime me à calumniis
hominum. par. 2. pa. 200.
num. 42.
Auerte oculos meos ne vi-
deā vanitatem. par. 2. p.
235. num. 6.
Septies in die laudem dixi
tibi super iudicia iustitiae
tuae. par. 1. pag. 143. num.
19.

I N D E X

- Lucerna pedibus meis verbum tuum & lumen seminis meis. par. 2. pag. 78. num. 30.
Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, &c. par. 1. pag. 276. num. 30. & par. 2. p. 332. num. 39.
Ne tradas me calumniantibus me. par. 2. pag. 296. num. 22.
In corde meo abscondi eloquia tua. par. 2. p. 302. n. 45.
118 Iudica me secundum iudicium diligetum nomen tuum. par. 1. p. 313. num. 47.
Cum his qui oderunt pacem eram pacificus. par. 2. p. 351. num. 7.
Anima mea in manibus meis semper. par. 2. pag. 376. num. 73.
Intelligam in via immaculata quando venies ad me. par. 2. p. 414. nu. 27.
Funes peccatorum circumplexi sunt me. par. 1. pag. 429. num. 25. & pag. 430. num. 30. & par. 2. p. 353. num. 16.
clamavi in toto corde meo, exaudi me Domine. par. 2. p. 108. nu. 17.
Os meum aperui, & attraxi spiritum, quia mandata tua desideravi. par. 1. p. 108. num. 19.
119 Libera animam meam a labiis iniquis. par. 2. p. 204. num. 10.
120 Cum dederit dilectis suis somnum. par. 2. pag. 284. num. 32.
Levavi oculos meos in montes, unde veniet auxilium mihi. par. 1. p. 144. nu. 40. & p. 419. num. 24.
121 Cuius participatio eius in idipsum. par. 2. pag. 37. num. 5.
Laceratus sum in his quae dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. par. 1. p. 367. num. 41.
Stantes erant pedes nostri in atriis tuis Ierusalem. par. 1. p. 249. nu. 10.
122 Sicut oculi ancillae in manibus domine, ita oculi nostri ad Dominum. par. 2. pag. 128. num. 14.
124 Euntes ibant, & flebant, mittentes semina sua. par. 2. p. 183. num. 25.
Benefac Domine, bonis & rectis corde. par. 1. p. 356. num. 10.
126 Non confundetur, cum loquetur inimicis suis in porta. par. 2. p. 28. nu. 49.
Sicut sagittae in manu potentis, acutae, ita filij excussorum. par. 2. p. 272. num. 45.
128 Deus meus illumina tenebras meas. par. 1. p. 66. num. 8.
131 Memeto Domine David, & omnis mansuetudinis

AUTHORITATVM

- diis eius. par. 2. pag. 66. num. 43.
133 Adiutorium nostrum in nomine Domini qui fecit caelum & terram. par. 1. p. 335. num. 33.
134 Emitte manum tuam de alto. par. 2. p. 432. nu. 57.
136 Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena? par. 2. pag. 24. num. 33.
Exinanite, exinanite vscera ad fundamentum in ea. par. 2. pag. 168. num. 20.
Super flumina Babylonis, illic sedimus. par. 2. pag. 300. num. 33.
Felix qui cogitationes suas in principibus apprehendit, eas infringit ad petram, &c. par. 1. p. 334. num. 43.
140 Pone Domine custodiam ori meo. par. 1. p. 113. num. 33.
Et statuit illud Iacob in preceptum, & Israel in testamentum. par. 1. p. 331. num. 19.
141 Edne de custodia animam meam ad confidentem. par. 1. p. 145. nu. 4. & p. 146. nu. 40.
Considerabam ad dexteram & videbam, & non erat qui cognosceret me. par. 2. p. 468. num. 38.
142 Si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit? par. 2. p. 103. num. 14.
143 Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad praelium. par. 2. p. 47. nu. 21. & par. 1. p. 70. num. 23.
Quiescat in domo Domini, benedicite Dominum. par. 2. p. 66. nu. 47.
144 Sitis Dominus universis, & miserationes eius super omnia opera eius. par. 1. p. 144. nu. 1.
145 Nolite considerare in principibus, in quibus non est salus. par. 1. p. 338. nu. 14.
147 Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion. par. 2. p. 213. num. 1.
149 Iuvenes & virgines, sceleres cum iunioribus laudem nomen Domini. par. 1. p. 199. num. 10.
149 Exultabunt sancti in gloria, letabuntur in cubilibus suis. par. 1. pag. 127. num. 9.
Proverbia.
1 Vsq; quo parvuli diligis infantiam & stulticiae quae sunt sibi noxia capiunt. par. 1. p. 7. nu. 11.

INDEX

- 3 Ne innitaris prudentie
ruæ. par. 2. pag. 252. nu.
22.
- 6 Frustra iacitur rete ante
oculos pennatorum. par.
2. p. 81. num. 42.
- 8 Qui manè vigilat ad me,
inveniet me. par. 2. pag.
405. num. 19.
- In viis iustis ambulabo. par.
2. p. 414. nu. 26.
- 10 Propter frigus piger ara-
te uoluit mendicabit er-
go in æstate. par. 2. pag. 2.
num. 1.
- Postquam satiati sunt, raro
loquuntur de iis quæ in
conuione audierunt. par.
1. p. 177. num. 18.
- 11 Statera dolosa abomina-
tio est apud Dominum,
quod ergo remedium est
ut delicta non attrahant
ad cor? par. 1. p. 164. nu. 9.
- Si iustus in terra recipit,
quæto magis impius &
peccator? par. 2. pag. 285.
num. 18.
- 12 Consurget diluculo qui
querit bona. par. 2. p. 405.
num. 29.
- 13 Qui cum sapientibus gra-
ditur, sapiens erit. par. 2.
p. 113. num. 34.
- 17 Spiritus tristis exsiccet
ossa. par. 1. p. 390. num.
27.
- 18 Turis fortissima nomē
Domini, ad ipsam tur-
rit iustus, & exaltabitur.
- par. 2. p. 40. nu. 43.
- 18 Iustus in principio ora-
tionis accusator est sui. p.
1. p. 65. num. 2.
- 21 Non est consilium con-
tra Dominū. par. 2. p. 340.
num. 18.
- 22 Melius est bonum nomē
quàm diuitiæ multæ. par.
2. p. 145. num. 28.
- 23 Ne intuearis vinū quan-
do fluxerit, cum splen-
det in vitro color eius,
par. 1. p. 109. nu. 18.
- Fili, præbe mihi cor tuum.
par. 2. pag. 216. num.
56.
- Quando federis cum prin-
cipe, diligenter attende
quæ sunt posita ante fa-
ciem tuam, &c. par. 1. p.
305. nu. 15.
- 25 Si elideris inimicus tuus
cibillum. par. 2. pag. 57.
num. 7.
- In die frigoris amisit pal-
lium. par. 1. p. 151. num.
29.
- Responsio mollis frangit
iram: sermo durus susci-
tat furorē. par. 2. p. 188.
num. 45.
- 26 Ne respondeas stulto
iuxta stulticiam suam.
par. 2. pag. 352. num.
11.
- 27 Anima saturata calcabit
fauum: & anima esuriens
amarum pro dulci su-
met. par. 1. pag. 301.
num.

AVTHORITATVM.

- num. 14.
- 28 Mors & vita in manibus
linguæ. par. 1. pag. 327.
num. 19.
- 29 Viro, qui corripientem
dura ceruice contemnit,
repentinus ei superue-
niet interitus, & cum sa-
nitatis non sequetur. par. 1.
p. 113. nu. 29.
- 30 Quatuor sunt minima
terre. par. 2. pag. 352.
num. 2.
- 31 Fallax gratia & vana est
pulchritudo. par. 2. p. 329.
num. 27. & par. 1. p. 404.
num. 18.
- Gustauit & vidit quia bona
est negotiatio eius, non
extinguitur lucerna eius
in nocte. par. 1. pag. 236.
num. 5.
- tis dilectam, donec ipsa
velit. par. 1. p. 24. nu. 24.
- 4 Quàm pulchra es anima
mea, quàm pulchra es.
par. 2. pag. 42. nume-
3.
- Viam sapientie monstrabo
tibi, & ducam te per se-
mitas æquitatis. par. 1. p.
272.
- 5 Aperi mihi soror mea, a-
mica mea, columba mea.
par. 1. p. 3. nu. 11. par. 2. p.
73. num. 12.
- Anima mea liquefacta est,
ut dilectus loquutus est.
par. 1. p. 98. nu. 16.
- Veniat dilectus meus in
hortum suum. par. 2. pag.
391. num. 50.
- Dicite dilecto meo, quia a-
more languet. par. 2. pa-
329. nu. 27.
- Ego dormio, & cor meum
vigilat. par. 2. pag. 309.
num. 9.
- 6 Anima mea conturbauit
me propter quadrigas A-
minadab. par. 1. pag. 394.
num. 14.
- 7 Quàm pulchri sunt gres-
sus tui in calceamentis.
par. 2. p. 31. num. 6.
- Ego dilecto meo, & ad me
conuersio eius. par. 2. pa-
402. num. 17.
- 8 Pone me vt signaculum
supra cor tuum, vt signa-
culum super brachium
tuum, quia fortis est

Cantica.

- 2 Surge, propera amica
mea. par. 2. p. 133. num.
32.
- Amica mea, speciosa mea,
columba mea. par. 2. pag.
220. nu. 16.
- Leua eius sub capite meo,
& dextera illius ample-
xabitur me. par. 2. p. 373.
num. 51.
- 3 Adiuro vos filie Ierusa-
lem vt capreas ceruof-
que camporum, ne susci-
tetis neq; euigilare facia-

INDEX

ut mors dilectio, & dura
sicut infernus aemulatio.
par. 1. pag. 85. num. 1. &
pa. 408. nu. 36. & p. 109. u.
6. & par. 1. p. 368. nu. 19.

Dabo tibi pauculum ex vi-
no condito, & multum ma-
lorum granatorum. par.
2. p. 166. num. 14.

Sub arbore malo suscitavi
te. par. 1. pag. 368. num.
13.

1 Osculetur me osculo oris
sui. par. 2. pag. 332. num.
42.

Sapientia.

In cogitationibus impij in-
terrogatio erit. par. 1. pa.
153. num. 36.

2 Malitia eorum execra-
bit eos. par. 1. pag. 21.
num. 21.

Ex nihilo nati sumus, &
post hoc erimus tanquam
si non fuerimus. par. 1. p.
164. num. 10.

Non pertranseat nos flos
temporis. par. 2. pa. 339.
num. 15.

3 Nationes iniquae dire-
sunt consummata. par. 2.
p. 55. num. 54.

4 Senectus venerabilis est,
non diuturna, neque an-
norum numero copara-
ta. par. 1. p. 179. nu. 18.

Erramus a via verita-

tis, lassati sumus in via
iniquitatis & perditionis,
& ambulavimus vias dif-
ficiles. par. 1. p. 195. num.
4.

Transierunt omnia tan-
quam umbra. par. 1. pag.
229. num. 50.

6 Potentes potenter tor-
menta patientur. pa. 1.
pa. 11.

Clara est, & quae nunquam
marcescit sapientia, faci-
le invenitur ab eis qui
querunt illam. par. 1. pag.
227. num. 19.

9 Corpus quod corrumpi-
tur aggravat animam. par.
2. p. 126. num. 4.

16 In memoria sermonum
tuorum exterminaban-
tur, & velociter sana-
bantur, ne in altam inci-
dentes oblivionem, non
possent vi tua adiuro-
no. par. 1. pag. 333. num.
38.

Ecclesiasticus.

1 Fortissima recordatio ter-
ribilis iudicij Dei, & ar-
guens rationis quam
redditurus es, &c. par. 1. p.
178. num. 22.

Oritur Sol & occidit, & ad
locum suum revertitur.
par. 2. pag. 402. num.
16.

2 Secun-

AVTHORITATVM.

2 Secundum magnitudi-
nem eius, sic & miseri-
cordia ipsius cum ipso est.
par. 1. p. 450. nu. 28.

3 Ignem ardentem extin-
guat aqua, & elemosi-
na cessavit peccatis. par.
2. p. 255. nu. 32.

Omnis tempus habent, &
suis spatiis transeunt v-
niuersa sub caelo. par. 1.
p. 379. num. 3. & par. 2.
p. 398. nu. 11.

4 Ne auertas oculos tuos
ab inope propter iram. par.
1. p. 84. num. 30.

5 De carcere carentisque
interdum quis egredia-
tur ad regnum. par. 1. pa.
149. num. 22.

Ne retineas verbum in tem-
pore salutis. par. 2. p. 231.
num. 58.

Non exasperes pauperem in
inopia sua, cor inopis ne
afflixeris. par. 1. pag. 328.
num. 19.

6 Qui timet Deum, nihil
negligit. par. 2. pag. 337.
num. 4.

Si possides amicum, in ten-
tatione posside illum. p.
2. p. 309. num. 51.

7 Inueni amantem mor-
te mulierem. par. 2. p. 182.
num. 11.

Non est homo iustus in ter-
ra, qui faciat bonum &
non peccet. par. 2. p. 273.
num. 49.

Noli esse stultus ne moria-
ris in tempore tuo. par.
2. p. 368. num. 21.

Fili, non semines mala in
sulcis iniustitiae, & non
metes ea in sepioplami.
par. 1. p. 235. nu. 23.

9 Noli circumspicere in vi-
cis civitatis, neque ab-
erraueris in plateis il-
lius. par. 1. p. 175. nu. 28.

10 Pretiosior est sapientia,
parataque gloria ad tem-
pus stulticia. par. 1. pa. 55.
num. 39.

Nihil est iniquius quam a-
mare pecuniam. par. 2. pa.
85. num. 59.

Cor sapiens in dextera eius,
& cor stultum in sinistra e-
ius. par. 1. pag. 99.

13 Omne animal diligit sibi
simile. pa. 1. pag. 46. num.
2.

Ditiori te ne socius fueris,
si necessarius illi fueris
supplantabit te, &c. par.
1. p. 175. num. 3.

11 Ne laudes virum in spe-
cie sua. par. 2. p. 216. num.
55.

13 Qui communicat su-
perbo, induit superbiam.
par. 1. pag. 165. num.
29.

15 Qui continet iustitiam,
apprehendat illa, & ob-
tinabit illi quasi mater ho-
norificata, & quasi mu-
lier à virginitate susci-

INDEX

- plet illum. par. 1. pa. 371. nu. 18.
16 Omnis misericordia facit unicuique locum secundum meritum operum suorum. par. 2. p. 156. nu. me. 24.
18 Ante iudicium para iustitiam tibi. par. 1. p. 297. nu. 25.
Noli querere ab homine ducatum. par. 2. p. 146. nu. me. 33.
Quam magna misericordia Domini, & propitiatio illius conuenientibus ad se. par. 1. pagina 195. nu. me. 3.
18 Ne verearis vsque ad mortem iustificari. par. 1. pag. 321. nu. 28.
19 Qui spernet modica, paulatim decideret. par. 2. p. 83. nu. 53.
Qui odit correctionem, minuetur vita. par. 2. p. 418. nu. 43.
12 Musica in luctu importuna narratio. par. 1. pag. 407. nu. 32.
24 Qui edut me, adhuc esuriant, & qui bibunt me, adhuc sitiant. par. 1. p. 266. nu. 35.
In hereditate Domini morabor. par. 2. pag. 401. nu. 15.
16 Omnis ponderatio non est digna laus continen-
- tis animæ. parte 1. pa. 273. numero 17.
27 Propter inopiam multi peccauerunt. par. 1. p. 252. nu. me.
Homo sensatus in sapientia manet sicut sol. par. 1. pa. 317. nu. 11.
32 Vbi auditor non est, non effundas sermonem. par. 1. p. 46. nu. 32.
40 Omnia quæ de terra sunt in terram conuertentur. par. 2. pagina 361. numero 46.
41 Curam habe de bono nomine. par. 2. p. 143. numero 28.
Septem aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire. parte 2. pag. 208. numero 24.
43 Frigidus ventus Aquilo flauit, & gelauit crystalus ab aqua. par. 2. p. 324. nu. 9.
47 Inclinaisti femora tua mulieribus: potestate habuisti in corpore tuo: dedisti maculam &c. par. 1. p. 273. nu. 18.
114 Tribulationem & dolorem inueni, & nomen Domini inuocabo. parte 2. pagina 289. numero 55.
Ego Ecclesiastes fui rex Israel in Ierusalem. par. 2. p. 151. nu. 5.

Esaías

AVTHORITATVM.

Esaías.

- 1 Væ genti peccatrici. par. 2. p. 17. nu. 31. & p. 306. nu. 59.
Vinum tuum mistum est aqua. par. 2. pag. 181. nu. me. 19.
3 Ecce Dominator Dominus exercituum auferet ab Ierusalem, & à Iuda omne robur panis. par. 1. pa. 11. nu. 8.
5 Vinca facta est dilecto meo in cornu filio olei. par. 2. p. 175. nu. 50.
Malabo nubibus ne pluant super eam imbrem. par. 2. p. 184. nu. 28.
Væ qui coniungitis domum, & agrum agro copulatis vsque ad terminum loci. parte 1. pagina 124. nu. me. 3.
6 Transite, transire per portas: preparate viam populo. parte 2. pagina 406. nu. 33.
7 Vt sciat reprobare malum, & eligere bonum. par. 1. p. 161. nu. 34.
9 Letabuntur coram te sicut exultant victores capta præda. par. 2. pa. 402. nu. 18.
Parvulus natus est nobis & filius datus est nobis. par. 1. p. 499. nu. 7.
10 Væ qui condunt leges iniquas, & scribentes iniustitiam scripserunt. parte 1. pagina 419. numero 28.
11 Requiescet super eum spiritus sapientie. par. 2. p. 193. nu. 17.
13 Nec ponet ibi tentoria Arabes. par. 1. pa. 386. nu. me. 32.
Embesce Sidon ait mare. par. 2. pagin. 64. numero 32.
24 Præuaticantes præuicati sunt, & præuicatione transgressorum præuicati sunt. par. 1. p. 416. nu. me. 18.
Dominus sicut fortis egredietur, sicut vir præliator suscitabit caelum, vociferabitur, & clamabit, &c. parte 1. pagina 31. nu. 19.
26 Anima mea desiderauit te in nocte. par. 2. p. 129. nu. 18.
27 In die illa vinca mei cantabit ei. par. 1. p. 186. nu. me. 9.
28 Audire verbum Domini viri illi, qui dominamini super populum meum. p. 1 p. 243. nu. 31.
Væ vobis quorum superbia, &c. est quasi folium decidens. parte 1. pag. 301. nu. me. 17.
Qui ex dederit, non festinet. parte 1. p. 337. nu. 10.

INDEX

- 30 Subito dum non speratur venit contritio eius, & committetur sicut contritio lagena figuli contritione perualida. parte 1. pagina 379. numero 11.
- 36 Si reuertamini & quiescatis, salui eritis. par. 2. pag. 97. nu. 4.
- 31 Dominus cuius ignis est in Sion, & caminus eius in Ierusalem. par. 2. p. 7. nu. 23.
- 33 Concipietis ardorem, & parietis stipulum. par. 2. p. 71. nu. 6.
- 35 Deus ipse veniet, & saluabit vos. par. 2. pag. 101. nu. 4.
- 37 Veniunt filij vsque ad partum, & virtus non est parienti. par. 2. p. 173. numero 40.
- 38 Proiecasti post tergum tuum omnia peccata mea. parte 1. pagina 407. numero 39.
- 40 Consolamini consolamini, popule meus, loquimini ad cor Ierusalem. parte 2. pagina 283. numero 28.
- Qui sperant in Domino assumet penas sicut aquile. parte 2. pagina 129. numero 16.
- Qui dat secretorum scrutatores, quasi non sint. par. 2. p. 207. nu. 20.
- 41 Egeni, & pauperes quatuor aquas, & non sunt. par. 2. p. 229. nu. 33.
- Penam desertum in flagra aquarum, & terra inuitata in flos aquarum. par. 1. p. 400. nu. 4.
- 43 Non me inuocasti Iacob, neque laborasti in me Israel. par. 1. p. 469. nu. 29.
- 44 Leuante celi, quoniam Dominus fecit, &c. par. 1. p. 269. nu. 4.
- 45 Rotare celi desuper, & nubes pluat iustum. par. 2. p. 422. nu. 362.
- Conuertimini ad me, & salui eritis. par. 2. p. 438. nu. 41.
- 46 Redite, redite predicatorum ad vos, vbi ea quae vobis ecclesia sunt, cognoscatis. par. 1. pag. 306. nu. 20.
- Narra si quid habes vt iustificeris. p. 2. p. 412. nu. 12.
- 49 Omnibus his velut ornamento vestieris. par. 1. p. 514. nu. 29.
- 50 Quis ex vobis timens Dominum audiens vocem serui sui &c. par. 1. p. 282. nu. 9.
- 51 Caeli sicut fumus liquefactus, & terra sicut vestimentum ardeat. par. 2. p. 288. nu. 31.
- 53 Domine quis credidit auertit uultum tuum a peccatis nostris. par. 2. p. 381. nu. 61.

AVTHORITATVM.

- 54 Erunt omnes docibiles Dei, omnis qui audit a patre & didicit, venit ad me. par. 1. pa. 402. numero 10.
- Oblatum est quia ipse voluit. par. 1. p. 144. nu. 7.
- 55 Quomodo defecit imber, & uix de caelo, &c. par. 2. p. 98. nu. 31.
- Non cogitationes meae cogitationes vestrae. par. 2. p. 142. nu. 17.
- Ego, ego ipse consolabor vos. par. 2. p. 406. nu. 33.
- Dabit impios pro se puluerem, & amites pro morte sua. par. 1. p. 484. nu. 5.
- Quasi ignis coram te defecit, & obmutescit, & non aperiet os suum. par. 1. pa. 465. nu. 25.
- 57 Iustus perit, & non est qui recogitet in corde suo. parte 2. p. 383. numero 17.
- 58 Multitudine viae tuae labasti. par. 2. pa. 314. numero 30.
- 58 Frange esurienti panem tuum, egenos, vagosque induc in domum tuam. par. 1. p. 121. nu. 17.
- 61 Spiritus Domini super me, & praedictam capitulis indulgentiam &c. parte 1. pag. 318. numero 15.
- 64 Quasi pannus menstruatus vniuersa iustitia nostra. parte 1. pagina 14. numero 32. & pag. 33. nu. 45.
- 65 Vixit centum annorum mortetur, & peccator centum annorum maledictus erit. par. 1. p. 199. nu. 19. & parte 2. pagina 179. nu. 8.

Jeremias.

- 2 Nunquid solitudo factus sum Israeli, aut terra solitaria. par. 1. pag. 36. numero 2.
- Arguet te malitia tua, & auersio tua increpabit te. par. 2. pagina 329. numero 30.
- 2 A seculo confregisti iugum meum. par. 1. pa. 192. numero 33.
- Ambulauerunt post vanitatem, & vani facti sunt. parte 2. pagina 155. numero 21.
- 3 Frons mulieris meretricis facta est tibi: noluisti erubescere. par. 1. p. 408. nu. 35.
- Nos inique egimus & ad iracundiam prouocauimus, idcirco tu inexorabilis es. par. 1. p. 220. numero 16.
- 5 Equi amatores & emissarii facti sunt, vniuersi ad uxorem proximi sui.

INDEX

- hinniebat. par. 1. pag. 273. num. 19.
Magnificati sunt & ditati, in crassati sunt, & impinguati, &c. par. 1. p. 325. num. 8.
7 Filij colligunt ligna, & patres succendunt ignem. parte 2. p. 360. nu. 42.
9 Deducant oculi nostris lacrymas & palpebræ nostræ defluant aquis. par. 1. pag. 460. nu. 5.
10 Scio Domine quia non est hominis vox eius. par. 1. p. 400. nu. 3.
11 Quid est quoddam dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? parte 1. p. 294. nu. 19.
Noli orare pro populo hoc, & ne assumes pro eis laudem & orationem. parte 1. pagina 390. numero 9.
13 Cælum & terram ego impleo. par. 1. p. 3. numero 8.
18 Quis audiuit talia horribilia? nunquid deficiet de petra agni nix Libani. parte 1. pagina 264. numero 28.
Surge, & descende in domum huius, & ibi audies verba mea. par. 1. p. 369. numero 8.
22 Pater tuus nunquid non comedit & bibit, & fecit iudicium & iustitiam, tunc cum benè erat ei. parte 1. p. 92. nu. 28.
Sepultura Atini sepelietur. parte 2. pag. 159. numero 37.
Nolite flere mortuum, neque lugereis super eum fletum. par. 2. pag. 273. numero 48.
23 Nunquid non verba sunt quasi ignis, & quasi malleus conterens petram. par. 1. p. 12. nu. 17. & parte 2. p. 98. nu. 23.
26 In terra Sanctorum iniquè gessit, & non videbit gloriam Domini. par. 2. p. 92. nu. 26.
30 Conteram iugum eius de collo tuo. par. 1. p. 57. nu. 32.
31 Statue tibi speculam, pone tibi amaritudines, &c. par. 1. pagina 374. numero 29.
33 Clama ad me, & ego exaudiam te. par. 2. p. 40. nu. 45.
34 Ego percussi fœdus cum patribus vestris. par. 2. p. 108. numero 51.

Threni.

- 1 O vos omnes qui transitis per viam, attendite, & videte si est dolor sicut dolor meus. p. 1. p. 460. nu. 4.
2 Luxitque autem murale, & murus

AVTHORITATVM.

- murus pariter dissipatus est. par. 1. p. 168. nu. 22.
Deduc quasi torrentem lacrymarum. par. 2. p. 331. nu. 36.
3 Magna est velut mare contritio tua. par. 2. pag. 380.
Recordare paupertatis & transgressionis meæ. par. 2. p. 137. nu. 49.
4 Denigrata est facies eorum super carbonem, nigriores sunt carbonibus. par. 1. p. 61. numero 20.
Non erat qui cognosceret me. par. 1. pag. 469. numero 49.
mus exasperantis tu habitas. par. 1. p. 210. num. 20.
13 Vx prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum, & nihil videt. parte 2. pagina 13. numero 50.
14 Convertimini, & recedite ab idolis vestris. par. 2. pag. 90. nu. 19.
15 Fili hominis, quid fiet de ligno vitis ex omnibus lignis nemorum? par. 1. p. 126. nu. 10.
16 Hæc fuit iniquitas Sodomæ sororis tuæ saturitas panis, & abundantia. par. 1. p. 177. num. 17.
18 Anima quæ peccauerit, ipsa morietur. par. 2. pag. 105. num. 10.
24 Multo labore sudatum est, non exibat ab ea nimia rubigo eius. par. 2. pag. nu. 52. 392.
28 Fili hominis, leua planctum super regem Tyri &c. par. 1. p. 389. nu. 6.
33 Nolo mortem impij, sed ut conuertatur impius à vita sua. par. 2. pag. 27. numero 4.
Venite, & audiamus quis sit sermo egrediens à Domino. par. 2. p. 26. nu. 43.
43 Sume tibi laterem, & describes in eo ciuitatem Ierusalem. par. 2. pag. 189. nu. 48.

Ezechiel.

- 1 Et totum corpus plenum oculis in circuitu. par. 2. p. 19. nu. 14.
7 Angustia superueniente requirunt pacem, & non erit. par. 2. p. 169. nu. 23.
8 Fili hominis fode parietem &c. Ingredere & vide abominaciones pessimas. par. 1. pag. 300. numero 43.
10 Cum morietur homo, hæc reditabit serpentes, & bestias, & vermes. par. 2. p. 159. nu. 38.
12 Fac tibi vasa transmigrations, & transmigrabis coram eis per diem. parte 1. pagina 433. numero 4.
Fili hominis, in medio do-

I N D E X

Daniel.

- 3 Ecce ego video viros
quatuor solutos, & am-
bulantes in medio ignis.
par. 2. p. 100. num. 3.
7 Aspicebam, donec euul-
se sunt ale eius. par. 2. p.
179. nu. 10.
9 Tibi Domine iustitiam o-
bis autem confusio faciei.
par. 2. pag. 196. num. 27.
13 Mundus ego sum a san-
guine huius. par. 2. p. 202.
num. 50.

Oseas.

- 2 Septim viam tuam spi-
nis. par. 2. p. 29. nu. 33.
Ecce, ego luctabo eam, ani-
mam schiet. par. 2. pag.
127. nu. 17.
4 Non est veritas, non est
misericordia, & non est
scientia Dei in terra. par.
1. p. 376. num. 57. & par. 2.
pag. 11. num. 41. & pa. 213.
num. 46.
Iudicium Domini cum ha-
bitatoribus terræ. par. 1.
pag. 123. num. 2.
7 Omnes Adulterates qua-
si elibanus succensus à
coquente. par. 2. pag. 230.
num. 17.
8 Ventum seminabunt, &
turbinem merent. par. 2.

- pag. 183. num. 26.
9 Profundè peccauerunt, &
cut in diebus Gabaa. par.
1. p. 395. num. 28.
10 Ephraim vitula docta &
ligere tritram. par. 2. p.
354. nu. 18.
Seminate vobis in iustitia
& metite in ore miseri-
cordie. par. 2. p. 183. num.
25.
Arastris impietatem, iniqui-
tatem messuistis. par. 2.
pag. 183. num. 26.

Joel.

- 1 Expergiscimini, & fletis
& ululate omnes qui bi-
bitis vinum. par. 2. p. 149.
num. 46.

Amos.

- 4 Audite verbum hoc vac-
ce pingues quæ estis in
monte Samariæ, &c. par.
1. p. 338. nu. 15.
5 Domus Israel cecidit, &
non adiciet ut resurgat.
par. 1. pag. 37. num. 31.
6 Væ qui opulenti estis in
Sion, & conditis in mo-
te Samariæ. par. 2. p. 113.
num. 9.
7 Ecce Dominus stans su-
per murum litum, & in
manu eius trulla cemen-
tarij.

AUTHORITATVM.

- tarij. par. 1. pag. 399. num.
46.
Percussi vos in vento vien-
te, & non redistis ad me.
par. 2. pag. 28. num. 51.
8 Si oblitus fuero vsque in
finem opera eorum. par.
2. p. 370. num. 29.

Jonas.

- 3 Adhuc quadraginta dies
Ninive subueretur. par.
2. pag. 97. num. 42.

Micheas.

- 7 Ne lateatis inimici meæ
super me. par. 2. pag. 55.
num. 53.

Nahum.

- 2 Diripite argentum, diri-
pите aurum: & non est fi-
nis diuitiarum ex omni-
bus vasīs desiderabilibus.
par. 1. pag. 121. num. 39.

Habacuc.

- 2 Væ ei qui multiplicat no-
sua, & aggrauat contra se
densum lutum. par. 2. pa-
53. num. 46.
3 Si moram fecerit, expecta

- eum, quia venies veniet,
& non tardabit. par. 2. pa-
115. num. 15.
Væ qui cōgregat auariciam
malam domui suæ, vt sit
in excelsis nidus eius, &
liberari se putat de manu
mali. par. 1. pag. 283. nu.
32.
3 Audisti auditionem tuā,
& timui. par. 2. pag. 381.
num. 10.
Suscipiens suscipiatis arcum
tuum. par. 1. pag. 515. nu.
37.
10 Si moram fecerit, expe-
cta illum, quia veniens
veniet, & non tardabit.
par. 1. p. 337. num. 10.

Sophonias.

- 2 Visitabo super principes
& super filios regis, & su-
per omnes qui induti sunt
veste peregrinæ. par. 1. pa-
176. num. 14.
Ambulant cæci quia Do-
mino peccarunt. par. 1. p.
25. num. 26.

Zacharias.

- 1 Phramea suscitare super
pastorem meum, &c. par.
1. pag. 466. num. 28.
Conuertimini ad me, &
conuertat ad vos. par. 2.
p. 186. num. 36.

I N D E X

- 5 Et ecce talentum plumbi portabatur. par. 1. p. 111. num. 45.
11 In illa die quarum conterere gentes. par. 1. pag. 382. num. 11.

Malachias.

- 2 Labia sacerdotis custodiunt scientiam. par. 1. pag. 36. num. 26.
4 Orietur vobis timetibus nomen meum sol iustitiae, & sanitas in pennis eius,
3 Orabat hic scelestus Dominum, a quo non esset misericordiam consequenturus. par. 2. pag. 87. num. 6.

EX NOVO TESTAMENTO.

Matthaeus.

- 4 Faciam vos fieri pisces hominum. parte secunda, pagina 39. numero 39.
5 Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur. parte prima, pagina 52. num. 4.
6 Attendite, ne iustitiam faciatis coram hominibus ut videamini ab eis. parte prima, pagina 155. numero 8. & pagina 381. num. 12.
Orantes nolite multum loqui, parte secunda, pagina 279. num. 12.
7 Spatiosa via quae ducit ad perditionem: & multi sunt qui intrant per eam. parte secunda, pagina 72. num. 8.
Petite, & accipietis. parte secunda, pagina 9. numero 10 31.
Omnia, qui audit verba mea, & non facit ea, simi-

& in alis suis salutem asportabit. par. 1. pag. 122. num. 32.

1. Machabeorum.

- 4 Memerote qualiter facti sunt patres nostri in mari rubro. par. 1. p. 25. num. 21.
3 Orabat hic scelestus Dominum, a quo non esset misericordiam consequenturus. par. 2. pag. 87. num. 6.

AUTHORITATVM.

- lis erit viro stulto. parte secunda, pagina 66. num. 41.
Arcta est via quae ducit ad vitam, & pauci sunt qui ambulant per eam. parte prima, pagina 422. num. 42.
Arbor bona bonos fructus facit, parte 1. pag. 189. num. 13.
2 Dico vobis, quod multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Isaac, & Iacob in regno caelorum. parte prima, pagina 105. num. 6.
Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. parte secunda, pagina 106. numero 24. & pag. 473. num. 56.
Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum. parte prima, pagina 113. num. 39.
3 Confide fili remittuntur tibi peccata tua. parte secunda, pagina 416. num. 32.
Qui perseverauerit usque in finem, hic saluus erit. parte secunda, pagina 15. num. 58.
Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae. par. 2. pag. 61. num. 12.
Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere. parte prima, pagina 370. num. 3.
Quicumque dederit potum calicem aquae frigidae, &c. pag. 485. num. 4.
Discite a me quia mitis sum, & humilis corde, &c. parte prima, pagina 160. num. 10.
Venite ad me omnes qui laboratis. par. 2. pag. 406. num. 13.
13 Qui habet, dabitur ei, & abundabit. parte secunda, pagina 287. numero 45.
14 Domine si tu es, iube me venire ad te. parte prima, pag. 62. num. 25.
16 Quid prodest homini si universum mundum lucretur? parte secunda, pagina 153. num. 13.
17 Hoc genus daemoniorum non eiicitur nisi oratione & ieiunio. parte 2. pagina 47. num. 22.
Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. par. 1. p. 461. nu. 9.
Multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt. par. 1. p. 478. nu. 18.
Bonum est nos hic esse. par. 2. pag. 391. num. 49.
19 Qui aliquid pauperi dederit in nomine meo, ceterum accipiet, & vitam eternam

I N D E X

nam possidebit par. 1. pa.
152. num. 34.
20 Quicumque voluerit in-
ter vos maius fieri, sit ve-
ster minister. par. 1. pag.
372. nu. 37.
21 Benedictus qui venit in
nomine Domini. par. 1. p.
462. num. 13.
23 Patrem nolite vocare
vobis super terram. par. 1.
pag. 166. num. 12.
Vt vobis scribas, & Pharisei
hypocritae. par. 1. pag. 416.
num. 31.
Peccavi, tradens sanguinem
multi. par. 1. pag. 66. nu. 6.
24 Vbi quae fuerit corpus,
illuc congregabuntur &
aquile. par. 1. pag. 403. nu.
22.
Tunc apparebit signum filij
hominis in caelo, & tunc
plagae omnes tribus ter-
rae. par. 1. pag. 80. num. 15.
Data est tibi omnis pote-
stas in caelo, & in terra.
par. 1. p. 149. num. 22.
25 Et ecce terra motus fa-
ctus est magnus. par. 1.
pag. 485. num. 13.
venite benedicti patris mei,
qui in nomine patris mei.
par. 1. p. 410.
num. 44. & par. 2. p. 183. n.
26 Discedite a me maledicti in
ignem aeternum. par. 1. p.
410. num. 45.
27 Deus meus, &
quid dereliquisti me. par.

2. pag. 410. num. 9.
Si tu es Christus, descende
nunc de cruce. par. 1. pag.
15. num. 53.
28 Ite & docete omnes ge-
tes. par. 1. p. 110. num. 17.

Marcus.

2 Tolle grabatum tuum, &
ambula. par. 1. pag. 219.
num. 8.
6 Attendite vobis. Ite in
universum mundum, &
vbi non recipimini, ex-
gredite pulverem de pedi-
bus vestris in testimonium
illis. par. 1. pag. 230. nu.
19.
Non licet tibi habere uxorem
fratris tui. par. 1. pag. 332.
num. 34.
Non regnet peccatum in
vestro mortali corpore.
ut obediatis concupiscen-
tiis eius. par. 1. p. 332. nu.
35.
Volo ut des mihi protinus
in disco caput Joannis
Baptistae. par. 1. pag. 88.
num. 11.
Quicquid petieris dabo ti-
bi, licet dimidium regni
mei. par. 1. pag. 141. num.
12.
Non poterat ibi viminem
nullum facere. par. 1. pag.
219. num. 12.
10 Potestis bibere calicem

A V T H O R I T A T V M.

quem ego bibo, aut ba-
ptismo, quo ego bap-
tizor, baptizari. par. 1. p.
171. nu. 37.
14 Filius hominis vadit si-
cut scriptum est de eo.
par. 1. p. 144. nu. 2.
15 Verè filius Dei erat iste.
par. 1. p. 499. nu. 9.
Cum vidisset Centurio quia
sic clamans expirasset,
& c. par. 1. pag. 261. nu.
14.
16 Nolite expauescere, si
quidem Dominum cum
pietate quaeritis. par. 1. p.
508. nu. 2.
Maria Magdalene, & Ma-
ria Iacobi & Salome, e-
merunt aromata. par. 2.
p. 326.

Lucas.

1 Quia respexit humili-
tatem ancillae suae. par. 2.
p. 402. num. 17.
1 Regnabit in domo Iacob
in aeternum. par. 1. p. 182.
num. 44.
Per viscera misericordiae
Dei nostri, in quibus vi-
sitavit nos Oriens ex alto,
& c. par. 1. p. 335. nu. 1.
Ipse conteret corda patrum
in filios, & incredulos ad
prudenciam iustorum. p.
1. p. 298. nu. 33.
2 Facta est cum Angelo
multitudo militum coe-
lestium laudantium Deum,
& dicentium: Gloria in
altissimis Deo. p. 1. p. 21.
num. 12.
3 Iam securis ad radicem
arboris posita est. par. 2.
p. 174. num. 46.
Facite fructus dignos por-
nitentiae. par. 1. pag. 189.
num. 23.
7 Lamentamini vobis, &
non ploratis. par. 1. pag.
33. num. 17.
9 Domine, vis dicamus ut
ignis descendat de caelo,
& consumat illos. par. 1.
p. 97. nu. 15.
10 Videbam Satanam sicut
fulgar de caelo caden-
tem. par. 2. pag. 192. nu.
13.
Homo quidam descendit ab
Ierosolymis in Ierico, & c.
par. 1. p. 175. nu. 8.
Domine, non est tibi cura,
quod soror mea reliquit
me solam ministrare. p.
1. p. 481. num. 29.
11 Vt vobis Pharisei qui
diligitis primas cathed-
ras. par. 1. p. 397. nu. 37.
Date elemosynam, & om-
nia munda sunt vobis. p.
2. p. 255. nu. 35.
12 Quid faciam, quod non
habeo quod congregem
fructus meos. par. 2. pag.
338. num. 10.
Ne terreamini ab iis qui

INDEX

- occidunt corpus. par. 2. p. 169. num. 23.
Stulte hac nocte animam tuam reperent ate. par. 2. p. 362. num. 51.
13 Neminem concutatis nec ulli iniuriam faciatis, & contenti estote stipendiis vestris. par. 1. p. 45. num. 29.
13 Ibi erit fletus & stridor dentium. par. 1. pag. 370. num. 13.
Nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis. par. 1. p. 397. nu. 37.
Gaudete quia nomina vestra scripta sunt in caelis. par. 2. p. 151. nu. 4.
15 Dissipavit substantiam suam cum meretricibus. par. 2. p. 391. nu. 49.
Pater, peccavi in celum & contra te. par. 1. p. 113. num. 39.
16 Lex & prophetarum usque ad Ioannem. par. 2. p. 174. num. 46.
Homo quidam erat dives. par. 2. p. 326. nu. 16.
Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, accipiant vos in eterna tabernacula, &c. par. 1. pag. 312. num. 44.
Quid facia quia Dominus auferet a me villicationem. par. 2. pag. 338. nu. 19.
17 Si peccaverit in te frater tuus, increpa illum, & si poenitentiam egerit, &c. par. 1. pag. 217. num. 5.
Memores estote vxoris Loth. par. 1. pag. 452. num. 35.
18 Qui se humiliat, exaltabitur. par. 2. p. 331. num. 36. & p. 372. nu. 30.
Consummabuntur omnia quae scripta sunt per Prophetas de filio hominis. par. 1. pag. 302. num. 21.
19 Ecce dimidium bonorum meorum Domine, do pauperibus. par. 2. p. 123. num. 46.
Erat quidam mendicus nomine Lazarus. par. 2. p. 326. nu. 16.
21 In patientia vestra possidebitis animas vestras. par. 2. pag. 304. num. 34.
Videte ficulneas, & omnes arbores, &c. par. 1. p. 487. num. 10.
22 Quando misi vos sine sacco & sine pera, nunquid aliquid defuit vobis. par. 2. p. 250. nu. 15.
Simon, ecce Sathanas expectavit vos ut cribretur sicut triticum. par. 1. p. 207. num. 11.
23 Si in viridi ligno haec faciunt, in arido quid fiet? par.

AUTHORITATIVM.

- par. 2. pag. 286. num. 40.
Filia Ierusalem nolite flere super me. par. 2. p. 364. nu. 21.
Domine memeto mei, cum veneris ad regnum tuum. par. 1. pag. 299. num. 8.
Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. par. 1. p. 54. nu. 12.
24 Sic oportebat Christum pati, & resurgere a mortuis tertia die: &c. par. 1. p. 191. nu. 31.
Maue nobiscum Domine, quoniam aduersus te ascit. par. 2. p. 424. nu. 66.
in celo. par. 1. pag. 114. nu. 28.
5 Scimus quoniam filius Dei venit, & dedit nobis sensum, ut cognoscamus, &c. par. 1. p. 237. num. 6.
Qui credit in me transiet a morte in vitam. par. 2. p. 369. num. 24.
6 Nemo potest venire ad me, nisi pater meus traxerit eum. par. 1. p. 402. nu. 10.
Ego sum panis vitae qui de celo descendi. par. 2. p. 410. nu. 10.
8 Ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit. par. 1. pag. 266. num. 36.
Qui sequitur me non ambulat in tenebris. par. 1. pag. 150.
8 Quis ex vobis arguet me de peccato? par. 2. p. 209. nu. 30.
9 Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris. par. 1. p. 96. num. 9.
Veniet nox quando nemo potest operari. par. 1. pag. 128. num. 11.
11 Sine me nihil potestis facere. par. 1. pag. 429. nu. 25.
Expedit vobis ut unus homo moriatur pro populo. par. 1. p. 144. nu. 1.
Quid facimus, quia hic

Ioannes.

- 1 Dedit eis potestatem filios Dei fieri. par. 2. p. 62. nu. 14.
3 Hoc est iudicium, quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras quam lucem. par. 1. pag. 348. num. 5.
Omnis qui male agit, odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius, &c. par. 1. p. 154. num. 6.
Nemo ascendit in celum, nisi qui descendit de celo, filius hominis qui est

INDEX

- homo multa signa facit.
par. 1. p. 96. nu. 8.
14 In domo patris mei mā-
fiones multae sunt. par. 1.
p. 216. nu. 45.
15 Maiorem hac charita-
tem nemo habet, ut ani-
mā suam ponat quis pro
amicis suis. par. 2. p. 366.
num. 13.
Ego sum viris vera, & vos
palmites. par. 1. pa. 74.
num. 2.
18 Ad hoc venit in mundū,
ut testimonium perhi-
beam veritatis. par. 2. p.
19. num. 15.
Sic respondes pontifici? par.
2. p. 391. num. 55.
19 Stabat iuxta crucē Iesu
mater eius. par. 2. pa. 380.
num. 3.
Qui tradidit me tibi, maius
peccatum habet. par. 2.
p. 23. nu. 24.
Basiliscus tibi crucem, exiuit
in eum qui dicitur Cal-
variae locus. par. 1. p. 247.
num. 3.
10 Accipite Spiritum san-
ctum, quorum remiserit
peccata remittuntur
eis. par. 1. p. 117. nu. 12.
21 Cum esses iunior cinge-
bas te & ambulabas ubi
volebas, cum autē senue-
ris, extendes manus tuas,
&c. par. 1. p. 416. nu. 7.
19 Stabat iuxta crucem Iesu
mater eius. par. 1. p. 464.

num. 34.

Acta Aposto-
lorum.

- 2 Poenitemini, & baptise-
tur unusquisque vestrum.
par. 2. p. 3. num. 10.
8 In felle amaritudinis, &
obligatione iniquitatis
video te esse. par. 1. pag.
187. num. 14.
9 Ecclesia aedificabatur am-
bulas in timore Dei. par.
2. p. 406. num. 34.
Domine, quid me vis face-
re? par. 2. pag. 252. num.
22.
10 Surge, Petre, occide &
manduca. par. 1. p. 263.
num. 25.
14 Per multas tribulationes
oportet nos intrare in re-
gnum Dei. p. 1. nu. 14.
Durum est tibi contra sti-
mulum calcitrare. par. 1.
p. 196. num. 5.
19 Ira fortiter crescebat ver-
bum Lei & confirmaba-
tur. par. 1. p. 79. nu. 34.
27 Ecce donavit tibi Deus
omnes qui tecum. par. 1.
p. 253. num. 24.
28 Homicida est homo hic
qui cum evaserit de mari
vltio non fuit eum vin-
cere. par. 2. pag. 266. num.
20.

Ad Rom.

AVTHORITATVM.

Ad Romanos.

- 1 Dicentes se esse sapiētes,
stulti facti sunt. par. 1. p.
412. num. 2.
Desidero videre vos, ut ali-
quid impetiar vobis gra-
tiae spiritualis ad confir-
mandos vos, &c. par. 1. p.
344. num. 36.
1 Gratias ago Deo meo,
per Iesum Christum, pro
omnibus vobis, quia fi-
des vestra annuntiatur
in vniuerso mundo. par. 1.
p. 392. nu. 24.
2 Qui sine lege peccau-
erunt, sine lege peribunt.
par. 1. pag. 274. nume.
24.
An diuitias bonitatis eius &
patientiae, & longanimi-
tatis contemnis? par. 1.
p. 393. num. 21.
3 Omnes declinauerunt,
simul inutiles facti sunt.
par. 2. pag. 366. nume.
11.
Omnes peccauerunt, & e-
gent gloria Dei. par. 1. p.
121. num. 28.
Si secundum carnem vix-
eritis, moriemini: si sequi-
mini quod caro exprobat.
par. 1. p. 31. num. 19.
5 Vbi abundauit delictum,
superabundauit & gratia.
par. 1. pag. 291. num. 31.

& pa. 422. nu. 42.
Christus cum infirmi esse-
mus pro impiis mortuus
est. pa. 1. p. 20. num. 6. & p.
488. num. 6.
Gloriamur in spe gloriae fi-
liorum Dei. par. 1. p. 135.
num. 5.
Sic enim cum inimici essemus
reconciliati sumus Deo
per mortem filij eius.
par. 1. p. 139. num. 21. &
par. 2. p. 366. nu. 14.
Per unum hominem intra-
uit peccatum in mundū.
par. 1. p. 319. num. 18.
6 Exhibete membra vestra
seruire iustitiae. par. 2. p.
170. num. 28.
Quomodo Christus surre-
xit a mortuis per gloriā
patris: ita & nos in no-
uitate vitae ambulemus.
par. 1. p. 490. nu. 23.
7 Infelix ego homo, quis
me liberabit a corpore
mortis huius? p. 1. p. 63.
num. 28.
Cum essemus in carne pas-
siones peccatorum ope-
rabantur in membris no-
stris. par. 1. pag. 395.
num. 29.
Non est bonum in carne
mea. par. 1. p. 31.
Peccatum operatum est in
me omnem concupiscen-
tiam. par. 1. p. 24. nu. 21.
Condelector legi Dei, se-
cundum interiorem homi-

INDEX

- nam. par. 1. pag. 434. num. 41.
Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis mee, & captiuantem me, &c. par. 1. pa. 145. nu. 4.
8 Si Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatum: spiritus vero vivit propter iustificationem. par. 1. p. 339. nu. 18.
Optabam ego anathema esse pro fratribus meis. par. 1. pa. 380. nu. 8.
Non sunt condignae passionis huius temporis ad futuram gloriam. parte 2. p. 1. num. 1.
Qui secundum carnem sunt, quae carnis sunt sapientiae, &c. parte 1. pag. 236. num. 4. & pag. 288. numero 35.
Resurrexit propter iustificationem nostram. par. 1. p. 489. nu. 19.
Qui nos separabit a charitate Christi? tribulatio, an angustia, an fames, &c. parte 1. pag. 206. nu. 7. & p. 510. nu. 12.
9 Veritatem dico in Christo Iesu, non mentior testimonium mihi perhibente conscientia mea in Spiritu sancto, &c. parte 1. pagina 29. numero 6.
10 Voluntas cordis mei & obsecratio ad Deum sit pro illis in salutem. par. 1. p. 30. nu. 9.
11 Dedit illis Deus spiritum compunctionis, oculos ut non videant & aures ut non audiant. par. 1. pa. 22. nu. 14.
12 Non vosmetipsos defendentes, sed date locum iuri, &c. par. 2. pa. 106. numero 16.
Obsecro vos fratres ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem. par. 1. pa. 6. num. 21. & pa. 101. nu. 31. & par. 2. p. 79. num. 37.
Noli vinci a malo, sed vince in bono malum. par. 2. p. 304. nu. 54.
13 Abiciamus opera tenebrarum, & induamur armam lucis, sicut die honeste ambulemus. parte 1. pagina 154. nu. 5.
Induimini Dominum Iesum Christum. par. 2. pag. 410. nu. 10.
14 Omne quod non est ex fide, id est, per fidelitatem rationis illuminatis, peccatum est. par. 1. p. 11. num. 21.
15 Vnusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum. par. 2. pa. 68. numero 50.
23 Vos implete mensuram patrum

AVTHORITATVM.

- patrum vestrorum. par. 1. p. 136. nu. 1.
31 Lex spiritus vitae in Christo Iesu, liberauit me a lege peccati, & mortis. parte 1. pagina 273. numero 19.
adhaereret meretrici, vnum corpus efficitur, qui autem adhereret Domino unus spiritus est. par. 1. pa. 168. num. 25.
9 Sic pugno, non quasi aerem verberans. par. 2. pa. 191. num. 7.
Castigo corpus meum, & in servitutem redigo. parte 1. pagina 296. numero 10.
10 Fidelis Deus qui non patitur vos tentari supra id quod potestis. p. 2. p. 149. nu. 44.
11 Si quid paritor vnum membrum, compatiuntur omnia membra. par. 2. p. 265. nu. 15.
13 Caritas non cogitat malum. par. 1. pag. 381. num. 11.
Si linguis hominum loquar, charitatem autem non habeam. par. 2. pa. 142. num. 18.
Charitas benigna est. par. 1. p. 146. nu. 32.
13 Caritas patientis est, benigna est, omnia sustinet. parte 1. pagina 146. numero 32. & pag. 166. num. 14.
Omnis qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet. par. 1. pa. 31. numero 47.
14 Siorem lingua, spiritus meus orat, mens autem

1. Ad Corinthios.

- 3 Nonne homines estis, id est carnales & peccatores? par. 1. pag. 25. numero 25.
4 Imitatores mei estote sicut & ego Christi, &c. par. 1. pagina 297. nu. 28.
Dei coadiutores sumus. par. 2. p. 223. nu. 26.
3 Omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, &c. quod omne est idolorum servitus. par. 1. pag. 160. num. 29.
Spectaculum facti sumus mundo, angelis & hominibus. par. 1. p. 53. numero 30.
Maledicimur, & benedicimur, persecutionem patimur, & sustinemus, blasphemamur, & obsecramur. parte 2. pagina 66. num. 40.
6 Fugite fornicationem. par. 1. p. 179. num. 25.
An nescitis, quoniam, qui

INDEX

- mea sine fructu est. par. 1. p. 39. nu. 7.
- 15 Stabiles estote, & immobiles, abundantes in omni opete Domini, &c. parte 1. pagina 266. nume. 37.
- Corrumpunt bonos mores colloquia prava. par. 2. p. 78. nu. 33.
- 21 Qui manducat indignè, iudicium sibi manducat. parte 2. pagina 378. nume. 61.
- 2. Ad Corinthios.**
- 1 Gloria nostra hæc est testimonium conscientie nostræ. par. 1. pa. 299. numero 37.
- 3 Ut vadas ad Christum, oportet te ire per Christum. par. 1. pagina 429. nu. 27.
- Adiutores Dei sumus. par. 2. p. 268. nu. 26.
- Epistola estis Christi ministræ à nobis, & scripta non atramento, sed spiritu Dei vivi: non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis. par. 1. p. 17. nu. 26. & p. 362. nu. 21.
- Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis quasi nobis. par. 1. p. 430. num. 30.
- Nos verò omnes revelatæ facie gloriam Dei speculantes, in eandem imaginem transformamur de claritate in claritatē. &c. parte 1. pagina 133. nume. 34.
- 4 Quæ videntur, temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna sunt. par. 1. p. 496. nu. 48.
- Semper mortificationē Domini nostri Iesu Christi in corpore nostro circumferentes, ut & vita Iesu manifestetur in corporibus vestris. par. 1. p. 299. nu. 36. & p. 2. p. 48. nu. 27.
- Deus excæcabit mentes infidelium. par. 1. pa. 21. numero 22.
- In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur. &c. par. 1. p. 58. nu. 9.
- 6 Hortamur vos ne in vacuum gloriam Dei recipiatis. par. 2. p. 44. nu. 10.
- Os nostrum patet ad vos o Corinthij, cor nostrum dilatatum est, nō angustiamini in nobis. par. 1. p. 86. num. 7.
- Eccē nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. par. 1. p. 128. nu. 11.
- Adiuuantes exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis, &c. parte 1. pag.

AUTHORITATVM.

- pag. 352. nume. 23.
- Empri estis pretio magno. par. 1. pag. 4. nu. 12. & pa. 254. nu. 30.
- 7 Mundemus nos ab omni inquinamento carnis, & spiritus, perficientes sanctificationem nostram in timore Domini. par. 1. p. 170.
- 8 Altissima paupertas eorū abundavit in diuitias simplicitatis eorum. par. 1. p. 417. nu. 20.
- 10 Arma militiæ nostræ non carnalia, sed spiritualia sunt. parte 1. pagina 129. num. 12.
- 11 Periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, &c. pa. 1. p. 148. num. 18.
- Æmulor vos Dei æmulatione: respondei enim vni viro virginem castam exhibere Christo. parte 1. pa. 86. num. 5.
- In captiuitatem redigentes omnem intellectum. par. 2. pag. 392. num. 54.
- 12 Signa Apostolatus mei facta sunt super vos in omni patientia, in signis, prodigiis, atq; virtutibus. parte 1. pagina 315. numero 3.
- Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim (siue in corpore, siue extra corpus nescio: Deus scit) raptum huiusmodi vsque ad tertium cælum. parte 1. pagi. 136. numero 9.
- Coram Deo in Christo loquimur parte 2. pagi. 230. nume. 56.
- 13 Charitas nō cogitat malum, omnia suffert, &c. parte 2. pag. 289. numero 53.
- 15 Gratia Dei sem. id. quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit &c. par. 1. pagina 128. nu. 12.
- Charitas Christi urget nos æstimantes hoc, quoniam si vnus pro omnibus mortuus est, ergo oēs mortui sunt, &c. parte 1. pagina 163. nu. 6.
- Omnes quidē resurgemus, sed non omnes immutabimur. par. 1. pagina 180. numero 31.
- Ad Galatas.**
- 1 Notum vobis facio Euāgelium quod Euāgelizatum est à me. par. 2. p. 25. nume. 30.
- Audistis conuersationē meā in Iudaismo, quoniam supra modum persequabar Ecclesiā Dei. par. 1. p. 30. nu. 10.
- 2 Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. par.

INDEX.

1. p. 260. nu. 11. & p. 464. nu. 20.
Christo confusus sum cruce.
par. 2. pagina 139. numero 4.
5 Caro concupiscit aduersus Spiritum. par. 2. p. 61. nu. 20.
6 Ego stigmata Domini Iesu in corpore meo porto.
parte 2. pagina 139. numero 4.
Dum tempus habemus operemur bonum. par. 2. pag. 280. nu. 17.
Ad Ephesios.
1 Non cesso gratias agens pro vobis, &c. p. 2. p. 185. nu. 34.
2 Cum essemus mortui peccatis; conuincit nos Christus. pa. 2. p. 103. numero 14. & pag. 408. numero 1.
Interficiens inimicitias in semetipso. parte 2. p. 347. nu. 45.
Gratia saluati estis per fidem, & hoc non ex vobis. par. 1. p. 262. nu. 21.
3 Fleto mea genua ad patrem Domini nostri Iesu Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei, &c. par. 1. pa. 220. numero 15.
4 Deponite vos secundum pristinam conuersationem veterem hominem. par. 1. pag. 311. nu. 18.
Cauete si quando ut fragiles in aliquam iram incideritis, &c. par. 1. pagina 379. numero 6.
Soliciti seruire unitatem spiritus. parte 2. pag. 348. numero 51.
5 Omnis immunditia nec nominetur in vobis. par. 1. p. 25. nu. 25.
Ambulare in dilectione sicut Christus dilexit nos. par. 2. pagina 140. numero 10.
Videte quomodo caute ambuletis, &c. par. 1. p. 384. numero 14.
Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea. parte 1. pagina 1. numero 15.
Etatis aliquando tenebrarum, autem lux in Domino. parte 1. pag. 348. numero 7.
Imitatores Dei estote sicut filij charissimi, & ambulate in dilectione, &c. parte 1. pagina 218. numero 10.
6 Accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo. parte 2. pagina 77. numero 18.
Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes

AVTHORITATVM.

- cipes & potestates. par. 1. p. 74. num. 37.
Serui, obedite Dominis carnalibus timore, & tremore in simplicitate cordis vestri, &c. par. 1. pag. 41. num. 12.
Per omnem orationem & obsecrationem orantes omni tempore in spiritu, &c. par. 1. pag. 28. nu. 3.
Ad Philippenses.
1 In nullo terrenarum ab aduersariis, quæ illis est causa perditionis, vobis autem salutis. par. 1. pag. 394. num. 26.
2 Hoc scitote in vobis quod & in Christo Iesu, &c. par. 1. pag. 461. num. 14.
Gratia estis saluari per fidem. par. 2. p. 185. num. 31.
Habitum inuentus ut homo. par. 2. p. 153. num. 13.
3 Quorum Deus venter est. par. 1. p. 460. num. 6.
Quæ retro sunt obliuiscens, ad ea verò quæ priora sunt extendens meipsum. par. 1. pag. 185. num. 8.
Propter Christum omnia detrimentum feci, & arbitror vester coram, ut Christum lucrificam, & inueniar cum illo. par. 1. pag. 29. num. 8.
Quæ quidem retro sunt obliuiscens, ad ea verò quæ priora sunt extendens meipsum. par. 1. pag. 350. num. 15.
Nostra conuersatio in cælis est. par. 1. pag. 2. nu. 4.
Quorum Deus venter est. par. 2. pag. 55. num. 53.
4 Omnia possum in eo qui me confortat. par. 1. pag. 72. nu. 8. & p. 171. nu. 39. & pag. 430. num. 30.
Filioli quos iterum parturio. par. 2. pag. 295. num. 17.
Pax Dei quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra. par. 2. p. 201. num. 4.
5 Deponite vos secundum pristinam conuersationem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris, &c. par. 1. pag. 171. num. 36.
Assumite gladium spiritus, quod est verbum Dei. par. 1. pag. 306. numero 18.
Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. parte 1. pag. 177. num. 17.
Ad Colossenses.
1 Laudate Dominum, cum gaudio gratias agentes Deo Patri: quia eripuit nos de potestate tenebrarum,

I N D E X

tenebrarum, & transtulit in regnum filij dilectionis suae. par. 1. p. 212. nu. 31.

Qui est imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis creatura. par. 2. p. 57. n. 4.

3 Mortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo. par. 1. p. 271. nu. 12. & par. 2. pag. 158. num. 34.

Spoliantes vos veterem hominem cum actibus suis, induentes novum. par. 1. pag. 185. num. 6. & par. 2. pag. 107. num. 30.

Si confutrexistis cum Christo, quae sursum sunt querite. par. 1. pag. 505. num. 30.

Induite vos sicut electi Dei sancti, & dilecti, opera misericordiae. par. 1. pag. 326. num. 11.

Mortificate membra vestra quae sunt super terram. par. 1. p. 32. num. 20. & pag. 139. num. 20 & par. 2. pag. 136. num. 45.

4 Domini, quod iustum est & aequum, seruis praestate. par. 1. pag. 40. nu. 8.

1. *Ad Thessalonenses.*

3 Propterea ego amplius

non sustinens misi ad cognoscendum fidem vestram, &c. par. 1. pag. 293. num. 14.

3 Si quis non vult operari, nec manducet. par. 1. p. 2. num. 3.

4 Haec est voluntas Dei: sanctificatio vestra ut sancti sitis, diuinam eius facientes voluntatem, sicut ipse in mandatis suis expressit. par. 1. pag. 309. num. 31.

5 Omnes vos filij lucis estis, & filij diei, non noctis & tenebrarum. par. 1. pag. 154. num. 5.

Cum dixerint pax & securitas, tunc repentinus eis superueniet interitus. par. 1. pag. 181. num. 34.

2. *Ad Thessalonenses.*

2 Mittet illis Deus operationem erroris. par. 2. p. 25. num. 18.

1. *Ad Timotheum.*

4 In nouissimis temporibus discedent quidam a fide. par. 1. p. 34. nu. 27.

5 Vidua quae verè vidua est, & desolata, speret in Domino.

AUTHORITATVM.

mino & iussit orationibus, &c. par. 1. pag. 282. num. 8.

bus hominibus. par. 1. p. 83. nu. 51.

2. *Ad Timotheum.*

2 Adam non est seductus: mulier autem seducta prauaricatione fuit. par. 1. pag. 277. num. 34.

Deus fidelis est, & negare seipsum non potest. par. 2. p. 103. num. 12.

Labora sicut bonus miles Christi Iesu, &c. par. 1. p. 478. num. 16.

4 Testificor coram Deo & Christo Iesu, qui iudicaturus est vivos & mortuos per aduentum ipsius, &c. par. 1. pag. 304. nu. 9.

5 Qui bene praesunt presbyteri, duplici honore digni habeantur. par. 2. p. 213. num. 45.

6 Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contrectari simus. par. 1. pag. 184. num. 4. & p. 249. num. 10.

Ad Titum.

2 Ut senes sobrii sint, pudici, prudentes, &c. par. 2. pag. 116. num. 19.

Apparuit gratia Dei omni-

Ad Hebraeos.

1 Omnes sunt administratores spiritus missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis. par. 1. pag. 207. num. 10.

4 Teneamus spei nostrae confessionem. par. 2. pag. 220. num. 15.

Festinemus ingredi in illam requiem, ut ne in idipsum quis incidat crudelitatis exemplum. par. 1. pag. 5. num. 17. & pag. 101. num. 30.

5 Cum esset filius Dei didicit ex his quae passus est, obedientiam. pa. 1. p. 161. num. 34.

6 Non est iniustus Deus, ut obliuiscatur operis vestri, &c. par. 1. p. 239. num. 15.

Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donum coeleste & prolapsi sunt, &c. rursus reuocari ad poenitentiam. par. 1. pag. 451. num. 34.

Oblatus est, quia ipse voluit. par. 2. pag. 423. num. 63.

Rursum crucifigentes sibi metipsis filium Dei. pa. 2. pag.

I N D E X

- pag. 32. num. 13.
6 Statutum est hominibus
semel mori, vos autem
quod cum inferno foedus
pepigistis. par. 1. p. 243.
nu. 32.
Quapropter intermittentes
inchoationis Christi ser-
monem, ad perfectiora
feramur. par. 1. p. 350. nu.
13.
Honorable connubium,
thorus immaculatus. par.
2. p. 137. num. 20.
10 Horrendum est incidere
in manus Dei viventis.
par. 1. p. 194. num. 44.
Patiētia vobis necessaria est.
par. 2. p. 115. num. 17.
11 Fides est sperandum re-
rum substantia. par. 2. p.
417. num. 36.
Fide obtulit Abraham Isaac
cum tentaretur. par. 2. p.
281. num. 21.
Si vobis charitas & bona vi-
ta deest, captivi estis dia-
boli. par. 1. p. 354. num.
29.
Sancti per fidem vicerunt
regna, operati sunt iusti-
tiam, &c. par. 2. pag. 101.
num. 7.
12 Nondum vsque ad san-
guinem restitistis, aduer-
sus peccatum repugnantes.
par. 1. p. 511. num. 17.
& par. 2. p. 4. num. 11.
Pacem sequimini cum om-
nibus, & sanctimoniam,

- sine qua nemo videbit
Deū. par. 1. p. 211. nu. 18.
Aspicientes in authorem fi-
dei, & consummatorem
Iesum. par. 1. p. 350. nu. 16.
Flagellat omnem filium
quem recipit Deus. par. 1.
pag. 65. num. 3.
Ne quis fornicator aut pro-
phanus vt Esau, nō enim
inuenit pēnitētię locum.
par. 2. 87. num. 5.
13 Non habemus hīc ciui-
tatem permanentem, sed
facuram inquirimus. par.
1 pag. 162. nu. 3.

Jacobus.

- 2 Nonne Abraham pater
noster ex operibus iusti-
ficatus est, offerēs filium
suum Isaac? par. 1. p. 321.
num. 29.
Superexaltat misericordiā
iudicium. par. 1. pag. 82.
num. 24.
Iudicium sine misericordiā
illi, qui non facit miseri-
cordiam. par. 1. pag. 173.
num. 1. & par. 2. pag. 156.
num. 23. & p. 255. nu. 35.
Qui in vāū offendit factus
est omēium reus. par. 1.
pag. 267. nu. 39. & par. 2.
pag. 342. nu. 27.
9 Ecce quātus ignis quā-
m magnam sylvam incēdit.
par. 2. p. 313. num. 27.
4 Resistite

AUTHORITATVM.

- 4 Resistite diabolo, & fu-
giet a vobis. par. 1. p. 179.
num. 25.
Adulteri, nescitis quia ami-
citia huius mūdi, inimica
est Dei? par. 2. p. 96. n. 41.
5 Diuitia vestra putrefactę
sunt. par. 2. p. 160. nu. 40.
12 Conuertimini ad me in
corde vestro, &c. par. 1.
pag. 190. nu. 26.
4 Charitas operit multitu-
dinem peccatorum. par.
2. pag. 207. num. 19.
5 Adversarius vester diabo-
lus tanquam leo rugiens
circuit querēs quē deuo-
ret. par. 2. pag. 76. num.
22.
Cum parvus labor vobis
aduenit, aut parua iniuria
afficimur, resistite vobis,
& modicum hoc propter
Deum patienter ferte.
par. 1. pag. 311. nu. 43.

1. Petri.

- 1 Non corruptibilis au-
ro & argento redempti
estis, sed pretioso sangui-
ne incontaminati agni
Iesu Christi. par. 1. p. 254.
num. 29.
Christus passus est pro
nobis, vobis relinquens
exemplum, vt sequamini
vestigia eius. par. 1. pag.
163. num. 7.
Qui peccatum nō fecit, nec
inuentus est dolus in ore
eius. par. 2. p. 291. num. 1.
Deponentes omnem mali-
tiam & omnem doli, &c.
par. 1. pag. 285. num. 21.
Christus passus est pro no-
bis vobis relinquens exē-
plum. par. 2. p. 82. nu. 49.
3 Adueniet dies Domini, vt
fur, in quo cali magno
impetu transiet, elemē-
ta verō calore soluentur.
par. 1. pag. 78. num. 7.

2. Petri.

- 1 Per hoc efficiamini diuine
confortes naturę. par. 2.
pag. 4. nu. 14.

1. Joannis.

- 2 Qui dicit se nosse Deum,
& mandata eius non cu-
stodit, mendax est. par. 1.
pag. 308. num. 27.
Ipse est propitiatio pro
peccatis nostris. par. 1. p.
411. num. 38.
3 Filii non diligamus
verbo neque lingua, sed
opere & veritate. par. 1. p.
52. num. 7.

Apocalypsis.

- 1 Beatus qui legit, & audit
verba

I N D E X

- verba prophetiae huius. par. 2. p. 119. num. 33.
2 Dabo vnicuique vestrum secundum opera sua. par. 1. 127. num. 10.
Hæc dicit primus, & nouissimus. par. 2. p. 157. num. 29.
3 Ego sto ad ostium & pulso, si quis aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cenabo cum illo. par. 1. p. 125. nu. 2.
5 Benedictio, & honor, & potestas in secula seculorum. par. 1. p. 129. num. 17.
Dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem, &c. par. 1. p. 475. num. 6.
6 Ecce equus pallidus, & qui sedebat super eum, nomen illi mors. par. 1. p. 147. num. 35.
7 Isti sunt qui lauerunt stolae suas in sanguine agni. par. 1. p. 18. num. 32.
9 Vidi equos in visione. &c. par. 2. p. 197. nu. 1.
Vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat. par. 2. p. 137. nu. 51.
Accepi librum de manu Angeli, & deuoravi illum. par. 2. pag. 119. num. 32.
13 Quis similis bestiae, aut quis poterit pugnare cum ea? par. 2. p. 406. nu. 32.
14 Vidi alterum Angelum volantem per medium caelum habentem Euangelium aeternum, &c. par. 1. pag. 160. num. 16.
15 & 16 Magna & mirabilia sunt opera tua Domine, Deus omnipotens: tu solus pius es. par. 1. p. 100. num. 24.
16 Factum est vulnus seuum & pessimum in homines. par. 419. num. 46.
17 Hæc Mulier quam vidisti est ciuitas magna. par. 2. p. 147. num. 37.
Aquæ multæ populi multi. par. 1. p. 28. num. 2.
18 Quam glorificauit se & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum, & luctum. par. 1. p. 104. n. 29.
21 Vidi ciuitatem sanctam Ierusalem nouam descendentem de caelo. par. 1. pag. 2. num. 4.
71 Et ecce Draco magnus rufus, habens capita septem & cornua decem. par. 2. pag. 77. num. 23.
vlt. Ego Iesus misi Angelum meum testificare vobis hæc in Ecclesiis. par. 2. pag. 23. num. 31.

I N D E X

I N D E X P R A E C I P V O -
R V M V E R B O R V M Q V A E
I N H O C O P E R E C O N T I N E N -
t u r : I u x t a o r d i n e m A l p h a b e t i -
c u m r e d a c t u s .

- A** Abraham in senectute primus omnium laudem habuit. par. 2. p. 318. nu. 46.
Abraham Ismaelē domo eiicit. par. 1. p. 87. nu. 10.
Abraham sacrificium redemptionis signum. par. 1. p. 116. nu. 7.
Abraham obedientia. par. 1. pag. 322. num. 32.
Absalon mira pulchritudo. par. 2. p. 30. nu. 5.
Abstinentes a cibis & mala agētes, daemones imitantur. par. 2. p. 74. nu. 15.
Accedentes ad templum debent esse parati ad consistendum. par. 1. p. 96. nu. 11.
Accipiter quando est capitiatus, quietus est. par. 2. pag. 78. num. 30.
Adam blanditijs coniugis vitæ, fructum comedit. par. 1. p. 277. num. 34.
Ad peccatum causa fuit omnium peccatorum. par. 1. pag. 319. num. 18.
Adolescentes asperis religionibus ingredienti quomodo praeuidentur. par. 1. pag. 136. nu. 10. & p. 137. nu. 11.
Adolescentes quo malo perditur. par. 2. p. 179. nu. 8.
Adolescentes qui propter pulchritudinem faciem suam percuesserunt. par. 1. pag. 404. num. 19.
Adolescentes absque subiectione esse non debent. par. 2. pag. 179. num. 10.
Adolescentium nostra temperata impudicitia. par. 1. pag. 262. nu. 19.
Adonibezech tyrannus septuaginta reges confractis manibus & pedibus sine mensa micis alebat. par. 2. p. 279. nu. 37.
Adulator peior est corno. par. 2. p. 93. nu. 29.
Adulatoribus hilares non esse debemus. par. 2. p. 93. nu. 28.

INDEX

Adulationes animae efficiunt. p. 2. p. 92. num. 28
Adulterium quantum malum sit. par. 2. pag. 233. nu. 4. & p. 236 num. 18
Adulterium, in fideles maximum esse peccatum iudicantur. par. 2. p. 235 nu. 12
Adultery origo. par. 2. p. 233. num. 4
Adulteri à Deo indicantur. par. 2. p. 231. nu. 10
Adversus humilitatem affert. par. 1. p. 57. nu. 7
Adulterius fumosus est latro. par. 1. p. 175 nu. 11
Adulterius Hercules appellatur. par. 2. p. 61 nu. 12
Adulterius non debet sacerdotes negligere. par. 1. p. 62. nu. 24
Adulterius remota, nulla resp. pub. confisere potest. p. 351. num. 7
Afflicto cordi non est danda afflictio. par. 1. p. 459. nu. 3
Afflictorum voces ad Deum perveniunt. par. 1. p. 59. nu. 13
Agricola à diuitibus decipitur. par. 1. p. 174. nu. 5. 6
Alexander liberalitatis nomen adeptus est. par. 1. pag. 403. num. 16
Alexander uxorem Dary videre noluit. par. 1. pag. 276. num. 30
Alexander faciem in bello gestare solbat, & cur. par. 1. p. 320. num. 24
Alexandri adulatio. par. 1. pag. 198. nu. 14
Alexandri magni eximio pietas erga hostem Darium, lethali vulnere percussus. par. 1. p. 259. num. 3
Alexandri deploratio. par. 1. p. 325. nu. 22
Alexandri Magni imperij fabricas p. 1. p. 317. nu. 15
Ambitio quantam cecitatem offerat. par. 2. pag. 344. num. 35. & p. 145. nu. 35
Ambitio nemini parcat. par. 2. p. 141. num. 15
Ambitionis vitium Christianis execrabile. p. 2. p. 144. nu. 21
Ambitiosus tantum exteriorum affectum habet. par. 1. pag. 171. nu. 16
Amici persecutio, alius potestatem. par. 2. p. 60. nu. 48
Amor Dei erga nos. par. 1. pag. 206. num. 6. & pag. 115. nu. 32. & p. 2. p. 7. nu. 25. 29 & p. 279. nu. 14
Amor Christi patiens. par. 1. p. 126. nu. 4
Amor & pietas est facies Dei. par. 2. p. 62. nu. 26
Amor divinus ad omnes extenditur. par. 1. p. 36. nu. 4
Amor corda vulnerata curat. par. 2. p. 59. nu. 15
Amor ad se animam attrahit. p. 1. p. 510. nu. 10
Amor patris cum amore Dei non comparatur. par. 2. pag. 166. nu. 13
Amor coniugalit quantus sit. p. 1. p. 356. nu. 40
Amor filij erga patrem quantum

RERVM ET VERBORVM.

tum conformis sit. naturae. p. 2. p. 110. nu. 32
Amoris tres gradus. par. 1. pag. 449. num. 24. & par. 1. pag. 370. nu. 39
Amorem solidum postulat Deus. par. 2. p. 65. nu. 37
Amplexus affectionem denotat. par. 2. p. 246. nu. 58
Ananias & Saphira interfecti. par. 1. p. 392. nu. 16
Anaxarchus philosophus affirmabat plures esse mundos. p. 1. p. 319. nu. 23
Angelus nomen officij. par. 2. p. 36. num. 26
Angeli ministri Ecclesie dicuntur. par. 1. p. 100. nu. 26
Angeli propter velocitatem commendantur. par. 2. p. 118. num. 28
Angeli peccatores ad se attrahunt. par. 1. p. 48. nu. 11
Angelorum excellentia & proptitudo. par. 2. pagina 118. num. 27
Antiochus rex Asia virginem Pantheam fugit. par. 1. pag. 276. num. 31
Antiochus misericordiam non obtinuit. par. 2. pagina 87. num. 6
Anima Dei calore inflammatur. par. 1. p. 6. nu. 23
Anima solum Deum sapere debet. par. 1. p. 68. nu. 13
Anima in caelum eleuata. par. 1. p. 127. num. 9
Anima iustorum in resurrectione triumphabit. parte 1. pag. 229. nu. 15
Anima virgine adornata diuinos radios recipit. par. 1. p. 356. num. 37
Anima ex ieiuniis vivit. par. 2. pag. 50. nu. 35
Anima à corpore multum discrepat. par. 1. pag. 31. num. 14. & p. 32. nu. 19. 20
Anima non potest percipere gloriam in corpore. par. 1. p. 128. num. 11
Anima vi expellat peccatum, quid facere debeat. par. 1. p. 35. num. 31
Anima in corpore catenis vincula. par. 1. p. 145. nu. 4
Anima summa cura & providentia creata. par. 1. p. 138. num. 18
Anima praestat corpori. par. 1. p. 114. num. 2
Anima commorans in peccato mortali est hereditas Sabbathae. par. 2. p. 183. nu. 17
Anima venae quae. par. 1. pag. 115. num. 5
Anima venae pretiosae. par. 1. p. 113. num. 4
Anima virtus. par. 1. pag. 115. num. 6
Anima domesticum. par. 1. pag. 115. num. 3
Anima fortitudo in quo consistat. par. 2. p. 370. nu. 13
Anima salus res est maxime necessaria. par. 1. pagina 193. num. 16
Anima gaudia in caelo futura. par. 1. p. 130. nu. 21

INDEX

- Anima solitaria officium.* par. 2. p. 123. num. 15.
Anima unus dies datur. par. 1. p. 115. num. 3.
*Animam cui Deus corpora con-
 iunxit.* par. 2. p. 126. num. 7.
*Animam mundare sape debe-
 mus.* par. 2. p. 203. num. 3.
Anima nihil pretiosius. par. 2. p. 153. num. 13.
*Animi magnitudo ab abundan-
 tia sanguinis dimanat.* par. 1. p. 60. num. 18.
*Animalia quæ reſpublicas in-
 uerunt.* par. 2. pagina 350. num. 2.
*Animantia bruta ſui ſimilia
 diligunt.* par. 1. pagina 46. num. 2.
*Apelles regem Antigonom ſine
 oculorum deſectum depinxit.*
 par. 2. p. 277. num. 7.
*Apes ſtimulus inferentes mari-
 tur.* par. 1. p. 394. num. 28.
*Apoſtoli à Chriſto nolebant ſe-
 parari.* par. 1. p. 37. num. 4.
Apoſtoli imitari tenemur. par.
 2. p. 95. num. 36.
*Aqua benedicta tollit peccata
 venialia.* par. 1. pagina 271. num. 9.
Aqua huius ſæculi ſunt mortue.
 par. 1. p. 373. num. 22.
Arcus cœleſtis ſignum ſœderis.
 par. 1. p. 420. num. 35.
Arcus quando ſit in cælo. par. 1.
 p. 127. num. 10.
Arcus beatorum. par. 1. pag.
 127. num. 9.
*Arcus triumphalis Romano-
 rum.* par. 1. pagina 127. num. 7.
*Areopagi iudicium incorru-
 ptiſſimum.* par. 1. pag. 364. num. 32.
*Areopagita noctu ſententiam
 proferebant.* ibid.
Arma Dei quæ ſint. par. 2. pag.
 77. num. 26.
Arma beatorum. par. 1. p. 119. num. 18.
Arma peccatorum. par. 1. pag.
 203. num. 35. 36.
Artifices de ſua arte cogitant.
 par. 1. p. 317. num. 13.
Aſina Balaam loquitur. par. 2.
 pag. 174. num. 44. & pag.
 197. num. 32.
Aſina amor erga pullos. par. 1.
 p. 66. num. 11.
Aſtutia Sathana. par. 1. p. 77. num. 27.
Attrahere quid ſit. par. 1. pag.
 108. num. 19.
*Auarius omnes hominum ſi-
 tus corrumpit.* par. 1. pag. 33. num. 33.
*Auarius cui pecunia ſua nō ſer-
 tur.* par. 2. p. 313. num. 25.
*Auarius omnes maleſtias conſe-
 nit.* par. 1. p. 17. num. 29.
*Audientes prædicationem acce-
 te, conuertuntur.* par. 1. p. 307. num. 21.
*Audire prædicationem quid ſi-
 t.* par. 1. p. 305. num. 15.
*Auditor requiritur ſecundum
 qualitatem doctrinæ.* par. 1.
 p. 399. num. 1.
*Auditores verbi Dei quæ deſer-
 tione*

RERVM ET VERBORVM.

- tiōne attendere debeant.* par. 1. p. 1. num. 156.
*Aurum ſuperfluum ciuitatem
 Rhodi.* par. 1. pagina 138. num. 17.
*Aurum terra coopertum reperi-
 tur.* par. 2. p. 153. num. 13.
Aurum non ſatiat ſamem. par. 1. p. 166. num. 34.
Auxilium Dei implorandum.
 par. 1. p. 112. num. 36.
*Auxilium Deus mittit ex im-
 proſiſo.* par. 1. pag. 101. num. 48.
*Auxilium cæleſte, ad purifican-
 das animas oportet innocare.*
 par. 2. p. 191. num. 8.
*Auxilij poſtulatō quomodo de-
 cora & indecora.* par. 1. pag.
 112. num. 34.

B

- Balaam cecitas.* par. 1. pag.
 210. num. 21.
Bananius duos leones interfecit.
 par. 2. p. 309. num. 12.
*Baptiſmi ſacramento homo effi-
 citur filius Dei adoptiuus.*
 par. 2. p. 132. num. 53.
*Brutis animantibus homines
 comparantur.* par. 1. p. 259. num. 8.
*Beatitudo cur dicitur denarius
 diurnus.* par. 2. p. 2. num. 5.
*Beatus qui omnia relinquit, vt
 ad Chriſtum fugiat.* par. 2.
 p. 288. num. 51.
Beatorum gloria inſinui. par. 2.
 p. 137. num. 50. 51.

- Beſtum iuſtum non reprobat.*
 par. 1. p. 45. num. 30.
*Bella ſunt verbera quibus nos
 Deus affligit.* par. 1. pag. 45. num. 28.
*Benedictio menſe neceſſaria
 eſt.* par. 2. num. 47.
*Benedictiōnes parentum pluri-
 mum valent.* par. 2. pagina
 211.
*Benorum temporalium & ſpi-
 ritualium differentia.* par. 2.
 p. 223. num. 46.
*Beſtia pro acceptis beneficiis
 gratias reſerunt.* par. 1. pag.
 193. num. 39. 40.
*Bonus malo coniuſctus rectitu-
 dinem amittit.* par. 2. p. 181. num. 19.
Bonum operari debemus. par. 1.
 p. 6. num. 20.
Bona cur Deus diſtribuit. par. 2.
 p. 105. num. 22.
*Bona ſpiritualia propter oratio-
 nes iuſtorum conceduntur.*
 par. 1. p. 253. num. 24.
Boni diuinis rebus gaudent. par.
 1. p. 236. num. 5.

C

- Cæcitas eſt effectus diui-
 nae iuſtiæ.* par. 2. pag.
 210. num. 20.
*Cain menſuras & pondera in-
 uenit.* par. 2. p. 173. num. 42.
Calamitas maior mudi quæ ſit.
 par. 1. p. 350. num. 13.
*Calamitates noſtrorum dolan-
 mus.* par. 1. p. 316. num. 9.

INDEX

Celamitates in quibus versatur
pauper. pa. 1. pagina 176. nu-
mero 12.
Carnis sensus qualis sit. par. 2. p.
73. nu. 13.
Calcitrare contra stimulum quid
sit. parte 1. pagina 196. nu-
mero 5. 6. 7. 8.
Canis fidelitas cum mortuis. p. 1.
p. 344. nu. 39.
Cannum proprietates. par. 2. p. 109.
nu. 36.
Cannum simulachra cur in tu-
mulis ponantur. par. 1. p. 344.
nu. 39.
Caro & anima tempus expe-
scunt. parte 1. p. 385. nume-
ro 19.
Caro expetit cibos opiparos.
parte 1. pagina 70. nume-
ro 21.
Caro incitat ad luxuriam. pa. 1.
p. 277. nu. 33.
Carnis depravatio inclinat ani-
mam ad peccatum. p. 1. pa. 32.
num. 17.
Carnis desideria repellentes, vi-
tam angelicam ducere viden-
tur. parte 1. pa. 310. nume-
ro 34.
Carnis vitium disciplina supe-
randum. par. 2. p. 236. nume-
ro 16.
Catena vitiorum impedit ieiunium. parte 1. p. 149. nume-
ro 5.
Cato Censorius tria commissa
defebat. par. 1. pa. 19. nume-
ro 1.
Castitatis acumen maximum
est. parte 1. pa. 309. nume-
ro 32.
Cernorum industria admirabi-
lis. parte 2. pa. 431. nume-
ro 35.
Cerna ut cernulos parturiat mo-
ximum patitur dolorem.
parte 2. pagina 295. nume-
ro 17.
Chauane humilitas. p. 1. p. 113.
nu. 37.
Charitas in inferno non est.
parte 2. pagina 162. nume-
ro 50.
Charitas est vinum conditum.
parte 2. pagina 166. nume-
ro 14.
Charitas est tanquam petra.
parte 2. pagina 66. nume-
ro 41.
Charitas debet esse seruida.
parte 1. pagina 323. nume-
ro 35.
Charitas in terra perditur. p. 2. p.
61. nu. 21.
Charitas erga pauperes frigida
hoc tempore. parte 2. pa. 113.
nu. 7.
Charitatis laus. p. 2. p. 207. nu-
mero 19.
Charitatis effectus. p. 1. pa. 113.
nu. 47.
Charitatis signum quomodo offe-
ditur. parte 2. pa. 113. nume-
ro 7.
Charitatis immutatio debemus
habere. parte 1. pagina 299.
nu. 37.
Charitatem nostram secundum
charitatem dei imitare non
debemus.

RERVM ET VERBORVM.

debemus. parte 1. pag. 450.
nu. 28.
Christus precipuus sator. p. 1. p.
15. nu. 21.
Christus cur pro nobis mortuus
est. parte 2. pagina 82. nume-
ro 49.
Christus est arcus diuersorum
colorum. parte 1. pag. 421. nu-
mero 38.
Christus vitam obtulit pro om-
nibus. parte 1. pag. 449. nu-
mero 14.
Christus animarum nostrarum
medicus. parte 1. pag. 212. nu-
mero 30.
Christi vera humilitatis exem-
plar. par. 1. p. 160. numero 30.
& p. 61. num. 34. & p. 162.
nu. 35.
Christus cur transfiguratus est.
parte 1. pagina 135. nume-
ro 3.
Christus cur non deduxit omnes
Apostolos in die Transfigura-
tionis? parte 2. pagina 133.
nu. 33.
Christus omnes suas diuitias no-
bis dedit. parte 1. pa. 449. nu-
mero 24.
Christus cur ieiunauit. par. 2. p.
79. nu. 36.
Christus nobis ostendit verum
ieiunium. pa. 1. pagina 70. nu-
mero 22.
Christi similem nobis omnibus
se voluit efficere. p. 1. p. 516.
nu. 35.
Christus vincit & verberibus
casus non conquestus est.
parte 2. pagina 195. nume-
ro 23.
Christus peccatum non habuit.
parte 2. pagina 291. nume-
ro 1.
Christus cur voluit mori Iero-
solyma. parte 1. pa. 19. nume-
ro 4. & pagina 20. nume-
ro 5. 6.
Christus contumelias libentissi-
me suscepit. par. 1. pa. 219. nu-
mero 10.
Christus misericordia vocibus
nos expectat. parte 1. pag. 26.
nu. 26.
Christi officium quale. par. 1. pa.
318. nu. 14.
Christi Charitas commendatur.
par. 1. p. 22. num. 16.
Christum sequentes quale testi-
monium perhibere debeant.
parte 1. pagina 355. nume-
ro 36.
Christianus qualis esse oporteat.
parte 2. pagina 65. nume-
ro 39.
Christianus non debet esse otio-
sus. parte 1. pagina 5. nu. 17.
Christiani verum officium &
labor. parte 1. pagina 185. nu-
mero 5.
Christiani sunt mercenarii. pa. 2.
p. 2. nu. 5.
Christiani veri magni sunt. pro-
prij & existimationis coram Deo.
par. 1. p. 196. nu. 10.
Christiani sumus ad imitandum
Christum. p. 2. p. 83. nu. 50.
Christiani multi quomodo deci-
pantur. p. 2. p. 115. nu. 15.

INDEX

- Christianorum conditio duplex.
parte 1. pagina 506. numero 36
- Christianorum perfectio in quo consistit. parte 1. pa. 448. numero 10
- Christianorum qui Indias invenerunt. parte 1. p. 363. nu. 26
- Cibus divinus est verbum Dei. p. 1. p. 305. nu. 16
- Cibus ad quid prosit. p. 2. p. 154. nu. 16
- Cibi meliores quos Evangelistae nobis condiderunt. qui? p. 1. pa. 324. nu. 3
- Cibus paucis antiquis fuerunt contenti. parte 2. pa. 154. numero 15
- Cibos optimos homines quaerunt. parte 2. pa. 82. numero 48
- Ciconia amor erga pariter. p. 2. p. 112. nu. 39.
- Civiles frontibus nostris cur apponuntur. parte 1. pagina 35. numero 30. p. 52. numero 43.
- Cinere cur Ecclesia nos vocat. parte 1. pagina 36. numero 33
- Coccini proprietates. par. 1. p. 479. nu. 21
- Cocytus quid significat. parte 1. pagina 382. numero 17
- Caelum loci voluptatis. parte 2. pagina 13. numero 48
- Caelum terra, velum templi. &
- lapides Christi mortem fecerunt. parte 1. p. 460. numero 4
- Cogitationes servorum Dei dispersas à malis. par. 2. pa. 203. nu. 4
- Cogitationes sanctae bonorum non pereunt. par. 1. pag. 338. num. 15
- Cogitationes male aditum faciunt peccato. par. 2. p. 30. numero 4
- Cogitantes se morituros, omnia contemnunt. par. 1. p. 164. numero 9
- Cognitio quomodo accipitur. parte 1. pagina 309. numero 29
- Cognitio hominis in lingua sita est. parte 2. pagina 217. numero 43
- Commutare quid sit. p. 1. p. 412. nu. 2
- Compunctionis Spiritus quid sit. parte 2. pagina 22. numero 24
- Concionator personam Christi representat. par. 1. p. 156. numero 13
- Concionator antequam praedicet. debet tota die pernoctare. parte 2. pagina 295. numero 18
- Concionator debet habere efficaciam in verbis. par. 2. pa. 18. numero 9
- Concionator quando mores arguit statim vituperatur. parte 1. pagina 222. numero 24

Concionat-

RERVM ET VERBORVM.

- Concionator sine timore humano debet predicare. par. 1. pa. 28. nu. 4
- Concionator purorum verborum efficaciam subtrahere debet. parte 1. pagina 12. numero 8
- Concionator verbis divinis tantum uti debet. parte 1. pa. 12. nu. 7
- Concionatores vanas eloquentias deponant. parte 2. pa. 97. nu. 47
- Concionatores privatim & publice vitia reprehendere debent. par. 1. pag. 331. numero 32. & pagina 332. numero 33
- Concionatores antiquorum exempla in mentem revoceant. parte 1. pagina 298. numero 33
- Concionatores quae prudentia & quibus verbis uti debeant. p. 1. pagina 331. numero 30. & 31
- Concionatores cum peccatoribus peculiariter loquuntur. parte 1. pagina 330. numero 18
- Concionatores apud populum bonam assuefactionem habere debent. par. 1. p. 219. numero 11
- Concionat tres quomodo aquas in sanguinem vertere debent. parte 1. pagina 18. numero 2
- Concionatores sunt Ecclesia dei. parte 2. pagina 296. numero 19
- Concionatores negligentes condemnationem sibi eliciunt. pa. 2. p. 120. nu. 34.
- Concionatores piscatoribus assimilantur. parte 1. pag. 104. num. 2
- Concionatores exemplis ac verbis admonere possunt. p. 2. p. 17. nu. 7
- Concionatorum munus est populum erudire. & donum Dei, quod in vera doctrina consistit aperire. par. 1. pa. 13. nu. 10
- Conciones audiuntur à quibusdam magis propter curiositatem, quam propter salutem. parte 1. pagina 169. numero 19
- Concordia, & fraternitas laudatur. parte 1. pa. 448. numero 18
- Conditio sanctorum qua sit. parte 1. pagina 68. numero 14
- Conditionis humanae peruersitatem. parte 1. pagina 166. numero 18
- Confessarium mitem homines deservunt. parte 2. pag. 83. num. 50
- Confessarii sunt chirurgi Ecclesiae. parte 2. pagina 417. numero 39.
- Confessio impiorum in inferno. p. 1. p. 196. nu. 5
- Confessor debet penitentem misereri. p. 1. p. 117. nu. 31
- Confessores pauci inveniuntur.

INDEX

- par. 1. p. 426. nu. 3.
 Considera peccata debemus. p. 2.
 p. 195. nu. 15
 Conscientia peruersa signum.
 p. 1. p. 241. nu. 24
 Consentes pari poena puniuntur. parte 2. pag. 386. numero 27
 Consilium ab iniustis non petendum. parte 1. pagina 417. numero 16
 Consuetudo peccandi efficit ut
 Dei timor hominibusque misericordia deponatur. p. 2. pag. 317. nu. 10
 Contentus propter animam. p. 1. p. 108. nu. 24
 Conversatio mala omnes destruit.
 par. 1. pag. 492. nu. 31. & pa. 137. nu. 34
 Conversio S. Pauli quando facta est. parte 1. p. 136. numero 9
 Cor hominis fere comparatur.
 parte 1. pagina 400. numero 4
 Cor quare vocetur ranum. p. 1. p. 424. nu. 4
 Cor civitatis est literatorum congregatio. parte 2. pag. 127. nu. 40
 Cor tantum examinat Deus. pa. 1. p. 449. nu. 22
 Coralii proprietates. par. 1. p. 310. nu. 33
 Corda preparare quid sit. pa. 2. p. 128. nu. 13
 Corpus Christi psalterio & Zacharia assimilatur. par. 1. pag. 486. nu. 9
 Corpus erit liberum habitatum
 lum anima in resurrectione. parte 1. pagina 146. numero 9
 Corpus & anima duo fratres. parte 2. pagina 135. numero 43
 Corpus humanum simile horologio. parte 1. pagina 476. nu. 10
 Corpus carcer est anima. p. 1. p. 146. nu. 8
 Corpora nostra paenitentia tangere debemus. par. 2. pag. 48. nu. 2
 Corpora nostra quomodo tractare debeamus. p. 2. p. 135. nu. 42
 Correctio fraterna est de iure divino. parte 1. pag. 229. numero 14
 Correctio debet esse cum mansuetudine. par. 1. pa. 231. numero 22
 Correctionis fraterna conditiones requirit. par. 1. pa. 232. nu. 26
 Correctioni fraterna obligatur. par. 1. pag. 234. numero 34
 Corrigeni peccatorem qualis esse debeat. parte 1. pag. 231. nu. 25
 Corrigeni alterum debet esse spiritus. par. 1. p. 231. numero 22
 Corrigeni duplex modus. p. 1. p. 172. nu. 41
 Credere in Deum. quid sit? p. 2. p. 335. nu. 54
 Creatura

RERVM ET VERBORVM.

- Creatura vanitati hominum subiecta. par. 1. pag. 147. nu. 12
 Creatura omnes ex inimicis animos faciunt. par. 1. p. 48. nu. 10
 Crimina propter inlicitam puniuntur. par. 1. pag. 278. nu. 38
 Crucifixum, ad obtinendam remissionem peccatorum debemus contemplari. par. 1. p. 334. nu. 42
 Crudelitas in pauperes rube proficitur. par. 2. pag. 154. nu. 17
 Crux Christi catenas diaboli confingit. par. 1. p. 334. nu. 31
 Culpa quid sit. par. 2. pag. 337. nu. 5
 Cupiditas rempublicam pervertit. par. 2. p. 121. nu. 39.
 Effundere. par. 1. pag. 383. nu. 19
 Danatis licet lachrymas effundant quibus totum Oceanum expleant. ne veniale quidem peccatum remittetur. par. 2. p. 280. nu. 19
 Dathan & Abiron propter detractionem, vini absorpti sunt. par. 1. p. 244. nu. 36. & p. 391. nu. 17
 Dathan & Abiron ambitio. p. 2. p. 38. nu. 9
 Dedece in vitio collocatur. par. 1. p. 105. nu. 15
 Demetrius propter picturam Protageni noluit muros Rhodi inflammare. par. 1. p. 138. nu. 17
 Desiderium quod Christiani habere consueverunt. pa. 2. p. 300. nu. 36
 Detractio multos laedit. par. 2. p. 205. nu. 13
 Detractio quam Malum grane sit. par. 1. pag. 244. nu. 34. & par. 2. pag. 205. numero 13
 Detractio praecipuum signum reprobationis. par. 1. pag. 244. nu. 35
 Detractores concionatorum. par. 1. p. 94. nu. 2
 Detractoribus vultum atrocem ostendere debemus. par. 2. pa. 208. nu. 24
 Deus saeculo comparatur. par. 1. pag. 23. nu. 25. & pag. 456. nu. 17
 Deus vnus in essentia. par. 2. pa. 56. nu. 1.
 D
 Adali figura vna esse videbatur. par. 2. p. 180. nu. 14
 Damon a malo nomen assumpsit. par. 2. p. 194. nu. 18
 Danati duplici tormentorum genere affliguntur. par. 1. pag. 570. nu. 12. 33
 Damna mortem viam in inferno habebunt. par. 2. pag. 4. nu. 12.
 Damna non possunt lachrymas

I N D E X

36. num. 1
Deus est infinitus. par. 2. p. 376.
nu. 51
Deus est omnium pater. par. 1. p.
164. num. 6
Deus nostri curam habet. par. 1.
pag. 123. num. 38.
Deus est amicus paritatis. par. 1.
pag. 338. num. 7
Deus dat carnem animæ. par. 1.
p. 125. nu. 2
Deus cur vocetur paterfamilias:
par. 1. pag. 3. num. 8
Deus solus bonus est. par. 1. pag.
336. nu. 9
Deus populum expectat. ut agat
penitentiam. par. 1. pag. 377.
num. 2
Deus cunctis suis creaturis pro-
videt. par. 1. p. 328. nu. 20
Deus cur claris similitudinibus
voluit uti. par. 1. p. 11
Deus bonis se offert tanquam
patrem. par. 1. p. 65. nu. 3
Deus nō deserit nos in necessita-
tibus. par. 1. p. 58. nu. 10
Deus cur vult homo nuncupari.
par. 2. pag. 7. nu. 25
Deus humiliter precandus est.
par. 1. p. 13. num. 18
Deus multis modis diuitias
ostendit. par. 2. p. 3. nu. 8
Deus tempus & occasionem ex-
pectat. par. 1. p. 337. num. 9
Deus in proteruos severus. p. 2.
p. 82. nu. 8
Deus oculos scintillantes ad im-
pios convertet. par. 1. pag. 83.
num. 27
Deus solet peccatorem ad salu-
- tem invitare. par. 1. pag. 119.
num. 18
Deus vult nos esse perfectos. par.
1. p. 123. num. 36
Deus quibus corporis gestibus
exorandus. par. 1. p. 15. num.
18
Deus tria signa dedit Moysi. ut
sua mysteria approbaret. par.
1. p. 28. num. 1
Deus non mittit simul omnes
angustias. par. 1. pag. 58. num.
11
Dei proprietas est esse impecca-
bilem. par. 2. pag. 292. nu. 4
Dextera futuram vitam desig-
nat. par. 1. p. 327. num. 6
Dextera Dei Christus est. par. 2.
pag. 571. nu. 5
Diabolus cur tētauit Dominum
par. 1. pag. 70. num. 23
Diabolus dānum hominis expe-
tit. par. 1. p. 123. num. 25
Diabolus sanctos torquere facit.
par. 1. p. 61. nu. 23
Diabolus mendax. par. 1. p. 76. nu.
46
Diabolus cur verbum Dei a
sensibus aufert. par. 1. pag. 16.
num. 24
Diabolus dolet quando confite-
mur peccata. par. 2. pag. 194.
num. 29
Diabolus nos parum estimat.
p. 1. p. 76. nu. 45
Diabolus fingit se amicum no-
strum in tentatione. par. 2. p.
81. nu. 43
Diabolus ex minima re occasio-
nem sumit. nos tentandi. par.
2. pag.

RERVM ET VERBORVM.

2. pag. 80. num. 40
Diabolus qua occasione nos ten-
tat. par. 2. p. 80. nu. 40
Diabolus petit nos cribrēdos. pa.
1. pag. 123. nu. 35. & 36
Diabolus vellet predicationem
esse lenem. par. 2. p. 83. nu. 50
Diabolus plurimis tentationi-
bus nos circumdat. par. 1. p. 72.
num. 29
Diabolus tentationes abscondit.
par. 1. p. 71. nu. 27
Diabolus in speciem negotiatoris
transmutatus. par. 1. pag. 208.
nu. 23
Diaboli astutia. par. 1. pag. 405.
num. 22
Diaboli ars callida. par. 2. p. 85.
nu. 38
Diaboli imbecillitas. par. 2. p. 84.
num. 55
Diabolum facile possumus supe-
rare. p. 2. pag. 85. nu. 18
Diaboli Dei timorem ab ani-
mabus auferre expetunt. par.
2. p. 168. nu. nu. 20
Diaboli cupiunt nos deuorare.
par. 2. p. 76. nu. 23
Diabolus iustos euertere niti-
tur. par. 2. p. 77. nu. 26
Dies festi toti in rebus sacris oc-
cupari debent. par. 2. pag. 113.
Dies sex concessi corpori. par. 1.
p. 115. nu. 3
Differētia pauperum impiorum.
par. 1. p. 149. nu. 22
Diuidicare quid sit. par. 1. pag.
458. nu. 38
Diligentia in bonis operibus re-
quiritur. par. 1. p. 323. nu. 34
- Diligentia bona comparat. par. 1.
pag. 323. nu. 36
Diligentia Deus delectatur. pa.
2. pag. 117. num. 25
Diluvij causa. par. 1. p. 57. nu. 6
Dina a Sichemitis violata. pa. 1.
p. 26. nu. 22
Discipulorum Domini signa. p.
1. p. 492. nu. 33
Discipulorum Emmaus sapien-
tia commendatur. par. 2.
p. 418. n. 42
Discordia inter Christianos.
execrabilis Deo. par. 1. p. 335.
num. 2
Dives idem est quod leo. par. 1. p.
442. num. 42
Dives malus propter curiosita-
tem vestium damnatur. p. 2.
p. 153. nu. 12
Dives malus sepultura asini se-
pultus. p. 2. pag. 159. nu. 37
Dives bona pauperū diripiunt.
par. 1. pag. 18. nu. 30
Dives in saures ascendunt. p.
1. pag. 175. nu. 8
Dives & potentes sicut cor in
corporeita & qm in Repub. de-
bent esse. par. 2. p. 413. nu. 23
Dives mali minantur. pa. 2. p.
113. nu. 9
Dives inter sterquilinia nu-
merantur. par. 1. p. 143. nu. 35
Dives qui peccant culpam in
pauperes imponere curant.
par. 2. p. 237. nu. 21. & 22
Diuinum & pauperum quantā
differentia. par. 1. pag. 174.
num. 4
Diuinum bona morte dissipatur.
par. 1.

I N D E X.

par. 1. pag. 141. nu. 36. & 37
 Divinam legem cōtemnentes in
 perpetuum ieiunabunt. par. 2.
 pag. 2. num. 3
 Divini rebus intenti, terrestria
 parum curant. par. 2. p. 249.
 num. 9. 10
 Divitia tanquam spina, anima
 virtutem sugunt. par. 2. p. 29.
 num. 33
 Divitia sunt spine quæ animam
 pungunt. par. 2. p. 17. num. 29
 Divitia vino comparantur. pa. 1.
 p. 209. nu. 18
 Divitia stupra comparantur. par.
 1. p. 239. nu. 17
 Doctrina S. Evangelij est maxi-
 malis. par. 2. p. 302. nu. 44
 Doctrina est aurum purissimu.
 par. 1. pag. 158. nu. 19
 S. Dominicus humiliter oratione
 Deum precabatur. par. 1. pag.
 139. nu. 23
 Domini sermos suos corrigere te-
 nentur. par. 1. p. 235. nu. 37
 Domini non debent iniurias in
 sermos vilesca. par. 1. p. 42. nu.
 16. & par. 2. pag. 165. nu. 9
 Domini quando debeant castigare
 sermos. par. 1. pag. 42. nu. 13
 Dominorum manu in sermos.
 par. 1. p. 41. n. 13
 Doctum Dei quid significet. par.
 1. p. 263. nu. 24
 Dulcedo futura gloria quanta
 sit. par. 1. p. 183. nu. 42
 E
 Ecclesia Christi vinea vo-
 catur. par. 1. p. 184. nu. 1. &
 par. 2. p. 186. nu. 14

Ecclesia est sine macula. par. 1.
 120. num. 16
 Ecclesia militans dicitur. regnum
 celorum. par. 1. p. 1. nu. 3
 Ecclesia cernorum multitudinis
 copatur. par. 1. p. 431. n. 34
 Ecclesia militans, vinea mori
 nuncupatur. par. 1. p. 9. nu. 38
 Ecclesia dicitur balneum, in quo
 anima morbi diluuntur. par.
 1. p. 271. nu. 9
 Ecclesia exemplar alterius Ec-
 clesie triumphantis. par. 2. p.
 57. nu. 5
 Ecclesia ad ignem voluptatum
 nostrarum extinguendū no-
 stis passionis Christi re-
 tur. par. 1. p. 27. nu. 34
 Ecclesiastici debet esse casti. par.
 1. p. 92. nu. 29
 Ecclesiastici viri sunt inuisti
 orationis. par. 1. p. 91. nu. 26
 Eccl. casti debent esse humiles.
 par. 2. pag. 143. nu. 22
 Ecclesiasticis cur reclusi tri-
 buuntur. par. 2. p. 260. nu. 33
 Edere quid sit. par. 2. p. 154. nu. 17
 Ego, maximam habet emphasi.
 par. 1. p. 353. nu. 34
 Eleemosyna unde componitur.
 par. 2. p. 255. nu. 31
 Elementorū concordia pulcherr-
 ima. par. 1. p. 448. n. 18
 Elephas moriendo, draconem oc-
 cidit. par. 2. pag. 400. nu. 8
 Elephas mustellam pertinuit.
 par. 2. p. 110. nu. 42
 Elias falsos prophetas interfecit.
 par. 1. p. 63. nu. 30
 Elias propter Tezabel trepidat.
 par. 1.

RERVM ET VERBORVM.

par. 1. p. 63. num. 31
 Elia panis & aqua per mēsurā
 suppetitur. par. 2. p. 82. n. 47
 Elia mira patientia. par. 1. p. 317.
 nu. 10
 Elia pietatis facili cū hostib.
 operatus est. par. 2. p. 67. n. 46
 Epulari singulis Mensibus non
 est vitium. par. 2. p. 153.
 Equi quatuor currus beatorum.
 par. 1. p. 129. nu. 15
 Eremita locus proprius deuotio-
 nis. par. 1. pag. 68. nu. 15
 Eremita multi in Aegypto sa-
 cultate floruerūt. pa. 2. p. 176.
 num. 32
 Esau penitentiam non inuenit.
 par. 2. p. 87. nu. 5
 Evangelij est epistola Christi ad
 nos missa. par. 1. p. 16. nu. 32
 Evangelij verbis simplicibus in-
 terpretandū. par. 1. p. 12. n. 6
 Evangelij sui tantū splendorem
 & sensum requirit. par. 1. p.
 11. num. 3
 Eucharistia quantam utilitatem
 conferat. par. 2. p. 377. nu. 38
 Eucharistia sacramentum summa
 cum reverentia recipere debe-
 mus. par. 1. p. 65. nu. 7
 Eucharistia sacramentum tria Deus
 demonstrat. pa. 2. p. 375. n. 47
 Eucharistia ineffabile beneficiū.
 par. 2. p. 376. nu. 54
 Eucharistia participes facti quæ
 considerare debent. par. 1. p.
 305. num. 31. 32. 33
 Eucharistiam sumptuari vacare
 carnis operibus debent. par. 2.
 par. 379. nu. 64

Eucharistiam sumentes debent
 prius quatuor reges vincere.
 par. 1. p. 458. nu. 59
 Eucharistiam sumentes debent
 esse iusti. par. 1. p. 457. n. 36
 Eucharistia sumentes, vocē exul-
 tationis, letitia & laus debet
 habere. par. 2. p. 377. nu. 55
 Eucharistiam indigne sumentes
 inarcum sibi manducate. par.
 1. pag. 458. nu. 58
 Excitare vinum quid sit. pa. 2.
 p. 9. nu. 33
 Excommunicatio plaga est. pa. 1.
 p. 173. nu. 11
 Excommunicati sunt qui infideli-
 bus arma præstunt. par. 2. pag.
 333. nu. 37
 Excusationes peccatorum. par. 2.
 pag. 15. nu. 36
 Excusationes sunt scuta peccato-
 rum. pa. 2. p. 14. nu. 34
 Excusationes in bonis operibus
 adhibere solent. par. 1. p. 78.
 nu. 31
 Exemplū cuiusdā qui ingrediens
 monasteriū homicidā per-
 petraret, in bonum religiosum
 evasit. par. 2. p. 181. nu. 17
 Exemplum prioris Iarissenſis qui
 defuncti episcopi testamentū
 exequutus est. p. 2. p. 215. n. 32
 Exemplum filij qui accepit rem
 amissam pro anima patris suo
 dedit. p. 2. p. 215. nu. 35
 Exemplum malvris quæ luctuā
 non benedicendo comedit. par.
 2. p. 239. nu. 48
 Exemplum cuiusdam artificis
 qui propter gulam impientes
 interit

I N D E X

- interit. par. 2. p. 237. nu. 41
Exemplum philosophi qui nun-
dinas celebrabat. p. 2. p. 238.
nu. 45
Exemplum cuiusdam qui ut seipsum
inveniret, inimico periret. p.
2. pag. 204. nu. 10
Exemplum cuiusdam qui ad in-
stas Monachi peccata confes-
sus est. par. 1. p. 287. nu. 28
Exercitatio servorum Dei pra-
cipua. par. 2. p. 167. nu. 16
Exercitationes in confessione
adhibenda. par. 2. p. 198. nu.
36
Servus Dei exterioribus operi-
bus Dei contentus est. par. 2.
p. 200. nu. 4
Exercitium Christiani quale
debet esse. par. 1. pag. 296. nu.
25
Exercitationes animae quantum
proficiunt. par. 2. p. 207. nu. 24
Exercitiis de predicatione quid
facendum sit. par. 1. pag. 306.
nu. 18
Ezechiel stupescit propter
abominationem templi. par. 1.
p. 301. nu. 44

F
Fames maxima ubi est peccatum.
par. 2. p. 183. nu. 24
Fames inferni erit aeterna. par. 1.
d. 387. nu. 35
Fames Aegypti coegit haeredi-
tates ac bona vendere. par. 1.
p. 385. nu. 33. & 34
Familiaritates male magnū de-
trimentum afferunt. par. 2. p.
134. nu. 37
Ferrum omniū metallorum
durissimum. par. 2. pag. 135.
nu. 35
Festorum celebratio quae rationi
instituta. par. 2. p. 112. nu. 2
Festis dies non celebrantes repre-
henduntur. p. 2. p. 112. nu. 5
Festinitates anni tres apud le-
daeos. par. 2. p. 310. nu. 14
Festinitates quomodo celebra-
debimus. par. 2. pag. 112. n. 4
Festinitates anni cur celebra-
tur. par. 1. p. 474. nu. 3
Festinitates ad servandū Deo
instituta. par. 2. pag. 112. n. 3
Festorum celebratio in quatuor
sistat. par. 2. p. 112. nu. 3
Festum tabernaculorum septem
diebus agebatur. par. 1. p. 302.
nu. 1
Ficulae maledicuntur. par. 1. p.
84. nu. 31
Fides domini Dei pretiosum
par. 1. p. 152. nu. 34. & par.
2. p. 18. nu. 32
Fides est initium iustificationis
par. 2. p. 335. nu. 33
Fides omnes virtutes operatur
par. 2. p. 335. nu. 33
Fides est dux & necessarius
ad salutem consequendam.
par. 2. p. 335.
Fides omnia vincit. par. 2. p. 101.
nu. 7
Fides definitio. par. 2. pag. 457.
nu. 36
Filius qui parentes honorat, vi-
tam sibi acquirit lauiorem.
par. 2.

R E R V M E T V E R B O R V M.

- par. 2. p. 210. nu. 33. 34
Filius sapiens gloria patris est.
par. 1. p. 319. nu. 18
Filius non deridetur in infer-
num propter peccata patris.
par. 2. p. 105. nu. 20
Filius pro defunctis parentibus
orare tenentur. par. 2. p. 114.
nu. 47
Filius Dei qui sent. par. 2. pag.
61. nu. 24
Filius proterui comminatur. par.
1. p. 201. nu. 25
Filius parentes in necessitatibus
debet sublevaré. par. 2. pag.
210. nu. 34
Filius quod habens, a parenti-
bus accepit. par. 2. pag.
210. nu. 34
Filius contumaces olim lapida-
bantur. par. 2. pagina 213.
nu. 44
Filios ingratos esse patribus suis
ignominiosum. par. 2. pagina
211. nu. 38
Finitis propter quē paupertas
venit. par. 1. pagina 443.
nu. 44
Finitis humana rationis est co-
gnoscere veritatem. par. 1. p.
424. nu. 4
Felicitas superbiam adfert. par.
1. p. 57. nu. 7
Feminarum conversatio parit
tentationem. par. 1. pagina
69. nu. 18
Fortitudo Dei semper perma-
net. par. 2. p. 104. nu. 18
Flamma triplex quae animam
comburit. par. 1. p. 60. nu. 19
S. Franciscus obedientiam ser-
vant. par. 1. pagina 254.
nu. 30
S. Franciscus in montibus com-
morari gaudebat. par. 2. pa-
gina 133. nu. 55
Fulvius Romanus propter arca-
num a coniuge reuelatum
interfectus est. par. 1. pagina
19. nu. 2

G
Gabinus nobilis vir Ro-
mannus innocens cruci af-
fixus. par. 2. p. 364. nu. 10
Gallina pullos suos a nido defen-
dit. par. 2. p. 167. nu. 12
Gaudere debemus cum bonā a-
mitimus. par. 1. pagina 58.
nu. 8
Gaudium Domini est fortitudo
nostra. par. 1. p. 14. nu. 15
Genista in horto infra melior
efficitur. par. 2. pagina 172.
nu. 36
Gloria iustorum & gratia pec-
catorum quomodo differant.
par. 1. pagina 139. nu. 22. &
p. 140. nu. 25. & 24
Gloria tantum in caelo attingen-
da est. par. 1. p. 514. nu. 28
Gloria secundum gradus amo-
ri erogatur. par. 2. pagina
401. nu. 15
Gloria beatorum. par. 1. p. 116.
nu. 5. & p. 127. nu. 8
Gloria beatorum similis gloria
Romanorum. par. 1. pag. 127.
nu. 7

INDEX

- Gloria anime in visione Dei cō-
sistit. par. 1. p. 127. nu. 9
Gloria Dei duobus modis expo-
nitur. par. 2. p. 2. nu. 5
Gloria Domini iustificatiōem
significat. par. 1. pagina 121
num. 27
Gloria in virtute constituitur.
par. 1. p. 165. nu. 15
Gloria beatorum commoditates.
par. 1. p. 328. nu. 17
Gloria vana cupidi sunt omnes.
par. 1. p. 381. nu. 12
Gloria & honoris affectus re-
hementissimus. par. 1. p. 165.
num. 14
Gracia tempore S. S. Origenis,
Basilij, & Chrysostomi flo-
ruit. par. 2. p. 176. nu. 52
Grauius continet in se fructum
qui creatur. p. 2. p. 13. nu. 29
Gratie diuine excellentia. par.
2. p. 4. num. 13
Gregorius Nazianzenus mun-
dum comparabat mari. par. 1.
p. 374. nu. 16
Gula grauiissimum peccatum. p.
1. p. 176. nu. 15
Gula peccatum etiam in mini-
mis rebus reperitur. par. 2. p.
154. nu. 16
Gula quomodo minimum pecca-
tum. par. 1. p. 176. nu. 15
Gula quāta peccata comitetur.
par. 1. p. 177. nu. 17. 18. 19
Gulosi in lingua torquentur. p.
1. p. 177. nu. 18
- H
Hæreditas seruatorum Dei, est
gloria. par. 2. p. 401. nu. 24
Hæreses nostri temporis quæ sint.
par. 1. p. 47. nu. 4
Hæretici, liberum arbitrium ne-
gant. par. 2. p. 223. nu. 26
Hæretici vinculis Satana tenen-
tur. par. 1. pagina 354. nu-
mero 30
Hæretici cur fidem passionis
Christi uoluerunt accipere.
pa. 1. pag. 450. nu. 17
Hæretici diuinā scripturā per-
uertunt. par. 2. p. 34. nu. 57
Hæretici de religiosis detrahunt.
par. 1. p. 71. nu. 26
S. Hieronymus propter ieiunij
dignitatem reliquit. par. 1. pag.
69. nu. 20. & p. 70. nu. 21
D. Hilarius mira abstinentia.
par. 2. p. 318. nu. 45
Historia S. Ambrosij de camil-
lione, ex nece domini. par.
1. p. 344. nu. 39
Homo cum peccat quatuor titu-
lis maculatur. par. 1. pagina
20. num. 7
Homo per peccatum amittit re-
bus anima. par. 1. pagina 20
num. 7
Homo propter quatuor effectus
conditus. par. 2. p. 112. nu. 24
Homo brutis animantibus ex-
cior. par. 1. p. 197. nu. 33
Homo per peccatum in colligens
incedit. par. 1. pagina 402.
num. 10
Homo compositus ex corpore &
spiritu. par. 1. p. 168. nu. 24
Homo pro peccatore & carnis
accipitur. par. 1. p. 25. nu. 75
Homo

RERVM ET VERBORVM.

- Homo quomodo dicitur pecca-
tor. par. 1. p. 20. nu. 8
Homo cur creatus. par. 1. pagina
352. nu. 23
Homo naturaliter non vult vi-
deri malus. par. 1. pagina 154
num. 5
Homo peccator inimicus appel-
latur. par. 1. p. 21. nu. 9
Homo mutus efficitur quando
peccata debet confiteri. par. 1.
pag. 111. num. 26. 27. & pa.
212. num. 28
Homo sicut ventus mutatur. par.
1. p. 352. nu. 22
Homo dicitur mundus abrenun-
tans. par. 2. p. 56. nu. 2
Homo compositus ex nervis. par.
1. p. 476. nu. 10
Homo lapidibus insensibilior. p.
1. p. 147. nu. 14
Homo post peccatum appella-
tus est mercenarius. par. 2. p.
1. num. 1
Homini nomen unde dicitur.
par. 2. p. 120. nu. 34
Homines ex natura sua quid
sint. par. 2. pagina 142. nu-
mero 18
Homines non sunt securi. par. 2.
p. 74. num. 35
Homines rei Dei negligunt. par.
1. p. 96. num. 8
Homines querunt rei corpora-
les. par. 1. p. 168. nu. 26
Homines perdit titiones inferni
vocantur. par. 1. pagina 383.
num. 19
Honor parentibus debetur. par.
2. p. 110. nu. 21
Honor parentum in quibus con-
sistat. par. 2. pagina 210.
num. 34
Honoris appetitus multos angit.
par. 1. pag. 167. nu. 20
Honorem Dei propugnare de-
bemus. par. 2. p. 85. nu. 60
Honorem peccatorum Deus en-
fodit. par. 2. pagina 326.
num. 15
Honorem, nemo est qui velit
in discrimen offerre. par. 1.
p. 119. num. 12
Horologio homo comparatur. p.
1. p. 59. nu. 12
Hospitalitatem seclari debemus.
par. 1. p. 442. nu. 40
Humana natura in rebus ar-
duis victoriam reportat, &
in minimis deficit. par. 1. pa.
62. num. 27
Humilitas quid proprie signi-
ficet. par. 2. p. 120. nu. 35
Humilis anima celestibus ra-
diis clarificatur. par. 2. pag.
28. num. 9
Humilis debet habere affectus
humilitatis. par. 1. pagina
189. nu. 24
Humiles quod petunt à Deo
consequuntur. par. 2. pa. 108.
num. 33
Humiles veri, in omnibus hu-
miliantur. par. 1. pag. 343.
num. 35
Humilitas quam necessaria. par.
2. p. 110. num. 40
Humilitas omnia superat. par.
2. p. 110. num. 42
Humilitas quid sit. par. 1.

INDEX

- pag. 158. nu. 21. 22. & p. 159
nu. 23. 24. & p. 160. nu. 29.
30. & p. 161. nu. 31
- H**umilitas & recumbentia duae
virtutes necessariae ad pecca-
torum veniam consequendam.
par. 1. p. 331. nu. 35
- H**umilitas via gloria dicitur. p.
1. p. 161. nu. 31. 32
- H**umilitatis exemplum S. Pau-
lus nobis praebeat. par. 1. pag.
344. nu. 36
- H**umilitatis excellentia singula-
ris. par. 2. p. 351. nu. 6
- H**ypocrisis quid sit. par. pag. 34.
num. 27. & par. 2. pag. 48.
num. 26.
- H**ypocrisis quo in loco consistat.
par. 2. p. 52. nu. 41
- H**ypocrita seipsum concremat.
par. 2. p. 51. nu. 36
- H**ypocrita Phoenice similis. par.
2. p. 50. nu. 35
- H**ypocrita conditiones. par. 2. p.
215. nu. 54
- H**ypocrite verbum Dei inter
lapides abscondunt. par. 1. p.
37. num. 27
- I**dololatra, virgines Deo di-
catas admirantur. par. 1.
p. 361. num. 2
- I**dololatra per penitentiam ad
veniam recipiuntur. par. 2. p.
27. num. 7
- I**dololatrarum genus qui filios
suos sacrificant. par. 2. pag.
63. num. 28
- I**eunium à Christo & Ecclesia
praeceptum. par. 1. pag. 35.
num. 22
- I**eunium multas virtutes co-
mmulat. par. 1. pagina 30.
num. 11
- I**eunium optimum opus. par. 1.
p. 34. num. 27
- I**eunium quale esse debeat. par.
2. p. 46. nu. 18.
- I**eunium ad purganda peccata
conducit. est. par. 2. pag.
46. nu. 16
- I**eunium Moyses & Elia simile
fuit ieiunio Christi. par. 2.
p. 79. num. 56
- I**eunium est fundamentum con-
scientiae. par. 1. p. 67. nu. 9
- I**eunium Ninivitarum. par. 2. p.
80. num. 39
- I**eunium Davidis Prophetae
par. 2. p. 45. nu. 12
- I**eunium verum quid sit. par. 1.
p. 70. num. 21
- I**eunium nostrum, ieiunio Chri-
sti conformare debemus. par.
2. p. 80. nu. 38
- I**eunium diabolum superat. par.
1. p. 69. nu. 19
- I**eunij utilitas. par. 1. pag. 63.
num. 19
- I**eunij exempla in sanctis p.
2. p. 43. nu. 6
- I**eunij duplicatio magnam ha-
bet utilitatem. par. 2. p. 41.
num. 13
- I**eunij conditiones. par. 1. pag.
69. num. 19
- I**eunio superantur demoni-
par. 2. p. 47. nu. 22

RERVM ET VEROBVM.

- I**eunare debent omnia membra
à malis operibus. par. 2. pag.
74. num. 16
- I**eunare quid sit. par. 1. p. 35.
num. 29
- I**erobae continuè relinquit ido-
la. par. 1. p. 39. nu. 5
- I**gne sacrificij Nazarai capillos
suos comburebant. par. 2. p.
371. nu. 32
- I**gnoscere, Deo quam decorum.
par. 2. p. 104. nu. 16
- I**maginis perfecti hominis ele-
gantissima descriptio. par. 2.
p. 120. nu. 36
- I**mpetiti divina providentia, plus
sapientia quam doctissimi
adipiscuntur. par. 2. p. 253.
num. 15
- I**mpij qui dicantur. par. 1. pag.
20. num. 8
- I**mpij putant alios esse impios.
par. 1. p. 380. nu. 10
- I**mpij pro peccatoribus sumitur.
p. 1. pag. 485. nu. 3
- I**mpiorum & reproborum di-
versitas. par. 1. p. 180. nu. 31
- I**ncarnatio verbi divini vocatur
consummatio. par. 2. p. 17. n. 4
- I**nconstantes quocumque vento-
rum flatu mutantur. par. 2. p.
319. nu. 49
- I**ndi semetipsos sacrificant. par.
2. p. 63. nu. 28
- I**nfertus flagrum ignis vocatur.
par. 1. pag. 39. num. 19. &
pag. 90. nu. 21
- I**nfertus ex accidenti peccato-
ribus factus. par. 2. pag. 35.
num. 25
- I**ngratus in se omnia mala com-
prehendit. par. 2. pag. 172.
num. 36
- I**ngratorum exempla. par. 2. p.
172. nu. 36
- I**nnimicus virga dicitur. par. 1.
pag. 49. nu. 15
- I**nnimicus tribus lethalius pla-
gis vulneratur. par. 2. pag.
59. nu. 15
- I**nnimici proximi nostri sunt.
par. 1. p. 58. nu. 8
- I**nnimicorum amor cur praeci-
pitur. par. 2. p. 60. nu. 16
- I**nnimicorum amor tantum pra-
cipitur animae. par. 2. p. 61.
num. 20
- I**nnimicos nostros debemus dili-
gere & cur. par. 1. pag. 47.
num. 6. & par. 2. pag. 60.
num. 18
- I**nnimicus parere quanta virtus
sit. par. 2. p. 263. nu. 6
- I**nnimicos familiariter alloqui de-
bemus. par. 1. p. 51. n. 10. 21
- I**niquitas vocatur fel amari-
tudinis. par. 1. p. 187. nu. 14
- I**nquisitio singulis horis facien-
da est. par. 1. pagina 365.
num. 14
- I**nvitia inexcusable vitium. par.
1. p. 313. nu. 26
- I**nvitia similis vermi qui oritur
in ligno. par. 2. pag. 313.
num. 28
- I**nvitia quid sit. par. 1. p. 424.
num. 6
- I**nvitia multis nominibus nu-
cupatur. par. 1. pag. 424.
num. 7

INDEX

Inuidia multos ad alia peccata
commouet. par. 1. pagina 395
num. 31.
Inuidia diaboli mors intransit
in orbem. par. 1. pagina 415
num. 8.
Inuidia inter pares locum habet.
par. 1. p. 19. nu. 4.
Inuidia vitium iniustissimum.
par. 1. p. 125. nu. 8.
Inuidi peiores sunt diabolis. ibi-
dem par. 1.
Inuidiosi stimulus. par. 1. pagina
424. nu. 6.
Ioas mors fuit signum supplicij
Dei. par. 1. pagina 345.
num. 42.
Ionas a cete deuoratur. par. 1. p.
102. num. 33.
Iordanus verbo Domini exsec-
catus. par. 1. p. 123. nu. 37.
Ioseph domina sua resistit. par.
1. p. 72. nu. 32.
Iosias quantam virtutem in li-
bro legis abstraxit. par. 2. p.
78. nu. 32.
Isaac 30. annorum fuit quando
pater voluit illum immolare.
par. 2. p. 422. nu. 59.
Iudas vendito Christo sue pec-
catus remansit. par. 2. pag.
176. nu. 54.
Iudas Christum non cognoue-
runt. par. 1. p. 110. nu. 28.
Iudaorum peccatum maius
quam Gentium. par. 2. pag.
35. nu. 24.
Iudaorum vulnus maximum.
par. 1. p. 110. nu. 27.
Iudex qui iustitiam vendit dica-
tur latro. par. 1. pagina 171
num. 11.
Iudex debet oculos in Deum
conlicere. par. 1. pagina 364
num. 31.
Iudicis officium quid sit. par. 1.
p. 186. nu. 11.
Iudices iuste munera sua oportet
exercere. par. 2. pagina 258
num. 24. 25.
Iudices debent considerare quo-
modo iudicent. par. 2. pagina
241. nu. 36.
Iudices quales esse debeant. par.
2. p. 239. nu. 28. 29.
Iudices & prelati debent flagi-
tia punire. par. 1. pagina
279. nu. 41.
Iudices sunt membra Reipub.
par. 2. p. 121. nu. 38.
Iudices debent exequi leges. par.
1. p. 279. nu. 41.
Iudices terra & principes vi-
duarum & orphanorum cau-
sas tractare debent. par. 1. p.
325. nu. 5.
Iudicium extremum dies mo-
gne ira. par. 1. pagina 81.
num. 18.
Iudicium Domini sicut latro
veniet. par. 1. pagina 76.
num. 8.
Iudicij summus tremor. par. 1. p.
80. nu. 16. & p. 81. nu. 1.
Iudicia iustitia quando conso-
lationem afferunt. par. 1. p.
86. num. 2.
Iudicare non debemus de proxi-
mi. par. 1. pagina 313. nu-
mero 46.

Indicare

RERVM ET VERBORVM.

Indicare inique quid sit. pa. 2. p.
240. nu. 32.
Iulius Caesar effigiem Alexan-
dri contemplatur. p. 1. p. 286.
nu. 25.
Iulij Caesaris liberalitas & mi-
sericordia. parte 2. pag. 262.
numero 3.
Iuramentum propter res neces-
sarias adhibitum, non est pec-
catum. parte 1. pagina 29.
num. 7.
Iurisperitorum calliditas in in-
ueniendis legibus. p. 1. p. 419.
nu. 28.
Iurisperitum peruersitas, &
legum corruptio. par. 2. p. 58.
nu. 11.
Iurisperitorum quorundam ma-
litia. parte 1. pag. 423. nume-
ro 1.
Iustus totum orbem superat.
parte 1. pagina 21. nume-
ro 10.
Iustus qui vocatur. p. 1. pa. 227.
nu. 7.
Iustus maior aetate dicitur. par-
te 1. pagina 199. nu. 18.
Iusti mortem lamentari debe-
mus. parte 1. pagina 345. nu-
mero 41.
Iusti soli comparantur. par. 1. p.
317. nu. 11.
Iusti quous beneficio inflam-
mantur. parte 1. pa. 425. nu-
mero 10.
Iusti habent primitias Spiritus
sancti. parte 1. pa. 148. nume-
ro 17.
Iusti sunt columna reipublice.
parte 1. pagina 345. nume-
ro 43.
Iusti superficialiter peccant.
parte 1. pagina 395. nume-
ro 28.
Iusti fluctus maris & impetus
non metuntur. parte 1. pagina
57.
Iusti difficilia aggrediuntur.
parte 1. pagina 49. nume-
ro 13.
Iusti quales sint. par. 1. pa. 506.
num. 34.
Iusti contristantur propter pec-
cata commissa. pa. 1. p. 30. nu-
mero 11.
Iusti mortis portum tenent. par-
te 2. pagina 369. nume-
ro 26.
Iusti percutiuntur, & peccato-
res confundantur. p. 3. p. 285.
numero 39.
Iusti vocantur diuites. par. 1. pa.
486. nu. 6.
Iusti ex monasterio mundum
efficiunt. parte 1. pa. 448. nu-
mero 20.
Iusti vitam in gloria recarden-
tur peccatorum. par. 1. p. 130.
nu. 22.
Iusti cum aduersitatibus relu-
chantur. parte 1. pag. 61. nu-
mero 21. & 12.
Iusti non patiuntur se persecu-
tionum processu duci. par. 1.
p. 111. p. 31.
Iusti sunt regulae quibus duci-
mur. p. 1. p. 297. nu. 28.
Iustorum & peccatorum diffi-
rentia. p. 2. p. 129. nu. 16.

INDEX

- Iustorum oratio quantum effi-
cax Deo.* parte 2. p. 40. nume-
ro 45
- Iustorum ingenium.* p. 1. p. 374.
nu. 19
- Iustorum diligentia in accumu-
landis meritis.* par. 2. p. 318.
num. 45
- Iustos de bono in melius oportet
progredi.* par. 1. pag. 331. nu-
mero 17
- Iustitiam martyris patientia mar-
tyrum ad fidem conversus.*
parte 3. pagina 315. nume-
ro 5
- Iustitia Dei iustissima.* par. 2. pa-
gina 114. nu. 12
- Iustitia qualis esse debeat.* p. 1. p.
364. nu. 30
- Iustitia in specie virginis depin-
gebatur.* parte 2. pag. 150. nu-
mero 47
- Iustitia iuxta celum & sine ca-
pite depicta.* par. 1. p. 364.
num. 31
- Iustitia vera & false discrimi-
nen.* parte 2. pagina 116. nu-
mero 55
- Iustitiam qui observat, assequi-
tur sapientiam.* par. 1. p. 371.
num. 18
- Iustificatio duplex.* par. 1. p. 322.
num. 30
- Iustificatio fidei attribuitur.* p. 2.
p. 185. nu. 33
- Iustificatio quam sit excellens.* p.
1. p. 121. nu. 19
- Iustificatio augmentum divine
gratie.* parte 1. pag. 322. nu-
mero 30
- Iustificacionis gratiam nullus
recipit sine aliquo dono.* pa-
g. 3. nu. 10
- Iustificare quid significet.* p. 1. p.
321. nu. 28
- Iuvenes ad audiendam Ethice-
non sunt idonei.* parte 1. pag.
400. nu. 2
- Iuvenes in Scriptura vocantur
qui dissolute vivunt.* par. 2. p.
179. nu. 8
- Iuventus nemini patet.* par. 2. p.
179. nu. 10
- Iuventutis libertas cohibenda.*
p. 1. p. 406. nu. 16

L

- Laborem est minister infimae.*
p. 2. p. 93. nu. 28
- Labores inferni nunquam di-
minuuntur.* par. 1. p. 90. nu-
mero 20
- Labores cur Deus hominibus
inmittit.* parte 2. pag. 268.
num. 27
- Laborem inferni & huius seculi
magnum discrimen.* p. 1. p. 89.
num. 19
- Laborem manus quare oportet
esse.* parte 2. pag. 267. num. 23
- Lacedaemonii cum iudicabant, in
quadam domo includeba-
tur.* parte 1. pagina 305. nu-
mero 33
- Lacedaemonum Regis infirmitas.*
parte 1. pagina 243. num. 40
- Lachryma tempore non profusa*

RERVM ET VERBORVM.

- non valent.* parte 2. pag. 87.
nu. 7
- Lachryma multum valent.* par-
te 1. pagina 513. numero
23
- Lapides in morte Christi, inui-
cent confranguntur.* par. 2. p.
201. nu. 48
- Latroni famosi qui sint.* p. 1. pa-
gina 175. nu. 10
- Laudis desiderio homines exca-
cantur.* parte 2. pag. 93. nu-
mero 19
- Lex diuina quomodo appella-
tur.* parte 1. pagina 244. nu-
mero 37
- Lex Evangelica, lex amoris.*
parte 2. pagina 47. nume-
ro 5
- Legis diuina obseruatio vera est
sapientia.* par. 1. pag. 309. nu-
mero 38
- Legis Domini effectus quid sit.*
parte 1. pagina 306. numero
19
- Leo murem pertimescit.* par. 2.
p. 110. nu. 42
- Leoni mansuetudo & remune-
ratio propter beneficium ab
homine acceptum.* p. 1. p. 192.
& 193. nu. 36. 37
- Libertas magna in homine in-
uenitur.* parte 2. pag. 82. nu-
mero 10
- Libertas naturalis homini.* p. 2.
p. 39. nu. 12
- Libertas est radix ex qua pluri-
ma mala procedunt.* par. 2. p.
180. nu. 13
- Libertas quantum officiat.* p. 1.
p. 200. nu. 23
- Libri turpes sunt Latrones sa-
thanae.* parte 2. p. 78. nume-
ro 33
- Libri ab Apostolis combusti.* p.
2. p. 79. nu. 34
- Libri recti comburenda sunt.*
parte 2. pagina 76. numero
32
- Librorum Sanctorum lectio
singulari armatura.* p. 2. pa-
gina 78. nu. 30
- Librorum Sanctorum lectione non
possumus nos excusare.* p. 2. p.
75. nu. 31
- Librorum prophetarum lectio-
ne multi perducuntur.* par. 2. p.
78. nu. 33
- Libridines aqua comparatur.*
parte 1. pagina 274. numero
22. 23
- Lingua est salix putatoria.* p. 2.
p. 8. num. 9
- Lingua, crudelissimum instru-
mentum.* parte 2. pag. 205.
num. 14
- Lingua omne bonum aut omne
malum causat.* parte 1. p. 213.
num. 32
- Lingua nihil peius, nihilque
melius, exemplo docetur.* p. 2.
p. 317. nu. 19. 20
- Lingua murmuratrix quam ue-
fanda.* parte 2. p. 323. numero
26
- Lingua assuefacta vitii non po-
test laudare Deum.* par. 1. pa-
gina 163. nu. 4
- Lingua iniqui hominis &que in
vitiosas regiones peruenit.* p.
6. 5

INDEX.

2. pag. 205. nu. 11
Linum prodesse non potest nisi
maximis laboribus perpelisū.
parte 1. pagina 240. nu. 19
Locus nullus securus in orbe ter-
rarum. parte 2. p. 79. nu. 36
Loculus quid sit. parte 1. p. 329.
nume. 22
Loth uxor in statuam salis ver-
sa. parte 1. pagina 452. nu-
mero 35
Ludus detestandus. parte 1. pa-
178. nu. 20
Lusores omnia distrahunt. pa. 1.
pagina 178. nu. 20
Lux prosperitatem significat.
parte 1. pagina 484. nume-
ro 41
Luxuria hominem dedecorat.
parte 1. pagina 273. nume-
ro 17
Luxuriosus quasi bellua imma-
nis efficitur. parte 2. pag.
182. nu. 20

M.

S. Magdalena triginta annos
penitentiam egit. p. 1. p. 411.
num. 47
Magnatū quorūdam crudelitas.
parte 1. pagina 107. nume-
ro 28
Maiorū nobilitate gloriari quo-
modo vanum sit. parte 2. pag.
94. nu. 33
Mali nihil aliud sapiūt nisi car-
nalia. parte 1. pagina 236.
nu. 5
Mali cur bonis feliciores. p. 1. p.

48. nu. 8
Mali in perpetuum morientur.
par. 1. pag. 180. nume. 29
Mali non solum nos debemus esse
verum nec videri. parte 1. p.
377. nu. 38
Mali sponte sua ad malum pro-
perant. par. 1. p. 228. nu. 3
Mali ex monasterio mundum ef-
ficiunt. parte 1. pagina 449.
nu. 21
Mali sunt angeli Sathana. p. 2.
pagina 36. num. 27
Mali homines in petus oculi
conspiciunt. par. 2. p. 123. nu-
mero 48
Mali odio habent reprehensi-
onem. parte 1. pagina 223. nu-
mero 28
Mali licet diuisi in rebus tamen
iniquitatis adunantur. par. 1.
p. 137. nu. 48
Malorum conditio triplex. p. 2.
p. 95. nu. 38
Malitia propria voluntatis ca-
lestem doctrinam respuit. p. 1.
p. 307. nu. 24
Multifidos oportet tractare
specrimē. parte 1. p. 171. nu-
me. 2
Manus quā maximum danti-
fi. parte 2. pagina 377. nu-
mero 37
Manna deserti Eucharistiam
denotat. par. 1. p. 116. nu-
mero 7
Minum abluendarum curiosi-
tas. par. 2. p. 202. nu. 2
Margarita vbi collocantur. p. 1.
p. 114. nu. 1

Marga

RERVM ET VERBORVM.

Margarita in conchis marinis
reperiuntur. parte 2. p. 153.
num. 13
Maria virgo totius salutis reme-
dium attulit. par. 2. pag. 217.
nu. 2
Maria virgo est sola singularis.
p. 1. p. 493. nu. 35
Maria virgo resurrectione bri-
* si prima fructa est. par. 1. p.
476. nu. 10
Maria virginis dolor, omnes do-
lores ceteros excedit. par. 2. p.
380. nu. 6
Maria virginis dolores & lati-
tia. parte 1. p. 477. num. 12.
13. 14. 15
Maria virginitatis consideratio
incendia corporis nostri ex-
tinguit. parte 1. p. 313. nu-
mero 27
Martyres libenter tormenta pa-
riuntur. p. 1. p. 501. nu. 15
Matres curare debent, ut pueri
ab ineunte aetate cum homi-
nibus virtute praeceptis conuer-
sentur. parte 2. pagina 134.
num. 37
Medicina animarum est ver-
bum Dei. par. 1. p. 302. nu-
mero 3
Mendacium primum, quale. p. 2.
p. 299. nu. 32
Mendacium in omni genere ho-
minum commune est. par. 1. p.
366. nu. 38
Mercator dicitur latro. par. 1. p.
175. nu. 11
Mercatores & negotiatores re-
nes republica. par. 2. p. 122.
numero 42
Merces mundi nulla est. p. 1. p. 182.
nu. 37
Merces seruorum diaboli infer-
nas est. par. 2. pag. 2. nume-
ro 30
Miracula Christi vtilia animis
& corporibus. p. 1. p. 97. nu-
mero 14
Miracula non sunt in fauorem
peccati. parte 1. pagina 119.
numero 13
Misericordia dicitur opus Dei.
parte 1. pagina 269. numero
1. 2. 3.
Misericordia Dei, vallum est.
p. 1. p. 187. nu. 15
Misericordia Dei in praeceptis
suauissimis. parte 1. pag. 254.
numero 29
Misericordia Dei infinita. pag.
1. p. 119. nu. 20. 21. & p. 450.
nu. 38. & par. 2. p. 103. num.
15. & p. 105. nu. 21
Misericordia diuina in infirmi-
tate peccatoris ostenditur.
par. 2. p. 140. nu. 23.
Misericordia Sanctorum orna-
mentum. parte 1. pagina 326.
nu. 10
Misericordia oleo comparatur.
p. 1. p. 83. num. 25. & p. 327.
nu. 14. 15
Misericordia omnibus virtuti-
bus excellit. ibid.
Misericordia postulatio Deo ac-
ceptabilis. parte 2. p. 103. nu-
mero 12
Misericordia ceteras virtutes
splendere facit. ibid.
Misericordia

I N D E X

- Misericordia fons quis sit. par. 1. p. 326. num. 10.
Misericordia definitio. par. 1. p. 326. nu. 10.
Misericordia opera cur rebus omnibus in die iudicii praeponuntur. par. 1. p. 83. num. 23
Misericordia opera per lanam designantur. par. 1. pag. 240. num. 20
Misericordia viscera debemus induere. par. 1. pag. 326. n. 12
Misericordiam tantum a Deo postulare debemus. par. 2. pag. 103. nu. 14
Misericordia mundi maxima est quando fratres in diuidenda patris hereditate litigant. par. 2. p. 276. nu. 1
Misericordia principia humana vita. par. 1. pag. 400. nu. 3
Misericordia hominem quacunque minima occasio facit incidere. par. 1. p. 227. nu. 6
Missio & predicatio multis in reuocem conuertitur. par. 1. p. 305. nu. 14
Missio est sacrificium quod lesus in cruce patri obtulit. par. 1. pag. 303. nu. 6
Monachus quidam a tentatione noluit liberari. par. 1. p. 39. nu. 14
Monachi officium quale esse debet. par. 1. pag. 186. nu. 11
Monachi personarum a Deo debent postulare. par. 1. p. 431. nu. 32
Monachi non debent esse superbi. par. 1. p. 447. nu. 44
Monasterium locus pacificus. par. 2. p. 47. nu. 21
Mors Christi fuit sacrificium. par. 1. p. 153. nu. 6
Mors Christi hora sua vocatur. par. 1. p. 443. num. 1
Mors Christi iurificum exemplum. ibid.
Mors Christi ineffabile beneficium. ibid.
Mors Christi certissimum signum perditionis malorum. par. 2. p. 96. nu. 42
Mors finis malorum dicitur. par. 2. p. 184. nu. 32
Mors iustorum vocatur transitus ad summum bonum. par. 1. p. 446. nu. 13
Mors inopinato hominem rapit. par. 1. pag. 101. nu. 29
Mors duplex. par. 2. p. 49. num. 30
Mors iniustus terribilis. par. 1. p. 79. nu. 9
Mors iusti & peccatorum diuersa. par. 2. p. 284. nu. 32
Mors quid sit. par. 1. p. 448. nu. 19. & 2. p. 281. n. 22
Mors vocatur temperamentum delictorum. par. 1. pag. 164. nu. 8
Mors amplectitur mortales. par. 1. p. 86. num. 4
Mors & sepultura Christi et terra vocatur. par. 1. p. 100. nu. 17
Mors iustorum clarificatio Dei appellatur. par. 1. p. 316. nu. 7
Mors recordatio necessaria. par. 1. pag. 142. nu. 33

Mortem

R E R V M E T V E R B O R V M.

- Mortem Christi in humilitate nostra contemplari debemus. par. 2. pag. 97. num. 45
Morte Christi tria sunt perpendicularia. par. 1. p. 153. nu. 6
Mortificatio quantum utilis. par. 2. p. 30. nu. 34
Mortuorum memoriam habere, meritum est. par. 1. p. 480. nu. 24
Mos malus est mala radix. par. 1. p. 21. n. 13
Moses & Elias duo brachia Ecclesie. par. 1. p. 141. nu. 28
Mulier laqueus venatorum. par. 2. p. 181. nu. 22
Mulier hominis tentatrix. par. 1. pag. 277. nu. 35
Mulierum exemplum optimum, quia expulsi adolentiam ab Hiberis. par. 1. p. 362. nu. 21
Mulieris adultera conditio. pag. 2. p. 96. nu. 41
Mulieris conditio ad decipiendos homines. par. 2. pag. 182. nu. 23
Mulieres secreta reuelant. par. 1. pag. 39. num. 1
Mulierum concupiscentia vitam corrumpit. par. 1. p. 37. nu. 5
Mundus est incantator qui nos decipit. par. 1. p. 197. nu. 2
Mundi honores cito transiunt. par. 2. pag. 151. nu. 5
Mundus diuinitus quale esse debet. par. 1. p. 109. nu. 24
Mundus predestinatus quid sit. par. 1. p. 321. nu. 27
Murmuratio amara morsus. par. 2. p. 204. nu. 9
Murmuratio adulterio maior. par. 2. p. 204. nu. 8
Murmurationis vitium quantum graue. par. 1. p. 244. nu. 26
Murmurator proximum compungit. par. 2. p. 132. nu. 29
Murmurator per uultum denotatur. par. 2. pag. 132. nu. 28
Murmurator in inferno se precipitat. par. 2. pag. 278. nu. 9
Murmurantes proximorum suorum saniam conturbant. par. 2. pag. 206. num. 16
Murmuratorem se esse nemo cognoscit. par. 2. p. 104. nu. 8
Murmuratorum officium. par. 2. p. 204. nu. 7
Musica beatorum. par. 1. p. 129. nu. 17

N

- Natiuitas Christi per quinque circulos oritur. par. 2. p. 402. num. 16
Naturae & artis differentia. par. 2. pag. 215. num. 54
Necessarius titulo multa mala committuntur. par. 2. pag. 81. nu. 44
Necessitati fratris subuenire tenemur. par. 2. p. 265. nu. 16
Negligentiam Missis ac concionibus audiendis. par. 2. p. 219. nu. 9
Negligentes erunt inexcusabiles. par. 1. p. 297. nu. 30
Nemo latine nisi a seipso. par. 2. pag. 84. nu. 33

Nere

I N D E X

- Nere quid sit. par. 1. pag. 239. num. 16
Nero vocatus est crudelis. par. 1. p. 403. nu. 16
Ninivita per penitentiam remissione obtinuerunt. par. 1. p. 101. n. 34. par. 2. p. 87. n. 7. & pag. 97. 47. & p. 8. nu. 48
Nisus aut in aucupando pusillanimis. par. 2. p. 131. nu. 26
Nova placent hominibus. par. 2. p. 10. nu. 37
Numerus singularis & dualis quid sit. par. 1. p. 448. nu. 19
O
Obedientia commendatur. par. 1. p. 233. n. 32
Obedientes divina legis mandatis esse debemus. pa. 1. p. 133. n. 32
Obstinati grauer repheduntur. par. 2. p. 173. num. 39
Occasiones peccati fugere debemus. par. 1. p. 179. nu. 25 & par. 2. p. 102. nu. 8
Oculi intentionem significant. par. 2. p. 43. n. 4
Oculi praecipua causa que prouocat adulterium. par. 2. p. 324. nu. 8. p. 10
Oeconomus cibos per ordinem disponere debet. par. 1. p. 234. num. 1
Offendere creatorem suum a natura alienum est. par. 1. pag. 154. nu. 3
Offendere Deum, ingratitudo est. par. 2. pag. 124. num. 30
Officium quid sit. par. 1. p. 446. nu. 10
Officia Dei erga nos. par. 1. p. 446. nu. 11
Omnia cito pratercunt. par. 2. p. 258. nu. 51
Opera misericordia quomodo disponere debeamus. par. 1. p. 326. nu. 9
Opera virtutis vocantur & lucis. ibid.
Opera bona cum malis non commiscantur. par. 2. pa. 51. nu. 39
Opera nostra quae sint. par. 1. p. 320. nu. 23
Opera quae nobis praestanda sunt ut peccatum fugiamus. par. 1. p. 23. nu. 18
Opera tenentiarum sunt flagitia. par. 1. p. 154. num. 6
Opera peccatorum vestibus rusticorum comparantur. par. 1. p. 454. nu. 38
Opera nostra debent esse pura. par. 1. p. 34. nu. 26
Orationes matutinae & meditationes profunt. par. 1. pa. 321. num. 28
Orationes nostra quales esse debeant. par. 2. p. 188. nu. 47
Orationes pro peccatis profunt. pa. 1. p. 153. nu. 25
Orationes crebra & prolixae Deo iucundissima. par. 2. p. 102. nu. 8
Orationes iustorum quibus praesint. par. 1. p. 252. nu. 23
Orare & adorare ad diuinum cultum spectant. pa. 1. p. 168. nu. 2
Ordinationis diuina vis. par. 2. p. 340. nu. 17

R E R V M E T V E R B O R V M.

- Otijsus homo, pane est indignus. par. 2. p. 1. n. 4
Oues tempore abundantiae ad rebus sterilitatis sibi prouident. par. 2. p. 317. nu. 44
P
Pauca animalia ad se attrahit mordet. pa. 1. p. 403. num. 17
Paralysis quid sit. par. 2. p. 120. num. 37
Parati semper esse debemus. par. 1. p. 445. num. 6
Parentes colere debemus. par. 1. p. 246. nu. 42
Parentes malum exemplum discipulis suis praebere non debent. par. 1. p. 93. nu. 30
Passeres fructus maturiores rostro mordet. par. 1. p. 161. n. 33
Passerculi miris auor in pullos. par. 2. p. 166. n. 11
Passerculi prudentia in volando. par. 1. p. 111. n. 31
Passio Christi tripliciter consideratur. par. 2. p. 383. nu. 18
Passio Christi anima medicina. par. 2. p. 364. nu. 21
Passio Domini est efficacissima medicina malorum, nostrorum. par. 1. p. 412. nu. 43
Passio Christi recolenda est. par. 1. p. 17. num. 26
Passio Domini cur dicitur excessus. par. 1. p. 143. nu. 38
Passionis mysterium cur multis verbis declaratum. pa. 1. p. 22. n. 13
Passionis recordatio magni beneficii confert. p. 2. p. 130. n. 45
Pater filio suo debet subuenire. par. 2. pag. 166. nu. 12
Paterfamilias quidam pro filiis suspensus. p. 2.
Paterfamilias quomodo se gerere debeat. par. 1. p. 88. nu. 13
Patres debent timere quando videt filios infirmos. p. 1. p. 105. n. 20
Paternitatis vis quanta. par. 2. p. 166. nu. 11
Patientia Christum imitari debemus. par. 1. p. 225. nu. 37
Patientia erga Deum quantum valet. par. 2. p. 115. n. 14
Patientia est singulare donum Dei. par. 1. p. 312. nu. 43
Patientia miraculis anteposita. par. 1. p. 315. nu. 4
Patientia commendatur. par. 1. pag. 78. nu. 31. 32. & 33
Patientia virtus peculiaris necessaria scilicet. par. 2. p. 116. num. 19
Patientia in omnibus operibus necessaria est. par. 2. pag. 115. num. 17
Patientia cuiusdam Christi. par. 1. par. 313. nu. 5
Patientia martyres illustrantur. par. 1. p. 316. nu. 6
Patientissimi debent esse senes. par. 2. p. 117. nu. 22
S. Paulus a Sergio Paulo nomen accepit. par. 1. p. 401. nu. 8
S. Paulus Timotheum sub persona concionatorum exhortatur. pa. 1. p. 304. n. 9. 10. 11. 12
D. Paulus tentatione cocutitur. par. 1. p. 63. nu. 28
Pauper idem est quod inuictus. par. 1. p. 442. n. 42
Pauperi

I N D E X

- Pauperi soli Deus victum non designavit. par. 1. pag. 329. nu. 21
 Pauperi nulla est requies. par. 1. p. 175. nu. 10
 Pauperes morbos maximos habere se simulant. par. 2. p. 117. num. 25
 Pauperes semper descendunt. par. 1. p. 175. num. 9
 Pauperes minus diuitum exterius non audent mercedem postulare. par. 1. pag. 9. num. 32
 Pauperes huius seculi intus & exterius. par. 1. pag. 132. num. 21
 Pauperes contemnuntur. par. 1. p. 84. num. 30. 31
 Pauperes in nefarios homines conuertuntur. par. 1. pag. 232. nu. 21
 Pauperes diuitibus gloriosiores in die Iudicii. p. 1. p. 82. nu. 23
 Pauperibus largi esse debemus. par. 1. pag. 110. nu. 26
 Paupertatis status utilissimus homini. par. 1. p. 250. nu. 14
 Pax est donum Dei. par. 2. p. 201. nu. 46
 Pax inter subditos requiritur. par. 1. pag. 142. nu. 25
 Pax omne imperium omnemque gubernationem sustinet. par. 2. p. 101. nu. 47
 Pax inter Ecclesiasticos & seculares necessaria. par. 1. pag. 141. num. 29
 Pax cum proximo comparatur. par. 2. p. 303. num. 3
- Pax repub. confirmat. par. 2. pag. 191. num. 46
 Pacis templum iuxta Capitolium. par. 2. pag. 201. nu. 47
 Pacem inquirere debemus. par. 2. pag. 201. nu. 46
 Peccatum est quoddam primum gratia. par. 2. pag. 347. num. 47
 Peccatum quid. par. 1. p. 32. nu. 17. & pag. 413. num. 5
 Peccatum aliud peccatum trahit. par. 1. p. 24. nu. 21
 Peccatum primum pariter mortale attulit mundo. par. 1. p. 346. num. 21
 Peccatum quanto odio Deus habet. par. 2. p. 133. nu. 40
 Peccatum quid faciat? par. 1. p. 331. nu. 30
 Peccatum est venenum. par. 1. p. 275. nu. 26
 Peccatum contra rationem hominis est. par. 2. p. 6. nu. 21
 Peccatum aliud ad se trahit. par. 1. p. 167. nu. 39
 Peccatum mortale animam facit. par. 1. p. 151. nu. 29
 Peccatum frigiditatem affert. par. 1. p. 49. nu. 31
 Peccatum omnia corrumpit. par. 1. p. 98. nu. 19
 Peccatum ad mortem quid facit. par. 1. p. 235. nu. 24
 Peccatum est nostra culpa & pena. par. 1. p. 319. nu. 18
 Peccatum mortale est. par. 1. pag. 151. nu. 28

Peccatum

RERVM ET VERBORVM.

- Peccatum proximo homini facit. par. 2. p. 190. nu. 46
 Peccati effectus. par. 2. p. 343. num. 29
 Peccata spiritualia quae sunt maiora carnalibus. par. 1. pag. 176. nu. 15 & p. 177. nu. 16
 Peccata descendunt sunt magna tristitia & contritio. par. 1. p. 19. num. 6. 7
 Peccata commissa stimulum parant. par. 1. p. 230. nu. 21
 Peccata venialia impediunt deuotionem. par. 1. pag. 457. num. 57
 Peccata carnalia duo grauissima. par. 1. p. 177. nu. 6
 Peccatorum genera, de quibus homines erubescunt. par. 2. p. 341. nu. 23
 Peccator coruo comparatur. par. 2. pag. 130. num. 21. & pag. 131. nu. 24. 35
 Peccator mortalis a rebus diuinis abhorret. par. 1. p. 130. num. 19
 Peccator brutis prior efficitur. par. 1. p. 99. nu. 20
 Peccator iumentis comparatur. par. 1. p. 241. nu. 28
 Peccator brutorum nomine notatur. par. 1. p. 99. nu. 20. 21
 Peccator tur crimem suum celat. par. 1. p. 154. nu. 4
 Peccator in peccato commorans, indes obsecatur. par. 1. pag. 309. num. 30
 Peccator dicitur cecus. par. 1. p. 25. num. 16
 Peccator indiget misericordia Dei. par. 1. p. 264. nu. 19
 Peccatoris miseria prima. par. 2. p. 50. nu. 33
 Peccatorem humiliter Deus non despicit. par. 2. p. 86. nu. 3. & p. 87. nu. 4
 Peccatores impenitentes sunt bis mortui. par. 1. pag. 264. num. 29
 Peccatores sunt carbonem ignis. par. 1. p. 492. nu. 32
 Peccatores quibus scilicet & gradibus in infernum descendunt. par. 1. p. 23. num. 19
 Peccatores tanquam perditos calcantur. par. 1. pag. 60. num. 16
 Peccatores sero poenitent. par. 1. pag. 445. nu. 7. 8
 Peccatores non sanantur propter defectum predicatorum. par. 2. p. 119. nu. 31
 Peccatorum genera. par. 2. pag. 49. nu. 31
 Peccatorum cecitas. par. 1. pag. 191. nu. 30
 Peccatorum unusquisque talentum plumbi super humeros asportat. par. 2. p. 111. nu. 46
 Peccatorum consolatio. par. 2. p. 87. nu. 4
 Peccatorum ne gentia in confitendo. par. 2. p. 128. nu. 14
 Peccant homines impliciter. par. 1. p. 595. nu. 28
 Peccanti Diuini multum proficiunt. par. 1. p. 113. nu. 38
 Pecunia amator animam diabolo tradit. par. 2. pagina 85. num. 59

INDEX

- Pecuniam amare pessimum est.* par. 2. p. 75. nu. 10
Perfectio in religione non consistit. par. 1. pagina 449. num. 22
Persecutiones lapidibus compariuntur. par. 1. p. 73. nu. 34
Persecrantibus datur beatitudo. par. 1. p. 338. nu. 13
Petra quid sit. par. 2. pag. 66. num. 40
Petrus propter lachrymarum abundantiam fuleos in genis effecit. par. 2. p. 332. nu. 40
Petrus quanta charitate Christum dilexit. par. 1. pa. 126. num. 3
Pharaos percussus à Ciniphibus. par. 1. p. 37. nu. 38
Philistaei idola magna reuerentia colebant. par. 1. pag. 90. num. 22
Philosophia oculos aperit. par. 2. pag. 10. num. 36
Philosophus quidam sapientiam vendere voluit. par. 1. p. 416. num. 17
Phitonij philosophi ingenium, in ostendendis Lacedaemoniorum legibus. par. 1. pag. 278. num. 39
Phoenix seipsum comburit. par. 2. p. 51. nu. 36
Phrygia regis fabula. par. 1. pa. 266. num. 34
Pictura Proteogenis magna estimatione fiat. par. 1. pa. 138. num. 16
Pieretia quid sit. par. 2. pag. 13. num. 47
Pigritia vnum ex iis quae miserabiliora sunt. par. 2. pa. 115. num. 28
Pigritia magna Ecclesia plagatur. par. 2. pag. 33. nu. 50
Pigritia efficit homines mendaces. par. 2. p. 13. nu. 49
Pigri vocantur arbores infestiosae & autumnales. par. 1. pag. 445. nu. 6
Pinguedo misericordiae sedet. par. 2. p. 155. nu. 22
Pingues & crassi sunt misericordes. par. 2. p. 155. nu. 22
Piscis Remora naues retinet. par. 1. p. 351. nu. 10
Pisces in Diluvio tantum relicti. par. 1. p. 276. nu. 32
Pisces ad ieiunium apti. par. 1. p. 277. nu. 33
Piscina signum penitentiae. par. 1. p. 116. nu. 8
Piscina motio in die Natiuitatis Domini fiebat. par. 1. p. 117. nu. 13
Piscina Ierosolymitana mysticorum. par. 2. p. 117. nu. 25
Plato noluit verberare puerum ira concepitatus. par. 1. p. 380. nu. 7
Pliny iunioris mirifica sententia. par. 1. p. 256. nu. 37
Pena quid sit. par. 2. pag. 337. num. 5
Pena & culpa idem est peccatum. par. 2. p. 337. nu. 4
Pena qua Deus peccatorem in hoc mundo punit. par. 2. pa. 20. num. 15
Penum genus duplex. par. 2. pa.

RERVM ET VERBORVM.

2. p. 10. nu. 19
Penitentia peccatores iussu anteposit. par. 1. pag. 479. num. 20
Penitentia medicina salubris. par. 2. p. 89. nu. 13
Penitentia differenda non est. par. 2. p. 274. nu. 50
Penitentia sacramentum quantum sit. par. 1. p. 155. nu. 8
Penitentia vera prerogativa. par. 2. p. 407. nu. 39
Penitentia origo. par. 2. p. 34. num. 28
Penitentiam dissuadentes fugere debemus. par. 1. p. 126. nu. 4
Penitentiam ignavi reformidant. par. 2. p. 79. nu. 37
Penitenciales exercitationes sunt lapides. par. 2. pagina 82. num. 48
Penitens verus quomodo cognoscatur. par. 2. p. 312. nu. 12
Penni buccella vniuersum genus humanum perdidit. par. 1. p. 26. nu. 2
Pontificatus Iudaeorum quotannis pretio vendebantur. par. 2. p. 345. nu. 38
Præcepta Dei sunt facilia. par. 1. p. 346. nu. 47
Præcepta diuina recipere debemus. par. 2. p. 90. nu. 17
Prædeterminationis signum. par. 1. pag. 223. num. 16. & par. 2. pag. 301. nu. 40
Prædestinatorum differentia. par. 2. p. 18. nu. 11
Prædicator dicitur angelus qui per altum contemplationis
volat. par. 1. p. 361. nu. 17
Prædicator scelerum nostra stringentem, continere solemus. par. 1. p. 303. nu. 7
Prædicator domos pauperum asseruantur. par. 1. pag. 252. num. 22
Prædicationis verba sunt rumina. par. 1. p. 270. nu. 8
Prædicationum iuxta mores continentur. par. 1. pag. 330. num. 28
Prædicationes contemnentis reprehenduntur. par. 1. pa. 102. n. 34. & 35. & p. 103. n. 37.
Prælati omnium virtutum debet esse exemplar. par. 1. pa. 187. nu. 13
Prælati debent punire suos subditos. par. 1. p. 98. nu. 18
Prælati quomodo puluerem de pedibus excutere debeant. par. 1. p. 231. nu. 20
Prælati debent infirmos consolari. par. 2. p. 112. nu. 2
Prælati hospitalia visere debent. par. 2. p. 112. nu. 2
Prælati confessores, & concionatores omni peccato esse mundi debent. par. 1. pa. 401. num. 30
Præmium soli operi meritis tribuitur. par. 2. pag. 210. num. 32
Pretium Christi erga nos sunt vulnera. par. 1. p. 107. n. 9
Primarij munus. par. 1. p. 186. num. 12
Primogenit in mundo nomen avaritiae & cupiditatis habuit.

INDEX

par. 2. p. 173. nu. 42.
Primogeniti moribus proteruis
& effrenatis imbuti esse so-
lent. par. 1. p. 259. nu. 6.
Principes comminuntur qui im-
moueratis resistunt. vtuntur.
par. 1. p. 176. nu. 14.
Principes & magnates pauperes
sui patrocini debent adiu-
uare. par. 1. p. 100. nu. 27.
Probitas que est in creaturis di-
citur scintilla. p. 1. p. 356. nu. 11.
Propientes in Dei seruitio la-
bores expeririuntur. par. 1. pag.
59. nu. 19.
Proficientes in urbem ad tem-
plum debemus confugere. par.
1. p. 85. nu. 1.
Prophani locis Deo possumus
seruire. par. 1. p. 448. nu. 21.
Propinqui fratres vocantur. par.
1. p. 380. nu. 8. 9.
Proximo damnum inferentes oc-
cidunt animas. par. 1. p. 304.
Proximos non diligere quantum
malum sit. par. 1. pag. 447.
nu. 16.
Prudentes nos vult esse Deus. p.
2. p. 61. nu. 21.
Prudentes homines nil temere
debent possidere. p. 2. p. 141.
nu. 11.
Passillanimes non sunt digni di-
uino auxilio. par. 1. p. 60.
nu. 17.
Pulchritudo corporalis fallax
appellatur. par. 1. pag. 404.
nu. 18.
Pulchritudo quid sit libet.
Pulchritudinis periculum. par.

1. pag. 403. nu. 17.
Pulueris excussio quid signifi-
cet. par. 1. p. 231. nu. 21.
Pythagoras inter sapientes Gra-
ecos commendatur. par. 1. pag.
16. nu. 1.

Q

Quadragesima tempus ad
lamentandum est. par.
2. p. 46. nu. 19.
Quadragesima tempore opor-
tet nos renouari. par. 2. pag.
310. nu. 16.
Quarere Christum quid sit. p.
1. pag. 150. nu. 24.
Quibus communicare debemus
qua ad salutem nostram spe-
clant. par. 1. p. 436. nu. 12.
Quisque predicationem caput
iuxta mores aliorum. par. 1.
p. 331. nu. 29.

R

Rachel pulchritudo & ca-
stitas. par. 1. p. 262. nu. 20.
Rationes que dicte sunt in co-
tione perpendenda. par. 1. p.
306. nu. 19.
Redemptionis multa exemplaria
fecit Deus. par. 1. pag. 150.
nu. 7.
Redemptionis opus appellatur gla-
ria Dei. par. 2. p. 3. nu. 7.
Regiones calida no reddunt ho-
mines robustos. p. 1. p. 60. nu. 15.
Reipublica corpus & descriptio.
par. 1. p. 121. nu. 33.

Regressus

RERVM ET VERBORVM.

Regressus nullus a priuatione ad
habitum. par. 2. pagina 181.
num. 22.
Reipublica rixa ex discordia
proficiscitur. par. 1. p. 448.
num. 19.
Reipub. virtus a senibus depen-
det. par. 2. p. 117. nu. 23.
Reipublica vita in ciuium amo-
re consistit. par. 1. pag. 448.
num. 19.
Religio est locus mortuorum, &
quare. par. 1. pagina 483.
num. 38.
Religiosi plurimas possessiones
habentes reprehenduntur. p.
1. p. 258. nu. 3.
Religiosi ordinis filij esse debet.
par. 1. p. 99. nu. 22.
Religiosi debent patrum recti-
tudi imitari. par. 1. pag. 99.
num. 23.
Religiosi & moniales reprehen-
duntur. par. 1. p. 105. nu. 7.
Religiosos ledere non debemus.
par. 1. p. 71. nu. 15. 26.
Remissione peccatorum multa
requiruntur. par. 1. pagina 4.
num. 11.
Remedium ad conseruanda ac-
cepta beneficia quid sit. par.
1. p. 257. nu. 40. 41.
Reprehensione dignus debet cor-
rigi. par. 1. p. 100. nu. 24.
Reprobationis signum. par. 1. p.
223. nu. 26.
Reprobi malum recte factum
esse affirmant. par. 2. p. 305.
nam. 50.
Res humana exitus habent a-
maros. par. 1. p. 114. nu. 41.
Res accipit naturam eius in
qua ponitur. par. 1. pag. 168.
num. 25.
Res seculares dolores & tristi-
tiam afferunt. par. 1. p. 265.
num. 33.
Res Dei nimis negligenter tra-
chantur. par. 1. p. 96. nu. 11.
Resurrectio Christi causa suffi-
ciens sui salutis nostra. par.
1. p. 140. nu. 26.
Resurrectio Christi sit eo tem-
pore quo arbores reuiuiscunt.
par. 1. p. 487.
Resurrectio mortuorum ante
aduentum Domini. par. 1. p.
80. nu. 14.
Resurrectio nostra in Christo
capite incepit. par. 1. p. 474.
num. 1.
Resurrectio de culpa quomodo
probetur. par. 1. p. 505. nu. 30.
Reuerentia sacris locis debetur.
par. 1. p. 234. nu. 16.
Rixarum proximi crime pesti-
mum est. par. 1. p. 447. nu. 16.
Rogare debemus Deum, vt
misericordes nos faciat. par.
1. p. 441. nu. 39.
Romani honorabant victores.
Rebidem.
Romani iudices opulentos fla-
uebant. par. 2.
Romani audientes mirabilia
Christi, conuersi sunt. par. 1.
p. 362. nu. 24.
Romani nonnulli a suis predari-
s factis assumebant. par. 1. p.
401. nu. 7.

INDEX

- Romani Imperatores miseri. parte 1. pagina 140. numero 18
- Romani erant ambitiosi. par. 2. p. 341. nu. 14
- Romanorum triumphus ab homine vilissimo cur. cavillationibus affectus. parte 1. p. 35. num. 32
- Romanorum prudentia in excelsis belli ducibus. parte 1. pag. 126. nu. 5
- Romanorum quinque modi in laudandis. triumphatoribus. parte 1. pagina 127. numero 7
- Ruinam dñitum propter illiberalitatem. par. 1. pag. 110. numero 10
- S**
- Sacerdotes & moniales que voverunt. servare debent. par. 1. pa. 395. nu. 10
- Sacerdotes comminantur. pa. 1. p. 93. nu. 32
- Sacerdotes multi fiunt propter bona temporalia. pa. 1. p. 292. nu. 9
- Sacerdotum munus. parte 2. pa. 260. nu. 53. & p. 353. nu. 16
- Sacerdotibus honores denegare. quantum sit peccatum? parte 1. pagina 213. numero 46
- Sacra magna reverentia colenda sunt. parte 1. pagina 90. numero 22
- Sacramenta sunt. medicamenta Ecclesie. par. 2. pag. 417. numero 39
- Sacramenta proprio Christi sanguine consecra. parte 1. p. 97. num. 44
- Sacraria duplicia in Ecclesia. parte 1. pag. 506. nu. 36
- Sacrificium quid significat. parte 1. pa. 446. num. 10
- Sal est condimentum omnium ciborum. parte 1. pa. 452. numero 16
- Sal significat sapientiam. pa. 1. p. 452. nu. 36
- Salomon in edificando templo septennium consumpsit. pa. 1. pa. 305. nu. 2
- Salomonis iudicium laudatur. parte 1. pagina 385. numero 28
- Salutis nostre duo documenta. parte 2. pagina 368. numero 21
- Sanctum indicamus aliquem esse non depradatur nec adulteratur. parte 1. pa. 300. numero 40
- Sancti in predicatione Dei stimendi. interfecti. pa. 1. pag. 298. nu. 32
- Sancti sunt constructiones. domus templi. parte 1. pa. 190. num. 27
- Sanctorum libertas prioribus annis viguit. parte 2. pa. 25. num. 38
- Sanctorum exempla sunt consideranda. parte 1. p. 300. numero 41

RERVM ET VERBORVM.

- Sanguisuga cinere disjungitur. parte 2. pagina 54. numero 50
- Sanitatis anima signum demonstrenus. par. 2. pagina 122. nu. 44
- Scientia quid sit. parte 1. pag. 306. nu. 26
- Sapientia avaritia quid significet. parte 1. pagina 436. numero 19
- Sapientia divina accedit ad eos qui eam inquirunt. par. 1. p. 372. nu. 19
- Sapientia duo connotat. par. 1. p. 308. nu. 26
- Sapientia laus. parte 1. p. 22. numero 20
- Sapientia suavis Dei cognitio. parte 1. pagina 272. numero 14
- Sapientia gustus in malis non reperitur. parte 1. p. 308. numero 27
- Sapientia nomine quid intelligatur. parte 2. pagina 133. nu. 34
- Saul peccatum non remissum. parte 2. pagina 87.
- Scriba qui synagagam adulterat. dicitur latro. p. 1. p. 175. num. 11
- Scandalizantes alios graviter punit Deus. par. 1. p. 378. numero 42
- Secretum nulli revelandum. parte 1. pagina 19. numero 3
- Seculares homines bona visa vocantur. pa. 1. pagina 349. numero 9
- Seculares cognoscuntur sicut hi qui manent in calidis regionibus. parte 1. pagina 60. & 61. nu. 19. 20
- Seculares mundana cogitant. parte 1. pagina 61. numero 10
- Seculares tentationibus non resistunt. parte 1. pagina 60. numero 19
- Seculares habent molissimum cor. parte 1. pagina 411. numero 49
- Secularium divitia aqua cisterna comparantur. par. 1. p. 93. nu. 34
- Semen divinum in quatuor partes diffusum. parte 2. pag. 27. num. 45
- Senes ludos effugere debent. parte 2. pagina 116. numero 21
- Senes in virtute perseverare debent. parte 2. pag. 117. numero 24
- Senes quales esse debent. parte 1. pagina 199. numero 20
- Senes dicuntur in scriptura quod prudenter vivunt. p. 2. p. 179. num. 8
- Senes sex virtutes principales habere debent. pa. 2. pag. 116. num. 19
- Senibus amatores esse indecorum est. parte 2. pagina 116. nu. 20

INDEX

- Seneclius venerabilis est. parte 2. pagina 179. numero 8.
Sententia fertur ab omnibus de arte predicandi. parte 1. pagina 305. nu. 14.
Sensus corporales hostes vocantur. parte 1. pagina 131. numero 24.
Sermus Domini fidelis esse debet. parte 1. pagina 187. numero 13.
Sermus Dei exterius apparere debet. parte 2. pagina 49. numero 18.
Sermus Domini qualis esse debet. parte 1. pagina 353. numero 17.
Sermus Dei in quibus rebus sollicitus esse debet. parte 1. pagina 169. numero 31.
Sermus Dei licet pauperes non repellantur a Deo. parte 1. pagina 413. nu. 21.
Sermi obedire debent dominis. parte 1. pagina 41. numero 12. nu. 14.
Sermi Dei imbecillus homines quasi finibus apprehendunt. parte 2. pagina 181. numero 16.
Scribitorum Dei munera precipua. parte 2. pagina 8. numero 29.
Scribitorum Dei voluntas. parte 1. pagina 68. nu. 13.
Scribitorum Dei conditio precipua. parte 1. pagina 303. numero 33.
Scribitorum Dei laudes. parte 2. pagina 95.
nu. 39.
Scribere Deo quid sit. parte 1. pagina 376. nu. 35.
Serpens Idolisi crucem Christi designat. parte 1. pagina 116. numero 8.
Serpentes incantatores timentur. parte 2. pagina 17. numero 10.
Signum Ira Dei cum Sanctos ciuitate abstrahit. parte 1. pagina 345. nu. 42.
Signa diuini furoris non intelligimus. parte 2. pagina 91. numero 22.
Signa legis veteris. parte 1. pagina 97. nu. 12.
Similitudinibus docet Christus. parte 2. pagina 16. numero 2.
Simonia quid sit. parte 2. pagina 345. nu. 38. pagina 346. numero 42. 43.
Sinistra praesens seculum designat. parte 1. pagina 327. numero 16.
Sisara manibus mulieris clauo transfixus. parte 2. pagina 101. nu. 9.
Societatem debemus desiderare ad bona opera. parte 1. pagina 437. nu. 23.
Societas est medicina ad arrogantiam comprimendam. parte 1. pagina 493. numero 34.
Socratis sententia. parte 1. pagina 449. numero 8.
Solus Iesus Christus par. 1. pagina 121. nu. 31.
Soldanus

RERVM ET VERBORVM.

- Soldanus rex isto suo sindonem quo sepeliendus erat apponi voluit. parte 1. pagina 121. numero 49.
Spiritus Crystallinum radios solis imittit. parte 1. pagina 356. nu. 37.
Spes futura gloria. parte 1. pagina 135. nu. 56.
Spes solatiium bonorum. ibi. den. 23. nu. 23.
Spes somnium vigilantium appellatur. parte 1. pagina 134. numero 1.
Spes in inferno nulla est. parte 1. pagina 136. nu. 7.
Sperare semper in Deo debemus. parte 2. pagina 115. numero 17.
Spiritus Sanctus unde nomen assumat. parte 1. pagina 193. numero 17.
Spiritus sanctus omnes virtutes in anima operatur. parte 2. pagina 194. nu. 18.
Spiritus sancti nomina. parte 2. pagina 194. nu. 18.
Spiritus sancti dona ab Isaia recensentur. parte 2. pagina 18. numero 8.
Spiritus sancti ignis non commoratur in anima terrena. parte 1. pagina 67. numero 10.
Spiritus sancti donum precipuum. parte 2. pagina 118. numero 18.
Spiritalia magno labore consequi debemus. parte 2. pagina 2. nu. 3.
Spiritalibus Patribus duplex honoris genus debemus exhibere. parte 2. pagina 213. numero 45.
Spoliare vetorem hominem quid sit. parte 1. pagina 185. numero 5.
Statua indicum cur depicta sine manibus. parte 1. pagina 364. nu. 30.
Stultitia significat peccatum. parte 2. pagina 134. numero 34.
Stultitia mundi tripliciter. parte 1. pagina 36. nu. 36.
Stulus nos debemus simulare. aliquando. parte 1. pagina 36. nu. 40.
Subiectum quam conductibilem uentus. parte 1. pagina 120. nu. 30.
Summum bonum quid sit. parte 1. pagina 121. nu. 30.
Superbia angelos in infernum precipitant. parte 2. pagina 86. nu. 1.
Superbia malorum radix. parte 1. pagina 159. nu. 25.
Superbi a Deo obreantur. parte 2. pagina 88. nu. 9.
Superbi occiduntur. parte 1. pagina 36. nu. 34.
Superborum genus duplex. parte 2. pagina 319. nu. 51.
Supplicio aequali Deus punit eos qui illum offendunt. parte 1. pagina 416. nu. 50.
Sua et opus confectio rebus ex actor peccatoribus testium adfert. parte 2. pagina 36. numero 18.

INDEX

T

- T**emperantes esse debemus. p. 1. p. 178. nu. 21
Templum quomodo ingreditur. parte 1. pag. 29. numero 18
Templum ad laudes Deo consecratum. p. 1. p. 196. nu. 14
Templum Dei proprium quid sit. parte 1. pagina 300. numero 42
Templum Salomonis primum Deo constructum. p. 2. p. 235. nu. 13
Templorum prophetae punitur. par. 1. pag. 194. numero 16
Templi Salomonis reedificatione 46. anni consumpti sunt. parte 2. pagina 305. numero 3
Tempus qui amittunt. stulti vocantur. parte 1. pagina 384. nu. 24
Tempus invidendum est. parte 2. pagina 385. numero 30
Tempus quo pane & aqua ieiunare debemus. par. 2. pag. 48. nu. 17
Temporis singula puncta nascuntur. parte 1. pagina 385. numero 29
Tempore duplici Deum habemus. parte 2. pagina 8. numero 20
Tempore bene tri summa sapientia est. p. 1. p. 324. nu. 16. &
- Tentatio. p. 385. nu. 27
Tentatio aduersitatem designat. p. 1. p. 484. nu. 41
Tentatio precipua qua homines aguntur. parte 1. pag. 109. nu. 12
Tentatio Christi triplex. parte 2. pagina 32. numero 35
Tentatio precipua Satana. parte 2. pagina 81. numero 44
Tentatio bona occupatione tollitur. parte 1. pagina 5. numero 16
Tentatio maior diaboli. parte 2. pagina 232. numero 2
Tentatio minor in maiores incidere facit. parte 2. pa. 23. numero 51
Tentationes omnes vincere debemus. parte 2. pagina 86. numero 62
Tentationes quam celeriter repellere debeamus. par. 2. p. 85. nu. 60
Tentationes fugere debemus. parte 2. pagina 75. numero 21
Tentationes. cur. patissimum in deserto. parte 1. pagina 68. nu. 16
Tentationibus resistendum est. parte 1. pagina 72. numero 31
Terra sanguine hominis & animalium rberior efficitur. parte 2. pagina 14. numero 33

1984

RERVM ET VERBORVM.

- Testamenta defunctorum adimplenda. par. 1. p. 213. numero 32
Thimothides reprehendit filius. quid dicitur auxisset. parte 1. pagina 250. numero 13
Tiberius Caesar raro mutabat indices prouinciarum. parte 2. pagina 238. numero 26
Timor Dei quid sit. parte 2. pagina 167. nu. 18. & p. 68. nu. 20
Timor initium totius boni. par. 1. p. 77. nu. 1
Timor Dei expellit peccatum. parte 1. pagina 178. numero 23
Time Deum quanta utilitatis sit. parte 1. pagina 77. numero 3
Tophet locus cadauerum. par. 1. p. 78. nu. 6
T tormenta damnatorum & explorationes. par. 1. pag. 387. nu. 36. 37. 38
Trahere quid significet. parte 1. pag. 428. nu. 22. & pag. 429. nu. 24
Tria de se Dominus predicabat. parte 1. pagina 355. numero 33
Tribulationes quomodo nobis mittantur. par. 1. pag. 913. nu. 10
Tristitia propter peccatum est optima. par. 2. p. 319. numero 25
Tristitia cum premimur tunc de Deo loquimur. par. 1. p. 484. nu. 30. 40
Triumphatores Romani curribus rehebantur. par. 1. p. 127. nu. 7
Turturis cantus par. 2. p. 69. nu. 55
Tyrannus est simulis aquila. parte 2. pagina 132. numero 31
- V
- V**AE aeternam damnationem denotat. par. 2. p. 114. nu. 10
Verbum Dei diuersis nominibus appellatur. par. 2. pag. 99. nu. 52
Verbum Dei in corde reponendum. par. 1. pag. 17. numero 26
Verbum Dei in hominibus reuerentia praeferat. radices agit. parte 1. pagina 18. numero 31
Verbum Dei dicitur cultus. parte 1. pagina 306. numero 18
Verbum Domini assimilatur. parte 1. pagina 302. numero 20
Verbum Domini reprobus reuerentiam efficitur. par. 1. pag. 223. nu. 27
Verbum diuinum audientes. ex Deo esse cognoscuntur. parte 1. pagina 386. numero 40
Veritas est centrum in quo omnes virtutes

INDEX

- virtutes quiescent. ind.
Veritas homines Deo similes red-
dit. par. 1. pag. 366. numero
30
Vestium excessus in diuite malo
culpat. parte 1. pag. 176.
num. 13
Vestium honestas requiritur.
parte 2. pagina 152. nume-
ro 8
Via ad perfectionem anima san-
cta quid sit. par. 1. pag. 236.
nu. 5
Vidua debet insilare orationibus.
parte 1. pagina 282. nume-
ro 8
Vidue causam no protegetes, mi-
nuntur. par. 1. pag. 323. nu-
mero 8
Viduorum & orphanorum causa
commendantur. par. 1. p. 125.
nu. 6
Vinea quomodo accipitur. par-
te 2. pagina 17. numero
20
Vinea meri Ecclesia nuncupatur.
parte 1. pagina 186. nume-
ro 9
Vinum cur dicitur inebrians,
parte 1. pagina 302. numero
19
Vinum est gaudium quo beati
inebriantur. parte 2. pa. 8. nu.
127
Virgines no se debent sumptuose
ornare. par. 2. pa. 132. numero
10
Vipera dupliciter mordet. par-
te 1. pagina 271. numero
10
- Virtus quando est magis merito-
ria. par. 1. pag. 417. numero
20
Virtus non in verbis est, sed in
aduerbis. par. 1. pag. 349. nu.
10
Virtus circa difficile versatur.
par. 1. pagina 272. numero
14
Virtus ritum occultat. par. 1. p.
155. nu. 7
Virtutis exempla in sanctis inscul-
pta cernuntur. par. 1. pa. 297.
nu. 29
Virtutis primordia videntur
aspera. par. 1. pa. 114. numero
41
Virtutes anima. par. 1. pag. 130.
nu. 19
Visio Dei bis infinita. pa. 1. p. 78.
nu. 10
Vita nihil pretiosius. par. 1. pag.
448. nu. 19
Vita secularis quid sit. par. 1. pag.
60. nu. 18
Vita bona qua sit. par. 1. p. 349.
nu. 10
Vita reproborum no describitur.
par. 1. p. 180. nu. 28
Vita dua per manus designan-
tur. par. 1. pag. 239. numero
17
Vitia sex qua Deo sunt nomi-
nabilia. par. 2. pa. 233. nume-
ro 6
Vitia reseranda & computanda
sunt. par. 1. pag. 185. nume-
ro 7
Vocis divina efficacia. par. 2. pag.
319. nu. 32

Voluntas

RERVM ET VERBORVM.

- Voluntas Christi in passione per-
ferenda. par. 1. p. 144. nume-
ro 2
Voluntas in Deo sita omnia su-
perat. par. 1. pag. 89. numero
13
Voluntas Christiani qualis esse
debeat. par. 2. p. 89. nu. 15. &
p. 90. nu. 16
Voluntas cordi qui a spiritu Dei
possidentur. par. 1. pag. 67. nu.
10
Voluntas diuina quid sit. par. 1. p.
309. nu. 31
Voluntas propria in inferna ar-
det. parte 2. pag. 88. nume-
ro 10
Voluntatis propria radix peccati.
parte 2. pagina 89. numero
12
Voluntas actus. par. 2. p. 89. num.
13
Voluntate hominis nihil libe-
rius. parte 2. pag. 88. numero
31
Voluptatibus frui sine aliqua
necessitate necessarium non est.
parte 1. pagina 142. num.
33
Vixit qua industria vsus est ad
euzandos Syrenum cantus.
parte 1. pagina 201. numero
28
Vnumquodque in suo loco repe-
ritur. par. 1. pagina. 371. nu.
14
Vrsus quando est pinguis non
potest currere. par. 2. pag. 44.
num. 9

Z

- Zacharias mutus remanet. par-
te 1. pagina 113. numero
40
Zelus quid sit. par. 1. pag. 293.
nu. 13. 14
Zelus Christi propter nostram
salutem. par. 1. pag. 293. num.
13
Zelus Domini quid? parte 1.
pagina 85. nu. 2. & pag. 86.
nu. 43. & p. 87. nu. 8

F I N I S.

PRIMA PARS QVA
DRAGESIMALIS. IN

QVA CONTINENTVR OMNES
Dominica & Ferie quæ in sacrosancta Ecclesia solent
decantari, à Dominica in Septuagesima, vsq; ad Feriam
quintam post Dominicam Resurrectionis inclusiue,

DOMINICA IN SEPTVAGESIMA.

Simile si regnum celorum homini patrifamilias, &c.
MATTH. 10.

HODIE nouam viuendi rationem aggre-
dimur. Hodie incipit sancta Ecclesia diuini
sponsi sui exequias celebrare. Et ne arbitre-
mur omnia iam esse peracta, eo quod filius
Dei pro nobis mortuus fuerit: ideo nobis
proponit hoc Euangelium, in quo ostendit omnes nos esse
mercenarios, & vt tales cum sudore vultus nostri, diuina
ope adiutos, vitæ æternæ præmium nos acquirere oportere.
Incipit Euangelium. Dixit Iesus discipulis suis parabolam
hanc. Loquitur Dominus in parabolis, vt concordet
cum stylo, quo vtebantur in docendo sapientes in illa re-
gione. Chaldaei enim, Aegyptij, & Palestini maxime si-
militudinibus delectabantur, quia ad doctrinam memo-
ria retinendam multum conducunt: nam sicut pecunia in
crumena custodita non facile perditur: sic etiam sana do-
ctrina sub similitudine reclusa, non tam facile à memoria
excidit. *Narra literam.*

Regnum celorum dicitur hic Ecclesia militans, eo quod
sit via ducens ad cælum sicut stetus dicitur beatitudo. Beati,
qui lugent, quia est via ad eam impetrandam: sic & tri-
bulationum tolerantia. Beati qui persecutionem patiuntur
propter iustitiam, &c. Et quia Ecclesia semper nos ad coe-
lorum regnum intendit adducere, & in ea vna illuc re-
peritur

4 peritur iter; iure optimo hoc illi nomen tribuitur, prae-
pue enim omnis eius origo & initium à caelofiliis regni
dimanet, vt dicit S. Ioannes Apſcal. Vidi ciuitatem lau-
dam Ierufalem hanc descendente de caelo & c. atq; etiam
quia omnis conuerſatio in ea militantium, in caelis eſſe
debet, vt ait Di Paulus ad Philip. de ſe ſuiſq; ſociis loquens.
Noſtra conuerſatio in caelis eſt. dicit ergo Chriſtus Red-
emptor noſter omnibus, qui caeleſtem deſiderant
beatitudinem in hac Eccleſia militanti degunt: ſciant
Deum ſe habiturum eſſe in retribuenda mercede laborum
veſtrorum tanquam paterfamilias, qui exiit ſummo ma-
ne conducere operarios, &c. Et tandem concludit dicen-
ſe: Multi ſunt vocati, &c. Vt intelligatis quomodo hoc ſequa-
tur ex eis, quae ſuprà dixit necelle eſt aduertatis quorū
haec dixerit. Acceſſit ad Chriſtū Dominū iuuenis quidam
diues ſtudioſiſſime, dicens: Magiſter, quid faciam vt vitam
aeternam poſideam? Cupio (inquit) ſaluus fieri. quid ad-
hoc faciam? Cui diuinus Dominus reſpondit: ſerua man-
data. At ille dixit: Domine hoc iam ego facio: ſed velle
eſſe perfectus. Reſpondit elementiſſimus Dominus: ſi vis
eſſe perfectus, vade, & vende omnia, quae habes, & habere
theſaurum in caelo. Vt ſanctus Petrus hoc audiuit, & vidit
Chriſtum Redemptorem noſtrum huic iuueni, theſau-
rum caeli polliceri ſi illas multas diuitias relinqueret, ar-
tratus eſt, ſibi ſociſq; ſuis, qui retia tantum vetera reli-
querant tantum praeſtium non eſſe paratum, & ideo in-
terrogauit, dicens: Ecce, nos reliquimus omnia, & ſe-
cum ſumus te, &c. Cui ſumma veritas reſpondit: cum ſederis ſi-
lius hominis in ſede maiestatis ſuae, ſedebitis & vos iudican-
tes, &c. Quia multi erunt primi nouiſſimi, & nouiſſimi
7 primi. Ac ſi dixerit: Non tam conſiderat Deus, quod ſibi
offerit, aut propter ſe relinquitur nec multum, parum-
ue temporis quos ſibi ſeruitur, quam ſpiritum, quo haec
fiunt. Itaque qui ſunt primi, quiq; videntur multa reli-
quere, & multa operari non ſunt coram Deo praſtanti-
ores, quam illi, qui non tanta reliquerunt, aut tot dies non
ſeruiert, quia illud tanto ſpiritu uſ fecerunt: multi enim
ſunt vocati, pauci vero electi. In hac parabola ſignificatur,
quod multi ſunt vocati ad Eccleſiam Dei, & multi in illa
Deo ſeruiunt, ac praeſtium aeternae beatitudinis conſeque-
ntur.

tur: ſed inter hos omnes, pauci ſunt ſeruidi, diuinarumq; ſer-
uum amore, ac deſiderio flagrant.

Vocatur Deus noſter in hac parabola paterfamilias, vt
oſtendat ſeruos ſuos à ſe tanquam dilectos filios tractari.
Et hic pater exiit ſummo mane conducere operarios.
Deum exire eſt ſe communicare, ſicut dicimus Hiſpani:
[Ya ſalen los arboles. Icum incipiunt proferre flores, virtu-
temq; ſuam communicare. Itaque Deus non dicitur
ire, eo quod mutetur, quia caelum & terram ego impleo.

Ierem. Sed dicitur Deus exire, quando eius opera pro-
deunt, quae ipſum manifeſtant: ſicut dicitur Hiſpani. [Ago-
ra ſalio vn doſtor.] quia opera, quae ipſe compoſuit, prodie-
runt, propter quae ipſum cognoscimus: ſic etiā vocaciones,
& beneficia Dei faciunt ipſum exire, & pateſcere, ſicut ſpa-
tium nigrum facit ſcutum album in pictura demonſtrari.

Si habeas ſciſſuram papyream ſubtiliſſimam in pariete al-
bo non cerneretur, quia non exit: ſi vero ipſam imponas
ſuper pannum nigrum totum eius artiſcium atque perfe-
ctio inſpicietur, quia nigrum facit album prodire: ſic
etiam cum Deus ſit lux inaccessibilis, creaturae quantum-
cūq; pulchrae ſint, comparatae tamen cum ipſius altis-
ſima & excellentiſſima perfectione ſunt informes, faci-
untq; cum exire & manifeſtari, vt ait S. Paulus ad Rom.

Inuiſibilia enim eius à creatura mundi per ea quae facta
ſunt inſpecta conſpiciuntur, & quia ab initio Eccleſiae
uſque ad conſummationem ſaeculi ſemper Deus praſtan-
tiſſima in homines contulit beneficia vt eos ad ipſius a-
morem alliceret: ideo dicuntur haec opera eſſe Dei exitus.

Diligenter animaduertendum eſt, quod cum hi abſque vl-
la cura in foro ſtarent, vocati fuerunt in quo ſignificatur,
quod quamuis homines ſint negligētes, Deus tamen nun-
quam noſtri obliuiſcitur. Dormiebat ſpōſa recumbens in
lecto, & ſponſus erat ad oſtium ſub frigore, dicens: Ape-
ri mihi ſoror mea, quia caput meum plenum eſt rore. O
ineſabilem Dei pietatem, taces tu in lecto vitiatorum tuo-
rum, tui ipſius, propriiq; immemor ſalutis, & diuina pie-
tas pulſat, & clamat ad cor tuum.

Conuentione autem ſacta, &c. Attendite benignitatem
Dei noſtri, qui ponit ſcedera cum hominibus, non vult vt
inuiti eius legem obſeruent: tanquam ſerui. Quando

Hiere. 23.

9

Simile.

10

Rom. 2.

Cant. 5.

11

DOMINICA

- 12 quis habet seruum, & eum ad vineam suam mittit, non
conuenit cum eo, dicens: hoc tibi dabo, est enim eius ser-
uus, & tenetur ire etsi inuitus, quod si nolit, ipsum flagel-
lis cedit, quia cum suis nummis emit, & consequenter
omnia eius opera cum eo emit: quod non accidit in ho-
mine libero. Quid? nos non sumus serui Iesu Christo
eiusq; pretioso sanguine empti? ita profecto. Et sic ait D.
1 Cer. 6. Paulus. Empti enim estis pretio magno, &c. Si ergo hic
tantus Dominus ita inestimabili pretio nos emit, & non
corruptibilibus auro & argento: absque vlla mercede nos
13 posset compellere ad suae sanctae legis obseruantiam, &
pro iis quae iam ab eius munificentissima dextera accepti-
mus, nos posset cogere ad quicquid facere possemus? sic
habet verum, sed haec est Dei pietas vt nolit nisi nobiscum
conuenire. Creauit Deus hominem & reliquit eum in ma-
nu consilij sui: id est, liberum dimisit. Apposuit tibi ignem
& aquam ad quodcumq; volueris porrigere manum tuam,
Eccle. 10. inquit Eccle. Et ne se in ignem prouiceret & in carbonem
mutaretur, ei proponit coelestis gloriae praemij denarij
diurni nomine significata, quae moneta numeri denarij
24 significat visionem, & fructum diuinam essentiae, quae sic
nuncupatur, quia est praemium essentiale, quod datur pro-
pter obseruantiam decem praceptorum. Quis ergo tanti
boni spe ad laborandum in hac sancta vinea non fulcitur?
Est etiam valde notandum in hac parabola, quod exiens
Dominus ad conducendos operarios, dixit eis: Quid hic
statu tota die otiosi? Manu (vt aiunt) super manum absque
vilo labore: quis dubitat quin siquidem hi tota die com-
morabantur in foro, de aliorum moribus, ac vita loque-
rentur, atque detraherent: transiente aliquo: quod vadis,
15 dicerent, quod reuertitur? alij risarentur, alij vero in vanum
iurarent & non dicit eis: quid statis hic discipulantes de
simile. aliena vita, sed, Quid statis otiosi? habuit, se Dominus sicut
medicus qui visit agrum & considerans eius pedem tumi-
dum praecipit, vt sanguinis effusionem patiat: hic est
medicinae ordo, radici occurrere: sic etiam diuinus hic
medicus omnium malorum origini obuiat. Vnde oriun-
tur tot discordiae, tot insolentiae, tot denique in republica
crimina dimanant? Ex lasciuia, otio, & pigritia, ex eo quod
in omni tempore alicui operi non intendis. scribit. S. Hiero-
nymus

IN SEPTVAGEMA

ionymus ad amicum suum, qui tentationibus cruciaba-
tur & eum per literas deprecatus est, vt aliquod sibi reme-
dium adhiberet ad euitandas tentationes, cui sanctus Ami-
ce (inquit) Rustice semper aliquod opus facire, vt te sem-
per inimicus inueniat occupatum: & sic quantumcumq;
tentetis, nunquam tamen vintetis. O fratres si hoc consi-
lium omnes obseruaretis, quot inala effugeretis: & quam-
uis ita sitis diuitiarum affluentes, vt aliquo labore vestro
non indigeatis; indiget tamen eo conscientia vestra, cum
non omnes occupationes vestrae ed debeant spectare vt
luctum acquiratur, & diuitiarum copia augetur. Si autem
Dominus redarguit eos, qui nondum erant conducti,
quid faceret illis, quos in vinea sua otiosos inueniret? per
ditores nescitis, quid me depraedamini, & mea bona diripi-
tis, dormientes? Christianum otiosum esse, magnum scelus
est, eo enim maior est ruina, quod sublimior est conditio.
Maurum esse otiosum non est mirum, sed Christianum,
clericum, monachum non esse, occupatum: & nefandum
scelus. Dicit D. Paulus: Ergo festinemus ingredi in illam
requiem, vt ne in idipsum quis incidat incredulitatis exem-
plum. Hoc dixit postquam affirmavit Hebraeos propter
incredulitatem non introisse in illam requiem illis toties
promissam. Haec est sententia gratissima & maxime ti-
menda, contra eos qui praemium absque meritis expe-
ctant qui hoc sperat aliis est incredulitatis exemplum, vi-
detur enim sequi quod in promissa praemia non credat,
cum ea impetrare non oblitatur. Et qui non festinat & di-
ligenter curat vt ingrediat: in illam aeternam quietem,
aliquid modo etiam incredulitatis videtur exemplum, &
videtur suo modo incidere in perfidiam Hebraeorum in-
credulorum, quando tam remissa ea curat; sicq; tepide
negligit. Dicitur de sancto rege Ezechia, quod operatus
est Ezechias rectum & bonum, & verum coram Domino
Deo suo: haec omnia requiruntur ad bonam veramq; virtu-
tem & aeternam iustitiam: illud, rectum, significat inha-
rentiani quandam Dei voluntati, circa operationem iuxta
hunc articulum: Omnia propter semetipsum operatus est
Deus. Et tunc quis potest dici operari rectum, cum om-
nia propter Deum operatur: sed non sufficit hoc, nisi
quod operetur bonum: si enim occidit haeticum pro-
f

20. pter Deū, mortaliter peccas, nisi tu iuridicus sis huius iustitiae executor. Quapropter opus est bonum operari, & cum sana conscientia & propter Deum; & ideo post, recte addidit & bonum, & adhuc non illic stetit, sed tanquam concludens posuit & veram, significans necesse esse omnia vere facere & obnixē, non friuolē, aut fraudulentē. Quando cernitis aliquem cum seruire & spiritu aliquid facere, dicitis hoc verē & studiose sit. [*Esto de veras va*] Cum vero videtis ipsum friuolē & remissē facientem, dicitis: hoc non est verum, sed ioculariter sit. [*Esso debarlas va*]
21. [*va*] Tanquam res ex qua nihil emolumenti speratur habendum. Ea propter nos precatur S. Paulus per misericordiam Dei; ut hoc aduertamus, dicens: Obsecro vos, fratres, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viuētem, &c. Iam non offeratis corpora brutorum, sed vosmetipsos: non vero aliena corpora, & sit sacrificium viuū. Sunt aliqui ita remissi in suis factis, ac si essent mortui: alij sunt ita flagrantē, ut satis ostendant spiritus ardorem, & huiusmodi offerunt hostiam. Etiam ibidem sic ait: Nolite conformari huic saeculo: sed reformamini in nouitate sensus vestri, vsq; adhuc sensus vestri valde erāt seculares, &c. Renouate ergo hos sensus. Hoc verbū, reformamini, denotat curā, diligentiamq; admirabilē. Habitatis domū veterem, quae quotidie ruina minatur, nisi quotidie eam reformetis, accuratēque restauretis, & modō parietes, modō tegulas, modō verō, solum, modō ligna reficiatis, iam iam procidet, & vos subitus capiet, & interficiet: habitamini domos luteas (ait Iob.) Necesse est semper accuratissime hos sensus renouare, nunc oculos, nunc aures, &c. Sed opus est ut sciatis, quod inter dona Dei annumerat Diuus Paulus, vnum ex praecipuis, esse spiritu feruentes, hoc est donum perficiens, conseruans, & augens mirum modum charitatem. Sicut aqua igni apponita a se omnem naturalem frigiditatem expellit, caloremque intendit recipit, quo seruet ardentissime & sursum defluit: sic cum anima, corporis contagione, frigida ad diuinum ignem scilicet Deum accedit per sanctam considerationem, orationem, & affectum, illi calor (quod est donum Dei) aduenit admirabilis, & ipso coelesti igne communicatus, qui eam inflamat ardentissimeque facit, & efficit

efficit ut supra se ipsam ad perfectissima erigatur. Sed: pro dolor, quā pauci ad hoc bonum accedunt? O ignis actiuitatis, & potentiae infinitae, quando corda nostra concremabis? quando consumes has labeas & faeces, quibus sumus infecti? quando nos combures, & nobis applicabis hunc diuinum calorem, qui nos calefaciat, ardentēq; reddat in tuo sancto seruitio? O fratres mei quando quidem cognoscitis hunc calorem, qui diligentiam producit, donum esse Dei, ab eo diligentissime illum expiscite, nocte dieq; orantes, accedite ad hunc diuinum ignem, ut hunc effectū percipiat. Ex nostra profecto ignauia & otio patet, quā raro hoc faciamus. Sed dices: Pater indigne quidem conquereris, & homines otij immerito reprehendis: quando enim plura fuerunt negotia? quando plures litterae quam nunc? Ito in plateas, exi in vias, propera ad tribunalia, & experieris quidnam agatur & quanta solitudine homines angantur, verē hi omnes arbitrantur se non esse otiosos cum se tot curis, ac laboribus oppressos intueantur: sed nihilominus dico omne illud otiosum, quod ad animae salutē nihil conducit. Quemadmodum cum videtis pueros occupatos in instruendis casulis luteis, & equitando huc, atq; illuc in arundinibus diuagantes, ipsos otiosos iudicatis, etiam ipsi sibi videantur occupatissimi. Sic cum Deus noster aduertat his intendentes, quae facile corrumpunt, & nihil de animae salutē cogitantes nos toto die vitae indicat otiosos: haec enim omnia nihil aliud sunt quā luteas casulas instruere, quae eras diruentur, atque in arundineis equis equitare ad spiritus afflictionem. Quapropter sapientia clamitat in plateis: vsquequo paruuli diligitis infantiam, & stulti ea, quae sunt sibi noxia, cupiunt. Quod magis hac in re admirari eramus, est quod dicit Spiritus sanctus. Haec fuit iniquitas Sodoma sororis tuae, abundantia & otium. Quid speratis, qui habetis testes contra vos pedes, quae conteritis, vias quas cursatis, ludos, quibus vumini, &c. Et (quod magis admiror) dicitis: Eamus ad conterendum parum temporis. Aduertite quae lo, vos scitis quid praemanibus feratis? nihil aliud est, quam, utrum in perpetuum in impiorum sedes detrudendi, an ad coelestia regna, ut Deo fruamini sint extollendi. Et nondum hanc aduertistis, nec cau-

Simile
10

Pran. I
11

Eze. 16

28 sam perpendistis, processumq; vestrum considerastis & estis otiosi, ac si in perpetuum damnari, cælestemq; beatitudinem amittere, esset perdere corrigiam calcei. O rem perpetuæ amaritudinis lachrymis lachrymandam, qui in foro regio litigat nunquam defeciscitur: patronum sollicitans, relatoremq; stimulans, secretarium rogare, non satiatur iudices visens, non deficit auxilia querens, quæ sint sibi vtilia. O Iesu sacrosancte, quam admirabilis est sollicitudo litigantis, & sepe pro nihilo, vel pro re minime attinente? O anime negligentes ac pigre: tam accurate 29 litigatores sollicitant præsertim cum proferenda est sententia, & vos, cum causa vestra tantum attineat, in qua agitur de regno, tali regno: tam alto sopore dormietis? Exite, exite & sollicitate beatissimam Virginem, & sanctos Apostolos, rogare omnes sanctos, & agite hanc causam diligentissime. Adertite vos deuenturos esse in iudicium, ubi de omnibus rationem reddatis. Quapropter nunc tempus frustra consumatis,

Transacto iam die dicit Dominus: *Voca operarios & redde illis mercedem suam.* Statim vult operariis merces reddatur. Sic voc nunc facitis, nihil minus. Accedit pauper operarius pecuniarum suarum indigens. Domine, ponamus rationem inter nos. Illico acriter responderis, ac si seruus vester esset. Redir iterum pauper mercenarius & in eum Dominus tanquam furētissimus Leo inuehitur, dicens: Abi hinc, si iterum petis percutiam te. Ita nobiliss pro mercede flagella reddis, sic soluit diabolus seruis suis, iubet eos laborare, sudare, & acquirere, eis promittens honores & satietatem; merces autem quam reddit, est; in inferno eos totquere in æternum. Ecce exemplar tuum. Laborauit 31 famulus tuus noctu dieq;: cū verò mercedem expolcit & audet queri iudicis, faciā illum flagellis cedi hominē perditum. Itaque ne quidē miseri audent conqueri. Attribuere filij Dan misero Michæ eius idola, sacerdotē & quicquid domini erat, diripuerant: paruulos, pecora, plurimāq; auro & argento fabricata, & quia exiuit proclamās, ad eum reuertuntur, ac si nihil damni illi intulissent, dicentes: quid tibi visitur clamare? Videte quā parū sentiant illatum incommodum: quibus Michas respondit: Tulistis omnia quæ habeo, & dicitis: quid tibi est? aut illi: Caue ne ultra loquaris ad

Judi. 18.

ris ad nos, & veniant ad te viri animo cōcitati, & ipse, cum domo tua pereas. At ille his verbis, metu perculsus, videns quod fortiores essent reuersus est in domum suam. Ecce, quid inter vos agatur: Aduertentes enim pauperes, omnia sua, sudores, ac labores suos à vobis diripi vix audent clamare, vestris minis exterriti, & vestra tyrannide remanent defraudati. Nō huiusce modiest noster Deus, sed peracto vitæ die statim cum mercede fidelibus operariis occurrit. Quamobrem inuictum animū capiamus ad laborandum in hac vinea, quæ est Ecclesia, de qua dixi Isaias Dei nomine, in die illa vinea meri cantabit ei, ego Dominus qui seruo eam repente propinabo ei: ne forte visitetur cōtra eam nocte & die seruo eam. His verbis ostenditur, quod oportet esse præcipuum munus & exercitium ebrum, qui in hac Ecclesia militanti degimus, siquidem ea nuncupatur vinea meri, & hæc illi laus attribuitur. Conuenit igitur ut omnem nostram curam adhibeamus ad producendum amorem purissimum & omnis imperfectionis expertem, tam erga Deū, quā erga proximos: ad hoc enim ait Dominus nos custodiri, & ideo affirmat se pluuiam opportunitatem repete mittere, pluuiā (inquam) suorū beneficiorum ac dulcedinis, & nos à se protegi in die prosperitatis, & non 34 ste tribulationis: quod nisi hunc fructum tulerimus nos his vis verbis minatur, dicens: Ne forte visitetur cōtra eam, id est, quia hūc amorem & charitatem nō habuit, ne forte contra nos hostes exurgāt, & nos destruant: quod si his verbis cōminatus est Synagoga, quo supplicio digni erimus, qui in lege gratiæ viuimus post tot tamq; præstatiā beneficia accepta? Et tamen de nobis dici poterit quod de illis dixit, Vna eorum vna fellis & botrus amarissimus. Hæc est igitur fratres causa ut visitetur contra eam: id est, ut nos experiamur ita Mauris obsecrosos ac Turcis totq; hostibus oppressos, scilicet, quod loco amoris, fellis amaritudinem reddimus, quæ à nostris maximis criminibus dimanat: hic est enim Dei mos, aliquos peccatores allumere qui sint aliorum carnifices, ut per Isaiam dixit. Assur virga furoris mei, in manu eius indignatio mea, ad gentem fallacem mittam eum, & contra populum furoris mei mandabo illi, ut auferat spolia, & diripiat prædā, & ponat illum in conuulsionem, quasi lutum platearum. Ipse autē non sic arbi

32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

36 sic arbitrabitur, sed ad cōterendū erit cor eius, & ad inter-
necionem gentium nō paucari. Assur vocat hic Dominus
regem Syriæ, qui fuit virga ire suæ, ipso namq; eiusque co-
pus Deus Hebræos flagellauit, et ipse nihil tale cogita-
bat, nihil enim aliud intendebat, quā suarū passionū fu-
ris indulgere. Ecce præscriptionem earū rerum, quas quo-
tidie pro nostris sceleribus experimur. Si quidem nos cer-
nimus tanquam lutum platearum, tot tantisq; hostibus at-
ritos, Deus Turcā fulsit, ac tot regnis adauxit, ut eo tāquā
virga utatur, qua in nos crudelissimos hos ictus inferat.
37 quibus quotidie vexamur. Ipse autem non sic arbitrabitur,
non ipse intendit Deo illatam iniuriam vlcisci, sed plura
regna acquirere conatur, & ad altiorē statū peruenire. Dei
verō intentio est de nobis supplicium sumere huius tyranni,
& horū similium afflictionibus. Quocirca fratres diligentis-
simē intendamus iram superni iudicis mitigare vitam no-
stram corrigentes, debitūq; fructū reddētes, quod est vi-
tū pretiosum, & intestinus amor, sic enim si nos in officio
fuerimus, in nos Deus gratiā suā conferet modō, & postea
38 gloria coronabit, ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius,
qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit & regnat in secula sa-
culorum, Amen.

DOMINICA IN SEXAGESIMA.

Cum turba plurima conuenirent, & de ciuitatibus propera-
rent ad Iesum, dixit per similitudinem, &c.

L V C. 8.

1 **I**N HOC Dominus noster multitudinem
ad se venientium, proposuit parabolā si-
ue similitudinem ad ostēdēdum nō om-
ne esse aurū quod relucet, nec omnes au-
ditores diuini verbi ex eo fructum percipere.
Exiit qui seminat seminare. Narrat
tunc vique ibi: Hec dicens, clamabat. Postquam filius Dei
proposuit hominē docere viā regni cælorū, herodes sty-
lus quem nos suam ecclēsticā doctrinā docēdo seruauit,
singulare, & eximū de eo perhibet testimoniū, cum enim
nos rusticos & ineptos animaduertēter, voluit nos docere
secundum sermonē nostrū. Itaq; nostræ abiectioni sese ac-
commodauit. Si quis ex illa hinc veniat, & nos vellet admo-
nere

mile,

nere de iis quæ illic gerūtur, si Flārio sermone vteretur
dici posset: Domine attēde qd in casum laboras, sermō-
nem enim hūc nos non intelligimus, quāpropter vt intel-
ligaris, opus est vt nostro sermone id loquaris: ea propter
filius Dei ne homines possent dicere se eum nō intelligere,
neve in eius iudicio posset excusari: noluit nos alloqui
angelico sermone, aut sublimiori stylo quā nostrū requi-
rebat ingenium, & sic nobis posuit sua mysteria in similitu-
dinibus earū rerū quas passim manibus cōtrectamus, quæ
sunt claræ ac planæ: & hæc est ferē potissima ratio, quare
diuinus Magister noster in parabolis, nobiscū loqui vo-
luit, sub quibus altissima latent mysteria. Proposuit igitur
hanc parabolā agricolæ officij agricolæ, ne diu in similitu-
dine moraremur, sed arcanū diuinū, qd sub ea latet, inuesti-
garemus. Si tibi daretur capla exterius misticē perpolitā
ibi satiatētur oculi, nec meminisses illā aperire, vt videres
prætiolā, quæ intus recōdita erat: si verō de illa benē audi-
sti, & fors nihil est præterquā solita munitio & structura
incopta, protinus peteres clauē & illā cuperes aperire. Hoc
accidit in similitudinibus Euangelicis & præsertim in ho-
dierna. Et sic statim attulit discipulis desiderii vt sibi pate-
fieret, & diuinus Magister demonstraret, quidnā intus late-
bat, cum dixerunt: Edūcere nobis parabolā, &c. Eadē clari-
tate prædicarūt postea Apostoli, vt ait S. Pau. de se loquēs:
Sermo meus & prædicatio mea nō in persuasibilib⁹ huma-
næ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis, vt
fides nostra non sit in sapientiā hominū, sed in virtute Dei.
Verba plena spiritu, virtute, & bono exēplo sunt instrumē-
ta, quib⁹ Spiritus sanctus animas ad se allicit, quocirca vana
Rhetorica nō congruit huic negotio. Decora colūna ala-
batri perpolitē inculpta nō indiget albedine, aut aliis co-
lorib⁹ ipse enim picturæ eā decorat. Sic etiā gēnie nul-
lā aliā lucē præter suā patiūtur, aliqua sunt quæ cum arbi-
tremini illustrare potius inficiētis. Intēdite quæso adamā-
tē, aut smaragdū coloribus illustrare, magnā quidē illis in-
feretis iniuriā, & potius decolorabitur, quā decorabitur: sic
sublimis sapientiā & doctrinā sancti Euangelij non indi-
get exornari humana Rhetorica nec alio splendore, quā
suo. Picturæ eloquentiæ hominum dedecet illam, es-
set namque hæc albedo impertinens, & impolita quæ
propri

Simile.

1. Cor. 2.

Simile.

6 proprium candorem ipsius tegeter, quiquidem est excellens & præstans. Disposuit altissimus Deus vt suum Euangelium prædicaretur, & mysterium fidei nostræ verbis simplicibus scriberetur grauisimis ac sincerissimis sermonibus proferretur; & hæc est diuina quedam eloquentia, non verbis puerilis velut humana rhetorica. Hoc tamen non intelligit filij huius sæculi, qui verborum eloquentiam attentius considerant, quam substantiam & rerum veritatem perpendant. In omnibus artibus mechanicis quilibet artifex propriam vitur instrumentis, architectus vitur ferris, dolabra, & aliis instrumentis, faber ferrarius habet limam foreipem, & alia instrumenta, sartor acum, digitaleque habet, & velut faber ferrarius non vitur in suo officio acu, sed malleo, & sartor non malleo, sed acule concionator non debet vt nisi diuinis verbis & sanctis, quæ sunt mallei, & instrumenta huius diuini mysterij, vt expressè dixit Deus per Hiere. Nunquid non verba mea sunt quasi malleus conterens petras? Si ergo in omnibus artibus mechanicis vnusquisque artifex suis vitur instrumentis, quare inuestigabit prædicator gentilitates, & eloquentias vanas, quæ spiritum extinguunt? 8 maledictio grauisima data est à Deo Hebræis, & vt arbitror ad nos peruenit, pro nostris sceleribus, illud, quod dixit per Isaiam. Ecce Dominator, Dominus exercituum auferet ab Ierusalem & à Iuda omne robur panis: non dicit panem, quia doctrinam non abstulit Deus, quia in hac tempestate est multo maior quam olim, sed ait, robur panis id est, quod auferet Deus robur à prædicatoribus, virtutem, bonum exemplum, sanctam vitæ rationem, spiritum, purorum denique verborum subtrahet efficaciam, quibus vsuri sunt in concione; vt tam pascuum fructus afferant sicut experientia compertum est: Et populus meus dilexit talia. Supplicium est Dei, quia iactas te curiosum permittit Deus, vt ea tibi prædicentur; quæ cupis, vt nihil aliud percipias, & dicas: [Ora videntes que dixit que dixit que dixit] Heu me miserum, me miserum: non hoc est robur panis, quod aliter stipulam, aduertis te nullum granum in domum deportare, quod si eut venisti eum eadē praua intentione redis. Oportet te tedite esse, tu paruum copunctum, metu percussum, & eum constanti proposito, non remanendi amplius in peccatis, & te aduertis

Hiere. 10.

Isai. 3.

advertis quantum tibi desit vt sic eas. O pater luminum, 10 illumina pro tua benignitate tam concionatores, quam audientes, vt hoc graue dānū animaduertant. O concionatores attendite præcor, pro amore altissimi Dei, quod D. Paulus princeps prædicatorum. Inter dona Spiritus sancti annumerat: qui docet in doctrina. Donum spirituale est populum erudire, & donū est etiam Dei bonus vsus huius muneris, quod est in doctrina, id est, à Deo reuelata: hic locus est valde utilis prædicatoribus & populis: vt doceant in doctrina, & siquidem sunt dona Dei, vt verique ea ab altissimo numine instantissime deprecemur, & ad hoc maxime necessaria est oratio assidua tam concionatoribus, quam auditoribus, &c.

Rom. 12.

Marc. 4.

12.

13

Gene. 27.

Vt summus concionator mundi totam parabolā proposuit, cepit exclamare, dicens: Qui habet aures audiendi, audiat. O æterna sapientia, & verbum infinite potentie: quis audiret vocem tuam, & diuinas vociferationes, quo modo potuit remanere vestigium obdurationis in his pectoribus, quæ tales clamores perceperunt? Vt igitur cognoscatis celsissima verba Christi Domini nostri ex Marco colligitur hos omnes ignaros parabolæ & eius sententiæ rediisse, cum nec minimum quidem verbum intellexerint, nec de ea curauerint: dicitur enim ibi quod cum esset singularis, interrogauerunt eum hi, qui cum eo erant duodecim, parabolam. Si ergo discipuli non intellexerant, quomodo alij intellexissent? Et si ij, de quibus dixit sanctus Lucas, cū de ciuitatibus properarent ad Iesum: ineptis auribus fuerunt ad audiendum, & in concione tanquam Banaui fuerunt, mo venitis, nec ex multis millibus passuum, nec properantes sed pigri, & tepidis cordibus? At potestis respondere: si irem ad fontē qui guttatim manat aqua, velut sublimatōriū necesse esset, vt, qui vellet aquam colligere properaret discolo: sed venimus in fontē cuius fluentia nunquam exsiccat. Si esset hic diuinus fons, Christus Iesus Dei filius, tūquā Isaac, qui eū benedixisset Iacob, & postea accessisset Elau petēs etiam benedictionem ei respondit pater: frumento & vino stabiliui eum, & tibi post hæc fili mi, ultra quid faciam?

- 14 ciam? cui Elau ait: num vnā tantum benedictionem habes pater? non sic est noster bonus Iesus, qui minime poterit exhaustiri, nec illi poterit deesse benedictiones ad omnes, quamobrem nō est opus, vt ad hunc fontem festināter veniamus. Gaudeo fratres vos ita de Deo existimare, sed aduertite, quod quamuis ei aqua nunquam desit, poterit tamen vobis vita deesse vt eam quaratis; etiam dico, quod venire ita pigre & (vt videmini) moleste, est inepta dispositio ad lauriendam aquam ex hoc fonte diuino, qui cupit
- 15 homines, eius sitientes, & experientia patet quam parum eam sitiamus, cum tam sicci domos reuertamur. In *Esdr. 8.* *Esdr.* legimus cunctum populum, sanctum Prophetam rogasse vt eis legis diuinæ libros perlegeret, quod facientem, omnis populus intentissimus audiebat. Flebat enim omnis populus, & amarissimè lachrymati sunt, quod eam non custodierint, itaque opus fuit vt sacerdotes eos cōsolarentur, dicentes: Nolite flere neque contristari. Gaudium etenim Domini fortitudo nostra est, gaudete (aiunt) talem enim habemus Deum, qui nobis ignoscet. Hi cum irent opētes
- 16 animę emolumentum, solummodo quod legem simpliciter prolaram audierunt, hoc sufficit vt compungerentur, & maximam lachrymarum copiam profunderent. Modò verò ita sceleribus deliburi acceditis, & ita somnolenti vt audita lege, terribilibus minis, diuinis promissionibus aliisq; quamplurimis rationibus, quæ marmoreas quidem statuas possent confringere, ita sicci, sine compunctionis duri, tam alacres, tamque securi, domum reuertimini: si fabulam audissetis. O inferam pertinaciam, o homines pestilentissimis veneficiis deuotos, quis vos in hanc insaniā deuexit, & tāquam in statuas conuertit? super vos incidit maledictio, quam hodie dixit summa veritas. *Ceterum autem in parabolis, vt videntes non videant, & audientes non audiant.* Terribilis maledictio est, vt nec credant, nec intel-
- 17 ligant, quod sibi dicitur. In *Gene. 12.* *Gene.* dixit Loth generis suū Surgite, & egredimini de loco isto, quia delebit Dominus ciuitatem hanc: & visus est eis quasi ludens loqui. Permissio fuit diuina vt arbitrarentur cum iocari vt etiam colubrentur, tales enim illi forsitan erant, quales & incolæ illius perditissimę ciuitatis. Ex his exemplaribus colligetur, fratres charissimi, quā necesse sit Deo humiliter supplicare vt

tare vt corda vestra illuminet, & peculiari auxilio vos adiuuet, cum ad audiendā prädicationē acceditis, vt faciebat David, dicēs: Defecit in salutare tuū anima mea, & in verbū tuum supersperaui, Defecerūt oculi mei in eloquiū tuum, dicēs: quādo cōsolaberis me, quia factus sum sicut vter in pruina. Domine anima mea defatigata defecit sperans in tuo diuino remedio, & maxime speraui, quod mihi pollicitus es, oculi mei defessi sunt, dicentes: Deus quādo cōsolaberis me? quid oculi loquuntur, quia dicit David, oculi mei dicēs: loquuntur quidē. Sic enim Deum oraturi sumus, vt lingua, & oculi sic cælo sint affixi, manusq; ita erectæ & omnes sensus intenti, vt omnes clamare, & exposcere videātur. Ita catulus sub mēsa famelicus omnibus corporis sui mēbris cibū videtur petere. O sancte David, quare tam efficaciter Dei auxilium cōtendis? quia factus sum sicut vter in pruina. Vter, qui est ad aërem, pluuia, & gelu, ita pice coarctatur, vt quamuis ad foramen multi aspirent, nequeant tamen illum relinire & ampliāre, vt possit ingredi liquor quo imbuendus est, quouique parumper igni applicetur, & calore reliniatur & ampliatur, & liquor dispositionem reperiat ad ingrediendum: hoc significat David illis verbis: Quia factus sum, &c. Et si Domine homines mihi inslant, prädicationibus, admonitionibus reprehensionibusq; suis, non sufficiunt ad regelandam animam meam quæ est arcta, & peccati frigore rigida. Sed tu Domine ignis immensa efficacis, & sol iustitiæ ipsam regela, & amplia, eamq; ab omni iniquitate abstrahere, vt tuorum donorum ac gratiarum liquore possit adimpleri.

Cœpit diuinus Magister parabolam exponere, dicens: *Semen est verbum Dei.* Quia semen in se fructum virtualiter continet & præcipuus sator, qui exiit ad serendum hoc semen fuit ipse Iesus Christus filius Dei, qui vt illud seminaret sanguine sudauit. O diuine agricola, qui ad excolendum agrum boues non quaesisti: sed perfractis, & laceratis humeris tuis aratrum erucis imposuisti. Sed est valde dolendum, quod cum tam peritus esset sator, & semen tam fructiferum triplex illi accidit infortunium. Pars enim seminis in via cecidit, &c. O verbum sanctum quare nullum effectum producis? quia excidis in via. Terra in neris dicitur homines positi in occasionibus, qui sinu iter absque

22 absque vallo, quod quilibet potest contere, homines
absque timore Dei, qui occasiones non fugiunt, sed po-
tius directe eas inquirunt. Quando Dina filia Iacob exiit
ad videndos agros Sichem, ut in illis delectaretur, arbitrat
est, ibi prater feminas esse neminem, cum tamen essent
homines etiam: & ira virginis thesaurum amisit. Se
multa femina exeunt domo, arbitantes solas mulieres
se visuras esse, & postea vident homines, & tales, qui suffi-
ciunt ad eas perdendas. Quod si hoc accidit iis qui exeun-
cum bona intentione, quid erit illis, qui ad nihil aliud ex-
eunt, quam ad querendam iniquitatem? Dixit Deus Ho-
brais. Caute ne ascendatis in montem neque tangatis fi-
nes illius, omnis qui tetigerit montem, morte morietur.
Mirabile quidem est Deum precipere ne digito quidem
tangatur mons, & omnis qui tetigerit morte morietur. Et
causa est, quia intelligit Deus nostram naturam, scitque quod
si ponatur in occasione statim labitur, & ideo non solum
precipit ne montem ascendant, sed ne illum digito attingant,
sciebat enim, quod postquam digito tetigissent, manu
etiam tacturi erant, & postea pede, & paulatim tandem
fore, ut ascenderent ad montem ad intuendam maiestatem
Dei quam tunc soli Moyse manifestare volebat. In hoc
omnibus significavit, quod obiciens sese quis occasione
obicit se initio omnis inobedientiae. Verbum divinum
quod cadit in homines huiusmodi, postquam cecidit, &
audire est, Venit diabolus & illud ab eorum cordibus extor-
sit, ne forte illi credentes salvi fiant. Perpendite diligenter
quod non ait Dominus, Demonem auferre verbum ab
intellectu, vel a sensibus. Parum enim refert diabolo quod
verbum divinum per aures ingrediatur, lingua profertur,
& intellectu imagnetur, nisi radicitus cordi per affec-
tum affixum sit. Saepè potius illud in memoriam homini
revoCAT cum vult peccare, ut gravius delinquat: sic, cum
vellet Enam decipere, illi in mentem revoCAT præcep-
tum Domini, dicens: cur præcepit vobis Dominus, &c.
Ne forte postea ignorantiam, obliuionemve prætenderet.
Itaque quod maxime intendit, est verbum auferre & dele-
re ne diu in corde tuo maneat, & eius amore capiatur.
Quamobrem fratres mei, diligenter curare debemus, ut
vina verba in intimo cordis nostri recondita conservare
sic

fic faciebat David cum dicebat. In corde meo abscondi
eloquia tua ut non peccem tibi. Quod valde amamus, in
corde locamus, & ibi repositum non possumus obliuioni
facile tradere. Divina legis & Dei sermonum finis ar-
dentissimi amatores, hoc est enim illum in corde reponere.
Hoc modo etiam percipiebant divina eloquia illi, quibus
scribebat D. Paulus, dicens: epistola estis Christi mini-
strata à nobis, & scripta non atramento, sed spiritu Dei vivi,
non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis: itaque verba
beati Pauli, & Iesu Christi in intimo cordis scribebant & il-
la in eorum animis asidebant, ipsique eorum amore tenebantur.
Secunda pars cecidit inter lapides, & hi sunt qui exteriori
aspectu sancti apparent, interius verò pleni sunt odiis, simul-
tate & duritie: hos plorabat D. Paulus, dicens: canteriatam
conscientiam habentes. Hac metaphora denotat,
quod quemadmodum illa pars carnis quae est canteriatum,
manet dura & insensibilis: sic in omni spirituale sensum
amiserunt, quando aliqua tabes est obdurata apponi solet
illi aliquid blandimenti ut molliatur. Si sentitis fratres ta-
befacta corda & obdurata, curate eis mollicies apponere &
Deum rogare ut corda lapidea à vobis auferat. Mente re-
volvite tormenta, verbera, & vulnera, quae dulcissimus
Iesus pro vobis perpeffus est: & si hoc non sufficit recorda-
mini durissima tormenta quae vos in inferno manent: re-
cordamini quantum propter peccatum amittitis, visionem,
scilicet, & societatem beatificam Dei, qua in perpetuum
fruituri essetis. O quam admirabilia & efficacia vnguen-
ta haec: miserum cor, quod his non mollescit.
Tertia pars cecidit inter spinas. Spinæ vocat Dominus di-
uitias, quae animam icunt, stimulant, & angunt: quod si vo-
bis non videtur spinæ eo quod voluptati nunc sint non miror, nam
qui spinas manicis ferreis colligit quantiscunque, vepres acu-
tae sint non ei nocebunt: sic etiam cor indutum avaritia & ambi-
tione coopertum non sentit molestias, & sollicitudines, quas
terrena omnia secum afferunt, non enim eas molestias exi-
stimat, sed non ideo desinit esse spinæ. Et tu ambitiose, &
aure, es rubus quidam, qui lanam ovium ad te accedentium
apprehendis & tonsas dimittis, & saepe excoriatas, & ple-
runque mortuas. Verum saepe contingit, ut cum pastor
diligens advertit in aliquo amano pabulo rubum esse
Tom. I. b ouilis

Psal. 118.

26

2. Cor. 3.

27

1. Tim. 4.

Simile.

28

29

Simile.

10 ouillis lanæ plenum, iratus torrem arripiat, & enim spiritus
applicet, vt concrementur. Tales sunt hi potentes, qui pau-
peres affligunt, & modo vineas, modo domos ipsorum
diripiunt, quouque eos omnibus suis spoliunt. Sed diuinitas
Pastor cum harum iniuriarum, quibus miseri afficiuntur,
non obliuiscatur: quando minus arbitrati fuerint eos in
eternum comburent. Scriptum est enim, potentes potentes
tormenta patientur. Euellite ergo has vepres, & abstrahite
has solitudines, & curas inanes si vultis, vt verbum di-
uinum vobis proficiat: terra bona. *Hi sunt, qui in corde ho-*
no & optimo audientes verbum, &c. Corde bono, sunt homi-
nes bonæ indolis, benè morati, quod ad salutem animarum
requiritur: & non solum habent hoc ex natura, sed optimo-
modo est, sunt homines virtutibus exornati, & bonis mo-
ribus imbuti: in his itaque in terra optimè disposita ver-
bum Dei radices agit: & fructum afferunt in patientia.
Hoc dicit, quia ad ferendum fructum opus est patientia.
1. Cor. 1. Ideo D. Paulus appellat verbum Dei, verbum crucis: hoc
illi non igni tribuit, non solum quod annuntiat nobis salutem
humani generis per crucem factam fuisse, sed etiam, quod
idem verbum letum affert etiam, & docet grauia & mo-
32 lesta operari, ad quæ necessaria est patientia: sicut qui la-
minat sudat & laborat, nec illud fructum percipit, sed
patienter fert, sperans se suo tempore colecturum esse.
ait D. Paulus de Abraham, qui longanimitate ferens ad-
19 Hebr. 6. ptus est re promissionem. Ob hanc causam, cum S. Ioa-
Apoc. 7. nes vidit multitudinem illam spirituum beatorum, quanti-
dinumerare nemo poterat & interrogauit Angelum, qua-
nam esset gens illa: cui Angelus respondit: isti sunt, qui
venerunt ex magna tribulatione & lauerunt stolas suas in
sanguine Agni: non erant omnes martyres: multi enim
33 ibi erant & confessores, & virgines, & alia plurima san-
ctorum genera, & non meminit, nisi quia venerunt ex
magna tribulatione, qui patienter tulerunt omnes aduer-
sitates, quæ illis obiectæ sunt: alia multa virtutum opera ex-
ecuti fuerat, sed voluit eos ea virtute nuncupare, quæ ad om-
nes alias est necessaria. Dominus illam nobis (quæ ipsorum
est misericordia) concedat: eum & celesti gratia comparatum
ad æternæ beatitudinis fructum percipiendum peruenire
mereamur: ad quæ nos perducat Iesus Mariæ filius, Amen.

DOMINI

DOMINICA IN QVINQVAGESIMA.

Assumpsit Iesus duodecim discipulos suos secretò, &c. Lvc. 18.

N hoc verbo secretò: nos diuinus Magi-
ster docet, quo secreto nostras sanctas in-
tentiones exequi, & quibus eas reuelare
debeamus. Si Deus in corde tuo inserit vt
mundum relinquant, & aliquam perfectam
viuendi rationem amplectaris, id viris
Apostolicis, & virtute præditis communice. Cato. Conso-
rius affirmabat trium se poenitere, quotiescunque ea com-
munebat. Primum erat mari nauigare cum posset terra
iter facere, Secundum, quod diem aliquem otiosum præte-
risset. Tertium, quod arcanum suum aliquibus detexisset.
Fuluius Romanus reuelauit vxori suæ magni arcanum,
quod ei dixerat Imperator, ipsa verò cum retinere illud
non potuisset, atque ad Imperatoris aures deuonisset gra-
uiter Fuluium puniuit, ipse verò dissidens proposuit, vt se
interficeret, quod cum coniugi dixisset, illa respondit: Me-
rito te hoc supplicio punies, siquidem post tot annos le-
uitatem meam non expertus es, quod si expertus fuisses,
quia ei sisus es. Verum etsi tu prior in culpa fuisti, ego in
pœna prior esse volo: & hæc dicens, se interfecit, & post
eam vir eius. O quot, etsi non moriuntur morte corpora-
li, spirituali tandem interitu pereunt, & in maxima pericu-
la deueniunt, aut magnas virtutes non exequuntur, eo quod
cordis sui secreta, quibus non debuerat reuelant. Quocir-
ca etsi omnibus amicis vos esse oportet, paucos tamè le-
erarios, & cordis vestri quæstiones conuenit habere: vt do-
cet Spiritus sanctus, dicens: Mille pacifici sunt tibi, consilia-
rius autem vnus de mille, &c. Arcanum igitur tā secretum,
quod Dominus discipulis reuelauit fuit se ire Hierusalem
ad crucifigendum. Ecce ascendimus Hierosolymam. Mori
4 voluit Hierosolymæ, quia nullibi potuit necessaria nequi-
tia reperi ad crucifigendam summam probitatem quæ in
Christo erat: præterquam ibi. Quia inuidia nullum inter
disparis locum habet, sed inter eos, qui suo videri, sunt æ-
quales. Homo dissolutus, & vitæ immoderatus, non solet
cum eo competere, qui in perfecto sanctitatis gradu de-
git, nec abiectus & debilis cum potentissimo contendit.

b 2 Perfectio

Perfectio Christi Redemptoris nostri tanta fuit, ut nulli
male videri posset præterquam iis, qui sanctitatis speciem
præ se ferebant eius potestas, ita miraculorum admiratio-
ne confirmata erat, ut necesse esset maxima potentia, quæ
ei auferret opponi: & quia Hierosolymis erat homines ita
superbi, & (ut sibi videbantur) sapientes & malitia pleni, ut
sibi persuadere possent cum hoc summo bono compe-
tere: ideo illi eius mors orsa est, ibique Christus Iesus nostri
amore victus vitam pro nobis voluit relinquere. Secundo
mori ibi voluit, ut patientiæ suæ magnitudini faueretur.
iuræ enim publicæ, & in locis honestis maiorem exigunt
patientiam, quam secreta, aut in locis priuatis acceptæ.
Cum ergo de sua morte Dominus noster ageret, est
valde notandum quomodo statim subdidit: *Et tertia die
resurget.* Et hoc fecit ut responderet calumniæ, quæ ei pos-
set obici. Ad hoc intelligendum necesse est illa verba. *Rom. 8.*
Pauli intelligere: Dicit enim, ut quid enim Christus, cum
adhuc infirmi essemus, pro impiis mortuus est, & statim in-
ferius ait: Cum adhuc peccatores essemus, secundum tem-
pus Christus pro nobis mortuus est. Et inferius ait: Cum
inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem fi-
lij eius. In his quatuor verbis nobis ponit Sanctus Paulus
quatuor titulos miserrimos, scilicet, infirmi, impii, pecca-
tores, & inimici. Ut intelligentes significationes horum
nominum cognoscamus quales simus, cum in peccatis exis-
timus. Infirmi, significat debilitatem in quam incidit ho-
mo per culpam, quia amittit robur animæ, quæ est gratia,
quæ animam corroborat, & aliquomodo participat facit Dei
omnipotentia, ut ostendit idem Apostolus, cum dixit: Om-
nia possum in eo, qui me confortat, & sic nos monuit, Con-
fortamini in Domino & in potentia virtutis eius. Et sic ho-
mo sine virtute & gratia est debilissimus, & quocumque ictu
huc, atque illuc attrahitur. Impii dicuntur quia non habent
illam debitam obedientiam, & humilitatem erga divinam
voluntatem: tenetur namque homo subicere se divinæ
voluntati tanquam regulæ infallibili, & nostrorum actuum
moderatrici, & qui voluntatem suam divinæ præfert, præ-
cipue in his, quæ attinent ad religionem dicitur impius.
Dicuntur peccatores, quia operantur contra rectitudinem
mētis suæ ac rationis, & cum homo in omni culpa ab hac
rectitudi-

rectitudine recedat, dicitur peccare in rationem innatam. *Rom. 8.*
Et hoc significat, quod S. Paulus dixit: Omne, quod non
est ex fide, id est per fidelitatem rationis illuminantis &
docentis peccatum est. Appellatur inimici, quia veræ ami-
citæ leges violant, quas Deo debent seruare. Et cum tales
essemus exaggerat Beatus Paulus, quod pro nobis mor-
tuus est, & quod hic ad nostrum propositum pertinet, est,
quod loquens de hac sancta morte toties hic repetit Apo-
stolus hoc verbum: secundum tempus quod ad idem pro-
positum dirigitur: ad quod dixit Dominus noster: Tertia
die resurget. Et opprobrium, quod cum eo euitatur, est
respondere ad illud, quod poterat dici: Prudentia, quæ ani-
mæ est oculus docet, minus pro pluri in periculo ponen-
dum dare, quæ valet mille pro eo, quod valet duo, non est pru-
dentia. Opponens igitur Iesus Christus verus filius Dei vi-
tam suam, (quæ etiam in quantum hominis est, quod sit vita
humanitatis unita cum diuinitate excellentior est omnibus
creaturis) imo (ut ait S. Thomas. Gratia hominis iusti maio-
ris est pretij quam totus terrarum orbis) pro redemptione
nostrâ posuit quod est maius, pro eo, quod est minus, quod
iuxta supradictum videtur imprudentia factum.

Ad hoc dubium respondet D. Paulus, quod absolute
non daret Dominus noster Iesus Christus vitam suam pro hu-
mana salute, nisi eam recuperaturus esset sed dedit illam
secundum tempus illis tribus diebus tantum. Et ad eandem dif-
ficultatem respondens hic affirmat summam prudentiam, & æter-
nam sapientiam, Tertia die resurgit. Pensate diligenter super
omnia fratres mei, quomodo hic fidelissimus amicus no-
ster cum ageret de suis ignominiosis, eas ita copiose refert,
gloriosam verò resurrectionem vno verbo claudit. Idem re-
perietis apud Evangelistas, qui tam breuiter huius san-
ctissimi Domini honores comprehenderunt ut dictum sit
admirabile: ut narrent lætitiā, & cantum, qui in eius natiui-
tate excitatus fuit vno verbo comprehendunt, dicentes: Facta
est cum Angelo multitudo militiæ cœlestis laudantium Deum,
& dicentium: Gloria in altissimis Deo. Illum tam admi-
rabilem regum aduentum breuissimè narratur: & prociden-
tes adorauerunt eum. Ineffabilem transfigurationem vno
verbo etiam scripserunt: & transfiguratus est ante eos. Trium-
phantem ascensionem, quam paucis verbis mundo ma-
nifestauerunt

D. Th. 1.
2. 7. 113
art. 9.
11

Luc. 1.

13 nifestarunt? Et Dominus quidem Iesus assumptus est in
celum. Et non amplius. Ad eius verò passionem enar-
randam ita calamos ampliavit, ut nec clauos, nec spinas,
nec verbera, nec alapas prætermiserint: quod si quid fili-
uerunt, fuit ut illud fidelium cōtemplationi relinqueret.
Et alia multa blasphemantes, dixit vnus, in his plurima
recludens, quæ prudentes & religiosi possunt contempla-
ri in omnibus his ostenditur nobis immensus amor quo
dulcissimus filius Dei pro nobis passus est, & quod hæc
omnia tanquam honorificentissimum triumphum & am-
plissimam gloriam æstimat, & de his agit, & copiosissime
vult agatur, ut cognoscamus quantum ei debeamus. O
dulcissime Iesu, suauissime hominum amator, adeo pro
eis mori gauisus fuisti: ut non modo velis quod passionem
tuam prædicemus, sed si quid ex tua diuina clementia im-
petradum est, vis ut petatur per crucem & passionem tuam
per mortem & sepulturam tuam. Voluit hic purissimus &
ardentissimus amator noster, ut in sua Ecclesia essent san-
ctæ quedā coniurationes, quibus ipsum ad nos allicere pos-
semus, Per virginales lachrymas tue sanctissime matris, per
sanctam mortem tuam libera nos Domine: nonne (videtur
15 simile. nostris) hæc stultitia est? Si hinc esset aliquis sanctæ Inquisi-
tionis sententia damnatus, & ab eo aliquid petiturus esset
& diceret: Domine per illam calumniam, qua Pincin affe-
ctus es, te rogo ut hoc mea causa facias. O sancte Deus
magna hæc amentia videtur. Domine per illas contumelias,
quas perpassus es cum per vias publicas in opprobrium
traheretur. Ah, fratres ex hoc profecto colligeris, quantum
huic optimo Domino debeamus: qui præcipuum titulum
honoris sui hunc esse duxit: scilicet, quod pro nobis passus
26 fuerit. Ac sic nō est dementia, sed potius infallibilis amo-
ris signum. Velle Deum ut his illum coniurationibus ex-
citemus, est ut dicitis Hispanæ familiaris vestros: [Por rala
de quanto mas quereys.] Sic est dicere Deo per mortem &
passionem tuam. Ideo dicit S. Paulus in verbis quæ superius
explicauimus: commendat autem charitatem suam Deus.
Modo volo explicare hanc considerationem Sancti Pauli
si essent duo amici, quorum alter maximum delictum com-
miserit, & cum lateret iam prope esset ut in manus iudicis
incideret: accipiens verò alter amicus eius vestes, à iudice

comprehenderetur qui innocentem capite damnavet, si 17
postea delinquens eum videret per vias publicas ignomi-
niose tractum, & eius vicem non doleret, præsertim cum
ipse, amici mortis fuerit causa, quo corde esset tam durus
verò non solum nō doleret, sed per viam post eum vocie-
ferans iret, & non hoc solum, verum carnifices excitaret, ut
illum vehementius contorquerent: si autem his omnibus
nondum contentus se caruificem faceret in eum violentas
inferret manus, amicus verò patiens eum intueretur, &
ipse patientem videret, & si patiens crimen detegat se pos-
sit liberare, & alium cōdemnare, & tamen taceat & alterius
delictum soluit ne ille pereat, non omnes hoc exemplum
mirantur? Is vique es tu peccator, & ego, & omnes: &
nec minima ex parte res ut acta est declaratum hoc au-
tem ita se habet, & hæc consideratio non est mea, sed San-
cti Pauli: quia tu quantum ex te est, modò illum crucifigis
& alios excitas ut crucifigant, siquidem eos ad ludendum
inducis, ad delectationem moues, & vindictam illis persua-
des & ut alia multa crimina committant compellis. Et pro
eo qui hoc facit passus est Christus Iesus summum bonū
nostrum & hoc est cum adhuc inimici essemus, sed secun-
dum tempus quia tertia die resurgam. 19

Est etiam dignum maxima consideratione videre quod
non sistit Dominus noster patiensissimus in vno labore, sed
gradatim ex vno in alterū progreditur. Traditur, illudetur,
flagellabitur, conspnetur. Facit gradus poenarum, per quos ad
mortem descendit ad hominis miseri salutem: homo con-
trā non in vno peccato sistit sed gradus etiam facit pec-
catorum, ut descendat ad infernum. Qui ponit pedes super
pistillum, quem hispane dicitis. [La mano del admira.] Po-
situm in principio scalarum: malitissime retinebitur, quin
simile. vsque ad finem procidat, & caput infringat. Vira peccatrix
& sceleribus conquinata, sunt scalæ ad descendendum in
infernum, & occasio peccati est pistillus. Malum officium,
malus modus viuendi, mala conuersatio est quid labile ve-
lut pistillus: ponis in eo pedes & ad malum munus affectū
applicas & mala familiaritate delectaris: difficile erit te nō
precipitari per has scalas vsque in infernum. Graue malum
est te occasione obicere, & vni peccato aditū patefacere,
cum eum in hoc sis, vix cōtinere poteris quin in alia plura
b 4 inci

Rom. 7. incidat, ut enim dicit Diuus Paulus, peccatum operati est
21 in me omnem concupiscentiam: peccatum id est semel
 operatum hoc facit animam labi. Videre in filiis Iacob
 qui ex inuidia, in odium fratris sui descenderunt & ex odio
 in contumeliosa verba deuenerunt, ecce somnator venit
 & postea rabiosa morte volunt eum interficere: ut rabie
Gen. 39. & fame in lacu pereat & postea (dicit sacratus textus) se-
 dentes ut comederent panem. Attendite duriciem cordis
 tyrannorum: postquam tam immanem & horrendam cru-
22 delitatem patrarunt, accedunt ad conuiuium tanquam
 gaudentes malo, quod fecerant. Hoc facis tu infelix pec-
 cator, qui postquam tot insulta commisisti, tam letus & se-
 curus manes, & ad mensam sedes, & in lecto recumbis tam
 quietus, ac si contra Deum aliquem ligneum, vel marmo-
 reum peccauisses, qui nec videt nec intelligit. O immane
 amentiam! maledictam cecitatem! o celi, o terra, o crea-
 turae insensibiles obstupescite tanta insensibilitate. O fra-
 tres cordis mei per viscera Dei vos rogo ut vestri ipsorum
 misereamini, & ne in tam crudele precipitium deueneritis.
23 Cum Dominus noster Iesus Christus iter faceret cum illa
 turba, dicit sanctum Euangelium quod, Cum appropinquaret.
 Hierico, cecus quidam &c. Cecus qui erat prope viam ut au-
 diuit tumultum venientis, interrogauit propinquiores: qui
 na hic est tumultus? cui responderunt, venit maximus ille pro-
 pheta maximus ille Iesus Nazarenus, ille maximus predica-
 tor. Tunc cepit exclamare dicens: Iesu, fili David, &c. Et incre-
 pabatur eum ut taceret. Impediebat enim eos quominus diuina
 verba, que celestis Magister in itinere dicebat, audiret. O
 qui necesse esset modo increpare multos, qui per vias vo-
 ciferantur, & perturbant seruos Dei, qui sunt in suis angus-
24 tis & sacrariis in oratione, & qui in huius ipsius Domini
 conuersatione commorantur! ea propter conuabat spon-
Can. 3. sus filius Ierusalem dicens: Adiuro vos filiz Ierusalem per
 capreas, ceruosque camporum ne suscitetis, neque euigila-
 re faciatis dilectam donec ipsa velit. Adiurat per bestias ir-
 rationales ac si significet, peiores esse bestiis, qui ita vo-
 ciferantur & seruos Dei impediunt, quod non faciunt bel-
 lux que si rugiunt, sunt in montibus, ubi nemini officiant.
 Sed quid erit, si vociferationes, quas extollunt, sunt turpes
 & immundae, quibus aërem corrumpant, quanto magis
 aures

aures famulorum Dei: ut hoc malum fugeret dicebat Da-
 uid: Ut non loquatur os meum opera hominum propter
 verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Opera
 hominum. Sic accipitur hic homo, ut Nonne homines
 estis, id est, carnales & peccatores? Et horum opera, ne
 profertur quidem debent, ut Beatus Paulus dicit: Omnis
 immunditia nec nominetur in vobis. Ut me continerem
 (ait David) ne loquerer verba iniqua, quia tu precipis Do-
 mine asperis exercitiis occupabar, & appetui duris in-
 tendebam. Per hoc significare volo fratres, quod si es-
 setis penitentes, & asperet corpus vestrum tractaretis, non
 efficeremini deprauationis vestrae pracones vestris inces-
 sibus linguis. Hic cecus, quia erat iuxta viam adeptus est
 salutem: quod si procul esset non audiret tumultum, nec
 sciret, quis pertransiret, & ita, quod adeptus est, impe-
 trare non posset. Maximum bonum est siquidem non est
 in via, cum sis cecus iuxta iter esse per quod transit Deus.
 Quod sis cecus, commorans in peccato sacra scriptura
 affirmat. Ambulabunt caeci, quia Domino peccauerunt.
 Nemo sufficeret ad alligandum Sansonem tanquam iu-
 mentum, nec ad molam posset cogere nisi prius oculos
 euulsissent: quis putas frater te ad molam deuincit, &
 compellit ut mundo, & eius abiectioni seruias, nisi, quod
 habes cecitatis capitulum non sufficerent compedes ad re-
 tinendum accipitrem in pertica, quam vulgo dicimus:
 [Alcantara.] nisi capitis tegetetur, quidcunque videret,
 nisi hoc velaretur, eum faceret reuolare, etiam cum peri-
 culo lacerandi se. Putasne diabolum posse vinculum te in
 vno vitio retinere quin fugeres, aut delectationum com-
 pedes sufficere, ut in tam periculoso statu quietum te red-
 dit diabolus & peccatum, est mentem obsecrare. Peccator
 ergo cecus accede prope iter. Predicationes audire, libros
 sanctos legere, cum seruis Dei conuersari. Hæc est via, qua
 præterit Dominus, accede ad eam, de his age, etiam in pecca-
 to sis, & hinc expurgabitur cor tuum ad proclamandum &
 exorandam misericordiam à Deo. Et confide quia audieris
 tanquam cecus hic: quem cum audisset bonus Iesus,
 scis iussit adduci ad se &c. Et cum accessisset cecus ad Do-
 minum Iesum Christum, dixit ei mitissime. Quid tibi vni facit
 b s O bone

- 29 O benedictus talis Deus. Benedicta talis elementia, Benedicta sit Domine in lingua tua, & os tuum, quo tam gloriosum verbum locutus fuisti. Eia peccator, vide quomodo te expectat Dominus & pius Iesus, misericordie vocibus te vocas, vide illum sic stantem in illa sacrosancta hostia ad tuam salutem. Si daretur Cain in inferno commoranti hec libertas, quid faceret? Si Absalon, aut alius ex damnatis tantam libertatem haberet, quantam tu habes ad implorandam misericordiam, quomodo eam implorarent? quid igitur facis, nisi ingredi in petram, & abscondere in fossa humo?
- 30 facie throni Domini, & gloria maiestatis eius. Confuge ad petram Christum, recludere in eius diuinis vulneribus, sicut delinquentes solent querere latebras ubi solent laterare, aut solent confugere ad domum alicuius potentis, qui eos tueatur. Confuge ad sanctissimam humanitatem, que diuinitatis est domus: hic protegeris a terribili iustitia gloriose maiestatis. Vis autem non vis? quid expectas? Dic cum ceco, Domine ut videam: & adiuua eum per eius mortem, & per amorem, quo passus est: quia hoc est mysterium, quod hic reuelatur, quod cum Dominus de morte sua ageret petit carum visum, & impetrauit. Sed prohi dolor, nos contra facimus, quia modo cum agit sancta Ecclesia de morte sui sponsi, carissimi magis obsecramur. Si reperiretur paterfamilias ita sollicitus boni filiorum suorum, & augendi diuitias, qui cum ad hunc finem, aliquo iter faceret, & cum prateriret aliquam ciuitatem cumque alter ac erat crederetur, a iudice teneretur & vapularetur, tandem suspenderetur, si hic per literas certiores faceret filios suos, si vero ipsi, quo die literas acceperunt, nullum dolorem ostenderent, sed parui facientes id ad ludum & conuiuium properarent, quid de eis impis filijs diceretis? O Rex coelestis, Pater noster tam sollicitus, qui ut primogenituram tuam adangeret, vias asperas redemptionis cucurrit, & alius, ac erat existimatus, necromanticus enim, & tumultuosus, & populorum conturbator dicebatur, flagellatus, crucifixusque est. Scribatur (ait hic piissimus Dominus), epistola ad filios meos, & narrentur illis omnia, que mihi contigerunt, cum eis seruirem, & hec epistola illis legatur. O Euangelium Dei, quod est epistola Patris nostri Iesu Christi, hec nobis hodie legitur: tu vero peccator audita epistola de morte patris tui, hinc

Simile.

Simile.

exis, ut eas ad nimis edendum, ad ludendum, & ad alia plurima impertinentia facienda quid speras homo pro tali ingratitude? hodie etsi cecus es, visum debuisses recuperare, & facis contra, quia multo plus obsecaris. Quod potest amplius hominum nequitia peruenire? Aduertite ergo fratres mei, quia ad refrigerandam dissolutionem horum dierum nobis proponit Ecclesia hoc Euangelium. Cum inflammatus est ardentissimus ignis postquam multa aqua illi iniecta est, & parietes sunt iam dirutissimi aduertitur nihil sufficere ad illum extinguendum, sed potius ipsum magis incitari, vltimum remedium est afferri sanctissimum sacramentum: sic videns sancta Ecclesia ignem sanctissimi sacramenti, & personarum qui hoc maxime tempore cocitatur, qui, nec verbi diuini aqua potest extinguere, nec parietum dirutione, quae est propinquorum & amicorum mors, protrahit: Christum crucifixum, allusum & mortuum, cum vocibus, ut videat, si proderit. Vtinam sufficiat hoc. Ego heri hoc considerabam, *Vale me Dicit*. Iqui tumultus, quae voces, & sonitus, quae letitia, & quare reportaruntne Christiani aliquam victoriam de infidelibus? Reducti sunt haeretici, conuersi sunt aliquot regna ad fidem Domini nostri Iesu Christi, non, sed quia Christianos vocat Deus ad poenitentiam, voluit prius tradi diabolo, ne postea, eam possint facere ut debent. Pudeat vos fratres mei tantae perturbationis, recolligimini cum consideratione earum rerum, quae in hoc Euangelio aguntur, ut Dominus vobis gratiam suam largiatur, qua gloriam consequamini, ad quam nos perducit Iesus Marix filius, Amen.

Simile.

34

35

FERIA QUARTA CINERVM.

Cum ieiunati nolite fieri sicut hypocritae tristes, &c.

MATTH. 6.

OLENS Deus educere populum suum a crudelissima Aegypti captivitate, apparuit famulo suo Moyse, & hoc negotium cum eo egit, ut haec Hebraei nuntiarent, & cum rege Pharaone de libertate agerent. Vir sanctus videns quam laboriosum & difficile munus sibi committeretur, dixit Deo: Non credet mihi, nec audi

1 nec audient vocem meam, sed dicent: non apparuit tibi
Exod. 4. Dominus. Nec populus (inquit) credet te apparuisse mihi:
nec rex Pharaon me aliquid aestimabit. Deus vt Moysi fidei
faceret illos suis verbis credituros esse, tela illa signa dedit
ad approbationem sui mysterij, inter quæ vnum fuit, quod
aquam in sanguinem conuerteret. Aliud excellentius be-
neficiū intendit Deus in nos conferre in hoc sancto tem-
pore, quod vt abstraheret nos à peccati captiuitate & te-
nebris, & mittit concionatorem qui vobis hos bonos mun-
tios afferat, & iter patefaciat, quo ex hac miserissima serui-
tute exitur, & præcipit vt in executione sui officij, aquas
intendat in sanguinem vertere. Aquæ sunt populi, vt in
Apoc. 17. Apoc. Aquæ multæ, populi multi, &c. Hæ aquæ in sangui-
nem, & penitentiam, & in viam memoriam mortis Iesu
Christi commutandæ sunt. Et quāquam officium, hoc est,
difficile & laboriosum, & quod timeat exequi: excellen-
tissimus quisque tamen confortari debet his verbis, quæ
Exod. 3. dixit dominus ad Moysen. Ego ero tecū. Et inferius: Ego
Exod. 4. ero in ore tuo. Hæc spe incipimus prædicatores plerumque
orantes Deum, vt adimpleat promissionem, quam fecit
cum dixit: Dabo vobis os & sapientiam. Non modo hoc
Ephes. 6. rogabat beatus Paulus, sed fidelibus commendabat, vt fer-
uentissimè à diuina Maiestate peteret, dicens. Per omnem
orationem & obsecrationem orantes omni tempore in
spiritu, & in ipso vigilantes in omni instantia & obsecra-
tione pro omnibus sanctis, & pro me: vt detur mihi sermo
in apertione oris mei, cum fiducia notum facere myste-
rium Euāgelij, pro quo legatione fungor in cathena ista:
ita vt in ipso audiam prout oportet me loqui, &c. [Sancta
Maria seſera.] quæ tantæ exaggerationes? Necessariissimū
negotium oportet esse, quod prædicator habeat venustate
& robur, vt sine humano timore prædicet, & synce-
rè veritates annuntiet: quandoquidem Sanctus Apostolus
tam exaggerat, & tot verbis commendat, vt orent, & sup-
plicent omni tempore, & cum magno spiritu, vt sibi con-
cedat Dominus audaciam: quando os suum aperuerit, vt
reprehensionem non dissimulet, & admonitionem mun-
do necessaria explanet. Vnumquodq; verbum ex eis, quæ
B. Apostolus supra dixit, est dignissimum magna confi-
deratione, & omnia nobis seruiunt, vt nosmetipsos qui su-

mus prædicatores excitemus ad ea petenda, quæ ipse ro-
gabat, qui non tot dona, quot hic diuinus vir, accepimus:
vobis auditoribus commendantes, vt eadem cura, qua ipse
volebat nobis faueatis.

Ex supradictis patet officium nostrum esse conuerrere
aquas quæ sunt populi, in sanguinem penitentiae. Ob hoc
nobis proponit sancta Ecclesia hoc sacramentum Euāgelium,
in quo noster diuinus Magister Iesus Christus nos monet,
dicens: Cum ieiunatis nolite fieri sicut hypocritæ tristes, &c.
Non prohibet hic Dominus noster Iesus Christus veram
tristitiam, quam pro peccatis habere debemus: sed fictam
hypocritarum maceriem vetat, & siquidem omnes pecca-
uimus, rationi consentaneum est: vt hac vera tristitia affi-
ciamur, qua afficiebatur D. Paulus, vt illis tam notabilibus
verbis expresse, dicens: Veritatem dico in Christo Iesu, Rom. 9.
non mentior testimonium mihi perhibente conscientia
mea in Spiritu sancto: quoniam tristitia mihi magna est, &
continuus dolor cordi meo: optabam enim ego ipse ana-
thema esse à Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati
mei secundum carnem. Attendite, quot iuramentis nobis
affirmat magnam & continuam tristitiam cordis sui, quan-
do dicit per Iesum Christum, per conscientiam meam, &
per Spiritum sanctum, verum dico. Hoc primum ex hoc
possumus haurire, quod iurare res maximè necessarias nō
solum non est peccatum, sed est actus maximæ reueren-
tiæ, & adorationis latræ: & idè ex se meritorius. Secun-
dò declaratur tempus, & status, in quo Sanctus Paulus opta-
uit anathema esse, videtur enim durum affirmare, quod
sanctus ita diuino Iesu Christi amore captus desideraret
ab eo separari, & sic absque statuto tēpore: præcipuè cum
summo opere desideraret arctissimè huic diuino sponso
vniri.

Cumq; hoc desiderio maximè torqueretur, vt dixit ad
Philippenses, Propter Christum omnia detrimentum fe-
ci, & arbitror vt stercora: vt Christum lucrificam, & in-
ueniar cum illo. Perpendite attentissimè illud: inueniar
cum illo. Quomodo ergo compatitur, vt in tali conditio-
ne ab illo summo bono cuperet segregari? Legimus qui-
dem, post eius cōuersionem illum orasse, & cognatorum
suorum cōuersionem optasse: nunquam vero legimus
eum

Philip. 3.

- Rom. 10.** enim à Christo separari desiderasse: vt dixit ad Romanos. Fratres voluntas quidē cordis mei, & obsecratio ad Deum sit pro illis in salutē. Quapropter dicendum est iuxta sensum maximorum Doctorum, & præsertim, Diui Hieronymi super epistolam ad Romanos, hæc verba: Optabam ego, &c. Referenda esse ad tempus ante eius conuersionem, & sic narrans affectum, quo fuit in Iudaismum, & Hebræos, & zelum traditionum paternarum propter quod tantopere nomē sanctum Domini nostri Iesu Christi persequeretur: affirmat se cupere anathema esse ab eo. & ideo perpendit S. Hieron. quod dixit Optabam ego anathema, &c. In præterito non dixit, opto nunc sicut etiam ad Galat. 1. Galat. dixit: Audistis conuersionem meam aliquando in Iudaismo, quoniam supra modum persequeretur Ecclesiam Dei: & sic hūc dicit, quod desiderabat, vt illic, quod persequeretur: vult dicere ita se pertinacem esse in illa affectu, vt diceret: O vtinam mihi non accidat, quod aliis Hebræis contigit: qui ad Iesum Christum conuersi sunt. Vtinam ego ab eo, eiusq; doctrina semper abhorream: vt defendam cognatos meos, eorumq; legem, & statum. & propter hoc tantum peccatum, tamq; abominabilem iniquitatem, ac modo post conuersionem se maxime contristari: & continuo, & intrinseco cordis dolore affici. Quia enim verē Deum amat, in dies magis ac magis contristatur, quod in tam bonum Deum, ac Dominum peccauerit. Ad imitationem igitur B. Pauli consentaneum est, vt eorumus habere veram tristitiam, & non fictam, & cum ipsa ieiunemus, & corpora nostra mortificemus, & cum ieiunio multas virtutes cumulemus: vt hodierna epistola monet: Sanctificate ieiunium, &c. Vt sit ieiunium sanctum: ed quod sitis tor horās ieiunantes: Deum magnopere delectari, vt fame pereatis: sed potius vult vos bonos esse, & ad hoc instruitur ieiunium.
- Hier. 13.** Hoc autem difficilius est, & quasi impossibile, scilicet mala consuetudine expoliari, non dico esse impossibile, sed difficillimum: & hoc significauit Hieron. Si mutare poteris Aethiops pellem suam, & pardus varietates suas, & vos poteritis benefacere, cum didiceritis malū. Et si Aethiops sitis omni sapone Valentis, & omni aqua maris illa lavetur.

ues, niger tamen manebit: et si Tygris quæ multicolor est, millies confusa fuerit, eisdem cum coloribus lana remanebit: & si habes canos, & barbā radis, vt eos dissimules: post octo dies statim apparebunt, & statim radices proferunt. Malus mos est mala radix, quæ inclinat ad opera, ex quibus ipsa germinata est: & dicere malē morato, vt consuetudinem mutet, est ei præcipere aliquid, quasi impossibile, id est, difficillimum. Quo circa dixit Aristoteles, Consuetudo est altera natura, id est consuetudo & natura, (vt Hispanē dicitur) [Corre: lanças parejas.] Quamobrem de malæ consuetudinis tyrannidē deueniremus. Seruate modō hoc principū mihi, ad quod postea dicturus sum. Seruate anima & corpus sunt multum dispares, tam in essentia, quā in operationibus: anima enim est spiritalis, at verō corpus materiale, & grauidū, & quod anima vult corpus renuit. Cū igitur hæc duo ita sint tam disparia inter sese, quæ est causa quod est inter ea tanta amicitia: quod si anima est tristis, corpus arescit, si verō est læta, corpus est pulchrum & hilare, si corpus valet anima lætatur, & e contra. Denique re: quid tam familiaria hæc duo reddat consuetudo diuturnæ societatis: anima enim nunquam alibi fuit, nisi in corpore, nec corpus aliquid aliud cognouit, quod se animaret præter animam: & ideo tam intrinsecus se diligunt.

Ex hac mutua beneuolentia solet animæ maximum detrimentū procedere. Habes amicū, qui rogat te vt ipsum comitens, ne eius amicitia renuncies, vadis cum eo, & ille te in patibulo suspendaris: hoc insere animæ succedit. Quapropter D. Paulus dixit: si secundum carnem vixeritis, moriemini: si sequimini, quod caro exposcit, [Teneo por mortui.] quia ipsa vt plurimū animam ad iniqua ducit. Et hoc etiā sensu S. Paulus, cum dixit: Non est bonū in carne mea. Quid dicis Apostole gloriose videris philosophiæ regulas ignorare. Probitas & nequitia in volūtatē fixæ sunt, corpus verō expers est rationis & volūtatē, vt actus bonos habeat, quare ergo cōquereris? Si videritis hominē in via maximo vulnere percussū, essetne bonū, culpā in gladiū cōferre, & dicere, O q̄ mal⁹ gladi⁹, q̄ atrox vuln⁹ intulit illi homi

Arist. de memo. & remissi. cap. 2. & 7. ethic. c. 10.

14

15

Simile.

Rom. 3.

Rom. 7.

16

Simile.

17 hominibus non profectio: quia ensis non fuit in culpa, sed homo, qui eum direxit, ut alium percuteret. Sensus exterior de se non habet bonitatem, vel malitiam moralem: nam hoc est in anima: quare ergo dicis, non est bonum in carne mea? In his omnibus significat, quod carnis depauperatio & rebellio non inclinat animam ad bonum aliquod.

D. Thom. Hinc affirmavit S. Thom. quod peccatum est in parte sensitiva, & vocat peccatum, defectum, quem habet corpus, quod se ad terrena & illicita inclinet: & si male inclinatio mala additur consuetudo, maxima violentia & labor est necessarius, ut ab ea abstrahatur. Canis solitus ire ad necatorium ad lambendum cruorem vix flagellatus potens cohiberi, quin illuc eat: sic ad reddendum castum & abstinentem, luxuriosum & edax, corpus, opus est ieiunio, disciplina, cilicis, ut ita miseram animam ad perditionem non ferat. Fingunt poete, quod luctans Hercules cum gigante Anthao filio Terrae, quotiescunque illum humi prosternebat, assurgebat Gigas novis viribus contra eum: & tandem erat, quod videns Terra filium suum humi deiectum, cum

Simile. nouo auxilio illi occurrebat. Aduertens Hercules hoc dixit, non sic esse debet, si enim saepe hunc humi deiectione viribus in me insurget, ut me superet: & sic, cum à Terra sustulit, & ita brachio coarctauit, ut animam ab eius corpore abstraxerit, & Gigas superatus maserit. Quod ex hac fabula possumus elicere, verissime est, quod si in hoc labemine, quod est inter animam & corpus, anima patitur, corpus in terram incidere, & humi iacere edens, bibens, dormiens, & deliciis circumdatum, semper novas vires contra eam recuperabit, quibus ipsam perdat: remedium igitur est illud à terra tollere, fame, siti, ac poenitentia, &c. *Vi. 11.*

Colos. 3. Paulus dicit: Mortificate membra vestra, quae sunt super terram. Ista membra, quae tam terrena sunt, tamque fortia propter terram mortificate ea, ne animam occidant. Pater ille, qui cum sub aqua esset, volebat Tobiam interficere: sed fluuius deductus debilis remansit. Aufer carnem tuam, ac sensualitatem ab aquis voluptatum, & experieris, quam cito mortificetur: si enim caro tua sub ipsis est, viuere te vellet deuorare. Quod si mihi non vis credere, incipe forte aliquos dies agere poenitentiam. Filium Prodigum domus ad domum patris sui reduxit: sic te fames & ieiunium per-

Iob. 6. Paulus dicit: Mortificate membra vestra, quae sunt super terram. Ista membra, quae tam terrena sunt, tamque fortia propter terram mortificate ea, ne animam occidant. Pater ille, qui cum sub aqua esset, volebat Tobiam interficere: sed fluuius deductus debilis remansit. Aufer carnem tuam, ac sensualitatem ab aquis voluptatum, & experieris, quam cito mortificetur: si enim caro tua sub ipsis est, viuere te vellet deuorare. Quod si mihi non vis credere, incipe forte aliquos dies agere poenitentiam. Filium Prodigum domus ad domum patris sui reduxit: sic te fames & ieiunium per-

Luc. 15. Paulus dicit: Mortificate membra vestra, quae sunt super terram. Ista membra, quae tam terrena sunt, tamque fortia propter terram mortificate ea, ne animam occidant. Pater ille, qui cum sub aqua esset, volebat Tobiam interficere: sed fluuius deductus debilis remansit. Aufer carnem tuam, ac sensualitatem ab aquis voluptatum, & experieris, quam cito mortificetur: si enim caro tua sub ipsis est, viuere te vellet deuorare. Quod si mihi non vis credere, incipe forte aliquos dies agere poenitentiam. Filium Prodigum domus ad domum patris sui reduxit: sic te fames & ieiunium per-

per ostia Dei Patris tui introducent.

Sed quaeritis: si tam necessarium est ieiunium, quare non dixit Dominus, ieiunate: expresse praecipiens? Dicit: si videtis domibus vestris ignem applicatum, & eas vndique cernitis inflammari, expectabitis, ut praecipiat vobis, quod aquam iniiciatis: non profectio: vosmetipsi curam habetis. Tam accenso igitur sensualitatis igne, conscientiaque vestra tor patibulorum aestuante, & corpore & perditionem vestram cernitis: vos qui haec sentitis, quamuis ieiunij preceptum non esset: ipsa tamen naturalis admonet ratio, ut aquam infundatis, abstinere, & ieiunetis: & ideo Christus Dominus noster hic praesupponit tanquam necessarium nos debere ieiunare, & nos docet modum, sancta quoque Ecclesia statuit sub precepto tempus, in quo hoc ieiunium potissimum fieri oporteat. Maximam asserit admirationem, quod de sanctis legimus, abstinentia, cui se dederunt: & poenitentia, quam egerunt: tu vero carne & sanguine plenus, statim excitationes quaeris: quod es debilis, infirmus, quod dolet tibi caput. Deus autem omnia conspiciat, & quamuis sit, ut tu dicis, tamen deberet te confortari.

Deut. 20. Praecipiebat Deus, ut quando filij Israel exirent ad bellum contra hostes suos appropinquante iam praesidio, cum iam dimicare vellent, duces per singulas turmas audiente exercitu proclamarent: Quis est homo, qui adificauit domum novam, & non dedicauit eam? vadat, & reuertatur in domum suam, ne forte moriatur in bello, & alius dedicerit eam. Quis est homo, qui plantauit vineam, & nondum fecit eam esse communem, & de qua vesci omnibus liberum vadat, & reuertatur in domum suam. Res certe mirabilis. Praecipiebat Deus praconio declararetur, ut qui aliquibus negotiis essent impediti, domos suas reuenterent, illic postquam tam longum iter confecerant, totique ac tantos labores fuerant perpessi: & volebat, ut declararetur statim, quando exercitus constabatur in suis propriis patris. O Domine, quorsum volebas, ut hi tam magnis itineribus ab bellum irent, si ante praelium eis ut reuenterentur, praecipitur erat? volebat Deus, etsi illi inconuenientia habebant, ut aliquid tam ex se facerent, & prom-

25 pram obedientiam præsarent: postea verò eis præcipi-
batur, ut reuerterentur, quamvis nolent. In hoc ostendit-
ur, quòd quantumvis tenuis, & impotens quis sit, quan-
tū ex se est debet curare ut bene operetur, & virtutis ope-
ra comprehendat, & ea incipiat, ex se ipso. Alij debent ut
impedire quin facias, & tū inuitus opus institutum debet
relinquere: & sic ex tua parte facies, quod debes, & Deus
tuam bonam voluntatem acceptabit.

Dicit ulterius: Cū ieiunatu nolite fieri sicut hypocritæ
fieri. Omne hypocrisim & fictionem fugite, ne bonum
opus hoc malo contaminetis. Tu autem cū ieiunas, bona
debeat esse aliena ab omni face, & contagione, & omni
26 bona circumstantia comitata. Sicut aurum ex natura sua
est optimum, & pretiosum commixtum tamē cum ferro
vilescit, sed cū lapidibus pretiosis plus valet, & pulchritus
manet: sic bona opera comitata malis circumstantiis valo-
rem suum amittunt, & bonis circumstantiis coniuncta pro-
prium acquirunt. Et cū ieiunium sit opus optimū, commu-
gi debet bonis circumstantiis, tanquā margaritis, sicut
sancta intentione, ut fiat propter unū Deum, qui videt in
abscondito, sicut elemosyna. Et ideo dicit hic, ut thesau-
rizenus in celo, & hoc ieiunium omni face oportet esse
purgatū, & præcipue hic exprimit, quòd ab hypocritis de-
bet esse alienum, quod est tantū malum ut dicat D. Pau-
lus, hypocrisim esse proximam quandā dispositionem ad
27 haresim. In nouissimis (ait) temporibus discedent quidam
à fide, Et quo itinere in hypocrisim: & hypocrita est scilicet
28 mus Satanas, qui transfiguratur se in Angelum lucis, cū sit
tam obscura calligine est huius cū sit malus, vult videri
cū dixisset in plurali: cū ieiunatis, dicit postea in sin-
gulari. Tu autē cū ieiunas. Piebat enim cū Deus per-
dicabar, quod & nunc sit scilicet, quod cū prædicator
aliquid vitii reprehendit, subito iuuvis vicino tuo con-
cens: O que mano dio et predicator a salano. Dicit, qui hoc
Euangelium audiunt quā reprehendit Iesus Christus filius
Dei hypocritas, & illos Phariseos. Aduertēs Dñs, quia il-
lus, qd de te dicit, tu alij attribuis, redit in singulari, dicens
Tu autē cū ieiunas. De te dico, qd verba mea in alios conueni-
unt.

1. Tim. 4.

2. Cor. 11.

28

Res maxime necessariæ sunt, quas Dominus noster Ie-
sus Christus in hoc Euangelio nos docuit. Ieiunare enim
ieiunium sanctificatum, cum lacrymis, planctu, & cordis
contractione, & omnes thesauros nostros in celo collo-
care, & cum ipsis cor reponere: sunt res, quæ ad saluati-
onem nostrā maxime cōducunt, vel potius ē quibus nostra
salus dependet. Et ut nos ad earum executionem incites,
vitur sancta Ecclesia hac ceremoniam scilicet frontibus no-
stris cinerem apponit, & dicit: Memento homo, quia cinis
es. Præcipiebat Deus, ut peracto sacrificio vacca rubra,
quæ pro peccato offerebatur populo, cinis eius seruaretur:
colligeret autem vir mundus cineres vacce multitudini fi-
liorum Israel in custodiam, & in aquā asperisionis. Quare
Domine hos cineres iubet colligi nūquid ad candifican-
dos pannos Hispanos? [Colar panno] Non sed ut ex eis fie-
ret lauatorium cum aqua, ut omnes irregulares, qui res
mortiferas, & immundas tetigerant, hoc vnguentū attingen-
tes mundi fierent. O maximum mysteriū. Hoc lau-
acrum illos aptos reddebat, ut possent templum ingredi.
Quid faciet anima irregularis per peccatum mortale, ut
mundetur, & ad altare Dei accedat? Scitis quid reorde-
tur se esse cinerem, & ad hoc lacrymarum aquam con-
iungat, recordans quòd hodie, vel cras, in tremendo Dei
iudicio se videbit. O quā bonum vnguentum, & quā
suavis Angelorum aqua, qua mundatur anima, quæ tetigit
res immundas, & mortiferas. Eia homo vide quid heri te-
tigeris, vide quid manus, quid os, quid oculi, quid denique
tetigerint aures? Aduerte qualem te reddideris, quā im-
mundum, cōtaminatum, & mortuum. Recordare tui, ut
hoc diuino remedio considerans si modo te mors ar-
riperet, quid esset de te, aut quid faceres, hæc cognitio
aditum aperit ad Deum.

In triumphis Romanorū Imperatorū semper poneba-
tur homo vilissimus in curru cum Imperatore, qui trium-
phantē cauillationibus afficeret, (ut Hispani dicunt) [Le-
diesse vexamen.] ne ille tot honoribus condecoratus in su-
perbiam efferreretur. Aduertite, Gētilēs absque Dei cog-
nitione quos modos querebant, ut humiliaretur. O Chri-
stianorū maxima cōfusio, qui sumus orthodoxe fidei lumi-
ne illustrati, & sancti Euangelij sapientia docti, nec tamen
minimū

Num. 19.

30

31

32

33 minimum quicquam nostri dedecoris verbum possumus tolerare? Ideo sancta Ecclesia diligentissime quaesivit hunc modum lutandi, & dedecorandi nos vocans lutum & cinerem, & nos admonens vt recordemur quod lutum & cinis sumus. O efficacissimum remedium ad nostrum bonum, quod dicatur tibi iuueni perpolito, tibi Domine pulchre, tibi primario viro & potenti, tibi doctissimo & eruditissimo lutum & cinis estis. Vnde in Psalmo septuagesimo quinto, nostra translatio dicit: Cogitatio hominis confitebitur tibi. Altera translatio dicit: Superbia hominis

34 confitebitur tibi. Dicis Hispane, *[Fulano et de alto possumus]* Spiritus altus gerit. Et hi homines magis cogitationis, superbi, & elati, cum minus existimant Dei permissione, incidunt in febrim, vel prociidunt a recto regimine percussione eos, & in instanti fere vitam amittunt, & eorum cogitationes & inanis gloria perit: & sic patet Deum esse potentissimum. Ideo est gloria Dei cum prociidunt in sepulchrum Rex potens, siue princeps, an nobilis quis, & egregius vir, aut iuuenis vanus, &c. Et horum superbia, quis sit Deus egregie confiteatur. Et reliquae cogitationis dicunt

35 festum agent tibi. Dicit ulterius: Qualis manet domus Magnae Vxor vidua, filij eius orphani, eius bona, vineae, & agri, omnia, quae orsus est, & acquisiuit, & suis cogitationibus comprehendit. Omnia haec sunt reliquiae, quae reuertuntur, vt tibi die festum celebrent Domine Deus inquit. Videntes enim domos inhabitatas, & derelictas, & primum abique possessore dicimus: Ah summi Dei potestatem, quomodo omnia evertit? modus loquendi est communis Hispane, *[Jo se haizen las honrras de fulano]*. Est medicamentum, quia ipso die celebrantur honores Dei, quia manifestatur

Psal. 26.

36 Deus super omnes creaturas prepotentissimus esse, & eius potestas & honor ostenditur, & nostra vilitas & abiectione aduertitur, nobisq; declaratur quia parua fides sit huius seculi rebus adhibenda. Moabitides maxime confidebant in muris mirifice instructis ex coctis lateribus. Praecipit Deus prophetis vt eos admonerent ne coctis lateribus fiderent: his qui laetatur super muros cocti lateris, loquimini plagas suas. Sic sancta Ecclesia homines admonet, quod qui in viribus, & iuuentute, & secularibus rebus nituntur, in cocto luto confidunt: omnium rerum exitus animaduertit.

rite. Quapropter peccatores, ludite iam, delectamini, 37 deambulate: tempus enim veniet, cum omnia persolueritis. O fratres in Christo Iesu non ita sit profuit vobis haec sancta admonitio, ne patiamini vt ipsae vobis in carnicibus conuertantur, quibus crudelius in inferno torqueamini, quod ipsis non vli fueritis.

Vnum ex maximis verberibus, quibus Deus Pharaonem afflixit, fuerunt Ciniphes, omnis pulvis terrae versus est in Ciniphes per totam terram Aegypti. O admirabilis Dei potentia, tangens Aaron vnam partem pulueris, totus pulvis in tota terra Aegypti conuersus est in Ciniphes. 38 Posset profecto Deus facere vt omnis terra in leones, pardos, vel dracones conuerteretur: sed noluit nisi eos tam paruulis & vilibus creaturis ad maiorem eorum confusione & ignominiam compungere, & extimulare. Et est valde notandum Deum hanc maledictionem eis iminisse absque vlla praevia admonitione, cum in ceteris prioribus Pharaone semper exhortatus fuisset, sed nisi ea repente & improvisam, quia cum toties eum admonuisset, & ille emendationem protulerat fuisset, non solum Deo & hominibus meritis fuerat, cum se non correxisset, sed potius 39 peior redditus erat. O fratres quoties Deus vos cominatus est, & flagellauit, & vos emendari proposuistis: & (vt dicitis) *[A buelta de cabeza]*. In eadem vicia, & peiora quidem reuincistis: O Christe vite Redemptor, animarumq; nostratum amor dulcissime, quoties hos fratres meos intus & foris iustis ictibus tetigisti, & inspirationibus, laboribusq; eos visitasti, nec tamen eis aliquid istorum profuit? Aduerte ergo fratres, quia repente comprehendet vos Deus, vt per diuidet eum. O quam durum & asperum verbum, quia 40 mittere tibi Deus maledictionem ciniphum, morsuum, & rabiei, vt in inferno lacereris maxima compunctione, considerans occasionem, quam praetermissisti, & quod pijs Dei admonitionibus non vltus fuisti. O quot passim videris subita morte arripi, & in malo statu interire? quot cernitis in lectulis suis moriones, id est. *[Amorridos]*. Qui ignorant se mori? Supplicia sunt Dei in perniciem rebellium praeterita: quapropter sanctis vocationibus utamur, poenitentiam agamus nunc quando possumus, & in nos

Exod. 8.

38

39

Mat. 24.

40

Deus suam gratiam conferet, quæ gloriâ consequamur: ad quam nos perducat, &c. Amen.

FERIA QVINTA POST CINERES.

Cum intrasset Iesus Capharnaum, accessit ad eum Centurio, &c.

MATTH. 8.

LUC. 7.

ANCTVS Lucas narrans hæc historiam, dicit hunc Ceturionem multos viros primarios misisse, qui Dominum Iesum Christum Redemptorem nostrum rogarent, ut veniret ad sanandum eius seruum: sed Sanctus Matthæus hæc omnia prætermittit, & dicit, quod ipse Centurio accessit ad eum.

B. Aug. lib. 2. de consen. E. nage. c. 2.

Beatus Augustinus dicit eum per deuotionem iussit eum locis, quos misit. Itaque verumque est verum: Abierunt enim illi homines nobiles corporalibus passibus, & iussit Centurio spirituali progressu. Voluit Spiritus Sanctus, ut Evangelium in hoc differret: ut nobis ostendatur maioris esse præcipi paucos passus spirituales, quam multos corporales.

Psal. 123.

Et dicere S. Matthæum, quod accessit Centurio, est dicere plus valuisse eius deuotionem, & citius Ceturionem ad Deum peruenisse spiritualibus passibus, quam alios corporalibus. O quam nos omnes hic Centurio reprehendit, qui cum esse Gentilis domique suæ remaneret, citius ad Iesum Christum accessit. Pararis, & non vis restituere, habes turpem societatem, & non vis dimittere: scito frater quod etiam in templo, & Iesu Christi domo sis, plus tamen ab eo distas, quam cælum à terra separatum est. Ideo dixit David: Euntes ibat & flebant mittentes semina sua, venientes autem veniunt cum exultatione portantes manipulos suos. Dicens, quod euntes ibant, qui cum lachrymis saluatiōem suam curant, & quod postea earum fructum percipient, declarauit alios quos esse, qui euntes non eunt, & incedentes regrediantur: qui vadens in templum cogitat quomodo fructum illuc videbit, & ea quæ nihil pertinent, hic ambulans reuertitur. Illa mulier, quæ deuotè vestem Domini tetigit, cuncti fluxum sanguinis patiebatur, solum illum tactum iudicauit Christum Redemptorem nostrum, dicens: Quis me tetigit? et c.

LUC. 8.

Et alij eum attingebant suis corporibus: nec ideo suis tactibus impetrauerunt, quod illa bona mulier adepta est. Quod tu egrotas, & rogas sacrificia offerri, & alios pro te Deum orare, & tu in seculo sine patientia iaces quasi vipera, cui nemo potest seruire, nec Dei, nec anime tuæ memoraris: quid tibi prodest? ac frater sicut Ceturio, qui alios misit, & ipse in spiritu & deuotione iuit.

Ieroboam rex, qui ita iniquus fuit, ut non modò ipse esset idololatra, verum & alios idololatrare faceret, cum filiū haberet ægrum, iussit Regine vxori suæ, ut iret ad prophetam Dei Abiam, ut eum: eo ageret de hoc morbo. Iuit Regina alterius formam accipiens, & ut priuū Prophetæ libram tetigit, ait illi Abias: Ingredere vxor Ieroboam, quare aliam te esse simulasti? ego nullus sum ad te durus nunciū: Vale, & dic Ieroboam, &c. Et non fuit sicut seruus meus David. O metuendum Dei iudiciū! Ipsi sunt Regina, & postea tam asperū, & amarum responsum ei Prophetæ reddit Dei nomine. Causa fuit, quia hæc Regina corporalibus tantum passibus iuit, nec detestata est idola, quæ venerabatur. Relinquit fratres idola, facti enim estis idololatri aduersus vnusquisque voluptatem suā, & quæcunque libetis vultis salutem à Deo, opus est ut relictis idolis, & peccatis, piè & deuotè accedatis, ut gressus sint spirituales: & est etiam necesse cum attentione suis. Petis aliquid à Deo aliud cogitans, scito te non esse in Ecclesia, nec cum Iesu Christo, & aliquo modo illū non tangere, siquidē iste deuotionis non est tactus, & sic dicitis alicui, qui sensus habet diuersos ac remotos, mille mendacia, & mille lituris papyrus inficit: si archi-rectus non attendit ad opus quod operatur, percutit sape manus suas, nec aliquid perficit, quod profuturū pictor non aduertit quod depingit, & in illo imaginatur, quid faciat quod luceat, & sit perfectum. Denique nullum officium etiam vilissimum potest bene fieri sine attentione: & siquidem vnum ex dignioribus, & excellentioribus officiis est cum Deo agere, & corā diuino ejus cōspectu orare manifeste sequitur maximè necessariam esse attentionem, & aduersionem. Ideo B. Paulus dicit: Nā si orem lingua, spiritus meus orat, mēs autē mea sine studio est. Quid ergo est?

3. Reg. 14.

Simile.

1. Cor. 14.

- 8 orabo spiritu, orabo & mente: anima vacua attentione, & lingua orans, quid proderit? Accessit igitur hic Centurio in spiritu ad Dominum, ut peteret salutem puero suo dicens: Domine puer meus iacet in domo paralyticus. Quotquot legimus ad Christum Redemptorem nostrum accessisse ad petendum auxilium illud sibi, vel filiis, aut fratribus legimus petisse: hic solus seruo suo perit, & quo affectu, & charitate? Sic vos oportet facere fratres mei, nā sic docet Coloss. 4. D. Paulus, dicens: Domini quod iustum est & equum serui preestare. Quid iustius est, quam mederi ei, qui in seruitute tua in morbum incidit. Per Isaiam ait Deus verbo 9 Isai. 28. quaedam notatu dignissima: In loquela enim labij, & lingua altera loquetur ad populum istū, cui dixit: Hæc est requies mea, reficite lapsum, & hoc est meum refrigerium. Hic promissit Deus, & designauit Apostolorum prædicationes, ad quas diuersæ illis linguæ concessæ fuerunt, quæ omnes in vna & eadem doctrina concordarunt, & summa illius est: Reficite lapsum, &c. Perpendite diligenter illa verba: Hoc est meum refrigerium. Ac si Deus esset, qui laborem & necessitatem pateretur. Benedicāt tibi omnes celi Hierarchie, & sancti qui sunt in terra extollant gloriam tuam, o fidelissimè hominum amator, qui labores & ærumnas eorum sic sentis, ut refrigeriū, quod eis sit, dicat te accipere. Si ergo consentaneū est, ut desolos refrigeretis, quāto magis eos, qui in seruitute vestra defatigati sunt, omnia agētia naturalia hanc cœlestem doctrinā ostendunt, quæ prius agunt in propinquiora sibi: si calefacit ignis, si frigefacit aqua, si scindit gladius, si diuidit terra prius in partes propinquiores, & postea in remotiores agunt. Sic debetis vos facere, beneficia & dona prius domesticis, & postea extraneis sunt largienda.
- Gene. 1. Esse dominos, & seruos introductū est in orbe propter peccatum. Dixit Deus primis parentibus: Dominamini pecibus maris, & volatilibus cœli & bestiis terre, nō autē dixit: dominamini hominibus, si enim nō esset peccatū, non esset seruus nec subditus. Et sacra Scriptura nō meminit de seruis, nec de dominis vsq. ad tēpus Noe, cum iniecit maledictionem pro illa inobedientia facta, dicens: Maledictus Chanaan seruus seruorū erit fratribus suis. Hic est primus locus Scripturæ, in quo sit mentio de seruitute: & siquidem per pu

per peccatum factum est, ut alij domini, alij serui essemus. Omne enim est poena, & quod tibi opus sit seruo, & illi necessarius dominus. Curemus ut hæc prena sit nobis occasio meriti, & erit si domini sint clementes & grati, seruisque suis in necessitatibus fauent, & serui fideles, obediētes, humiles & diligētes. O quam diuinas normas ponit D. Paulus dominis & seruis, dicens: Serui obedite Dominis carnalibus in timore, & tremore, in simplicitate cordis vestri: sicutis, sed ut serui Christi facientes voluntatem Dei ex animo cum bona voluntate seruientes sicut Domino & non hominibus: scientes quoniam vnusquisque quodcūque fecerit bonū, hoc recipiet à Domino, siue seruus, siue liber: & vos domini eadem facite illis remittentes minas, scientes quia & illorum & vestri Dominus est in cœlis, & per sonarum acceptio nō est apud eum. O diuina verba, singula perpēdite. Primum cū timore & tremore: nō sufficeret vnū: cur adhibet duos hoc dicit, quia cum reuerentia & animæ tremore, & corporis trāspiratione oportet eos seruare, exteriorem etiam humilitatem, & reuerentiam ostēdentes. In simplicitate cordis sicut Christo. Mirabile profecto. Vult D. Pau. ut serui dominis ministrant tanquam Christo cum sinceritate: & quandoquidem Christus non vult ut sibi seruiant nisi eum bonis operibus, non obtemperent serui dominis suis in peccatis: Dicit Dominus tuus, Defer hanc epistolam tali scēminæ, cuius tu scis illum esse amatorem: minime facias, sicut Christo. Dicit domina ancillæ luxetate, tu sola, & ego, ac talis vir hoc sciat aduerte, quod si dixeris, te occidam, ne obtemperes, sed potius pudēs & mala scēmina cognoscēris. Habet alius ancillam, & vult eam deslorare, ait illa: vide domine quod Deum offēdis. O canis (inquit ille) ego te emi, & es meum es diabolus per imitationem, ne obodias quamvis te interficiat, & eris martyr. Dicit Dominus, si hūc aliquis accesserit, dic me non esse domum: venturus sum? Ego (inquit) præcipio. Nihil mea refert: nequaquam faciam. Nō quasi hominibus placentes, sed ut serui Christi. Annaduerte esse iudiciū, & acutissimam rationem, & Dominum tuum non posse ab inferno te abstrahere.

Ephes. 6.

14.

15.

16 Et vos domini nolite seruos vestros propter vos Deum
offendere, nec iniurias vestras vlscisci, nec eis precipitis vt
vestris turpibus appetitibus indulgeant ne illos commin-
mini, remittentes minas, facite sicut hic bonus Centurio
eorum salutem curate, & multo diligentius animarum salu-
rum saluatione, quod si nolint corrigi, dimitte tales ser-
uos, ne cu alienis peccatis contaminemini. Dicit quis, tot
annos mihi seruiuerunt, quomodo eos nunc dimissurus sumus
quia erit opprobriu meum. Dicite domini, quid vos habet-
is plus honoris, quia Deus non profecto. Habet autem Deus
17 multos seruos in mundo, qui ei diu seruiuerunt, qui si eum
offendunt a sua gratia expellit illos: quod si nolint ab illis
culpis mortalibus cohiberi, eos in infernu detrudat. Et tu
quia seruus tuus tot annos tibi seruiuit, quantum turpis sit
domum tamen tuam vis ipse tota inficiat, & quia est seruus
tuus, non vis vt eu iudices supplicio afficiant. Aduerte, quod
hec omnia super te pluent. O quam hoc est lachrymandu
tam paru diligentie adhiberi in curandis seruis a vulneribus
animae, & a corporalibus morbis: si sunt peccatores, dicitur
ego non sum eius parochus, episcopi habent, si infirmatur
18 mittitis eos in hospitale. O belluarum inhumanitate
Quid est peioris conditionis seruus, quam mula tua, & qui
equus? Si egrotat equus, venient qui curent eum, & omnia
consumant vt sanetur: si infirmatur seruus ducatur ad ho-
pitale, querat sibi remedium.

1 Reg. 30. Nunquam audistis, quod rex David inuenit Aegyptium
humi prostratum, & cum quereretur quis esset, respondit: pater
Aegyptius ego sum, seruus viri Amalechite: dereliquit me
autem dominus meus, quia egrotare cepi nudius tertius
29 quando valebam, utebatur me dominus meus, modo vero
cum me videt egrotate dereliquit me hic solus. O Deus
& quot similes huic Amalechite sunt in hac regione. O
Amalechite ethnici & infideles, quia seruus egrotare cepit,
eu derelinquitis. Aliter faciebat nobilis hic Centurio, qui
dicebat: *Lacer in domo mea Paralyticus*. Non in hospitali, nec
in ostio, sicut Lazarus. Hinc fratres deferre istud in cogita-
tionibus vestris, cor dulce, & viscera blanda & benigna in
domesticos, & alienos, praesertim qui estis nobiles. Quam
nobilis & egregius erat hodiernus hic vir, & habes domi-
nium. Nam ipse dixit: *Habens sub me milites*. Dignitas autem
& iure

& imperium non impediunt seruitutem Dei. Si enim no-
bilitas lex est regi suo fideles se praebere: quanto magis
erit Deo fideles se prestare? Respondit clementissimus Je-
sus. *Ego veniam*. Quid quare Domine dixisti Regulo: vade,
filius tuus viuit, huic vero dixit: *Ego veniam*? quia veniebat
Dominus vt homines admoneret, ne sint personarum re-
ceptores, & nihil aliud praeter virtutem magnificiant, vt
intelligent serui Dei quod quantumcumque vilibus vesti-
mentis induentur, si ad eius diuinam clementiam confu-
giant, non repellentur ab eo. Deus non recipit personas, sed
corda. Non videtis quo modo deferatur ab Ecclesia facto-
19 sanctum Domini nostri Iesu Christi corpus ad domu pau-
peris & viduae, sicut ad regem & reginam? Commoremur
hic paululum, & faciamus stationem, o vnam frequens
hic esset omnis populus vt de hac personarum acceptio-
ne agerem. Habet faber aluati, (qui vulgo dicitur, *tablae*)
properate, (inquit iudex) auferte tabulas & coburite sel-
las, ipsum in carcerem detradite. Habet faber concubi-
nam, imicite in vincula. O praueuicacis, & vis iuris ser-
uatur formicis & non Elephantibus, qui sunt brachio fortis
spiritus sanctus hortatur cupidus gubernandi: vide quid
facias homo. Noli querere fieri iudex, nisi virtute valeas
22 irumpere iniquitates, ne forte extimescas faciem poten-
tis, & ponas scandalum in agilitate tua. Attende homo qui
maxime angeris vt virga hultis habear, vt dicas: *Aparta*,
aparta, que hy 30. Vide miser quia est iudex aeternus, in cu-
ius manus deueniunt res. Quid ergo respondebis coram hoc
Domino qui vocat ad domu Reguli noluit ire, & ad huc
seruum visitandu ipse se imitaturus pater, ille est valde po-
rens & poterit mihi maxime officere. Dic, iudex constitui-
23 tur vt timeat, an vt timetur? Multi sunt ad venatione, qui
cum videant feras, prius illi belluas, quam ipse venatores
fugiant, & sic cum ad agendum irent exagitati redeunt.
Sic ambitiosi munera expetunt, ad qua non habent apti-
tudine existimantes se aliis dominaturos, & ab aliis metu-
dos esse: & tamen ipsi aliis dominaturos, & ab aliis metu-
erant, eos ipsi reuerentur. Dicebat Deus quis est homo for-
midolosus & corde pauidus vadat & reuerentur in domum
suum homo timidus ne eat ad bellum, huic detur colus, &
peates tu ita pusillanimitas, non ergo te decet hoc officiu
desine,

Eccl. 7.

Simile.

Deut. 20.

24 define virgamque pergas in infernum cum ea. Dixit Moyses. si Deus, provide de omni plebe viros potentes & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint auaritiam, & constitue ex eis tribunos &c. qui iudicent populum: & divina verba si characteribus aureis essent scripta ante oculos eorum, qui muneribus, & officiis alios praeferant, & eorum, qui praeferantur. Hoc primum hic Deus commendat, ut sint potentes, & magnanimi, non vero pusillanimes, deinde subdit: timentes Deum, & quare Domine militum non respondisti, quod dicere posuisti quare non dixisti, sanetur sed, Ego veniam ex curabo eum &c. Leproso autem statim dixisti, volo, mundare. non huic verò, Hoc fecit, quia aliter non deregerentur margaritae, quae in Centurionis corde latebant, humilitas eius ac fides, probitas ac benignitas non patefierent. Perspicuum erat Deo, quod in hoc homine erat, sed medicinam distulit ut nos eius orationem illud audiremus, cum dixit: Domine non sum dignus. &c.

Nam ex ego homo sum sub potestate constitutus &c. Sicut ego meis maioribus obtempero, & inferiores mei, mihi obediunt, sic ego credo & fateor omnia tibi obedire tanquam vniuersali Domino. Quapropter si tu imperas morbo ut recedat, sufficit ut dicas, absque eo quod ingrediaris in domum tam indigni hominis ac ego sum. Hec sunt verba quae prolata fuerunt eo quod Dominus medicinam distulerit. Qui ab hoc diuino fonte aquam voluerit haurire, haec vasa debet deferre, scilicet fidem, spem, benignitatem & humilitatem. Audiens autem Iesus, miratus est, & Christus aeterni patris infinita sapientia quid miraris? tu ignorabas illud futurum esse, cum quis miratur, illud est, quod euenturum esse nesciebat, quod si sciret minime miraretur. Miratur Deus ut nos miremur, & recordemur, hunc hominem gentilem talem habuisse fidem, & humilitatem: & siquidem nos hanc non habemus, pudore confundamur. *Simile.* Magister antequam ad lectionem accedat optimè scit quid lecturus sit, recte illud intelligit: sed quando perlegit in cathedra, miratur valde quod ipsemet dicit. Ut quid haec omnia? latebant te haec antea? quare ergo nunc miraris? ut ea discipuli plurius asstiment, & eorum memoritis magis infixa maneant. Hoc stylo vsus est coelestis hic Magister, ut haec

ut haec virtutes Centurionis magis impressae manerent in cordibus eorum, qui Deum sequuntur, cuique seruire prostemur.

Dicit vterius: Non inueni tantam fidem in Israël. O quantalaeus ab ipsius Dei diuino ore! quam confutatus manet hic error, eorum qui affirmant bellum non posse geri contra Orthodoxae fidei hostes, quia sunt verbera quibus Deus nos affligit. Nam si hoc esset verum nec in infirmitatibus medicamenta quaeri liceret, nec tempore famis quaeri aut emi triticum, & alia ad vitae humanae sustentationem necessaria: quam falsa haec omnia sunt, colligitur ex eo quod Deus eos laudat, qui in afflictionibus à sua diuina manu misis remedium quaerunt, velut hunc Centurionem & alios, de quibus in sancto Evangelio fit mentio, & quia hunc ducem, qui constitutus erat ad vindicandam regionem illam ab hostibus Christus Dominus noster non reprehendit, nec praecipit ut officium deferat: & Sanctus Lucas affirmat venisse ad gloriosum Baptisam milites, & ait illis, neminem concutiatis, nec iniuriam faciatis, & contenti estote stipendiis vestris, quos non reprehendit quod militiam sequerentur cum ipsi interrogarent, quid facerent ad aeternam vitam consequendam. Et si priuatus quisque occasionem habet ad defendendum palliū suum, si quis vult arripere: quanto maiori ratione potest Rex regnum suum ab hostibus tueri, qui omnibus viribus sanctae Ecclesiae euersionem perniciosam intendunt. Etiam certatur in hoc Centurione quantum à veritate abhorreant, qui aiunt in bello nullum posse esse bonum, & hoc falso sentientes qui hodie militare possunt esse bonum, & hoc falso rant, diripiunt & interficiunt ludunt, iurant, seque periuiriis afficiunt: monasteria & loca sacra depradantur, & post omne viciorum genus currunt, ac si famelicū equum minime demētes, & sine Dei timore quid agit fides in mentibus vestris? quam parum eius magisterio utimur? non sunt profecto haec vitia militum, nec ipsa talia secum afferunt, cum vita in ea ita periclitetur, & mors tam propinqua imminet, sed sunt vitia malorum Christianorum, qui in bellū se conferunt. Ecce hunc Gentilem, qualis erat in ipsis occasionibus,

34 cationibus, quas vos habere dicitis: pudeat vos tales esse, & cum pudore poenitentiam querite & non modo mililibus sed omnibus nobis exemplo sit hic optimus Equestris illa pietatem & misericordiam addiscamus & cum fide, atque humilitate, qua ipse ad nostrum altissimum Deum accessit, accedamus, ut nos ad poenitentiam recipiat, in nostra gratiam suam, & postea gloriam conferat. Ad quam nos perducatur Iesus Mariae filius Amen.

FERIA SEXTA POST CINERES.

Audistis quia dictum est antiquis, &c. MATTH. 5.

1 **P**rosem ego hodie sequi consilium sapientis quod dicit: ubi auditor non est, non effundat sermonem. Acturus enim sum de praecepto cui minus obediatur, quam omnibus quae sunt in Evangelio: & videtur sermonem effundere, de eo agere. Sed non ideo veritas, & sinceritas Evangelij patitur ut eius leges silentio praetermittantur. Nam quando homines eo miseriarum deveniant ut ea omnino contemnant: ostendatur Deum prohiberi & misericordiae suae respondisse: homines vero secundum culpissimos, ac flagitiosissimos mores suos fecisse. Lex est quae dicit Dominus: Audistis, quia dictum est antiquis &c. Ego autem dico vobis. &c. Quae lex est ita perspicua, ut eadem natura illam nos doceat, quia & bruta animalia habent naturalem instinctum amandi sui similia: ut Spiritus Sanctus dixit: omne animal diligit sibi simile. Voluit tamen hoc Deus praecipere, & ita opus fuit, ut resisteretur incommoda, in qua natura nostra per peccatum incidit, quae ita perdit remansit, ut hac destructione ita homines perverti fuerint, ut in tantum errorem inciderint, sicut fuit dicere: odio habebis inimicum tuum. Quicumque error in fide est, maximum malum, quia tollit fundamentum totius religionis Christianae, cui inquitur spes & charitas: sed si error in fide talis est, ut morum depravatione astringat, est adhuc periculosior, utramque enim potentiam inficit, scilicet intellectum & voluntatem, & efficit, ut homo iniquitatis viam tanquam licitam currat. Exemplum ponit Sanctus Paulus

4 corum qui circa avaritiam errant dicens, confitationes hominum mente corruptorum, & qui veritate privati sunt existimantes questum esse pietatem. Loquitur de quibusdam hominibus, qui eo corruptionis deveniant, ut avaritiam sanctitatem esse iudicarent. Ex quo apparet quam periculosa nostra sint secula, cum errores haereticorum huius temporis fere omnes sint circa morum depravationem. Olim fere omnes haereses erant de rebus attinentibus ad intellectum: si persona filij aequalis erat patris &c. Sed haereses huius tempestatis plurimae sunt de voluntatis depravatione circa sanctos mores & divinas leges, quae profunt ad inflammandam animam in divino amore: sic error circa inimicos est valde periculosus, quia charitatis est depravator: & licet modo hic error in Christianorum mentibus non sit: satis mali est quod sit practica, & eius exercitium in voluntariis. Ut ergo nos ab hoc tanto malo abducat (ait Dominus.) Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros, &c. Vique super iustos & iniustos, &c. Ut nos moveat ad observantiam huius celestis praecepti, & ut ex animo opere & verbo inimicos nostros amemus, nobis patet nostrum celestem in exemplum proponit, qui tam bonis quam malis beneficia confert. Illud supernum bonum incarnationis verbi divini quare tantum dilatum esse arbitramini: certe fuit ut operaretur quousque omnes essent peccatores: ut D. Paulus ait, conclusit enim, id est permisi cocludi Deus omnia incredulitate, ut omnium miseretur, & statim ut haec verba protulit exclamavit, illa divina exaggeratione dicens: altitudo divitiarum sapientiae & scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles vias eius. Merito certe tunc exclamavit considerans ineffabilem Dei pietatem, qui cum omnes essent peccatores & penes omnes infideles: tunc illis sui infiniti amoris maiores flammam ostendit: quando indigniores erant, qui amarentur: & hoc ut eos ad eius amorem inuiteret, & ut inuicem sese amarent. Hoc enī elegantissime adnotavit idem B. Paulus, ubi suadens infidelibus ut converterentur, (ait illis,) qui fecit caelum & terram, mare & omnia quae in eis sunt, qui in praeteritis generationibus dimisit omnes gentes ingredi vias suas, & quidem non sine testimonio semetipsum reliquit benefaciens, de caelo datus pluviam & tempora fructifera implens

8 implet cibo & letitia corda eorum. Permisse Deus ut omnes
essent mali: sed non ideo sui ipsius, & sui amoris testimonium
illis non dedit: multa in eos conferens beneficia, &
multa bona temporalia illis donans, ut hac via illos ad se
alliceret. Itaque videtur temporalibus bonis sole, plurimum
& c. plus malis, quam bonis fauere: siquidem plerumque malis
plus temporalium rerum, quam boni possident: & aperte
Psal. 80. hoc significat Dauid, dicens: Inimici Domini mendaci sunt
ei: & erit tempus eorum in secula: & cibavit illos ex adu-
pe frumenti, & de petra melle saturavit eos; id est in inu-
cis suis, qui nullam ei fidem seruant vitam protegit, & mel-
lioribus fructibus terræ illos alit: & amicos qui cum per-
montes sequuntur, panibus ordeaceis & frigidis piscibus
inuitat. Qui hæc animaduertit, maritimus quidem esse
nisi blandiatur, & cōcitetur ad imitandum hunc celestem
patrem. Etiam maxime te cōmouebit ad obseruationem
huius legis oculos in hanc vniuersi machinam conijcere.
Si enim diligenter aduerteris, reperies omnes creaturas nihil
aliud intendere, quam ut ex inimicis amicos faciant: quod
flamma vorax intendit, nisi virida ligna sibi contraria in
se cōuertere, & vnum quid secum faceret: quid aliud expo-
nunt arbores cum humorem terræ surgunt, quam ipsam
terram sibi contrariam in suam propriam substantiam cō-
uertere, & in arborem reddere: quid aliud prædicat sol
tenebras sibi contrarias destruere, & omnia lucida effice-
re: quid intendunt stomachi omnium animalium non in
carnem & suam substantiam quicquid edunt conuertere.
herbas, paleam, porra, capas, & quæcunque alia quantum
cunque cōtraria comedant in carnem curant conuertere.
Quare ergo tu homo rationis capax & consilij id non fa-
cias quod faciunt & cetera insensibilia, & rationis experiri.
Contemplantur sanctos Angelos Dei ministros, vide quam
solerti sint ut rationes quantant, quibus peccatores ad se
attrahant, & si quidem tu speras inter Angelorum choros
ingredi, incipe iam nunc Angelorum munus exequi: mor-
dos & artes inuestiga ut inimicos tuos ad te attrahas.
Quod si hæc omnia te non mouent, commouere saltem
videns quod præpotentissimus Deus cui omnis rationa-
lis creatura plurimum debet, absolute hoc tibi imperat dicens:
Ego autem dico vobis id est præcipio. Christiano nihil plus
opus

opus est quam quod sciat Deum aliquid velle, etsi difficil- 12
limū, in arduis enim vult diuina Maiestas nobilitatē & vir-
tutem hominis experiri, & eius animi magnitudinem co-
gnoscere. Ideo sancti Prophetæ huic in fallibili verbo in
suis prophetiis innixi sunt, ut passim dixerint, Hæc dicit
Dominus: quasi dicant, faciendum est, quia dicit, & præci-
pit Dominus. Hoc fulciebatur Dauid ad ardua & difficilia
comprehendenda cum dicebat: Propter verba labiorum
tuorum ego custodiui vias duras. Quando Deus præcepit
Moyse ut serpentem cauda comprehenderet, dixit ei: Ap- 13
prehende caudam eius, fugiebat. Moyses rem tam me-
tuendam & horribilem, ut colubrum, Et simul ac Deus
præcepit ut comprehenderet eum cauda, etsi difficile erat,
statim fecit. Videte obedientiam Moyse, qui vno verbo,
quod Deus præcepit illi caput submisit, manum extendit,
& cauda colubrum apprehendit, etsi grauissimum illi vide-
batur, sibi tamen metipsi vim intulit, & eum manu arri-
piens vidit esse virgam. Sic iusti propter Dei præcepta dif-
ficilissimas res aggrediuntur. Potens autem est Deus ut ra-
bificas & venenosas res in dulcedinem obediētibus com- 14
mutet. O Iesu, quam asperum & horribile erat præcipere
ut serpens cauda apprehenderetur? quid Domine inimi-
cum meum ego complectar, & cum blandite illum allo-
quar, tam mordacem colubrum, qui; tam horribile ve-
nenum ore vomit, cum sit res quam ego tantum execror.
ita. Sic enim ego volo. Et aduertite, quod non modo ser-
pens Moyse non obsuit, verum illi fuit in arma, quibus
Dei offensores destruxit, & maximam coronam adeptus
est. Amplectere frater inimicum tuum & cernes quam
non sit inimicus, sed virga. Arripit pater virgam ut filium
suum puniat, videbis puerum, qui non in virgam, sed in
patrem oculos conicit, manibus tamen erectis & metu 15
percellus vultum patris sui intuetur ut eius furorē toto
suo conspectu mitiget. Eia fratres, oculos conicite in æ-
ternum patrem, attendite quod inimicus vester est virga,
qua hic iustissimus pater vos cedit & punit, genua flectite,
manus extollite: & patris aspectum intuemini, ut vestri
misereatur, iramque suam mitiget. Hæc est hominū amen-
tia, in virgani oculos coniciens & non in patrem, inimicos
intuemini, qui vos persequuntur, non autem Deum, qui
Tom. 1. d. hoc

16 hoc permittit. Christum etiam Saluatorem mundi iussit
Esa. 53. pater percuti: percussum à Deo vocat, & te etiam percu-
ti iubet, sinens vt homines te flagellent, nec tamen te
hæc cõsideras. Attentius in Deum oculos conficiebat Da-
uid cum dixit, Pro eo vt me diligere deus habebat mihi
Ego autem orabam. O si aliquantulum de Deo cognos-
ceretis, quomodo hoc facere addisceretis. Sed omnes ve-
stræ cogitationes sunt in virga. O quis hæc virgam infin-
geret! o quis hunc hostem destrueret ab eo supplicium
sumens! virgam hanc frangamus, hostem hunc nostrum
euectamus. O terribilem infantiam! quid? Desine Deo
alia virga, atque etiam loco huius quæret lignum crassius
quod infringere non possis, quæret hostem fortem, à quo
tibi cauere minime possis, litigabas cum homine vili, &
abiecto, suscitabit Deus alium potentem & diuitem al-
terius quem minime possis præualere. Quapropter esto
patiens quando Deus te verberat virga sua, & illam am-
plectere, siquidem virga Dei est. Concitauit diabolus
Chaldeos & Sabæos, vt omnia bona Iob diriperent cum
sacultate Dei: volebat enim demon vt Iob arbitrareretur
Chaldeos diuitias suas sustulisse, non verò Deum: & sic in
illos irasceretur. Iob autem patrem & non virgam aspe-
xit dicens: Dominus dedit Dominus abstulit, sicut Domi-
no placuit ita factum est, sit nomen Domini benedictum.
Nec Chaldei, nec Sabæi, nec demones sunt, sed virga
quidam Dei. Væ autem illi qui est instrumentum iræ Dei.
Ideo tñm Deus vocauit regem Syriæ virgam furoris sui
dixit Væ Assur virga furoris mei, id est, Væ Regi Syriæ
quem ego assumpsi in instrumentum, & virgam concita-
tionis meæ. Postquam populum suum rebellem hæc vir-
ga flagellauerit, ipsam etiam regem puniet, id est, infir-
mus dicit Elia: & erit cum impietuerit Dominus euersa
opera sua in monte Syon, & in Hierusalem, visitabo super
fructum magnifici cordis Regis Assur, & super gloriam
altitudinis oculorum eius. Ego (inquit) puniam opera su-
perbia cordis Regis Syriæ & elationem oculorum eius.
postquam eo vltus fuero tanquam virga ad attingendum
populum meum. Quæcirca non oportet tyrannum lac-
tari quod potestatem habuerit nocendi proximis suis, cum
omnia & ipse suo tempore soluturus sit & afflictus, etiam
rationi

rationi consentaneum est, vt persecutorum suorum miserean-
tur, & maxima dulcedine, & amore cordium suorum eos in-
tendant, ad cognitionem tyrannidum suarum inducere:
ne in tantam Dei indignationem incidant, & ad hoc, &
complementum huius diuinæ legis, non sufficit vt inimi-
cos corde & visceribus amplectamur, sed ideo postquam
dixit: Diligite, addidit, Beneficite hi qui oderunt vos.
Inter bona, quæ inimicis vestris potestis facere minima
sunt, eos alloqui, familiariterq; tractare. Qui vero ne ver-
ba quidē illis vult prestare, quod est minime omniū bo-
norum, quæ alia eis bona faciet? Quod si te excusēs dicens:
inimicus meus est homo male familiaritatis, nolo ab illo
contaminari sua cõuersatione, bonū est, nihil aliud à te po-
tatur quā vt eū illo loquaris, eūq; sicut proximum tractes,
ea tantē cautione, ne tibi oblit. In Isai. legitur quantū ex-
petiit S. Iacob vt pacē haberet eū Esau, & quomodo om-
nes modos possibiles quæsiuit, quousq; eū adeptus est, la-
chrymis, orationibus, donationibus, & humilitationibus.
Impetrati autē pace noluit eius cõuersationē, eō quod ef-
fer vir iniquus Esau, qui tetigerit picē inquinabitur ab ea
nec hoc illi dixit, sed quæsiuit picē inquinabitur ab ea
cum eo irēt dicens: Nolle Domine mi quod paruulos ha-
bēā teneros, & oues & boues fortas, necumquā si plus in
ambulatio fecero laboraro morietur vna die cuncti gre-
ges præcedat Dñs meus ante seruiū suū, & ego sequar pau-
latim vestigia eius, videre prudentiā docti ab Spiritu san-
cto: quā occasione inuenit rā rationabili, vt enim eo non
irēt & ab eo segregaretur. Sic vos debetis consentaneas
occasionēs querere, vt à malis recedatis: ita vt ipsi non
scandalizēt. Ve nos incitent ad executionem huius tam
sublimis virtutis, nobis proponit diuinus Magister præ-
tium mirabile cum dicit, *Et sicut filij patris vestri, qui in car-
te est.* O mortales, quorum pectora dignitarum sitis diuitia
rumq; fames exagitat, properate festinanter: ecce patet
via ad impetrandum honorem, & vtilitatem simul (vt Hi-
spanē dicis) [*Tudo en vn ficio.*] Si diligitis & beneficis
inimicis vestris, filij Dei eritis: & equus maior est honor
quod si estis filij Dei eius heredes eritis, & quæ maior vti-
litas esse potest. Quare ergo tantorū bonorum cupiditate
non inflammanini: quare non incitantur corda vestra
d 2 ad tam

32. limites transgredi. Non contentus est S. Paulus desiderare, ut in hac virtute sanctos imitemur, sed vicerius processit dicens: scire etiam supereminentem scientiam charitatem Christi. Ut nobis concedat aternus pater imitationem supereminentis & ineffabilis Charitatis scientiam Iesu Christi: quemadmodum enim immensurabilem habuit scientiam, sic habuit etiam & charitatem, & illa inflammatus primam lectionem in cathedra sanctae crucis legens dixit: pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. O Christe humane vite Redemptor, dulcissime nostrorum animarum amor, quare Domine mi, non misereris membrorum tuorum, quae ita sunt lacerata & disuncta & miseret te inimicorum tuorum, qui adhuc non sunt conuersi non deprecaris aeternum patrem ut dolores tuos mitiget, & exoras ut peccatoribus parcat. O Domine, lex praecipiebat ut delinquens dentem pro dente, pedem pro pede, oculum pro oculo, vitam denique solueret pro vita: quare ergo tu o maxime Redemptor noster crucifigentibus tuas diuinas manus, alias largiris, obsecrationibus tuos lacrimatos oculos, alios praebes, & inferentibus tibi mortem tu vitam praestas? O charitatem inaudito insinuatam amore! o supernam orationem! o petitionem nouam, in orbe nunquam auditam! Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. Non te regem voco, ut eos opprimas non dominum, ut affligas, non iudicem, ut condones, sed patrem: voco patrem (inquas) voco quod est nomen pietatis ut eorum miserearis. Pater aeternae ignosce illis, pluris enim affectu animarum earum vitam, quam meam corporalem mortem. Parce illis pater mi, satis est enim & iustus ut plures facias charitatem, qua ego pro illis morior, quam iniquitatem, qua ipsi me crucifigunt. O pater sancte dimitte illis siquidem ego qui sum in iniuria affectus quicquid ad me attinet ignosco, quare & tu pater mi quod ad tuam iustitiam spectat non dimittes? o pater adiutor clementiae parce illis, quia cum primum dixeris, COLUMBA tu es, similes est lex verus, & introducta lex gratiae, & est dilectio. [Quae in ley de gracia aya del gracia y en ley de amor aya amor.] Dimitte illis pater eterne, siquidem in deserto Aram cuncto populo Iudaeo pepercenti: quia Moyses & Aaron tibi obtulerunt, quare modo non ignosces, siquidem ego non thus, sed me ipsum crucifixum tibi offero o pater

pater clementissime vide hoc corporis mei thuribulum, vndique perforatum & laceratum, ex quo non fumus, sed copiosissime exilit sanguis. Per hunc sanguinem, per haec crudelissima vulnera, per has pulsimas lacrymas, per haec atrocissima tormenta, per hanc durissimam mortem, denique per ardentissimum amorem, quo omnia haec patior, te exoro amantissime pater, ut illis velis ignoscere. O diuine Magister quam saluiferam doctrinam in ultimo vitae tuae termino nos docuisti, ut illi, qui eam non didicerunt, & sequutus fuerit. Quis deinceps fratres mei in suo peccatore odium audebit recedere? quis iam os aut linguam habebit ad expostulandam iniuriam, aut ad querendum coram iudice? Per viscera pulsimae huius celestis Magistri, & per illam supernam mansuetudinem, qua pro nobis in cruce mortuus est vos rogo humiliter ante omnes prostratus, ut in hunc minutissimum agnum oculos conuertatis, & ad eius imitationem omnes iniurias dimittatis, & pacem cum fratribus vestris componatis, non enim accessistis ad tractabilem & accessibilem ignem, & turbinem, & caliginem, & procellam, sed accessistis ad sanguinis asperersionem, melius loquentem quam Abel, ait S. Paulus. Non accessistis ad illa fulminato-nitrua, & fulgura, quae visa & audita sunt quando Moysi data est lex: sed accessistis ad effusionem sanguinis Iesu Christi, qui clamat, & omnibus peccatoribus veniam deprecatur. Ad hoc accessistis, siquidem in eo baptizati estis: & oportet vos facere sicut ipse facit, & veniam postulare inimicis vestris: non sicut sanguis Abel, qui vindictam & supplicium petebat. Quod si dicitis: sunt haec leges in seculo [Quae per basilon auemos de dar palos, por palos auemos de dar muerte.] Quas nisi obserauerimus infames & dedecore reputabimur. O miseri homines, qui vos tam inhumanis captiuitatibus reddidit seruo. Dicite in hora mortis vestrae iudicandi estis a Deo his legibus, an suis legibus profecto. Ergo facite vos furdos legibus Sathanae, & dissimulate hunc seculari vanitatem si illi non intelligerentis. Quia spiritus sanctus interpretior est sapientia parua gloria ad tempus stultitia. Hic sapientia & gloria sunt in obliuio: stultitia vero & parua in nominatio. Itaque sic ordinandum est: stultitia parua ad tempus, est praeior sapientia & gloria, id est prudentissimum est aliquando hominem stultum.

16 eum deserant. Vult Deus ut animaduertatur quantum illi ames, & quantum sanctitatem diligas. In hoc enim cognoscitur, quod pro nulla difficultate Deum ac virtutem relinquo, & licet peccatoribus tormenta & labores non desint, si cum ipsis non exeant à peccato, & ad meliorem vitam sese recipiant, erunt tanquam perdices, quas prius in prunis calefacis, ut postea melius amentur. Hic eos calefacit Deus, laborum prunis, & quia hac Dei admonitione non vti fuerunt, postea in igne æterno crudelius excruciantur.

Simile.

17 Est etiam maxime considerandum quod dicit Evangelium, scilicet, quod *vidit discipulos suos laborantes in remigando, erat enim ventus contrarius eis.* ipsi quantum ex se poterant, animabantur. Et in hos, qui omnem, quam poterant diligentiam adhibebant, Deus oculos coniecit: hos inuenit Deus, & his occurrit. Timidi, & pusillanimes qui in laboribus & contradictionibus deficiunt, & deficiunt, nec se ad tolerandum incitant, hi non sunt digni diuino auxilio. O quot sunt hodie in vrbe huiuscemodi qui in primo conflictu & contradictione deuinctis manibus, tenta-

Vegetius. tionibus tanquam superati succumbunt. Vegetius de militari affirmat, quod qui habitant in calidissimis regionibus, ubi sol nimis eos comburit, etsi tales sagaces & artificiosi esse possunt, magnanimes tamen & robusti esse nequeunt. Animi enim magnitudo & robur à magna sanguinis abundantia dimanat, & in his est omnino sanguis exortus, & comminutus nimio solis ardore. Vita secularis est terra, nimio solis concupiscentie ardore concremata, de qua dici potest quod dixit Eccles. Tripliciter sol exurens montes & radios igneos exuffans: sicut hic sol materialis

Eccle. 43.

Simile.

19 inflammas terram, mane & meridie, & vespere illa exsiccatam & inflammatam relinquit sic triplex ardor, scilicet, ira, auaritia, & luxuria, miseram animam comburunt, quibus flammis humor spiritualis consumitur, & gratie deuotionisq; spiritus attenuatur iis, qui seculare vitam degunt, & ita exanimis & debiles manent, ut ne minimis quidem temptationibus & laboribus resistat. O æterne Deus quam miserabilis est visu pusillanimitas filiorum huius seculi, qui ex nulla re sciunt reportare victoriam. Equi sunt huius cognoscuntur sicut incolæ illarum calidarum regionum, qui in capillis cognoscuntur & in

colore.

colores sunt tortis & crispis crinibus, nam præ nimio solis ardore non possunt extendi, & sunt nigri sicut carbonēs. O miseri peccatores, quorum hæc sunt insignia, & exterius cognoscitur, quales vos interioris sitis, cogitationes, quæ sunt animæ capilli versus se inclinate, omnia in suam vitiatem reflectuntur. Nihil aliud cogitant, nisi quomodo edant, in quibus delectentur, quomodo in amplissimos dignitatis gradus efferantur, &c. de his dicit S. Paulus: Omnes quæ sua sunt quarunt, non quæ Iesu Christi, & exteriori

Philip. 2.

apparentia, & colore interiorem miseriam demonstrant. Demigrata est facies eorum super carbonēs, nigriores sunt carbonibus. Rectè dicit, nigriores, quia carbonēs in igne reducti, conuertuntur in prunas: hi verò in tribulationibus constituti nigrescunt, & magis ac magis frigescent. Hi nigri carbonēs sunt qui aduersis ventris nesciunt remigare: sed se temptationum procellis submergi parantur. O iusti, cuperate, confortamini ad remigandum, quia bonus Iesus vos cernit, & in intuitu est Deus. A dextris est mihi ne

Thre. 4.

21

cum aduersitatibus reluctantes, ut quando in terra ventum decessent, de cælo Angelos mitteret, quibus cum Iacopotamia qui cum illo luctaretur. Mysterium quoddam est habitandum cælum, dicit: Dicam Aquiloni, affer mihi filios de longinquo, id est, da mihi filios tuos, qui habitent cælum. [Vala me la sanctissima Trinitas, passays por tal cosa]

Psal. 17.

Quod ex Aquilone prodeant filii in cælum? De aquilone ipse filios afferat ad cælum, nunquam audiuimus, non? Modo igitur audieris. Aquilo est diabolus. Quod ergo hic filios Deo det admirabile est. Potius experimur illum die noctuq; nihil aliud curare, quam ut animas in infernum detrudat: hic igitur quomodo dabit filios Deo? Dico quod diabolus suis laqueis & tætionibus facit, ut aliqui ad cælum sanctiores ascendant. Vultis hoc videre? quis fecit ut Aegeas S. Andream torqueret, quis fuit in causa ut B. Laurentius & alij sancti cruciarentur diabolus. Ergo labores à demonio acquisiti sunt in causa, ut sancti martyres in

Genes. 32.

Isa. 43.

22

23

cælum

- 32 mas ab spiritualibus hostibus victorias reportaueris, & ex maximis tērationibus victor euaseris ne te securum exilimes, parue enim tribulationes sufficiunt ad te prostrandum, & sic semper cū timore viuas, à Dei diuino gubernaculo pendens. Etiam hoc permittit, vt quando te à paruis tērationibus superatum videris: cognoscas quòd si magis superasti, ex eius potentia hoc processit, & non ex tuis viribus, & sic magis glorifices supremam illius maiestatem maiori cōtempitu & humiliatione tui. Aduertite etiam Num. 20. hoc, quod contigit Moyse, vt scribitur in Num. cui iussit Deus, vt aquam de petra educeret, & quo tempore illa voluit percutere, dubitauit, dicens: Audire rebelles & increduli, num de petra hac poterimus aquam euicere? quòd si locutus est, suam incredulitatem ostendit, quando enim in Aegypto tanta miracula operatus est Dei imperio, aquam sic locutus est, sed omni cum fiducia adimplebat, quòd Deus illi praeceperat: non dicebat, num poterimus ranas educere de fluuijs? & sic de alijs, sed absolute obtinebat. Et ideo illic in eodem capite reprehensus est ipse, & eius frater Aaron à Domino, dicente: Quia non credidistis mihi non introducetis hos populos in terram, quam dabo eis. O rem stupendam, quòd homo, per quem Deus tot mirabilia operatus est, & qui ita Dei omnipotentiam & eius verba expertus fuerat, in re tam leui modò dubitaret, ac deficeret, vt attendatis vtrum iure optimo dixisset.
4. Cor. 10. Paulus, Qui se existimat stare, videat ne cadat. Humilior ergo fratres mei in conspectu diuinæ Maiestatis instantissime eum oremus, vt non modò nobis bene impere, sed etiam in incepto vsque ad finem & consummationem vitæ perseuerare concedat. Qui enim perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Perseuerantibus enim gloriæ corona præbatur, ad quam nos perducatur Iesus Christus filius, Amen.

DOMINICA PRIMA IN
QVADRAGESIMA.

Ductus est Iesus in desertum à Spiritu, &c. MATT. 4.

PRIV. fuit Iesus Christus Dominus noster baptizatus, postea ductus est ab Spiritu sancto in desertum.

aper hoc vobis volo dicere rem valde necessariam. Con-
tingit aliquibus peccatoribus securos esse quia orant, quia
ieiunant, quia aliquas lacrymas coram Deo effundunt, &
denique quòd aliquod bonum operantur. Et est verissi-
mū quòd interim non proponunt vitam corrigere secun-
dum statum suum, & cū Deo verè & fideliter non agunt,
hæc quies conscientie & cordis molities omnes sunt fal-
sæ, & non ex Deo. Vt enim dicit Iob, quæ est spes hypo-
nipotentis delectata & oratio eius est mendax, qui pro-
prium orationis est falsam iustitiam labefactare. Iob. 2. 4.
Prou. 18. Iustus in principio orationis accusator est
sui. Experientiam certam habemus, quòd lux primū
manifestat vniuscuiusque figuram: ex quo aperte patet,
quòd qui se non agnoscit hic defectus suos non intelligit,
sed potius seipsum iustificat, quia non accessit ad Deum
in veritate & equitate Christiana. Nam sicut dicit Sanctus
Ioannes: Deus lux est, & tenebre in eo non sunt vllæ. Etia
est catholica veritas nos à Deo, pro sua infinita misericor-
dia tanquam filios à patre tractari. in Apoc. Quos amo-
r-arguo, castigo, Et ad Hebr. Flagellat autem omnem fi-
lium quem recipit. Tanquam filius vobis offert se Deus,
quæ dulcia verba sunt hæc bonis, siquidem se Deus illis
offert tanquam patrem, & quàm amara iniquis, quando-
go officium boni patris est, filio suo defectus demonstra-
re, & ipsum corrigere: certum est igitur orationem eius,
qui ex oratione tranquillior & cōscientie quietus exit, men-
talem fuisse & non veram, qui in confessione scrupulum
habuit rerum leuissimarum, & valde communium etiam
visis probis, & alios defectus satis notabiles præterit. Ac-
ambitionis, à qua possidetur, & non habet scrupulum
habet, desiderij officiorum, & petitionis secularis, quam
quòd alium plus non æstimet, rationum, quibus ea expetit,
sua posse vti, & hypocritis ac fictionis, inuidie & murmu-
rationis de eo, q. secū cōpetit aliquid odij, quòd habet in il-
lū qui in sua præfessione sibi nō fauit, & qui ipsum nō lau-
dat, & quòd curat eum abiicere, & quòd tumultus & sedi-
tiones

- 3 tiones cōcitor, & eas sequatur. Et cū multis ex his imperfectionibus contaminetur, quiesca & tranquilla cōscientia vivit, & sic diuina recipit sacramenta, prophana ac renouam degens vitam: quid de hoc dici potest, nisi quod eius oratio, cordis blandities, & satisfactio omnes sunt diaboli fraudes & incatationes? Si enim fideliter ac sincere ad eum qui est lux accederet, suam ei figuram demonstraret, & qui est pater misericordiarum, & Deus totius cōsolationis eas imperfectiones in intrinseco cordis eius reprehenderet, vt saltem conscientia moribus cruciatus remedi quateret. Quapropter vos oro per sanctissimum baptismum, & per virtutes, quae in illo infunduntur, & per Spiritum, qui eas communicat, vt Christiana requiritate accendatis, quod qui ita se iustificatos putabant, vt domum filii non intrarent, (quod ad maximum esset peccatum veniale) ipsi non habuerunt scrupulum, dicentes: Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum: nec cū dixerūt maxime vociferationibus: Crucifige eum: nec ei populo persuaserunt vt peterent: Non hunc, sed Barabam. Atque iterū rogo, vt animaduertatis, quod ij qui peccatum iudicauerunt triginta argenteos in ararium publicum mittere, nō habuerunt scrupulum emendi sanguinem christi.
- 7 *Matth. 23.* festinatque iustitiae cōsummati viri. Ipse enim qui eū transiit veritate cōpulsus hoc cōfessus est, dicens: Peccati sanguinem iusti. Cui ipsi responderūt: Quid ad nos tu videmus? Quamobrem fratres mei valde timeamus & attendamus, quod affectus & proprius amor tantum apud hominem cor valent, vt efficiat quod bonum appareat malum, & e contra. Quocirca non nobismetipsis fides est adhibenda, sed vnusquisque vitam suam moderetur secundū vitam Iesu Christi.
- 8 *Rom. 8.* hoc enim est mediū praeordinatū à Deo, vt ait S. Paul. ad Rom. Quos praeleuit & praeordinauit cōformes fieri imaginis filij sui, & sic animaduerte quid sibi desit. Ad hoc accipimus cū deuotione illud Psal. Illumina oculos meos ne vnquā obdormiant in morte, id est, ne cōmoris in peccato illud non sentiam tanquam qui dormit, & sic cum ipso tutus sim. Etiam frequenter in ore feramus illa notabilia.
- 9 *Psal. 128.* summa verba David. Deus meus illumina tenebras meas. Hoc omnia dixi occasione illius verbi. Tūc quo incipit cap. 4. S. Matth. Tūc ductus est Iesus. Tūc quando iam baptizatus

tus fuerat, abiit in desertum ad ieiunandum, orandum, & lacrymandum pro nostris sceleribus, docens nos in hoc, quod omnia nostra ieiunia, & orationes, ceterique virtutis actus in bona conscientia & puro corde oportet fundari, aliter enim edificium erit erectū super falsum fundamentum.

Ante igitur: *Ductus est Iesus a spiritu in desertum.* In eremum ducit plerūque Spiritus sanctus electos suos. In hoc manifestatur qualis sit voluntas eorum, qui a spiritu Dei possidentur. Illi in quibus diuinus spiritus dominatur, sic coelestium rerum contemplatione capiuntur, & ita fecerunt de eis agere desiderant, vt quicquid eos ab hac sancta conuersatione possit abstrahere, ab illo magis abhorreant, & accuratius fugiant, Pruna accensa quae in sinu est, impossibile est quod carnem non comburat, & vestes male olere faciat: sic non potest Spiritus sancti ignis commorari in anima, absque eo quod ei Dei desiderio flagrare editis de se bonum est, & tamē vobis amarū, & luti saporem videtur, signum est quod in vobis humorū nimia abundantia est: sed postquam res in vobis humorū nimia abundantia consumpti sunt, signum est quod praedominari. Christianum, cui Deus amarus, & coelestium videtur sine sapore, verisimile est a spiritu diuino multum abesse: sed postquam res sanctae vobis id quod sunt, incipiunt sapere, & seculares res sanctae vobis id quod sunt, vobis sapiunt, magnū est indicium praesentiae Dei in hac anima. Dixit Deus Moysi: ego ero tecum, & hoc habebis signum, quod miserim te, cū eduxeris populum meum de Aegypto, immolabis Deo super montē istum. In hoc cognoscēs Deum esse qui loquitur tecum, & te ad hoc negotium mitti: quod quando exieris cum populo meo de Aegypto, offeres Deo holocausta super hunc montem. Hoc signum illi datur, quia est maximum ad cognoscendum vtrum anima exierit iam ab Aegypto, & fidenter cū Deo tāt. Antea sacrificabas Idolis in Aegypto, modō verō iam in deserto immolabis Deo. Vt sicut antea honorē adorabas, pecuniamque & seculares dignitates, ludum, sensualitatemque venerabaris, & propter haec Idola Deū omnino obliuisceris, nunc horum omnium anima obliuiscatur, & eorum

- 13 & eorū saporem amittat, solumq; Deum sapiat ipse enim solus saturat, & huic soli se commendat, cum hoc Domino se consoletur, cum hoc lateatur, illi amoris sui, curarum, desideriorum, cogitationumq; suarum offerat sacrificium. Renuit consolari anima mea, dicebat David, & rationem reddit, quod mundanis rebus se non consoletur. Memor sui Dei & delectatus sum. [*porque tenia erat os y consolaciones de Dios.*] Hec est voluntas verorū seruorum Dei, & apud me non sunt multum sancti amici platearum, & qui multis negotiis se tradunt: hęc enim interiorem
- 14 Dei conuersationem distrahunt. Sanctos, qui gaudent esse in populis, soliorum amicos, cupidos in regis commorandi, non multum securos iudico. De aliquibus hominibus dicebat S. Paulus, Habentes speciem quidem pietatis, virtutē autē eius abnegātes. ex his enim sunt qui penetrare domos. Condicio verorum sanctorum non est ea, sed sic Deum sapere, & eius familiaritate tantoperē delectari, ut omnem humanam conuersationem cupiant relinquere, & in speluncam se immittere, ne hoc Dei consortium amittant, quod si ab hac intima conuersatione aliquando
- 15 recedunt: hoc propter proximorum vilitatem faciunt. Sanctus Hieronymus in eremo plorabat distractionem cogitationum suarum. S. Basilus in solitudine conquerabatur, quod nedum ibi à seipso posset liberari: & sane multi qui perfectiores quā hi volunt existimari, cum tamen homines eos videant inter maximos fluctus, tumultus, & ambitiones terrenas immisos. [*Ya me contentaria con que fuessemos hombres de bien y temerosos de Dios, que porra sanctos mucha nos falta.*] Dicit viterius: *Ut tentaretur à diabolo.* Quia fortiter à diabolo tentandus erat: ideo se in deserto contulit. Voluit ut tentationes ibi essent, vbi minor esset occasio ut haberent effectum: quia tentationes future erant, gula, inanis glorię, & cupiditatis, voluit solitudinem eligere, vbi non essent cibi, qui appetitum inuitarent, non homines qui ipsum laudarent, non denique pecunie quę ad cupiditatem inuitarent. Hoc autem non pro se, tam securus enim in ciuitate erat, quā in deserto, sed fuit ad nostrā exhortationem, quia in tentationibus diaboli, quod potissimum possumus eligere remedium, est occasionem fugere, aduertentes quā callidus sit hic

fit hic hostis, qui etiam in deserto vbi nō erāt nisi lapides, 17 ex ipsis lapidibus tentationem protrahit, quia rareret vbi essent occasiones. Perpendit sacra Scriptura, quod quando Deus introduxit filios Israel in terram promissionis, non duxit eos per viam terrę Philistinū, sed circumduxit per viam deserti, quā est iuxta mare rubrū, si enim se hostibus obfessos viderent, viamq; patefactam aduenterent, ut in Aegyptū reuenterentur, facili redirent. Duxit ergo eos per viam maris rubri, ut cum in medio essent mari, & se sine possibilitate redeundi cernerent, vterius progredierentur, etiam si per medios hostes essent transituri. Re- 18 medium est approbatum & traditum à sanctis, quod nos à periculosis rebus abstrahimus, ut adueniēte tēratione non inueniamus ineptos & sine possibilitate ad indulgendum ei, licet velimus, & sic facilius homo eam superat, & in virtute progreditur. Qui est vbi luditur, facili ludendi cum venerit tentatio, ab illa vincetur, siquidem prę manibus habet occasionem, &c.

Cum ieiunasset. Vna ex virtutibus, quibus diabolus potissimum impugnetur, est ieiunium: quia subtrahit ab eo iurisdictionem, & eam paulatim dat Deo. Dicebat David: 19 Quod est remedium ut me diabolus non inueniat? Responder: Operui in ieiunio animam meam, &c. Venit diabolus ad te, & nō inuenit: es totus cooperatus & consumptus ieiunio. [*Pierde os de vicia.*] Maxima sunt cōmoda, in præfatione Missę loquens cu Deo, & dicens: Qui cor largiris & pręmia. Et ut ieiunium sit bonum, & sicut decet, vna ex præcipuis cōditionibus, quę ad illud requiruntur, est: 20 gratus. Et quod sit istius rei præmium, adnotauit Sanctus Hieronymus in epistola ad Eustochiū de seipso scribens: Cum multos annos, domo, parentibus, sorore, cognatis & propter regna cœlorum me castrissem, Hieronymus tam miratus sum, diuini viri tale verbum legenti, quā difficilis illi fuerit à lautis cibis abstinere, quā diuinas, propinquas

- 21 pinquos, patriam, vnamque: quæ habebat sorore relinquere, quæ omnia in mundo pretiosissima solent reputari, cuius rei ratio est, quia hæc cito obliuioni traduntur, sed opiparos cibos quotidie caro expetit, & idcirco tam pauci sunt abstinentes, & qui ieiunent sicut decet. Quapropter dicebat
- Theodore. S. Theodoretus, quod verum ieiunium est perpetua indigentia, ut ita homo prandeat, ut tota die sit famelicus & debilitatem sentiat. Verum, significat ibi, perfectum, perfecti ieiunantes curant in quantum possunt hunc diuinum Magistrum imitari, qui quadraginta Dies integros in illa aspera solitudine commoratus est. Illic dormiebat optimus Iesus in nuda humo, absque loricibus, & absque tegumento villo, supposito lapide capiti. O Domine quis poterit numerare labores, quos illic perpessus es in medio hyemis ad frigus, & pruinas, ventis ac tempestatibus concussus? O Deus eterne Muectaris, quis in illa solitudine te reperiret, aut quis in tua sancta societate vna die esse mereretur? O quis videret tuam feruentem orationem, in qua dies noctesque consumebas semper pro predestinatis Patre rogans, & quis lachrymas tuas ac suspiria intueretur, quæ pro hominum salute fundebas prius Domine in deserto lachrymis nos ablucere voluisti, quam in cruce sanguine lauare. Disce O filij Ade ex hoc diuino duce quomodo preliaturi sitis, ut victoriam reportetis. Benedictus dominus Deus meus
- 22
- 23 minù salute fundebas prius Domine in deserto lachrymis nos ablucere voluisti, quam in cruce sanguine lauare. Disce O filij Ade ex hoc diuino duce quomodo preliaturi sitis, ut victoriam reportetis. Benedictus dominus Deus meus

Psal. 43. qui docet manus meas ad prælium, dicebat David. Lachrymis, orationibus, asperitate, solitudine, ieiunioque pugnaui & experiemini quanta cum victoria euadatis. Recolligite vos his diebus in vestris sacrariis, negotia expellite. à malis consuetudinibus separamini, ad hoc enim sacrosanctum hoc tempus institutum est, &c. Heu quantum est hic plorandum propter quod tam raras victorias à Demone reportamus, atque ita triti sumus.

Die ut lapides isti, &c. Dicunt nonnulli quod hic Christum Dominum tetrauit diabolus, ut de Deo murmuraret, quasi irridens fiduciam & fidem quam in illo habebat. Die ut lapides isti, &c. Quasi dicat, magnam curam habet Deus de te, cui seruis, & propter quem in hac solitudine moreris, qui alium victum tibi non præbet præter lapides. Et cum ipse fixerit in tuo baptismo te filium suum esse, in quo sibi bene complacet, manifeste patet illum nolle te felicitasse, nec

lisse, nec te talem habere, cum nullam curam de te habeat, quin aliter quid tibi ad vesendum det, animaduerte: ego enim nihil video præter lapides, & si quidem nihil aliud tibi dat, dic ut lapides isti panes fiant. Hæc omnia nihil aliud fuerunt, præter quam Iesum Christum inducere, ut de Deo detraheretur, & de eius providentia liberet nos Deus à tali tentatione, aut saltem ne in illam incidamus, quod deueniat quis ad detrahendum de operibus Dei. Ingens malum. Etiam est maximum malum illorum famam ledere, qui in terra sunt Iuoc Dei, qui sunt ecclesiastici, & religiosi, hoc enim omne est esca apta, ut ignis Lutheri inflammetur. Mos est enim hæreticorum religiosorum vitas, habitus, ceremoniasque mordere, & de eis semper maledicere. Ignis quem auditis in illis miserrimis regionibus inflammari applicatur maxime huic somiti, & escæ detractionis ac murmuracionis de seruis Dei. Atque idcirco hæc est vna ex maioribus tentationibus Daemonis, curare ut maximus murmurator sis: ex maximo enim detractore solet maximus effici hæreticus. Alij communiter dicunt Iesum Christum verum Deum, & idcirco illi dixisse: Die ut lapides isti panes fiant. Modus est enim Dei in operando, dicens Deus: Fiat lux, & facta est lux, &c. Valde notanda est astutia Sathane, quomodo incipiat à rebus humilibus & paruis, ut illac aditum reperiat ad maiores, ut patet hoc in loco, ubi aperte cernitur, quod prius quam Dominum nostrum Iesum Christum tentaret vanitate, cupiditate, ac idololatria, ei suaserit ut lapides in panem converteret. Ideo Diuus Paulus nos admonet sic: Non circumueniamur à Sathana, non enim ignoramus cogitationes eius. Id est, ut nos seruemus, & discenter eueniamus ab obfessionibus, & ab eius calliditate & astutia, quæ (ut David affirmat) difficillima est intellectu. Parauerunt (inquit) sagittas suas in pharetra, ut sagittent in obscuro rectos corde. In obscuro (inquit) quia curat Daemon tentationes abscondere, ne tentationes videantur, nec aliud ipse expetit, nisi ut paruam sibi aditum patefacias, ut hac via omnino te destruat. Quapropter ne passum quidem in anima vestra illi detis, quem si

16

27

Gen. 6.

2. Cor. 2.

28

Psal. 10.

29 quem si dederitis, ille nihil plus desiderat, in Gen. per
Gen. 39. spicue ostenditur, quomodo Sathanas iustum plurimis ten-
tationibus circumdet, nisi enim hac tentatione illum supe-
rauerit, saltem illa aut alia tentatione possit vincere. Patet
vix Sanctus Ioseph ex vna tentatione euaserat, ut fuit à fra-
tribus suffocatus, cum iam aliam maiorem ei diabolus para-
bat, & fuit quod iniecit Domina oculos in Ioseph, quod
eius Domina illius amore cepit inflammar. Quid hanc
tentatio est hæc, quam altera. Verum est quod alius in-
iustus diceret: O felix ego, qui post tantum laborem in-
30 ueni amantem me, & mihi beneficientem. Inveni Domi-
nam potentissimam, quæ de meo honore sicut de suo cu-
ram habet. Iustus autem non considerat hoc, sed contra nu-
ignoramus cogitationes eius. Diaboli astutias intellexit, &
quod in alia tentatione in periculo eum posuit amittendi
vitam; & in hac intendit eius animam perdere, ac corpus
& quicquid haberet, destruere conatur. Hucusque eius pro-
bitas illum domino suo acceptum reddebat, & gratia Deo
iucundum faciebat: modò verò omnia simul ei volebat ar-
31 ripere, & facere ut Deum & homines amitteret, scilicet,
ut peccans animam suam occideret, & per adulterium
corporalis ei vita adimeretur. Ideò Sanctus Petrus dixit
1. Pet. 5. Circuit querens quem deuoret, &c. Totum volebat ab-
sorbere. Et licet tanta fuerit tentatio, & non solum semel
sed sæpè ac multis diebus: Sanctus tamen iuuenis constan-
ter ei resistit. Quotumcunque arbores sint magnæ, & for-
32 tes, si multis ictibus percutiantur, aliquando tandem in
terram prociidunt; & guttæ aquæ molli durissima caue-
Iob. 6. laxa: quanto igitur magis tentationes mollem carnem ca-
uabunt? quæ est, ut dicit Iob: Nec fortitudo lapidum for-
titudo mea nec caro mea ænea est: in carne tamè honesta
illius sancti iuuenis nihil impressæ sunt. O Dei potētissima
gratia quos effectus in iustis facis, omnia possum in eo qui
me confortat, dicebat Sanctus Paulus: Sic hic iuuenis Ioseph
Philip. 4. ita diuina gratia munitus erat, ut non modò superari
non fuerit, verum intenderet dominam suam vincere, &
eam optimis verbis conuictere, qui dixit ad eam: Ecce
Dominus meus omnibus mihi traditis ignorat quid habet
in domo sua, &c. Præter te quæ vxor eius est: ac si diceret
Aduerte

Aduerte o Domina, quænam sis, es enim coniux Ducis ge. 33
neralis Regis, & cum tu sis tam nobilis matrona, non li-
cet tale committere: & non hoc solum, sed & peccatum
exaggerant, dicens: Quomodò ego possum hoc malum
facere, & peccare in Dominum meum? Videte pruden-
tiam iusti, quas rationes intelligit ad alliciendam eam ad
bonum, &c.

Accedit ergo tentator, & sentiens Dominum famem
habere, dixit ei: *Dic ut lapides isti panes fiant.* Quia cum do-
lo & superbia accessit, non impetrant quod petit. Acce-
de tu frater mi humiliter hæc eadem verba dicens, & pro
34 sua clementia hoc tibi cōcedet. Lapidēs sunt persecutio-
nes & labores, quibus nos dæmon & homines mali lapi-
dant. Hos cōuertit sanctissimus filius Dei in panem dulce-
dinis, sicut lapides Beati Protomartyris Stephani, de qui-
bus dicit Ecclesia: Lapidēs torrētis illi dulces fuerunt, & sic
ut tormenta aliorum sanctorum Martyrū, quæ suauissima
reddidit Deus. Quos morsus affligebat Sanctus Paulus in
laboribus, velut in dulcissimo pane, cum diceret: Gloria-
mur in tribulationibus, &c. Et David etiam, qui dicebat:
Fuerūt mihi lachrymæ meæ panes die, ac nocte. Lachrymæ
35 propter Deum effulse sunt panis molli: etiam sancta exer-
citia & virtutes sunt velut lapides. Sic Ecclesiast. dicitur:
Quam aspera est nimium sapientia in doctis hominibus, &
non permanebit in illa excors. Quasi lapidis virtus proba-
tio erit in illis, & non demorabuntur proficere illam, sicut
pondera magnorum lapidum sunt exercitationes virtutis
agredientibus illam: & ideò pigri & pusillanimes virtutis
poadus non possunt tolerare, sed statim illud à se proii-
ciunt. Hos igitur lapides conuertit noster piissimus Deus
36 in panem suauissimum illis, qui iamdū virtutem exerce-
runt. Accede ergo charissime frater, cum magna cordis re-
quitate & profunda humilitate, & pere à Deo ut lapides isti
panes fiant: sicut ipsos iam conuertit in panem aliis seruis
suis ut in omni bono possis peruenire.

Scriptum est: Non in sola pane viuit homo. Omnibus ten-
tationibus respondit: Scriptum est, Sancta Scriptura mun-
dus est vir iustus, ut non modò non vincatur, sed etiā ut tē-
tationem superet. Ecquid arbitrari possis sanctam Scriptu-
ram citare ad resistendum temptationibus, præterquam di-
uinam

- 37 uinam voluntatem in ipsa expressam allegaret quando se-
vobis aliquid offert, consulite diuinam voluntatem, quæ
in sacris literis expressa est, & perpendite verum
sit contra eam, an non; quod si contra eam fuerit, et
resistite vsque ad mortem. Hæc est præcipua ratio ad
resistentiam, scilicet, esse contra Dei voluntatem, &
hæc sunt meliora, ac magis meritoria arma, quibus
possumus muniti. Et sic Diuus Paulus ad Ephes. scribens
tentationes & cõcussus diaboli, (cùm dixit: Non est nobis
colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus
38 principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebra-
rum harum; quod non solum uictamur aduersus sangui-
nem & carnem, qui sunt hostes debiles, sed etiam aduer-
sus alios potentiores hostes, qui sunt dæmones.) Adhuc
statim, arma designans, quibus præliaturi & resisturi su-
mus, dicens: Propterea accipite armaturam Dei, &c. Et
concludens posuit vltimam & præcipuam armaturam, &
gladium spiritus, quod est verbum Dei. Hinc colligimus
quàm debiles sint nostræ resistentiæ, cùm non confugi-
mus ad Dei voluntatem in sacris scripturis explicitam. Ne
39 ergo dicas frater: Nolo peccare, ne fortè honorem amita-
ram, ne in morbum incidam, nè in infernum detrudam
quia etsi hoc non sit malum; non tamen est principalis ra-
tio quæ te à peccato debeat abstinere: sed illud præcipio
te abstinere, nolle Dei voluntati contradicere, & de-
siderium firmiter ac stabile propositum viuendi sem-
per sub diuina obedientia. Non in solo pane vivit homo. [No
est a Dios atado à mantener al hombre con solo pan.] Qualibet
re Deus hominem potest alere. Quapropter non omni
tuam curam adhibeas in pane acquirendo, sed studiosi-
40 simè cura, ut huic potentissimo Deo placeas, qui quacun-
que re te potest sustentare. O quot curas & anxietates ho-
mo à se expelleret, si in corde suo hanc infallibilem veri-
tatem proponeret.

Vista hac tentatione: Statuit enim supra pinnaculum tem-
pli. [Subiote sobre el chapitel del templo.] Et licet ibi non po-
tuerit caput Ecclesiæ, qui est Christus Redemptor nostræ
superare; nunc tamen curat extollere multos ex eius
membris ad sublime Ecclesiæ, ut inde in viciniam ruina
faciatis. Et quæ modum de Deo dicit David: suscitâs à terra
inopem

inopem, & de stercore eriges pauperem. Sic etiam diabolus
vult in hoc Deum imitari, licet dispari intentione, & mul-
tos infimæ conditionis sublimat, & illos cum principibus
populi Dei collocat. Et hæc est differentia, quod ij quos
Deus extollit, sunt sub pinnaculo; habent status & digni-
tates super se, sicut gravia onera illi verò, quos extollit
diabolus, sunt super pinnaculum, id est, sunt super dignita-
tem & prælaturam, quia eam non acceperunt, nisi, ut in
illa requiescerent, & sic dicit alter: Ego quadraginta an-
nos Regi serui, & in eius seruitute vitam, omnemque
meam substantiam consumpsi, & nunc præfecit me huic
episcopatu, ut iam aliquando quiescerem. Quis vnquam
tale vidit, aut audiuit pastorem ad dormiendum? O quam
terribilis fraus, aperte apparet, quod te diabolus sine me-
ritorum scalis extulit. Quos Deus sublimat, meritumque
virtutumque gradibus ascendunt, & habent prælaturam
eum assiduo laboris exercitio adimplentes, quod admo-
nebat Sanctus Paulus Episcopum Timotheum. Ministe-
rium tuum imple, &c. Officium implere, est prædicare,
Ecclesiâ visitare, de clericis rationem habere, elemo-
synas dare, omnibus denique esse virtutis exemplum. It-
em assumpsit eum, &c. Hæc omnia tibi dabo si cadens adora-
ueris me. O quot in hoc Sathanam imitantur, dicentes: Hoc
tibi dabo si Deum offendis, qui iudices, advocatos, scribâs,
que largitionibus corrumpunt, ut iustitiam pervertant,
qui dona feminae promittunt, ut eam deflorent. O vos mi-
seros, quibus rebus poteritis animæ vnius incommodum
resarcire, quæ plus valet quàm vniversus mundus. Timete
fratres Deum, ne in tantum scelus incidatis. O quam terri-
bilibus verbis & minis hoc exaggetat sanctus Iob, & pec-
41 catores comminatur, dicens: Gigantes gemunt sub aquis,
& qui habitant cum eis, &c. Si Dæmones, qui sunt Gigantes
fortissimi, tormentis inferni oppressi gemunt, quid faciet
eorum ministri & imitatores, qui tam fortem naturam
non habent? Quapropter nihil aliud facite, quàm alios ad
peccandum inuocare, & illic experiemini quid agatur: &
licet robusti sitis, nulla ibi fortitudo eisdem tormentis
potest resistere.

Hæc omnia tibi dabo, &c. Omnes quatuor orbis partes
ei ostendit. Videamus Sathanam quomodo probabis tu
vniuersam

45 vniuersum orbem esse tuum, & te posse illum dare cui libuerit [*No ay mas sino dazle.*] Hec omnia tibi dabo. *Simile.* Hic ostenditur, quam parum nos diabolus aestimet. Si possente piscatore tot pisces hanc occurrerent, ut nudo ipse & detecto adhererent, non dubitaret piscator iterum iterum eum sine esca immittere: sed magna eum fiducia eum iniecerit: sic etiam diabolus, ita consuevit homines sine cibo piscari, ut nudum hamum immittere non dubitet: tot enim in eum incidunt, ut superuacaneus esset tentationes operire. Ideo hic nihil illius interfuit, ut mendacem reperiretur, & sic absolute dicit: Omnia sunt mea, ea ego tibi dabo, tanquam iudicans Dominum nostrum Iesum Christum putant hominem, qui fortasse deciperetur, sicut alij homines nudato hamo decipiuntur. Si homines sibi persuaderent diabolum illis posse regna dare, quid in eius seruitute non facerent? si pro nihilo tot insula committerunt, quid pro regno facerent? Qua facilitate Iesus Christus alias tentationes superauit, hanc etiam vicit.

Decedente Sathana summa cum confusione: *Accipite* 47 *Angelus & ministrabant ei.* Ibi videtis Angelorum choros, qui diligentia sicut famuli eius mensam circubant, etque accuratissime ministrabant. Accede ergo o anima mea ad illud sacrum conuiuium, & reliquias, quae ex illa diuina mensa excidunt, diligenter collige: contemplare Regem coelorum pallidum, debilem, frigore aereque perstrictum, famelicum, in nuda humo prostratum, super petram sedentem, & inter choros Angelorum summa cum modestia manducantem considera. O quis ibi esset, o quis sacrosanctum illud ac tam continens videret conuiuium. 48 Commorare ibi o anima mea per memoriam, quandoquidem praesens ibi esse nequiuisti. Deprecare hunc sanctissimum Dominum ut te ad misericordiam ibi recipiat, sicut & peccatricem Magdalenam suscepit. Accedamus omnes, fratres mei, tempus enim victorie apertissimum est ad recipienda beneficia praestantissima, ea speremus ab hoc Domino, quae sunt munera gratiae, quae impetratur & gloriatur ad quam nos perducatur Iesus Mariae filius, qui cum Patre & sancto Spiritu uiuit & regnat in infinita seculorum secula. Amen.

Cum venerit filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli eius cum eo. MATTH. 25.

TIMOREM dicit Spiritus sanctus totius homini esse initium. timor Domini fons vitae, ut *Prou. 14.* declinet a ruina mortis. Fons ad consequendam vitam, & ad fugiendam mortem est timor. Ideo admonetur S. Paulus ad Philip. *Philip. 2.* scribens cum metu & tremore vestram salutem operamini, cum metu animae, & tremore corporis. Ratio huius veritatis digna est, quae notetur & consideretur. Spiritus humanus cum fide formatus, est tanquam medium constitutum inter voluptates peccatorum & poenas quae pro illis ferendae sunt. Voluptates tanquam praesentes, & breues 2 considerat, poenas vero ut futuras & aeternas animaduertit. Voluptates eum attrahunt, timor autem poenarum ipsum deterrere & facit regredi si eas consideret adiutus a fide. Et hoc est, quod ad litteram dicit S. Paulus de Moysse quod fide *Hebr. 12.* peccati habere iucunditatem. Perpetuite, quod dicit, elegit, cum ob oculos per considerationem haberet voluptates & poenas, potius voluit affligi, quam delicias sequi. Ideo Ecclesiasticus timorem laudans dixit: Timor Domini, gloria, & exultatio, & letitia, & corona exultationis. Mirabile 3 est videre effectus, quos hic dicit Ecclesiasticus a sancto timore dimanare, & inter eos praecipuus est, quod timor sit corona exultationis. Corona magnanimitatis solet tribui, non autem timidis. Hinc colligetur quanta magnanimitas sit Deum timere, siquidem Deum timentes coronati euadunt, corona exultationis. Quam copiose remunerat Deus timores, qui pro se tolerantur: magnum est ergo gaudium & letitia, quae proficitur ex timore Dei, qui est corona exultationis. Quod tam necessarius sit timor, curauerunt 4 sancti Prophetae ab Spiritu sancto edoceri, tot ac tam terribilibus minis illum cordibus hominum affigere, & in eorum visceribus insculpere. Quam terribilis comminatio est iniquis illa Sophoniae, & eius in tempore illo: seruatbor Hierusa

Soph. 1. Hierusalem in lucernis &c. Si enim Hierusalē ciuitatem
5 sanctam tam accuratē Deus scrutaturus est, quid facies Ba-
byloniæ? si iustus qui tam sanctē ac piē vixit, tanto rigore
examinandus est, tamq; arcto iudicio est iudicandus, quid
erit de dissoluto & vago, cuius tota vita fuit quædā con-
Esaie. 30. fusio? Etiam nos Elajas intendit terrere illis tam asperis
verbis, præparata est enim ab heri Tophet, (id est infer-
nus) à rege præparata, profunda & dilatata. Nutrimenta
eius ignis & ligna multa: status Domini sicut torrens sul-
phuris succedens eam. Tophet locus erat propē Hierusa-
6 lem, ubi solebant proici cadauera, & aliæ immunditiæ, &
similitudine illius loci fatidi, & abominabilis pœnas infer-
ni explicat. Dicit ergo, Vallis illa profunda inferni, quæ est
in corde terræ præparata ab origine mundi, per potentiam
illius æterni regis, tam ampla vt possit capere tot tanq;
innumeros condemnatos, qui sunt ligna, & multi titiones
qui in æternum illo igni concremandi sunt, & status Dei
erit tanquam sulphuris torrens qui illum suscitabit. O hor-
ribile & metuendum verbum, quis est lapis qui te audit, &
in lachrymarum flumina non conuertitur, quod ira Dei &
7 eius iustitia in æternum insufflabunt, ne vilo vnquam tem-
pore tormenta illa extinguantur, aut comminuantur. So-
2. Petr. 3. per hæc omnia obstupescere facit, quod ait Beatus Petrus
Apostolus, adueniet autē dies Domini vt fur: in quo cæli
magno impetu transient, elementa verò calore soluen-
tur. Cum igitur hæc omnia dissoluenda sint, quales opor-
tet vos esse in sanctis conuersationibus & pietatibus, expe-
ctantes, & properantes in aduentu diei Domini, per quem
cæli ardentes soluentur, & elementa ignis ardore tabes-
cent? Nouos verò cœlos & nouam terram secundum
8 promissā ipsius expectamus, in quibus iustitia habitat. O
Deus infinitæ maiestatis, per tuam ineffabilem clamen-
tiam te deprecor, vt nobis intellectum & sensum præbeas,
quo hæc sancti Apostoli nobis verba proficiant. Hoc pri-
mum nobis hic dicitur, quod dies iudicii vt latro adueniet,
Simile. Quia latro si ingreditur domum vt furetur, & fortē inue-
nit Dominum vigilantem, cum magno decoro & vrbani-
tate eum alloquitur & veneratur. Sic vltimos dies & mors
est bonis, qui vigilant & in gratia sunt. Honorificentissimē
benignissimēq; eos tractat: illis verò qui in peccati som-
no neglig

no negligentes & non parati commorantur, est valde ter-
ribilis, ita vt eos in infernum scpeliat sicut latro cum in-
uenit Dominum dormientem eum occidit, & illius bona
diripit. Secundò dicit, Cœli magno impetu transient, ele-
menta verò calore soluentur. Terra autem & quæ in ipsa
sunt opera exurentur, ex his igitur ita metuendis infer-
Beatus Petrus dicens: cum igitur ita metuendis infer-
sint, quales oportet nos esse tam terribilem diem expe-
ctantes, quàm sanctas oportet esse nostras conuersationes
&c. Et postea concludit: propter quod charissimi expe-
ctantes, latagite, immaculati & inuolati ei inueniri in pa-
ec, & Domini nostri Iesu Christi longanimitatem salutem
10 arbitramini. Omnia hæc sunt verba dignissima maxima
consideratione: primùm magnam habet emphasim. Pro-
pter quod, si quidem omnia concremanda sunt, caute ne
in perpetuum comburamini: licet inter pœnas maxima sit
carere Beatifica Dei visione quæ est bis infinita, cum quia
nos infinito bono priuat, cum quod sit infinita durationis.
Hanc tamen non multum timent mali, quia non con-
templantur quod bonum amittant, & ideo Sanctus Petrus
non tantum de ea agit, quantum de igne, per quem pro-
ponitur ante oculos pœna ignis æterni, hæc enim cum hic
II quasi experiamur magis nos terret. Dicit vltèrius, vt ma-
gnificamus longanimitatem Domini nostri Iesu Christi
vt hoc tempus quod nobis concedit, & penitentiam expe-
ctat, arbitremur singulare beneficium quod in nos cõfert,
ad nostram salutem & remedium: quod peccasti heri, nec
statim aperta est terra, quæ te absorberet. Quid faceres fra-
ter si te mors comprehenderet (vt Hispanè dicimus)
[*Concluido en las manos*]? O quam singulare beneficium
nobis facit Deus, speras nos ad penitentiam nisi fortè no-
stra culpa, hoc bonum nobis in malum conuertatur: cum
12 hac occasione non vñ fuerimus. Ideo David dixit, Nisi
conuersi fueritis gladium suum vibrauit, arcum suum re-
tēdit & parauit illum. &c. Vñ est hic Spiritus Sanctus hac
metaphora, ad significandum, quod sicut in arcu quod Sa-
gitta magis regreditur, postea eò maiori impetu exit, &
maius intret vulnus: sic quanto plus Dei iustitia detinetur
penitentiam expectans, si hac longanimitate non vñ fue-
rimus, tanto postea crudelior erit ictus supplicij eius.

Hæc

- 13 Hæc omnia fratres mei dixi, vt per ea maximum Dei timorem concipiat, siquidem timor est fons vitæ & salutis (vt initio diximus) sed (vt vobis verum fatear) meipsum admiror quomodo hæc tam terribilia, & Dei terribiles comminationes referēs, apud me manserim, vt quod cum verbis animam simul, sanguinem & vitam nō. effunderet. Quomodo hæc dicimus, & audimus, & tanquam insensibiles lapides remanemus? quod si nobis timorem non intulit quod hucusque diximus, vtāmur saltem eis quæ nos
- 14 dominus docet in sancto Euangelio. *Cum venerit filius hominis etc.* Ante aduentum Domini, cōcrematis iam omnibus, erit illa vniuersalis resurrectio mortuorum, & omnes quasi territi & timore percussi resurgemus. Non enim vdebimus terram sicut antea, nec fluuios, aut arbores, nec apparebunt aues, aut animalia, omnia quæ antea erant combusta inueniemus. [*Q. valone la beatissima Trinitas.*] Certè nescio hoc dicere, & vellē vt alius diceret, quo ego in foramen aliquod me immitterem, dederet enim hoc huius rei cogitatio, & de ea loquens perterritus sum.
- 15 audebit ibi caput extollere? [*Porro estirado que sea.*] Cum cuncti ibi sint scientes ad quid vocati fuerint, in celum suspicient, & dicit S. Mattheus, quod tunc apparebit signum filij hominis in celo, & tunc plangent omnes in tribus terræ. Quod videbunt cum sic in celum aspiciēt, & uentare vexillum illud sanctæ inquisitionis, crucem illam sacrosanctam in qua Christus affixus est, & tunc plangent omnes tribus terræ, non autem tribus cœli, quia tribus terræ sunt peccatores terrestres. Erit enim genus quoddam desperationis, cum non videant in illa cruce, illa misericordie brachia extensa, nec sacratissimam virginem intra crucem prospiciant, quæ pro eis intercedat. O miser peccator quid facies sine patrono? quid anima tua maximæ sceleribus onerata sentiet, quum non videat in cruce vulnera, quibus eius crimina operiantur, nec sanguinem, quo eius labe aspergiatur? dixit Deus Moysi: refer virginem Aaron in tabernaculum testimonij, vt seruetur ibi in signum rebellionis filiorum Israël. Sic crux summi sacerdotis Christi apparebit illi in signum & confusionem rebellionis malorum. Quemadmodum enim regula necemur lapidem vt eius rectitudo aut disparitas videatur: sic sanctissima

Num. 17.

sanctissima crux erit ibi regula qua nostra opera summus artifex Iesus Christus metietur. O miseros nos, & quæ paritas reperietur inter nostros cibos, voluptates, & opera, cum illis, quæ summus Magister mundi in cruce tanto amore & charitate operatus est! O quæ anxietates, qui gemitus, qui plangtus ibi erunt! quænam lingua est, quæ illos hinc lachrymantes, ait S. Math. quod videbunt filium hominis venientem in nubibus. Quod videbunt filium hominis cum magna Maiestate aduenientē, & cum illo omnes Angelos cœlestes. Tunc maximum plangēt & ululatum extollent (vt dicit S. Ioannes in Apoc. sicut solent eximorum, & dicent montibus & rupibus, Cadite super nos, & abscondite nos à facie sedentis super thronum quando venerit dies magnæ iræ eius: super quod dicit S. Augustinus quod maius tormentum erit malis furorē vultus Domini tollerare quàm cruciatus infernales perpetui. Perpendite diligenter verbum illud: dies magnæ iræ eius. Magnæ iræ eius, dicit, quia licet Deus sæpe iratus fuerit, & se furorē concitatum præbuerit (sicut in supplicio Angelorum) & in diluvio, & cum Sodomitis, ac etiā cum Aegiptiis &c. solummodo dies Iudicij dicitur dies magnæ iræ Dei, omnes enim illæ iræ non fuerunt tantæ quanta erit illa. O quam iratum eum ostendit Eluas dicens: Dominus sicut forabratur, & clamabit, super inimicos suos confortabitur, tamen pabo & absorbebo simul &c. O quæ verba tam horribilia! O bone Iesu decus & splendor animarum nostrarum quis te vidit tanquam misericordissimum agnum, & quis modo patientiā tuā in peccatores cōsiderat, quid sentiet vidēs te supplicem fuit, propugnantem? O quā siles modō Domine tot adulteria, tot homicidia, tot periuria &c. quomodo terra non aperitur, quæ nos sorbeat, [*Pensays que la rebia Dios en su otero.*] Non, quia hic promittit quod licet modo taceat, aliquando tamen silentium rumpet, & vindictam sumiet de iniuriis tantæ Maiestatī illatis. Quum prætulerent Hebræi in terram promissionis, exiit Amalech

Supie. 5.

Mat. 24

18

Apoc. 6.

Augustinus

19

Esai. 24.

20

- Reg. 15. Iech vt eis contradiceret, & post quadringentos annos
21 dixit Deus Saul recensui quicunq; fecit Amalech Irahel.
quomodo restitit ei in via cum ascenderet de Aegypto, &
his dictis praecepit ei vt iret ad sumendum supplicium ex
eis. Putarem (credo) illi quod iam Deus tyrannidis &
crudelitatis suae non meminerat. Sed decepti sunt, qui
cum minus arbitrati sunt, tunc poenas soluerunt: sic in
ciertibi, quando sicut vir praeliator suscitabit zelum
suum. O quae exaggeratio! sicut vir praeliator, ait. Quan-
do incarnatus est venit sicut rex ad nuptias: venerunt
Apo. 19. nuptiae agni &c. Apocalypsis, mitissimus & valde pacifi-
cus sed tunc venit sicut vir praeliator cum zelo & furor-
e, vt orbem euertat, omnibus creaturis armatus. Arma-
Sapi. 5. bit creaturam ad vitionem &c. Sapiens, & vociferabitur,
& clamabit. Sancta Maria Sefiora,] Et quomodo non
non obstupefacit hoc verbum? O quomodo rugiet Iesum
Christus quasi parturiens, & nos ita sumus modo sine con-
su & cogitatione harum rerum & ita securi, ac si esset
[Fabula, de Aodis de Gaula.] Et congregabuntur ante
eum omnes gentes, Quid erit videre ibi illos Darios, illos
23 Alexandros, Caesares illos, ac potentissimos Romanos im-
peratores? Dispari vultu eos videbimus ac fuerunt hoc.
Quid fuit vidisse eos in hoc seculo, & illic intueri
Præterea quae dicit Dominus, Quod separabit eos ab omni
E. Vt vnusquisque sit in loco decenti. Quando hoc
Simile. capitulum commendatarij, absident, secundum antiquita-
tem & merita vnusquisque videbitis esse commendatarij
senes & pauperes ad dexteram magni Magistrj, & dux, &
comes aut alius princeps ditissimus absidet in sinistro lo-
co, quid hoc est, nisi qd ibi dantur loca, suo ordine, & me-
24 deratione? sic igitur erit in illo capitulo generalissimo iu-
dicij, videbitis pauperem piscatorem iuxta Magistrum mu-
dicum Christi, imperatores vero & potentes seculi in alijs
locis cum demonijs. Conuerteret tunc bonus Iesus vnus
legitimus ovis suis & diceret illis dulcissima illa verba: *venite
& benedicite* Iher. 17. O quanto iure D. Iacobus dixit, *spe-*
Iacob. 2. roxat autem misericordia iustitiam, id est, quod in illis
examine misericordia superior est iudicio, aut (vt clarius
loquar) quod misericordia de iudicio triumphat. Qui
quos iudicij seueritas posset opprimere, & euertere eos

misericordia liberat: allegans coram patre misericordia. 25
rum, dignum esse misericordia, qui in proximos miseri-
cordia vult. Ideo Echaumenini coparat misericordiam Echum.
oleo, quo lictatores vnguntur ne possint apprehendi? sic
misericordia limitos non poterit diuina iustitia compre-
hendere: sed in illis adimplebitur promissio Domini,
beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequen-
tur. Quapropter Gregorius Nicenus acutè coparauit Deū
cum lucido speculo quod tale tibi vultum praebebit, qua-
lem tu habes, tale inuenies Deū in iudicio, quale tu in hac
vita te praeibisti. Si habuisti vultū misericordiae, tunc etiā
tibi Deus ostender: si fuisti crudelis etiā Deus seuerum 26
se ostendet in te. Non est cōmutatio etiā Deus seuerum
ginibus, quae ei obiciuntur: ita hic, sicut dixit David loquens
cum Deo, Cum sancto sanctus eris, & cum peruerso per-
uersus eris. Dñe quare nō dicis eis: accipite regnū pro marty-
rionibus duxistis quia tot annos vitam in arctis reli-
xistis &c. Sed plus aestimatis opera misericordiae? [Ita agit
decido et Dies que esto.] Nullum bonū sine mercede relin-
quit, sed in hoc volum significare, qd si pro operibus miseri- 27
cordie (quae sepius fieri facillime possunt) tantū praemissi
tribuit, quā p martyrio reddet, pro patientia in magnis la-
tribus, & iniurijs pro multis annis cōsumptis in laudis re-
ligionibus, in asperitate vitae, in perfecta continentia, in
obedientia & in alta diuinā rerum contemplatione, &c.
Tunc dicitur hic, qui a sinistris eius erunt. Tunc etiā vultum
conuerteret ad impios, sed non sicut iustis, irato aspectu,
oculis, vt dicit scriptura, seintillantibus, & sublimi voce,
quam caelum & terra audier, & illo ore, quo toties te ad
penitentia vocauit & vt ad se accederes inflammauit, hoc 28
igitur ore incipiet dicere: *Discedite a me maledicti patris mei*
in ignem aeternum. O vna alitissima Dei pietas nos in cog-
nitionem huius terribilis sententiae faceret venire. *Discedite*
(dicit). Hæc est maledictio, qua B. Paulus malos commi-
natus est dicens: si quis non amat Dominum Iesum, sit ana-
thema Maranatha, hoc nomen Maranatha est vocabulum
Syrix, quod significat, quomodo Dominus noster adue-
nit. Vult dicere Sanctus Paulus, quod si quis nō amauerit
Dominum

FERIA II. POST DOM. I.

29 Dominum, ac redemptorem nostrum Iesum Christum excommunicatus, & segregatus ab eius diuino conspectu cum venerit in iudicium. Ecce quomodo nunc Dominus hoc adimplet dicens: discedite. O animæ, quæ ex illa ciuitate Dei eiciendæ estis, de qua tot bona audistis. mileras vos, quibus non contigit videre faciem Dei, quam non satiantur videntes Angeli.

Reddet rationem, quod eos sic despiciat ac despiciat. Esuriunt enim & non dedisti mihi manducare &c. Deinceps fratres mei irascimini & estote crudeles in pauperes.

30 quidem videtis quæ iratum inueniunt hi Deum, pro eodem leclere, cauere, per viscera huius piissimi Dñi à tanto peccato, Ab inope ne auertas oculos tuos propter iram, ait Dominus. Mirabile est, quam honorati sint diuites & potentes, & passionibus naturales eos reuerentur. Cum tu maioris furore concitatus sis, cum ira ardentior est, si transis aliquis princeps aut Dominus potes, statim mitigaris & quasi statua efficeris, quia conspectus illius fuit velut aqua, quæ hunc ignem extinxit. Pauperes autem nibili facitis, & non essent homines, aut essent lapides, itaque aurum, & argentum, metalla mortua estimatis, & non homines. Hi non sunt homines sicut & illi quid plus habent illi, quam isti vestitum, aurum, &c. O terribilem caritatem matris, & quia pauper aliquam elemosynam à te peti, & verbis asiduis te rogat, ira inflammatis, & quasi leo excideret ad ficulneam, & nihil in ea præter folia inueniret.

Eccle. 4.

Matth. 21.

Matth. 21.

32 eus affirmat non erat tempus ficorum. Si non est tempus ficorum, quomodo eos dabit ficulneæ? Hoc fecit ut significaret quid inter pauperes & diuites futurum erat in maiestate. Accedit Christus famelicus in pauperibus suis ad domum diuitis, & non inuenit in eo nisi folia ficulneæ, quæ sunt asperitudo, & exasperantia velut lima, verba dura, & amara, & quodlibet diceres: *Anda para baldio y derramado de hora mala a trabajar.* Sic Puer, maledictio quam Dominus inquit ficulneæ, non fuit ficulneæ, sed ut ostenderet quid de te, o immanis futurum esset, quia eris maledictus. *Herodes*

IN QUADRAGESIMA.

85

sterilis, sine potestate impetrandi salutem in sempiterna scela, sicut ficulnea sicca, quæ non potest fructum ferre. Talem inuenies Deum, qualem ipse te inuenit: tu in pauperes durus, Deus in te durus, sicut ex his verbis patet, Quod si sis qui charitatis opera non exequuntur, talis pœna dabitur, quid erit pro latrocinio & homicidio &c. Diuini illi placuit his supernis & salutiferis admonitionibus nos præuenire, nobis earum cognitionem & sensum concedat ut amodo nobiscum in eius rationem ponamus, & nobis per penitentiam medeamur, ne simus ex infelicitatibus sinistris, sed vita innocente, sicut mansuetæ oues à dextris collocemur, & gloriæ benedictionem recipiamus ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius Amen.

FERIA III. POST I. DOMINICAM.
IN QUADRAGESIMA.

Cum intrasset Iesus Hierosolimam commota est vnuer-
sa ciuitas &c. MATTH. 21.

Primum Ingressus est Dominus Hierosolimam. In quo nos docuit ut quando vadimus in aliquam urbem ad agendum aliquod negotium; quod prius facere debemus, est confugere ad templum ad agendum. Maiestatem gratias, quia nos ab itineris periculo eripuit, & cum supplicare ut nos dirigat & doceat in illis negotiis agendis. Ut omnia fiat iuxta sancti eius voluntatem, &c. Dicit S. Ioannes narras alium casum similem huic, quod flagellante Iesu vendentes & ementes in templo: recordati sunt discipuli eius, quia scriptum est: *Zelus domus tue commouit me.* Hunc zelum Domini diuinitus declarauit Spiritus Sanctus in Canticis dicens: pone tunc ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum, quia fortis est ut mors dilectio, & dura sicut infernus & imitatio. Assimilant dilectionem morti; quemadmodum enim mors amantes & odientes eam amplectitur, sic diuinus amor ad amatores.

Ioan. 8.

Cant. 8.

F 3 amicos;

4 amicos, & inimicos extēditur. Nihil aliud ames corde tuo
(ait Dominus) nec opere, aliud principaliter queras, pręter
me Amore tuū, quia tā forti amore te diligo sicut mors
quia sicut mors omnes mortales amplectitur ita ego om-
nes diligo. Tā plenus zelo amator sum, ut zelus mē sit ve-
lut infernus: quia quēadmodū infernus omnes quos recipit
fortissimē torquet sic hic meus amor & zelus me cruciat.
audis anima Christiana rem quandam (humano videri)
incredibilem, quam tamen dicit Deus qui mentiri non
potest, quod eius zelus est durus velut infernus. O dilu-
na exaggeratio! ostendit in hoc, quod si Deus posset tor-
queri, zelus & amor suus erga nos, ipsam velut infernus
cruciatet & sic, in quantum Christus Redēptor noster pas-
sibilis fuit & mortalis, & in eius beatissima anima locus
fuit recipiendę tristitię, sicut habuit notitiam peccatorum
omnium, quę in toto orbe ab initio commissa sunt, com-
mittitur, & committetur, sic summa pro cūctis tristitia affe-
ctus est. Quod nec humana nec Angelica mens potest com-
prehendere. Huius zeli aliquomodo particeps erat B. Pau-
lus, cum dixit: amulor enim vos Dei emulatione, despōsi
enim vos vni viro virginem castā exhibere Christo, id est
disfructori nisi virginem castam exhibeatis Christo. Terri-
bile patior tormētum, aliquomodo simile illi quod salu-
tor meus passus est, & illud ego patior, ut vos boni sitis &
omnino vos seruituti eius tradatis. Et alibi clariū hoc co-
prehensibile apparet, vbi postquā humano videri, in eis cruciat
dis magnas & salutes doctrinas, omnē spiritus sui vigo-
rē vitę, totam consumpserat: cum tamen non desisteret
in ipso celestis quidam ignis inflammari, & eis proficiēti
arderet desiderii: prorupit tandem dicens: os nostrum pa-
ter ad vos o Corinthij, cor nostrū dilatātū est, nō angustiat
mini in vobis. Quid significat os nostrū patet ad vos o Cor-
inthij: Metaphora sumpta est ab eis, qui magno calore
astuties, apertis oculis aerē intendūt colligere, quō visco-
rū suorum ardorē possint refrigerare. Sic sanctus Apostolus
proximorū amore accensus & desiderio salutis ipsorum an-
dēs, sic tamen ardens, ut nec continuū exercitium docebat
eos, nec labores, quos propter hoc ferebat, nec vberius
nec carceres, nec naufragia, &c. ardorē illum extinguere.
Et cum hæc omnia nō sufficeret, os suū aperiebat cūquam
desiderii

1. Cor. II.

2. Cor. II.

desiderans pro illis plura pati: & ideo dicit os nostrū patet
&c. Quasi dicat adhuc optamus pro vobis maiora perpeti:
ut amoris nostro satisficiamus: & eundē ardorem cupiebat
in aliis suis discipulis incendere, ideoq; subdidit statim di-
cens: eandem autem habentes remunerationem (tanquam
filiis dico) dilatanini & vos, id est eandem charitatē & zelū
habere & vos nō solū erga mē, sed in omne genus huma-
nū, vti habuit Magister noster Dñs, qui cor suū rosum, & la-
litis animarū, & hoc zelo eiciebat omnes vendentes &
emētes &c. [A puris acores.] Egerit ens de templo. Et priusquā
Hæc duo nesciūt homines commiscere. Si amant & plorant,
nesciūt punire, quos diligūt, si verō puniunt nō possunt la-
chrymari, nec corū misereri, quos puniūt, sed tyrāni & in-
cōpassibiles efficiūt. Nō sic faciūt qui diuino spiritu sunt
simi. In Genesi dicitur, quod cū vidisset Sara filium Agar
ludētem cū filio suo dixit ad Abrahā: ecce ancillā hanc, &
filiū eius &c. Quis nam esset hic ludus? nō legitur. Certum
tamen est nō puerile ludū fuisse, quia dñs Paulus eū vocat per-
secutionem. Precepit ergo Deus Abraham, ut hūc filium suū
Ismaelē domo eiceret, & licet (ut textus ait) durē acceperit
hoc Abraham, quia asperū & durū illi visum est, surrexit ta-
men manē, ut id exequeretur. Perpēdit obedientiā in re tū-
cit textus quod tollēs panē & vitē aqua, imposuit scapulis
eius, tradiditque puerum & dimisit eam. &c. Homo ita
batur, quique ex sua familiā exercitiū constare poterat, quo
quatuor reges euerteret, nihil aliud filio, legitimāq; vxori
(etī ancillā) dat præter parū panis, & vitrem aqua, nec sal-
tem illis iumentū dar, super quo illum portent sed vitē il-
lū miserē coniugis humeris imponit. Dico quod sic eos
tractant, quia mater & filius erant rebelles, & sic ne forte
propter abundantiam deteriores fierent, sed potius labore
corrigerentur, ita est eis egit & est valde notandum, quod
hæc omnia ipsemet faciebat: in quo magnopere vali-
dum Abraham pectus splendet: in quo magnopere vali-
dei, qui etī valde amant, & tenere sentiant, & hanc dñi
cum sup

Gen. 21

Onla. 40

10

14

11 cum supplicia de aliquo sumunt, non ideo sine rigore p-
niunt, quod necessitas postulat. Ego vobis affirmo, quod si
multi in orbe essent Abraham, non tot essent iuvenes dolo-
luni & perditii. Idem illuxit in sancto Moyse, cum populus
Israel in deserto in idololatriam incidit, quas preces Deo
obtulit, ut eis parceret: quot lachrymas pro illis effudit
postea vero videtis eum sicut leonem furentem, magnamque
illorum stragem facientem. Bonus chirurgus plorat scindens
pedem filio suo, plorat & scindit, nec quod ploret desinit
scindere, nec quod scindat desinit plorare. Caelestis haec est
13 doctrina vram diuina maiestas est in cordibus vestris im-
primat: ut sciatis, quomodo cum filiis vestris vos gerere de-
beatis, & cum subditis vestris, qui estis prelati, & iudices, &
quomodo seruos vestros, illi qui eos habetis tractare de-
beatis, & quomodo filias vestras & famulos gubernare de-
beatis, qui estis patresfamilias: ut in omnibus malorum filium
frangatur, & in bonis vterius semper progrediamini.

Animaduertendum est, quod, quando primum Dominus
puniuit eos, qui in templo illa irreuerentia utebantur, et
14 illam domum negotiationis. Et quia emendari noluerunt, tunc
Christus Dominus noster grauius eos modo reprehendit
dicens: Vos autem fecistis illam speluncam latronum. Qui enim
mel leniter correctus non emendatur, rationi consentaneum est,
ut grauiori supplicio afficiatur. Antea eos negotiatores
vocaluit, modo vero latrones nuncupauit, & hoc stylo vult
etiam plerumque nobiscum: sed parum prodest. De quo ex-
15 queritur Deus dicens: si contuderis stultum in pila, quasi
pylasan feriente desuper pilo, non auferetur ab eo stulti-
tia eius: Grana ordeacea (hoc enim significat pylasan) si
sunt humida & ea vis in pila molire quod pluribus ictibus
mollis, eo plus obtunditur & sunt velut massas, quod non
esset si essent sicca, sed duobus ictibus paleam a se expelle-
rent, & in puluerem conuerteretur. Homines pleni concupi-
scentia, & humidi carnalibus vitiis, quod acius a Deo per-
cutiuntur, eo deteriores, & turpiore efficiuntur, illi vero
qui non sunt tam corrupti minimo ictu percussu, cortices &
paleas perfectionis a se eiciunt, & in puluerem reduuntur.
mortem suam considerantes rerumque exitum animaduertun-
tes, ex infirmitate enim & ex quouis alio labore bonam
considera-

Simile.

Prov. 27.

Simile,

considerationem sibiipsis eliciunt. Si hic labor tam intole-
rabilis mihi efficitur, quid fient aeterna illa tormenta, si ita
facerent mali, non Deus labores laboribus nobis adderet,
nec nos ita compungeret: ut videatur nihil iam esse quod
non sit doloribus affectum, ut ipse per Esaiam maximo af-
fectu dicitur: genti peccatrici, populo graui iniquitate & c.
super quo percussus vos ultra addentes praeparationem
omne caput languidum, & omne cor moriens, a planta pe-
dis vsque ad verticem non est in eo sanitas. Ecce quomodo
conqueritur, quod nullum fructum ex suis benignissimis
verberibus percipiamus. Sed scelera scelera superaddē-
tes, malis nostris omnia Dei supplicia superare videamur.
17 Vix genti peccatrici (inquit) populo obdurato, pertinaci,
iniquitatibus rebellis, super quo iam, aut quo supplicio
vos afficiam, siquidem semper estis praeparationem pre-
uaricationibus addentes. Ac si diceretis: non iouenio
supplicium, quo vos non puniuerim, vos autem semper
noua reperitis scelera, quibus me offendatis. Ego vos
puniui fame, peste, bello, auferens diuitias, honores, sa-
lutem, filios, puniui vos in regibus, in sacerdotibus, in
populo, & non emendaminis, sed potius peiores facti estis:
18 in quo ergo iam tandem puniam? quia verbera atque sup-
plicia mea frustra emitto. In quibus verbis videtur illos
comminari, & nos in illis deterere illo summo suppli-
cio, & maiori omnium quae in terra sunt, quod est nos
deserere, & manum suam a tam iniqua gente abstrahere.
Etiam est valde notandum quod dicit Sanctus Ioannes, &
cum fecisset quasi flagellum & c. fecit quasi flagellum, quia
flagella huius vite comparata verberibus futuri seculi, sunt
quasi flagella. Quod adnotauit B. Augustinus declarans
illa verba Sancti Pauli, quasi morientes, tanquam nihil
habentes, quasi tristes. Mortem, famem, paupertatem, tri-
stiam, omnia vocat quasi liberet nos Deus a verberibus,
hoc est mysterium quare S. Ioannes dixit quia non est inuentus
19 ignis vocat infernum & non flammam, ut significet quid interit
scriptus in libro vite, missus est in stagnum ignis. Stagnum
inter labores huius mundi, & labores interni, erumnas huius
seculi vocat sacra scriptura flumina cum dicitur: neque
poterunt extinguere charitatem, nec flumina obruent il-
la.

Esai. 1.

17

18

19

Augusti-
sup. 1. sal.
4.8.
2. Cor. 6.
Apoc. 20.

20 Iniqua sicut aqua fluminis, omnes labores huius vite per-
fanti. 8. tureunt, & licet labores tui non transire tibi videantur, cu-
piperis: quia quamvis quiescant, consuetudine tamen mu-
nuuntur, quia labores callos efficiunt, & sic levius in dies te-
lerantur in inferno autem nunquam minuantur, quia ibi non
faciunt callos, & hoc est peculiare miraculum, quod Deus
facit in damnatis, ut postquam ibi commorati fuerint mil-
le annos, ita teneri, & recentes sint in laboribus vo-
luntatis, ac si modo ingressi essent. Et ideo infernum vocat
stagnum, quia retinentur labores & non preterfuit vici-
24 in hoc saculo labores sunt velut aquae fluminales, post turbu-
das enim veniunt & clarescunt. Si hoc fratres mei ante oculos
feremus, non per vitia & iniquitates tam laxi habentis con-
feremus. Dignum est certe hoc, quod sanguinis lacrymarum
lacrymemur, quia cum hoc credatis, tamen incaute & neglige-
nter vivitis. Non potes hic dentis dolorem tolerare, quomodo
modo ergo tot tantisque ac tam aeternis doloribus, in inferno
tam temere audes perpetui? O pater luminum illumina nos,
nos, ut hoc sentiamus.

Dicit ulterius: *Domus mea domus orationis est.* Ex hoc
22 verbo, & ex zelo quem Dominus noster Iesus Christus
ostendit, colligitur respectus & reverentia, qua omnia
era loca colere debeamus. Vnum vobis volo dicere ad
1. Reg. 5. hoc propositum, ut sit nostra confusio. In primo Regum
dicitur, quod quando Philistini arcam Domini captivaverunt,
erantque in Dei sui Dagon altari collocati, ingre-
dientes crastina die manē inveniunt Dagon jacentem
in terra coram arca Domini, caput autem Dagon &
duae palmarum manuum eius abscesserant super limen, &
cum caput & manus idoli super templi limine jacerent
23 dicitur quod propter hanc causam non caleant facies
dotes Dagon, & omnes qui ingediuntur templum
eius, super limen usque ad hodiernum diem. Tanto
reverentia venerabatur Idolum, ut maxima venera-
tione dignum indicarent locum, quem Dagon terge-
rat: ita ut nec ipsi postea locum illum tangere aude-
rent. O quam acriter hic reprehendimur, siquidem
tam irreverenter ea loca tangimus, in quibus tam po-
tentiali modo Deus habitat. Quare non verecundamur
quae non confundimur audientes cultum, & veneramus

nam, quae gentes loca Sathanae dicata honorant, & viden- 24
tes summam irreverentiam, quia Ecclesias nostras vero Deo
consecratas tractamus, quid extra templum facitis, quod
in eo non faciatis? Illic mentimini: hic etiam mentimini:
illic detrahitis: hic detrahitis: illic intuemini, & desideratis
quae non licet: hic etiam: illic committitis corporalia adul-
teria, hic mentalia perpetratis. Filij ergo Adae quid de se-
vera Domini manu pro tanta profanitate, quam in locis
sanctis exercetis, recipere speratis? O fratres per reveren-
tiam illius altissimi Domini, ibi commorantis, & per amo-
rem, quo tam mirum artificium invenit, ut nobiscum re-
maneret, vos rogo, & iterum atque iterum summis preci- 25
bus exoro, prostratus coram vobis singulis, ne tanta irre-
verentia in tantum, ac tam bonum Deum & Dominum
utaminis, cum primum ingressi fueritis loca sancta, vos
examinetis in verbis, gestibus, actibus, sensibus, timore, om-
nibus potentiis. Ne sit quid in vobis ingratum, & displice-
diunt Maieitati, quia, & si hoc in omni tempore & loco
oportet fieri, multo magis necesse est ut hic fiat, siquidem
est haec domus orationis, ad erigendam ad Deum mentem
& cor ad coelum extollendum.

Etiam ex hoc verbo sequitur, quod viri Ecclesiastici sunt 26
ministri orationis, siquidem & in domo Dei administrant,
quae est domus orationis: & ex hoc apparebit quales eos
esse oporteat, primum, quam abstinentes, cum ordinari-
eius munus sit orare. Intellectus autem hominis saturati-
cibus, est velut oculi delicatissimi, & nimis tenues in do-
mo plena fumi. Experimenti vultus quisque in se: postquam
sariatus est, ad quid prodest? est homo, postquam satiatur,
velut iumentum (si ita dici potest) nam intellectus per
quem a ceteris animalibus distinguitur, latet in angu-
sto, lacrymantibus oculis propter multos humores, qui ex
stomacho accedunt, & caput a corpore longissime abesse. 27
Quid tunc hic intellectus potest perspicere? aut quam ora-
tionem potest habere? Ideo dicebat David, humilitatem in
ieiunio animam meam, & oratio mea in sinu meo convulsa
Psal. 34. tetur, quasi dicat, consumptus in gelu, Deo precibus offerre-
bam, & percepi fructus preciosos orationis meae. Quia
hanc clausulam: oratio mea in sinu meo convulsa, sic
declarat Sanctus Theodoretus: pro precibus meis recipi
Theodo. postulat

- 28 postulat a Deo, & illud: humiliari in ieiunio animam
meam, significat comprimere in ieiunio naturales passio-
nes animæ meæ. Et sic Sanctus David animam suam præ-
parabat ut eius oratio Deo grata esset, ad eum, ut sine fructu
non remaneret sed valde locupletatus propter eam. Ora-
tio enim ieiunio commissa. [*Hi. che las ma-gas y feno a su
dueño.*] Ideo & si secularibus & laicis dici possunt illa ver-
ba: quæ dixit Deus Hieremias Ioachim filio Iosias Regis
Iudæ: pater tuus nunquid non comedit & bibit, & fecit iu-
diciū, & iusticiam, tunc cum bene erat ei, qui cum es-
set rex, & deliciis affluens iuxta statum suum, voluntatem Dei
faciebat, & quod debebat officio suo, & bene erat eius ani-
mæ, & corpori. Bene convenit vita virtutibus ornata, cum
statu regio, & equestri conditione, & c. quia cum bona, &
laura mensa, cumq; molli lecto, si facis iudiciū & iusti-
tiam, poteris saluus fieri: hoc enim petit Evangelium Dei
ab hominibus huius conditionis. Ecclesiasticis vero, qui
sunt ministri domus Dei & orationis, non tantum conce-
ditur. Etiam qui sunt ministri tanti ministerij, tenentur
magnopere esse casti, & non diverti huc atq; illuc. In Le-
uitico præcipiebat Deus quod sacerdotis filia, si deprehensa
30 fuerit in stupro, & violaverit nomen patris sui, flammis
consumatur. Et in Exodo iubebatur si deduxerit quis virginem
necdum desponsatam, dormieritq; cum ea, dotabit eam,
& habebit eam uxorem. Si pater virginis dare noluerit, red-
det pecuniam iuxta modum dotis, quam virgines accipere
consoleverunt. [*O vala me la sanctissima Trinidad! poslé
hermanos míos per tal cosa!*] Quod alteram virginem subee
comburit, alteram vero dotari, & in uxore accipi. Vtrique
virginum unam speciem peccati commisit, utraque in stu-
pro deprehensa est, & alteram concremari, alteram vero
31 honorari præcipit & dotari. Quare ergo hoc tantum discer-
men Deus fieri iubet dicit Dominus: quia violavit nomen
patris sui solummodo quod esset filia sacerdotis, & domus
ac honorem patris sui dedecoraverit (hoc enim significat
hic nomen patris sui.) Si ergo virginem quod esset filia sa-
cerdotis, & talis sacerdotis, quod erat sicut esse nunc quo-
dammodo occisor animalium & coquum (totum enim
eorum munus erat animalia macare, coquere, & immola-
re,) præcipiebat Deus concremari, quod in honestate suam
peccaverat

peccaverat: quid erit nunc de sacerdotibus & tam divini
& celestis sacerdotis, nisi honestissimi sint, & castissimi spi-
ritus sanctus vos illuminet, & Domini mei & doceat hanc
veritatem cognoscere, & quia statim ut peccatum com-
mittitis non cum supplicio occurrat, ne ardeamini. [*Que-
re echa en sacramento.*]

Dicit vltterius: Vos autem fecistis illam speluncam latronum.
Vtinam sacerdotes nostri temporis peius non faciant, ac
beneficia simplicia, & pingua vèdant, vel illicite commu-
tent. Caveat, patres mei, quia sicut malefactor, qui multa
crimina patrauit, intendit in locum sacrum confugere: &
est dissentaneum, ut illi sacer locus sacrum confugere: &
piatur. Sic avaritia delinquens, quæ iustitiam in eum reci-
& ipsam carcam reddidit, mercatorumq; atque artificum
omnium veritatem depradata est, effectiq; ut mendacia
loquantur, & nihil aliud præter dolos in ore eorum repe-
riatur, quæ dominis benignitatem diripuit, ut in subditos
tyrannidem exerceant, denique quæ omnes hominum sta-
tus corrumpit. His vero omnibus commissis ad locum sacrum
confugere conatur, & in eum ingredi pretendit, curat Ec-
clesiasticos velut alios pervertere. Quapropter ei ianuas
34 claudite, ne ad vos ingrediat: siquidem vos reprehensio-
ne digniores essetis, cum sitis Christi Domini, si rem tam
male dictam sicut avaritiam reciperetis. Quorsum serva-
bit aquam in testis, qui domi habet fontem qui non habet
potest servare. Quod secularis thesaurizer non admittit,
eius enim divitiæ sunt velut aqua cisternæ: & nescit quan-
do exhaurientur, & eis indigebit, ut filios suos, familiamq;
sustinet, quibus concedit s. Paulus dicens: nec enim de-
fasciatus autem, qui fontem thesaurizare, sed parentes filijs, Eccle-
35 bet, quem intelligit sibi nunquam defuturum, & tamen
nihil aliud curat, nisi ut pecunias accumularet. Ad quid? tuti
enim beneficii, fons est, qui quotidie manat. Viminis er-
go ista aqua quantum moderatè & honestè vobis opus est:
reliquam vero iuxta voluntatem Dei expèdite. Postquam
igitur Dominus manifestaverat iusticiam, rigorem, ze-
lumq; suum erga domum patris sui, & postquam nos do-
cuerat in hoc zelum, quo nos oportet esse erga omnia sa-
cra & ipsorum puritatem suam eximiam clementiam statim
ostendit

Simile.

1. Cor. 12.

ostendit dans illic visum multis cæcis, & claudis, infirmisq; plurimis valetudinem præstans: utinam divina eius pietas animar nostrar oculos illuminet, & pedes affectuum nostrorum dirigat, ut recte intelligentes obligationes nostrar semitas suar obedientiar curramus, quousque ad gloriam perueniamus, Ad quam nos perducatur Iesus &c. Amen.

FERIA III. POST DOMINICAM I.
IN QUADRAGESIMA.

Accesserunt ad Iesum Scribæ, & Pharisei, dicentes: Magister volumus à te signum videre. MATTH. 12.

QUAM Christus redemptor noster sermonem eximium habuisset, in quo de hominis reformatione egerat, & de meritis culpæ, & ratione, quæ in finali iudicio reddenda esset de illo verbo tam metuendo, scilicet de minimo verbo otioso, &c. Et de illa notabilissima sententia dixerat: Ex verbis tuis iustificaberis, aut ex verbis tuis condemnaberis: ubi iustificæ diuini iudicii æquitatem ostendebat, tam in premio, quam in pœnis: quæ enim maior est æquitas & rectitudo, quàm hominem simplicius esse iudicem, & ore suo dicere: Sum dignus condemnatione, aut æterna gloria? Erit enim tunc rationis synderesis ita perspicax, ut faciat in propria causâ iudiciū fieri: ut dicit Alexander de Ales. Cum igitur Dominus res necessarias tractaret, & sufficientes ad quodcunque quantumvis durum cor deterrendum, tunc, scilicet, cum deberent recipere, & ad Dominum conuerti, magis obdurati sunt: & sic accesserunt accurate, dicentes: *Volumus à te signum videre.* Et dicit Evangelium, quod erant Scribæ & Pharisei Doctores & religiosi. Hoc malum visatur nunc inter multos qui cum audiunt prædicatorem spiritualem res viles, & perstringentes cor loqui, de illo detrahunt, dicentes, quod non loquitur res subtiles, quando deberent conuerti, perueniunt: Signum reprobationis. In libris Regum legitur, quod ut significaret Ionathas Dauidi, utrum gratiam apud Regem patrem suum haberet, hoc illi signum dedit, dicens: Ego descendam in locum ubi tu iacebis, & res sagittas

Alex. de
Ales. 2. p.
q. 76.

1. Reg. 20.

sagittas mittam iuxta eum, & iaciam quasi exerceas me ad signum. Mittam quoque & puerum, dicens ei: Vade, & asser mihi sagittas: si dixerit puer: Ecce sagittæ iuxta te sunt, tolle eas. Tu veni ad me, quia pax tibi est, & nihil mali, viuit Dominus. Si autem sic locutus fuero puero: Ecce sagittæ ultra te sunt. Vade in pace, quia dimisit te Dominus. Verè ita est ut hic significatur, Vultis conicere, utrum Pater Domini ac Saluatoris nostri Iesu Christi sit vobis amicus, utrum apud eum gratiam habeatis? Aduertite an sagittæ, & verba huius diuini Ionathæ sint iuxta vos: si memorie cordiq; vestro infixæ adherent, hoc enim est vnum ex præcipuis signis, ex quibus hanc veritatem poteritis conicere. Si autem huius diuini Domini sagittæ non perueniunt ad cor vestrum, imò ab eo longissimè abhorrent, malum signum, scilicet, quod odio estis æterno eius Patri. Et cum hi in tanta malitia commorarentur, non perueniebant diuinæ sententiæ & doctrinæ tantæ Maiestatis qualis erat, quam Dominus prædicabat, ad eorum corda, & sic tanta excitate & vana curiositate accedunt, dicentes: *Integritatem volumus à te signum videre.* Obstupenda est impudentia, qua isti dicunt volumus. Qui vult imprimere sigillum in cera ut bene imprimatur, prius illam disponit & mollicat, & nullus fiber ferrum construxit, quod prius in formationem non immiserit: sic nullus prudens homo necessarium aliquid postulat, & alicuius momenti, desiderat illud adipisci, tam à Deo, quàm à hominibus, nisi prius curauerit cor illius, à quo petitarus est blandiri, & beneuolam reddere: ut faciebat David cum dulcissimè illa verba diceret: Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me. Exultatio mea, & otus me à circumstantibus me. Gaudium meum, latitudo cordis mei, confer in me hoc beneficium, siquid tu es refrigerium meum, & securus portus ad quæ cõfugimus quare hi Scribæ & Pharisei cupientes impetrare à Iesu Christo filio Dei signa, & doctrinæ suæ confirmationem, in quo non minus quàm vita æterna agebatur, prius non disponunt cor illius, à quo petunt, quomodo tam parum feruoris & diligentie adhibent in re tractanda, quæ illorum ita intererat? Quid hoc erisquid est cõsuetudo hominum maximam diligentiam adhibere in negotiis, quæ ad secularè honorem

6
Simile.

Esai. 31.

8 honorem spectant, & ad diuitias, corporalemq; salutē pertinent: res verò Dei, & quæ animæ sunt necessariæ, ita tepidè & negligenter agere, ac si nihil horum referret. Quando Dominus præstantissimum illud miraculum operatus est, quod Lazarum quatrivannum resuscitauit, aduer-
tentes Pharisei quod omnis populus deserta synagoga eū
sequebatur, simul cōueniunt, dicentes: Quid facimus, quia

Joan. 11. hic homo multa signa facit. Videte qua diligentia & sol-
licitudine illud curent, in quo eorum honos (videri suo) &
utilitas egebatur, etiam post victum Salvatorem nostrum

9 Iesum Christum. Cū præfēs Pilatus eum vellet dimitte-
re, videte qua celeritate, & quibus vociferationibus respo-

Joan. 9. deant: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Sic etiam
postquam Iesus Christus sepultus est, aduertite, qua cura &
diligentia à Pilato petunt, vt sepulchro custodes apponi
iubeat. Et cū ita in malo seruidi essent, accedunt modo
tum remisit, & cum tanta siccitate, ad res tam necessarias
ad animam suam sic sumus nos erga Dei negotia frigidè
& grauidi sicut ferrum, aut plumbum in negotiis verò se-
cularibus, sicut carbonēs ignis ita accensi & inflammati, vt

10 nihil supra esse possit. Quocirca bonum erit, vt Phariseos
præteritos iam relinquamus, & dolores nostros ploremus.
Satis enim habemus quid lamētemur. Si mundum circū
videbis curam & sollicitudinem, qua eius negotia tractan-
tur. Aduertes, quod homines in breui parui momēti omnia
euoluunt, nec literatum inconsultum, nec iudicem in cor-
ruptum relinquunt, nec dominum, à quo auxilium nō im-
plorent, nocte dieq; pernoctantes & laborantes, vt rem tam
paruæ utilitatis consequantur: atque si falsis testibus opus
sit, eos querunt & emunt: res verò ad Deum & conscientiam

11 iam attinentes, iam videtis quam remisit tractentur. Quæ
preparatio ad cōfitemdum: quod conscientia examinet
quod veniunt domo vsq; ad templum, peccata sua in me-
moriā reuocantes, arbitrantur, hoc sufficere, vt dicant:
Pater iam præparatus sum: & sic sit in omnibus alijs re-
bus spiritualibus. Aliter, & alio seruiore tractabat Dauid
res conscientia suæ, cū diceret: Exurge, quare obdormis

Psal. 43. Domine: Exurge & ne repellas in finem apprehende ar-
Psal. 34. ma & scutum, & exurge in adiutorium mihi. Quo spiritu
& agonia hoc verbum: Exurge, toties repetitū supplicans
Deum

Deum vt ad sibi fauendum concitetur.

Dicunt: *Volumus à te signum videre.* Displicebant eis si-
gna tam eximia, quæ oculis suis intuebantur, & volebant
signa è cælo: digni erant vt ignis descenderet, qui eos com-
bureret: sed clemētissimus ille Dominus qui in mundum
venit, vt pœnitentiam notam faceret hominibus clementiam
suam, nō faciebat prodigia nisi essent simul ad illuminan-
das animas, & salutem corporibus conferendā. In lege ve-
teri operabatur diuina Maiestas signa supplicij, scilicet, re-
tinebat Solem, vt Iosue hostes suos intericeret. Pro Moy-
se fecit miracula in tantum detrimentum Aegyptiorum:
diuisi mare vt Pharaonem cum exercitu suo mergeret.
Propter Heliam immisit de cælo ignem, qui homines
concremaret. Propter Eliseum fecit vt prodirent vrsi, &
pueros lacerarent qui illum illudebant. Semel solummo-
do vt scribit Sanctus Marcus, & Sanctus Mattheus fecit
Christus miraculum in præiudiciū aliquorum, & fuit
quod erāt in prouincia Genezareth duo homines Demo-
nium habentes, qui ita furiosè in homines inuehebantur,
vt nullus ad eos auderet accedere, quorum vnus habe-
bat sex mille, sexcentos, sexaginta sex diabolos in se. Ec-
ce quot hostes congregati fuerant, vt miserum hominem
destruerent, & cū Christus Redemptor noster eos sana-
ret, & ab eis Dæmonia eiiceret, dedit eis facultatem vt
in porcos ingrederentur. In toto sancto Euangelio non
reperitur, quod aliud miraculum in detrimentū alicuius
Christus Redemptor noster faceret præter hoc. Aquam in
vinum conuèrttere, panes multiplicare, mortuos suscitare,
caecos illuminare, habentes Dæmonia liberare, omnia erant
miracula vtilia animis, & corporibus: & sic cū discipuli
ei dixissent: Domine vis dicamus vt ignis descendat de
cælo, & cōsumat illos: cōuersus increpauit illos, dicens:
Nescitis cuius spiritus estis, filius hominis non venit ani-
mas perdere, sed saluare. Semel solum fecit miraculum
cū molestia tertij, & hoc in supplicij mercatorum, qui
porcos illos emerant, & fuit propter peccata eorum. Ideo
noluit concedere, quod hi petebant, cū quia petebant
cū curiositate, absque reuerentia, & fide, tum etiam quia
Christus Dominus volebat facere miracula, quæ non es-
sent etiam corporibus vtilia, vt supra dictum est.

- 16 Sed asperè eis respondit, dicens: *Generatio mala & adultera signum querit.* O Christe dulcissime animarum nostrarum magister. Videamus quomodo tale verbum à tuo sacro & benedicto ore potuerit exire? Nō es tu, de quo dicebat sponsa, Anima mea liquefacta est, ut dilectus loquutus est. Tam dulcia sunt Christe Iesu verba tua, ut de te nobis dixerit David: Diffusa est gratia in labiis tuis. Quomodo ergo tam durum hīc te prābes: quomodo tam acia & amara verba loqueris? *Generatio mala & adultera.* Quid hoc est tam nouum Domine? quid ego dicam vobis, Chir-
17 rurgus, qui vulneri medetur ut bene minus suum exequatur, debet applicare medicamenta iuxta id quod vulnera exposcunt, licet magis infirmo doleant, quod si opus esset aliquam partem carnis scindere, & id non faceret, malus esset chirurgus. Bonus musicus cum vult pulsare lyram, si aliqua chordarum est dissona, clauiculā torquet & chordam attollit, quousque infringitur, & tunc non fuit defectus in musico, sed in chorda: imō ut bonus musicus esset, id debuit facere, quod fecit: facius est enim chordam abscindi, quā dissonantem esse musicam, & illum malum musicum reputari. O diuine medice, cœlestis chirurgi, musice excellentissime non malè facis vocare hos: generationem prauam, quia hoc est applicare medicinam vulneri, & clauiculā reprehensione torquere. Quod si chorda per impatiētiam frangatur, eius est culpa; minus inueniens est hoc, quā Christum nō exequi munus suum. Discant praelati, predicatorēs, & omnes patresfamilias grauius puniri, quando necessitas postulat, nec sint timidi dicentes: o indignabuntur. Impleam ego officium meum iuxta charitatis & iusticie leges, & si tu indignaberis, &
19 confringeris, siquidem tua est culpa, tua etiam erit & poena. Generationem prauam eos dicit Domine? Nescis quod reputant se nobiles ex progenie Abraham, & gentem insignis originis, quomodo tu eos vocas generationem iniquam, quia omnia peccati prauitate inficiuntur, omnis splendor, & nobilitas generationis culpa marcescit, & remanet indecora. Voluit sanctus Ioannes Baptista Iudeos humiliare, qui se ex semine Abraham dimanere iactabant, & vocat eos gemmina viperarum. Non estis filij Abraham, siquidem eius opera nō imitamini, sed estis gemmina viperarum.

rarum, siquidem venenum conspuis. Quid magis hehry mandum, quā quod amittat homo nomen hominis, & acquirat nomen bruti, & nō solum vniū bruti, sed multorum ut dixit David: Comparatus est iumentis insipientibus, & similibus factus est illis. Non dicit, iumento, sed iumentis: omnes enim immanitates, & defectus animalium sunt in vno homine peccatore. Lupi voracitas, leonis crudelitas, viperarum venenum, &c. Et (ut perpendat Terullianus contra Iudeos.) Sacra Scriptura multa nomina brutorum peccatoribus attribuit, ratione supradicta. Equi auariores & emulsi facti sunt, vniūquisque ad uxorem proximi sui hīniebat. Hoc dicit Hierem, propter turpem & effrenatam eorum sensualitatem. Per Ezechielem eos scorpiones nominat. Et cum scorpionibus erit habitatio tua. Iob eos nūcupat dracones. Frater sui draconū. Animaduerte ergo fratres mei, quid diceretis ex viperis & draconibus si ad eos acceditis, quia idem reportatur estis, si cum prauis hominibus coniungimini. Videte quod vos mordebunt, & animam veneno inficiant. Quamobrem caute ab eis sicut à bestiis caueretis. Cum Beatus Ioannes eos gemmina viperarum appellauit, dixit eis: Et ne cœperitis dicere: Patrem habemus Abraham: cum tam proterui sitis, pudeat vos nūcupari filios Abraham. Idem ego vos moneo, ut erubescatis, & confundamini bonorum & clarorum parentum filios vocari, cum vos mali sitis, nec eorum bona opera imitemini: religiosi etiam deberemus verecundari patrum nostrorum, atque ordinum institutorum filios haberi, cum fortasē nulla in re eos imitemur. O quā pleno ore dicimus: Pater noster Sanctus Dominicus, Pater noster Sanctus Benedictus, Pater noster Sanctus Franciscus, &c. Dicim⁹ in nostro ordine tot sancti, & tot martyres fuerunt, tāto maior igitur erit culpa, & cōfusio nostra, nisi eorū vestigia sectati fuerimus. O patres mei, patres mei, si filij Abraham estis, opera Abraham facite. In hoc enim totū consistit, utemur esse humiles & modesti, sanctæ orationi, & assidue diuinarum rerum contemplationi incumbentes, & sic patrum, institutorumq; nostrorum, & (quod plus est) Dei efficiamur filij. Non cōtētus est Christus Dominus, vocare eos generationem prauam, sed addidit & adulteram, arguens eos de infidelitate

Psal. 42.

Terul. ca.

4.

21

Hiere. 5.

Ezech. 2.

Iob. 30.

22

23

- 24 infidelitate & perfidia, qua plerumque in Deum vsi fuerant. Qui reprehensione dignus est, non semel modo, sed bis, & ter est reprehendendus, vt crebra reprehensione
Apoc. 15. confusus in meliorem frugem sese recipiat. In Apocalypsi dicit Beatus Ioannes se vidisse Angelos quosdam cum citharis & instrumentis musicis, habentes citharas Dei, & cantantes canticum Agni, dicentes: Magna & mirabilia sunt opera tua Domine Deus omnipotens, tu solus pius es: & statim his dictis, affirmat illis data fuisse vasa plena irae Dei: & vnum ex quatuor animalibus dedit septem Angelis, septem phialas aureas plenas iracundiae Dei vinctis in secula seculorum, &c. Et audiui vocem magnam de templo dicentem septem Angelis: Ite, & effundite septem phialas irae Dei in terram. Vox iubet eos iram Dei super terram effundere. Angeli, sunt ministri Ecclesiae, quia dicuntur, quod Angeli vitam exagere oportet. De his dixit Sanctus Paulus, quod semina essent operis capitibus in templo, propter Angelos Dei. Hos igitur Angelos bonum est citharas habere, & musicam dare, vt maximis vobis vociferationibus praedicent quanta sit Dei in homines clementia: hic enim est cantus Agni. Verumtamen hoc non sufficit, quia iam non sunt tales homines quibus Dei misericordia praedicetur: sed ira, rigor, & iustitia illis annuntiatur, quia vox dicit: Effundite phialas irae Dei in terram. Vt suauitas in acerrimam reprehensionem illis conuertatur, appellando illos malos, & perfidos. Deo hominibus & sibi ipsis, quemadmodum facit hic diuinus praedicatorum, & orbis totius Magister. Non dabitur ei nisi signum Iona prophetae, &c. Hoc est, non dabo vobis signum quia petitis, quia haec essent inutilia: sed dabo signum Iona, nam quemadmodum ille fuit in ventre ceti tribus diebus: Sic eris filius hominis in corde terrae. O quam mysteriosum verbum! Mortem & sepulturam vocat Dominus corde terrae. Nam sicut omnia corporis membra à corde reguntur, sic nos mortis & sepulturae memoria oportet gubernari: hoc debet esse cor gubernans terram, vt regatur & gubernetur, sicut ratio postulat. Si hoc ante oculos feremus, non tanto affectu res terrestres appetemus: siquidem eas tam moleste sumus relicturi. Sicut viator, qui accedit ad urbem, ubi diuersorium quaerit, hic reperit culcitram.

Simile.

ttam, illic sindonem, hic cervical, illic denique reperit stragulum: his autem omnibus summo labore, quaesitis, adaptatoque lecto, quando vult quiescere, festinanter vocatur ad iter faciendum, & necessarium debet exurgere, neque enim aliter potest facere: quam graniter surgit, & qua molestia afficitur? O quam ad simile repraesentat hoc, quid in morte agatur, etiam res dissimilima est. O quam miserabilis est in sudore hominis, qui cum primum in mundum ingreditur, vel (vt melius dicam) vt aetatem haberet ad molendum & negotiandum, quietem, diuitias, honores, lectum denique incipiat quaerere, in quo requiescat: hic vnum inuenit, quod sibi placet, illic alterum inuestigat: hic domum emit, illic vineam maximo labore, & sollicitudine acquirit: & arbitrans se iam lectum praeparasse, tranquillamque viuendi rationem instituisse, cum iam vult quiescere, pulsatur mors ad ostium, & illum confestim suscitatur, vt in aliam vitam iter faciat. O quantam afflictionem, molestiam, & amaritudinem tunc sentit, quod mollem illum lectum relinquit, quem cum tanto vultus sui sudore construxerat. Beatus, qui nihil aliud quaerit, nec expetit, quam quomodo Deo placebit. Quandoquidem igitur frater mi meliori tempore suscitatus es, & quando magis vita delectaberis, ne in his rebus acquirendis fatigeris, cogitare hodie, aut cras vocandum esse, sequere consilium Domini Pauli, dicentis: Festinemus ingredi in illam requiem. Ille est optimus lectus, in quo postquam semel accubueris, nunquam amplius praecipitur tibi vt surgas, & illum relinquant. Adde ite ergo haec omnia, & te illarum consideratione moderare: haec enim de causa mors cor terrae appellatur. Quia Dominus locutus est de naufragio Iona cum Niniuen fret, ideo declarauit, quantum ipse sua praedicatione illic profecerit, ad Hebraeorum nostramque confusionem.

Hebr. 4.

Et sic dicit: Viri Niniuite surgite in iudicio. Hoc intelligitur quod iudicabitur per coparationem, quia dicit Dominus: Accede huc Niniuite, credidisti Iona? Respondebit, sic: Et tu Iudae quare mihi non credidisti, cum ita rationi consentaneum esset, sic intelligitur quod dixit Dominus Paulus: Nescitis quia Angelos iudicabimus? hoc non intelligitur de Angelis bonis sed de malis, quos iudicaturi sumus per

1. Cor. 5.

32 comparationem. Dicemus enim: o quam digni sunt tor-
mentis, quæ habent, qui cum ego essem operatus, olle
& carpe, ignauiaq; me confortauit, & de meipso, & tot
tantisq; tribulationibus, quæ sese mihi obtulerunt, victo-
riâ reportauit; verò tam parua occasione ita superati sunt.
Idcirco digno supplicio affliguntur, sicut si modo hæc ciuitas

Simile.

ab hostib; obuderetur, & accipientes mulieres arma virili-
ter propugnarent; adolescentes verò fortes, & robusti ab-
sconderent se, & fugerent; quantæ confusio adolescenti-
bus essent sceminæ; sic per comparationem nos debent

33 iudicare Niniuæ, qui propter prædicationem hominū
ignoti sicut Ionæ tam acrem poenitentiam egerunt. In-
gressus est Ionas in illam magnam urbem tanquam ho-
mo perterritus, à pisce quodam vomitus, arena inuolutus,
luto infectus in litore, ubi cum euomuit, sparsis crinibus,
nudo capite, aduenit, qui nesciebatur an esset Propheta,
an verò aliquis iocator, aut delirus, absque villo prælo
miraculo, vno tantum sermone breuissimo, dicens: Adhuc
quadraginta diebus Ninive subuertetur. [Astru fecit] Et
absque vlla rhetorica, & tantum effecit ut dicat diuina hi-
storia, quod crediderunt vni Niniuæ, & prædicauerunt

34 ieiunium, & statim parati sunt ad agendam poenitentiam.
Hic mihi desunt verba, & quod sum ego, malus, & non
qualis debeam, in Iachymas totus conuertit hæc dicens:
gens infidelis vna tantum prædicatione hominis ignoti
audita, absque illa promissione, vna mina exterriti illico
prædicant omnes unanimiter poenitentiam, poenitentiam,
ieiunium, ieiunium, cilicium, cilicium, &c. Nobis verò
prædicantur decem & viginti prædicationes, in quibus
promittitur æterna gloria, & iterum inferno nos prædica-
tores comminatur, & quod proximè peribimus, & hæc
omnia non magis cordibus nostris hærent, quam duris la-
pidibus. Hoc erit iudicium nostrum, o Christiani tam

Exod. 6.

35 proterui, miserabiles querelas Moyses coram Deo effun-
debat, dicens: Ecce filij Israel non audiunt me. Queritur
Moyses de ingratitude & caritate populi, quod in ma-
ximas miseras & angustias reductus opem & auxilium
Dei noller accipere; & quati adorans, dicit: Ecce filij
Israel. Hæc verba habent emphasim: hi Domine qui sunt
populus tuus, & gloriantur se esse filios tuos, hi non au-

dicunt:

36 fluant, mei essent infideles, esset tolerabilis malū, o quo
animi affectu hoc dicit, sic etiam postquam illis legem de-
dit, dixit: Testes inuoco hodie cælum, & terram, quod pro-
posuerim vobis vitam, & mortem, benedictionem, & ma-
ledictionem. Elige ergo vitam, ut & tu viuas, & semen
tuum, & diligas Dominum Deum tuum, &c. Ego fratres
mei prædicans vobis tot sermones, & toties vos Dei nomi-
ne ad gloriam inuitans, & æternis poenis comminans, non
cælum modò & terram testes imploro, sed lapides etiam
huius templi, ac pulpitem istum, & ipsi erunt testes con-
tra vos. Aduerte tu infelix peccator, quod audiens tot præ-
37 dicationes, tam obstinatus, ac proteruus manes, ut mortem
potius æternam, quam vitam infiniti sæculi eligas. Lapidēs
templorum erunt testes contra te. Quando Laban, &
38 Iacob pacis foedus pepigerunt, construxerunt tumulum
lapidum, & dixit vnus ex illis: Tunulus iste, & lapides sint
in testimonio, si autem ego transiero illum, pergens ad te,
aut tu præterieris malum mihi cogitans, &c. Hi lapides (in-
quit) sint testimonium contra illum, qui foedus violauerit.
Sic ego dico vobis fratres, quod non modò Niniuæ, sed
cælum, terra, & lapides huius, &c. Omnia debent clamare con-
39 tra vos in illo metuendo dispendio cum sitis Christia-
ni, & populum Dei vos iactetis esse, & tam absidua cæli
doctrina erudiimini, in vestris tamen criminibus reman-
etis, nec commoueri vultis ad poenitentiam agendam. O
fratres mei quam excusatione illa se ta afferetis: quid res-
pondetis, quando horum omniū accusamini o quam
vos obmutescere debetis, quia omnis iniquitas opilabit os
40 suum, & sic iustissime condēnabimini ad concremandum
æternis ignibus. [Tienen feñ los hombres que tal oyen] Intel-
ligunt quid hæc verba significant. Arbitratur hoc illorum
aliquid interesset de aliis dici existimant. O eterne Deus
infinitæ Maiestatis, doce hos fratres meos, siquidem ratio-
nis participes sunt, ut, quandoquidem Catholice fidei ve-
ritates credunt, hoc ad se pertinere, & de illis dici cognos-
cant, atque ad te conuertantur, gratiamq; tuam illis con-
feras, quæ celestem gloriam valeant adipisci: ad quam nos
perducas Iesus Maria filius, Amen.

104 FERIA V. POST DOM. II
FERIA V. POST DOMINICAM I.
IN QUADRAGESIMA.

Egressus Iesus secessit in partes Tyri & Sidonis, & ecce mulier Chanaana a finibus illis egressa, clamat, &c. MATTH. 15.

Simile.

VERA MODUM piscator aduertens, se hic nihil posse piscari, utilitatis avidus, piscandique cupidus illuc digreditur. Sic diuinus piscator Iesus Christus Redemptor noster videns quā parum emolumentum Iudaei ex sua doctrina perciperēt, ad Gen-

tes recessit. Cauete fratres mei ne Deus piscatores transferat: sunt hic tot concionatores, consiliorum, reprehensionumque virgis piscantes, & vos sacrae doctrinae hamo attrahentes, suique exempli cibo inuitantes, & nihil proficitis. Est equidem valde miserandum, quod pestilentissimi amici, & turpissimi meretricis consilio ardentibus homines ducantur, quā concinatorum omnium diuinis admonitionibus moueantur. Cauete ne dignē vobis dici possit illud beati Petri, Vobis oportebat primum loqui verbum Dei, sed quoniam repellitis illud, & indignos vos iudicatis aeternae vitae, ecce conuertimur ad Gentes.

In hoc itinere ingrediente Christo Iesu Gētium regionem, *Ecce mulier Chanaana, &c.* Hanc mulierem hodie alma mater Ecclesia nobis ante oculos proponit, ut pudore confundamur: per Hieremiam ait Dominus ad hoc propositum verba quaedam dignissima, quae valde notentur. Adhuc iudicio contendam vobiscum, ait Dominus: Adhuc (inquit) post tot scelera vobiscum volo denuo ponere rationem. Possem quidem paucioribus uti, & pro peccatis hucusque commissis supplicium de vobis sumere: sed adhuc noua ratione ac iudicio volo contendere, ut meis erga vos beneficiis deuincti me Dominū vestrum amplectamini, ne vobiscum manus conferam. Adhuc contendam vobiscum sicut cum iis, qui me non intelligunt, nec mecum in iudicium volunt conuenire. Transite ad insulas Cethim, ite ad regiones illas, quas nemo habitat, praeter immanes belluas, barbarasque nationes. Et conside-

rate ve

IN QUADRAGESIMA 105

tate vehementer, &c. O quanta exaggeratio; vehementer (inquit) sicut, quod vobis magni interest, diligenterque animaduertite, quam viuendi rationē sequantur, & quomodo lapides illos & sculptilia, quae colunt summa cum veneratione venerentur, & quot ritibus, ac ceremoniis erga eos vrantur; & attendite vtrum forte aliqui sunt inter eos, qui Deos commutent, alternatimque idola reuerentur: si mutabit Deus Deos suos, & certē ipsi non sunt dii, cum re vera lignear marmoreaeque sint statuae. [*En prononça anda Dios, y en sacar testimonios:]* ut nos confundamur. Videte quā diligenter illi barbari ligna, lapidesque suos colant, & quā negligenter vos aeterno Deo seruiatis. Quinam diligentius ac religiosius hoc faciunt, ipsi, an vos? sic etiam sancta Ecclesia nobis obicit mulierem infidelem, diuinarumque rerum poenitus ignaram, ut eius spiritum, fidem, humilitatem, instantiamque ac studium considerantes confundamur. Ideo Dominus ait. Dico vobis, quod multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Isaac, & Iacob in regno caelorum, filii autem regni eiciuntur in tenebras exteriores, quod modo manifestē experimur: multi enim sunt qui cum sudore vultus sui victum acquirunt, quos videbitis summa cum reuerentia & religione ad sacrosanctum Eucharistiae sacramentum accedere. Contra verō plurimos presbyteros cernetis, & (quod peius est) religiosos irreuerenter, ac penē extincto deuotionis spiritu hoc ineffabile mysterium celebrare. Experiemini mulierem nuptam, filiis oppressam, virique sui seruitute deuinctam, maximisque laboribus circumspectam, inter tot curas ita diuinarum rerum contemplationi dedita, ut dictū mirabile videatur, & quae summa cum contentione opportunitatem quaerit, ut caelesti meditationi vacet: & contra, erit monacha omnibus his curis expedita soli spōso Iesu Christo dicata, quae aliis dissimillimis exercitiis, inutilibusque actibus occupatur. Ad hoc accidere solet ut in vicis, vbi rarō aut nunquam verbum Dei praedicatur, in quibus vnus est clericus, inutilis, dissolutus, ac ferē totius pietatis expers: ibi tamen reperiuntur viri Deum timentes, ac formine summa sanctimonia plene, quae ferē nunquam praedicationem audierunt, nisi fortalē ab aliquo postata fugitiuo, qui illac transiit: à quibus si quaeratur, qui

g 5 qui

9. quibam eorum tantum bonum erudierit: cognoscetur vnum Deum doctorem habuisse, & erunt multi in hac urbe, qui quotannis eruditissimos ac sanctissimos quosque concionatores audierint, quorum tamen corda ita sunt dura, sicca, atque imperfecta, ut dicta sit mirabile, (seu potius miserabile,) si sunt qui iuxta diuinas aquas plantati tanquam salices nullum fructum ferunt. O fratres Deum timete: eius supplicia fugite, cauete ne illæ minæ, quas supra ponit, vobis contingant: mittentur scilicet in tenebras exteriores. Hæc omnia dixi occasione huius optime formæ, quæ cum esset Ethnica, nec vnquam concionatores audisset: ita dispositæ, ac prompta ad Deum confugit. Nos vero diuini monitis instructi, quotidie in virtute deficere, ac regredi videntur. Hæc postquam Dominus dixit: Et miserant eis venatores multos, & venabuntur eos. Subdit inferius: & reddam duplices iniquitates eorum & peccata, &c. Cui rationem exposcero à Christiano, quem ego legem meam docui, & cui venatores misi, qui eum attraherent, & que in salutis via constituerent, eumque sanguinem meum ob eius amorem effusum obiecerunt: eius crimina grauiora apparebunt, cum tot luminaria, atque auxilia ipsi perceperit. Hoc significat: Reddam duplices iniquitates eorum, &c.

Simile.

- Ecce mulier Chananæ. Equis eam attulit Deus, & eius præcordia tetigit. Quando quis habet brachium carere consumptum, ita ut illud præ putredine non sentiat: impossibile est illud naturaliter reuiuiscere, & sic medici putrefactam carnem circumciseunt, quod si rogatus verbum sentiat, respondent minime sibi dolere, vltimus progredietur alioquin, quousque tandem vitam carnem periclitaretur: cum vero attingit, statim clamat: Siste Domine, quia viui tægis. Sic Deus se habet erga nos, nō permittit ut diuitis domus comburatur, ait tamen diues: Famulus piger negligenter egit, quia lucernam ibi posuit, & dormiuit: sic hoc infortunium contigit: sed non pane meo ille amplius vescetur. Interficiit Deus eius filium, & dicit illi: pater fui in culpa mortis tue: quia nullis medicinis legibus reuebaris, nec se ab aqua poterat continere: deambulabat nudus cum viro suo in horto, & aer illi obstitit. Hæc omnia sunt putridam carnem scindere; attingamus ergo vi-

uam: clem

vane eius primogenitum Deus occidit, qui erat lumen oculorum suorum. Hic clamat: O Domine hæc erat vna spes senectutis meæ, nec alius filius mihi remaneret. Cum occideret eos, querebant eum, & reuertebantur, & diluculo veniebant ad eum. [*En tærendoles* Psal. 77. *Dixit in lo. vna.*] Ibant, & querebant eum, ac summo mane surgebant ad exposcendam misericordiam. Attendite Pharaonem, qui parum sensit dum Deus illum afflixit, quousque eius primogenitum interfecit, & sic ait Dominus: Adhuc tangeam Pharaonem, & Aegyptum, morietur enim primogenitum in terra Aegypti, & statim senserunt. Ecce quis attraxerit ad Iesum Christum hanc mulierem: tetigit enim Deus eius charissimam filiam, ut ipsa fateretur, dicens: Filia mea male à Deo monio vexatur. O quot infortunia patimur, nec tamen Dei esse verbera nobis penitus persuademus, ut ad ipsum accedamus. Arbitramur enim omnia fortis fortuna contingere, si cur illi Philistæ, qui ante oculos peripeperunt Idolum suum fractum, solumque prostratum fortis fortuna hoc accidisse existimabant. O stulti, qui cum à Deo torquesamini, fortunæ attribuitis. Si laboris febris, dicit te arietinas carnes heri comasse, que tibi offecerunt. Demens (ait Deus) lacerasti, & in lectum doloris prostrasti te, manus pedesque tuos confregi, nec tamen cognosces Deum fecisse hæc, ut ad ipsum accedat. Quousque illi Philistæ cognouerunt se à Domino vapulari, & affligi, non laboribus liberati sunt. Vtuntur pueri hoc ludio, alter est velata facie, & alter ipsum percutit, & dicunt postea, diuina puer quis te percussit: qui respondit, pater. Longè aberrasti, si autem ibi quousque diuines, qui absisti à te honorum quis te percussit: hic me iniuria affecit, ille mihi iniurias eripuit. Esto ergo in afflictione, quousque cognoscat te à Deo flagellari, & ab eius manu liberari, perperit. Scitote magnam esse amentiam labores attingere vili præterquam Deum. Quapropter cum in ærumna commorati fueritis, ad Deum conuertimini, & non erubescitis. Dilecto ab hac sancta femina, & simul cum ea proclamantes: Miserece mei fili Daudi.

Dicebat vltimus: Filia mea male à Deo monio vexatur. Quod studio ac diligenti pietate hæc mater filii salutem curabat. & opor

17 sic oportet patrem nec edere, nec cum incunditate quiescere, donec filium suum à spirituali interitu liberet: Deum debet rogare, summaq; animi contentione duos deprecari, & Deum timentes orare, ut pro filio suo iniquo, & multo apud Deum intercedant. Perpendite mulieris

Psal. 118. studium. Clamaui in toto corde meo, exaudi me Domine. Dicebat David: exaudi Domine deprecationem meam, & concede mihi quod posco, siquidem ex intimo cordis mei proclamaui. Hoc autem dicebat, ut ostenderet ad impetranda à Deo beneficia multum conducere crebram, ac

18 dentemq; orationem, nō vult Deus remissas vociferationes, sed ardentissimos diligit clamores. Quando infirmario curæ est diuturnus ager, cum ipse ob longum morbum remisso suspitio aliquando queratur, audiens infirmario non curat eum, quia modus ille conquerendi est vitatus: si vero intensius clamat, statim occurrit, & rogat quid velit. Deum, cum multi sint peccatores scelerum suorum febri laborantes, qui aliquando remissè clamant, ut corrigantur: ut autem suspitio illud ex intimo cordis non

Simile. prodit, nihil proficit, nec Deus eorum clamoribus occurrat, quousque mentis ardore insistent, ipsumq; studiosissime inuocant. Quamobrem fratres dilectissimi, si vos, aut filij vestri morbo peccatorum laboratis, petite & ardentissime clamate, quia statim Deus vobis subueniet. Satis expressit David vehementiam, qua sit orandum, cum ait:

19 *Psal. 118.* meum aperui, & attraxi spiritum, quia mandata tua desiderabam. Attrahere propriè, est quasi vi allicere, ea igitur contentione Deus rogandus est, ut vi potius, quam sponte attrahi videatur. Ea quæ vi alliciuntur, violentè solent afferri: & præcipuus finis, propter quem hæc omnia sunt facienda, est, ut conformius ad Dei voluntatem eius præcepta obseruantes viuamus. Ideoq; ardoris sui causam reddens Propheta subdidit: Quia mandata tua desiderabam.

20 *Quia non respondit ei verbum.* O verbum Patris æterni, quare non respondes ei verbum? quis vnquam ipsum verbum vidit obmutescere? [O eclipse magistro, que el silencio eclipsa la palabra.] O factum admirabile! Exiisti Domine, ut aduocares feminam hanc, quæ diligenter venit, & quæcunque cupis, exposcit: & adeo durum & illiberaliter

erga

erga eam te præbes. O celestis lingua, quæ tot mutorum ora aperuisti, quare nunc obmutuisti? O perennis fons clementissime, quare hodie huic mulieri aruisti in profundo pietatis tuæ pelago, quomodo consolationis gutta desideratur, ei præsertim, quæ tanta egestate præmebatur? Vnum, quo homines in hac vita tentari maxime ac perturbari solent, hoc est, quod arbitrantur Deum suas preces non exaudire, & ipsis mutum se, ac surdum præbere, & non aliis. Hoc magnopere verebatur David, cum dixit: Ad te Domine clama bo tota die, Deus meus ne sileas à me, ne quando taceas à me, & assimilabor descendentibus in lacum. Et illud, significat ibi causam, id est, quia videtur hæc David significare se timere, ne similis illis fieret, qui in inferno commorantur: si Deus se mutum & surdum in illam præberet, hac tam anxia tentatione poterat hæc mulier cruciari: sicut qui sitiens ad fontem pergit, qui perennis esse solebat, cum autem sicum inuenit maxime contristatur. O mulier, quomodo sperabis te ab illo petitione consequi posse, qui ne verbum quidem (bonorum omnium minimum) tibi dignatur concedere? reuertere domum tuam, ne incassum labores, eia reuertere. Quid? [Bulver, o que?] Considerate huius mulieris fortitudinem, quomodo tentationem hanc vicerit: & ubi humano videri apparebat imago maioris desperationis, ibi plena erat spe. Ille namque clementissimus Dominus, qui tacebat, non ut eam despiceret, sed ut pluris faceret, quicquid ipsa loqueretur silebat, & ut fidem suam apertius explicaret, intra eius cor mirifica imprimebat pignora certitudinis, ne dubitaret, quin commodè apud ipsum negotiatura esset.

21 *Et accedentes discipuli, rogabant eum.* Hæc est potissima ratio cur pauperes, & abiecti in hoc orbe despiciuntur, quia non est qui dicat: Dimitte eam. Magnates, viri, nobiles, hoc vnum intelligite: munus vestrum non esse vestigalia conducere, ludere, aut deambulare, sed viduas protegere, pauperesq; tutari. Si cum inopi desertæq; viduæ causa differtur, quod iudices largitionibus non corrumpit: vir prius iudici diceret: Dimitte eam, non essent tot iniquitates, ac scelera. Quando Deus Esther in sublimem dignitatem gradû erexit, huius rei causa fuit, ut inde Iudæis optularetur, qui in illis regionibus atroce vexabantur, & sic

22 *Psal. 27.*

23 *Simile.*

24 *Et liber. 4.*

25 sic Mardocheus nuntiari illi iussit: In domo Regis expro-
candis Iudeis: et nunc filius per asiam occasionem
liberabuntur Iudei: & tu, & domus patris tui peribitis: &
quis novit utrum idcirco ad regnum veneris? Quid hinc
congruentius poterat adduci? & advertite Mardocheum
illam minationem afflicto protulerit, cum ipsam cum erit
domum patris sui à Domino esse evertendam, Quod ad
nobis virorum in illis regnis brevis tempore solo, equa-
tas cernitisque fortasse perierunt, quod eorum domini in
pauperes illiberales fuerunt. Quamobrem fratres mei vos

26 rogo, ut hoc diligenter animadvertatis, & in pauperibus
vultusque defendendis singularem animi magnitudinem
nobilitatemque vestram ostendatis: ut & vos à patre nobili-
tatem, ac misericordiarum auxilium percipiat. Respon-
dit Christus Iesus: Non sum missus nisi ad oves, quae perierunt

Simile. domus Israel. Vult dicere: Quemadmodum ad gravissi-
mum morbum, quem aliqui medici iam curaverunt, nec
tamen aliquid efficere potuerunt, queritur maximus me-
dicus: sic quamquam de caelo descenderim ad omnes con-
tendos tam gentes, quam Iudeos: Iudeis tamen debet

27 ipsemet mederi: eorum enim maximum est vulnus, quod
nullus ex meis Prophetis, nec omnes simul curare potue-
runt. Gentibus, etiam sceleribus oppressis, cum non sint tam
dura cervicis alij predicatorum sufficiens discipuli mei ipso

Mat. 28. mederi sufficiant, quibus ego dicam: Ite, & docete omnes
gentes. Et sic, una ex potissimis rationibus, quas assignat
Doctores, quod Christus Salvator noster ex Hebraeis, po-
tius quam ex gentibus carnem assumere dignatus fuerit,
est, quod populus ille tam obduratus esset cordis, ut hoc sin-
gulari beneficio illos ad suum amorem alliceret. Gentes

28 (ut experientia compertum est) tanquam humaniores fa-
cilis conversi sunt. Quare dixit Deus per David: Popu-
lus, quem non cognovi, servavit mihi, & filij alieni in me
erati sunt, & claudicaverunt, &c. Gentes quas ego non novi
id est in quas ego tot beneficia non contuli, vix verbis
sancti Evangelij audierunt, cum statim crediderunt. Filij
alieni id est alienari à me, infirmi sunt mihi. Ego enim po-
tius somno illis nullum praestantissimum Prophe-
tam. Et ipsi mihi promiserunt se ipsum audituros, & illi

Deut. 27. iuxta praeceptum meum esse obediuros: ut patet in Deo-
teronomio

teronomio: Et dixit omnis populus, Amen. Omnibus quae
dixerat Moyses in nomine Domini, metui sunt, quia cum
Deus promissis flaret, summumque Prophetam filium suum
misisset, ei parere noluerunt. Innocerati sunt. Crimina ve-
tera sunt, in Aegypto, in deserto, ubique claudicaverunt:
& quia ita erant duri, opus fuit illis tam excellenti medi-
co. O benedictus sit talis Deus, benedicta talis pietas, &
clementia. Diligite fratres tam bonum Dominum: nec vi-
quam cessetis eum laudare, qui cum in hunc populum tam
dum esset irascendus: & poenitus gentem illam eversu-
rus, ex ipsa illorum rebellionem occasionem sumit, ut ma-
iora in illos conferat beneficia, ut modo dicentem auditis:
Non sum missus, &c. Ut has oves perditas in sui amorem
excitaret.

At illa venit & adoravit eum dicens: Domine adiuva me.
Animadvertitis fecerit animam? [Iesus quo coram, passus
per tal cosa?] Quando amici, familiares regis aliquid ab eo
poscunt, quod tamen non impetrant, quis idem ab ipso re-
ge audeat postulare? quis non deficiat? Haec verò mulier
cum adverteret propinquos ac dilectos Dei nihil impe-
trare maiorem animum recepit, & maiorem adipiscendi
spem habuit. Passerulus aërem transiens, quando vehemens
flar ventus non eum sequitur, nec eius spiritu ducitur, ne
ventus omnes pennas sibi euellat, & sic pereat. Sed mitius
volat aëris furis obstitans [Volando piceo ad vento.] Et ita
nullum patitur detrimentum. Sic iusti non patiuntur se per-
secutionum procellis duci, quia hoc esset poenitus periculi
que desiderata cōparent victoriam: ut in hac felici fe-
mina patet. Videte quod non reuertatur retrorsum neque
deficiat: sed potius nono quodam mentis ardore ulterius
prosequatur dicens: Adiuva me, &c. Ut animadvertitis, eo
quod esset Ethnica aliquo modo à Christi humanitate re-
pelli, ad eius diuinitatem potius confugit. O Domine
(dicebat) haec tanquam filius David precipue missus non
fueris ad salvandas gentes. Sicut hoc non poteris negare
te Deum esse, & quatenus Deum, tam Gentium, quam Ju-
deorum dominari quapropter adiuva me. Quemadmo-
dum pluvia herba nascuntur, & accrescunt, sic tribulatio-
ne, ac laboribus salutis augetur animas. Cum dixerit:
Adiuva

Simile.

- 33 *Adiuua me.* Ostendit etiam ex se aliquid operari. & operabatur profecto, siquidem tanta fide ac spe nitebatur, nec animi contentio deficiebat. Dicit mulio oneratum mulam, & onere oppressa labitur, ipse vero prætereuntem quem rogat ut se adiuuet ad onerandam mulam, & hinc mulio, atque illinc alter mulæ onus imponunt: si mulio recedit, nec alium, quem rogauit vult adiungere, non cur dixerit, adiuua me: sed impone onus huic mulæ: sic animæ salutem, corporisq; exercitia necesse est duo concurrant: tu enim solus nihil potes: Deus vero solus, et potest, sine te non vult & sic proprie loquebatur hæc mulier cum dicebat, Adiuua me, sic & David cum dixit: Adiuua nos Deus salutaris noster: non dicit salua nos, sed adiuua nos: in auxilio namque semper oportet esse duos. Quod si dicas: Non seruatur decorum si dicatur Deo adiuua me, deceretne seruum dicere domino suo: domine adiuua me ad arandum, vel ad excauandum? Aliqua sunt in quibus si seruus dicet suo domino ut se adiuuet, in impudentiam incideret, velut cum dominus iubet famulo ut equum distringat, siue ut domum mundet, si ad hoc auxilium peteret diceret adiuua me, vitium sane non posset effugere. Alia vero sunt, in quibus auxilij postulatio decora est: ut cum dicit dominus famulo, ut de aliquo vitio etiam sumat: tunc si vires famuli non sufficerent, decorum esset dicere: Domine adiuua me. Nullus est dux in Israel qui à Rege auxiliū non petat quando opus est. Cum Deus præciperet Moyse ut populum duceret dabat ei Angelum qui eum comitaretur. Vade descende de loco isto tu, & populus tuus, & mittam præcursores tui Angelum. Cui respondit Moyses, si non tu ipse præcedas, non educas nos de loco isto. Non (inquit) hinc discedam nisi tu me comitatus fueris. Non fuit hoc impudētiae factum, sed dignum potius, quod à Deo iure optimo peteretur. Sic quicquid nobis Deus imperat eius est qualitas, ut non immerito ab ipso auxilium petendum sit: sicut ad obseruationem preceptorum, & ad eius consilia perficienda necnon ad omnia, quæ absque eius ope conficere nequimus.

Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum & mittere canibus. At illa dixit: Etiam Domine. Nam & canes edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum.

O eximiam

O eximiam humilitatem! perpendite quomodo hoc nomen canis, in corde eius quieuerit. [Como se le affixo en el coracon.] Ex ipso despectu argumentum ipsa constat efficacissimum, quo conuincit Christum redemptorem nostrum. Nam & canis, &c. lateor (inquit) me esse canem, sed tanquam rationi consentaneum est, ut tu Dominus, mihi provideas de reliquis, quæ supersunt ex mensura infinitæ pietatis. Hic est honorum hominum mos, ut omnia in bonum conuertant. Si Deus ipse fauet, fauore spectu spiritum, ardoremq; eliciunt, ut ei humiliter pa-
reant. Omnia in aurum commutant: tanquam ignis, qui omnia, quæcunque recipit, in se conuertit: diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Utinam alii hac mihiere disceremus, & nosmetipsi canes esse non negemus, nosq; accusaremur, quod omnē vitam nostram tanquam beluæ immanes duxerimus. Vnde Iob dimittit aduersum me eloquium meū. Quando qui est in carcere pro se loquitur, non creditur, sed si quid contra se dicit, maior ei fides quam duobus testibus adhibetur. O quantum profuit illud, peccavi, quod dixit David! & illud, nos quidem iuste, latronis! & confessio humilitatis, qua usus est S. Petrus dicens, discede à me &c. & illud, Domine nō sum dignus ut intres sub tectum meū: profuit etiā & illud, pater peccavi in cælis & contra te. Omnes hi, quot bona à Deo impetrarunt propter accusationem non potuit amplius contineri fons clementiæ. O infinitam Dei pietatem, quæ clementia incipit ipsam extollere, & ei quicquid petit concedere & multo plus dicens: O mulier magna est fides tua, sicut tibi sicut vis. Nonne ego prædixi illam Dei moribus, mulier maiori vilitati futura? aduertite quā honorificemur a filia sua expelleret, non hoc solum cōcedit, sed ipse apud eius animam manet, quod certe maius est. Vide te ut res diuinæ quamuis iniuria habeant dura, & aliquantulum amara, exitus tamen gratos habent si homines nō deficiunt, si tacent, si patienter ferunt, quæ? [Quien sufre la reuoc, y aun hyzo lo que quise.] Qualis maneret Zacharias ex prioris visitatione, quam illi Deus misit, nisi mutus? sed postea patienter passus est, ideo in hæc verba prorupit. Be-

Tom. I.

h

nediatus

FERIA VI. POST DOM. S.

41 *Marc. 8.* nediſtus Dominus Deus Iſrael. &c. Et cum Chriſtus reſe-
ptor noſter dixit Petro, vade retro Sathan, qua eū acrimo-
nia dixit? poſtea verò quàm ſuauiſſe dixit: paſce oues
meas & hic Chananæ prius vocata canis, niſi patienter
Iohn. 11. ferret, non audiret poſtea! *Magna eſt fides tua.* Res verò
huius ſæculi ſunt vice verſa, initia dulcia, exitus verò ha-
bent amaros. O quàm ſuauiſſe peccatur, ſed quàm acriter
poſtea perſoluendum eſt! Quapropter licet primordia vi-
tutis aliquantulum vobis aſpera videantur, tollenter illa
ſuſtuleritis: & experiemini fratres quàm dulcia, etiam ſi
42 hæc vita efficiantur: [*Que os comereys las manos ſeras ellas.*]
O vere animarum Magiſter, tu, qui huic mulieri fauisti, ut
perſeueraret, quonſque audiret à tuo diuini ore dulce
illud verbum: *Flat tibi ſicut vin.* Nobis etiam miſeris opor-
tuit, ut amodò te ſaltem quærere incipiamus & rogemus
ac ſerre diſcamus, & ut perſeueremus quonſque tuis diu-
nis brachijs nos in cœleſti gloria in perpetuum ſuſcipias.
Amen.

FERIA VI. POST DOMINICAM
IN QUADRAGESIMA.

Erat dies feſtus Iudaorum, & aſcendit Jeſus Hieroſolymam.
Ecce IOANNIS. 5.

SUPER Hoc verbum offertur dubium.
Eſt regula prudentiæ, & juſtitia, & vult
cuiq; ſecundum dignitatem & merita ſui
locus concedatur & non ſolum hoc cum
hominibus, ſed etiam cum rebus inſenſi-
bilibus ſolet obſeruari. Videmus enim, q
margaritæ pretioſe locus tribuitur in thiara aſſectus ma-
gno pontificis, aut in imperatoris corona, quod ſi margari-
tæ debitus locus tribuitur, quãto magis homini debita lo-
cus eſt tribuenda, ideo Deus in principio cum tam amabilem
illum locum crearet, de quo plâuerat Deus para-
diſum voluptatis. &c. Et poſuit ibi hominẽ, quem forma-
rat, quia licet paradifus eſſet excellentiſſimus, excellentiſ-
ſimus tamen erat homo, cui paradifus fuerat plantatus. Cũ ergo
ex fide habeamus, quod anima maximè preſtat corpori
prudentia, juſtitia, & vniuerſa ratio nos admonet, ut huius
modi

IN QUADRAGESIMA.

115

tam excellenti animæ debitum locum diligentiffimè im-
petrare curemus, quæquidẽ cœleſtis eſt beatitudo, & cum
hoc ita ſit ex ſeptem diebus, qui ſunt, in hebdomada,
ſex conceſſi ſunt corpori vt in eis neceſſaria ſibi acquire-
rentur animæ verò vnus dies datur, ad rem tam arduam
tamq; difficilem conſequendam, ſicut eternã felicitatem:
iam ſi hi dies per medium diuiderentur, & cœtum vni quan-
tum alteri daretur, tolerabile eſſet. Quod autem hoc ſic
fuerit conſtitutum, non à quouis, ſed ab ipſo Deo patet. In
Exodo enim dicitur: Sex diebus operaberis, ſeptimo die
ceſſabis: vt requieſcat bos & aſinus tuus, & refrigeretur ſi
lius ancillæ tuæ, & aduena. Huic quaſtioni reſpondetur, q
venæ, vnde corporalia bona hauriuntur, tam viſi ſunt me-
talli, vt quamvis in eis diu laboretur, ita tamen parum ex
illis elici poſſit vt vix ad humanam vitam degendam ſuf-
ficiat venæ autem animæ tam pretioſi ſunt metalli, vt
breui tempore ex eis magna diuitiæ poſſint auferri. Si cui
diceretur, vtrum manus venam auream locupletiffimam
ſex horas excavare, an æream ſex menſes fodere? reſpon-
deret, quod mallet in aurea ſex horas, quàm in ferrea ſex
menſes laborare, quia plus vtilitatis ſe percepturum ſpera-
ret [*Los minerales del cuerpo.*] ſunt moliri, acquirere, vi-
neas ſerere, & domos conſtituere, ad quæ longo tempore
opus eſt. Et eſt prope nihil quod hauritur, quia venæ fer-
reæ ſunt. Venæ verò animæ ſunt auri puriſſimi iudicia Do-
mini deſiderabilia ſuper aurum, & lapidẽ pretioſum mul-
tum, & dulciora ſuper mel & fauim: exercitium in obſer-
uatione mandatorum Dei, & virtutum acquisitione, eſt ve-
luti vena, vnde multum aurum ac margaritæ hauriuntur,
breui tempore poteſt anima locupletari. Quamobrem vi-
ſum eſt diuinæ Maieſtati plus temporis corpori, quàm
animæ tribuere, nec animæ in hoc iniuriam inferri iudi-
cauit. [*Quanto mas que.*] Anima talem virtutem habet, vt
laborante corpore exteriùs, magnas ipſa diuitias ſpiritu-
ales poſſit acquirere, in amando, & conſiderando.

Eſt autem Hieroſolymis probatica piſcina. Ecce. Quando
quis vult epistolam ſcribere magno alicui domino, querit
optimã papiũ, & attamẽtũ, atq; etiã aliquando, [*Como deſte
aca haçe das o tres borradores para ſacar la carta en limpio.*]
His autem ea ſcribit vt ſemel prodeat emẽdata: ſi vero ad
h
2 priuatum

7 priuatum quendam hominem scribat nihil curat an papy-
rus sit mala, atramentum peius, & adnotatio agrestis.
Quando Deus creauit mundum non fecit amplius, quam
dicere, Ipse dixit & facta sunt, nullum exemplar fecit, om-
nia ex prima adnotatione prodierunt. Sed ad retempla-
nem sicut ad tam excellēs opus prius fecit multa exēpla-
ria. Precipere Abraha, vt filium suum sacrificaret. [*Fue vn
horror.*] Diuini sacrificij, quod Iesus Christus pro huma-
no genere oblaturus erat. Manna, quod dedit in deserto
fuit signum, quod significauit se daturū esse suum sacra-
mentum illi, significauit bonum Iesum in cruce esse
extollēdum. Ita piscina de qua hic agit sanctū Euāgelium.
[*Fue vn horror.*] Piscinæ sacramentalis, quam sua Eccle-
sia daturus erat: quod est Sanctum Sacramentum peni-
tentiae. In quibus omnibus ostēditur quanti nos Deus eli-
met, qui viuimus in lege gratiae quibus tot beneficia con-
tulit insculpta prius in tot exemplaribus. Quid ergo erit, si
pro his beneficiis Deo gratias non agamus, nec ipsis gra-
mur? nam si hoc non facimus quid illa nobis proluantur?
9 vt sint atrocissima verbera, quibus, in inferno cruciemur.
maximē excellit piscina nostra. piscinæ illius temporis
quia illa maderatur corpori: hæc vero confert salutem
anime. Sed est sanguineis lachrymis lachrymādom, quod
in illo tempore, vt corpore sanarentur, ex longinquis
regionibus Hierosolymam accedebant homines, atque
multos annos commorabantur, & tandem vnus sanus eu-
debat: modo verō, cum non sit necesse ire Hierusalem,
nec multos passus ambulare, aut multas horas expectare
& cū possint sanari omnes & morbis tam periculosis ani-
mae? & tamen non accedamus nisi inuiti, & vt Hispani
dicitis [*Por mas no poder.*] O ineffabilem Dei pietatem, &
terribilem cecitatem miserorum hominum, filiorum A-
dæ videtur vobis, quod si Deus libentissimē non ignosce-
ret, relinqueret peccatorum absolutionē in manu ipsius
hominum? non profecto. Si rex licem ageret cum qua-
dam Academia, in qua licet multum inter esset & diceret
ego committo hanc licem claustris eiusdem Academicæ
eorum sententiæ volo stare: dicerent auditores: Doro-
ne rex in manus doctorum licem committis: nō vides illi
esse

Gen. 32.

Iosue. 5.

Num. 21.

01

Simile.

esse partes, & in suum fauorem contra te sententiā laturos
esse. [*Venderedo de su dolo?*] Quia illi nihil aliud expe-
tunt, & ex his victum acquirunt. In hoc significaret
rex se desiderare magnopere illi Academiz fauere. O
atene Deus, quare non commisisti saluationem nostram
Angelo, & eam homini tradidisti? quare hominibus pec-
catorum suorum sententiam credidisti? hoc modo omnia di-
mitteptur. [*Pues eras esso ando yo.*] (Ait Dominus) hoc ego
volo, vt confessor penitentis misereatur, & eius imbecilli-
tatem doleat. Vt cognoscat se esse debilem velut alium,
cū videat in quos defectus passim ipse incidat. O bene-
dictus sit talis Deus, & glorificata talis pietas, quare fra-
tres mei nocte, ac die non vociferamur, & tam infinitæ
misericordiæ præcones non efficiunt? statim vt Christus
Iesus Saluator noster resurrexit dixit discipulis suis: acci-
pite Spiritum sanctum, quorum remisistis peccata re-
mittantur eis, Ac si diceret: vultis videre dilecti mei quid
profuerit passio mea? accipite hanc diuinam respiratio-
nem quam vobis per passionem meam promerui ad ani-
marum vitam: quia sicut corpus non potest viuere nisi
respiret, sic meum corpus mysticum, quæ est Ecclesia mea,
non potest viuere sine hac respiratione, & diuino spiritu.
13 Valde igitur est miserandum, quod cū Deus tā salubrem
medicinā in hominum manibus reliquerit, tam pauci ea
vtantur. Erat autem quidam homo ibi, triginta & octo annos
habeas in infirmitate sua. Non fuerat illic omnes triginta &
octo annos, quos infirmabatur, quia Alexander Papa in qua-
dam epistola, quā misit ad Soldanum, affirmat hunc Ange-
li descensum ad piscinam non semper fuisse sed in prima
hora Natiuitatis Dñi incorpisse, eadem hora, qua Christus
natus est ex virgine, & deinde eadem nocte & hora siebat
per singulos annos sortis motio aquæ illius stagni: Hanc
14 eum vidisset Iesus iacentem. Ecce fontem vnde huic
hominis salus dimanauit: visionem scilicet beatissimo-
rum oculorum Iesu Christi Dei nostri. Discite fratres mei
vos ponere ante oculos huius boni Domini, vt ex omni-
bus necessitatibus & ærumnis vestris curati euadatis. Di-
scite violentiam vobis inferre, & vt Hispani dicitis. [*A lle-
uar de los cabelllos.*] carnem vestrā oneratā & eam licet in-
uitā ante Deū collocare, & videbitis, quid inde hauriatis.

Ioan. 10:

- 15 Disceite vos facere continuos domus sue quia non est possibile quin si debita dispositione accesseritis magna in vos conferat beneficia. Posuit se Moyses multis diebus ante oculos Dei: videte qualis evaserit, quibus radiis ac splendoribus, ut dicitur in Exodo. Cum descenderet Moyses de monte ignorabat, quod cornuta esset facies eius ex confortio sermonis divini: quod ex eius vultu mirifici quidam splendores exibant, quod in conspectu Dei, & in eius conversatione fuisset. Quis dedit animum Jacob ut appareret coram fratre suo ante, cum eius frater paucas vires haberet fugit ab eo in Mesopotamiam. Modò verò cum Elau frater eius est potens, cum iuraverit se à Jacob supplicium esse sumpturum accedit mirifico quodam animo, & audaciter se eius offert manibus. Vnde ergo tantus animus? vidit Dominum facie ad faciem, & salva facta est anima mea. Posui me corà Deo, & cum eo tota nocte luctatus sum lachrymis, & suspiriis, & exiui alio cum pectore, & fortitudine. O frater mi, quare tū pusillanimis es ut quilibet minimi labor de te victoriam reportet? nisi quod nescis te offerre vna hora coram divinis Dei oculis: quod si hoc faceres, vires inde eliceret ad omnes malignos spiritus superbdos. O sancte rex David, quomodo cū esses homo pauperculus tanto tempore te defendisti à tam potente rege ut Saule, & in eius regno, & cum magnis copiis, tu autem solus, & derelictus: quomodo me interrogas? Oculi mei secuti per ad Dominum, quoniam ipse euellit de laqueo pedes meos. Habeo sydus, in quod postquam oculos conticio, non sunt liquei pedibus meis. Plus valebat vna hora, quam cūsumebat David in conspectu Dei, quam cūchi exercitus & astutus Saulis. Quam potens est villus Dei, aperte patet in hoc paralytico cum talem salutem fuerit adeptus: quia tantum bonum impetrauit, ut fuit paululum commorari ante oculos Salvatoris nostri Iesu Christi: dicit illi.
- Vu sanus fieri?* Cur Domine hoc illum interrogasti? certū est, quod voluit quis enim nolle salutem? hoc fecit, ut nobis ostenderet, quomodo peccatorem ad salutem saltem invitare, semper in sua libertate eum relinquens. Mirabile profectò, Agitur peccatoris vita in tua grata recipienda, & tu cupis ut ipsam recipiat, & exeat à peccato, & rem tam necessariam eius voluntati committis? Ardet domus hominū
- Simile.*

minis nobilis, & hic habet filium quem amantissimè diligit & cum dormiat filius, accedit pater dicens: vide filium velis surgere: quia vita tua maxime periclitatur. Vide quod si non vis surgere, contremaberis. [*Sancta Maria sehora y que floxedad de hombre.*] Inflamatur domus, & filius est in maximo periculo ardendi, & cum sit tam dilectus, ut cum quasi lumen oculorum suorum habeat, & tamen dicit: vtrum vult an non vult? velis, nolis, porrige manum, quin aliter capillos cedo. Modo in suo arbitrio cum finis? Extrahe illum vi. [*Facilde arrastrando.*] Siquidē in tanto discrimine versatur. O incōmutabilis Deus! Quomodo Domine ardet totus mūdus inextinguibili igne. [*Teper que de alquitrā.*] Et homines ita sunt suporati, homines (inquam) quos tu tantopere diligis, & rem constituis in eorum voluntate: velint, nolint, attrahe illos crinibus. Hoc ego non faciā, ait Deus, licet eos tantopere diligo & misericordiam mundi calamitatem, & perditionem video. Non eos cogam nisi, qui voluerit. Bonū, qui verò noluerit, dolet mihi, sed ipse aliquando lamentabitur, & barbam ipsemet dilaniabit, nihil tamen proderit. Contēplare ergo infelix peccator Deum misericordiarum tibi dicentem: vis sanus fieri? Quid igitur tantæ misericordie respondes? ita tui ipsius inimicus es, ut tam liberali Domino non consentias? vide quod nisi salutem velis & eam ardentissimè expetas nunquam illam impetrabis. Per Hieremiam ait Deus animæ scēde in Galaad, & tolle resinam virgo filia Aegypti, frustra multiplicas medicamina. Sagittas non erit tibi. Licet saepenumero vadas in locum ubi sunt medicinae: nunquā sanaberis. Quia nō vis. Non enim tam consiluit impetratio salutis in querēdis medicamentis, quam in voluntate adipiscendi eam. Homo cōfiteris criminaretiam. Quia habetur, in hoc maxima cura, & in singulis patochis sunt sue matricule, eorum qui consentunt, & cum non sit cōfessio eius nisi propter hoc, post quatuor, vel quinque annos ita proterus est ac si nunquam criminaretiam. Quia odit morbum, nec salutem desiderat, frustra multiplicas medicinas, sanitas non erit tibi. Quia defectus est ex parte tua, dicit Deus, lavamini, & nupdi estote. Domine lavari est iustificari, iustificare verò munus tuum est: cur mihi præcipis ut ego me lauem, quod est dicere ut me iustificet?

h 4 præci

23 precipio quia licet sit munus meum, etiam est tuum, quia ex te etiam debet esse adiutorium, & notare quod non contentus est dicere: laudamini, quod est iustificationis opus, sed addidit, mundi estote. Ut persevereris & mundi perinardaris, ut non laudemini, & statim coinquinemini: bene intellexistis quid significet illud: *Vis sanus fieri? Quapropter* necesse est ut incipias velle & vos disponere. Ut globus electi id est, [La enema de ambar] stipula attrahat, necesse est ut illa sit tenuis & adaptata: si enim nimis longa est, aut infecta, non eam electrum attrahet. Si vis o peccator 24 purissimum electrum Iesus Christus te à culpa erigat, extenuare & debilitare, & te sicut poteris dispone, & sic ipse te extollet.

Simile.

Respondit pauper ille: *Hominem non habeo.* O inhumanam hominum crudelitatem! Quod cum ille tanto tempore iatta piscinam iaceret, nemo illius fuerit miseratus, & eum adiunxit ut ex illa arumna euaderet. O quam ad literam hoc agitur hodie. Est pauper vicinus tuus in lectulo claudus & agrotus, & fame periclitans, tu vero, qui necessarium transitoris es per eius ostium, quia proximus illi habitas, nec saltem habes os ut dicas: quid facis ibi amice? nec manus porrigis ut illi quadrantem des. Ne detur vacui rerum natura transgrediuntur creaturæ insensibiles limites suos, & contra naturam suam faciunt ut est, terram, & aquam sursum ascendere ut vacuum adimpleant, cum ergo tot pauperes sint vacui & tam facile eos possitis reficere & non faciatis, certe creaturæ insensibiles vos reprehendunt in hoc: siquidem illa limites suos transeunt ut nullum sit vacuum, & vos cum tanto periculo non sitis obviandi id non vultis facere. Si videres filium ducis in hospitio super stragulis iacentem contagioso morbo laborantem & eum cognosceres, nonne domum tuam illum adduceres, & diligenter curares, sperans patrem eius aliquando tibi gratias relaturum? pauper igitur quis est, nisi filius Dei? quod quidem filius Dei dixit, quod vni ex istis minimis feceritis aut in fecistis. Si ergo filium ducis propter utilitatem domum tuam affers, hic non est maior utilitas: certe ostenditis vos forte non credere, quod summa veritas dicit, scilicet, se recipere in se bonum, quod pauperibus facitis ut postea quasi liberalissimus Dominus persolvat. Considerate fratres mei, quod dicit Deus

Simile.

Simile.

25 tas, nec saltem habes os ut dicas: quid facis ibi amice? nec manus porrigis ut illi quadrantem des. Ne detur vacui rerum natura transgrediuntur creaturæ insensibiles limites suos, & contra naturam suam faciunt ut est, terram, & aquam sursum ascendere ut vacuum adimpleant, cum ergo tot pauperes sint vacui & tam facile eos possitis reficere & non faciatis, certe creaturæ insensibiles vos reprehendunt in hoc: siquidem illa limites suos transeunt ut nullum sit vacuum, & vos cum tanto periculo non sitis obviandi id non vultis facere. Si videres filium ducis in hospitio super stragulis iacentem contagioso morbo laborantem & eum cognosceres, nonne domum tuam illum adduceres, & diligenter curares, sperans patrem eius aliquando tibi gratias relaturum? pauper igitur quis est, nisi filius Dei? quod quidem filius Dei dixit, quod vni ex istis minimis feceritis aut in fecistis. Si ergo filium ducis propter utilitatem domum tuam affers, hic non est maior utilitas: certe ostenditis vos forte non credere, quod summa veritas dicit, scilicet, se recipere in se bonum, quod pauperibus facitis ut postea quasi liberalissimus Dominus persolvat. Considerate fratres mei, quod dicit Deus

dicit Deus ad hoc propositum per Esaiam: Frange esuriēti panem tuum, egenos, vagosque indue in domum tuam &c. Esai. 58. tunc erumpet quasi mane lumen tuum & sanitas tua citius oritur & gloria Domini colliget te, id est, esto misericors, & quāvis sis in peccato per hoc disponeris, & cognosces peccatum tuum: quia lux cognitionis intravit in animam tuam quasi aurora, quæ tenebras expellit, & sanitas tua, quæ est conversio tua celerius tibi adveniet, & gloria Dei amplectetur te. Hic gloria Domini significat iustificationem, sicut Divus Paulus ait, omnes peccaverunt, & egent gloria Dei, id est, quod omnes necessitatem habent ut iustificentur: siquidem omnes peccaverunt: sicut etiam ad Romanos: ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ preparavit in gloriam. Dulcissimum est hoc verbum: quod vocat Deus gloriam suam, iustificationem in animam, & hoc significat quod nisi in Deo esset gloria infinita, unum, quo maxime eius voluptas angeretur, esset animam à peccato deducere, & illam iustificare. Ut cognoscatis quā excellentes res sit iustificatio, & quanto studio ac diligentia illam querere debeamus. Atque unum, quo precipue iustificatio acquiritur, ait Dominus hic, esse, ut misericordia in pauperes. Frater si te cernis aliquo odio, aut carnali affectu, aut ambitione vincit, ac nullam viam tibi videris reperire posse ut hæc mala effugas, vadē ad visitandos infirmos, visita carceres, & assuesce facere opera misericordiæ, & experieris qualis postea efficiaris, siquidem Deus in his verbis id dicit, & non potest metiri. Dicenti infirmo: *Hominem non habeo:* ait Dominus: *Surge, &c.* si quidem non habes hominem, ego ero tuus homo. Quandoquidem tibi homines desunt, non ego deero tibi. Surge, & statim surrexit sanus. O benedicta sit talis pietas, & tanta potestas! beatus qui hunc hominem querit in omnibus suis necessitatibus & laboribus. Hic offertur maximum dubium quomodo, cum Iesus Christus sit summum bonum, summum autem bonum, cum Iesus Christus Dionysius sit sui diffusivum, intrans ubi tanta infirmorum multitudo commorabatur coarctatus fieri ita, ut vni tantum salutem conferret? Quomodo Domine, cum sis summum bonum tam liberaliter te præbes? si ad hanc urbem medicus accederet, qui virtutem haberet sanandi totos, quot manu tangeret, si unum tantum modo attin-

Roma. 3.

28

Roma. 9.

29

30

Dionysius

De divinis nominibus

c. 4.

31 geret, non esset illa illiberalitas? Si enim esset sol in co-
*Simile.*elo lucidus, vni mitteret splendorem suum & reliquum
*Orig.*orbem obscurum relinqueret, quis non miraretur tan-
 3. *Periare.*tum portentum? Origens ait, quod causae vniuersales co-
*Simile.*currunt, secundum quod & particulares concurrunt. Opor-
 tet esse dispositionem in causa particulari, ut causa vniuer-
 salis in ea possit operari. Scintilla ignea applicatur elcae, &
 stuppe, non autem ferro, sol alibi Tygres alibi Leones ge-
 git secundum regionum dispositiones. Sic hic diuinus sol
 in hoc vno operatus est, quia fortasse hunc solum disposi-
 32 tum reperit. Hic est ille sol, de quo Malachias dixit: orietur
 4. *Malac.*vobis timentibus nomen meum sol iustitiae, & similes
 in penno eius, & in alis suis salutem asportabit. Sumit hanc
 metaphoram solis, cuius radios in omnes partes diffusos
 vocat alas solis, quae ferunt salutem, quia terrae meden-
 tur, ipsam laticant, ac fructificare faciunt, sic venit Sal-
 uator noster Iesus Christus in mundum plenus alis, ut
 sol penno circumseptus, atque miraculosis, salutiferisq; ope-
 ribus, & dicere illum ferre salutem in alis, significat, quia
 velocitate diuinus hic sol volat ad rescindendas necessitates
 33 O verbum dulce, o verbum iucundum & charitate plenum,
 quis est lapis audiens te qui non molliuit, & in
 amorem liqueuit? quod dicatur animabus: vobis hic
 Deus homo, & venit misericordiae circumseptus, & ipse
 se non molliantur, sed super omnia aduertendum est, quod
 dicit: orietur vobis timentibus nomen meum. Nisi habeamus
 timorem Domini, sed es quidam temerarius, & vacor, ut
 dissusus, ac si non esset Deus quem deberes timere, non mi-
 34 reris si huius diuini solis radij non pertigerint te, quia ipse
 natus est timentibus eius, & ideo forte remanserunt tot egro-
 ti absque salute, etiam Dominus in medio illorum fuit ingressus. Aut
 forte non sanat populum quem hunc, quia aliis non conuenienter
 tunc salus, quandoquidem omnibus perspicuum est quam
 necessarij esse soleant morbi, tentationes, atque infirmita-
 tates, animarum utilitati. Hoc significauit Christus & Sal-
 uator noster dicens: Beato Petro, Diabolum petisse facultatem
 ut illum suosque socios tribularet, & his verbis hunc
 ostendit: Simon, ecce Sathanas expetit vos, ut cribretur
 sicut triticum. Loqui Deum per hanc metaphoram, siquidem
 agebat de laboribus seruorum suorum, tunc ut tolleret
 scrupulum

scrupulum, qui humane debilitati poterat oriri quarrenti de
 Deo. Quare cum Sathanas nobis velit obesse, Deus licen-
 tiam illi concedit in hac metaphora ostendit Dominus,
 quod in vno & eodem actu expetit diabolus damnum tuum,
 & Deus utilitatem desiderat. In cribrando enim tritico duo
 sunt: vnum est enolere grana sursum & deorsum, & ea
 inter se excutere, ita ut si sensum haberent illud magno
 tormento illis esset: alterum est effectus, qui inde relin-
 36 tat, qui est: remanere triticum mundum & cribratum a
 puluere, & palea. Prius expetit diabolus, cum petat facul-
 tatem nocendi nobis, arbitrans se effectum, ut peccemus:
 posterius perimit, imò vult Deus, ut nulli maneamus ab
 omni superbia, & vana gloria, & timus humiles, casti, &
 prudentes, perfectiori virtute, maiori gratia, pluribusque
 meritis illustrati. Ad haec omnia proficiunt infirmitates, vul-
 nera, & reliquae aduersitates. Vt hoc significaret, non dixit
 Dominus: diabolus licentiam postulauit ut nos concute-
 ret, & tribularet, sed vltus est hac metaphora: expetit
 vos ad cribrandum, & haec potuit esse causa, quare vnum
 sanans, reliquos infirmos, & laboribus oppressos relique-
 rit. Non est contentus pulcherrimus Dominus dicens: enarge,
 37 sed dicit etiam: Tolle grabatum tuum & ambula. Quam pau-
 ca Deus curat! In Iosue dicitur, quod cum transirent He-
 braei per Iordanem, & aquae in vtramque partem diuideren-
 tur, sacerdotes, qui portabant arcam foederis Domini, sta-
 bant super siccam humum in medio Iordanis accincti, om-
 nisque populus per arentem aluam transibat. In hoc osten-
 ditur, quantum velut diuina Maiestas ut sua in nos benefi-
 cia sint abundantia, integra, & perfecta. Posset facere ut
 solummodo aquae regrederentur, & quod populus transi-
 38 ret securus nihil enim intererat ut praetercentes luto con-
 taminarentur. Sed non contentus est hoc, verum terram etiam
 exicauit, ut non modo non mergerentur, verum nec luto
 quidem inficerentur. Minime enim res nostrae sunt Deo
 maximae curae: sic nostrae res nostrae curat Deus: quod
 tulit, verum etiam de eius contritis rupisque pannis curat
 ne amittatur. Quam minutim res nostras curat Deus: quod
 tum deberemus curare ut illi summa cum diligentia ser-
 uiamus, quando talia sunt beneficia, consentaneum esset ut
 & seruitia essent etiam perfectissima.

Iosue. 3.

Fortassis

39 Fortassis nisi ei diceret: tolle grabatum tuum, salubris voluptas efficeret, ut hic lectuli sui obliuisceretur: cuius tam necessaria res sit. Ex hoc colligimus, quam parum celestia sentiamus, si enim aliquantulum ea delibaremus, & sapereamus, ita prae gaudio nostri obliuisceremur, ut necesse esset quis nobis in memoriam reuocaret ut manducaremus, & dormiremus. Quid arbitrari significationem Deum cum praecepit Adae ut comederet dixit enim ei: Ex omni ligno paradisi comede, de ligno autem scientiae boni, & mali ne comedas. Ut quid Domine ei praecepit ut comederet? ipse non haberet curam comedendi? Creauerat enim Deus in gratia tam purum & illuminatum, ut in Deum transportatus, non recorderetur fortasse cibi.

Genes. 13. Iuit vir bonus & asportauit lectum suum. Postea inuenit eum Iesus in Templo. Illud nihilominus reuersus est postea ubi cum tanto labore & ærumna tandiu fuerat commoratus. In Gen. legitur quod Abraham erat diues valde & reuersus est ad locum, ubi prius fixerat tabernaculum. Est maxime notandum, quod etiam locupletissimum se vidit, non ideo sanctus vir superbiit, nec vile tabernaculum contempsit, quod antea construxerat, in quo habitabat cum pauper esset, sed illuc reuersus est ad habitandum consistens in maioribus diuitiis se peregrinum esse. Modum verò, ut haberis duo minuta statim vultis edificare magnas aedes, & superbie nidum construere, ut Deum offendatis, qui vos locupletauit. Reuersus est etiam Abraham ad locum altaris, ut ubi antea orauerat, ibi Deo gratias ageret. Itaque quod factus fuerit diues, non ideo superbus, aut minus deuotus effectus est: sed semper eodem modo perseuerauit. Si hunc sanctum Patriarcham diuites nostrae tempestatis imitarentur, non illis diuitiae nocerent. Sed non ita fit. Imò acquisitis duobus quadrantibus, iam alij effectus est: nec est qui audeat vobis verbum loqui. Quemadmodum sanctus hic Abraham rediit ad locum paupertatis, in quo antea habitauerat: sic oportet, ut qui se elatum, propter sperumque viderit: primordia sua recogitet, & se cognoscit, qualis prius fuerit, & in quas miseria fuerit reductus, & debitas gratias omnipotenti Deo agat. Sic enim condictionum mutatione considerata: gratitudinis spiritus magis accrescit. Ecce haec omnia effecta in hoc agrotato, quem

Domine

Dominus in piscina sanauit, prope templum, quomodo reuerit ad recognoscenda loca, in quibus tot calamitates tulerat ut recognoscatur ærumnarum, in quibus antea commoratus fuerat, & considerans salutem, qua modò fruebatur, excitaretur ad agendas gratias maiori cum feruore, & deuotione. Quante sic fratres mei, modos quibus Deo grati sitis: eiq; pro acceptis beneficiis gratias agatis. Nam sic disponitur anima ad alia maiora accipienda, & ut semper cum gratie incremento proficiat, qua gloria comparatur. Quam mihi & vobis prestare dignetur Iesus Mariae filius, qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat per infinita seculorum secula. Amen.

SABBATHO POST DOMINICAM I.
IN QUADRAGESIMA.

Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum, & Ioannem fratres eius, & duxit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. MATTH. 17.

IOQUENS Christus redemptor noster cum discipulis suis, illis reuelauit, quod oportet eum ire Hierosolymam, & multa pati, & occidi. Dicit sibi conuenire, quia conueniebat nobis. Haec est phrasis sacrae scripturae, quod quando agit de aliquo beneficio, quod Deus in homines confert, dicit seipsum illud accipere: sic enim gaudet homini benefaciens, ac si ipse esset genus, & illud bonum sibi conferretur, & sic ipse Dominus dixit: ego sto ad illum, & cenabo cum illo. Non indiget Deus coena: sed quia intrans in animam eam reficit, & illi dat cenam, ideo dicit se cenare: quia valde delectatur conferens illud beneficium. Sic dicit hic, sibi conuenire ascendere Hierosolymam ut patiatur, propter nimiam voluptatem, qua afficitur saluans nos: cum tamen magni nostri interesset ut filius Dei pro nobis pateretur. Audiens hoc B. Petrus a suo diuino Magistro, prae fortissimo illo amore, quo eius apostolicum pectus inflammabatur, dixit illi: absit a te Domine, non erit tibi hoc. O Domine ne talia dicas, quia aures

Apoc. 13.

meae

3 mea hæc ferre non possunt, nec cor meum potest tolerare. Quid Domine vultus iste, quem Angeli intuentes gloriantur, percutietur alapis, & conspuetur? isti tam decem capilli euellentur: hæc tantæ venerationis barba dilanabitur: hi tam debiles humeri, graui crucis pondere torquebuntur: absit à te, &c. cui respondit Dominus acerrime, vade post me Sathana. O ineffabile charitatem Domini mei Iesu Christi declaratam acrimonia, qua sancto Apostolo respondit! Tantis fuit amor, & desiderium, quod Iesus Christus dominus noster patiendi habuit, ut eisdem verbis, quibus respondit diabolo, cum ei dixit, ut illum adoraret, modo respondeat sancto Petro dicenti, ne moreretur. Ille dixit: vade Sathana: hic etiam dicit: vade retro Sathana. Quod maius testimonium potest adduci ad probationem sancti diuini amoris? discere hinc frater mi, qualiter te debeas habere cum eo, qui poenitentiam tibi impendit: siue sit amicus, siue frater, siue pater tuus: hunc debes Sathanam excommuniare, & eum fugere tanquam daemonem. Postquam D. Petrum sic reprehendit, conuersus est diuinus Magister ad omnes discipulos suos dicens: si quis vult venire post me, abneget semetipsum, &c. ac si diceret, non solum ego passurus sum, verum qui me sequi voluerit, oportet etiam crucem suam haurire, & ne hoc difficile illis videretur, ab illo sex diebus ascendit in summam montis cuiusdam montem adducens secum S. Petrum, S. Ioannem, & Sanctum Iacobum, & illic detexit illis primum, quod daturus esset: quentibus se. Dicatur hic litera sancti Euangelij vique illi hic est filius meus dilectus &c.

Nota. Romani tanquam cupidi victoriam reportandi ab universo orbe, modos quaerierunt, quibus duces suos exciperent ad res bellicas ardentius comprehendendas, ut studio

Gloria suis curarent victores euadere. Et præcipuum modum, quem *Beatorum* inuenerunt fuit, victores triumphum gloria honorare, & *quinque* quanquam honor ille ita brevis erat, ut diem tantummodo *generis* vnum duraret: memorabile tamen erat labor cui se ob *gloriae* ferebant ut illum consequerentur. Quid ergo nos oportet *huius* facere, ut triumphum ecclesiæ gloriæ consequamur, cuius *afflicti* talis sit, & in perpetuum duraturus? David agens de beatorum gloria dixit, quod habet quinque res, quæ videntur rephatores, spondere quinque generibus gloriæ, quibus Romani adiebant

iebant triumphatores omnes. Quorum primum erat: quod faciebant arcus quosdam triumphales, in quibus insculptæ erant eorum res gestæ, & secundum magnitudinē earum erant arcus maiores, vel minores. Secundum erat, quod triumphatores magnæ maiestatis curribus vehabantur, quos plurimi equi ducebant. Tertium, quod res præclaras quas gesserant, illis decantabantur. Quartum, quod triumphantium arma, & scuta ab ipsis curribus suspensa ferebantur. Quintum tandem & vltimum erat, quod hostes deuicti curribus ducebantur. Ait igitur David in illo Psalmo: exultabunt sancti in gloria, letabuntur in cubilibus suis: exultationes Dei in gutture eorum, & gladij accipientes in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus, in erepationes in populis. Ad alligandos reges eorum in compedibus, & mobiles eorum in manicis ferreis, & postea concludit dicens: gloria hæc est omnibus sanctis eius. Hæc est gloria, qua omnes sancti, non vnus, aut centum millia, sed omnes fruuntur, hic ponit quinque res, quæ illis Romano-*Primum.* gloria. Hic est arcus triumphalis: longe præstantior, quam arcus illorum. In arcu sunt duæ extremitates, quæ incipiunt ab inferiori, & ascendunt ac vniuntur in superiori parte. Sic statim ut ingreditur anima in celum, eleuatur eius intellectus illo mirifico artificio, quod vocant Theologi, in sua essentia & existentia, & consequatur videre Deum deitissimum quandam amorem in ipsum Deum, quem videt, & intelligit. Ecce duas extremitates, quæ ascendunt ab infimo, quæ est anima, & vniuntur in supremo, qui est Deus. Et hæc est gloria animæ, quæ consistit in visione, & fruitione illius luminis boni. Atque hoc est quod dicitur: exultabunt sancti in gloria: & quod hoc est quod dicitur: anima in hoc seculo gloriæ: & quod præstantiores res triumphales in altero, ut promissit Deus dicens: dabo vniuersum Salomon loquens de iusto dixit: quasi arcus refulgens inter nebulas gloriæ. Quasi arcus gloriæ refulgens, qui fit in nubibus. Quemadmodum arcus non fit in celo, nisi quando ipsum est nubibus coopertum: sic etiam hic arcus gloriæ fabricatur interim dum anima, quæ est corlū quoddam

Psalm. 142.

Primum.

Apoc. 2.

Eccl. 50.

Simile.

11. quoddam preciosum nube, quod est corpus velata est. N^o
Ioan. 2. postea erit, ut dixit Dominus per S. Ioannem, Veniet n^o,
 quando nemo potest operari. Post mortem iam non est
 2. *Cor. 6.* locus merendi. Ideo dicebat B. Paulus, ecce nunc tempus
 acceptabile, ecce nunc dies salutis. Quia nunc potest operari
 salus, & sicut n^o sufficit ut sit celum nubibus testum
 ad efficiendum arcum, nisi simul splendor, & radius solis
 concurrat: sic non sufficit ad merendam gloriam, ut ani-
 ma sit in corpore, nisi concurrat radius solis iustitiae, quae
 12. est eius diuina gratia, cum illa namque, & cum bono vi-
 liberi arbitrij acquiritur, & fabricatur hic celestis arcus
 1. *Cor. 15.* gloriae. Ideo dicebat S. Paul. Gratia Dei sum, id quod sum,
 & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantius illa
 omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia Dei meo.
 Quapropter fratres mei ratio postulat, ut properemus
 operari hunc arcum, dum vita fruimur, siquidem nescimus,
 quando Deus illam nobis auferet, & quamvis modo non
 experiamur fructum diligentiae nostrae, ac laboris patien-
 ter feramus: cito enim detegetur, & apparebit quid pro-
 meriti fuerimus. Sicut tolerat aurifex cum calat arcum
 13. aureum, quem totum habet testum pice, & illum a tergo
 insculpit, & non videt quid operatus fuerit, quousque opus
 confecerit, & piceam abstulerit: sic etiam nos interim diu
 insculpiamus meritum nostrorum sculptilia, omnia ha-
 bemus testa obscura fidei pice, & nescimus, quid meriti
 fuerimus, nec illud videbimus quousque terminetur ad-
 merendi, & anima ab hac mortali vita exeat. Tunc enim
 actualis fidei pix auferetur & Deum, ac quicquid operam
 & meriti fuerimus, videbimus. Item quemadmodum ad
 conficiendum arcum requiruntur mallei, lima, & forci-
 14. pes, & alia plurima instrumenta, & artifices qui adiungunt
 ad illud opus conficiendum: sic sunt necessarij labores, &
 viles inimici, ut nos adiungant ad perficiendum hoc opus,
 quod praemanibus ferimus: quia per multas tribulationes
 1. *Act. 14.* oportet nos intrare in regnum Dei, dicit B. Paulus. Quo-
 propter maximas gratias Deo agere debemus eodem mo-
 do in laboribus, & ab aduersariis nostris molestamur: si-
 mile. cut illas ageret aurifex, quicunque daret sibi optima instru-
 menta gratis, & plurimos adiutores ad opus suum facien-
 dum, & multo magis nos deberemus facere, siquidem res
 nostrae

nostra, atque utilitas est dispar. Secundum est: Latabuntur *Secundum*
 in cubilibus suis, &c. Ecce currus triumphales, quae sunt 15
 corpora, in quibus animae triumphaturae sunt, quia cum
 primum anima in vniuersali resurrectione adiuncta fuerit
 corpori, quadam noua accidentali gloria triumphabit.
 Illic erunt corpora velut currus triumphales, quos du-
 cent quatuor equi, quae sunt quatuor dotes, quibus exor-
 tanda sunt, scilicet, velocitas, impassibilitas, subtilitas, &
 claritas, Quapropter illa verba S. Pauli: Christus dilexit *Ephes. 5.*
 Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctifica-
 ret, mundans eam lauacro aquae in verbo vitae, ut exhibe-
 ret ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, 16
 aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta, & im-
 maculata, etiam intelligi possunt de Ecclesia triumphante
 post vniuersalem mortuorum resurrectionem. Nam modo
 etiam est illa Ecclesia sancta, & sine macula, non tamen est
 sine ruga, siquidem animae sunt velut rugosae, quia natura-
 li quodam desiderio propense sunt in corpora sua: sed
 postquam hoc desiderium impletum fuerit, erit Ecclesia
 absque macula, & ruga. Tertium est, Exultationes Dei in *Tertium.*
 gutture eorum. Haec est musica, alsiduum quidam cantus, 17
 laus Domini qui eos creauit, & redemit: ut S. Ioannes in
 Apocalypsi dicit, se vidisse beatos, qui cantabant canti-
 cum nouum, dicentes: Dignus es Domine accipere librum, *Apoc. 5.*
 &c. Quoniam occisus es, & redemisti nos in sanguine
 tuo ex omni tribu, &c. Benedictio, & honor, & gloria, &
 potestas in secula seculorum. Vocatur haec musica, canticum
 nouum, quia post multa nullia annorum quibus cantabunt,
 & Dominum laudabunt, tantam voluptatem ex illis can-
 ticis, & laudibus Dei percipiet, ac si illa hora incepissent.
 Quartum est, Et gladij ancipites in manibus eorum, &c. *Quartum*
 Prae manibus ferent arma, quibus hostes suos superarunt. 18
 Haec non fuerunt arma carnalia, aut ferrea, sed spiritualia,
 quae sunt virtutes. Ut enim dicit B. Paulus, Arma militiae
 nostrae non carnalia, sed spiritualia sunt. O quanto gau-
 dio afficientur ibi videntes arma sua, id est, videntes virtu-
 tes, quibus tantam victoriam reportarunt. Re ipsa experi-
 mur, quod quando bonos cibos comedimus, & odoriferos,
 sicut confecta ex sacro bellaria, aut aliquid praeiosum,
 ab stomacho respiratio prodit quadam dulcis, & odora,
 Tom. 1. i qua

- 19 qua nos lingua & labiis mira quadā suauitate relinquitur.
Contra verò, si porris aut cepis saturati sumus, aut aliquos
viles cibos manducauimus, exit in os, & guttur amaritudo
quedam & stomachi acriori qui magnam nobis molestiam
gignit. Virtutes, & bona opera posita in stomacho animae,
quae est bona conscientia, nouam quandam suauitatem
spiritualemq; consolationem à se immittunt, qua anima
relinquitur, & magnopere delectatur, quod bene operata
fuerit. Sedebat Iob in sterquilino, à planta pedis vsque ad
verticem vlcerò percussus, & ibi se consolabatur in me-
moriam reuocans opera bona, quae propter Deum fecer-
at. Et sic dicebat: Cor viduae consolatus sum, iustitia in-
dutus sum, & vestiui me sicut vestimento & diademate
iudicio meo. Oculus fui caeco, & pes claudus. Pater eram
pauperum, & causam quam nesciebam diligentiissime in-
uestigabam. Sic David dicebat: Eructauit cor meum ver-
bum bonum. Spiritus bonus, bonum verbum ac sancta
cogitatio prodiit ex corde meo. Et vnde S. Propheta haec
suauis cogitatio tibi prouenit dico: ego opera mea Regi.
Quia refero ego coram Domino Deo meo opera bona.
21 quae propter eum feci, maximas ei gratias agens, quia
auxiliatus est mihi, vt ego ea facerem. Contra verò quod
madmodum à malis cibis exit amaritudo quadā, & acriori
palato, ita ex peccatis commissis procedit stimulus quod-
dam, & maxima tristitia peccatori. Si ergo in hoc mun-
do opera bona, quae fecimus, tantae nobis voluptati sunt,
cum nondum earum praeuium videamus: quid erit cum
praemia, quae pro illis donantur, persequamur? Quia volu-
ptate afficiemur, quod casti fuermus? quod misericordes
nos praebuimus? quod denique praesentiam maximam
22 egerimus? *O vale me la beatissima Trinitas.* Quam volu-
ptatem accipiet anima, cum videat pro vno die, quem
ieiunauit, pro vase aquae quod propter Deum dedit, pro
vna lachryma, & suspirio, quod protulit, tot, tantq; ma-
gnificas diuitias sibi à Deo tribui? O fratres mei, quā
consentaneum est vt hoc saepenumero cogitemus, vt ad
laborandum plus quam laboramus, confortemur.

Est questio inter Theologos, vtrum iusti in gloria re-
cordentur peccata, quae in hac vita commiserunt, & sic cor-
tum memores tristitia afficiantur? Respondet Richardus
quod

quod sic. Sed quod non ideo tristitiam accipient nec pote-
runt accipere, sed quod gloriantur in diuina misericordia,
quae eis peperit, & delectantur etiam, quod pernas enase-
runt, quas pro peccatis merebantur. O beata terra vbi spi-
ritus in rosas conuertuntur: vbi peccata in voluptates redu-
cuntur. O felix terra, vbi acuti vepres flores odori ferri
efficiuntur: siquidem ex culpis materia letitiae elicitur.
Quod si ex peccatorum memoria, voluptatis & gaudij oc-
casio deducitur, quid ex operum bonorum, ac virtutum
reconciliatione haeretur? Quintum est. Ad alligandos reges
eorum in compedibus, & nobiles eorum in manibus ter-
reis. Adducet ibi hostes suos victos, & alligatos. Hi ho-
stes sunt sensus corporales, qui in hac vita atrocissimum
nobis bellum inferunt. Appellat eos reges, quia plerumq;
in homine dominantur: & quia sicut ferus, sanctibus suis
homo obtemperat, & tunc ibunt capriui, & rationi subi-
ciuntur, nec iam auius in eis erit aliqua repugnantia.
Concludit David postquam haec omnia dixit: Gloria haec
est omnibus sanctis eius. Haec est gloria & triumphus quo
omnes sancti Dei afficiuntur.

Haec voluit Spiritus sanctus vt David omnes homines
doceret, ad eos excitandos vt omni studio, & mentis ar-
dore ea consequi conarentur: & Iesus Christus Saluator
noster non contentus est illa hominibus nuntiare, sed vo-
luit hodie eorum ostensionem facere discipulis suis, tan-
quam hominibus qui duces in hac sancta Ecclesia futuri
erant, vt ipsi nos instruerent & inflammarent desiderio
consequendi ea. Illi gentiles Romani pro vnius diei trium-
pho immensos labores patiebantur, horribilibus periculis
offerebantur, & fortissimas hostium copias aggrediebantur,
nihil eos deterrebat, nullumq; discrimen regredi fa-
ciebat, solum vt illam tam parvam & inanē gloriam com-
pararent. Nos verò, quibus tam admirabilis & aeternus
triumphus promissus est (& est dictu miserabile) ita tepidi,
& remissi in tanti hominis expeditione incedimus, vt quoduis
discrimen, & quantumuis minimus labor nos fatiget, ter-
reat, ac etiam regredi compellat. O fratres mei, si ascen-
deretis saltem scilicet in die ad montē Thabor, & ibi Iesu
Christi transfigurati gloriam contemplaremini, & cogitare-
tis quod dies venturus est, in quo (nisi negligentia vestra
i 2 aliter

- 17 aliter fiat) resurrexeritis estis cōfigurati & similes illi. quā-
diligenter festinaretis, & omnem spiritualem pigritiam
Simile. expelleretis. Si videretis filium Regis, principem, & herede-
dem magni regni in terra aliena, pauperem, & vilibus tri-
tisq; vestimentis indutum, nec tamen illi cura, aut deside-
rium esset redeundi domum patris sui, vbi mirifice tan-
quam princeps tractaretur, nec ille hoc curaret, sed huc
atque illuc perditus vagaretur, nō cum sultum iudicare-
tis? Quid ergo, præterquam hoc poterit arum nā nostram
similius representare? filij Dei cum sitis, & heredes tam
28 excellentis regni, & in tantam calamitatem redacti, & ta-
men tā parum cupidi illuc eundi, effecti banauit in nomen
præoccupati, vt miserabile sit dictū, & cogitatu. O animæ
præioso Dei sanguine redēptæ miseremini vestri, ne tan-
tum bonum amittatis: si vobis diceretur, Romæ aut Hiero-
solyms commorari Iesum Christum Redēptorem nos-
trum cum sanctissima Virgine Maria matre sua, & quod
corporali forma eos videre poteratis: quis vestrum illuc
non iret, vt suis propriis oculis tantum bonum intueretur?
Vix essent plenæ viatoribus, nec itineris labores, aut peri-
29 cula timeretis, nec vos dispendium deterretet, solummodo
vt vna hora sanctissimam illam Christi humanitatem
communicaretis. Quare igitur aliquam diligentiam non
adhibebimus, vt (non vna hora, sed in perpetuum) di-
uinum Dei conspectum videamus? Nam nostra beatitudo
essentialis non consistit in fruitione humanitatis Christi
sed in fruitione infinitæ, ac immensæ diuinitatis.
Transfigurato ita Domino, descendit super omnem il-
lam sanctam societatem, splendidissima quædam nubes, &
ex ea audita est vox dicens: *Hic est filius meus dilectus, in*
30 *quo mihi bene complacuit, ipsum audite.* Duo dicit hic Pater
eternus. Prius est, quod ita iucundus sibi est Iesus Christus
filius suus, vt omnia sibi in eo sint grata. Hinc intelligemus
31 illa obscura verba Iob, Cum inuocantē exaudierit me, nō
credo, quod audierit vocem meam. Quid est hoc vt san-
ctet quod tibi concedat, quod a se petisti, & non exaudiat
vocem tuam? non hoc intelligo. Dico quod omnes ora-
tiones Iob, & omnium sanctorum, qui sunt, fuerunt, & fu-
turi sunt, si acceptæ sunt & gratæ Deo, hoc prouenit ex
meritis Iesu Christi vnigeniti filij sui, & sic non tantum
consideret

considerat Pater æternus orationes, in quantum sunt à iu-
stis, quantum, quatenus sunt exornatæ, ac munitæ, in-
estimabili prætio supernorum meritum Redemptoris. O
fratres mei, quā locuples thesaurus hic nobis demon-
stratur, ex quo maximas diuitias possumus haurire. The-
saurus est, quod omnes lachrymas, suspiria, præces, ieiun-
ia, & omnia opera vestra bona offeratis, & cōmitatis huic
diuino intercessori tā grato suo æterno Patri, quia oblata
ab his sacratis manibus, grata erit diuinæ Maiestati, & illa
ab eius pretiosis manibus vt sua potius, q̄ vestra recipiet.

Alterum quod in illa voce nobis dictum fuit, est: *Ipsam*
32 *audite.* Quod præcipuum, in quo nos debemus occupare,
est, in eius obedientia, & diuinæ legis obseruantia. In hac
obedientia includitur etiam, quam debemus habere om-
nibus qui sunt eius loco, Eusebius Emisenus, ait: Quanto
obedientiores fuerimus præpositis nostris, & patribus no-
stris, tantum obediēt Deo orationibus nostris. De sancto
Iosue dicitur: Obediēt Deo voci hominis. Quando ro-
gauit Deum vt sisteret Soli, & statim fletis, non dicit Scri-
ptura Solem illi, sed Deum paruisse: quia in eodem libro
dicitur, quod Iosue obediētissimus erat Deo. & ideo ei
33 Deus obediuit, Quia excellētissimus erat Deo, & ideo ei
ci, quā, quod Deus nostram voluntatem faciet si nos ei
obedierimus? Sanctus Bernardus tractans illa verba Iosue:
In dei ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra. Neque ie-
iunium, neque silentium, neque vigilie, neque oratio-
nes, & alia bona opera grata sunt Deo, vbi inuenitur vo-
luntas nostra, id est, vbi virtus obedientiæ omnino deest.
Hæc duo dixit illic Pater æternus, significās quod si volu-
mus frui illa æterna gloria quam filius suus illi ostende-
bat: illa ad vnguem debemus obseruare. Ideo B. Paulus
dixit: Nos vero omnes, reuelata facie gloriam Dei specu-
lantes, in eandem imaginem transformamur à claritate
34 illi. O quā mira verba. Det nobis Dominus spiritū suū
sicut dedit B. Paulo, vt nos ea possumus intelligere, & exe-
qui. Dicit, nos omnes, non vnus aut quatuor, nō enim hæc
est res supererogationis, scilicet, imitatio Christi, sed ne-
cessario in omnibus qui saluandi sunt. Ideo nos tanquam
edocti, & diuino spiritu ducti, gloriam Domini detecta
facie

Eusebius
homil. 3,
ad mona-
chos.
Iosue, 10.

Bernardus
per Cant.
154. 38

1. Cor. 3.
34

- 35 facie contemplamur. Dicit, reuelata facie, quia multi gloriam cum catarrhis intuentur plenos enim habent oculos affectionibus creaturarum, & sic aspiciunt cum velo & impedimento, nec ut ratio postulat, speculantur. Iusti autem reuelata facie, expediti omnibus creaturis, sine catarrhibus intuentur, clarissimis, & expeditissimis oculis gloriam Domini attentissime contemplantur: & hinc transfigurantur quadam illius gloriæ imagine, curantes in se habere imaginem illius amoris, & quietis, securitatis, & illius illustriissimi
- 36 cōspectus, effecti tanquam splendidiſsimæ lucis in hoc mundo, & sic progrediuntur à claritate in claritatem, de virtute in virtutem, ne bono in melius, nec unquam deficiant. Hoc dicit B. Paulus nos omnes facere oportere sine ulla exceptione eorum, quæ æternam salutem expetunt. Mirari fratres mei unusquisque manum in sinum suum, & videre, utrum hoc faciat: quin aliter curate facere, deinceps quia sic gloria comparatur, ad quam nos perducit Iesus Mariz filius, Amen.

DOMINICA II. IN QVADRA-
GESIMA.

Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum, & Iohannem fratrem eius
& duxit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus
est ante eos. MATTH. 17.

Plato.

Hieron. in
epist.
Ambr. su-
per Psal.
12.

Aug. su-
per Psal.

3.

Hebr. 6.

- 1 **M**AXIMAE, & valere viles sunt vites spes & ubi illa regnat, efficit, ut labores præfentes non estimantur, nec futuri timeantur. Denique spes valere potes est, & quantum eam Plato appellat somnia vigilantibus, quod nomen accommodari potest spei secularium, non tamen consentaneum est, ut spei iustorum tribuatur. Sed sancti Doctores velut homines à Deo admoniti & illuminati, diuersa nomina spei imposuerunt, & dissimulata illi, quod Plato imposuit. Beatus Hieronymus eam vocat, solatium laborum: est veluti salamentum, quo omnes vitæ molestiæ eduntur. Sanctus Ambrosius eam appellat latronem timoris. Fur (inquit) timoris. Diuus Augustinus illam nuncupat vitam vitæ. Vita enim sine spe, falso, & immerito nomen habet vitæ, cum sit morte peior. B. Paulus eam dicit anchoram tutam, & firmam

animæ, quæ cernitur in medio fluctuum & procellarum mundi, dicens: Confugimus ad tenendam propositam spem, quam sicut anchoram habemus animæ tutam, ac firmam. Anima absque spe, est velut nauis maximis periculis obfessa in mari absque anchora, quæ retineatur, iam proxima ut in rupes deueniat, & confringatur. Hæc est vna ratio, & non ex minimis, quare Christus redemptor noster transfiguratus est in monte Thabor, coram tribus discipulis suis, quia sua diuina providentia voluit regnum Ecclesiæ suæ spe providere, ut animum adlat suis cum intelligant, quam pauca possint desperati homines conficere, lex autem diuina Dominus discipulis suis prædicauerat, & in illis vniuerso orbi, & regulas dederat, quomodo eum sequenturi erant, dicens: Si quis vult venire post me, &c. Et quia hoc asperum, debili carni videbatur, voluit statim homines constituere in spe, ostensioneque faciens præmii, ac beneficiorum, quibus affecturus est eum, qui sic ipsum fuerit secutus. Hoc confortauit maximum illum prophetam Moysen ad hanc viam currendam, ut affirmat S. Paulus dicens: Moyses grandis factus, negauit se esse filium filie Pharaonis, magis eligens affligi cum populo Dei, quam temporalis peccati habere iucunditatem. Maiores diuitias estimas, thesaurum Aegyptiorum, improprium Christi: aspiciebat enim remunerationem. Perpendite diligenter duo. Primum, improprium Christi: iam extitit tollebat crucem Christi, eius diuino fauore adiutus. Alterum, quod prospiciebat in præmii. Eadem re confortabatur S. Paulus, & ceteri sancti socij, ut ipse testatur, dicens: Gloriamur in spe gloriæ filiorum Dei. Non dicit: Gloriamur in gloria, sed in spe gloriæ, quia adhuc illius nihil habemus præter eius spem: sed tanta est gloria, quam speramus, ut merito magis gaudemus in spe, quam in gloria, & secunda possessione totius monarchiæ mundi. Qui autem darent, dicite, damnari, qui in inferno commorantur, ut sperare possent se illuc aliquando exituros, & ad gloriam paradisi esse peruenituros? descenderet Angelus ad inferos, & diceret: [Albricius, albricius.] Nā Deus constituit, ut descendente me centenis millenis annis semel ad mare Oceanum, & hauriente vna gutta aquæ ex eo, postquam tota aqua fuerit exhausta, ita ut nihil amplius remaneat, tunc cruciatus, & dolores vestri finem

Simile.

Hebr. 11.

Rom. 8.

6

- 7 finientur. Dico, quod si tales nuncios audirent, spem perirent, quia intelligerent aliquando tandem eorum tormentis finem esse imponendum, sed nunquam talis nuncius ad eorum aures perueniret. O sancte Deus, quare hæc audientes non ostupemus; sed tanquam insani, & totius rationis, ac iudicii expertes, res tam necessarias, & tanti momenti parvipendimus. Curemus ergo fratres mei ut ita vivamus, ut vitam spem habeamus eximendi nos à tam terribilibus malis, & perfructuri tam gloriosis bonis, ut sint celestia, de quibus tot excellentias audimus.
- 8 Est valde notandum, quod sex tantum dies, ait sanctus Evangelista, Dominum prætermisisse, antequam præmiis præmissis, discipulis suis ostenderet, inducens eos in vicus cæli, ut illam gloriæ ostensionem viderent, & tam singularem consolationem perciperent. Præmia secularia quando accedunt, inveniunt iam tam perfractum hominis animum, & spiritum ita sperando defessum, ut vix illis frui possit. Deus non est huiusmodi, non ita trahit homines affectos, diuturna sperverum statim ut ei servire incipitis, vel paucis post diebus vobis incipit solvere, & adhuc in hac vita consolationibus & spiritualibus deliciis confortare, quæ sunt pignora beatitudinis, quæ vos in futuro seculo est donaturus. Considerate, quod S. Paulus de seipso fateatur, dicens: Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim (sive in corpore, sive extra corpus, nescio: Deus scit) raptum huiusmodi usque ad tertium cælum, &c. S. Thomas per hunc locum probat omnes has indulgentias, & beneficia in initio suæ conversionis sanctum Apostolum accepisse, & affirmat fuisse in vno illorum trium dierum, quos sine cibo, & potu duxit: ut cognoscatis quãtũ tardaverit Deus, quia gloriæ suæ degustationem ei præberet. Hoc experimur nunc plurimi servi Dei, multi adolescentes teneri & delicati filij hominum diuturni, qui in domo patrum suorum delicate tractabantur, qui mundum relinquunt, & ingredienti in asperas religiones, ubi cum summa pauperie, & nuditate vivunt dormientes in durissimis lectis, maximam noctis partem in vigiliis ducentes: modo maximum frigus, modo verò nimium calorem tolerant, paucis cibis, illisque vilibus, & crasis vescentes, & in medium harum austeritatum, admirabili quadã voluptate, & ioc

& inenarrabili consolatione vivunt. Divinus enim Dominus, propter quæ in ætatis suæ tenebre seculares voluptates contemplerent, curam habet afficiendi eos aliis deliciis præstantioribus & dulcioribus, in quarum comparatione, omnes terrestres voluptates sunt fæces & putredo: & sic in eis impletur quod dixit David. In stillicidiis eius lætabitur Psal. 64. germen. Nova plânta celestibus pluvius exultabit: Spiritus sancti influentia, (quæ sunt divinæ eius consolationes) gaudebit vehementer. Quia sicut tam singularis hortulanus curam habet rigandi novæ plantæ, tanquam magis rore indigentes. Contemplans hos favores idem David, cum exul peragraret campos Palestine, aspirabat, & maxime desiderabat habitare in domo Domini, dicens: Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini. [Desallese mi alma.] Desiderio tam amabilis habitationis, & considerans passerculis licere nidos ibi construere, dicebat, quasi eis invidens: etenim passer invenit sibi domum, & turtur nidum ubi ponat pullos suos. Habebant passeres opportunitatem habitandi in domo Domini, & ego in hac solitudine commorabor, nec eam videre, aut illa potero perfrui. O fratres mei si intelligeretis, quã suavis sit requies domus Dei, & quæ quies sit in sanctis religionibus, & favores quos Deus præbet habitantibus in eis: exploraretis, & pie eis invideretis.

Possent aliquis dicere: Si Christus filius Dei, his ostensionibus gloriæ suæ conabarur spem nostram fulcire, quare eas non fecit potius in vno illorum trium discipulorum, quam in se? Transfigurari enim Dominum non erat valde mirandum, siquidem gloria sua erat, & illa claritas relata ad suam sanctissimam animam naturalis fuit: & quia ex anima glorificata, naturaliter in corpus gloriæ redundat participatio, hinc est, quod semper eius sacratissimum corpus esset gloriosum, sicut sacratissima anima erat, nisi ipse miraculose illius gloriæ suspenderet redundantiam. Sicut si virgo dimitteret crines, quos in capite collectos habebat, & se totam illis cooperiret. Sic dicit Doctor Seraphicus B. Bonaventura, nihil aliud hodie Redemptorem nostrum Iesum Christum fecisse, quàm gloriâ relaxare, quâ in anima inclusam habebat, ut corpori etiam communicare.

Simile.

B. Bonaventura.

15 tur. Quam igitur spem possum ego concipere me gloriosum fore, cernens Iesum Christum filium Dei illa gloria rutilantem, cum tam propria illius sit? Si ego viderem lucidum Petrum in illo monte glorificatum, qui purus erat homo & peccator sicut ego, aliqua mihi maior ratio manere videretur, aliquid simile sperandi. Dico quod vult hic operari Dominus (& dignus est) ut eius amicum, & suo in nos amantem fidem habeamus, ut magis ratam ac firmam nostram gloriam in eo credamus, quam in alio mundi homine. Qui enim tam amicus noster fuit, ut mortuus fuerit pro nobis, & ut eam gloriam nobis acquireret, quomodo acquiritam nobis poterit denegare? Hoc videtur significare voluisse David: cum exhortans homines, ut relictis secularibus vanitatibus, ac mendaciis Domino servirent, nullam aliam rationem reddidit, nisi Christum glorificatum esse, dicens: Filij hominum usquequo gravi corde, si quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium? Scitote quoniam mirificavit Dominus sanctum suum. Quae tanta exaggeratio quomodo (inquit) cum filij hominum sitis, & rationalem animam tanti pretij habeatis, eam terrentibus contaminatis? Plinius refert, tantae estimationis fuisse apud Demetrium Macedoniarum Regem, picturam quandam Protogenis, eoquod esset eius ex insignioribus pictoribus qui in toto orbe floruerunt, ut ne eam inflammaret, noluerit ignem imponere muris Rhodi, quam abestione premebat. Quae civitas, ita eo tempore diuinitus affluens, ut Pindarus dicat super eam aurum pluere. Admiratus fuit Rex, quod si muros ea parte inflammaret, necessario comburendum erat templum, in quo imago dei la servabatur, quae etiam absque dubio conerendum erat, & satis duxit civitatem illam tam locupletem amittere, quam imaginem illam destruere. Quod si Rex Demetrius picturam illam tanti fecit, quod talis esset auctoris, & quod ipsa talis esset, quae est causa quare nos non plurimum aestimamus animam nostram, cum sit tam peculiare opus altissimi Dei? & super alia omnia operam excellens, tanta cura ac providentia creata, ut ad eam creandam dixerit: Faciamus hominem, &c. Nam sicut Theodoretus in questionibus super Genesim respondit, homo sanctissimae Trinitatis consilio creatus est.

Gene. 1.
Theodore.

Et talem imaginem comburet homo brutorum voluptatibus pro paucis honoribus minima mundi utilitate: O maximum scelus! Ideo peculiari affectu dicit David: Filij hominum usquequo gravi corde, &c. Quare cum sitis homines rationales in tantam amentiam devenistis? Considerate fratres mei hoc magis intra vestra Christiana peccora: nulla enim sunt hominum verba, quae tantam infelicitatem sufficiant recensere. Et ratio quam reddit Propheta, ut nos a vilium creaturarum amore compescat, est: Scitote quoniam mirificavit Dominus sanctum suum. Scitote quod iam Dominus nobis Iesus Christus posidet gloriam, quam sua praetio. 10
sissima morte nobis promeruit: & siquidem in eius manibus est, possumus credere iam in nostra potestate esse, nisi eam nostra culpa amittamus. Etiam beatus Paulus nos ad penitentiam, carnisque mortificationem exhortans, hanc rationem reddit: Vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Cum autem Christus apparuerit vita vestra, tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Mortificare ergo membra vestra, quae sunt super terram, &c. Non potestis vitam absconditam in vita vestra, qui est Iesus Christus Deus vestester. Et ex his intelligitur obscura verba, quae idem sanctus Paulus ad Rom. dixit: Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filij eius: multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius, id est, in gloria ipsius. Videtur S. Paulus in his verbis justificationem glorificationi praeferre. Videtur enim affirmare magis arduum esse iustificare, quam glorificare, siquidem a difficilius ad

Haec est questio difficillima, scilicet: Vtrum sit maius donum & beneficium, gratia, quae peccatorem iustificat, an gloria, quae iustum clarificat? in quem manus confert Deus beneficium, in peccatorem iustificans illum, an in iustum glorificans? Cui respondet beatus Augustinus exponens illud Ican. 14. Maiora horum faciet, dicens: Maius opus est ut ex impio iustus fiat, quam creare celum & terram. Et ibidem ait: Non hic audeo precipitare sententiam meam. Iudicet, qui potest: utrum maius sit iustus Angelos creare, quam impios iustificare: certe si aequalis est utrumque potentiae, hoc maius est misericordiae, 9.
Vtrumque

Psal. 4.

Coloss. 3.

Rom. 5.

Augst.

1. et 2. 72.
in 10. et 11.
post 1. et 2.
et 10. et 11.

23 Vtrumque profectò infinitam potestatem requirit. In iustificatione autem peccatoris apertius diuina misericordia ostenditur: & sic iuxta hoc asserunt Theologi, & Magister Sententiarum super epistolam ad Rom. Quod licet absolute maius beneficium sit glorificatio, quam gratia iustificans. Nam beneficium glorificationis est gratia consummata in perfectione: sed considerata indignitate peccatoris, & eius paruis meritis, maius donum potest dici iustificatio, quam glorificatio. Hoc exemplo intelligetis illud.

Simile. Dat rex equiti, qui perfidus fuit, villam paruum, & alteri, qui semper fuit fidus, & ei maxime seruiuit ciuitatem potestissimam tribuit: perspicuum est maius beneficium fieri viro, qui fuerat perfidus. Nam cum dignus esset mortem, quod proditor fuerit, non solum illi non infert mortem, sed beneficium nouum confert, etiam alteri rem maioris praeij dat; ea propter constat B. Paulus argumentum à maiori ad minus, dicens: siquidem nobis dedit quod est plus: scilicet iustificationem, non dabit etiam & minus, scilicet glorificationem.

Consideratis supradictis etiam in his verbis inest alia maxima difficultas. Nam in illis comparat S. Paulus mortem Iesu Christi Redemptoris nostri cum eius gloriosa vita: & morti iustificationem, vitae vero, quae est gloriosa eius resurrectio, glorificationem nostram attribuit. Cum sit certissimum, quod iustificationem & glorificationem simul morte sua meruit: vt idem D. Paulus ad Hebraeos affirmat: ideo noui testamēti mediator est, vt morte intercedente, repromissionem accipiant qui vocati sunt gerens hereditatis, vbi gratiam, & gloriam repromissionem vocat, quod toties hoc in sacra Scriptura fuerit promissum.

25 tem Iesu Christi Redemptoris nostri cum eius gloriosa vita: & morti iustificationem, vitae vero, quae est gloriosa eius resurrectio, glorificationem nostram attribuit. Cum sit certissimum, quod iustificationem & glorificationem simul morte sua meruit: vt idem D. Paulus ad Hebraeos affirmat: ideo noui testamēti mediator est, vt morte intercedente, repromissionem accipiant qui vocati sunt gerens hereditatis, vbi gratiam, & gloriam repromissionem vocat, quod toties hoc in sacra Scriptura fuerit promissum.

26 cum hoc sit verum, quare dicit, quod multo magis reconciliati, erimus salui in vita ipsius, quod cum reconciliati & iustificati per mortem sumus, multo magis per resurrectionem glorificati erimus? Ad hoc respondeo, quod sua morte nobis realiter & verè iustificationem, & glorificationem meruit, quia post mortem iam non fuit merendi tempus: sed tamen gloriosa eius resurrectio nobis utilissima fuit, & causa efficiens fuit salutis ac glorificationis nostrae, causa enim fuit confirmationis fidei nostrae, & stabilitatis spei, quae duo valde necessaria sunt ad iustificationem & glorificationem.

& glorificationem. Omnia haec argumenta efficit sanctus Apostolus, vt nos in aeterni praemij spe confirmet, quae crescit in anima virtus & fortitudo, ad omne vitium expellendum, & in virtute progrediendum. Et ideo postquam dixit illa tam suauia verba, quod vita nostra abscondita est, & conseruata in tam fideli amico nostro ac est Iesus Christus, postquam alia dulciora dixit: Cum apparuerit vita vestra, &c. Conclufit, dicens: Mortificate ergo membra

Transfigurato Domino ait sanctum Euangelium: Ecce apparuerunt illi Moyses & Helias cum eo loquentes. Hi duo sancti, positi ad latera Domini, significant duo brachia sanctae Ecclesiae amplexata cum Christo in amore, & charitate, quae eundem sermonem loqui oportet, & eandem sententiam habere in conformitate beneplaciti, & voluntatis Saluatoris nostri Iesu Christi. O quam necesse est hoc ad bonum sanctae Ecclesiae. Haec fuit causa ob quam dixit Deus Moysi, Applica ad te Aaron fratrem tuum, vt sacerdos fungatur mihi. Quare Domine summum tuum, vt sacerdotem constituis fratrem ducis generalis Moysi? Quia nouit Dominus quantae perturbationes & labores accidunt Ecclesiae suae, quando est discordia inter seculares principes, & praelatos Ecclesiasticos: & contra, quanta pax & tranquillitas sit, quando omnes sunt conformes: ideo voluit Deus vt hi duo principes alter Ecclesiasticus, & alter secularis essent fratres familiarissimi. Omni tempore, quo Ioannis amicus fuit Ioanna summi sacerdotis, & eius consilia secutus est, prudentissimè regnum suum gessit: cum verò ab eo discrepauit, statim perturbatum labefactatumque est regnum. Quod si tam necessaria est pax inter Ecclesiasticos, & seculares, quanto magis erit inter ipsos Ecclesiasticos, & quod viuunt sicut qui in limbo commorabantur. Horum enim duorum alter viuebat, scilicet Helias, qui venit ex paradiso terrestri, & per hunc significatur seculares, quibus magis licet praesenti vita frui, & habere paradisum honestarum voluptatum in suis statibus. Alter verò, scilicet Moyses, defunctus erat, & veniebat ex sinu Abrahae, & per huc significatur Ecclesiastici, quia in limbo nihil erat praeterquam amor, pax, altissima diuinarum rerum contemplatio, & ardentissimū vidēdi Dei desiderium. Haec omnia oportet

Exod. 28.

29

4. Reg. 12.

30

31 oportet seruare Ecclesiasticos ad literam, & si opus fuerit ad huius pacis cōseruationem aliquid, & multum quidem de iure suo prætermittere, magnopere teneantur id facere. *Genes. 13.* & maiores plus quàm minores. In Genesi dicitur, quod cum inter familiam Abraham & Loth esset discordia, dixit Abraham ad Loth: Ne quæso sit in gremium inter me, & tu fratres enim sumus. Videamus nunc, quas rationes, & modos, quæstiones ad hanc pacem cōponendam ait: Ecce uersa terra coram te est, recede à me obsecro: si ad finitima ieris, ego dexteram tenebo: si tu dexteram elegeris, ego ad finitima pergam, ut cognoscatis nobilitatem, & honorem optimi Abraham, qui ius suum amisit, ne pacem amitteret. Loth, quod erat minor natus consentaneus esset, ut uoluntatem Abraham sequeretur, & noluit Abraham, nisi exire se autoritate, & iure suo: & omnia minoris transi potestati obtulit, ut eligeret. Videte quàm singulare est hoc exemplum maioribus, ut si uolunt pacifici esse ex his subditis finis, aliquid de iure suo pendant, sin minus minus uolunt efficiant.

Loquebantur de excessu. Loquebantur de morte Christi.

33 O uite reparator, dulcissime animatum nostrarum Magister, quid loqueris Domine? Postquam tuum sacratissimum corpus de purissimo sanctissime Virginitatis Matris tue uero exiit, in præsepio Bethlehém, viz unam horam tranquillitatis habuit, & hoc minimo temporis spatio, in quo ei gloriam tuam communicas, vis agere de tempestate amarissime mortis, quam passurus es. Hinc colligitis fratres, quàm necessariū oportet esse, non sibi homines uoluptatibus huius seculi sine aliqua amaritudinis inuersione.

Eccles. 11. In die bonorum ne inuimemot sis malorum, dicit Spiritus sanctus. O quam præclara doctrina. Disce illam frater mihi

34 ab hoc altissimo Magistro. Cum te uideris magis gloriosum, & maiori dignitate elatum, tunc age de morte tua in corde tuo: loquere de ea cum proximis tuis, ne uoluptates & seculares dignitates te obcecent, & peruertant. Recordare quem finem hæc omnia habitura sint hodie, vel cras.

Iob. 20. vide quid dicat Iob, Si ascenderit in cælum superbia eius, & caput eius nubes tetigerit, quasi sterquilinum in fine perdetur, & qui eum uiderat, dicent: Vbi est licet sis Dux, rex, aut Imperator, & vertice sidera attingas: denique es sterquilinum.

quilinum, & in illud resoluendus es, & nihil ex te aliud remanebit nisi dici: *[Que ex de la pöpa de hulaui? en que paroi?]* O nobiles, & diuites, & potentes, ecce Spiritus Sanctus dicit: non enim ego ex incipso dico, quod estis immunda sterquilina, licet vos pluri faciatis, & æstimetis. Videtis maximum sterquilinum, & dicitis: & quantum sterquilinum, & quot agri eo possunt fertiles reddi. Mittit illuc agricola famulum suum cum uase sparteo, & una die nihil de sterquilinio remanet, quia dispergit illud per diuersa loca, & prætereuntes, qui antea illud uiderant, & illis maximum uidebatur, dicunt: ubi est illud, & illis maximum factum est de eo: Heu, heu, heu, quàm ad literam hoc agitur quotidie. Videtis magnum, & potentem huius seculi, tam diuitem, & rebus omnibus affluentem, cuius omnis sollicitudo est accumulare ædificium, cuius omnis quillium efficere, statum, diuitias, familiamque: adaugere, & quando minus arbitramini, mittit diuinus agricola mortem, tanquam seruum suum, uidebitis in instanti totum sterquilinum dissipari, & consumi: partim deferunt hærædes, partim clerici, partim uero famuli, & corpus alportant nihil remanet præterquam: ubi est? quid factum est de illo Principe? de tam potente Reges de illo diuite ita magnificati? omnia in instanti consumpta sunt. O cæcitatem filiorum Adæ! quare tanto affectu animi ea amplectuntur, quæ tam citò sunt necessariò relicturæ? Considerate fratres mei hæc omnia in die prosperitatis vestre, ut ipsa uos ad salutem non autem ad condensationem adiunget consequendam.

Loquebantur de excessu. Dicitur hic passio Domini excessus, cum quia ex amore excessio diuinauerit, tū quod valde fuerit exuperans. Nam ad redemptionem mille orbium, uos solus eius actus interior sufficeret. Dicitur etiam excessus, quia passus est supra quod uires sue poterant: bapius non posset, & necesse fuit ut Cirenæus eum adiuuaret ad portandam crucem usque ad locum ubi Christus Redemptor noster passurus erat. Maximum hoc est solacium, & confortatio homini afflicto, & desolato: crucis prænitentia, & uite uirtute prædixit, quam cepit agere. O anima sic fatigata, quando caro imbecilla conquiescit, fuerit.

39 fuerit, & ceperit renuere, quod plus ferre non possit, remittere quod omnium rerum Dominus, & suauissimus sponsus tuus pro te plura passus est, quam eius vires poterant tolerare. De hoc loquebantur hi duo sancti, gratia agentes Christo Redemptori omnium, pro opere cum excelsae charitatis. Et sic erant inter montem Thabor, & montem Caluarie, altero oculo in cruce, altero vero in gloria affixo. O quam insignis locus hic est anime illi, quae iam secularibus rebus renunciauit, vt sedeat solitaria inter hos duos montes, & dicat cum David: Leuaui oculos meos in montes vnde veniet auxilium mihi, & erigam oculos, modo vero ad Iesum Christum glorificatum in monte Thabor, modo vero ad Iesum Christum crucifixum in monte Caluarie. Ex monte Caluarie aduenit illi auxilium ad patienter labores ferendum, & ex monte Thabor manabit desiderium, videndi se collocatam cum Deo in gloria quam nos perducatur Iesus Mariae filius, Amen.

FERIA II. POST DOMINICAM. II.
IN QUADRAGESIMA.

Ego vado, & quaeritis me, & in peccato vestro moriemini.
IOANNIS 8.

BEATVS Augustinus super hac vobis affirmat Christum Redemptorem nostrum hoc dixisse, vt ostenderet se non inuicem pati, sed sponte sua morti offerri, vt prophetauit Isaias, dicens: Oblatus est, quia ipse voluit. Ideo dicit: Ego vado, [Ego me velle] Eodem sermone vsus est in Cena, vt intelligeret Iudas, quod non quia ab illo trahebatur, moriturus erat, aut consilio quod dedit Caiphas, dicens: Expectate vobis vt vnus homo moriatur pro populo, &c. sed quod sic constitutum erat in superno Dei consistorio. Filius hominis vadit sicut scriptum est de eo. Illud, vadit, demonstrat voluntatem, qua filius Virginis perrexit ad crucifigendum, vt praedictum erat in verbis: citatis: oblatus est, quia ipse voluit. Sanctus Chrysostomus super sanctum Ioannem dicit: Hoc autem dixit volens nos attrahere, vt nos ad hunc amorem

amorem alliceret, nobis reuelauit se libetissimè ad mortem properare. Et ideo dicit hic etiam: Vado. Eo ad ferendam in cruce crudelissimam mortem, non inuitus feror capillis, sponte mea vado. O felix, & fortunata sorte natus, qui vadit, & non inuitus ad mortem trahitur. Beata anima, quae dicit: Ego vado, & infelix homo, qui non vadit, sed coactus ducitur. Quam libetè optabat David ad mortem accedere, cum feruido spiritu Deum orabat dicens, Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo. Quibus verbis significauit, animam in corpore esse cathenis vinctam, & sic est verum, quia est in carcere anima, & habet vtrumque pedem, qui sunt intellectus & voluntas, & compedibus vinctum. Voluntas est sensualitatis cathena, alligata, vt sensus Sanctus Paulus, cum ad Rom. dixit: vimus deo aliam legem in membris meis, repugnantem legi meae, & captiuantem me &c. Est valde pensandum, quare S. Paulus hanc carnis rebellionem vocet legem, & hanc repugnantiam sensualitatis rationis legem enim iustitiam, & honestam esse oportet. Quam autem iustitia est domina, potius mihi videtur esse contra iustitiam, & contra omnem legem. Ad hoc respondeo quod est lex iniqui, qui vero occiderit occidatur, in peccatum delicti fuit hic, creauit Deus hominem cum iustitia originali, cuius munus erat, tranquillitatem inter potentias gignere, ita vt ratio Deo obstitit, caroque spiritui subiiceretur. Sed quia nis lux, vt sensualitas ei repugnaret, & ideo propriissime Sanctus Paulus illam, legem vocat: & dicit hanc repugnantiam, esse cathenam, quae animam vinctam tenet, nec eam patitur extendi quod ipsa cupit. O quam graue vinculum, si te vis extendere ad ieiunandum, statim fames verbum Dei: statim vos retrahit cathena malorum cogitationum, quae omnem adimit, attentionem, si vultis orationi vacare, illico vos retrahit caro, quia deficiat. Cum primum vult spiritus ad coelestia euolare, statim corpus in terram grauat, & caput somno oppressum in humeros declinat. Ideo S. Paulus agens de hac captiuitate, Tom. 1. k statim

Psal. 141.

4

Roma. 7.

145

- 15 in hoc homines, & denotans, quod tam procul à iudicio
absunt, & ita obdurati sunt, ut potius audiat celi & terra
& insensibiles creaturas, quàm ipsi: quæ est terribilis exaggeratio. Tercio libr. Reg. legitur de quodam sancto propheta, qui acerrimè reprehendens crimè idololatriæ, derelictis hominibus locutus est ad altare lapideum: vir Dei venit de Iuda in sermone Domini, & ait: Altare, altare hæc dicit Dominus, &c. Altare altare audi verbum Dei, nam siquidem tæta est hominum stultitia, iustus est, ut potius cum marmoribus quàm cum illis loquamur. Hoc modo volens beatus Paulus reprehendere homines, qui præsentem vitam amant, nec aliam exoptant, ait insensibiles creaturas ingenuitate, & suspirare, ut adueniat iam terminus & vniuersi orbis finis. Ne verò seculares homines, & variis vitiorum generibus delibuti, arbitrentur solas illas creaturas hoc desiderare, statim addidit dicens: Non solum autem illa, sed & nos ipsi primitias spiritus habentes, & ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei, expectantes redemptionem corporis nostri. Iusti sunt, qui habent primitias spiritus sancti, quæ sunt, peccatorum venia, iustificatio, & gratia, & alia multa auxilia, quæ spiritus sanctus eis solet dare adhuc in hoc mundo. Et quia hæc omnia compariuntur cum cælestibus premiis, quæ eis daturus est, sunt paræ quædam particule, ideo dicuntur primitiæ, & hi sustinent diuinis donis locupletari, plorant intra se, expectantes quando hoc exilio liberabuntur. Quod si hoc desiderabant sancti illi Apostoli, qui iam erant extra periculum mortaliter peccandi, & gratiam amittendi, & in opportunitate constituti acquirendi plurima merita, quid oportet nobis facere qui positi sumus in periculo amittendi animam? *Cor. 11.* narrat beatus Paulus maxima pericula in quibus versatus fuit. Periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, &c. Maius verò periculū non narravit, quod est peccati periculum. Ipse enim iam erat liber & immunus ab omni periculo peccandi, saltē mortaliter. Sed nos venimus inter omnia pericula, & in hoc plus, quod est omnium maximum. [O sancta Maria seiora] Si cognoscereemus quā iniquum est Deum offēdere, quantum desideremus, iam ab hoc periculo cunctis quæquam vidit natus

Simile.

tores, ventis, procellisq; obsessos, qui non suspirarent, & præces cūfunderet ut iam securum portum tenerent portus securus est mors, ubi omnia peccandi pericula finiuntur. De mari dixit Deus per Iob: circumdedi illud terminis meis, & dixi: Usque huc venies, & hic confringes ru-
mentes fluctus tuos. Non possunt fluctus pertransire littus: illic cōfringuntur, & lacerantur omnes. Ita profecto tempestas huius maris, qui est mundus non potest peruenire ultra littus, quæ est mors. Quare ergo ita sumus insensati, ut non suspiremus, & maxime optemus videre nos in illa beata tranquillitate? Malum signum est quādo ille qui est in carcere timet foras exire. Est, quia dignus est, qui furcat patibulum sustineat, ad quam timet ne ducatur, cum prius in illinc exierit. Talis est miser peccator, qui non vult exire in alium duriorē detrudetur, ut dixit Hierem. Ca-
thenas ligneas confregisti, & facies pro eis catenas ferreas, quæ sunt ad mortem trahuntur: cōtra verò iusti, tam libenti animo moriuntur, quia exeunt ad regnandum. Quorū nomine agebat David gratias Deo dicens: Dirupisti Domine vincula mea, tibi sacrificabo hostiā laudis, & p. Preiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius. Cum remus fratres mei ut sancti simus, & sic erit præiosa mors nostra: & eam desiderabimus tāmquam exitum à carcere ad honore & gloriam. In Gen. enim scriptum est, quod ex eodem carcere tres exiuerunt, vnus ad mortē, qui fuit pistor Pharaonis, alius exiuit ut à Domino suo condecoraretur, & hic fuit pincerna eiusdem regis. Tertius vero exiuit ad regnandum, scilicet sanctus Ioseph. Quod admirabile egrediatur ad regnum? Hæc omnes differentie sunt inter eos qui exeunt à carcere huius vite alij exeunt ut suspendantur in patibulo infernali, alij verò ut honorētur & glorificentur in cœlis. Et inter eos omnes, Iesus Christus solus à carcere exiuit ut regnaret, ut ipse affirmavit cum post suam gloriosam resurrectionem discipulis suis appareret. Data est mihi omnis potestas in cœlo, & in terra. Hæc de causa, & ut nos saluaret ita sitiebat diuinus Dominus peruenire

Hierem. 28.

Gen. 40.

Eccles. 4.

Matt. 28.

23 uenire iam ad crucis mortem; & ibi vitam suā mortalem terminaret, quod significat hoc verbum: ego vado.

Etiā super hoc verbum, Vado, possumus considerare, quod si Saluator noster dicit quod vadit, quare noster homo ita anxius erit ut in hoc seculo radices agat, cupiens in eo aternus fieri? ipsa stabilitas non vult stare, tu, qui quocumque vëtorum statu commouëris, vis permanere? dicitur. *Ioan. 14.* mus hoc clariùs. Quæro Domine, quis es tu, qui dicis: Ego vado? ego sum via, veritas, & vita: Si ergo ipsa via dicit quod vadit: viator quare vult stare? quare etiam non dicit: ego vado? ò mirificum verbum! ò Deus infinitè maiestatis, per viscera tua te oro, ut nos doceas quid ex illo sequatur. Quod est: Ego vado, & vita mea est iter breuissimum ad mortem, in qua arctissimam redditurus sum rationem creatori meo. Nolo ergo in itinere iudicem offendere, qui me in fine iudicaturus est. Volo me preparare ad bonam rationem reddendam. Hæc omnia sequuntur ex hoc sancto verbo: Ego vado.

Post hoc verbum, Vado, addidit Dominus terribilem minam, contra illam Pharisaicam synodum, & cetera alios *25* proteruos Iudeos, qui ibi commorabantur, dicens: & queretis me, & in peccato vestro moriemini. O metuentium sententiam! ò bone Iesu! O gloria animarum nostrarum! Quid est querere te Domine nisi sequi te? in quo peccato?

Ioan. 8. suo nostra consistit. Quid nonne tuum est illud verbum, qui sequitur me nō ambulat in tenebris? quare ergo nunc dicit, quod qui te sequuntur in peccato suo morientur? [Diferencia 17 de seguir a seguir.] Aliud est sequi militem ducem suum, ut sequitur discipulus magistrum: curiam regem suum: famulus dominum suum. Et Christum Iesum ita sequi optimum est. Gloria magna est sequi Dominum: dicit Sapiens. Aliud autem est sequi, quod est persequi.

Eccl. 23. *Simile.* sequi. Venator ita querit, & sequitur feras, ut eas persequatur. Canis sic leporem sequitur, ut eum insequatur, & fatiget. Aduerte fratres quod qui peccant, Deum persequuntur. Tales erant canes illi, qui insectabantur Sanctum Sanctorum, qui velut ceruus per omnem virtutem & rectitudinem decurrebat. Admiramur, & maxime exaggravamus horum immanitatem, & crudelitatem nostram non demiramur: nam tam crudeliter illum nostra flagitia persequuntur.

persequimur, quā illi sua invidia insectabantur. Et adhuc *27* (ut dicit Sanctus Paulus) cum iterum crucifigimus. Quod si tanta lenientia peccando committitur, cur tantopere peccare laboramus? Aperite oculos fratres mei, & quādo peccare vultis considerate, quod vultis persequi & crucifigere Iesum Christum: quod si vos hoc non deterret: perpendite incommodum vestrum, & quod vos aeterna morte vultis interficere. Quantum enim est ex vobis, manere sine possibilitate exeundi vaquam à peccato vestris viribus. Si haberetis hic vas aquæ plenum veneno insectum, & hominem videretis, qui sciret aquam illam venenosam esse, & tamen tanta siti premeretur, ut diceret se non posse aquam illam non bibere: si eam biberet non demiraretur, sibi mortem vellet inferre? Eia animæ pretioso Dei sanguine redemptæ, & eius vita liberatæ, quid aliud est peccatum mortale, nisi vas aquæ venenosæ? Proprium est aquæ frigidificare. Quid ergo est quod magis animam frigidat, quam peccatum mortale? quod eam ita frigidat, ut nec ignis, quod est verbum Dei, nec pruna, quæ sunt eius beneficia, sufficiant eam calefacere. Ideo in Proverb. *29* dicitur: in die frigoris emisit pallium. In die in quo mortale peccatum commisit qui est dies frigoris, amisit pallium charitatis, quo tegebatur. Quia charitas operit multitudinem peccatorum. In die maioris infelicitatis, quæ potest animæ tuæ euenire amittis charitatem, & Deum. Ecce quid scis? *1. Pet. 4.* vtrum sic in perpetuum sis perditus rehusurus? & super te cadet maledictio, quæ his iniecta fuit. In peccato vestro moriemini. Est iudicium in terra habent homines perditionem. Quomodo fieri potest, quod creatura rationalis, corris, volucribus, & ceteris sitim habeat, ut ad eam extinguentiam in tantum malum sese precipiet, & velut immanis bestia in illud impetum faciat? O celum, ò terram, tantam calamitatem admiramini. Cum benignissimus Dominus suo dulcissimo ore minam illam tam asperam pronuntiat, adhuc eis clementia clementia illis declarare, adhuc eis remedium superesse, si eo uti vellet, & ita inferius dixit: Dixi vobis, quia moriemini in peccatis vestris, si enim non credideritis, quia ego sum, morieturini

31 in peccato vestro. Itaque si in me credideritis, in peccato vestro non moriemini.

Interrogauerunt illi: Tu quis es? At ille respondit: Primum, qui loquor vobis. Ac si diceret: sum Deus & homo. Inquantum Deus sum omnium rerum principium. Et loquor vobis velut homo verus. Dicitis omnes qui hic ait: sit benedictus Deus. O Pater quia si illi in peccato debebant mori propter infidelitatem, nobis non id est: firmiter fideliterque credimus in Iesum Christum verum Deum, & hominem. Bonum est hoc: sed Christum, in

32 quem vos creditis, dixit quod oportet eum, qui vult saluum fieri, legem Dei observare. Et siquidem vos hoc tam parati curatis, aliquomodo significatis, quod non creditis Iesu Christo. Audite pauca, prae cor. Si videretis centum homines post parietem inimicos Petri, omnes optimis armis munitos, & paratos ut eum occidant. Et videretis Petrum venire sine armis solum & canentem, qui in inimicorum numerum incidit, vos credetis Petrum cognoscere, quod sunt ibi aduersarii sui? Non Pater. Cum enim Petrus sit solus, & inimici, illi verò plurimi, & armati, non est credibile quod Petrus sciat illos ibi esse, & ita in eos sese immittat. Gaudet

33 quod veritatem dixeritis. Credo ego quod cum vos in peccato commoramini, sunt duo millia demonum, ut animam vestram arripiant, & tamen vos tranquilli luditis, periuratis, aliorum bona diripitis, &c. Et haec omnia tamen cum securitate facitis, ac si haberetis chirographum a Deo praedestinationis vestrae. Videmini profecto, & aliquomodo ostenditis, quod non creditis infernum esse ad mala puniendum, nec gloriam ad bona remuneranda. Item si homo fidei dignus vobis cautionem faceret, si dederitis suo nomine decem aureos alicui, vobis post breue tempus in

34 locupletissimum commendatum daturum. Quod Hispanice dicitis, [Encomienda.] Si vos renueritis, euidenter appareret quod non illi fidem haberetis. Siquidem ergo, fratres mei, vobis dicit Deus quod qui aliquid in nomine suo dederit pauperi, centuplum accipiet, & vitam aeternam possidebit, & vos non vultis. Significatis, vos Deo non credere. Formosa Rachel ibat post virum suum Iacob dicens: Da mihi liberos, alioquin moriar. O quam pulchra est fides, de caelo orta est donum Dei pretiosum. Hic

Simile.

Matt. 19.

Gen. 30.

formosa Rachel dicit credenti: Da mihi liberos. Fac bona opera, ieiuna, mortifica corpus tuum, alioquin moriar, quia fides sine operibus mortua est. Fides cum liberis, & gratia ac charitate viuificata, est quae hominem saluum facit. Hanc si vellent illi miseri habere, dicit Dominus quod non morerentur in peccato suo.

Dicit amplius: Multa habeo de vobis loqui, & iudicare, sed qui misit me verax est. Statim de vobis possem vindictam sumere, sed omnia differo in diem iudicii vestri: quia veritas, quam pater meus dixit, quod omne iudicium mihi tradidit, non potest deficere. O fratres quam metuendum est hoc 35 potius in lucem proferet & ea puniet, & vsque ad minimas cogitationes, ut scriptum est. In cogitationibus enim impij interrogatio erit. Quod si de cogitationibus reddenda ratio est, quid erit de operibus? & talibus operibus? Profratres mei haec comminationes, & ex illis fructum percipite, siquidem propter nos modo recensentur, ut disponamur ad recipiendam gratiam, qua & gloria impetremus, ad quam nos perducit Iesus Mariae filius &c. Amen.

Sap. 1.

PERIA III. POST DOMINICAM II.
IN QUADRAGESIMA.

Super cathedram Moysi sederunt Scribae, & Pharisei.

MATTH. 23.

DICATVR Evangelium vsque ubi: Omnia opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus. Soletis dicere cum videtis hominem multum multa insula committere: [At si es homine.] hoc dicere est homo. Est velut opertorium, quo (videri vestro) omnes illi defectus operum, quemadmodum cum mandra mulorum portat supellectilia alicuius nobilissimi Domini, & aliquis mulorum omnia instrumenta quoquinaria defert sicut lebetes, sartagine, verua, & fuscinas, tunc superinstitur aliquod opertorium, quod illa omnia obsceca, & immunda regat. Ita arbitramini omnes defectus hominis operum dicere: Denique

Simile.

k s homo

- 3 homo est. Et non recte putatis nec bene iudicatis. Nam ut dicit Lactantius Firmianus, Nihil magis alienum a natura humana quam ostendere creatorem suum. & sic nihil magis rationi consentaneum, quam hominem creatori servire, & virtute operari. Et hæc est potissima ratio, quare quisque peccator naturaliter gaudet crimen suum celare licet ex eius manifestatione nullum sibi eveniatur incommodum pertimescat. Quot modos quaesivit David ut tegetet adulterium, quod commisit cum Bethsabee. quod iudices haberet, quos posset timere, siquidem ipse erat supremus iudex nec partem timeret, cum vias eius pauper miles, & tamen magnopere sollicitus erat ne crimen illud detegeretur. Quot rationes, & insidias excogitauerit Saul, ut David a Philistinis interficeretur. Hæc omnia fiebant, quia peccatum est contra instinctum rationis, & naturaliter homo desiderat non videri malus. Contra vero cum virtus sit conformis rationi, naturaliter homo cupit videri cum eam operatur. Atque hinc intelliguntur multæ sententiæ scripturæ mirificæ, & cognoscitur causa, quare S. Paulus bonos vocet filios lucis, & dicit, malis vero nuncupet filios tenebrarum, ac noctis, quæ est peccatorum regnum: dicit enim, omnes vos filij lucis estis, & filij diei non noctis & tenebrarum, id est, dediti estis operibus, quæ non pudet in publicum prodire, aut in mensura luce apparere. Non enim estis sicut mali, qui sunt filij noctis, & tenebrarum, id est, amici operum, quæ querunt se nocte & fugiunt diem. Ad Romanos dicit: Abiciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis sicut in die honeste ambulemus. Quod significat: Abiciamus a nobis flagitia (quæ vocat opera tenebrarum, eo quod latebras querant) & induamur arma lucis, opera virtutis appellat arma lucis, quia nos a peccato protegit. Et dicit ea, licet, quia volunt videri, & desiderant clarum diem. Omnem hæc sanctam Philosophiam nos docuit Christus noster dominus Magister dicens: omnis enim, qui male agit odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem, ut manifestentur opera eius, quia in Deo sunt facta. Dicit, quod peccator non vult videri, nec cognosci ut talis, ne forte sua mala opera in quibus delectatur, reprehendantur, & vocetur

veritatem, virtutem & bonum opus accipiens causam pro effectu, quia est opus factum iuxta rationis veritatem. Itaque ita proprium est virtutis prodere se, ut vix se occultare, & quemadmodum per minimum foramen lux intendit prodire, & manifestari, sic etiam facit virtus. Et ita hoc verum est, ut cum in vanam gloriam rapimur nobis necesse sit hominum opus abscondere, quia naturaliter illud cupimus manifestare. Ideo Dominus noster Iesus Christus, ut huic naturali affectui obuiet, nos admonet dicens: Attendite, ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis. Hinc potestis colligere summam sapientiam Dei nostri & divini Magistri Iesu Christi in institutione sacrosancti sacramenti penitentiae, & adiuveretis quam rationabile sit hoc divinum sacramentum, quod malis tam difficile, & grave videtur, cognoscitisque efficacissimum remedium esse omnium, quæ in peccatis excogitari poterant. Nam cum peccati natura sit sic medicina eius efficax esse debet, ut ulterius progrediat, obuietur. Contraria enim contrariis curantur. Ab hac celesti doctrina oportet nos admoneri, siquidem rationalis natura gaudet opera manifestare iuxta rationem facta, quæ sunt virtutes, ut cum ea fecerimus, reprimamus hanc naturalem inclinationem, ne ea aliquando faciamus, ut hominibus placeamus, in hoc enim maxima iniuria Deo inferretur.

Vna ex maximis iniuriis, quibus vox virum suum potest afficere est: adaptare se & exornari coram eo, ut alteri placeat, cum advertat virum suum hoc intelligere. Ita si maxima iniuria creatori, animatum sponso, quando homo, virtutibus exornatur, ut hominibus placeat non vero divina Maiestatem. Ad hoc notate singulare exemplum. Milites Gedeonis habebant urnas manibus sinistris, in quibus erant lucernæ, & cum devenissent in locum pugæ inflabant buccinas, urnas frangebant, lucernæ accendebant, & ipsi vociferabantur dicentes: Gladius Domini & Gedeonis. Nemo dicebat gladium suum. Sic nos cum adversus corpora nostra mortificamur, tunc penitentia lux splendens in his omnibus nulla oportet vocem, præter laudem Domini

- 11 audiri. Vociferamini quantum volueritis, vinas illas confringite, splendete maxime, dummodo nomen gladii vestri non audiat, sed gladius Dei, & Iesu Christi filij eius, cognoscentes ab eo vires, & auxilium dimanare, quo vincta bona sunt. Sit igitur hæc conclusio, quod expetere quidem gloriam, aut eam concupiscere ne laborem propter ipsam tantum gloriam, sed quantum ad habendam occasionem, ut illic Deum magis ametis, & glorificetis. Et odio habere infernum, principaliter sit, quod illic Deum non amatur, sed potius blasphematur. S. Anselm. dicitur. Mallem purus à peccato, & innocens gehennam intrare, quam peccati forde pollutus cælorum regna tenere. Verba profecto tam sancto viro dignissima, qui sola gloriam Dei expetebat. O quis in tantum perfectionis gradum deveniret. Omnia divino auxilio, & nostra bona dispositione possunt impetrari.
- Hæc omnia dixi occasione infelicitum illorum hominum, de quibus dicit Dominus in hoc Evangelio, quod Omnia opera sua faciunt, &c. De his dicit modo: Super cathedram Moysi sederunt Scribae, & Pharisei. Est valde notandum, quare de cathedra meminerit, & non simpliciter dixerit: quæcunque hi Scribae & Pharisei vos docuerint facite? Dico, quod in hoc voluit prædicatores admonere, ut cum prædicant ne arbitrentur se homines esse peculiari, sed quod ij illius temporis representabant Moysen, & autoritatem, prædicatores verò nostræ tempestatis representant personam Christi Redemptoris nostri & ipsius auctoritatem, & sic prædicator hoc munus exequens debet cogitare se esse alterum Deum. O utinam prædicatores & auditores ad hoc attendant. Prædicatores, ut sic confiderent, quo fervore, quo spiritu, quo zelo, amore, & intentione debeant prædicare omnia, quæ intelligunt, quod Christus faceret stans in hoc loco sancto: debent ipsi curare, ut efficiant secundum vires suas. Auditores verò, ut non cogitent se hominem similem illis audire, sed eundem Deum eos docere existiment, & sic eum audiant ea reverentia & affectu, quo Deum ipsum audirent. Ideo subdit Omnia, quæcumque dixerint vobis facite &c. Plurima notabilia dicit hic Dominus: primum est: Omnia, quæ dixerint vobis. Hoc verbum omnia, debet intelligi in præparatione

Anselm.
h. de beatitud. cap.
190.

ne animi, ut nostra voluntas saltem ad omnia extendatur, 15
ut propositum habeamus faciendi omnia bona, quæ nos
docentur in executione verò peruenimus quouique poterimus. Sagittarius, qui in scopum missurus est sagittas: si
arcus est laxus, necesse est, ut aliquantulum altius intendat
ut scopum possit attingere: si enim statim in scopum tela
dirigit, propter arcus laxitudinem multo inferius sagittas
affliget. Sic cum propter peccatum, tam laxa remanserit
voluntas nostra, necesse est intentionem extollere, & altissimum habere propositum, attingamus saltem scopum
cum sagittas operis immiserimus, attingamus saltem scopum
observationis preceptorum ad quæ tenemur. Si enim
statim intendimus in scopum, quod est id ad quod tenemur,
multo inferius attingemus minora facientes. Secutur
est. *Servate, & facite.* Ut faciatis, quæ vobis præcipiuntur,
In corde meo abscondi eloquia tua, ut non peccem
tibi. Si domi haberetis semen, quod satum, vobis in fructum
redderet nûmos aureos, quomodo illud servaretis? quàm
igitur oportet ut memoria, & corde, cum affectu verbum
Dei servetis, cum sit semen, quod in fructum fert cælum? 17
& non contentus est dicere: servate, sed addidit, & facite.
Multi sunt, qui verbum Dei servant, sed addidit, & facite.
autem ad faciendum. Quàm miserabile est videre anxietatem, quam multi habent, tantum dare operam literis, tantum pernoctare, & libros evolvere, tantum bonas sententias memoriam mandare, & hæc omnia ad alios docentesum Christum predicant, & tandem, ut se, non verò servauerunt, ut illud docerent, & hoc patet: siquidem verbum nunquam memorantur aliquid operari, ex multis, quæ ipsi prædicant. Maximas quasdam benedictiones, quas promissit Deus per David dicens: Misericordia autem Domini ferendas, qui servant testamentum eius, & memores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea. 18
Tertium est: Secundum verò opera eorum nolite facere. Non attendatis, quæ faciunt, sed quæ dicunt. Si quis iret in Indiam ad querendum aurum, & diceretur illi ecce opimum aurum, ipse verò diceret: Nolo hoc aurum, quia est commixtum

Simile.

Psal. 118.

Simile.

18

Psal. 102.

Simile.

conmixtum terræ. Diceretis ei: stulto accipe aurum. Ita-
ram verò desine. Bona doctrina est aurū purissimū. *David in Psalm.* dicebat: Ideo dilexi mandata tua super
aurum & topazion: sed si aliquando malo exemplo con-
miseretur non ideo non accepturi estis bonum. Si enim
melici & vobis offertur perdix, quod sit in catino fictili
editis eam? non sum tam stultus. Quid mea interest? tam
perdix est ac si in argenteo, aut quidem aureo catino por-
taretur. Optimus serino, est perdix substantialis. Deu-
eum mittit in predicatore dissoluto, edite: & fructū per-
cipite ex eo, quia proderit vobis. Hoc præcipit hie nobis
æternus Deus: siquidē cum illi essent tam hypocrisis
bitiosi, ac superbi, præcipit fieri, quod ipsi docent. *Seneca*
dum verò opera eorum noluit facere. Ne suis ambitioni, et
superbi, sicut illi, sed qui maior fuerit inter vos hic sit vobis
nimis et secum aliam, & reddidit rationem. *Quia quid*
excelsus humilitatibus, qui e humilitate exaltabitur. O
nam sententiam! quis semper eam visceribus suis inlece-
ptam portaret, & omni diligentia curaret tam practica
virtutem sicut humilitatem adipisci, sed spero fratres
in misericordia Dei, quod rebus istis, quas vobis dedec-
sum, illius amore capiendi estis, & curaturi eam impo-
re. Oportet vos scire in primis, quid sit humilitas. *Sanctus*
Bernardus dicit: Humilitas est virtus, qua quisque vera
cogitatione sibi ipsi vilescit. Vbi inquit, quod contemptus
72. Grati sui oritur ex cognitione sui. Dicamus quod non sufficit
hoc ut aliquis sit humilis, se parui facere, & contemni-
tutis. sed quod opus est ut quando alius eum neglexerit pan-
tet ferat: & qui in suis propriis oculis est parvulus, debet
ret id esse coram aliis etiam, & quod alijs de illo sentiant.
et quod & ipsemet de se iudicat. Et paulatim curer diuino
xilio, & ardētissimis desideriis eo peruenire, ut cum igno-
minia delectetur, sicut superbus honoribus oblectatur. O
quis iam ad tantum humilitatis gradum perveniret sicut
ille, qui dixit: Factus sum tanquam vas perditum ante
quoniam vidi vituperationem multorum commorantem
in circuitu. Quando Domine videbam calumnias, quas
multi commorantes iuxta me mihi faciebant, & quibus
vndiq; eorum iniurijs circundabar, offerebam me coram
tuo diuino conspectu sicut vas fractum: & perditum, co-
gnoscebam

gnoscebam quod quemadmodum vas fractum, quod in via
reperitur non prodest nisi ut in illud immunditia, & ob-
secunditates imitantur, sic ego non sum dignus nisi ca-
lumniis, & vituperationibus, iam enim eas dignè proin-
rui. O mirificam sancti humilitatem, talem nobis com-
municeat diuina maiestas. Ad hanc perfectionem perue-
nerat gloriosus pater sanctus Dominicus, qui cum in ali-
quem populum ingressurus esset, solebat prius humili ora-
tione Deum supplicare ne irascereus eius diuina ele-
mentia in illum populum sua causa, & propter sua pecca-
ta. O Domine (dicebat vir beatus) ne mittas hunc po-
pulo (pro tua clementia hoc rogo) aliquod supplicium,
quod vir tam iniquus, ut ego, in eum intrauerit. Quid
ille non faciebat hoc fictē, aut ex hypocrisis, sed maxima
cum sinceritate reputans se, (pro sua profunda humilita-
te) omnium pessimum. Eo quod hæc tam singularis vir-
tus nobis deest in tantam calamitatem mundus devenit.
O quis posset hie penitus quod sentit explicare. Vnde,
dicite mihi quæso fratres mei, tanta seditio, tumultus, &
infelicitas in republica christiana orta est, nisi ex præ-
sumptione, & superbia: hic est stimulus totius sollicitu-
dinis, & anxietatis, qui homines continuo concitat, &
compungit, ne vnum quidem diem tranquillum in hac
mortali vita eos ducere patitur. Videbitis hominem
dies noctesq; infirmos, & sine quere quere in nimis
literarum studiis, ut inter peritos præcipuus habeatur.
Alium cernetis anxium & fatigatum, qui nihil inten-
tatum relinquit, ut diuitias acquirat & diues habeatur.
denique experiemini, in maxima sollicitudine constitu-
tum, & molestis plenum, ut fauorem, & maximam
comparer dignitatem. O grauissimum onus filiorum
Adæ humeris impositum, ex quo rationis usum habere
ceperunt, usque ad novissimum diem sepulturæ, quam
verè de his dici potest quod dixit David, Contritio, &
infelicitas in vis eorum, & viam pacis non cognoue-
runt. Quæ via pacis est, certè humilitas: per quam si iter
fecissent dulcem, pacificam, tranquillamque vitam duxis-
set. O quæ pax & tranquillitas est in humili corde, & quæ
iniquis,

Quid in
populi in-
gressu pa-
ter S. Do-
minicus di-
cebat.

24

25

26

Psalm. 10.

- 27 inquit. & contractio in superbo animo comoratur. Hanc intelligetis rem quandam notabilem, quæ in Genes. habetur ubi dicitur quod Nemroth cepit esse potens in terra. Fuit autem principium regni eius Babylon. & Arach. & Acad & Channe in terra Senaar. Perpendite opera Dei. Canaan fuit descendens maledictus à Noë & à Deo in servitutē subiectus cum omnibus posteris suis, ut patet Gen. 9. ubi dicitur: Servus servorum erit fratribus suis. Et nepotes huius maledicti erat Nemroth, & tamen, ut hic apparet, maledicti sunt, qui dominari ceperunt, & possidere domus. 28 nia & imperia: siquidem Nemroth, fuit primus qui habuit imperium Babylonis. Quid ergo non adimpleta est Domini maledictio, quandoquidem maledicti prius ceperunt esse Domini? Hinc colligetur quod verè dominium expectent, urbes condero, Monarchias possidere, non est esse domus, sed potius rerum omnium servos misera quadam servitute & peiori, quam si hominibus serviretur. Infelicitas est enim superbiæ, ambitioni, pecuniæq; servire, quam obedi- 29 tis hominibus obedire, ut B. Paulus dixit: omnis fortis, tot, aut immundus, aut avarus, &c. quod omne est idolorum servitus. Vbi hæc omnia miseram idolorum servitutē creavit. Satis miserū est servire statuis, & insensibilibus creaturis, & sic hi velut servi vitam infelicem degunt, & qui noluerunt in humilitate ambulare, quæ est via pacis, & eam nunquam perueniunt. Ambulate ergo charissimi fratres in hoc sancto itinere, & ut non erratis, ne scilicet coniciatis in homines superbos, & cum hominibus elati 30 no ambuletis. Spiritus enim sanctus dicit: qui commoratur superbo induit superbiam. Dicit quod induet superbiam significat in hoc, quod sicut vestis tegit corpus, & est quod magis apparet: sic si cum superbis conuertamini tam adu- 31 duti superbia eritis, ut in oculis, aspectu, & omnibus corporis motibus superbi appareatis. Si ergo vultis scire quomodo ambuletis in humilitatis via coniciate oculos in homines, & præsertim in Magistrum veræ humilitatis, Iesum Christum Filium Dei unigenitum, qui vos inuitat dicente: Discite à me quia mitis sum, & humilis corde. Conuertimini cum hoc cœlesti Magistro sapissimè, & experienter quomodo anima vestra induet humilitatem, ita, ut si vestis ea cooperiamini, & in oculis, vultu, & denique toto corpore

corpore humiles appareatis: sicut diximus, eos qui cum superbis conuertantur toto corpore superbiam demonstrare. Si hanc humilitatem habueritis perficietur in vobis ea, quæ hic dicta sunt ab ipso Domino.

Qui se humiliter exaltabitur. Hæc est enim via, quæ ducit ad exaltationē gloriæ. Ita affirmat Beatus Augustinus dicens. Non tibi aliam viam ad vitam compescendam inuenias, quam eam, quæ inuenta est à Christo. Ea autem prima est humilitas, secunda humilitas, tertia humilitas, & si septies interrogaueris semper hoc dixerim. Nullam aliam viam (ait hic sanctus) in cœlum inuenies, nisi quam inuenit Christus, quod si quæras, quænam hæc sit via, primum dicam esse humilitatem. Quod si centies interrogares quæ sit viatories tibi respondebo, humilitatem esse. Si enim hæc non iter facis nunquam illuc accedes. Hanc viam elegit Iesus Christus, hanc viam cucurrit, & atque in cunctis operibus suis, ab ortu suo, usque ad obitum semper humilitatem docuit. Ut ex hoc, quod æterna sapientia faciebat intelligerent homines quam necessaria illis esset. Quam do incunante vere acceditis ad siculneam ad querendos si- 32 bus illico illam apprehenditis sicut punctam à passere, & quæ vobis magis conuenit: scitis enim, quod passer culi certo quodam naturæ instinctu eruditi non solent decipi, sed semper maturiores sicut rostro mordent. Si ergo tantum apud vos animi iudicium & electio valet: quare non eandem authoritatem tribuetis electioni Iesu Christi Dei veri? quare non erubitis ea facere, quæ ipse fecit, & ea quæ ipse amplexus est, amplecti, ac illa quæ respuit, repel- 33 diuitias, voluptates, & sæculares dignitates, & ab incunante atate amplexus est humilitatem, & ea omnia quæ secum humilitatem afferunt, sicut paupertatem, laborem & erum- 34 nas &c. quare vos non amplectimini, quod ille amplexus est? cur non fugitis & expellitis, quod ipse expulsi? Nonne scriptum est de eo, ut sciat reprobare malum, & eligere bonum, id est, quia sciuit. Optime cognouit quid sibi eligendum esset. Et quid negligendum ait Sanctus Paulus: cum esset filius Dei didicit ex his, quæ passus est obedientiam. Quod sic intelligendum est ex his, quæ passus est

D. Aug.
in epist. ad
Dioscor.

Simile.

Est. 7.

Hebr. 5.

35 didicit, id est, discere nos fecit obedientiam. Patient, & obediens usque ad mortem nos erudit, quomodo obedire debemus, eodem igitur modo sua humilitate nos docuit, quam humiles esse debeamus, per quam corporis sui glorificationem adeptus fuit & nominis sui exaltationem, ea (inquam) nos docuit, quomodo nos sumus humiliaturi, & per humilitatem exaltationem glorie consequuturi ad quam nos perducit Iesus Mariae filius, qui cum patre & sancto spiritu vivit, & regnat in secula seculorum Amen.

FERIA. III. POST DOMINICAM II.
IN QUADRAGESIMA.

Ascendens Iesus Hierosolymam assumpsit duodecim discipulos suos secretis, etc. MATTH. 20.

NARRAT sanctum Evangelium celeberrimum illud iter, quod Iesus Christus Dominus noster fecit ad Hierusalem, & quomodo in certo loco illius segregavit discipulos suos secreto, illis pectus suum revelavit, & quid illis agendum esset explicavit. Viatores, qui eunt ad aliquam urbem ad quod arduum negotium acturi, totam cogitationem in illo negotio fixam habent, ut totum iter consumant in cogitando, & loquendo cum sociis suis quomodo illud efficiendum. Ibat Pharaon in persecutione Hebraeorum, & dicebat: Persequar & comprehendam, dividam spolia, implebitur anima mea. Euaginato gladium meum, iniecit eos manus mea. Sanctae illae mulieres, quae ibant ad ungendum corpus Domini, ibant dicentes inter se: Quod revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti: Haec omnia sunt quia ex abundantia cordis os loquitur. Haec de caris loquebatur noster divinus Magister de illis quae Hierosolymis erat passurus, erat enim negotium, quod ipse nos cooperare conficere desiderabat. S. Paulus dicit: non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. Quod omnes sumus viatores, qui iter facimus ad caelestem urbem: consideremus ergo quid illis sumus acturi, ut de eo loquamur in itinere huius vitae, & in hoc frequenter cogitemus.

Simile.

Exod. 15.

Marc. 16.

Hebr. 13.

cogitemus. Quid acturi sumus illis, dicit David: Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. In hoc ergo frequenter occupari nos oportet, in laudando, & glorificando aeternum Deum nostrum. Puta: illis, quod lingua, quae hic aspersa est mentiri, iurare, murmurare, & turpia loqui, poterit illic laudare Deum: longe opinione fallimur. Hinc oportet ut docti exeamus & sapienter nos in eo exerceamus. Miserabile est, quod cum omnes nos ad caelum iter facere faciamur, nunquam tamen de caelestibus, sed de terrenis, & quidem sapienter de infernis agamus, Eques prius tres aut quatuor hastas frangit, quam certamen aggrediatur: & putat infelix peccator, quod cum nullum, recerit exercitum, nec praeparationem, sciet esse beatus. Loquebatur Dominus de illa crudelissima morte, quam pro nobis passurus erat. Quae, si quidem nobis magne fuit utilitati, ratio postulat, ut nunquam mei ut in hac pretiosissima morte Domini reparitoris nostri Iesu Christi tria profundissime perpendamus. Primum, quod illa sanctissima mors fuit sacrificium, & quatenus sacrificium nos reconciliavit aeterno Patri, & ipsum placuit. Secundo, quod fuit ineffabile quoddam beneficium, quo nos invitavit, & quidem (si ita dici potest) nos compulit ad sui amorem. Sic dixit S. Paulus: Caritas enim Christi verget nos estimantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sumus, & pro omnibus mortuus est Christus, ut & qui vivunt iam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit. Pensate diligenter, ut omnem nostram vitam in eius amore, & servitute consumamus. Tertium, quod fuit mirificum quoddam exemplum, quo nos ad sui imitationem invitavit, ut sanctus Petrus dixit: Christus passus est pro nobis, vobis re-
linquens exemplum, ut sequamini vestigia eius. Hoc divi-
no sacrificio spes nostra fulcitur, beneficio inflammatur
charitas. Exemplo florere, & acrescere oportet virtutem
& operationem nostram. De his deberemus loqui, & age-
re in hoc vitae itinere & absque dubio id faceremus,
si ea studiosissima consideratione ruminaremus, sicut hic
modo diximus. Etiam in hoc docemur, quod siquidem
1 2 noster

Psal. 83.

4

Simile.

5

6

2. Cor. 15.

7

1. Pet. 2.

8 noster diuinus Magister cum vadat ad moriendum, loquitur, & agit de morte sua, nos etiam quandoquidem ad mortem pergitur vnusquisque assidue de morte sua loquitur.

Simile. Philosophus quidam mortem vocauit temperantiam deliciarum. [*Contrapeso de los deleytes.*] Apponit deorsum libra in statera, & imponit tu in alia lance repensum satis graue, quo imposito libra non attrahit. Constat quod precipue penditur, quod antea attrahebat. Constatuto corde in statera rationis, & ex alia parte imposita voluptate, tantum impendit voluptas, vt cor ad se alliciat.

Prou. II. Statera enim rationis fallax est, de qua dixit Salomus: Statera dolosa abominatio est apud Dominum, quod ergo in medium est, vt deliciae non attrahant cor? Ponite in

Hieron. ad Paulin. de script. Ecclesiast. amam mortis considerationem, quasi repensum ex alia parte, & illud non alliciet voluptas: vt enim recte dixit Hieronymus: Facile contemnit omnia, qui se semper cogitat esse moriturum. Quod si sola mortis cogitatio tua admirabilem effectum producit, quid erit si huic considerationi addas memoriam aeternae, & terribilis rationis, quoniam in illa hora Deo redditurus es? Quomodo extendet tuum

10 num suum ad opus malum, qui hoc ante oculos tuos

Sup. 2. Sapiens dicit, quod dixerunt impij cogitantes apud se: Non recte: Ex nihilo nati sumus, & post hoc erimus nihil. Non recte: Ex nihilo nati sumus, & post hoc erimus nihil. Quam si non fuerimus. Dixerunt mali: Siquidem nos est plus, quam nasci, & mori: venite ergo fruamur bonis quae sunt, & vtamur creatura, tanquam in iuuentute celeriter. Venite (aiunt hi mali alius sibi similibus, mali enim cum malis maxime delectantur) & acceleremus, & creaturae perfruamur, licet finis senes caduci, sicut in adolescentia

11 cum exuperat sanguis, & viuit sensualitas, ratio vero est neglecta & quidem quasi mortua & sepulta. Hi vicesseu confortabantur ad exercendam prauitatem, illo errore obnitentes, scilicet, quod non erat plus quam nasci, & mori veluti in brutis, & quod non habebant immortales animas, sed est vade lacrymandum quod hanc consequentiam, & confusionem infidelium negantium aliquid amplius esse, quam nasci & mori, in communi Christiannorum vita experiamur. Non est admirandum si ij, qui delectantur non esse aliam vitam praeter hanc, dicant celeriter delectentur.

delectentur. Christiani vero siquidem hoc antecedens negant, quomodo audent consequens illud inferre? Nisi esset verum, esse aliam vitam, tolerabile esset dicere; finis mali: sed quando verum est quod est alia vita immortalis, & tu firmiter hoc credis, quomodo potes inde inferre, vt viuas, sicut visis. Videtur tibi frater mi, bona hae consequentia, siquidem ego credo, aliam esse vitam in qua boni premio afficiendi sunt, mali vero terribili & aeterno supplicio puniendi; volo celeriter male viuere, & praesentibus perfrui deliciis. O terribilem amentiam hominis tam expertis rationis, ac si esset inmanis bellua! O Deus Maie- 13 stas infinita, aperi nunc oculos caecis istis, pro tua infinita clemencia, vt animaduertant perditionem suam, & quantum a voracis limite aberrant, & sic ad vera peccatorum suorum poenitentiam conuertantur, ac nunc efficacissime de morte sua agant, deq; ratione, quam coram tuo diuino conspectu reddituri sunt, assidue loquantur.

Tunc accersit ad eum mater filiorum Zebedi. Quis tale cogitaret? quod tunc temporis, atque in tali commotione poterat aliquod ambitionis vestigium in pectoribus tam apostolicis reperiri? Perspicuum est frater, quod inter 14 humanae animae passiones vehementissimae ferre, est gloriae & honoris affectus. Nullus est diues, aut pauper; nobilis, aut rusticus, maximus, aut minimus, qui inenarrabili quadam, ac penae infinita gloriae cupiditate non inflammatur. Adeo, vt, cum vita tam amabilis sit aliqui tam hic appetitus tantus, tamque commouens sit, oportet nos scire, quare illum naturae fabricator Deus hominum an- 15 rabili Dei providentia, vt honoris appetitus, & quod ex virtutis studium, & vitiatorum execrationem inuideret. Animaduertit sapientissimus rerum omnium fabricator, quod nec in virtute deest labor, & difficultas, quam homines magnopere execrantur, nec in vicio deest voluptas, quam ipsa natura studiosissime appetit, & amplectitur, & ne asperitas, aut labor mortales a virtute reuocaret, nec voluptas ad vitiu inuitaret, gloriam & splendorem in virtute constituit, dedecus vero & opprobrium in vicio col- 16 locauit.

16 locauit: vt honoris appetitus nos ad sequendam virtutem
conciatet: timor autem, & odium ignominie à viciis
cohiberet; & sic quando propter Deum, id non faceremur,
saltem hac ratione bonum ardentissime amplectamur,
malumque diligentissime fugeremus. Hoc autem
beneficio, sicut ceteris vti sumus, omnia in malum con-
uercentes. Omnes animi affectus sunt præstantissima
beneficia, quæ nos ad bonum ducant, & à malo sepa-
rent: & nos omnia hæc peruertimus, ex omnibus occasi-
onem accepimus, vt a bono recederemus, malumque appete-
reamus. Ita, cupiditas, spes, metus, lætitia, & cetera
huiusmodi omnia nobis data sunt, vt nos fugeremus,
& vtilia quæreremus, & sic nos conseruaremur: & plerum-
que his omnibus ad nostram perditionem vtimus. Quam
admodum perditissimi homines peruertunt propensionem
illam, quam à natura habent ad diuinitatem humi-
randam, tot tamque diuersas creaturas adorantes, & quod
ad omnem religionem, pietatem, diuinumque cultum
conciabat, iam totius peruersitatis semen, atque originem
impietatis effectum est, falsos Deos adorando: sic plerum-
que nunc honoris cupiditate, qua inflammandi erant ad
virtutem amplectendam, & eam exercendam (ad hoc enim
desiderium illud eos commouere deberet) diuitias acqui-
runt, munera expetunt, maximamque familiam habere
desiderant, volentes hac ratione honorem impetrare, &
bitantes eos honoratos esse & nobiles, qui hoc habere
ceteri sint perditissimi, & flagitiosissimi; & eos qui paupertate
opprimuntur, viles & abiectos iudicantes, quoniam
sint virtutibus clarissimi: itaque ignominiosam esse iudi-
cant solam paupertatem. Ecce, fratres, humane condicio-
nis peruersitatem.

19 Hi ita peruersi, & ex honoris appetitu occasionem ma-
li accipientes illicitis rationibus, & modis onera quæsumus
grauissima, vt sunt animarum administrationes. Qui si ha-
berent spiritum sancti Moyli sentirent, quod ipse sentiebat,
vt aperte manifestauit, quando loquens cum Deo dicebat,
Cur afflixisti seruum tuum? quare non inueni gratiam coram
te? & cur imposuisti pondus vniuersi populi humi
super me? nuaquid ego concepi omnem hunc mulierum
dinem, vel genui eam? vt dicas mihi. Porta eos in sinu tuo
non

Nun. 11.

sicut portare solet nutrix infantulum, &c. Non possum so-
lus sustinere omnem hunc populum, quia grauis est mihi,
si aliter tibi videtur, obsecro vt interficias me, & inue-
niam gratiam in oculis tuis, ne tantis afficiar malis. Per-
pendite diligenter vnumquodque horum verborum, & vi-
debitis quid sentiant timentes Deum de praelaturis, & cu-
ris animarum qui mori malunt, quam tanto periculo op-
ponit intelligant eum, quid singulis animabus necesse sit
vt directe regantur. Ideo respondit Dominus: Nescitis
expetant, dignitatemque Ecclesiasticam desiderant, sed etiam
iis omnibus, qui plures valendi desiderio maiorem ali-
quam in hoc seculo inquirunt, quod nesciunt, quid qua-
rant, siquidem in omnibus rebus tanta uest spiritus per-
turbatio tam in iis querendis, quam in adeptis possidendis,
Et quanquam hic honoris appetitus multos angit, atque
perturbat, multo tamen magis eos sollicitat, qui cum sint
pauperes, cum ipsi paupertate volunt dignitatem hono-
remque maximum sustinere. Quid grauius esse potest,
quam velle aliquem cum paupertate sumptuosos honores
& auctoritates habere, quæ cum maxima diuitiarum copia
vix poterunt sustineri? Pharaon grauissimo quodam ser-
uitutis iugo Hebræos opprimebat; & fuit quoddam paleas
eius auri iussit, & præcepit illis, vt eundem late-
rum numerum completerent, quem antea solebant. De quo
maximè conquesti sunt Hebræi dicentes: En famuli tui
flagellis cedimus, & iniuste agitur contra populum
tuum. Hæc est seruitus, qua diabolus multos opprimit,
qui in pauertate viuunt, & cum satis affligantur ino-
pnam toleant, aures, eos sollicitat, vt tam pompe ac viuam
tantamque sustineant familiam, ac si essent locupletissimi.
Quæ maior sollicitudo, quam cum paupertate, quam vix
possum ferre, tantam pompam velle homines ostendere,
sicut diuissimi habere solent, vt tot opera, & lateres fa-
ciam sine paleis, ac facerent cum paleis? Atque vti-
nam hi quærentur de hac tyrannide, sicut Hebræi
de illa quærebantur, & de illa emarent exire. Sed hæc
est maior calamitas, quod eos habet diabolus grauissimo
iugo oppressos, ipsi tamen nolint ab illo liberari, sed li-
benter captiui esse velint. Ecce, quomodo homines Dei
benefi

Exod. 5.

- 24 beneficia perdunt, utentes omnibus affectibus, quos Deus in eis impressit, velut instrumentis ad perditionem suam. Miserabile est, quod cum homo sit compositus ex corpore & spiritu, cumque spiritus sit præcipua pars, ita à corpore se attrahi patiatur, & quod corpus, quæ sua sunt, quæratæ spiritus tanto impetu illud adiuvet, nec ipse spiritus sua perquirat, ne quidem ea desideret. Quod si queritis, quare spiritus in hoc peior sit ingenij, quàm caro. Ad hoc respondeo cum Philosphis, quod vnaquæque res accipit naturam illius, in qua ponitur, & cui coniungitur. Hæc est enim omnium rerum cōditio. Si iniicias aquam elatum in atramentum nigrum, statim deperdit claritatem, & nigritudinem. Si optimum vinum cum aceto commisceas, illico convertitur in acetum, & puritatem suam amittit. Hoc modo, cum spiritus noster in carnem infundatur, commiscetur illi aliquomodo natura carnis, ut eius sensus efficiatur. Divus Paulus dixit: An nescitis, quoniam, qui adhæret meretrici, vnum corpus efficitur, qui autem adhæret Domino vnus spiritus est. Ita, ut primum spiritus adhæret meretrici, quæ est caro, se ab ea ellici patitur, & sic eam amat, ut sui ipsius inuementem eam sequatur.

Hinc fit, ut homines tanta solitudine corporales inquirerant, ita spiritualium rerum obliui. Hæc omnia tam digna, quæ sentiantur, & plorentur, diximus occasione petitionis huius sanctæ formæ, quam petit à diuino Salvatore nostro: quam petitionem dicit sanctum Euangelium, quod fecit adorans. Quis animaduertens hanc sanctam formam tam reuerenter accedentem, auderet eius orationis initium condemnare? Nam orari, & adorari, conueniunt ad diuinum cultum spectant, & post virtutes Theologales est vnum ex sublimioribus seruitiis quæ sunt diuinae Maiestati, & quo magis Deus glorificatur. In interiori autem erat hæc oratio, & adoratio plena ambitione, & vanitate. O quæ necesse est, fratres mei, ut examinemus, quæ intentione, & ad quem finem orationes nostras facimus. Dicit enim B. Augustinus, quod hoc affectu colendus est Deus, ut sui cultus ipse sit merces. Nam qui Deum hoc colit, ut aliud magis, quàm ipsum Deum promereatur, non Deum colit, sed illud, quod assequi concupiscit. Hoc

ben, quantum est hic, quod ploretur. Ita viles, & abiectas cogitationes habemus, & res tam impertinentes desideramus, ut si rectè perpendimus fines, in quibus orationes facimus, & alia bona operamur, inueniamus, quare ploremus, & à Deo veniam deprecemur, non autem quod mercedem petamus. Quot nobiles quotidie rem sacram audiunt non tam propter deuotionem, quàm propter humanam auctoritatem. Quot audiunt conciones, magis propter curiositatem, quàm propter animarum utilitatem! Quot magis propter commodum, aut propter satisfactionem, aut ut non minus religiosi, quàm alij videantur, celebrant, quàm propter sanctitatem, & pium affectum. Quot tam viri, quàm femine faciunt bona opera, non tam propter Deum, quàm ut honorem non amittant. Quot quot annis ad sanctum Sacramentum præsentie actorum innumera multitudo, nec festorum maxima celebritas ad hoc diuinum Sacramentum toto anno potuit allicere, quid de illis potest iudicari, nisi quod nec tunc accedunt, nisi eos animaduersionis, & excommunicationis timor impelleret. O quantum hic dici potest, & quot bona opera hoc modo amittuntur. Quapropter fratres mei, caute viuamus, & sit hæc vniversalis regula, in quam oculos coniciatis, quod quotiescunque ex bono opere aliquis lionos, aut humana laus, utilitas, aut voluptas comparari potest, qui illud facit semper reuertatur, quidnam illorum eum moueat ad faciendum, an diuinus amor, an quod inde speratur. Nam quænammodum accipiter effertur certens prædam, ita cupiditatis vis quæcunque utilitate conesse in perfectione intentionum seruum Dei semper sollicitum in hominibus propter nostri altissimi Dei solam gloriam concitetur. Ideo sanctus Iob, omnia opera sua sic examinabat, & dicebat: Verebar omnia opera mea sciens, quod non parceres delinquenti, idest, actualiter peccanti: Vli enim qui iam peccauit, & eum peccatorum suorum perbuero quidpiam iustum, non respondebo, sed meum iudicem deprecabor. Sciebat optimè vir sanctus, quod aliter Deus videt, ac homines iudicant, quapropter se tantopere

- 32 pere examinabat; licet enim opera sua exterius bona essent, ne tamen aliquid interius haberent, quod Deo illis displiceret. Qui (vt ait Sanctus Paulus) secundum quod declarat Sanctus Theodoretus, est discretor cognitionum, & intencionum, & non est vlla creatura inuicibilis in conspectu eius. Omnia penetrat. [No. 27. quon le erio de do fido.] Et non debemus admirari, quod haec mulier, & eius filij in hanc imperfectiorem inciderint, quandoque enim sancti erant, & gratiam Dei habebant, tamen parum gratie, quam tunc habebant, non repugnabat in eorum cordibus hac tenuē & occultā ambitionis fibrā cōmorari. In libris Iudicum legitur, quod quamvis Hebraei euertentes pessimas generationes, quae terram promissionis habebant, atque tamen earum reliquiae remanserunt, quae per longum tempus Dei molestantur sic diuina permissione solent aliquae imbecillitates iustis remanere, quae ad augent, contra quas continuum exercent bellum ad maiorem coronam & gloriam eorum, & vt dicitur eodem libro. Haec sunt gentes quas Dominus dereliquit, vt eruderet in eis Israel, & discerent filij eorum certare cum hostibus, & habere consuetudinem praeliandi sic resurgunt diuina permissione in iustis haec miseriae ad eundem finem, quod si contra eas non pugnauerimus, licet nobis minimae videantur, nos destruunt. Nam lacerta efficeretur coluber, coluber, serpens, serpens verò reddetur draco, qui spiritu oris sui nos interficiat, nō quod peccata venialia efficiantur mortalia, sed quod aperiant ianuam, & animā dila-
ponant, vt in mortalia incidat.
- 33 Inter has omnes miseriae, magis periculose sunt spirituales, minus enim cognoscuntur, atque ideo maiori est vigilancia nobis contra illas pugnandum est. Ita nos admonet Beatus Paulus, dicens: Nias ergo habentes charissimum mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem nostram in timore Domini. Quod non faciunt filij Sathanae, qui pleni ambitione, superbis, & hypocrisi nihil attinunt interiore puritate, nec existentiam, sed apparentiam. Nullam curam habent, quales apud Deum existimentur, sed quales ab hominibus reputentur. Hoc significat quod Dauid ait: In imagine pertransiit homo, scilicet, in imagine exteriori: sed
- Thodoretus super epistolam ad Hebr. 4.*
Iud. 1.
Iud. 3.
2. Cor. 7.
Psal. 38.

& frustra conturbatur, frustra pertorbatur, vt solis hominibus bene videatur, siquidem hoc est tam sine utilitate. Imago in tabula depicta nihil habet plus, quā illā exteriorē apparentiam: sic vanus, & honoris ambitiosus, nihil habet praeter exteriorē aspectum & nullum spirituale interius habet sensum. Qui huc vsque ita orastis, incipite iam errorem vestrum cognoscere, & reformamini sicut Sanctus Paulus dicit: Deponite vos secundum pristinam conuersationem veterem hominem, qui corripitur secundum desideria erroris: renouamini autem spiritus mentis vestrae in iusticia, & sanctitate veritatis, propter quod deponentes mendaciam, loquimini veritatem.

O quam singularis doctrina illi, qui ex omni corde suo eam amplecteretur, omnem fictionem eiceret, & in omni opere, cum maxima sinceritate, & puritate se haberet. Dicit illis Dominus: Potestis bibere calicem? Sanctus Marcus de hoc ipso tractant, ait: Potestis bibere calicem, quem ego bibo, aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari. Nō dum ad mortis lux tempus peruenierat, & dicebat in tempore praesenti: Baptizor. Semper enim eius anima sacratissima (licet esset beata) in amaritudinis pelago submersa erat, & semper calicem bibebat, quia semper desiderabat pro hominibus mori. O Christe dulcissime animarum nostrarum amor, quomodo possumus dicere quod te amamus, siquidem cum tādiu tot molestias & angustias pro nobis perpessus fuerim, acerrimum nobis videtur vñ horam pro te labores tolerare? Potestis (inquit) o sancte Deus, si omnia, quae possumus, faceremus, quā felices essemus. Potuit ille castus esse, sed non adeptus est castitatem, quia non fecit omne, quod potuit. Potuit alius ignorare persecutoribus suis, & illos amare, sed non eam charitatem impetrauit, quia non excutus est opere omne quod potuit, &c. Si enim ex se faceret quod potuit, Deus ei fauere, vt adipisceretur quod volebat, & voluntatem suam compleret: vt fatebatur Sanctus Paulus, dicens, Omnia possum in eo, qui me confortat. Vt ceteri discipuli petitionem illam audierunt, ait Euangelista, quod indigni sunt de duobus fratribus.

Notandum est, quod cum Dominus adduxit hos duos fratres

36
37
38
39

Simile.
Ephes. 5.
Marc. 10.
Phillip. 4.

- 40 fratres cum beato Petro in summitatem montis Thabor reliqui novem, qui remanserunt in valle, licet ea re interlexerint ad aliquid magnum eos solos assumptos esse, non tamen ideo indignati fuisse dicuntur. Modo vero indignantur propter hanc petitionem. Ratio huius est, quod cum aliquis in maximum aliquem dignitatis gradum effertur, nec tamen illum tale experiri censetur, nemo autem detrahere, sed potius omnibus offertur materia laudandi Deum, qui humiles exaltat. Cum autem aliquis superbi & ambitiose beneficium, aut dignitatem aliquam expetit, 41 occasionem scandali alitis præbet. Iesus autem vocatur eum ad se, & ait: Scitis, quia principes, &c. Benedictus talis Deus laudent, & superexaltent te omnes Angeli, Domino, qui tantam pietatem ac clementiam nos in omnibus rebus docet. Adverte mansuetudinem, qua optimus Magister docet, & reprehendit discipulos suos. Duplex est modus corrigendi, alter cum benignitate, & mansuetudine, alter vero cum acrimonia, & iracundia comminando, & terrendo.
1. Cor. 4. ut Sanctus Paulus dicebat, quid vultis in virga ventari nos, an in charitate, & spiritu mansuetudinis? Et veter homines, 42 modorum conveniat, aut quando sit utilior, solus ille scit, qui corda, & renes hominum scrutatur. Certum tamen est, quod obduratos, & protervos, qui ex nimia malitia peccant, tractari oportet asperius, ut patet in illo luxurioso & inhonesto, qui habebat uxorem patris sui, in quem olim 1. Cor. 5. ait beatus Paulus zelum suum, & præcepit huiusmodi hominem tradi Sathana, ut spiritus saluus sit. Quod facilius eultatem concedere diabolo, ut intraret in illum, & eum torqueret, ut aliqui affirmant. Spirituales autem viros, qui ex imbecillitate peccant, benignius admoneri, & interius 43 conveniri reprehendi, & sic fecit Christus Redemptor noster, qui quia discipuli sui non ex malicia, & protervia peccabant, cum mansuetudine, & suavitate eos reprehendebat, dicens eas petitiones & desideria ad homines infideles, & Dei ignaros spectare. Vos autem, discipuli mei, non illis, sed me Magistrum vestrum deberis imitari, qui non vult ministrari, sed ministrare: sic qui inter vos maior fuerit dignitate, magis humiliari debet & fieri minister vestrum. O coelestem doctrinam! imprimat eam coelestis Magister in cordibus nostris, ut humiliantes & abicientes nos

hic divinam gratiam mereamur, qua futuram gloriam consequamur. Ad quam nos perducatur Iesus Marie filius, Amen.

FERIA V. POST DOMINICAM II.
IN QUADRAGESIMA.

Homo quidam erat dives, & induebatur purpura & bysso, &c.
LV c. 16.

ARRAT sanctus Lucas, quod Christo redemptore nostro divinam quandam prædicante concionem, audiebant omnia hæc Pharisei, qui erant avari: & cum Deus sit cordium scrutator, applicavit doctrinam audiendum necessitati, & ita proposuit historiam casus me- 1 tuendi, qui ad literam in rei veritate accipitur, ut illo tam eos tueri, quàm nos futuros ad misericordiam commoveret. Ut enim affirmat divus Iacobus, iudicium sine misericordia illi, qui non facit misericordiam. Casus autem hic est. Explicetur omnis historia Evangelij. Homo quidam 21 erat dives, &c. Ecce quomodo hic præcipue condemnatus fuerit, quod cum hoc paupere non fuerit usus misericordias illas subripisset, nec illicitis negotiationibus acquississet: & tamen legitur, quod condemnatus fuerit. Quid ergo erit de plurimis locupletibus huius temporis, qui non modo esurientes non satiant, nec ægrotos, aut vulneratos curant, verum etiam quicquid possunt illicitis negotiationibus diripiunt. Ecclesiasticus accurate agit, 22 quomodo divites decipiunt pauperes, confluentes eis has paucas divitias, quas habent, dicens: Divitiis tuis non sor- 23 dens spem dabit narrans tibi omnia bona, & subd- opus est tibi: & confundet te in cibis suis donec te exinde derelinquet, & in novissimo deridebit te, postea videns diuite & mercatore converteris, quia nihil aliud attendit, quam ad utilitatem suam: si habes bovem aliquem, aut vitulum, quem ipse ex conversatione tua possit elicere, 24

4 **V**ite decipiat, & eum tibi arripiat: si eo tibi opus est ad aliquid, vades ad domum eius, & inuenies eum prandentem assidebit: ad mensam suam, & pauper agricola stabit ad recto capite. Narrabitque diuiti, agricola laborem suum, & dicens: Domine, ego hac necessitate premor, itogo te, ut de ea me eripias, & facies mihi maximum beneficium, & subdens spem dabit, &c. Reclinabit se super mensam suam, & accipiet cultellum, incipiet de vires suos scalpere, & mundum & subridere, atque pauperem illudere suo falso risu. [Cum sit visita falsa.] Spem dabit narrans tibi omnia bona. Dicit tibi: [Fulano, que todo se ha a bien] Omnia sunt hic parata ad seruitutem tuam, tege caput, sede, detrahe ei scabellum in quo sedeat: sede, ede, omnia fient iuxta voluntatem tuam. Sedet miser agricola ad mensam, ut venit famelicus, quia tota hebdomada non satiatur, edit libentissime, bis aut ter bibat, satiatur, & penes laboris sui obliuiscitur, ut dicitur ad aduertit iam contentum, & satiatum, dicit, quid opus est tibi? Homo bone, scito me esse amicum tuum, nihil aliud curus sum, quod tibi non conveniat per vitam tuam, &c. 6 **S**upellectilem illam, aut vineam, aut frugum, quem habet a te alienes, &c. Et confundet te in cibis suis, ut cum eam buccella panis, & duobus aut tribus poculis vini illum ebrium ercat, ut eum eo aliquam conventionem, & commutationem faciat, & eius bona arripiat, donec te exinaniat uno ter, quia cum omnibus bonis expoliat, bis aut ter, cum semel tantum cum eo foedus pepigerit efficiens eum tributarium suum, & cum miser agricola per scalam descendit, mouet diues caput suum, ac si dicat: [Vt que buco va.] 7 **D**erelinquet te, & caput suum mouebit ad te. Hic sunt iocunditiae, quas in illis temporibus diuites pauperibus inferebant, quod si modo ita sit, vos estis testes fideles huius rei. Quod igitur sperant, qui ita fratribus suis in necessitatibus commutatis succurrunt, cum diues ille, qui non usus fuerit tyrannide condemnatus fuerit. Ad terrendos diuites a propoluit summus predicator mundi, & narravit hunc eum tam horribilem, & etiam, ut pauperes confortaret, licet se modo afflictos, experiantur & a diuitibus oppressos, ne deficiant, omnia enim Deus cernit, & rationem habet illarum afflictionum, quae patienter tolerantur, ut eorum sua suo tempore remuneret.

Problema

Profecto maxime opus est pauperi, ut in hac attentissimè oculos coniciat, ut non deficiat, nec desperet, praebitorio statui, in quo vivit. Ut Dominus noster Iesus Christus depingeret hominem miserrimum, & in maximam afflictionem redactum proposuit parabolam illam Samaritanam, qui descendit ab Hierosolymis in Hierico, quae tota videtur quadrare per omnes partes homini pauperi. Quod primum dixit fuit, homo quidam, non eum nominat, quia pauperis nomen nemo scit. Ecclesiasticus ait: Loentus est pauper, & omnes dicunt, quis est hic? Deinde dicit: Descendebat, & dicit, quod descendit: qui enim ascendunt, & descendunt, calamitas enim calamitatem inuocat, veluti qui lapide offenditur, qui ut manibus occurrat procidit in multas incidunt. Dicit etiam: Descendebat ab Hierosolyma in Hierico, a quiete in commutationem. Pauperi nulla est requies, necessitas enim non eum patitur quiescere sine quiete decurrere. Quod dum pendet facit rotas omnes eius sensus ad se allicit. Ex hoc descensu prouenit, ut inderet in latrones. Hoc admittit, scilicet, quod latrones obuiam exierint pauperi. Ne miremini: asiduum est enim, & vstratum, quod latrones, & latrones famosi pauperem, & egenum depradentur. Dico latrones famulos eos, qui furando, famam, & honorem acquirunt. Quis erat ille, quem nunc diuitem videtis? [In no se quien.] Quomodo ergo sic euectus est? Quomodo dominus factus est in huius reia incidit pauper, id est, in eius astutias, & callitro. Index, qui iustitiam vendit, latro famulos est. Latro, qui synographa adulterat, famulos est latro. Mercator, qui igna percunt. Et plagis impositis, &c. Plagis, eum operiunt. O quanta plaga est excommunicatio, & tu excommunicas pauperem pro debito, quod non potest soluere. [O que plaga es.] Togliere seculum, in quo dormit, ad soluendum. [O que sepe liatur, & sine remedio pereat.] Semiuuio co relicto, semiuuuium

12. semivivum cum relinquitur licet in anima vivat, corpore tamen quasi mortuus remanet, redditus servus cuius sine velit, sine nolit. Ecce fratres mei, calamitates in quibus versatur pauper, ut cognoscatis, siue illi necessaria patientia: & ad eam adipiscendam oculos coniciant in precia, quae Deus preparavit illis, qui patienter similes difficultates tolerat. Recte vos intellexisse oportet, quam merito manifestaverit Dominus hunc eventum ad divitum confusionem, pauperumque consolationem.

Ait ergo: Homo quidam erat dives, & induebatur, etc.

13. Induebatur delicate purpureas vestes, & subuculus delicatissimas vestiebat. Primum malum, quod narratur in processu condemnationis huius divitis, est vestium profanitas. Si ergo in diuite vestium excessus erat culpabilis, quanto magis erit in paupere? Es artifex, qui sudore vultus tui victum acquiris, & vis habere alterum & alterum vestium, sicut princeps, & ad hoc facis mille iniustas conventiones & foedera, qui de te futurum estimas: Habebit alium Deum, ac iste dives habuit! O caes, non ergo vides quod te manet tormentum? Per prophetam Sophoniam terribiliter comminatur Deus principes & potentem, qui se in hoc prophanè, & sumptuose tractat, dicens: Visitabo super principes, & super filios Regis, & super omnes qui induti sunt veste peregrina, & visitabo super omnes, qui arrogant in die illa. Si principes & potentes minatur Deus, quod peregrinis vestibus utuntur, & nona vestis perpolitari generat produnt: quid faciet pauperibus artificibus si volunt idem sine ullis copiis facere.

Dicit amplius: *Epulabatur quoties splendide, etc.* Si splendide vestiebat, splendidius comedeat, erat epulo quidam, qui quotidie domi suae convivia faciebat, & lux agnatur secunda causa condemnationis eius: licet gula sit minimum omnium mortalium peccatorum, tamen gravisimum, quia est origo aliorum multorum. Quod sit minimum, patet: nam omnia peccata, aut sunt spiritualia aut carnalia: spiritualia sunt maiora carnalibus. Maius peccatum est superbia, aut invidia, quam peccatum luxuria, aut gula, haec est sententia Alexandri de Ales, & ratio est: quia ad peccata spiritualia committenda, anima seipsum concitat: in peccatis autem carnalibus homo a carne concitatur.

Alex. de
Ales. 2. p.
q. 155. m.
c. 7.

citatur, & sic ex carne proficiuntur quod eum occidat, & 16
gravius est peccatum interficientis seipsum, quam peccatum illius, quem alter propter aliquam occasionem occidit: & sic est maius peccatum spirituale, quam carnale. Inter peccata carnalia duo sunt gravissima: Gula, & Luxuria, horum maius est Luxuria, quam Gula. Luxuria namque plerumque est in praedictum tertij, & Gula ex genere suo nulli facit iniuriam, atque etiam Gula habet maximum incrementum: Verumtamen aliquando grauius est peccatum Gulae, quam alia peccata, quia est aliorum causa occasionaliter: liquidem aditum patet, ut illa ingrediantur. In primis est causa carnalium, ut dicit Exechiel. Haec fuit iniquitas Sodomae: fororis tuae saturas panis, & abundantia, &c. Ideo Beatus Paulus nos admonet, dicens: Noli inebriari vino, in quo est luxuria. Secundum, quod ex Gula dimanat, est loquacitas, & in multiloquio non deerit peccatum. Postquam satiati sunt, ratio loquuntur de iis, quae in concione audierunt, nec de Domino, qui eis tam bono cibo providit, nec de servitute ei debita disceptant: sed de alienis vitiis copiose agunt, & 18
eum contentione, ex quibus ad iurandum, & perurandum deveniunt. Haec sunt gratiae, quas agunt liberalissimo Deo, quia eos satiat. Et ita dicit hoc Evangelium hunc belluonem in lingua torqueri, cuius rationem reddidit Dominus Gregorius, qui ex nimis cibis prodiit loquacitas, & sic significavit culpam, quam in voracitate commisit ex cruciatibus, quos in lingua patiebatur. Plerumque quando sit aliquod convivium, in fine apponitur aliquis fructus rursus, veluti poma, pyrae, aut aliquid simile. Hanc regulam observamus cum nostris proximis: prius incipimus prodere bonos cibos, & bene dicere de eis. Postea 19
venit. [*La finta de postre.*] Pyrum amarum felle de promittis addentes: sed commisit tale, & tale peccatum. Etiam ex Gula oritur ocium, & ex otio ludus, quia vultis statim postquam saturati estis commemorari ludentes, & qui nem substantiam vestram consumentes, & etiam quam non habetis. Quod est alterum praecipuum, ex quo anima praecipitatur, & in alia plurima pericula incidit: sicut sagitta venenata, quae quamquam ipsa ferit, gravius tamen

Tom. 1. m. damnatum

Exech. 16.
Phil. 5.
Prov. 10.

Gregor.
Simele.

- 20 damnum venenum infert quo infecta est sagitta. ludus quoad magis ferit crumenam: sed caute a repensibus que secum affert. Est enim sicut vericulum multarum calamitatum, quæ ex eo dimanant. Sancti largiebantur bona sua propter Iesum Christum, lutores vero, omnia sua strahunt propter folium pictum. Diuus Martinus scilicet pallium illi verò nō palliū tantum verum & omnia vestimenta sua, & omnia quæ habent ad sustentationem suam in ludo consumunt, & postea dicunt: [alio a ludo] Hæc omnia secum affert gula. Quapropter vos rogō fratres mei, per sanctum animum illius, qui tam modoratum hanc mortalem vitam duxit, ut curetis temperatissimi esse in cibis vestris, & non modò erubescitis multa peccata, sed dispositi manebitis ad seruendum maxime diuinæ Maiestati. Quando testa ad ignem posita fuerit. [A barbellouer.] ne liquorem diffundat vnum ex tribus remedijs solet applicari: solet infundi parum aquæ frigida, quod si hoc non sufficit, remouetur paululum ab igne, quod si nec hoc prodest, remouetur penitus ab igne, ne tanto calore ardeat. Corpora nostra sunt res frigida, ne tanto calore ardeant. Corpora nostra sunt res frigida, ne tanto calore ardeant. Corpora nostra sunt res frigida, ne tanto calore ardeant.
- 22 Ecce. 1. est timor Dei. Timor Domini expellit peccatum, Ecclesiasticus ait. Fortissima reconditio terribilis iudicii Dei, & arctissima rationis, quam reddideris es, est aqua frigida, quæ hos ardores extinguit, ne incidat in aliquod peccatum. Sic dicebat Iob: Posuisti in nervo pedem meum, & observasti omnes semitas meas. Posuisti Domine pedem meum, qui est affectus meus vinculum in cippiis, & non possit huc atque illuc moveri: sic accipitur hic, & in aliis locis sanctæ Scripturæ accipitur pro uerbo. Corpus conficitur ex duobus signis, quæ coniunguntur in firmitate, & in medio apprehendunt pedem. Sic manet affectio in cippo, id est, inter duos timores, timorem scilicet inferni, & finali iudicii, qui animam comprehendunt cum eius affectu, ne extra voluntatem Dei errat. Et ideo subdidit: Et observasti omnes semitas meas. Illud, & significat ibi causam, id est, quia observasti omnes semitas meas. Quia Domine rationem habes.

niū meorum passuum, & vias meas examinas, & hæc omnia animaduertis. [Para hæc me cargo delo.] Ideo si sto nec audeo moneri sicut vinculus in cippo. O filij Adæ si velletis ex multis horis, quas quotidie in vanitatibus consumitis, vnam tantum in consideratione harum rerum semper manere consumere, contemplantes quod iam estis in illa nouissima hora, reddentes rationem dissolutionum vestrarum in conspectu illius mentuendi iudicis: o quam commodum esset hoc, inhiere vobis cippum ad pedes, ne tam vagi ac dissoluti essetis.

Secundum remedium est separare testam ab igne. Hoc est fugere occasionem: in his enim peccatis hæc victoria reportatur. In alijs peccatis comparatur victoria resistendo ut ait B. Iacobus, resiste diabolo, & fugiet a vobis. Quædo autem Diuus Paulus loquutus est de hoc peccato dixit: Fugite fornicationem. Ad hoc prælium nulla sunt aptiora arma, quam leporis (dixit quidam) & quæ arma habet lepus. Non habet sanæ cornua velut taurus, aut acutos dentes sicut canis, nec crudeles ungues sicut multa animalia habet, tamē velocissimos pedes quibus fugit. Hos oportet te habere ad hoc peccatum fugiendum, & victor euades. Sanctus Augustinus ait: contra libidinis impetum apprehende fugam, si vis obtinere victoriam. Dicit quispiam: volo habere quod vincam, & quid est hoc volo habere quod vincam, nisi volo habere peccata. Hæc illa dicitur: pater in temptationibus meis facio hæc omnia quæ doces, fugio conuersionibus, & hæc omnia nihil mihi profunt, vel saltem parum. Tolle ergo frater mi ligna, & experieris, qualis postea sis: recolectio enim & consideratio, vna cum mentis laeta, & delicatis cibis non efficiunt de bonum consequuntur. Quapropter hic duobus adde hoc tertium, quod est maxima temperantia, & abstinencia, & statim videbis testam sine sermionibus. Hæc est enim vna ex virtutibus, & bonis temperantia, & alia est: quod nisi tantum contempnere habebis plus, quod pauperibus possis erogare. Hic inter alia vires præ multis deliciis redditus est immans, & sine misericordia, & tandem ipse delicias perierunt.

Et motus est diues. Notate ad hæc propositum maximum

Iaco. 4.

1. Cor. 6.

26

Aug. lib. de bon. multis.

Genes. 4. mum mysterium, quod est in Genesi. Describens illic Spiritus sanctus generationē Seth, quæ est electorum, & generationem Cain, quæ est reproborū, semper dicitur de vtroquoque electorum: Vixit tot annos & mortuus est. Vixit Adam annos nōgentos triginta, & mortuus est. Facti sunt omnes dies Seth nongentorum duodecim annorum, & mortuus est. Et sic de singulis. Quod de nullo reproborū dicitur, nec de eorum vita sit mentio, quia fuit praua, & etiam, quia eorum præsens vita nō fuit vita, sed mors potius, nec aliquis illorum mortuus esse dicitur, mortui enim talium non finita est, sed in perpetuum morientur. Itaque bonus mortuus est, finit moriam eius mors transiit modo vero vivit, & vivit in æternum. De malo autem non dicitur quod mortuus est, nondum enim defuit mortui, non eius mors præterit, quia nunc moritur, & in æternum morietur: & ab eius morte temporali incipit eius mors æterna. Iuxta hoc notat Divus Ambrosius super hanc historiam Evangelicam, quod loquens Christus Resurrexerit noster de vivis dicit quod mortuus est dives. Nō dicitur mortuus est ille N. vocant enim nomine suos quod ille eū proprio nomine nō nūcupavit, non fuit ex ignorantia recte enim illud sciebat, ille qui eū esset homo erat Deus. *30* eū proprio nomine nō nūcupavit, non fuit ex ignorantia recte enim illud sciebat, ille qui eū esset homo erat Deus. verus. Sed dicit: Dives ille, quod mortuæ sunt eius divitiæ, pompa, vana gloria, mortuæ sunt eius effrenatæ voluptates opinia perierunt, non autem dicit illum mortuum fuisse, semper enim, & in sempiternū moritur. Quod autem de paupere loquitur eum nomine suo appellat, & eū iam illum nominasset & dixisset: Erat quidam mendicus nomine Lazarus. Ait postea: Factum est, ut moreretur mox dicitur &c. Mortuus est præsentī vitæ, finita sunt eius caliditates, eius mors, & ærumnæ finem habuerunt, ut inciperet vivere in sempiternū. Hoc est, quod dixit Sanctus Pater. *31* Omnes quidē resurgemus, sed non omnes immutabimur quod licet omnes resuricturi sumus: non tamen omnes immutabimur. Ac si dicat non omnes renouabimur, & reprobi enim non immutantur, aut renouantur, siquidem de interitu in interitum, & de ærumnā in ærumnam migraverunt, & de temporali malo huius sæculi, ad æternum malum futuri sæculi transeunt. Soli autem electi immutantur, transeunt enim de vtro contrario in aliud, de labori, in

te, in requiem: de ignominia in gloriam, & honorem, *32* deq̃ fame in maximam saturitatem transigrant. Hic infelix dives fuit vnus ex illis, qui nō fuerūt renouati. Cum magis præsentī vitæ delectabatur, eū depradata est mors [*Te cogio conel harto en las manos.*] Hoc est enim, quod frequenter malis solet accidere. Mirificē notat sacra scriptura, quod venit diluvium anno sexcentesimo vitæ Noë mente secundo: septimodecimo die mensis, rupti sunt omnes fontes abyssi, magnæ & cataractæ cœli apertæ sunt &c. Mense (inquit) secundo, qui est Maius iuxta illud tempus, in quo incipiebat annus in Aprili, quod est tēpus *33* iucundius totius anni, & humanæ vitæ suavius: quāquam iuxta opinionem aliorum fuit in mēse Septēbri, qui etiam est vnus, ex temperantioribus & iucundioribus: in quo maturi sunt fructus: & ad maiorem iniquorum pernam eos destruxit eū magis gauderent vivere, & cum iam tulerant hyemis, frigora aut veris calores fuerant perpessi. Hoc modo puniit Deus locupletissimum illum, de quo dicit S. Lucas quod cum intra se diceret: quid faciā, quod non habeo vbi congregem fructus meos? & dixit, hoc faciam Destruam horrea mea & maiora faciam &c. Audiuit vocē Dei dicentis sibi: Stulte quid facis, hæc nocte animam tuā repertent à te, quæ autē parasti culus eris? Ideo B. *1. Thes. 5.* Paulus dixit: cum dixerint, pax & securitas, tunc repētinus ei superveniet interitus. Ecce quomodo impletū hoc fuerit in hoc misero, cui dicitur, quod illa nocte quādo arbitrabatur se tutiorē esse, arripēda erat anima eius à diabolo. Hoc dixit etiam maximo affectu Iob, Nunquid vivere *Iob. 8.* potest, scirpus absque humore, aut crescere carēctum sine aqua, cum adhuc sit in flore nec carpatur manu, ante omnes herbas arefcit, sic vig omniū, qui obliuiscuntur Deū, & *35* spes hypocritæ peribit. O Deus, Deus, quis haberet spiritum ad exaggeranda hæc verba, ut ipsa mererentur? Potest sine (inquit) scirpus sine humore vivere? potest arundine sine aqua lacus accrescere? minus ergo potest homo sine Dei auxilio vivere. O homo vane, qui velut scirpus, & arundo nihil habes aliud præter virorem istum exteriorisq̃ pulchritudinē, totus in interiori es vanus, affers intra caput tuū mappamūdī, adverte peccator, quod quādo vniūser fueris & plures flores habueris te inopinātem re-

36 pentina mors arripit sicut solet facere similibus tibi, de maximo dolore afficeris, ac prae compunctione barbam dilaniabis, eo quod tot occasiones praetermiseris, in quibus posses Deo seruire. Quoties audimus, [A salua le hize- ran oyder 7 luaga visorey.] Petrus prefectus est episcopus ca- lis virbis, & postea Archiepiscopus creatus est, & antequam ad eum statum peruenirent mortui sunt, & nescimus quo- modo. Hæc est merces quam soluit mundus: sicut ceru- tur in illo, qui suspendendus est. Tot homines: tot præ- conia, tantus comitatus, porrigit ei manum carnifex di- cens: Ascende, ascende frater, & meliori tempore auferet- scas, & miser remanet suspensus. Sic soluit mundus. Modo sum baccalaureus, postea licentiat, & postea do- ctor; postea verò prætor. Seruite, seruite seculo, namq; me- liori tempore, cum magis elati sitis, Deiq; immemores, vos in- sidias parabit, qua vos in infernū detradat. O miseribus seculi filij, quare hæc non animaduertitis.

Mortuus est diues. Et diuitias reliquit, nec earum quicquam secum detulit. Magnus Soldanus Babylonis, cum iam in ultimo mortis transitu esset, iussit vexillifero suo, qui eius vexillum solebat ferre, ut affigeret haste partem illam sin- donis, qua inuoluendus erat, & exiret per totam Babylonē vociferans. Videte homines, quem exitum habebit ma- gnus Soldanus, cuius imperio tot reges subiecti erant; ex omnibus suis regnis, & thesauris, hoc solum secum aspor- taturus est. Heu quantam omnibus nobis hic insuleis in- fligit alapa! si hoc sentiebat Gentilis, quid necesse est sentiat Christianus, qui gloriæ, & inferni faceret æter- nitatem.

Et sepultus est in inferno. Et. O Domine Deus, & quanta vanitas est inter Christianos circa hoc. Sepulchra, & con- significantiæ ab Aegyptiis inceperunt, qui domos suas in quibus habitamus, quandiu viuimus, diuersoria vocabant, sepulchra verò domos proprias appellabant, & ita curam, quam alij adhibent in sumptuosis ædibus construendis, al- li adhibebant, in sepulchris parandis. Atque hinc habuerit originem Pyramides, quæ regum sepulchra erant, & tan- tus fuit excessus, quem gentes in sepulchris instruendis habuerunt, ut dicat Tullius, lege cautum fuisse ne quis sepulchrum instrueret maioris operis, quam quod pos- set.

sent facere decem homines triduo: & certus terminus eis assignabatur, extra quem non poterant edificare. Si ergo inter gentes constituebatur taxis, quare hoc non erit etiam inter Christianos? sed sic est, quod si vani in vita, vaniores sunt in morte. [T. micho.] Christiani sumus. O quot diuitibus hoc forte contingit, quod huic misero diuiti accidit, qui cadauera sua in pretiosis monumentis, & auro insepul- ptis collocant, animæ vero detruduntur in infernum, ut in æternum comburantur. Pauper Lazarus mortuus est, & fortè vix erus corpori sepulchrum fuit, sed in angulo ali- cuius cimiterij sepultus fuit: at verò anima eius delata fuit ab Angelis in sinum Abraham, ut inter iustos colloca- retur in quo loco tanta erat consolatio, licet Deum non viderent, ut arbitratus fuerit diues, qui in inferno commorabatur illis ardentissimis flammis incensus, quod vna tantum gutta, illius consolationis poterat linguam suā refrigerare, & sic eam petebat ab Abraham. Quod si tan- ta erat consolatio, qua ibi iusti afficiebantur, qui adhuc nō D. Augustinus ita est dilecto futuræ gloriæ, quod si gut- ta vna in infernum deflueret, totam damnatorum amaritu- dinem dulcē efficeret. O mirifica verba, o eximia exag- dulcedinem conuerrere, quid erit tota gloria, quam anima beata possidet? Profecto si hoc cōsideraremus ut consenta- neum est, die nocteque lacrymaremur, & optaremus tan- rationis cum tā negligentia viuimus, ac si illud non cre- pore, & ignauia nos libera. Confortabantur Hebræi mu- pulentiam, & vberem, viuimus enim terram valde equas, & possideamus eā, nullus est labor, sic oportet fra- possessionem, sicut gloriam, consequamur. Ad quam nos perducit lesus. Marce filius, qui viuit & regnat in seculum seculi Amen.

41

42

43

Judic. 18

Aug. ser-
mone de
beatitudi-
ne celesti.

Homo quidam erat pater familiaris, qui plantavit vineam.

MATTH. 21.

IN hac Parabola vocat Christus Redemptor noster Ecclesiam suam vineam, non eam vocat hortum, quia quando homines aliquos plantant arbores, nullas componunt tunc metris, & ordine sicut vites vinearum. Plantat quis olivam, & illic aliam, sicut sibi videtur, & sic in ceteris arboribus, quas in hortu plantat. Qui autem vineam plantat, prius metitur magno fene circuitum latitudinis, & longitudinis, quae habere oportet vineam, & plantat vites, metitur regulas, ut unaquaeque sit in debita dimensione, & altera ne una impediatur altera. Sic debent esse homines, qui in hac Ecclesia vivunt, ut unusquisque in loco sibi debito contineatur, cum mensura, & moderatione, ne alter alterum occupet locum, ut unusquisque sit spatium in quo possit vivere, absque alterius praedicio. Si enim unus totum vult occupare, & cum maxima amplitudine vivere, necessarium oportet eum notabile incommodum fratribus suis inferre. Quia propter quod querebatur Deus per Esaiam dicens. Vae, qui con-
1. *Esai. 5.* iungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis usque ad terminum loci: nunquid habitabitis vos soli in medio terrae? Non eos reprehendit, quod furentur, sed propter cupiditatem accumulandi domos ad domos, terminos ad terminos, & quod nunquam satientur, divitias acquirere, & quod non possint satientur, divitias acquirere, & quod non possint habitare. Ideo non dicitur: vae furantibus, sed vae contumacibus domum ad domum, & omnia volentibus comprehendere, ac si illi soli in orbe victuri essent.

4. Dicitur etiam vinea: eo quod non sit arbor, quae pascitur terra contenta sit, quam vitis, qua vinea conditur, & sic oportet esse unumquemque Christianorum, qui in hac Ecclesia vivunt, ut S. Paulus dicebat. Habentes autem alimenta, & quibus tegamur his contenti simus. Videtur nos in nos-
1. *Ad Ti. mo. 6.* sus nullis

ius fuisse dicere, habentes vestitus & alimenta, contenti non estis, ut simus contenti, sed ait habentes tegumenta, et si sint vestes tria, & laceratae, quatenus viles: hoc debemus esse contenti, si qui nos Christianos esse iactamus. Item vites sunt arbores, quae parvas radices agunt in terra, ceteras arbores vix hominum vires sufficiunt euellere, & terratatas, & profundas agunt radices. Tales necesse est esse Christianos. In charitate radicati, fundati, & ait S. Paulus, radices nostrae non debent esse in terra, sed in charitate, & in Deo qui eius est fons. Ut quando divina Maiestas nos vocaverit, non inuiti, sed libentissime ex hoc saeculo exeamus.

Habent etiam vites vineae aliam singularitatem praeter ceteris arboribus, quod opus est eas quotannis amputari, & circumscindi, ut bonos fructus faciant. Et hoc ipso opus est hominibus Christianis, quod non modo quotannis, sed quotidie necesse est amputemus multos excessus, qui sunt in nobis, ut S. Paulus nos admonet dicens: Spoliantes vos veterem hominem cum actibus suis, induentes novum. Veterem hominem vocat hic omnem depravationem, quae in unoquoque nostrum per peccatum originale mansit, ex qua procedunt veluti pampani, plurima mendacia, fictio, cupiditates, &c. Haec omnia necesse est singulis hominibus amputare, si debitum virtutis fructum ferre volumus.

Hanc praeterea excellentiam habent vites vineae inter ceteras arbores, quod reliquae arbores vix uno anno duos digitos accrescunt, vites vero duobus mensibus, ecce quam magnas producant virgas, ut visu sit admirabile. Sic debent esse Christiani, qui ad oculum debent semper ad palmos (ut aiunt) accrescere. Hoc vitis est significare Sanctus Paulus, cum de seipso loquens dicit. Quae res sunt obliuiscens, ad ea vero, quae priora sunt extendens, me ipsum. Oblitus curo crescere, & progredi in hoc saeculo possem gloriari, venandum, & videtis quod canis insecatur leporem, hic autem canis qui se vult esse galga habendo una foga. Ut extendit corpus ad persequendum leporem, Sic faciebat Sanctus Paulus in virtutum exercitatione, extendens me ipsum [Vae me habendo una foga, & extendendo domum] Ut per-
3. *Plat. 2.* Simile.
4. *Plat. 2.* Simile.

2 ueriam ad destinatum brachium superne uocationis Dei in Christo Iesu. Quod est cum auxilio Iesu Christi. De hac uinea dixit Esaias. In die illa uinea meri cantabit ei. Significans in hoc, quod tempore legis gratie, hac ecclesia militans laudatura erat maxime Deum, plena uisio purissimo amoris. Ideo uocauit uineam meri. Uineam enim puri, & amoris ardentissimi, hic est enim fructus huius uineae. Sed sicut inter omnes arbores, uites optimam ferunt fructum, sic nisi illum ferant sunt inutiliores omnibus. Ideo percontabatur Deus Ezechielem, Fili hominis quid fiet de ligno uitis ex omnibus lignis nemorosum nunquid tolletur de ea lignum ut fiat opus, aut fabricetur de ea paxillus, ut dependeat ex eo quodcumque uas. Nihil est ea inutilius nisi fructum ferat, nec de ea sella, nec scamnum, nec quidam paxillus ex quo dependeat uas potius conficiat nihil aliud prodest nisi ad ignem. Sic profecto sunt Christiani qui si amoris fructum reddant, magni sunt pretij & estimationis coram Deo, si uero fructum non ferant non prosunt nisi ut coniciantur in ignem aeternum. Quid fiet de ligno uitis quid potest fieri de misero peccatore, quo nihil est inutilius? Vis conicere ex eo optimum? Nachum non est possibile: monachum enim oportet esse optimum Christianum, quod est totius religionis minimum oportet esse obediētem, & pauperem spiritu &c. Peccator uero est uice uersa. Quid ergo fiet de ligno uitis? Vis efficere ex eo optimum clericum? nec prodest ad hoc. Clericus enim debet esse castus, deuotus, misericors &c. Peccator uero nihil horum habet. Quid ergo fiet de ligno uitis? Vis efficere ex eo praeceptorem? etiam ad hoc nihil ualeat. Qui enim futurus est iudex aut praetor non debet esse alieni pensus, nec pertinax, nec uilitatis cupidus, magnam debet habere rectitudinem, non debet esse acceptator personarum &c. Haec omnia desunt peccatori. Quid igitur fiet de ligno uitis? Vis efficere ex eo uirum primarium? nihil prodest ad hoc. Vir enim primarius animi magnitudinem habere debet contra tyrannides, debet esse pater orphanorum, & uiduorum protector &c. Peccator autem tyrannus quidam, omnes uult destruere, qui deuorat plebem, meos illeceam, pauperis. Quid igitur fiet de ligno uitis? Vis efficere ex eo optimum praetorem? Ad hoc minus prodest. Praetor enim

Esai. 27.

Ezech. 15.

10

11

12

Psal. 13.

enim omnium uirtutum oportet esse exemplar: peccator uero est abominationum cauus. Quid ergo fiet de ligno uitis? quod ne quidem prodest ut ex eo seruus quidam efficiatur: seruus enim Domino suo fidelem esse oportet: peccator autem nullam cum Deo habet fidelitatem, quod ad nihil prodest, nisi ut gehennalibus flammis comburatur. O fratres mei curate omni diligētia, siquidem estis uites huius sanctae uineae, ut fructum uini meri, & purissimi amoris reddatis. Ne de uobis dicatur, quod tanto dolore dicebat Moyses de illo ingrato populo, postquam in eorum corlum, terramque inuocauit, eos reprehendit, uia eorum felis, & amaritudinis Deo redderent, eo quod fructus, & botrus amarissimus. Hoc nomen tribuit Spiritus peccatori: Ita beatus Petrus dixit maximo eundem peccatori: In felle amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te esse. Fel amaritudinis uocat iniquitatem, licet amarissimum, qui si amaritudinem posset recipere ex nulla te maiorem acciperet, quam ex peccato. Quia committis, tot fellis amaritudines reddis altissimo Deo quantum est ex te, & quo tot, tamque ineffabilia beneficia accepisti.

Iam explicuimus, quoniam sit uinea, & quae eius uites: nunc autem oportet nos scire, quod sit uallum, quo Deus eam muniuit, dicit namque. Esai. 26. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. Hoc uallum, absque dubio, est suprema Dei misericordia, ut dixit Daniel. Qui coronat te in misericordia, & misericordia tua nos uallo munit, & circumdat: nihil boni, malive ad nos potest transire, quod per eam non transeat, & ita 16 re, quod ex Dei misericordia uenerit debemus cognoscere bono seruimus. Haec de causa iusti, quicquid accipiebant, a manu Dei procedere dicebant. Cum Esau interrogaret Iacob, quoniam essent pueri illi? Respondit: Paruuli sunt, quos donauit mihi Dominus. Et offeres illi certum munus, dixit: suscipe benedictionem, quam attuli tibi, & quam donauit mihi Dominus tribuens omnia. Etiam sanctus Ioseph

Deut. 32.

14

Act. 8.

15

Psal. 102.

Genes. 31.

- 17 cū ei pater interrogauit eum, qui parui essent illi
Gen. 48. respondit: Filij mei sunt, quos donauit mihi Dominus in
hoc loco. Et cum filij Jacob inuenerunt numeros illos in
Gen. 42. facis dixerunt: Quidnam est hoc, quod fecit Dominus
nobis? Non dicunt: Hæc aliquæ insidie sunt, quas nobis illi
parauerunt, aliqua hæc latet calumnia, sed omnia Deo re-
1. Reg. 25. mittunt. Cū illa prudētissima Abigail accessit ad Dauid
& suis optimis sermonibus eius furorem mitigauit, quo vi-
rum suum Nabal concitatus erat: dixit vir Sanctus: Be-
neditus Dominus Deus Israel, qui misit te hodie in oc-
28 cursum meum. Non tu ex instituto tuo uenisti, sed Deus
te misit, ut per te hoc mihi faceret beneficium. Et sicut fa-
temur omnia bona per misericordiam Dei transire, sic idem
de laboribus dicendum est, quod non potuerunt ad nos
accedere nisi per misericordiam Dei transuerint. Signi-
2. Reg. 16. dem ipsa nos circuit. Dauid cū eum Semei lapidaret, &
Psal. 38. malediceret, dixit: Dimitte eum, ut maledicat, Dominus
enim præcepit ei, ut malediceret Dauid, & quis est, qui
audeat dicere, quare sic fecerit? & in Psalm. Opprobrium
insipienti dedisti me, obmutui, & non aperui os meum,
Iob. 1. quoniam tu fecisti. Et Sanctus Iob dixit: Dominus dedit,
20 Dominus abstulit, sicut Domino placuit ita factum est, ut
nomen Domini benedictum. Non dixit: mea maxima in-
dustria mihi dedit, nec boni & fertiles anni, qui successerunt,
aut boni serui, quos habui hæc diuitias mihi acquisi-
runt, sed Dominus dedit. Nec etiam conqueritur de Sa-
bæis, aut Chaldeis, qui bona sua diripuerant, pecora depre-
dati fuerant pastoresq; interfecerant, sed dicit: Dominus
dedit, Dominus abstulit, ipsi omnia tribuo. Etiam natura-
les successus, felices, & infelices debemus cognoscere &
20 manu Dei deuenire: quod significauit Dauid dicens: Ig-
Psal. 48. grando, nix, glacies, quæ faciunt uerbum eius. Fateor om-
nia hæc nihil aliud facere, quàm, quod Deus præcipit.
Cū frater mi, ignis te calefacit & delectat in hyeme,
hoc Dei imperio facit. Et cum coquit panē & cibos, quos
manducaturus es, & cū domum tuam concremat, & ci-
uitatis inflamat, etiam facit, quod ei Deus imperat, & gra-
do, cum terram ubi erem reddit, & cū fructus lapide, &
viroque adimplet voluntas Domini: & nebula cū fru-
cundat terram, & cū uias caligine implet, & viatores ab-
tineat

stinere aberrant, etiam facit præceptum Domini. Et gla- 24
cies cum lata obdurat, ut uerius fructificent, & fortius
erompani, & cum arbores & vineas perdit, in omnibus fa-
cit, quod Deus imperat. Et cū aer te refrigerat in uere,
& cum tempestatem cōcit, & donum deliruit, & naues
in mari submergit, præceptum Dei complet. Quapropter
Deum laudare etiam in prosperis, sed etiam in aduersis
omnia ab eius manu proficiscuntur, & per eius misericor-
diam transeunt. Benedicant te Hierarchie cæli, & omnes
terre creature Deus uiscerum meorum, ac cordis mei, qui 22
non solum, quādo mihi benefacis, prodes, sed etiam, quan-
do incommodum infers mihi benefacis, id est, [Que no so-
lo quando me haces bien, me haces bien, mas aun quando me
haces mal, me haces bien.] Laudate, & exaltate, fratres mei,
sic in omnibus hunc tam bonum Deum ac Dominum, si-
quidem omnia ad nostram utilitatem disponit, opus est ut
diligenter perpendamus, quod Dauid adiunxit misericor-
& miserationibus, dicens, qui coronat te in misericordia,
ribus, quæ ex illa procedunt. Quomodo addidit vnum al- 23
terius significaret, quod ubi est uera misericordia, si possi-
bile est, oportet esse etiam actus misericordie, si possi-
uale enim est uirtuti, quæ insidet animæ producere actus
iuxta qualitatem suam, quā arbori fructus ferre secun-
dum speciem suam, quā arbori fructus ferre secun-
actus humilitatis, aliter erit fictus humilis, & misericors
reliquis uirtutibus. Hanc philosophiam moralem nos do-
cuit uerus Magister Iesus Christus filius Dei dicens: Arbor 24
bona bonos fructus facit. Eadem Metaphora usus est D.
Ioannes Baptista admonens Phariseos, qui se ueros pœni-
tentes affirmabant, cū ueniebant, ut ab illo baptizaren-
tur, dicens: Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ. Ac si
diceretis: est uerum, quod in corde uestro pœnitentiæ. Ac si
fructum pœnitentiæ habetis, percipiat in operibus ues-
terioribus. Si hæc arbor pœnitentiæ in anima uestra plan-
tata est, scitote hunc esse fructum, quem producit, uitæ
correctionem, suspiria, lachrymas, orationes, ieiunia, & his
similia. Vt uirtus sit, quos transactæ uitæ pœnitet. O qui
nuncij

190 SERIA VI. POST DOM. II.
25 nuncij sunt hi, filij hujus seculi ! & fratres mei quam
tuendum est, quod inter nos agitur : quod postquam gra-
uissima peccata commisimus, tam laetis, tamque hilari-
tate ad confessionem accedimus ; ac si peccata essent ma-
iorem virtutes, quae Deo placerent, Vbi sunt haec opera po-
nitentia, siquidem dicitis vos habere poenitentiam in cor-
de ? Maxima ratio est, quare timeamus non esse in nobis
veram poenitentiam. Et id potissimum dicere de ceteris omni-
bus virtutibus quam parum illarum fide in nobis, cum tan-
parum exterioribus actibus manifestetur. Videte quid de-

Joel. 12.

Synthetic.

Prom. 17.

8 beneficiaque ex misericordia dimanant.

Cum igitur maxime cōspertum sit, vincam quam Deus
in terra plantauit, esse hunc statum, & tempore cōdignum
diuina maiestas habet in hoc mūdo, atque hanc ecclesiam
vniuersalem, quæ ab origine mundi incepit, & in cōser-
uatione sæculi finietur: hinc vinca olim erat apud Iudeos
vt delatūrum iudicium redderent, & gramas agerent illi qui
sit Domini nuncios suos, prophetas, & sanctos viros, quos
intulisse tractant, vt eis vitam auferrent. Et cum

(humano videri) destructurus esset in supplicium imma-
nitatem eorum, in eos ineffabile illud contulit beneficiū,
quod eis vni genitum filium suum misit, quem extra ciui-
tatem tulerunt, tanquam extra vineam, & ei, (vt omnibus
periculum est) mortē seuisissimā intulerunt. Dicētes, vt
impudici: *Veni, occidamus eum, & habebimus hereditatem.*
Vineamus nunc. Hic primogenitus non habebat patrem?
quid ergo dicunt, si eum occiderimus habebimus heredi-
tatem? pater, qui misit seruos, & misit filium suum, non
superest, vt eam recuperet? Ideo arbitramini, vos esse habi-
turos hereditatem! hoc profecto significat peccatorū ca-
citatē, qui, ne punctum quidem, prater tempus praeleus
prospiciunt, nec rerum euentus animaduertunt, quas si
animaduertent, forsasse Deum non offenderent, quas si
offendunt. O fratres mei! cū vultis peccatum effige-
re nata cupiditate committere, parumper reflectere mini
considerantes quid ex hoc possit prouenire, quā maxi-
mū remediū repetiretis, vt viciū nō progredere mini
& ab incepto desisteretis. Nihil eorum hūc inuenerūt, sed
tanquam homines sine pudore ac timore, & absque vlla
consideratione dicentes & facientes, aurore vix mortem
intulerunt. O ineffabilem Dei clementiam! Nam, vix
immo his, qui tantum faciunt per petrarunt Apostolos mittit
Christus redemptor noster, vt eis poenitentiam predicant
quia tantam iniuriā nos fecerāt, vt eis poenitentiam predican-
tere. Sic dixit piissimus Saluator discipulis suis eodem re-
surrectionis die: Quoniam sic scriptum est, & sic oportet
dicari in nomine eius resurgere a mortuis tertio die, & sic oportet
dicari in nomine eius poenitentiam & remissionem pec-
corum in omnes gentes incipientibus ab Hierosolyma.
Quid plus potest dici de pietate Dei & super hoc, eis misit
spiritum sanctum, qui eos doceret & illuminaret, cuius vir-
tute tot miracula facta sunt Hierosolymis, vt sufficeret ad
lapides conuertendos: hi vero in dies auriore redditi sunt.
Ideo eis hanc parabolam Iesus Christus proposuit, vt suo
ore, non intelligentes quid facerent, contra se ipsos sen-
tentiā sententiantes quā iustum esset, vt eis vinea adi-
naretur, & ipsi destruerentur. Recte cognoscebat Dñs, q-
nunquā hi peccata sua cogniti essent in se, nisi ea in aliis
poneret.

33 poneret. Hoc morbo, scilicet quod se non cognoscerent, semper gens illa misera laboravit. Et nunc, secundum peccata nostra, non deest, qui eodem morbo laboret, quod est summum omnium malorum, ut ostendit Deus per Hieroniam, postquam numeravit maxima scelera, atque iniurias in proximos, maxima in sacrificiis sacrilegia, dixit: A leonibus confregisti iugum meum, &c. In omni colle subleuisti, &c. In omni ligno frondoso tu prosternebaris in cretulis, &c. Ipsi, & reges eorum, principes, & sacerdotes, & prophetae eorum, dicentes ligno: pater meus es, & lapidasti me, genuisti. Quae maiora scelera, quam haec esse poterant? Et tamen addidit Dominus, Et dixisti absque peccato, & innocens ego sum, & propterea aduertatur furor tuus a me. O maximam inferiam, & exercitatem! Tot habetis peccata, & dilectis: Non peccauit non habes quare in te puniatur? eo dicit Deus: ecce ego iudicio contendam tecum, & quod dixeris: Non peccauit. Volo te conuenire in iudicio, non tam propter haec omnia peccata & idololatias, quam propter hanc summam peruersitatem, quod tam exco, ut haec tanta flagitia non iudices peccata esse. O rem pendam, quod in tantam exercitatem anima deueniat, ut committit sceleribus obruta, non eam conscientia stimulet, & sit securi sit, ac si nullum commiserit peccatum. Deprecamini Deum fratres mei, ne vos e manu sua dimittat, ut in tantam calamitatem non deueniatis. Sed quid erit cum vincam Iudaeis abstulerit, & ipsam nobis tam excellentem, & totamque caelestibus sacramentis exornatam dederitis? Dominum ipsum iterum nostris sceleribus crucifixerimus. Quam poenam non merebimur tanta ingratitude? Quae maior amentia esse potest, quam post tot, ac tanta beneficia, tam obdurator remanere? Aulus Gellius, & Appianus rem quandam mirabilem memorant: Appianus illam rem se eam propriis oculis Romae perspexisse. Quod fuit, ex admirandis spectaculis, quae in orbe contigerunt. Adhuc manant hi grauissimi viri, quod cum Romae leones agerentur, & aliae ferae, cumque homines morte damnati mittuntur, qui cum illis bellatis decertarent: exiit forte infimissimus & maximus leo, qui maximis rugitibus, quos perferrebat, omnes deterebat. Et inter dantes, erat quidam seruus genere Dactus, qui Andredus appellabatur. Hic cum

missus fuit illic crudelissimo leoni. Jam potestis cogitare, 37 quanto metu percussus esset miser homo. arbitrās in minimo temporis spacio, se ab illa immanissima bellua esse laecrandum. Sed leo cum primum eum vidit, stetit, ut admiratus, & postea cepit pedetentim incedere, & sic mitissimē accessit ad hominem, ac si illum cognosceret, & cepit illum perimulere maxima cum beneuolentia, seruius verò, ut vidit, & agnouit leonem, assumpsit animum, & alter in alterutrum ceperunt oculos conicere magna cum hilaritate, & magni amoris signis. Admirante omni coniectio e rem tam inuisam, & inauditam. Imperator qui hoc spectaculo etiam admiratus fuerat, accessit iussit 38 minime illum ab eo querere causam tantae novitatis: ipse verò respondit, quod cum in Africa, in solitudine quadam commoraretur, Dominum suum fugiens, cumque in spelunca lateret, ingressus fuit illam speluncam, hic leo perculso pede, & maximos praedolore rugitus excitans, atque ad se cum illa necessitate accessit, qui eum curauit auferre, & alligauit, & postquam leo sanatus est illo vulnere, cum eo paucis diebus habitauit in illa spelunca. Et cum 39 cum illa conuersatio, & leonina vita sibi displiceret, postquam semel leo ad venandum exiit, illuc ipse discessit: cumque postea comprehensus ad Dominum suum adduceretur, Dominus ira obsecutus, eum ad bestias damnauit. Et dixit illum esse leonem, quem ipse curauerat in spelunca, qui accepti beneficii memor & illum tunc agnoscent, illamque omnes viderant beneuolentiam sibi ostendit. Imperator autem hoc facto in admirationem captus, eum liberum dimisit, & leone donauit, quem ipse postea Romanos quid ad hoc responderet, quare non verecundamur quare non pudet vos, quod ferre agrestes vobis exiri quorum aliter propius oculis hoc viuissimum vi- 40 ergo bestiae rationis expertes pro accepti beneficii gratia referre norunt, quare nos rationis capaces, & fidei lumine illustrati, ita ingrati sumus, ut non modo nostro summo benefactori non seruamus, sed maximas ei passim in-

41 iurias inferamus? Pudeat nunc nos propter honorem illius liberalissimi Domini, qui tot in nos beneficia contulit. Timeamus ne hæc beneficia in crudelissima verbera nobis conuertantur. Sicut illis nuncios misit, & tandem eos expectauit, sic nobis etiam mittit & hodie, & cras & multos dies expectat, & quando nihil proderit, omnia peruoluemus sicut & illi, & atrocius quidē. Ex patientia, qua tecum, o peccator, utitur Deus, patet, quantum repugnat

Simile. Deus, ne tecum manus conferat. Transiit per viam molossus (quæ Hispanice dicitur.) [Alano.] Cui obuiam exitus

42 catulus & in molossu inuadit, ille vero, ut nō vult ringere, transiit viam præterit, & ad plurimum, aliquando recessit, quod si ex eius patientia occasionem sumit, catulus prolixius eum molestandi, regreditur molossus præ molestia, & arripens catulum inter dentes, eum dirutissime dilaniat. O quam ad simile hoc inter nos & Deum agitur! O Deus infinitæ maiestatis pro tua clementia te exoro mihi sermone, & efficaciam concedas, ut res tam veras, & necessarias summa animi contentione pertractem. Animaduerte fratres, quod estis catuli, & Deum creditis læles

43 bus molestatis, & quod statim vos non disperdit, occasionem sumitis, ut diutius in malis vestris perseueretis. Caute ergo, nam Deus non semper vos feret, caute, ego vos moneo quod vestris insolentis molestatis, vestrisque rebellionibus concitatus, vos dentibus iustitiæ suæ arripet, & morte dilaniabit, corpus in sepulcrum detrudens, animam vero in infernum præcipit, ut in æternum crucietur. [O sancta Maria senora.] Quam horrendum est incidere

Hebr. 10.

44 re in dentes furoris Dei, ut Sanctus Paulus magna ex generatione dixit: Horrendum est incidere in manus Dei viventis. Cognoscamus ergo in gratitudinem nostram, & maximis Dei beneficiis incipiamus amodo respondere diuinitusque eius concionibus obedire. Et arbitramini me eius esse nuncium, licet indignum, & eum per me vobis nunciare, ut redditis sibi debitos persoluatis, & vince animam feratis, purissimo amore tam bonū Deum amplectentes, & eum qui vos tantopere diligit, inuicem diligentes. Sic enim apti eritis, ut eius diuinæ gratiæ compotes efficiamini, qua interueniente, gloriā comparetis. Ad quam nos perducatur Iesus Mariae filius. Amen.

SABBATHO

Homo quidam habuit duos filios &c. LVC. 15.

41 **H**oc Evangelium maximæ est consolatio, & est dignissimum, quod attentissime audiat, & maximi amoris visceribus percipiat, ab illis præfestim, qui hinc perditionis suæ magnitudinem sentiunt, & in finem salutis suæ ianuam prospiciunt, & certissima impetrandi remediij (si volunt) pignora inueniunt, [Recessatur tota parabola ad litteram.]

Sapientissimus Salomon mirificam illam exclamatio- *Ecclesi. 17.*

42 nem protulit, quàm magna misericordia Domini, & propitiatio illius conuertentibus ad se. Sed est valde notandum, quod exclamatio in hanc protulit, postquam dixit illa singularia verba: Non demoreris in errore impietatis: ante mortem confitere. A mortuo quæ finit, perit confessio. Confiteberis viuens, viuus & sanus confiteberis, & laudabis Deū & gloriaberis in miserationibus illius. Et statim exclamauit dicens: Quam magna misericordia Domini & propitiatio illius conuertentibus ad se, & demoreris &c. Si forte (inquit) in malorum errorem tali statu periculum, sed propere diligenter, & de eo exitus, ut antequam te mors corripiat, miseriam tuam agnoscas.

43 A mortuo &c. A mortuo enim non est speranda confessio, quæ aliquid proferat. Perpendite diligenter, quod confessio, quam damnati in inferno faciunt, vocatur hic quasi impossibile, tamē viuus proficere, alienis periculis cauti fieri vellemus. Propter hoc enim voluit Spiritus Sanctus ut in sacra scriptura dñatorū verba scriberetur, & confessio, quā 44 in inferno faciūt nobis manifesta esset, ut patet in libro Sapient. 5. ubi de illis dicitur: Dicentes intra se, poenitentiam agentes, & præ angustia spiritus gemētes: Errauimus à via veritatis, lassati sumus in via iniquitatis, & perditionis, & ambulauimus vias difficiles. Quid nobis proferat superbiæ

aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Transierunt
omnia illa tanquam umbra &c. Animaduerte quod in
confessione, quam quali in inferno faciunt futeatur viam
iniquitatis, etiam in hoc mundo difficilissimam esse, & maxi-
mam peccatoribus anxietatem asferre. Ideo dicuntur
sumus, & ambulauimus vias difficiles. Quot amaritudi-
nes, & labores patitur peccator, ut cum iniquitate sua vi-
terius progrediatur! Hoc significat diuinam illud verbum
quod dixit Iesus Christus Beato Paulo: cum eum super
prostratum haberet: Durum est tibi contra stimulum cal-
ceitare. Cōtra stimulum calcitrare est in partem contrariam
pergere ab ea, ad quam stimulus ducit. Sicut, cum timore
tum tui stimulo cōpungis, ut ulterius progrediatur, illud
verō regreditur, & quod plus regreditur, eo plus compun-
gitur & percutitur, quia plus inhiigitur stimulus. Similis est
via Dei: stimulat te Deus cōtis stimulis ut beneficias. Il-
tu facis malum: inspiratio, reprehensio, rationis lenoca-
timor inferni, hæc omnia te cōcitant, ut virtutē loquar-
tu verō cōtra omnia facis, necessariō ergo te debet hōc
mulare. Sic Sanctus Paulus, cum Ecclesiam Dei perspe-
retur stimulos habebat, ne id faceret, & contrariam simi-
tam peccaret, gloriosam famam diuini Domini, reco-
dationem magnorum miraculorum eius, ministrorū
doctrinæ Iesu Christi & prodigia, quæ postea Apostoli
Hierosolymis operati sunt, quæ forte propriis oculis
percepit: hæc omnia, & propria conscientia, quæ eum
arguebat, & bonus Angelus, qui eum commonebat
erant in xpi stimuli, qui eum feriebant, & inducebant
ut desisteret à sanctæ Ecclesiæ persecutione, & cōtra
hos omnes stimulos calcitrabat, contraria faciens. Hoc
est durissimum & amarissimum, & tamen tanta co-
eius tabilis, ut etiā crudelissimo eum suo tormento illud
exqueretur. Ecce quomodo per os Domini, quod nō
non potest, dicitur durissimum, laboriosissimum, & amar-
rissimum esse cōtra conscientia operari, & contra ius-
tationem, naturalemq; rationē facere, & tamen ita inueni-
si ut impij, ut in illū infernum velint properare, qui nullū
viquā tempore finietur, per autem infernū, quæ est mor-
ta, & infernæ vitæ, quā in hoc seculo in peccato cōmōdum
degunt. O vnam vellemus modō fructum percipere ex
confessione

confessione, quam damnati in inferno faciunt, & ex eo, 5
quod nosmetipsi in nostra misera & peccatrici vitæ expe-
rimur etiam in sua confessione dicunt, omnia velut
vmbra præterisse. Videbitis incantatorem maxima ca-
terua circūseptum, & alicui dabit pōmum aureum, & po-
ter carbonem. Māndus est quidam incantator qui nos de-
ceptos trahit dat nobis dignitates, delicias, & diuitias, om-
nia nobis pōma aurea videntur, & tandem in sua confessione
cognoscimus non esse aurum, sed carbonē, qui animam nostrā & conscientiam cōtaminat. Ideo illi 10
tulit nobis? O fratres, pro Dei charitate, fructum perci-
piantur ex illorū confessione, ipsi enim eam illic faciunt,
hic verō scripta est ad nostram admonitiōē, & ideō non
dicitur penitus inutilis, nam licet illis inutilis sit, nobis ta-
men vtilitati maxime esse potest, & tāquā valde nobis ne-
cessarium, iterum nobis sapiens pluribus verbis suadet,
ut in vitā penitentiam agamus, dicens: Confiteberis vi-
ues, viuis & sanis cōfiteberis, dicens: Confiteberis vi-
repetit. Totum hoc professio est, ut nos à negligentia no- 11
stra somno excitet non solum (sic) viuis, sed viuis & sa-
nibus perturbatis pro morbi gratitudine. Et necesse est hōc
mentum confessionis huius temporis, erat figura, & linea
hæc omnia sapiens dixit, exclamationis Evangelij. Postquam
admirā misericordiā Dei in peccatores, qui ad eum con-
uertantur, & iure optimos quidem tunc filium diaboli, &
ficut hodie sanctum Euāgelium nobis declarat, in hoc fi-
lio tam dissoluto & dissolutio, qui tā facile patris sui amice-
clamat considerans quam laboriose corporis salus impē-
piscatur? Quod si huius discriminis rationem quæramus,
titione, animæ salus cordis affectu prolato, & vera cō-
tō corporis valetudinem, in primis necesse sit locupletis-
simos loculos habere, ut medicis plurimum nummi parti-
gantur

- 13 gantur, & multa medicamina adducantur? &c. Huius di-
crimnis ratio est: quod ineffabilis Dei providentia, quoniam
laquei sunt magis necessaria, communiora, & adepta
cetera esse constituit: experientia enim compertum est
quod aqua, & panis, quae sunt magis necessaria, abundan-
tius reperiuntur, quam vinum, & alij pretiosi fructus.
Si aer ad respirandum, si aqua ad omnia necessaria,
si terra ad ambulandum esset cinenda, quid facerent ho-
mines? Ideo Dei providentia tam communia omnibus
haec fecit: sic etiam, quia animae salus tam necessaria est,
14 ideo Deus tam facilem eam effecit, ut una cordis conser-
vatio ad Deum comparatur, ut ne quis causam adhibeat
saluti suae, aut excusetur & cōqueratur, quod eam consequi
non potuerit. Ut autem corporis salus parvi refert, tam
difficilem eam divina providentia effecit, quia licet illam
non adipiscamur, non multum interest: sed potius saepe
numero melius est nobis, eam non consequi & infirmari,
Seneca ad narrat, quod tanta erat adulatio, qua sui Alexan-
dri extollebant, tantique honores: quibus illum ad-
epil. 60. labantur, ut ei affirmarent illum Iouis esse filium. Cui
15 verò urbem obsidione premeret, & eius muros conscle-
raret, cogitans quā urbem illam expugnaret, legitta per-
cussus est, cumque vulnus magnum illi dolorem asser-
ret, dixit: Omnes iurabant me esse filium Iouis, sed vul-
nus hoc hominem me esse clamat. Itaque vulnus illud
& dolor eius oculos aperuit, qui assentationis pulvere ob-
caecati erant. Ideo Sanctus Paulus dixit: Placeo in infir-
mitatibus meis, &c. Destruit Deus corpus aegritudine, ut
2. Cor. 12. animam lucrifaciat. Facit ut Dominus, qui videns ciu-
Simile. tatem suam rebellem, eam oppugnat, & muros quos spe-
26 se construxit, solo aequat: tantummodo, ut eam recuperet
postquam verò eam sub imperium suum redegit, restituit
quod destruxerat. Sic solet Deus corporis salutem destruere,
ut viresque ac extriorem pulchritudinem disperdat, &
anima rebellis ad suam diuinam obedientiam reuertatur.
Ex his exemplis manifestè apparet, quanti saepe refertur
corporali valetudine carere. Quapropter nihil interest
quod sit comparatu difficilis. Cum verò animae salus sit
res maxime necessaria, ineffabili Dei misericordia conser-
vatum fuit, ut tam facile eam impetrare possemus, si velle-

mus. Quod si tam facilis eum sit, tantam negligentiam ha-
bemus in ea impetranda, quid esset, si difficillimè impe-
tranda esset? O Deus immortalis quantum est in hac re plo-
randum, &c.

Incipit parabola: Homo quidam habuit duos filios, &c. Per
hunc hominem significatur Deus noster: Per filium ma-
iorem unusquisque iustorum designatur, per minorem
verò, & iuniorem, unusquisque peccatorum declaratur.
Itaque siue iustus sit iunior, siue senior, dicitur in sacris
litteris maior aetate, ut apparet in libro Sapientiae, ubi dicitur: Sap. 4.
Senectus venerabilis est, non diuturna, nec annorum nu- 18
mero computata. Cuius autem sunt sensus hominis, & aetas
senectutis vita immaculata: & sic in illo loco Genesis,
ubi nos legimus: Diligebat autem Iacob ipsum Ioseph,
eo quod in senectute sua genuisset eum; in Hebræo est, eo
quod filius senectutis esset illi, quod aliqui sic declarant.
Diligebat eam valde, eo quod tam bonus filius esset, tam-
que prudens, ac si esset venerabilis quidam senex proue-
nit, dicitur iuuenis minor aetate, eo quod semper iue-
nilem vitam degat, & res pueriles faciat: ut patet ex eo
quod Iudas ait: Puer centum annorum morietur, & pecca- 19
tor centum annorum maledictus erit: & sic corā Deo non
tam estimatur anni, quos quidam vixit, quam bona aut ma-
la opera, quae in eis fecit, licet sit verum, quod longeva
aetas, & numerus annorum nos deberent inuitare, ut iu-
nioribus meliores essemus: quandoquidem talis nobis
obligatio incumbit. Et ita David innuitans omnes, ut laud-
emus & superexaltemus Deum nostrum dicit: Iuvenes, &
virgines, senes cum iunioribus laudent nomen Domini.
Bis in his verbis iuvenes repetit, & semel senes inuitat. Ta-
les enim senes esse oportet, quod parum necesse sit, ut in-
uitetur ad laudem Domini: quanto minus ergo necesse erit,
multis vocibus eos molestare? Iuvenes verò, ut plerūque re-
inuitari ad laudandū Desuper enim tales sunt, ut hie omnes
vocationes parū proficiant, quod est magnopere lachryman-
dum: & peius esset, si essent pueri maledicti centum an-
norum inimici laudem Dei, & omnis sanctae exercita-
tionis; amici verò totius prophetae, & dissolutionis,
opus; amici verò totius prophetae, & dissolutionis,
opus.

Sap. 4.
18

Gen. 37.

Isa. 64.

Psal. 145.
20

21 multo plus, quam iuvenes, in quibus feruentior est sensualitas. O Deus vobis det prudentiam, Deus vobis det intellectum, vt reuertamini ad vos: defectus est enim sensus & rationis, tandiu viuere contra Deum, & contra eius Euangelium, & contra omne, quod est virtus, operari.

Et nō post multos dies adolescētor peregrē profectus est. Hic discēssus significat libertatē, qua vnusquisque peccatorum vult viuere, & quanto odio habeant subiectionem, reprehensionem, & admonitionē, quātū illi tantoperē indige-

22 *Admirabile est profectio, quod sacra Scriptura narrat. Patriarcha Iacob qui duas ancillas suas in vxores duxit, alterā intercessionē Rachelis, quia illius erat ancilla, alterā verō precibus Lix, quia etiam erat eius ancilla: & licet eas legitimas vxores duxerit, ancillas tamen eas vt antea reliquit, & prioribus vxoribus subditas, vt quemadmodum illarum antea dominae erant, essent etiam postea. Cognoscebat enim quātum libertas proteruis officiat, & quod meliores*

23 *essent eum seruitute, & obedientia. Idem dicitur de Patriarcha Abraham, qui vxoris suae Sarae admonitionibus in-*

24 *ductus, vt ancillam suam Agar vxorem duceret, cumque ille acquiesceret deprecanti, tulit Agar ancillam suam, & dedit eam viro suo vxorem, & postquam illam in vxorem accepit, ancilla tamen, vt antea remansit: vt infra apparet. 21. vbi legitur Sarai Abrahā dixisse: Eūce ancillam, & filium eius. Vt animaduertatis beatorum Patriarcharū pietatē, qui licet eas maxime diligere, in illa tamen seruitute illas relinquebant propter bonum animarum ipsarum. Malum Esau, & bonum Iacob aliqua ex parte propterea ex eo, quod Esau nunquam domi morabatur iuxta patrem suum, nec eius consilia audiebat: amicus erat agri, vbi nec pater, nec mater possent dicere: Malē facis, sed eum semel reprehendere, vt dicitur in Genesi: Factus est Esau vir gnarus venandi, & homo agricola: Iacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis. Iacob vir syncretus semper domi erat cum parentibus suis, eorum consilia, & admonitiones percipiens, & hinc maximum illi commodum dimanauit, quod consilio matris suae adeptus est primogenituram, & benedictionem à patre suo. Optimus sane est iter ad illam gloriosam benedictionē consequendā, si*

25 *Gen. 25. Esau vir gnarus venandi, & homo agricola: Iacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis. Iacob vir syncretus semper domi erat cum parentibus suis, eorum consilia, & admonitiones percipiens, & hinc maximum illi commodum dimanauit, quod consilio matris suae adeptus est primogenituram, & benedictionem à patre suo. Optimus sane est iter ad illam gloriosam benedictionē consequendā, si*

dam: Venite benedicti patris mei, eos conuersari, qui tibi 25 obstant, & quando opera tua meruerint, te reprehendant. Contra vero, est à vita recedere, separari, & fugere correctionem, praecipue parentum, & eorum hominum, quibus honor, & reuerētia debetur. In Deutero, praecipiebat Deus: Si genuerit homo filium contumacem, & proteruum, qui non audierit patris ac matris imperium, & coercitus obedire contempserit, &c. lapidibus eum obruet populus ciuitatis, & morietur. O incommutabilis Deus si ad hanc le-

gem nunc homines tenerentur, & illam deberent obseruare quot mali & proterui filij, passim reperirentur, in quibus exequenda esset, quot quotidie lapidarentur, & more-

26 *rentur. Caueamus fratres mei à tam iniqua libertate. Ideo boni à Spiritu sancto edocti in religionibus includuntur, & sanctae obedientiae vinculo vincuntur, nolentes in re-*

27 *scientia, & ne perituris bonis ac voluptatibus ducantur, atque ab ipsis decipiantur. De Vlysse legitur, quod cum cantus sui suauitate homines ad se alliciunt, & allectos in-*

28 *tas contingeret iussit se fortissimè ad nauis malum deuinciri, & licet nimis laboraret, vt solueretur, praecipit, ne quis eum solueret, & ita tutus praeteriit, nec ei Sirenarū cantus offecerunt. Hac arte veniunt viri prudentes, qui cognos-*

29 *centes in huius seculi mari tot esse Sirenas, quae homines cantibus suis peruerunt, quae sunt voluptates, ludi, conui-*

30 *uia, & his similia, ne his rebus ducantur, religionis nauem ingrediuntur, & se ad tutissimum crucis malum, obedientiae vinculis alligant, vt sic non periclitentur, cum nō ha-*

31 *rant, cumque dispositi sint penitentiali, ac religiosa vita, ad plurima beneficia de manu Dei recipienda. Cū latomus eamentarius, quem Hispani dicimus [Albañr], parietem fuit dealbare, prius illum incurit, vt melius illi calx adhereret, nam aliter breuissimè calx decideret, & paries vt antea*

32 *que sua verberibus exularet, & crudeliter tractant, qui lucei fuit parietes, in virtute magis perseverant, & qui se delictatē tractant, licet virtutem primis labris delibent, quò ta-*

29. men ab eis decidit, quia est veluti calx parieti imposita, qui
nō fuerat incussus. Mortificate ergo mēora vestra (ait Be-
tus Paulus) tanquam nobis maxime necessarium. Ea ergo
fratres mei, ea colligimini, enim non est tempus dis-
solutionis, nec separandi vos à servis Dei, sed angulum que-
rendi, ubi sanctis admonitionibus, ab huius seculi maxima
calamitatibus vos possitis liberare.

Ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose. Hoc est
peccatum quod Deus in supplicium aliorum criminū so-
30. let permittere. Maximorum malorum poena est, hominem
in tantam turpitudinem deuenire, vt aperte significat San-
ctus Paulus ad Roma. vbi postquam multa peccata Romā-
norū memorauerat, dicit: Propter quod tradidit illos Deus
in immunditiam, vt contumeliis afficiant corpora sua
in semetipsis. Atque eodem supplicio nunc multos Chri-
stianos punit: vt eo quod inobedientes, ingrati, cor-
tionisque fuerint inimici in maximas immunditias inci-
dat, maximamque corporibus suis iniuriam inferant, cum
illa in sacrosancto baptismi fonte fuerint aspersa, & tēpla

31. Dei, mysticique corporis Domini nostri Iesu Christi me-
bra fuerint effecta, cumque ad eiusdem Domini similitu-
dinem corporis sint reformanda, magna cum veneratione
deberent illa tractare, vt petit Sanctus Paulus magna cum
Rom. 12. exaggeratione, dicens: Obsecro vos fratres per misericor-
diam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuam,
sanctam Deo placentem, &c. Ipsi verò maximam
contumeliam corpora sua afficiunt, his illa turpitudinibus af-
ficientes. Pudeat nunc vos fratres mei sic corpora vestra

32. tractare, quæ pretiosissimo immaculati Agni Iesu Christi
sanguine fuerunt abluta. Cum puer tener à matris sue bo-
claus recedit, quot periculis subiiciatur statim cadit, & per-
cutitur: si in ignem incidit comburitur, nec tamen scire in-
gerit, si canis cum vult mordere, nescit se defendere: si in
umentum pedibus teritur aut in lutum procidit, nescit sibi
mederi. O miserrime peccator in quot calamitates inci-
disti, quod à suauissimis Dei tui brachiis recesseris, qui
quia te arctissimo amore prosequitur, hoc sibi matris no-
men accommodat. Sed vt ait S. Paul. Vbi abundauit delictum
superabundauit & gratia. Cum hic iuuenis tā lōge à patre
suo abesset, seruus porcos, suis propriis, sentibus deseru-
tus non tamen

Rom. 12.

Simil.

Roma. 5.

nos tamen bonus pater illius obliuiscitur. O quam anxio 33
est mater quando puer eius recessit à se, suspirans, ac dicēs,
Quō iuit filius meus? queratur statim. Mittit alterum, & al-
terū famulū, mittit etiam & ancillas, quæ omnia euoluāt,
illumque vbique inuestigent, quousque inueniant. O inef-
fabilem Dei probitatem! quā anxius est pro misero pec-
catore, alios, & alios nuntios mittit, inspirationes, amicorū
admonitiones, familiarū nece, plurimos labores, vt hæc
omnia tanquam Dei nuncij cum querant, suoque diuino
conspectui restituant, vt in hoc sancto Euangelio apparet.

Facta est fames valida in regno illa, & cepit egere, & eu-
34. piebat implere ventrem suum, & nemo illi dabat. Hæc fames,
& necessitas, & hoc, quod remedium non inuenit diligen-
tissimi, & efficacissimi nuncij fuerunt, qui à Patre miseri-
cordiarum missi sunt, qui filium illum perditū ad se reuo-
carent. Quā ad literam fecit hic Dominus, quod vsus est
cum populo illo rebellī, vt ad sui obediēciam eum redige-
ret, sicut declarat David, dicens: Commouisti terram, & co-

& quomodo factum est hoc? Sequitur consequenter tan-
quam responsum: Ostendisti populo tuo dura, potuisti nos 35
vino compunctionis, dedisti meruentibus te significatio-
nem, vt fugiant à facie arcus, & liberentur dilecti tui
Plurimis laboribus deterreret Deus peccatores, ne in ater-
torias suas Deus reportat. Mirabiles sunt victorie, quas
Deus ab animabus consequitur, & mirabilia arma quibus
pugnat. Non vult Deus peccatorem superare, nisi eisdem
armis, quæ peccator ad diuinam Maiestatem offendendam
sumpsit. Tu quid sumpsisti diuitias, sapientiam, hono-
rem? &c. Posset quidem Deus fulgur à celo immittere,

36. & te perdere, non vult tamen nisi te propriis tuis ar-
mis vincere. Hoc est quod David ait: Arcum conteret,
& confringet arma, & scuta comburet igni: non dicit
quod allinet Deus arma sua in peccatorem, sed quod pec-
catoris arma infringet, quod diuitias tuas comburet, quod
nificum Dei inuentionem, quod ea quæ tu in arma sum-
psisti, vt superuam Dei magnitudinem offenderes, eisdem
te superat, & redigit, relinquens te pauperem, & cotum-
& co-4

Psal. 59.

Psal. 45.

37 & contumelias affectum, ut sic in veritatis cognitione deuenias, & ad eius maiestatem conuertaris. Sic actum est cum hoc filio prodigo, qui tam egenus, & necessitate confectus se animaduertens, in se reuersus, dixit: *Suam, & tu ad patrem meum.* In se reuersus est, antea enim extra se erat, & dicit: *Ibo.* Dic homo perdit in qua re niteris, ut vadas ad patrem tuum in qua re speras: Nitor in amore, & clementissimis patris mei visceribus: licet enim ego, quod erat filij amiserim: ille tamen, quod erat patris non amisit. Licet ego obedientiam, & humilitatem ei debitam perdidderim: ille tamen semper amorem, & paternam viscera conseruauit. O benedictus, & glorificatus sit talis pater. Amate fratres mei, & laudate hunc tam pium patrem, & dicite ex intimo cordis vestri cum hoc peccatore: *Ibo ad patrem meum, & culpam meam confitebor, peccatum meum lamentabor, veniam humiliter deprecabor, ante pedes eius prosternar, & ibi vociferabor, dicens. Pater peccaui in celum, & coram te. Cum hac consideratione surrexit miles filius, & in domum patris sui coepit properare.*

38 Cum autem adhuc longe esset, vidit illum Pater, & miser cordia motus est. Prius (eicit sanctum) Euangelium) eum vidit sic inmundum & laceratum, & miserus est eius. Ideo sapientissime dixit Dauid: *Respice in me, & miserere mei.* Quare rogas, ut te prius videat, siquidem ita es inmundus, & culpis plenus? Melius erit ut te respiciat postquam mundus fueris. Ah non, recte dicitur hoc exemplo illud intelliges. Si pauper plurimis plagis vulneratus eleemosynam exposcit, nec tamen vulnera prius ostendit, ad plurimum datur illi vnum minutum, quod si ea prius patefacias, videt homo eius necessitatem, si est clemens, largiore reddat. Ideo dicit Dauid: *Respice Domine vultus meum, & postea subdit. Miserere mei.* Sic fratres mei, vos oportet facere, vulnera vestra coram diuino Dei conspectu manifestantes deprecamini, ut in ea oculos contemnat, & secundum vestram maximum necessitatem eis concedatur. Considerate quomodo respexerit in hunc filium tam horridum & inmundum, & illum non horrens amarissimè accessit, & sua suauissima brachia in eius collum iniecit, & osculatus est eum iucundissimè. Ita vos amplexati

stetur, & osculabitur, gratiamque vobis conferet, qua gloria comparatur, ad quam nos perducit Iesus Mariae filius, qui viuit & regnat in secula seculorum, Amen.

DOMIN. III. IN QUADRAGESIMA.

Erat Iesus eiciens Demonium, & illud erat mutum. LVC. II.

Attente volumus in hunc miserum hominem mutum, & surdum oculos conuertere, animaduertentes hinc diabolum, qui illum sic deinde tenet, illinc vero considerantes Iesum Christum Redemptorem nostrum, quasi contendentes, ut eum ab demonio non erit possibile, quin rem intelligamus diligenter, quae perpendatur, & maxime sentiat, quae est, Videre litonem, & cōtentionem, quae est inter Deum & Dæmonem, inter celum, & infernum, quis eorum hanc noxam, & lasciuiam, qua nos de hac re agimus: quocumque videtur quasi omnia aliquomodo in nobis resolui, & quasi incipimus, videtur quod una ex eius praecipuis intentionibus, & in qua multum cogitat, est, ut nos saluos faciat, & eum dixit, Deum sibi praecipisse, ut in excelsum montem conscenderet, & illic maxime vociferaretur. Super montem excelsum ascende tu, qui euangelizas Sion, exalta in bus Iudae: Ecce Deus vester, ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, & brachium eius domibabitur. Ecce mergem suum pascet, in brachio suo congregabit agnos, & Deus det nobis spiritum suum, ut ea sciamus dicere, eo animi affectu quo conuenit. Iussit Deus Isaac, ut conscendens in summum montis altissimi, magna animi fortitudine maximas voces extolleret, ut eas audirent ciuitates totius

14 tuis regionis, & diceret quod Dominus in mundum ven-
turus erat, ut hominum corda sub suam potestatem re-
geret, eorumque dominaretur: & quod hoc potius ut pastor,
quàm ut rex facturus esset, sicut pastor, &c. Dicunt nonnul-
li, quod posuit Propheta hanc similitudinem pastoris, al-
ludens ad Iacob, quia illi, tanquam singulari pastori voluit
Deus comparari. Iacob enim pulcherrimæ Rachelis amo-
re ita coactus fuit, ut quatuordecim annos pastor esset, &
idem amor eum compellebat, ut gregem illum disparti fir-
mitate atque diligentia tractaret, quàm faceret, si prop-
ter aliquid aliud oves illas pasceret. Amor quoque pascens illos
pascere, efficiat, ut in illas mitior quàm in se esset: no-
dum agnus in monte nascebatur, cum iam eum accipie-
bat, & in sinu suo benignissimè fovebat: nulla erat de illa
ovis, quàm ipse non adiuuaret, atque humeris suis in omni
asportaret. Et cum Propheta hic ad litteram de Christo
Redemptore nostro loquatur, vult dicere, quod sicut Ia-
cob propter amorem fuit pastor: sic Saluator in omni cæle-
in terram descendit propter solum amorem, ut animarum
nostrium curam gereret. Una tamen ex differentis præ-
cipuis, inter hos duos pastores hæc est, quod Iacob præcibus
& mercedem propositam habebat laborum suorum Rachelis
quàm inagnopere diligebat: hic verò diuinus pastor mer-
cedem & satisfactionem laborum suorum habet animarum
utilitatem. Et ideo dicit: Ecce merces eius cum eo, & opus
illius coram illo. Altera harum particularium est alterius de-
claratio. Merces eius cum eo, id est opus eius coram illo. Pre-
mium, & utilitas, quam expetit est illi opus, quod ad faci-
dum venit. Superintendens, amor, ac diligentia, qua bonum
nostrum curat, & de salute nostra agit, hoc habet præcibus
7 scilicet, ut id consequatur, & nos saluos faciat. Ita ut eorum
postquam à nobis discessit, & iam ad dexteram Patris sedet,
hanc curam & sollicitudinem non deposuerit, sed illi ad-
dus præcibus coram æterno Patre pro nobis intercedat. Et
Rom. 8. ita divina illa exclamatio, quam S. Paulus ad Rom. pronun-
ciat, dicens: Quis ergo nos separabit à charitate Christi tri-
bulatio, an angustia, an fames, &c. Certus sum enim, quia
neque mors, neque vita, neque Angeli, neque creatura ali-
qua poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo
Iesu. Hæc omnia dixit, postquam declarauit quod Christus
redemptor

redemptor noster non contentus est nobis in hac vita so- 8
lummodo benefacere: sed & nunc etiam in conspectu æ-
terni Patris nobis fauet, dicens: Christus Iesus, qui mor-
tuis est, imò, qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui
etiam interpellat pro nobis. Atqui tantorum beneficiorum
consideratione, quæ optimus hic Dominus in nos contulit
à suæ conceptionis instanti, quia semper salutem nostram
operatus est, & nunc in cælo nostri non obliuiscitur, hæc
(inquam) consideratione ita gloriosus Apostolus amore
mo spiritus seruire in hæc tam admirabilia verba proru- 9
perit: quis nos separabit &c. Ac si diceret, cum ab hoc diui-
no pastore, tot tantaque beneficia acceperimus, quæ tam præ-
stantia passim accipimus: quis erit, qui nos possit ab eius
charitate separare? Et ipsemet respondet, quod nihil hoc fa-
dilexit nos. Et ob omnib⁹ superamus propter eum, qui
faueret, affirmat D. Ambrosius, Christum redemptorem
nostrum voluisse, ut vulnerum cicatrices in suo præcio-
corpore remanerent, ut Deo patri pro nobis præcibus liber-
tatis ostenderet. Quasi, qui haberet in manu præcium, quod
illum à se repeteret, quem redemit, & cum quis captiuum
illo dedit, & est meus, ac sub mea protectione commoratur.
Voluit, ut Pater æternus nihil in ipso perspiceret, quod
pro nobis non deprecaretur: & non solum Iesus Christus
curat, sed de omnibus nostrum caput est, salutem nostram
Omnes sunt administratores spiritus missi propter eos, qui
hereditatem capiunt salutis. Si verò in infernum oculos
declinamus, videbimus quod totus in contrarium, huius
rei resoluitur, impediendo hoc opus Dei, in his mo-
nitiis, strageminatque excogitando, ut horum be-
nificiorum Domini fructum amittamus, atque omnis
eius cura incassum adhibeatur. Hoc est quod Chri-
stus, ecce Sathanas expetit vos, ut tribuat: sicut tri-
8 &c. O Petre si cognosceres pericula, quæ tui socij: tui
deinceps latitantes: Diabolus enim in instantissimè facul-
tatem

Ambr. in
fine com-
mentar. in
Luc. 10. 5.

Hebr. 1.

Luc. 22.

12. tatem petit, ut vos persequatur, laceret, & sicut salem con-
terat, & hoc est, quod Sathanas respondit Deo, (cū eum
Job. 1. interrogavit: Unde venis?) dicens: Circuiui terram, & per-
ambulavi eam, &c. Tanquam lupus famelicus aut leo
ragiens, qui circuit foramen quærēs in ouili, ut intret & ma-
gnam stragē ouium edat, & se satiet. Quod est idem, quod
1. Petr. 5. nos B. Petrus admonebat, dicens: Fratres, sobrii estote, &
vigilate, &c. quia circuit Sathanas animam, & vndiq; ei in-
sidias demolitur, ut eius propensiones cognoscat, & eum
persequatur: is cognitis, quousque illam perdat, ut legitur
13. in vita sanctorum Patrum, quod cū sanctus senex Saba-
nam obuium haberet, in specie negociatoris ferente plu-
rimas ampullas (quæ Hispani dicuntur [Redomas.]) &
euntem ad monasteria quædā eum interrogavit, quod iret
cui diabolus respondit, se ire ad visendos illos monachos
& illam rerum diuersitatem deferre, ut si vna illis displice-
ret, alteram assumerent. Ex hoc intelligetis quanta sit
inter cælum & infernum, & quanta contentio super hac
nostram animam, & quomodo utraque harum partiu con-
natur nos ad se attrahere. Itaque anima nostra est Helena
14. pro qua cælum & terra tanta contentione die nocteq; in-
ter se pugnant. Nunc videre quā parum tamen tamen
hanc animam æstiment, quantaq; obliuioni eam tradiderint:
si ipsi non ij essent, de quorum vita, ac interitu tam
ta contentione agitur. Mirabile quidem, atque etiam in-
chrymabile est, quod si dicas: homines non vidēt animam
nec eius formam cognoscunt, nec multum possunt pen-
sare æterna bona, quæ illis promittuntur: atque ideo nec
simile. est mirandum, si eam plurimi non æstiment. Ad hoc re-
spondeo, quod quemadmodum cū auditis in tota Hispania
exercitum maximum consari, & plurima belli instru-
15. menta præparari, magnam aliquam prædā expectandum
conijcitis, cū tantus sit belli apparatus. Sic etiam licet ani-
mam propriis oculis non intueamur, nec eius formam in-
telligamus: quod tamen credimus ineffabilem curam &
solicitudinem, quam Deus in ea liberanda adhibet, &
duamq; diligentiam, qua diabolus animæ salutem impo-
nere oportet nos conijcere magnum aliquid esse, & quod
nostra maxime intersit.

Cū tamen hoc ita sit, tot sunt homines, qui animam
salutem

salutem tam parui faciunt, Deum contemnit, ac cælestia
bona pro eis committunt, quæ sunt dicta veracunda. Atq;
quod mirora ea sunt, eō magis ostendimus quam parui ani-
mam æstimemus. Quid vultis existeretur de us, qui in
hoc infelici statu viuunt, nisi quod forte eisdem affectus
in eorū animis diabolus operatus est, quos in huius mileri
hominis corpore effecerat, de quo agit Euangelistam
eius S. Lucas non dicit, nisi esse mutū. Sic illud erat mutum.
Sanctus Martheus tamen, & Sanctus Marcus affirmāt illum
etiam esse cæcum: & Sanctus Chrysostomus dicit, eum
esse etiam sordidum. Sic vereor ne maiori parti gentis Chri-
stianæ diabolus visum perturbauerit, mentē obreuerit,
mentem salutem speciat, quos possumus diuino Saluatori
tor est cæcitas, quā quod homines tā præstantia, & eter-
na bona pro tam paruis ac perituis voluptatibus commu-
nent. Admonet nos Spiritus sanctus, dicens: Ne intuearis
vinū quando staueris, cū splēduerit in vitro color eius:
ingreditur blandē, sed in nouissimo mordebit ut coluber,
& neut regulus venena diffundet: id est, ne intuearis di-
gnitates, diuitias & voluptates, quæ sunt in hac vita, quæ
est quasi vitrum, quod tam citō frangitur, & effunditur vi-
16. vocat hic Spiritus sanctus vinū infulum in vitro: vocat ea
vinum, eō quod hominē inebriant, & amentem reddunt.
Ebrus insensatus non sentit quando quis eum deicit, atq;
cū ab alio illudatur: sic etiam auarus, ambitiosus, & in-
mirationes, quibus illam emouit impulsus, & iniurias, ac mur-
ta quasi vinum in vitro, quia omnia hæc in humana vita ni-
giliot quidem. Et quāquam nunc opusum habet colo-
17. plūquam coluoni mor- or, & veluti basiliscus venenum
(ait Spiritus sanctus) nec illa diligatis, ita ut pro eis cæle-
stia amittatis, quia est maxima excrucietas contem-
nere vitrum, id est, finitur vita, & pro tam breuib;
voluptatibus æterna tormenta sustinebris, quare non vult

20 tis, ut cecos vocemus eos, qui hoc non vident? **Ezech. 11.** Deus ad Ezechielem: Fili hominis, in medio domus ex-
sperantis tu habitas, qui oculos habent ad videndum, &
non vident, & aures ad audiendum, & non audiunt, qui
domus exasperatus est. Prouocatores, & irritatores in te
quos facit diabolus linceas ad ea videnda, quae ipse vult ad
verum, quae ad Deum pertinent obsecrat illos, ut nihil penitus
videant. O quam possumus hoc dicere in nostris infidelibus
temporibus, de iis, qui adsunt, & absunt. O Ezechiel
qui habitas in medio gentis cecae, quae habet oculos ad me
21 lum, non verò ad bonum videndum. In tantam excitationem
maledictus Balaam devenit, ut nec viderit, nec intellexerit.
Num. 22. quoddam eius asina vidit. Cum enim vidisset asina stantem, &
gelum concidit sub pedibus sedentis, qui iratus vehemen-
tius exadebat fuisse latera eius. Ita cecus & perditus homo
manet, ut asina, id est, sensualitas rationem doceat ex qua
ratio ipsa non animaduertebat. Epulo, qui quatuor caro
nis satiatur, & ipse incitat propriam carnem, & edit alterum
atque alterum, & stomachus rationem admonet, ea quae
rationem oporteret facere. Desessit saepe numero caro ra-
22 tionem comunefacit, quod, quare tanta? tantus tumultus,
tantus denique ludus? &c. O maximam miserationem
sentit asina ea, quae non sentit Balaam. Aduertit homo
corpus ulterius progredi non posse, & ipsis malis deficiens
tandem ad ludum, tandemque vias praeteriens. &c. **Gen. 27.**
tio verò ita est caeca, ut id non consideret. Cum Iacob
cessit ad patrem suum Isaac, ut fratri suo Esau benedictio-
nem arriperet, dixit Isaac, qui erat cecus, vox quidem
Iacob est, sed manus, manus sunt Esau. In voce dixit
esse Iacob, tangens autem eum, dixit esse Esau, & sic deceptus
23 est, & errauit (quia cecus erat) maiorem fidem adhibere
rudiori sensui, scilicet tactui, quam subtiliori, qui est
audire. Hoc igitur est, quod agitur, quod quotidie
ad audiendum verbum Dei, & audientes, quod
quae auditis (quae sane sufficerent, ut ea infensibiles
des sentirent) hinc exeuntes properatis ad videndam
minam, oculos ad fenestram erigitis, cum mala fami-
ritate commiscemini, & in domum Iudi intratis, &c. **Gen. 27.**
non audistis verbum Dei, non videtis quid vobis dicatur,
modo vos ad aeterna bona mittet, & infinitis vos tollit.

24 tis comminetur? Respondebunt hi, quod haec omnia sunt
verba, & quae dicta sunt, adhuc sunt futura, & tantummodo
audiuntur modo: illa verò, quae ipsi faciunt, sunt quae iam
manibus palpantur, sunt praesentia, quae statim obiectant.
Ah! longè profectò opinione fallimur, fides enim nos
docet meliora esse quae speramus, quam ea, quae vos tan-
gitis. Vos autem ita obsecrati estis, ut rem tam inestimabi-
lem, ut gloriam amittatis, propter res istas tam viles, & si-
ximus) & totus infernus reuoluitur, & cum hoc, omnia si-
dulcissime Iesu animarum nostrarum, amor suauissime,
25 quid his fratribus mens proderunt omnia, quae tu pro eis
passus es, cum ipsi tam caci sint, ut pro breuissima volu-
ptate, & pro minima vilitate omnia effundant, ac di-
strahant? Illumina Deus meus eorum mentes, ipsorum-
que corda mollesceat, atque in eis veritates has impi-
me, ut eas cognoscant, & ad te toto corde conuertantur.
Non solum homines hodie sunt caci, verum etiam sunt
muri, vultis hoc cognoscere? Dicite, ex omnibus, qui
adestis, quot tam confessi essis peccata vestra? Quot ve-
26 confessione, ut ieiunia, elemosinae, ac cetera bona ope-
rata essent? O muri, muri, nescitis enim uti tam facili ac
tanto bono. Praecipiebat Deus ut virgo desponsata, quae in
civitate ab aliquo homine corrupta esset, lapidaretur, &
reddidit rationem, quia non clamauit cum esset in civitate.
Si autem ruri desloraretur, praecipiebat ut homo punire-
tur, non verò virgo: & ratio erat, quia in civitate poterat
27 uti tam bona, ac facili defensione, ut est vociferatio, &
quarrela: ruri verò quamuis clamaret, nullum tamen re-
hantur eo quod noluerit tam excellenti, ac facili defen-
sione uti, ut est loqui in confessione peccatorum suorum
se accusantes. Videntis seminam nuntium in modum Ioh-
thanas eam mutam reddidit, ut ne peccatum quidem, ex
omnibus, quae commisit proferte sciat: sed omnia com-
prehendit, dicens: sic, aut non, si eam confessor interro-
get.

28 get. Videbitis virum urbanum, qui tam perpolitus verba
vitur, sciens urbanitates perpendere secundum hominum
conditiones. Alium dicit illustrem, alium magnificum
alium [vultu merced.] Alium vero [vultu.] Et cum condi-
tetur, videtur stultus, nullum enim verbum scit loqui. Con-
re non dicendum est, quod diabolus te mutum reddiderit.
cum tam inops verborum in te ita necessaria videaris. Cum
igitur fratres mei vobis probaverim tam perspicuum tam-
inbas, quod Sathanas vos cecos, & mutos effecerit, con-
dium est huius morbi, ad hunc celestem medicum con-
fugere, qui (vt dicit D. Ioan. in hoc apparuit filius Dei, &
dissoluit opera diaboli) ad hoc in mundum venit, & quan-
doquidem sunt opera Sathanæ esse vt estis. Deum rogamus
vt ea dissoluat nec verecaminis, ne, vt in vobis opera Sath-
næ dissoluat, id tanta violentia faciat vt vosmetipsos de-
struat, quia ibidem dixit D. Ioan. Et scitis quia ille apparuit
vt peccata tolleret. Nō venit vt adulterum, & latronem tollat
aut homicidam à mundo abstrahat, suspendens eos: hoc
enim exequitur terrestris iustitia, sed venit ad auferendum
iniquitates. O admirabile Dei clementiam! Diabolus in-
iunctus, & virtute pradium suum vellet destruere, cum
capitalis hostis. Deus autē cum sit amicus, tantummodo co-
natur peccatum tollere, non vero peccatorem. Ideo
de eo dixit B. Ioannes Baptista: Ecce Agnus Dei, ecce qui
tolit peccata mundi. Si in imaginē perterritissimam
pictoris manu depictam, litura aut macula aliqua macula
que ea deformet; accipit pictor iustitiam, & deum
ritate sua, non imaginem oblitus, sed liturā auferit. Sic
hic diuinus pictor Iesus Christus, & nō solum à nobis
luna abluat, sed bonum etiam donat. Laudate Deum
omnes, & Paulus) cū gaudio gratias agentes Deo, &
29 tri. Quare? quia eripuit nos de potestate tenebrarum, &
transiit in regnū filij dilectionis sue. O quam suauissime
ha: posset dicere Christus filius Dei: Tu es peccator,
dignus es inferno, sufficit vt re à peccato liberem. Con-
fitemur tibi confite, sed diuina eius misericordia non
contentus est, sed transiit in regnū filij dilectionis sue.
fuit bonum.

Lacrima est mutum, & admutum sunt in hoc. Cum hic bonus
cecus esset, & ludus (vt supra diximus) non dicitur, sed
vultu

vidit, & audiuit, sed quod locutus est. Quid hoc est myste-
rius non aliud est, quam quod voluerit Spiritus sanctus no-
bis significare in hoc, quod vnum ex membris, quo magis
dignatur Maiesiati seruitur, aut quo ipsa magis ostenditur est
lingua. Ideo non tanta mentio fit de visu, & auditu, quam
de loquutione. Et in hoc ostenditur, quod si homo loqui-
tur, vt fas est, inde illi proueniet, quod bene videat, & be-
rogaueit, dicens: Domine labia mea aperies, & os meum
annuntiabit laudem tuam: postea instantissime deprecatur,
dicens: Pone Domine custodiam ori meo. [Ponit
33] & Deo petit vt os suum aperiat: alibi vero, vt illud, elandac-
deprecatur. [Vt punga vna pueria de retortis?] Ostium cir-
cūstantis, &c. Hoc dixit vt ostenderet, quod ex manu
Dei nobis venturum est bene tacere, & bene loqui. Sic re-
loqui, & sic re tacere oportune & sicut decet, donum est
altissimi. Date mihi hominem efficiantur lingue: non vi-
detur nisi horologium perturbatum, quod non sistit vsq;
ad centum. Cum David omnes creaturas ad laudes Domi-
ni inuocauit, nunquam peccatorem inuocauit, sciebat enim,
quod illius causa tota musica dissona futura erat, sciebat enim,
dissonaturus erat, & ita vocauit celos, & terras, &
34 cetera omnia vsque ad dracones, abyssos, omnia posuit in
suo Psal. Laudate &c. Non tamen posuit secleratum, ex
malis enim conscientia non bona exhibunt verba, & quat
diuinam Maiestatem glorificent. Itaque dicens: laudate
Dominam de celis: serpentes & volucres pennate, dra-
cones, & omnes abyssi, tabifica animalia, atque insensibi-
les creaturas hominū multę lingue, & proterue conscien-
tie preposuit. Confundimini ego pudore fratres mei, qui
allueitis mentis, inter, & de proximis vestris detrahe-
re, siquidem tantam volitis infligere alapam Spiritus Sanctus
37 fuit pudore, conuertimini lingue vestras coherete, purifi-
cā in peccatorum vestrorum confessione loquimini.
Nam ex illo fonte vobis medicina dimanabit, qua oculi
vestri clarificentur, auresq; vestre exortentur.

Quidam autem ex eis dixerunt: Hec est, huius principis domus
morum eius, de qua. Et discipulis illis inter se tantam bla-
phemiam

- 36 sphemiam incipit diuinus Dominus rationibus probando illos mendaces esse, & eorū verba lōgē à ratione abesse. *Exod. 34.* ineffabilem vnigeniti filij Dei patiētiā quā in merito dicitur Moyses Dominator Domine Deus misericors & clemens patiens, & multę miserationis. Vbi eum sic patiētem vocat, est in Hebræo verbum quod significat, [*Que tiene las nar. Res largus.*] Quod non est iracundus, nec male moratus, sed mitis, & iniuriarum patiens, & qui nonquam parere desistitur. Tella parua si parū aque, & pauca cicera in eam infundas statim spumabit, & effundetur aqua minimo ignis calore. Torrens paruulus licet parū pluuię statim extra alueū exit. Sed ut Tiberis, aut alius magn⁹ fluius accrescat, & extra alueū erūpat, necesse est multas pluuias p̄cedere. Ita beatus homines corda nostra quasi testas vidue, quę statim superexuberant, & quasi torrentem paruulum, quę statim minima pluuię, & minimo verbo ignominioso, quod nobis dicitur ab aldeo exeunt, quacūq; minima occasione illico irascimur, & velut furiosi concitamus. Deus est fluius infinitę aque, nō exit ab alueo propter scelera nostra, licet maximę sint iniurię, quas cōtra illū cōmittimus, tamen ad eum possumus accedere, quāuis eum offendimus, non enim illum perturbatum inueniemus. *Exod. 38.* Ecce quanta māluerudine conetur, hos pessimos calumniatores veritatis iter demonstrare, quāuis tantā in illū calumniam protēbant.

Est autem valde notādam, quod cum ij verbis blasphemarent, dicit Evangelium: *Pr. vidit cogitationes eorum &c.* Domine, hi pessimi verbis te vituperāt & blasphemāt, quare tu de eorum cordibus conquereris, quare tu solus intelligis nihili aestimas verba, quę tibi dicunt, & dolēs propter eorū cogitationes, quas nemo pręter te cognoscit? In hoc cernitur Domini nostri Iesu Christi probitas, quia cum accernitur, quem Pharisei ex illis verbis intendebant, esset populi decipere, & illam persuasionem, ac fidem ab eorū animis auferre, quā de diuino Salvatore habere incipiebant, multo maiori iniuriā afficiebatur & plus dolebat mala, quę populo volebant inferre, quā iniuriā suam sentiebant, magis dolebat vidē, quod populo officerent peruerterent eum, & auferētes cognitionem illam, quā iam cōceperant, quā quod ipse iniuriā pareretur. O ineffabilem Dei patiens

tatem! quis tibi non seruiet? Et quis tui amore nō capietur? *40* [*Quien no se pierde por tu amor.*] Hic est, (fratres mei,) Dominus, quem offendimus, & quem despiciamus, atque eum pro minimis rebus commutamus, cū ipse sit Deus, & tā amicus ostēderet, ut significet, se magis dolere peccata nostra, propter incommodum, quod peccatori afferunt, quā quod ipsemet offēdatur. Cū Hebræi maximum illud *Exod. 32.* idololatricę insultum perpetrassent, orāte Moysē pro illis, dicitur, quod placatus est Dominus, ne faceret malum, cū Moysēs descenderet aduersus populum suum, & tamen, *41* nulla illorum gladio irrueret. Conciderunt illa die viginti tria milia, quia eos pudore nudatos, ac proteruos li essent. Atque totum hoc supplicium sumptum est, ne gnopere sentit, & non tam considerat peccata iam commissa, quā duriciem illorum, ac incommodum, quod ipsa proteruitas aliis proximis potest asferre.

Probante Domino nostro Iesu Christo innocentiam suā *42* optimis rationibus, surrexit de medio quardam mulier & cepit exclamare dicens: *Beatus venter &c.* Inter tot homines, ac legis peritos, & ubi tor de Deo detraherem defenderet. Obstupendum est videre, quā paucissimi sint, qui modo Deum laudēt, & ei seruiant, atque illius præstantioribus ac nobilioribus sæculi. In Exodo dicitur, *Exod. 1.* *43* quod cū tyrannus ille Rex Aegypti imperasset, ut Hebræos sui persequerentur, ac in eos tantam tyrannidem tem obstetices Deum &c. Ille mulierculę fuerunt Aegyptiorum regio essent, nullus enim tor potentes, & literati in cōsideret, sed omnes eius tyrānicis institutis obediebant cōtra timētes hinc tyrannico, & atroci præcepto obtemperant doctore, naturali tantum lumine cognouerunt maius supplicium esse præparatum, ac Deum timuerunt

- 44 nos autem tam docti, tamque admoniti, atque tot comminationibus impulsii nihil timemus. O maximam infelicitatem! O terribilem cecitatem! Ad illorum, ac nostram confusionem mentio facta est de illis mulieribus, quæ profecto non absque præmio manserunt, ibidem namque legitur, quod benefecit Deus obstetricibus his. Nulli autem bonum, quod sit expers præmij. In omni enim gente, qui timet Deum, & operatur iustitiam acceptus est illi. Et ibi dicitur, & quia timuerunt obstetrices Deum, ædificauit eis domos. Et Hierem. dicit de iustis, quod ædificabuntur in medio populi Dei, id est, exaltabuntur, & conseruantur. Ita hic intelligunt nonnulli, ædificauit eis, id est, suscepit eas prosperauit eas, exaltauit, & benefecit. Sed, secundum sanctum Gregorium ædificauit eis domos, id est, dedit illis gratiam & virtutes, quibus ad æternas illas mansiones perueniant. Et de quibus Ioannes, In domo patris mei mansiones multe sunt. Ut cognoscatis, quam gratus sit Deus, & quomodo, secundum sanctum Gregorium, eas illuminauerunt, cum gentiles essent ut in salutis via ambularent. Curemus ergo pro huius tam grati Dei honore pugnare, ipse enim nobis liberalissimè persoluit: hic nobis concedens gratiam, & in futuro donans gloriam sempiternam. Ad quæ nos perducit Iesus Mariz filius, qui cum patre, & Sancto Spiritu uiuit, & regnat in sempiterna seculorum secula. Amen.

FERIA II. POST DOMINICAM III.
IN QUADRAGESIMA.

Quanta audimus facta Capharnaum, fac & hic in patria tua etc. Lvc. 4.

- 1 **P**REDICANS Christus Redemptor noster in Nazareth, ubi educatus fuerat, infans, & ac iuuentutis suæ annos duxerat, in eadem sermocinatione dixit Phariseis, ac eorum, qui aderant: utique dicitis mihi: medicus cura teipsum, cum omnium corda, ac intentiones cognosceret, dixit utique dicitis, &c. Qui mirus est lusor pilæ, cum pilas in aere colligit, antequam per terram serpare. Sic Christus

Simile.

Christus Dominus noster antequam homines loqueretur, iam ipse perspiciebat, quid in animis haberet. Pilas in aere colligebat. Nos, qui sumus confessarii quando possumus pilam captare, iam venit obrepens, & quasi viablata. Nullus est enim, qui pilam bene iaciat. Non est, qui per catoni confiteatur, ut debet. Et sic, ut Hispanice dicimus. [Vamos tirando los pecados por vuestro.] Sicut ignari lusores, qui pilas obrepunt. Solus Dominus, ut verus Deus sciebat pilas in aere colligere, sciebat cognoscere, quid homines in corde suo cogitarent, antequam illo ore proficeret, & ita locutus est iuxta horum cogitationem, quod enim ipsi magnopere desiderabant erat, ut in patria sua ea miracula faceret, quæ alibi operabatur. Et dicere cura teipsum, significat idem, quod cura nos, qui vnum sumus tecum, quod ex tua patria sumus. Hic libentissimè dicunt, se vnum esse cum Iesu Christo, ut ab ipso beneficia acciperent, at verò in laboribus solum illum deseruunt. Ut ipse conqueritur per David dicens: confeceret me. Sicut cum aliquis præficeret episcopus, aut in aliam dignitatis gradum effertur. [De cada rincón le salen mil parientes.] Si verò sit pauper, ipsimet fratres eius eum abnegant fratrem.

Atque idem Dominus, qui quæstionem eorum nomine, & secundum eorum voluntatem proposuit, eis respondet: *Ante dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua.* In quibus verbis eis ostendit, quod quia illum non honorabant, nolebat inter eos miracula facere. Sancti super hoc verbum maximè faciunt exaggerationem, & maximè perpendunt, quod cum Christus Redemptor noster esset, qui in toto terrarum orbe sunt, fuerunt, & futuri sunt, quam terrestrium rerum omnium contemptum, tam veritatem suam nollet miracula facere, nec inter ciues suos habitadigia faciebat, vbi colebatur & magnè estimabatur, cum omnes sancti, & eius serui contrarium facerent: qui non solum contumari, verum ne ingredi quidem volebat, vbi

Psal. 141.
Simile.

4

5

- 6 honorabatur. Si ergo vermiculi hoc faciebant, quanto re-
ctius esset, ut diuinus Magister idem faceret, ut eius exem-
plum omnes imitarentur. Ita cupidus honoris erat. Profe-
cto si perspicua oculorum acie rem hanc intueamur, inno-
niamus, quod in ea singulare in nos contulit beneficium,
admirabilemque nos erudit doctrinam. Non erat audis
seculorum honorum humillimus Iesus. Sed potius mirum
in modum eos contempnit, & conculcavit: nec ciuitatem
illam relinquebat, eo quod ipse negligeretur, ad hoc
namque in mundum venerat, ut pro nobis contumeli-
as pateretur, ut eius nomine prophetauerat Dauid, dicē-
tis: Ego sum vermis, & non homo, opprobrium hominum, &
abieccio plebis. O superne mundi Redemptor, Deus in-
finite, atque homo vere, quare dicis Domine, te non esse
hominem? Et quid mirum, quod fuerint heretici, qui ex-
xerint te non esse hominem verum, cum tu idem ore tuo
fatearis? Ah! non id intelligitis. Vult dicere, se non esse
hominem sicut solent esse seculares homines. Dicitur illi
ignominiosum verbum, statim gladiū euaginat, ac dicens
mediam abscondit faciem. Et dicitur: O sicut vir hoc fecit.
8 [O que lo hiza como hombre.] Certē maximum est menda-
cium, non enim ut homo fecit, sed ut iumentum, quod pas-
sione, non verō ratione ducitur, & in eum calces tollit,
qui illud percutit. Non sum ego (inquit sanctissimus Re-
demptor) talis homo, mille enim iniurie mihi facte sunt,
& omnes patientissime toleravi. Sum sicut vermis qui
præterit viam sine tumultu, quem pastor, & aquarius con-
terit, & omnes cōculcant, & de nemine queritur. Quis
quam vermem queri vidit? O fili æterni Dei quā quæ-
sit, & sine strepitu mundum hunc præteristi, obrepisti.
9 2. cut vermis prostrato humi pectore, triginta tres annos el-
tota egestate ducens, ab omnibus malis conculcatus: nec
tamen vnquam conquestus es. Ideo ait Dauid, te esse ver-
mem, & non hominem, sicut homines huius seculi. Ideo
non contentus est hic diuinus Dominus, vermis appellari
sed addidit dicens: Opprobrium hominum, & abieccio ple-
bis. O res mirabilia, quum enim tu Domine sis omnium ho-
minū decus, & splendor (nam maior gloria nostra hæc est,
te hominem factum fuisse) & tamen dicis te opprobrium
esse hominum, significat his verbis, quod contumelia, &
oppo-

opprobria, quæ inter omnes homines diuisa sunt, omnia
cumulari sunt, & simul in se deueniunt, atque ea omnia li-
berissime propter nos suscepit. Et cum hoc ita sit, non li-
culabat facere miracula in patria sua, eo quod non hono-
raretur ab illis, sed voluit se ita durum ei, quod illos ostēdere,
ut auctoritatem conferret predicatoribus Evangelicis, quos
noluit contemni, & parui fieri, neglecta enim persona, ab-
icitur etiam & doctrina. In quo nobis exemplum præbet
quantum debeamus curare, ipsi qui Evangelium, & Dei di-
mationem, solummodo propter communem, non autem
propter nostram utilitatem peculiarem, considerantes fru-
ctum, quem auditores ex doctrina percipient, si bene exi-
stint de predicatoribus, sique predicationi fidem adhibeat.
Hanc opinionem cupiebat noster diuinus Magister, ut ho-
mines de seipso haberet propter commodum, quod ex eo
illis subsequeretur, non verō, quod vellet honorari. Imò in
hoc an- em sui maxime ostēdit, quod libenter igno-
niamus pro nobis tulerit, quod est plus, quā mori. Nam re-
ponit: honorem verō nemo est, qui pro altero velit in dis-
rem pro se offerret, inimicitias cum illo cōtraheret. Quid
honorē meū tu pertinges? filius autem Dei nō vitā modo
pro nobis obtulit, verū & honorē etiam amisit. S. Marcus
virtutem vllam facere &c. Non dicit ipsum noluisse, sed
omnipotentem non potuisse ibi miraculum vllum facere.
O rem stupēdam! Non potuit in patria sua id facere, quod
tories in alienis fecerat.

Redditur etiam altera ratio vltra supradictam, scilicet,
quod Deus non facit miraculum in fauorem peccati. Vel-
let Nazareni, ut ad honorem patrie suæ conuocaretur il-
le medicus ille tam singularis, & ex omnibus nationibus
concursum, multi cibi illic venundarentur, nam sic omnes
illi mercatores essent, & stabularij fierent, & ita Domini
miracula in fauorem crumēnarū suarū essent, & sic vo-
lebāt ut celestis gratia temporalibus bonis videretur, quod
erat pessimum desiderium, cui impossibile erat Deum fa-
cisse

- 14 tisfacere. O quantum super hoc poterat hic reprehendi. Et quod iam nulla sit in Ecclesia Dei peregrinatio: nec factorum inuocatio, quæ in nudinas non versa fuerit, appropinquare ad eam quadraginta vadunt, triginta & novem vultus vendendum, & negociandum cupiditatibus suis commoti: & cum peregrinationes die festo fiant, plurimi non ingrediuntur in templum, nec rem sacram audiunt, & ita deorum suas reuertuntur, non solum absque merito, sed peccatis suis, illic commiserunt onerari. O terribilem hominum peruersitatem, quæ omne bonum in malum commutauit. Hinc etiam alia singularis doctrina elicitur: quod quemadmodum homines Dei gratia, & propria humilitate, & obedientia, apti, & digni efficiuntur, petendi à Deo beneficia, & præstantiora consequendi, quam ipsi postulant, ut significauit S. Paulus, dicens. Flecto genua mea ad patrem domini nostri Iesu Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei, etiam, qui potes est omnia facere superabundantius, quam petimus, aut intelligimus, sed in eo, quod hæc beneficia conferre in eos, qui supradicto modo dispositi sunt. Sic per culpam redduntur homines indigni petendi, & accipiendi, ut dicit Deus per Esaiam, cum multiplicaueritis orationem non exaudiam: manus enim vestre sanguine plene sunt. Et ratio est, quia peccatum non solum animam occidit, sed aliquo modo Dei mores & ingenium permutat, non in se sed in suis effectibus. Deus enim, secundum suam infinitam probitatem de se nunquam inexorabilis, sed facilis ad audiendum, & concedendum peccata autem misericordie eius effectum impediunt. Quapropter Hier. dixit: nos inique egimus & ad irascendum provocauimus, ideo tu inexorabilis es. Tales erant Nazareni infelices, ideo Dominum inexorabilem inuenerunt. Qui rursum domum construit ubi eam sol circumdat, in eam undique reuerberatur, quod domus in intus obscura, merito illi dicere potestis, Tu es in culpa, enim aperuisses magnas fenestras domui istæ, ingrederetur sol splendor, qui eam illuminaret, siquidem ibi erat, qui tibi impedimento esse posset. Est Deus sol illuminatoris, & claritatis, quantum est ex se, paratus est ad illuminandum, & calefaciendum, atque omnibus faciendum, sed ab eius manu beneficia non accipitis vobis culpam

huit, qui amplas fenestras non aperitis. Edite maxima spirita, magnam lachrymarum copiam effundite, curate optima desideria habere, expedit cor intus, & omnibus vanis affectibus illud purgate: hoc est enim amplas fenestras aperite, & Dei beneficiis aditum patefacere, eiusque gratiam desiderare, quæ nunquam deest ipsi, qui ad eam accipiendam disponuntur. Idcirco S. Paulus dixit: Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum, contemplantur ne quis desit gratia Dei. O quam admirabilis sententia, quam excellens admonitio omnibus proximis, & eis in omnibus rebus bonum exemplum ostendentes consideremus, & diligenter contemplantur, ne forte propter harum rerum defectum, gratia Dei deficiat, eo quod in nobis spirituale progressum non sentiamus. Sed dicit Apostolus, quod unusquisque sollicitus sit, & videat ne ipse desit gratia Dei: in quo significat, nos dicatur, clara est, quæ nunquam marcescit sapientia, facit concupiscunt, ut illis se prior ostendat, qui de luce vigiliis suis inueniet. Si quis diluculo eam quaerit, non multos labores patietur ut inueniat, ad osium enim suum eam sedentem reperiet expectantem, ut desiderio saltem exeamus nostram venit. Non deesset Deus his in eorum necessitatibus subleuandis, beneficiisque conferendis, sicut fasset. Ad hoc propositum dicebat sanctus quidam ordinis nostri, qui dicebatur frater Aegydius, de gratia, quam homo accepit, & quam non accepit redditurus est rationem in conspectu Dei. De ea quam accepit, nisi ea bene vultus fuerit: Deus enim paratissimus erat, ut eam conferret. Cum igitur hoc ita sit, quid erit de nobis peccatoribus in illa hora, si quidem tam paratam dispositionem habuimus, & tam nequam male accepta gratia, si sumus? Miratur unusquisque magnum in finem suum, & animaduertat quantum sibi desit ad hoc

30 hanc charitatem, quam in me fecisti, multum enim tibi pro ea debeo, Quid dicitis ad hoc? quare non confundimur videntes, quod post correctionem, quasi viperæ venenum conspuentes remanetis sicut remanserunt hi Nazareni, et bonum Iesum, qui pestilentissimo furore concitati, eiecerunt eum extra civitatem, & in excelsi montis cacumine detulerunt, ut illum precipitaret. Ecce quas ei gratias agerent propter predicationem. Liberet me Deus à tali ira, in quem? aut quare? Plerumque ira animam torquet, & eam facit insanire, illam obsecrat, & in nullo insania non dicit. Quo furore cruciabatur anima Saulis cum ab ipso vilo iure, aut ratione lacerari iussit septuaginta sacerdotes Domini sacrosanctis vestibus indutos: & hac immanitate insatiatus, everti imperavit civitatem sacerdotum absque culpa, & quod nulli aetati, aut conditioni parceretur, homines, mulieres, pueri interficerentur, & (quod plus est) ab eis, nos, boues, & cetera iumenta concidi iussit. Quo furore dicitur mihi, interius concitabatur, qui omni humanitate nudatus, bellus ipsi erat immanior? effectus quasi diaboli, qui omnia destruere cupiebat. Non videtur vobis hoc stupendum? quod talem stragem faceret, solum propter hoc quod sacerdotes receperant ibi David, quem ipse in testimo odio persequabatur? Adhuc esset factum eius culpabilius, si hoc faceret, & crudelitatem hanc exerceret contra illos sacerdotes, quod eum necessario correxissent, & pie admonuissent. Ex quo intelligitis, quod culpabilior est omnibus furoribus est ille, qui habetur contra eum, qui nos nostrae vult moderi. Beati imites, qui similem iram, & omnes effrenatos furores summa animi contentione fugiunt, atque ideo letam, & pacatam vitam degunt, ut ait David, dicens, mansueti autem hereditabunt terram, & delebuntur in multitudine pacis.

Iesus autem transiens per medium illorum ibat. O benedictus talis Deus, glorificatus talis Dominus, & superexaltatus sit tanta patientia. Videte quam libere tantam iniuriam tulerit, tam mihi animo per medium illorum praeterire, & cum illos statim illic posset subvertere eos impio deservit. O quam merito B. Paulus ad Hebræos dicitur.

Hebr. 12. Recognite eum, qui talem sustinuit à peccatoribus insultum semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris.

vestris deficientes: nondum enim usque ad sanguinem restitistis aduersus peccatum repugnantes. Maxima significatione dicitur Recognite, posset enim dicere: cogitate, ut nos commonefaciat, quod iterum, atque iterum hoc negotium à nobis tractari oportet, mane & vespere, in prandio, & cena & tota denique vita, in cogitando, & recogitando exemplum quod nobis dedit, traducenda est. Etiam maxima Emphasi dicit: eum, Quem? Non anima quantumcumque velit possit intra se evolvere, & ei liceat in pelago infinitatis Dei submergi. Potestis eum 35 Potestis Deum pariter & hominem cognare. Illud: eum, est abyssus perfectionum. Et ita consumpta tota vita, & etiam mille seculorum tempore in agendo, de eo, qui patiebatur, nunquam tamen ad littus huius pelagi pervenimus. In hunc ergo tantum Dominum, atque in eius passionem oculos coniciamus, ut ab eo patientiam addiscamus. Licet enim illum nobis pater eternus in Magistrum, & ducem dederit, quem sequeremur, ut dicit per Etiam de Sanctus Paulus ad Rom. docere voluit cum dixerit, inducendum alterius facta, & ei multum assimilatur, dicitur, quod induerit eum. Et ita dicitur de malo. [Sedior tiene et demoratur, & repraesentat. Sic dicit Beatus Paulus, induimini in Iesum Christum, ita ut illum in omnibus imitemini in spiritu, & proficiendi zelo, in sermone, in misericordia &c. Sed oportet nos imitari est patientia, & mansuetudo etiam: ut 37 idem Dominus peculiariter docuit dicens: Discite à me quia mitis sum &c. Quæsit anima quædam devota ab hoc dicit, eo quod pro illo passus fuisset Cui respondit Dominus. Scito quod ministri atrocitatis, manus, pedes & omnia vincire potuerunt. Ego tamen ita eam colligavi, ut ne verbum quidem iracundie, aut scandali dixerim, aut quod aliquem læderem, & omnia verba mea plena erant amoris, ac

34

35

Esai. 55.
Rom. 15.
36

Matth. 11

§8 patientiæ. Cū igitur homo incommodis arque contumeliis alligatus, linguam suam patientia vinxerit malum pro malo non respondens, tunc mihi seruit, & magnopere placet. & hoc quodammodo contentus sum pro omnibus quæ pro illo perpessus sum, & tacui. O profundam, & admirabilem sententiam! beata anima, quæ illam seruauit, per illam enim diuinam gratiam adipiscetur, & postea futuro cælestem gloriam consequetur. Ad quam nos perducatur &c. Amen.

FERIA. III. POST DOMINICAM III.
IN QUADRAGESIMA.

Si peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te & ipsum solum. MATTH. 18.

§1 **S**I PECCAVERIT in te, id est, contra te. Hic est legitimus sensus sententiæ, quæ Dominus dixit Sancto Petro. Et hoc patet, quæ peracta hac doctrina, quæ diuinus Magister docuit, cum interrogauit Sanctus Petrus, & dicens: Domine quotiens peccabit in me frater meus, & dimittas eumque septies? Arbitratus est Diuus Petrus, quod multū se extenderat. [Que aua tirado la barra todo lo posible.] Et profecto secundum quod modō facimus, latius extendit. Nam tu quando tibi illata est iniuria, & absidam præcibus rogatus ei dimittis qui eā tibi fecit, statim dicis: [Esta y no mas, luego lleuo al suelo, tu somera es vna cosa de charidad.] Et iuxta hoc satis multum erat, quod dicebat Sanctus Petrus interrogans vtrum septies dimissurus esset. Sed tamen modicum adhuc dixit secundum quod vera charitas exposcit, & sic illi respondit Dominus. Non dico tibi septies sed vsque septuagies septies. Et statim proposuit parabolam regis qui dimisit septem millia talentorum, quæ quidam homo ei debebat, quod confirmat hoc quod supra diximus.

§3 Hoc, quod Dominus respondit questionī Diui Petri est maxima consolationis peccatoribus, in quo dicit, vt ignoret, quotiescunque offensus fuerit absque vlla taxi & moderamine, tibi enim certū p̄ incerto numero posuit. Vnde confunditur

confunditur illud, quod nonnulli dixerūt, certū quēdam, ac determinatum esse numerum peccatorum, quæ Deus solet dimittere, & extra illum numerum non dimittit. Si enim nos cum tam parum charitatis habeamus obligat Deus vt milles & milles & sine taxi ignoremus nostris proximis? quanto minus eius misericordia habebit taxim erga nos, cum eius benignitas sit infinita, nostra autem ita sit acta, & modica. Per Sanctum Lucam exaggerauit diuinus Magister hanc ponderationem dicens: Attendite vobis, si peccauerit in te frater tuus increpa illū, & si penitentiam egerit dimitte illi, & si septies in die peccauerit in te, & septies in die conuersus fuerit ad te dicens: Pœnitet me: dimitte illi. Si ergo tam amplam vult bonus fœsus esse nostram misericordiam erga proximos, quomodo erit acta eius infinita clementia in nos? O diuinam aditus spei nobis hic aperitur si velimus nos disponere. Ita difficile visum est sanctis Apostolis toties ignorare, vt suam cælestem Magistrum orauerint dicētes: Adauge nobis fidem. Videntur enim nobis modicam fidem habere ad rem tam arduam. Ridiculum enim videtur toties in die ire, & redire, ad deposcendam veniam: videtur qui hoc facit, significare se non intrinsecum & ex animo dolorem habere, cum toties culpam repetat. Qui autem optime noſcit humanam naturam sicut nouit is, qui eam condidit (in aliquibus præcipue) non admirabitur, cum toties aliquem videat incidere, & surgere, & reincidere, Ipse cognouit figmentum nostrum recordatus est quomodo pulvis sumus. Pulvis minimo quodam statu euoluitur, & euanesceat. Sic miserum hominem quæcunque miseria occasio facit incidere. Idcirco sapiens dixit: Ne inquietemur & queramus iniquitatem in domo iusti, neque vastes requiem eius: septies enim in die cader iustus, & resurget. Impij autem conuertent in malum. Hoc dicit interesse inter iustum & peccatorem. Et vocat hic iustum, aut eum qui iustus est secundum diuinam prædestinationem, aut eum qui ad præsens vult esse iustus, & Deo seruire desiderat. Et hic est eius finis iam cadendo, iam surgendo. Nam & in Philosophia, & in theologia actus & agens à fine quem experitur nomen sibi vendicant. Et dicit: Ne insidieris in-

Luc. 17.

Psal. 102.

Prov. 24.

8 flo, quem semel vidisti in peccatū labi, vt videas si iterum
labitur, nec in domo eius peccatum inquiras: ac si dicat
quia peccatum ibi non commoratur, iam eum penitebit
septies enim in die cadet iustus, & resurget. Mali autem
præfati, qui ex animo sunt peccatores, pernitent, & sponte
sua ad malū properant, & in eo pertinaciter insistant. Si ergo
Deus mihi præcipit, vt septies in die ignoscā si toties
iniuria affectus fuero cum sim vermiculus tam arcti cor-
dis, vt vix contumeliosum vnum verbum possit capere
quid de illa infinita nobilitate incomprehensibilis cogi-
9 Dei immensa benignitate pleni potest sperari: O peccato-
res si velleris hac pissima doctrina uti, & amodo peccato-
rū vestrorū medicinā inquirere inciperetis. Aduertite fra-
tres quod licet nūc Deus passim, & singulis horis diuinitu-
trāfacta tamē hac occasione præsentis vitæ, nō prodere vo-
bis immensas misericordiae eius ad veniā consequendam.
At ergo summus Magister mūdi: Si peccauerit in te pe-
ccator tuus, vade & corripe eum &c. O quomodo declarat
hic euangelicæ legis sinceritas, cum tibi, & vnicuique per-
cipiatur, vt cum iniuriam accipis ita doleas peccatū quod
10 proximus tuus commisit, faciens tibi hanc iniuriam, vt
maiorem eam habeas auferendi cum ab illo peccato-
Ephef. 5. quam de iniuria tibi illata. Sanctus Paulus ad Ephesios
dicit: Imitatores Dei estote sicut filij charissimi; & amori-
late in dilectione sicut & Christus dilexit nos tradit se
metipsum pro nobis Vnum in quo præcipue debemus
Deum imitari, & amoris excellentiam ostendere est hoc
quod hic nobis præcipitur: hoc est enim vnum ex opor-
tibus in quo maxime declarat suū erga homines amorē
quod cum in se peccatur videtur magis sentire & dolere
11 diuinum, quod sibi peccator infert, quam iniuriā quam sua
Māiestati facit. Hoc significat illud, quod dixit per Esaiā
Esai. 1. quiesce agere peruerse &c. Quemadmodum si quis ma-
Simile ximo impetu aliquem flagellis cederet, & percutitū
gis doleret, quod percutiens nimis fangatur percutiē-
quam quod ipse illius ictos ferret, atq; illi maxime amorē
visceribus diceret: Ne tantum fatigeris, quiesce, quiesce
paululum. O ineffabilem Dei pietatē: quid dici poterat
quod melius eius clementiam ostenderet: nam cum pec-
cator Deum percutit tanto agone se fatigans in executione
de id

tione suarū cupiditatum & effrenati appetitus, odij, & 12
ambitionis; Deus ad eius cor loquitur dicens, præ nimia
eius compassione: Quiesce, quiesce agere peruerse. Quie-
sce, quiesce peccator ne adeo fatigeris malē operando. Et
quia hoc omnibus dicit, loquitur hic Esaias generaliter
dicens: Quiescite agere peruerse. Et maximo dolore
conquerens prosequitur: quomodo facta est interitrix ci-
uitas fidelis &c. Non consolabor super hostibus meis, &
vindicare de inimicis meis; & cōuertam manum meam
ad te, & excoquam ad purum scōriam tuam. Videte quo-
modo declarat dominus in his verbis, quod quamquam
dolet peccatores puniens, eos tamen quasi aurū in ignem
tribulationū immittit, vt eos à peccatorum labe purificet.
Atque in hoc præsertim vult vt nos illum imitemur, ita
proximos nostros diligentes, vt propriarū iniuriarū
obliui, diligentissime rationes, & modos queramus, qui-
bus eos à peccatis auferamus; quæ commiserunt, cum
nobis iniuriam fecerunt.

Hinc inferunt correctionem fraternam esse de iure di-
uino. Nam si Dominus nobis iubet, vt eos, qui in nos pec-
cauerint corrigamus, & eos à peccato tollere curemus,
quanto magis volet, vt medicinam curemus illis præstare,
14 qui in alia mortalia peccata inciderint, quæ in nostrum in-
commodum non redundant. Atque etiam dico, quod cor-
rectio fraterna non solum est de iure diuino positio, ve-
rum etiam de iure diuino naturali. Quia oblique eo, quod
Deus cum nobis commendat in Evangelio, naturalis
quo deficit, & ei remedium debemus cohortari, id in
est peccatum mortale. Præcipiebat Deus, vt cortine tem-
pli talis essent forma, & ita essent dispositæ, vt altera alte-
ram ad se alliceret, significans hanc charitatem, quam in-
ter fideles esse oportet. Quod alteri alteros debet allice-
re, & ad diuinæ Māiestatis seruitutem attrahere. Maxi-
mū curam habet aurifex colligendi immunditias do-
mini fuz, quia vt illud, quod præ manibus fert, est aurum,
& argentum, quod non passim neque in quolibet angulo
reperitur, atque huius plurima illi fragmenta à manibus
excidunt: omnia cum stercore colligit, ac in ignem co-
necit, atque inde aurum, quod in eo latet iam igne pur-
gatum

Exod. 26.

15

Simile

- 16 gatum abstrahit. Considerans Deus noster nos esse aurum
inestimabilis pretij, & ab eius manibus in immunditias pec-
catorum excidisse; voluit ut hæc omnia in ignem charita-
tis proximi deuenirent, ut ibi admonitione, & mini con-
fectione purgentur, & peccati scoria consumatur: Chri-
stianisque purgatus ac mundus maneat, ut par est. Cum
Sanctus Ioseph dimisit ab Aegypto fratres suos, ut pe-
trem accersirer, dixit eis: Ne irascimini in via. Eis magni-
ficere commendauit in via irascere. Ne irascimini
(inquit) nec inter vos contendatis, cum enim docatis alios
Gen. 45. nos, quæ sunt iumenta debilia, si alter in alterum tran-
sellis, quando alii in via ceciderint, non erit qui vocatus
erit ut eos suscitatis. Omnes fratres sumus. Omnes fra-
tres estis (nobis dicit bonus Iesus) omnes in via cæci an-
ticipamus. Vtinam illuc perueniamus. Deserimus indecili
iumenta, quæ sunt hi alii, id est, corpora nostra, quæ in
Simile. quolibet luto in quolibet difficili transiunt, & occasione ad
legis onere incidunt. Ut alter alterum possimus suscitare
inuicem nos oportet diligentissime amari: enim sum dis-
cordia inter nos, alter alterius vicem non dolobit, licet lo-
18 sos nos esse animaduertamus.
- Ante quam Dominus hæc verba per Sanctum Lucam
diceret, dixit: Attendite vobis. [Mirat per vos uos.] No-
tabile quidem fuit quod illis tunc temporis hoc diceret.
Fuit certe ut ostenderet, quod qui alterum correcturus est,
Simile. prius seipsum corrigat, oportet. Qui vult dare buccellam
cibi delicatissimi agro, quem ipsi horrendissimum esse
scit, ita perpolit & mundum eum condit, ut illum vix vide-
tur attingere. Quid ergo placitum difficilius, quam qui in
19 mortali peccato commoratur? cui nec facrum, nec pra-
dicatio, nec diuina res placeant, omnia illi horribilia & de-
testabilia videntur. Omnia enim abominata est anima co-
rum. Ut ergo sanctæ admonitionis & correctionis efficaciam
percipiat, necesse est, ut summa puritate, & delicatissime
condita sit, scilicet, summa puritate conscientie, & exten-
sionis vite. Atque ideo eis dixit: Attendite vobis.
Marc. 6. Dominus Iesus discipulis suis, ut irent in vniuersum mun-
dum, & ubi non reciperentur, excuterent puluerem de
pedibus suis in testimonium illis. Hæc enim pulueris ex-
cussio de vobis in die iudicii contra illos testimonium por-
hibebit.

hibebit. Audite confessarii, gubernatores, patres fami-
lias, prelati, quam arbitramini esse causam, quare cum
mandetis, & remandetis, arguat, & redarguat, nihil
tamien eorum sit, nec peccatis medicina adhibetur: quia
non excutitis puluerem de pedibus vestris. O quod re-
perunt, cum ipsi tam sancti & mundi essent, ut ne pulue-
re quidem affectus suos inquinatos haberent. Hoc
enim significabat materialis pulueris excussio, & quod
homines tales non receperint hoc eorum culpam granio-
rem redderet. Excutite, excutite puluerem, quod si tunc do-
ctrinam vestram non acceperint, hæc pulueris excussio,
21 hæc sinceritas vestra de vobis testimonium perhibebit con-
tra illos in die iudicii, ad maiorem coronam vestram, & il-
lorum confusionem. Cum puritate conscientie simul re-
quitur maxima prudentia, summa mansuetudo & benigni-
tas in corrigendo. Sic docet Sanctus Paulus, dicens: Fratres,
si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spi-
rituales estis huiusmodi instruere in spiritu lenitatis, consi-
derans teipsum, ne & tu tenteris. Primum dicit: Vos
eum esse oportet, qui alterum reprehendit, si vult sua cor-
22 rectione aliquid proficere. Secundo debet esse in spiritu le-
nitatis, & mansuetudinis, non vero cum tonitruis & fulgo-
ribus, quæ peccatorem deterrant, & exasperent. Qui vult
Simile. vitrea abluit, magnam habet rationem ne illa nimis ma-
nibus perfringatur, forte frangantur. Sumus omnes tam
vitrei, & fragiles, ut minori asperitate, qua nobis quis lo-
quitur, frangamur, & impatientia lacrimemus. Idcirco dicit,
Consideret unusquisque semetipsum, & videat qualiter
teipsum possit incidere. Cum prudentia ingrediendum
23 Deus testis est, quod me nihil liceat, pauca tibi dicam.
Dei, & zelus boni tui Optime intelligo, te tanquam homi-
nem hoc, & hoc fecisse, non demiro: sumus enim debiles,
& tot sunt occasionis, & laquei, ut magis admiretur quod
frequentius non incidamus: sed non est consentaneum,
ut ne semper commoremur, sed remedium queramus.
Considera Deum tam bonum esse, ut plus moris tu in
p. + peten

- 24 petendo ab illo veniam ex toto corde tuo, quam ipse in
parendo tibi. Per viscera huius piissimi Domini, qui pro
nobis crucifixus est, te rogo, ut siquidem ipse tam liberalis
est, curemus ut eius liberalitas nobis prosit. Ego gaudebo
quod si tu me videris in simili, aut alio peccato me com-
mencias, & ut surgam manum mihi porrigas. Bonum est
hoc frater, optimam rationem cepisti, ut istius anime mo-
dereris. Ut Sanctus Eusebius defuncto vitam restitueret, in-
venit se super eum, & calefacta est caro pueri, quia appli-
cavit se mortuo, à morte surrexit: sic oportet corrigentem
mortuo peccatori adquare, & applicari in culpa, ostendens
se tam debilem, & miserum esse, ut ipse peccator est, & in
eadem se, & multo maiora peccata habi posse.

Dicit vltimus sanctum Evangelium. Si te audieris, &
tu eris frater tuum. Ex hoc verbo infertur, quod correctio
fraterna debet esse de peccato mortali, vel veniali pecca-
to, quia dicitur: Lucratus es frater tuum. Ergo peccatum
erat ergo propter aliquod peccatum mortale: solummodo
enim peccatum mortale animam perdit. Gerson agens
de correctione fraterna, assignat condiciones requiritas
ut proximum corripere teneamur: & vna ex precipuis ac-

- 26 quod corripiens certam habeat cognitionem peccati, non
vero dubiam, & ex suspitione dimittentem. Tertia est,
quod nemo alius tam deceter eum possit corrigere, quam
tu. Nam si alij tam boni, ut tu, aut meliores te, peccatum
videant, aut eius praelatus: probabiliter potes credere, quod
aliquis horum illum corrigit. Si tamen certus sis quod
omnes eum deserunt, licet illum sciant, non ideo excusa-
beris, sed illum debes corrigere. His conditionibus aliam
addit: quod si sit spes emendare, si à te corripitur: quod
27 si speretur non teneris eum corripere. In hoc casu reme-
diunt, quod adhibere debes ad subueniendum huic ani-
me, est, quod si peccatum redundet in damnum tertij, quoniam
sit occultum, teneris illud revelare eius praelato secreto tan-
quam parti, ut ipse medicinam adhibeat. Si vero peccatum
illud nulli officit nisi actori suo, si post correctionem sit
ternam non respiciat, & solum testem habes integrum qui
illud possis probare, tunc teneris illum denunciare, nam in
hoc casu, tu qui es denunciator poteris esse, alius testis.
omnibus

omnibus supradictis conditionibus, aliam addit Doctor il-
le, scilicet quod non credatur postea decenter opportuni-
tas temporis & loci, quam hanc in qua cum corrigis: de hac
materia latissime tractant Doctores scholastici.

Dicit vltimus sanctus textus. Si autem te non audieris, ad-
hibe tecum adhuc unum, aut duos, &c. Nonnulli hoc sic decla-
rant, quod quamvis peccatum sit occultum, postquam pec-
catorem secreto inter te & illum correxeris, nisi tamen
velit emendari debes adducere tecum unum, aut duos
homines probos, & coram illis peccatorem reprehendere,
& quod non est inconueniens, quod illam minimam infamiam
enim cum corrupta anima, non est fama, sed similitudo fa-
me. Audite ad hoc propositum quoddam nature arcanum.
Res illegitime & rudes in operibus naturæ, sunt quasi ni-
rus & defensio legitimarum & delicatarum, atque vtilium.

Scolymus quem Hispani dicimus [Cerdo,] habet sex, aut
septem brachia vtilia, hanc vobis eligitis, exteriores vero
eicitis, quia in interiorum custodiam producta sunt in la-
ctuca & cima idē seruatur. Scitis quorsum alia alij sunt me-
tulanus illud illegitimum ictum accipiat, si verumque sine
aut lactuca ictu acceptura est, oportet ut in rudioribus bra-
milia omnia sunt illegitima & rudia, anima sola cum suis
potentis spiritualibus est nobilis & delicata. Cum tu acce-
peris reprehensionis ligo, si vtrūque poteris seruare melius
rudioris & illegitimi detrimento, non est mirum quod fa-
hoc ferre duos viros probos, intelligitur de illis, qui rem-
etiam sciunt, & quod debes ei dicere. Optime scis Do-
noluisse ergo mihi visum est, te coram his admonere:
siquidem scis, illos etiam hoc scire, & te ab eis valde diligere,
qui etiam ut ego salutem tuam summo opere desiderant, &
hoc mihi equum videri: & his qui affirmat testes ad-
ducendos esse, etiam si alterius delictum nesciant, respon-
deo, quod maximum ex eo inconueniens sequi potest. Po-
test enim

28
D. Thom.
2.2. q. 33.
art. 1. &
sequent.
Doctores
in. 4. d. 19

simile.

30

31

32 test enim accidere, ut peccator correctus dicat. Dominus estote mihi testes, quia hic homo falsum crimē mihi imponit, & ita potest corrigētem in angustias redigere: quod si dicas, si sciunt quorsum pręcipit, ut eos coram alio adducam: Respondeo, quod fit, quia habet probabilitatem, quod coram illis viris probis veretur, & corrigeretur.

Sic autem, die Ecclesia. Ecce textus firmissimus contra hereticos, quod Ecclesia est visibilis, & quod non consistit solum in his, qui in gratia sunt. Ecce quomodo est caput visibilis, qui est prælatus, princeps huius Ecclesie & cōgregationis fidelium. Dices, iam intelligo id quod mihi Dominus meus hic pręcipit pręceptū esse, quod omnes obligat, qui id facere possunt, & intelligit de peccatis moralibus publicis, & secretis: sed adhuc circa hoc, duplex mihi remanet dubium, quorum alterum est: Ego scio sententiam carnalem, quę in peccato commoratur, & scio, quod si ego eam alloquerer & corrigerem, ipsa à peccato extraheretur, & nullus est alius modus, qui eam possit reprehendere, nec ex quo ipsa tam libenter correctionem ferat, sed timeo, & probabilius credo, quod si eam corrigam eius amorem

33 id sciet, mihi vulnera infliget, & forte mortem inferet. In tali casu pater obligabis me ad illius correctionem fratris, nānisi sit alius (ut tu dicis) reueris eam corrigere, etiam cum probabili mortis periculo, pręcipue si cognoscis quod ea correctione emendabitur.

Alterum dubium est: Ego habeo amicum conebitum, & certo scio, quod si eum corrigam, à peccato recedat. Sed quia credo, quod post tres aut quatuor mēses melior erit occasio, vellem illud ad hoc tēpus differre, rogare an possim id facere: Respondeo quod si scias, quia nunc à peccato recedentibus credas, quod postea illud melius faceret, nō potes hoc differre abiq; magno peccator quia interea proximus tuus in maximo periculo versatur, cum toto hoc tempore in mortali peccato moretur, atque si interim moriatur, in infernum detrudetur. Compertum est enim in toto hoc negotio correctionis fraternę, quod committentibus supra dictis conditionibus correctio fraternā peccato mortali obligat, & si quis erit, qui eam non faciat, verē in infernum ibit, licet aliud peccatum non habeat. O Deus Manifestus infinitus, quis haberet verba, ac spiritum, et

hanc veritatem in animis eorum imprimeret, qui Euangelicam doctrinam sequuntur! Quoties hoc peccatum fortasse committitur, pręsertim inter dominos & famulos, inter maritonas & ancillas, atque inter principes, & subditos suos. Famulus ne dominus illum domo sua eiciat, ne verbum quidē ei audeat dicere. Dominus verō licet videat iniuriam, & perire famulos suos, & sciat quod malē viuūt, nullam de eo rationem habet, dicens: Ipsi habent suum patrum, & prælaturum: Ego non sum Episcopus. [O sancta Maria Señora.] quam lachrymabile est hoc! Maledictus ille Cain, cum Deus percontatus est eum de fratre suo, respondit: Num custos fratris mei sum ego? & hoc responsum diceret ut tales domini ab hoc maledicto nolo passim proferunt: Num custos fratris mei sum ego? modo hoc dubitatis ut dicitur in Ecclesiastico: Vnicuique mandauit Deus de proximo suo. Quapropter fratres mei per quę vobis de clauis in quibus salus vestra agitur, quod si à memoria exciderint, recordamini saltem hanc regulam seruare: quod quouiescunque in vestris proximis peccata & rectum cōsultati, & absque reuelatione personę illi dicatis. Hoc, & hoc scio quod facit quidam hominidic, quęso: quid ad eius animę remediū facere teneor? quomodo me habiturus sum quia hoc ignoro, & ita munus tuum admiror. Et sic nobis inuicē charitativē & benignē fauente hęc à Domino nostro gratia cōsequemur, & postea ad sempiternā gloriā perducemur, ad quam nos perducatur Iesus, &c.

Accesserunt ad Iesum ab Hierosolymis Scribę & Pharisei, dicentes: Magister volumus à te signum videre. MAT. 12.

R E 3 maioris ponderis, & momenti, quę vnquam in toto terrarum orbe fuit, aut erit, fuit, Deum hominē fieri, & factū hominē ad humani generis salutē venisse. Et ad

2. ad rem hanc sciscitandam dicit S. Ioannes, quod miserunt
Ioan. 1. Iudaei ab Hierosolymis sacerdotes, & Leuitas ad Ioannem
 ut interrogarent eum: Tu quis es? Ad rem tanti ponderis
 & quae Hierosolymitanorum tantum referebat, scilicet ad in-
 terrogandum, utrum S. Ioan. esset Messias, qui mitterendus
 erat, non? nuncios miserunt Sacerdotes, & Leuitas, qui
 aliquo modo erant veluti lanij, & coei: nam fere totum eo-
 rum munus erat animalia excoiare, torrere, & coquere.
 Pharisei vero, & legis Scribae, qui erant nobiliores in ciui-
 tate absque villo labore & solitudine manserunt. Nunc
 autem in re tam parui momenti, ut erat, utrum discipuli Do-
 mini manus abluerent necne? ait S. Matth. quod non mi-
 serunt Sacerdotes, aut Leuitas, sed ipsi et Sacrificae & Do-
 ctiores legis tam longum iter fecerunt, scilicet a Iudaea in
 Galilaeam: si diceremus modo, a Castellis in Valentiam,
 aut in aliquam provinciam, magno cum labore, & dispen-
 dio ad interrogandum Iesum Christum filium Dei. Quare
 discipuli tui transferuntur traditiones seniorum? non enim
 lauant manus cum panem manducant. In re tam leui, quae
 nihili pendebat, tantam adhibent curam & solitudinem.
 4. aliam vero quae tam grauis erat, & tunc estimationis, quae
 leuissimam, & nullius momenti egerunt, quasi nihil inter-
 esset. Haec est vna ex praecipuis aerumnis in quam crebro
 incidunt caeci filij Adae, quod res maximi momenti, quae
 leuissimas agunt, res vero nullius utilitatis, & entitatis, quae
 grauisimas, & vtilissimas pertractant. Sic affirmat S. Pau-
 lus, dicens: Qui enim secundum carnem sunt, quae carnes
 sunt, sapiunt, qui vero secundum spiritum sunt, quae sunt
 spiritus sentiunt. Cum mali nihil aliud sapiant nisi carnalia
 & secularia de his solum diligentissime agunt. Contra ve-
 5. ro boni, ut terrenis non delectantur, sed diuinis rebus ga-
 dent, hanc summo seruiore & diligencia pertractant. Idem
Prou. 31. loquens Spiritus sanctus de anima iusta, dicit: Gustauit, &
 vidit, quia bona est negotiatio eius, non extinguitur in
 nocte lucerna eius: manum suam misit ad fortia, & digi-
 tus eius apprehenderunt iustitiam. Via ad perfectionem animae
 sanctae dicitur hic esse res diuinas sapere, quae est affectus
 cognitio & experientialis haec oratione, sectione, diuina-
 rumque rerum assidua meditatione comparatur. Est enim
 1. Ioan. 5. peculiare donum Dei, ut S. Ioannes affirmat, dicens: Sc-

mus quoniam filius Dei venit, & dedit nobis sensum, ut 6
 cognoscamus Deum verum, & simus in vero filio eius. Per-
 pendite quod dicit, Dedit nobis sensum, [*Quem dicit in*
sensum, & in gustu.] In cognitione Dei, ut hac suavi
 cognitione simus in vero filio eius, id est, quod in amore,
 & vera imitatione filij eius Iesu Christi persequeremur: &
 eo quod sit donum diuinum crebra contemplatione que-
 rendum est, & instanti oratione postulandum: siquidem eo
 quod nullam habemus cognitionem, & gustum diuinarum
 rerum peiores sumus brutis animalibus. Bruta enim, aues, 7
 & cetera animalia, visu, olfactu, voce, ac beneficentia pro-
 genitores suos norunt: quod autem homo nullam habeat
 experientiam illius, per quem viuunt, alitur, & conseruatur
 maximum malum est. De hoc maximo dolore queritur
 supernus hic Dominus, caelos terramque inuocans testes,
 & dicens: Audite caeli, & auribus percipite terra, quoniam
 Dominus locutus est: Filios nutriui, & exaltaui, ipsi vero
 spreuerunt me. Cognouit bos possessorem suum, & asinus
 praesepe domini sui, Israel autem non cognouit me, 8
 & populus meus non intellexit. Quod animalia tam tur-
 piter suos, qui eos alunt, homines vero ratione locuple-
 citas & miseria est. Hic profecto non tam reprehendit ho-
 mines infidelitatis, quam quod non tam reprehendit ho-
 experientialem, & affectuam, quae animam in diuinis Ma-
 tem in rebus seruitutis Dei efficit. Solent mercatores res
 suas venales ad delibandum dare emptoribus, sicut viuum, 9
 poma, & his similia, atque etiam panni ostensionem facere,
 & quod in equum ascendant, & eum exagitant, & expe-
 rientia facta, si res venalis emptoribus placeat, facile in
 uitiamque suarum gustum illis praebet, ut illas experien-
 piscantur, cum sectentur. Gustemus ergo fratres mei, ea
 quae sunt Dei, sed necesse est diligenter aduertamus, quod
 vna ex praecipuis fraudibus diaboli est, hominibus suadere,
 quod Dei delectatio, cum mundi delectatione non repu-
 gnat, & vtrique simul potest percipi, atque hoc in con-
 demnationem

Simile.

10 demnationem eos demergit. Quapropter ad hunc gustum impetrandum, & per eum diligentiam & feruorem in seruitute Dei consequendum, necesse est ex animo terrestres delectationes expellere. At ergo Spiritus Sanctus de anima iusta, quod prius gustauit Deum, atque ut gustaret, quid dicit, quia bona est negotiatio eius, vidit & cognouit, quia seruitus Dei est bona res. O quam bona negotiatio, autum pro auro, & pro pretiosis margaritis commutare, & bona temporalia pro bonis aeternis dare. O quam bona negotiatio, pro paucis lachrymis penitentiae, vitam aeternamq; aeternam comparare. O quam bona negotiatio, pro vale aquae frigidae, infinitae durationis praemia impetrare. O quam bona negotiatio peregrinum in domum tuam excipere, ut per eum in coelestibus mansionibus merearis habitare. Vae miseris peccatoribus, qui quasi ignari mercatores tam inutilibus negotiationibus intendunt, ut pro vno die, atque etiam pro vno instanti voluptatum coeli hereditatem amittant, & inferni aeternitatem accipiant. Sanctus Paulus arguebat Esau, qui propter vnam escam vendidit primitiua sua. Quanto dignior reprehensione es tu, qui pro belluarum voluptate, pro vno praedio, pro absis utilitate coeli primitiua vendis? heu miserum te, quam malam negotiationem coepisti, quia voluisti flescere Deum gustare. Anima quae eum gustauit, aliter fecit: accelerauit enim bonam negotiationem negotiati, atque ideo addit Spiritus sanctus: Non extinguetur in nocte lucerna eius. Ex hoc loco clarius patet quantum prodest Deum gustasse, & immarcescibilem coronam diligenter negotiatum fuisse: cum talibus meritis optatum finis promittatur, & transitus felicissimus ex hac in aliam vitam praeparatur, non extinguetur in nocte, &c. id est non morietur mala morte. Significatur in hac promissione ne res dictu terribilissima, scilicet, quod aliquibus, qui in hac vita lucem gratiae habuerunt, in morte extinguuntur praualentibus contra eos diaboli insidiis. In quo iudicium Dei iudicium latet. Atque ad hoc alludit, quod David feruentissime diuinam Maiestatem rogabat, dicens: lumina oculos meos ne vnquam obdormiam in morte, quando dicat inimicus meus: praualui aduersus eum. Et hac oratione infertur, quod Sathanas qui in vita non po-

Hebr. 12.

Psal. 12.

14 tuit contra multos praualere, in morte praualebit, extinguens illis lucernam gratiae, ut apparet in quadraginta illis Martyribus, de quibus Ecclesia his diebus meminit, qui cum quadraginta ad patiendum martyrium in lacum aquae frigidissimae ingrederentur, vnus eorum ibi gratiam amisit, & in fidei confessione defecit. Itaque ibi extincta est eius lucerna. Animae vero sanctae, quae Deum gustauerat, & diligenter negotiata fuerat, non extinguuntur in nocte lucerna eius, & huius rei rationem reddit Spiritus sanctus, dicens: Manum suam misit ad fortia, & digiti eius apprehenderunt fufum. Manum ad fortia, & heroica extendere, est res difficillima & sensualitati maxime repugnans operatum fuisse, & se crebro in spiritualibus exercitijs exercuisse. De quibus rebus Sanctus Paulus dicit: Non enim iniustus est Deus, ut obliuiscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius, qui ministrastis sanctis, & ministratis. Ecce quomodo fateatur Sanctus Paulus, quod Deus iniustus esset, si opera heroica in charitate ac diligentia facta obliuisceretur: & nisi recorderetur operum, quae tam perfeueranter serui sui faciant: quae etiam hic significat Spiritus Sanctus in meta-
15 fufum. Dices tu, quid ergo tam heroicum est nere, ut illud steria latent hic, quam arbitrarie. Nere est ex sinistra in dexteram stupam traducere, & ita, quod antea in sinistra manu datum iam fufum. Per duas manus significantur duae vitae: futura vita declaratur, praesens vita designatur, per dexteram vero
16 sunt stupa, quae minima quae in mundo apparent, conficitur. Valerulo, pulchritudo, diuitiae, & cetera huiusmodi, omnia sunt stupa, quae infelicitatis vnus scintilla fericum perfectissimum conuerter, traducens omnia hac
17 re, fuso optima intentionis & diuini amoris. Cum corporis valerudinem, ingenium, diuitias & honorem in feruitatem Dei consera, tunc nec, & temporalia bona huius

Hebr. 6.

28 huius vite in spirituales diuitias conuertis, atque ex hoc loco conficietur vestis pulcherrima, qua anima tua in celesti regno exornabitur. O miseros illos Alexandros, Parios, Cæsares, atque ceteros Imperatores Romanos, quos bonis hic abundarunt, & quam nudi nunc illis morantur, nescierunt enim nere, nescierunt temporalia huius seculi in æterna futuræ vitæ transferre. Idcirco se modo experiuntur, & in æternum experiētur, in perpetua nuditate & confusione. O miseros & infelices vos diuites, & potentes huius seculi, quomodo in eandem calamitatem, & ignominiam deuēiuri estis, eo quod nolitis modo nere, omnibus in hac vita vultis perire, nihil in aliam vultis transire. Ne sic sit fratres mei, siquidem tempus & opportunitatem habetis, ne illam in casum prætermittatis. Incipit amodò nere: & animas vestras ex illa confusione perpetua redimetis.

Sed opus est aduertatis, quod dicit hic sanctus textus de hac sancta anima, quæ nec quod quæsitur lanam, & linum, & operata est consilio manuum suarum: quod cōfessio lanam ex lana, & lino. Inter nos sunt aliqui, qui nent lanam, alij verò, qui nent linum, verum qui dignus est, qui à Deo lauderetur utrumque ner. Linum assiduis ictibus, & maxima post laborem in lucem profertur: prius quam aliquid proficit mille tormentis cruciatur: & ideo per linum opera penitentiae intelliguntur. Per lanam verò suauem & lucum, opera misericordiae designantur. Alij ergo nec lanam, & hi sunt, qui se in operibus misericordiae exercent, sed non nent linum, sunt enim delicati, non rigore trahunt corpora sua. Alij autem linum nent & non lanam. Hi sunt, qui in penitentia viuunt, ieiunant, cilicis induuntur, flagellis caduntur, &c. Ne tamen eis præcipiatur dare elemosynam. Ita enim durum est eis vnum minimeque oculis proferre, ac si eis à corpore euelleretur. Alij autem qui utrumque faciunt, corpora sua cruciatibus torquent, vitam suam puram, ac candidam quasi linum prodigunt, atque etiam sunt misericordes, hi nent linum & lanam, hi curamus esse fratres mei, ne forte infelicitas illis contingat, ut lucerna gratiæ in nocte mortis notetur, & in æternum in infernum deuidamur. Incipit cognouistis discursum iustorum, qui significatur per hanc animam

animam sanctam, quam nobis hic diuinus spiritus descripsit, quomodo curant res diuinas gustare, & exinde prouenit quod verè & ex animo de eis agant. Mali autem, quia nunquam spiritualia, sed secularia gustauerunt: ideo tam frivole ea agunt, tamquam ea quæ ne minimis quidem (ut aiunt) labijs delibarent; & tam diligenter & sollicitis delectantur. Atque hæc est causa, quare infelicissimi illi Pharisei & Scribe tanta negligentia tam graue negotium agerent, ut erat scire, vtrum iam venisset Malsias, nec ne: & tam solliciti negotium illud tam leue tractarent, quod erat, quare Apostoli cum manducarent, manus non abluerent. Vinam æterna Maiestas mentes nostras sua claritate illuminet, ne in simile præcipitium incidamus.

Dicit ergo sanctum Euangelium, quod accesserunt hi Pharisei infelices ad summum mundi Magistrum hac tam frivola questione, dicentes: *Quare discipuli tui, &c.* O dicit sanctum Euangelium, quod accesserunt ad conquirendum de discipulis eius, quia spicas in agro colligerent in die Sabbathi. Iterum accesserunt interrogantes: quare discipuli eius non ieiunarent sicut discipuli B. Iohannis Baptistæ? quæ rationem habebant de vita aliorum. [Libre me runt, & non sui rationem habere, Non profecto reperierunt virtutem præditi, qui suæ potius, quam alienæ vitæ rationem habebant. Imò cum semel eos interrogasset Doctores quod illi eum vocarent Samaritanis, & habentem Damaduerbant eorum suorum deprauationem, & condemnabant, quod in aliis peccatum non erat. Condegnauit eum, qui non habebat aliam, nec tamen condemnabat iussisset. Hæc omnia referimus fratres mei, non tam prolium habent mercedem, quam ad nostram admonitionem: ut ab alienis defectibus oculos abstrahamus, & illos

26 in nostros conijciamus. O quantum interest animadu-
tere vnumquemque sua propria peccata. Per Ezechielem
dicit Deus quibuldam peccatoribus, qui attentissime ocu-
los coniecerant in peccata sua. Sic locuti estis, dicentes
Iniquitates nostrae, & peccata nostra super nos sunt, & in
ipsis tabescimus: quomodo ergo viuere poterimus? est.
Dicitis, iniquitates nostrae in proximos, & scelera in Deum
contra nos surrexerunt, ceruices nostras pede conculcant,
prostratos nos humi habent, tam potentia sunt: nos vero
ita debiles sumus, ac vulnera nostra ita sunt corrupta, vt
videamur ea aspicientes obstupescere. In ipsis nos tabe-
scimus, & eo quod ita pauidi & obstupentes erant: pec-
cata sua considerantes: praecepit Deus, Propheta: Die
ad eos: Vno ego, dicit Dominus Deus nolo mortem im-
pii: sed vt conuertatur impius a via sua, & viuat. Conuer-
timini a vris vestris peccatis, & quare moriemini, domus
Israel. Animaduerte misericordiam Dei, quem animum
eis addit, & ad veniam eos inuitat, eis timorem auferit, ac
que eos confortat, vt sperent se misericordiam esse con-
secuturos. Nam licet essent mali, oculos tamen in pec-
cata sua conuertebant, & obstupebant, considerantes se in
sceleribus delibatos. Idem apparet in David, qui quasi li-
27 quos hic dixit Ezechiel, peccatorum suorum grauitatem
exaggerat, dicens. Iniquitates meae supergressae sunt ca-
put meum. Super caput meum condescenderunt, atque
meam occupauerunt, atque ita peccatis meis
sum vinctus, & captiuus, & sicut onus graue grauitae sunt
super me. Et sua grauitate me ita subieciunt, vt moueri ne-
queam. Loquitur humilis Rex de se tanquam de inimen-
to. Cum enim homo peccati comparatus est iumentis, si-
28 quidem non ratione quasi homo, sed sensuali appetitu quasi
iumentum ducitur, & tanquam iumentum, quod cum
onere cecidit gemens dicit: Domine ante te omne des-
derium meum, & gemitus meus a te non est absconditus.
Domine Deus meus nil quod possum, facio: quod est oculis
conijcere in peccata mea, & sub illis quasi sub graui
onere ingemiscere, & auxilium tuum deprecari. Re-
sponde Deus meus cingula, quibus astringor, & libera me.
His elegantissimis metaphoris exaggerat hic peccator, quod

tum in se peccatum dominaretur, & quam expers esset sa-
lutis, nisi a diuina misericordia dimanaret. Sed vt in hac
30 mala oculos coniecit, & ea cognouit, fecit, quod in se erat,
& ita Deus eum liberauit. O quantum hic lacrymari pos-
sumus. Quid est fratres mei, quod cum aliqui vestrum
in peccatorum mari innatis, tamen non obstupeatis, sed
cum summo gaudio, risu, atque alacritate incedatis? Qua-
re tot tamque grauius oneribus cum succubatis, non ingem-
scitis, sed ridetis, & cum maxima letitia, & voluptate viuatis?
Hae omnia absque dubio procedunt ex eo, quod crimina
vestra non consideratis nec animaduertitis, quem cum il-
31 lis offenditoris, & quae supplicia propter illa merueritis, &
ita insani, & a vobis ipsis decepti non cognoscitis in qua
to periculo versemini. Vnde Isaias dicebat, quibuldam
peccatoribus, qui sumptuum immemores erant: Audite
verbum Domini viri illusores, qui dominamini super po-
pulum meum, qui est in Hierusalem, dixistis enim: per-
cussimus foedus cum morte, & cum inferno fecimus pa-
cere: Dicitis homines illusores, pactumne cum morte pe-
32 pigistis cum morte, & inferno foedus percussistis? quare
ita turpiter viuatis? locutur estis cum morte, aut cum in-
ferno conuenistis. Multum profecto scitis, si hoc verum
est. Apostolus S. Paulus multum sciam, sed in hoc plus as-
33 piciis vos, quam ille. Ille enim dixit: statutum est homini-
bus semel mori. Vos autem dicitis, quod cum inferno fo-
edus pepigistis. Quidnam estis mortales? Non comburet in-
fernum animas vestras sicut & reliquias terribilem amen-
dentiam & intellectum. Nam vestra viuendi ratio talis
pignificat, & licet hoc ore non declaretis, significatis ta-
men libere, & deprauatione morum cum ipsis dicitis:
Non morituri sumus, nobis non est mors, nec infernus.
Atque hic est verus & germanus sensus horum verborum Isai-
e. Omnis haec effrenatio de qua modo egimus ex eo pre-
cipue procedit, quod homines in sua scelerum oculis non
conspiciunt. Tales erant hi Pharisaei, qui vitam suam & in-
moribus detrahebant, ubi vos Deus ne in tantum ma-

- 34 lum deueniatis, vt de bonorum innocenti vita mutaretis. Sanctus Paulus magnopere peccati detractiois exag-
gerabat, dicens: Nolite errare, neque fornicari, neque ad
I. Cor. 6. his seruientes, neque adulteri, neque fures, neque inuolun-
ci regnum Dei possidebunt. Aduertite pro charitate Dei
quibus peccatis addiderit in fine peccatum detractioem
ex quo patet quam graue malum sit. Etiam summo pere-
lud exaggerauit Dauid, dicens: Vir linguosus non dirigitur
Psal. 139. in terra. Verbum, horridum, quis te audit, qui non expo-
uescat? Profecto in hoc significat Spiritus Sanctus, hoc viti-
um esse ex precipuis signis reprobationis. Quid enim
35 significat non dirigitur in terra? nisi quod nescit in hoc
mundo bene viuere? Nisi ergo in hac vita bene ductus sit
quomodo in tutum portum perueniet? Quid ad hoc re-
sponderis homines effrenate lingue, qui semper de alio-
rum moribus ac vita agitis? Deum time, & videre quid
hic vobis dicatur. Accedamus ad propositum punctum.
Ecce quam graue sit vitium murmurationis: & adhuc opor-
tem grauius est si murmuratio sit de viris probis, ac virtu-
te pradiis. Et quantum hanc detractio ceteris excelleat
36 ostendit Deus in terribili quodam supplicio quod summo
Num. 16. (vt patet in Numeris) de Dathan & Abiron, quos qui de
sancto Moyse furiosa quadam inuidia detraxerunt, porta
est terra, & viros absorpsit cum eorum tabernaculis, vasa
tribus, & diuitiis, & sic in infernos descenderunt. Disrupta
est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suum, deuorauit
illos cum tabernaculis suis, &c. Descenderuntque vni in
infernum operi humo. O stupendum Dei iudicium, qui
vniquam talem supplicij rationem audiuit? Atque ita
colligetur quam graue peccatum sit de seruis Dei mu-
murare.

37 Respondit illis Dominus: Quare vos transgredimini man-
data Dei? O quantum hic dici & deplorari posset. Quam
miserabile est visu, quod pro minimis rebus precepta Dei
violamus: quæ nobis tanta charitate data sunt. Vocat
Exod. 34. ritus sanctus diuinam legem, verba amicitie & amoris
cum dicat: Scripsit in tabulis verba fœderis, dicens: Quod
scripsit in tabulis decem precepta, quæ appellat decem ve-
ra amicitie, & merito quidem, quis enim maior est
amor, quam quod præcipiat Deus vniuerso mundo, et

nemo, sub pena iræ suæ audeat tibi nocere: bona tua di-
stipere: accedere ad uxorem tuam? & quæ sequuntur. Atque
vt eius amore infiammeris, oportet te considerare, Deum
hanc legem omnibus in fauorem tuum imposuisse, & le-
gem Dei tibi esse quasi literas protectionis & fauoris, &
(vt Hispanice dicitur) [Vna saluaguarda real] ad vniuersum
mundum in defensionem tuam, vt nemo tibi officiat, sed
omnes benefaciant. Præ huius beneficii consideratione
dicebat Dauid: Septies in die laudem dixi tibi super iudi-
cia iustitiæ tuæ. Quod mandata tua tam iusta, & in fau-
rem meum mihi dederis te septies in die laudauit, & non
hoc contentus, addidit vterius: Media nocte surgebam
ad confitendum tibi super iudicia iustificationis tuæ. Itaque
die ac nocte non satiebat gratias agere Deo pro benefi-
cio, quod in se contulerat concedens sibi legem. Atque in his
omnibus temporibus a Deo auxilium deprecabatur ad le-
gem obseruandam. Maxime probitati reputatum fuit, &
merito sane quod rex Lacedæmonum cum suis egit. Qui (vt
refert Iustinus) cum a suismet ciuib⁹ regno expulsus esset,
cumque eo tempore rex Persarum eos vellet euertere, Lacedæ-
moniam oblatione premens: Rex, qui expulsus fuerat ci-
uitatis suæ, licet ingratus, calamitatem dolens cum per-
spicue intelligeret astutias & stratagemata hostis, accepit
tabulas, in quibus peculiarem quandam instructionem scri-
psit, quomodo se Lacedæmones protecturi essent, & eas
per fidelem tabellarium ad ciuitatis principes misit. Ecce
exemplar egregij facti, quod noster bonus Deus no-
tiorisq; ab eius obedientia, & amore recederemus, fidelis-
simum nobis tabellarium misit filium suum vniogenitum,
vt cum ipsa possumus nos a Demone, protegere, atque ad
eius gratiam redire. O ineffabile Dei pietate! Vteris Deus
vix illis, qui ex ea fructum non perceperint.
41 Hos Phariseos reprehendit Dominus, quod propter suas
vilitates diuinam legem violarent. Vtrum autem hæc re-
prehensio nobis etiam iure competat, mittat vnusquisque
silijs Adæ, qui vt suis effrenatis appetitibus satisfaciant eor-

Psal. 118:

Iustitiam:

40

41

- 42 tra voluntatem Dei, ac Domini sui volunt agere? Vnum ex pecuniis vestris, quod his obicit, propter quos legem violarent, hoc fuit: Nam deus dixit: *Honora patrem tuum, &c. Vos autem dicitis, &c.* Præcepit Deus, ut filii parentes suos colerent: vnum autem in quo eorum honor confultat, est in subvertendo eis, & eripiendo eos à necessitatibus eorum. Vos autem dicitis, melius esse offerre sacrificium in templo, ut sic vtrorumque animabus proficiat, cum accesserit pater, ut aliquid à filio suo cum summa necessitate petat, ei dicat filius: quodcumque munus ex me est, tibi proderit. Melius est pater mi, ut illud in templo offeram, quod enim illic obtulero, etiam tibi proderit. Et non honorificare patrem suum. Notate, quod dicit hic Dominus quod non subuenire patri est, cum non honorare: ut vidatis peccatum, quod committitis cum patribus vestris non succurritis in eorum necessitatibus, cum sit res tam iusta, & debita. Quæto iure dicebat Iacob ad Laban: Da mihi uxores, & liberos meos, pro quibus servui tibi, tu nosti servitutem, qua servui tibi, &c. Die noctuque æstu videbar, & gelu, fugebatque somnus ab oculis meis: quis non reputaret iniustum Laban, nisi tam bonæ servituti debitam mercedem persolveret? Quare ergo non cognoscitis iniuriam, quam parentibus vestris intectis, cum ij tot tantisque rebus vobis servierint, nec tamen mercedem illis solutis? Pro tot annis procreationis, tot sollicitudinibus, tot noctibus, diebusque quos propter vos insomnes duxerunt, quare non eis gratiam referetis? Petit mercenarius ut sibi persolvatur quod mercedem insomnem duxerit, & parentes vestri non idem faciunt? etiam iure maximo postulabunt famulo vestro, 45 ut mercedem redditis, ijs autem, qui tam fideliter, & charitative pro vobis tot labores tolerarunt, nihil persolveretis. Attēdit ad hoc per charitatem Dei & dicat unusquisque eorum, qui parentes habeis inopes: Cum ego essetis tibi erant, tunc enim nullam ego de me sollicitudinem habebam. Nunc ergo volo, ne cogites tu, quæ mēducatus es, & quas vestes induturus es, seu arbitrare te esse puerum in domo patris tui, ego enim volo tibi procreationem meā persolvere, siquidem tam deunctus sum, ut id faciam.

O admiranda

O admirabilem doctrinam, beatus, qui eam custodierit, hic enim accipit benedictionem à Domino: etiam in hac vita. Non hæc docebant maledicti illi prædicatores, sed e contra, ut à parentibus auferrent victum, & sibi darent. Quapropter summa cum actione eis dicit Dominus: Hypocrite, &c. Ergo quandoquidem nunc per misericordiam Dei non est, qui falsam doctrinam vos doceat, sed qui cum veritate & amore in Evangelica sinceritate vos instruat, eam sequimini, ut gratiam mereamini, & æternam gloriam consequamini ad quam nos perducet Iesus, &c.

FERIA V. POST DOMINICAM III.
IN QVADRAGESIMA.

Surgens Iesus de synagoga intravit in domum Simonis, &c.
Lc. 4.

CVM summus mundi Magister destitisset prædicare in synagoga Capharnaum, introivit in domum pauperum. S. Petri in qua commorabatur eius locutus, quæ maximis febribus laborabat. Nō solebat Dominus introire in domos magnatum, & potentum, quod male tractatus ibi fuerit. Atque ut cognoscatis, quid de terrestribus palatiis eliciatur interrogate ipsum Iesum Christum. Quod ego de atrijs ablutis (ut bonus Iesus) fuit crux super humeros meos, constrictus latronum, funis ad collum, corona ex crudelissimis spinis confecta imposita capiti meo plurima verbera in corpore meo ad dexteram præcones, qui me blasphemarent ad sinistram verò atrocissimi carnifices, qui me levissimis cruciatibus torquebant, quique paratissimi erant, ut me dira morte interficerent. Hoc humilissimum significavit S. Iohannes cum dixit: Baibulus filii ero cœci exivit in eum, qui dicitur Calvarie locus. Et vnde sic exiit certum est eum ex aula præfidi Pilati exiisse. Hoc est, quod ex atrijs frequenter elicitur: funis, crux, gnomine, labor, & hæc efficientes ibidem vitæ reliquias, & annos, quos frustra consumpsit. Liberet vos

4 Deus ne introeatis ubi nihil aliud prater peccata cernitis: quod enim frequentius inde potestis auferre, est saltem cum scandalo exire. In paucis adibus magnatum est respectu ad bona, aut timor Dei, aut viuendi moderatio. Recumbitur quando illucescit: surgitur quando nox aduenit: prandetur in hora coenae: cenatur in hora prandij. [La messa de caça, la mesa de pontifical.] Cetera pratermitto ne aeternam inficiam turpitudinum illarum memoracione. Quidam ingrediuntur illuc depiles, & plumosi exeunt, quia sunt adulatores, & mediatores in exequutione turpium passionum, alij vero plumosi ingrediuntur, & exeunt depiles, eo quod sint homines veri, & Deum timentes: dolimini vero acceptatores personarum, & bonorum inimici. Hoc dixit maximo dolore Hier. Ibo ad optima &c. Usque ibi, & ecce magis hi simul confregerunt iugum, ruperunt vincula. In tam foetida loca sicut haec, non vult Iesus Christus introire. Idcirco quando corporaliter in terra comoratus fuit raro in domos magnatum intravit, significans quam raro in eas excipiendus esset spiritualiter in omni futurorum saeculorum discursu. Frequens enim hospitium erat in domibus pauperum, ut ostenderet quanto amore paupertatem prosequeretur. Atque ut nos ad eius amorem inuiteret.

Est valde notandum quod cum hic diuinus Dominus notius magis se pauperem intueretur sua diuina providentia constituit, ut tunc praesertim Rex appellaretur. Ut hinc cognosceretur, paupertatem eximiam quandam esse dispositionem ad efficiendum hominem regem coelestis regni. Mirabile quidem. Non enim constituitur in monte Thabor ubi tam gloriosus erat, rex appellaretur, nec cum mortuos suscitabat, & suam admirabilem potentiam ostendebat, nec cum super aquas ambulabat nunguentos ac mare. Sed cum maximam paupertatem patebatur, cum esset in stabulo reclinatus in praeseptis: Reges terrae publice interrogabant: ubi est qui natus est Rex Iudaeorum. Et cum introiret Hierosolymam in aetate, & hac commodata ubi hora prandij non inuenit, quibi buccellam panis daret. Tunc dicit Sanctus Ioannes quod maxima multitudo gentis clamabat dicens: Oisanna, & benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel. Atque

Hierem. 5.

Matth. 2.

Ioan. 12.

etiam cum iam in fine nudatus in cruce penderetur: maximis clamoribus dixit bonus latro: Domine memento mei Luc. 13. cum veneris in regnum tuum. Et non solum paupertate disponitur homo ad caelorum regnum consequendum, sed etiam ad efficiendum se similem eiusdem Dei. Diuus Cyprianus dicit sententiam esse Socratis quod quanto paucioribus quis contentus fuerit tanto similior est Deo, qui se solo contentus viuit. O admirabilem sententiam, infidelis cuiusdam ore prolatam! Si ij, qui se Christianos iactant eam in cordibus suis scriberent, non tot desiderarent, quot desiderant, & humanae essentiae conformiores viuerent, quae paucis rebus contenta est.

Et licet cupiditas & nequitia multa perquirat: semper tamen praevaleat natura, siquidem non possumus nisi paucis viti licet plurima habeatis paucis tamen vitium, quamvis plurimi equi sint nobis, non potestis tamen in plures, quam in unum conscendere. Licet multos cibos coram vobis habeatis, arctum tamen habetis stomachum, qui parum potest capere. Ecce quam par est, ut paucis contenti sitis. Siquidem ipsa natura paucis continetur, & nimio gravatur. In parvitate hominis, videndo quam modico satietur, & quam parum panni induat, & quod parum est quodcumque secum potest adducere ei ostendit Deus, quod modico deberet contineri, nec deberet angere multa acquirere. Ideo S. Paulus tam notabilia illa verba dixit: est autem quae sitis magnus pietas cum sufficientia. Nihil enim intulimus in hunc mundum. Haud dubium quia neque auferre non possumus. Habentes autem alimenta, & quibus tegamur hi contenti sumus. Nullae sunt (ait gloriosus Apostolus) maiores diuitiae, quam modica quaedam ac temperata sustentatio. Et explicat statim qualem eam esse oportere. Habentes alimenta &c. Sufficit nobis, qui eras mortuum, quicquid nihil ex hoc mundo sumus delatari, vili quae situm, & ciborum, tam remotum enim oportet esse iunctionem, ut ne ore quidem id nominet. Sepenumero enim res ab ore ad cor transleunt. Quae admodum quae in corde latet scriptae ad os prodeunt (ut summa veritas affirmavit dicens: ex

1. Ad Ti. mo. 6.

11

simile.

- 12 abundantia cordis os loquitur) sic etiam quæ lingue ob-
trectantur facile cordi adherent propter nimiam vicini-
tem, quæ inter utrumque est. Quapropter seruus Dei co-
uere debet quoad poterit ne ea ore quidem proferat. Si
aliquid bona temporalia expectanda essent: est ut cum ipsi opere
misericordie exercerentur, ac ne ad hoc quidē sunt neces-
saria, iuuenis enim bonis temporalibus carcamus: abundan-
tissime tamen spiritualia facilius possidere possumus, cum
quibus spiritualis misericordia largitatem possumus cre-
dere. De his enim bonis præcipue loquebatur Dominus.
- 13 cū dixerit quod gratis accepistis gratis date. Atque miseri-
cordia in his maioris est meriti. Præter has rationes qui
deberet humiliter comouere ad paupertatem amplec-
dam, tam celebris illa, & horribilis. S. Hieronymi sententia
super. Ha. Omnis namque diues aut iniquus est, aut iniqui heres. Et
ha. 3. c. 3. ita evidens est ut infideles etiam idem sentiant. De Tu-
per Psal. munda Lacedæmonio refert Aelianus, quod cum ex
83. turba quadam peregrinatione domum suam reuertentem
Heliath. & reperiret filium suum diuitias auxisse eum reprobos
14. de va. dicens: Impossibile est quin Deum offenderis, & amicos
ria histo. atque eos qui domum meam venerunt læsers. Ex hoc
14 colligitis quam merito dixerit Sanctus Paulus, id quod
supradiximus scilicet utilissimum esse homini, paupertati
tis statu contentum esse. Ad cuius etiam confirmationem
Exod. 30. maximum quoddam in sacris literis reperiatis mysterium.
Quando tuleris summam filiorum Israel, iuxta numerum
dabit singuli præcium pro animabus suis Domino &c. Di-
ues non addet ad medium sicii, & pauper nihil minuet.
Tantum dabit pauper quantum diues. O Dominus, hoc
est iustum, ut tantum det pauper, quantum diues. Da tu
tum pauperi quantum diuitiis, tunc præcipe ei, ut æqualiter
15 offerat cum diuite. Nō intelligitis mysterium. Multo plus
dat pauperi, quàm diuiti. Plus debet Deo pauper, quàm di-
ues. Quapropter soluat ut diues. Plus debet pauper, ut
quod Deus non ditauerit illum, nec diuitias ei dediderit,
cum hoc hilaritatem illi dedit, quam diues eo quod di-
uitias habeat. Atque in Leuitico præcipiebatur, ut diues
cum puero primogenito ouem de grege suo offerret, quod
per verò par turturum, aut duos pullos, columbarum. Quod
est hoc, illic præcipitur, ut pauper offerat sicut diues.

vero non? Ex hoc cognoscetis quanto plus debeat pauper
Deo, quàm diues. Quando extolluntur capita, & describun-
tur filij Israel soluat pauper sicut diues, quia tantum de-
bet Deo & plus quidem, quàm diues. In oblationibus
verò pro peccatis soluat plus diues, quàm pauper, quia
plus offendit Deum. Cum Deus diuitias abstulit Iob hu-
mi prostravit se, ore laudem pleno, glorificans diuinam
Majestatem, & dicens: sit nomen Domini benedictum.
Non sic peculiariter legimus, quod tanto spiritu, & animi
contentione, gratias Deo egerit, cum ei diuitias dederit.
Et sic eas agit cum sibi diuitias aufert: quia tam expedi-
tum & liberum se animaduertebat, ut creatori suo melius
seruiret. Placeat huic altissimo Domino ut hæc omnia in
cordibus vestris imprimantur: ut tam pretiose gemme ut
est paupertas, amore capiamini. Miseritimum namque es-
set, quod cum Deus factus homo in mundum venerit,
cūque in tanta rerum inopia natus fuerit, atque usque
ad mortem cum ea vixerit: cūque tam pauperes homines
elegerit, ut mundum expugnet, & plerumque in pauperū
domos fuerit exceptus: nos, qui huius superni ducis secta-
tores nos esse prohemur maxima solitudine terrestriū
bonorum affluentiam quaereremus. Vos etiam fratres, qui
estis pauperes, quosque Deus sua diuina prouidentia in pau-
pertate constituit, laudate, laudate, & super exaltate hūc
tam bonum Dominum pro tam singulari beneficio, quan-
doquidem cum eam non quaereretis tantam opportunita-
tem & dispositionem reperistis, ut in cordibus vestris tam
diuinum hospitium possitis recipere. Verū quid dicam
quod multi ex vobis pauperes estis, & tamen vestra culpa
& negligentia, Dei hospites non estis. In Exodo dicitur,
quod vnum ex suppliciis, quibus Deus Aegyptios puniuit,
fuit egestas non solum in agris, verum & domibus etiam.
In fine enim dixit Deus Moyse: Adhuc vna plaga tangam
Pharaonem, & Aegyptum &c. Dices vniuerso populo ut
vniquisque ab amico suo, & mulieres à vicinis suis petant
populo suo coram Aegyptijs, ut illi omnia quæcunque ha-
buerint vobis accommodent. Atque ita abierunt He-
brei cum omnibus ulis diuitijs. Et hæc fuit plaga, qua
regnum Aegypti spoliatum remansit, & pauper in exte-
rioribus

Exod. 11.

19

20 ribus, & interioribus, iam enim agri destructi erant gra-
dine, & locusta nihil incolumptum præter domesticas
uicias reliquerat, remanebat, ut intus & foris infelices
pauperes efficerentur. Hæc est plaga multorum infelici-
pauperum huius sæculi, sunt enim pauperes Aegyptiorum
more, nam sunt exterius temporibus bonis pauperes, &
intus pauperes etiam spiritualibus diuitiis super quos inci-
dit maledictio, quam dicebat Dauid: Operantur sicut di-
ploide confusione sua, id est, duplici confusione. In in-
teriori sine patientia, sine amore Dei, sine veritate, aut ali-
qua virtute: in exteriori verò sine diuitiis. Atque ex pau-
21 pertate, quæ deberet eis esse occasio constituendi totius
eorum in Deo, propter eorum malitiam occasiones
sumunt, ut sint mendaces, indeuoti, non audiant sacramen-
ta, non confiteantur peccata sua, nec diuinis sacramentis vti-
tur, atque etiam ut turpes sint, & latrones. Ut affirmat Ec-
cles. 27. elef. dicens, propter inopiam multi peccauerunt. Ista
ne, quam maxima infelicitas, quod nesciant uti tanta oc-
casione, ut terrestria execrentur, corq; suum in Deo con-
stituunt. O fratres mei pudeat vos tantæ amentia, & in-
22 pite verè & ex animo uti statu humili expedito & quieto
in quo Deus vos collocavit, & ita hospitem habebitis so-
premiu mundi Saluatorem, de quo dicit S. Euangelium
quod introiit in domum Simonis. Peracta concione in-
troiit in domum pauperis virtute præditi. Multi peccati-
tores nostræ tempestatis dedignantur in pauperum do-
mos ingredi, sed in edes diuitum ingrediuntur, ubi est lau-
ta, & opipara mensa, atque exquisitissimis cibis præparata
nihil tamen inde lucri deferent.

Dicit vltimus Sanctum Euangelium: Socrus autem Simo-
ni tenebatur magnus febris, & rogauerunt illum pro ea. Ora-
23 tiones iustorum profunt aliis, ad bona temporalia impo-
tranda, ut patet ex hoc Sancto Euangelio, siquidem pro-
pter orationes horum iustorum, Dominus huic infirmæ
salutem contulit. Atque ut patet ex eo quod Deus di-
Gen. 18. Abrahæ, non delebo propter decem &c. Quod propter
decem iustos non deleteret quinque illas ciuitates quibus
Act. 27. cunque turpes, & peccatrices essent. Et in Actibus, omnes
qui nauigabant in naui orationibus Beati Pauli libera-
sunt. Ut Angelus ei dixit: Ecce donauit tibi Deus omnes
qui

qui nauigant tecum. Verum (quod longè maximum est) 24
propter iustorum orationes concedit Deus bona spiritualia
aliis, ut affirmat Diuus Ioannes dicens: qui scit fratrem
suum peccare peccatum non ad mortem, perat, & dabitur
ei vita. Beda declarat quid sit peccatum usque ad mortem.
& sumptum est ex Sancto Gregorio super Iob. Quod est
peccatum, in quo quis moritur, pro quo neminem oportet
intercedere, quia in inferno nulla est redemptio. Liberet
vos Deus fratres mei, ne vos mors in peccato comprehen-
dat, licet enim vniuersa curia coelestis in diuino Dei con-
spectu prostrata salutem vestram exposcerent, nequaquam
tamē illam impetrarent. Quanto magis, quod nunquam
25 ipsi tale deprecabuntur. Si autē peccatum non ad mortem
peccauerit, id est, quod quantum mortale sit non peruenit
cum eo usque ad mortem, oret iustus pro hoc (ait S. Ioan.)
& donabitur ei vita, & gratia. Sed necesse est ut ille, pro
quo interceditur disponatur, & ex se aliquid faciat. Com-
plicatum quis in aliquo vitio, à quo vellet exire, & ita se im-
peditur: ut ad exeuendum vires non habeat. Petit ab ali-
quo, qui in gratia est, ut pro se Deum exoret. Hic isto desi-
derio, & cum aliqua diligentia, quam adhibet, ac cum ora-
tione iusti pro se intercedentis misericordiam consequetur, 26
& Deus eum confortabit, ut de peccato exeat. Et mul-
to magis cum sunt multi intercessores. Et ita asserit glossa
super epistola ad Romanos. Impossibile est orationes mul-
torum non exaudiri. Ergo cum hæc doctrina sit tam San-
cti Apostoli, ut diui Ioannis, & Spiritus Sancti in eo loque-
tis non pariamur eam amitti, illa utamur commendantes
nos semper Sanctorum virorum orationibus.

Et stant super illam imperauit febrī, & dimisit illam. Misertus
est clementissimus Dominus necessitatis miseræ infirmæ
27 inclinatus orationibus iustorum, qui pro ea exorauerant.
Præcepit febrī, ut illam dimitteret, & statim in illo puncto
sana facta est. O Benedictus, & glorificatus talis hospes,
quanto beneficio hospitium donat, in quod ingressus est
quis non desideret tam liberalem & munificum Domi-
dum. Quantum aliam nobis hoc verbum infligit, quod
febris, & cetera omnia tam obedienter Deo obtempe-
rent.

1. Ioan. 5.

Beda ex

S. Gregor.

super Iob.

25

26

Glossa su.

per episto.

ad Rom.

15.

- 28 rent, absque vlla resistentia, vt exaggerabat Dauid dicens
Psalm. 118. Ordinatione tua perseverat dies, quoniam omnia seruamus
 tibi: solus autem miserrimus homo diuine voluntati con-
 tradicit. O quantum deberemus confundi cum nos videret
 rat. Posset profecto diuina Maestas nos obligare, vt toto
 die nocteque in sua seruitute occuparemur, vt vos vult
 quod operarius pro duabus dragmis totum diem vobis ser-
 uiat, nec sedeat nisi ad prandendum. Vester autem Deus
 qui vos creauit, conseruat, & quicquid editis & potidit
 vobis largitur, quiq; velut seruos vos erit tanto pratio-
 29 Non corruptibilibus auro & argento redempti estis: sed
 1. *Petr. 1.* pretioso sanguine incontaminati agni Iesu Christi. Et ab-
 uertite misericordiam Dei, cum enim nos tam deuotum
 habeat, & tam emptos, paucis tamen eisq; facillime
 ceptis nos voluit adstringere, quare etiam nos seruare nolu-
 mus, sed in ipsis passim superna Maestati inobedimus. O
 durissimam proteruiam rebellium filiorum Adæ! Videt
 nunc vos, & considerate, quantum huic potentissimo Do-
 mino debeatis. Sic S. Paulus nos admonet, dicens: Empe-
 1. *Cor. 6.* enim estis pratio magno, glorificate, & portate Deum in
 corpore vestro. Siquid estis serui tanto pratio empri non
 solum animis, verum & corporibus etiam Deum glorifi-
 30 care, ipsiq; seruire debetis, Iusti ita diuine voluntati subie-
 cti sunt cognoscentes, quantopere id facere debeant, vt
 quicquid faciunt, sub obedientia facere desideret, vt mul-
 to plus in eo mereantur. Pater noster Sanctus Franciscus
 solebat in itineribus, quare faciebat obedientiam promitte-
 re sociis suis, ne suo arbitrio duceretur, & vt in pratio
 virtute patientie sese exerceret. S. Patriarcha Noë licet in-
 tegrum annum in arca commoratus fuerat in tanto an-
 31 Genes. 8. malum fetore, & tanta angustia, vt in Gen. legitur, cumq;
 fenestram aperuisset, & vidiisset terram iam esse aridam
 mensem tamen vnum in arca fuit, nec egredi audebat
 32 rans, quid sibi Deus praeceperet, & peracto mense dixit ei
 Deus: Egredere de arca, tu & vxor tua, filij tui &c. De
 33 Hebr. 11. ito Abraham perpendit D. Paulus, quod ita diuine volun-
 tati subditus esset, vt fide obediens in locum exire, quem
 accepturus erat in hereditatem, & exire nesciens quid in-
 Senex erat Abraham & septuagesimum quintum annum
 confecerat.

confecerat, cum ei praecepit Deus vt de patria sua exiret. 32
 Sed absque resistentia egressus est de regione sua, nec scie-
 bat, quod sibi Deus praeceperet iter facere. Ita diuine volun-
 tati submissus erat. Hanc obedientiam significauit Sanctus
 Paulus cum dixit: Induimini Dominum Iesum Chri-
 stum. Vestes quas sartores conficiunt, sciunt eas ad men-
 suram staturae illius, cui sunt vestes, nec vna omnibus ser-
 uat sed vnusquisque disparem vestem deposcit. Hanc autem
 vestis quam Apostolus nos admonet vt vestiamur, est vice
 versa, vna enim omnibus ferit, & vnusquisque iuxta eius
 formam debet scindi. Non est Euangelium sicut illa regu-
 33 gula Lesbia, quae erat plumbea, & eam secundum lapidis
 figuram flectebant artifices, eo quod durissimi essent, ne
 illos perficerent. Quod artificium esset illud ex lapidibus
 rudibus, & incomptis? Cum ergo nos admonet Sanctus
 Paulus, vt induamur Iesum Christum, admonet vt in om-
 nibus diuine eius voluntati conformemur, moderantes
 nos secundum Sanctum Euangelium, abscondentes affe-
 ctus nostros, & curantes nos efficere secundum diuinum Ie-
 sum, qui cum instituit, nobis conformari, sed nos potius
 34 illi adherere. Quantum ab illa promptitudine, & obe-
 dientia Abraham abhorreamus, quantumque ab illi subie-
 ctus absumus, vnusquisque iussus potest esse testis, & vere
 quam procul abest à Iesu Christi forma, & eius Euangelij
 viis. Verecundemur ergo fratres mei, hanc viuendi ratio-
 nem sequentes, ne patiamini vt insensibiles creaturæ vobis
 tatis obediens, curate, vt vos multo promptiores & obe-
 35 dientiores sitis.

Et continuo surgens ministrabat illis. Hic derogitur alia
 miseria nostra ploratu dignissima. Surrexit haec mulier à
 morbo, & statim incepit ei seruire, qui sibi salutem con-
 ponens te illi diligentissime seruaturum: concedit tibi di-
 uina Maestas salutem secundum misericordiam suam: & statim
 vt ab infirmitate surgis incipis eam mille sceleribus offen-
 dere. O coeli, & terra, & insensibiles creaturæ, obstupescite
 de tanta

36 de tanta ingratitudine. Quid diceretis de homine, qui cum esset cæcus, sine manibus, ac pedibus omnia simul ab aliquo acciperet, & ut primum ea accepit, inciperet manibus arcu contendere, pedibus eum infestare, & in eum oculis suis intueretur, crudelissimamque in illum sagittam immitteret: posset esse maior ingratitudo quam hæc? Tu peccator es hic ingratus. Vide qualis in strato tuo fueris cum nullo sensum tuorum uti posses, doloribus circūseptus febri ardens, dedit tibi Dominus valetudinem, vide quid feceris postquam eam accepisti, manibus, pedibus, ac denique oculis, quas in tuum summum benefactorem sagittas immiseris. Hæc desunt verba, quæ digne tantam ingratitudinem exaggerare possint. Quando Pharaon plagas secessum videbat, affirmabat se emendandum esse. Quam

37 Exod. 8. Dominum (dicebat) ut auferat ranas à me, & dimittat populum, ut sacrificet Deo. Et cum Deus plagas absolutas statim ad duritiem suam redibat. O quorū modo in mundo Pharaones. Cum vos infirmos videtis mille modis Deo servire proponitis, & ut primum in pristinam valetudinem reditis, omnia hæc obliuiscimini, & offendere Deum incipitis. Notate ad hoc propositum dictum quoddam Plinij Iunioris. Quæ sententia non deberet infidelis ore profertur (ut ait S. Augustinus) multa optima cōsecuti sunt infideles, quibus ipsi indigni fuerunt, quibus nos uti possumus, & ea ab illis auferre, quia ad illos non pertinent tamquam ad iniustos possessores, ut fecerūt Hebræi cum Ægyptios, auro & argento spoliauerunt quasi iniustos possessores, atque eo Domini tabernaculum exornarunt: sic

Plin. Iun. in episto.
Nuper. li. 7. epist.
D. Aug. de doctr. Christi.
Prov. 12.

38 nos diuitis, & sententis gentium possumus ut ad animarum nostrarum decus & ornamentum. Dicit ergo Plinius. Possum ego, quod pluribus verbis, pluribus etiam voluminibus Philosophi docere conantur, ipse breuiter tibi minibus præcipere, ut tales esse sani perseveremus, quales nos futuros profiteamur infirmi. O mirificam sententiam! Poelix est, qui eam seruauerit. Dic cum gravissimo morbo laborabas, qualis eras? quid facere proponebas? concubarisne tunc ambitione? luxuria tunc concubaris? concubinx recordaberis? Non profecto. Imo dicebas. O utinam nunquam ego, quæ ambitionis, & amoris famularem. Si Deus mihi salutem contulerit ego præterita vitia corrigam.

40 corrigam, & ad meliorem me recipiam. Cura ergo talis esse sanus, qualem te in infirmitate fore profuturum, & ita sanitas tua erit ad seruitutem Dei, qui tibi valetudinem concessit sicut fuit sanitas huius optimæ mulieris, quæ surgens ministrabat illis, & sic acceptam valetudinem cōstruabis. Melius remedium ad beneficia accepta conservanda, est ut Deo gratissimus sis. Promiserat Dominus se terram illam amantissimam filiis Abraham daturum, & quamvis S. Patriarcha diuinæ promissioni satis fidei adhibuerat, timebat tamen ne sui posteritatem terram illam aliqua negligentia demererentur, & cupiebat remedium adhibere ne tanta beneficia amitterent: atque cum hoc timore Deum interrogavit: vnde scire possum, quia possessurus sum eam? 41 Gen. 15. Et respondit Dominus: sume, inquit, mihi vaccam triennem, & capram, & arietem annorum trium, turturemque, & columbam &c. Ac si diceret, Arma, & protectiones, quibus poteritis conservari in beneficiis, quæ vobis fecero, erunt plurima, & assidua sacrificia, offeretis enim vaccas, arietes, & oves &c. Ecce quomodo remedium, quo benedictus à Deo accepta poteritis conservare & in dies plura seruientes, atque hac perseverantia etiam augmentum 42 gratiæ comparatur & postea maior corona gloriæ impetratur. Ad quam nos perducit Iesus Mariæ filius, qui cum patre, & Sancto Spiritu vivit, & regnat in secula seculorum Amen.

FERIA VI. POST DOMINICAM IIL.
IN QUADRAGESIMA.

Venit Iesus in civitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar, iuxta pradium quod dedit Iacob Iosephi filio suo. IOANNIS. 4.

REFERT S. Iohannes quod decrevit Dominus sua diuina providentia descendere à Iudæa in Galiliæam. In Genesi dicitur, quod etiam multas diuitias habebat Abraham, quando eius vxor Sara obiit in toto terrarum orbe ne solum quidem terræ possidebat. Et ita dixit incolis Hebron in terra Chananaam.

2. ubi Sancta Sara defuncta est, Advena sum, & peregrinus apud vos, dare mihi ius sepulchri vobiscum, vt sepeliam mortuum meum. Et affirmavit S. Stephanus, Non debet illi hereditatem in ea neque passum pedis. Nec ille emiserat, vt emit, nisi esset ad construendum sepulchrum vocatus. Atque hoc ita fuit, vt cum Deus ei praeceperet, vt in aliam regionem migraret promptior esset, & magis expeditus ad exequendum mandatū Dei. Volebat enim Deus vt per diuersa loca iter faceret, vt ubique bonum exemplum ostenderet, & diuinæ Maiestatis ac virtutis testimonium perhiberet. Sic etiam dixit Tobias confitemini Domino. 13. mino filij Israel & in conspectu gentium laudare eum, quoniam iam idcirco dispersit vos inter gentes, quæ ignorant eum, & vos enarretis mirabilia eius, & faciatis scire eos, quia non est alius Deus omnipotens præter eum. Modò verò non solum filij huius sæculi volūt plurimas possessiones habere, & terrenis rebus submergi, verum multi etiam religiosi & sancti in vno loco radices agunt, vt difficillimè in aliam migrare velint cum maxime necessarium sit, vt iusti in diuersis locis & regionibus virtutis testimonium perhibeant. 4. nos docuit supremus mundi Magister Iesus Christus, qui non in vna vrbe tantum commorabatur, sed pedes ac defessus de ciuitate in ciuitate properabat, vt omnino proficeret. Cum igitur ad hoc ex Iudæa in Galilæam iter faceret venit in ciuitatem Samariam, antequam exire fundus quidam, quem olim Iacob in beneficium dederat filio suo Ioseph. Tunc enim maior hereditas iis dabatur qui virtutis erant studiosiores, licet maiores natu alij essent. Non modo, quod licet primogeniti sint proterui, vt plerumque esse solent illi primogenituram accipiunt, cum tamen agni essent, qui exheredarentur, punirentur, & contumacius afficerentur. Non sic olim fiebat: Et ita loquens Spiritus Sanctus de filio, qui patrem suum Noë dedecorauit, dicit: Cum didicisset, quæ fecerat ei filius suus minor, & Non erat Cham filius minor Noë, sed Iaphet, & tamen eum vocat Spiritus Sanctus minorem, quasi per contemptum. Filius namque malus, & inobediens licet sit maior, in contemptum minoris æstimandus est, quam minor filius, & sæpius (inquam,) peruersi esse solent maiores, quam minores. Huius rationem reddit grauissimus quidam doctus

super illum locum Genesis, qui narrat, quod Ruben primogenitus Iacob patris sui stratum violauit: dicens quod primogeniti, cum geniti sint in initis, & iuuentutis flore, turpiori, & magis effrenato ardore concupiscentie in supercilium inmoderationis illius, qua parentes vsi sunt, filij primogeniti proteruiore esse solent & peioribus moribus imbuti, & aliis plurimis miseris corporalibus contuminationibus, qua geniti fuerunt & postea ipsi primogenituram accipiunt cum aliis fratribus qui meliores sunt iniuria iusserant.

Enim ibi fuit Iacob &c. Mirabile est illam terram promissionis, quam tanta exaggeratione Deus Hebraeis promisit tam inopem aquæ esse, vt puteum maximi æstimatione. Atque idem Deus eis dixit. Terra enim ad quam ingredieris possidendam non est sicut terra Aegypti ubi iacet semine in hororum morem aquæ ducuntur irriguæ, sed de celo expectantur pluuiæ. Atque idem modo experientia compertum est, Mauri, & infideles vberimos possident agros, & vix sciunt sterilem annum degustare, at venos esse quasi bruta animalia, quasi porcos, qui in montibus depascuntur qui dum humi habent glandes, quas roveluntur, nec inquam in altum oculos extollunt, quousque sumptæ sunt, capta erigunt, & oculos attollunt, vt videant, an plures ab illicibus exulant. Tales sumus nos, dum ter oculos in Deum erigere, nec esurimus, non recordamur statuerunt declinare in terram. Præmeditare, & accepto suo alio facit, quam edere & ringi tempus in libris confusos. Et cum primum necessaria nobis defuerint, statim Vult ergo diuina Maiestas, & à Deo salutem postulamus, beamus, temperque imbres, & rores à celo expectemus, & oculos, & cogitationes in eum extollamus, quasi ab eius diuina providentia suspensi misericordiam illius expectemus. Mauri, Aegyptij, & alij infideles, ipsi omnem

Deut. 11.

Simile.

Psal. 16.

10 vbertatem habeant, quamvis enim inopia pramerecent oculos tamen ad Deum nunquam extollerentur, aut abundantiam non habeamus, ut oculos erigamus.

Ad hunc ergo puteum accessit bonus Iesus maxime fatigatus. Iesus ergo sitigatus ex itinere sedebat super fontem. Propter unam tantum mulierem, quam ad quarendum illuc veniebat Dominus, tantum laborem voluit persequi. Hic detegitur infinita Dei clementia, tot enim labores pro vno, quot pro omnibus voluit tolerare. Hoc est quod quia labores Domini nostri Iesu Christi, eius vita, & mors fuit in remedium omnium electorum, quantum ad effectum

11 ciam unusquisque illi tenetur eas gratias agere, ac si pro se solo pateretur, sicut sol etiam omnibus lucet, non minus uni lucet, quam si soli illi, & non aliis luceret. Idcirco Sanctus Paulus dixit, Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Transis per diversorium, septem aut octo sedes ad mensam, & caupo omnibus cibos apponit. Tu es bene aut male satum enim debes soluere, si male & parce nobis, ac si opipare manducaueris: sumptus enim tibi in com-

12 nes diuiditur, si vero tu solus comederes secundum quod comedisti persolueres. Diversoria quae in hoc coeli itinere sunt, huius conditionis sunt. Mensa est preparata tot sacramentis, tormentis, verberibus, defatigationibus, quas pro nobis Redemptor noster passus est, vide quomodo edis, tu enim omnia debes soluere, ne ab eo quod sumptus inter multos diuidendus est, tu solus habes soluere, & gratias agere pro omnibus, quae Iesus Christus filius Dei passus est, & unusquisque sigillatim hoc debet arbitrari, cum ita filius Dei pro vnoquoque passus sit, ut pro vnoquoque sigillatim faceret, quod pro eorum fecit. Contemplamini nunc principem illum regum omnium terrae iter facientem, peditem, nudis pedibus, humilicium, fatigatum, & cum peruenisset ad puteum solitum per eum, ut refrigerationem aliquam caperet, ab aere ydolo exhibat, ut ait sacratus textus: Sedebat sic super fontem, res ineffabiles, & quae dici nequeunt solent in sacris litteris significari per hanc dictionem, sic. Quando Dominus noster a Domino Iohanne baptizari dixit sine modo, sic oportet nos implere omnem iustitiam. Sic non sunt verba, quae illius sancti operis profunda humilitate possint penetrare. re. Cuius

re. Cum ipse diuinus Redemptor de Euangelij elucidatione, & reuelatione humilibus facta, & sapientibus abscondita loqueretur, dixit: sic fuit placitum ante te. Cum idem hic Dominus exclamans in cruce expirauit, dicit vnus Euangelista: cum vidisset Centurio quia sic clamans expirasset, &c. Et cum per Sanctum Ioannem ageret vnigenitus filius de amore, quo aeternus pater mundum amat, & amant dicit: sic Deus dilexit mundum. Cum Sanctissima virgo Maria reperit filium suum sacratissimum inter doctores, ut exaggeraret quo dolore affecta fuerit propter eius absentiam dixit ei: Fili, quid fecisti nobis? In omnibus his locis illud, sic, significat res quas nulla verba possunt explicare & ita hic significat: sedebat sic. Quomodo sic? nullis verbis explicari potest. Sic defessus, sic laxatus, sic ut nobis opus erat. O bone Iesu, o gloria & splendor animae meae, quis tam fortunatus fuisset, qui te sic sedentem videret, & fatigatione, candidum, & rubicundum, rosas pulcherrimam, fruente pauca illa refrigeratione, quae de puteo potuit exire: quis illic tibi posset ministrare, teque in tanta necessitate consolari? Notate diligenter super hunc locum, quod noluit Redemptor vitae venire ad aliquem, qui ipsum liberaliter tractaret, & sui miseretur, sed ad eam, a parator mundi, quam singularem nobis doctrinam praebes, ut labores, & fatigationes patienter feramus. Non tibi sed ita dure, & sine consolatione eos perferre voluisti, ut nobis patientiae essemus, & charitatis exemplum. O quot vitae peregrinatione. Cum sic esset, hora erat quasi sexta Meridies erat, in ea scilicet hora, qua crucifixus fuit, venit mulier de Samaria. Et solus locutus est Dominus cum ea. Discipuli enim ierant in ciuitate ut cibos emarent. Tunc loqui. Notate ad hoc propositum singulare quoddam exemplum. In Genesi legitur quod accessit S. Iacob ad Mesopotamiam prope Haran & inuenit in agro pastores quosdam cum gregibus suis, & cum loqueretur ad eos dicit Sanctus textus: Et ecce Rachel veniebat cum

Mat. 11.

14

Marc. 15.

Ioan. 3.

Luc. 2.

15

16

17

Gen. 29.

- 18 ouibus patris sui, nam gregem ipsa pascibat. Et de hac ipsa virgine dicitur ibidem, quod erat Rachel decora facie, & re-
nuito aspectu. Erat pulchra, casta & pudica. Non aduer-
virginem decora in agris & moribus in societate aliorum
pastorum, & tamen castam, & pudicam? Non admiramini
temporū illorum probitatem, etiam inter infideles, ut erat
illi ex Haran, tantam puritatem & adolescentium honesta-
tem, & foeminarum virginitatem non miramini in moni-
bus soli commorabantur, soli, & casti, nec castitatem, nec
fauam amittebant. O infelicitatem nostram, in quantum
19 corruptionem, & deprauationem deuenimus. Et tamen
nos iactamus quia Christiani sumus. O tempora infelici-
sima in quibus cōclusis virginibus, & post septem parietes
custoditis, vix audet mater ire ad missam, cum iam mille
calamitates domi suae reperit. Tāca impudicitia, & dissolu-
tio est in adolescentibus nostrae tempestatis ociosis, turpi-
bus, domuum desolatoribus, destructoribus & prophana-
toribus alienae famae & pudicitiae. Virginesque ita sunt dis-
solutae, & prophanae, ut visu sit turpe, & indecorum. Videte
hanc virginem, montibus assuefactam, cum Iacob accede-
ret, & reuelaret ei se eius esse consobrinum, ac cum illa
20 fieret (ut ibi dicitur) & eleuata voce fleuit, & indicauit ei
quod frater esset patris sui & filius Rebecae. At illa festi-
nans nunciavit patri suo. Vix illi Rachel verbum loquuta
est, sed currens nunciat haec patri suo. Et postquam iam
desponsata fuit Iacob, septennio cum ea commoratus est
in domo Laban patris eius, tanta cum puritate, & casti-
monia ac si ille non esset homo, nec illa esset foemina. Hae
omnia ad nostram confusionem dixi, atque ut nosse tem-
poris calamitatem lachrymemur, & à Deo remedium de-
precemur. Et ut intelligatis quod in illis temporibus quomodo
21 Dominus in agro solus cum illa muliere loqueretur, illa
erat sinceritas ut illud scandali materiam minimè da-
ret.

Cum igitur mulier accederet ad puteum ad hauriendam
aquam, Dicit ei Iesus: mulier, da mihi bibere. O ineffabilis
Ephes. 2. Dei clementiam, quam merito dixit Sanctus Paulus, Gratia
enim estis saluari per fidem, & hoc non ex vobis, Dei enim
donum est non ex operibus, ne quis gloriatur, donum Dei
est. Quod absque meritis me vocauit, & illuminauit, & cor

& tot in infidelitate repudiavit. Quando persoluemus fra-
tres hoc tam singulare beneficium, quod à Deo accep-
imus? Quid fecisti tu, ut haberes fidem, quam habes, ante-
quam illam haberes, plusquam Mauritani, qui in Barba-
rie commoratur, & tamen illum reliquit, & te illumina-
uit. Vocauit Deus Abraham, & dixit illi: egredere de ter-
ra tua, & de cognatione tua, &c. Et ante hanc vocationem,
nulla Abraham merita leguntur, propter quae Deus hoc be-
neficium ei cōferret, sed fuit ex sola Dei gratia. Hoc idem
videmus in hodierna lectione. Sancti Euangelistaeque eo-
quod vlla merita huius mulieris praecesserint, cum ipsa es-
set peccatrix, & concubina incipit lux mundi reuerberare
23 in ea, & illam illuminare, atque ad hoc faciendum occasio-
nem assumit, petere ab ea aquam. Quoties cum tu pecca-
tor actualiter peccas, cor tuum in pectore volutat? Quid
aliud sunt hae volutationes, & conscientiae morsus, quam
piæ quaedam refectiones Dei? qui cum dignus esses qui
vnius terra absorbereris, à te cordis compunctionem pe-
tit & ut ad se conuerteris, atque per veram contritionem
ei des bibere. Ecce quomodo tecum indigno misericor-
dia etiam vitur.

Quomodo tu Iudaei cum sit, &c. Respondit Dominus: si
scires donum Dei, &c. Videamus nunc quomodo conuenit
24 responsum Domini cum quaestione mulieris? Aduertite, &
videbitis quam conuenienter, & congruè illi respondeat
Dominus: O mulier si intelligeres tempus in quo viui-
scit Deus absque personarum respectu: si intelligeres
Euangelicam legem iam accessisse, in qua fides, gratia, &
gloria omnibus Iudaeis, ac gentibus sine vlla personarum
acceptatione communicanda est. Hec omnia significant
25 donum Dei. In Actibus ait D. Petrus quod vidit coelum
apertum, & vidit descendens vas quoddam velut linteam
magnum quatuor initia submitti de caelo in terrā, in quo
erant omnia quadrupedia & serpētia terrae, & volatilia coe-
li. Et facta est vox ad eum: surge Petre, occide, & mādoca-
ti, linteam misericordiae Dei. Si scires me esse linteam gra-
tiae, meque omnium esse redemptorem. Veniant ser-
pētes, veniant leones, & tigres, veniant omnes peccatores,
omnes

- 26 omnes enim in medicinam inuenient. Si hoc intelligeret non mirareris videns me dissimilem aliis Hebraeis, omnibus loquentem, & nullius familiaritatem repudiante. forsitan à me peteres, & ego tibi darem aquam viuam dulcissimum verbum, ad peccatorum spem maximam prolutum. Eia est hic aliqua anima Samaritana? Ecce Deus te sua gratia inuitat. Estne hic aliquis serpens aut draco? Aliquis peccator? Ne sis timidus homo, ne sis diuinæ Maiestati rebellis, diuinæ gratiæ ne resistas. Ecce
- 27 quas alas tibi præbeat amor filij Dei. O quam merito con-
Tob. 24. querebatur Iob de eis qui nolunt beneficia à diuina Maie-
state oblata accipere: cum diceret: Ipsi fuerunt rebelles lu-
mini, nescierunt vias eius, neque reuersi sunt per semitas il-
lius. Videtis hoc, quod lumē sese illorum oculis offerrebit,
vt viderent, ipsi vero pertinaces erant, & oculos clauden-
bant ne viderent, & ideo dicit, quod vias diuinas scire no-
luerunt, quas Deus perambulat, & in quibus inuenitur, quæ
sunt mandata altissimi Maiestatis, & eo quod vias illas
non currunt, rebelles sunt oblatae luci, nec eam volunt
28 accipere. O duri quid vos fortes facitis, & cum Deo con-
tenditis? Deus vobis bona offert, & vos dicitis quod ea acci-
pere non vultis? Deus vos illuminat, vos verò oculos clau-
ditis, vt incundius, & absque veritatis contradictione, quæ
reprehendere vos solet cum peccata committitis, volup-
tibus incumbatis. O miseri, de vobis loquitur Deus quasi ad-
Hier. 18. miratus per Hieremiam dicens: quis audiuit talia horribili-
tati nunquid deficiet de petra agri dix Libani? quis inquam
(ait Dominus) tam obstupendas audiuit insanias, quod ho-
mines rationis participes, ita illius expertes viuam repellere
29 ne ager sitiens niuem, quæ descendit liquefacta de latere
montis Libani? aut libenter non recipiet aqua frigida,
& viuas ad se venientes? significans hæc metaphora quan-
tum peccator indigeat misericordia Dei, & quomodo
cum Deus ad misericordiam inuitat, & per ipsius forum
ingreditur, vt omnia illius peccata dimittat. Et vt ostendat
quomodo peccator misericordiam Dei despiciat, claudat
ianuas claudat, Dominoque eam offerenti, vt in peccatis
sui siccitate, & sterilitate commoretur. Quid amplius ho-
minum nequitie superaddi potest: postquam enim in summo
iniquitatis gradu sunt, adhuc nolunt veniam accipere

quam eis Deus offert. Cognoscite ergo fratres mei verita- 30
tem, & ne in nobis talis auaritia reperiatur, sed curate hac
optima occasione vti, quæ modo vobis offertur.

Ait mulier: Domine neque in quo haurias habes, &c. Re-
spodit Iesus: Omnis qui biberit ex aqua hac sitiet iterum. Quid
tam admirabile necesse est esse animam, etsi illam non vi-
demus, cum nulla re, præterquam solo Deo satiari possit.
Constituantur Domino misericordiae eius, & mirabilia
eius filiis hominum, quia satiavit animam inanem, & ani-
mam esurientem satiavit bonis. Sedentes in tenebris & in
vmbra mortis, victos in mendicitate & ferro: dicebat
David: Non dicit, Constituantur Domino hominum lin-
guæ, sunt enim rudes; sed ipsemet misericordiae eius, &
quare eum laudaturus sunt quia satiavit animam inanem,
&c. quia interim dum non habet Deum vacua est, & licet
plurima sine Deo habeatis omnia sunt quasi nerui, & com-
pedes, quibus cogitationes alligantur. Omnia hæc in com-
paratione Dei sunt tenebræ quædam, & vmbra mortis.
Quemadmodum vmbra siue sit rei candidæ, aut viridis, 31
aut alterius coloris, semper tamen ipsa est nigra & obseu-
rata, ita prosperitas secularis, siue sit honoris, siue diuitiarum,
siue voluptatum, semper ipsa in se est obseura, tenebrosa,
& tristis, quia est res quæ præterit, non verò solida. O
pater (dices tu) hæc tamen voluptatem nobis afferunt. Di-
co fratres mei, quod potest esse venenū, quod sit dulce, sed
vt primum ad cor accesserit, cum ibi vitam reperiat, segre-
gat eam illic, & statim cor affligitur, sentiens se à vita sepa-
rari. Ita res seculares, quæ sensibus sunt iucundæ intus ani-
mam feriunt, & in conscientia mortus & dolores efficiunt.
Poetæ res ficticias dicebant, quas suis perspicacibus inge-
niis fingebant, vt cum illis veritates aliquas significarent. 32
dicunt hi, quod rex quidam Phrygiæ, nomine Basia, hospite
habebat Deum Bacchum (Deum potationis) & vt cum in
domum suam excepit, dixit Deus ille, vt pro hospitio quie-
scas, quod quicquid tetigero, in aurum conuertatur & ita
concessit. Accepit igitur saxum, & verum est in aurum,
atque etiam alterum: & quicquid sibi videbatur bonū esse
tangere, vbi primum attingebat, efficiebatur aurū. Cum iam
haberet, quod (videri suo) sufficeret, iit ad manducan-
dum,

31
Psalm. 106

Simile.

32

33

34 dum, & cum tetigisset panem, versum est in aurum, & idem cum accessisset ad porum. Itaque miser famo sitique peribat. Cum autem hoc animaduertisset, reuersus est ad Bacchum, & dixit: Oro te, ut quod dedisti, auferas mihi: quod mihi tantum aut prodest. Si tamen fame periturus sum. Autem enim non potest stomachi famem satiare, hoc significabatur hac fabula. O sancte Deus non videtis, & homines amentes, quod hanc voluntatis nobilitatem non potest aurum satiare, aut quicquid in toto tetrari est, praeter solum Deum. Et ita licet horum plura bibatis, semper tamen sitietis, quousque Deum habeatis. Ecclesiasticus videtur contrarium huic dicere. Qui edunt me, adhuc esurient, & qui bibunt me, adhuc sitient. Nota quod famis duo connota dicit, debilitatem, & rabiem, atque etiam appetitum excitat. Qui ergo Deum eiusque dona accipit, adhuc esuriet, & sitiet, non cum debilitate & rabie: sed significat, quod habebit promptitudinem, & vinum appetitum, ut cibis ei melius sapiat, & sitim sine rabie, sed ad maiorem delectationem.

63 Domine da mihi hanc aquam, &c. Dicatur totum ad secundam vsque ibi. Et hunc quem habes non est tui vis. In hoc significat Dominus, quod mulier illa erat peccatrix cum pertinacia; illud enim, quem habes, intelligitur affectus voluntate. Loquitur ut Deus, qui cor eius intelligebat hunc, quem tantopere diligis. Cum diabolus curat homines sui similes efficere, curat, ut in hoc praecipue sibi imiles sint, quod est, ut in peccato perseuerent, sicut & ipse perseuerat. De eo enim dixit Dominus: Ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit. Perpendite illud: erat

37 scilicet, continuans affectum, & contra vero, vnum ex eis quae a nobis studiosius Deus petit, est, ut in bono maxime perseueremus: & ita suo nomine nos admonet S. Paulus. Itaque fratres dilecti stabiles estote, & immobiles adhaerentes in omni opere Domini, semper scientes, quod labor vester non est inanis in Domino. Videte quae verba hic nos his perseuerantiam commendat, ut stabiles, immobiles semper, & in Apocalypsi nobis dicitur: Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitae. Quam ad mortem perseuerantia in virtute, vsque ad finem corona gloria debetur, ita perseuerantia in culpa vsque ad mortem in

ferius iure optimo debetur. Et est valde notandum, quod nullius peccati hanc mulierem notauit, nisi concubitus, & fuit, quia fortasse cetera omnia eius peccata exinde proficiscerentur, quo peccato ablato omnia alia in tertiam procliderent. Dicit quis vnum mendacium, atque ut illud tueretur dicit postea quadraginta & iurabit, ac periurabit. Habet quis malam societatem, ut eam sustineat, mille peccata committet. Habet alius odium, atque ut vindictam summat nullum crimen intentatum relinquet. Ambitiosus vero, ut quod expetit, consequatur, quid non faciet? Ad hoc propositum potest dici illud diui Iacobi. Qui in vnum offendit factus est omnium reus, id est, qui in vnum scelus incidit, quantum est ex se ianuam aperit, atque in promptu manet, ut alia plurima committat. Ut contra intelligendum est verbum illud quod Sanctus Paulus dixit: Charitas nunquam excidit, hoc est, charitas ex natura sua nunquam hominem incitat, ut in peccatum excidat, sed eum prouocat & adiuvat, ut in peccatum excidat, in virtute perseueret. Atque haec est propria intelligentia erat in animam, durat in aeternum. Cum sit verum, quod vespere autem, & quidem antea, eam, sua culpa, possunt amittere.

Ut illa vidit Dominum peccata sua intelligere, dixit eis Domine, ut vides, Propheta et iustitiae nostri in monte hoc adorauerunt. Videris Domine Propheta, idcirco rogo te, ut haec verba detegatur, quod licet hae mulier peccatrix esset, aliquem tamen boni saporem habebat. Vnum erat, esse peccatricem occultam, & ita occultam, ut Dominum prophetam eo quod eius peccatum sibi reuelauit, quod ipse desiderabat aduentum Redemptoris, & rationem habebat de loco orationis, & licet concubina, quarebat tamen religionis suae & scrupulum indicabat dare bibere hunc tibi boni respectus fuerunt aliqua dispositio, ut Deus eam auferret a malo statu, in quo commorabatur. Quantum, cuique

42. cunque peccator quis sit, nunquam tamen bona opera debet praetermittere, quia illa non ei prosunt ad aeternam vitam, tamen inter alia, duo maxima commoda sibi afferre. Alterum est, quod per haec bona opera quodammodo disponitur, ut eum Deus illuminet, & a peccato abstrahat. Iter facit quis in aliquam urbem, aduenit caliginosa nebula, & aberrat a via, postea interrogat, haec via ducit ad talem urbem dicunt ei: Non multum est iam ex quo iter amisi. Verum ecce semitam, quae, licet ipsa non sit recta via, si per eam ambulaueris, ipsa te ad iter ducet. Vnde peccator, aberrasti a via coeli, quae est gratia, & acceptatio diuina, inuenisti seruum Dei, qui tibi dicit: Averte iter, quod aberrasti, haec via in qua graderis ducit ad infernum, longe a via gloriae erras, vide quot sunt dies, ex quo mortaliter peccasti, tot enim sunt dies ex quo viam amisi. Reuertere, faciens bona opera, haec enim te in viam constituent, haec te ad gratiam Dei restituent.

Alterum est, quod ex bonis actibus gignitur habitus bonus, & facilis redditur, ut postea redies in gratiam Dei, suauis bona operetur, & facilius ac velocius properet, ad suam vitam percurrendam, ad recompensandum aliquid perditum tempore: sicut viator qui a via errauit, postea a consideratione, tempus perditum vult recuperare. His quaestionibus, & responsis reuelauit se tandem Dominus hunc nobis, ei indicans se esse desideratum, & maxime expectatum. Saluatorem mundi ad omnium salutem. Atque ipsam coelesti lumine illustrata, lagenam fuentem, quae cunctis & terrestrium omnium inmemor omnes suos ei exornat, ut exant, ad cognoscendum, & adorandum tantum Prophetam ac Dominum. Vnam fratres mei, haec inuolucrum nobis sit hodie magistra, & siquidem iam habemus lucem, & cognitionem Dei, expulsis omnibus tenebris, & impedimentis inimicis nos inuitemus, & confortemus ad eum amandum, ipsique seruendum ex anima, ut eum nobis gratiam suam hic concesserit, eamus postea, ad persequendum gloriam sempiternam: ad quam nos perducat Iesus Christus filius, Amen.

SABBATHO

Perrexit Iesus in montem Oliueti, & diluculo iterum venit in templum. IOAN. 8,

O QUEN David de infinita probitate Dei dicit, suauis Dominus vniuersis, & miserationes eius super omnia opera eius. In quibus verbis nos docet, quod misericordia Dei est, quae inter caetera opera altissimae Maiestatis magis perspicitur, & est opus, quod magis dicitur opus Dei dicitur. Itaque cum in sacra Scriptura petatur a Deo absolute, fac, nec additur quid facturus sis, intelligitur quod petitur ab eo, ut faciat misericordiam. Hoc patet per Hieremiam, ubi dicitur: Si iniquitates nostrae responderint nobis, Domine fac propter nomen tuum, id est, si peccata nostra vocata & interrogata responderint, & testificata fuerint contra nos, & nos damnariint, tu Domine fac, scilicet, misericordiam nobiscum propter nomen gloriae & splendoris tui. Et Daniel dicit: Exaudi Domine, nostram, & fac nobiscum misericordiam. Et Habacuc rogans Deum, ut annos captiuitatis diuideret, quibus populum suum fuerat comminatus, rogans (inquam) ut eius misericordia intercederet, suppliciumque sifteret, dixit: Domine opus tuum in medio annorum visita illud: vide Domine quod est quasi dormiens, & mortua misericordia tua erga populum tuum captiuum, resuscita illam in dimittente illa sisset ibi supplicium, & captiuitas. Et Iudas dicit: Laudate celi quoniam Dominus fecit, &c. scilicet, misericordiam nobiscum. O quam inflammato desiderio (si ita dici potest) flagrat Deus dimittendi peccatores, ad primum enim lacrymam contritionis, quam peccator effundit, statim misericordia mouetur, atque ad peccatoris amicum conuertitur. Ingressus est sanctus Ihs ad Regem Ezechiam, & cum Dei nomine admonuit, ut praepararetur

Psalm. 144

Hier. 14

Dan. 9

Habac. 3

Esai. 44

4. Reg. 20 tur ad mortem, quia mors illi imminerebat: cepit flere Rex
5 & non quomodocunque, sed, ut ibi dicitur, sicut Ezechias
fletu magno, & antequam egrederetur Isaias medium por-
tam atrij, factus est sermo Domini ad eum, dicens: & eue-
tere, & dic Ezechia: Hec dicit Dominus Deus: Audiui ora-
tionem tuam, & vidi lachrymam tuam, & ecce saluavi te.
Pensate diligenter celeritatem, qua Deus occurrit non-
dum enim Isaias accesserat ad medium atrij Regij, quum
illi iterum loquitur, & dicit ut referat bonum nuncium
Ezechia: & quod hinc ponderatione est dignus, est illud
verbum: Et vidi lachrymam tuam. Quid est hoc? Dixerat
6 paulo ante sacratus textus: Et sicut fletu magno, modo
vero dicit: Vidi lachrymam tuam? quare non dicit, vidi
tuas plurimas lachrymas? Est, et significet, per primam la-
chrymam, quam effudit peccati eius dimissum fuisse, fore
ei salutem contulisse. O benedictus talis Deus! Benedicite
7 talis clementia. Laudate fratres mei, puro corde Deum
tam clementem Dominum. Videte quam merito dilige-
re misericordiam eius, opus Dei nuncupent per si-
gularitatem, eo quod sic splendeat erga eos, qui misericor-
dia indigni sunt. Huius rei mirificum quoddam in hodie
na sancti Evangelij lectione habemus exemplum: ubi age-
tur, quum facile, & benigne receperit Deus peccatorem
eius, pepercerit. [Dicatur tota litura Evangelij.]

Desiderat summus Prædicator animarum prædicare in
templo: & perrexit in montem Oliueti cum suis sacris di-
scipulis. O quam celestis doctrina: & quam viceversa mo-
do agitur. Pergit Dominus noster Iesus Christus oratione
in montem, atque eius sancti discipuli, ab omni occasione
mali segregati cum eo commorantur. Vos autem, & plerum-
8 pradicatorem defuistis audire, pergitis in vias, & plerum-
visuri, & locuturi, quæ non sunt necessaria. Dicite quam
utilitatem allaturum est verbum Dei, nisi sit parum con-
siderationis post concionem, in qua ruminetis, & mente evolv-
uatis ea, quæ in prædicatione dicta sunt, & cogitetis quomodo
illa opere possitis exequi, quæ vobis pertinent ad
salutem animæ. S. Chrysost. in quadam homil. super Gen.
D. Chry-
sost. super
Genes.
dicit: quod qui exit à sermone, oportet se habere quasi qui
exit à balneo, qui statim se recipit, & multis vestibus con-
peritur, ut sudor accipiat, & non exit à cubili maximo ille
tempore

temporis spatio. Quid arbitramini esse hanc Ecclesiam nisi
domum salutis, & balneum in quo animæ morbi dissolvun-
tur: Et sic ingredientes templum, videbitis statim iuxta ostium
pila aquæ benedictæ, ubi morbi faciles curantur, quæ sunt
peccata venialia. Progrediētes viterius videbitis confessione-
naria, & pulpita, ubi mortalibus culpis remedium adhibetur.
Qui ergo in hoc balneo ingressus fuerit, ad balneandum se
celesti doctrina, quæ est aqua vitalis, statim ut exit debet
se in cubiculum suum recipere, & sanctis considerationibus
operiri, ab omnibus occasionibus separatus, ut ita lachry-
marum sudoribus insudet propter male transactam vitam, ut ita
10 Vos autem ut à templo exitis, incipitis modo ridere, & illude-
re. Quid de tanta dissolutione, & tali tempore dici potest,
præsertim cum inferni minas audieritis? signum est, quod
non tetigit vos verbum Dei. Vipera dupliciter mordere
11 attingat, aut in pelle tantummodo absque eo, quod sangui-
nem attingat. Cum percutit ad tactum sanguinis moritur
homo, quem mordet, cum enim virus attingat sanguinem
sanguis autem virus fugiat, non sistit, quousque perveniat
ad cor, qui eius naturalis est locus, quasi contugens ad lo-
niente sanguine ad cor, pervenit etiam & virus, & statim ho-
mo moritur, quod si mortuus non tetigit sanguinem, nunquā
si attingit affectum, & ita non occidit. Simile est verbum Dei:
rationem, & hominem secularibus rebus mortuum relin-
quit, quales erant illi, quibus S. Paulus dixit: Mortui enim
Colos. 3.
estis, & vita vestra abscondita est cum Christo. Si autem præ-
dicator non vos percutit quasi vipera moribus suis, nec
doctrina sua sanguinem attingit tanta prophanitate, & sereni-
12 tate, ex sermone exitis, ac si ex comedia exiretis. O Deus
infinite Maiestatis, concede mihi hodie pro tua clemētia,
nerati, omni sensuati, & prophanitati mortui. Fra-
tres mei conjicite oculos in hunc celestem Magistrum,
considerate quod postquam satigatus fuerat longa prædi-
catione, refrigerium quod querit est ire in montem, & ibi
tota nocte pro vestris peccatis lachrymam commorari.
Dilecti e

13 Discite querere parum solitudinis, in qua prolixo de am-
marum vestiarum salute cum Deo loquamini. Quod
dicatis, & pater non deleat & his contemplationibus. Ad
hoc respondeo, interrogans quid esset de infirmo, si omni-

Simile. no cibos recularer, eo quod eos non sapiat certum est quod
moreretur. Quapropter remedium est, sibi vinum inferre
abique gustu edatam si hanc vinum sibi inferat, postea
bos sapiet, & quidem ei pauci videbuntur. Idem oportet
cibus spiritualibus fieri. Ita nos docet Spiritus Sanctus,

Prou. 4. cens. Viam sapientie monstrabo tibi, & ducam te per
mitas aequatis, quas cum ingressus fueris, non acci-

14 tur gressus tui, & currens non habebis offensiculum. Quod
est, ego docebo te gustum percipere ex cognitione. De-

Bernard. Hoc enim significat sapientia in sacris literis, ut ait Sa-
super Can. tus Bernardus: Sapientia, id est, sapida scientia, si quis que-
rit. sermo. ram Dei cognitio. Quomodo ergo me docebis? Duce-
te (inquit) prius per semitas angustas virtutis, quas voca-

Arist. 2. mitas. Ut enim ait Aristoteles: Virtus versatur circa diffi-
Ethica 3. cile. Postquam autem illas angustas semitas pertransieris
suauiter per eas ambulabis, & quidem velociter currens ob-

15 stine undique obstante. Hae eleganti metaphora non ali-
cet hic Spiritus Sanctus, ne in inijs propter difficultatem
deficiamus, cum enim ulterius progrediemur, non inle-
non erit difficultas, sed & letitia, ac voluptas. Et diluculo
venit in templum, commoratus est optimus Magister co-
ta nocte in monte, & statim, ut illuxit reuersus est in tem-
plum, ut predicaret. Que diligentia est hae ad salutem
nostram, qua summo mane surgebat ut hominibus bene-

16 faceret? Atque eius diligentia diligentes etiam reddidit
auditores, omnis enim populus diluculo properabat in
templum, ut diuinas illius predicationes audiret.
Predicante Iesu, accesserunt Scribae & Pharisei cum
muliere, quae in adulterio deprehensa fuerat. Videret quos
bus curis intendebant, cum vniuersus populus predicatione
nem audiebat. O quam ad literam idem modo agitur. Ne-
billores enim & magnates mille inuilibus rebus inco-
dunt, cum homines plebei in concionibus audiendi
Dei seruitus occupantur. Ingressiuntur quasi minime
montes Deum, absque respectu, & pudicitia per medium
auditorium, perturbantes sermonem, nec sistant quousque
ad bonum

ad bonum Iesum accedunt, & dicunt ei: *Magister, haec mulier* 17
modo deprehensa est in adulterio, etc. Occasione peccati hu-

ius mulieris oportet nos de hac materia aliquid dicere. Ec-
clesiasticus dicit: Omnis autem ponderatio non est digna
laus continentis animae, id est, nulla est laus, aut exaggera-
tio, quae satis digna hominem castum, & continentem va-

leat laudare. Diuina sunt haec verba sane, & quae maxime
continentiae excellentiam extollunt. Contra vero, vnum
ex vitijs, quae hominem magis dedecorant, est sensualis
turpitudine, ita ut ad eius contritionem & ignominiam ex-
plicandam verba deesse videatur. Et sic de Salomone tur-
pi- & sensuali dicit Ecclesiasticus. Inclinaui femora tua mulie-
ribus. Potestatem habuisti in corpore tuo. Dedisti inacul-
diam ad liberos tuos. Tanquam immanis bellua, sic uti vo-
luptudinem, honorem tuum infecisti, progeniem tuam
dedecorasti, effecisti, ut propter peccata tua posterit tui pu-
terat explicare. Ego enim depravatione magis opere exag-
mudis loqueretur. Equi amatores (inquit) & emissarii facti
18 eos vocat equos libidinosos, & inquietos, quia omnia lace-
rant, & dirumpunt ut ad equam accedant. In alijs peccatis,
tenetur, & a mundo agitur, semper tamen ei aliquis ad-
legem Domini respectus remanet: quae in eo operari po-
test, quod in Sancto Paulo operata est, ut ipse dicit: Lex
cati & mortis. Plerumque enim ratio, quae non est obrecap-
tore, nec debet. Hoc autem vitio ita ratio obrecatur,
& mens perueritur, ut homo legis reuerentiam amittat,
laceratur, & diuiditur in frustra; remanet tamen aliqua
pars pedis, manus, aut capitis, ex qua colligitur esse talis
imago: si vero imago in ignem excidit, tota liquefit,
ita, ut nulla imaginis maneat apparentia. Homo qui est
imago Dei suspensa, obediens illius clauo cum in ali-

Eccle. 16.

Eccle. 47.

Hiere 5

19

Roma. 31.

Simile.

- 22 quod peccatum incidit, frangitur: sed est differentia, quod si incidit in superbiam, cupiditatem, aut gulam, aliquis tamen illi hominis respectus remanet. Ex ipsa superbia occasione sumit, ne se a diabolo captari patatur. In quam incidit, sumit occasionem inuehendi in se, & in imbecillitatem suam. Ex gula, quæ eius stomachum excoluit, occasionem sumit execrandi illam. Denique licet aliis peccatis perfringatur, aliquod tamen boni remanet vestigium, quod est imago Dei. Si autem in luxuria ignem excidit, totus liquefit, ac si non esset ad imaginem Dei factus, sed sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Itaque turpissimum sensualitatis vitium est, quod magis hominem infectum reddit, & eum tanquam liquefactum, & absque resistentia ad malum elicit. Hæc de causa Patriarcha Iacob reprehendit filium suum Ruben turpis peccati, quod patrarat, & ei dixit: Effusus es sicut aqua, non crescas, quia ascendisti cubile patris tui, & maculasti stratum eius. Comparauit illum aquæ, nam sicut aqua, cum emittitur, & obstacula dirumpit, magno quodam impetu profluit, nec ordinem sequitur, aut modum, sic etiam est libidinofus homo. Iudæ ei dicit: Effusus es sicut aqua, quæ effunditur, nihil aliud, quam effratarum appetitum, & concupiscentiæ impetum secutus fuit. Et quemadmodum aqua effusa nullum sui vestigium relinquit, sicut ad aliquos solent relinquere, qui aut laporem, aut odorem, aut aliquid vasi inhaerens, in quo fuerunt, relinquunt, aqua verò omnino præterit, nec sui vestigium relinquit. Sic homini hoc vitio delibuto, videtur ratio adiuuare iudicium, & quod nihil hominis in ipso homine remanet, honorem diuitias, vitam, & (quod petus est) animam ac Deum amittit, & ideo dicit: Sicut aqua effusus es. Et de his arbitror Sanctum Paulum ad hoc alludere. Rom. 1. dicens: Qui sine lege peccauerunt, sine lege peribunt. Ita peccant, ac si non esset lex, & extra rationem hominum rationem, ac legem, atque ita sine lege punientur, hoc est, extra rationem, & consuetudinem, qua ceteri peccatores puniuntur. Quorū horum nomina miserrimis temporibus, præcipueque in nostra infelicitissima Hispania sunt, quæ lingua poterit explicare? O Deus

æternæ, infinitæ Maiestatis medere Domine his malis, tantamque mulierum, ac hominum dissolutionem aufer. Tot sunt musica, tot prophana conuiuia, tot denique occasiones, quibus se homines offerunt, in quibus vix homines possunt se cōseruare, quin mortaliter peccent. Quid dicam fratres? Vos recte animaduertitis vtrum ego verum dicam, necne? Lamentamini ergo populi Dei perditionem, & calamitatem, lachrymanni homines stantes ad ostium templi, ut videant quomodo exeat filius Dei de domo patris sui. Deplorate hos tauros marinos, & pinguisimos, qui ad inferni macellum præparantur. Heu quam cito vos Deus euertet, nisi vos ad virtutem receperitis. Timete ergo fratres tam præpotentis Domini furorē, & amodo incipite malis vestris remedium adhibere. Et ad hoc notate, quod hoc peccatum est acutissimum quoddam, & venenum, quod oculis præcipue comeditur. Idcirco Ecclesiasticus dixit: Nequius oculo quid creatum est? Cum oculus tam pulchrum quid, tamque miraculosum sit, & maximum Dei beneficium, tamen hoc de illo dicitur, quod homo male oculis vitatur, ut Sanctus Petrus epistola secunda, cap. 2. dixit de turpibus, habentes oculos plenos adulteris: oculos vocat plenos adulteris, quod sunt ianuæ, per quas hæc mala ingreditur præcipue. Videte quæ ianuæ nostris, sed etiam per os totius mundi mors animabus tur in Genesi, videtur mulier, quod bonum esset lignum ad vendendum. Hæc ingressum est malum in vniuersum mundum. In per eos ingreditur, curate fratres, obseruare consilium Ecclesiastici dicentis: Noli circumspicere in vicis ciuitatis, nec illuc, & videbimus. Sed facite, sicut faciebat Sanctus Iob, qui de seipso dicit: Pæpigi sordem cum oculis meis. Quidus cum oculis meis? sed vitatur hæc elegātia, pæpigi sordem, fœdera componuntur, est, ut ne quis alterutri officiat. Sic anima iusti sordem percutit cum oculis suis. Siquidem ego, & oculi mei, vobis nunquam obui, imò quicquid vobis habetis, id à me prouenit, sic vos ne mihi nocetis, nec

26

Eccle. 31

27

Gen. 3.

Eccle. 9.

28

Iob. 31.

- 29 fitis ianux interitus mei. Etiam dicit, quod scelus pepigit cum oculis suis quia sicut in conventionibus, & foedere vnusquisque de iure suo aliquid perdit. vt aliquod aliud commodū acquirat: sic etiam in hoc foedere statuitur, vt oculi perdant voluptatem, quam accipiunt, videndo ea quælibet. inde enim hoc eliciunt commodum, ne postea deplorent culpam, cuius causa fuerūt, vt contigit Dauid, quide se dixit: Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, &c. ed quod ea, quæ decebat, aspexerunt. Et cum aliqua occasio videndi aliquid nocuum offertur, cogit intra te: si modo non possum me vincere, vt hanc deorā feminā non videam, quomodo postquam eam viderim, abstinere potero, quin eam cupiam? cum sit difficilius animam puram conseruare, postquam aliquid visum quam antē, quam viderit, illud non videre. cum offertur. Quare hoc argumentum non conficies frateri quod si eū offertur, oportet oculos claudi, quod sit occasio mali, tunc eos aperiri, quanto magis oportet ne die, nocteque vadas ad quærendum quid videas? Dicit Plutar-
chus, quod noluit Alexander Rex Macedoniæ videre vārem Darij, quæ erat pulcherrima, ne illi aliquid inco-
modum propter eius pulchritudinem inferret, quod & ge-
gi esset indignum. Quid ad hoc dicent Christiani, cum in-
fidelis tantum ab occasionibus cauere? Etiam de Antio-
cho Rege Asiæ legitur, quod cum inuitaretur ab amico suo, vt pulcherrimam virginem Pāthram aspiceret: no-
luit eam videre, ob eandem supradictā causam. Non est
ergo lachrymabile, quod non det fides idem Christianis
quod infidelitas Gentibus concedebat? O quam euāgel-
icum signum est, quod mortua sit fides in te, si quidem ne in te
operatur quidem cum gloriæ, & inferni æternitatem ero-
das idem, quod in infideli solus humanus respectus ope-
ratur. Etiam est hoc venenum, quod per aures ingeritur,
audiendo verba, & persuasiones tertiorum, & mulieru
Sathanz, quos libidinosi homines adhibere solent
ad executionem suorum turpium appetituum. In Genesi
dicitur, quod consummata est omnis caro, quæ mouebatur
super terram. Admirabile profectō, contra vniuersam
carnem concitatus est Deus, & sic omnia animalia, & arbor
submersæ; soli pisces impunes relictī sunt. Dicitur quod

plus animantia, & aues, quā pisces peccauerunt? Dico, 33
quod quia omnis caro est incitatrix peccati luxuriz,
quod non sunt pisces: imō debilitant homines, & sen-
sualitati sunt contrarij: & idcirco præcipimur piscibus ie-
iunare. Si ergo Deus de carne supplicium sumit, eo quod
huic peccato solet fauere, quid erit de misero homine, qui
Sathanæ efficitur instrumentum, vt verbis, promissioni-
bus, & comminationibus quidem innocentes, ac synceras
personas sollicitet? Submergit Deus vniuersam carnē aquis
diluij, te autem in ignem inferni non demerget? longe
opinione falleris. Et quantum officiant verba vnius alte-
ri, colligitur ex eo, quod dicitur in Genesi, quod mulier 34
comedit, deditq; viro suo, qui comedit, &c. Super quod
dicit Sanctus Paulus: Adami nō est seductus: mulier autem
seducta in prauaricatione fuit. Sciebat Adam diabolū
mentiri, sed blanditijs, & verbis coniugis victus comedit,
ne eam contristaret. Vnde colligitur, quanto plus value-
rit mulier apud hominem, quā diabolus cum ipso ho-
mine, & etiam cum muliere confecerit. Cum homine
parat, quia non fuit ausus eum per se tentare, & ita assu-
psit mulierem in instrumentum, vt illum superaret. Cum 35
muliere verō, etiam manifestatur ex his verbis Sancti Pau-
li, illa enim decepta peccauit cum sibi videretur, quod si
ederet, esset quasi Deus: homo verō, mulieris persuasio-
nibus ductus, non autem deceptus peccauit, sed videns,
quid faceret: quod grauius malum fuit. Ex quo colligitur,
nullum esse peiorem diabolū homini, quā mulierem:
& quā maximum peccatum fuerit, quod mulier com-
misit, cum non contenta esset peccare, sed effecerit etiam,
vt vir eius peccaret: declaratur illo verbo, quod Domi-
nus dixit serpenti: Quia fecisti hoc maledictus es, &c. 36
Maximam habent emphasim hæc verba: solet Deus exag-
gerare maxima mala, quæ sibi magnopere displicent: si-
gnopere placent, sic dixit Abraham perpendens heroicū
factum, quod fecerat volens sacrificare filium suum: quia
fecisti hanc rem tam admirabilem quid, quod vix sunt
verba, quæ digne valeant recensere. Consemus nunc
argumentum, si mulier plus valuit apud hominem, quā
diabolus apud mulierem: quis ergo mulieris peccatum
explicabit?

37 explicabit. Hæc omnia dicuntur, vt intelligatis fratres quantum malum faciatis, cum alios ad offensionem Dei inducitis, & vt alteri ab alteris caueatis, nec eorum persuasiones, quibus vos ad malum volunt inducere, auditis. Nam (vt dictum est) peccata sensualitatis plerumque per auditum introire consuecunt: & fortasse hæc peccatrix, de qua agit sanctum Euangelium peccatrix, aut quod viderit, aut audiuerit, & denique propter peccatum suum in tantam calamitatem, & acculationem inter tot homines comprehensa, & accusanda sit.

38 *Anselm.* Iesus autem pronus scribebat in terra. Diuus Anselmus dicit, quod inclinauit pulcherrimus Iesus oculos in terram, quando sibi oblata est illa adultera, ne eam magis confunderet, cognoscens quanto pudore confusa esset. Et glossa ordinata dicit, quod scribebat in terra characteres, quibus unusquisque peccata sua agnoscebat, & illis sollicitantibus eum, vt responderet, dixit: *Qui sine peccato est, &c.* O Deus inmensæ bonitatis, quare Domine non faues his hominibus in executione iustitiæ, cum sit vnum ex iis, quæ ad optimam cuiusque Reipublicæ gubernationem maxime pertinent. Vbi enim nō est executio, nec crimina puniuntur, quomodo poterit quis viuere? *Laertius* refert, quod in lib. de Thebani Philosophum nomine Phitonium Lacedæmonem miserunt, vt Lacedæmoniorum leges videret, quæ maxime laudabantur, & aliquas, quæ sibi meliores viderentur, transcriberet, volentes vt in sua Republica etiam obseruarentur. Iuit ergo Philosophus Lacedæmonem, & ibi annum commoratus est, & attentissime illius provincie reuerteretur, conuenerunt omnes in generale consilium, vt nūcium suum illis referret, atque ad hoc innuiceret homines concurrerunt. Ingressus Philosophus in maximum theatrum, adduxit furcam, linguæ incastratam, & gladium, flagella, compedes, atque manicas, & omnia hæc in theatro collocavit, ac descendit, ne minimum quid verbum loquens. Cum hoc vidissent gubernatores proclamauerunt, dicentes, vt rationem redderet nūcipi ad quod missus fuerat. Tunc dixit Philosophus: Missis hic Lacedæmonem, vt leges

vt leges vobis adducerem: Ecce legum instrumenta fero. 43 Quid prodest prolixas habere leges, nisi sint iudices constantissimi, qui eas exequantur? Quid prodest libros habere plenos legum, & institutionum, & quotannis plura decernere, cum tamen Reipublicæ plenæ sint flagitiosissimis, ac perditissimis hominibus, publicisque peccatoribus, nec vllum de eis supplicium sumatur? Merito sanè hoc dixit. Ridelicet est videre aliquos iudices, aut prælatos, qui vt primum munus suscipiunt, volunt se cum monasterio, aut Republica habere sicut sartor se habet cum veste, qui interiorius in exteriori vertit, & antèius efficit posterius, siquis in 42 manicas conuertens: videntes sibi totum consistere in nouis constitutionibus decernendis, cum nullam vnquam ipsi exequantur. O Christe verè mundi Doctor, quid hic facis? videris simulatione tua huic seculari relaxationi fauere.

Vt intelligatis responsum huius quæstionis, aduertite prius mirabile factum, quod dicitur in libro Iudicum. *Iud. 20.* gigitur ibi, quod conuenerunt omnes tribus Israel ad puniendum maximum illud peccatum tribus Benjamin: turpitudinem. Præcepit Deus vt conuenirent duces cum vexillis suis, & irent aduersus Gabaon, & adimplentes præceptum Domini bis superati sunt: rei verò liberi & inermes remanebant. Videntes hoc Israelitæ exeperunt ieiunare, & agere penitentiam, & iterum irruunt in hostes, & omnem ciuitatem interfecerunt. Non vult Deus, vt malus de malis vindictam sumat, quousque mundus quod dicit diuina Veritas: *Qui sine peccato est vestrum, prius in illam lapidem mittat.* O quam iusta sententia & tali 44 iudice dignissima. Vult dicere: Iustum est, vt peccata puniantur, & lex impleatur, sed non, vt per alios nequiores, & maiores peccatores supplicium sumatur. Non dicit, quod supplicium non sumatur, sed quod latro quare desiderabit, vt alij latrones suspendantur, ipse verò impunis maneat? Audientes illi flagitiosi hoc verbum, scientes quod Dominus eorum peccata cognosceret, alij post alios exierunt pudore confusi. Postquam acculatores recesserunt, exiit optimus Iesus faciem suam sacratissimam in illam

45 in illam miserrimam mulierem, ipsamque clementer oculis aspiciens à peccato absoluit, dicens: Neque ego te condempnabo, vade, & iam amplius noli peccare. O beneficentia talis clementia, o fortunata aures, quæ tale audire meruerunt! Obsecremus fratres charissimi hunc clementissimum Dominum, ut nos ita recipiat, atque culpas nostras absoluit suam nobis gratiam largiatur, quæ æterna gloria comparatur: ad quam nos perducatur Iesus Mariae filius, Amen.

DOMINICA IIII IN QVADRAGESIMA.

Abijt Iesus trans mare Galilææ, quod est Tyberiadis, &c.
IOANNIS. 6.

ODI nobis proponit sanctum Evangelium solemne quoddam convivium, quod Dominus noster Iesus Christus turtæ maxime in deserto fecit, ubi eos quinque panibus ac duobus piscibus saturavit: & postquam saturati, & contenti sunt, corporis Dominum magnificare, qui eos invitavit, dicentes: Quia hic est verè Propheta, qui venturus est in mundum. Qui omnia voluerit, ac singula quæque recta animi latera perpendere, reperiet omnia opera Dei, mirificas qualitates esse linguas, quæ continuo clamant, & Dei perfectiones demonstrant, ac nos ad eius amorem, & laudem invitant. Et sic David dicebat: Bonum est confiteri Domino, & psallere nomini tuo altissime. Ad annuendum manè misericordiam tuam, & veritatem tuam pernoctem. In decachordo psalterio, cum Cantico in chithara, &c. Nihil melius, nec iustius, quam homines se totos occupare in Deo laudando, atque manè, & vespere, nocte, dieque, ac omni tempore probitatem eius & misericordiam predicando, eiusque laudes in psalterio, Tympano, ac aliis instrumentis musicis decantando. Et reddens rationem hominibus diuini cultus, qui iure Domino debetur, dicit: Quia dilexisti me Domine in factura tua, & in operibus tuis.

Psalm. 91.

num tuarum exultabo. Et postea incipit exclamare, dicens: Quam magnificata sunt opera tua Domine: nimis profunda facta sunt cogitationes tuæ. Vir insipiens non cognosceat, & stultus non intelliget hæc. Stulti nesciunt ex creaturarum cognitione amorem, laudemque Domini elicere: nisi priuenter, & qui diuinarum rerum contemplationi dediti sunt. Ita quando Deus omnes creaturas detulit ad Adam, ut illis nomina imponeret, dicit quidam Doctor, hoc fuisse, ut in suis operibus creatoris perfectionem illi demonstraret: ut etiam ille postea lectionem hanc posteros suos doceret, & tanta fuit cognitio, quam illi adeptus est: tantos thesauros probitatis, amoris, sapientie, ceterarumque perfectionum Dei in creaturis inuenit, tot, tamque diuersas, ac decoras eas animaduertens, ut in ecstasim extra se præ illarum contemplatione raptus fuerit. Et hic est somnus, de quo sacra Scriptura loquitur, quo Adam dormiuit, quem Greci excessum appellant, ubi nostra translatio dicit. Inmisit Deus soporem in Adam. Et licet verum sit, communium, & naturalium rerum contemplationem sufficere, ut nos in admirationem rapiat. Verumtamen, quemadmodum aliis rebus assiduus usus, & conuersatio pretium minuit, sic etiam contingit his: & ita cum opera sint ita præclara, dicit Beatus Augustinus, quod non paritate, sed assiduitate viluerunt. Plus assiduus ea Christus nos ad cognitionem, amorem, ac laudem, excitat, quæ ex naturalibus rebus deberemus acquirere, voluit pro sua infinita clementia alia opera facere extraordinaria, & supra communem naturæ cultum: & vnus ex his fuit hoc singulare opus, de quo hic sanctum Evangelium ait, quod darent, & dicerent: Quia hic est verè propheta. Nos etiam, qui hoc credimus oportet, ut ad nouas diuinæ maiestatis laudes commoueamur.

Etiam voluit diuinus Reparator noster hoc miraculum, & misericordiam cum his hominibus facere, ut nos doceret, suæ altissimæ Maiestati confidere. Cum his necessaria sustentatio in deserto desit, non illis Deus desit. Nec tibi deerit. Si tibi, vir, liberi, aut diuitie defuerint confide quia non deerit Deus, qui omnibus his excellit. In primo Regum

Gene. 2.

*Augusti.
tract. 24.
in Ioh. n.
procl. 2.
prim. 10. 9*

7

1. Reg. 1. Regum legitur, quod erat tristis & collachrymans Sancta
8 Anna coniux Eleazar, eo quod sterilis, & sine libera esset.
Cui dixit vir eius consolans eam: Anna cur fies, & cur affli-
gitur cor tuum, nonne ego melior tibi sum, quam decem
filij? Si hoc dicere potuit vermiculus quidam, quanto ma-
iore iure potest idem dicere Iesus Christus filius Dei au-
1. Tim. 5. mae sponte suae? Ita admonet Sanctus Paulus viduas, ut ad
coeleste hoc receptaculum, & refugium confugiant, cum
dicat: Vidua, quae vere vidua est, & desolata, speret in Domi-
no, & instet orationibus, & obsecrationibus nocte, & die.
Esa. 50. Et Sanctus Esaias hoc omnibus consilium dicens: Quis ex vo-
9 bis timens Dominum, audiens vocem serui sui? qui am-
bulauit in tenebris, & non est lumen, eis peret in nomine
Domini, & innitatur super Deum suum. O quam diuina ver-
ba. Conijciat se inops in brachia Dei sui. Sed aduerto,
quod dicit, si est timens Deum, & si audit & obtemperat
verbis seruorum suorum. Vnum ex iis, in quibus magis pro-
bantur viri iusti, est in hac spe, & fide, quod Deus verbum
suum implebit & promissis stabit. Hac de causa, cum Deus
Exod. 16. constituit manna in deserto Hebraeis dare, ut patet in Exodo
praecepit ne quis plus quam ad diem vnum colligeret,
10 & huius instituti rationem reddens dixit: ut tentem utrum
ambulet in lege mea, an non? Quae est haec tentatio maxi-
ma profecto. Maxima experientia fidei, ac spei erat, quod
cum commoraretur populus in deserto, omnibus rebus
ad victum necessariis indigens; & ob oculos tantam cibo-
rum copiam prospicerent, nihil tamen illorum omnium
in diem crastinum colligeret: sed quod vniuersus populus
& tantus populus in sola diuina providentia speras, credere
Psalm. 90. meliorem esse fiduciam in Deo quam cibos in arca. Et hoc est
11 quod David dicente circumdabit te veritas eius fides, &
spes in veritate promissorum Dei, erunt quasi scutum quod
te undique proteget, & circumbit. Loquitur de iusto, qui
habitat in adiutorio altissimi, quod fiducia in promissis
Dei est illi scutum iustificum, ad se in omni necessitate
protegendum, & ut propter eam ad nullum flagitium mo-
ueatur. O fratres charissimi, si disceretis protegi hoc sco-
to fiducie in promissis diuinis, quorū Sathanas iherosolym-
heraremini: cum necessitas vos ioueat, ut corrupti-
dinem aliquam, aut peccatum incidatis: ut pudicitiam
& honestatem vestram vendatis: ut usurarium, aliquem con-

12 tractum faciat: ut denique proximi vestri substantia diripi-
atis: tunc ad fiduciam coelestis patris vestri confugere-
tis, & ad promissorum eius veritatem recurreretis dicetes,
Malo milies mori, quam Deum ac Dominum meum se-
mel offendere. O in quantam obligationem induceretis
altissimam Maiestatem, ut vobis opem ferret, & per quam
viam minime arbitramini subsidium vobis, plenis mani-
bus occurreret. Verum, o infelicitate nostram, quod mini-
ma quaque inopia coacti, statim in diffidenciam incidimus,
& ita mille peccata committuntur propter leuissimas res!
Quod si dicas: O pater: ego sum maximus peccator, & in-
dignus, cui Deus opituletur, eo quod Lepenumero illum
13 offenderim. Dico, quod si tu id non mereris, propter suam
ipsius probitatem hoc faciet. Recordamini ad hoc, illius
quod dicitur in Numeris, quod cum Hebraei in deserto
Num. 11. murmurarent, quod non haberent carnes, nec aliud ede-
rent, quam manna, quod iniustus nihil aliud sapiebat, quam
placentas oleo conditas: tunc cum illi murmurarent, eis
nunciavit Deus per Moysen, quod daturus esset eis car-
nes ad vescendum non vno die, neque duobus, sed vsque
ad mensem diutius donec exeat per naves vestras, & ver-
14 tatur in nauicam: & huius rei rationem reddens dicit, eo
quod repuleritis Dominum, qui in medio vestrum est, &c.
Quid Dominus? quia te repellunt, & Pharaonem desiderat
alarum tuarum: sed eos vis saturare, eorumque desideria
implere, quousque plura nohnt? Imo videtur quod debe-
res illos relinquere, ut fame perirent, & manna illis aufer-
ret. Hoc esset (respondet Dominus) nisi ego Deus essem,
sed homo, & tam parum patientiae haberem, tamque pro-
15 bant, qui saepe non modo ipsi qui sibi sunt molesti, verum
etiam, qui sibi seruiunt, & quibus ipsi maxima seruitute
moniam propter rem nullius ponderis ac momenti. Vbi
carnibus saturare. Eo quod repuleritis Dominum, qui in
medio vestri est, & aueritis corā eo dicetes, quare egredi-
sumus de Aegypto. O ineffabili Dei clementiam! quis
est, aucto

- 16 est, adeo durus, qui tui amore non rapitur? Eia pusillanimes confortamini ne tam bonum Deum offendatis, ut vos a necessitatibus vestris eximatis: quia mille viis, quas vos nunquam excogitalis vobis auxilium feret propter se & suam pietatem, licet vos id non merueritis, sicut succurrit his Hebraeis cum indigniores essent. Iterum etiam con-
 Num. 20. git, quod murmurante populo praeter inopia aquae praecipit Deus Moysi: dicens, tange virga tua petram, & illa dabit aquas. Quod dubitavit Moyses. Verum, nec propter dubitationem Moysi, nec propter populi murmuracionem potuit Deus sibi persuadere (si ita dici potest) ne illis aquam abundantissime ex petra illa largiretur, ut eius pietas animaduertetur, & cognosceretur quomodo culpas nostras superet liberalitate sua, & quod eius misericordia potentior est peccatis nostris. Et ideo sacra scriptura ibi dicit: Haec est aqua contradictionis, ubi iurgati sunt filii Israel contra Dominum, & sanctificatus est in eis. Ecce quomodo ostendit quanta sit eius sanctitas & pietas, conferendo in eos beneficia, cum illi rixarentur cum ipso Deo. Quis dubitat, quin maxima pars huius turbae, quae Christum Redemptorem nostrum sequebatur ob causas culpabiles veniret: alij propter curiositatem, alij ut hominum facta & opiniones imitarentur, alij denique ut scrutarentur, verum esset aliquid, quod postea contra illum possent testificare: & tamen pulcherrimus hic Dominus, qui omnium animos penetrabat, neminem famelicum & sine coniugio dimisit: omnes pro sua clementia saturavit: etiam te saturatur licet tu illud non mereris.

- Videns ergo Dominus turbam maximam, quae illum sequebatur. Dixit ad Philippum, Unde ememus panes ut manducent hic? Agitur cum discipulis suis de pauperum remedio. Ad hoc opo-
 19 tet esse gubernatorum congregationes, Doctorumque senatus, ut de publica utilitate disceptetur, non vero, ut passionibus vestris manifestetur. Et quia aliquis reproponit, licet Deus eam praecipiat, quia hic fuit illius aetior non est faciendum. Romanorum tempore, templum fuisse dicitur, nomine templum depositionum, & cum Senatores in senatum ingrediebantur, prius illic passionibus, & odia deponabant, & ita liberi passionibus, & expediti odio introibant. Atque ideo fuit illa res publica florentissima, &

melius gubernata, quae in toto terrarum orbe fuit: ut autem factiones, & partialitates esse coeperunt, statim labefactari, & deperdi coepit quae totius mundi gubernatrix erat. Si in fontem venenum injecis, quicquid ex eo exierit venenosum erit: si in cordis vestri fonte passio dominatur, & affectus, odium, cupiditas, aut invidia, quicquid ex eo prodierit, venenosum erit: & ita congregationes & concilia talium venenosorum erunt non ad utilitatem, sed ad venenum, & corruptionem Reipublicae. Quapropter oportet eos consilium illud S. Petri observare: Deponetes igitur omnem malitiam, & omnem dolum, & simulationes & invidias, & omnes detractiones, sicut mos est genti infantibus rationabiles, & sine dolo. Quod consilium li-
 1. Petr. 2. 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

Respondit ei Philippus: Ducentorum denariorum. etc. Quae subsecutus est Andreas dicens: Est puer unus hic, & c. sed haec quid inter tanto? Et si S. Andreas senior erat, & antiquior in domo Domini etiam a scopo aberravit. Credite mihi. Bonum aut malum exemplum maxime prodest, aut obest. Si S. Philippus respondisset: Potens es Domine, in manu tua sunt omnia, caelesti rore universum mundum potes alere, Si hoc S. Andreas a S. Philippo audiret non tam modicam fidem ostenderet. Unde aperte experimur, quod cum in aliqua congregatione unus deficit, occasionem praebet, ut omnes illum imitentur. Diffidente S. Philippo, diffidit etiam B. Andreas. In reti piscatoris perfracta linea vix illico omnes pices illae fugiunt, in apprehensione Domini in Gethsemani, ut primum unus cepit fugere, statim illum omnes secuti sunt. Et relicto illo omnes fugerunt. Liberet vos Deus a tanto malo, ut alij occasione sitis, ut Deum offendant. Quia exaggeratione, nobis exaggerat hoc Spiritus Sanctus dicens: Fili, non semines mala in sulcis iniustitiae, & non metes ea in septuplum. Vbi dicit glossa interlinearis in gehenna, doctissimus pater Lira declarat non semines, sed est, non des exemplum male agendi hominibus promissum ad

- 24 nis ad malum. Dare malum exemplū talibus hominibus est seminare in sulcis agri, qui preparati sunt ad semine recipiendum, & statim iuxta illud producant. Quam diuina metaphora Spiritus Sancti, qui vocat sulcos inuicibilis homines imbecilles, qui sunt velut ager cultus, & dispositus ad recipiendum, quicquid in eo satum fuerit, & fructum secundum virtutem seminis producendum. Et non mecum (inquit) ea in septuplum. O quam miserum fructū mereri in inferno, qui suo malo exemplo alios ad peccatum prouocauit? Contra verò, quantum bonum facit is, qui primo suo optimum virtutis præbet exemplum. Illo enim non præsentem solum, verum absentes etiam, ad probam tem commouet. Refert Suetonius Tranquillus, quod cum Iulius Cæsar Alexandri effigiem depictam vidisset in tabula, cumq; sibi iunior videretur, & tamen sciret eum tur præclaras res gessisse, totq; ab hostibus victorias reportasse: lacrymari cepit, & que obiret, quod ipse tam debilis ac remissus esset, qui tot illustria non patrisset. O quam maxima confusio & iniuria hæc est omnibus nobis, qui hic adsumus, atque his, qui in toto terrarum orbe viuunt.
- 26 Lacrymabatur ille quod Alexandri tyrannides non fuisset inuitatus, quibus ille infernum acquisiuit: & non plerabimus non considerantes ea, quæ vniuersi sancti fecerunt, vt sempiternam gloriam compararent, & quod moriendo facere inueniunt plurimos seruos Dei, cum non tam tepidi, & pigri simus. In chronicis ordinis nostri legitur, quod homo quidam turpiter, & alienatè vivebat, & quilibet erant anni ex quo peccata sua non confitebatur: qui cum audiret consobrinum suum puerum sexdecim annorum in religionem fratrum Minorum ingressum fuisse, ita hunc exemplo commotus fuit, vt maximis vociferationibus dicere cœperit: Quid ille in mundo fecit, tener ille puer, innocens ac syncerus: quod tam asperam, ac perisitam vitam vult ducere? Tu potius peccator grauissimè (dicebat secum loquens) vitam illam acerrimam accipere deberes, tuorumq; grauium peccatorum agere penitentiam. Hac consideratione maximè contritione super se, & peccata sua planctum maximum concitabat. Atque ita amare fiebat, vt omnes qui eum audiebant ad lacrymas prouocaret. Et cum hac contritione integerrimè peccata sua

sua confessus fuit, & peste percussus, viginti dies infirmatus fuit patientissimè infirmitatem tolerans, quibus diebus maximo cum dolore cordis sui coram omnibus se accusabat, & eos ad agendam penitentiam incitabat. Denique acceptis diuinis sacramentis deuotissimè, creatori suo tradidit spiritum. O incomprehensibilis Dei misericordia, quam inuestigabiles sunt viæ tuæ Domine, & quam dissimiles ac varias rationes quaris, vt ad te peccatores allicias per semitas veræ penitentiae! Hoc oportet vos & prophani, & dissoluti considerare, cum alios teneros, & paucos ætatis iuuenes videtis mundum relinquere, & in asperissimas religiones ingredi, ac acerrimam ibi vitam agere. Hos enim coram oculis vobis Deus proponit, ad confusionem vestram, vt ad agendam penitentiam peccatorum vestrorum concitemini, siquidem tot, ac tanta commisit.

Dicit ergo eis Iesus: Facite homines discumbere. Erat autem fenum multum. Quamquam inuitator erat Deus, panes tandem erant ordeacei, nec erant aulae regie, nec pretiosæ sedes, sed conuiuas oportuit humi sedere, vt hos apparatus, & prophanitatem mensarum, earumq; ornatum, quibus in mundo vtimini condemnaret, ad quæ sustinenda maxima peccata committuntur. Vt enim homines pompaticè, & delicatè viuant fratres suos decipiunt, & tyranni efficiuntur, quod si moderato ornata vellent continere, absque vilius præiudicio, & incommodo vitam degerent. Aues similibus conficere, vt naturam suam conseruent, atque in hoc nemini efficiunt. Aliquando tamen contingit, quod vt nidum odorum habeant, rostris abscindunt gariophyllati floris, ac basilici extremitates, quas alter maximo hortulanus plantauerat, mentæque germina sciunt, quam colligunt, & in nidum deducunt. Ita etiam, quia maximas ades vultis edificare, ac veluti principes manduca- re, & vos delicatissimè tractare, aliorum bona diripitis, & tenti essetis, & illo quod sufficeret naturæ vestræ conseruare, non ita sollicitè viueretis, proximis vestris officientes. Si auib; formido apponatur, quantumvis cupiant odoros

- 32 nidos habere, ad veritatem accedere non audent. O qualem maximam formidinem vobis ostendit Dominus, quam terribilem comminationem dicens per prophetam Abac. 2. tuch. Vx qui congregat auaritiam malam domui suae, & sit in excello nidus eius, & liberari se putat de manu multorum. Cogitasti confusionem domui tuae, concidisti populos multos, & peccauit anima tua. Quia lapis de pariete clamauit, & lignum, quod inter iuncturas aedificiorum est respondit. O quam terribilia verba, & quam obstupenda formidatio, nisi homines insensibiliores essent brutis, auius: quae ad veritatem non accedunt, ne forte temporalem hanc vitam amittant, miseri autem homines non dubitant veritatem perungere, etiam cum periculo maximo aeternae vitae amittenda, & in infernum in perpetuum cadendi. Vx (inquam) qui proximis suis nocent, diuitiasque illicitè accumulantes, altissimum nidum, & odoriferum, & apes amplissimam construant. Vx tibi, quia vnde honorem & amplitudinem concere arbitrabaris, aeternam elicies confusionem, & ignominiam. Lapides & ligna perpolita adiunguntur, & pretiosa suppellectilia domus tuae, omnia proclamabunt vituperationem à Deo de te postulantia. O Deus immensae bonitatis, quis est adeo maior, quod his verbis non contemnitur, & modo non incipit se recipere, & eo tantum contentus esse sine quo vivere non potest. Animaduerte fratres, in quo quod superius caeli imperator, vestrum amore factus homo, nihil aliud in promptuario suo habebat sibi suorum, quam quinquaginta panes orateos, & duos pisces frigidos, ut videatis & cognoscatis, quomodo se tractauerit Dominus Maiestatem, & discatis quomodo tractaturi sitis carnem vestram tam effrenatam atque rebellantem.
- Rom. 8. Idcirco S. Paulus postquam dixerat, quod Deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato carnem nauit peccatum in carne: quod laboribus, quae sunt peccati peccati, & à peccato ortae sunt, nos à peccato liberare addidit inferius dicens: Ergo fratres debitores sumus non carni, ut secundum carnem viuamus, si enim secundum carnem vixeritis, moriemini, si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis, hoc est, sunt tanta, tamque ineffabilia dona, quae homo à Spiritu Sancto recipit hic, & in futuro saeculo, propter merita Iesu Christi Domini nostri, & deo

damna homo à suamet carne accipit, ut absolute nihil carni praeferat modicam quandam sustentationem, spiritui autem omnè possibile seruitutem debeamus. Quapropter si secundum carnis appetitum vixerimus, aeternam moriemur. Si autem Spiritus Sancti fauore adiuuante spiritum nostrum, carnis passionibus mortificauerimus, in aeternum viuemus. Et dicitur Spiritui, & cadit est, si fauore Spiritus Sancti adiuti. Atque hoc dicit, quia licet Spiritus Sancti ad praecepta par, & principalior quam corpus, separatus tamen à Spiritu Sancto, non habet integrum dominium in parte animalis, & carnalis, sed penumero ab ea superatur. Quia autem diuini spiritus virtute indutus est, potentissimus nobis ad carnis mortificationem confortat, nobis proponens exemplum quomodo Iesus Christus summus hominum nostrum, carnem suam mortificauit, & dicens nobis, quod eius meritis in hoc opere Spiritus Sancti fauore adiuuabimur. Quis ergo erit deinceps, qui hac consideratione carnem suam audeat permulcere, & quis non confundet, & verecundabitur tam boni Magistri vestigia non sequens, qui de caelo in terram descendit, ut nos doceret, quomodo miserrima haec corpora tractare deberemus.

Accepti Iesus panes, &c. Distribuit discubentibus. Cepit suis sacratissimis manibus panes illos diuidere. O aeterni Dei filii, totius liberalitatis, & magnificentiæ fons, quare Dominus horum panes frangens, non posset singulis singulos panes dare, cum omnia potest, ut tunc sint possibilia. Posset quidem, sed voluit nobis ostendere, quā rationem seruet in dono facit. Non enim eis integros panes dare consuevit, sed frangens, & alteris altera. Quod mysterium fuit, quod rationem dixit Moysi. Aaron erit Propheta tuus. Et ante diloquatur Regi. Notabile profecto, quod dat Moysi tantam potestatem, nec tamē ei loquendi gratiam concedit. Aaron verò non debet potestatem gubernandi, dedit tamen illi eloquentiam, & gratiam ad dicendum. Quid referebat Dei, ut Moysen tam familiarem suum eloquentissimū efficeret. Hoc est mysterium, quod non vult omnia dona vni concedere.

40 I. Cor. 12. sed ea inter omnes diuidere. Diuidēs singula singulis prout
vult dicit sanctus Paulus. Est Deus maximus diuisor bono-
rum suorum, non vult ea integrare dare, nō prae amaritia, & de
liberalitate: sed vt nobis plus proficiant daos nobis huma-
nitatis occasionem. Diuisit ergo panes, ac pisces, & manibus
carum, quousque saturati sunt. O benedicta tales manus,
quomodo diuidunt; & omnes lassatos consolantur, aique
famelicos saturant; qui sua vestigia sequuntur. Curemus
ergo liberalissimum hunc Dominum sequi, licet cum fa-
tigatione, & fame, ipse enim tanquam gratissimus nos vi-
ficiet, & consolabitur, gratiam suam nobis hic diuidens
41 & postea nos ad gloriam perducens. Quam nobis praes-
te dignetur Iesus Mariae filius &c. Amen.

FERIA. II. POST DOMINICAM IIIA
IN QVADRAGESIMA.

Ascendit Iesus Hierosolymam, & inuenit in templo vendentes
et c. IOANNIS. 2.

7 **S**TATIM, vt Redemptor noster Ie-
sus Christi cepit predicare, ascendit He-
rosolymam ad celebrationem Paschae,
Iudaorum: & ingrediens in templum
inuenit multos, qui vendebant oves, &
boves & his similia. Obstupens autem
quod locus ita sanctus & in toto orbe celebratus, ita esse
prophanatus. Venerabilis Beda huius rei rationem recte
dicens, quod cum ij, qui in templum veniebant nō possent
Beda su-
per Ioan.
6.2. hanc secum asferre, quae oblaturi erant, praecipue hi, qui
ex longinquis regionibus venerant: ideo constituerunt
sacerdotes, vt pecus in templum vendendum adduceretur,
vt ibi in promptu reperiretur. Atque etiam prouiderunt
tā, vt essent illic homines, qui publicas pecunias habentes
ad accommodandū eis qui non habebant vt emerēt ad offe-
rendum, & aliquibus (credo) vsuarius, & illicitis con-
tentionibus id fiebat. Haec autem omnia faciebant, vt ne qui
seueriteretur absque oblatione, & sic per negligentiam
iura sui non amitterent: ac propter illam vilitatem, cum
per strepitum, & animalium voces quas in templo exau-
lebant

lebant, libenter patiebantur. Perspicuum est enim quod
oues balabant, & boues mugiebant, & maximus strepi-
tus ementium & vendentium in templo erat. Vt videaris
quantum apud homines cupiditas valeat, & quae eos co-
gat facere. Quam obliti erant hi sacerdotes eorum, quae
Dominus cum ipsis loquens illis promiserat. In terra eo-
rum nihil possidebitis neque habebitis partem inter eos.
Num. 18. Ego pars, & haereditas tua in medio filiorū Israel. Vos qui
estis sacerdotes (inquit) nolite hanc terrena possidere: &
cum haec vniuersaliter dixisset, subdidit statim peculiari-
ter: Ego pars & haereditas tua. &c. Vnusquisque sigillatim me
vnum habeat haereditatem suam: ac si nullum alium ha-
berem cui fauerem, nisi illum. Non amplius, quam me
4 vnum velis (ait vnicuique) confide mihi: Ego te sub tute-
la mea suscipio. Hoc idem dicebat Propheta maxima ani-
mi gratificatione, & affectu. In me sunt Deus vota: quae
reddā laudationes tibi. O Deus animae meae quantā de me
Psal. 55. curā habes; videris enim in nihilo alio te occupare, quam
in me vno adiuvando. Quas ergo tibi gratias agā, quas red-
dam laudationes tibi, id est, quae erūt laudationes, quas ego
reddā tibi consentaneum est Domine, vt totū me in ser-
uitute, & laudibus tuis occupem, ne diuitias aut voluptates
5 amplectar, sed omnes curae meae sint quomodo te amabo,
nomenq; tuū in aeternū glorificabo. Horū omnium obliti
erāt possumi illi sacerdotes, & ac si Deus illis nō promissis-
set se illos esse protecturum, vtilitates suas cum tanta of-
fensione altissimi Maiestatis quaxunt. Itaque illius san-
cti loci prophanatio ex sacerdotum cupiditate diman-
bat. Si autem hoc malum in illis susteret, tolerabile esset.
Sed hoc magis est plorandū, quod haec eade miseriam ad nos
6 etiam peruenit. Cupiditas enim vna est ex radicibus vnde tan-
ta incommoda ac strages factae sanctae Ecclesiae Dei orbe sunt.
Inter abominationes, quas vidit Propheta Ezechiel in
loco sancto, Prima fuit idolum quod erat super ostium in
ipso templi vestigio, & ita dicit: Et leuavi manus meas ad
viam Aquilonis: & ecce ab Aquilone portae altaris ido-
li zeli in ipso introitu. Idolū emulationis & inuidiae. Et
7 hic vbi nos legimus idolū zeli, trāstulerūt septuaginta in-
terpretes, erat statua possidentis. Nā realiter & vetē idolū il-
lud temporalium bonorum cupiditatem significabat, quae est
mater

8 mater inuidia. Et hanc ipsam abominationem, & idolam
primū hodie inter plurimos Christianos reperietis; qui rei-
litatem tanquam Deum venerantur. Hoc idolam est in
ostio templi. Hoc est, multi ingrediuntur in sanctam Ec-
clesiam, & sacerdotes fiunt, propter solam utilitatem, & ut
temporalia bona possideant. Qui ad præsbyteratum pro-
mouetur tantummodo, quia optimo canonicatum aut pro-
guissimo beneficio præfatus est, quomodo nō est dice-
ndus per idoli ostiū introiisse? Prius frater mi, pecuniam ve-
neratus es quā templum ingredereris: cum in solā tem-
poralem cupiditatem prius oculos coniecisses; ipsaq; om-
nino, aut salte præcipue te ad ecclesiasticum statū arrip-
tendum concitavit. O terribilem abominationem! qui
propter hunc finem ingrediuntur quomodo nō erant in-
naturi sanctam ecclesiam? & quomodo nō erant in-
famie occasioni plurimis bonis viris, qui in ea sunt? Hi
qui fratres mei ex vobis Ecclesiastici esse intenditis. Dei
nomine diligentissime commendo, ut intentiones vestras
reformatis, ne per idoli ostiū ingrediamini: ne tantam
abominationem committatis, ut primum cultum & ve-
nerationem cupiditati faciatis. Sed puro corde curate
10 totos diuinæ Maiestatis seruituti dedicare in tam sancto
statu, recipientes eum, ut magis expediti sitis, ut vos om-
nino tanto Domino tradatis. Qui autem iam estis in tem-
plo, si forte in introitu idoli adorastis, agite modo peni-
tentiam, & incipite verē, & ex animo, omnē cupiditatem
& inuidiam abnecere, & vos totos (ut patet est) sanctæ me-
nerum vestrorum executioni tradere. Si enim legis scrip-
ta sacerdotibus dicebat, in terra eorum nihil possidebe-
tis. Ego enim pars tua, & hereditas tua: quanto magis de-
bemus sacerdotes legis gratia partem hanc, & heredita-
tem inquirere? Dicite Patres mei, cum spiritu, & efficacia
dulcissima illa verba Davidis: In me sunt Deus vota tua,
11 quæ reddam laudationes tibi: quibus rebus Domine con-
seruiam, aut quas dignē gratias agam, pro tanta cura &
solicitudine, quam de me habes.

Ut Dominus liquoris patris sui cupidissimus templum
vidit effectum locum animalium venalium, & emporium
ag venditorum forum, quid oportuit illum sentire? Apertū
constat quid senserit, siquidem, quo diuino illo ingre-
ssu

qua animi mansuetudine, & humilitate, qua denique vi-
14 scerum tenacitate sapissime hominū miseras condolens
lachrymabatur, non obstante tamen hoc dicit sanctum
Euangelium, quod Fecit flagellum ex funibus, illoq; flagellis
tedens omne v. templo eiecit, diruens mensas, & nummos, qui
insuper erant dispersi. Non enim cor eius potuit tolerare,
ut impudicitia videret, qua sui eterni patris Maiestas am-
plissima offendeatur. Dicit insuper lactatus textus, Recor-
dare me. Zelus eius viscera rodebat, & vitam illius comedit;
propter zelū enim honoris patris sui, & propter animarū
nostrarum zelum fecit quod fecit, dixit quod dixit, & re-
prehendit quod reprehendit. Vnde occasione sumperunt
13 impij interficiendi eū. Zelus est feruor ardentissimus, qui
ex feruibilissimo amore procedit. Quēadmodum vinū pu-
rū positū in sublimatorio, quod apud nos dicitur [Alqui-
lara] supposito igne feruens a se vapores quosdā immitit,
& ij in liquorē illum conuertuntur, qui ex ipso sublima-
torio defluit, qui Hispanē dicitur, [Agu ardiente], qui est
maximē fortitudinis & caloris: sic etiā ex feruentissimo
amore, qui in corde est, procedunt feruidiſſimi affectus, 14
qui per verba, & opera ardētissime manifestantur: atque
hic dicitur zelus. Et vbi hic zelus non est, signum est, aut
quod nullus est amor, vel saltē si quis est, est frigidus & re-
missus. Quo zelo præditus erat D. Paulus cum ad Thessa. 1. Thes.
lon. in medio tribulationū suarum scribis. Propterea ego
amplius non sustineo mihi ad cognoscendum fidem ve-
stra. &c. Quoniam tunc viuimus si vos estis in domino.
Quasi mortui eramus præ timore, ne forte defecissetis, in
quo vobis prædicaueramus, & non viuēbamus nisi cū spe
audiendi hoc: modo autem viuimus si vos estis fortes in 19
Christo. Itaque tantum zelum animarum salutis habebat,
ut mortē existimaret, si ipsi a virtute deficerent, vitam au-
tem arbitraretur si in ea constantissime perseverarent. O
ardētissimam sancti viri charitatem! Qualem igitur oport-
uit esse zelum humanæ salutis, quo Iesus Christus filius
Dei flagrabat, eum sancti tantum habuerint?

Dicit sanctum Euangelium quod expulsi illi a tem-
plo plurimis verberibus præ sancto illo zelo, dixit eis Ie-
sus, Anſerte ſiſta hinc, & nolite ſecere domū patris mei domum
negotiorum

16. *negotiationis.* Vnde efficacissimum elicitur argumentum ad intelligendum, quantus cultus, & reuerentia sacris locis debeat; & quanto odio Deus execretur insolentia, & peccata, quæ in illis committuntur: cum nunquam legatur suismet manibus alios punisse, præter eos, qui temerariam prophanabāt. Si Rex à curia veniret in hanc urbem, & suis propriis manibus delictum aliquod puniret, argumentum esset, quod maxime illud oderat. Venit ergo Rex maximus Christus ex caelo, ut suis propriis manibus insolentiam hanc, & sacri loci prophanationem puniat: cōsequenter

17. igitur, quod execrabilis hoc inter cetera peccata, & maxime exolum peccatum est. Peccauit Adam, & misit Deus Angelū, qui eum à paradiso eieceret. peccauerūt maleficiai Sodomitæ, & Gomorthæi: & pluit Deus ignem super eos, qui illos combuleret. Peccauit vniuersus mundus libidinibus; & misit Deus aquas diluuij, & submersit illum. Peccauerunt senes in Susannam: misit Deus Danielelem. Peccauit David: misit Deus Angelum, qui populum manibus puniret. Nec Angelos, nec ignem, nec aquas, nec Pro-

phetas mittit, sed ipsemet de eo vindictam sumit. Non quod illud quod in templo faciebant illi, malum esset, sed quia illud in templo faciebant. Quod si, quia in templo et quæ sacrificiis necessaria erant, emebant, & vendebant eos, sic Deus punit: tu, qui venis in templum, & ibi proximo tui famam diripis mormurando: & tu, qui venis, ut veniale adulterium in templo committas, aspiciens sceminam, & concupiscens illam: & tu, qui in locum sanctum venis, ut illicitos contractus facias: quo supplicio à Deo afficeris, cum in ipsam eius domū venias ut eum offendas: De

19. quo querebatur diuina Maiestas maximo dolore, per prophetam Hieremiam dicentem: Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Quod quidā proditor scelus in aliquem committat non est mirū. Sed quod amicus tuus propter accidens, quod sese obtulit tui te iniuria afficiat, & alapam tibi infligat, magis mirandum est, & satis habes, quod queraris: quia amicus tuus tale fecerit. Sed si hic amicus tuus ex instituto veniret domum tuam, & te alapis cederet, quid de eo diceret? Quod Mauritanus, & Barbarus Deum offendant non est mirum, quia non

illum cognoscunt. Quod autem Christianus eum in foro offendat, miserandum est maxime. Sed super omnia, quod veniat hic, qui est ex notis, & clientibus Dei, cui Deus maxima beneficia contulit, in propriam eius domum ad infligendum ei alapam, hoc est quod facit obstupescere. Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Quid animaduertisti (inquit Deus) in me, o Christiane, quæ ego nimis dilexi, ut coram me tot flagitia perpetrare? O quam affectuosum est hoc verbum, & quanti doloris plenum: nisi Christianus sensum amisisset? Hec quomodo tepidus in infernum precipitet, nisi ad penitentiam cōfugias. O fratres, quam sanguisima erunt illa verbera? Si dicebat Iob, 26.

Miseremini mei, quia manus Domini tetigit me. Si tactum manus Dei vocat necem filiorū, diuitiarum subtractionē, & vlcus, quo totum eius corpus coopertū erat, & se ita in sterquilino deferi, atque ab amicis, & à sua propria vxore vexari: hæc omnia tactum vocat, quid erit quando Deus manum cōpresserit, & pleno ictu miseros peccatores percuterit? Si talem reddidit amicum suum vno tactu, qualem te inimicum suum ictu contracti pugni efficiet? O fratres, 22

potentissimum hunc Deum timere. Et caute ne eum aliter cubi offēdat, & multo minus in locis sanctis, ad que oportet nos deuotē ac reuerenter accedere. Moyſi dixit Deus, Exod 3. solite calceamentum de pedibus tuis, & huius rei rationem reddens dicit, quia locus, in quo stas, terra sancta est. Homo prudens ac iustus scit differentiam inter loca cōstituere, & tempus à tempore separare: malus vero omnia vna regula demetit: ita agit in templo, ut domi lux, & in foronitiam, & vagatur in quadragesima, ut extra quadragesimam, nescit tempus, nec locum sanctum reuerenter tractare. Et ut homo intelligat non sufficere interiorem affectum, & deuotionem, sed quod est opus etiam exteriori opere, hinc præcipit Moyſi, ut calceamenta subtrahat, & ita nudatis pedibus accedat ad terram sanctam terendam. Si ergo Moyſi præcipitur, ut tanta cum reuerentia ad rubum accedat, in quo erat Angelus representans autoritatem Dei, quæ reuerentia opus erit ad accedendum, & ingrediendum modo in templum, ubi realiter Dominus noster Iesus Christus verus Deus, & homo commoratur: O vniuersi, ex hoc

- 24 ex hoc intelligamus, quem cultum tam sacrosancto loco
Psal. 28. exhibere debeamus. Dicebat David in templo eius omnes
 dicet gloriam. Si ergo in eo templo ubi erat arca cū manna,
 quod saepe pedibus cōculcauerāt filij Israel, dicebat David
 nihil aliud in eo loquēdum esse, quam laudes, & magnalia
 Dei, quanto plus oportet in templis huius tēporis hoc ob-
 servari: In templo eius omnes dicent gloriam in templo Dei
 non oportet aperiri os, nisi ad gloriam ipsius Dei.
 Etiam hinc alterum efficacissimum argumentū abstrahitur, & est, quod cum Deus sic oderit, & puniat, quod ma-
 25 teriale templum profanetur, quanto gravius puniet eum
 qui spirituale templum profanarit, quod est propriū altissi-
 mae Maiestatis domicilium. Ad quod necesse est sciatur,
 quod vita vniuscuiusque Christiani, & eius principale exerci-
 tium debet esse ut semper intentus sit in construendo
 domum, & habitationem Deo, ut nos admonuit Sanctus
 26 *1. Petr.* 2. Petrus dicens: & ipsi tanquam lapides vivi superedifica-
 mini domos spirituales. Vos qui lapides estis vivi, super
 hoc, quod Deus operatus est in nobis edificaturi etiam
 vniūscuique domum spiritalem, non ex lignis, aut lapidibus
 26 demolitis sed ex vivis, & concitatis deo-
 riis, atque ex splendidissimis virtutibus, & non edificatu-
 rus est vniūscuique secundum suum liberum arbitrium, nec
 celo enim nobis datus est modus, secundum quem domus
 27 istam construere debeamus. Moyse dixit Deus. Inspece, &
Exod. 25. fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum
 est. Atque ibi figuratum est quod realiter nobis precipitur,
 ut edificemus secundum exemplar, quod nobis in monte
 27 datū est, qui est mons de quo David dixit: Mons Dei mons
 pinguis, mons coagulatus, mons in quo beneplacitum est
 Deo habitare in eo. Qui est Dominus noster Iesus Chri-
 stus, mons omnibus gratis coagulatus, in cuius humani-
 tate beneplacitum est verbo diuino habitare per hyposta-
 ticam unionem in aeternum. Et in nulla conscientia ha-
 bitabit Deus, quam non aspexerit edificatam, secundum
 formam, quae nobis ab hoc mōte data est. Quod si tibi di-
 ficile videatur, quod conformari debeas illi, qui licet sic
 verus homo, est etiam Deus verus, conice oculos in sanctos,
 qui etiam puri homines fuerunt ut tu, quae sunt formae, &
Eph. 5. construtiones huius diuini templi, Iesus Christi. Hoc est
 mysteri

mysteriū, quare Sanctus Paulus nobis dicit: Imitatores Dei
 estote sicut filij charissimi, & ambulate in dilectione sicut
 & Christus dilexit nos. Et alibi dicit: Imitatores mei estote
 sicut & ego Christi, quasi confortans nos ad illud hac ra-
 1. Cor. 4.
 tione: si vobis maximum videtur, quod praecipitur vobis
 Iesum Christum imitari, qui est Deus: saltem aspice me,
 qui sum purus homo, & me imitami, sicut & ego illum.
 Idcirco admonens nos in vno loco, ut Deum imitemur, in
 alio admonet, ut sua vestigia sequamur. Et hinc inferitur,
 quod omnes viri iusti sunt regulae quaedam viue, quibus
 ducamur, & confortemur ad idem faciendum, quod ipsi
 fecerunt. Ars edificandi est in Euangelio, ibi sunt diuinae
 29 regulae, quae sunt diuinae praecepta & consilia Dei, & coe-
 lestes admonitiones, quae nobis in illo dantur, modus
 verò sculptus est in sanctis. Itaque vniūscuique sanctorum
 est viuum quoddam & pictum etiam Euangelium; quid
 enim in Euangelio legitur, quod in sancto nō reperiatur?
 Mansuetudo, patientia, castitas, & cetera omnia virtutis exē-
 pla, omnia (inquam) in sanctis insculpta cernuntur. Itaque
 inexcusabiles erunt omnes negligentes in edificandis co-
 scientiis suis. Non poteris o piger excusari dicens: Nesciui
 30 legere Euangelium, nesciui legere regulas, quae in eo sunt,
 non tibi haec causa proderit, omnia enim depicta, & opere
 completa in seruis Dei cōspexisti. Quātūcūque rudi in-
 genio sis, scies legere hūc librum, nisi sis caecus. Fecit Deus
 sicut magistri, qui characteres in puerorū tabellis scribūt,
 ut ibi discant pueri scribere. Hoc promiserat Deus velut
 singulare beneficium dicens per Hierem. Hoc erit pa-
 31 tium, quod feriam cum domo Israel, post dies illos di-
 cit Dominus: Dabo legem meam in visceribus eorum, &
 in corde eorum scribam eam, & ero eis in Deum, & ipsi
 erunt mihi in populum. In monte Sinai dedit legem in la-
 pidibus scriptam: in monte Sion dedit ipsam in cor-
 31 dibus insculptam. Non legimus, quod Christus Redēptor
 noster legem suam in libro aliquo scriptam dederit, sed
 in centum viginti homines, quasi in centum viginti libros
 immisit Spiritum Sanctum, quos in vniuersum mūdum di-
 uit, ut lex viva mortua corda viuificaret. Et quantum fru-
 ctus ex illis perceptum fuerit testes sunt. Mundus conuer-
 sus, Idololatria sepulta, Ecclesia sparsa, & in toto terrarum
 orbe

32 orbē fundata, ab ortu solis vsque ad occasum. Ferre bonos Sanctos viros in visceribus & corde suo scriptam legem, non solum significat, quod optimē intelligebant illam legem, quam predicaturi erant, sed etiam significat, quod eam magnopere diligebant; & aperte apparet, quā fixam illam cordibus haberent; & quā capti eius amore essent, cum toties, vt eam in mundo docerent, morti se obolebant, totque ac tantos labores perpessi fuerint, & vniuersis, que in eius predicatione fuerint interfecit. In hos veros iustos, atque in alios plurimos, qui ex illis emanarūt vsque modo oportet nos, fratres mei, oculos conicere, & ab eis discere vias nostras reformare, conscientiasq; nostras Domino edificare. Propter hoc debent predicatorēs curare, vt plerunque antiquorum patrum mores, viuendiq; rationem in memoriam auditorum reuocent, vt qui interficiant animentur, & ad eos imitandos confortentur. Sic faciebat maximus ille predicator mundi Beatus Ioannes Baptista. Ipse enim significat, quod de eo dixit Angelus Zacharie: Hec enim significat, quod de eo dixit Angelus Zacharie: Ipse conuerteret corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam iustorum. Vult dicere quod predicatione sua hominū dura ac vitiosa corda, mitia, ac prae, sicut maiorum suorum corda reddidit erat, & quod vitam, ac prudentiam patrum suorum, qui fuerāt iusti, in filiorum visceribus erat impressurus, patres in filiorum memoriam reuocans, & filios ad illorum imitationem confortans.

Hec omnia diximus, vt vos ad spirituales hanc edificationem excitemus; atque vt intelligatis, quod non construenda est iuxta voluntatis vestrae regulam, sed per eam quam Deus vobis in vnigenito filio suo dedit, & in omnibus iustis qui eum sequuti sunt demonstrauitque ante in edificio templi Hierosolymę figurata est: cuius vnum maxime notabile insigne fuit, quod non modo ea, quae intus erant, cooperta erant auro, verum etiam, quae erant in porticu auro ornata erant. Sic nihil debet esse in templo animae nostrae, ne in porticu quidem templi. (Quod est corpus) quod diuini amoris auro non sit coopertum: ita vt in oculorum visu, linguae locutione, pedum incessu, manuum operibus, in omnibus denique charitas insignis, & amor adentissimus illucescat. Vt faciebat Sanctus Paulus, & eius socii.

2. Cor. 4.

qui de se ac de illis loquens, dicit: Semper mortificationem Domini

Domini nostri Iesu Christi in corpore nostro circumferētes, vt & vita Iesu manifestetur in corporibus nostris. Quis ad tam altum virtutis gradum perueniret, & interius, ac exterius bonus esse procuraret, interius vt Deo placeat, & exterius vt Deo placeat, & hominibus optimum pietatis praebeat exemplum, vt Deum glorificet. Hoc est enim, quod in omnibus operibus nostris debemus intēdere, non autem gloriam aut laudem humanam; quod etiam in modo supradicti edificij Salomonis significatum est. Nā. 3. Regum dicitur, quod Salomō fecit in templo fenestras obliquis; quod fecit fenestras exterius amplas, interius verō angustas, sicut sagittas: volebat enim Deus, vt in templo parum lucis exterioris introiret, ad illud clarificandum maximum namque erat intus splendor fascium, quae semper in eo ardebant: sic vult Deus, vt in spirituali templo maxima sint fidei, ac charitatis luminaria, & lux ac gloria exterior seculi nihili aestimetur; sed quod omnes dicant cum sancto Paulo: Gloria nostra haec est, testimonium conscientiae nostrae. In hoc enim hominis felicitas consistit, vt in gratia Dei sit. Curemus ergo fratres dehinc edificationem hanc incipere cum omni seruire, absque defatigatione. Haec est enim vna ex maximis miseriis mundi, quod cum aliquem aliqua virtutis opera videmus facere, statim nobis multum videtur, & quod si in ijs paucis eum imitemur, maximum aliquod nobis fecisse videremur. Atque haec omnia proficiscuntur ex eo, quod oculis nostris homines maxime sanctitatis nō viderimus, nec eos mentibus nostris contemplari fuerimus. In Esdra res quaedam singularis dicitur, quod omnis populus vociferabatur clamore magno in laudando Dominum, eo quod fundatum est templum Domini. Plurimi autem de sacerdotibus, & principes patrum, & seniores, qui viderant templum priusquam fundatum esset, & hoc templum in oculis eorum, flebant voce magna, & multi vociferantes, & cum letitia eleuabant vocem. Adde, quod postquam templum edificatum est ab Esdra pueri, & iuuenes, qui Salomonis templum non viderant, maximas voces prae letitia extollebant, laudantes Deum; quod nouum illud templum erectum viderent. Senes autem, qui alterius templi diuitias aspexerant, eiusque perfectionem intuiti fuerant, lamē

3. Reg. 6.

37

2. Cor. 1.

38

1. Esdr. 3.

39

40 lamentabantur, ac si dicerent: O si vidissetis quale esset al-
terum templum, & quantum hoc excelleret, non profecto
gauderetis, sed nobiliter ploraretis. Hoc igitur nunc ad so-
ram: cum videmus quod aliquis non deperdat, non adul-
teratur, non interficit. statim eum sanctum iudicamus. O
quam bonus seruus Dei, qui non facit malum: & quam pul-
chrum templum, quacunque minibus re contenti sumus,
& nobis optima videtur. Viri autem considerationis, qui
licet oculis suis maximos sanctos non viderint, oculis ta-
men animae maiorum gesta plerumque considerant, plo-
rant videntes parum virtutis ac perfectionis nostrorum
41 temporum: sic oportet nos omnes facere, non contentos
esse oculos conicientes in presentes iustos, & eos imitan-
tes, fortasse enim aliquas imperfectiones in eis videbo-
mus, quae nos in sanctis exercitiis fingere faciant. Verum
attentissime vitas illorum inuidiorum Martyrum, pueri-
morum Confessorum, illorumque tam constantium Ere-
mitarum praeclara virtutis opera consideremus, qui in so-
litudinibus asperrimis tanto cum ieiunio, ac vitae acrimo-
nia morabantur: oculosque coniciamus in illas teneras, ac
delicatas virgines, quae ne pudicitiam suam amitterent, in-
tamque varia tormenta fuerunt perpessae. Et consideremus
42 simul, quod omnes ex osse & carne puri homines sicut
nos fuerunt, eandemque gloriam, quam nos speramus, ipsi
sperauerunt, ipsumque adiutorem habemus, quem illi habue-
runt, videlicet Deus, qui nobis in hoc opere conficiendo
maxime fauebit: & sic non paucis erimus contenti, sed
cum fortitudine & nouo animo spirituales hanc fabri-
cam prosequemur. Hoc igitur est proprium Dei templum
in quo diuina Maestas semper commorari cupit, & ubi
vult maximam esse sinceritatem, & maximo cum rigore
punit eum, qui hoc prophanat, & co inquinat. Quapropter
intret unusquisque in seipsum, & consideret, utrum hoc
43 templum sit sicut erat templum Salomonis, & verum sit
Ezechiel, 8.
streptus, & tumultus hominum, qui illud prophanent. Di-
xit Deus Ezechiel: Fili hominis, lode parietem. Et: ut fo-
dit illum dixit ei: Ingredere, & vide abominationes pessi-
mas, & ingressus (inquit) vidi, & ecce omnis similitudo re-
ptilium, & animalium abominatio, & vniuersa idola do-
mus Israel depicta erant in pariete, in circuitu per totam
O quanto

O quanto stupore plenus mansit Ezechiel, postquam in 44
templo sancto tantam abominationem vidit. O incon-
mutabilis Deus, quomodo non obstupescit homo ratio-
nalis, si consideratione sua fodiat, & intra se ingrediatur,
videns tantum odium, auaritiam, ac inuidiam? Quid ergo
superest, nisi quod ex animo haec mala lamentemur? O
gloria iustorum, ac iustificator peccatorum Iesu Christe
fili Dei, quid sentires praeter ardentissimo zelo amoris tui,
quo in animas inflammaris, si nunc passibilis esses, & tri-
stiam posses accipere, animaduertens quam prophanum
sit vnumquodque horum tuorum templorum? Eia ergo 45
fratres, incipite iam expellere has prophanationes a tem-
plo Dei: & curate illud ab omni immunditia vertere, ut
dicebat David, Et meditatus sum nocte cum corde meo,
& exercitabar, & scopebam spiritum meum, id est, posui ra-
tionem noctu cum corde meo, & exerciti me in aufere-
da immunditia secularium affectuum, cum bathilo timo-
ris Dei. Qui optime vult vertere, prius bathilo radit hu-
pa peruerit. Sic faciebat David, qui exercebatur in aufe-
rendo a corde suo omni malo. Sic etiam vos oportet facere
46 purissimo Dei timore, quasi bathilo omnes has immundi-
tias a corde euellite, & postea exactissima quadam con-
tritione peruerit, & foras omnem hanc immunditiam
expellite. Aliqui sunt, qui verrunt, & tamen non euel-
lunt limum consistentes se ad superficiem, [Como a sobre
peyne.] reliquentes in anima limum amoris carnalis,
absque vera determinatione, & proposito fugiendi omne
malum, & omnem illius occasionem euitandi. Vos autem
non oportet sic facere, sed noctu, dieque debetis in spiritu
mundando exerceri, ut nihil in eo sit, quod diuinae Maie-
statis oculis displiceat. Sic enim semper in his templis com-
morabitur, viuificans illa per gratiam, & donans perfeu-
rantiam in ea, quousque gloria comparetur ad quam nos
perducit Iesus Mariae filius, Amen.

302 FERIA III. POST DOM. III.
FERIA III. POST DOMIN. III.
IN QUADRAGESIMA.

Iam die festo mediante ascendit Iesus in templum, &
IOANNIS. 7.

ELEBRABATUR Hierosolymis festum
Scenophegie, quod alio nomine dicitur ta-
bernaculorum, in memoriam quod patres
antiqui in deserto in tabernaculis habitave-
runt. Hoc festum, ut declarat Sanctus Au-
gustinus, agebatur septem diebus, quod

August.
Chryso.

etiam exponit Sanctus Ioannes Chrysostomus, & in dis-
cussio illius (hoc est die quarto) ingressus est Christus Res-
pitor noster in templum: tunc enim magis expediti erant
homines ad audiendum verbum Dei. Nam tribus prioribus
diebus maxime occupati erant in executione ceremo-
niarum legalium. Ingressus igitur in templum cepit mo-
re suo solito populum docere. Et mirabantur Iudei dicen-
tes: Quomodo hic literas scit, cum non didicerit? Videntes il-
lum exponere altissima mysteria sacre scripturae, ob-
stipescabant, & etiam prae malitia sua obsecabantur con-
tristantes enim quod non didicisset, cum Deum glorificare
deberent, qui tantam sapientiam ei dederat, dicebant, quod
demonium habebat, & quod in virtute diaboli talia loque-
batur. Videte in quantam calamitatem devenere hi mi-
seri, qui ex medicina morbum eliciunt. Medicina animo-
rum est verbum Dei, & ex hoc hauriunt hi morbum.

Apoc. 22.

Apoc. dicitur, quod vidit S. Ioannes ex utraque parte flu-
minis lignum vite, & folia ligni ad sanitatem gentium. Ar-
bor plantata in duplici ripa, est Iesus Christus verus Deus
& verus homo: Plantatus in sinu patris, & in visceribus pa-
rissimae matris. Arbor vite, cuius folia sunt divinalia
verba, quae sunt omnibus gentibus medicina. Et ex hac me-
dicina veneni auferebant miserrimi israhelites nos Deum
a tanto malo, quod ex medicina, quae vulnera sanare debet,
mortem & condemnationem referamus. Quotiescumque
predicationem auditis, & secundum eam non operamini,
immo peiores efficiamini murmurantes de predicatore, &
ex medicina morbum elicitis. Cum auditis sacrum, & formam

IN QUADRAGESIMA. 303

nam effrenata cupiditate aspicitis, morbum ex medicina &
abstrahitis. Heu, heu, adversus quos clamabit sacrum, & pra-
dicatio in die finalis iudicii! O maximam infelicitatem Ec-
clesiae Dei, quod tantum bonum in tantum malum nobis
convertatur. Si quando Iesus Christus filius Dei in cruce
sanguine cruentatus pendeat, ex suis sacerdotibus oculis maxi-
mam lachrymarum copiam effundens, aeternum Patrem
deprecabatur, dicens: Pater aeternus, ego morior pro his
animabus, parce his, quae ad te voluerint accedere cum do-
lore peccatorum suorum, & cum proposito iam amplius
non peccandi. Dicite quid vos tunc faceretis, si ibi essetis
cum fide, quam nunc habetis? quod lachrymas effunderetis?
qua animi contritione a Deo veniam peteretis? quo-
modo diceretis: Pater aeternus per has lachrymas, per hunc
sanguinem, per hanc dulcissimam filij tui mortem te rogo,
ut peccata mea dimittas. Non esset possibile, quin haec, &
plura etiam diceretis. Cogitate ergo fratres mei, quod sa-
crum, quod auditis est idem sacrificium, quod bonus Iesus
in cruce patri obtulit, & quod hic est idem Dominus, licet
gloriosus. Dicite ergo mihi quae, quomodo tam irreue-
renter sacrum auditis? quis vestrum huic sacrificio adest
eo modo, quem supra dixi? quare non verecundamini cum
hoc ita sit? cum illic idem Dominus sit, & idem sanguis
offeratur, cumque vos veritatem hanc fateamini, & cum
oporteret pro ea essetis morituri: quare, quo tempore la-
chrymis inspersi esse deberetis, salutem ab aeterno patre
deprecantes, propter illum pretiosum sanguinem, tunc
cogitatis quae vos scitis, machinamini demolitiones diabo-
li, & ea quae ad vos non pertinent, oculis aspicitis. Non
animadvertitis quod ex medicina venenum assumitis? De
predicatione autem quid desertis? quod crebrius ex ea de-
fertis, est contentio, murmuratio, aut admiratio. Si altissi-
mus quidam sermo predicatur, admirationem desertis, di-
centes: O quam bene predicavit: & tota res ibi sistit, nec
viterius progreditur. Si autem predicator parumper sceler-
nem elicit, quasi mula quae calcitrat cum eius vulne-
re quis attingit. Etiam ex predicatione contentionem
plemque aufertis: hic melius (dicitis) hic vero peius
predicat, detrahentes de servis Dei propter affectum, aut
odium

Simile.

9 odium vestrum, & auctoritatem comminantes doctores, quam Deus per illos prædicat. Quapropter S. Paulus discipulum suum Timotheum exhortabatur, ut in executione huius sancti ministerij maxima sapientia fulciret, dicens
2. Tim. 4. Testificor coram Deo & Christo Iesu, qui iudicaturus est vivos & mortuos per aduentum ipsius, & regnum eius prædica verbum, in sta opportune, importune, argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina. Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt, &c. Adversus (inquit) te discipule mi. coram Deo, & domino nostro Iesu Christo, qui venturus est iudicare vivos & mortuos, & per illum aduentum, non per primum, cum venit in pace & mansuetudine: sed per illum aduentum tanti rigoris cum in illo horribili die coram diuino eius conspectu sumus præsentandi, & per regnum eius beatum, ubi faciem tuam visuri sumus. *[Vale me la beatissima Trinitas]* in quo sistet hoc quid ex tanta prægnatione exire oportet. Valde notabilis res erit, quam vult dicere, siquidem per totamq; notabiles res illum prius adiurat. Et ita verum est, quod omnes has exaggerationes posuit prius quam diceret: Prædica verbum. Ut significaret quam necessarium sit hominibus verbum Dei, & sic dicit: Per hæc omnia te adiuuro, ut diligentissime aduertas hanc periodum huius epistolæ, quam ad te scribo, ut diuinam doctrinam, verbis, ac moribus prædices, & non quocunque modo, sed instantissimam diligentiam, & efficaciam in ea prædicanda adhibe. Opportune, importune, hoc est, cum tempore, & sine tempore. Nullum enim est tempus & opportunitas ad rem tam necessariam tractandam. Aut significat cum inuenis opportunitatem, esto importunus in hac re. Argue, reprehende superbos, debiles roga, homines nequam cum rigore corrige, sint quicunque fuerint. Ne dissimules, visileas veritatem propter minas, aut propter blanditias. Visileas quod si hominibus placerem, Christi seruus non essem. Ne habeas rationem amicitie, & hæc omnia facies in omni patientia, & doctrina. In omni patientia (inquit) significat quod necesse est illum habere patientiam ad plures, cum ne in ministerio laxetur. Ne statim deficias, si enim hodie prædicatio non proderit, cras proderit, quod si cras non proficit, alia die proderit: tum etiam opus est patientia ad

13 murmutationes, & contradictiones tolerandas, quæ offeruntur prædicanti veritatem. Etiam est valde necessaria ad hunc laborem, de quo loquimur, quod est animaduertere, quos in hac ite iudices esse velint, & facultate plebis videre, in sententia proferenda circa prædicationes. In artibus mechanicis, nullus est, qui alterius opus audeat iudicare, nec in eo defectum notare; dicitur enim illi, quod id non intelligit. Si examinandus est sartor, non vocatur sutor, ut eum examinet. In arte autem prædicandi, in re tam difficili & ardua, omnes volunt sententiam ferre: unusquisque decreta sua rata esse vult, diuini operis auctoritatem minuens suis erroneis sententiis. Propter hoc, & propter plurimas alias contradictiones, quæ offerri solent illis, qui cum seruire, & zelo verbum Dei prædicant, illis maxime commendat Sanctus Paulus, ut patientia muniantur. Satis oportet vos ex dictis intellexisse, quod plurimis missa, & prædicatio in venenum, & condemnationem eorum culpa conuertitur: sicut Pharisæis in venenum cælestis Domini doctrinæ reuertebatur. Dic ergo o pater quæ rationem seruabimus, ut diuinus sermo, & nulla nobis 15 proferat Placet mihi profecto, loquatur Salomon cum omni sua sapientia, seu (ut melius dicam) Spiritus sanctus in illo. Cælestem certe quandam doctrinam nos docet, dicens: Quando sederis cum principe, diligenter attende quæ sunt posita ante faciem tuam, & statue cultum in gutture tuo: si tamen habes in potestate animam tuam. O diuina verba! imprimat ea Deus pro sua benignitate in cordibus nostris.

Prius notandum est, quod audire prædicationem, est federe ad mensam Principis regum terræ Iesu Christi: sic enim illum vocat S. Ioannes in Apocalypsi, Principem regum terræ: & qui in hac mensa comederit, debet sedere quietissime. O quos hominibus non proficit diuinus cibus, quod est verbum Dei; quia stant inquieti. Discumbentes erant conuix: qui in morte manducauerunt: idem Doctorem colligi fragmenta, quæ superfuerant ex mensa, ne mica quidam amitteretur, quod supernæ eius liberalitati videret, quod ex conuiuio Dei nihil est, quod supersit, ne mi-

27 cam quidē vult Deus relinqui, nec minimā sententiā vult negligi, sed quod omnia custodiatur. Præter hoc, quod sedere debet oportet eos attentissimè animaduertere. Ad circos postquā dixerat: Cum sederis: cū principe. Addidit, diligenter attende, quæ sunt posita ante faciē tuam. O quantum malum est non attendere, & hic esse corporaliter, at vero cor, & spiritū per forum diuagari. O quot hic estis, quibus omnia quæ Dei nomine hucusque dixi peroritus præterierunt. Attende tibi. Eia fratres attendite, attendite, ne hic deus in venenum vobis conuertatur.

28 Dicit vltius: & statue cultum in gutturo tuo. O leporem re: quod ad edendū in mensa principis, apponatur gladius gutturi. Dico quod verbū Dei est cultus, quod dicitur Philp. 6. Sanctus Paulus. Allumite gladiū spiritus, quod est verbum Dei. Hic cultellū (inquit Dominus) statue in guttore tuo. Hoc est, comede, & loquere de eo. Exis de prædicatione. Deseris bona quædā desideria, nō contēti solū esse de peccatis, quod ea vos edatis, & faciatis, sed, ea quæ audistis referre proximis vestris, qui illa nō audierūt, & efficiere vos conuersionatores Dei: & ij etiā, qui illa audierūt, inter se debent cōferre, & perpēdere rationes, quæ dicte sunt, vt ad virtutis executionē vos inuicē cōfortetis: hoc est, statuere cultum in guttore.

Postquam Spiritus sanctus nos tria præcipua docuit, quæ in audiēdo verbo diuino facere debemus, cōcludit, dicens: Si tamē habes in potestate animā tuā. Hic tota res est. Multi enim estis, qui huc exanimē venitis. Dicite, quare dixit Dauid: Lex Domini immaculata cōuertens animas. Dico, quod primus effectus legis Dñi, est reddere animas obseruatoribus legis. Sequitur ergo, quod antea exanimē obseruatoribus legis. Sequitur ergo, quod antea exanimē

20 & extra se incedebant. Accedis ad prædicationē, & relinquis animā tuam in negotiis, in pecunia, & in aliis solitudinibus. Sic ergo nec sedebis nec attentus eris, & per consequens nec cultū in guttore portabis: cum nō possis animaduertere ea, quæ dicta sunt, ac si esses iumentū. Redite

Isai. 46. te præuaticatores ad cor, dicebat Isaias. Redite, redite præuaticatores ad vos, vt ea quæ vobis necessaria sunt, cognoscatis, & quæ vobis præcipiuntur, adimpleatis: quia aliter nullum hinc emolumentum auferetis, imo potius confusio- nem maximā haurietis.

In hoc ipso capite refert S. Ioānes, quod miserūt principes sacerdotū, & Pharisei ministros suos, vt Christū Dominum apprehenderēt, & cū eū inuenirent prædicantē, dixerūt: Expectemus paulisper, quousq; desinat prædicare, ne populū conturbemus: & attentē prædicationē audierūt, & ita admirati sunt, vt nō modò illū nō apprehenderint, verum eius magnalia prædicātes abiret, & dicētes: Nūquam sic loquutus est homo. Itaq; ibant, vt apprehenderent, & apprehēsi sunt, vt cognoscatia quāti intēsit antē eū verbum Dñi audire, licet maias intēctiones habeatis, audire tamen fratres missam, & prædicationē: si enim diuinis his rebus, diligenter attenderitis, aliquādo diuino amore capiemini.

Dicit vltius sanctum Euangelium, Respondit en Iesu. Quoniam Iudæi in cordibus suis murmurabant, dicentes intra se: Siquidem hic tantum scit, cū tamen nullas litteras didicerit, non est possibile, quin diaboli virtute id sciat. Vt sanctus prædicator qui prædicabat, verus erat Deus, atque hominum corda scrutabatur, perueris eorum cogitationibus respondit, dicens: Mea doctrina non est mea, sed eius, qui misit me. Quæ verba maxime perpendit Sanctus Augustinus, homilia huius Euangelij. Videntur enim in se contradictionem habere, cum dicat: Mea doctrina non est mea. Dicit enim Christus Dominus quod est sua, & quod non est sua. Vult dicere Dominus: Nō est mea, quia patet: & dicit: Est mea, quia eam dedit mihi Pater, & in animā infudit, vt mundum illam docerem. Itaque est doctrina diuina, & diuinitas edocla. Eius, qui misit me. Deus (inquit) qui me factum hominem in mūdum misit, est autor huius doctrine, & qui illam me docuit. Si quis voluerit voluntatem eius facere, cognoscat de doctrina mea, virtutem ex Deo sit. Hic tangit summa veritas maximum quoddam mysterium, & est, quod malicia propriæ voluntatis, & repugnantia diuinæ voluntatis, est causa, quare plurimi sint cæci, & cælestem doctrinam non intelligant: eadem enim nequitia eorum mentes obæceat. Et hoc est, quod ad litteram dicit Iob, Sapientia vbi inuenitur? & quis est locus intelligentiæ? Nescit homo præteritum eius, nec inuenitur in terra suauiter viuentium. Abysus dicit, non est in me: Et mare loquitur, non est

25 mecum. Nō intelligit homo primum sapientie, nec enim digne satis estimat. Hoc prius hic dicit Sanctus Propheta, quod non cadit sub humana intelligentia, quāvis sit primum intelligentie, & sapientie celestis doctrina.

Secundo dicit, quod non reperitur in hominibus sapienter, & inhoneste uiuentibus, nec in eis, qui profundum aut duplicatum habent cor cum malitia, & sine sinceritate, qui per abyssum significantur. Nec reperitur in his, qui inquietum habent cor odio, & aliis effrenatis passionibus.

Etiam est valde notandum, quod ponit hic Sanctus Iob

26 duo: primum est, sapientia, alterum vero intelligentia & neutram dicit in malis commorari. Quid sit sapientia diffinit Beatus Bernardus cum dixit: Sapientia, est lapida sciencia. Est iuxta idem eius nomen Latium lapida & suauis sciencia. Et sic sapientia duo connotat, actum, scilicet, intellectus, & actum voluntatis: ex eo enim, quod sit sciencia, est actus intellectus, ex eo autem quod sit lapida, est actus voluntatis. Sapientia itaque est lapida quādam diuinorum rerum gustus: & hic lapida gustus certum est, quod in malis non reperitur, qui iuxta Dei voluntatem non uiuunt, diuinam eius legem obseruantes. vt Sanctus Iohannes affirmat, dicens: Qui dicit se nosse Deum, & mandata eius non custodit, mendax est. Hic manifeste loquitur de lapida Dei cognitione: si enim de sola speculatiua cognitione loqueretur falsum esset quod dicit h. Iohannes. Nam qui dicit se nosse Deum per filiū, licet eius precepta non custodiat verum dicit. Aperte ergo colligitur, quod loquitur hic de practica cognitione, quæ est effectus, & amans intelligentia. Hanc enim nō habent mali, qui Dei precepta non obseruant: & sic intelligitur quod dicit Iesus

27 Christus Redemptor noster Phariseis, qui gloriabantur de hie, & cognitione Dei, quam habebant: Non cognouistis eum: ego autem noui eum. Et si dixerō, quia non scio eum, erō similis vobis mendax: sed scio eum, & seruum eius seruo. Vult dicere: Ego mentirer si dicerem, quia nō nosco eum, sicut vos mentimini cū dicatis, quia nō scitis eum, quia eius legem non custoditis. Ego autem scio, quia cognosco eum quia precepta eius seruo. Vbi illa cōfessio & idem significat quod, id est: quæ est declaratus. Vult igitur illic dicere: sed ego nosco illum, hoc est, seruo legem

Bernardus super
I. Cant.
sermone
85.

I. Ioh. 1.

28 Christus Redemptor noster Phariseis, qui gloriabantur de hie, & cognitione Dei, quam habebant: Non cognouistis eum: ego autem noui eum. Et si dixerō, quia non scio eum, erō similis vobis mendax: sed scio eum, & seruum eius seruo. Vult dicere: Ego mentirer si dicerem, quia nō nosco eum, sicut vos mentimini cū dicatis, quia nō scitis eum, quia eius legem non custoditis. Ego autem scio, quia cognosco eum quia precepta eius seruo. Vbi illa cōfessio & idem significat quod, id est: quæ est declaratus. Vult igitur illic dicere: sed ego nosco illum, hoc est, seruo legem

legem illius. Et sic se hoc verbo Dominus declarauit, 29 quod de affectu cognitione loquebatur: & ita Dominus & eius euangelista Sanctus Iohannes accipiūt illic cognitionem simul, pro cognoscere, & opere demonstrare, diuinam legem obseruando. Nec in malis est intelligentia secundum quod dicit Iob, & probat hoc, dicens: Recede a malo est in intelligentia. Ideo Moyses Hebreis dixit: Hæc est enim vestra sapientia coram populis, vt audientes vniuersi precepta hæc dicant: En populus sapiens, & intelligens, gens magna. Vbi apparet, quod diuinæ legis obseruationem, veram nominat sapientiam. Eadem enim legis obseruantia disponitur homo, vt indies cum magis illuminet Deus. Contra vero commorans in peccato absque sapientia, & intelligentia in dies magis ac magis obsecratur, vt Dei mysteria non intelligat, & paulatim disponitur vt in maximis incidat errores. Curamus ergo fratres mei efficacissime, vt nos in diuina voluntate adimplenda exerceamus. Quod si quartatis, quænam sit diuina voluntas, Sanctus Paulus vobis respon-

debit: Hæc est voluntas Dei. Sanctificatio vestra. Vt sancti sitis diuinam eius voluntatem facientes, sicut ipse in 31 mandatis suis expressit: Et aliqua eorum hic nominatim ponit, quæ sunt: Vt abstineatis vos à fornicatione, vt sciatis vnusquisque vestrum vas suum possidere cū sanctificatione & honore, non in passione desiderij sicut & Gætes, quæ ignorant Deum, & ne quis supergrediatur, neque circumueuiat in negotio fratrem suum. Ad voluntatem Dei faciendam, & viuendum in sanctificatione, primum, quod hic S. Paulus assignat, est quod oportet, nos castissime, & honestissime viuere munientes nos contra turpe libidinis vitium, quod tot homines sub sua potestate habet, & ita dicit Beatus Augustinus verba quædam maxime timenda. Inter omnia Christianorum certamina duriora sunt preceptis paruulis, ex adultis propter hoc vitium pauci saluantur. O rem stupendam, quis tale audiens à tam præstanti sancto, toto corpore non contremiscat? quid exceptis pueris pauci saluantur propter sensualem turpitudinem. Curet ergo vnusquisque vt summa cum cautione viuat separans corpus suum (vt nos Sanctus Paulus admonet) ab

Deut. 4.

1. Thes. 4.

Augustinus in serm.

Similes

33 omni re immūda. Quemadmodū coraliū dum in mari est, est album, tenerū, & sine vilitate, & colore: postquam autem à mari abstrahitur, obduratur, & salubre efficitur, & tam exactum habet colorem, vt visum, & cor lætificet. Sic etiam homo interim dum in voluptatum carnalium, & seculari delectationū mari submersus est, est debilis, inconstans, inutilis, ac sine colore, & proximis suis dānosus, postquam autem ab his aquis auferitur, solidus, ac firmus in virtute efficitur, & mirificam quendam colorem accipit. O quam incundum est videre seruum Dei, hominem à carnalibus deliciis abstractum, quantam affert voluptatem illi qui eum in tanta perfectione, & sanctimonia constitutum aspiciunt. Talis enim (vt Diuus Bernardus in Epistola asserit) vitam potius angelicam, quam humanam ducere videtur. Differūt (inquit) inter se, homo pudicus, & angelus, sed felicitate, nō virtute. Sed et si illius castitas felicior, huius tamen fortior esse cognoscitur.

Bernardus in
Epist.

Postquam S. Paulus de castitate locutus est, agit statim de æquitate erga proximos. Ne quis supergrediatur, & ne quis se extollat, nec in conuersatione sua callidum se prebeat. Neque circumueniat in negotio fratrem suum. Ne insidias molatur, vt fratrem suum deiciat, sed omnes cum omni pace, & tranquillitate viuant. Super hæc omnia oportet vos scire, quod scire seruire Deo, & secundum diuinam eius voluntatem operari, est singulare donū altissimæ Maiestatis: & sic S. Paulus, Spiritus sancti dona assignās inter ea hoc annumerauit tanquam præcipuū, dicens: Domino seruientes, scire Deo seruire, vt ipse vult donum est Dei. Quapropter summa animi contentione oportet nos ab eo hoc tam singulare beneficium, noctu, dieque petere. Nam sine

Rom. 12.

36
Iosue. I.

eo nihil secundum eius voluntatē facere sciemus: ad quod plurimæ vires spirituales requiruntur. Iosue primo legitur quod dixit Deus: Confortare, & esto robustus. Et ad quid sum confortandus Domine? Non vt hostes vincas: hos enim ego, sub tuam potestatem redigē, nullus poterit vobis resistere cunctis diebus vite tue. Quare ergo confortandus es? vt custodias, & facias omnem legem, quā præcepit tibi Moyses seruus meus: ad hoc oportet nos confortari, & de imbecillitate vires elicere. In hoc oportet omnem curam nostram adhiberi: cetero autem, quis nobis poterit resistere?

sistere: & omnia, quæ nunc tanta sollicitudine acquirimus, facillimè consequemur: sicut hic promittit Deus Iosue. Confortare (inquit) vt legem meā custodias, & de cætero iusta cogitatum tuum in me.

Super omnia autem est, quod promittit in hoc sancto Euangelio Dominus noster Iesus Christus, dicens: Si quis voluerit, &c. id est: Si feceritis voluntatem Patris mei, doctrinam meam intelligetis, & illius amore capiemini. Et ita tam celestis rei amore capti, omnes exercitationes Christianæ vite, diuines, ac iocundæ vobis erunt. Hæc obedientia, & conformitas diuinæ voluntatis deorat maledictis his hominibus, vt Dominus hic illis delectat, dicens: Nōne Moyses dedit vobis legem? & nemo ex vobis facit legem? quid me queritis interficere? Ideo (inquit) doctrinam meam non intelligitis, & dicitis me illam à diabolo didicisse, quia legem Dei quam vobis per Moysen dedit, non custoditis, & ideo tam inuisi me vultis interficere. At illi dixerunt: Demonium habet, qui te querit interficere. Respondit Iesus, Num opus fuit, &c. Vultis me interficere, quia Paralyticum in die festo sanauimus, cum sit opus pium, propter quod festum non violatur. Quare ergo homo in die festo circumcidi potest, quare indignamini eo quod in die festo homini salutem cōferam? O ineffabilem Dei prohibitam. Notate fratres huius immaculati agni patientiam. Proponēbat rationē quandam, & in medio illius inseruerūt Pharisæi iniuriam maximam, vocantes eum mendacē, & quod demonium habebat, quia dicebat, quod volebāt eū interficere, cum ita non esset. Es tamen non scidit benedictus Iesus propositionem suā sed maxima cū sinceritate, & mansuetudine eam persecutus est: ac si nunquam sibi tale dictū fuisset. O Christus reparator est: ac si nunquam sibi tale dictū fuisset. Quare non desinas prædicationem, & honorem tuum rueris, cum tibi dictū fueris, quod demonium habes? Hinc cognosces fratrem, quantum tibi deit ad hoc, vt verus Iesu Christi imitator sis: quidem minima, quæque iniuria affectus, præ furore perturbaris, & impatientem te prebes. Quasi fluctus maris, qui firmisimā rupem ictibus suis feriunt, quæ in medio mari est, & nihil aliud faciunt, quam seipsos confringere, & in vanam spumam conuer- ti, remanente rupe firma, & integra nullo affectu detri-
men-
v 4

similes

41 mēto. Ita qui iustum persequitur, nihil aliud faciunt, quam seiplos lacerare, & furoris sui spumam ostendere, remanente tamen seruo Dei integro, cum nullum animæ suæ detrimentum acceperit: est enim verus imitator huius diuini Magistri mundi, qui integer, & indemnis remanebat ex ictibus, quos accipiebat. Tu autem, qui non es verus iustus, nec scis, quid sit Iesum Christum sequi, minimo quoque ictu laceraris. Videbis simulacra vitrea pulcherrima, sed valde fragilia, necesse est ad illorum conseruationem, vt collocentur, vbi nemo ea attingat, quousque enim minimo tactu franguntur: sic sumus plurimi Christiani, cum non pertingimur, videmur sancti, quasi simulacra vitrea optime depicta. Verum minima quaque fratris nostri negligentia, & licet absque malitia, aliquam nobis afferat molestiam, omnis nostra probitas dissoluitur. O maximam imperfectiōem, & miseriam arumna, si minimas iniurias, & labores patienter ferre assuesceremus, sic disponeremur, vt Dominus nobis patientiam concederet, ad maiora infortunia, & contradictiones tollerandas. Sic nos docet Sanctus Petrus, dicens: Deus autem omnis gratia, qui vocauit nos in eternam suam gloriam in Iesu Christo, iudicii passos ipse perficiet, consummabit, solidabitque. Cum paruus labor (inquit Beatus Petrus) vobis aduenit, aut parua iniuria afficimini, resistite vobis, & modicum hoc propter Deum patienter ferre: & hic optimus Deus, qui ita est gratus, vos confortabit ad maiora perferenda. Nam patientia etiam singulare quoddam Dei donum est, & ex eius manu oportet eam dimanare. Ideo dicebat Dauid: Quoniam tu es patientia mea Domine. Quid dicis Dauid, quod est Deus patientia tua? Est phrasis sacre scripturæ, effectum pro causa accipere, & contra: vt intelligitur illud, quod Dominus dixit, Facite vobis amicos de mammona iniquitatis vt cum defeceritis accipiant vos in aeterna tabernacula. id est: Portigite elemosynam pauperibus: ipsi enim in eternas mansiones vos recipient. Multi pauperes accipiunt elemosynam, qui non ingredientur in celum, propter nequiciam suam. Quomodo ergo in eternas mansiones nos recepturi sunt? Dico, quod intelligitur, quia erunt occasiones, vt vos in celestes habitationes recipiamini, licet illi ad celum non eant. Sic hic, Tu es patientia mea, id est, Tu es Domine

Simile.

1. Petr. 5.

Psal. 70.

Luc. 16.

mine causa patientiæ meæ, tuum donum est, à te oportet illud mihi cōcedi sic vos debetis facere, & ardētissimo cordis affectu dicere: Tu es Domine patientia mea. O Domine Iesu Christe, Magister patientiæ, tu illius percanis es fons, & causa, propter clementiam tuam te rogo, vt eā mihi velis communicare; siquidē absq; auxilio tuo ne pulicis quidem morsum patienter potero tolerare, quanto minùs contradictiones, quæ se te mihi obtulerint.

Prosequens Dominus vterius propositionem suam, & euidenter probans, non violari Sabbathum, si infirmi in eo curentur, concludit, dicens: Nolite iudicare secundum faciem, sed iuxta iudicium iudicare. Non quod minimum defectū in proximo vestro animaduertatis debetis statim vos precipitare, vt malè iudicetis, sicut iudicastis, eo quod videritis Paralyticum lectulum suum asportantem in Sabbatho postquam sanatus fuerat. Sed ibi in ea exteriori apparentia debetis causam inuestigare, vt bonum iudicium faciatis. O quam celestis doctrina. Aduertite eam fratres propter charitatem Dei, ne statim vos precipitetis, vt de proximis vestris iniquè iudicetis pro quacunque leuissima re, quam in eis experiamini. Charitas non cogitat malum (ait Sanctus Paulus) id est, Charitas inuitat, & mouet eos, qui illam habent, ne de proximis suis malè cogitent. Et hoc est, quod Dauid dicebat deprecans Deum: Iudica me secundum iudicium diligentis nomen tuum. Domine, iudica me sicut solent iudicare iusti, qui semper solent proxiimi sui defectus tegere, & eos excusare. Sic ego te rogo, vt clementia tua omnia peccata mea cooperias. Non sic impij non sic, sed omnia in malam partem coniciunt. Alique sunt suspiciones, quæ sunt [Hys de algo.] Aliæ vero sunt [Peebras.] Quid vocas [Hys de algo?] La sospecha [Hys de algo.] Est cum proximus occasionem præbet, vt de se mala suspicio habeatur, cum ingreditur vbi non conuenit, & cum non decet, cumque domi suæ habet, quem non licet habere. Suspicio, quæ de hoc habetur, dicitur [Hys de algo.] Quia ex aliqua re oritur, quod ille occasiōem vobis præbuit. Sed vos charitate vestra ne hoc quidem debetis deliberatè iudicare, & contra talem hominem sententiam ferre, nisi in bonam partem aliquo modo potest accipi, licet non satis constet: sufficit tamen quod contra

45

46

47

1. Cor. 13.

Psal. 118.

48

Deut. 22.

49 riu aperte nō pateat. Præcipiebat Deus, ut cum alieni nulli
eri rui violentia inferretur, oppressor occideretur, illa ve-
rō libera dimitteretur, licet non vociferata fuerit, nō enim
constare poterat utrum proclamauerit necne. Et tamē in-
dicat ibi lex, quod sola erat in agro clamavit, & nullus af-
fuit, qui liberaret eam. Perspicuum autē est, quod cum non
affuisset, qui eam liberaret, neminem fuisse, qui eius vocem
audiret. Quomodo ergo dicitur, quod proclamauit, ut per
sumptione iuratur, ad meliorem partem declinans.

Alia sunt suspiciones, quæ sunt [Pecheras] & hæc sunt vi-
les, & rusticæ: hæc sunt suspiciones ex pectore vestro profe-
ctæ, quæ ex propria malitia exeunt, cum proximus vester
nullā occasione vobis dederit. Liberet nos Deus à tali de-
pravatione quorūdam hominum tam malorum, ut de om-
nibus rebus proximorum suorum male suspiciant. Roge-
mus altissimum Deum nostrum, ut nobis cordis puritatem
sinceritatēq; concedat, & nos charitate docet, ut eum equi-
tate, cum nostris proximis conuersemur: cum cauemus ne
malum exemplum peccabimus, tum etiam ne proximorū
nostrorum scilicet iudices efficiamur, ut sic diuini
iptius gratiam, & in futuro celestem gloriam consequamur
ad quā nos perducit Iesus Mariæ filius, qui viuit & regnat
in secula seculorum, Amen.

FERIA IIII. POST DOMIN. IIII.
IN QVADRAGESIMA.

Præteriens Iesus vidit hominem cæcum à natiuitate. *Ev.*
IOANNIS. 9.

1 **I**NITIVM huius Euāgelij, est initium ca-
pituli noni Beati Ioannis, & incipit per, &
quæ est coniunctio, quæ supradictum eum
subsequenti cōnectit. Narrauerat S. Euā-
gelista, quod cum voluissent Pharisei Do-
minum in templo lapidare, per suam admi-
rabilem potentiam illinc exiit, relinquens eos cum lapi-
dibus in manibus, & præteriens in ipso templi vestibulo vi-
dit hominem cæcum, & stetit, ac illum aspexit, ut illi præ-
deretur. O ineffabilem filij Dei patientiam, voluit eum
homo

homines lapidare, & in eodem instanti eisdem homini-
bus vult benefacere. Cum enim vellet illi visum dare, qui
cæcus natus fuerat, illum corporalibus oculis volebat illu-
minare, eis verō qui ipsum volebant lapidare visum spiri-
tuale volebat præbere. Hæc virtus patientiæ fuit vna ex
gemmis, quas in Ecclesia sua reliquit ad lucem, & conser-
uationem animarum. Et sic B. Paulus hoc admirabili dono
locupletatus dicebat: Signa apostolatus mei facta sunt su-
per vos in omni patientia, in signis, prodigiis, atque virtuti-
bus. Certo scitis à Corinthijs, quod cum essem apud vos,
in vniuersa, ac prædicationem meam mirabilibus signis, ma-
xima patientia, plurimis denique ac insignibus miraculis
cōfirmavi. Notate diligentissimè, quod inter signa aposto-
lica, & prodigia primam nominavit patientiam. Ideo San-
ctus Gregorius illam miraculis anteponit. Qui enim at-
tente considerauerit, quæ passus fuerit Beatus Paulus, tot
tamq; crudelia verbera, tot carceres, tot naufragia, tot lu-
dorum, atque Gentium persecutiones, & diligenter ani-
maduerterit, quæ letitia illa omnia fuerit perpessus: statim
cognosceret quā merito in primo loco patientiam, quasi
quod mirabilissimum collocari. Quod autem hæc sit vna ex
maximis fidei nostræ confirmationibus, Iustinus Martyr
gloriosus, & magnus Philosophus affirmat. Qui scribit in
Apologia ad Adrianum Imperatorem, quod cum ipse ethni-
cus esset, Christianorum perfectionem, Martyrumque
admirabilem patientiam animaduertens, commotus &
conuinctus fuit, ut ad catholicæ fidei veritatem conuerteretur:
quod hoc exemplum fuit sibi efficacissimum ar-
gumentum huius diuinæ veritatis. Et ita hic optimus Philo-
sophus conuersus est, ut propter fidei cōfessionem, glo-
rioso martyrio fuerit laureatus. Miraculosum fuit etiam,
quod refert Cassianus, quod cum Christianus quidam in-
fidelibus circumseptus teneretur, grauib; iniuriis ab eis
affectus esset, cumque illi ethnici eum interrogaret: Dic no-
bis, quod miraculum tuus Christus fecerit? ille respondit:
fecit hoc, quod videri, quod nō moueor ad furorem con-
tra vos, pro omnibus iniuriis, quibus me afficitis. Statue-
bat, ut iniurias sibi illatas patienter toleraret. Considerata
tamen

2. Cor. 12.

Gregor. 1.
dialogo.

4
Iustinus
martyr in
apologia
ad Adria-
num.

Cassianus

- 6 tamē imbecillitate sua miraculosam iudicabat patiētiā quam sibi bonus Iesus largiebatur. Miraculosa hac virtute patientiæ Martyres suos Deus illustrabat, nominisq; sancti sui gloriam, & gratiæ suæ potentiam declarabat. Quod miraculosius, quam quod homines, qui ne culicis quidem morsum tolerare possunt, tot tamq; varia tormenta tam hilari animo paterentur? Quapropter cum Christus Redemptor noster B. Petro declaravit, quod propter suum diuinum amorem passurus erat, dicens: Cum esses iunior, cingebas te, & ambulabas ubi volebas, cum autem senexeris, extends manus tuas, & alius te cinget, & ducet quod tu non vis. Declaravit S. Ioannes hæc verba, dicens: quod de Sancti Petri morte intelligerentur, quam pro fidei confessione laturus erat, quæ licet cum sensualitatis contradictione futura esset, eam tamen libentissimè accepturus erat, & hoc illis verbis expressit. Hoc autem dixit significans, quia morte esset clarificaturus Deum. Mortem S. Petri clarificationem Dei appellat, quia per patientiam, qua eam tolerauit Dei gloria magnopere declarata est, quod in hominibus talia potuerit operari. O quæ confusio, & pudor sunt hæc omnia nobis, cum tam procul ab hac virtute abhorreamus: quæ deberet esse vna ex communioribus, & vniuersalioribus, quam oporteret inter Christianos veritate quod, cum verbis, tum etiam exēplo à nostro cœlesti Magistro fuerit tantopere commendata.

NOTA. Proponite nunc ante oculos fratres mei misericordiam hunc agnum, & contemplantini quomodo à templo exit, ubi admirabilem quandam sermonem predicauerat, & loco gratiarum, quas pro illo ei reddere deberent, illum lapidare voluerunt, & quod huius iniuriæ immemor in ostio templi stetit, ut suis benedictis oculis eorum aspiceret, qui ibi mendicabat, cum illo misericordiā faceret. In quo patet patientiam, quam ibi demonstrauit, nobis etiam simul ostendit, permagni interesse, ad hoc ut proximorum nostrorum calamitates doleamus, eisq; iuxta facultatem nostram succurramus: nos eos oculis intueri. Visu enim oculorum maxime cor molitur. Quando Deus siccitatem illam misit in Israël, commorabatur Helias iuxta torrentem ubi ait sacratus textus, quod corui deferabant ei panem & carnes manē, similiter panem & carnes vesperti & bibebat de torrente.

de torrente. Et cum statutam portionem ibi haberet, quam Deus illi per coruos mittebat, libenter illic & contentus commorabatur, & quanquam Deus statuerat eius orationibus Israël succurrere, nihil tamen horum Helias cogitabat quousque decrevit diuina providentia, ut illi portio deficeret, & torrens exicaretur, tunc abiit in ciuitates, & propriis oculis inspexit necessitatem, qua populi præmebantur, & videns misertus est eorum, & Deum rogauit, ut eam calamitatem subueniret. Plenus erat S. Helias charitate, & amore erga proximos, sed cum in torrente commoraretur, nec egestatem videret, non curabat populorum remedium, quod necessitatem oculis non aspicebat, voluit ergo Deus quod eam videret, ut illorum miseretur. O fratres mei, si vestris oculis videre velletis vulneratos, & famelicos, quomodo eorum miseremini, & omni facultate vestra eis succurrere curaretis. Idcirco sunt tot necessitates absq; remedio, quia eas propriis oculis cernere non vultis. Nihil amplius, quam vestras necessitates vultis aspicere, & sic solis illis succurritis. Non est hæc consuetudo verorum sectatorum Christi, de quibus sigillatim dicit Ecclesi. Homo sensatus in sapiētia manet sicut sol. Et potissima ratio, quare eos soli cōparat, est quia sicut admirabilis solis pulchritudinis, ac splendoris multo magis participes sunt creature, ad quas eius radij perueniunt, quam ipse sol, qui eos possidet. Ita isti sic bona possident, quæcunque sint, ut magis proximi sui eis fruantur quam ipsi possidentes. Atq; etiam de Alexandro Magno (quanquam Gentili) dicitur, quod ita inter suos subditos imperij sui felicitatem diuisit, ut illis utilitas prosperitatum eius contingerit, Alexandro autem remanserit honor, quod eas consecutus fuisset, & voluptas distribuendi illas. O quæ alapa est hæc Christianis, qui omnia sibi volunt.

Præteriens Iesus vidit hominem cæcum. Mos est artificum, cum aliquid vident, quod officij sui est materia statim in illud oculos infligere. Exculpator præteriens via, videt lignum proiectum ad quoddam ostium, quod nihil valet ille ante intra se cogitans dicit: O quam bonum lignum ad conficiendum simulachrum. Eodem modo homo doctus, qui accedit ad bibliothecam cum libros videt, qui officij sui sunt materia, statim in eos oculos coniecit, & eos euoluit. Si attēderet considerauerimus,

Eccle. 27.
Simile.

11

13
Simile.

- 14 siderauerimus, inueniemus vnum ex officiis Dei esse pauperibus fauere, & opem ferre. Tibi derelictus est pauper, dixit Dauid. Omnes pauperem derelinquunt vt tu Domine ei auxileris. Ideo cum pauperem Iesus Christus inueniret, statim in eum oculos coniebat. Officium huius diuini Domini, erat aegrotos curare, mortuos suscitare, & ceteris visum dare, idcirco eos aspiciebat, vt illis salutem conferret. Eius etiam munus erat animas illuminare, & Spirituibus infirmitatibus eas releuare, vt ipse dixit per Elaiam: Spiritus Domini super me, vt mederer contritis corde, & predicarem captiuis indulgentiam, & clausis aperitionem, vt consolaretur omnes lugeres. Hæc verba declarant vnum ex præcipuis officiis Saluatoris nostri Iesu Christi. Quapropter peccatores confortamini, qui vos vestris deprauatis moribus captiuos videtis & cordis amaritudinibus plenos animaduertitis. Attendite, quod aduentus huius Domini, & eius munus præcipuum est animabus mederi, & quemadmodum architectus oculos coniecit in lignum, quod in via neglectum iacet, & nihil prodesse videtur, leuigans tamen, & adaptans illud, sancti cuiusdam simulachrum conficit pulcherrimum, quod videntes miramini & dicitis, quis vnquam tale arbitaretur ex illo ligno simulachrum illud confici posse. O ineffabilem artem ac potestatem Dei, qui in lignis in dissolutum peccatorem oculos coniecit, eumque diuinis inspirationibus, singularibusque admonitionibus leuigat, vt per penitentiam leuigatus, efficiatur non solum sancti simulachrum, verum etiam verus sanctus. Eia stirpes, eia ligna corrupta & putrefacta, in quibus diabolus ex tā longō tempore asidet. Ecce diuinum artificem, cuius officij vos estis materia. Rogate illum, vt vos aspiciat, quibus oculis huc cæcum aspexit, & in animabus vestris mirabilia sua operetur. Quid dicitis, vultis, annon? O infelicem animam, quæ tanto bono vt noluisti? lux beatissima, quæ ad cæcos illuminandos venisti: vtiā pietas tua hodie non omnes illuminet.

Vt discipuli Dominum viderunt stantem, & cæcū aspicientem, interrogauerunt eum: Rabbi qui peccauit, &c. Hoc interrogabant quia sciebant Deum consuecere filiis laboribus immittere propter parentum peccata. Notate obsecro subtilem illationem S. Pauli, dicit enim: Per vnum hominem

hominem intrauit peccatum in mundum, &c. Et addit in scribulo quo omnes peccauerunt. Vbi aperte fatetur, peccatum Adæ causam fuisse omnium originalium peccatorum, & non causam, sed occasionem fuisse omnium actualium: & per consequens peccatum illius in nostris peccatis puniatur. Et ita peccatum nostrum est culpa & pena. Est culpa nostra, quia orimur auctori a Deo filij ire, & est primi parentis pena, & ira impletur quod dicit Dauid: Appone iniquitatem super iniquitatem eorum. Ex hoc cognoscitur quantum malum sit peccatum, cum tam variis suppliciis a Deo puniatur. Quemadmodum enim gloria patris est filius sapientissime pena patris est filius nequam. Sin autem dicant parentes, quid sentiant cum filios suos videant iniquos? Hunc oportet fratres mei, esse stimulum inter ceteros, qui vos, eos qui liberos habetis, ab omni Dei offensione deberet cohibere, ne vos tam acri pena diuina Maiestas puniret.

Neque hic peccauit, &c. Licet Deus assuescat plurimos labores, & morbos in supplicium peccatorum immittere, aliquando tamen eos immitit non pro peccatis, sed vt manifestentur opera Dei in illo ad maiorem coronam, & vt operatus est, qui paritur. Itaque iustus in tribulatione constans & meretur propter patientiam, quam habet, & propter bonum exemplum, quod proximis suis perhibet, vt & ipsi alidiscant calamitates suas patienter ferre. Atque hoc significat verbum illud primi capituli Iob, vbi dicitur: Apparuit Sathan inter filios Dei, id est, inter Angelos. Angeli (vt ait Sanctus Paulus) omnes sunt spiritus utilitatis nostræ administratorij: & cum sacra scriptura dicat Sathanam apparuisse inter Angelos spiritus nostri administratores, significat nobis, quod etiam Sathanas est administrator Spiritus Sanctus, & meriti nostri: & vt clarius loquar, significat hic Deus dimittat diabolum, qui eum affligat, & perturbet, quanti interest, vt Angelum dimittat, qui eum consolentia Dei. laudate diligentissimè fratres mei hunc tam bonum Dominum, qui cum nobis officit, & proficit, semper ad nostram utilitatem id facit, & quam optimè hoc S.

Psal. 68.

19

20

Iob. 1.

21

- 30 familiarissimè sapenunero cum eo locutus fuerat. Intel-
ligendum est ergo hic, quod secunda iustificatione fieret
iustificationem, quod est augmentum iustitiae, & diuinae gratiae
Rom. 3. & sic intelligitur illud quod Sanctus Paulus dicit, contra-
rium (ut apparet) huic: quod nullus iustificatur bonis ope-
ribus: sed per fidem, & gratia Christi: ubi enim loquitur
Paulus de prima iustificatione: quae non cadit sub merito.
Gal. 2. Sanctus Iacobus vero loquitur de secunda iustificatione,
quae est augmentatio gratiae: quae cadit sub merito. Et de
hac iustificatione loquitur sapiens in supradictis verbi-
31 mones nos ut omni seruiore, ac diligentia curemus semper
magis ac magis iustificari: hoc est ut semper iustitia accre-
scamus: & cum non sciamus, quando hic dies finientis sit,
incipiamus, hodie amodo absque ulla dilatione: hoc enim
nos admonet, & venit nox. Quia bonum exemplum hu-
ius rei nobis praebuit sanctus Abraham, de quo nunc loque-
bamur, cui cum Deus difficillimas res precipere statim ex-
cepit ei Dominus dicens, egredere de terra tua, & vi-
Gen. 12. tam prouecta aetatis cum esset de terra sua, egredere-
32 cum familia sua, & orbem peragratet, & absque eo quod
interrogaret, quo iturus esset, humiliter delinato capite,
statim Dei praeceptum executus est. postea vero cum iuxta
Genes. 17. gesimum annum ageret ei praecepit Deus, ut circumcideret
sem tam molestam, ac tanti doloris: eodem die exequutus
est, nec verò dixit: cras id fiet: sed protinus circumcitus est,
& Isaac, cunctamque familiam suam circumcidit. Postea
Gen. 22. verò praecepit ei, ut filium suum Isaac sacrificaret, con-
tinuò ipsa nocte eum excitauit, & cum illo perrexit in
montem, quem sibi Deus ostenderat. Videre accelerationem
33 nam, ac diligentiam. Cum autem Angeli accesserunt lu-
men formam ferentes quam diligenter eos excepit.
Gen. 18. De eo dicitur ibi, quod festinauit Abraham, & Sara & Ro-
thi suae dixit: accelera, de seruo dicitur etiam, quod festi-
nauit. Super quod dicit Origenes: Nullus piger est in do-
m. sapientis. Non quàm maior ratio nunc est, ut diligen-
tiores nos exhibeamus. In Canticis dicit sponsus ad sponsam
surge, propterea amica mea, columba mea, &c. Et rationem
reddens dicit: iam enim hyes transiit, imber abiit, & re-
cessit. Id est iam lex veteris transiitiam hęc hyems transiitiam

sumarecessit, quando homines, tam gelidi erant, propter
gratiae penuriam. Iam verò effusa est maximus calor, & amor
34 Deitatem sunt plurima sacramentaria tempus est, ut festi-
nantes acceleremus. Verum quare non pudore confundi-
mur videntes illam promptitudinem, ac diligentiam Abra-
hae, & aliorum sanctorum patrum, in calamitosa hyeme,
& animaduertentes pigritiam nostram, & relaxationem:
cum iam in borealissimo vere, & lege gratiae decore vi-
namur. Abliciamus ergo desineps ignauitatem, & feruen-
tissime operari incipiamus. Nam Sanctus Bonaventura in
libro, qui Diuini amoris stimulus inscribitur, affirmat, quod
celerius ascendit anima ad perfectionem per actus feruidos
breui tempore, quàm per remissa opera in multis annis. Ce-
35 lebris est, equidè sententia Sancti Thomae assentientis: quod
habitus charitatis (in quo Christianae Religionis perfectio
constituta est) non augetur, nec intendunt actibus remis-
sissimis intentis, & feruidis. Hinc est quod plurimi, qui mul-
tos annos Deo seruiunt, & celebrant, non efficiuntur me-
liores, sed semper in se eosdem defectus sentiant, nec sint
humiliores, nec temperantiores: &c. Sic sapiens: regesitatem
operata est manus remissa, manus autem fortior diuitias
parat. Et alibi clarius dicit: Manus fortium dominabitur,
36 quae autem remissa est: tributis seruiet, Tepidus semper se-
uidus autem, ac diligens ipse passionum suarum domina-
tur, & eas superat.
Quoniam sumus in mundo, lux sum mundi. Cum hoc dixisset se-
cit lucem, &c. Paulo hanc in uarietate Solis. Quam maxima
liberalitas, quod res ita praeiudicat, ut vilius pro tam paruo la-
bore ei daretur, & ita vili praeiudicio largiamur. Illi autem, qui se-
monitum, quod maximum peccator sit, quàm paruo pra-
tione Deus ignoscit, tam vili nobis datur, quod ille tam maxi-
37 mo praetio comparatur. Haec sunt quasi bona, quae ex pri-
mo genitum hereditate proueniunt, qui hereditatem ea, vili
praetio steterunt, at vero instituentis primo genitum ma-
ximorum labores perpessus est: Ecce quàm facilis venia pec-
catorum cum tibi Deus dicat: poeniteat te grauius illa-
salutem Dei liberalitatem: utamur ea ut oportet, & hic
nobis gratia, & gloria in posterum concedatur. Ad quā &c.

D. Bon-
uent.

D. Th. 12.
q. 14. art.
6.

Prov. 10.
Prov. 12.

36

37

Ibat Iesus in ciuitatem, qua vocatur Naïm: & ibant cum eo discipuli eius, & turba copiosa. LVC. 7.

- 1 **D**ICATVR totum Euangelium ad Ro-
man. Gloriosus Euangelista S. Lucas refert
hoc miraculū immediatē post miraculū
quod Dominus fecit cum seruo Centurio-
nis. Et est valde notandum, quod quidam
Euangelistae aliquas historias in vno loco ponunt, alij ve-
ro in alio. Cuius ratio est, quod non sufficit, quod excono-
mus opiparum pradium præbeat ex plurimis cibis, sed est
necesse etiam, vt eos per ordinem disponat. Vnumquodque
in suo tempore, & loco. Contigit serpē vnā rem in di-
uersis locis collocari, & vnāquāque secundū propriam
sedem. Vt si gallinam asser, sedem habet in principio præ-
dij, si eam coquas congruit medio: si vero alium cibum
ex ea conficiet sicut. *Itanjar blanco.* In fine adhibenda est,
secundum diuersos sapores, quos habet. Vnus ex maiori-
bus cibis, qui nobis in mundo dari poterant fuit hic, quoniam
Euangelistae nobis condierunt ex vita, miraculis ac doctri-
na Iesu Christi saluatoris nostri. Et Spiritu Sancto ducti es-
sum Euangelicum hunc ita condierūt, vt vnā & eandem
historiam in diuersis locis collocent, vt diuersos spiri-
tales sapores præbeat inquit eam legerint atque omnes op-
portune & congrue collocatur. Et hoc sufficiat, & firmum
maneat, ad intelligendū rationē, quare S. Euangelistae in
miraculis Domini narrandis differant. Vtrū autem hoc mi-
raculū, quod in filio viduae operatus est, fuerit immediatū
post miraculū, quod cū seruo Ceturionis fecit, nobis non
constat. Cōstat autē, quod simul ea narrat S. Lucas, & vtrū
post alterū congruē narratur. Nā in miraculo Ceturionis
dictū prius iussit omnes primarios viros ciuitatis, & Chre-
stum Redēptorē nostrū rogasse, vt vellet ire ad puerū
4 illum sanandū proponētes illi Ceturionis virtutes, & quod
Synagogam illis teneat. In hodierno verō miraculo nihil
horum dicitur, nullus enim legitur Iesum Christum pro
puero rogasse, ne mater quidē eum rogauit. Sed cetero-
modum

filium Dominus videns eam lamentantem misericordia &
motus puerum suscitauit. O quā admirabilis doctrina
hic declaratur gubernatoribus, iudicibus, ac principibus
terræ, ne expectent vt rogitentur ad viduarum orphano-
rumq; causas tractandas, sed ipsi ad exemplum huius eccle-
lesiæ Magistri, pietate commoti sese offerant ad eos pro-
tegendos, atque illis omni iustitiæ rectitudine fauendum.
Inter ea quæ Deus iudicibus, ac potentibus Israel magno-
perē commendauit, si vellent, vt eorum peccata quā-
tumcūque graua essent, dimitterentur: hoc fuit vnum,
& maximum dicens: Lauamini, & mundi estote, auferite
malum cogitationum vestrarum ab oculis meis, quiescite
agere peruersē, discite benefacere, querite iudiciū, sub-
uenite oppresso, iudicate pupillo, defendite viduam, & ve-
nite, & arguite me, dicit Dominus. Si fuerint peccata ve-
stra vt coccinum, quasi nix dealbabitur. Considerate dili-
genter quod in fine huius magni catalogi, orphanorum,
& viduarum causam posuit. Et dicit: si feceritis quæ hic
præcipio vobis, venite ad me, ego vobis facultatem con-
cedo, vt me arguatis, & vt saluum, ac mendacem Deum
accusetis, nisi vos ad misericordiam recepero. & adiuue-
to. O quā diuina exaggeratio. Videte fratres quā secu-
ti ad Deum accedere possitis, si hæc, quæ vobis hic præci-
pi feceritis. E cōtrā verō vnum ex his quibus maxime
queritur, est, quod nō fiat misericordia cum vidua, & or-
phano, & impietate hæc acerrimē à se puniendā promittit,
vt patet per Hieremiā ubi cōminatus maximos quosdā Ty-
rannos, vnum ex iis, quæ eis primum obicit hoc est: Ma-
gnificati sunt, & ditati, incrassati sunt, & impinguati, &
pextierunt sermones meos pessimē. In quo Domine
mandata tua pessimē violauerunt? quod causam viduæ non
iudicauerunt, causam pupilli non direxerunt, & iudiciū
pauperum non iudicauerunt. Nunquid super his non iudi-
cabo, dicit Dominus, aut super gentem huiusmodi non
viscetur anima mea? O metuenda verba, quare non tre-
pidant hi, quos perstringunt? Omnes suas querelas inclu-
dit Deus dicendo, quod viduis, orphanis ac pauperibus nō
facient. Ex quare non quereris Domine de aliis pluribus
peccatis, quæ credibile est hos pessimos homines commi-
sisse? Dico quod de hoc solo queritis est, vt significaret,
quod

quod si in hos pauperes se pios ostendissent per hoc dispo-
nerentur ut Deus à ceteris peccatis eos abstraheret.

Est etiam valde notandum quod in hoc pietatis opere
quo vltus est Dominus cū hac vidua, nos docuit discendum
quem in operibus misericordie oportet habeamus, quāvis
sit fons ex quo dimanare debent, & quomodo ea prosequi
debeamus. Dicit enim sacer textus, quod videns Dominus
Iesus miseram viduam plorantem pro filio suo defuncto.

Misericordia motus super eam dixit illi noli flere. Primum di-
cit compassionem de ea habuisse. Hic est fons misericor-

10 *Aug. 1. 2.*
de ciuit. Dei. dicit egeni inopiam dolere. Et ita dicit Beatus Aug. Misericordia est quedam alienae miseriae in corde nostro commi-
passio, quam si subleuare possumus, vltique compellimur.

Quod alienae miseriae compassio nos cogit, ut ei succuramus, si possumus. Idcirco cum vos potestis, & nō vultis proxi-
mo vestro subuenire, signum est, quod compassionem nō
habetis, quam si haberetis, vos ipsi compelleretis, eius neces-
sitate, subleuare. Quapropter, S. Paulus nobis magno opere

Col. 3. committat, ut misericordiae visceribus induamur, quod est
ornamentum sanctorum, & dilectorum Dei. Et sic dicitur.

11 Induite vos sicut electi Dei, sancti, & dilecti viscera misericor-
cordiae. Viscera misericordiae exposcit. Si enim haec fuerint,
absque dubio erunt etiam, & opera misericordiae si sint fa-
cultates. Mirabile est, quod nos admonet S. Paulus, ut mi-
sericordiae viscera induamur, ac si in manu nostra id esset.

Iob 31. Iob de seipso dicit, Ab infantia creuit mecum misericordia,
& de utero matris meae egressa est mecum. Aperte in hoc
fuit, quod eam nō acquisiuit, sed innuit illam fuisse do-
num à potenti Dei manu concessum. Et ait, quod haec mi-
sericordia, quae est naturalis propositio ad misericordiam, (cum

12 qua de utero matris suae egressus secum semper accrescit),
quod nō fuit paruum bonum semper in virtute profectus,
se, & nunquam in ea regressum fuisse. Quot sunt qui opti-
mam habent indolem, & quasi naturae ac propensionem suam
in inferentes, deprauantur, & illam optimam indolem
amittunt. Qui autem non sunt sicut Iob, nec habent natu-
ralem illam propensionem ad misericordiam, quomodo
misericordia induitur? dicit enim S. Paulus induite vos vis-
cera misericordiae, & benignitatis. Dico quod debemus haec
viscera misericordiae induere, cū quia ardentissimo affectu,
& deus

& deuotione, ea crebro debemus à Domino postulare; cū
plurimis actibus pietatis assiduamque diuinatum rerum cō-
sideratione hanc cordis molliem, & tēeritatem acquirere
curaturi sumus. Et cū Beatus Augustinus in sua dis-
tinctione verbum illud, alienae misericordiae dicat vobis sig-
nificat in coelo non futurā esse actualē misericordiam, mul-
ta enim erit miseria. In hoc saeculo exerceere nos oportet
hanc virtutē. In cuius figura praecebat Deus, ut ad purifi-
candū leprosum oleū in sinistra manu effunderetur. Sic ad
purificandū animā à peccatis, singulare remediū est opera
misericordiae facere. Sic monuit S. Propheta Daniel Nabu-
chodonosor dicens: Quamobrem Rex cōsiliū meū placeat ti-
bi, & peccata tua elemosynis redime, & iniquitates tuas
misericordiis pauperū, forsitan ignoret Deus peccatis tuis.

Hoc est oleū, quod ad peccatoris purificationē effudi opor-
tet. Et vocatur misericordia oleū: quia sicut oleū omnibus
liquoribus, velut aqua aut vino cōmixtū, super eos innat,
& omnes operit ita ut vix appareat. Sic misericordia si cete-
ris omnibus virtutibus cōferatur, tanquā propinquior chari-
tatis filia super omnes innat, & omnibus illis excellit.
Optima est humilitas, optima tēperantia, optime ceterae vir-
tutes, melior autem misericordia. Reliquae namque virtutes
omnes ad tuū propriū cōmodum diriguntur, misericordia
verō in tuum & in alterius cōmodum intendit.

Dicitur etiam oleum, quia ceteras virtutes splendere fa-
cit. Depingit pictor imaginē plurimis coloribus, antea
quā eam oleo liniat nullum splendorem, aut pulchritu-
dinem habere videtur. Oleū efficit omnes colores splen-
didos. Sic homo multis virtutibus, castitate, temperantia, hu-
militate adornatus, nisi misericordia illuceat, omnes vir-
tutes apparent siccæ, & absque pulchritudine, adornatæ
tamen, & illustratæ misericordia, gratæ & decoræ Deo, &
hominibus redduntur. Hoc oleum non est effundendum
in dextera sed in sinistra. Dextera enim futuram vitam,
sinistra autem praesens saeculum designat. In dextera
quae est gloria nō est cur oleum misericordiae effundatur,
cum in nullum sit genus trumnae cui succurrere debeat.
Non est necesse famelicum cibari, nudum operiri, pere-
grinum recipi, vbi tanto splendore induti sunt cum tanta
gloriae abundantia, & in tam felicitibus mansionibus.

Leuit. 14.

Dani. 4.

14

15

Simile.

16

Non est

Y 4

17 Non est necesse ignatum doceri: ubi minimus beatorum peritor est omnibus doctoribus huius seculi. Non est opus afflictis consolatione, ubi omnes ineffabili letitia exultant. Hic in sinistra huius vite ubi frequentissimè sunt arumnæ, necesse est misericordia uti ad eas subleuandas. Et hoc significauit Deus præcipiens, ut in sinistra oleum effunderetur.

Hæc cordis misratio, de qua hucusq; locuti sumus fons est ex quo mitia verba, & optima opera manare oportet ad miseros consolandos, ut nos hic docet noster diuinus

18 Magister, de quo dicitur. *Misericordia motus super illam dixit illi: noli flere.* Suauibus verbis eam consolans, & statim post verba bonum opus, ac singulare beneficium subdit, quod fuit defunctum eius filium suscitare. Si pium ac compati- suum cor habuerimus illico mitia loquemur verba, quibus affictos cõsolemur: quando enim nihilo alio eos adiuuare possemus, hoc vnum nobis Deus merito maximo compa- taret. Et multo magis cum suauibus verbis bona opera cõ- miscemus iuxta facultatē nostram. Hoc nobis summo opere

Eccle. 4.

19 Spiritus Sanctus commendat, dicens: Nō exasperes pauperem in inopia sua cor inopis ne afflixeris. Declina pauperi sine tristitia aurem tuam, & redde debitum tuum, & redde illi pacificè in mansuetudine. O verba cœlestia, & singula- ris amoris, ac clemētiae præceptum. Dominus pro sua ele- mētia charitatis nobis lenitudinem largiatur. Impleat Di- uina Maiestas hoc tam pretioso dono corda nostra, ut pos- simus cœlestem hanc doctrinam, quā hic nos docet, peni- tus custodire. Quoties hic Spiritus Sanctus negotium hoc

20 repetit: ne pauperes exasperemus, nec affligamus, nec eos nostris asperis verbis desolemus: sed eis caput & oculos in- clinem, auresq; hilari animo præbeam. Et illos mitissimè ac benignissimè alloquamur. Perpendite magnopere fra- tres, pro Dei reuerentia, singula hæc verba, & inter omnia hoc præcipuū animaduertite, quod dicit: & redde debitum tuum. Quod reddatis pauperi, cum redditus, diuitias, ac iura sua à vobis exposcit, in oculis vestris à Deo constita- ta; ibi enim ea Deus sibi deposuit. Omnibus creaturis de- creuit Deus victum suum, vsque ad passerculos, ac formi- cas. Neminem sine remedio reliquit. Negotiatori victum præparat Deus in negotio, ac industria sua; Agricoltæ in agro, &

agro victum statuit: Mercatori in meratione cibum col- locauit, literato in libris alimenta proposuit: artificem de- nique in arte sua sustentationem voluit comparare. Pau- peri verò soli in nulla peculiari re victum designauit. Sed in omnium oculis eius alimoniam deputauit. Omnes sta- tus voluit eius esse debitores. Quapropter siquidem sua iu- ra, & redditus exposcit pauper cum petit elemosynā hi- lares ei aures præbere, debitum persoluite pacificè, & mā- suetè, debitorisq; responsionem reddite illi.

21 Ut Dominus puerum hunc defunctum suscitaret, dicit scriptus textus, accessit & tetigit loculum. Loculum ap- pellat pheretrum, quod mortuum portabat, quod est dimi- nutum loci, & non absque mysterio, ut intelligas & pec- cator, quod loculus, & minimus quidem est ille, in quo se- pehendens es tu, quem totus orbis vix videtur posse capere: & maxima cum solitudine domos ædificas, tantoq; ope- re, & auro atq; construis, ac si immortalis esses, & in eis in æternum commoraturus esses. De Alexandro Magno legi- tur quod cum audiret, quod Anaxarchus Philosophus as- firmabat plures esse mundos, lachrymatus est dicens: heu me miserum, quia nondum possedi vñ vnum. Et hic mi- ser, qui nō contentus erat vno mūdo integro, postea quā mortuus fuit in paruulo tumulo sepultus fuit; & duabus vñ terre coopertus est. Et sic in eius morte Philosophus quidam exclamauit dicens: & Alexander heri non suffice- bat tibi totus mundus, hodie sufficiunt tibi due vñ terre.

22 Quod hæc famem haberet ethnicus, qui nihil cœleste spe- rabat, non demiror: sed quod Christianus fidei lumine il- lustratus, qui sperat, quod postquā cras vita finita fuerit ha- bitaturus est in illis cœlestibus atriis in æternum, & tamē hac spe sultus illius obliuiscatur, & hoc, quod manè peri- turum est tam sollicitè & obnixè acquirat. O maximam amentiam! Nullus est peregrinus, qui vnam noctem quo- cunque modo non ducat in diuersorio licet nudus humi iaceat, dicens, Vna nox est: cras ibo domum meam, & suauiter quiescam. Quare ergo non contineamur in hac vita, quacunque minima re vita (inquam) ita breui, ut ne vnam quidem noctem certam habeamus. Cum spe, quod cras in alia vita nobis illucescat, & sine cōtradictio- ne suauissimè delectabimur? Aliter profectò patres illi

25 sancti faciebant, aliterque hac consideratione vtebantur.
Hebr. 11. vt Sanctus Paulus exaggerat dicens: Fide, qui vocatur Abrahā
hāc demeratus est in terra repromissionis, tanquā in aliena
in casulis habitādo cum Isaac, & Iacob coherēdibus repromissionis eiusdem. Expectabat enim fundamenta habentē
ciuitatem, cuius artifex, & conditor Deus. Q. Deus immensē
bonitatis quantē confusioni ac pudori sint nobis hanc verba
cum de his dicantur, qui in lege gratiē non vivebant, sicut
nos vivimus. cū Deus toties terram illā ipsis promississet
(nā ideo dicitur repromissionis) in ea quā peregrinaretur
26 & aduenire in casulis, sicut vinctores habitabant. Vnde quicquid
que enim illorum expectabat ciuitatem illam eternam
fundamentorum, cuius cōstructionem tantē exactam sumus
opus, & rerum omnium creator Deus cōfecit. Non
verō tanquā talia submissi in terra iacemus, ac si non
maiorē spem haberemus eundi ad eternam gloriā ciuitatem,
quā Iudas proditor, aut Mahoma habet, qui absque
vlla spem eundi in impiorum sedibus commorantur. O
incommutabilis Deus, aperi Deus meus oculos nostros, vt
videamus, quantū a veritatis via aberramus, & deinceps
27 incipimus caduca hanc, & peritura abicere, & summa animi
contentione, celestia, quę in perpetuum duratura sunt, queramus.

Attingente Domino loculum, qui mortuum portabant
steterunt. Et ait: *Adolefcent tibi dico, surge.* Et statim in
eodem instanti mortuus resurrexit, & in eodem loculo sedens
loqui cepit. O admirabilem filij Dei potentiam,
quę vno verbo mortuos ad vitam reuocat! In hoc modo
loquenti peculiariter cum defuncto, docuit predicatoris
quod cum peccatoribus peculiariter debemus loqui si volumus,
28 vt vitam accipiant. Et hoc dupliciter intelligitur.
Vno modo, vt predicationem, iuxta auditorum rationem
faciamus. Vtrum miserabile est, quod si predicator sit infirmus
ta mores tuos statim tibi displicet, placeat verō, quod iuxta
aliorum vires predicatur. Vestem, & thoracē valis ad
mensuram, & staturam vestram fieri, predicationem vero
nequaquam. Si in predicatione de Ecclesiasticis agatur, &
quid teneantur facere, & de eorū defectibus, & quomodo
restaurandi sint discipulatur, illi exasperantur, ac indignatione
repleantur, seculares verō summo opere delectantur, quia

quis iuxta alterius staturam vestis abscinditur. Si autem de
secularium moribus agatur, eorumque vitia corrigantur, illi
furore concitantur. Ecclesiastici verō maxime letantur. Si
de vitis primariis, & magnatibus discipulatur, gaudent mercatores,
si autem mercatores reprehendantur, alij voluptate afficiuntur.
Et sic nemo vellet predicationem ad mensuram suam
discindi. Ergo tibi dico, Oportet me accommodare, & scindere doctrinam iuxta statum auditorij cui predicō
dico, si aliquid vtilitatis volo percipere: quin aliter predicare,
est aerem verberare.

Secundo modo intelligitur illud verbū: *Tibi dico.* Quod
tali artificio & spiritu doctrina particulariter dicenda est,
29 tamque particularibus verbis, ac tanta cum prudentia
predicari debet, vt vnicuique peccatorum omnia illa de se dici
videantur, nec tamen conqueri possit quod fuerit infirmus.
Peccatum extrahit hominem a seipso, & ita cum
auertente efficit, vt licet cum eo loquamini vos cum alio
loqui arbitretur, & quamuis in se ea sint vitia, quę a predi
catore reprehenduntur, credit tamen predicatorum non
de se sed de aliis loqui. Quapropter oportet sigillatim loqui.
30 Sic aduerte concubinarie de te dico. Vide vsurarie
quod Deus cor tuum scrutatur, & eius nomine hoc tibi dico.
31 quicunque sis ne alij attribuas. Vide linguose quicunque
sis quot sunt dies, ex quo proximo tuo famam detraxisti, &
eum infamem reddidisti, vide quod reddis in infernum, nisi
te retractaueris, atque ei famam restitueris. Tibi dico surge.
Ne arbitreris hoc de alio dici, sed tibi. Quādiu ita peculiariter
non predicabitur, parum emolumenti ex predicatoris parte
percipietur. Generaliter enim loquendo nunquam peccator intelligit hoc de se, sed de aliis dici.
32 Quādo accessit Propheta Nathan vt predicaret ad David
2. Reg. 11. eundem argueret de peccato, quod cum Bethsabēe cōmisit
& de homicidio Urię, hunc casum proposuit. Homo qui
dam dñus habebat multas onas, & pauperulus non habebat
nisi vnam paruulam, quam emerat, & nutrierat, & quę
creuerat apud eum cum filiis eius simul, de pane illius comedens,
& de calice eius bibens, & in sinu illius dormiens, eratque illi sicut filia. Cū autem peregrinus
quidam venisset ad diuitē, parens illi seminare de ouibus, &
de bobus suis, vt exhiberet conuiuium peregrino illi, qui
venerat

33 venerat ad se tulit ouem viri pauperis & preparauit cibos homini illi qui venerat ad se responde mihi iudicium. Et quamquam David prudētissimus erat non intellexit se esse diuitem illum crudelissimum. quousque sanctus propheta virili animo illi declarauit: Tu es ille qui fecisti hanc rem. O si nunc viriles animos haberemus. & forti pectore elidimus. ut cum intelligimus peccatores non vti doctrinaque in pulpitis pradicatur. priuatim ad eos iremus. sicut iussit Nathan ad David. & sicut iussit gloriosus Baptista ad nequissimum Herodem. & ei peculiariter dixit: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. peccata enim publica tali modo dela indigent.

Marc. 6.

34 Super omnia (ut rem hanc concludamus) notandum est. quomodo constituit Deus sua diuina providentia defectum hūc attingere. & eum in porta ciuitatis suscitare. Hic eum expectauit. ut suscitaret. atque ibi illum mortis faucibus liberauit. ut nos doceret. quod qui voluerit à Sathana dentibus eripi. & à culpe interitu vindicari. curare debet. ut illud in porta efficiat. In porta perficienda est hæc admirabilis redēptio. ac libertas: hoc est. in initiis peccatorum. antea quam Sathanas eum consuetudine demineat. Ita non admonet S. Paulus. dicens: Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore. ut obediatis concupiscentiis eius.

Rom. 6.

35 sed nec exhibeatis membra vestra arma iniquitatis. peccato: sed exhibete vos Deo. tanquam ex mortuis viuentes. & membra vestra arma iustitiæ Deo. O quam singularem rationem hic nobis reddit S. Paulus. quare peccato seruire non debeamus. Siquidem (inquit) corpus mortale habetis. & quod eras aut citò moriturum est. considerate quid sit vobis malum hoc attulerit. & cognoscetis peccatum illud malum attulisse. quod vos immortales reddidit mortales. & siquidem tantum incommodum vobis attulit peccatum. nō regnet peccatum in corpore vestro mortali. nō. lo modo aditum ei patefaciatis: quod si aliquando propter

36

imbecillitatem vestram introierit. non regnet. Eijcite statim in principio ne illud patiamini vestri dominari. ne tantas vires accipiat. ut Rex vester fiat. & in vobis regnet. Sed neque exhibeatis. &c. Et caute ne ei arma præbeat. quibus vos interficiat. Heu miseros nostros quando enim si quis cimus. loquimur. aut audimus res inutiles. & inordinatas

tunc arma exhibemus peccato. ut nos destruat. Quod si 37 sententiam excommunicationis incurrunt ij. qui infidelibus arma præstant contra Christianos. quare non in excommunicationem Dei incidet. qui contra seipsum diabolo arma porrigit. sed exhibete vos Deo tanquam ex mortuis viuentes. Quam singularis ratio! siquidem peccatum vos occidit. ne illud in vobis dominari patiamini. Et quandoquidem Deus vos à morte in vitam reuocauit. occupate vos totos in eius seruitute. cum id ei tanto iure debeatis. Itaque quod studiosius hic nobis commendat Sanctus Paulus. est. ut cum aliquando propter imbecillitatem nostram inciderimus. curemus in initio nobis mederi antequam 38 conualescat peccatum. & hoc est. vitam in porta accipere. Ad hoc propositum inuenietis in libro Sapientiæ vnam Sap. 16. ex horribilioribus. & magis metuendis sententiis. quæ sunt in sacris literis. ubi dicitur: In memoria enim sermonum tuorum exterminabantur. & velociter sanabantur. ne in altam incidentes obliuionem. non possent vti tuo adiutorio. Attendite fratres. Horribile est enim quod hic dicitur. Homines peccatores (ait sapiens) qui diuis serpentibus mors fuerant. memor es Domine tuorum diuinorum verborum. & quod eis veniam offers. & ad misericordiam inuitas. ita sese disposuerunt. ut ipsimet serpentes eos fugerent. Hoc est. in memoria sermonum tuorum exterminabantur. quod ipsamet peccata peccatores fugiebant. cum in eis memoria illam animaduertent. Est hæc phrasia ad exaggerandum. quod memoria misericordie Dei multum conducit. ut peccatores à se peccata expellant. Et cum hac (inquit) memoria velociter conuertebantur. ne in altam incidentes obliuionem. &c. Vt tu Domine ad cor eis locutus fuisti. & vnicuique dixisti. Væ tibi homini perditio. conuere ad me. assentiri sunt dictis tuis. O cælestis Medice. & velociter conuersi sunt. si enim diu in peccato se commorari pateretur. in tam altam suis ipsorum obliuionem deuenire possent. ut tuo auxilio vti nequirent. Hoc est verbum horribile. quod vobis dicebam. Omnis Deus manum porrigit. & eius causa nunquam deficiat. verum cum quis diu in peccato est. nec prædicationibus admonitus. nec diuinis ictibus perterritus. à peccato vult exire: in tantam sui obliuionem deuenit. ut licet

Sap. 16.

39

40

41 licet postea velit, nequeat tamen in se reuerti, quia in malum ita obcalluit, ut ab eo exire non sit in manu sua. Et lapides, quis hanc audiens toto corpore non contremiscit? Vultus in malis vestris commemorari, quousque ad hanc obliuionem perueniatis, quam dicit hic sapiens? O propter reuerentiam Dei fratres, ne expectetis, ut in tantam calamitatem incidatis. Curate, ut in porta, id est, in principio re-surgatis. Et non modo non debemus expectare, ut iam post peccatum curamur, licet sit in principio eius: sed diligentissime omni tentationis initio, conuenit resistamus. Hæc est enim propriis peccati ianua, in qua velocissime

42 male cogitationis scintilla excuti oportet, antequam in corde radicetur. Flamma igitur facile in initio extinguitur, ac planta ex paruo tempore lata facile euellitur: postquam autem flamma conualuit, difficillime extinguitur: & postquam radicata est planta, difficiliter euellitur. *Simile.*

(ut experientia pater) cum maximum saxum est in montis cacumine, facillimo negotio confirmari potest, ne excidat, postquam autem per vallem precipitari coepit, difficillimum est huius motus furie resistere. O sancte Deus, quam facile possunt homines ab omnibus malis abstrahere in initiis tentationum, & quam difficiliter possunt resistere, postquam semel inflammati sunt, & in vitis alutimur.

43 radices egerunt, & tanquam saxum maximo impetu, de malo in deteriora labuntur. Modus autem, quo his resistendum est, hic est, scilicet, ut statim oculos anime in effigiem Iesu Christi crucifixi conijciamus, contemplantur eum cum omni illo horrore, & miseria, qua in cruce predebatur, per totum corpus sanguinis riuos effundens, & maximam lachrymarum copiam a suis sacratissimis oculis mittens. Recordantes, quod hæc omnia percipimus est, et peccatum destrueret, & cum hac memoria maximo cordis affectu supplicemus, dicentes: O dulcissime Reparatorem animæ meæ. Quod Domine ibi affixus es tu, ne ego peccarem, & tamen ego te offendam? Ne velit tua infinita clemencia, ut in tantum ingritudinis genus incidam. Adiuua me Deus salutaris meus, ne me desinquoas. Beatus qui tenebit, & allidet paruulos suos ad petram. Felix (inquiebat) David qui cogitationes suas in principis apprehendit, & eas infringit ad petram, qui est Iesus Christus filius Dei & Dominus

Psal. 136.

45 Dominus noster, & consideratione laborum, quos passus est, ut nos peccato liberaret. Auxilietur nobis diuina Maiestas, pro illa charitate, qua hos labores passus est, ut his tam salutiferis admonitionibus sciamus viam, & eius gratiam, ac postea gloriam consequi mereamur: ad quam nos perducit Iesus Mariæ filius. Amen.

FERIA VI. POST DOMIN. IIII.
IN QUADRAGESIMA.

Erat quidam languens Lazarus à Bethania, de castello Marthe, & Marthe sororum eius. IOAN. 11.

NARRAT sanctum Euangelium, quod in vico quodam nomine Bethania, prope Hierosolymam, duæ erant sorores, altera Maria altera verò Martha. Atque hæc sorores habebant secum virum nobilem, fratrem suum, nomine Lazarum, qui egrotabat.

Vnde colligitur illos fuisse pacificos fratres, cum simul in una domo morarentur. Quando parentes obeunt, raro filij pacifici remanent, propter utilitatem, & diuitiarum diuisionem. Quod satis male videtur. De lege gratia dixit S. Zacharias (ut refert S. Lucas:) Per viscera misericordie Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto, &c. Ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Vbi legem Euangelicam viam pacis nuncupauit. Quapropter debemus omnes Christiani in summa concordia viuere cum proximis nostris. Et est valde execrabilis Deo, ac malum hominibus præber exemplum discordia inter Christianos, quanto ergo execrabilius erit Deo, & hominibus discordia, & lis inter ipsos fratres vnius parentis filios, atque ex vna matre natos. Vt patriarcha Abraham horum maiorum occasio-

nes tolleretur, dedit cuncta, quæ possederat Isaac filijs, autem Isaac filio suo, dum adhuc ipse viveret, ante obitum suum bona sua inter filios diuisit, inter filium, quem ex Sara habuit, & inter filios secundarum uxorum: & reliquit eos sanctum vir prudentia sua omnes pacificos & contentos. O quam salutiferum consilium fratres mei, qui liberos

habetis, *Luc. 11.* *Genes. 25.*

4 habetis, ut modò dum viuitis substantiam uestrā inter eos diuidatis, & eos paterno hoc amore, pacificos & quietos relinquatis. O quot lites, & offensiones Dei cuitarentur, si hoc faceretis. Vos autem propter cupiditatem, ne diuitias uestras in vita diuidatis, néve illas à vobis alienetis, nihil curatis, nec doletis, etiam si filij uestri propter hereditariā diuisionem in infernum detrudantur. Hi beati fratres, de quibus loquitur sanctum Euangelium iam parente oculis erant, sed tamen pacifici, & in fraternitate remanserunt, ut antea.

5 Cùm igitur Lazarus infirmaretur, constituerunt sorores nuntium mittere ad Christum Redemptorem nostrum, laborem suum ei exponentes, & epistolam ad illum scribunt in qua ei dicebant: *Ecce quem amas, infirmatur.* Non audent salutem petere, sed tantummodo necessitatē suam illi declarant, Domine non est tuum diligere, & obsequi quem amas, infirmatur, prouide, quod nobis plus cōueniat, nescimus enim, quando nobis salus deest, ut uim sit melius ea carere, an impetrare. Tanquam cupidus in nulla re errandi, oportet nos dicere: Domine hoc mihi deest, prouide tu quod magis conuenit.

6 Respondit Dominus: *Infirmus hec non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur filius Dei, per eum.* O bone Iesu uere hominū amator, quid hoc est Domine, in quo uelis honorem acquirere cum labore, & morte hominū tam amici & familiaris tui? Siquidem hac infirmitas, non est ad mortem, qua debeat Lazarus uniuersali debito satisfacere (omnibus enim semel moriendum est) vis ut atrocissimum mortis periculum patiat, ut tu inde gloriam haurias? Quando fecisti conuiuī in monte illi turis plurimū, accepto beneficio uoluerunt te regem efferretu uitam honorem illum fugisti, quo homines te afficere uolebant: hic autem vis gloriam acquirere cum tāto labore hominis tam familiaris tui? O incomprehensibilia Dei iudicia, quos modos querit, ut nobis manifestet quanto magis dio salutē nostrā desideret. Quod erat hominibus magis necessariū, erat ut crederent quod Iesus Christus est uerus Deus, & homo, & ut talis super omnia ab ipsis diligeretur. Atque ut in hanc cognitionem, & amorē deuenirent, uult ut Lazarus moriatur, & quod cum detrimento & morte

8 tanti amici sui eius potentia manifestetur ad utilitatem hominum, & hāc utilitatem nostram vocat gloriam suam, pro suo nimio in nos amore. O benedictus, & glorificatus sit talis Dominus. Benedicant tibi omnes Hierarchie celi, & totus terrarum orbis laudet nomen tuum, Deus salutaris noster, refugium animarum nostrarum, qui tanti nos aestimas, tantoq; amore nos amplecteris, ut salutem nostram appelles gloriā tuam. O quā consentaneum esset ut nihil in toto terrarū orbe gloriosum, nihil decorum, nihil denique honorificum putarem, prater id, quod ad huius nostri diuini amoris seruitutē maximā spectaret.

9 Ut ergo audiuit Dominus, quod Lazarus infirmabatur, duos dies illic conmoratus est. Quis modus hic (humano uideri) auxiliandi infirmo? Attendite fratres, cū aliquo labore oppressos uos uideritis, & rogaueritis pro uobis sacrificia offerri, & oratis: Deus tamen uidetur demerare paruo flumine demergamini. Deus enim temporis & occasione expectat. Optime nouit quid potius uobis conueniat. Ideo Iaias dicebat: Qui crediderit, non festinet. Et Habacuc: Si mora fecerit, expecta illū, quia ueniens ueniet, & non tardabit. Illud non festinet, est dicere, Ne statim deficias, & desperes. Et illa uerborum duplicatio: Veniens ueniet, significat utilissimum aduentum, & ualde opportunum: & opportunitatem expectare, non est demorari.

Post duos dies dixit discipulis suis: *Eamus iterum in Iudaeam, & audientes hoc discipuli dixerunt illi: Rabbi, nunc quare uolui te Iudei lapidare, & iterum uadu illuc?* Non obstat hoc, eundem est nobis ad cōficiendum negotium redemptionis, licet uitam perdamus. Sæpe Dominus in Iudaeam uenit propter hoc negotium, ad quod Pater attrahens eum miserat, & quāquam Iudei eum crudeliter tractauerant, non ideo impeditur, quominus illuc redeat ad diuinum redemptionis negotium cōficiendum. Homines qui rem aliquam uerē, & ex animo expetunt nullum lapidem intactum, nihilq; intentatum relinquunt, ut illam consequantur, solum in rebus spiritualibus statim sistunt: quāque minima contradictione impediuntur, non ulterius progredimur, & sic opera nostra bona, incepta manent, & fere nunquam perficiuntur. Videamus nunc, quā sit ratio,

12. quare cum David Gigantem Goliath superauerit, &
13. primo saxo eum precipitauerit, & cum postea caput eius
gladio absciderit, non seruatum fuerit saxum in templo
vt seruatus est gladius: Ratio huius fuit, quia per lapidem
cepit victoria, ensis vero fuit vltimum instrumentum, quo
impositus est finis praelio. Vt in hoc significetur, quod nos
tam considerat Deus bonorum operum initia, quam ipso-
rum felicissimum finem. Quapropter opus est virili, &
constanti pectore, ad resistendum contradictionibus, quae
in incepti boni via offeruntur: & per omnes difficultates
transendum, quousque bona opera penitus consummen-
tur. Vt enim ait Sanctus Isidorus: Salus solis perseveranti-
bus datur: non enim beatus erit qui bonum facit, sed qui
perseueranter facit. Totius huius celestis doctrinae nobis
exemplum praebet hister celestis Magister inuincibili illo pe-
ctore, & diuino animo, dicens: Eamus iterum in Iudaeam, &c.
Et post haec dicit ei: *Lazarus amicus noster dormit*. Et in-
ferius eis declarauit, quod amicus suus Lazarus defunctus
esset. Nec enim, quod iuuenis, aut diues, aut quod illud
esset ei profuit, vt mortis fauces effugeret. Ideo David di-
cit: Nolite confidere in principibus, in quibus non est
14. salus, exibat spiritus eius, & reuertetur in terram suam, in
illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Princeps &
filius hominis animam exalabit, id est, vir egregius & in-
firmus. In illa die peribunt omnes, &c. id est, omnia fi-
nientur in illa die machinae illae, quas in cogitatione sua
fabricabant, ille turre aereae tunc corruet. Et aperte patet
quod de vanis eorum cogitationibus, & ambitionibus ac
voluptatibus loquitur, cum dicat: Peribunt. Cogitatio-
nes enim sanctae bonorum non pereunt, sed in acceptione
15. diuina permanent: vt dicit de illis Sapiens: Cogitationes
apud altissimum, vt eos in aeternum remuneret. Cogitationes
& demolitiones malorum, quibus modos quaerunt, vt de-
licatè tractent, omnes illic perierunt, & pro eis aeterna
tormenta patiuntur. O quod merito hos comminatur Propheta Amos
16. dicens: Audite verbum hoc vaccae pingues, quae estis in mo-
te Samariae, quae calumniam facitis egenis, & cōstringitis
pauperes, quae dicitis dominis vestris: afferre, & bibemus.
Turauit Dominus Deus in sancto suo, quia ecce dies veniet
super vos, & leuabunt vos in contumeliam, & reliquias vestras in
ollis

ollis feruentibus. Vae vobis vaccae pingues, quae cum pau-
perum sudore pinguescitis. Turauit aeternus Pater per vnici-
filium suum, quod penas debitas sibi dabit, & quod haec
carnes quas tam delicatè tractatis in inferni ollis coquen-
da sunt in aeternum. Quam miserabile est videre gregem
ita exultantem ad occisionem pergere, ac si ad pastum
duceretur! O miserrimi peccatores, quare non animad-
uertitis, quod in occisionem inferni pergitis, & ita hi-
lantes, ac ludentes itis, ac si ad aliquem voluptatis & recrea-
tionis locum veheremini: & quasi si essetis vaccae, & bru-
ta animalia, quibus nihil aliud est, quam oriri, & mori
17. [Aqui de Dns hermanos si que.] homines estis rationales,
& saluè habetis, ne in his rebus confidatis, cum vos morte
liberare non sufficiant: imò sunt viae, quae vos ad aeternam
condemnationem deducunt. Nec profuit Lazaro, vt eum
a morte eriperet, maxima necessitudo, quam cum Christo
& corpore nostro habebat, Et hoc est, quod Sanctus Pau-
lus obiculus quibusdam verbis exaggerat, dicens: Si
autem Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est
18. propter peccatum: spiritus vero viuunt propter iustificationem,
id est, licet homo iustificationis gratia consequatur: cor-
pus tamen remanet mortale, corporali morti subiectum, in
supplicium primi peccati, per quod mors in mundum intravit.
Et hoc significat: Si Christus in vobis est per gratiam, cor-
pus quidem mortuum est propter peccatum, id est, quod
remanet tamen mortale. Spiritus autem viuificatus ma-
net per iustificationem. O quam admirabilis exaggera-
tio haec est. Vult dicere, quod quamuis tantum sit donum
iustificationis, non liberat hominem a morte. Non cessat mors,
nisi cesset peccatum, ne fidei meritum cesset. Si enim ho-
mo in se corporis immortalitatem videret, & quod non
19. moreretur: hoc infallibile esset argumentum, quod iusti-
ficatus esset. Et sic honor, & utilitas corpori adderetur, spi-
ritui vero meritum maximum auferretur. Atque etiam es-
set contemptus aliquis gratiae: quia si per iustificationem, &
amicitiam Dei immo: talitè homines impetrarè, diligen-
tius curarent baptismalem gratiam adipisci, vt morte libe-
rarentur, quam propter ipsam gratiam. Ex hac exaggeratio-
ne D. Pauli scilicet, quod ne gratia quidem nos morte li-
beret, inserti idem Apostolus rationem efficacissimam,
y 3 vt pecca

ut peccatum execremur. Dicit enim: Non ergo regni
peccatum in vestro mortali corpore. Attendite quā opo-
nam rationem, ad non peccandum. Siquidem per pec-
tum primi parentis corpus vestrum mortale effectum est
& morti subiectum, quod est tantum malum, & propter
alienum peccatum, quid erit propter vestrum proprium
si peccatum parentis tui aded tibi obfuit, quantum da-
num tuum proprium tibi inferet? Absque dubio maius ti-
bi malum auferet. Nam illud alienum peccatum corpa-
tuum mortale reddidit, ut in vniuersali resurrectione retri-
gat, & ibi damnum hoc resarciatur: peccatum autem pro-
prium eterno interitu animā occidit. Quapropter attendite
quomodo vinas. Caue à peccato cum tam venenosum sit.
Atque etiā ex istis verbis Sancti Pauli aliud fortissimum
& subtilissimum argumentum elicitur. Peccatum actuale
patris nostri prius fuit causa nostrorum originalium pec-
catorum, propter quae corpora nostra morti remaneant subie-
cta: ergo propter peccata mortalia actualia magis subie-
cta, & astricta erunt ad mortem. Quemadmodum homo,
qui propter furtum ad mortem remanet obligatus, si po-
stea in homicidium, prodicionē, aut haeresim incidat, ma-
gis astrictus ad illā remanet. Ex quo inferitur, quod quan-
tū gratiora peccata committimus, tantū digniores futuri
quibus vita minuat, & citius mors obrepit. Et hoc est
quod ad litteram dicit Sapiens: Iniustitia autem mortis est
acquisitio. Impij autem: manibus & verbis accersierunt illam.
Dicit, quod iniqua vita allicit ad se mortem. Quod
vita peccatrix, & iniusta, quasi funibus mortem attrahit
citius accedat, & quod impij verbis, ac operibus suis eam
semper accersunt. Significat in omnibus his, quod quis
maior peccator est, eō dignior est, cui Deus dies vi-
tae breuiet; & quod realiter, & verē multis propter eorum
peccata Deus vitam breuiat: ut etiam significant verba
la Propheta, Viri sanguinum non dimidiabunt dies suum.
Et alia vbi dicit, loquens de peccatore quodam. Mi-
seri dies temporis eius, & perdidisti eum confusione. Et
quidem scriptura, quae fallere non potest, nobis indicat
quod propter peccata minuit Deus vitam, qui sic vitam
diligitis, & multos annos vivere cupitis, quare peccati
cum peccata vestra sint funes, qui mortem alliciunt, ut vo-

niat, & vos in infernū precipiter. O stulti, stulti, stulti, Deus
vobis det sensum. Deus vobis det sensum; Deus vobis det
sensum. Quāvis propter nihil aliud esset, quā propter hoc
oportet vos peccata maxime execrari, quāto magis si
quod precipuum est, aduertitis, scilicet quod non est in-
stus, ut tam bonus Deus, cuique tantis beneficiis deuin-
si estis à vobis aliquomodo offendantur.

Cum iam Lazarus mortuus esset ait Dominus: Vado, ut
a somno excitem eum. Discipuli autem arbitantes eum de
corporali somno loqui, dixerunt ei: Domine, si dormit sal-
uus erit. Ecce quomodo discessum ei voluit impedire: quot
rationes quærent, ut illum ab hoc itinere diuertant. An-
tea dixerant: Hec volebant te lapidare, modo verò di-
cunt: Si dormit non est opus nos illum ire: infirmitatem
hanc non oportet esse periculosam. O sensualitas quā
is in omnibus audis, & in omnibus habes suffragium, li-
cet sit Deus, qui loquitur: quas causas scit querere caro no-
stra ad fugiendum laborem. Aliquando proprium peri-
culum vobis obicit. Domine lapidabunt nos. Quod si
hoc non sufficit, proponit parum alienae vililitatis: si dor-
mit, nō est cur illuc eamus. Et vereor ne eius suffragium
sepius praeualeat. Cum enim sensualitas dicit, vide quod
occidis te: vide quod Deo displicent extrema; & quod ex
hoc nihil vililitatis percipit proximus; non habemus pedes
ad resistendum ei, sicut bonus Dominus resistit apparen-
tibus rationibus, quibus ei discipuli sui dissuadebant iter,
O pusillanimes, pusillanimes, quos quæcunque minima
sensualitatis repugnantia cogit, ne quid bonū apprehen-
datis, quantūcunque illud Deus precipiat non animaduer-
tis, quia ipso facto quod Deus aliquid precipit, obliga-
tur nobis fauere ad eius executionem, & omnes contradi-
ctiones auferendas, quæ in tali re sese obtulerint? Quādo
Deus præcepit Moysi, ut iret in Aegyptum ad redimēdos
Hebræos, multas causas opponebat Moyses, quæ iter in-
se ei in omnibus auxiliaturum. Cum esset difficile quod
Deus illi iubebat, repugnabat caro & tantū onus fugie-
bat, quærebaturque occasiones, ne Deo obtemperaret. Primā
executionem à libet dices: Quis sum ego, ut vadam ad
Pharaonem? Domine ego sum pauperulus pastor, qui ad
nihil

48 nihil aliud profum, nisi ad custodiendum hunc patrem ge-
gem, non autem, ut educam filios Israel de Aegypto: ad
mit Deus hanc difficultatem, dicens: Ego ero tecum. Ne
confideres quisnam sis, nec rei magnitudinem, nec Re-
gis potentiam animaduertas, sed considera me, & manda-
tum meum, non solum enim te adiuuabo, sed ero illic re-
cum. Vide, vtrum sit timendum, cum tale habeas auxilium.
Ablata omni hac difficultate, alia statim proponit, dicens:
Ecce, ergo vadam ad filios Israel, & dica eis: Deus patrum
vestrorum misit me ad vos. Ego iturus sum ut loquar de Deo
ad filios Israel, homo tam ignarus, ut ne nomen quidem eius
aut qui vocetur, sciam. Non hoc erit impedimentum (ait Do-
minus) Ego sum, qui sum, Nomen meum est, quod habet in-
finitam essentiam. In Hebræo verò est: Ego ero, qui ero.
Quod significat hoc opus ostendet, qualis Deus ego sum.
Talia operabor, ut omnes omnipotentiam, fortitudinemque
meam cognoscant. Dempta hac difficultate, statim aliam
obicit: Non credent mihi, nec audient vocem meam. Etiam
hanc difficultatem tollit concedens ei potestatem, ad faci-
cienda prodigia, & ita dixit ei, Quid est, quod tenes in ma-
nu tua? Respondit, Virga. Et facultatem illi dedit ut illa
virga mirabilia faceret: ne hoc quidem sufficit, sed aliam
excusationem reddit, dicens: Obsecro, Domine, non sum
eloquens ab heri, & nudiustertius: ex quo locutus es ad
seruum tuum impeditoris, & tardioris lingue sum. Som-
nolus, & nescio loqui. O quam indomita est caro nostra,
& quantum subterfugit rerum grauium onus. Totum hoc
ex amore proprio proficiscitur.

Et est hic valde notanda res quedam obstupenda. In his
enim verbis Moysi, ab heri, & nudiustertius, ex quo locu-
tus es ad seruum tuum, &c. Videtur ostendere, hanc non vno
solum die fuisse, sed in triduo. Ut videaris patientiam Dei,
& repugnantiam Moysi. Triduo cum ego has res egie: Moy-
ses vero causas offerebat, & Deus omnes aufererat, ac pos-
seebat omnes difficultates se adimplurum esse: sicut
etiam huic excusationi respondit, dicens: Quis fecit os ho-
minis, nonne ego? Perge igitur, & ego ero in ore tuo, da-
ceboque quid loquaris. Cum vidit Moyses, quod omnibus
suis excusationibus satisfaciebat Deus, dixit: Obsecro Do-
mine, mitte quem missurus es: hoc est. Siquidem pos-
citur

citur es te missurum esse in mundum Redemptorem: mit-
te nunc illum, ut eos liberet, non modo corporali captiuita-
te, sed eos, & vniuersum mundum spirituali seruitute redi-
mat. Audiens Deus tot excusationes, iratus est in Moysen
(ut ibidem ait sanctus textus) Iratus est Dominus in Moy-
sem, & non respondit ad hoc. Vult diuina Maiestas, ne
quæramus occasiones, ad eius præcepta non adimplenda;
quævis sint cum bona intentione. Bonam intentionem
habebat in hoc ultimo Moyses: videbatur enim sibi parum
populo illi profuturum esse, si ab illa captiuitate auferretur,
cum tamen peccatorum vinculis tenerentur. Attamen
irascitur Deus contra eum. In his omnibus excusationibus
Moysi circa præceptum Dei aperte manifestatur, quod
quotidie inter nos agitur, & inconuenientia, quæ sensua-
lium nostra offert, in quacunque re virtutis, quam velimus
apprehendere. Verum, quemadmodum illi omnes excusa-
tiones omnipotens Deus ademit, ita oportet nos considere
quod omnes difficultates nostras, quæ sese in bonorum operum
executione obulerint, ipse adequabit. Quapropter fratres
ne simus pusillanimes, cum tale adiutorem pro nobis ha-
beamus: qui tones in Scriptura promissit se suis esse fau-
torum.

Tunc ergo dixit eis manifeste: *Lazarus mortuus est, etiam*
ad eum. Cum dixit, illum dormire, addidit: Vado ut a som-
no excitem eum. Modò verò cum dicit, illum mortuum es-
se, addit: Eamus ad eum. Et non, eamus ad resuscitandum
eum. Verbum enim excitationis non est verbum iactantiae,
nullam in dicente significat excellentiam, quicunque enim
potest excitare alium dormientem: hic autem stetit, & non
dixit, eamus ad resuscitandum eum, quod est verbum ma-
ximæ excellentiæ, ut nos doceat in omnibus inanem glo-
riam effugere, & verborum elationem euitare. Veri enim
humiles in omnibus humiliantur, tam in operibus, quàm
in verbis: ut apparuit in sancto Moysè, de quo legitur, Quod
cum iam a Deo institutus esset tunc populi dux, & princeps
excellensissimus, loquens cum socero tuo, dixit ei: Vadam
& reuertar ad fratres meos in Aegyptum, ut videam si
adhuc viuunt. Non dicit, vado, ut eos a seruitute auferam,
quod erat verbum maximæ excellentiæ, sed dicit humiliter:
Vado ad fratres meos, ut videam si viuunt. Videte quàm hu-
milia

- Roma. 1. 36 milia verba. Dedit eos Deus sibi in subditos, ille vero vocat eos fratres suos: Præcepit ei Deus, ut eat ad liberandum eos, ille vero dicit: Eo ut visitem eos. Etiam nobis Sanctus Paulus præbuit huius humilitatis exemplum, dicens: Desidero videre vos, ut aliquid impertiar vobis gratiæ spiritualis ad confirmandos vos, id est, simul consolari in vobis. Videre humilitatem Sancti Pauli: Non promittit se maximam prædicationem facturum, aut mirabilia miracula esse operaturum, sed aliquid gratiæ, nec quidem dicit aliquam gratiam, est enim humilior loquendi in oculos cum dicimus, aliquid pecuniæ, quàm cum dicimus aliquam pecuniam dabo vobis. Ita hic dicit, aliquid gratiæ spiritualis vobis impertiar. Cum autem loquitur de eo, quod illi facturi sunt, & de fructu, quem percepturi sunt, non loquitur per diminutionem, sed absolute dicens ad confirmandos vos. Vult dicere, ita feruidos, & studiosos divini verbi vos confidero, ut ex hac parva gratia spirituali, quæ in mea prædicatione est, sperem vos maximum fructum esse percepturos. Discite fratres mei has divinas lectiones, ut omnia verba arrogantiae fugientes, humilima verba loquamini.
- 37 & cordis humilitatem significantia.

- 38 Igitur Dominus, & cum accessisset, id quatuor erat dies ex quo Lazarus defunctus erat, & exiit ad eum Martha, dicens: Domine si fuisset hic, frater meus non fuisset mortuus. Etiam postquam mortuus fuerat, eum fratrem vocat. Ita enim esse oportet, ut etiam postquam mortui sunt, cum defunctis fraternitatem observemus. O quantus defunctus est circa hoc. Crudelissimum est profecto, quod mortui fratre, aut patre vestro, ita eorum obliviscamini, ac si non quam fuissent cum etiam canes se fideles in mortuos præbeant. Unde arbitramini consuetudinem dimanasse ponendi in tumulis ad pedes mortuorum simulacra canum, nisi ad significandam eorum fidelitatem cum mortuis.
- Ambrosius. Refert Sanctus Ambrosius, quod cum homo quidam animus ex Antiochia interfecisset, mansit cum mortuo canis, qui illum comitabatur antea, illum etiam tunc comitans maximis ululatilibus, quibus significabat dolorem quem ex nece domini sui acceperat, cumque multi homines accederent ad videndum mortuum, accessit inter eos etiam homicida dissimulans, quem cum canis vidisset, &

agnovisset, in eum inuasit, & dentibus tenuit, significans illum esse, qui Dominum suum interfecerat, nec eum dimisisse, quousque homicida confessus fuit se delictum illud commisisse, & inde ad supplicium ductus est. Hæc historia assumpta S. Ambrosius ex Plinio in libro de naturali historia, ubi casum hunc memorat, & alios mirabiles ad hoc propositum refert. O miram animalium fidelitatem, & miseram rationalium hominum infidelitatem. Ne patiamini (per reverentiam Dei) cum homines sitis pleni rationis & consilij, & cum Christiani sitis, ut bruta animalia vobis excellat. Attendite, quod sicut est defunctis vestris feceritis, sic divina permessione filij vestri vobiscum agent.

Post Martham accessit etiam Maria. Iesus autem ut vidit eam plorantem, & Iudas plorantes infremuit spiritum. Omnes pro defuncto Lazaro lachrymantur. O quantum oportet omnes iusti mortem lamentari, quia mundo maxime necessarius est. Valer tantum iustus, ut eius causa plurimos peccatores Deus ferat, ut patet in Moyse: Et ut dixit Deus Abraham de Sodomitis. Hac de causa sæpe Dominus iustos à mundo auferit, ne pro peccatoribus intercedant. Maledictis civibus Sodome abstulit Loth, ut eos combureret: Noë inclusit Deus in arca, & quæ ab hominibus familiaritate segregavit, ut mundum euerteret. Magnum signum est, quod Deus est iratus in aliquod regnum, aut civitatem, cum ea sanctos viros abstrahit, quos etiam maxima supplicia, cum videant maxima supplicia, quibus vult vicinos suos punire. Cum voluit Deus evertere Hierusalem propter eius peccata, voluit ut prius Rex Ioas obiret, & eius plurimas virtutes annumeraret, addidit dicens: Ideo colligam te ad patres tuos, & colligeris ad sepulchrum tuum in pace, ut non videant oculi tui omnia mala, quæ inducturus sum in locum istum. Fuit mors huius optimi Regis signum supplicij, quo Deus volebat Iudæam afficere, non enim diu durare potest domus cum ab ea coluntæ subtrahuntur, quæ eam sustinent. Coluntæ reipublice sunt iusti, quibus Deus eam fult, cum videmus hæc coluntæ nobis auferri, ploremus, & à Deo misericordiam postulamus, antequam in eius fortissimas manus incidamus. Plorantes omnes perrexerunt eum Dominus ad sepulchrum, ad quod cum accessisset, Lachrymans est Iesus, & non modo lachrymans est, verum & infremuit spiritum. Mag-

Plin. libro de nat. histo.

Exod. 32.

Gen. 18.

Gen. 19.

Gen. 7.

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

44 num aliquid & terribile oportet fuisse, quod optatum
suis in pectore suo habebat, cum ita infremuerit, & in
rarit. Quid autem fuerit, quis intelliget? fortasse aduocatum
horror hic, & infremuit, considerans duriciem, & pertinaciam
Iudeorum, quæ cum cogebat mortuos iam seculi
reluctare, ad eos conuertendos, & quod nihil eorum pro
futurum esset. Idcirco Dominus secus sepulchrum man
nam vocem extulit, dicens: *Lazare ueni foras, & statim*
dis. O potentissimum verbum, cui statim mortuus obedi
uit, & surrexit! O Christe largitor vitæ, & destructor mor
tis, extolle Domine voces ad animas nostras mortuas, ut

45 in sepulchris exeat, in quibus sepulta sunt. Vni voci obediuit
Lazarus, & surrexit; tot verò vocibus, quibus te & miser
nie peccator vocat Deus, non vis respondere, nec exire
in peccatorum sepulchro comorari? Sicut vuluerat do
mientes in sepulchris, quorum non es memor amplius
tuius, & Dei impemores, quasi mortui qui in sepul
chris iacent. Si cum aucops illicites suos facit, ad est. [Hic
recitamos.] animal, quod in spelunca sua latet, sciret, quod

Psal. 87.

Disimile

46 in spelunca se mori pateretur, quàm ab ea exire vellet. Tu
autem homo, quæ Deus tam suauibus vocibus vocat, tibi
brachiis extensis, ad recipiendum te cum misericordia, &
tâque æternam tibi concedendam; nec tamen ab ea spe
lunca exire vis? O miserum te, & cæcum, siquidem tantum
bonum contemnis! Nô sit ergo sic fratres mei, sed abique
vlla mora statim, quæ vobis Deus precipit, exequimini. Ad
uertite, quod nihil à vobis petit, quod hic statim non possi
tis facere; non est cur dicatis, sinite me ire domum meam, &
illuc faciam. Hic hic potestis facere, quod Deus petit, ad
eo quod moueamini ab isto loco: hic potestis peccata vos
stra dolere: hic potestis firmiter proponere amplius non
peccare. Hic potestis statuere facere quod debetis: hic po
testis intentionem habere peccata vestra, purissime con
tendi, & faciendi omnia, quæ vobis illic præcipiuntur.
Et ita per diuinam misericordiam ad gratiam relin
tis, qua æternam gloriam comparatis; ad quam nos perti
cat Iesus Mariae filius, Amen.

S. A. B.

Dicebat Iesus turbis Iudeorum: Ego sum lux mundi, &c.
IOANNIS. 8.

NARRAT Sanctus Ioannes, quod postquam
Redemptor noster Iesus Christus liberauit
illum mulierem adulterâ à manibus Iudeo
rum, ac Phariseorum, tanta pietate, & tam
admirabili prudentia, mirificum quendam
sermonem habuit, volens Iudeos suauibus verbis attra
here, & se verum Deum, & hominem animis agnosce
re, & ore faterentur. Atque in hoc sermone diuina illa
verba dixit: *Ego sum lux mundi.* O quàm felices nuncij sunt
hi hominibus in mundo commorantibus, in quibus nobis
4 declaratur quàm gratis in cælum ascendere possimus: au
ditiis enim & fauores diuini gratis dantur. Quod si
quid dicat Dominus: *Ego sum lux mundi.* Dicite, quan
do vidistis vos lucem tibi, aut vendi? quando dixistis: da
te mihi lucem ad duas libras, aut date mihi claritatem
lux emi solet. Nihil villiori pretio habetur, quàm sol. Dor
per fenestram vestram. Videamus, hic sol visitat vos pro
pter aliquam utilitatē suam? Non profecto. O benedictus,
& glorificatus sit Deus noster; quàm gratis se hominibus
aditum patetfaciunt, & eum in domum suam recipiunt. Et
hæc omnia significauit, dicens: *Ego sum lux mundi.* Ar
bitrabantur falsò Iudei, quod tibi solis venturus erat in
mundum Redemptor, & ut eos ab hoc errore tolleretur,
dixit eis: *Ego sum lux,* non solum vobis, verum etiam
4 vniuerso mundo. O Christe æterna veritas magnopere
quæ pauci luce tua potiatur. Quomodo fieri potest, quod
sol materialis (licet in comparatione tui tam parvus sit) vni
uersum mundum illuminat, & in eius conspectu nihil
rema

5 remanet obscurum. quomodo cum tu sis lux infinita, eos
obscuros relinquis? Huic quaestioni respondet Dominus
Joan. 3. dicens: Hoc est autem iudicium, quia lux venit in mundum,
& dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem: et
enim eorum mala opera. Et hoc quid est (ait Dominus)
quod malorum iudicium aggravat, quod cum lux in mun-
dum venisset, ij magis tenebras, quam lucem dilexerunt,
& ne tenebras relinquerent, lucem sequi noluerunt: et
enim eorum mala opera. Ita prave operibus assueverunt
& iniquis moribus delibuti erant, ut ne à peccatorum luo-
rum tenebris recederent, ne veram lucem accipere no-
luerint, & ita eorum culpa, in obscuritate remanent. O
cos filios Adæ, & ingratis creaturas, quis vnquam tale per-
spexit? quis tale audiuit? quis denique tale cogitavit? quid
homines rationis participes tenebras plus quam lucem di-
ligant? & quid creatorem propter horrorem creaturae de-
relinquant? Ecce fratres mei causam, quare tot infideles
exci. & absq. Dei cognitione in orbe commoventur: quod
peccata, quæ contra naturale lumen commiserunt, sunt
quædam spelunca, quibus inclusi sunt, ne ad eos & dei lumen
ingrediat. Nobis autem, qui divina misericordia lucem
hanc fidei tam accepimus, ne illam amittamus, sed semper
eam in nobis conservemus, vivamus; cum gratia & chari-
tate habeamus: Dominus statim inferius coelestem quon-
dam admonitionem præbet, dicens: Sed habebit lumen vultus
Ephe. 5. Vt hoc intelligatis, notate prius verba S. Pauli dicentis: Et
ut filij lucis ambulate: fructus enim lucis est in omni boni-
tate, & iustitia, & veritate probantes, quid sit beneplaci-
tum Deo. Recordamini (inquit) fratres mei, quod antea
fuistis tam peccatores, ut vos possemus ipsum peccatum
nuncupare. Magna est hæc exaggeratio S. Pauli, cum ille
dicat, quod antea ipse tenebre erant: nunc autem opor-
8 vos esse ita iustos, & in servitute Dei illuminatos, ut ipse
lux vobis appellari. Quæ est etiam alia maxima exagger-
ratio, & siquidem ita illuminati estis, ut filij lucis ambula-
te: petamini sicut opus lucis & gratiæ, fructus enim lucis
& gratiæ hic est, ut in omni probitate & iustitia, & veritate
vivatis. Sicut fructus mali, sunt poma, & fructus arboris
nucis, sunt nucis. Omne, quod probitatem appellat, vnam cor-

nam vitam: & quid est vna bona vita? seculares homines
vocat eos bonæ vitæ, qui sunt carnales, cibis, & potioni-
bus desiti, qui mollibus vestibus, & perpolitis induuntur,
qui visque ad meridiem in mollibus lectis dormiunt, qui
bona vna voluptate, aliam inuestigant. Et ita dicit Divus
Bernardus: vulgò dicitur, qui bene pascit se, bene vivit.
Qui se liberaliter, & delicate tractat de eo dicit vulgus: O
quàm bonam vitam vivit. N. Respondet autem Sanctus Ber-
nardus: Mentiri est iniquitas sibi. Ego vobis dicam (ait
Sanctus Bernardus) quænam sit bona vita. Bona vita est,
facere bona, sustinere mala, & sic usque in finem per-
severare. Et hoc est in omni bonitate vivere. Dicit vltimus
Sanctus Paulus: Et in iustitia. Quod etiam est fructus lu-
cis, servare in hac probitate debitam iustitiam, quæ est
reddere unicuique quod summi est. Vult dicere, ut bonæ vi-
na procedunt. Et alius fructus est in veritate, non in si-
mulatione, sed ut tales interius sitis, quales vos exterius de-
monstratis, & etiam meliores. Propter hæc, quæ Divus
Paulus addidit probitati vitæ, dixit quidam, virtutem non
in verbis esse, sed in adverbis. Non esse in ieiunando,
orando, aut elemosynam porrigendo, sed in benedicens,
& verè id faciendo: iuste & verè propter gloriam Domi-
ni, & eius divinum amorem. His omnibus lucis fructi-
bus addidit Sanctus Paulus, tanquam conclusionem, aliud
excellentissimum, quod est: probantes quid sit benepla-
citum Deo. Probantes, id est, discutientes, quod opor-
tet nos examinare, in quo magis Deo servire valeamus, &
quomodo illi gratiores simus, & quæ sint, quæ illi magis
placent. Nunc intelligetis quorsum hæc verba Sancti Pau-
li vobis declaravit: eò namque fuit, ut vos commonefa-
ciam, quod si quidem fructus fidei, & gratiæ, & quod in no-
modo ei servituri simus, nullum est melius remedium,
quàm ut oculos conijciamus in hanc lucem Iesum Chri-
stum Reparatorem nostrum, & in omnibus eum sequa-
mur secundum vires nostras, & sic sciemus grata opera æ-
terni patri facere.

Dicit autem: Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed
habebit lumen vite. Hoc verbum, sequitur, perseverantiam
quandam

Bernardus
2. serm. in
v. il. Pet.
& Paul.
Apostolo-
rum.

10

11

12

- 13 quādam & in virtute progressum atque huius optimi Magistri sequelam continuam denotat. Sic nos admonet S. Paulus dicens: Quapropter intermittentes inchoationis Christi sermonē, ad perfectiora feramur. Cum iam declarauerit aliquos esse inchoantes seruitutem Dei, alios verō in eius seruitute iam perfectos: admonet nos modō, ut iam illa initia relinquamus, ne paruis rebus sumus cōtenti, sed ut ad perfectionem aspiremus, semper desiderantes meliores ellici, & in omni spiritali exercitatione viterius progredi. Vna ex maioribus mundi calamitatibus hęc est, quod terrenarum rerum quantumcunque homines possident, semper plura desiderant, nunquam iis, quę possident cōtenti sunt. Cœlestibus verō rebus statim satiamur, & contenti manemus, cum vice versa esse oporteat. Contenti enim sumus, cum viciosa sunt, & ad hoc in ea habeamus efficiendi nos meliores, & ad hoc in illis nullū bonū, quod fecerimus coniciamus oculos, quoniam enim plurimū fuisset, parum tamē hoc est in cōparatione illius, quod Deo debemus. Ad hoc debemus aspicere, & experiemur nos deficientes, & ad plura faciendum propinquamus. Hoc de se facit Sanctus Paulus magna exagitatione sic incipiens: vnum autem. Hęc est Pirata Hebræa, collocari sic nomen sine verbo, hoc est. Vnum notabile vobis volo dicere. Quequidem retro sunt obliuiscenda ea verō, quę sunt priora extendens in se ipsum. Omnino quę operatus sum in hoc spiritali itinere, in quo ambulo obliuiscor, & ea quasi à tergo relinquo, ea non aestimamus, sed semper oculos in perfectiora propono, tradēs me illis quantum possum. O quis gloriosam hunc Apostolum putaretur, hic nunquam paruo contentus esset, quantum plurimum bonum operatus fuisset. Confortemur, confortemur fratres mei, & incipiamus celeritē currere conicientes oculos non in sanctos Apostolos solum, sed peruenire in summum Magistrum, & ducem Iesum Christum.
- 16 ut nos idem S. Paulus admonet, dicens: Aspicientes in autorem fidei, & consummatorem Iesum. Notate diligenter duo nomina quę tribuit autorem, & consummatorem: parum enim prodest cœpisse, nisi inceptum bonum consummetur. Idcirco nobis dicit: Aspicite attentē in vestrum diuinum ducem, qui est autor, qui bonum cœpit, & non

stetit quousque illud consummaret, ut & vos in bono non 17
sistatis, quousque id ad cōsummationem deferatis. Ad hoc
propositum inuenietis mysteriū in Propheta Baruch, qui
affirmans Deum esse, qui suis sapientiam pręstauit, &
tradidit illam Iacob puero suo, & Israel dilecto suo. Iacob
& Israel vna, & eadem persona fuit. Et est notabile, quod
cum eum vocat Iacob, seruum Dei inscribit: cum autem
eum Israel vocat, dilectū nuncupat. In hoc docet, quod
iustos de bono in melius oportet progredi, perfectiores se
in hac vita, quousque finem suum consequantur, qui est, ut
Deum in futuro sæculo videant & eo fruantur. Itaque in
initio fidelis Deo seruit, & obtemperat in timore, & quo- 18
dammodo quasi seruus sibi vim inferens: repugnat enim
eius caro, & cum passionibus suis colluctatur, atque hoc si-
gnificat Iacob, ad est, luctator, & idcirco cum eum appellat
Iacob, seruum eius nominat. Postquā autem diuturna exer-
citatione appetitus suos vicit, iis sepius contradiens, &
illos quasi subditos habens accedit ad libertatem filiorum
Dei, & ad magnam eius familiaritatem. Nam hoc signifi-
cat Israel, id est, videns Deum. Tunc eum dilectum appel-
lat. Hoc idem discernen posuit Dauid loquens de testa-
mento Dei. Et statuit illud Iacob in præceptum, & Israel in
testamentum æternum. Quia præceptum conuenit seruo, 19
tem Israeli: quanquam erat idem populus, qui in dies me-
tur. Qui sic secutus fuerit Iesum Christum filium Dei,
non ambulabit in tenebris, quandiu sic perseverauerit non
incidit in errores, nec in peccata mortalia, quę rationem
tenebrosam reddunt. Sed habebit lumen vitę. Habebit fidē
viam, & splendidam. Verū, heu dolor! quā pauci reperiri-
tur qui sic in bono perseverēt. O quā miserabile, & pu-
dendum est videre, quā viles, & pauci momenti sint res,
quę hanc sequelam, & in bono perseverantiam nobis im-
pediunt pro nenia, pro minima vtilitate, pro quacunque
turpi voluptate, statim ab incepto regredimur. De pisce sa-
tis paruo, narrat Plinius (qui dicitur Remora) quod licet
maius celeritē in mari nauiget eam retinet, quāvis maxi-
mus cursu adhibeat nauis. O miseri filij Adę, quid simi-
lius inconstantiā vestram representare poterit, quā hoc
quod

Baruch. 3.

Psal. 140.

19

20

- 21 quod quantumvis sanctus quispiam videatur, & licet volu-
cissimè & magno impetu maris aquas scindat, & in vici-
tis prosecutione progrediatur, minimus piscis, quasi nulli
impedimenti, & contradictionis, quod ei offertur, cum de-
cit stare & etiam retrocedere. Nam (vt affirmat S. Bernardus)
in via Dei stare, retrocedere est. Hoc debet enim homi-
guineis lachrymis lachrymari. Quod lamentatur in
elegantia quadam comparatione dicens: Memento me
Deus, quia ventus est vita mea, nec aspiciet me visus homi-
nis. Quam facile ventus mutatur, & hinc illic trāsit in
stanti, sic homo quasi ventus ab vno in alium statum
22 tia in culpam facile commutatur. Ita inconstans est, vt
illum humanus visus possit aspicere. Quapropter necesse
est mille oculos habere, cautissime viuere, atque hanc pen-
seuerantiam sanctis exercitationibus adiungere, qui dum
declinans sustinetur. In Genesi dicitur, quod tulit Deus hu-
minem, & posuit eum in paradysum voluptatis, vt opor-
tetur, & custodiret illum. Est dubium, quam oportere esse
operationem illam, quam Deus in tam fortunato homi-
nini imposuit? si enim dicas, quod paradysum ciborum
23 esset, & in eo laboraturus, non rectè dicis: hoc enim pos-
eā in supplicium peccati illi impositum est, vt patet in
Genesi 3. vbi legitur, quod dixit ei Deus in sudore vultus tui vici-
ris pane tuo. Atque huic dubio aliud additur. Quia dicitur,
vt custodiret illum: à quo debebat illum custodire? non
erant latrones, nullus erat homo præter eum, quis factum
erat malum? Respondet Sanctus Ambrosius priori dubio.
Homo creatus in gratia, collocatus in paradiso est, vt opor-
raretur virtutum concessarum incrementum. Hæc est enim
24 natura virtutis in creatura satæ, quod nisi exerceatur, &
at crescat, facile corrumpitur. Idcirco Sanctus Paulus nos adiu-
nebat, dicens: Adiuuantes autē exhortamur, ne in vacuum
gratiam Dei recipiatis, sed in omnibus exhibeamus nos
metipsos sicut Dei ministros in multa patientia, in tribu-
lationibus, in vigiliis, in ieiuniis, in castitate, &c. Vnde
quot postes ponat, quibus homo in virtute sustineatur, &
Aug. 3. in gratia perseueret. Nam ille gratiam Dei in vacuum
Sup. Ge. cepit qui non curat meliorac melior fieri, & cum ea sol-
ues. 6. 10. ri. Posteriori dubio respondet beatus Augustinus.

illud: & custodiret illud, significat, vt custodiret se ne com-
mitteret aliquid, propter quod inde eiceretur. Itaque in
his omnibus declarantur modi, & artes quas Deus homi-
ni dedit, vt in bono conseruaretur. Quod si in illo felici-
cissimo statu opus fuit homini tot exercitiis, ad sui conser-
uationem, quid erit nunc postquam natura corrupta, & de-
bilata est per culpam? O per charitatē Dei vos rogo fra-
tres: aote vnuquemq; vestrum prostratus, vt hæc, quæ
vobis dico aduertatis cum sint vobis tā necessaria, nec pa-
tiamini, vt hæc mea verba, vestra culpa vobis in atrocissi-
ma verbera conuertantur: & quod plura vobis dico, eodē gra-
uius in die vltimæ rationis propter ea puniamini. Dicitis
aliqui vestrum. Pater frustra laboras & fatigaris admonens
26 nos vt vltimis progrediamur, & ne regrediamur cum ne
pedem quidē in virtutis via, & Christi summi boni nostri
seclatione posuerimus. Sic ego credo fratres mei, quod ita
scelerū cathenis diuinctos vos tenet Sathanas: vt, nisi vos
ab eius vinculis soluat, non sit possibile hoc iter inquam
aggredi, quod nisi incipitis, videte quid vobis erit? O quā-
to affectu commendabat Sanctus Paulus discipulo suo Ti-
motheo rē hanc dicens: Hæc commune testificans co-
ram Deo, &c. Sernum autem Domini non oportet litiga-
re, sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem,
cū modestia corripientē eos, qui resistunt veritati: nequan-
do det illis Deus penitentiam ad cognoscendum verita-
tem, & respiciant à diaboli laqueis, à quo captiui tenentur
ad ipsius voluntatem. Hoc tibi commendo, vt perditissi-
mos filios Adæ admoneas, vt se à diaboli vinculis soluant
cuius cathenis vincti tenentur. Date mihi hominē nimio
affectu terrena inuestigantem, & statim ibit ex vno pecca-
to in alterū, & tam longam cathenam conficiet ex illis
28 peccatis, vt cum in infernū detruat. Vide miser in quā
infelicē statu deuenisti. Vide quousque armina tua per-
ueniat, quia Sathanæ captiuus effectus es. O Deus æterne
propter pietatem tuam Domine te oro, vt horum homi-
num cæcorum mentes illumines, vt calamitatem suam
agnoscāt, quos diabolus absque vlla contradictione scele-
rius alligatos in infernū præcipitat. Ad hoc propositum
ponit Sanctus Chrysostomus mirificū quoddā exemplum.
Auceps, qui laqueos suos parauit ad aues vincendas, con-
tentus

30 tentus est quando videt aum in laqueum pedem vno
immisisse, sic enim eam habet securam. Nos iter facimus
ad Deum duobus pedibus, quorum alter est fides, alter ve-
ro sunt opera plena amoris, & charitatis. Liberet vos Deus
ne ille crudelissimus venator, qui vos infestat, alterum
pedem tantum vobis apprehendat. Habete fidem, & de-
enim ea tanta sit, vt montes transferatis (sicut ait Apo-
lus) si vobis charitas, & bona vita deest, captiui estis diabo-
li. Et e contra, licet omnia opera bona, quae ex cogitare po-
teritis habeatis, si in minimo articulo fidei deficiat, reser-
31. *Hebr. II.* ti estis a Deo, deuictos vos habet Sathanas altero pede.
30 siquidem sine fide impossibile est placere Deo. Ad huius
confirmationem intelligetis rem a Sathana constitutam
qui cum videat aliquem in fide deficere, non constituit
quamuis cum videat omnia opera bona mundi facere. Si
videbitis haereticos Galliae, & Germaniae, qui corpora sua
mortificant, eleemosynas porrigunt pauperibus, & mari-
mum habent religionis suae velum. Quid hoc est vana-
lis Sathane tenentur, qui cum eos vno pede comprehen-
dit securam iam habet venationem, iam non eius lapsus
31. *Psalm. 133.* turgent, licet alter pes liber sit. Quapropter, quod ego te
rogo o peccator nomine altissimi Dei, qui nos creati vi-
xilium hauriens ducit, hoc est: vt a diaboli laqueo relin-
scas, vt animam tuam a tanta tyrannide ac tam crudeli sit-
tute vendices, atque salutis via percurrere incipias. Ad-
uerte quod haec peccata sunt compedes, & cathenae. Si vi-
anima, pretioso Domini nostri Iesu Christi sanguine re-
dempta, ab illis dissoluatur, ego tibi dabo limam surdam, qua
has cathenas dirumpas: haec est crux Iesu Christi summi ho-
ni nostri, ex qua tantae fortitudinis liquor destuit, vt
32. omnes cathenae diaboli confringantur. O sanguis sacrosan-
ctus dulcissimi Redemptoris mei tu pro nobis intercedis
in conspectu aeterni patris, vt per te omnes hi fratres mei
dissoluantur, & disponantur ad virtutis iter faciendum, vt
ad aeternam vitam accedant. Cum David se vtroque po-
liberum animaduertit, maxima letitia exultabat, & gra-
tias agens dicebat: Anima nostra sicut passer erepta est
de laqueo venantium: laqueus contritus est, & nos libera-
simus. Et statim faretur vires suas non sufficere, vt a tan-
periculo liberaretur dicens: Adiutorium nostrum in no-

mine Domini, qui fecit caelum & terram. Hoc idem ad-
iutorium habebis tu frater si eo vti volueris.

Vt Dominus se lucem multum appellauit quem sequi de-
beant ij qui salui fieri volebant: dixerunt ei Pharisei: Tu
de teipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum.
34. Vt hi pharisei erant qui plures estimabantur in populo, ita
erant & audaciores, ac impudentiores, & vt tales hoc dixe-
runt. Quemadmodum nemo potest esse iudex in propria
causa, ita etiam testis esse non potest: passio enim, & pro-
prius amor rationis iudicium peruertit. Si autem tam per-
34. haret, non esset inconueniens, quod in propria causa testis
esset, & iudex. Et ideo respondit Dominus: si ego testi-
monium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum,
quia scio vnde veni, & quo vado. Illud, ego, maximam in-
mo in quo humana ratio nequaquam perturbari potest, cum
tam clarificata sit a diuina natura, recte possum de me te-
stimonium perhibere, & quod perhibeo verum est, & pro-
35. be praeedicabat Dominus, de quibus testimonium perhibeo:
35. esset filius Dei aeternaliter genitus. Secundum erat, quod
factus est homo in tempore. Tertium erat, quod propter
hominum salutem homo factus est. Quae tria his verbis de-
clarauit: scio vnde veni, quia exiui a patre, & quo vado:
quia misit Deus filium suum in mundum, vt saluetur mundus
per ipsum. Ecce vnde venerit, & quo vadat, & ad quid va-
dicatis. Cum nihil amplius aduertatis, quam hoc corpus
carnis ex muliere natum, non iudicatis nisi carnaliter, nec
36. vultis credere plus in me esse, quam hoc quod corporali-
operantur: argue hanc caecitas, & infidelitas vos ad condem-
nationem deducet. Quod ex his verbis plenius mysterio-
mur, debemus testimonium de nobis perhibere non tantum
verbis, verum & operibus etiam, & hoc significat etiam il-
lud, quod supra dictum est: qui sequitur me habebit vitam
viam, non modo animam viua fide illustratam habebit,
verum

37 verum exterius etiam habebit optimi exempli splendorem
Simile. Speculum crystallinum exactum, & mundum, in quo solus
radij reuerberant, non solum ipsum in se clarificat, ma-
net, verum à se etiam radios similes solis radis emittit.
Itaque idem speculum alter sol apparet. Ita anima pura
munda virtute adornata, sic diuinos radios recipit, & co-
ta in Deum transformata, etiam ipsa à se radios innume-
mirabilem exemplorum proximis suis, ita, ut alter sol
& diuinum quid, ac celeste in terra videatur. O filij Dei
si velleis conscientias vestras sancta contritione, purgare
38 integra confessione mundare, quam dissimile de vobis te-
stimonium perhiberetis, ac perhibere! Quam cum ego
Philip. 2. generatione hoc commendabat S. Paulus dicens. Christum
cum metu, & tremore vestram salutem operamini, & vi-
cum metu, & simplices filij Dei sine reprehensione
sine sine querela, & in medio nationis prauæ, atque peruersæ inter quos loci-
tis sicut luminaria in mundo. O quam diuina verba, quæ
ex toto cordis sui affectu ea amplecteretur, & omnibus
ribus suis ea curaret exercere, quam optimum de se testi-
monij perhiberet. Tam perfecte ea adimplebat Chri-
39 ni illius cõpõs, ut non Ecclesiastici solum, verum omni-
nes etiam homines, & matrimonij vinculo alligati, & re-
x. Cori. 7. rant S. Paulus & S. Petrus) ita perfectam vitam viuerent, ut mu-
2. Pet. 3. lieres Christianæ viros suos infideles cõuerterent ad ec-
tholicam fidem, qui adeo infideles erant, ut sanctorum Aposto-
lorum prædicatione nolent cõuerri, & miraculis cõfirma-
ti erant, & diuini spiritus igne inflammata, ipse verò eos ad
fidem conuertebant, qui illi videbant sanctam cõuersationem,
& puritatem operum, & vite illarum. Itaque illæ san-
ctimonia sua virorum infidelium cõuersione assequenda-
40 tur, & similiter viri fideles cum suis vxoribus infidelibus
faciebant. Quod Sancti Apostoli prædicatione, & ex-
emplis conficere non poterant. Vnde apparet quomodo
ita sit vis amoris conjugalis, cum matrimonium piæ opo-
ribus adornatur. Non minus obligati sumus modò ex-
celsissime hæc verba S. Pauli adimplere, curantes ut sicut
luminaria, & soles, qui proximos nostros illuminemus
eorumque ad amorem, & charitatem inflammemus ut sic vitam
tis, & gratiæ repleti eternam beatitudinem impetremus.
Ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius Amen.

DOMINI

Dicitur Iesus turbis Iudeorum & principibus sacerdotum
Quo ex vobis arguet me de peccatis IO ANN. 8.

Venerabiles fratres mei occupata est al-
ma mater Ecclesia in incitatio nos, ut pio-
rarem mortem, in quam nostræ animæ
propter peccata incurrerunt, & illa lachry-
mis penitentiarum, ac pura & integra illorum
confessione dolebamus. Modò verò incipit nos excitare,
& inuitare ad lamentandam mortem nostri sacratissimi spon-
si, qui pro nobis mortuus est, ut vos hac morte liberaret.
Et sic dies hic dicitur Dominica in passione; quia ab ho-
dierna die usque ad sanctam resurrectionem occupatur
sancta Ecclesia, in celebrando mysterio preciosissime pas-
sionis huius diuini Domini. Atque hinc infertur, quo
diebus esse debeamus. Verum (ut vobis verum dicam)
in quibus hæc dicimus, plus, ut rem narremus, quam quod
spem vllam habeamus, quod proderit, aut aliquis ex illo
rum ratione fructus percipietur. Multi enim sunt, qui
nihil inter hoc tempus, & ceteros dies interesse putant, &
nullum discriminem inter eos constitunt. Ita ridet, lu-
duntambulāt, & tam inordinatè omnia faciunt, sicut in re-
liquo tempore. Itaque solum nomen ex his diebus nobis
remanet, quod dicimus, quia in die passionis sumus, cum
tamen non magis illius recordemur, quam earum rerum,
quas nunquam vlimus nec audiuimus, ac si nunquam Deus
pro nobis fuisset perpeffus. O fratres aduertite pro-
pter charitatē quia operi, quod nos æterna morte libe-
non semper facimus, his paucis diebus saltem faciamus.
In Exodo dicitur, quod præcepit Deus Hebræis, ut agnus
Paschalis, qui decima quarta luna immolandus erat, deci-
ma luna dominum adduceretur, ut illis omnibus diebus vi-
des agnum ante oculos, & eius balatus audientes, vete-
ris illius beneficii recordarentur, cum Aegypti captiuitate
liberati sunt, & gratias Deo agerent propter illud. Dicit
te obsecro

Exod. 13.

5 te obsecro fratres mei, si beneficium illud tot dies in memoriam reuocandum erat, quid oportebit fieri propter remedium, ac reparationis nostrae beneficium? Aperite ergo oculos ne sitis ingrati tanto bono. Cogitate, quod cunctae caeremoniae almae matris Ecclesiae horum omnium dierum sunt affectuosi balatus Paschalis agni Iesu Christi, qui pro vobis immolatus est.

Proponitur nobis hodie euangelium hoc, quod passionis eius causam continet: in quo agitur de innocentia, & sanctitate huius diuini saluatoris, de veritate doctrinae eius, ac de duritia Iudeorum. Agnus ille, de quo modo loquebatur praecebat Deus, ut esset sine macula, & thus, quod offerendum erat, ut esset purum; & tritici adipem, quod offerri volebat. Et pro leproso, praecebat offerre duos agnos immaculatos, & ouem puram, & mundam. Et volebat ut carnes, quae offerendae erant, essent valde ablutae, & in ipso templi vestibulo esset lauacrum, in quo abluerentur ij, qui oblaturi erant: praecebat etiam, ne impura comederentur, nec manibus quidem immunda pertingerentur. Est Deus amicus puritatis: quia ipse in se est purissimus. Origenes, Augustinus, & Chrysostomus interpreti Exodum, & Leviticum dicunt, quod haec omnia sacrificia, in quibus puritas perebatur, significabant purissimum sacrificium corporis, & sanguinis Domini nostri Iesu Christi, quod aeterno patri oblatum est. Quod si tantam puritatem Deus petebat in illis sacrificiis, qualem puritatem, & innocentiam oportebat esse in sacrificio sacrificiorum, & hostia pacifica, quae illa omnia figurabant, qui erat Christus filius nostrae. Talis enim decebat, ut nobis esset Dominus, & sanctus, innocens, impollutus, segregatus a peccatoribus, & excelsior caelis factus, ait sanctus Paulus. Penultimus, & excelsior caelis factus, ait sanctus Paulus. Penultimus, & excelsior caelis factus, ait sanctus Paulus. Penultimus, & excelsior caelis factus, ait sanctus Paulus.

Origenes
Augusti.
Chrysost.

Hebr. 7.

8 maxime quot verba repetat ad Domini puritatem significandam, & omnia quidem haec non sufficiunt ad eam puritatem explicandam. Quapropter, cum coelestis hic Magister passionem suam iam appropinquare animaduertere, voluit hostiam pro peccatis offerre, de puritatem mundo manifestare, & ita dicit: quis ex vobis arguet me de peccato? Perpendite, & examine, utrum habeat hic agnus aliquam maculam, & utrum sit secundum legis praeceptum, quod si quid amplius habetis, quod desideretis, dicite illud. Ecce hoc

et hostiam pro peccato, absque peccato. Accedite ad eam peccatores, & sanctificabimini. In Levitico dicitur. Levit. 4. quod homo attingens hostiam, quae pro peccato offerebatur, sanctificatione plenus manebat: quanto magis manebit, qui hanc hostiam attigerit? & sic beatus Hieronymus dicit. Quod qui cum vera fide, & intrinseco amore hunc agnum tetigerit, sanctificabitur. Hiero. hanc. milia. 4. in Levit.

Quam vere potuit dicere Christus Redemptor noster: Quis ex vobis arguet me de peccato? Nam in quantum Deus tam bonus est, ut nemo sit bonus nisi solus Deus: si ergo solus Deus est bonus, quare dixit David: Benefac Domine bonis, & rectis corde; & plurimis in locis sacrae literae istos appellant bonos: Dico quod in comparatione bonitatis in Deo existentis, non est bonitas ea, quae est in creaturis. Cum videtur fornacem ardentissimis flammis inflammata, quod ab eo exit, & sursum ascendit per caminum, non dicitur propriis ignis, sed scintillae: sic fornax, in quo infinita probitas ardet, Deus est. Probitas vero quae est in creaturis, mellis dicitur scintilla, quae exit ab illo igne incomprehensibilis probitatis Dei; quam pura bonitas. Atque etiam dicitur solus Deus bonus, quia solus ille habet bonitatem ex natura sua, & quia essentialiter est bonus. bonitas vero quae est in creaturis non est illis essentialis & solida, sed accidentalis, & ab extrinseco adueniens. Sunt hic duae statuae, altera ex auro solido, altera vero fictilis, sed tamen deaurata, si utramque aspicias, quod apparet totum est aurum: verum accedat aurifex, & utramque attingat, si statuam auream attigerit, quod magis tetigerit semper aurum utrinque, detegit attingat autem altera, & statim fictilem materiam, quae intus lateet, detegerit: non enim habet aurum nisi in superficie. Deus totus est aurum solidum, nihil in eo detegi potest, quod non sit bonitas. Si vero creaturam pertingaris, licet minimo quouis tactu, statim lutum, & misera detegitur. Attingite eam contemptu, utilitate, voluptate, ac denique honoris puncto, & videbitis statim quomodo interius lutum manifestetur: nihil enim amplius in illa erat, quam exterius illud accidens. Cum igitur solus Deus essentialiter bonus sit, non poterat Christus quatenus Deus erat, peccare. Si per aliquam ianuam poterat peccatum intrare, erat per lavum humanae naturae, quod

Simile

Simile

12

13 ex natura sua debilis & facillimè excidit. Sed nec hac potuit
ianua potuit peccatum in illam sanctissimam animam intro-

Simile. re. Nā virga, quæ ex se facillè potest infringi, fortissimè ali-
ligata columnæ tenet, tam difficile potest flecti, quam ipsa
columna. Voluntas humana ex se flecti potest, ad iuncta co-
men diuinæ voluntati in diuino supposito, tam difficile est
flexu, quam ipsa diuina voluntas. Et quauis humanitas illa
non esset vnita Verbo, eo quod anima beata esset, impossi-
bile esset in eam peccatum cadere. Quemadmodum quæ-
dam in crystallo solis radij reuerberantur, impossibile est in eo

Simile. 14 vmbra aliquam efficere: sic etiam anima illa, mille crystallis
splendidior, in qua diuinitatis radij reuerberabantur, cum illa
eos acciperet per claram visionem, & fruitionem, impossi-
bile erat eam aliqua peccati vmbra perungi. Quocirca se-
cure dicitur: quis ex vobis arguet me de peccato?

Sequitur in textu: Si veritatem dico vobis, Quare non co-
dis mibi? Comprobata vitæ suæ innocentia, consequen-
ter sequitur doctrinæ suæ comprobatio. Si sit vitæ innocen-
tia, etiam erunt eius verba sana, certa, & secura. Et iob

15 dicit: si veritatem dico vobis. Si sum bonus: ergo do-
citra mea bona, & vera est. Sapiens quidam muer il-
2. Reg. 2. xit ego sum, quæ respondeo veritatem in Israel. Quanto
melius potuit hoc dicere summa veritas. Ex puritate vitæ
sequitur doctrinæ veritas. Et hæc omnia simul suæ vitæ
fortissimè ad corda rebellia domanda, & ad veritatis vi-
adducenda. Et quanquam eandem veritatem ac doctri-
nam modò prædicamus, quam Christus Dominus nosse
prædicauit, parum tamen efficiamus: quia hoc fundamen-
tum sanctitatis vitæ nobis deest. In Apocalypsi dicit San-
ctus Ioannes: vidi alterum Angelum volentem per me-
dium cælum habentem Euangelium æternum, vt euange-
lizaret sedentibus super terram, dicens magna voce: Vi-
lete Dominum, & date illi honorem: & statim venit al-
ter Angelus, & dixit: Cecidit Babylon illa magna. Mi-
rabilis res, quod volante Angelo per medium cælum ha-
benteque Euangelium in manibus, & simul prædicante,
vt homines timerent, & glorificarent Deum, statim dici-
tur, quod cecidit Babylon, & maxima illa confusio dis-
soluta est. Atque ita est profectò: Nam si prædicator est al-
ter Angelus, & per altum contemplationis volat, & in ma-
nibus

nibus habet euangeliū, operans ea, quæ in eo præcipiun-
tur, statim eius vocibus, & prædicatione dissoluetur, & cor-
ruet mundi confusio: & eius vitia finientur. Ideirco dixit
Deus Esau, quasi tuba exalta vocem tuam, & annuncia
populo meo scelera eorum. Quare non dixit: Rugi vt leo,
& exalta vocem, quasi tonitruum? Nam tuba ore inflatur,
& sustinetur manibus: ita verbum Dei manibus, & operi-
bus sustinetur, & vigorem recipit. O patres prædicatores,
quantum oportet vt hæc attendamus, caueamus ne de vno
quoque nostrum dicatur illud, quod dixit Patriarcha Isaac
filio suo Iacob: vox quidē vox Iacob est: manus autē Esau.

Vox iusti Iacob, quia optimas res prædicat, ac si esses vir
sanctus, opera verò peccatoris Esau. Quid tali prædicatione
proficiet? Quis crederet homini dicenti, canere à tali via,
quia est periculosa in qua latrones plurimi grafsantur, & ne-
mo per eam præteribit, qui nō spoliatur omnibus suis re-
bus, & interficiatur: si tamen videret ipsum per illam viam
statim ambulare, quis illum non illusorem iudicaret? Af-
firmas, quod via peccati in infernum ducit, & homines
vident te per eam ambulare, occasionem præbes simplici-
tatem, & ignorantibus, vt arbitrentur, illam esse exaggera-
tionem, & dicendi modum. O quam præclarus prædica-
tor Paulus, qui dicebat: De cætero fratres quæcunque sunt
vera, quæcunque pudica, quæcunque iusta, quæcunque san-
discipline, hæc cogitate quæ, & didicistis, & accepistis, &
audistis in me. Ecce quomodo gloriosus Apostolus hæc
duo simul adiunxit, quæ audistis, & vidistis in me. Ore vo-
stris vidistis, quomodo ego opere compleverem ea, quæ do-
cebam: quam excusationem possent dare illi, videntes tale
exemplum in Magistro suo: & plus dico quod non modò
prædicatores maxime proficiunt suo bono exemplo, & re-
tam etiam & alij peculiare homines: tãtas enim vires vir-
tutis habet, vt vbicunque sit, prædicet, & ad Dei seruitutem
bantur virgines Deo dicatas, vt etiam inuiti facerentur, eas
esse viua templa Dei, & inter solos Christianos verum esse
Dei cultum. Quapropter multi diuina hac luce illustrati,
expulsi omni idololatia ad catholicam fidem conuertere-

Gene. 27.
18

Simile.

19

Phil. 4

20

Theodor. bantur. Et Sanctus Theodoretus affirmat, quod Hiberi quid
21 erant maximi Idololatæ, mulierē captiuam duxerunt, quæ
in parua quadam domuncula morabatur, & tam putam. in
innocentiam vitam degebat, ut contemplantes eam infide-
les interrogauerint, quam religionem, & legem sequeretur
illa mulier, aut quæ Deū adoraret, qui tales seruos suos
efficiebat, & dicit, quod optimū exemplū huius mulier-
culæ fuit initium expellendi idololatriæ ab illa regione, &
sequendi verum Deum. Quid vobis videtur? Ecce quædam
22 possit bonum exemplum ubicunque sit. Idcirco S. Paulus
dicebat Corinthiis: Epistola nostra vos estis, quæ scitæ &
legitur ab omnibus hominibus: manifestati, quod epistola
estis Christi, ministrata à nobis, & scripta non atramento, sed
spiritu Dei viui: non in tabulis lapideis, sed in tabulis
eis carnalibus. Perpendite diligenter, quod cum omnibus
loquens, vniquemque vocat epistolam, in qua diuina lex
scripta est: & ita illi vivebant, ut quisquis eos videret, eo-
rum vita sanctam Dei Euangelium scriptum aspiceret: &
eorum bona opera erant characteres illius scripturne. O
quàm magnus splendor ille Christianorum? quàm diuini-
23 lem aspectum modo habemus? Qui nos exterius videret,
nescio ex quo poterit cognoscere nos esse Christianos,
nisi ex eo, quod in nostro immundo ore sanctum ac vene-
rabile Domini Dei nostri nomen assumimus, tanquam dis-
soluti, & perditū ad iurandum, & periurandum, ita ut vide-
mur ad nihil aliud illius recordari, quàm ad iurandum mil-
lies impertinenter. Hoc autem non modò Corinthiis di-
cit, sed scribens etiā ad Romanos eis dicit, gratias ago Deo
Roma. 1. meo, per Iesum Christum, pro omnibus vobis, quia fides
vestra annuntiatur in vniuerso mundo. Ad intelligendū hæc
24 verba notandum est, quod populus Romanus audiente ni-
rabili Redemptoris nostri Iesu Christi, & eius mortis, &
gloriosæ resurrectionis, antea quàm vllus Apostolorū Ro-
mam veniret, in eum credidit, cuiusque Euangelium fide-
pit. Quando enim S. Paulus hæc epistolam scripsit, &
ad Romam venerat, & iam Romanos laudabat, quia eo-
rum fides per vniuersum mūdum redolebat. Quod autem
Paulus eum hanc epistolam scripsit, nondum Romam ve-
nisset, patet ibidem enim dicit illis, nolimus vos ignorare
fratres, quod sepe proposui venire ad vos, & prohibuit
sum vsque

sum vsque adhuc. Ergo nondum Romam venerat. Nec le- 25
gimus, quod alius Apostolorū venisset, cum S. Paulus hæc
scripsit. Vnde inferitur, quod cū miracula non vidissent, nec
Apostolum aliquem audissent, crediderunt: & ita perseque-
rantes, ut eum Romæ tot tāque crudeles Tyranni fuerint,
qui atrocissima tormentorum genera in illis exercuerunt,
nunquam tamē à cōcepta fide defecerint. Propter hoc bo-
num exemplū, quod præbuerūt, gratias agit S. Paulus eter-
no patri, qui propter merita Iesu Christi filij sui, talem vir-
tutem illa hominibus contulit, ut suo exemplo vniuer-
sum mundum ad catholicam fidem inuitarent. Et debetis 26
scire. Quod omnes à maximo vsque ad minimum illud op-
timū exemplum præstabant. O quantum est modò plo-
re credam hanc esse occasionem maximam, ut infideles
non convertantur. De illis Christianis, qui primò Indias in-
uenerunt, dicitur, quod tamquam certissimū, quod tantum cū illa-
& perturbatos ab eis Iesum Christum, Deum crudelitate 27
vocauerint, arbitantes legem Christi immanitates il-
las docere, & eas Christianis præcipere. O maximam
Christiani nominis ignominiam! & nequitiam in seculis
inauditā, & infamiam dignam, quam perpetuis lachrymis
lachrymemur, quis nō dolebit eum videat tantam calum-
niam impositam optimo Iesu filio Dei viui, propter tur-
pissimos, & atrocissimos Christianorum mores? Hic est
fructus, quem optimus Iesus à nobis percipit, pro innume-
rabilibus beneficiis, quæ in nos contulit, quod eum ipse sit
perennis fons pietatis infinitæ, Deus crudelitatis iudice 28
doloris conficimur hæc audientes? O æternæ Deus, largi-
re mihi verba, & efficaciam, ut honorem tuum propaget
liquidem tui Christiani te dedecorant. Querelatur Sacerdos
Iacob de filiis suis, quod crudelitate sua odiosum eum fec-
cerant Chananeis. Turbatus me (dicebat) & odiosum feci-
tis me Chananeis, & Pherezeis habitatoribus terræ huius.
O Christe vere Pater noster, quam maiori ratione de no-
bis queretis, qui inumanitatibus nostris, cupiditatibus, &
superbia te hominibus odiosum fecimus. Sic nominis
sancti

29 sancti tui gloriam illustramus: sic tuam gloriosam doctrinam nostris turpissimis moribus honestamus? O fratres charissimi pudeat nos tam dissimiles esse illis prioribus credentibus, qui sic uniuerso mundo, vitæ suæ puritate, operumque suorum sanctitatem persuadebant, ut ad Christianam fidem conuerterentur. Quod si gens plebeia, & communis hoc effectus faciebat suo bono exemplo, quid esset prælati, principes, & gubernatores tanta morum integritate florent, ut possent dicere: Quis ex vobis arguet me de peccato? O quam utile hoc esset infido, & non esset

30 rum si illud faceretis: cum etiam infideles absque fidei lumine, in muneribus suis puritatem ostendere curarent. Plutarchus asserit, quod veteres depingebant iudicem staturam sine manibus. Et huius causam esse arbitror, ut significaret iudicem non oportere manus habere ad donum accipiendum, magnopere enim dona peruerterentur, publicosque homines iniquos reddunt: quod est perniciosissimum reipublicæ. Nam quemadmodum statera, quæ pendit aurum, & quæ penditur plumbum eadem est, ita etiam iudicem, quæ maximus, & minimus iudicatur, eandem esse oportet, idem pòdus fidele, & absque fallacia iuncti, & pauperum reddendum est. Et Cælius Augustinus refert quod Aegyptii

Simile.

31 solebant iustitiam iuxta cælum, & sine capite depingere. Mirabile hoc est, Pingere eam sine manibus (ut Theodorus faciebant) ne dona acciperet, conueniens erat, ut verò sine capite, videtur stultum & absurdum. Credo illos nolle significare in hoc, iustitiam non habere caput, sed illud in cælo absconditum habere. Volebant in hoc ostendere, quod iudicem iustum oportet oculos in Deum conijcere, à quo gubernari debet, non autem partes respicere, à quibus nequaquam vincit debet. Non oportet eum in terram

32 caput declinare, terrenas utilitates desiderare, sed in cælum illud erigere, cum intentione soli Deo placendi. Perstantissimus lenatus, qui fuit in Grecia, fuit Areopagus Athenarum cuius iudicium incorruptissimum habebatur, ait Tullius. Iudices verò Areopagum semper nostrum sententiam proferebant, ne partes videretur, qui cum orabant, non debebant uti eloquentia, sed rem nudam referre cooperato capite, absque ulla affectuum motione. Atque de Lacædæmonius narrat Alexander, quod cum iudicabant, in quibus

Tullius in epist. quædam ad Atticum.

domo includebantur ne aliquem viderent, neve donis, aut verbis alicuius mouerentur. O quantæ confusioni & pudori est hoc Christianis, cum hanc infidelium rectitudinem considerent, & modos, quos quærebant ut non peruerterentur, nec errarent.

Quæ ex vobis arguet me de peccato? Voluit Dominus de se inquisitionem fieri, cum iam propè esset, ut ad patrem migraret, ut nos doceret, quod si securè ex hac vita volumus migrare, prius de conscientia nostris inquiramus, & horam nemo scit nisi solus Deus, optimum erit consilium

34 semper arbitrari, hanc esse professionis horam. Quapropter singulis horis hæc inquisitio facienda est, & oportet vosmetipsos interrogare sensus vestros: quis ex vobis arguet me de peccato? Interrogate hoc, conditionem veniam examinautes, vtutem in eis aliquid sit, in quo Deus offendatur, ut illud à vobis ejiciatis. In Genesi legitur, quod postquam Deus omnia creauerat, ea examinavit. Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. Hic apparuit quam maximo amore Deus hominem æstimet. Cum artifex opus aliquod facit magno cuidam Domino, curat diligenter, ut sit perfectissimum, & iterum atque iterum illud examinat. Cum verò illud opus est homini ple-

Genes. 1.

Simile.

35 uertite ergo Dei bonitatem, qui tanto perè curauit, ut exactissimè esset opus, quod vermiculis parabat, nobis in hoc significans, quam maximi nos æstimet. Quare ergo nos ita negligemus, & tam parum urbane erimus, ut opera, quæ ad tam supremæ Maiestatis seruitutem facimus, iterum atque iterum non examinemus, ut videamus vtutem aliquid in eis frater mi. quod tibi displiceat, considera quantum magis dicat B. Iohannes, dicens: quoniam si reprehenderit nos cor nostrum, maior est Deus corde nostro, qui nouit omnia. Si cum habeamus nos cor tam negligens, tam parumque scrupulosa, tamen nos reprehendit: quid faciet Deus, qui circa speramus oculos, & videamus quomodo tam inestimabilem

36
I. Ioh. 3.

37 mabilem hanc vitam consumamus, quam Deus ex intimo
cordis & amoris sui abstraxit, ut eam nobis communicaret.
Hoc enim voluit significare non contentus quod posset
dicere: fiat homo in animam viventem, sed spiravit in
eius spiraculum vite, & factus est homo in animam
viventem, quasi hauriens ex corde suo, & ex intimo vici-
rum suorum vitam, quam nobis communicavit. Vide igi-
tur o homo quomodo hanc vitam consumas, in quibus co-
bus occiperis, crebro illam examina: cum tam preciosa sit
vita, quæ à Dei visceribus exiit.

38 Explicata vite sue innocentia, dicit: si veritatem dico vo-
bis, quare non creditis mihi? Idcirco Domine tibi non credidi
quia eis veritatem annuncias. Est iam res communis men-
daciū in omni hominum genere. Atque hoc tam impo-
dicē sit, ut obstupendum sit dictū. Summam ignominiam
ducitis mendaces vocari, & vobis dicimur, & statim
vultis medium vultum abscindere illi, qui vobis tale dictū
& non ignominiosum putatis realiter mendaces esse. Cuius
Sathanas prius mulieri velle mentiri, faciem suam in-
mutavit, Vos autem tam effrontes estis, & parum time-
re Deum, ut non pudeat vos nunquam veritatem loqui, & si

39 aliquando vobis dicitur, non illam creditis. Iste ro-
cit, quod interrogatus Pythagoras, quid faceret homines
ut Deo essent similes respondit: loquantur veritatem. Ve-
ritas est centrum in quo omnes virtutes quiescunt, ac
ideo mirifica fuit hæc sententia Pythagoræ: & sic vna ex
precipuis conditionibus, quam habere oportet qui salu-
tus est, hæc est (ut ait David): Qui loquitur veritatem in cor-
de suo, ut sit verus interius, & exterius, & cum ita fluctat

40 ei veritas placebit, ei credet, & illum sequetur. Quoniam
his rebus carebant illi maledicti Hebræi, eam non crede-
bant. Ut ante conquestus fuerat Deus de illis per Iliam
dicentem: Corruit veritas in plateis. Et David compe-
rens exclamabat: Diminute sunt veritates à filiis ho-
minum.

Qui ex Deo est, verba Dei audit. Vnum ex his, in quibus
melius cognoscitur, qui est ex Deo, est audire verbum
vni cum attentione, affectu, & firmissimo proposito ex-
tendi illud. Sicut delectatur venator, loquens de abitu
venationis: & medicus de herbarum proprietatibus di-
cens.

prans, ac denique nata de infortuniis, & periculis maris, 41
sicut etiam dux de variis bellorum eventibus loquens, &
mercator de nundinis, & mercationibus agēs, oblectatur:
ita etiam qui ex Deo est, summa voluptate afficitur, cum
de Deo loquitur, & audit. Quanta suavitatem dicebat David:
Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domi-
ni ibimus.

Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. O quam
durissimum verbum, miserum illum, ad quem pertinet. Et
ne arbitri esini quod sufficit exterioribus sensibus divina
verba audire, ut ex Deo sitis, si illa corde rejicitis, atque etiam 42
(ut hi infelices) in murmuratione, & indignatione pleni exi-
tis. Cum terra est nimis arida, & pluit, ferè omnes gutte
aque convertuntur in bufones, quos dicimus [sapos.] Sic
multi ex vobis ita aridi in virtute estis, & sanctæ intentio-
nis vacui, ut divina verba in serpentes & bufones vobis
convertantur, & in iudicium, ac condemnationem fiant.
Ecce quomodo divina verba Domini in bufones illis fue-
rint converta, siquidem cum deberent converti, ceperunt
eum vocare Samaritanum, & habentem Dæmonium, ac
lapides arripuerunt ut iaceret in eum. Ne arbitremini vos
aliter facere: cum exeuntes à predicatione, vaditis ad 43
committenda plurima peccata. Timete ergo fratres mei
hunc præpotentissimum Dominum, & sanctis admonitio-
nibus, quibus vos eius nomine exhortamur, ut timidi, ut ita
vobis ignoscat, & gratiam suam conferat, quæ gloria com-
paratur: ad quam nos perducit Iesus Mariæ filius, Amen.

FERIA II. POST DOMINICAM
IN PASSIONE.

Miserant Principes, & Pharisei ministros, ut apprehenderent
Iesum. IOAN. 7.

AVL persequens Davidem, quia arbitra- 1. Reg. 19.
batur eum usurpatum regnum eius, sciensque
illum esse cum Samuele, aliisque prophetis,
res Dei loquentem: Misit quosdam mini-
stros suos in Ramatha, ut apprehenderent
eum, & vinculum sibi adducerent. Qui profe-
ti sunt.

2. Si sunt, & cum peruenissent ubi Prophetae erant laudantes Deum, tetigit eos spiritus Domini & immemores regij praecepti inuicem sunt inter Prophetas, & cum illis coeperunt prophetare. Quod cum nuntiatur esset Saul, misit & alios nuncios, quibus idem contigit. Et rursus misit tertios nuncios, qui & ipsi sicut primi prophetarunt. Cum autem Rex videret quid ageretur, equum conscendit, & ille luc iuit, & accedenti idem accidit, quod & nunciis suis. Tunc hoc fuit vis, & virtus diuini verbi, quod hominum corda conuertit. Ibat S. Paulus quasi leo furieus ad persequendos fideles, & vno verbo, quod Deus locutus est ei, dicens: *Act. 9.* Saule, Saule, toto corpore contremuit, ita ut dixerit: Domine quid me vis facere? O quam merito dixit Dauid: *Psal. 12.* Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia, vos Domini confringentis cedros. Atque etiam, & lapides scissos & confringuntur prae diuini verbi virtute. Ut apparet in *3. Reg. 13.* Regum, ubi dicitur de sancto quodam Propheta: Et exultauit contra altare, in sermone Domini, & ut vociferatus est ad altare, ad hominum confusionem dicitur illic, quod altare scissum est, & effusus est cinis de altari. Huius admirabilis virtutis, & efficaciae diuini verbi, habemus singulare quoddam exemplum in sancta hodierni Euangelij lectione, ubi refertur, quod miserunt Pontifices, & Pharisei ministros quosdam iustitiae, ut Christum redemptorem nostrum apprehenderent, qui diuina illius verba audientes, ita commoti, & perstricti sunt, ut redeuntes ad eos, qui illos miserant, illis dixerint: Nunquam sic locutus est homo, sicut hic loquitur: significantes se coelestis illius doctrinae amore captos esse. O quantae confusioni est hoc nobis, cum lepe ex predicationibus tam sine timore, sine affectu, & sensu quasi lapides exeamus.

Accedentibus ergo his ministris, dixit illis Dominus: *5.* Adhuc modicum tempus vobiscum sum; & vado ad eum qui misit me. Hoc dixit eis, quasi loquens cum Phariseis, & sacerdotibus qui eos miserant: ad illos enim praecipue haec verba dirigebatur. Adhuc mansurus sum vobiscum paruum temporis: & postea vadam ad eum, qui misit me. Accidit enim: Ne tantum acceleretis, nondum enim est tempus. Vult enim mortem meam desideratis: magis autem eam ego desidero accipere. Cito me manibus vestris tradam, ut moreremur

mihi inferatis; hoc autem erit cum ego voluero, in mea enim manu est. Haec omnia significantur his verbis.

Dicit vltimus: *Quaeritis me, & non inuenietis. Et ubi ego sum, vos non potestis venire. Quaeritis me importune, & idcirco non poteritis ad me peruenire.* Etsi Christus Redemptor noster erat mortalis, & passibilis cum haec dixit, iam tamen eius anima erat gloriosa, & ad hanc gloriam ubi ipse esset quiesceret sicut oportebat. O terribile Dei cominationem, quanto tempore antea peccatores proteruos illa comminatus fuerat per Salomonem dicentem: *Quia vocaui, & re-* *Prou. 1.* *despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis, ego quoque in interitu vestro ridebo, &c.* Cum irruerit repentina calamitas, & interitus, quasi trespasitate inuocabunt me, & non inuenient me, & non exaudiam: manentem consurgenti, & non inuenient me. Ecce quomodo hoc his verbis Dominus respondet, Consurgenti, & non inuenient me. O veritatem durissimam, quod est marmor audiens te, quod tamen timore maximo non confringitur? Nunc fratres mei cum *8.* *Pracepit Dominus Hieremias, dicens: Surge, & descende in domum figuli, & ibi audies verba mea: quia volo tibi loqui in domo figuli. Perrexit illuc Propheta, & vidit quomodo figulus vasa conficeret in rota, volutans eam, viditque quod cum faceret, vnum ex illis vasibus a manibus excidit, & fractum est: qui accipiens eandem massam vasis fracti, ex ea aliud optimum fecit, prout libuit. Tunc locutus est Deus ad Hieremiam, dicens: Nunquid sicut figulus iste, non potero vobis facere, domus Israel? Ecce sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu mea, domus Israel. *9.* *Hoc est, quod ad litteram agitur inter Deum & homines. Nos tanquam vasa conficimur (tam in bono, quam in malo) assidue volutionibus. Voluit sepe rotam figulus, & in hoc saeculo sunt voluētes, & reuolūtes. Quis te benedicat, aut canonicum cum tot diuitiis, & reatibus efficitur? Pater tot volutiones Romae feci, molis, & decipiens, quousque diues, & potens effectus fuero. Pro te autem,**

10 quis in lite protulit sententiam, cum plus iuris non haberes quam ego? tot volutiones, quas in foro & curia feceris, tot largitiones, & munera, quibus hos, & illos corrupisti, fecerunt, ut quod expebam, assequer. Te vero quis in locupletauit, cum antea pauperrimus esses? tot volutiones, quas terra, mariq; & in nundinis feci: assiduis volutionibus locupletatus sum. Ecce quomodo sunt vasa assiduis volutionibus. Etiam ad efficiendum se in virtute, & diuina acceptance faciendae sunt plurimae volutiones, per carceres, per pauperum hospitia, per templa arque alia sanctas exercitationes. Cum ergo omnes simus quasi vasa, quando in huius vice rota vertimur, quamuis aliqua innocentia a figuli (qui est Deus) manibus excidamus, & peccata contingamur, ad huius diuini figuli manus per poenitentiam vestimus reuerti, confidenter speremus, quod nos restaurabit, & reficiet per gratia iustificationis, si autem semel ab huius vite rota exterimus; nuquam amplius remedium consequemur. Postquam vasa a figuli manu exeunt, & in fornace coquuntur, & postea induruntur, nullum iam habent remedium. Ita manebunt figuli peccatores, absque eo quod in se bonum aliquod habeant accipere. Hoc exaggerabat diuinitus Sanctus Iohannes, dicens: Subito dum non speratur, veniet contritio eius, & comminuetur sicut conteritur lagena figuli contritio, ne perniciosa, & non inuenietur de fragmentis eius tellus, in qua portetur igniculus de incendio, aut hauriatur purum aqua de fouea. Cum dampnati duplici tormentorum genere affligantur, scilicet, calore, & frigore: ut significauit Dominus, dicens: Ibi erit fletus, & stridor dentitionum ex horribili frigore. Contra frigus opus erit, et aqua, qui eos calefaciat: & contra calorem indigent aqua, qui eos refrigeret. Sed ita erunt contriti, ut ex eorum fragmentis neutrum reperiri possit, nec corpus, nec anima, quibus aut aquam ad extinguendum ignem, aut ignem ad euitandum frigus possint potius. Hoc est, nullum malis suis refrigerium inuenient. Ita dicitur: O filij Adae siquidem rationales citis, aduertite in de hoc, restaurate modo contractiones cordum vestrorum.

ponite vos in manibus huius diuini artificis: quare nunc, quam tempus habetis, hoc summum bonum, qui de se dicit, quod cum non inuenient, qui importune quaesierint. Non solum requiritur temporis occasio ad inueniendum Deum, sed etiam necesse est locum scire ubi inueniri solet. Vnumquodque in suo loco reperitur. Pisces non reperitur in mote, nec lepores in fluuio, sed pisces in fluuio, lepores vero in mote inueniuntur. Vnumquodque in suo loco. Dauid de Ephraim inuenimus sic Deus, dicens: Audiuius eum in eam eius in abundantia. Vult dicere, quod in quantumvis terrenis voluptatibus deditus sit, ad illu tamen Deus clamat, quod auditur eum ad misericordiam inuitare. Ideo dicit, in campis sylue, in vita poenitenti, in lacrymis profusis pro peccatis, in ieiuniis, & mortificationibus, in diuina legis obseruancia. Ideo Sanctus Propheta Baruch dicit de sapientia Dei: Non est audita in terra Chanaan, neque visa est in Theban. Filij quoque Agar, qui exquirunt prudentiam, quae de terra est, negotiatores terrae, & Theban, & fabulatores, & exquirunt intelligentiam: viam autem sapientiae nesciunt, &c. Non obeditur diuinae sapientiae inter idololatrias, significatos per Chanaan, nec visa est in Theban, quae erat gens in solis terre sribus bonis beatitudinem suam constituens, ut apparuit in Elipha Thebanitide, qui vnus erat, ex amicis Iob: nec inuenitur in Chis Agar, qui carnis prudentiam loquuntur: de qua sicut S. Paulus: Prudentia carnis mors est. Itaque si es idololatra diliges creaturas, in vi propter eas creatoris deleras: si hec precantur animas, quasi animal rationis experte, quod nihil aliud potest sperare, quam nasci, & mori in hac terra, & omnino prudens est carnalis: quomodo alijs praeferas, quomodo habebis, quomodo voluptatibus potius? Sic Chanaanus es, & Thebanites, & ex peruersa generatione Agar: crede tam: non enim tibi reperitur, si ita viuas. Et ne tristis, & confusus maneat, tibi volo ostendere apertius, ubi non modo ad diuinum hanc misericordiam inuenies, sed ipsa sese tibi offerret.

Psal. 131.

15

Baruch. 3.

16

Roma. 8.

17

15 offeret. Dicit Spiritus sanctus: Qui continet iustitiam ap-
18 prehendit illam, & obuiabit illi quasi mater honorificata, &
quasi mulier à virginitate suscipiet illum. Qui vndeque
iustitiam habet, qui eam oculis habet, auribus, lingua, & om-
nibus corporis partibus, & præcipue corde suo possidet
hoc est, qui ex omni parte curat esse iustus, & omni
iustitiam obseruat, hic assequetur sapientiam. Et ut in-
telligas illam non fugere eum, qui se diligenter inue-
gat: dicit, quod ipsa obuiabit illi, & quod inuenietur à co-
piante, & quærente illam. Et duas mirificas similitudines
20 ponit ad declarandū, quā affectuose accedat diuina Dei
sapientia ad eos, qui eam inquirunt: & dicit quod obuiabit
exhibet eis, quasi bona mater, quæ exit ad recipiendum vir-
gillum suum, quem valde diligit. Et sicut vxor recipit vir-
gillum suum ex loco venientem, qui eam virginem obui-
xit, & integro amore complectitur. Dicit insuper, quod
magis desiderat sapientia Dei offerre se nobis, quam nos
eam amplecti desideramus. Quomodo non desicet sensus
præ consideratione tam admirabilis clementie, & potius
tam Dei erga nos, qui tam diligenter sese nobis obuiat, et
22 in nos beneficia cōferat, de modo nos debuit diligenter
adhibeamus? Contra verò etiam est miranda, quæ
re non obstupemus, timentes ne super nos calamitas dei-
& maledictio incidat, ut velimus Deum inuenire, & non
inueniamus. Hoc autē non timere signum est, quod tam
deprauati sumus, sicut hi Hebrei, qui comminationem
hanc tam seueram, & rigorosam suis auribus percepere
nec tamen eam intellexerunt: & erant quasi insipientes
quærentes inter se: Quid est hoc, quod nobis dicit, quia non
inuenimus? Prospecturus estne ad gentes? O
24 dicium incomprehensibile Dei: liberet nos diuina Mis-
stas, pro sua clementia, à tali cecitate. O quantum de-
ci poterat, sed omnia mentibus vestris relinquo, ut vere
ex animo ea timineatis: nulla enim sunt verba, quibus
hæc possint exaggerari. In nonis autem die magna
celebrabatur festum tabernaculorum, qui erat maior
festiuitas, cum vniuersus filius Dei inter illa hominum
prolitudinem esset in maiori seruire alienius prædic-
tis, quam faciebat, et per exclamare, & dicere: Si quis
veniat ad me, & bibat.

O sanctissime Saluator mundi, quis
tam felix esset, qui auribus suis diuinas hæc exclamatio-
nes perciperet! quem spiritum, & efficaciam secum habe-
rent. Eia fratres mei, excitamini vocibus boni Iesu, qui sui
ipsius præconem se facit, & vocibus vos ad misericordiam
inuitat, & aquam vitæ vobis offert, quæ sufficit suum ve-
stram extinguere. Attendite quod aqua huius sæculi sunt
mortui, (Eucharistia,) quæ vos non possunt consolari,
sed prestare. Pictus Mirandula, in questione quam mouer-
et homine, ponit ad hoc propositum optimam similitudi-
nem. Imprimatur sigillum in cera, manet sigilli imago
illic depicta, licet multas figuras ponas super illam inagi-
nem impressam nulla ei quadrat, imò eam delent, & in-
uenit, ac ex omni parte quadrat, & omnia eius vacua adim-
plet, itaque si illa imago capax esset rationis, posset dice-
re solum hoc sigillum mihi satisfacit. O anima Christia-
li, aut Sancti, aut aliqua creatura? non profecto sed ipse
Deus. Sic hoc fateris? Ex eo igitur intelliges, quod omnes
creaturas, quas vis tibi applicare per inordinatum affe-
ctum te delent, & deformant. Nihil est, quod tibi con-
ueniat, nec tibi quadret, aut te verè confoletur, nisi ipse
Deus, qui te creauit. Hoc est sigillum, quod omnes sinus
tuos, ac potestas implet: & quāvis homo arbitretur in crea-
tis voluptas ut ad animam perueniat. Si infirmo, qui maxima
febris laborat buccam aquæ des, ut refrigeretur: non illius
sitim extinguit, nam antequam ad stomachum perueniat,
26 luptates huius sæculi prius quā ad eor accedat, in exteriori-
bus sensibus finiuntur, nulla ingreditur ad interiori ani-
mæ: & sic non extinguit sitim, quæ irritus est, idcirco dice-
bat David: Redde mihi lætitiā salutaris tui. Non petit
Psalm. 50. quāvis nemo potest auferre, imò laboribus magis inflama-
tur, sicut fornax guttis aquæ magis incēditur. Et sic lumen
efficientiam significet, id est, redde mihi lætitiā, quā
salutem

26 salutare tuum efficitur latitiam tam sufficientem quam ad
mo potest dare nisi solus Deus; nec omnibus inhi infir-
tunis amitti potest, nisi homo velit eam amittere. O qui
seires prudenter, & attentè hæc considerare: & scires si-
gula quæque perpendere, ut ipsa mereatur, quantum in
illis iuvenires, quod cum inuitaret, ad ea querenda, & quæ-
tum in aliis reperiret, quo ad eorum odium moueretur.
Sæctus Gregorius Nazianzenus affirmat in tractatu, quomodo
de se ipso fecit reuersus a deserto; quod solebat se pone-
re iuxta mare, & fluctus contemplabatur, quomodo flo-
bant, & dissoluebantur: & quomodo alij rupes feriebant,
27 & ibi sistebant; alij verò per litus extendebantur, pisces de
conchas, quæ in eo erant conturbantes, aliquando eas ab-
sorbebant, aliquando easdem foras expellebant, & in sicco
manebant, præter aliquas, quæ maximè cuidam rupi inhe-
rentes, licet à fluctibus vehementissimè concuterentur, si-
xæ tamen, & immobiles ibi manebant. Atque hæc ani-
maduertens sanctus, ac prudens vir, mundum comparauit
mari; qui suis fluctibus, & mutationibus, aliquando nos ab-
reñcit, & in sicco manemus; aliquando verò nos recipit, &
28 immergit in fraudibus aquarum dignitatum, honorem, ac
diuitiarum eius submergamur, ut nos iterum à se uocet
ignominia, & periculo expellat; ita nos huc, atque illic
ducit. Non autem hoc faciet, si firmo lapidi adhaere-
mus: de quo dixit Sanctus Paulus, Petra autem erat Chri-
stus. Nam sic, licet à fraudibus, ac molestiis huius seculi
concutiamur, non tamen commutabimur. Hoc modo
contemplabatur gloriosus ille Doctor, & à contemplatio-
ne sua fructum percipiebat. Tale namque est iustorum ho-
genium, ut ex omnibus rebus considerationes magis re-
29 litatis sciant elicere: ut moueantur ad coelestia ardentius
amplectenda, & terrena efficacius expellenda. Et quia his
huius seculi hoc non faciunt, ideo per secularia ita se
effundunt, & æterna tam parui estimant; quibus omnibus
& singulis sigillatim dicit Deus per Hieremiam: Statui
tibi speculam, pone tibi amaritudines; dirige cor tuum in
viam rectam, in qua ambulasti; reuertere virgo Israel
uertere ad ciuitates tuas istas. Usquequo delictis dissolu-
eris filia vaga? O anima Christiana, quæ habes fidem, &
ideo te virginem appello; in hoc enim consistit fidelitas,
& virg-

2. Cor. 10

Hier. 31.

& virginitas fundamentalis animæ, usquequo erratura es,
& dissoluenda tuis turpibus voluptatibus nunc hæc, nunc
illa inquit? Hoc enim est esse vagam, & dissolutam be-
stiam, quæ nescit ad præsepe alligata esse. Quousque cum
Christiana sis, cum tanta dissolutione viues? Pone tibi
speculam, fac tibi altissimam speculam, quæ est sancta con-
sideratio, & ideo esto suspiciens coelum; illam Dei pulchri-
tudinem contemplare; nobilitatem illam curiæ eius, urba-
nitatem, & formosam speciem famulorum eius, scilicet,
Angelorum, & Seraphim. Aspice fontem illum virginitatis
Christi, in quo ex hac specula considerationis suspirare,
& dicere. O fons frigidissime, quando in te balneabor? O
fons clarissime, quando in te lauabor? O fons dulcissime,
quando in te bibens satiabor? & postquam hæc attentè cõ-
sideraueris, ego tibi concedo facultatem, ut ex ea turri
deorsum oculos iactas, & secularia aspicias. O quam mi-
sera tibi videbuntur. Qui est in summitate turris, & deor-
sum aspiciat, quous videat homines quasi gigantes omnes
sibi pueri videntur. O quot pueros (inquit) video. Non sunt
nisi gigantes. Mihi non videtur nisi pueri. O anima, quæ in
ista specula collocata es, quid aspicias? quid vides? omnes mi-
30 hi videntur pueri, & nequæ hæc. Istæ cathedrarum expeti-
tiones, ista ambitionis negotia, istæ vanitates, & pompæ
næ, & illi videntur pueri rebus puerilibus, & inanibus oc-
cupati. Nunc ergo siquidem istuc peruenisti, pone tibi
amaritudines, propone cotam te peccata tua, quæ propter
hæc vilia, & caduca commisisti, & quod propter illa Dei
iuræ, & eius gloria indignus effectus es, & inferni po-
tentiæ meruisti, & videbis quam amara tibi sint, quæ antea iu-
31 variatæ Jacob voluit relinquere Laban, refert sacra Scri-
ptura, quod conuocauit suas duas uxores Liam & Ra-
chelen, & mentem suam illis declarauit, & rationem discessus
sui reddens dicebat: Video faciem patris vestri quod non
fuit erga me. Deus autem patris vestri fuit mecum, & ipse
nostis, quod totis viribus meis seruietum patri vestro
feci, & pater vester circumuenit me, & mutauit merces
deum meam decem vicibus, & tamen non dimisit eum
Deus, ut noceret mihi. Tulitque Deus substantiam patris
vestri

Simile

32

33

Gen. 32.

- 34 vestri, & dedit mihi. In his omnibus volebat dicere, eo quod parris vestri malitiam expertus fuerim, & Dei bonitatem cognouerim, constitui Dei præceptum sequi, & patrem vestrum relinquere. Hanc prædicationem illis faciebat, & ita eis persuasit, ut omnes simul domum Laban relinquerent. O si ita eadem consideratione sciremus res. Quod præcipue sacre literæ clamant, est exaggerare bonitatem, liberalitatem, magnitudinem, excellentiam, infinitamque Dei misericordiam extollere: & ex alia parte, iniquitatem, instabilitatem, vanitatemque mundi manifestare, ut falsum hunc Laban reliquentes ex animo sequamur optimum Deum nostrum: præsertim cum non tanto affectu inuicer, dicens: Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Eia sitientes boni, sitientes gratiæ, & veræ salutis accedite ad hoc pelagus infinitæ suauitatis: aperite etiam ampliate ista desideria, expedit vestra corda, & diuinum bonum, quod vobis offertur, accipite. Et notate valde quod dicit, Quia qui suorum præstantium beneficiorum participes fuerit, à visceribus illius fluij maximi aqua venientis defluent. O rem admirabilem, & plenam mysteriis, vnde manifestatur, quàm potens sit vniuersi quæseruorum Dei, & quantum valeat in proximorum remedio efficere. Certum est, quod qui fluuios capitales à se immiserit, satis mundas relinquet vias, per quas transierit. In hoc significat Dominus, quod qui particeps effectus est dotorum, ac gratiarum suarum, statim à se fluuios boni exempli immittit, quorum imitatione proximorum animæ lauantur, & purificabuntur. Atque hinc infertur, quod si Christiani essemus, quales esse oportebat, vix esset mortis retri, quæ non conuerteretur, & à peccato suo exiret, aut peccator, quem non pueret scelerum suorum. Verum huius dolor quia virtutis fluij exsiccantur, & iniquitatis flumina accrescunt. O quantum hoc lachrymabatur S. Propheta Osee, dicens: Non est enim veritas, & non est misericordia, & non est scientia Dei in terra. Maledictum, & mendacium, & homicidium, & adulterium inundauerunt. Et hæc virtutibus veniunt maxima peccatorum diluies. Cogitemur ergo fratres, & de hoc infesto mari bibamus, vnde nobis tales fluij exeant, qui sufficiant, has peccatorum diluies mundare. In Leuitico præcipiebat Deus: Si cessauerit le

rit lepra, lauant aqua ea, quæ pura sunt secundo, & munda erunt, ut vestes illius, qui iam à lepra mundus erat, iterum atque iterum abluerentur, & postquam sanus esset interius, & iterum atque iterum lotus exterius, mundus haberetur. Significas in hoc, quod non solum debemus non esse mali, verum nec mali videri, sed quod debemus esse interius, & exterius boni. Quam partem hoc æstimare solent homines seculares, qui cum à se probitatis, ac sinceritatis fluuios non immittant, eos in malorum explorum immittunt, quibus proximis suos acriter Deus hos puniat: patet ex mirifico quodam exemplo, quod est in Numeris, ubi legitur, quod irati sunt Hebræi in deserto malis nunciis, quos illi attulerunt maior pars illorum exploratorum, qui iuerunt ad considerandam terram promissionis dicentes illis, quod erant in ea Gigantes maximi, qui eos quasi locustas poterant deuorare, quo nuncio tam timidi fuerunt effecti, ut dixerint: Cōstitoamus nobis ducem, ut reducat nos in Aegyptum. Cum Deus valde hæc iniuriæ sentiret, (et si orationibus Moysi oratus eos statim non euerit) promissit nulli illorum ingressurum esse in eam terram promissionis, & postquam eos sic minatus est, dixit eis: Cras mouete castra, & reuertimini in solitudinem per viam maris, & rationem reddens, dicit: Quoniam Amalechites, & Chanaanæ habitant in vallibus, ne in eorum manus incidatis, & vos interficiant, cum auxilio meo non adiuuemini. O admirabilem Dei clementiam! & quàm merito de eo scriptum est: Dñi iratus fueris, misericordie recordaberis. Postquam eos non admonere, siquidem illam iniuriam sibi fecerant, quod vterius progredientes, omnes perirent, sed noluit, nisi ut agendæ poenitentiae tempus haberent, & ne corporibus, & animabus perirent. O quot homines modo Deus expemoriatur, sed poenitentiam agant. Verum vix illi, qui poenitentia non egerit. Et quod hic valde notandum est, quod sed non expectauit exploratores, qui eum commouerunt, & peruerterunt; & sic dicitur ibi: Igitur omnes viri, quos nūmuerat Moyses ad contemplandam terram, & qui reuerfi detrahentes terram, quod esset mala, mortui sunt, atque percusi

42 cussi in conspectu Domini ad terrorem aliorum, & quia non
imbecillitate, sed ex malitia peccaverant: ut videretur quod
supplicium Deus sumat de illis, qui alios scandalizant, & po-
care faciunt, morte scilicet, repentina eos punit, quod
seuerissimum supplicij genus. Historia est hanc, & causam
guisimus pöderatione, & qui nos magnopere deberet
hortari, ut non modo non scandalum alijs afferamus, sed, ut om-
nes ad amorem, & obedienciam nostri optimi Dei curemus
vivere, qui pro sua infinita probitate, & misericordia nobis
hic suam gratiam concedat, & postea ad æternam gloriam
perducatur, Amen.

FERIA III. POST DOMINICAM
IN PASSIONE.

*Ambulabat Iesus in Galilaam, non enim volebat in Iudæa
ambulare, quia volebant eum Iudæi interficere. IOAN. 7.*

ICIIT Sanctum Evangelium, quod quodam
tempore ante festum scenopægiæ commo-
rabatur Christus Redemptor noster in Ga-
lilæa, & ibi prædicabat, & magis miracu-
la faciebat, & dicit: *Quod volebat in Iudæa
ambulare, quia volebant eum Iudæi interficere.* Res mirabilis
quod reddat nobis Sanctus Evangelista hanc causam, quod
re non vult ire in Iudæam, dicens: *Quia volebant eum in-
terficere.* Quid, Sancte Evangelista tu non cernis quod de-
decoras maximum Redemptorem mundi? Nō vides, quod
eum pusillanimitatis arguis? S. Iudas eum appellat, ab-
mirabilis Deus fortis. Si ergo fortis, cur nunc timor
David non defuit quis in spiritu eum interrogaret, & re-
sponderet: Dominus fortis & potens, Dominus potens in
prælio. Tu vero dicis modo, quod quia Iudæi eum vole-
occidere, non vadit in Iudæam. O ineffabilem Dei poten-
tiam. Dic mihi Domine, si esset dux quidam præstantissi-
mus præclarissimæ famæ, qui milites suos valde conser-
taret, postea vero cum præliandum esset absconderet se
& coram hostibus noller apparere, nō amitteret magnam
partem

Isai. 9.

Psal. 33.

Stimile.

partem honoris sui? Quid Domine? Tu non es Dux, qui
nos confortas? Nōne dicis tu: Nōlite timere eos, qui oc-
cidunt corpus, animam autem non possunt occidere id est,
neminem in terra timeatis propter me. Quare ergo tu fu-
gis? Nōne peccator, multum enim te præcipitas. Deus non
recusat ire propter utilitatem suam, sed propter tuam, ut
te doceat quid debeas facere. Omnia tempus habet, & suis
spatiis transiunt universa sub cælo: dixit Salomon. Sol iam
habet constitutum in tempus ad immitrendos radios suos su-
per terram, & habet etiam tempus, in quo eos debeat ab-
scondere. Arborea & flores suo tempore viriditatem suam
ostendunt, & fructus proferunt, alio autem tempore om-
nem virtutem suam includunt. Et ita hominem oportet
habere tempus ad explicanda dona, quæ sibi à Deo com-
municata sunt, & tempus ad ea abscondenda quando cun-
que animadvertit præsentiam suam malis profuturam
esse, ostendat se, & cum illis converteretur, cum autem co-
gnoverit illam non esse profuturam, imò quod cum illa
celi magister cum nolit tunc temporis ire in Iudæam.
Eriam nos docet ille, qui aperiens os suum posset impera-
re, ut terra aperiretur, & eos omnes inimicos suos absor-
beret, & usque in profundum inferni mergerentur, cum
non vult aliud supplicium ab eis sumere, quam ab eis ab-
esse nos (inquam) docet patientiam. O quam bene dixit
David. Et de viris sanguinum salua me. Liberet me Deus
ab hominibus effusoribus sanguinis, qui statim volunt vin-
dictam sumere, & desiderant proximum suum lacerare.
Aspice Iesum Christum tuum optimum Magistrum, quo-
modo patitur, & simulat. Pater non est in manu mea non
fistere. Sed siquidem trasceris, recede ab illo, ut ista ira præ-
S. Paulus. Cavete fratres, si quando, ut fragiles, in aliquam
iram incideritis, ne in tantam miseriā deveniatis, ut cum
occiderit sol, adhuc in vobis ea ira maneat. Iesu bone, quā-
tum malum est, quod sit homo immani belua peior, &
nesciat rationem aliquam querere, qua seipsum mitiget
vatus est semel Plato in quendam puerum, & cum iam
eum vellent verberare, erectā manum iam habebat, ut illū
flagellaret.

Matt. 10.

Eccles. 3.

Psal. 38.

Ephes. 4.

- 15 si me illic viderent, molestiam illis afferrem. & me odii haberent, ut semper habent, quia eis veritates annuncio. illos reprehendo. Vos non potest odisse mundus, quia cum cunque accesseritis, benignissime recipiemini, quia estis similes mundo. Ecce nunc detegit Dominus vna ex multis miseriis, quae sunt in filiis huius seculi, quae est, quod non possunt videre, aut cōversari cū illis qui eos obliuiscuntur, & vitia eorū reprehendunt, inō illos summo odio prout quantur. Omnis eorum amor & affectio est erga alios similes, quia eis fauent in executione suorum turpi appetituum. Hoc est malum adeo perniciosum, ut ad agendam de eo S. Iob tot tamq; terribilia verba prius dicat ad attentionem petendam, ut sit dictū obstupendum. At enim attendite me, & obstupescite, & ego quando recordatus fuero, pertimesco, & concutit carnem meam: tremor timoris, & carnes meae contremiscunt cum cogito haec, quae dixi sum. Et incipit loqui de quibusdam hominibus, quibus Deus multas diuitias tribuit, qui prosperi abundantes, & sani viuunt, & omnem vitam in voluptatibus degunt. Domini eorum securae sunt, & pacatae, & non est virga Dei super illos. Bos eorum concepit, & non abortiuit, & nunquam recordantur gratias Deo agere: imo ex omnibus his bonis sagittas contra Deum efficiunt, qui dicunt Deo: Recede a nobis, & scientiam viarum tuarum nolumus: quoniam tu es omnipotens, ut seruiamus ei? Quod si dicatis quomodo Deus hos patitur? expectat Deus, ut corrigantur: alioquin In diem perditionis seruatur malus, & ad diem fieris necetur, illic cuncta perfoluent. Hoc est valde hic notandum, quod de vnoquoque horum malorum, & ingratorum Deo dicit S. Iob, obscura quaedam, & mysteriosa plura verba, quorum causa omnem hunc locum Sancti Iob recitauit: Dulcis fuit glareis cocyti, & post se omnem hominem trahet, & ante se innumerabiles. Cocytus, est nomen Graecum, & significat idem, quod luctus infirmantium, lachrymatio miserorum. Poetae fixerunt, quod ex lachrymis damnatorum erat in inferno fluuius maximus nomine cocytus. Glarex sunt arenae, quae sunt in profundo fluminis, & glarex cocyti significat arenas illius fluminis inferni. Perpendit Lyra quod tempore Iob erat hic, dicendi modus, quod ut dicerent hominem perditissimum, dicebant

Iob in fine eius de sup.

eum arenam cocyti, ut nunc vocamus homines perditissimos, titiones inferni. Et quanquam in inferno non sunt titiones, est tamen optimus loquendi modus vocari eos titiones inferni, & sic licet in inferno non sint lachrymae, nec fluuius lachrymarum, aut arenae, (illa enim erat fictio: nam si damnati possent lachrymas effundere, & in mille annis lachrymam vnā effunderent, facerent mare maximationis durationis tormentorum suorum.) Erat tamen nunc titiones inferni appellari. Nunc intelligetis verba Iob. Dulcis fuit glareis cocyti. Vnusquisque horum perditissimorum non est dulcis, nec affabilis nisi aliis sibi similibus versatur, non verò cum eo, qui illum reprehendat. O quam facit de vnoquoque illorum dicitur etiam ibi quis arguet coram eo vias eius. Non quia non sunt praedicatores, sed quia illi fugiunt, & sic quis poterit eorum vitia coram ipsis reprehendere, cum nunquam praedicationibus interfiant si coram eis non est possibile, cum illi fugiant, & de hoc, qui ita viuunt, dicitur quod trahet post se in infernum hominum multitudinem, & post se omnem hominem trahet, & etiam te se innumerabiles. O rem durissimam dicta, & audita, quod sis tu hic odens & bibens, & exultans, & quod tua causa iam in inferno tot ardeat, quot illorum, quos tu prorent, sunt iam defuncti, & quid scis quam peruenientia egerint, an vtrum illis flammis gehennalibus, & iustitiae Dei vetricibus inflammentur? Quare non contremiscis hominem deris sub rupe, ut pro tantis sceleribus penitentiam agas? per hanc omnia rides, manducas, & delectaris, & tam quietus dormis, ac si nihil mali feceris, o celi, o terra, obstupescite, & tantam insensibilitatem admiramini! O praeter luminum, o lumen infinite charitatis illumina hos caecos, ut infelicem statum, in quo viuunt cognoscant.

23 cognoscat, & te tanquam clementissimum patrem filio-
tem deprecetur. Videte fratres, vtrum merito trepidare
rit lob considerans hæc, quæ nobis dicere volebat, quæ
nostris oculis nos intuemur in plurimis, quibuscumque con-
uersamur, & non tremimus, nec id sentimus, quia chan-
tem non habemus.

Idcirco illis dicit: Non potest mundus odisse vos. Quia estis
similes illi: Tempus vestrum semper paratum est. Ad ve-
stras voluptates, & honores omni tempore occasione in-
uenietis, & mundum, qui vobis in eis fauet. Postea autem
uenietis, & mundum, qui vobis in eis fauet. Postea autem
uenietis, & mundum, qui vobis in eis fauet.

24 omnem hanc dissolutionem persoluetis. O quam mercede
Ephef. 5. nos admonet S. Paulus dicens: videre itaque fratres que-
modo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapien-
tes redimentes tempus quoniam dies mali sunt. Vnum est
maioribus detrimentis hominis est tempus amittere, & im-
ideò temporis distractores, vocat S. Paulus stultos, & im-
pientes, sapientes verò appellat eos, qui tempore uti scilicet
Videte quomodo cautè ambuletis. Aduertite hoc, quod
permagni interest. Redimentes tempus. Non est vultem
redimi nisi captiuos. Id igitur vult dicere. Videre quid ha-
beris captiuum tempus, & carhenis vinctum, quæ sunt pec-
cata, redimite, & soluite illud, ut in Dei seruitute occupa-
tur, redimite illud à tanta captiuitate, ut est consummatus fuerit
uitute Sathanæ, cum ad Dei seruitutem cõcessum fuerit
& quam ratione reddis, quare illud redimere debeamus
quoniam dies mali sunt. Nonne Deus cuncta creauit optima
ma? vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona.
Quomodo ergo dicit, dies malos esse? ego vobis dico.

Simile.

Moratur homo malus in aliqua domo, & dicit tu filio tuo
Si amplius in mala illam domum ingressus fueris penam
re. Quid dicis? domus illa non est bona? quid mali habet
te. Bona est, verum tamē vocat eam malam, quia habitator tuus
homo malus. O quam hoc sanguineis lachrymis plerumque
oportet. Dies quos Deus fecit optimi sunt, non vobis
quos omnibus creaturis meliores esse oportebat, tam me-
li sumus, ut tempus, ac dies ita infamemus, ut occasione
præbeamus quò S. Paulus eos malos appelleret. Itaque
omnibus his verbis, vobis ostendit S. Paulus sum nunc
sapietia bene uti tempore, & ad hoc necesse esse, ut perueni-
amus illud à captiuitate redimere nostrorū scelerum, ipsi tamen
efficiant.

efficiunt, ut nostra tempora, & dies mali sint. Dices tu: 27
quantus dies in malis non consumam, attamen deest mi-
hi tēpus ad hoc opus saluationis meæ, quod t̃ncipere mihi
cõmendatur: habeo enim familiā, & cū illa mille impedi-
menta, quæ me à Dei seruitute distrahant. Eslo tu sapiens
(ut ait Sanctus Paulus) quasi sapientes redimētes tempus,
& statim habetis tempus ad vtrumque. Si iam redemissi-
rare debes, ut ab his quotidianis negotiis illud redimas, &
ita sapiet̃ illud diuidas, ut ad omnia habeas tempus. Ma-
ximè laudatur in sacris literis iudiciū illud, quod fecit Sa-
lomon. ut legitur in libris Regū, vbi dicitur, quod litigabat
28 dux mulieres super puerū aſsumas vnaquæq; suū esse. Pro-
perantes ad Regē Salomonē, iudiciū expostularunt, &
post multas contradictiones, quia vnaquæq; volebat sibi
puerum portare, protulit sententiam Salomon dicens: Di-
uillarum esset vtriusq; pars pueri, & sic perspectum est vtra
petrabitis coram Deo, & eius Angelis, si hac arte vtriusq;
uidatur: datur sententiam Salomon dicens: Di-
uillarum esset vtriusq; pars pueri, & sic perspectum est vtra
petrabitis coram Deo, & eius Angelis, si hac arte vtriusq;
qua vſus est Salomon, præcipiens puerum diuidi. Quis in-
29 quodq; est nouum, quous instanti venit in mundum, tem-
pus enim præteritum iam non est, nec futurum adhuc est:
vnum itaq; est temporis punctum, ut sæpè vobis dicitur,
quod de tempore non habemus nisi nunc. Hunc puerum
dux mulieres exposcunt, scilicet caro, & anima. Meum
est tempus (ait caro) & in vtilitate mea consumendum est:
idem dicit anima quod tempus est suum, & quod ad res spi-
rituales vis Salomonem imitari? accipe gladium, & hunc
puerum rationis gladio diuide. Diuide frater mi, tempus,
30 & vnicuiq; partem suam dabo, partē vnā quæ in rebus cor-
poralibus consumatur, & in diuitiis, in gubernanda fami-
lia, aliam verò partē da spiritualibus rebus ut in eis illam
consumas. Hoc est tempus redimere, & in conspectu Dei
fessis, gaudiis, & secularibus voluptatibus volunt paratū
habere: quibus dicere possumus quod dixit Dominus illis
vultis: Tempus vestrum semper est paratum. Vos ascendi-
te ad diem s̃c̃i. Iam hunc. Ascendite, & delectamini in tem-
pore.

- 31 pore, quod Deus in manus vestras tradidit, aliquando autem hæc gaudia vobis in amaritudinem conuerterentur. O fratres animæ meæ, vos dicite cum Iesu Christo ego non ascendam ad diem festum istum quia tempus meum nondum impletum est. Nolo gaudia, aut festiuitates in hac mortali vita: cum aduenerit tempus meum, tunc delectabor. Coniicite oculos in breuitatem, & paucitatem volupratum, quibus hi modo funguntur, & in æternarum tormentorum, quæ pro illis accepturi sunt & statim amentis tentatione sequendi eorum vestigia. Loquens Elias de Babylone, dicit: Nec ponet ibi tentoria Arabs. Declinat Diuus Hieronymus. Arabs, idest, occidentalis. Occidentalis, qui cogitationem suam in morte positam habet, non ponit sedem suam, nec requiescit in Babylone, qui est hic mundus, nec in eius voluptatibus commoratur. Considera attentè quomodo omnia finiantur, & omnia illa horribilia videbuntur, & sordida, & noles cor tuum ponere in rebus tam caducis. Quia enim hoc nõ considerant qui nunc voluptatibus fruuntur, aliquando rabiè concientur, & barbas præ dolore dilaniabunt, aduertere quot occasiones prætermiserint, & nihil illis proderit tanta opportunitate uti noluerint. In Genesi legitur tantam maximam in Aegypto fuisse, quæ septem annos durauit, antequàm dicitur ibi, tantam fuisse tritici abundantiam, quæ fuit in præcedentibus septem annis, ut æreus maris adquaretur. Finis verò his septem annis succurrunt alij septem tantæ sterilitatis, ut in primo anno illorum venerit omnis Aegyptus ante Regem Pharaonem clamans, ac dicens: Da nobis alimenta. Quid igitur facerent in subsequens sex annis, cum primo anno hoc facerent? Denique tanta fuit fames, à qua ut se eximerent omnes hereditates, ab bona sua vendiderunt. Dic ego mihi frater mi, quid sentiret illi miser in medio cæcæ impiæ cum præteritæ felicitatis recordarentur, & viderent quàm paruo pretio, & labore possent sibi in posterum alimenta providere, atque etiam sic in omnem vitam thesauros acquirere? quàm meritò angerentur, & seipsum reprehenderent dicentes: Stultos nos, quàm facile nos habuisse admoniti fortasse aliquam defensionem neg-

gentia nostra haberet: sed cum tanto tempore antè de eò commune facti fuimus, quomodo Regis ministros tam diligenter maximam frumenti copiam accumulare viderimus: quod deberet nobis sufficere, ut intelligeremus, quantum illud fieri oporteret: & tamen tam negligentes fuimus quàm ergo excusationem habere poterimus? & quantum modò nobis prodesset, quod tunc desperata vi nesciremus? sic, credo, omni illo tempore affligentur tantam negligentiam animaduertentes. Dic mihi ergo frater, quia est hoc in cõparatione rei, quam nunc agimus? illa fuit fames, quæ septem annos durauit, fames autem inferni erit æterna. Illa habuit remedium, quamvis difficile, hæc autem in perpetuum remedio carebit. Denique illa transiit septem annis caput erexerunt, & de a fuerit ad patendum, nullo vnquam tempore ingressus debet. Si igitur illi tam afflicti erant, quanto magis hi erunt, qui nullam penitus spem habeant salutis? o si licet considerare quomodo vnusquisque illis se lacerabit, & intra se dilaniabitur dicens: miserum me, quàm opportunè tempus, & quor occasiones prætermisi frustra? Tempus fuit in quo cum lachrymis, & peccatorum dolore, ac vera penitentie ergo in posterum oculos non conieci? quomodo præsentibus rebus obsecutus sum? quare frustra prætermisi annos illos tantæ felicitatis, in quibus loquuti sum? Quod si inter infideles vixissem, nec plus esse, quam otiosi, & rem cū dicere me ignorasse, quid nã mihi paratū esset. Cum autem inter Christianos vixerim, & vnus ex illis fu- rim, & hanc horam aduertam crediderim, cumque quotidie Ecclesiæ clamoribus admonitus fuerim, multosque videbam, & properabant admoniti opportune remediū quærere omnibus his operibus, & exemplis surdū effecerim, & ne gratis quidē cælū accipere voluerim, quo supplicio dignus est, qui tale perpetravit? o furia infernales dilaniate, & discruciate viscera mea, satis enim hoc dignus sum. Hæc rabie, & anxietate in sempiterna sæcula torquebuntur.

32 Quid igitur ad hoc dicitis fratres? videntur vobis bonum esse, ut vobis modo prouideatis, siquidem tempus habetis? quid dicitis quid decernitis? o per clementissimam Iesu Christi viscera, vos rogo, ut hoc feruentissime proponatis & in hoc tempore, saluationis vestre negotium valde necessarium verè, & ex animo agere incipiat. Cuius tempus, vita, mors, cœlum, infernus vos inuitent, ut non id faciatis. Et ita vobis gratiam suam Deus largietur, quæ æternam gloriam consequi valeatis, Ad quam nos perducit Iesus Mariæ filius, &c. Amen.

FERIA. III. POST DOMINICAM
IN PASSIONE.

Facta sunt entœnia Hierosolymis, & hiemis erat, & ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis. IOANNES 8.

1. Mac. 1

1. Mac. 4

REFERT Sanctum Euangelium, quod celebrabatur Hierosolymis festum in commemorationem purificationis templi, quam fecit Iudas Machabeus. Rex enim legitur libro 1. Machabeorum, Rex Antiochus ingressus Hierusalem templum Domini turpissimis abominationibus profanatum. Cum autem postea S. Iudas Machabeus ab eo victoriam reportasset eum exercitu suo ingressus est Hierosolymam templumque omnibus illis immunditiis purificauit, illamque melius potuit adorauit. In memoria huius p. operis celebrabatur quotannis eo die celeberrimum festum Hierosolymis. Et de hac dedicatione, & solennitate loquitur hoc Sanctum Euangelium. Super hoc initium dux nobis viliissimæ considerationes oriuntur. Prior est, quod legitur in eodem lib. quod cum introiret Sanctus Iudas exercitu suo viderunt sanctificationem desolatam, & re profanatum, & portas exutas, & in atris virgultus, sicut in saltu vel in motibus, & sciderunt vestimenta super planxerunt planctu magno, & imposuerunt cinerem super caput suum, & clamauerunt in cœlum. Si hæc tantum dolorem acceperunt, & tristitiam suæ tot signa demonstrarunt, quod materiale illud templum sordidum, & imundum a peccatis

4 tinct, & quod in altari Domini, sacrificium idolis immolatum fuerit, & totum templum, & eius sacre res omnes profanate, ac dissipate erant, quid nos facere oportet constructas animas nostras, quæ vera Dei sunt tēpla, tam de-natas, & videntes immunditiæ plenas, & peccatis contami-natas, & videntes voluntatē, quæ propria est ara Dei, in qua quotidie Sathane sacrificia immolantur, & affectus, ac amores creaturis offeruntur, & quod omnes portæ huius templi quæ sunt sensus, humi prostrate sunt, sensualitatis igne exurit, quare videntes hæc euerfionem in nobismet- 5 ipsis non ploramus, in cœlum clamamus, cilioque operi-mur? nec maiorem dolorem ostendimus, quam lapides? o Christo dux superne, diuine Machabæe pro tua diuina clementia, & pietate hæc damna tu rescice, & nostrarum calamitarum cognitionem ac dolorem nobis largire. Quod cum a tua diuina manu tam excellens quid acceperimus, 6 ut animam ad similitudinem tuam creatam, & eam tot tan-tisq; peccatorum sordibus infecerimus, nec tamen hoc xiste? Fili hominis leua planctum super Regem Tyri, & dices ei: Hæc dicit Dominus Deus: Tu signaculum similitudinis, perfectus decore, & peccasti. O quæ lachrymabile 7 est hoc verbum, quod cum ad imaginē meam creatus fue-rit (ait Deus), & tanta pulchritudine plenus, & tamen pecca-uit, & licet aliqui hoc applicent ad Sathanā, illic tamē lo-quitur eū peccatore Rege Tyri: & sic cum ceteris omni-bus peccatoribus. Quis? cum homo sit similis Deo, & ad-ecipit a Deo, potuit tamē cor, ac manus habere ad peccan-dum, & quod postea maneat tam sine sensu, & cognitione huius mali, sine lachrymis, ac dolore, ac si gratissimum 8 aliquod opus diuinæ Maiestati fecisset? Caue ergo o ho-mo in grata, ibidem enim dicit Dominus: produca ignem scire, & ex toto corde tuo tanta incommoda lamentari, siquidem illi Machabæi pro exterioribus rebus tantum animi dolorem demonstrabant.

Altera consideratio, quæ sese nobis offert hæc est. Quæ-ti facere debeamus hæc tēpla materialia, quæ erecta sunt, ut in illis Deus glorificetur. Cum videamus quo spiritu, & lachrymis

Ezech. 48;

8 lachrymis illi boni viri templum purificari, & adornari.
runt. Et postea per tot annos hoc festum celebratum fue-
rit in memoriam honoris, quo illa domus Dei restaurata
fuerat. Ut de hac materia loqueremur multo tempore opus
esset. Miserabile enim est, quod hodie inter Christianos
agitur. Non est necesse, Antiochum venire aut alios idolo-
latras ad Dei templa prophananda. Ipsi enim Christiani
sic contaminant, & inficiunt, ut ne sciam quibus verbis
hoc explicet: si quidem in conspectu Dei aspiciunt, loquuntur,
atque ea desiderant, quorum declaratio satis aeternam corripere
9 sufficeret. Vnum tantum verbum de hac re loqui volo, &
Hier. 11. nem maximam, quam fecit Deus ad Hieroniam dicens.
Tu ergo noli orare pro populo hoc, & ne assumes pro eis
laudem, & orationem, quia non exaudiam in tempore cla-
moris eorum ad me, in tempore afflictionis eorum. O
Domina, & Regina celorum, quid potui esse, quare patet
misericordiarum ita in homines iratus esset, ut noller mis-
ericordia pro eis se exorari? Ipse Deus hoc declarat.
10 quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera
multa ecce malum. Et tantum malum quod infirmis in
cordis Domini ianuam claudere videatur. Duo peculiariter
ter dicit: Dilectus meus, & in domo mea: quare maxima ter-
ritu aggrauat, quod est: fecit scelera multa. Amicus meus,
& in domo mea plurimas & maximas iniurias mihi fecit.
Quid est quod cum ecclesia malefactores protegat, & ubi pri-
mu homicida in ea sese receperit non audeat iudex eos ap-
prehendere, illum autem non valeat, qui ad eam contem-
nit desiderans tradere se Deo, & cum illo res suas communi-
11 care: sed ibi reperiatur Sathanam & eius ministrum, qui con-
netur ei spiritualem mortem ibi inferre: quod venit pro-
phanus, & filius Dei illic perturbet valeat eis, pro Dei
uerentia, sacra Domini ades.

Dicit videri Sanctum Evangelium, quod in illo festo
Ambulabat Iesus in porticu Salomonis. Quamquam tem-
plum Salomonis euersum fuit a Chaldeis, & postea res-
tificatum fuit hoc de quo loquitur Evangelium, illius
men nomen remansit pristinum, & vocatum est templum
& porticus Salomonis. Quod in principio Salomon illud
fecerat. Maximum est esse hominem principem in aliquo
insigni

insigni opere & ciuitatem dare. Propter honorem Salo-
monis, quod ille in principio tam illustre illud opus ere-
xit, semper illud nomen templo remansit. Et ita solet Deus
magnis premiis afficere, & magnopere honorare eos, qui
alicuius boni principes, & auctores sunt, & homines ad alia
sancta opera, ac excitationes inducunt. Cum Hebraei ac-
cesserunt ad mare rubrum fugientes Pharaonem, & Deus
praecepit Moyli ut virga mare percuteret, & mare in vias
diuisum esset: timebant Hebraei nec per aquas audebant in-
gredi. Tunc Aminadab vir principis ex tribu Iuda con-
fortatus est, & per medias aquas introiit: & ita metum ex-
pulerunt reliqui, eumque secuti sunt, & sic omnes in mare
ingressi sunt. Et propter illam spem, quam bonus Aminadab
in Deo habuit, & propter fortem animam, quem exer-
cui vniuerso addidit: pro certo habetur illam tribum a
Deo electam esse, ex qua Reges Israel essent, & sic decla-
rat Trelmanus ad hoc propositum versum illum Psalmi, Psal. 113.
Facta est Iudex sanctificatio eius. Et ita declarauit quidam
autor nostri temporis verba illa Canticorum, Anima mea
14 conturbauit me propter quadrigas Aminadab. Vocat ibi
curus Aminadab fortitudinem & spem animi eius, qua
ausus est in maris aquas se immittere. Hi curus, quae sunt
bona exempla excitant animam, rempublicam, regnum, &
mandum denique, ut unusquisque intra se perturbetur eo
quod idem non faciat. Itaque in hoc sensu: Anima mea con-
turbauit me, significat: Anima mea reprehendit, & confu-
dit me propter optima exempla viri boni, & iusti. Sicut
fuisse confusio, & ignomina non sequi Hebraeos tunc
Aminadab, videntes eum tam tuto transire per medium
mare. Contra vero ignominiosum est valde, esse homi-
nem inuentorem alicuius mali, quod solet Deus acerrime
15 punire propter malum exemplum, quod aliis proximis
praebeatur. In Numeris legitur, quod quidam homo in die
festis signa collegit, & ideo Deus eum lapidibus obrui
Num. 15. precepit. Quare Domine pro tam leui culpa tam graui
pena eum punis? Non praecipit hoc Deus tantum propter
peccatum, quantum quia fuit ille primus, qui Sabbathum
violauit, post preceptum sanctificationis Sabbathi promul-
gatum. In Actibus dicitur de Anania, & Saphira, quod quia
omnia sua offerentes nescio quid sibi seruauerunt eos occidit

- 16 S. Petrus. Quare Domine quia aliquid honorum suorum tibi
seruauerint, cum reliqua sua dederint, eos occidis? Num
Christiani omnia sibi seruauit, & vix propter te eaque tibi
superfuerint, quaeque relinquunt pauperibus erogant, & hoc
suffers, hos vero miseros pro tam leui culpa interficere? Quia
fuerunt primi, qui in Ecclesiam catholicam proprietatem intro-
duxerunt. Primi transgressores legis sacerdotialis, quae praecebat: ne quis Deo tibus, aut sacrificium
offerret nisi cum ipso altaris igne, fuerunt duo filii Aaron,
qui legem hanc fregissent, offerentes coram Deo Domini igne
alienum, & sic eos Deus puniuit efficiens, ut ignis de altari
egrederetur, qui eos combussit, & in cinerem conuer-
sit. *Leuit. 10.* Et ita dicitur in Leuitico quod egressus ignis a Domino
deuorauit eos, & mortui sunt, coram Domino. Ex his terri-
bilibus exemplis apparet, quam exosus sit Deo qui malorum
inuentor est. Ut animaduertaris, quid faciat, qui ludorum
ritia, vestes, dissolutiones & conuiuia, atque alia inueni-
tum genera in rempublicam introducit, ex quibus maxi-
ma peccata, & reipublice deprauationes oriri solent. Et ara-
bitantur, qui ita peccant, ut modo penas statim non
soluunt, nullo supplicio se puniendos esse. Arbitratur am-
bitiosi, & seditiosi, qui ambitione sua omnia euoluunt,
quod quia statim terra non aperitur, & eos absorbet tan-
quam Dathan, & Abyron, nulla poena afficiuntur. Etiam
sibi persuadent turpes, & sensuales, quod quia statim ex
caelo ignis non pluit, qui eos comburat, sicut Sodomitae,
& Gomorrhaei, impunes manebunt. Et existimant, qui
status suos corrumpunt, & confundunt vocationi suae non
respondentes, quia Deus statim diluuium non immit-
tit, quod eos demergat, sicut illos qui corruerunt viam suam
quod Deus eos non videt, & quod nihil amplius maris na-
uant, quia statim Deus non excitat tepestatem, ut in pro-
fundum submergantur, & eos absorbeat cetera, sicut sonant
putant nullum sibi supplicium paratum esse. Et cum mi-
li sacerdotes transgressis diuinis praeceptis ad nixae cele-
brationem accedunt, quia statim ignis de altari non egre-
ditur, qui eos deuoret, tanquam filios Aaron, arbitrantur
Deum suorum scelerum obliuisci. Et fratres ac moniales
proprietae, quae Deo paupertatem vouerunt, nec ta-
men

men tam seruant, & creatori, praetatoque suo mentiuntur, 20
existimant quod quia illic statim Deus non eas interficit,
sicut Ananiam, & Saphiram ad pedes S. Petri cecidit, ni-
hil amplius futurum est. O caecos nos, non sumus etiam
peccatores sicut, & illi? quomodo ergo nos soli impunes
mansuri erimus? An alium illis, alium vero tibi Deum
existimas, ac illi iudicati fuerunt, tuas, erras, miserime, si ta-
lis ideo namque Deus eos hac in vita puniuit, ut certo scias
agant. O quanto affectu dicit Spiritus Sanctus, etenim, *Eccle. 8.*
quia non profert clero contra malos sententiam, absque vi-
lo timore filii hominum perpetrant mala: & ita Sanctus Pau-
lus videtur velle coelum manibus capere, animaduertens
quod homines ex patientia, & longanimitate, qua eos
Deus expectat occasione accipiunt, ut deteriores officia-
longanimitatis contemnunt, ignoras enim, quod benignitas
Dei ad penitentiam te adducit secundum autem auritiae
tuam, & impenitens cor thesaurizas tibi iram in die irae, 22
& reuelationis iusti iudicii Dei, qui reddet unicuique se-
cundum opera eius. Fieri potest, ut cum tu diuitiarum
atrum te locupletare possunt forte non cognoscis eas
& ignoras quod benignitas Dei ideo te expectat, & tole-
rat, ut te ad penitentiam adducat, tu vero hac Dei miseri-
cordia abuteris. Ad hoc propositum dicit etiam David: *Psal. 7.*
singulos dies? nisi conuerſi fueritis gladium suum vibra-
uit, arcum suum tetendit, & parauit illum, & in eo para-
uit vasa mortis, sagittas suas ardentibus effecit. Non erit
uerſi fueritis, iam nihil est amplius, quod expectetur, iam
gladium suum euaginauit, & eum vibrat, quasi, qui iam
promptu habet, atque etiam arcum suum tetendit, & in
nibus obduratus (ut fortiores, & penetrabiliores sint) ada-
perit. His elegantissimis metaphoris vult conminari, &
terrere Spiritus Sanctus peccatores ne se securos esse

- 24 exsistent. quia si hodie cum peccauerunt statim supplicio non affecti sunt. Cras est ibi. aut alia dies cum ea poterit aduenire, quando minus arbitrentur. Quamobrem caueamus omnes diligentissime ne malorum inuestores simus atque etiam, ne quæ mala alij inuenerunt committamus, sed nostra ingenia occupemus querendo inuentiones, & modos, quibus magis Domino Deo nostro placeamus, & proximos nostros ad omnia virtutem inuitemus: quod tam gratum est diuine Maiestati, vt non modo æternis donis illud remune-
25 ret, sed etiam in hac vita velit ne ab hominum memoria labatur.
- Cum igitur Dominus in illa porticu Salomonis ambularet. *Circumdederunt eum Iudei.* Circumdederunt eum vt vndique illum concuterent. De hac obfessione prophetauit Dauid dicens: circundederunt me sicut apes &c. quare non dicis circundederunt me sicut leones, tigres, aut lupi, sed sicut apes: illa namque animalia plerumque cum virilitate sua damnum inferunt, & ipsa salua manent. Apes vero si damnum inferunt, est parum, & ipsa illud inferentes moriuntur. Vt enim naturales dicunt apes habere vitæ in hærentia stimulo, & sic effundentes stimulum vitæ scera etiam effundunt, & ideo moriuntur. Aperte hoc ostenditur proprietas eorum, qui proximos suos iniquitate aut manibus persequuntur, damnum enim quod proximo suis inferre possunt parum est, cum sit corporale, damnum vero, quod sibi faciunt maximum est, siquidem animas suas occidunt. Idcirco Sanctus Paulus dicebat: in nullo terremini ab aduersariis, quæ illis est causa perditionis, vobis autem salutis. Circumdantes bonum Iesum dixerunt, vobis
27 *Quoniam que animam nostram tollit?* Quousque nos ita animas penfos esse patiemini? quæ verba hominum desperantium, qui in malitia ac rabie consumebantur: liberet nos Deus a inuidia cordi infixæ, quæ hominem suspensum, & quasi vitæ tuum trahit, & est grauissimum supplicium, quo Deus in-
los punire solet, suspensio quædam animi, vt incedat in
Dent. 28. Dominus animam consumptam merore, & erit vix
quasi pendens ante te. Perpendite diligenter quod dicit
omnes: quousque animam nostram tollimus? vero dicunt

animas nostras. Habebant omnes vnā animam, vnā in-
tentionem, & desiderium ad malum. O quam adunati in-
cedunt mali ad nequitas suas perpetrandas! quomodo
confortantur, & inter se inuicem fulciuntur. De his, San-
ctus Propheta Oseas dicit: profunde peccauerunt sicut
in diebus Gaba. Tripliciter solent homines peccare, ali-
qui peccant superficialiter (vt ita dicam) sicut iusti qui cum
absoluta deliberatione per virtutem currunt: oblata ta-
men aliqua grauissima occasione aliquando contingit eis
semel peccare, sed statim per poenitentiam ad Deū conuer-
tuntur. De his dicitur iustus cum ceciderit non collide-
tur, quia Dominus supponit manum suam. Non poeni-
suscipiet, & dissoluatur quia protectio Dei eum
nequaquam alios ad peccatum vellet inducere, & hi iam
dicēs: cum enim essemus in carne, passionibus peccatorum,
quæ per legem erant operabantur in membris nostris, vt
fructificarent mortui. Peruersi mores, & deprauati habi-
tus, qui tantopere lege prohibebantur, nos incitabant vt
mortiferos fructus proferremus. Alij vero peccant pro-
funde, & in centrum peccati, qui non solum sibi, sed
etiam alios ad peccatum conuocant. De his dicit Oseas:
quod rursus peccauerunt sicut Gabaonites de quibus legitur
seipso ad illam stupendam nequitiam sollicitabant. Et in-
ter peccata, quod frequentius commouet, vt alij ab alijs
in fratribus Ioseph, qui inuidia pleni inuicem commoue-
bantur dicentes: venite, occidamus eum. Et maledictus
Pharus, vt patet inuidia concitatus dixit suis: ecce popu-
lus filiorum Israel multus, & fortior nobis est, venite sa-
pienter opprimamus eum. Propter quod se regnumque
horum videtur quam suæ: quocirca proximos suos odit, &
Non accrescat proximus, euertamus eum, & bona eius,
ferrent optime, & fidelissimè seruiri, quam Ioseph Regi,
regnoque vniuerso exhibuerat. Non reperietis, quod dicit
ibi

Ose. 9.

Psal. 36.

Roma. 7.

Indic. 19.

Gene. 37.

Exod. 1.

ibi sacra scriptura. Hebræos in rebellionem incidisse, aut aliquod damnum Regi intulisse: nullam aliam rationem reddit nisi, quod multus est, & fortior nobis, idcirco opprimamus cum. Ecce quid faciat invidia. Quare persequamur proximum tuum? quid tibi mali fecerit? Nisi quia est honorificentior, doctior, & præstantior me. Opprimamus eum. Ecce quomodo inuicem inuitantur, & confortantur ad tyrannidem. Proximus meus, qui plus valet in senatu consistorio, in congregatione, paremus ei supplantationem, qua abiectus maneat. Verum tamē videre adinventionem Dei, quod quanto opprimebantur, tanto magis multiplicabantur, & crescebant. Et tanto magis in Aegypto Israel pullulabat. Et sic ubi nos legimus, oderantque filios Israel Aegyptij, in Hebræo legitur: Naufcebant, & abominabantur. Horrebant illos, & videntes eos execrabantur: ratio erat eorum invidia in filios Israel. Atque hinc intelligemus, quid significauerit S. Paulus in illis verbis, facti sumus cotinem peripsema. Vt si vobis apponantur in disco corticem, & putamina pomorum humi prostrata, & pedibus atre, & essent vobis horrore, & naufceant: ita mali iustos horrore, & abominantur. O quam admirabilis exaggeratio est hæc, & Pauli. Hæc ergo invidia est, quæ miseris hos torquet, & adunabat, & alij alios conuocantes conuenerunt, & multisimum hunc agnum circūdederunt, ut tentarent, utrum aliquod verbum ab eo audire possent, quo eum calumniarentur, & illi mortem inferrent, liberet nos Deus ne in inel inuidiæ ad corda nostra aditum patefaciamus. Si enim semel ingrediatur, & in illis radices agat, quod malum non facere non coget? Claudite fratres mei ianuam tam crebris lipesti, & diuinam Maiestatem die, ac noctu feruentissimè supplicate ne vos ab hac perniciosissima glandula, & atrocissima rabie contaminari patiatur. Hinc enim nascitur ira, odia, simultates, ac denique animarum, & reipublicæ euersio proficiscitur. Quantum incommodum, & quanta mala euenerunt miserrimæ illi reipublicæ propter eorum inuidiam!

Si tu es Christus dic nobis palam. Respondit Iesus: & dixit vobis, & non creditis. Opera, quæ ego facio, &c. Scipio ait: hoc vobis manifeste ostendi mirabilibus operibus, quæ ego tam vobis feci in nomine patris mei. Sed vos non creditis.

quia non estis ex oculibus meis: oves mea vocem meam audiunt. 36
Duplicem vocem habet hic diuinus pastor. Alteram exteriorem alteram vero interiorem. De exteriori scriptum est in Apocal. pti. vidi Angelum fortem vestitum nube, descendente de caelo, & clamauit voce magna, quemadmodum cum leo rugit, & cum clamasset septem tonitrua derat voces suas. Hoc nomen Angelus non est nomen nate, sed officij. Et sic intelligendum est illud, qui facit Angelos suos spiritus, id est qui facit spiritus suos. Angelos. Non dicimus quod rex facit equites homines, sed quod facit eos nuncios suos. Ita Deus spiritus facit Angelos, quia demptorem nostrum, magni consilij Angelum. Quod significat, quia est seruus quidam hominum maximi consilij, & prudentiæ. Hunc ergo Angelum, & hominum ministrum vidit S. Ioannes vestitum nube, quæ est eius prætiosa caro, & veluti leonem rugientem. O quantum clamauit bonus Iesus in mundo dicens: Nisi poenitentiam ageritis omnes simul peribitis. Ille autem seueræ reprehensiones, quibus Iudæos reprehendebat, dicens toties: Vae vobis Pharisei, qui diligitis primas cathedras: Vae vobis, qui estis ut momumenta &c. Et vae vobis legis peritis, quid aliud erant, quam terribiles rugitus metuendi leonis? quoties rugiuit, & quoties nunc rugit cōminans, vocans, ac deterrens peccatores comminationibus mortis, ac inferni, nec tamen eum volunt audire, & cum clamasset, septem tonitrua derat voces suas. Postquam clamauit, & voces suas extulit, ascendit in celum, & cum misisset septem dona Spiritus sancti in Apostolos suos: hæc septem tonitrua dederunt voces suas accipiente Spiritu Sancto in instrumenta sanctos illos viros. His alij successerunt, & semper diuinus hic pastor curam habuit vociferandi exterius per ministros suos ad suas oves, quæ in sua sancta Ecclesia depascuntur. Alteram vocem habet interiorem, & frequentissimam, quæ est sancta eius inspiratio qua loquitur interiori ad corda sanctorum suorum. Has igitur voces dicit hic Dominus ab eis suis audiri, & eos his clamoribus obedire, quibus ducti eam sequuntur. Quamobrem homo in templum, oculos conijce, & vide quomodo huius diuini pastoris vocibus obtemperes:

Apoc. 10.

Psal. 103.

Esai. 9.

37

Luc. 13.

Luc. 11.

38

39

40 obtemperes: vide quomodo enim sequaris: vale quous
quasi ouis perdita ab itinere diuinorum præceptorū
Simile. recesseris. Quando ouis est pigra, & semper post alias
quia ita gulosa est, vt pascum in segetes ingreditur, & in
pratis maneat, & pastor semel ei sibilat, iterum eam de
ret fundæ strepitu, iterum lapidem in eam iniecit, iterū
dum conijcit, iterum mittit socium, iterum denique ipse
met humeris suis illam ad gregē portat: toties poterit re
manere, vt pastor iam molestatus eam derelinquat dicē
mane ibi, nescio quid tibi faciam, et si comedant te lupi.
Væ illi cui hoc contigerit. Quia te iterum atque iterum
41 Deus reducit: tu vero pertinax es. Derelinques ergo te
Deus, vt maneat cum poena tua, pro culpa tua. Oves qui
diuinus hic pastor magni æstimat, sunt, quæ ei obtempe
rant, & illum sequuntur. Quod si aliquando à recto limine
exerunt, & in uentum ingreditur minimo quoque mi
le, quo eas Deus vocat, statim reuertuntur ad illum per
pœnitentiam, & perseueranter illum sequuntur. Et ego vi
tam æternam do eis, & non rapiet eas quisquam de manu
mea. O felices iusti, qui talem sedem habent, & qui
minum habent, qui eos præ manibus suis fecit. Quoniam
exaggerabat beneficium hoc, & comoda, quæ ex eo se
42 quuntur David dicens: Qui habitat in adiutorio altissimi
Psalm. 90. in protectione Dei cœli commorabitur. Dicit Dominus
susceptor meus es tu, & refugium meum Deus meus spe
rabo in eum. Qui sedē suam in Deo habet, & in eius pro
tectione confidit, ab eo protegetur, maxime enim hoc
cet magnitudinem diuinæ probitatis eos, qui ad se confu
giunt, & sub sua protectione commorantur, protegere. Si
hoc faciunt principes huius sæculi, qui nullam aliam ra
tionem reddunt ad fauendum eis, qui ad se confugiunt,
quam hanc, dicentes: constituit se sub protectione mea
confidit in me protecturus sum eum. Cum hoc homines
faciant, quanto magis pertinet ad infinitam Dei clemen
43 tiam hoc facere: quapropter, qui ad illum confugerit, di
cet Domino: Susceptor meus es tu, & refugium meum.
huius rei rationem reddens dicit: Deus meus sperabo in
eum. Ad quem alium confugiet creatura præter Deum
creatorem suum? Quod dulcissima verba, & quomodo oportet
ret ea in omnium cordibus imprimi! Deus meus sperabo in eum.

in eum: quia est Deus meus sperabo in eum. Vide quam
bene hoc confirmet suauissimus pastor cum dicat: & nemo
44 rapiet eas de manu mea. Ego & pater vnum sumus. Et quæ
admodum nemo eas potest à manu patris auferre, sic etiā
de manu mea nemo illas poterit rapere. Siquidem vnus
Deus cum patre sum. In potentissima manu mea oues
meas ferò semper coram oculis meis, vt eas semper aspi
ciam. O benedictus talis pastor, super exaltatus talis homi
num amator, quis huius diuini Domini amore nō capitur?
Dicit S. Propheta Amos admirabilem visionem sibi fuisse
demonstratam. Ecce Dominus stans super murum litum,
& in manu eius trulla cementarij. Et in hoc loco transcri
45 pserunt septuaginta interpretes sic: Ecce Dominus stans
super murum adamantinum, & in manu eius adamant. Vbi
dicit S. Hieronymus: Per adamantem in manu Domini,
virum iustum intellige. Et quæ admodum lapidarius finit
concurti adamantem, quia scit nullam dampnum illi infe
rendum esse, imò magis æstimandum intelligit. Sic habet
Deus murum adamantinum, quod est fortissimum refu
gium ad suos protegendos: & habet vnumquemque iustoru
46 manu iterum atque iterum eum aspiciat magni illum æsti
mans. Quod si aliquando iustum concuti patitur, est quia
optime cognoscit, scit ei non debere nocere, imò maiori
coronæ futuros esse. Vide ergo o anima quā te Deus fa
ciat vide ne contemnas eum, qui te tūc æstimat. Ne amit
tas hanc felicem sedem sed cura, vt in eius gratia semper
nos perducatur Iesus &c. Amen.

Amos. 7.

45

Hierony.

46

FERIA V. POST DOMINICAM
IN PASSIONE.

Regabat Iesum quidam Phariseus, vt manducaret cum illo.
LVC. 7.

SENTENTIA est Aristotelis non omnes auditores
idoneos esse ad omnes doctrinas percipiendas. Sed se
cundum doctrinæ qualitatē, ita & auditorem requiri. Vnde
ipse colligit iuuenes non esse idoneos ad illā partē Philo
sophiæ

- 2 sophiz audiendam, quæ dicitur Edicæ. Agit enim de virtutibus, & ita requirit animum pacatū, & dispositum. Cuius de penitentiæ huius sanctæ peccatricis diuino auxilio agendum nobis, & de illius admirabili conuersione dicendum sit, opus erat auditoribus, qui penitentiam summo opere diligenter, quique ad flendum promptiores essent, quā diligenter audirent. Hoc animo erat S. Gregorius, cum de hac materia ageret, siquidem in Homilia super hoc Euangelium, quæ hodie recitata est, cepit dicentis cogitanti mihi de Mariæ Magdalene penitentiā flere magis libet, quā aliquid dicere. Cuius enim vel laxum pectus ille huius peccatricis lacrymæ ad exemplum penitendi non emoliant, & nam diuina Maiestas viscera, & corda nostra emolliat, & cum simili dispositione hæc dicamus & audiamus. Hoc primum debemus notare, quod vna ex precipuis humane vite miseris est, quod possit homo per se cadere, & non potest per se surgere. Sic dicebat S. Hieronimus loquens cum Deo, his verbis: Scio Domine quia non est homini ris eius: nec viri est, ut ambulet, & dirigat gressus suos. Sane aliquæ sergē ita factæ, ut absque clauis possint claudere, & aperire, & absque clauis referari. Tale est cor hominis, quod non potest claudere per libertatem liberi arbitrij, non tamen potest recludi ad gratiam iustificationis, nisi per clauem omnipotentis dei diuinæ. Hoc significauit Spiritus Sanctus per illam, & dicens: Ponam desertum in stagna aquarum, & tectum in uiam in riuos aquarum. Dabo in solitudinem Cedron, & spinam, & Myrthum, & lignum Oliuæ, ut videant, & laudent, & recogitent, & intelligant pariter, quia manus Domini fecit hoc, & Sanctus Israel creauit illud. [Vulga me la bonissima Trinitas.] Quæ repetitio verborum, & omnia rem, & idem significat. Si nunc quidam homo cum alio loqueretur, & ei diceret: Hoc tibi dico, ut videas, scias, recogites, & intelligas optimè rem hanc: videretur superfluum, & pertinens esse hic loquendi modus. Siquidem vnum ex illis verbis sufficiebat sicut & cuncta. Quis autem dubitauit, me dictum esse, quod ab Spiritu Sancto dictum est? Ita oportuit fieri, ut aperte videremus, quod opus mirabile, ut est, quod cum esset peccator desertum aridum, absque vlla via, aut vestigio virtutis: postea florebat, & quasi hortus amoenissimus repletus fontibus, ac arboribus percherinis, & suauissimis fructibus onustus efficiatur: non 6

humanæ potentie, sed potentissimæ Dei manus, & que in finitæ eius clementie est opus. Idcirco tot illa verba cumulat, ut videant, sciant, &c. Itaque in hac verborum repetitione cōsuluit Deus gloriæ suæ, & nostræ humilitatis, ut cum nos ita conuersos viderimus, nihil de hac conuersione nobis arrogemus, sed omni ad eius supernam gloriam, & ineffabilem misericordiam referre curemus: immensas ei gratias pro illa agentes. Verum est, quod quamquam Dominus est precipuus autor huius operis diuini, ministros tamen, & illius instrumenta assumit alios homines. Quapropter omnes qui de peccatorum remedio agunt, ut sunt prelati, predicatores, confessores, & patres familiæ, & omnes illi, qui ad correctionem fraternam tenentur, intelligentes se Dei esse instrumenta, & in tam excellenti opere oportet, se examinent, & omni peccato imundi, & absteris esse curent quasi instrumenta, quæ tam supremi ei ministerio, & rem hanc maximi aestiment, & in ea diligentissimos se præbeant. Glossa super Acta Apostolorum notat quod Sanctus Paulus (ut omnes scimus) antea vocabatur Saulus, & quia Sergium Paulum conuertit, nomen suum reliquit, & vocatus est Paulus, quia fuit illud primum spoliū, quod sanctæ Ecclesiæ attulit: glorians se tam excellentis operis, ut fuit instrumentum esse conuersionis infidelis ad omnipotentis Dei seruitutem. Sicut antiqui Romani nomina sua deponerant, & illa à suis præclaris factis assumebant. Illi insignes Scipiones, illi Marcelli, Fabij, ac Cornelij quomodo reliquerunt nomina sua tam nobilia in mundo, & aliter vocatur Africanus, aliter Atticus, alter verò Numantinus appellatur: quia magis honorabantur nominibus, quæ declarabant præclaras res, quas gesserant. Ita B. Paulus nomen suum deponit, & nōcerat infidelem illum ac Catholicam fidem conuertens. Et hoc idem notat etiam S. Hieronymus. Hæc omnia vocellens opus faciendum sit.

Cum igitur hoc opus conuersionis peccatoris sit tam admirabile, in quo filius iræ, & maledictionis, efficitur filius

- 10 filius Dei, dignissimum est (licet sit difficillimum) quod
sciatur quomodo id fiat. Atque ad hoc summus Magister
mundi aditum quandam nobis patefecit, per quem, qui
per rimam arcum hoc perspiceremus. Cum enim dicitur
11. Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit
eum, addidit statim quomodo homines ad patrem ad-
ducantur, dicens: Est scriptum in Prophetis: Erunt omnes
12. docibiles Dei, omnis, qui audiuit à Patre, & didicit, venit
ad me. Ad intelligenda hæc difficillima verba Dñi adven-
tandum est, quod homo per peccatum in obscurissimam
caligenē interiorem incidit. Sicut Sanson, ubi primū in
13. micorū suorū manus incidit, quod prius perdidit, fuit lux
oculorū. Hac caligine ita obsecutus manet homo, & ex
tam demens, ut quāvis cum eo loquaris de gloria, aut de
inferno, de morte, aut de Sancti Evangelij mysteriis, aut
de cruce, ac passione Domini, nō plus iis omnibus com-
mouetur, ac si obscurissimas res audiret, & que ad se ni-
hil attinent. Videte quomodo peccatū adulterij obsecra-
uerit David, siquidem quasi totum annum in eo commo-
ratus fuit. Quando enim Nathan ad eum iuit, iam infans
adulterij ortus erat, & ita insensatus erat, ut inani fuerit
14. & mortis dignum esse dixerit, qui ouem à Dño suo arri-
puit, nec tamen cognoscebat, quia ipse dignus esset pecca-
tū. Quid plus dici potest, ut videatis quid efficiat pecca-
tum cum virū antea tā sanctū in tā mortali obliuione, tā
ac Dei sepeliuerit. Quid terribilius quā qd tā sanctus, tā
que sapiens rex, quiq; tot beneficia à Deo acceperat, tanto
tempore à pristinis moribus ac statu alienus esse potuisset.
Ad abstrahendā animā à tā misero statu, hoc primū dicitur
facit pro sua misericordia, ac propter merita Iesu Christi
15. filij sui, quod has tenebras ei aufert, & doctrinæ suæ
in eo imprimi, ut sit illustrata videat, quod antea perpe-
ratē, clementiā, ac iustitiā cognoscit, & quantū huic
max bonitati debeat, intelligit, & qd est grauissimū
toties Deū offendisse pro tam caducis rebus, & cognoscit
quod peccata, quæ prius sibi leuia videbātur, sunt grauissi-
ma, eo qd sunt contra infinitū Deū, & quod infinito boni
homine priuent, quod est Deus, & quia animam ad peccatum

sempternæ durationis deuinciunt. Ita cognoscit homo 14
mala sua, & nō sariatur caritatis suæ admirari, eo quod tot
malis circumdatus tā quietus dormisset. Sicut qui ingressus est in speluncā, & quia nox erat nō vidit quod plena erat
serpentibus, & ex itinere defatigatus recubuit inter eos, &
dormiuit: si eo dormiente, homo quidā veniret cū face
accensa, & eū excitaret, atque excitatus hic serpentibus se
circumseptum animaduertret, quā celeritate illinc fu-
geret, & remedium quæreret, quo se tanto periculo libe-
raret. Hoc igitur significat: Erunt omnes docibiles Dei.
Omnis ergo, qui audit à Patre, & didicit, venit ad me, qui
iustificandi sunt prius doceri oportet, & qui diuinam hanc
lucem à Patre accipiunt, ita illuminari veniunt ad Iesum
Christum quærentes in illo remediū ad exedum ex pec-
cato, & gratiam iustificationis accipiendam.
Hæc omnia in hac muliere manifestè apparent, de qua
dicit sanctum euangelium, quod erat in ciuitate peccatrix.
Maximas occasiones forsan illa mulier præbuerat, siqui-
dem publicum peccatricis nomen in tota ciuitate obti-
nuerat. Nomina enim singulalia non faciliè impetrantur.
Plurimas sequias committit Nero, & inde ab omnibus vo-
catus est crudelis, ita ut cum quis crudelis & immanis vo-
candus sit dicatur Nero. Maximis liberalitatibus floruit
Alexander, siquidem singulare liberalitatis nomē adeptus
est. Cum homines eō perueniunt, ut singulalia nomina
consequantur plurima iam fecerunt, forsan nimis profa-
ratauit. Deus vos liberet ne ita viuatis, ut ab omnibus no-
bis nō loquatur. Nam cum omnes de vno dicunt, aut om-
nes sunt mali, aut ille maximas occasiones ad illud præ-
buit, quod crebrius solet accidere, Vnus ex fontibus, ex
quo tot mala dimanant, fuit pulchritudo, propter quā for-
talē à multis sollicitata fuit. Idcirco dico ego manus peri-
culū esse in corporali pulchritudine, quā in igne. Ignis
enim ex propinquo, & comburit, pulchritudo verò ex pro-
pinquo, & ex longinquo loco coneremat. De Pathera, Hi-
spanicè [Onça] scribitur, quod est animal pulcherrimū, &
alpeſtu lucundissimū, quo multa animalia ad se alli-
ci, quæ allicita mordet, & occidit. Multo crudelior est
corporalis

146 SERIA V. POST DOM.
nit Deus repensum vētis, hoc est, eos refrāuat, & cōbilitat
ne eorum flatus, tam furiosi sint, vt vniuersum mundum
euerant. Peiores quidem, & magis furiosi sunt impet
& morositates iuuenum & idcirco magis indigent repen
so. Peritus nauta tempore procellæ vela colligit, & con
primit. Tempus maioris procellæ est iuuentus, auferat
ei vela, quæ est libertas, ne nauis pereat, & statim secum
erit. Hoc fratres mei, quibus reipublicæ aut familiaris cura
incumbit immensi Dei nomine vobis cōmendo & ierum
atq; iterū exhortor. Si enim libertatem iuuentuti cōcedatis
nullum ex ea bonum speretis. Paulatim fortasse & di
uisim hanc mulierem Sathanas emit, quousque cam ita
prophanauit, & contaminauit, vt peccatrix in ore omnium
diceretur. Ille autem, qui dixit, Ego sum lux mundi, pro
sua immensa misericordia illam illuminauit, vt videret
quomodo in spelunca inter tot serpētes iaceret, & tot dra
conibus, & basilicis circumseptæ teneretur. Quæ vt se in
tanto periculo constitutam animaduertit tam celeriter se
stinat, & periculum illud fugiens in tanta necessitate re
medium querit. Nec verò expēctauit quousque Dominus
finem faceret prandendi: sed feruentissimo dolore ad
deum ingressa est in domum, vbi Dominus recumbens
sedens secus pedes eius tantam lachrymarum copiam ef
fudit, vt se totam in riuos conuētere videretur. Aque
ego credo non solum tunc plorauit, quanquam inde iusti
ficata exiuit, sed toto vitæ suæ tempore, eius oculi, quasi
fontes vberissimi lachrymarum emanarunt. Ita proponens
6. David de seipso dicens: Lauabo per singulas noctes lectum
meum, lachrymis meis lattram meum rigabo, & Hiero
Hieronymus transtulit ex Hebræo: Nare faciam lectum
29. meum, faciam lectum meum singulis noctibus lachryma
rum pelago innatare, & vbi nos legimus: Turbatur e
furore oculus meus transtulit idem sanctus: caligauit pro
amaritudine oculus, quod assiduis lachrymis obsecrauit
est. O peccator quare hæc audiens non confundaris? cum
cum sceleribus oneratus sis, & tam crudelibus serpentibus
obfessus tenearis rides, & delectaris? Tu nō es Christus
quare in lachrymarum pelago non in aras, cum te in
tanto periculo animaduertas? Profecto caligo, qui te
Sathanas obsecrauit, efficit, vt talis con moreris.

Simile.

John. S.

Рис. 6.

D. Hiero.

39

omnium confusionem volo dicere, quem dolorem habere solet vir sanctus de alienis peccatis: ut ex hoc cognoscatur quid faceret si propria essent. In libris Esdræ, legitur, 1. Esdr. 2. quod audiens sanctus propheta quia populus sibi traditus peccauerat, & Deum offenderat, sic afflictus, & verecundatus est, ut præ dolore vestimenta sua sciderit, & barbam ac capillos dilaniarit, & tota die vsque ad vesperam fletu fletione sua, & humi prostratus manus suas ad Deum expandit dicens: Deus meus confundor, & erubescio levare faciem meam ad te: quoniam iniquitates nostræ supergressæ sunt caput nostrum. Qua luce, & quibus oculis peccati faciem intuebatur, qui propter aliorum scelera tanta animi afflictione torquebatur? Nos autem miserrimi peccatores quantam impudicitia, & quam hilari vultu in conspectu Dei ingredimur, cum tot tamque horribilia flagitia perpetraverimus! Eia homines insensati, & tot tantisque sceleribus delibuti celeriter festinet, ut ad Pharisi accedat, & que tot amoribus comitata solebat, e, quam sola, & dominus est in convivio. O mulier, vadis insens, quia Dominus est in convivio. Si ergo in luctu musica importuna: etiam habet quid nobis respondeat, quia trahebatur ab illo, à cuius ore, lingua, gratia, & doctrina populi dependebant, qui studebant in doctrina eius, & in verbis gratiæ eius, que probat illo verbo penetranti vsque ad animam, efficaci, ac dicant nomen tuum horum fratrum meorum corda percuterem, eosque ad tuos divinos pedes subsicites, & delectatix.

Constituta in eo tam felici loco non loquebatur, neque enim præ anxietate, & dolore loqui poterat. Cor volebat omnia operari, nec linguam loqui parebatur. Illic lachrymis & visceribus loqueretur in corde suo. O Magister mi, calorum meorum refrigeratio, furiosæ tempestatis præceps benignus, mortis mea vita, salutis mea Medica.

34 O Index misericordie ad pedes tuos me subiectam habene me deferat, quia sum creatura tua licet ingrata, deinde cum tenes cor meum, & subiectam voluntatem meam, tracta me quomodo volueris. Attende ad suspiria mea, quod ex intrinseco contristari animi mei prodeunt. Extingue his lachrymis ignem illum gehennalem, quo me consumiturus eras nisi ad te allicerer. Rege cor meum habenti amoris tui, & spem meam his clementissimis oculis confortata, quibus me aspexisti cum me ad tui amorem attraxisti. Sic loqui poterat in corde suo ad Dominum illa sancta peccatrix. Cum alij manducabant, tunc illa lachrymabatur, quod in conuiuio fieri non solet, nisi in conuiuio Iesu Christi, ubi hec erat precipua conuiuia & que dulciori cibo Dominum inuitabat. Hic enim est cibus, quo ipse liberatur velfitur, & sic eum exposcit per Hieremiam, loquens cum perditissima anima, & dicens: Frons mulieris meretricis facta est tibi: noluit erubescere. Ergo saltem a modo vocata me. Pater meus, dux virginitatis mee tu es. Obuiati bi veniam, ac te ad misericordiam inuitauit (ait Deus) anima peccatrix, & ita corrupta es, ut tui te non puduerit, nec erubescere volueris. Nunc ergo saltem voca me, & suauibus verbis sic alloquere. Tu es pater meus, tu es dux & protector meas, cui ego meum primum amorem debebam, & benedictus talis Deus, qui talia verba suo diutino corde profudit, quibus quasi acutissimis sagittis omnium corda percuti deberet. Atque ut eorum vim intelligatis note, quod sunt aliqui homines tam deuicti aliquarum mulierum amore, ut quantus in conspectu suo ipse mille iurijs eos afficiant, & molestius exasperent, si tamen viderent verbum amoris, & benevolentie eis dicant, cetera leniores illos efficiant. Sic Deus est amantissimus animarum, adeo ut pro illis mortuus fuerit, & ipse docet modum, quem seruare oportet animam, ad eum sibi reconciliandum, cum illum offenderit. loquere (inquit) ad me verbum suauitatis, illud me cetera miriorem, & molliorem reddes. Hec omnia faciebat Magdalena, stans retro secus pedes domini Humi prostrata, sparsis crinibus, lachrymis conspersa ad pedes Domini. Cum dux vincit, & redigit alium in signum victoris vexillum victi humi prosternit. Dimicauit Iesus Christus filius Dei cum anima Magdalene, & eam superauit.

Simile.

uit, & redigit: & cum corpus illud Magdalene tam pulchrum, atque exornatum esset vexillum, quod plurimi homines turpissimi sequerentur, siquidem iam victus, & redactus est dux, quod est cor, in signum victorie prosternit hodie humi hoc vanitatis vexillum.

Cum sancta Magdalena hoc tam gratum sacrificium cordis, corporis, crinibus, vnguentique sui offerret, efficacius mordebat Phariseus famam Iesu Christi Redemptoris nostri, quam optimus dominus eius panes & escas. Et intra se dicebat: Hic si esset Propheta, hanc mulierem cognosceret quod esset peccatrix, nec eam ad se accedere pateretur. Non erat mala fors preteriti temporis cum ad mulierem peccatricem cognoscendam necesse erat prophetam esse, & infelix est aut que sit bona, non est necesse nisi ut homo non sit cecus. Multa hic dici possent, sed ulterius progrediamur ad aliam maximam misericordiam notandam, quae est in miseris filiis Aed, & postea eum prodigia facere videant, nunquam tamen Phariseus mulierem hanc, cum tot signis verae poenitentiae, & doloris, & tamen dicit: quia peccatrix est. Consentaneum esset ut eius nomen mutaret, cum illam tam mutaficere, in Genesi dicitur, quod dixit Deus: fiat firmamentum in medio aquarum, &c. & postea dicitur ibi, quod vocauit Deus firmamentum celum, eius nomen mutauit, nam consentaneum est, ut res iam meliores effectae alio nomine nuncupentur. Sic Abraham nomen permutatum est in Abraham, & Iacob in Israel: & Simoni Bar Ionae. Tu nomen ad Deum conuersum videmus, ne eum iam ambar. Cui cordium scrutator respondit, probans illum imexcellentis, & gratiorem seruitutem sibi exhibuerit, quam Phariseus.

Et conuersus ad mulierem, &c. Aduertite, quae fratres mei, & in clementissimi Domini misericordiam oculos conuicite. Mulier erubescens diuinum eius vultu intueri, accersit

Gen. 1.

Gen. 17.

Gen. 35.

Matt. 16.

41

- 42 accessit retrò. Dominus autem, qui humilibus corde m^o & contrarius querenti terga, vultum ostendit, & ei obediens Moysi roganti Deum, ut faciem suam sibi ostenderet, respondit dicens: Nò poteris videre faciem meam, tolli manum meam, & videbis posteriora mea. O ineffabilem Deum clementiam! quòd tanto sancto, ut Moysi faciem suam Deo negati: & hodie tam hilarem, & benignam huic sancte mulieri converteretur, quæ satis contenta erat sanctissima eius imagine aspiceret! & ita benignè eam aspiciens loquitur cum Pharisæo dicens: *Vides hanc mulierem? intraui in domum tuam, & pedibus meis non dedisti, &c.* Videte quomodo omnia, quæ facerat tam diuini numeret; ut cognoscatis quantam eoram habeat Deus de quacunque circumstantia vestri boni operis: siquidem seruitium huius mulieris sic diuidit, & separatim numerat sicut liberalissimus, & gratissimus quisque singulis particulis peculiare præmium statuerat. Ita etiam promisit se in finali iudicio facturum, cum rationem operum nostrorum poposcerit: & mercedem unicuique secundum opera sua reddiderit: quia cum posset omnia istiusmodi opera vno verbo comprehendere dicens: præceptis meis obtemperastis, dicit se diuisurum esse illa, singula opera singulim referens his verbis: Venite benedicti Patri mei, qui enim, &c. sitiui, hospes eram, &c. vnūquodque opus singulim numeraturus est, quia singulis singula præparata. Vides hanc mulierem (dicit Pharisæus) intraui in domum tuam, & nò fecisti mecum, quod illa fecit, nec me amplexus es, nec pedes meos lauisti. Has querelas respondit de Pharisæo ad illius confusionem, & pudorem. O quomodo ad illius sanctæ peccatricis laudem, & honorem. O quomodo ecclesiasticis, qui non faciunt, quod muliercula quorundam facit, ad accipiendam sacrosanctam Eucharistiam: quot lacrymas effundit, quoties in cogitatione sua Domini pedes osculatur, quam suaves & dulces affectus in corde suo habet. Quot sicci autem sunt aliqui eius ministri: quam indeuotè angelorum cælorum tractant, habentes eum quotidie in manibus suis, & in pectoribus accipientes.

Propter quod dico tibi, remittuntur ei peccata multa, quoniam diligit.

dilexit multum. Vna declaratio horum verborum est, quod 46 propter charitatem eius remissa sunt ei peccata, quantum ad penam: quia quantum ad culpam gratis ei remisit Dominus, propter suam infinitam misericordiam. Itaque quantum Deus peccata mea mihi remittat, nisi penitentia mea tam efficax fuerit, & præparatio tam singularis, ut prociendum pro penitentia, iturus sum ad purgatorium, ad satisfaciendum dicit Dominus Magdalenæ, quod iam per dulce purgatorium amoris præterit: & sic si illa die moreretur iret lexit multum. Et licet hæc sancta mulier à Domino audierat, quod peccata sua remissa erant ei, postea in asperissimas solitudines perrexit, ubi maximam triginta annos egit penitentiam. Tu verò peccator, qui nescis vtrum peccata tua remissa fuerint, non potes diem ieiunij tolerare, nec tibi dicere esse debilem, & non posse id perpetui quis esset daleat. In ciuitate effecta est peccatrix, & extra ciuitatem fuit ad agendam penitentiam: ut esset sancta, ad solitudinem se contulit. 48 Discite ergo fratres mei ab hac sancta: Fugite confusionem, & perturbationem seculi, quæ te annuatim. Sic nos monet Deus per Hierem. dicentem: Si quid est, & murus Babylonis corruet, egredimini de medio eius portus mei, ut saluet vnusquisque animam suam, ab ira furoris Domini: & ne forte mollescat cor vestrum, & timeatis mundum, qui audierit in terra. O quot malis se liberat, qui pe sunt, ut corruant: liberauit se ab æterna condemnatione, & à furore Dei, & non audiet terribilem illam sententiam, quæ in terra audienda est. Ire maledicti in ignem uia liberabitur: seculares enim timidi sunt, & habent mollem eis Sathanas voluerit imprimere: hanc ergo molliem ad imp. imp. quod voluerit. Fugite igitur hanc Babylonem,

10 Ionem, ne mollescat cor vestrum, ut cum fugeritis desiliat & dulcem conuersationem per penitentiam, & vitæ ac monia cor vires accipiat, ad resistendum malis, & perseverandum in bonis & in gratia, quousque eamus ad perfruendum gloria sempiterna. Ad quam nos perducatur Iesus Meus filius. Amen.

FERIA VI. POST DOMINICAM
IN PASSIONE.

Collegerunt Pontifices & Pharisei concilium adversus Iesum
C. IOAN. II.

ARRAT S. Evangelium quoddam conue-
runt seniores, pontifices, & Pharisei Hiero-
solymanæ, ut de reipublicæ reformatione
agerent, & nihil in ea inuenerunt, quod ex-
pellendum sibi videretur, præter Iesum Chri-
stum filium Dei: & de eo deponentes dice-
bant, quod multa signa faciebat. Ut cognoscatur quomo-
do hi miseri in tantam insaniam & præcipitium detinuerint,
Rom. 1. volo prius vobis declarare quod S. Paulus de quibusdā ho-
minibus dicit, quos Dominus à se reiecit, quod primū de illis di-
cit est, quod dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. Primū ma-
2. lū illorū fuit, quod se sapientes iudicabant, & sapientiæ suæ ma-
nē nitebantur, & propter hanc superbiam obsecrati sunt
& mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei, in similitudi-
nem imaginis corruptibilis hominis. Gloriam, quam Deo
oportebat reddere mutarunt, & creaturis dederunt. Propter
quod, tradidit illos Deus in desideria cordis eorum in in-
munditiam, &c. In supplicium huius peccati, tradidit illos
Deus suis turpibus desideriis: quia commutauerunt vene-
rem Dei in mendacium. Commutare, est aliud pro alio dare.
3. Cognouerunt illi infideles plurimas perfectiones Dei, &
esset omnipotens, iustus, & summè sapiens. Omnes hanc ve-
ritates commutarunt, pro mendaciis idolorū: quæ sunt
ex maximis iniuriis, quas Deo intulerunt. Cum enim
quid pro aliquo commutatis, perspicuum est, quod hoc pro
dacia, quàm Dei veritates: & seruierunt creaturæ potius
quàm

quàm creatori, qui est benedictus in secula amen, & quia 4
tantam iniuriam, tam benedictio Deo intulerunt, propter
ea tradidit illos Deus in passiones ignominie: permittit il-
los cadere in alias nequandas passiones, summæ ignomi-
nie, contra eiusdem naturæ cursum. Pensate quomodo Apo-
stolus hic magis, ac magis aggrauat penas, quas illis Deus
imponebat: eo quod illi magis ac magis culpas adauge-
bāt. Sed dices: turquomodo de ratione, & natura penæ est,
quod sit inuoluntaria, sicut de ratione culpe est, quod sit
voluntaria: quomodo ergo culpa, quæ sequitur ex priori
peccato potest esse pena? Dico quod licet actus eiusdem cul-
pe sit inuoluntarius, attamen plurima habet connexa, quæ
sunt inuoluntaria, sicut conscientie morsus, maiores obli-
gationes ad grauiiores penas, maiores denique eiusdem na-
ture deprauationes, & has res nulla anima vult. Sed non
propter hoc vnum peccatum alterius dicitur esse pena.
Verum ut ait D. Thom. peccatum est pena peccati, non
secundum suam formam, & rationem. Nam sic considera-
tum ex electione proficitur liberè, & voluntariè, sed se-
cundum suam causam, ex qua oritur, scilicet secundū sub-
tractionem diuini auxiliij, quo seruatur homo ne corrumpat
in peccatum. Itaque quia Deus ob peccata commissa pec-
catorum suo auxilio priuat, quæ quidem pena est peccati:
6. peccata, quæ hinc sequuntur, supplicia sunt præcedentis
peccati.

Dicit vltimus S. Paulus, & sicut non probauerunt Deum
habere in notitia: tradidit illos Deus in reprobum sensum.
Eccē aliam grauiorem penam, quod quia sufficientē co-
gnitionem Dei habuerunt, ad seruendum illi, & non pro-
bauerunt in vita sua se cognitionem Dei habere: permittit
diuina maiestas, ut male sentirent, & non solum illam no-
titiā, quam de Deo habebant, amitterent, verum etiā re-
est pena, pro culpis. Sic enim in tantam deprauationē, de-
ueniunt, ut eorum iudicium, & intellectus eis dicitur, con-
sentaneum esse, ut peccatis, quæ commiserunt magnopere
delectentur, & hoc est quod dixit Sapiens: qui letatur cum
malefecerint, & exultant in rebus pessimis: & hinc proue-
nit, quod statim inferius subdit S. Paulus, ut cum reprobo
sensu faciant ea quæ non conueniunt: repletos omni ini-
quitate.

D. Tho. 1.
2. q. 87. ar.
11. c. 2.

Prov. 3.

36 bat, & iam diffidebat. Tunc reuclauit se Iulius Cæsar, et
enim cooperto vultu) & dixit ei: Ne timeas: fortuna enim
Cæsar te comitatur. Si ergo hominis fragilis fortuna sub-
fecit animum addere, nauæ contra tempestatem ma-
quantò minus timere debet, qui Deum in anima sua per-
secutionem: cum tali propugnaculo muniamur? quàm se-
cure dicebat David: Si ambulauero in medio vmbæ me-
ris non timebo mala, quoniam tu mecum es. Quamtu pro-
fuisse his miseris damnum prospicere, quod illis inde pos-
37 terat euenire, si tãtam iniustitiam, & iniquitatem commi-
terent? De philosopho quodam legitur, quod in sublimi
quodam loco fori constitutus dixit se intellectum, & la-
pientiam venditurum esse volentibus emerere: quique princeps
illius regionis illud sciret, misit ad eum nuncios suos, cum
numis, vt ratione & intellectu emerere: philosophus autem
detexit illis schedulam, dicens: In omnibus quæ facturam tu
semper cogita, quid tibi possit accidere. Quod responsum
etfi nuncijs illuserunt: princeps tamen summa cum læticia
accepit, & aureis characteribus, in ostio palatii sui inferre
iussit, & merito quidem, est enim hæc clarissima sententia.
18 O si in omnibus, quæ volumus apprehendere, poterim, si-
mus: quid ex hoc auferemus? quid nobis euenire poterim?
hoc aut illud fecerimus: præcipue, cum id, quod volumus
facere est peccatum: ex quo quid boni potest succedere?
Rectè sciebant hi, aut oportebat eos scire, quod Deus con-
24 minatus fuerat per Isaiam dicentem: Præuariantes præ-
uicati sunt, & præuicatione transgressi, si præuicant
sunt. Formido, & fouea, & laqueus super te, qui habitas
es terræ, valde notandum est quod toties legis præuicato-
res nominat, eadem verba quater referens. Quod est
significandum transgressionem maximam, & præuicatio-
nem iustitiæ, veritatis, & rationis, ac naturalis, humanæ, &
19 uineq; legis violationem. Quæ fuit ad litteram, hæc trans-
gressio, & præuicatio iustitiæ, quæ contra iustum ius-
tum facta est, propter quod peccatum, in tot incommen-
sabilem incidit. Atque etiam eorum peccatum grauissimum
didit autoritas ipsorum, & diuturna deliberatio, quæ hæc
gitum exequi decreuerunt: & tot cõcilia, quot circum-
inierunt. Sicut & conuerso virtus solet esse magis meritoria
quando

quando est magis delibata, & amata, & sæpius cum ra-
tione constituta. vt cor maiori silii amore capiatur, vt
S. Paulus exaggerat, disputans de voluntaria paupertate
2. Cor. 8.
primitiæ ecclesiæ Christianorum, vbi dicit. Alissima
paupertas eorum abundauit in diuitias simplicitatis eo-
rum, quia supra virtutem voluntarij fuerunt. Quò magis
ideo dicit, quod quia illa paupertas erat voluntaria ideo
fuit altissima & abundauit in diuitias meritorum.

Supradictis additur etiam maiorem peccati illorum
grauitatem: quod ipsimet dicebant: Quia hic homo multa
signa fecit, quod ex resurrectione Lazari, & ex visu, quem
21 cæcus à nativitate acceperat: & ex salute, quam paralytico
contulit: qui triginta octo annos habebat infirmitatis sue,
ad tantum malum commoti sunt. Impossibile est, si perdi-
cis oua gallinæ supponas, quod suo naturali calore pullos
gallinæ parturiant, nec ex ouis gallinæ producat per-
bile est equum ab homine, vel hominem ab equo genera-
ri, quod autem natura non peruerit, peruerit inuidia,
qui tale cogitaret, quod ex tam bonis ouis, tam mali pul-
22 li abstrahendi essent, & ex tam mirabilibus miraculis, tam
malis effectus erat producendus? De peccatoribus qui
bustam dixit Ihu. Oua aspidum ruperunt: & telas aranæ
conforunt: qui comederunt de ouis eorum morietur: & quod
xerunt, qui erumpet in regulum. Oua aspidum abstra-
basi fecit. Hanc consequentiã non admiro ego, quod ex
ma mala abstrahant homines: & ex paruis malis maxi-
scus. Sed quod bonis ouis, ex bonis operibus, tam veneno-
sum basilicum auferant, & opus tam crudele eliciat, vt est
23 dum est. O quantum debemus cauere, ne inuidia in cor-
dibus nostris radices agere: enim semel ab ea possiden-
tiam, extrahit eam crebro ad aërem, ne tinea rodatur, &
quem diligentiſſime à puluere scopis abstergis: & ense,
non abstraheres semel (sætem quotidie) cor tuum ad aë-
Tom. 1. D rem,

24 rem, quando illud ad diuinarum rerū contemplationem
extollis, vt faciebat David cum diceret: *Leuauit oculus
meos in montes, vnde veniet auxilium mihi. Erigite facies
tres mei corda vestra in cælum, inde enim stat ventus, &
frigeratio, & auxilium Spiritus Sancti, quod ea à seculi
ruptionibus liberatibi expiatur spiritus, & inuitia, ac
piditatis, & aliorū vitiorum similiū ferruginem deponit.*
O quantum in nobis appareret emolumentū, & spiritus
progressus, si his sanctis exercitationib⁹ nos verē, & ex
mo traderemus. O si hoc vobis persuadere possem, vt
modo proponeretis ad animarum vestrarum remedium
paululū temporis consumere, ex omnibus horis, quas in
rebus inutilibus conteritis. Non faceretis saltem, quod
cit formica, quē cum triticum includit in horreum suum,
interius illud rodit, vbi est virtus productiua, ne quan-
pluerit granum erumpat: O inefabilem Dei providen-
tiam, quæ tale instinctum dedit vermiculis, ad confusio-
nem, & pudorem hominum rationalium. *Discite fratres, &
formica, rodite partem illam cordis vestri, quæ potest in-
indiam producere, aut aliud malum, rodite* (inquam) *san-
ctis considerationibus, & querētes interius rationes, ad
bonum inducamini, & ad omnem proximi amorem, atq;
vt ab omni malo tecedatis. Hoc est enim vnum ex iniquis
ad Christianam vitam maximē conducunt.*

*Vnus autem ex ipsiſ Caiphas nomine, cum esset Summus
ni illius. Dixit eis. Vos nescitis quicquam &c. Cum in hoc
concilio conuenerentur, in quo fortē etiam disparet sen-
tentia, locutus est prælatus, & pontifex anni illius Cai-
phas dicens: Vos nescitis, nec quid intersit penitus cognos-
scitis. Quia expedit vobis, vt vnus moriatur homo. Non
inconueniens, vt vnus pro omnium salute moriatur, sicut
solet homo pedem, aut manum in discrimen offendi-
ne vitam amittat: sic non est inconueniens, quod vnus
mo peculiaris in republica moriatur, ne omnes perirent.
Videte quomodo malitia faciat rationabile id apparere,
quod est totius rationis experti. Ad quācūq; rem
homines velint facere, quātumuis mala sit, semper
eis videtur rationem inuenire ad eam faciendam. Et
omnia frequentius inter iudices, & iurisperitos, &
qui rationes querūt ad res ab omni ratione, & iustitia ali-*

28
si sibi non ita videatur, volunt tamen vt aliis videatur. De
quibus terribili animi affectu, cōqueritur Deus per Esaiā
dicente: *Vx qui condunt leges iniquas, & scribentes ini-
stiam scripserunt: vt opprimerent in iudicio pauperes, &
præda eorum, & pupillos diriperent. Quid facietis in
die visitationis, & calamitatis de longe venientis, ad cuius
fanciētib⁹, quā interpretantibus, nemini hic pepercit
nec iudici, nec aduocato. Vx vobis qui leges adducitis
quasi caligas inconfutiles, id est, [Calcas de agna,] Am-
29
tes cum illis, quos vultis, & quibus cum vultis: & coarctan-
ira, & furore loquentis. Vx vobis, quibus liquet non licet
iniquas leges sanare, leges iam sanctas iniquē declarati-
& eas vultis, ac reuoluitis, vt dicat, quod vos vultis, hodie
in hac causa vno modo, cras verō in alia contrariū habeat
sententiam. Qui causas, & fauorem, pecunia venditis, & pau-
peres in iudicio opprimitis, nō iudicantes eis quod iustum
est, eorum causas differentes, quousque in maximam pe-
30
tissimē dimittentes. Viduae autem iam sunt præda vestra.
Quod si eos alloquamini pro misericordia, & compassio-
ne reddent vobis rationes tam apparētes, quibus probant
quicquid faciunt, & iudicant æquissimum esse. Vx vobis
vobis, quibus in die vltimæ rationis de omnibus istis iniqui-
tatis indicabimini. Ad quē cōfugietis, qui vos in illa die
dicere, vtrum hac in re culpatores vos experiamini. Si hæc Dei
comminationes vos perstringāt, opportunū vobis reme-
31
dium adhibete: in illa enim die nullum penitus reperire
poteritis.*

*Hec autem a seipso non dixit. Vnus est Spiritus Sanctus
ore Caiphas tanquam instrumento. Sicut vnus est asina Ba-
laam, qui loquebatur, & dicebat, quod Deus volebat, vt
diceret Dñs suauis verō non intelligebat, quid diceret.
Sic locutus est Caiphas, nec tamen quid diceret intello-
xit. O Caiphas, quare non dixisti: Expedit vt hic homo
moriatur.*

- 42 mentorum magnitudine oppressus, nobis celestis redemptionis vinum expressit. Si quis labores patitur, ad vineam tuam, aut diuitias defendendas, nescis quas illi gratias referas. & multo magis si patitur, ut corpus, ac vita tuam tueatur. Quod si videres, cum non solum labores perpetuos, quod pro tua vita moritur, quo animi affectu, eius memnisses, & illius mortem doleres? Quanto magis igitur debemus gratias agere, & dolere videtes, quod filius aeterni Dei non pro vinea, aut pro domo nostras sed pro anima nostra mortuus est, ut eam ab aeterna morte liberaret, & vobis gloriam, & sempiternam vitam compararet? quare ergo pro tanto beneficio sempiternas illi gratias non agimus? quare non efficitur teneri, & ad amorem non compellimur, recordantes tam ineffabilem charitatem? quare nos non poenitet, quod mortis regis gloria causa fuerimus? lapidibus duriores: si hoc non sentimus, o immanibus bellis irrationabiliore, si huic beneficio ingrati sumus? quomodo poterit grati erimus, cum vix sciamus dimidium horae in illius consideratione attentè consumere? sed dicetis: siquidem dicitur Ioannes sacrificium illud sufficiens esse ad universum mundum salvandum, quare tam pauci saluantur? ut dicitur *Mat. 7.* idem Dominus. Arcta est via, quae ducit ad vitam, & *Rom. 3.* pauci sunt, qui ambulant per eam. Et Sanctus Paulus dixit: Non enim sicut delictum ita & donum: ubi autem abundavit delictum, superabundavit, & gratia. Magis placuit obedientia Iesu Christi aeterno patri, quam inobedientia Adae illi displicuit. Ergo siquidem per inobedientiam omnes ceciderunt, quare per obedientiam non omnes saluantur? quae est causa quare tam pauci saluantur? Huic quaestioni respondet Sanctus Augustinus his verbis: *Augst.* Potest saluti nostrae quod ex divina, humanaeque naturae co-
+3 lectum est; quauis ex se habeat, ut omnibus prodest, quod tamen prodest nisi bibatur. Quibus verbis significatur, quod passio Domini est efficacissima medicina in aliorum nostrorum. Et sicut nullum medicamentum quauis saluberrimum sit, nullam afferit aegrotis utilitatem nisi accipiamus. Iud. Sic est hoc medicamentum. Quapropter fratres, curate diligentissime, ut quantum poteritis hoc celestis remedii utamini. Propterea enim condemnantur tot, quia hanc sanctam medicinam non bibunt. Accipite sancta sacramenta

maxima quadam preparatione, & cum stabili proposito nunquam offendendi Deum: atque intenso peccatorum vestrorum dolore, & sic sanctae eius passionis participes efficiamini, & gratiam accipietis, qua aeterna gloria comparatur. Ad quam nos perducatur Iesus Mariae filius Amen.

SABBATHO POST DOMINICAM
IN PASSIONE.

Cogitant Principes Sacerdotum, ut & Lazarum interficerent. IOHANNES 12. 10.

O c facere volebant, ut resurrectionis eius & miraculum occultarent. Illam veritatem tam perspicuam volebant mundo abscondere. Unde manifeste hominum nequitia declaratur, & quod aperte Deo bellum inferrent cum non possent non intelligere illam resurrectionem opus illius esse. Ut videatis in quantitate cecitatem possint homines deuenire. In hoc peccatum incidit hodie aliqui peruersi iurisperiti, aduocati, & scribae, ac infideli, & malitia veritatem eclant. Quos satis comminatus est Deus per Oseam dicentem: Iudaei cum habitatoribus terrae. Et quare hoc iudicium tam se-
+ enim veritas. Quia in habitatoribus terrae non reperitur veritas. Etiam de hoc coqueritur magno cum dolore Esaias dicens: Corruit veritas in plateis. Et David instantissime Deum rogabat, ut sibi faueret dicens: Saluum me fac Deus, & filius hominum. Et fonte unde hoc malum dimanet, declarat David dicens: Quoniam non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est. Non significat hic quod ex fallacia lingua nascetur fallacia cordis: sed e contra. Et est figura quam Graeci vocant Hyperbaton, quae verborum permixtur ordinem, & sic intelligitur: quia eorum cor est vanum, non est in ore illorum veritas. Et hic est naturalis ordo. Ut enim Aristoteles ait, Vanum est quod non consistit in suis finem

Ose. 4.

Esai. 59.

Psalm. 11.

Psalm. 5.

Arist. 1.

Physicorum

4 & quia naturalis finis humanæ rationis, est cognoscere veritatem, & hoc est eius naturale desiderium; ideo horum cor vanum appellat, quia finem suum naturalem non consequitur, qui est scire veritatem: nec habet desiderium scilicet eam, quod etiam illi est naturale. Quod si cor vocatur vanum: quia nescit veritatem, nec eam scire desiderat: vocabitur vanum si curat veritatem, quam scit, abscedere, ut alij mendacium tanquam veritatem credant. Etiam dicitur cor vanum ac vacuū, quod Dei amore caret, & charitatem erga proximum non habet; qui est coelestis liquor, qui humanū cor adimplere solet. Et ex eo quod cor ita vacuum sit, prouenit, ut lingua mendacium loquatur in offensionem Dei: & proximi incommodum. Atque hæc mendacia sunt grauiora, & maioris incommodi in eis quorum officium est curare, ut veritas sciat, ut in iusticia reum suum: Prouide de omni plebe, viros potentes, & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint auaritiam.

Exod. 18.

Dicit vltius Sanctum Euangelium, quod videtur esse risai quoddam sanctissimus Redemptor mundi ingressus est cum illo admirabili triumpho Hierosolymam, & viderunt homines exierunt obviam ei, cum ramis, & maxime clamoribus eum laudabant dicentes: *Osanna, Benedictus qui venit in nomine Domini Rex Israel.* Inuidia repleti obortuerunt, & rabie conficiebantur, ac dicebant: videmus, quia nihil proficimus, ecce mundus totus post ipsum abiit. Aduertite, fratres, quod maior stimulus inuidiosi est propria inuidia, quæ semper eum torquet, & ex aliorum prosperitate, & gloria sagittas efficit, quibus cor eius trahitur.

Plutar.

7 Ideo idonee Plutarchus inuidiam vlcus animæ nuncupauit, quia semper putredine odij, & malitiæ manat. Et Socrus, & percutit animam. Et Sanctus Basilus eam animæ eruginem vocat, quæ ferrum consumit: sic inuidia iustitiam esse cinerem cordis. Et dicit inuidiosos quodammodo peiores esse diabolis. Diaboli enim aliis diabolis non credent, qui sunt eiusdem suæ naturæ. Homo verò nemini invidet, nisi illis, qui suæ naturæ sunt. Propterea Sanctus Gregorius Nazianzenus hoc vitium inter omnia iniustissimum dicit.

Gregor. Nazian.

dicat. Et iustissime iustissimum. Iniustissimum, quia est contra bonos. Et iustissimum, quia magis authorem suum torquet, quam illum, cui inuidetur. Nullus est tam atrox carnis in alios, quam inuidiosus in se; nec est peccatum, in quo similior quis sit dæmoni, quam in hoc, nam, Inuidia diaboli intrauit mors in orbem terrarum. Cum igitur hoc ita sit, aperte cognosceatis fratres mei, quantum curare debeatis, ut hanc pessimam pestem à vobis excutatis: & feribus vestris expellat, nec in illis radices agere patiat. Illa enim est, quæ homines ingratos reddit, & efficit ne Dei beneficia estimant. Quemadmodum ligna viridissima si igni applicentur, non solum non accenduntur; sed ignem humiditate sua extinguunt. Ita sunt inuidiosi, qui non solum parui in his maledictis hominibus, qui tot beneficia, quot in illos Deus contulit, tot miracula coram eis faciens, ut eos diu inuitans: atque æternis poenis illos comminans: omnes hos ignes suæ malitiæ & inuidia extinxerunt, duriores vobis suis, de quibus David, postquam prestantissima beneficia narrauerat, quæ Deus illis fecerat, subsidit hæc verba: In omnibus his peccauerunt adhuc, neque sperantes quasi diuinis ignibus, non inflammati sunt amore; verum tamen in suis peccatis; sicut dissidentes remanserunt. Non sunt ita boni, qui viscera sua ita disposita habent, stipule sulphure delibute quacunque scintilla ignis incenduntur: sunt iusti, tam pleni bono, & ab omni malo humore alieni, ut quouis beneficio inflammantur; quouis mei diuinam Maiestatem, ut viscera vestra ab omni malitiæ, & inuidia extirpet, ut diuina eius beneficia illis adhæcant: & ea suo diuino amore accendant.

Erant autem quidam Gentiles, Peracto illo solenni triumpho nonnulli gentiles, qui ad festum venerant, desiderantes Dominum videre, accesserunt ad Sanctum Philippum, & rogauerunt illum, ut Dominum sibi ostenderet. Sanctus

Sap. 1.

9 Simile.

10 Psal. 77.

Simile.

11

12 Philippus dixit hoc Sancto Andreæ: & ambo diuino Magistro suo nuntiaverunt, quod erant illic gentiles, qui illi volebant videre. In hoc docemur, quod ea, quæ ad nostram salutem spiritualem spectant, non cum hominibus perditis, & dissolutis, sed cum Apostolis & sanctis Deum debemus communicare. Vnum ex maioribus beneficiis, quod Deus suis in hoc seculo facit est, inclinare eos, ut cum suis electis conuersentur: & hos eligant confessores, & conscientie suæ consiliarios. Ego audeo dicere, & credo, quod multi in peccatis suis remanent, eo quod boni confessores non inuenerint. Peccauit Iudas, & iuuenit

Mat. 27. confessores non inuenerint. Peccauit Iudas, & iuuenit malos sacerdotes, qui cum deberent ei bonum aliquid communi præstare, remedium, quod ei dederunt, fuit dicere, quid ad nos tu videris. Nostra nihil interest, videtis tu quid fecisses. Et sic quia non inuenit remedium, venit, ut desperaret. Peccauerunt Hierosolymitani, etiam in morte Iesu Christi, & quia inuenerunt Sanctum Petrum, & alios Apostolos, multi ex illis penitentiam egerunt: & salui facti sunt. O Christiani si hæc cura anxietatem vobis afferret, & noctu expersisteret, die suspensos vos faceret incedere, aliter illam ageretur. Maxima miseria est, quod si infirmamini non contenti estis, nisi vos melior medicus curet. Sed

14 quid dico si infirmamini si equus tuus infirmatur, & quidem si asinus tuus est vulneratus, meliorē veterinarium, qui Hispanæ dicitur, [Albeyras] iacceris iubes. Misera vero animæ, quæ mortalibus vulneribus repleta est, videtur vobis sufficere quilibet confessor. O miseræ vos animas, quæ tam parui estimamini, ut non tanta cura de vobis habeatur, quanta de asino, qui quinque aureos valet. Videbitis alium, qui mille fraudibus & grauissimis peccatis oneratus est, & se legit sacerdotem esse imperitum, & de industria cum infirmis confessorium eligit: & tam securus postea manet illius

15 consiliis, & cum rebus quas ille sibi præcipit: ac cum omnium Doctorum sententia concordasset. Quam ad hanc calamitatem hanc plorabat Sanctus Propheta Hieremias loquens cum Deo & dicens: Aaaa, Domine Deus Prophete dixit eis: Nō videbitis gladium, & fames nō erit in vobis, sed pacem veram dabit vobis in loco isto. Et dixit Dominus ad me: Falsō prophete vaticinantur in nomine meo: nō misit eos, & nō præcepi eis, neque locutus sum ad eos.

Hier. 14.

visionem mendacem, & diuturnationem, & fraudulentiam, 16 & solutionem cordis sui prophetant vobis. Ideo hæc dicit Dominus de prophetis, qui prophetant in nomine meo, quos ego non misit dicentes: Gladius & fames nō erit in terra hac. In gladio & fame consumentur prophete illi. Et populi quibus prophetant erunt proiecti in viis Hierusalem præ fame, & gladio, & nō erit qui sepelet eos. Consilium, & petentes consilia peribunt: & trorumque erit humilis ab hominibus deprauata conscientia, petis ab eis subscriptionem, ut securus sis in iniuriis, quas proximis tuis 17 victimæ nre Dei: ipse hic dicit Hieremias de illis prophetis mendacibus, & illis quos ipsi mendaciis securos reddebant se prenas sumpturum esse.

Iesus autem respondit eis dicens: venit hora, ut clarificetur filius hominis, nisi granum frumenti, etc. Hoc dixit, ut significaret gentes conuertendas esse si ipsi prius moreretur. Et postea magis se declarauit, dicens: Et ego si exaltatus fuero opus, tam necessarium, scilicet ut vos ad te attraham, & membra corporis tui mystici facias, ponis sub conditione! Res ante mortem tuam nobis dicis: Si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. Quomodo Domine! Hoc 18 quinque mille annos sunt sperantes tua beata visione frui tanquid subieci? Quid sentiret homo, qui ab aliquo viro nobili maxima speraret, quæ ille sepe sibi profectam tibi hæc beneficia esset diceret: si abiero in curiam, miserum (diceret) nunc mihi ut ad dicis melius esset si spem 19 mihi non dedisses, quàm quod beneficia, quæ mihi toties Das Augustinus affirmat quod hæc nota: si idem significat, quod: cum; aduerbium temporis, id est, cum ego exaltatus fuero à terra, & crucifixus, omnia traham ad meipsum. Bene est: sed accipiamus illud subtilius in vigore nostra sunt voluntarium, quod sicut nos libere creauit & potuit

simile.

August.

20 potuit nos non creare, & nihil illum ad nos creando compulit. Sic liberè nos redemit, & potuit nos non redimere, ac nihil ad nos redimendos illum compulit nisi solus amor. Atque hoc pœnale medium sicut voluit, potuit noluisse. & alia plurima media habuit ad nos saluandos. Sed voluit nobis hoc tantum beneficiū facere, hoc medio tam molestissimo, ac amaro, ad corda nostra vincienda. Et ita mysteriosè dicit, Si exaltat⁹ fuero à terra: voluit in aère mori, quia aer est cōmunis: & sic eum vocat sacra scriptura, dicēs: Cōmūnem aërem accepi. Benè potest aliquis terram, & aquam circumdare, ita, vt nemo ad eam accedat: aër verò quāuis nolis intra domum tuam, & loquens tecum frui. Nō potest dicere: Hic aër est meus. Sic mors Iesu Christi ex se est vniuersalis omnibus: & idcirco voluit in aère pati, vt significaret quā commune, & vniuersale sit hoc bonum.

Dicit amplius: Omnia traham. Omnia dicit se attrahendū esse ad se: qui sunt homines, & hi sunt omnia, quia omnibus rebus participant. Habent esse cum lapidibus, & eleuentis, accrescunt velut plantæ, sentiunt sicuti animalia, & intellectu, ac ratione participant sicut Angeli. Sed agamus modò de hac attractione huius superni Domini, quæ nos ad se attraxit. Quæ cathena fuit hæc, aut qui laqueus, quoniam ex cruce coniecit, vt nos ad se alliceret? si enim digue hoc verbum, traham, consideretur, significat idem, quod vt allicere. Christianum autem per vim allici intolerabile est.

Augu. de
predes-
tina-
tione. l. 5.

B. Augustinus dicit: cætera potest homo nolens: credere autem non nisi volens. Quomodo ergo vult bonus Iesus nos ad se trahere, & quod in eum inuiti credamus? Ad hoc dico, quod est modus loquendi, quo sepe vtimur. Torbentis te aliquis deuincit, vt quamuis difficillimum quiddam tibi præcipiat, nescias tamen renuere: quod si interrogis, quare hoc feceris? dicit Dominus non potui aliter facere, coactus fui obligatione, & beneficiis, quibus me deuinxit. Hæc igitur est cathena, quam nobis iniecit ex cruce diuinus Saluator noster. Quod si in nobis aliqua gratitudinis scintilla, eius passione satis deuincti sumus, vt nihil aliud præter illum desideremus. Itaque propter nostram tepiditatē opus fuit, vt nos ita compelleret, totq; ac tam ineffabilibus beneficiis deuinceret. Huc spectat illud

Can. 1.

sponsæ

sponsæ dicentis: Trahe me post te: curremus. Quid dicis? si tu eum rogas vt te alliciat, quid necesse est vt cōpulsam te trahat. Atque iterum. Quomodo comparitur, qd sponsa & dilecta per vim abeat post sponsum suum? Non sic solēt facere, quæ intimo cordis affectu sponso suos amant, in longissimas regiones vadunt, & vsque ad terminos orbis terrarum pergunt, ad querendum illos, vt plurima peccata euitent: quomodo ergo tu per vim itura es, cum tam si-ba dicis: Non omnis, qui trahitur inuitus trahitur. Fieri potest, vt quis per vim trahatur, & tamen libenter veniat. Est aliquis cathenis vincens, si aliquo vult ire, benè potest dicere: trahite me post te, id est, ego volo quamuis non possim, Idem potest dicere infirmus, qui vult, & tamen non potest aliquo ire nisi brachiis feratur. Idcirco optimè dicit sponsa, quia non potest per se solam ad Deum accedere: trahite me post te. Nos etiam dicamus omnes cum David: Funes peccatorum circumplexi sunt me, siquidem tu Dominus potestatem tibi reseruasti, dicēs: Sine me nihil poterit trahere nos sicut mater benigna infantem suum trahit: & sicut finis infirmum baiulat. Trahet vtique & humeris quidem tanquam pastor bonus ouem asportat. Dicit etiam sponsa: trahite me post te. Si dixisset: ad te, melius conueniret cum verbis Domini: omnia traham ad me ipsum. Sed cum dixerit, post te maiorem intelligentiam requirit. Vt post Christum, ductus à patre, & Spiritu Sancto: neque possum via, veritas, & vita. Vt vadas ad Christum, oportet te ire per Christum, & post Christum, & Christi viribusducogitare aliquid ex nobis, tanquam ex nobis: sed sufficien-
tia nostra ex Deo est. Nec bonam quidem cogitationem, absque tuo auxilio possumus producere. Multi sunt, qui volunt ire ad Christum: verum tamen non per Christum, neque post Christum. Volunt mori, vt iusti, & viuere, vt peccatores. Sic dicebat Balaam: Morietur anima mea morte iustorum, & fiant nouissima mea horum similia. Cum esset idololatra.

Bernard.
sup. Cant.
25

Psal. 118.
Ioan. 15.

2. Cor. 3.

Num. 23.

48 idoloratra. & sicut talis viuere, volebat iustorum morte mori. Huiusmodi sunt innumerabiles homines in mundo de quibus dicit S. Bernardus. Non curat querere, quem tuamen desiderant inuenire, cupientes consequi, & non sequi. Si vis inuenire oportet te querere, atque si vis consequi oportet sequi: alioquin non habebis partem cum Deo. O suauissimè sponsæ animarum nostrarum amator filiorum Adæ, rogamus te per viscera clementiæ tuæ, vt nos doceas & confortes: vt ad te eamus, per te, & post te eutramur. Trahe nos ad te, hoc est ad tuam claram visionem & gloriam, & per te hoc est, per gratiam & auxiliū tuum, & post te, hoc est, per veram imitationem vitæ tuæ sanctissimæ, & rursus altissimarum virtutum. Hoc fratres mei debetis efficacissimè desiderare, & ardentissimè iuuam Maiestatem illud exorare. Et quantum ex vobis est, debetis efficere quantum possibile est, vt hoc efficiatis.

Dicit vltimis sponsæ: Curramus. Vnde tibi tanta pronenit velocitas, vt audeas dicere statim: Curramusque in te, non poteras moueri, quomodo nunc audes currere? Vtrum est, quod illi quem Deus trahit, non solum pedes ad currendum, sed etiam alas largitur ad volandum. Et sic ipse David, qui dixit, Funes peccatorum circumplexi sunt me, dixit etiam, Viam mandatorum tuorum cucurri cum dilecti cōt meum. Et idem Sanctus Paulus, qui dixit, Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, dixit etiam, Omnia possum in eo, qui me confortat. Quæ omnia clarior exprehsit S. Propheta Elias, dicens: Deus scripturarum laborabit, neque est inuestigatio sapientiæ eius. Qui dat lassitudinem, & his, qui non sunt fortitudinem, & robur multiplicat: deficient pueri, & laborabunt, & iuvenes in infirmitate cadent, qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assumēt pennas sicut aquilæ, current, & non laborabunt: ambulabunt, & non deficient. Ille Deus omnipotens, cuius sapientiæ non est numerus, nec fatigatur, ne deficit in operibus, quæ facit, aliquo modo commouebas condiciones amicis suis, quibus, cum sint debiles, inestimabilem fortitudinem concedit, qua remanent quasi instigabiles. Iuniores & robustiores fatigabuntur: ij autem qui sperant in Domino non lacescent, neque deficient.

Qui est baculus, in quem inniteris cum talem habeat fructum: Inniteris ne in arundinem tuam? An cum sis in alta rupis crepidine inijcis manus ad aërem, vt ei inhaerens, & non exideas? quam spem potes habere in aëre, ad quem licet manus inijcias, non inuenies quid, aut quomodo apprehendas? si autem fortissimæ columnæ adhaereas, eris cum fiducia, & non deficies. Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem suam. Antea enim fortes ad malum, nunc verò fortes erunt ad bonum. Etiam humanam & naturalem fortitudinem, in facient, quod cogitauerunt: quod assument pœnas, vt aquilæ.

Cum hoc volo prædicationi finem imponere: quod illa quæ cepit in singulari dicere, Trahe me: dicit nunc: vt alios curet attrahere. Non contentus est cum curcitionum fatigeretur, sed in aliqua sanctarum exercite huius diuini sponsi currant, & volent. Atque etiam Ecclesiam, quæ loquitur, quahvis in amore vna sit: est tamen eorum collegium, & ideo omnes nos debemus inuicem confortare, & alter alterius onera subleuare. Nam idcirco Sanctus Augustinus Ecclesiam ceruorum multitudine comparat. De quibus legitur, quod cum aliquod longum iter conficiunt, aut profundum vadum prætereant, sese hoc modo inuicem adiuvant. Cum habeant ordinem vadunt vnus post vnum: & alteri super alterorum dunt, non habent super quem capita sua reclinent, reuoluantur post vltimos, & sic omnes inuicem subleuantur, & hæc admirabili industria confortati longissimum iter habent, & sibi ita fauere sciunt: quare homines lumine præditi, & præsertim Christiani catholice fidei lumine illustrati, & diuina lege edocti non nos confortamus: & alij alios subleuamus, vt hanc spirituales vitæ viam perscuramus? Sic nos exhortatur Sanctus Paulus dicens:

36 dicens: Alter alterius onera portare, & sic adimplebitis legem Christi: qui ex cruce tales laqueos nobis intexit, & tam singularibus beneficiis nos deuinxit, ut hoc, & multis plus oporteat nos propter illum facere: & prater beneficia, quae iam in nos contulit, & quae quotidie confert, gratia sua nos fulciens, aeterna nobis gloriae praemia praeparauit. Ad quam nos perducatur Iesus. Amen.

DOMIN. IN RAMIS PALMARVM.

Cum appropinquasset Iesus Hierosolymis, & venisset Bethphage ad montem Olueti, &c. MATTH. 21.

ODIE celebramus admirabilem illum triumphum, quo imperator caeli & terrae Iesus Christus filius Dei ingressus est Hierosolymam, paucos dies ante suam sanctissimam passionem. Quem triumphum accepit humillimus Dominus sedens super asinam. Miriterium autem propter quod ita voluit ingredi, fuit ut tanquam princeps prophetarum illorum operum seruaret, qui res futuras, non verbis solummodo, sed etiam in actibus prophetabant. Cum volebant aliquid in auditorum cordibus magnopere imprimere, non solum verbis id dicebant: sed aliquibus signis exterioribus illud significabant. Atque hoc faciebant non ad libitum suum, sed quia ita Deus illis praecipiebat. Ita prophetauit Samuel, quod regnum a Saule in Dauid transiret, dum erat, quando pallium Saulis abscidit per medium, dicens: Scidit Dominus regnum Israel a te hodie. 3. Reg. 11. tavit etiam Propheta Ahias ad Ieroboam, diuidens pallium in duodecim partes, & datus illi decem partes, quod datus esset ei Dominus decem tribus filiorum Israel. dicens: Ego scindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem tribus. Atque etiam prophetauit Elisaeus, quod Ieroboam victurus erat ter regnum Syriae, praecipiens illi, ut gittas ad Oriens conijceret. S. Propheta Elisaeus exiit, ut praedicaret, quam nudati, & spoliati remansuri erant Hierosolymitani propter scelera eorum. S. Hieronimus cunctis se cathenis, & fregit vitas coram populo, ut significaret, quomodo

1. Reg. 15. tavit Samuel, quod regnum a Saule in Dauid transiret, dum erat, quando pallium Saulis abscidit per medium, dicens: Scidit Dominus regnum Israel a te hodie.
3. Reg. 11. tavit etiam Propheta Ahias ad Ieroboam, diuidens pallium in duodecim partes, & datus illi decem partes, quod datus esset ei Dominus decem tribus filiorum Israel. dicens: Ego scindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem tribus. Atque etiam prophetauit Elisaeus, quod Ieroboam victurus erat ter regnum Syriae, praecipiens illi, ut gittas ad Oriens conijceret. S. Propheta Elisaeus exiit, ut praedicaret, quam nudati, & spoliati remansuri erant Hierosolymitani propter scelera eorum. S. Hieronimus cunctis se cathenis, & fregit vitas coram populo, ut significaret, quomodo

quam alligandi, & confringendi erant Hebraei. Et S. Propheta Ezechiel praecepit Deus dicens: Fac tibi vasa transmigrationis, & transmigra bis coram eis per diem. Accipe peram tuam in humeris, tuis quasi viatori: & incipe vasa, & supellestilia tua auferre, & perfode murum ciuitatis, & fac in eo foramen atque omnia supellestilia tua per illud extrahe extra ciuitatem in mendie, ut omnes istud videant. Ut in hoc significaret Assyrios veruros esse, & illos victos esse ducturos. Ita Christus Redemptor noster tanquam caput & Dominus prophetarum (ut ait S. Hieronymus, S. Augustinus, S. Chrysostomus, & Origenes) voluit hoc facto principalem aduersus sui effectum significare: qui fuit, ut a via, & ad suam obedientiam redigeret Et ob hanc causam duo illa animalia afferri iussit: & sedens modo in vno, modo in altero glorioso illo triumpho condecoratus est. Et quia ut lux divinae voluntati obedirent: voluit, ut Sancti Apostoli erant, & sacerdotum hoc mysterium secum operarentur: sibi essent, qui sibi obtemperarent, & ita dicit euntes ad quarendum animalia, sed plus etiam fecerunt, quam Dominus illis praeeperat, cum enim iumenta absque clittis, aut aliquo operitorio venient, imposuerunt sursum, quam ut bonus Iesus cum minori labore super ea veniret. In hoc mirabilem nobis doctrinam tradiderunt, quod non debemus esse contenti, facientes solum ea, quae nobis absoluto praecepto Deus imperat, sed debemus curare multo plura facere. In Genesi legitur quod seruus Abrahae petiit signum a Domino, ut cognosceret illam esse, quam elegerat uxorem Isaac, quae plura faceret, quam ipse ab ea postularet. Et ita dixit: igitur puella, cui ego dixero, inclina hydriam tuam, ut bibam, & illa respondeat: preparasti seruo tuo Isaac. Sic est profecto perspicuum signum sui, quae non contentae facere, quod ab eis petitur, multo plura faciunt. Quid autem mirum si animae diuino Tom. 1. E amore

Ezech. 12.

Hierony.
Augusti.
Chrysost.
Origen.

Gen. 24.

- 16 deuorent, ad magnum aliquod malum, & supplicium nos
fortasse seruas. Piorate fratres, & ingemiscite, quia si cum
Christiani sitis filij ac nepotes Christianorum, cumque tam
male Dei legem obserueris, non tamen mittit Deus le-
ones, qui vos viuos deuorent, ad maiorem vestram con-
demnationem hoc erit, nisi vias vestras pessimas muta-
ueritis, & tanta Dei patientia vsi fueritis. Et si possumus etiam
dicere, quod pestes, infirmitates, bella, & angustia, quibus
17 Reges affliguntur, vt necessitate coacti grauiora sunt
tributa subditis suis imponant, omnes hae calamitates sunt
leones, & dracones, qui ab ira Dei procedunt, in sup-
plicium peccatorum nostrorum. Ideo David, iram Domini
ignem vocauit dicens: Exardescet sicut ignis ira tua. Ignis
autem hic furoris Dei, peccatorum nostrorum lignis au-
tur. Si eorum poenitentiam egerimus, erimus quasi autu-
rentes ligna ab hoc igne, & statim exstinguetur. Ne quidem
dixerit Deus per Malachi: Ego Deus, & non mutabor. In-
mutatur tamen eius effectus iuxta hominum commutationes.
Si speculo mitem vultum ostendas, absque vlla irrita-
tione illius, mitem etiam vultum tibi ostendens, & re-
cundum, etiam iracundum vultum tibi representat. Spe-
culum sine macula appellat sacra scriptura Deum, aliqu-
28 bus se mitem velut agnum ostendit, quia illi sunt mitis, &
misericordes, aliis autem rugientem quasi leonem se re-
presentat: quia ipsi sunt crudeles, ac tyranni. Itaque cum
Deus incommutabilis sit, eius tamen effectus secundum
nostra opera commutantur. Curemus ergo, vt huius so-
premi Dei legem obseruemus, siquidem tam deuotum
29 mus ad id faciendum: & sic eius furor non mitigabitur
vt non mittat tot dracones, quot nobis passim mittit. An
que vt maiori promptitudine, ac diligentia huius diuinae
legis praeceptis obtemperemus, oportet vt sciamus peccato-
re Dei beneficium fuisse, legem hanc nobis deus
Rom. 8. Nam vt S. Paulus affirmat, sapientia carnis legi Dei
Caele- est subiecta, neque enim potest. Vocat hic sapientiam
mus. carnem, (vt declarant Caietanus, & Magister) per
Magist. hunc locum) rationem, quatenus sensualitatis impetu ob-
Sent. sup. citur viciosa, & sic seruans effrenato sensualitatem impe-
epist. ad tus, non potest legi Domini obedire. Quapropter oportet
Rom. 8. bat deus

bat diuinam prouidentiam hominem aliquo remedio muni-
re contra furiosos sensualitatis impulsus, ne sensualitas post
se traheret rationem. Atque hoc remedium fuit statuere
leges sensualitati contrarias, vt fuit lex naturalis animae
impressa, atque olim lex Moyfi cum plurimis praeceptis,
ad reprimendam sensualitatem malorum propensionum ho-
minum: & nunc lex gratiae, quae est lex Spiritus vitae in
Christo Iesu, vt ibidem dicit S. Paulus: quae tanquam
lex gratiae effectus suos producit iuxta nomen suum mul-
tam enim gratiam obseruantibus se, affert, quae vires acci-
pit ratio, & sensualitas illas deperdit, & sic postquam sa-
21 ctus Paulus tantopere coqueustus est de sensualitate sua di-
legi mentis meae, & captiuam me in lege peccati, quae
est in membris meis. Interlix ego homo: quis me libera-
bit de corpore mortis huius? Et responderet statim dicens:
gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, & con-
que per obseruantiam legi impetratur gratia Iesu Christi
largitoris illius, quae sensualitatis impetus superantur: vt
cum maiore libertate, & facilitate postea ipsi Domino ser-
uiamus.

Optime debetis intellexisse fratres mei, hanc altis-
simam veritatem obedienciae, tam opere, quam verbo à
sanctis discipulis saluatoris nostri nos edoctam fuisse. At-
que hodie, vt de illa loqueremur, occasionem sumptimus
ex facilitate, qua obediuerunt hi duo Apostoli qui ad qua-
rendum animalia profecti sunt plus etiā facientes, quam
sibi praeceptum est.

Et est valde notandum, quod in nocte Passionis solum
Iudam mistic dicens: quod facis, fac citius: modo ve-
ceret ex illis, aut puer aliquis posset illa animalia afferre
solum dimisit, vt siquidem a diabolo ducendus erat solus
duceretur: hos autem duos misit, vt significaret, quod
ad bona opera semper debemus societatem desiderare, vt
non simus solum in seruitio Dei. Modò autem e contra fit,
eius vaditis ad vendendum Iesum Christum semper de-
scitis societatem semper alij alios inuitatis ad peccandum:

32. lumen suum. O admirabile Christianorum officium illud deus nobis tot beneficia fecit. & ad fidei lumen a. mirabile nos adduxit: ut noctu, dieque huius optimi Domini virtutes & excellentias non faciemus præconis declarare. Quod & dicatis, quod clericos, & monachos deest clamare, & vociferari laudantes Dominum: vobis autem hæc diuinarum laudum rationem non conuenire, quia seculares estis. Ad

Apo. 5. hoc respondeo, quod cum Sancti. Ioannes dicit: Audistis vocem Angelorum multorum dicentium voce magnæ Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem, &

33. unitatem, & honorem, & gloriam, & benedictionem illud, voce magnæ intelligitur magna mentis deuotione. Et cum S. Lucas dicit, quod tam venerabilis, & iam prope ætatis scemina sancta Elisabeth exclamauit voce magna dicens: Benedicta tu, & c. etiam declarandum est, id est. Magna mentis deuotione. Sic fratres mei positi in angulo domus vestre, nec labia mouentes, cum non fuerit opportunitas magna mentis deuotione potestis exclamare. Cum (inquid) non fuerit opportunitas ad plus, quia si fuerit maxime vox exterior spiritum adiuuat, mouet, & excitat. O si hoc vult exterior spiritum adiuuat, mouet, & excitat. O si hoc vult

34. persuadere possem, ut unusquisque in corde suo proponeret, parum temporis manere, & parum vespere in laudibus summum domini omnium rerum consumere; pro acceptis beneficiis gratias agentes; & ad alia plura accipienda illic vos disponentes. Incipite nunc hoc per reuerentiam Dei, & experientiam.

Apo. 14. mini, quid in vobis sentiat. Vidit S. Ioannes celestem quendam musicum, de qua dicit: & vocem, quam audiui sicut cithararum, citharizantium in citharis suis. Et cantabile quoddam canticum novum. Res mirabilis: Cantum, quem celestes illi spiritus tot millia annorum cantant, appellat quasi canticum nouum. Et ratio est quia in qualibet hora sic desecantantes, ac si tunc inciperent cantare: & ideo quasi nouum illud vocat, quia quantum ad voluptatem, & suauitatem, quæ canitur semper est nouum. Sperate ergo vos fratres in misericordia Dei, ille enim vobis dabit gustum, & suauitatem, quæ in dies magis ac magis in hoc sancto exercitio ceterminis: si illud incipere velitis. Perpendite etiam quomodo has laudes & honores sedens super asinam accepit, laudem ab oculis effundens. Si ille Dominus, cui erat impossibile peccare, tam breuiter, & quasi per transiitum gloriam

riam illam accepit: quid nos facere oporteret? quis est hic somnus, quia tam tenaciter his caducis, & transitoriis rebus nos tradimus? Confundere, & erubescere fratres mihi confiderans, quam libenter, ac suauiter quemcunque honorem accipis, quo te homines afficiunt. Cum sol ad occidendum pergit, quod magis occidit, eo magis umbræ accrescunt: quæcumque res corporea, quantumvis minima sic umbram mutantur minima. Sic contingit nobis. Quod enim magis a nobis huius seculi, qui velut umbra prætereunt? Transierunt omnia tanquam umbra. Quando vero Deus in medio habet, sunt minima, cum enim sic possideatur, illuminetur, & a Deo inflametur, omnia minima & quasi nihil esse dicit. Et hoc est, quod ad litteram significat sponsa, cum dicit: Sicut malus inter ligna sylvarum, sic dilectus meus inter bores montium. Arbores montium sunt rubus, robora, lig-

36. igitur dicere, quæ suauitatis fructum non proferunt. Vult animæ fructus, quod quicquid est in mundo præter Deum, nia sunt glandes duræ, & amaræ. O Christe dulcissime diligere, quam amara omnia secularia nobis in tui comparatione videntur, & quanta cum amaritudine, & lachrymis te imitantes per honores transiremus!

37. Postquam illum tanta alacritate, & gaudio receperunt: O fratres ne nos in tantum defectum incidamus, multos videritis in ecclesiis cum magnis rosariis, qui aliquot horas in Deo laudando consumunt: postea vero in eandem illiberalitatem incidunt, in quam hodierni homines incidunt erga Deum, in suis pauperibus: sunt enim avari, & beris Deum rogare, quando illum orantes laudatis, est, ut vos misericordes faciat, & cupidos benefaciendi omnibus: & præcipue illis, qui meliores sunt: quia sanctus Paulus, inter dona Spiritus sancti, annumerat hoc, quod sumus necessitatibus sanctorum communicantes. Quod siquidem datur est

Simile.

Sap. 2.

Cant. 2.

Roma 12.

- 40 estis eleemosynamiseris Dei, potiusquam aliis illum cō-
retis dare. non est peculiare Dei, & debetis illud seruare
sine ab eo postulare. Si enim hoc donum habuissent ho-
mines, qui in hac pompa, & solennitate incedebant sancti
sanctorum eiusque sanctorum Apostolorum necesse erat
nonissent. Etiam post statim S. Paulus donū esse Spiritus
sancti, nobis dari, ut simus hospitalitatem sectantes, & ut
quā donū eius illud debetis. Deo petere, ut vos hospitali-
tatis cupidos, efficiat, & hospitales Iesu Christi in suis paupe-
ribus vos reddat, ut illi abire nō patiamini, sicut hi fecerunt.
- 41 Dicit sanctus Euangelista, quod ingrediēte sic Domini
Zach. 9. impleta est illa prophetia Zacharie dicentis: *Domine Domine
Sion: Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus, sedens super asinum.*
Sancti Euangelistae dicunt hic: mansuetus: est propheta de-
cit: Pauper. Quod pauper ingrederetur certū est, quod enim
maior paupertas, quā quod in asina, & pullo accedimus
tis ueniret, & quod mansuetus quasi agnus ueniret, certū est
certum. Quae autem causa esse potuit, ut Euangelistae man-
suetum pro paupere ponerent. Ad hoc respondendum quod
in sancta scriptura idem est dicere pauperē, & dicere man-
suetum, ut de cetera aliquando idē est dicere, & leo per ar-
42 generationē. Et sic ubi nos legimus, diuites egredimini, & ele-
Psal. 33. ruerunt: dicit sanctus Hieronymus: leones egredimini, & ele-
ruerunt. Idem est dicere pauperem, quod dicere mansuetū
paupertas enim valde mansuetam hominem reddit. Et idē
sunt diuites, quod immanitas, & tyrānis: cum diuites enim
accrescit cupiditas, cupiditate uero efficitur homines ty-
Psal. 62. ranni. De quibus conqueritur Deus per Prophetam: Non
centem qui deuorant plebem meā sicut escam panis. Non
dicit, sicut carnes, quae habent ossa, & resistent: nec sicut
escam piscium, qui habent spinas, sed sicut escam panis, qui
43 est suauis, & mollis: in quo non reperitur resistentia ad ma-
ducandum, & deuorandum: non enim habet ossa, aut spi-
nas. Ita hi pusillanimes ac minime audēt, praeter pauperem
deuorare: non enim habet ossa, aut spinas, aut resistentiam
hunc quasi panem manducant, eiusque substantiam in
cōtradictione discipiunt, & sicut mirum est videre diuitem
mansuetum, ac modestum ita obstupendum est uide-
re pauperem superbū, & elatum. Maxime confusum, &
pudoris est profecto uidere monachū, aut montanum pa-
perem

peres uoluntarios, qui tam libenter paupertatem promisse-
runt obseruare, uidere (inquam) eos super bos, [con el punto
en el uelo.] Cum sit sancte paupertati tam repugnans. Vnus
ex finibus, propter quem paupertas uouetur, est, ut in tran-
quillitate, aequitate, & humilitate uiuatur. Et qui ab ea hec
accipere non carat, toto cōtulo aberrat. Inuitat te ergo Pro-
pheta, ut hunc mansuetissimum Dominum recipias, qui
aeternus Pater de hoc filij sui aduentu dicit per Michazam.
Ex te exiet mihi dux, & David, in persona Christi. R. N. di-
cit: & anima mea illi uiuet, & semen meū seruiet ipsi, id est,
Patri, & S. Paulus dicit: factus est ei ex semine David, te-
cundum carnem. Si ergo Patri uenit, quomodo nunc di-
cit: uenit tibi homo ineffabilem Dei bonitatem, quia
enim ad hominum utilitatem uenit, idē dicit Pater, quod
sibi uenit. Nam sic gaudet hoc beneficium in nos confer-
pi, cum nos recipimus. Laudate fratres mei, & super exal-
faciens. Recipite nunc filium eius, cum sit tam praeclarum
donum tanti Patris, & siquidem nunc mansuetus uenit ad
nos saluandum, ne expectetis, quousque ueniat seuerus ad
iudicandum. Extendite nunc brachia, cum uisceribus amo-
re, recipite illum cum affectione cordis, & dabit hic uobis
gratiam suam, qua gloria comparatur. Ad quam nos per-
ducit Iesus Christus filius. Amen.

FERIA QUINTA IN COENA
DOMINI.

Ante diem festum Pasche, sciens Iesus, quia uenit hora eius,
10 ANNI, 13.

TATIM principium Euangelij nobis ad-
miracionem affert. Quare enim sanctus
Euangelista sacratissimam Christi R. N.
mortem horam eius appellat, cum homi-
nes horam suam, horam prosperitatis soleat
nūcupare? Si esset dies resurrectionis, cum
cantat Ecclesiastae dies quā fecit Dominus, &c. cum uictor

- 2 gloriosus apparuit, consentaneum esset, diem, & horam eius vocari. Quod autem hanc diem, qui humano videtur minus fuit dies eius, quam ceteri omnes, diem & horam eius vocet, res est mirabilis. Ex hoc fratres mei cognoscitis, quantum Deo debeamus, cum res nostras suas ipse appellet. Nulla hora fuit magis nostra quam haec, vocatam illam suam, quia nostra erat. Vide peccator quantum Deus te diligat, quia mortem suam, eo quod sit vita tua, obram magnae prosperitatis esse iudicat: & vult ut per aeternam horam eius appelletur, in qua ut tibi seruiet, & ranteque mirabiles res operatus est. Horologium autem quod hora sonet, moderatè progreditur circulum suum, sicut percurrentes, modò vnum, postea alium ictum faciens, cum autem hora accedit, ita accelerat, ac tam crebros ictus facit, ut totam dissoluat, & corruiere videatur. [Quae pariter quododo se desincentia.] O Christe diuinum horologium, & vix nostrae sapientissime moderatore, antequam hora tua accederet, ita moderatè res faciebas, ut inter eas aliqua esset constantia: modò predicabas, modò infirmos curabas, modò defessus iter faciebas: modò verò pro peccatis nostris in montibus Patrem exorabas. Veritatem fratres mei, quia modo venit hora eius, ita accelerabat, ut verè totum dissoluat, & prae amore liquefieri videretur. Iam agni coenam celebrabat, iam discipulorum pedes lauabat, iam se illis in cibum tradebat, iam eos dulci praedicatione consolabatur. Iamque totus prae amore liquebat: & quia tantopere gaudebat tam diuina beneficia tunc hominibus facere, vult ut peculiariter illa hora eius appelletur: quāvis fuit hora tantae aduersitatis.

Sciebat (inquit) quia venit hora eius, id est, quia appropinquabat hora eius, ut transiret ex hoc mundo ad Patrem. Eod hoc est verbum dulcissimum, & maxime consolationis. Si enim fuerimus vera, & viua huius diuini capitis membra: siquidem ipse transiit ad Patrem, etiam nos transimus, ut cum nostro capite regnemus. Ut autem simus tamque digna membra, ut ad Patrem transire mereamur, oportet, ut amodo facere incipiamus: quod nos diuinitas hic Dominus admonuit, dicens: Estote parati, quia nescitis diem, neque horam, hoc est, sanctae, & pie viuere effectum. Aut enim Lira, ubi nos illic legimus, sanctificamini: hoc

Nicol. de Lira super Ios. 3.

brati legunt: sitis parati, quia verbum illud est equiuocum ad preparare, & sanctificare. Hinc colligimus, quod ubi scriptura nobis praecipit, ut simus parati, praecipit ut simus sanctificati. Idcirco cum Dominus dicat: estote parati nobis dicat, ut efficiamur sancti: & cum nesciamus quando futura sit hora nostra: semper sancti simus, ne forte si a bores autumnales instructuosa, his mortuæ. Sic vocat peccatores pigros, & qui de saluatione sua nullam curam habent: Quæ amodum enim arbores quæ in autumnio flores incipiunt, cum ceteræ maturos iam fructus ferunt, secò veniunt, & rarissime ad maturitatem perueniunt, quia superueniunt maxima frigora, & glacies, quæ illis magnopere aduersantur. Ita peccatores, qui totum annum, & verò ætatis suæ totam vitam instructuosi peragunt in fine incipiunt bonarum cogitationum flores producere, & diocunt: vocetur scriba, & confessarius. His ratò contingit, ut tunc viget infirmitatum, dolorum, & immoderatorum metum frigus maximum. Quapropter de illis dicitur: Fructus illorum inutiles, & acerbis ad manducandum: & ad nihilum apti. Atque hos vocat sanctus Iudas his mortuos. Ne simus ergo arbores autumnales: sed amodo nos prepare incipiamus suspirantes, ut cum nostro diuino capite ad Patrem iam transeamus. Si enim essemus, quales nos esse oporteret, cunctis diebus vitæ nostræ deberemus maxime desiderare Deum videre. Maxime confusionis est, quod canis in cubiculo victus non cesser magnis latratibus proclamare: atque ut Dominum suum sequatur terram vnguibz atare, & parietes dirumpere conetur: ne uariis Deumque tuum ac Dominum sequaris. O quam pessimum signum. Hoc maxime ex eo procedit, quod non sumus iam parati, ut esse deberemus. Viuamus, ut debemus suspiria, & desiderium, transeundi ad Patrem. Ita nos hortatur David, dicens: Sacrificate sacrificium iustitiæ, sperate in Domino. Hoc nomen sacrificium, idem significat hic quod

Iudas.

Simile.

Sup. 4.

9

Psal. 4.

10 hic quod sacrum officium: Officium autem non significat hic quod vulgo dicitis architecturam, aut artem, aut aut laticendū sed ut eo utantur Latini, ut Tullius, & S. Ambrosius etiam ad enim significat artem mechanicam: sed propria eius significatio quæ assignari potest, est, (ut Hesperus dicitur) [Tractatio] tractatio domini erga servum & servi erga Dominum, tractatio filij erga patrem, Regis ad subditum Dei erga hominem, & hominis erga Deum dicitur officium. Dicit ergo Dauid, Facite Deo hoc sacrum officium, quod illi debemus. Siquidem Pater vester est, facite officium boni subditi. Siquidem iudex vester est, timete eum, ut oportet. Siquidem vester creator est, servite, & obedite illi, ut fideles creaturæ. Videte quod officium sit etiam erga vos, & quomodo vos tractet. Dic homo quæ sunt officia Dei erga te? quomodo te tractat? optime profectus. Subvenit mihi in necessitatibus, & c. tu autem o homo, quomodo Deum tractas? tuum officium erga eum quale est? Nescio equidem, nec sicut filij erga patrem, nec subditi erga Regem, nec creaturæ erga Deum, nec sicut hominum erga virilissimum, & abiectionissimum alium hominem. **12** Supponit tamen etiam, & turpitudines, quas ego in domino eius obediens facio, non auderem sane coram turpissimō & sordidissimo aliquo committere. O canis, ethnico, & infidei, hæc sunt tua officia erga Deum: quid inde speras elicere, cum ut te in profundum inferni in æternum præcipites totam in vita labores perpeffus fueris, in morte graviores collas, te incipias? Facite ergo Deo sacrum officium ut debetis, ego vobis dico, ut in eo speretis, quia res vestra secunda erit. Facite illi sacrum officium in bello & in pace, ut illi debetis (ideo enim dicitur sacrificium iustitiæ) & securus speretis (ideo enim dicitur sacrificium iustitiæ) & securus speretis **13** te quod certo transibitis, cum vestro domino capite ad patrem: & sic vocabitur mors vestra, transitus ad summum beatitudinem: num: dixit Deus sancto Abraham, Tu ibis ad patres tuos in pace. Non dixit: Morieris, sed ibis, ut cum patribus tuis quiescas. O quam suave est homini postquam maximam tempestatem in mari passus est, saluum, & incolumem, ad amoenissimum portum pervenire: atque ibi patrem suum, tres, ac amicos reperire. Hunc successum habent illi, qui transacta huius vite laboriosa navigatione, in illam æternam

risimum & locupletissimum cœli portum deveniunt, ubi **14** summum bonum reperiunt. Contra verò quam miserabile est, postquam quis summo cum labore multo tempore navigavit, tandem tempestatibus & infortuniis impulsus in Barbariarum regiones devenire: qui cum captivetur, & atrocissimis cruciatibus contorqueantur, [O sancta Maria] quam lamentabile est, quod difficillimam, & miratamque ut in vitam quis ducat, ut diutius, & honores acquirat, ut in vitam ylescatur, &c. Transacta verò hac laboriosa tempestate, in Tartarorum, & dæmonum regionem impellatur, ubi in æternum captivetur, & levissimis tormentorum generibus torqueatur! liberet nos Deus a **15** ac cum spe suspiramus, ut adveniat tempus in quo ad Patrem perveniamus.

Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Ex his verbis inferitur, quod qui in vita proximos suos diligunt, sciunt etiam illos in morte diligere, qui verò in vitam non diligit, quomodo sciet in morte diligere. Difficillimum certe erit. Dilexit Iesus suos in vita, & dilexit eos in morte, o quantum malum est non diligere proximos in vita, & quantum sacræ literæ illud exaggerant! & sic reperit fratres suos apud patrem de crimine pessimo in Hebræo est: **16** aut fortassis cum simitibus gentibus rixabantur, ut videatis quo nomine sacræ scriptura rixam cum proximis appellat. Vocat enim illam etiam pessimum, unde aliqui occasione nuntiarunt dicendi, quod eos nefando crimine accusavit. Et ex Hebræo apparet non fuisse nisi de defectu amoris, & charitatis erga proximos. Excitemur ergo fratres hoc crimen pessimum, & omnimodo veritatem, amorem, & conformitatem cum proximis nostris curemus. **17** Deo, in Genes. legitur quod approbavit Deus singula, quæ creavit, & dicebat quod lux esset bona, cælum bonum, terra quoque bona, & in fine dicit: Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona, singula erant bona, tam excellens est, ut bona, optima efficiat. Si ergo naturalis concordia

- 18 concordia fecit, ut res in altiore bonitatis gradu cōficerent, quid Christiana concordia, fraternitas, & charitas efficiet? quanto gravior erit oculis Dei, cum Deus videt Christianum sibi vim inferentem ne alium confirmat, & aut ignis non consumit aerem, nec aer terram destituit. Pulcherrima est concordia elementorum, quæ optima la efficit in lingua & oculis Dei. Pulchrior autem est concordia, quæ illa ipsi Domino iucunda efficitur. Pythagoras ad hoc propositum altissimā, & obscurissimā sententiam, dicens: Numerus singularis, est in omnibus rebus dat esse: numerus autem dualis est in multis. 19 tus & corruptio omnium illarum, quid execrabilius mori? quid autem est mors, nisi segregatio animæ à corpore? quid verò pretiosius vita? quid autem est vita, nisi vitæ quoddam & amplexus animæ cum corpore, & vitæ universalis vitæ reipublicæ in civium amore, & vitæ constitit: eversio autem, & vastatio eius ex civium rixa, & discordia proficiscitur. Pro magna excellētia dicitur de gloria: Cuius participatio eius in ipsam: Cuius cives in actionibus, & conversatione sua sunt, ac si omnes eiusdem essent cordis, ac voluntatis. Atque etiam hanc esse operæ excellentiam & perfectionem Christianorum, ut operetur 20 docuit divinus Magister in predicatione, quam in hac vltima cena fecit, dicens: In hoc cognoscet omnesque discipuli mei et tu, si dilectionem habueritis ad invicem. Non consistit Christianorum perfectio in eo, quod multos annos in fide catholica quisquam vixerit: si quidem iudæum Iudas aliquot annos Christum Redemptorem nostrum comitatus est, & bonus iatro tres horas tantum cum eo fuit, & Iudas in infernum detrusus, iatro verò in celum elatus est. Nec consistit perfectio in eo quod in arduis religionibus homines vivant, nam cum Patriarcha Joseph Genes. 39. in Aegypto commoraretur, & Sanctus Abraham inter Dan. 1. Chanaanos & Amoræos habitaret, & Propheta Daniel inter Babylonios esset, senex quoque Tobias cum pueris Assyrios vitam ageret, omnes hi fuerunt virtute perfecti & sancti. Perfecti enim ex mundo monasterium non faciunt, sed ex monasterio mundum efficiunt. Nec est tam prophanus locus, in quo non possit quisquam Deo servare: locus est tam sanctus in quo ipsum non possit offendere. Nec

Psal. 127.

Genes. 39.

Genes. 12.

Dan. 1.

Tob. 1.

Nec consistit perfectio in eo, quod quis sit frater religio- 22 nis Beati Francisci, aut Beati Hieronymi, aut Beati Domini. Deus enim non intuetur utrum vestimenta sint alba, an nigra, sed cor examinat, sit ne bonum, an malum. In hoc cognoscet mundus (ait Dominus,) quod discipuli mei sint, non in excellentium miraculorum operatione: multi enim maxima miracula faciunt, qui tamen eodem nabuntur. Non in altissimo sermonum predicatione, nec in scripturarum erudita expositione: plurimi enim id efficiunt, qui tamen in æternum peribunt. Non in eo, quod sine calceis, pauperes, & reperti incedatis, multi enim sine calceis, & reperti incedunt, qui cum paupertate, & nuditate sua in infernum abibunt. Sed in hoc cognoscuntur discipuli, si ad invicem dilexerint. Atque in hoc sita autem tam maxime conducunt: & siquidem in hoc perfectio nostra consistit, in hoc nos examinemus, & perfectum esse curemus, plus quam in omnibus aliis rebus. Ali hoc faciendum coniciamus oculos in nostrum divinum Magistrum, qui suos in vita sua dilexit: & amorem usque in finem perduxit: non solum vique infinem vixit, sed usque in finem etiam amoris. Atque hic amor magis in fine manifestatus est. Tres sunt gradus amoris. Primus est cum amicus pro amico divitias ponit. Secundus cum hominem in periculum adducit. Tertius est cum vitam in divitias nobis dedit, Iesus Christus. R. N. omnes suas vesces, dedit, dedit etiam nobis corpus suum ad Posuit etiam honorem suum in manibus inimicorum suorum pro nobis cor patiens ignominias. Tertio tandem, & vltimo vitam obrulit, & non pro amicis, solum, sed pro 25 inimicis etiam, ut exaggerat S. Paulus dicens: Commendat peccatores, ut essent. Christus pro nobis mortuus est. O sit te rogamus, ut corda nostra ita in tuo divini amore inflames, ut propter te omnes proximos nostros ex animo diligamus: licet inimici nostri sint. Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Dilexit illos in vita, & dilexit illos in morte. Non salu- Tom. 1. F beris

Psal. 62.

24

25

Roma. 15.

26 beris frater mi, si in odio cum proximo tuo mortuus fu-
ris. Quomodo autem scies cor tuum ab hoc odio in bon-
moris solvere, nisi nunc in vita illum velis diligere? No-
see, discas frater mi amodo expellere à te has passionem
tanto periculo saluationem tuam offerat. Dignissimum
est consideratione, quod, ut sanctus Euangelista de illa tam
profunda humilitate ageret, ut fuit Dominum discipulo-
rum suorum pedes ablueret, atque ut de ineffabili sacrificio
to, quod ibi instituit loqueretur, & postea de amarissima
passione, quam tolerauit prius agit de amore huius caris-
sime amatois, ut intelligamus alium fuisse fontem omnia-
27 *simile.* horum beneficiorum. Licet videretis fluxum maximum
non miraremini magnitudinem eius, & profunditatem con-
siderare, si intueremini amplissimum mare ex quo profici-
scitur. Quam arbitrariis esse causam, quare infideles, & impij
noluerint & incarnationis, & passionis Iesu Christi
fidem accipere, nisi quia secundum bonitatem, & chari-
tatem suam, charitatem Dei meruerunt, existimantes Iesum
Christum non facturum fuisse ea, quae ipsi si Christi essent
non facerent. Non ita esse oportet, non debent. De cha-
ritate secundum vestram iudicare; nam, ut dicit Eccle-
28 *Eccl. 7.* siasticus secundum magnitudinem eius, sic & misericor-
dia ipsius est ipso est, quod etiam dicendum est de bonita-
te, charitate, & ceteris omnibus illius perfectionibus. Vult
dicere, quod sicut Deus essentiam habet infinitam, ita eius
misericordia, charitas, & ceterae omnes illius perfectiones in-
finitae sunt, sunt enim identificatae cum eius essentia. De
infinito igitur amoris mari, non est nimis mirandum si ho-
minum maximus tam excellentium beneficiorum exerci-
tium, cum de amore egisset, statim de operibus loquatur.
Etiam cum de amore egisset, statim de operibus loquatur.
29 quae ex hoc amore proficiunt, ut nos doceat, amorem
ex operibus optime demonstrari, ubi enim opera non sunt
cum esse possint, difficillime credi potest amorem esse.
Ind. 16. Recubebat Sanson in gremio Dalila suauissima illa mulier,
& maximi amoris plena dicens, & quia cum illa sus-
son interrogaret ubi tantas illas vires haberet, ille non
ad eius voluntatem respondebat, dixit illi: Quomodo po-
tuit quod amas me, cum animus tuus non sit mecum? per
tres vices mentitus es mihi, & noluit dicere in quo illi
maxima fortitudo tua, quomodo dicis me à te amari?

id, quod te rogo non facias? & quanta maiori ratione no-
bis hoc potest dicere Deus noster? Praecipit tibi Deus ut
inimico tuo ignoscas; & dicis: pater nisi inimicos meos
virtus fuero, me generationemque meam dedecorabo, longe
opinionem falleris. Nemo enim in ignominiam incidit, eo
quod sanctum Euangelium obseruauit. Hoc esset templum
abnegare, & Deum diligere. Praecipit Deus, ut male ac-
quisitas diuitias restituas. Tu vero dicis: & pater, si me pe-
cepta adimplere, quomodo dicis quod amas me, cum ni-
hil eorum facias, quae tibi praecipio? Nec conuersationem
31 pauperis, & egeno subuenis; nec tamam laetam relictis, nec
rem non habitas: amor quippe operibus demonstratur.

Et tunc facta cum diabolus tam misisset in cor. O rem stu-
pendam! quam terribilis commutatio. De Iesu Christo filio
vique in finem in amore perseverauit, & statim immedia-
to dicit de discipulo, quod non perseverauit usque in finem.
Quis eum vidit in montibus cum suo diuino Magistro in
oratione pernoctantem, sine calcibus, die nimis solis calo-
ribus inflammatum, & assiduus itineribus fatigatum diui-
32 num verbum praedicantem? Ecce autem eius peruersio
oblitus fuit haec audientia quis toto corpore non contremi-
scit à rem stupendam, quod tam diligenti Pastori ex duo-
decim oñibus una pereat, quod ad talem societatem voca-
tus quis fuerit, & tamen condemnetur? Ne candidat in
hoc tantum monachus dicens. Vocauit me Deus, certam-
dam, & condemnatus est. Considerans hoc S. Bernardus
dicit: Si lupus non timuit intrare gregem Domini, & vnam
de duodecim tam pauculo numero mactare, & perire, &
33 quid faciet de grege commisso pastori? & quantum oportet
Dominum rogare, ut sibi in bono perseverantia con-
cedat, & se quantum poterit confortare, ut in incepto bono
aggreduatur? Quo autem perfectior est status, quae suscipimus,
eo magis debemus formidare. Nam S. Paulus dicit: Impos-
sibile enim est eos, qui semel sunt illuminati, gustauerunt
etiam

D. Ber-

nar.

Hebr. 6.

- 54 etiam donum celeste, & participes facti Spiritus sancti, & prolapsi sunt, rursus reuocari ad penitentiam, id est, per penitentiam, & hanc difficultatis ratione reddens addit, & os sum crucifigentes sibi metipsis filium Dei & ostentantes. Hic impossibile est exaggeratio, hoc est difficile, me conuertentur, qui cum dona celestia gustauerint, & iustitia, & virtute non perseverarunt, magnam enim intulerunt iniuriam filio Dei, quod cum spirituales voluptates gustauissent, pro brutorum deliciis eas neglexerunt, & cum odoriferos paradisi flores oleuissent, eos minorum quam
- 35 porcorum glandes estimarunt. Caueant ergo illi, quibus datum est sedere ad mensam Domini, & diuinos celestesque cibos gustare, ne his beneficiis neglectis, Aegypti desiderant. Horum enim conuersio (ait Sanctus Paulus) est postea difficillima, adeo ut impossibilitatis nomine conuenerit. Idcirco dicebat Christus Redemptor noster, memores estote uxoris Loth. Quae ut legitur eo quod respexerit post se, versa est in statuam salis. O profundum misterium, quod siquidem illam Deus voluit punire, non so-
- Luc. 17.
Gen. 19.
36 est condimentum, quod omnes cibi coniungunt, & manducatur. Voluit igitur Dominus in hoc nos admonere, qui in eius mensa manducamus, & ad spiritualia & celestia conuiuia vocamur, ut hunc salē semper nobis ante oculos proponamus. Memores estote uxoris Loth, ut ita cibum capiamus, & perseueremus eos manducantes cum in illis gustū reperiamus. Quis enim à mensa recedet, & retrorsum regredietur, si hunc salē ante oculos habuerit? salus significat sapientiam, & quia haec mulier aliis admonitionibus, & sapientiae futura erat, ideo in salis statuā conuersa est.
- 37 Quis enim attente considerabit supplicium, quo Deus mulierem illā puniuit, quae non regressa est retrorsum, sed in bono audeat desistere, & in virtute regredi? Nā si talis est poena retrorsum respicientium, quale erit illorum supplicium, qui non modo respiciunt, sed etiam retrorsum reuertuntur? o amici Dei siquidem à Sodoma incendio caueamus, progredimini ulterius, & perseuerate, & ne cogitatione quidem, si possibile sit, secularia respiciatis. Postquam de Sodoma Evangelista hanc clausulam miserit Iudas, ut boni Iudei

charitas, & humilitas clarius illucesceret, qui in tali tempore suorum discipulorum pedes voluit abluere, inter quos erat vnus diabolus, quorum pedes etiam Dominus lauit.

In illa hora sciens quia omnia tradidit ei pater in manus. Nihil inquam Rhetores tā sublimi stylo tractauerunt, quam hoc mysterium gloriosus Euangelista Sanctus Ioannes describit. Non solum enim declarat quo tempore factum qui hoc operatus est, ut apertius eius altissima humilitas innotescat. Etenim ille, in cuius manus aeternus pater omnia commisit, & cuius potestati cuncta subiecit, qui ex patre aeterna generatione procedit, quiq; ad patrem per sanctissimam obedientiam reuertitur factus obediens vique ad mortem, mortem autem crucis, ille (inquam) tam potentis, tam ingens, tamq; sapiens surgit à coena. Nullae sunt nec in eis, quae, qualis, & quā admirabilis fuerit haec humilitas penitus valeat comprehendere. Ille solus eam intellegendus illius, qui humiliatus est. Quo descenderit optime de autem descendit quippe ad pedes viliū piscatorum. Vnā alitudinem comprehendit, ille solus scit, qui suam infinitam sit hominis plaga, cum ad eam curandam talis medicina fuerit requisita. Hoc autem est magis admirandum, quod credat homines hoc à Deo suo factum fuisse, & humilitatem hanc adorem, & humiliter venerentur, nemo tamen in se videre velit illud, quod in Iesu Christo gloriosissimam esse ducit, atque ut tale confiteretur. Nunquid potestis esse monstruosior? quomodo in te vile fore existis? Res obstupenda est profecto, quod in illis superbierum deioris humilitatem credunt, atque adorant. Quod his cōfringendam, & seculi amentiam confundendam, [Quae breuiter] & non solum hoc, sed quod humi prostratus eorum pedes abluere? Ita nobis necessarium erat. Et sic significauit etiam dicens: Desideramus eum despectum, & nouissimum

- 41 virore: talem illum optabamus humile, egenum, laborantem, quique plus quam omnes homines se humiliare sic enim nobis opus erat. Sed heu quomodo hoc discipulo modo non dolore afficimur animaduertentes quam parum fructus ex tam excellenti Magistro, & tam mirabilibus lectionibus, quas nos docuit, percipimus. Audebo dicere, & credo me non decipi, quod in nullis hominibus videretur tibi tanta superbia, vanitas & elatio, quanta in multis Christianis, aut illorum maiori parte reperitur. Quam obrem iure optimo possumus predicatores cum S. Propheta Ainos exclamare, ac dicere: Vx vobis, qui opulenti estis in Sion optimates capita populorum ingredientes pompaticè domum Israël. Transite in Chanaan, & videte, & ite inde in Emath magnam, & descendite in Geth Palæstinarum, & ad optima quoque regna horumque terminum eorum vestro estis. Qui separati estis in diem malum & appropinquatis solio iniquitatis. Qui dormitis in lectis eburneis, & lacciniis in stratis vestris: qui comeditis agnum de grege, & vitulos de medio armenti. Vx vobis, qui opulenti estis in monte Sion, in Ecclesia multis, qui tanti, & in statu, & conditione vestra speratis, viuendi ratione maxime contenti. Transite & considerate rationem viuendi infidelium, conferte statum vestros, cibos, elationem, & pompam, cum profanaribus, & modo viuendi gentium, & videamus, si in his omnibus dissolutioni, & superbie vestrae illi valeant adaequare. Absque dubio credo inter nullas gentes agere, quod inter multos Christianos agitur. Pudeat ergo populum Dei superbire, cum suum diuinum caput tam humilitatem animaduertat.
- 45 Venit ergo ad Simonem. Ex hoc inferit S. Chrysostomus Iudam primum fuisse, quem Dominus lauare cepit. Quod patet, quia prius quam ad S. Petrum accederet, ab alio incepit & quicumque aliorum esset, vsus esset vrbano, qua S. Petrus vsus est, nisi ille, cuius cor iam à diabolo perfidebatur. Prostermitur ergo naturalis filius Dei ad pedes Iudæ, qui iam constituerat ipsum Iudæis tradere. Hoc enim significauit clausula, quam illic posuit S. Ioannes. Ille obstupescunt cæli, hic admirantur Angeli, & Seraphim: hic deficiunt sensus, hic denique vniuersus mundus obmutescit.

telit videri Deum ante diaboli pedes prostratum. Quia 40
omnis ex vobis diabolus est. O Christe vitæ reparator, ac veræ humilitatis doctor benedicta sit tua elementia, quia tam admirabilem lectionem nos doces. Quis manus, aut os habebit, quò mimicum suum affligat considerans, quæ tu Domine facies cum eo, qui tam crudelem, & ingrati se præbet erga te, quanta charitate, & beneuolentia Rex cælorum, immundos Iudæ pedes manibus obtrectabat, & diuinis vocibus cor eius attingebat ad eius animum loquens, ac dicens: vide discipule quid pro te faciam. Manus in eius pedibus ponebat, oculos verò quasi illius condemnationem 47
mitigare, & mollire homo miserrime, miserrat te tuiprimis: cum te ad societatem meam receperim, Apostolum O durissimum cor, quod tot beneficia, fauores, & auxilia, tantam humilitatem, & mansuetudinem non potuit emolliere, & arefata non potuit plantam, quæ tam excellenti, ac singulari aqua ir-48
rigata non potuit reuiuiscere! O immundos pedes, qui ipsi fratres mei caritate puritatis non valuerunt mundari? O tantam cordis duritatem perueniens, ad quantam infelix hic discipulus peruenit. Reliquit eum Dominus, & venit ad Simonem Petrum. Sanctus autem vir cum pedes extend-49
surus esset, brachia extendit dicens: Domine, tu mihi lauas pedes: iam videbis quam confusus esset, & quam coarctatum se videret qui tantum zelabatur honorem Domini sui, videns eum ad pedes suos prostratum, ut eos ablueret, & potestis considerare seruiorem, & admirationem qua dixit: Domine tu mihi lauas pedes. Mihi Domine, qui te cognosco, non sicut alij homines, qui te humanius cognosco secundam personam in diuina Trinitate, prout pater tuus mihi reuelauit. Mihi Domine, qui in monte Thabor te transfiguratum vidi, cum ex vultus tui claritate re-
uerentiam, & reuerentiam, quam tibi exhibebant Moyses & Helias principes Synagoge: Mihi Domine, qui de cælo vocem dicentem audiui: Hic est filius meus dilectus: Num-
quid

50 quid meos pedes his diuinis manibus attinges, quæ mo-
tuos, quos tangunt resuscitant? & quibus coram me panis
multiplicaste. Mihi Domine, qui harum rerum omnium sum
testis, & optimè dignitatem tuam, & humilitatem ac vili-
tatem meam noui? Rem tam indecentem nequaquam
patiar. Et surgebat. Cui dicit Dominus: *Quid ego facere
nescis modo, scies autem postea &c. Si non laueris pedes meos ha-
bebis partem mecum.* O diuinum verbum, quod ineffabilem
Dei liberalitatem aperte manifestat. In his verbis nobis do-
claratur quod quodammodo æquali supplicio Deus eos
51 punit, qui illum offendunt, ac eos, qui sua diuina beneficia
nolunt accipere. Ad honorem Dei spectat, quod illum
non offendamus, & utilitas nostra est, quod eius diuina be-
neficia accipiamus, & æqualiter videtur Deus æstimare pu-
nitionem nostram, & honorem suum, atque æqualiter pu-
nit eum, qui sua beneficia tenuit accipere, & illum, qui
eius honorem aufert. *Non habebis partem mecum: Dicitur
utriusque. Si tam acriter puniendus sum (ait Sanctus Petrus)
non tantum pedes, sed manus, & caput. Et per. Et lauatione
dicit illis Dominus: Vos vocatis me: Magister & Domine
et c.* Siquidem tanquam Magister vos humilitatem do-
52 cuit, nunc volo me Dominum cum magnificentia ostende-
re, & in vos beneficium conferre iuxta bonitatem ac libe-
ralitatem meam. Et cum amor non patitur, ut ego à vobis
absim, & ex alia parte vobis maxime necessariis sit, ut ego
à vobis recedam secundum hanc visibilem præsentiam. Vt
ergo meo erga vos amor, vestraque necessitati satisfaci-
53 volo recedere, pro vobis in cruce moriens, nec tamen abesse
manens in hoc ineffabili sacramento, quod volo instigare ad
formam Dei humanitate coopertam, qua mundum abun-
dantissime alui triginta tres annos, quos innocentissime vixi
omnia sub panis, & vini accidentibus abscondo. Itaque non
solum captiuitatis vestre redemptionis, sed etiam in fame re-
stitra cibis, & in siti potus esse volo.

Simile.

Accipite, & manducate. *Hoc est corpus meum.* O beneficia
fit talis magnificentia, talis amor, ac tale donum, quantum
quis maximo morbo laborans est iam prope transiitum, ut
quantam curam habent filij, & vxor eius, ut aliquid muni-
ducet, quo confortetur, quamque solliciti sunt in conser-
do res maxime substantiæ, quibus reficiatur, & spiritum
pudat

posuit alere, ac diutius sustinere. O bone Iesu gloria animæ 54
meæ, cum iam prope esses ut per mortem ad partem trans-
ires, omnis cura tua fuit non quid tu manducares, sed quid
nos manducatemus, quod nos confortaret & ita diuinum
hoc sacramentum conuiuisti, & constituisti. Non curabat
nec sollicitus erat diutius Redemptor, quid ipse manduca-
dinus esset non ex toto corde nostro diligere illum, qui in
nos tot beneficia contulit: Dauid vna, & eadem verba sepe
repetens dicit: *Cōfitemini Domino misericordie eius, &
55 sum Deum laudent iustissimum est: mirabilia autem Dei
quare filios hominum iustissimum est: mirabilia autem Dei
homini laus, & honor, quod pro illis talia mirabilia Deus
operetur. Maxima est ratio cur homines maxime se æsti-
ment, & terrenis ac vilissimis rebus huius sæculi non coin-
stentur. Cum Deus pro ipsis homo factus fuerit, nec
quàm Dominus hoc sanctissimum conuiuium institueret,
conuiuium suis pedes abluir, ut nobis significaret, quod eos,
56 qui in hac sacra mensa manducaturi sunt non solum lotis
manibus, sed etiam mundis pedibus oportet accedere: scilicet
ut sint mundis operibus, & mundis desideriis, ac cogi-
tationibus. Frater, ne in hoc sistas dicens, quod sufficit
abique mortali peccato accedere. Dicit enim Sanctus Dio-
nysius, quod etiam peccata venialia, & leuissima quæque à
nobis accuratissime expellere deberemus, ut maiori fer-
uore, ac promptiori dispositione ad hoc sacrum conuiuium
accederemus. Frater ne seruitium taxi modereris, siquid
57 nolle, ut tibi Deus beneficia taxi metiretur. Qui in stadio
currit non contentus est prius ad metam peruenire, ut ac-
cipiat brauium: sed eodem impetu, quo antea curtebat, vi-
terius progreditur, ut aperte cōspiciatur quod fecit omnia
posset debuerat, ut illud acciperet: quod si ita non faceret, vix
quod hoc non facinus, sumus muli ex nobis parum mor-
tificati, & deuoti: quoniam crebro ad sanctum sacramentum
tiam non impediunt, impediunt tamen deuotionem.
Quod autem esset si aliquis ad hanc diuinam mensam cum
peccato*

Psal. 106

56

simile.

57

- 58 peccato mortali auderet accedere liboret nos Deus à pro-
to malo. O Judas traditor, qui corrupto corde ad tam sa-
ctam mensam accedis, ne tantum sacrilegium committas.
O infernale os quare aperiris quare mille scelerum clau-
deris vide quod accipis condemnationem tuam. Vnde quid
S. Paulus dicit: qui enim manducat, & bibit indigne, iudi-
cium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Do-
mini. Iudicium, id est, condemnationem. Recipit con-
demnationem, quia nullum discrimen constituit inter cor-
pus sacrificium Iesu Christi, & alios cibos, hoc est enim
non diiudicare, non constituere differentiam: ad aliam in-
indifferenter accedere, ut ad mensam aliquam propheta-
communiu ciborum. Ad Hebræos dicit S. Paulus loquens
de Melchisedech. Hic enim Melchisedech Rex Salutaris
cerdos Dei summi, qui obuiauit Abraham regresso à con-
regum & benedixit ei. Cùm victor reueneretur Aba-
ham, quia quatuor reges superauerat, tunc illi obuiauit
summus sacerdos, & benedixit ei, ut dicitur in Genesi pro-
ferens panem, & vinum. Magnum mysterium, quod tunc
illi obtulit panem, & vinum, & benedixit ei, cùm tantam
victoriam reportauerat. Sanctus Anselmus super hoc ver-
ba dicit: Caue frater, ne hunc diuinum cibum accipias, quia
si postquam à quatuor regibus victoriam reportaueris, quæ
sunt quatuor præcipue passionis anime, quæ illam pertu-
bant, scilicet spes, metus, tristitia, & voluptas. Quot pecca-
ta committit homo sperans temporale aliquod bonum
consequi? quot res quas summo opere debet facere, non
facit, propter humanum metum? ut autem voluptatem ab-
sequatur, & merorem fugiat, quid non facit homo in-
le conscientia? Cura ergo diligenter o frater, ut hoc quo-
tuor reges superes, & reportata ab eis victoria, caute
hunc cibum accipias, & cum eo benedictionem, & gra-
tiam, qua gloria sempiterna comparatur. Ad quam
perducatur Iesus Maria filius &c.

THEMA. Christus dedit semetipsum pro nobis, ut nos redime-
ret ab omni iniquitate, & mudaret sibi populum acceptabilem,
scilicet bonorum operum. Hac loquere, & exhortare.
PAULI AD TITUM. 2.

N Eſaia legitur, quod ut Sanctus Prophe-
ta acturus esset quomodo Deum viderat
sedentem super solium excelsum, & eleua-
tum circumdatum Seraphim, qui non cessa-
bant quotidie clamare dicentes: Sanctus,
Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth,
cuius lingua ignito calculo purificata est. Hodie agendum
est nobis quomodo hic idem Dominus positus fuerit, non
in maiestatis solio, sed in durissima cruce, capite cooperto
non alii Seraphim, sed acutissimis spinis, circumdatum, non
beatis spiritibus, sed atrocissimis carnificibus: non Ange-
lorum vocibus sanctus appellatus, sed turpissimorum ho-
minum iniuriis blasphematus. Ut ergo hæc mysteria dignè
animi affectu, & deuotione, atque etiam plurima gratia. De-
minam nostram Marianam virginem Dei genitricem ac Do-
minam dicentes singuli, Ave Maria.

Cor afflictum, & merore circumdatum, quocunque super-
ueniente ictu multo grauius contristatur. Quando fons animæ
afflictionibus est repletus primo ictu lacrymarum flauis
exilit, cū enim pectus tenerū sit & angustis subactū, mino-
re habet resistētiā, & oculi nequaquā contineri possunt, quin
ad euacuandū cor amaritudinis pelago submersum maximā
lacrymarum copiam profundat. Qui huc vsque, ut debuit
tota vita peruenit huius Dei, ac Domini nostri Iesu Christi
passione cor suū vulneratū habet paucis ictibus molliri po-
te, & pauca verba sufficiēt lacrymas ab illis oculis hauri-
re, qui tot dolores in meditatione perspexerunt enim vi-
dēt, nubescula superueniēs magnā imbrium copiam immi-
tit. Sic est dicitur. [Ea et qual et tempus estis in meo et in vobis.]
liquida in

- 4 siquidem cælum, terra, ac velum templi, & lapides etiam
vniuersalis omnium rerum creatoris mortem sentierunt. &
ergo insensibiles creaturæ naturæ suæ limites transierunt
tantam sensationem ostendunt, cum tamen non pro illa
Dominus patitur: quare rationalis homo, pro quo Do-
minus patitur, quasi insensibilis, & sine dolore remanebit
minus patitur, quasi insensibilis, & sine dolore remanebit
fatis aquosum tempus nunc est, siquidem insensibiles crea-
turæ nos ad lamentandum inuitant. Nunc merito pos-
sumus illud dicere, quod Propheta Hieremias dicebat: Do-
minus illud oculi nostri lachrymas, & palpebræ nostræ de-
ducant, quia vox lamentationis audita est de Sion. Nihil
aquis, quia vox lamentationis audita est de Sion. Nihil
5 mouet creaturarum dolor ad hunc planctum, sed multo
magis nos mouere debet vox lamentationis, quæ audita est
de Sion. Quæ est vox, quam bonus Iesus pro salutē nostrā
& omnium peccatorum remissione, cum maxima lachry-
marum abundantia in cruce pendens ad æternum patrem
immisit. Idcirco dicit S. Paulus, quod siquidem Christus do-
dit semetipsum pro nobis, de hoc loquamur, & agamus. Hæc
(inquit) loquere. Hæc sunt quæ tu o homo loqui debes, &
Hieremias nomine huius clemētissimi Domini plus, quod
hoc à nobis petit, nec enim verbis contētus est, dicens, &
Thren. 1. vos omnes, qui transitis per viam, attendite, & videte si est
dolor sicut dolor meus. O Maxime Redemptor transientes
6 videris mihi frustra proclamare, nam tu vocas transientes in
per viam: ego verò omnes video incolæ & sedentes in
terra: omnes video voluptatum, vtilitatum, omnium de-
nique terrenarum rerum amatores esse: omnes video obli-
tos (seu potius) inimicos tuæ sanctissimæ crucis: ut hoc dico-
rabat S. Paulus his verbis: Multi ambulant, quos sæpe dico-
bam vobis, (nunc autem, & flens dico) inimicos crucis
Christi, quorum Deus venter est. Ad eos, qui per breuē
& asperam viam huius vitæ transeunt: ad eos, qui peregrini
7 ni sunt in hoc seculo, & exilium suum lachrymantur, ad
eos (inquit mitissimus agnus) proclamo ex crucis illos qui
in terra permanentem ciuitatem non agnoscunt, vocat
Genes. 22. inuito, ut videant, & intelligant, si vllō vnquam tempo-
re similes dolores tolerati fuerint, his quos ego proprio
mines patior. Maximum m. iterum fuit, quod locum
lum, quem Dominus Abraham ostendit, in quo filius suus
immolaret vocauerit S. Patriarcha, Dominus videt. Et
dicit

dit statim diuina scriptura, dicens: vnde vsque hodie dicitur: 8
In monte Dominus videbit. Prius dixit: Dominus videt in
præsenti tempore, postea verò subdidit, in futuro Domi-
nus videbit. Et ratio est: quia in præsenti vidit Deus sacri-
ficiū Abraham, & vidit quod oblaturus erat in illo loco
Iesus Christus filius suus, & vsque hodie (inquit sacra scri-
ptura) durat hæc visio in præsenti: quia Deus omnes ad illā
& vult, ut nos modo, & in omni tempore illius memore-
mur. Res est etiam valde notanda, quod cum Christus Re-
demptor noster transfiguratus erat in monte Thabor, lo-
quens cum Moysse, & Helia de duæ sanctissime mortis ex-
cessu audita est vox patris dicentis: Hic est filius meus di-
lectus, in quo mihi bene complacuit, ipsum audite. In mōte
verò Caluarie, ubi totus ille excessus opere cōpletur, non
dicit ut audiamus, sed ut ipsum aspiciamus. Quomodo
enim erit possibile, sed ut ipsum aspiciamus. Quomodo
talia patitur maximo dolore non conficiamur, & ad eius
amorem, & obedientiam, atque auditionem non mouea-
mur? Ad aliud propositum dixit Moyses, Erit vita tua pen-
dente ante te. Sed valde hæc cōgruunt hæc verba. Animad-
uertere Christiane quomodo vita tua Dominus tuus, qui te
creauit, alit, & conseruat, à quo omnia, quæ habes accepi-
stis, à quo omnia, quæ tibi defunt speras, ante te in cruce
pendet, ut quantum illi debeas consideres. Res insolite &
inaudite, maximum desiderium hominibus afferunt, quod
videantur, sicut res mirabilis tibi qui ardebat & non com-
burebatur, desiderium attulit Moysi, & dixit, Vadam & vi-
debo visionem hanc magnam, quare non comburatur ru-
bus ante oculos habemus, Res mirabilis valde tibi videtur o
Mirabilior res videtur videre infinitū Deum [Ençarado,] 11
id est spiritus circumdatum & catenis alligatum, videre crea-
turam mundi alapis caesum purissimum speculum macu-
latum conspiciere splendore gloriæ consputum cernere?
Nōne tibi mirabilis videtur illum columnæ victū aspi-
cere, & diuini amoris igne inflammatum verberum dilu-
uium tolerare? & eum qui est summa innocentia, & san-
ctificatio peccatorum, videre maledictorē ac populo-
rum peruersorē

- 20 vniuersi iussu, sigillatim, et significant S. Paulus dicens: *Galat. 2.* dilexit me & tradidit semetipsum pro me, id est, ita me dilexit, & pro omnibus simul patiens, pro me mortuus est, tamen quod nisi alius esset praeter me, pro me vno perierat. Et B. Augustinus maxime exaggetat haec verba, dicens: Apostoli dicens: Imo posses dicere vni sancte quod mihi plusquam seipsum dilexit, siquidem vitam suam pro me dedit. Si ergo tantopere te diligit, & tu illum etiam amas, & o amor! em perlovis, iniuria tibi inferatur, cum tibi dicatur, admonearis, ut sentias, quod ipse sensit.
- Deut. 21.* Deuteronomio praecipiebatur, quod quando in via occideret hominis occisi inueniretur, diligenter cadaver reuerteretur qui nisi inueniri posset, egredieretur maioris spatu, & iudices Israel, & mereretur a loco cadaveris spatu singularium civitatum per circuitum, & quam vicinior rem esse perciperent, ex ea tolleretur victima ad offerendum sacrificium expiationis. Consentaneum est, ut sciamus de cade huius diuini hominis defuncti, & eius occisionis, & quis nam fuerit in causa cadis eius inuestigemus. Merito ergo frater consideratione tua, & te vicinior rem esse re peries: & ita intelliges quantum debeas in te accipere, & dolorem offerre sacrificium. Ideo sponsus dicit: postea sub arbore malo fuscitauit te. Pendens in arbore crucis, cum citauit. Quis iam amplius dormies, & sine sensu viuet, cum talem excitatore habeat? optime vidisti quomodo in multis tribus peculiaribus locis scripturae tria nobis praecipiant. In primo praecipitur quod de mysteriis passionis Domini loquamur in secundo, ut animaduertenter, & interuenient animae oculis illa videamus in hoc autem tertio, ut haec mysteria tanquam nostra sentiamus. Ut ex primo, & secundo hoc est ex sermone, & aspectu in tertium, qui est horum locorum sensus, deueniamus. Loquere ergo, & vide, & tantum clementissimum Dominum vni sunt. Et circa hoc tantum acutissimam quod loquitur David de improperitate rem acutissimam: quod loquitur David de improperitate, & atrocissima morte, quam Iesus Christus filius Dei passus est, & eius nomine conquerens de malorum crudelitate, quam parum aestimauerint illum variis tormentis affligere, & sensu omnia morte interficere, dicit: ego autem sum peccator, & non homo. Non comparat se vili animalium quod

- gnorum, & pulchriorum, quae sunt in terra, quae cum homine occidit, videtur pietate commotus eorum mortem dolere. Cum occidit virulum, autem, aut bouem pulchrum, statim cor vestrum reseruitur afflicto. Verum ac si nihil faceretis, O Maxime Redemptor mundi ac potenti poterat paucis pietas, aut multa atrocitas, qua attritus, conculcatus, flagellatus, spinis coronatus, alapis celsus, confusus, crucifixus, ac denique occisus es, qui cum dicitur, dicitur illud, Esai. Quasi agnus coram spondente, sed ob patientiam, qua mortem tolerauit: quando autem verum comparatur, est ad declarandam paucam compassionem, & nimiam crudelitatem, qua occisus est. Et non solum carnisu atrociat perpendenda, & dicenda est, sed & res etiam afflixerunt, & quod solutus, & ignominia illi intulerunt. Quamobrem ipse Esaias eodem capite illum vocat vni dolopura diuina legisse, quod aliqui vni dolorem vocauerunt, nisi solus nosci suum Saluatoris illius enim dolores nati in qualitate, quoniam in vniuerso orbe tolerati sunt, mas, & quod dicit Sanctus Esaias quasi absconditus, vultus eius, alia translatio habet, abscondebamus faciem ab eo. Ita deformatus fuit pulcherrimus ille vultus, quem non fatiantur Angeli contemplari, ut puderet nos illum aspicere, quod altissimae Maiestatis pro vilissimis terrae vericulis in tantam humilitatem, & abiectionem deuentura esset? & hoc magis vniuersorum tormentorum eius magnitudinem declarare potest, quod nemo nec homo, nec Angelus illam potest penitus intelligere, nisi solus pater, qui ea permittit, & filius, qui perpeffos estis: sic dicit ipse filium meum, & reuerentiam meam, Solus pater cognoscit quanta sit filii ignominia, quia solus ipse, quanta in eius dignitas, intelligit: eo enim maior est contumelia, quo
- Esai. 53.* 25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

amplior est dignitas patientis. Ideo illi dicit: tu scis. **28**
Matth. 13 solus aeternae pater es, qui hoc scis; & sic propheta Zacharias in persona patris significans magnitudinem passionis filij eius dicit. Phramea suscitare super pastorem meum & super virum coherentem mihi dicit Dominus exercituum. O phramea mea iustitiae meae commouere in pastorem meum &c. Homo, qui patri magis inhaesit fuit Iesus Christus filius suus. In hunc diuinum hominem conuertit pater gladium furum & vocat eam phrameam iustitiae suae, quia vnum ex operibus, in quo Dei iustitia magis splendet est hoc; nam quoniam vnaquamque iustitiae rigorem similem huic audiuit. Magis timorem infert seueritas diuinae iustitiae, quae in Angelorum supplicio exercita est: illa tamen iustitia non tantum me perturbat, & deiecit, quam supplicium, quod de hominis peccato sumptum est. O immensam Dei iustitiam, seuerior mihi videris Domine parcens, quam puniens. Magis me clemens hominis redemptio, quam dura Angelorum condemnatio deterret. O inextimabilem seueritatem, & rigorem, quod propter hominis peccatum deum occidatur, & propter hominis culpam tam crudeliter moriatur Dei filius patiatur? quid seuerius? quid humanius? **30**
 dicio hac iustitia magis stupendum? Terribiliorem te ostendisti Domine redimes, quam si non redemisses. Magis rigorosum, te praebuisti cum misertus fuisti, quam si tu ueris homines aeterno inferni supplicio condemnasses. Terribilioris enim iustitiae est, Deum pro hominum peccatis interficere, quam homines propter eorum scelera perpetuo inferno condemnari. Diligenter hoc animaduerte, & perpendite fratres mei, per reuerentiam illius Domini, qui propter nos tam irreuerenter hodie volumus tractari. Etenim si hoc accuratè consideramus, quoniam **31**
 carere immittit aeternum pater gladium iustitiae suae, & non terribili ictu filium suum unigenitum percussit pro hominis peccato: & tamen audes tu deum peccare cui hoc visum potest, nisi considerationis defectui? Si exiis foras de regionibus, & accedentes ad aliquam ciuitatem videntem inueniem venustissimum collo alligatum fane, & multum inproperis affectu, ac mortis instrumentum humeris asportantem extra ciuitatem ad supplicium deducere, & interrogantibus

interrogantibus autem ipsis, quare tam decorus iuuenis pueri- **32**
 turaliquis responderet, illum unigenitum esse filium Regis illius provinciae, quem pater eius occidi iussit, quia unum potum furatus fuit, quomodo illi obstupescerent. O Domine & regina coelorum (dicerent ipsi) tam seuera iustitia in hac regione exercetur? & tanto supplicio latronum puniuntur? libet nos Deus ne in hac terra latroetur. O fratres mei intellexistis hoc? placeat aeternae Dei Maestati, ut hoc saltem modo vobis ostendat, & cognoscere faciat quantum malum faciatis, & quanto periculo **33**
 vos obijciatis, quando peccatum aliquod mortale committitis. Quomodo habemus manus aut voluntatem, ad offendendum Deum, cum videamus, quam acriter peccata puniat? & quod unigenitum filium suum tam crudeli supplicio propter alienum peccatum affecit, permittens, ut tali morte percuteretur.

Hic poterit praedicator aliquot mysteria passionis plaudere: & postea concludat dicens testimonium S. Pauli, quod assumptum est pro themate, illud repetens **34**
 & loquere ibi: haec loquere. Loquimini haec, ut ea sentiat, & mater eius sentit, ac sentite, quod sanctissima virgo Maria iuxta crucem Iesu mater eius. De qua B. Ioannes dicit: Stabat autem **Ioan. 19.**
 la alia tui aequalis, quae secuta es sacratissimum filium tuum in Iudaea, & Galilaea praedicantem: nunc etiam illum incum a cohortibus apprehensum sectatis. Fugerunt discipuli eius cum a cohortibus apprehensus est, tu vero usque ad crucem, & sepulchrum illum comitans quid hoc est tam novum **35**
 & tam virilem animam habuisti ut exiisses, ad tam amara est consuetudo seminarum, ac talium seminarum, rebus publicis interesse. Indecorum est virginibus ad tam cruentas tulo patitur, ut matres supplicia, quae publice de filius suus honestissima, piarum matrum piissima in publicum existit, ut dilectissimum filij tui mortem crudelissimam aspiceret. Iam ergo responsione tua audio: scio enim, quod te domo deduxit

36 deduxit, fides, sanctissimam filii caritabitione, & passionem
non superata, deduxit te spes tanta aduersitate non de-
litata, deduxit denique caritas, quae erant viscera tua in-
flammas. Hae cor tuum impellebat. Fortis enim est re-
luc mors delectio. Talem amorem oportuit te habere ad-
ferendum, quod tulisti, siquidem tale spectaculum videri.
Hae tres virtutes in unum conuenerunt, & te o virgo sancta
ta oppugnaverunt. Qui tantae fortitudinis posset resistere.
Isti te vicerunt, & domo in publicum deduxerunt, ut re-
te tunc mortem videres inferri, & animam tuam noui do-
loris gloriae immo pertinueris. Maximo dolore affectus
Gen. 37. est patriarcha Iacob, cum vidisset egerantem tunicam
sui Iosephi, quem tantopere diligebat, sed multo maiorem
dolorem acciperet, si illum videret immans bestiae de-
tribus lacerari. Et quid faceret Dauid si filium suum Abs-
lon ex quereu pendente: ac tristis lanceis indurum ce-
peret? o martyr incomparabilis in te enim magis anima
patitur, quam corpus. (El que muere, et el que mata, y el
amor et el verdugo, y el que muere, et el mayor tormento. Itaque
ferum cum videas coram te dilectissimum filium tuum
38 immantum bestiarum dentibus lacerari, cumque illum
etherastrum, & ab ea pendente conspicis, si autem esse
dolorosa Mater tam iuncta cruci quare dicis sanctissimam
filiam per Dauid. Considerabam ad dexteram, & non tibi
non erat, qui cognosceret in te quid Dominus non tibi
tua sacratissima Mater, quare ego dicis quod es soluta
2. Mc. 8. ter septem filiorum Machabeorum interfuit morti filio-
rum suorum, & tamen tam bona, ac pia mater, ut ratione
assutata erat tibi in morte tuar aduertire quod non dices
non videre, quae ipse cognosceret, sed a quo ipse cognosce-
retur, ita enim deformatus erat, ut vix a suis posset cogno-
39 sci. O mater mortuissima, eleuata sacros oculos tuos, quibus
si enim cognosces, signa quae ille de se prebebat, quibus
posset cognosci erat haec caput meum plenum est mor-
te & claudum me gustis nobis. Ecce caput eius precor te
Cant. 5. te conspersum. Tu autem dicis: manus eius distendit
tunc myrtum. O quomodo hunc eius manus distendit
singularem distendit, qui ad peccatum vulnere carnis
precionis. Tunc myrtum. Non erat qui cognosceret me
hoc dicit, quia ita deformatus erat. Eleuata ergo oculos
anima

anima Christiana ad illud sacrosanctum lignum, aspice 40
sanctissimum Nazarenum, candidiorem niue, ac lacte, tu
lucidiorem ebore antiquo, & videbis quod obscurior, &
nigrior sit carbonibus, & ita decoratus, & infirmus ut vix
illam possit cognoscere. O altissime aeterni patris filii, dic
Domine, quid tu nobis visitando tibi ferimus, qui
bus efficiam te deum, ut calla tormenta patieris, &
admirabilem liberalitatem, o incomprehensibilem cha-
ritatem, quae cum in nobis nullum esset genus meriti, nec
in te necessitas vili, propter tuam solam gratiam, & mise-
recordiam hoc modo nos redimere voluit. o quantum
desiderat hic diuinus Dominus, ut haec assidue contem-
41 pla nobis faciat. Non me mouisti Iacob, neque laborasti in
me Iherusalem. verumtamen seruare me fecisti, prebui mi-
hi laborem in iniquitatibus tuis. Ego sum, ego sum ipse
qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuo-
rum non memorabor. Reduc me in memoriam, & iudi-
cabis iustitiam. Verba siquid habes, ut iustificeris. O diuina
fione sacratissima huius diuini agni, siquidem haec praestitit
42 ta beneficia in nos contulit, cum nihil vobis deberet. Quid
igitur est in me o dulcissime Iesu, quo ego tot beneficia
tibi possum soluere si ego haberem omnes vias filiorum
Alix di omnes annos seculorum uiuerem si denique om-
nes labores patieris omnium, qui sunt, fuerunt, & futuri
horum omnium, quos propter me passus es, & siquidem nul-
lo modo hoc debui possum soluere utinam in hoc sal-
tem tibi Dominus quodammodo satisfaciam, quod nun-
quam illius obliuiscar, & maxima cum gratiarum actione
Cum mulier, quae multos dies partus doloribus affligi-
tur, videt se instantem mortuum peperisse, quae molestia
affligitur, considerans quam parum dolores illi profuerint
O Christe dulcissime hominum amator, qui propter te-
nerrimum diuini amoris, quo eos dilexisti, matris pui-
sentis doloribus affligas tantissimos mortui miserimus,
per vix ac gratiam nobis comparasti fructum acce-
perimus.

Cypria.

- 44 perimus, maximam iniuriam tuis immensis tormentis
feremus, quod illis non utamur. Denique concludens
Apostolus Euangelista narrationem passionis Domini dicit quod
inclinato capite emisit spiritum. Perpendit sanctus Cyprianus
super hunc locum, quod ideo inclinavit caput bonus le-
sus, ut significaret, quod propter patris obedientiam more-
retur. Prolate diligenter, quod non dicit sacratus textus quod
emisso spiritu inclinavit caput, sed quod prius inclinavit
caput, & postea emisit spiritum, ad significandum, quod
nisi Pater sibi praecepisset per obedientiam, ex hac vita
non decederet, licet immensi essent labores, quos ibi
patiebatur. Et ita declarant aliqui illa verba: *Deus Deus*
meus ut quid dereliquisti me? quod tam crudelia, & immensa
erant tormenta, quibus illa sanctissima humanitas crucia-
batur, ut ante hanc horam Christus redemptor noster mor-
tuus esset, nisi diuinitas humanitatem adiuuaret: quando
iam diuinitas defecit humanitati vires addere ad plura pa-
tiendum, conquirebatur humanitas de hac defensione, si-
gnificans se adhuc plura pro hominibus velle tolerare, nisi
illam tam cito diuinitas mori praecepisset. Non quod ne-
cessario esset plus pati, sed ut sui erga nos amoris magnitudi-
nem declararet. Et quanquam cum bonus Iesus expirare
vellet, dixit, *consummatum est*, consummata enim illa vita
sua, mundi redemptio consummata est: sed non omnia pui-
simus Matri suae consummata sunt, imò potius quod in mo-
do incepisse vix sunt eius angustiae, & meroris magnitudo.
Quia vni militi lancea latus eius aperuit, Legitur, quod re-
ge Iobab tres lanceas in manu sua, & infixit eas in corde Ab-
salon: cum infelix iuuenis crinibus à quercu pendente.
Itaque omnes tres lanceas, credibile est ex corde in-
fixas fuisse, siquidem omnes cor eius percusserunt. O pul-
cherrime Absalon Iesu Christe tuis pulcherrimis capillis
à crucis quercu pendens, clementia enim & charitas tua
sunt capilli, quibus pendes. Transfixo Absalon tribus lan-
ceis vnum tantum cor percussum est: transfixo autem
vna lancea tuo sacratissimo latere tria corda percussa sunt,
scilicet cor tuae purissimae Matris, charissimi discipuli
& sanctae peccatricis, quam tu conuertisti. Itaque Iobab
vnu cor tribus lanceis interfecit, Longinus vero, vna lancea
tria corda penetravit. Quis vnquam tale audiuit, quod in

dominis mortui pectore tria corda viva reperirentur. Ve-
rum heu dolor, quam parum temporis illic vix durauerunt,
& quam cito transfossa crudelissima lancea fuerunt! O
sanctissima hasta, o micro-atrocissime, quid quaeris in la-
tere Redemptoris mei? si quaeris sanguinem iam per vias
effusus remanet: si quaeris animam, iam in Lumbum perre-
xit: si carnem eius vis auferre, iam in cruce omnem amisit,
vitam ei cupis auferre, iam clavi illam ruperunt: si
illam tradidit. O vulnus pretiosum lateris amore potius, quam
lanceae mucrone infictum: fornax divini amoris! o fons
aquarum vix usque ad aeternam vitam exilientis. Accedite
fratres ad hunc fornacem, ut calefaciamini, & adhuc divi-
num fontem, ut refrigeremini, & esurientes ardores ex-
tinguati.

Cum ergo vespere iam esset factum stabat mater mor-
tissima iuxta crucem, & cuncta familia eius non minus tri-
stis, quam confusa, videns ex vna parte dulcissimum filium
in cruce mortuum, ac laceratum, ex alia parte, quod non
habebat facultatem ad illum sepeliendum, nec animum ad
relinquendum. O animae devotae, quae lingua sufficit hoc
dicere, aut qui oculi dissimulare poterunt, quod tristissima
mater sensit, considerans quam parum esset remedii ad se-
la familiae humi suum! Erat cum tota illa sua lachrymo-
sa, si vellent ascendere ad tollendum illum, non habebant
scilicet vellent clauos reficere, non habebant forpices, si
vellent eum à cruce abstrahere, non habebant facultatem, si
vellent vngere, non habebant vnguenta: si vellent inno-
lire vellent, non habebant si ad onem, atque etiam si illum sepe-
Virgo erat pauper, & peregrina, quae cum suo sanctissimo
filio ascenderat Hierosolimam, ad celebrationem Pas-
chae. O maxime Redemptor mundi si nos sentiremus, quod
sentire oportet, quomodo esset possibile, quin in san-
guine lacrymas liquefieremus, & tanto maior erat an-
gustia illius moestissimae societatis, quanto magis nox ob-
chacis, quod si vellent ire in civitatem, & statim reuer-
tari iam sero. Si vellent facultatem petere ad sanctissimam
defun-

32. defunctum sepeliendum nullus eorum cognoscebat: pili-
cuncti illinc discederent, & eum inhumatum relinquerent:
timetant, ne Iudei illam sepelirent, ubi ipsi nescirent: si
tamen illa nocte ibi manerent, timebant ne venientes Iudei
& eos percuterent. Itaque amor defuncti eos ad mandata
inuitabat, metus autem obtemperare non eis, ad discedendum
impellebat, & licet invicem in se oculos coniecerant, in-
humatum verbum loquebantur: tamen enim prae nimia la-
mentatione loquelam amiserant.

Verumtamen quantum laugebat sanctissima virgo, quo-
modo filium suum humaret, tantum aberat ut cogitare
quod Ioseph, aut alius, hoc moliebatur. Ex quo debet
nunc exemplum sumere, ut in nulla re distidamus: cum
enim arbitramur nos magis desertos, & sine remedio esse,
tunc rex nostrae felicitatis diriguntur, ut hic apparet, quod
cum sancta virgo hoc tenui agone agebat, moliebatur,
& acquirere sancti illi viri omnia, quae ad Christum
redemptorem nostrum sepeliendum pertinebant. Acces-
dunt ergo hoc tempore viri illi nobiles omnia ferentes, quod
necessaria erant ad tollendum illum ex cruce, & human-
dum.

34. Sed cum sol iam occidisset, & tenebrae in obsequium
via quosque longa esset, atque etiam lachrymarum esset ma-
xima abundantia arbitrata est afflictissima Mater, & tota
illa familia, quod Ioseph, & Nicodemus essent alij non
Longini, & quod scalae essent lanceae, & quod denuo ve-
nirent ad transfundendum sanctissimum filium suum, non
vero ad sepeliendum, qui timor novum aliud tormentum
suis attulit: quousque propius accesserunt, & illos agnos-
uerunt. O quis videret denuo venientes ad foveam sancti
crucifixi, & eos, qui antea cum eo commorabantur, &
55 quantum flebant, quantumque suspirabant, atque etiam
obmutescabant. Itaque in illa fanebri hora, verba Ioseph, &
lachrymae supererant. Et tam attoniti erant Ioseph, &
Nicodemus, ut nequaquam possent (ve Hispanice dicitur
muja dar el poñano a la triste madre.) nec etiam dolorem
mater potuerit de absentia eorum gratias illis agere. Et
plura tibi dicam de anima Christiana, quod in illa fanebri
hora deerant suspiria, & supererant mortui. Nam totum
illam familiam orbam, quomodo cum vivis numerationem
cum autem oculos suos amantissimum Dominum suum cunctis

lumi viderent? O quam ad litteram impletum est hic quod
dixerat Dominus: Stante mortuos sepelire mortuos suos,
cui non sunt, qui hunc mortuum sepeliant, nisi alij mor-
tuis venerabiles senes ante omnia veniam petunt à sanctis-
sima virgine, & flexis genibus, ac detectis capribus, ac ve-
osculati sunt, & Iesum Christum in ea crucifixum adora-
runt, quo peracto per scalas usque ad summam crucis,
ascenderunt. Cumque proximi Magistrum, ac Dominum
suum tam cruciatum viderent, habentem clausos oculos,
angrum vulum, corpus attritum, & laceratum, capillos
57. dilaniatos, servorem gelidum, os aliquantum apertum, car-
nem denigratam, & aspectum quasi consumptum, [Illa fi-
noma del rostro quasi toda deshecha.] tantus dolor, & pa-
dorsum precipitarentur. Si enim sola auditione homo to-
rentis confortari sancti viri sacratum corpus relexerunt, &
cum eo usque ad terram paulatim descenderunt. Et post-
quam tristissima Virgo concessit, ut vngeretur, omnes,
qui in eo tristi collegio erant, illud velut examen apud mel-
58. ferentes, atque ex oculis multas lachrymas effundentes quid
non planxerunt? quid non dixerunt? quid non senserunt, cum
Magistrum suum tam laceratum viderunt? qui oculi potuerunt
suscipere ad videndum crudelissimam stragem, quam vo-
erant sanctissimum corpus in sindone, exierunt praetio-
ria interfuerunt, siquidem per praesentiam interesse non
aut in colligendo cruore, aut in matre piissima comitan-
di, aut in emolliendis vnguentis, aut in vulneribus vngen-
tium vale, omni sepultura, vinctio defuncti, lamentatio de-
59. his poterit fieri plorare? si quidem non sunt verba, quibus
ea digne velint sentire: & exequia tristissima, & lamen-
tabilia: suocantur nobilis defuncti, que non in templo,

sed in capto executi sunt, non clerici, quia omnes sepe ab-
tant, non cum luce, quia iam nox erat, non cum pompis
cum exiguo comitatu: nec cymbala pulsantur. sed solum
modo magna lachrymarum copia effunditur. Sepeliamus
ergo corda nostra cum hac vita mortua, ut cum ipsius gratia
resurgamus, & postea eius gloria perfraumur. &c. Amen.

DOMINICA RESURRECTIONIS

Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Salome conueniunt
monta, ut venientes viderent Iesum. MARC. 16.

1

ANTA est letitia, quam alia mater Ec-
clesia in hac sacratissima festiuitate habet
ut ipsa maximae exultationis vocibus cele-
stes, terrestresque creaturas ad alacritatem in-
uitet, dicens: In resurrectione tua Christus
coeli, & terra latentur. Quod si ad hoc gra-
dium insensibiles creature inuitantur, quanto magis ratio-
rationales exultare, quibus ex Domini resurrectione tanta
dimanat utilitas? Ut igitur vera loquar fratres mei, hodie
est mater omnium felicium dierum atque hanc festiuitatem
& gloria etiam, quam hodie celebramus vere est nostra. La-
Christo enim Iesu vero capite nostro resurrectio nostra
incepit, quae suo tempore in vobis perficietur. Non talia
nostra reuixit, & resurrexit: quoniam non est dulcius quoniam
aliquando etiam viuificentur & rami. Ego sum vitis effeta
vos palmites: dixit summa veritas, cum iam prope esset ut
ex hoc mundo transiret ad patrem: & siquidem hanc vitam
gloriosa apparuit certissime glorificabuntur cum ea resur-
& virides eius palmites. Nunquid non speciat ad palmites
ac ramos vita, & glorificatio radicis suae? Maxima ergo glo-
rio est cur omnes exultemus, diuinamque summam annu-
quae tot nobis in hac die beneficia contulit summa annu-
alacritate collaudemus. Omnes festiuitates anni celebra-
tur à sancta Ecclesia in memoriam beneficiorum, quae deus
hominibus fecit. Et sic Ilias dicebat: Miserationum Domini
ni recordabor: tandem Domini super omnia, quae tribu-
dit nobis Dominus. Hoc ipsum alicuius sancta Ecclesia com-
muni

Joan. 15.

Isa. 13.

num beneficiorum eius memorabor, & super omnia Do-
minum exaltabo. Inter omnia ergo vni ex praecipuis fuit
glorificatio nostri sacratissimi capitis Iesu Christi. O su-
per mundi reparator unde initium sumus? à quibus in-
cipiam tuum admirabilem gloriam recensere? Si iustissi-
mus Pater nullum opus bonum quantumuis minimum
potum dederit vni ex minimis istis calicem aquae frigidae
tantum in nomine discipuli, amen dico vobis non perdet
mercedem suam. Si pro vase aquae frigidae propter Deum
daro tui supremum praemium Deus retribuit, quid tibi
dedit oportuit valdissimae dimicator tamque humilis ser-
ui daret. O beatissimum iustorum caput, qui pro gloria, &
obediencia Patri, & pro totius mundi salute tale praecium
aggressus fuisti, talesque ignominias, labores, ac mortem
denique constantissime pertulisti. Iure optimo profecto
vniuersus celestis exercitus proclamat (ut vidit Sanctus
Ioannes) dicens: Dignus est agnus, qui ocellus est accipere
re virtutem, & diuinitatem, sapientiam, & fortitudinem,
& honorem, & gloriam, & benedictionem. Et quibus lau-
dibus hodie glorificatus fuerit, siquidem lingua non po-
test explicare, sentiat anima, & interiori affectu delectetur.
Quod si aliquis querat, quod fuerit mysterium, quod cum
diuinus hic Agnus toties tam sigillatim discipulis suis la-
traretur, quos passurus erat referret dicens: Filii hominis
flagellabitur, occidetur, illudetur conspuetur, & postquam
sigillatim referret: de resurrectione sua vnum tantum
verbum addiderit, dicens: Tertia die resurget: quare hoc
Ratio est quia corporales labores potuerunt numerari,
numerus habuerunt, ut dicit David. Porum dabis
nobis in lachrymis in mensura: Resurrectionis autem glo-
ria non potest dici, tanta est, ut nulla sint verba, qui-
bus dignè explicari possit: & ideo illam silentio prae-
mittebat.

Hodie sacrificat aeternus Pater debito, quod huic fide-
lissimo procuratori, & zelatori sui honoris & obediencie
debebat, ut ipse sperabat, & sic dicebat verba illa, quae
David eius nomine prophetauit. Tu es qui restituisti heredi-
tatem

Matt. 26.

Apor. 9.

Psal. 79.

Psal. 15.

8 ditatem meam mihi. Ccepit æternus Pater filium suum
tenus homo erat glorificare statim in instanti concep-
tis eius anima solum gloriam tribuens, corpus vero
sibile, & mortale remanebat. Et quia suis laboribus con-
poris gloriam promeruit, sicut de re sibi debita, ali-
Tu es qui restitues hereditatem meam mihi, quæ est glo-
ria mea. Non est tradita illi statim in integrum hereditas, ut
debat enim pro humani generis debito satisfacere, &
namque Pater illi præceperat: & quousque hoc debito
persolveret, sequestrata, & impedita est illi hæc corporalis

2 gloria. Et quia quædam mortuus est hoc debitum persolvit
atque hæc satisfactione se expedivit: adeo dicit Dominus
iam debitum peti mihi, hoc nunc super est, ut mihi hære-
ditatem meam restituas, & illius possessionem mihi com-
tateatque ita factum est, quia hæc corporis resurrectio pe-

Simile.

Simile. nualia subtilissima, quæ plurimas habet rotas, & multo quæ-
dam artificio ordinatas, hæc si semel petuissent, aut quæ-
amplius poteris adaptare, nisi illi ad artificem, qui ea con-
fecit, desideris. Homini enim composuit Deus ex animis, &
nis, & omnibus, atque ex quibusdam patribus principibus
10 quæ aliis minus principalibus morum ac virtutum præ-
quasi horologi rotæ maiores, & minores. Denique est in
humano corpore tanta ordinatio, ut simile sit horologi
& in morte omnis harmonia, & ordo huius horologi per-
turbatur, & destruitur, & nemo sufficit illud reparare, nisi
artifex, qui illud confecit, ipse enim vix potest illud re-
staurare, & in pristinum statum restituere. Atque adeo di-
cit Christus in quantum homo loquens cum Patre: Tu es
qui restitues hereditatem meam mihi. Et vocat, quod deus
ex illis, qui hac resurrectione peculiari lætitia fruentur, hæc
fuit sacratissima virgo Maria Domina nostra, quæ huius

Tob. 3.

merito potuit illa verba dicere, quæ Sara uxor Tobie di-
xit. Sic nomē tuum Deus Israel benedictum in seculum
11 post tempestatem tranquillum facis, & post lachrymarum
nem, & fletum, exultationem infundis. Benedicis in om-
nino Deus, quia sicut temporum vicissitudines commo-
uit, ut nec semper dies, nec semper nox sit, nec semper hi-
lyem, nec semper veritas etiam in rebus nostris commo-
tationem facit, ut post plurimorum laborum procellas per-

horum, & consolationum tranquillitas adveniat. Nisi quod 12
hic tempestates sunt breves, serenitas autem erit æterna.

Quod David manifeste affirmat, nam ubi nos legimus *Psal. 29.*
quoniam ira in voluntate eius, S. Hieronymus venit sic: *S. Hieron.*
Quoniam ad momentum ira eius, & vita in re promissione
eius, id est, quod ira Dei in iustos est brevissima, benevo-
lentia vero valde diuturna. O virgo sacratissima, quæ pote-
rit explicare, quantum spiritus tuus exultaverit, quando in
auribus tuis celestium Hierarchiarum cæcis insonavit qua-
lætitia plena es cum sacratissimum filium tuum ante ocu-
los fulentem videris. Credo ego, & arbitror me non falli,
quod tunc non solum eius corpus gloriosum aspexisti, sed
quod ineffabiliter tibi demonstrata est Verbi divinitas, at-
que ibi omnes sanctorum exercitus videris, qui admirabili-
13 bus laudibus te benedicere, ac super omnes creaturas sce-
licissimam appellare non cessabant, & agentes tibi gratias
pro beneficiis, quæ per te acceperant dicebant. Benedicta
silia tu a Domino, quia per te fructum vite communicas
unius. Quot lachrymas refert sacra scriptura matrem To-
biæ pro filio suo effudisse, qui ierat ad recuperandas pe-
cunias quasdam, quosque illum locupletissimum & opti-
mum vniuersis lucrum suum secum ferentem vidit tunc
fuerunt hæc omnia in comparatione lachrymarum, quas
14 purissima virgo effuderat videns asperitimum iter, quod
dilectissimus filius suus vique ad crudelissimam mortem
consecrat, ut recuperaret animas, quas pater æternus ami-
serat. Videns autem illum hodie tam gloriosum, Angelis
solarum, & secum ferentem sponsam, quæ erat illa san-
ctorum congregatio, quos ab Imbo abstraxerat, quæ lingua
poterat explicare, quanta fuerit lætitia, quæ tunc affecta est
O Deus infinite Maiestatis, quomodo seis consolari Do-
prior illa prece, in comparatione huius lætitiæ. Si ita con-
15 solatus es eos, qui pro te patiuntur, felicitissime eorum
passiones, & dolores, quid em ita remunerandi sunt, &
quid erit quædam illi, qui in hoc seculo tribulati sunt, se glo-
riosos videant, & in societate iustis gloriosi suscitati, di-
modum in aduersitatibus huius mortalis vite nos conforta-
remin!

24 Paucissimi sunt, qui in mortuo se fideles ostendant, quod est satis mali. Illa optima Ruth dixit de Booz: Benedictus sit a Domino, quoniam eandem gratiam, quam primum vivis, servavit & mortuis. O quam pius est & quam altiorum mortuorum meminisse, & divinam Maiestatem illis deprecari. O vitam divina Maiestas sollicitam huius rei in cordibus vestris imprimeret. Hec sancte mulieres non oblitae sunt facere misericordiam cum sancto & functo Iesu.

Dicit ergo sanctum Evangelium, quod vnguentum odoratae venerit summo mane. Et quid eas tam diluculo tulit surgere? Vociones, quas nocte priora preparaverant. Qui cum Deo recumbit, devotio illum facit surgere. Qui cum Deo diluculo, & etiam excitat. Sic dicebat David: Deus meus ad te de luce vigilo, & quare tam diluculo surgere? Huiusmodi homo tot tantisque negotiis implicatus, & totius mundi gubernatione occupatus summo mane surgere, laudandum Deum, huius reiterationem ipse recitat. Dormit in te anima mea. Domine, tunc est tui, qui anima mea tui reserat, ut faciat me cum cogitatione recumbentem, quomodo surrecturus sum ad te laudandum. Repetendum est primum dies illucit a lecto surges, atque hoc omnia facies, licet media nocte surrexerim. Media nocte iacebas ad consultantem tibi. O pignus caritatis, si non protulisses hoc apparet quoniam parum Deum diligitis, & eius gloriam facitis, cum in mollibus lectis usque ad meridiem dormitis, ac si non crederetis aliquid esse plus quam nate surgere, sicut bruta animalia. Quod si aliquando mane surgitis, optime sciitis vos ad quid surgatis, scilicet, quia primum nocte aromata pharimacopolij Sathanae preparatis, ut exequamini, quod constitutis. O Deus inhiat, ut testatis benedicta sit tua patientia, qua tantopere ferunt turpem hominum vitam. Fratres erubescite, atque dicite, estis Christiani, & quod moriendum est vobis. Quod si archissima ratio istorum malorum omnium. Curate prius quam recumbatis cogitationem, namque vos excitabit, & diluculo surgere faciet.

Dicit vltius, quod haec vnguenta deferrebant, & vnguentum Iesum. Mirabile est hoc. Nunquid hic mulieres vngunt

tabant, quod simul cum Ioseph venit Nicodemus ferens 28
mixturam myrrae, & aloes quasi libras centum, & nesciebant, quod sancti illi viri acceperunt corpus Iesu, & ligaverunt cum linteis, cum aromatibus, sicut mos est Iudeis sepelire, ut refert S. Iohannes. Quare ergo & sanctae mulieres vnguenta emistis, ut Iesum Christum vngeretis? Ad hoc nobis responderetur, quod quando amor est ingens non quiescit amator, nisi cum ipsemet dilecto inferuit. Nihil factum existimat, nisi illud ipse fecerit, nec omnia sufficere posse arbitratur, nisi ipse suam debitam diligentiam adhibeat, quando Martha saluatori nostro Iesu Christo serviebat, dicit, non illi erant ancillae, sic profecto, & tamen non hoc contenta erat, sed & ipsa ministrabat, & dicit: Domine non est tibi cura, quod soror mea reliquit gnum hospitem excipiendum, & illi servitum non sufficere vniuersum mundum, & ita illam crederet oportebat, ut licet illum vniuersus mundus vixisset, ipse tamen vnguenta sua afferre non desinerent. O si ex animo Deum diligere, quomodo optaremus, ut ei omnes seruirent, & nos essemus in eius seruitio priores, & non acquiescerent, quamvis sciremus rebus, quibus alij Deo servierant, infirmorum rebus hospitalia, & domos pauperum, carcerum omnia sibi necessariis abundare, & victos feruile diligere, omnibus istis non contenti essemus, & nostra etiam vnguenta quantumvis superflua essent deferre curaremus, quanto magis scientes propter vniuersam. Illi Angeli, qui in figura peregrinorum Patriarcharum apparuerunt, ut legitur in Gen. non indigebant perfectione, ut ponderat sanctus Chrysostomus super illum locum, quia spiritus sanctus Chrysostomus super illum locum ne meriti ex parte sua amitteret, & illi non indigebant rebus illis, & sic superflua erant Angelis, eorum pedes abluit, & vmbra refrigeratione illos inuitavit, atque splendidissimo conuiuio cibavit. Atque ut sancti Angeli seruitum illum illud acciperent, illos mirisimis verbis exora

- 32 bis exorauit dicens: Domine si inueni gratiam in oculis tuis, ne transeas seruum tuum: si afferam tibi paucillam aquam, & lauentur pedes vestri, & requiescite sub arbore pomarum: buccellus panis. Optime cognoscebat quod Angelus esset, & licet esset tres, & diuinas tres personas significaret, quia hæc tres personæ sunt vnus Deus, illis tamquam vni loquebatur, modò, modò verò tanquam tribus dicens: Domine, & requiescite, & quanquam hæc omnia cognoscebat, illos hac instantia inuitabat, vt seruitium illud acciperent, quod recte sciebat illis non esse necessarium.
- 33 sed sibi potius. Et ideo dicebat: si inueni gratiam, (inquit) sum qui beneficium accipio, ego hanc gratiam vobis accipere spero, quod exemplum concitantes huius poterat asserri, quam quod modo dicimus, quod quoniam pauperes tam parum elemosynis indigerent, quam Angeli, vt tamen amoris nostro, ac charitati satisficeremus, concederemus rogare, & sollicitare, vt nostra pietatis seruicia recipere dignarentur. [O sancta Maria sehora.] quantum circa hoc est lachrymandum! quam miserabile est videre tot proximos in tantis necessitatibus constitutos, & multorum diuitum abundantiam vanè consumptam, qui quia Dei amorem non habent, non recordantur illis subvenire, & ex alia parte illam in rebus impertinentibus, & in secularibus vanitatibus consumunt. O diabolicam excruciatem! quod cum tot dies, menses, & annos, diuitias, & ingenia in mundi seruitute consumpseritis, conspicientesque quam parum utilitatis, quantumque detrimenti ab eo acciperitis illi tamen tantopere diligatis, vt non sufficit hoc ad vos fatigandos, sed quod in die magis, ac magis tantum voluptate consumatis, ac si in eo animæ salutem conpararetis. Ad faciendum verò seruitium Deo statim exhortatis vos esse pauperes, & magnis debitis alligatos, & non habere facultatem ad illud faciendum. Legitur de nobis edificauit, & plurima animalia in offerendis sacrificiis consumpsit. Et quomodo vidisset, quod nihil sibi profecisset plurima altaria in alio monte reedificauit, & antiqua molauit, ne hoc quidem illi profuit: sed non tangens est tam impertinentes illos sumptus facere & iterum in alio monte

Numb. 23.

monte alia plurima altaria, erexit, & multa animalia 36 mactauit, & absque vlla utilitate, cum semper illudere, quid ad literam inter miseros filios huius seculi agatur, quod neque laboribus neque sumptibus defatigantur, nec diabolus seruituri sunt: & cum videant labores & sumptus defeciscunt, nullam sibi utilitatem attulisse, non tam nullas illi gratias refert. Dic infelix homo, qui totum & mundo, quid commodi percepisti ex tot diligentibus, & sumptibus, quos in seruitute seculi fecisti? quem fructus tibi attulerunt labores, quos in eius seruitute pertulisti? quare non verecundaris, & confunderis, cum videas quoties ab illo illusus fueris, ab eius tamen seruitute nunquam. [Aquilæ de Dios.] non esset iam rationi conueniens liberalissimo Domino seruire inciperes, cui tantum seruitio feceris? O vtinam diuina Maiestas te illuminet, vt sic facias.

Et dicebant adinuicem: Qui reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti? Progredebantur ancillæ Domini in via sua, & maxima cura, & sollicitudine agebantur dicentes: Qui reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti, quia maximus est quando angelus accesserunt, viderunt reuolutum lapidem. Angelus enim de celo descenderat, qui illum euoluere & in monumentum pergere, quæ est religio, hic enim est locus mortuorum, in quo docemur passionem 39 mortificare, & mori mundo, & carni, soli que verò Deo viuere. Quoties etiam hoc illis accidit, qui Deo maxime volunt seruire, statim enim plurima in corde suo reuoluit nobis lapidem ab ostio monumenti? quis ligonis austeritatem, ieiunia, vigilias, ac verbera tolerantes, accedite, & videbitis lapidem reuolutum.

40 tum Angelus enim Domini descendit de celo, qui illi
euoluit. O magni consilij Angele Iesu Christe tu Domi-
ne de celo descendisti, atque omne difficultates abduci-
as peritatesq; vite mortificationis spiritualis dulcedinem
reddidisti. O quam frequenter serui Dei hoc experiri
qui lapidem reuolutum cernunt, videntur enim nullam
difficultatem inuenire in virtutis operibus. quæ ex na-
tura sua sunt graui, & laboriosa, imò in eis voluptatem
saporem inueniunt, vt inueniant sanctus Paulus, cum de
ceter: Condelector enim legi Dei secundum interiore
Rom. 7. hominem. Condelector id est, vndique delectatur spiritui
41 meus lege Domini. & David dicit: Lux orta est iusto & re-
ctis corde letitia, quod soli iusto, qui diuinam legem co-
gnouit iure debetur bonus & letus dies, ac cordis exultatio
& aliqui legunt hic vt ex Hebræo textu constet. Lux orta
est iusto, & rectis corde letitia in facris litteris crebra per-
lucem prosperitas, sicut per tenebras aduersitas aduer-
tur. Et ita hic David vult dicere, quod prosperitas
42 do, & consolatio fuit sola iusto, & rectis corde letitia. So-
lus enim iustus ad hæc ius habet, & ista merita possidet
nam peccator cum letitia, & prosperitatem possidet, est
iniustus illius possessor. Satis verificatum est hoc in his
43 etis mulieribus, quæ non solum reuolutum lapidem inue-
nerunt, sed Angelum etiam pulcherrimum in forma iu-
uenis festiui vestibus indutum viderunt, qui letitiam
nuntios sanctissimæ resurrectionis Domini illis decur-
uit. Ecce finem, quem habent timores illorum, qui loci
sibi difficultates obijciuntur, vterius progrediuntur, non
fecerunt hæc benedicte mulieres, quamvis illis lapides no-
gnitudo obijciatur, & quod illum non possent conuol-
re. Dñs elementissimus, qui eas confortauit, & consolatus
est, nos etiam gratiæ suæ fortitudine fulciat, & confortet
44 & postea gloriæ letitia consoletur sempiterna. Amen.

FERIA II. IN RESURRECTIONE DOM.

Duo ex discipulis Iesu ibant ipsi die in castrum quod dicitur
stadion sexaginta ab Hierusalem nomine Emma. Luc. 24.

MAXIMA est obligatio, quam habemus in hoc glo-
riofissima festiuitate diuinæ misericordiam

di, quas in ea sancta Ecclesia nobis representat. Hodie no-
bis celestis medicina detegitur, qua labores curemus. Ho-
die suauissimus finis, quem sollicitudines, & labores, pro-
pter Deum tolerati habent, nobis declaratur: hodie deni-
que nobis demonstratur prosperitas, qua terminantur res
iusti, qui in manus Domini commendatur. In admirabili
enim saluatoris nostris Iesu Christi resurrectione hæc
omnia ostenduntur. Est hic articulus tam solennis, ac ce-
leber, vt etiam insensibiles creature illum sensisse videan-
tur, vt dicit sanctus Mattheus. Et ecce terramotus factus
est magnus. Hic est dies ex proposito institutus, in quo
nobis dimittitur, & magnitudo Dei ostenduntur. Dies in quo
diuini pectoris nobilitas detegitur, diesq; in quo confir-
mantur fiducia, & spes, quas iustus in Deo habere potest.
Perspicuum est enim, quod qui pro nobis mortuus est, re-
surrexit, & ascendit in celum non nos odit. O quis habet
quomodo sanctorum atque Angelorum exercitus cum
illa gloriosissima Dei anima exeunt canentes & dicentes,
Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant qui
oderunt eum à facie eius. Sicut deficit fumus deficiant
4 cur fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie
Dei. Et iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei, &
4 delectentur in letitia. Cantate Deo, Psalmum dicite no-
mini eius, date gloriam laudi eius, iter facite ei, qui ascen-
dit super occasum. Dominus nomen illi. Exurgat Deus
& sicut cera in igne defluit, & puluis à venti conspectu de-
biles, & absque viribus remanent demones. Iusti autem
4 letentur hodie in conspectu Dei. Cantate Deo, iter faci-
te ei. O gloria animæ meæ iter faciant tibi Angeli seden-
sum [Themas per terra.] Et deservit epithalamium Domi-
nid ab illis infernalibus carceribus exibant. Sanctus pro-
pheta Isaias hoc prædixerat dicens: Dabit impios pro se-
4 catos, etiam hoc nomen plerumq; significat pessimos,
& infames; hic tamen pro omnibus peccatoribus cuius-
H 1 cunque

Matt. 23.

Psal. 67.

Isai. 53.

- 6 cuncte generis sumitur. Ut etiam in hoc sensu sumptus
Roma. 5. Paulus dicens: Cum adhuc infirmi essemus, secundum tem-
 pus pro impiis mortuus est. Per illud verbum, diuites, in-
 telliguntur sancti Patres, nam scriptura divina iustos, &
Psal. 44. iustos appellat. Ut patet ex Psalmis, ubi dicitur: Valium
1. Tim. 6. tuum deprecabuntur omnes diuites plebis, & ex Paulis
Iacob. 2. Præcipe diuites fieri in bonis operibus, & Iacobo. Diuites
 in fide, & heredes regni. Dicit igitur Esaias quod sanctus
 simus Redemptor morte, ac sepultura sua luctatus erat
 peccatores, qui in peccatis suis commorabantur, & ipsos
 7 etiam, qui carceribus victi tenebantur. Atque hi hodie
 exeunt diuites non solum gratiæ, & meritum, quibus
 cum ex hac vita transierunt, sed etiam gloriæ, & exultatio-
 nis locupletes. Et exeuntes transeunt cuncti cum sanctis-
 sima anima Iesu Christi filij Dei, & transeuntes per Calu-
 riarum locum maxima reuerentia adorant crucem, quæ pro-
 illis erat immaculati agni sanguine conspersa, quæ pro-
 pter festum nondum ablata fuerat. O quam ineffabili su-
 uitate ac dulcedine illam salutarunt dicentes, & crucem
 8 nediectus locus ubi redempti sumus, & lapides sanctissimi
 diuino Dei sanguine conspersi. Progrediuntur sterius
 ad sanctum sepulchrum accedunt, in quo preciosissima
Psal. 56. corpus Domini iacebat, & illud omnes illi exercitus An-
 gelorum, & sanctorum circundant, & accedit illa gloriosissima
 anima ad caput sepulchri & incipit dicere, Exurge gloria
 mea, exurge psalterium, & cithara. Exurge corpus meum
 & communicabo tibi gloriam meam: quidem tam fide-
 lis socius meus fuisti: vocat corpus Psalterium, & citha-
 ram. Psalterium enim instrumento tactum sonum immen-
 9 tit, cithara vero oportet ut manibus attingatur, quod multi-
 cam proferat: sic illud sanctissimum corpus, clausis spon-
 verberibusque pertactum fuit atque etiam hominum man-
 nibus, quæ illud alapis, & colapsum percusserunt: & illud
 illud appellat psalterium, & citharam. Et eo eodem mo-
 stanti anima in illud infusa est, & illi gloriam & splen-
 rem suum communicauit, & statim gloriosum, pulch-
Simile rumque surrexit. Sicut nubes nigra, & obscura. ubi per
 mum sol in eam reuerberat. ita pulchra, & splendida est
 gitur, ut ipse sol esse videatur: ita illud sanctissimum cor-
 pus

pus, quod tam obscurum, ac verberibus, vulneribusque
 deformatum, & reuore infectum erat, simul ut anima glo-
 riosissima in illud infusa est, pulchrum, & splendidum, ut
 sol remaneret.

Dixerat Dominus, videte ficulneas, & omnes arbores, *Luc. 21.*
 cum producant iam ex se fructum, scitis quoniam prope est
 aestas, & vos cum videritis hæc fieri, scitote quoniam pro-
 pe est regnum Dei. Videte (inquit) has arbores quales sint
 in hyeme mortuæ, sicca, & deformes, incunte autem vete-
 non cernitis quomodo reuiuiscant? Qui naturæ discursum
 ignoraret, & illas videret folia amittere, & sic mortuas
 remanere, arbitraretur quod nunquam deberent reuiu-
 scere: & qui eas non vidisset in principio hyemis, & illas
 ineunte vere animaduertit, quod nouas frondes, ac flo-
 res fructusque producerent, & tam virides, & decoræ effu-
 cerentur, diceret illas denuo resurrexisse. Sic (ait Domi-
 nus) Cum videritis signa in sole, & luna, credite iam prope
 quod corporum vestrorum redemptionem. Vbi apparet,
 parant. Et ita non caret mysterio quod Christus sapien-
 tissimus Magister decreuerit ut sua gloriosa resurrectio
 eo tempore esset, in quo nobis ipsa natura resurrectionem
 12 persuaderet. Tunc enim arbores reuiuiscunt, floresque ac
 frondes producant. Et idcirco dicitur à nobis Pascha flo-
 ridum. Exi igitur bonus Iesus ex morte triumphum re-
 portans, gloriosus, impassibilis, & immortalis, & cum il-
 la gloriosa societate primam stationem facit ad sacratissi-
 mam virginem genitricem suam: quæ tunc in oratione
 tanto desiderio expectans quædam suum bonum ad-
 13 leuitur. Ecce Angelus Gabriel ingreditur ad illam,
 mo ipsius aduentu ad mundum. Et ingressus rutilanti
 re. Regna cæli letare, Aue Maria, quia quem meruisti porta-
 rum resurrexit, & venit ut te consolietur. Statim appropin-
 quat cum illa multitudine sanctorum, quos ex infernali
 carcere abstraxit. Adhuc eo loquente, ecce sanctus sancto-
 rum cum omni illa gloriosa turba ad illam ingreditur.
 H 4 Cum

- 14 Cum sacratissima virgo sanctissimum filium suum cum tanta pulchritudine, gloria, ac maiestate peripexit, qua lingua poterit explicari gaudium, & exultatio, qua cum spiritus repletus est: o Angeli pacis letamini cum hac sanctissima virgine, o coeli, o terra, atque omnes creature, exultate propter laetitiam genitricis Dei vestri. Perstant Cherubim, & concinunt omnes illi beatorum spiritus dicentes etiam: Regina coeli letare &c. Prosterne te pretiosissima Mater ad sacratissimos pedes beatissimi filii tui, & tota exultatione perfusa non cessat sacratissima illi vulnera maximo splendore radiantia osculari dicens: & ex vulnera benedicta ex vobis nuper tristitiam acceperis: & ex vobis nunc mihi exultatio dimanat. O corpus sacratissimum, quod ego tam vulneratum, totque tormentis afflictum vidi, tantum nunc mihi voluptatis affers, quantum tunc meroreis attulisti. Iam tristitiam meam gloriosa filii mei praesentia penitus ablatam video. O pater misericordiarum, & Deus totius consolationis immensus tibi gratias ago, quia sic meritisimum cor meum lenificare voluisti.
- 16 *Ipsa die duo ex discipulis eius ibant, &c.* Hae dies est dies consolationis, & ideo afflictorum consolator esse offert tristibus. Quod enim in mundo afflictos consolatur, est resurrectio: quia credunt se cum illo consurrecturos esse.
- Iob. 19.* Cum Iob tam obsessum merore se videret & a coelo, terra, diabolis & hominibus se persecutum animaduertens hac sola consolatione subleuabatur dicens: Credo quod redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum. Credo (inquit) Redemptorem meum videri, & videor mihi iam nunc illi suscitatum aspicere. Et si quolibet horis se hac consideratione muniebat, ut ipse significat dicens: putas ne mortuus homo rursus vivet? respondit ipse dicens: cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea. Scilicet, ad resurrectionem gloriam omnibus diebus vite meae (qui omnes sunt bellum, & contradictionis) hac spe munior, & pax in aeternum aliquando tandem bellum in pacem, & poena in remunerationem gloriam convertetur. Et 11. cap. eiusdem Iob dicitur de isto: Miseria quoque oblivisceris, & quasi aquarum praeterierunt non recordaberis. O iuste propterea nunc, qua

qua enim dies adveniet, in qua laborum non recordaberis, 18 & quod bene vixeris, & aliquid propter Deum passus fueris letaberis: ubi omnes praeteriti labores quasi torrentis diluvies in vere videbuntur, quae celerrime praeteriit, & flatter mei ne hic articulus a memoria nostra excidat, sed crebro illum meditemur, hac via nos ad ut gloriosam resurrectionem praeparamus, & supervenientia infortunia patienter ferentes nos consolemur. Atque haec est una ex Pauli declarationibus, quae optima quidem est, quae illa verba S. Rom. 8. consideratione nostram, ubi dicitur: resurrexit propter justificationem animae fide adiuta in amorem, tam illustris ita peccatorumque suorum penitentiam agat, & hac via ad iustitiam, voluit Dominus his duobus discipulis suis in itinere offerre, ut illis adiungi, qui tristes erant, ut merorem ab eorum cordibus auferret, eosque exultatione replet. Non quod dicit: *Duo ex discipulis.* Non enim erat Apostolus tantum considerat, & idcirco magis indigentibus remedio occurrere, quod significat in illo verbo, quod in Genesi dixit: 20 Geminet terra herbam virentem, & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum. Erat in eo erant aues: erat etiam mare, nondum tamen erat plenum piscibus, erat etiam terra, sed nondum erat plantis nec arboribus exornata. Volensque haec omnia exornare iussit fructus, quod prius debetis debilibus, & magis indigentibus subvenire. Ea propter apparuit Dominus prius illic, qui remedio magis indigebat, sicut erant mulieres imbecilles, & hi duo discipuli, qui iam fere a fide deficiebant. Non intrat in hanc regalam sacratissima virgo Maria, ut enim supradiximus, ipsa prima fuisse creditur, quam Dominus noster Iesus Christus post resurrectionem 21

Ibant ipsa die. Abibant iam quasi discedentes ab schola Iesu

21 Iesu Christi sui sanctissimi Magistri quia mulieres con-

terruerunt. O quot in hac die discedent ex illis, qui Domini

Simile. discipuli esse, & in eius sancto servitio ceperant ambu-

lare, lumenta quae alligata sunt, cum sic violenter tenean-

tur, ut primum à vinculis dimittuntur cursitant, exultant,

ac fugiunt, ita, ut à nemine detineri possint. Sic aliqui ex

vobis, cum in hac quadragesima alligati fueritis, & vincula

non ita sit, si enim violenter vincti fuistis, vinculum illud

non fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

fuit amoris, nunc autem iam dimissi esse videmini, non

profecto terribilis consideratio perfectionis, quam à nobis

hic petit Beatus Paulus, dicit ut nos mortales, peregrini, &

miseri simus, sicut Christus suscitatus, & gloriosus. Quod

gloriosum non est mirandum, cum de illis canter eccle-

si dicent, qui sequuntur Agnum quocunque ierit. Quod

Aut Paulus, Quomodo Christus surrexit, ita & nos, hoc est

maximè mirandum. Dico quod si diuino favore adiuti su-

perit, ut gloriosi simus sicut Saluator noster Iesus Christus:

sed ut quemadmodum ille per suam sanctissimam resurre-

ctionem de mortuorum societate exiit, & ad viuorum

confortium venit, & disparitione vixit, qua antea viue-

bat, & nos ad eius imitationem ex omni spiritu mor-

talitate exeamus, & omnem virtutem amplectamur. Atque

ne tam cum hominibus mortuis, id est, cum hominibus, qui

ad hoc faciendum nos ab omni mala societate separemus,

dediti sunt viciis, conuersemur. Videte (ait Sanctus Paulus)

quomodo Christus iam non moritur, & ob hanc causam cum

surrexit manit, sicut non moritur, & ob hanc causam cum

gloriatur induit, & sudarium in monumento: & nu-

tero autem dicit Sanctum Euangelium quod sicut non in-

quidam qui inuiti remigant à remigio foras exeunt, exit

semper unusquisque cum suo annulo ferreo, qui apud

nos dicitur, [haropèa,] & partem carnis habuit, sicut

erat Lazarus, & alius adolescens cum sindone resurgens si-

cit homines, qui iterum moriuntur sunt, qui ad sepulchri

Apo. 14.

27

28

Ioan. 11.

Luc. 7.

Simile.

29

30

1. R. 4.

30 cum adiutorio, & dicentes: Aedificemus vobiscum, quia
vt vos querimus Deum vestrum. Quibus Zorobabel, &
Iosue, & reliqui principes patrum Israel responderunt di-
centes: Non est nobis, & vobis, vt aedificemus domum Dei
Deo nostro, sed nos ipsi soli aedificabimus. Solus est
nostro Israel, & non acceperunt hoc auxilium. Solus est
nocuiam conuersationem conscientis suis euitarent, tan-
quam homines Deum timentes. Heu, heu, quomodo
dicam? quam pauci reperientur modò, qui propter timo-
rem Domini, & vt conscientis suis non nocerent, quae-
cedant, à quibus utilitas aliquam sperant impetrare, quae-

31 uis sentiant maximum incommodum spirituale, quod non
ab eorum conuersatione dimanat! O si Deus nobis oculos
aperiret, vt intelligeremus, quod mala conuersatio inquit
aperiret, vt intelligeremus, quod mala conuersatio inquit
Simile. bonos destruere, & malos penitus euerit. Quamuis
manus quantumcunque albae sint, si carbonem obtridant,
ab illis coinquinantur, & quantumuis viridia sint ligna, si
ab illis coinquinantur, & quantumuis viridia sint ligna, si
multo tempore sunt in igne aliquando tandem combu-
mantur, sic licet iustus quis sit, nimia mortuorum, & inco-
lutorum hominum conuersatione coinquinatur, & inco-
ditur. Aduerte quod homines peccatores sunt carbonem, &
32 ignis, aduerte quod te contaminabunt, & comburent.
Etiam nobis vult Sanctus Paulus in his verbis signifi-
re nullam esse virtutem, quae pretiosa sit, nisi sit cum
perseuerantia. cum dixerit: Quomodo Christus relin-
quere, ita & nos &c. sicut Christus iam non moritur, ita
oportet spiritualem mortem in nobis non amplius
minari.

33 Dicit vltimus Sanctum Euangelium, quod hi qui prohi-
ciscabantur erant duo. Duo ex discipulis Iesu ibant. Hic bu-
Luc. 20. gna discipulorum Domini. In eo quod bini vadant ege-
Aff. 19. ritatis cuius scholae sint. Semel eos misit binos ante faciem
suam. Dicitur, quod Petrus, & Ioannes ascendeabant in rem-
plum. Ad orandum, & praedicandum ibant bini: & cum
rent ad adducendam asinam, & pullum eius misit duos ex
Luc. 19. discipulis suis. Atque hi nunc, etiam proficiscabantur, &
aberrantes, non tamen bonam illam consuetudinem ser-
ferant, bini enim ibant. Et hae societas ultra id quod con-
latium, & itineris subleuatio, & remedium ad parum ex-
stodiam personarumque cautionem: est etiam excellens

medicina ad arrogantiam comprimendam: quid etenim
efficacius reperiri poterit ad curandum superbum, qui cu-
pit esse singularis, & aliis excedere, quam dari huic so-
cium in omnibus aequalem, vt videns illum caput hu-
militer, & non se tauti aestimet. Hoc decreuit diuina
providentia ad humilitatem causandam, vt nemo tam
singularis in vna virtute esset, quin alium tam perfe-
ctum, aut perfectiorem etiam haberet, in quem ocu-
los conijceret. Sicut in lyra omnes chordae habent sui-
torum primae, quae nullam habet aequalem. Ita in hac ec-
clesia militanti, quae est optime temperata Spiritus Sancti
quantumuis bonus, qui non habeat aequalem. Sola prima,
quae est sacratissima virgo Maria domina nostra est singu-
larem, quae neque primam similem visa est, nec habere se-

quiem.
Dicit vltimus Sanctum Euangelium, quod hi duo disci-
puli. Iban in castellum. Proficiscuntur ex ciuitate regia, &
pergunt in villam nomine Emaus. Homines à quorum
cordibus recedebat Deus, quod vultis, vt vadant, nisi ad ca-
stella? Non meministis sine illius filij prodigi, qui à pa-
trino recessu tandem fuit porcarius in villa quadam: &
cogitationes habent, qui à Deo recedunt. Efficiuntur rusti-
ci, & agrestes sicut illi Hebrei, quos cum Deus plurimi esti-
maret, & pane angelorum manibus pisto saturaret, non sa-
piebant rem tam delicatam, & dicebant stentem in mente
nobis veniunt cucumeres, & pepones, potiri, & cepe, &
alia. Anima nostra arida est: nihil aliud respiciunt oculi
nostri nisi Man. O rustici, qui cibum Domini non sapitis,
est nobis res viles, & nociua homini. Tractatio iustorum
habitabit in tabernaculo tuo, & respondet. Qui ingreditur
sine macula, qui ne minima quidem macula contaminat⁹ sue
rit sicut rusticus, sed mundus fuerit anima: sicut nobilis, &
urbanius est modus vestibus. Qui operatur iustitiam: hoc est
quod induat se vestibus iustitiae: quod omnia eius opera
debent esse secundum diuinam legem: ad similitudinem
politissimi viri urbani, opera enim peccatoris sunt sicut ve-
stes

Luc. 15.

Num. 11.

Psal. 14.

37

- 46 quasi Angeli qui suis verbis, consiliis, ac bona exemplo nos mouerent, atque etiam compellerent, ut ab his incedis, abominationibus, ac voluptatibus huius seculi teneamus, atque tanquam veri peregrini super faciem teneueremus. Peregrinus ex itinere defatigatus, progrederetur cogitans qua exultatione ab uxore sua recipiendus, & qua alacritate à filiis amplectendus est, & quantum gaudium cum amici suo aduentu, & quomodo cum omnibus delectatus esset, atque hac cogitatione, & recordatione itineris sui laborem mitigat ac subleuat, & maxima cum celeritate progreditur, & desiderans iam domum suam propinquare. Nihil quidem Christiani sumus, & non habemus hic ciuitatem permanentem, sed futuram inquirimus, ut ait S. Paulus, com hac consideratione viuamus cogitantes quomodo amemus ac fratres nostri Angeli, pater noster Iesus Christus, Mater nostra sanctissima virgo Maria, ac filij nostri spirituales, qui propter nostrum exemplum, & ministerium conuersi sunt, nos summa cum alacritate recipient. Hanc considerationem consolabatur S. Paulum in laboribus suis, & sic dicebat propter quod non deficiamus, sed licet is, qui fors est nobis homo corruptus, tamen is, qui intus est renouatur, die in diem, id enim quod in presenti est momentaneum, & leue tribulationis nostrae, supra modum in sublimitate aeternum gloriae pondus operatur in nobis: non contentis plantibus nobis quae videntur, sed quae non videntur enim videntur temporalia sunt, quae autem non videntur aeterna sunt. O admirabilia verba, in quibus declarat S. Paulus, ad litteram, haec omnia, quae hic diximus, quomodo breuitate et corpore fatigatus, spiritu tamen recreatur, breuitate vitae, & aeternitatis gloriae consideratione subleuatur, non contemplantis sicut Luth haec visibilia, quae omnia etiam in fornacibus arderemus, & in his ignibus mille annos viveremus, quid sunt haec omnia in comparatione aeternitatis bonorum, quae speramus.
- 49 Interroganti illos Domino de qua re loquerentur, responderunt: De Iesu Nazareno: &c. Quomodo tradidit enim summi sacerdotes, &c. Nos autem sperabamus de morte qua plena sunt haec verba infidelitate. Sperabamus, ac si dicerent, non est quid, aut quare amplius speramus.

Simile.

Hebr. 13.

2. Cor. 4.

Genes. 19.

Sperabamus in verbo eius quod redimendi essemus ab illo. Tunc ait illi Iesus: O stulti, & tardi corde ad credendum, &c. Ex postquam reprehendit eos cepit illis declarare scripturas probans illarum testimonio Magistrum illorum verum esse Messiam promissum in lege, & oporiam suam, & incipiens à Moyse, id est, à libris Moyse. Quapropter notandum est, quod illa omnia praecipue de Salvatore nostro Iesu Christo scriptura fuerunt. Sicut qui facit balu, quod secundum eam vult conficere, perfectio autem eius fuit lex vetus, ita ut nisi futura esset noua, minime lex vetus scriberetur. Nā frustra sit forma nisi cū ea aliquid sciendum sit. Nōne vobis videtur sancti nouae legis perfectio rē nouae legis nō sunt in sacris literis ascriptae, licet enim ipsi in sanctorum numerū relati sint, eorum tamen gesta (quamuis verissima) non sunt in sanctorum literarum testamenti sacrae scripturae commendata sunt. Et ratio huius nisi futura essent, illa nō scriberetur. Et sic nō solum diuinae rectione Iesu Christi Redemptoris nostri, sed etiam vitae, & opera sanctorum Patriarcharum, erant quasi formae, & figurae horum mysteriorum omnium. Et hoc est quod illis ita se illis reuelauit ut faciens cum eis, quousque cum illis coenans ipse Dominus, qui illos illuminauit, nos etiam propter suam misericordiam illuminet, & corda nostra inflamet, ut illos rē viscera mēdin, quo diuina eius gratia repleri ei digne seruam, & postea illā in sempiterna gloria videam. Amē.

PERIA III. POST DOMINICAM
RESURRECTIONIS.

Stetit Iesus in medio discipulorum suorum & dixit eis, pax vobis: ego sum nolite timere. LUCAS. 24.

Postquam inuentus est scyphus in sacco Beniamin, priusquam S. Ioseph. Iose. huius fratribus reuclaret, in-

2. introduxit eos in cubiculum. Tam potestis cogitare quid illi
dicerent, & quomodo timerent ne forte illos torqueretur
interficeret, & dicerent, merito hec patimur quia peccati-
mus in fratrem nostrum. Illis hoc timore perculis reuelauit
se sanctus vir dicens: Ego sum Ioseph frater vester, nolite
timere. Quid similis huic rei esse potest, quam quod
hodie actum est: erant S. Apostoli in una domo loquentes
inter se quomodo Dominus apparuerat S. Petro, & forte
metu perculsi dicebant ad inuicem: si reprehensus es non
propter peccatum, quod in eum commissimus deseret te. Sed
seruimus illi: illis autem ita existentibus ingreditur. Dicit
Iesus, & stans in medio illorum dixit illis: Pax vobis. Ego sum
Iesus Christus, nolite timere, non enim venio reprehendere
sed consolatus vos. O benedicta talis clemencia & benignitas
Domini, & felices, qui ei seruiunt, ipsi enim habebunt eius
visitationes, & illius consolationibus recreabuntur. *Conuer-*
bant verò & c. Vbi ibi: *Palpare, & videre quia spiritum car-*
nem, & ossa non habet. Secure hec vulnera palpare. Quia
Dñe precipis eis, ut ista vulnera pertingat ad proximorum
quod verum habes corpus. Non vides quod renouabatur tibi do-
4. lorere. Non renouabunt, quia corpus gloriosum nullum iam
penam, aut dolorem sentit licet palpetur. Hoc significat S.
Paulus. Dauid obscuris quibusdam verbis, quæ Saluatoris no-
stri nomine prophetauit dicens: Sicut aqua effusus sum, fi-
ctum est cor meum tanquam cera liquefens, amittit tanquam
testis virtus mea. Declarat quid fecerit Dominus in pro-
cessu vite sue. Effusus sum (inquit) sicut aqua, id est, amisi
omnia, quæ habui. Quando quis alium diligit in hoc cogno-
scitur, quod omnia velle illi dare, ita ut nihil sibi remaneat.
Ostendit Christus Redemptor noster suam manum equi-
5. per nos amore, effundendo se sicut aquam totum se tradidit pro
pter nos. Corpus verbis crucis tradidit, animam vero
dedit imbo, ut deduceret Sanctos Patres, diuinitatem autem
in animarum nostrorum vitam dedit: licet enim eius animam
gratia nobis promeruerit, non tamen in animas nostras intro-
ire potest nisi diuinitas. Vide ergo & Christum modo
animo tradit. Considera quomodo das tu quæ habes pro
pter eum, quam molestè facis quicquid in eius seruicio sit.

6. Si illi das opera non das intentionem, si habes intentionem non bonam, non habes opera. O quam pudendum est, quod
tam avarus & illiberalis sis erga illum, qui in te tam libe-
ritatem vnam, nihil tibi relinquit. Effunde, effunde ergo
tione, & totum, quod es, siquid ipse se tibi totum tradidit.
Dicit vterque: Factum est cor meum tanquam cera lique-
fens, id est, quod eius cor sicut cera liquefactum est. In
scindere. Datur alicui aliqua massa cere, & dicitur illi: Ac-
cipe, & libenter accipit illam recipe, maximum enim bene-
ficio tibi facimus quia illam tibi damus. Dicit autem, qui
in ea absconditus est adamas inestimabilis. Vbi est, quia il-
lum non videt, licet accipiat ceram, & statim detegat adaman-
tem. Natus est in stabulo Christus filius Dei pauper & egenus
datus est nobis. Dicit tu quid mihi prodest hic puer, pau-
per & effundens lacrymas in praesepe reclinatus. Nescis
absconditum asserit, videbis illum cum cera coeperit liquefieri.
Incipit liquefieri in miracula, predicationes, diuina eccle-
siæ doctrina denique in cruce pontius liquefit, in quibus
8. O Christus vere hominibus diuinitatis adamas demonstratur.
in vita, ac in morte tua liquefactus es, & in miraculis vite,
ac potentia mortis te verum esse Deum, & diuinitatis
admantem in humanitatis cera absconditum habere de-
monstrasti efficiens, ut terra contremisceret, sol obscura-
retur, & lapides alij alios inuicem percuterent, in his te
Deum ac vniuersalem rerum omnium Dominum esse de-
clarasti. Et sic exclamauit Centurio dicens: Verè filius Dei
erat iste. Addit amplius Dauid dicens: Aruit tanquam testa
le cocta est. Omnis vas fictile: fit enim in sepe volutando, &
9. aliquid vas fictile: fit enim in sepe volutando, & quando fit
est molle, & ita in illo quodcumque sigillum imprimeris,
postquam autem in fornacem missum, & ibi coctum est,
nihil amplius in eo poterit imprimere. O Iesu Christe
filii Dei gerit quot pro nobis volutiones, & resolutiones
fecisti

Simile

Isai. 9.

8

Mat. 15.

Simile

- 18 significandum quod in illis, quæ Dominus offerenda sunt, non oportet esse gaudium, aut dulcedinem abstraham a floribus, qui tam cito marcescunt, ut creature. Ne ergo simus quasi apes abstrahentes mel à floribus, cum tantum detrimentum animabus nostris afferat, ut illud S. Eusebius. *Esaia. 31.* detrimendum animabus nostris afferat, ut illud S. Eusebius. *appellet vinum inebrians quod homines peruerit, & eos inebriare facit. Nostri celestem Magistrum imitemur laboriosas virtutis exercitationes quasi butyrum, & mel conplectentes, expectantesque quod post mortem melle ac dulcedine illa glorie in æternum duraturæ perfruamur.*
- 19 Manducans supernus Redemptor inter discipulos suos ait illis: hæc sunt verba &c. *Quamvis necesse est impleri in illis, quæ scripta sunt.* Et clarificauit mentes eorum, ut intelligerent scripturas, & repetiuit dicēs: quoniam sic scriptum est. *In Numeris* dicitur: Num est Deus quasi homo, ut mementiatur? Verbum Domini non potest deficere: sed per semetipsum iurat, ut fecit loquens cum Abraham, & dicit per me metipsum iuravi. Nulla enim est firmitas subteritio, quam verbum Domini. Et ita nomen de quo magis gloriosus est, & sanctum, atque ineffabile nuncupatur, quodque cum tanta cerimonia Moyse detexit, & quasi per hunc beneficii reuelauit dicēs: ego Dominus, qui aperui Abraham, Isaac, & Iacob, & nomen meum Adonai non indicauit, id est, etsi erant amici mei non tamen illis meam gloriam ineffabile reuelauit, de hoc (inquā) nomine magis gloriosus fuit, quod maximam eius firmitatem, & consuetudinem significat. Ego sum qui sum: dixit Moyse qui est, qui non mutatur, qui nequaquam retrocedet nec à veritate deficere.
- Exod. 3.* Maximi æstimat Deus verbum suum, siquidem tantopere amicorum suorum verba æstimauit, ut, sicut dicit S. Chrysostomus, licet nulla alia esset causa, quare Deus in mundum veniret, & omnia, quæ passus est pateretur, nisi quod illud prophetis reuelauerit, & prophetæ hominibus prædicationem hæc vna sufficeret, ut in mundum venisset, & labores quos passus est, tolerauerit. Et ita cum de passione sua loqueretur semper meminerat de scriptis dicens: Cōsummabitur omnia, quæ scripta sunt per prophetas de filio hominis. Et sic cum reprehendit S. Petrum in hortu, quia volebat rixā sanctam passionem impedire, dixit illi: quomodo impediuntur scripturæ? & hinc est quod cum mundus illi exte-

taret, ut humanitatem assumeret, dicebat: ut propheta tui fideles inueniantur. Tanti æstimat Deus verba prophetarum suorum. Atque idem nunc dicit. *Quia sic scriptum est, &c.* sic oportebat pati Christum, & resurgere à mortuis. Hoc verbis, sic oportebat dicere multa, & significat, atque includit omnes dolores, quos Dominus passus est, qui non sunt verba, quibus explicari possint. Si vultis albedinem alicuius rei exaggerare, dicitis quod est quasi nix: si vero vultis significare quā alba sit nix, non est cur illam comparetis, sed dicitis, est alba sicut tu vides. Ita ut nobis ostēdat quot labores passus fuerit non habet rem cui eos compareret ipse qui passus est, sed dicit. Sic interrogatis vos: quomodo scio est possibile dici quomodo. Dicit etiam oportebat. Quem oportebat, ut sic altissimi Maestas pro nobis pateretur, & sic nobis suum ineffabilem erga nos amorem declararet, notamen non solum nos, verum ipsum etiam Dominum sic nā promereri. Ex bonis enim quæ posidemus, illa excellentiora iudicamus, & plura æstimamus, quæ nostro laborabili commendatum duodecim millium aureorum, & alii hoc cōmendato te dono eo quod in multis preliis milibus. Alterum hominem pari cōmendato afficit, cui dicit: Hoc tibi cōcedo, quia ita mihi placuit, in te autē nulla sunt merita, propter quæ hoc beneficio dignus sis. Certum est priorem multo maiori cum honore cōmendatū accipere, quam posteriorem. Ita gloriosissimum atque honoratissimum fuit quod bonus Iesus sui sacratissimi corporis gloriam suis laboribus compareret. Sed dicit aliquis, si ita quiret, quæ illi data est in instanti cōceptionis suæ. Dicitur, imò hoc dignitate eius maxime cōminueret. Ratio est, quia gloria animæ cōueniebat Christo Redemptori nostro ratione vnionis hypostaticæ qua vnita erat verbo, & ab eo altissima, quæ in instanti cōceptionis suæ illi tributa est.

Simile.

23

24

D. Tho. 3.

par. 9. 19.

art. 3.

Simile.

25

34 iuum tetigerint, aut in aliqua re leserint, tristitia ac dolore conficiuntur. Et qui habet pedes vulneratos difficillime in terra ponit. Tales sunt iusti, qui cum pedes anime, id est eius affectiones, diuino amore vulneratas habent, difficillime eos in terra ponunt, & simul habent apertum laceratum est, habet aperta, charitativa, & suauia viscera erga omnes.

Etiam probauit Dominus resurrectionem, per mortem, ut se tangerent, & ita dixit: *Palpate, & videte.* Mirabilis probatio, quod anima resurrexerit, est tactus iniurie, & persecutionis patienter acceptus. Et ita dixit quendam mortuum

2. Reg. 74 ad David, quasi magnam exaggerationem: sic est Dominus meus Rex sicut Angelus Dei, qui neque benedictione, neque maledictione mutatur. Super omnia fratres vestros vobis magnopere commendo, ut hanc Domini sanctissimam resurrectionem in perseverantia imitemini. Iam

Rom. 6. (credo) audiistis illa verba Sancti Pauli dicentis, quod Christus iam non moritur, mors illi ultra non dominatur: sic oportet resurrectionem vestram esse, ut peccatum vobis ultra non dominetur. Maxime enim consilium est quod cum hodie peccata vestra lamentemini, & pro-

36 ponatis nunquam amplius peccare, statim eratis in tuto ad ea reuertamini, ac si nunquam tale aliquid fecissetis.

Simile. In his Ecclesiis parochialibus solent esse duplicia sacra. Alterum ad custodiendum sanctissimum Sacramentum. Alterum est sacrum commune ubi solet esse toto anno. Alterum vero est quasi sepulchrum, quod quoniam Fera quiescit in Cena Domini, & transacto illo panno tempore dissoluitur, & pretiosa ornamenta auferuntur, & ponuntur in angulo sacrilice, ubi est toto anno plenum Christianorum telis. Ita exterior ego in duplici differenda esse

37 nearum telis. Ita exterior ego in duplici differenda esse Christianos quidam sunt perpetua sacra, in quibus toto anno Deus habitat, atque etiam tota vita, ita sunt compo- thimoderati, mundi, & in diuina Maiestatis seruitio diligenter, ut magnae consolationis sit eos videre: alij vero sunt quasi sepulchra Ferie quinte in Cena Domini. Totum anno sunt incompri, dissoluti, pleni puluere & arantur, & aliis, mille immunditiis onerati: adueniente autem tempestate sancta curant se purgare, & peccata sua confiteri, & quod aliquo bono opere se exornare: eleemosynas facere

38 giuntur. Ecclesias visitant, sanctissimum Sacramentum აღ- lumunt, transacta autem Fera sexta omnia finiuntur, iam desiderant videre Pascha, ut ad malum statum reuertantur, quod proposuerunt. Maiestatem illudores, hoc est, Maiestatem agere tam gratis erat vobis virtus? O capitales hostes vestri ipsorum, quare non timetis, ne descēdat super vos ira Dei propter tantam irreuerentiam, qua vsi estis in iam illum a vobis expulisti. Dicit Sapiens: Omnia tempus nascendi, & tempus moriendi. Tempus plantandi, & da tempus euellendi quod plantatum est. Ad omnia facien- 39 dum, & plorandum. Et cum ad omnia tempus designauerit, non repetitis quod ad peccandum tempus cōstruxerit. Ad infelix homo sacratissimum Pasche tempus ad peccandū designas. Adueniet (inquis) Pascha, & ibimus in domū me- retricis, ad ludum reuertemur, sicut antea eramus, & peio- res quidem efficiemur. O mendaces vos, & perfidos Deo! Aduertite quid in hoc triduo Pasche feceritis, & videbitis 40 vrum veritatem dicam, necne. O Christe vitæ reparator, mortis triumphator, miseriarumque nostrarum subleua- tor, qui animas nostras tanto pretio redemisti, hanc est Do- mine gratitudo nostra ita tua altissima Maiestatem persol- uimus beneficia, quæ in nos contulisti, & quotidie cōfers. Quid erit nobis pro tanta irreuerentia? O fratres mei, ne ultra huius clementissimi Domini furorem prouocetis, sed si forte in noua crimina reuicidistis, reuertimini pu- ro corde, & agite penitentiam, & sic dabit vobis Domi- nus suam gratiam, & postea sempiternam gloriam largi- tur, Amen.

FERIA V. INFRA OCTAVAM
RESURRECTIONIS.

NARRATIO. Ioānes, quod in die sanctissime Resur- rectionis, venit Maria Magdalena discipulo ad sepul- chrum

1 chrum, & ut ex alijs Euangelistis patet, venit cum afflu-
tus mulieribus, & ut accesserunt ad sepulchrum, viderunt
custodes humi prostratos semimortuos, & timore pec-
cullos (visio enim Angeli, & eius terribilis aspectus eos
deterruit) atque ut sanctæ mulieres eodē timore non per-
citerentur, ipse Angelus in forma iuuentis pulcherrimi
suauissimis verbis illas allocutus est, dicens: Nolite ex-
uescere. Siquidē Dominū cum pietate queritis, non opor-
tet vos timere. Timeat sacilegi custodes, qui illū cum in-
fidelitate custodiunt. Iucundis imo illis nūcios referunt
licet, quod Dominus resurrexerat, & præcipit eis, ut de his
re S. Apostolos certiores faciant. Properant sanctæ mulie-
res, & hæc illis nunciant ipsi verō arbitrabantur illas mē-
nire. Properant S. Petrus, & S. Ioannes ad monumentum
ut viderent vtrum ita esset: Sepulchrum vacuum con-
spiciunt, nec inuenerunt custodes, iam enim in cinerē abie-
rant. Revertuntur S. Apostoli ad suos, & eis nunciant, quod
modo sanctissimum corpus iam non esset in sepulchro.
Sanctæ verō mulieres, quæ post duos Apostolos reversæ
erant ad monumentum, & si illi discesserunt, ipse tamen il-
lic remanserunt. Quarum duæ in alias partes discesserunt,
sancta verō Magdalene illuc ad ostium monumenti
4 sola remansit amare plorans quasi imminente morte
quæ sibi comitibusq; suis Angelus dixerat. Et hoc est quod
dicit hodierna lectio sancti Evangelij quod Maria Magda-
la ad monumentum sibi plorans. Et si alie à monumento recesserunt,
illa non recessit, amor enim ardentissimus non per-
mittebat eam illinc abire. Ita dicit Origenes super hanc
locum. Amor faciebat illam stare, & dolor cogebat illum
plorare. Eius dolor renouatus fuerat, quia quæ antea mor-
tuum plorabat, nunc mortuum, & sublatum lamentantem
& hic nouus dolor efficiebat, ut nouas & irremediabiles
lachrymas profunderet, nullum enim consolationis ge-
5 nus habebat. Cum dilectissimum Magistrum suum in se-
pulchro mortuum haberet, aliquam consolationis causam
habebat: cum autem illum nec viuum nec defunctum ha-
beret, videbatur sibi nihil amplius habere, quo se posse
consolari. Nec timebat, nihil enim habebat, quod time-
ret, cum vitæ suæ vitam amisisset: & satius ducebat esse mortuum
quàm viuere, nam fortasse moriens illum inueniret, porta
virescit

Orig. sup.
Ioan.

viuent non poterat reperire. O quam merito dicit diuina
scriptura, quod fortis est ut mors dilectio! quid plus in hac
sancta muliere mors posset efficere, quàm amor effecerat? *Cant. 8.*
Tota enim erat exanimis, insensibilis, atque omnium rerum
inimemor, illius solum recordans, quem intimo cordis
amore super omnia diligebat, nihil illi præter lachrymas
remanserat, & sic mortuissimo planctu lachrymās dicebat:
Heu me creaturarum omnium afflictissimā! Nescio vtrum
eligam: si iuxta monumentum mansero, non reperiam
Dominum meum: Si recessero, nescio infelix quod per-
gam. Recedere ab hoc sepulchro est mihi mors intoler-
abilis, melius erit mihi hic manere: nam si hinc abiero, for-
sitani cum rediero, illud euersum, & humi prostratum re-
periam. Hic manebo, hic plorabo, hic moriar, ut saltē
fœlix & beatorum mei monumentum sepeliar. O quam
fœli mei sepulchrum sepeliretur? & sic lamentans iterum,
cinaret, vidit duos Angelos rutilantibus vestibus cooper-
tari aspectu cum illa cœperunt iocari & percontari. *Ma-*
gda *la* *quid* *ploras?* quibus illa amaritudine plena respondit, di-
cens: *Tulerunt Dominum meum, & nescio vbi posuerunt eum.*
Cum sic loqueretur, vidit illos speciosos iuuenes surgere,
8 & conuertens se ut videret quidam homine superueniente. Et
hinc, vidit iuxta se hominem, & existimauit illum esse
hortulanum, qui dixit ei: *Mulier quid ploras?* O Christe ve-
re afflictorum consolator, tu qui es infinita sapientia ne-
scis quare hæc mulier ploret? quare illam interrogas quid
ploret? Optime sciebat Dominus cur ploreret: sed illa in-
terrogauit, ut illa cum responsione haberet occasionē de-
clarauit, eam arbitrans illum esse hortulanum, ei dixit: Do-
9 mine, si tu sustulisti eum, dicito mihi vbi posuisti eum, &
ego eum tollam. *[O sancta Maria señora.]* Quam virile
mulieris pectus! Nec illam in initio noctis tenebræ ter-
ruerunt, quominus ad monumentum veniret, nec timuit
sciens monumentum à militibus diligentissimè custodiri,
qui

110 FERIA QUINTA INTRA

10 qui illam possent apprehendere, & ad indices vincam ducere: nec videns eos semimortuos, & humi prostratos nec cognoscens lapidem gravissimum esse, quem nec ipsi nec eius comites possent enolvere: nihil horum illi lapsu dimento fuit, quominus ad monumentum accederet. Nec modo illi graue videtur onus cadaueris, sed dicit se totum illud sublatum esse. O diuini amoris perfectio, quæ viros amatores per omnes difficultates facit petrae vel lapidei circum conuenienter. B. Augustinus dixit: Amor mensura meum. Amor est pondus animæ. Sicut pondus amabilem ad se attrahit, & mirifico quodam impetu ad Deum qui est eius centrum illam deducit. Considerate ingens lapidum de montis cacumine excissum, quæ velocitate in petu precipitatur, quem in strepitum excitat, quomodo in botes contringit, parietes euerit, atque omnia obstacula quæ deorsum illum sibi poterant impedire dirumpens, quæcunque sibi offeruntur, dissipans, non sinit quousque ad infimum locum pervenit, ubi tandem quiescit. Hoc prout est vna ex præclarioribus similitudinibus, quibus amor & anima, quæ vere diligit, declarari potest. Quæ amoris pondus suomet pondere attractum, sic anima amore possente, dissolvit omnes difficultates, quæ eam impedire possent, quominus ad Deum accedat. Atque hac metaphora militudine optimè declaratur admirabilis illa exaggeratio S. Pauli dicentis: Quis nos separabit à charitate Christi? Tribulatio an angustia, an fames, an nuditas, an pericula, an persecutio, an gladius certus sum enim quia neque vita, neque Angeli, neque principatus, neque creature, &c. neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro. O beatissima Trinitas, quod pondus amoris hoc erit? 11 Saxum, quod coere suo omnes difficultates omnesque Considerate hunc diuinum Apostolum, & reliquos sanctos de quibus ipse loquitur quasi saxa quæ per totos præcipitantur, quomodo omnia obstacula, & difficultates præces amoris sui pondere dissipabant. Attēdite quomodo famem, carceres, naufragia, & alios labores transierunt, nihil horum eis impedimento fuit quominus ad Deum, quod est eorum centrum pervenirent. Videte quam mirabili

August.
lib. 13. con.
fess. cap. 9.
Simile.

Rom. 8.

OCTAVAM RESURRECT. DOM. 111

12 quis nos separabit à charitate Christi? cum (inquit) habeamus amorem quasi animæ pondus, quis nos separabit à hac clara visionem, & fruitionem Dei accedamus. hoc poterit separare. Etiam hoc diuinum pondus David sentiebat, cum diceret, Quoniam in te eripiar à tentatione, & contentiones, voluptates, & cetera huiusmodi, quæ elati sunt secum afferunt, muri sunt, qui hoc animæ iter impedire. Verumtamen David omnes hos muros diuini amoris qui valeat retinere? Animum sanctam quid poterit impedire? O vna diceremus cum David: In te eripiar à tentationibus, nullam fiduciam in viribus meis habes à voluptatibus muros transgrediar, & omnes labores, & vertice fratres mei res, quæ diligitis, ludum, conversationem sum ad Deum impediunt. Hos muros omnes Dei auxilio quæ te detineantur. Verum quid erit, si levisima est in vobis, O anima Christiana erubescere, & confundere, quod lapides tibi excellentissimi enim non sinit, quousque ad centrum suum deveniant, verò sinitis, cum nodum ad retrocedis, aut est pluma, aut stipula, aut aliquid aliud levisimum. O miseram, & infelicem animam, quæ minimo quoque statu retineris, & quæcunque neque te regredi facit, quia es stipula sicca, & parata ad arandum in aterratum transgredieris, ut realiter facere teneris oblata necesse, aut minima quoque honoris puncto, aut belluarii vodem enim usque ad sanguinem restitit, aduersus peccatum repugnantes. Nodum (inquit) ad sanguinis effusionem pervenitis, ut peccato resisteretis, & Deum non offenderetis. Et multis ex vobis dici potest, quod non modo

Psal. 17.

16

17

Hebr. 12.

28 vsque ad sanguinis effusionem peccato non testificatio sed
ne minimum quidem detrimentum ad euitandum pec-
tum perpessi fuistis: sed pro leuissimis quibusque rebus
passim Deum offenditis. Si videritis plurima saxa in aëre
detenta, non miraremini! O quantum miraculum esset, si in
tam graues, vt saxa, suspensæ in aëre viderentur! O quanto
rationales animaduertite, quod propensio, quam habetis
ad beatitudinem, multo grauior est saxorum pondus.
Quomodo ergo in aëre detinemini! O rem stupendam
mirationem Sathanae industria exquisitam! Omnes enim
seculares honores, diuitie, voluptates, & his similia sunt
29 aër, & in hoc aëre detinemini. Aduerte homo, qui conuen-
insultras, quas in creaturis reperis, sunt quasi lapides, qui
bus ipsæ te percutiunt, vt ab illis recedas, & ad Deum con-
fugas, & ac si vnaqueque te reprehendens diceret: quid
accedis ad me miser? Non sum ego bonum tuum, sed
ille, quo tu indiges. Progredere, & prosequere viam tuam,
ne sis in me, hoc enim esset in aëre sistere. O Deus, quomodo
neq; Maiestatis, quomodo fieri potest, quod ad te omnia
ma non confugiat, quomodo fieri potest, quod cum a
te in aëre detineatur, rideat, & exultet, quomodo fieri po-
30 test, quod cum sit tanti boni capax, ad illud non accipiat
sed in tanto malo remaneat? O centrum infinitum, & totum
nitè bonum, atque ideo infinitè attractiuum, quare conuen-
nos non trahis post te? Mirabilis est profecto intellectus
ti hoc animas ita videre, quam saxa in aëre suspensa
Aug. lib. 1. spicere. Ideo beatus Augustinus exclamabat: *Quid per multa vagaris homuncio quærendo bona in
medit. ma, & corporis tui. Quære vnum bonum in quo sunt
omnia bona, & sufficit, ibi enim est quicquid animæ & cor-
poris desideras. O homuncule, quare conturbas in crea-
turis tranquillitatem quærens? non enim illam reperis,
21 quare Deum in quo sunt omnia, quibus indiges. Hæc
voa ex te, & de quibus Deus conuenit, gratia tua
bis, cum sunt in lacris interis, sicens per te huiusmodi
Hinc. 2. si pèscito cœli super hoc, & portæ eius ac solam in
menter dicit Dominus. Duo enim mala fecerunt
mihi: me detulit, & erunt fontem aquæ viue, & fontem
tibi cisteras: cisteras dissipatas, quæ conueniunt in
leu aquas. Ceteris enim omnes Angeli beati obiter*

& portæ cœli, qui estis sanctis mei, qui adhuc in corpori-
bus commoramini per quos, quasi per iannas, multi ingre-
diuntur in cœlum, desolamini, id est, contristamini, vsque
22 ad mortem propter tantam amentiam, & cecitatem. Re-
lingue ergo, relinque, queso, & anima Christiana has ci-
sternas dissipatas, quas tanto cum labore fodisti, & accede
ad fontem infinite suauitatis.
Confidite per quos difficultates transferit hæc beata
Magdalena, vt reperiret illum, quem verè eius anima
diligebat, & attende, quam inuincibili animo tota lachry-
mis perfusa dicat: Domine si tu sustulisti eum, dicens mihi, ubi
posuisti eum, & ego eum tollam. Non amplius contineri po-
23 tuit fons misericordie Iesus Christus filius Dei, sed eius la-
chrymas, & afflictionē considerans, mitissima voce illam
allocutus est suo nomine illā nuncupās. Maria, ita vt sta-
tim in voce cognouerit illā nuncupās. Maria, ita vt sta-
lent lachrymæ apud hunc altissimū Dominū, & quantum
Dñs illā pro peccatis suis lamentantē statim illi pepercit
videns illā pro fratre mortuo lachrymantē illic eum su-
sentant. Nunc autem vidit eam in sepulchro plorantē eo
quod arbitraretur aliquem sustulisse Redemptorem suum
& statim apparuit illi. O lachrymæ potentes, quæ in cœlo
24 Angelos delectatis, & in terra peccatū maculas lauantis, &
diabolis iurisdictionem auferitis, atque etiam infinito Deo
vin inferre videmini! O fratres mei siquidem necessita-
tem habetis, & vos quotidie in plurima scelera lapsos vi-
demini, vnumque his armis ad inuincibilem Deum superan-
tem esse ad ipsum vincendum, cum dixit: Aperi mihi foror
25 meam, & aperui. Aperi mihi foror mea, quia caput
meum pleum est rore, & cincti mei guttis nocturni.
In his verbis significat diuinus sponsus lachrymas quas pro-
pter illum sponsus effuderat, eam immaculatam, & co-
lumbam sine felle effuderat, & illas lachrymas esse ro-
res quos ipse in capite asserbat per diuinā acceptationē:
quæ antea fuerat rogatrix. Ac si clarius diceret, Lachrymæ
tue me deinceps, ipse me tibi asserunt, quapropter rogo

- 26 te, vt aperias mihi. O admirabilem Dei clementiam, quod duabus lachrymis puro corde, & cum vera contritione effusus se patitur luperari, & venit quasi deumctus, vt amam, quae antea peccatrix erat, suavissimè osculetur, & amplectatur: vt sancta mulier diuinum Redemptorem suum agnouit, voluit se ad sanctos pedes eius prosternere. *O Magister.* Dominus autem cohibuit illam, & dixit: *Noli me tangere.* Nondum enim ascendit ad Patrem meum. *Quid?* Domine nō vis vt haec mulier pedes tuos attingat, & illi sibi iure competant? Cū esset peccatrix permissa, vt illos tangeret lachrymis suis lauaret, & capillis capiti suo tergeret, cū autem nunc sic sancta, non sinit vt illos attingat. Multum interest (ait Dominus) inter tempus, & tempus. Quando illa pedes meos tetigit erant mortales, & perinde remedium peccatorum, nunc enim mortales promerui vitam peccatoribus mortuis in peccato. Et tunc peccatrix mortua pedes mortales, & in illis vitam inuenit. Nunc autem sunt iam pedes mei gloriosi, & in his vis haec mulier sit sanctificata, est tamen mortalis, & in his vita vivit. Quapropter non licet illi gloriosos pedes attingere. Gloria enim non in hoc seculo, sed in futuro agenda est. Ideo illi dicit: *Noli me tangere.* Nondum tu ascendisti ad Patrem meum, id est, Nondum tu ascendisti ad Patrem meum. In nomine enim Christi Iesu, qui est caput, omnes iusti, qui sunt eius membra, intelligitur, & ita intelligitur obscura illa verba, quae dixit Dominus. Nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo filius hominis, qui est in caelo. Super quae verba dicit beatus Augustinus. *Domine quomodo est ista altergo nemo illuc preter te ascendit? Quod si ita est, vae nobis.* Respondet idē sanctus dicens: si quis de monte nudus descendit, & iterum vestitus ascendit, idē est, qui ascendit, & qui descendit. Sic descendit filius Dei per humanitatis assumptionē, & postea per gloriosos vestitus indutus ascendit, qui sunt electi eius, & dicitur: *Itatis, Omnia* his vestit ornamentis vestieris. Noli enim per politas nuda vestimenta tua tanti aestimare, quod Deus de suis iustis glorietur. Ideo ornamenta sua induit, & ait: *Ergo idē est qui descendit, ac qui ascendit.* & in omnia his iustis dicitur Christus ascendere, quia illi ascendit per vestimenta, & quasi membra eius. *Quapropter dicitur Magdalene*

Magdalene. Nondum ascendit ad Patrem meum: voluit 30 dicere: Nondum tu ascendisti ad Patrem meum, & siquidem nondum ascendisti, noli quāvis es in hac mortali vita gloriosas & honoratas in futuro seculo habere cupiamus hic autem nequissimo quidē digito illas attingamus. Hic est vnus ex sensibus, qui his verbis assignantur, etsi ego illum morale potius, quā literale iudico. Sensus igitur magis licet, cū dicitur discipulis suis: vado ad Patrem, & vobis refectionem suā, & iterum vellet statim illic eo frui, & facere. At illi Dominus: Noli me tangere, non dū enim ascendit ad Patrem. Ac si diceret: Noli me tangere, nō dū discessi, ad Patrem meum. Vade ad fratres meos & die eis: Ascendo vestrum. Fac hoc, quod tibi precipio, ad istud enim adhuc 31 tempus erit. Quemadmodum si tabellarium ad ostium stantem ostiarius rogaret quos nuncios, aut quae negotia ad istud adhuc tempus erit, nō dū discessi, adhuc hic sum. Sic se habuit Christus Redemptor noster cū hac sancta muliere. Ex quo apparet ardentissimus amor, quo diuinus Magister cū eos consolandi, & desiderium, quod habebat cū eos consolandi, ne minimo quidem tempore, quod posset consumere in amplectendis, & deosculandis suis diuinis pedibus. Etiam eius amor ineffabilis ostenditur in illis verbis, quae dicit: *Dic fratribus meis.* O quae per vocatur Christus Redemptor noster in sacris literis ardentissimè dicitur. *Propheta Habacuc loquens cū eterno Patri: Hanc 33 suscitabis arcem tuā.* Arcus, qui confectus est enim admirabilem Patris sui potentiam resurrexit, & idē dicit: omnia eius verba fuerunt mitissima sagitta, ac tela suavissima ad corda transigenda, eaq; ad sui diuinam obedientiam redigenda.

Sensus literalis.

Simile.

Habac. 3.

316 **FERIA V. INTRA OCTAVAM &c.**
 34 redigenda. Verum quid erit fratres mei, si audientes tam
 frequenter dulcissima huius divini Domini verba, qui
 sunt quasi sagittæ emissæ à tam potenti arcu, vos tam
 integri, sine vulnere, ac sensu in cordibus vestris reman-
 seritis? ò viscera adamantina, quibus non inficere sunt talia
 sagittæ quid de tanta duritate sperari potest? consuetudo
 ni, & perimescite cum postquam plurima verba Domi-
 ni audieritis sine devotione, & compunctione exitis. Ma-
 gis vosmetipsos admiramini, quàm sit videretur huius-
 tam summa cum cōtentione, & impetu immitti in eo opus
 35 manum corpus pervenire, nec tamen aliquam in eo opo-
 rationem facere. Dic fratribus meis: *Ascende ad Patrem meum, & patrem vestrum*, ubi optimus Iesus facit suum
 & nostrum unum esse Patrem &c Deum. O quàm summa
 nobis se in omnibus voluit efficere! ut exagereat
 Philip. 2. Ius, ò diuine Redemptor pro vtro istorum tibi prius
 Hebr. 4. tias agam! Quia Patrem tuum fecisti Patrem nostrum
 quia Deum nostrum fecisti Deum tuum, in priori ita ne
 extollisti, ut nos quodammodo tui æquales efficere
 36 steriori verò te ita humiliasti, ut æqualis nobis faceretur.
 Deus, Antequam ò superne Domine, humanam nature
 stram assumere, Patrem habebas, sed non nos habebas. Nos
 nos verò habebamus Deum, sed non nos habebamus Deum.
 Venit autem ad nos, & humanam assumptionem
 Deum accepisti, nobisque patrem præstitisti. Nos enim
 mentem & liberalem te in vtroque præbuit. Nos enim
 spiritu adiuti audacter dicimus: Abba Pater, & tu nos
 37 cum dicis: Deus Deus meus, ut quid dereliquimus te
 rem admirabilem, ac dignam, quæ amoris viscera
 cipiatur. Deus habet Deum, & Deus vocat in auxilium
 38 Deum in agone suo, & factus est Deus servus, ut hoc
 Dei filius ediceretur. Humiliasti semetipsum, ut hoc
 39 illuc usque ascenderet. Agimus tibi gratias, Domine
 ita te humiliasti, ut iterum tibi gratias agimus quia nos
 sublimasti. Per viscera misericordie tue te rogamus, ut
 nos doceas tibi pro tot tantisque beneficiis gratias agere.
 teq; ut verum fratrem ac Patrem diligere. Ut te
 inur ad participandum nunc gratiam tuam, & in futuro
 seculo gloria perfruendum. Ad quæ nos perducas. Amen.

L A V S D E O.

SECUNDA PARS QVADRAGESIMALIS.

IN QVA CONTINENTVR OMNES
 Dominice, quæ in sancta Ecclesia solent decanta-
 ri, à Dominica in septuagesima vsq; ad Feriam secun-
 dam post Dominicam Resurrectionis inclusivè, & om-
 nes Feriæ quartæ, quintæ, & sextæ, Quadragesimæ, Sab-
 bata q; filij prodigi, & mulieris adulteræ.

DOMINICA IN SEPTVAGESIMA.

Simile est regnum celorum homini patrifamilias, qui exiit pri-
 mo mane educere operarios in vineam suam. MATTH. 20.

BEATVS Chrysostomus exponens ista ver-
 ba Martini dicit unum ex nominibus, quæ
 homo post peccatum iure optimo compa-
 1 raui, fuit mercenarium appellari. Ante
 quam peccaret, Dominus erat. Et sic dixit
 Deus primis parentibus, Dominamini pascibus maris, &
 volatibus coeli, & vniuersis animantibus, quæ mouentur
 super terram. Post peccatum autem, sicut mercenarij dies
 2 eius. Ante peccatum scilicet gloriam compararet: sed post
 peccatum esset diligens sine laborando in periculo il-
 lus consequenda, aut antitenda veritate: ut enim dicit
 Apostolus: non sunt consignat passionibus huius temporis
 ad futuram gloriam. Ante quam homo in peccatum la-
 beretur, lucissimum enim ac maximi amoris verbum, allo-
 3 quens Deus dixit eubee sed vobis omnem herbam asse-
 rentem semen super terram, & vniuersa frumenta, quæ habent
 post lapsum salutem, & vniuersa frumenta, quæ habent
 in semetipsis salutem, & vniuersa frumenta, quæ habent
 rebus, autem peccati dixit ei, maledicta terra in opo-
 re tuo, in laboribus comedet eam cunctis diebus vitæ tuæ.
 4 Chrysostomus dicit: omnes mercenarij sumus, & sine
 opere esse non possumus. Et sicut ad corporalia alimenta
 5 acquirenda

- 3 acquirēda necesse est plurimum laborare sic etiam ad spiri-
ritualem sustentationem consequendam magno labore
opus est, si enim de his, qui corporaliter nolebant laborare
2. The. 3. dixit Apostolus, si quis nō vult operari, nec māduerit: mā-
dixit Apostolus, si quis nō vult operari, nec māduerit: mā-
to magis in perpetuum ieiunabit, qui in hoc seculo no-
luerit laborare, seque in diuinæ legis executione, cer-
cere neglexerit. Hoc aperte significauit Sapiens dicens
Prou. 20. propter frigus piger arare noluit, mendicabit ergo in ple-
te, & non dabitur illi. Nam qui in huius vitæ hinc inde
laborat, vacuis manibus in alterius vitæ ætate in perpe-
tuum remanebit. Itaq; homo otiosus etiam postea
Luc. 11. vespicitur, est indignus, & illi in futuro seculo gloria de-
4 gabitur. Et ideo talis deberet erubescere, & dicere po-
nem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et ita dicit
Chrysostomus vbi supra, si mercenarius ea die, qui opus
non fecit, erubescit intrare domum, & petere partemque
modò tu non confunderis intrare Ecclesiam, & stare in con-
spectu Dei, quando nihil boni egisti?
Ob hanc causam comparatus est Dominus patrum
liās, qui exiit conducere operarios in vineam suam: quia
omnes Christiani sunt tanquam mercenarii à Deo con-
5 ducti ad laborandum, & labore suo denarium diuinumque
est coelestis beatitudo, comparandum. Et dicitur beatus
denarius diurnus, quia est præmiū, quod propter decem
præceptorum Dei obseruantiam redditur. Verumtamen
offertur hic maxima difficultas. Quia Sanctus Paulus, di-
Rom. 3. xit omnes peccauerunt, & egent gloria Dei iustitiam gra-
tis per gratiam ipsius, per redēptionem, quæ est in Christo
Iesu. Hoc verbum: gloria Dei duas habet expositiones,
quarum altera est: siquidem omnes peccauerunt, omnes
6 indigent venia peccatorum. Et est valde pensandum,
quid peccatorum veniam appellat Apostolus gloriam
Dei. Quia vnum ex iis, ex quibus, si Deus deus gloriam
posset recipere, maiorem voluptatem, gloriamque peti-
peret, est remissio peccatorum, hoc est peccata diui-
tere. Et sic manifestat Ecclesia suis vocibus dicendo, quod
qui omnipotentiam tuam parcendo maxime, & misericor-
do manifestas. Quid ad hoc respondebunt vani homines,
& superbi huius sæculi, qui si illatam sibi iniuriam timen-
rant, dedecoratos se remanere arbitrantur, & respondunt
regni

IN SEPTUAGESIMA. 3
rogantibus se voluntariam dimittant, nec eam vleiscantur. 7
les persecutores suos amant: se honorem, si hoc fecerint,
esse amitturos, & renuncios esse indicandos? O miser, at-
que infelix non animaduertis, quod Deus parcendo suam
vel maximè potentiam manifestat: peccata dimittere glo-
riam suam esse ducit? quomodo ergo dicis tu tunc esse
de decus iniuriam dimittere? Exi frater charissime ab isto
errore, & maxime mundi totius gloriam esse crede Deum
imitari, & ea, quæ diuina ipsius maiestas præcipit, adimi-
plere. Altera declaratio verborum Apostoli est: siquidem
omnes peccauerunt, omnibus necesse erat Deum homi-
nem fieri, & mundi redemptionem operari. Et hoc re-
demptionis opus appellat Apostolus gloriam Dei. Diuer-
sis operibus ostendit Deus perfectionem suam diuinitas.
In creatione mundi omnipotentiam suam demonstrauit:
in administratione, conseruatione, & moderatione ipsius
sapientiam ostendit: in peccatoribus tolerandis patientiam
manifestat: in supplicio Angelorum apostatarum iusti-
tiam suam patetescit: in reparatione autem generis huma-
ni per virginem suum filium suum incarnatum ac mortuum
gloriam suam demonstrauit. Hic summam ac pelagum
perfectionum suarum declarauit: hic suas ineffabiles di-
uitias, potentiam, iustitiam, misericordiam sapientiam de-
nique detexit. Quod autem in his verbis maxime no-
tandum est, quodque ad nostrum propositum magis con-
ducit, est quod dicit, iustificati gratis per gratiam ipsius.
Ergo si gratis, quare vult nos operarios esse, & laborare,
& ludore vultum nostrorum mercedem, quam nobis
daturus est, mereamur? & antequam ad hoc dubium re-
spondere, oportet vos propositionem catholicæ veritatis
optime cognoscere: scilicet quod nullus sine paruulo si-
10 dono pro iustificationis gratiam recipit absque aliquo
des patrum nostrorum, & Ecclesiæ, & meritum Chri-
sti. Si est adultus, & vult baptizari, prius oportet cum
peccatorum suorum penitere. Et sic dicit Sanctus Pe-
trus Hierosolymitanis, penitemini, & baptizetur
vniuscuique vestrum: quod si iam est baptizatus & pec-
cauit, peccatorumque suorum veniam vult consequi, debet
agere penitentiam, & firmissimè proponere se potius in
K 4 vni

11 vniuersa mundi infortunia esse incursum, quam quod
Hebr. 12. Deum mortaliter offendat. Et sic dixit Apostolus quodam
reprehendens. Nondum enim usque ad sanguinem testifi-
catis aduersus peccatum repugnantes. Quasi dicat quod si
esse deberetis. Etiam ad peccati remissionem fides, spe, et
fiducia in diuina misericordia amorque requiritur. Etiam
Psal. 48. hanc omnia magnum pretium sunt. Sic illud vocat Dauid
rationem reddens condemnationis malorum dicebat. Non
dabit Deo placionem suam. Id est id quo placatur
Deus scilicet penitentiam nec dabit pretium redemptionis
12 animæ suæ. Quæ est observatio legis diuinæ. Ideo
laborabit in æternum, & viuere adhuc in hæc, id est, in
bebit æternam penam, nec vllò vnquam tempore lau-
rietur. Erit enim mors vna quam damnati in inferno lu-
rebit. Et hoc quia in hoc sæculo redemptionis seque-
runt, quod si in hac vita fecissent, procul dubio in altera
saluarentur.

Quod cum ita sit, quare dicit hic Beatus Paulus quod
saluantur gratis. Ad hoc respondeo hæc omnia, id est, dona
ad iustificationem adhibet, qualia sunt fides, spes, et charitas
in diuina misericordia, esse dona Dei hominibus, quæ
bonum vltimū liberi arbitrij, & hoc cum iis omnibus que
homo ex se laborare potest, est tam modicum, tanque pa-
rum valet, vt si cum minimo quoque gradu gratiæ con-
feratur merito nihil possit appellari. Minus enim illud
dus gratiæ tantæ est excellentiæ, vt recipientem illum
que ad diuinæ naturæ participationem eleuet: sicut dicit
Beatus Petrus, his verbis: vt per hoc efficiamini diuine
2. Pet. 1. confortes naturæ. Et ideo dicitur nos gratis iustificatos esse
se. Sicuti quando aliquid nimis pretiosum paruo pretio
emissis, dicitis vos ea gratis accepisse, quia modicum
quod pro eo dedistis secundum quod ipsum valeat. Et
postquam B. Paulus æterni patris liberalitatem ac gratiam
tanquam vniuersi boni nostri fontem posuerat dicens per
gratiam ipsius, addidit aliam causam iustificationis nos-
træ, dicens per redemptionem, quæ est in Christo Iesu. Quia
hoc in medio vltimū est pater ad remedium nobis adhibendum.
Itaque Deus nobis gratiam concedit, gloriamque promittit
omnino omnia nobis Iesus Christus filius eius promittit.

tum hoc tamen, quod nos etiam diuinæ voluntati obedi-
ter concurrere debemus: & quatenus cum hac obedientia
concurrimus, dicimus: & quatenus cum hac obedientia
accersimus. Verum pro hoc dolor, quam pauci his diuinis vo-
cationibus respondent, sed dicit quilibet pater non re-
laboribus deseruimus, quia maximis Christianæ vitæ
quod a Deo conducimur. Dicite nunc fratres, et si istud, ad
poterim potest ne vitam longitudo superate? non. Vita
autem quando durabit? Nuncquid sagitta velocius percussit
16 quia quod in præfenti est momentaneum, & leue (ait Apo-
stolus) quare illum subterfugitis? videamus nunc quoniam
in vinea, & ministerio Dei non laboretis: nuncquid vitam
hanc laboribus ducitis immunitem? Non equidem. Sin-
minus querite hoc ex anaro, sensualis, ac denique seditioso
homine. O maximam hominum insaniam, o exercitum
sanguinis lachrymis lachrymandam, quod cum labor sit
grauissimus, præmium vero nullum, omnes tamen dilige-
ntissime studant cum diabolo conuenire, & mundo, ac
carni deservire. Et quoniam Deus primo manet, hoc est vbi
17 primū rationis vltimū illucescit, exurgit, vt vos diuinis in-
spirationibus roget, vos vero eius vocibus obliuiscitis.
Quod si hucusque vos Sathanas fecerit, vosque in mini-
sterium suum fraudulenter conduxit, intelligentes hoc nō
resipiscetis, & a via vestra pessima conuertimini ad iustol-
auntem suum, quod cum diabolo pepigistis, dicit Iacob
paulo post instum est igitur, vt aliquando prouideam do-
mum meam. Ac si diceret: sufficit, quod tibi seruiat. Qua-
rē vos fratres mei non idem cum mundo faceretis? Tor-
18 gamini: iam igitur est tempus operandæ saluationis ve-
stræ. Et cum corperitis Deo seruire, ne sitis sicut nonnulli,
qui nondum tres dies in eius ministerio consumpserunt,
vtque in eius vinea fodere corperunt, cum iam dicunt se
defatigari, & brachia sibi infringi, ac corpus sibi dolere, ex-
pitque declinant dicentes se esse debiles. Sunt debiles ad
seruiendum Deo, ad seruandum autem mundo sunt for-
tes quasi gigantes. Si vnum diem seruandam deficiat,

6 DOMINICA
19 ut verò inimicum suum vilescentur tribus diebus. ne
quidem comedenti dimidium horæ in oratione cōsum-
erent sibi caput dolere, at verò tres noctes, & dies in-
duendo ducēt. Hoc quotidie ad hanc agitur. Op-
pugnabatur populus Israel sub illius tyranni crudelissima
tutute, qui eos plusquam poterant laborare cogebat
verò ducit eos Deus quasi in palmis per desertum, atque
vberissime fructum illis ostendit, dicensque eis, hanc terram
vobis dabo. At illi dicunt: O Domine sumus nimis mi-
cilles, & in ea sunt gygantes, qui non patientur nos in cam-
pore. Ego (inquit Deus) eos ante pedes vestros posui-
nam. Non (sicut illi) Domine sumus nimis debiles. In
quibus (ait Dominus) iuravi in ira mea si introibunt in
quem meam. Hoc idem nunc fit inter Christianos. Ad
serviendum mundo in Aegypto magnas vires habet po-
tator, si verò eis precipiatur, ut bene operentur, suntque
miseri. Ad malum quasi elephantes, ad bonum autem
ciendum quasi formice, & sunt gygantes, sunt periculose
difficultates. Ego eas auferam ait Dominus.
21 considerare. O infelix & cum Deo contendis eum ignem
requiem eius introibis. Aristoteles affirmat peccatum con-
tra hominis rationem esse. Nam homo est animal ratio-
nalis: & peccatum est contra rationem, ergo est contra na-
turam hominis. Et tamen quod adeo homo pervertitur
etiam cum maximo labore peccatum velit committere
atque hoc tam crebro, ut nunquam defatigetur male re-
ueremini miserabile hoc est. In naturalibus philosophis
reperimus monstra rarissime in natura oriri: Homines
bicipitem, aut quadrupedem oriri, rarissime cōiugem
est præter naturæ intentionem, & contra indidit
22 est inclinacionem. Hoc autem experiri & miseri, &
infelices homines, hanc regulam in Adæ massa defecit
quia cum peccatum monstrum sit abominabile, peccatum
tē nimis cōformis rationi atque naturæ hominis, peccatum
pissimè committunt: virtutem autem rarissime operantur
cum tamen Deus illud prohibeat, & istud precipiat
se æternis tormentis puniendum committitur. O ma-
ximam ignominiam filiorum Adæ, &c.

Simile est regnum cælorum homini patrifamilias. sibi patri-

7 IN SEPTUAGESIMA.
familias est Deus. Et valde notandum est illum prius ho-
minem, quam patremfamilias nuncupari. Tantis enim
eius in homines amor, ut hominis vocabulū pluris quam
se Dominum esse, & familiam habere, videtur æstimare.
Sanctus Propheta Elias ad hoc propositū notabilia quæ-
dam verba dicit Dominus cuius ignis est in Sion, & cami-
nus eius in Hierusalem. Est elegans metaphora sumpta ab
eo, qui eis quorū maxime diligit vicinitate copulatur. Et al-
ludit ad ignem qui de celo descendit, quem præcepit Deus
semper in altari suo conservari, nec alio igne sibi mini-
strari volebat, ut significaret, se, qui in celo morabatur
re ignem, suum illic habebat: ut significemus in hoc op-
pido mille vicinos commorari, dicimus esse mille laria,
aut mille ignes. Vult igitur summam dicere S. Elias,
idē Deus homines diligit, ut sese illorum vicinum fac-
bet. Nec verò contentus est se hominum vicinum facere,
sed ut eos maiori honore afficeret, suumque erga illos ar-
guitur quidem Christus inquantum homo: sed quatenus
Deus, & dicitur homo propter amorem, quo homines dili-
git, atque etiam quia est hominum conditor. Sicut etiam
qui fictiles ollas facit, dicitur singulus & singuli artifices ab
operibus, quæ faciūt, nomē sibi vendicāt. Et cum Deus sit
hominū creator, vult homo nuncupari. Et Deum tam cre-
brum exire ad homines cōducēdos, significat singularem
curā, quam de hominū salutē habet. Si enim eos ad labo-
randū in vinea sua cōducit, non hoc facit propter utilitatē
quam ab eis sibi prouenturam sperat, sed ut eis faueat, re-
mediumque conferat. Inter doctores diuersæ sunt sententiæ
quæ sit hæc vinea. Nonnulli enim per hæc vineā Ecce-
quendo, dicunt hanc vineam esse vniuersalem animam.
Et quauis omnes bene loquantur, visum tamen mihi est
per præsentem concionem Origenis sententiam sequi dicentis:
Sententia
Or gen. in
Homi. hu-
ius Enag.
vinca
res infinitæ eius perfectiones. Vinum autem, quod ex hac

DOMINICA

27 vinea colligitur est gaudium illud, & gloria qua fruuntur
Psal. 35. & inebriati sunt beati spiritus. Sicut dicit David. Inebri-
buntur ab ubertate domus tue. Attamen quomodo est pos-
sibile in hac vinea laborare? Respondeo quod si attendi-
mus animaduertemus, quomodo Deus vinea comparatur, hoc
intelligere poterimus. In vineis terrestribus non semper la-
boratur, vno enim tempore in eis laboratur, & alio tempore
ex illis fructus percipitur. Vno tempore operatur mercena-
rij in vineis, & in alio mercede fruuntur, & illarum fructi-
bus vtuntur. Sic etiam duplici tempore Deum habemus, vno
in hac vita, altera vero in futura per gloriam. Et quando
28 cum in hac vita per gratiam habemus, oportet nos cum eo
agere sicut mercenarij se habent cum vinea, quando in ea
laborant, quando autem illo in celo fructi fuerint, deus
mus nos cum illo habere. Sicut se habet mercenarius cum
mercede, quam suo labore comparauit. Quando operari
laborant, quomodo se habent cum vinea? Amputant, &
cauant, & alijs necessarijs laboribus eam colunt, quousque
ipsam vindemiant. Sic igitur vult Deus, vt nos cum sua di-
uina Maiestate habeamus, vt amputemus. Amputant ope-
rarij falce putatoria palmites, qui profunt ad accendendam
29 ignem, & calefaciendum se illis in tempore. Arguit. Sic
etiam nos facere oportet, nam falce putatoria, quae est lin-
gua debemus amputare, & cum affectu & puritate orare,
& postulare, vt ex hac vinea plurimos palmites inferamus,
que sunt singularia dona ac beneficia Dei. Quibus in di-
no eius amore oportet nos inflammari. Olim percutit
Leuit. 6. Deus, ignis in altari meo semper ardebit, quem nuncius
cerdos subiiciens ligna. Hoc oportet esse praeceptum
nos seruorum Dei, diligentissimè curare, ne in conditio-
nis ignis deliciat. Atque vt hunc ignem nutrant, delicta
in memoriam reuocare beneficia, quae à Dei manu acci-
perunt, hoc enim est ei subijcere palmites, quos ab illa vi-
30 nea amputarunt. Dignum est equidem consideratio, quare
insensibilis creaturis omnia Deus simul in principio do-
derit: quare soli totum splendorem, quem habet, & hoc
lumen, quo splendet, stellis, ac denique caelo omnes, qui
habent influentiam eundem tribuerit: homini vero no-
luerit cuncta beneficia facere, quae ei diuini collatorum
erat, sed ea suspendit, vt homo frequenter precetur, & di-

IN SEPTUAGESIMA.

9

uisim acciperet, & dicit, petite, & accipietis. In his omnibus
manifestatur peculiaris voluptas, qua Deus (si ita dici po-
test) afficitur cum hominibus conuersans, & quantopere
gaudet, vt crebro se diuinis oculis offerant: & idcirco
31 non omnia simul, quae eis opus erant, illis concessit. Alia
rent se in diuino crebro beneficia occasionem habe-
re cuncta perciperent, tanta in homines inuasit obliuio, vt il-
lorum penitus immemores in diuino Dei amore refrige-
scent. Et sic vbi nostra lectio habet, in quacunque die in-
uocauero te, velociter exaudi me, alij hoc modo verterunt.
In quacunque die inuocauero te, exaudisti me, multiplicasti
32 die dare, sed in quacunque die ab eo petieritis, ligna am-
putabis, quibus in eius amore inflammemini. Et sic in an-
oportet nos in hac vinea excuare. Excavare est fossam fa-
cere, & terram detegere referet David de quibusdam, qui
dicebant: Exinanite, exinanite vsque ad fundamentum in
33 charisim, vnam ex sanctis exercitationibus, quibus pote-
stis occupari, est in hac sancta vinea excuare, & profundam
fossam facere, quousque fundamentum detegatis, vt cogi-
tationibus, atque mentibus vestris curetis contemplari
34 quod fundamentum habet Deus, hoc est, in quibus rebus
fundatur ad benefaciendum hominibus, ad eorum pecca-
ta dimittenda, ad eos sufferendos, atque ad penitentiam
hodie, cras, & multo tempore expectandos. In hoc seculo
quando quis in alium beneficium aliquod confert, in ali-
qua re fundatur ad illud faciendum, aut quia ab eo recom-
pensationem sperat, aut quia iam ab eo beneficium ali-
quod accepit. Deus autem quid ab hominibus se perce-
ptum sperat, aut quid ab eis accepit? nihil profecto. Quod
ergo fundamentum habet, vt eis beneficiat? Perfidit, &
vltimo ad profundum excuare, & cum omnia propter suam
infirmam pietatem ac bonitatem facere cognoscitis: & sic
eius amore ardentius capiemini. O quot diuitie spirituales
hac sancta exercitatione acquiruntur. Hac enim manife-
statur, omnis quaecunque Deus ab origine mundi fecit, &
vsque ad seculi consummationem faciet, solam suam infi-

35 nitam bonitatem pro fundamento habere: etiam, & se hominem facere, atque pro hominibus mori solam eius probitatem habet pro fundamento. Et ex eo quod huc ratio aut nunquam consideramus, provenit, quod tam frigidi in eius amore incedamus, tamque ingratos nos eius beneficiis præbeamus.

Quæsit quidam vir nobilis ex quodam Philosopho quam utilitatem percepturus erat filius suus si Philosophiam addiceret, cui Philosophus respondit: Inter alia multa saltem hoc percipiet, quod quando in theatro solent non sedebit lapis super alium lapidem: significans Philosophiam eius oculos esse aperturam, eundem prudentem esse effecturam, ita ut ex rebus idoneum sibi fructum consideratione nosset elicere. Si igitur hos oculos & cognitionem præbet Philosophia Philosopho, qualem oculis, & cognitionem præbet divinarum rerum considerationi homini Christiano, ut in medio huius admirabilis theatri, id est, in medio tot mirabilium & magnitudinis

37 num quæ Deus propter illum operatus est, constitutus necessarium amorem, & gratitudinem norit elicere. Verum tamen David postquam mirificam illam exclamationem protulit, dicens: Quam magnificata sunt opera tua, Domine, nimis profundæ factæ sunt cogitationes tue: illam subdidit, dicens: Vir insipiens non cognosceret, & vultus non intelliget hæc. Dicite quæso: unde pronuntiat, cum altissimum sit mysterium Incarnationis, ac Patris Dei propter nos factæ non obstupeamus, & atroci miramur hæc considerantes. Duplex est huius rei causa. Altera est, quia hæc toties audimus. Nam sicut dicit Seneca: Naturale est hominibus magis nova, quam magna mirari. Atque hinc est quod magis admiramur, solem raro contingit: quam admiramur, cælum, terram, stellas, mare, ac denique totam orbis molem ab una creatura, quæ est sol, illuminari, & cum sit tam mirabile, nullum tamen nobis admirationem adfert, quia hoc quoties videmus. Itaque quia nihil est quod in sancta Ecclesia magis, & crebrius, quam hoc divinum mysterium prædicatur, ideo iam nobis non affert admirationem. Altera tamen causa & principalior est, quia licet hoc sapientius

mero audiamus, non tamen profundè consideramus, & sic tantum bonum non cognoscimus, illud auribus percipimus: sed hæc ingreditur, & illac egreditur, nec vltimamemus. Aliquando autem hanc tantam negligentiam persolucimus. Quæ cum ita sint fratres charissimi, intellectum vestrorum ligonibus profundè perfodite, quoscumque ad fundamentum perveniat, ne vobis tanta beneficia in terribilia mala convertantur. Et sic dixit Eusebius Emileus: Qui tantum dedit, scit quantum reposeat: vos autem arbitramini nihil esse plus quam recipere & obliuisci. Etiam est exercitatio magnoperè necessaria in vinea, palmites, quæ Hispanè dicuntur [Bastiza], Ierinus expositionem, palmites Dei virtutes, & perfectiones esse diximus, scilicet, iustitiam, misericordiam, pietatem, ac denique veritatem: & munus optimi Christiani est, hos palmites erigere, misericordie, probitati, ac die hoc agitur: vix est enim qui bono faueat, cum tam multi reperiantur, qui malo auxiliantur. De quo 41 cens: Non est veritas, & non est misericordia, & non est scientia Dei in terra. Maledictum, & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium: inundauerunt, & sanguis sanguinem tetigit. Id est, vnus peccator, alteri peccatori opitulatur. Itaque vitia super hominum capita efflorunt, & maximi æstuantur: virtutes autem sub ipsorum pedibus humi prostrate iacent. O dilectissimi fratres, per charitatem Dei vos rogo, ut animalitatis vos ad laborandum, & insudandum in vinea Domini, quæ ab omnibus maxime æstuantur, & efferantur, atque expellantur, atque extra hominum consortium eliciantur, quasi operarios à Domino fuisse conductos. Et quamvis hæc exercitatio nimis laboriosa sit, Dominus sciet: circa quod vellem magnoperè perpendatis vetera quædam sancti Pauli, qui dicit: Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus 42 Ephes. i. meis

36 DOMINICA

43 meis, ut Dens Pater gloriæ det vobis spiritum sapientiæ
luminis oculos cordis vestri, ut sciatis, quæ sit spes vo-
cationis eius, & quæ diuinit gloriæ hereditaria eius in sa-
eculis. Diligenter perpendite verbum illud: Non cesso
moriam vestri faciens, quo significat, quam necessariam
erat negotium, quod postulabat. Et est ut intelligatur
quantam spem vos Dei vocatio inducit: & quamope-
se Deus deuoxerit, & obligarit in modo, quo vos voca-
uit, & rebus etiam ad quas vocauit. Cum enim vitam
ab illo ad poenitentem, asperamque, ac sanctam vitam re-
parari, quomodo vobis persuadere poteritis corporales mu-
44 nij, quod speratur, cum ad tot, tantasque corporales mu-
rias vos conducatur: vult dicere, quod ex eo quod nos
inferendum bellum vitii, effendendasque virtutes voca-
rit, nobis significat quam maximum premium nobis
uauit, quo nos affecturus est propter tot, ac tantos la-
45 res. Ad hoc notate verba, quæ dixit Sara filia Ragabæ,
nupta est Tobie iuniori: Non delectaris in periculis
nostris, quia post tempestatem, tranquillum facit, & po-
lachrymationem, & sletum, exultationem infundit, & po-
cæt laboribus nostris non delectetur gaudere totum, non de-
45 los perpeti, quia sic nobis necessarium est. Ergo sub hac
vocatione occultata est mirifica quedam spes peritentie
morum peritiorum, & hoc est quod deinde erat. Sicut
Paulus, vt cognosceremus. Vt sciatis (inquit) quæ sit spes
vocationis eius.

46 *Erant, peculiariter à Domino fuisse reprehendi. Beatus stans (ait) tota die eris off. In quo docuit, etsi otium in con-*
bus malum & reprehensibile est: ita illis tamen longe pro-
sumum, ac perniciosissimum esse, qui iam sunt prope
minum vitæ. Et quamvis peccatores plurimum in con-
gotis occupentur, otiosi tamen dicuntur, & vix. Inter
enim opera sunt, quæ destruenda sunt, & ex antiquo p-
catores faciunt, oportet iterum eos destructos reuocari
uandi sunt. Avarus debet vsuarius contractus relaxari
sensualis debet dissolvere coniunctionem quam habet cum
concubina, ambitiosus debet dirimere conventionem, quon-
super beneficium, aut canonicatum fecit: & sic de alijs
his. Atque idcirco dicuntur otiosi. Quod si autem in
ad vitiu

ad vineam conducere, otiositates reprehendit: quid faceret si eos iam conductos dominantes in vinea reperiret? 47
quantum est hic lachrymandum! quod sint tot Christiani in Ecclesia Dei conducti operarii, qui tamen tam otiose viuunt! Fons ex quo hoc otium dimanat, est pigritia, & ignavia. Quæ, ut dicit Aristidorensis: Accidia est quar- Aristidorensis li. 2. sentent. tract. 26. Prom. 27.
dam spiritualium ciborum anima, & iocundum quoddam sanctorum exercitationum atque amaræ, & tristis grauitas, ac res diuinas exequendas. Et sic de anima, in qua hæc anima fastidiosa, & quæ dentium suppositum habet, omnia bona à se expellit. Dentium stupor pronem, ex come- 48
honores, prosperitates, ac denique gaudia huius seculi, omnia sunt fructus immaturi, & intempestiui. Carum enim est locus, ubi voluptas, honor, felicitas, ac lætitia sunt fructus maturi, & tempestiui. Et anima, quæ in hoc seculo hos intempestuosos fructus nimia cupiditate manducat, corrumpitur, & dentium stuporem patitur, ne cum gustu, & suauitate res virtutes edat: & quæ est ortus fons efficitur pigra manet. Et hæc pigritia, viuos mendaces, sicuti Hispanum axioma dicit, [*Etenim in forum, & alter poma: statim responderet; Dominus in foro non sunt poma: statim responderet; Dominus in foro non sunt poma: statim responderet; Dominus in foro non sunt poma: statim responderet;*] 49
unos mendaces, sicuti Hispanum axioma dicit, [*Etenim in forum, & alter poma: statim responderet; Dominus in foro non sunt poma: statim responderet; Dominus in foro non sunt poma: statim responderet; Dominus in foro non sunt poma: statim responderet;*]
O peccator ignavia te diuinum, & falsum Prophetam facit, dicit tibi Deus: Age penitentiam, recede ab ista mala familiaritate: attende mortem aduenturam esse, quæ si in isto mundo statu te occupauerit, in perpetuum comburendus in infernum detruderis. Tu vero respondes, postea hoc fiet, tempus erit ad omnia, nondum venies. O uincula quæ te in prophetate fecit, ut dices, tempus in posterum esse futurum! Certum est quod 50
pigritia uile Prophetam facit hæc perniciosi pestis. De his dicit potest illud Ezechielis: Vae Prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum, & nihil vident. Vna est quæ potest illud Ezechielis plagis, est hæc pigritia quæ hæc sancta Ecclesia cum sit verus & longæua magna po- Ezechielis 13.
daga
Tom. 1. L

Tom. f.

L

dagla

51 diagra laborat: nam in eius principiis aliter profectus per
virtutem decurri consueverat. Nunc ei gutta arde-
tica aduenit, quæ pedes, manns, ac maiorem corporis
eius partem occupat. O Deus Maiestatis infusus
per elementiam tuam te deprecor, ut tanto malo non
dear, nobisque feruentissimum, totiusque virtutis
amantissimum spiritum concedat, qui nunc hoc
maturus iteni fructus odille: ut expulsa ignavia, uolens
etiam expellamus, quod quidem est rerum emulatio-

Similit. auctus. Ignis nisi materiam habeat comburendam
statim extinguitur, aqua nisi defluat, corrumpitur.

52 venenosia animalia producit: terra nisi excolatur, & ex-
mis profert: aer derentus corrumpitur: domus non lau-
tate coriunt: vix non trite herbis operiuntur, & ex-
cantur: ingenia non culta torpescunt: equi oculos
distant: instrumenta musica non pullentur, destruantur
[*Ysa. de templam.*] Si artifex instrumentis suis ferro non
laborat, ferrugine operiuntur. Nisi miles diu animo
laborat, munda sunt: milites otiosi efficiuntur pollicen-
tes. Quando aves quiescunt, tunc certis a ignibus
feriuntur, quam cum volant. Quantum ignibus
lum animæ officiet, cum rebus omnibus operari, & in

Exod. 23. rat detrimentum? Dixit Deus: Sex dies operaberis, & in
prima die cessabis, ut requiescat bos, & animal tuum, & in-
frigeretur filius ancillæ tuæ, & advena. O horro-
fit talis Deus, cui etiam & iumenta sunt cura: & vult
paululum requiescere. Sex dies præcepit laborare, & in
autem solummodo requiesci, quia in hac via
tutum vix tempus in requie ducere, nec horam quidem
laborare velletis. Vili orant otiosi, & per consequens
peccatores: statim se excolant, dicentes: Quod
54 mo nos conduxit: quæ quidem maxima est hominum
suam excusare. Excusationes sunt quedam scelerum, &
fuit illius quasi scelerum filia, compunctum
fuit illius, id est, [*Respondet de mola.*] Compunctum
diaboli est congregatio malorum. Et hoc tempus
ut sciamus esse coopertum, quæ sunt quasi scelerum

Job. 41. peccator se vultuere. Loquens Iob de diabolo, &
Corpus illius quasi scelerum filia, compunctum
fuit illius, id est, [*Respondet de mola.*] Compunctum
diaboli est congregatio malorum. Et hoc tempus
ut sciamus esse coopertum, quæ sunt quasi scelerum

cata in forma, quæ sunt excusationes, quæ à forma primi
hominis exierunt, quem cum Dominus reprehenderet, se
excusant, dicens: Mulier, quam dedisti mihi, &c. De *Genesi. 3.*
Beato Paulo dicitur: Quod in eius conuersione cecide-
runt ab oculis eius, tanquam scamæ, & visum recepit
in quo significatum est eum culpam suam cognouisse,
nec mala sua vanis excusationibus esse operatum. Ut *Simile.*
pices bene condantur, prius oportet scamis mundari:
sic oportet animas excusationum scamis mundari:
in penitentia condempnæ sunt. Eo quod hæ scamæ
tam perniciose sunt rogabat David instantissime Deum,
dicens: Non declines cor meum in verba malitiæ, ad
excusandas excusationes in peccatis. Ne declines, id
est: Ne penitentia cor meum declinare in verba ma-
litiæ. O quot rationes inquit peccator (ut perpen-
dit Beatus Bernardus) ad excusandum se! Primum dicit:
Non feci, quod si se arguitur, & conuictum animaduertit,
dicit: feci, sed bene feci. Si vero male fecisse conuin-
ciatur, dicit: si male feci, non feci multum male: quod si
maius malum fecisse conuincitur, dicit: si multum
malum cum bona intentione. Si tandem rem tam
batur, excusat se, dicens, Diabolus me decepit, ille homo
57 mihi hoc persuasit, semper scuta quærit, quibus se de-
fendat. Seruus autem Dei planè culpam suam agno-
re paratur, postulare, ne vos in tantum malum deueni-
re paratur, ut rogabat David: sed si aliquando per fra-
trem accusatus, nimis verè ac sincere vos peccati

Psal. 140. 56
Bernard. 57
58
Cum vero autem factum esset, dicit Dominus vinea pro-
dierit ibi, & ibi operari, & redde illi mercedem. In hinc
in finem, hic saluus erit. Dixit summa veritas: Non prodest
ad vitam æternam, quod in hac vinea aliquot horas labo-
retis, nisi laborem usque in finem perduxeritis. Pendentem
Christo Redemptori nostro in cruce, dixit malus latro:
si tu es Christus, miserere nunc de cruce, & salua te ipsum,
& nos. Attendite quæ hora conabatur Sathanas efficiere,
ut Christus Redemptor noster ex cruce descenderet.

8 autem divina verba imprimere non valere. Si Deus in suo digito, id est, suo divino spiritu in cordibus non scripserit, ac impresserit: atque etiam illum debemus scripserit, ac impresserit: atque etiam illum debemus

Gregorius consilia opere compleatis. Perpendit Dominus Gregorius sanctum Prophetam Isaiam Spiritus sancti dona recole-

Isai. 11. tem bina illa annuenerunt, & sic dixit: Spiritus sapientie, & intellectus; Spiritus consilij, & fortitudinis: admirabile mysterium! quod donum fortitudinis consilij dono coniunxit: significant in hoc Spiritus sancti

2 bonum consilium, & bonam doctrinam, sine fortitudine claudicare, hanc enim omnia exequitur. Quod prae-

Isai. 37. dest, quod praedicator optima consilia praebet, nisi in vobis sit fortitudo, & efficacia ad illa complenda De qua

10 buldam dicitur: Venerunt filij usque ad partum, & virtus non est parienti. Idem mihi videtur de hominibus dici posse: qui quidem volunt na proposita per diuinum verbum concepta ad executionem exequendi illa perducunt, eis tamen ad executionem, deficit fortitudo. Quocirca fratres mei, & Dom-

Marc. 4. mul cum dono consilij fortitudinis etiam deus in animo postulare, ut viriliter, ac fortiter malum societatem, illicitam negotiationem, ludum, ac denique omnia vitia relinquatis.

11 Postquam Dominus hanc parabolam praedicaui, interrogabant eum discipuli eius significationem illius. Et est valde notandum discipulos hos interrogasse postquam omnis turba abierat. Sic ut aperte significat Beatus Marcus dicens: Et cum esset singularis, interrogauerunt eum discipuli qui cum eo erant duodecim parabolam. Considerate

Simile quomodo tantummodo sancti Apostoli parabolam illam intelligere cupierunt. Ceteri quippe omnes vi-

12 dicit: Quis vult emere hanc vestem quem quidem omnes vult audire, vestemque asperit: sed ut illam non vult, nihil amplius facit, sed dimittit illum abire. Sed ille illa, & tandem ista pretio cum pracone conuenit, tam enim quia sibi opus est. Sic etiam de veste, quae vobis datur, omnes praconum auditis, & omnes illam in illa instruit, quia ea vult uti, & ex ipsa fructum percipere desiderat, & cum hoc disponitur, ut eam Deus illam interius doceat, & super eam benedictio illa ca-

13 ta erudiri Domine, & de lege tua docueris eum. Ut enim verum faciat, nisi Deus nos interius doceat, ceteros sermones audire. Et sic dixit Dominus discipulis

14 *Ezech. 14* rem in parabola. Mirabile fuit, quod in illa mysteriosa vi-

15 tor illa animala perspexit: de quibus dicit, cum certum ac determinatum membrorum numerum haberent, plena tamen oculis fuisse. Et totum corpus (inquit) plenum oculis in circuitu. Ut significaretur quomodo Deus

16 illis autem in penam peccatorum suorum dicit: Percutiat te Dominus ex cecitate & amentia; & palpes in meridie simus ex illis, de quibus hic dicit Dominus: Ceteris autem in parabola, ut videntes, non videant; & aurum, nunquid tu Domine non dixisti: Ad hoc veni in modo nunc dicit te ea verba loqui, ut intelligentes non intelligant. Ad hanc difficillimam questionem dupliciter respondetur: primo, quod illa coniunctio, ut, non denotat illuc causam finalem, sed consequentionem est: quod illi qui veritatis non sunt multum cupidi, non intelligunt, quia illarum intelligentiam non inquirunt.

Psal. 51. Sicuri etiam in illis verbis Psalmi quinquagesimi primi
16 Tibi soli peccavi, & malum coram te feci, vt iustificeris in
sermonibus tuis, & vincas cum iudicaris. Particula illam
non denotat illic causam, sed consequentiam effectus.
Nō enim peccavi, David, vt Deus iustificaretur. Et sic vult
dicere: Domine peccavi, atque ex hoc iustitia tua cognos-
cetur: Punies Domine peccatum meum, & permittes, ut
filius meus aduersum me confurgat, &c. Et tunc animas
20 uertentes homines supplicium, quod tu de me sumis, ius-
tiam tuam cognoscent. Sic etiam intelligendum est illud
Aug. 11. Pauli: Lex subintravit, vt abundaret delictum. Et
bro. 2. cor. que data est lex, vt maiora, & plura essent peccata. Et
tra Fau- sic illud, vt, non significat illic causam, sed consequen-
tiā. c. 9. nem effectus: quasi diceret: Ex eo quod lex data est, con-
Chrysost. sequitur est propter malitiam nostram, vt peccaremus.
sup. epist. plerumque enim ea, quae nobis prohibita sunt, iunimope-
ad Roma. re desideramus. Secundus modus soluendae quaestio-
sermo. 19. est: quod verē coniunctio illa, vt, significat ibi causam.
Primasius Atque vt verba haec sic intellecta sunt ex difficultate
sup. epist. eorum literarum consentaneum est, nos hic plurimum
ad Roma. grauisimorum Doctorum resolutionem adducere. Ro-
11. c. tus Augustinus, Beatus Chrysostomus, & Ponsus, et
que etiam Doctores Scholastici, Alexander de Ale. Dicit
28 Thomas, Diuus Bonaventura: hi omnes concludunt
Alex. de peccatorem in poenam grauisimorum peccatorum a
Alex. 1. p. Deo excecari. Et haec est durior poena, qua Deus in hoc
q. 29. m. mundo peccatorem punire consuevit, scilicet excecari
bro. 4. eius mentem, vt ea, quae audit, nec cognoscit, nec in-
S. Thom. telligat. Alexander de Ale. vbi supra asserit duplex esse
2. 2. q. 79. genus poenarum, alteram puram, quae est mera poena
art. 3. his est persecutio, ignominia, morbus, & carcer. Altera
S. Bon. 2 modi. Et de hac dixit Propheta Amos: Non est malum
sent. d. 36. in ciuitate, quod Dominus non fecerit. Et haec poena de-
q. 2. cit Beatus Augustinus vbi supra bonos in hoc seculo
Alexan. Deo puniri consuevit, quo ad gloriam purgati deo
vbi supra. tur: & tepenimero etiam & malos, vt hinc iam poena
Amos. 3. rum suorum supplicium incipiant sustinere, de quo
Aug. citur: Duplici contritione contere eos: & induantur quo-
vbi supra. diplōide confusione sua. Haec non est oratio, sed po-
Psal. 108. phetia diplōide, id est, duplici veste. Itaque poena huius

seculi connectitur, & consuitur poenae futuri seculi. Alia 20
est poena culpe commixta, qualis est cordis durities, & men-
tis cecitas. Et cum sit verum, Deum non esse culpae au-
thorem: lacere oportet nos declarare quomodo intelli-
gatur illud, quod dicit sacra Scriptura Deum esse causam
diuinae iustitiae: quod homini auferantur oculi in poenam
delicti sui. Dedit tibi Dominus intellectum, vt eam co-
gnosceres, eique seruires: tu vero Deo post terga relicto
intellectum ad creaturam conuertis. In poenam igitur
illius delicti iustum est, vt tibi oculi auferantur: vt au- 21
& vniuersa, quae in eis dicuntur exaggerationes esse tibi
videantur: & nihil ad animae tuae salutem conducibile in-
telligas. Poena est haec, verumtamen commixta peccato.
Quid? Deus ne est illius causa? Est utique permittens il-
lud propter culpam tuam. Et sic non solum dicit sacra
Scriptura: Malitia eorum excecabit eos. Verum Beatus
Paulus etiam dicit: Deus excecabit mentes infidelium: quae
nosceat. Deus huius seculi, id est, demon, qui vocatur
princeps huius mundi, & est Deus mundanorum, quia ei
22 los confringere, eumque excecari. Si enim cognosce-
retis o peccatores eius malitiam, ne minimum quidem
temporis spatium ei seruiretis. Et excecet vos diabolus,
sicut venator vrsorū, qui vrsū cecat, ponens ei ante o-
culos candentem pelum oricalchi: hoc modo vos diabolus
Deo permittente excecet. Ponens vobis coram mentis
metis, ardentiūque illarum splendorem, vt eas magni esti-
Dei obliuiscimini. Altera expositio est glossae dicentis:
23 vocat infidelem & vniuersam peccatorem. Nam licet
credat, eius tamen opera fidei non consonant, nec virtu-
tem fidelitatis habet, & propter hanc infidelitatem a Do-
minio peccator excecatur. Quis quamuis Deus omnibus
necessarium saluatiōi suae auxilium offerat: alia autem
peculiaris auxilia quae animabus prestare consuevit, haec
propter peccata auferit. Et hoc est Deum excecari men-
tes in

Sap. 2.
2. Cor. 4.
August.

Simile.

23

24 res infidelium. Atque de his dicit Apostolus: *Cecidit*
Rom. 11. cecati sunt, sicut scriptum est: Dedit illis Deus spiritum
Isai. 6. compunctionis, oculos ut non videant, & auris ut non
Psalm. 29. audiant. Sed dic mihi, quidnam sit spiritus compunctio-
nis? Nam secundum quod hic Sanctus Apostolus signi-
ficat, signum est hoc maximum esse malum. Et sic dice-
bat David: Ut canter tibi gloria mea & non compun-
gar. O Deus & gloria anime meae semper te laudet,
meus laudet, meque tibi gratissimum praebeam, ac si
compunctionis spiritum deueniam, ut non compungar.
Beatus Chrysostomus ubi supra: & Cassianus super illud
locum dicunt, spiritum compunctionis esse deprauatum, in-
quendam habitum, & culpam in anima inueteratam. In-
cui clausus, qui ita tenaciter duas tabulas deorsum tenet,
25 ut prius tabulae ipsae confringantur, quam clausus moue-
tur. Talis est compunctio, quia adeo fixa est anima in
illi male consuetudini, ludo, carnali concupiscentia, in-
cupiditate, atque ambitioni, ut confringi, ac lacerari non
patiaris, quam quod illam relinquant. O quam meritis de-
peccatis dicere possumus quod Deus dixit: Deus de
26 Amorrhais, & Gebusis. Sinaurem (inquit) Hebraei de-
lueritis interficere habitatores terrae, qui commiserunt
erunt vobis quasi clauis in oculis, & lanceae in laceratione
quia haec peccata tanquam gentes Barbarae corda vestra
transigent, & vos penitus destruent. Quae cum ita sint
dilectissimi fratres, quanta animi contentione possumus
vos Dei nomine deprecari, ut peccata magnopere taceamus
tis: quae si iam commisistis, ab eis celerissime excutamus
tequam in hunc compunctionis, & transfixionis spiritum
deueniatis; & notate Apostolum dicere. Ubi illi spiritus
tum compunctionis, id est, propter eorum scelera non de-
27 manu sua Deus dimisit, ut de malo in peius pergerent
quousque obdurati, caeci que remanerent, ut viderentur
videant. Nunquam vidistis ebrium, qui cum via
sit lucerna in mensa, dicit esse quartus? Haec
Simile. causa est, quia eum vitium exerceat, & se-
re: sic hominibus peccatorum voluptatibus exarsit, ut
que inebriatis, si dicatur, sic, intelligunt, non ita
dicatur, non, intelligunt, sic. Et saepe auerit in peccatis
ipsum scelus, quemadmodum permittit Deus opor-

caror, ut ea, quae tibi dicuntur, non intelligas, nisi tibi
veritas dicatur: sic etiam aliquando permittit, ut non ve-
ritas quidem, sed mendacium tibi dicatur, quo decipiaris
veritatem charitatem non receperunt: ut salui fierent,
ideo inuit illis Deus operationem erroris, ut credant
mendacia. O meretrice verba! quis tam tenerum suppli-
cium audiens non trepidat? Quid Domine? cum tu
est supplicium Dei, quod permittit, ut veniat qui te
pernam peccati tui errorem illum, & mendacium di-
ligas.

Ecco quid sub illo terribili verbo subest. Quo dicto,
cepit parabolam exponere, dicens: Semen est verbum Dei.
Nam quemadmodum granum, secundum Philosophum,
in virtute & potentia in se totum fructum, qui creatur,
continet: sic etiam verbum Dei est initium boni animae: &
seminator huius seminis est Christus Redemptor no-
ipius Dei ore doctus, & seminatam habeamus. Quod
merito quidem exagrabat Beatus Paulus dicens: No-
tum vobis facio Evangelium, quod Evangelizatum
est a me: quia non est secundum hominem, neque ab
homine accepi illud: sed per revelationem Iesu Christi.
Ne arbitremur Evangelium esse hominum opiniones, aut
Apostolus) quantum via aut alia teneri potest: sed est una
simpliciterque veritas, quam Deus ore proprio seminavit: &
ad hoc exiit in agrum huius mundi. Et sic postquam
Beatus Ioannes in Apocalypsi fidei nostrae mysteria reue-
lauerat, dixit: Ego Iesus misi Angelum meum testifica-
re vobis haec in Ecclesiis. Fuit illud nominis sui subscri-
ptione confirmare doctrinam illam suam esse. Semina-
tor prius apprehendit granum, & postea illud scripsit: sic
Christus Redemptor noster omnia, quae nobis praecepit,
operatus est ipse. Ne afferas excusationem in bene ope-
rando. Si enim ieiunas aut oras, aut aliquem laborem pro
per Deum patris, ille, qui hoc tibi praecepit, prius idem pas-
sus est. Multum discipulum docens, dicit illi: hic debes di-
gitos collocare, hic chordas debere agere: accipit discipulus
instru

32 instrumentum, & nihil scit facere, quia nunquam vidit
gistrum: denique facere: Domine nisi instrumentum tangere
nihil potest effici. Tangit musicus digitis suis chordas, &
sic discit discipulus. Multa præcepit Christus, & discipulis
ministris, ut digiti chordas attingerent, & flux diceret
testati musicam ederent: sed homines vix bonam que-
stam facere sciebant. Et sic dicit Elia: Quasi panis mem-
struatur vniuersæ iustitiae nostræ. Facit se Deus hominem
& ponit digitos in chordis, instrumentum tangit, & non
laborat, ac patitur, dicitur: sic vos facere oportet, ut
habeat excusationem si nunc quod debet, non fecerit.

Esai. 64

33

Psal. 136

Alberini

Magn.

34

35

Psal. 64

sent homines dicere quod dicebant capivi. Babyloniam
felicibus suspendimus organa nostra: quia non tangenda
sunt instrumenta, nec Deo musica fiebat. Nam quomodo
cantabimus canticum Domini in terra aliena? Cuius
minores a peccatis captiui tenebantur, quid facere possent
quod Deo esset gratum? Maior utilitas, quam agere in
agro potest afferre, est illum rigare, ut quod in eo
natum est, accrescat, sicuti fit in Aragonia. Et Alberini
Magn. gnus dicit terram animalium cruore rigatam, quæ
effici, & multo quidem vberior em, si humano sanguine
rigetur. Per charitatem Dei semel, & mulieris totum
tres charissimi, ut hoc diligenter animadvertat. Quæ
quæ si humano cruore fertilis terra efficitur, quanto
tilior fieri deberet sanguine Iesu Christi filii Dei, sanguine
ne diuino, sanguine, qui tanta charitate ac liberalitate
nobis effusus est? O superne Saluator Iesu Christi precor
diuinæ Maiestati tuæ gratias referantur, qui non tantum
es tuum pretiosum sanguinem riuulis effundere, sed illum
etiam in diuino, atque ineffabili altaris sacramento
sti, ut eo animarum nostrarum terra frequenter irrigetur.
Quid ergo erit, si tam singulari beneficio animæ
affectat, steriles tamen remanserint: & quanta confusio
quàm digni erimus condemnatione. Prædicatores
tempus legis gratiæ dixit: Benedices coronæ annu-
gnitatis tuæ, & cæpi tui replebuntur vberitate. Pro-
speciosa deserti, & exultatione colles accingentur.
sunt arietes onium, & valles abundabunt. Itamque dicent
bunt etenim hymnum dicent. Corona annu- id est, annu-

anni. Et annos benignitatis Dei est tempus legis gratiæ to- 36
tam plenum misericordiarum Dei. Nec vero sanctissimus
ille sanguis, ceteraque omnia beneficia, quæ dicuntur be-
nedictio Dei in unum diem, aut in unam hebdomadam,
remanferunt: sed in vniuersum tempus, quo mundus du-
rat. Et idcirco dicit: coronæ annu- id est, vniuerso discit
fur, & cetero legi gratiæ: sic maximè oportet esse sem-
per spirituales vberitates in campis, & desertis. hoc est in
secularibus, religiosisque hominibus. Et apertè patet pro-
phetam hic de spirituali vberitate loqui per hanc metapho-
ram camporum, vallium, ac desertorum: cum vterius di-
catur: clamabunt etenim hymnum dicent. Qui qui- 37
dem sunt viri, qui maximos in virtute progressus faciunt.
Verum est hoc in primitiæ Ecclesiæ temporibus fuisse
adimpletum, in quibus maximum fructum Apostolorum
sita produxerunt, quando vberis virginibus, ac martyribus
plenæ erant, & desertis loca plurimis eremitis mundi con-
temporibus repleta. Nunc autem iam aliter fieri videtur.
Reuelat Deus Sancto Ioseph septem annos maximæ
fertilitatis esse venturos, quos alij septem annos maximæ
tatis subsecuturi erant. Sic factum est in Ecclesia catholi- 38
ca: prioribus enim annis maxima viguit sanctorum vber-
tas. Tunc innumerabiles erant virgines duodecim, trede-
cimque annorum, quæ ut integram incolumentis: virgini-
bus seruarent, capita sua fecundissimorum carnificum ma-
xores, qui ipso magna fideiitate, rectitudine, vitæque integri-
tate vivebant, & sic de singulis. Nunc autem apertè con-
dixit prædicatores defectu prouenit, quia non prius gra- 39
tum iustitiae sterilitas, & inopia. Hæc miseria partim (cre-
dum) in manu accipiunt, quàm illud in terra seminant.
Non caret magno mysterio, quod cum Deus soli Moyse
signum virgæ dedisset, ut coram Pharaone in serpentem
conuerteretur: eum postea Moyses in eius conspectu esset,
noluit eum projicere, sed eam projiciendam Aaroni fratri
suo commisit, ut significaret, cuius esset dicere, & prædica-
re, cuius operibus continetur, quàm singula per se hominum
verba operibus continetur, quàm singula per se hominum
animos commouent. Et quia Aaron prædicator, & orator
mittetur

Gen. 41

38

39

Exod. 4

Exod. 7

40 mittebatur (Moyſes enim balbus erat) viſum eſt Moyſi
raculū illud facere proprius ad Aaron prædicatorem: quā
ad ſe pertinere. Dixi miſeriam hanc partim ex prædicatorum
rum defectu diminari. Nam verè maiorem culpā partem
audientium eſſe arbitror. Si enim ſalvationis reſta
tores eſſetis, non tantum prædicatorum opera, ſed et
ma eſſent, deberetis attendere (quā per miſericordiam
Dei plerumque non ſunt, cū plerumque ſint ſeni Dei
tam vitæ integritate, quā doctrinā prædicant) verum
men quando ita non eſſet, non in vitam quidem ſed in
lorum doctrinam vos oculos conſpicere oportet. Denique
3. Reg. 17. coruos panis, carniſq; portionem Helix mittere conſue
nit, ut ſignificaret Deum ſeponumero per roſtra immit
da, & per obſcenas linguas turpium carnaliſque
num animalibus ſervorum ſuorum mundam, ſanctamque
doctrinam mittere: quæ maximi æſtimanda eſt: eē quæ
cum ipſi obſcenari ſint, mundum, ac ſyncerum eorum
bis præbent: & potius ſufficit Deus ſe in immundis
hominum linguis verſari, quā vobis ſpiritus ſanctus
deſiſſe. O ineffabilem Dei pietatem, quomodo ſe
tem veſtram prædicatorum defectus ſupplere con
num eſſet, quod diceret Helias in illa neceſſitate con
titutus, quid Domine? per cornos mihi cibos porci trans
quid alios famulos, aut œconomos non habeo? nulli hu
rum dicebat ſed beneficium illud cum magnis gratiarum
actione recipiebat. Sic vos facere deberetis. Idcirco
ego præcipiam culpā huius partem in vobis eſſe. Pro
cto idem nunc mihi videtur agi, quod agebatur quondam
dixit Deus Ezechiel, Tu fili hominis fili populiſti
loquuntur de te iuxta muros, & in oſtiis domorum, &
cunt vnus ad alterum: Venite, & audiamus quæ ſi
egrediens à Domino, & veniunt ad te, & ſedent coram
populus meus, & audiunt ſermones tuos, & non ſunt
eos, quia in canticum oris ſui vertunt illos, & ſunt
cordis ſui ſequitur cor eorum: & es eis quaſi carmen
ficum, quod ſuum dulciſq; ſono canitur. E cum
quod prædictum eſt: (ecce enim venit) tunc ſcietis
prophetes fuerit inter eos. O ſummam Dei bonitatem
tempus. Nunc quippe dicitis, eamus ad audiendum
tur. Nunc quippe dicitis, eamus ad audiendum

44 ſermone eloquitur: & ſic ea, quæ vobis Dei nomine di
cuntur, in deriſum conuertitis, verumtamen ita concubi
bis Hiſpani ſermonis eloquentia remanet. Verumtamen
quando in vobis conſolationes, quas Deus fecit, adim
pleta fuerint, tunc prædicatorem vera dixiſſe cognoscetis.
Placeat diuinæ Maieſtati ne ſit ſicut ego vobis dico, ſed
vos hodie in hanc prædicationem fuiſſe conuocatos ſit ad
viliſſimam animarum veſtrarum, atque ut hoc excitatore,
leſiſſe doctrinæ ſpeculo contemplantes, diuinam ſeuerita
tem timeatis. Prohibetisq; eius amore capiamini, ut tan
quam viderem agi maximos fructus ſeratis.
45 Hoc diuinum ſemen ſupernus ſeminator in quatuor
partes diſtinguat, tres petierit, & vna tantum profuit.
Nunc autem vitam ex quinquaginta partibus vna proſi
ceret hac enim contenti eſſemusque quidem maxima eſt
auditorum conſuſio, quod deſideret prædicator, ut ex
quinquaginta animalibus, quæ cum audiunt, vna ſaltem ex
eius ſermonibus fructum perciperet. Et ſatis magno me
roſi eſt hoc prædicatoribus, nam quamuis auditores ex eo
rum prædicatione fructum non percipiant, non idcirco me
ritum ſuum amittunt. Zelatores autem, & cupidos boni
animarum non, hoc conſolatur: Quemadmodum pia ma
ter nullam in ſui ſui obitu conſolationem recipit, quam
niſi ipſa omnem ad eam ſanandum diligentiam adhibuerit,
etiam pius prædicator non poteſt longe maximo merore
non attingi tantam animarum cædem tamq; morum de
lem adhibere diligentiam. Vnam partem huius ſeminis di
ſoluti homines intelligunt, qui tanquam via omni
bus malis cogitationibus patefacti ſunt: & quanquam ex
niſi qui anulo ſerreo ludunt, quorum alter cum globum
ſerrei ſani inter annulum ferreum incluſerit, alter ita vi
ſit, ut globum in aſſi immittit, ut illū ſolis expellat,
& ipſe

Simile.

Simile.

48 & ipse in annulo maneat introductus. Sic etiam diabolus exeunti tibi ex predicatione fortem imaginationem mittit, & adeo violenta venit hæc cogitatio, ut bonum desiderium furiosè perstringens illud foras eiciat, & verò in corde tuo inclusum remaneat. Vnde Dominus de his dicit: *Veni diabolus & tollit verbum de corde eorum.* Idcirco cunctis cunctissime vniuersæ malæ cogitationi ianuas nos claudere oportet. Quando ciuitas à peste custoditur, vbi primò si fides viatorem aliquem intuentur, statim proclamant, & dicunt: Heus, heus, vnde venis? nec eum ingredi permittunt, nisi prius iuramento affirmet, se non ex peccatore venire. Quæ maior est pestilentia mortali cogitatione te ab hoc malo custodias, vbi primum mala cogitatio reperit, qui est viator, veniens ex loco, vbi mortuorum est ei resiste, nec eam ingredi patiaris. Non confundam eum loquetur inimicis suis in porta, dicebat David. Alioquin loquere tu cogitationes tuas quæ sunt capitales hostis tui in ingressu, & non experieris te in aterum confusum.

Simile. Aliud cecidit super petram. Sunt aliqui, qui ad predicationem audiendam accedunt, & verbum Dei audiunt, & de gremium vnum proferunt, & sentiunt optimum esse illud. Quod quod prædicator admonet. Hoc autem opusculum est, quasi suspensum encurbitæ, nullam enim operationem facit, propter duritiæ cordis. Sicuti faciebat infelix ille phariseo, qui Dei admonitionibus tactus omnia, quæ ab eo postulabatur, se facturum esse promittebat, nihil tamen operum opere complebat propter duritatem suam.

Exod. 9. præcepit Deus Moyse, ut ei suo nomine diceret: Adhuc retines populum meum? O nimis metuenda res, vnde debatur vrique Deus (in quem nulla profus exultatio) illius iniqui hominis duritiem ammirari. Quasi diceret: Quomodo fieri potest hominem toties diuinitus admonitionibus exortatum, celestibusque verberibus castigatum adeo rebellem esse? prohi dolor de quot hominibus idem hodie dici potest sicut conqueritur Deus per prophetam dicens: Percussisti vos in ventro vestro, & non redistis ad me. Deus vos liberet quando quis in hac peccatiam deuenit. Animaduerte qualis manserit ille peccator.

Exod. 10. lix, cum dixerit Moyse, recede à me, & caue ne videaris

tiem meam. Hoc fuit vniuersarum infelicitatum eius fastidium. Et attendite quid responderit vir Dei: Ita fiet (inquit) non videbo amplius faciem tuam. Timete fratribus sancta consilia vestra vobis auferat illum, qui vobis eius supplicium.

Aliud cecidit super spinas. Per has dicit Dominus nimias secularium rerum curas intelligi, diuitias scilicet, & voluptates, quæ tanquam spinæ vniuersam animæ virtutem & voluit, ut tanquam spinæ homines compungerent, ut ipsi eas despicerent, & pro nihilo ducerent. Et sic dixit per Oseam, pueri vniuersam spinam. Sicut in hortis tribulos, & spinas in sepiam vis tuam spinis. Sicut in hortis tribulos, & spinas in carnes ne quis ad poma rapienda introeat. Aliqui tamē sunt pueri rapaces adeo gulosi, qui etsi vestimenta dirumpant, diantur, in mediis tribulis se immittunt, ut poma furentur, & molestias tolerant, quæ his secularibus rebus fruantur. Tales profecto sunt homines, qui omnes afflictiones, & sic sanguine euertant, quo his secularibus rebus fruantur. In his parum fructus tert verbum Dei. Ideo Hier. 4. rennas dicit: Nouate vobis nouale, & nolite ferere super spinas. Idcirco oportet vos eas prius euellere sicut facit agricola qui prius agrum colit, & sentes, spinasque omnes euellit: ut ita facientes ad celestis gloriæ premium peruenire mereamini. Amen.

DOMINICA IN QVINQVAGESIMA.

Assumpsit Iesus duodecim discipulos suos secretò, & ait illis, eccè ascendimus Hierosolymam. L. v. c. 18.

MAXIME est considerandum, quàm crebro Dominus cum discipulis suis de sanctissimæ passionis suæ mysteriis locutus est, ut hac luce, & præmonitione exhortati firmi in illo rigutolo conflictu peristerent, præcipue cum recordaretur se toties à suo diuino Magistro illud audisse, antequam ipse pateretur. Ideo etiam plurima coram eis miracula operatus est.

10 quam alia die nobis hoc Evangelium sancta Ecclesia ponit, præsertim cum magni gaudij, ac voluptatis in eo nunquid hic dies est aptus verberibus, & contumelia? Pro co congruè profecto hoc nobis hodie Evangelium sancta recitatum. Hic est mos filij Dei, quod idè quod vos in anima vestra interius geritis, idem ipse in se exterius inducit. *Simile.* Vir primarius alicuius domine amator, ubi primum vider eam viridis, aut purpuream, aut alius cuiusvis coloris vestimentis uti, statim ipse eiusdem coloris vestitus induitur. Nec ipse solum, sed etiam seruos omnes eiusdem coloris vestiri iubet, ut amoris liguor visceribus inclusus eorum conformi adamatæ femine minime delitescat. O color iste fili Dei æterni animarum nostrarum amator ardore me, quales in tua sanctissima humanitate colores depingis, misit eosdem (inquit) quos tu in anima tua in carnis, & in sus est Dominus semel cum discipulis suis in carnis, & in excitata tempestate exasperant Apostoli deficere. & tunc tunc cepit filius Dei dormire. O diligenter animarum custodes! nunquid de te non propheta David: Non dormitabit, neque dormiet, qui respiciat Israel. Exurge, quare obdormis Domine, ergo, & ne nos pellas in sine, obliuisceris inopia nostra. & contumelia nostra: Videris enim charos discipulos in meum ducere, nos derelinquere, & eorum obliuisci. Verum re vera non obliuiscuntur, qui & si dormiat, cor eius vigilat. Sed dormit, quia in eorum pectoribus fides dormit, ut non dormiret, cum talem ac tantum comitem haberent, nequam pertimescerent eorum igitur colorem alioquin. Dominus in quo modo hodie ad hominibus tractant? Nunc vos non videtis quomodo ab eis tractor (ait Dominus) & Apostolum dixisse: Rudum crucifigentes sibi maxima phanitate, ac turpitudinibus faciunt: Et idcirco vobis hodie eundem colorem assumere, quo ipsi induuntur, volo etiam ab Ecclesia mea hodie flagellari. Quia connotatus, ac denique crucifixus representari. Quia in hominum confusionem, qui eo quod facerentur, non committunt! Referam vobis oblitendum calorem. *Lez. 1. C.* quibus ut indignis.

IN QVINQUAGESIMA. 33
Romæ vir nobilis, & magna diuitiarum copia affluens, qui tres habuit liberos, quos etiam patens optimus magistris erudiendos transiit, ipsi tamen eorum doctrina non videntur, ut primum adulti sunt, singulas concubinas acceperunt, quibus imperator iussit, ut eas relinquerent, sin imminaret illa cum nihil sumptuum affirmavit, sed comitri imperatoris, arbitrantisque parentem, quem reperire in paribulo suspendunt, eum apprehendunt, & eundem Roma pendente cum clamoribus ad eius liberos perterunt, dicentes: Venite, venite, & videbitis patrem vestrum, qui venerunt, illum pendente aspexerunt, quibus cum alij homines dicerent: Nunc quomodo ferri poterit vos tam amplius concubinas habere, siquid pro peccatis vestris, non enim deerit qui eum sepeliat. Et eo relicto ad concubinas prius quam antea reuertuntur. Quod cum imperator cognoscere, dixit: O maledictos iuvenes! conijciantur te prolixior morientes. O pater noster Iesu Christe, in quo durissima maximi colorum imperatoris iustitia pernas, quibus culpa nostra dignissima erat, excusa est, permittens, ut in cruce suspenderent. Eia homines (ait sancta mater Ecclesia) venite, & videte vestrum optimum patrem suspendi pro adulteris, impudicis, & vestris: quis ergo amoris clamoribus in Sancto Evangelio, & in prædicatione, dicere significatis: scilicet, malis tamen operibus idem ac scelera perpetranda exitis, ut dictum eriam, quanto magis visum sit lacrymabile. Nunc ad litteram adimpletur, quod Sanctus Iohannes lamentabatur, dicens: Noctem verterunt in diem, quia hoc tempus, quod est lacrymis effundendis, in eundem Iohannes Dei morti meditando constitutum, totum non plorandum est: Ego dico me pro vobis mori, vos autem non ploratis. Etiam nobis hodie hoc mysterium sacræ passionis.

18 sionis Domini proponitur: quia hoc tempus est initium penitentie: penitentie autem a passione Iesu Christi Redemptoris nostri origine ducit, cuius finis oportet esse, ut Iesum Christum imitemur. Qui coronam insculpit ut illa est orbis ecclesie incipit in eodem puncto, in quo desinit: sic anima, quae Ecclesia vult, ut in hac fabrica huius sanctae coronae, quia per est penitentie (& potest dici corona ab effectu, quia per eam gloria coronabimur) a Domini passione, eiusque consideratione exordiamur, & in eodem puncto finem facimus, quae est ipsa sacratissima passio, de qua hac occasione in fine Quadragesimae copiose aget. Itaque in passionis Quadragesimae penitentiam exordiamur, & in passionis ei finem imponemus.

Simile.

Isai. 22.

Dicit igitur Dominus discipulis suis: Ecce ascendo Hierosolymam, &c. usque ibi. De filio hominis. Dicitur hic filius Dei filius hominis, quia totus ministerio, atque vultu hominis dicatus est: sicut in Hebraea phrasi filij hominis dicuntur illis dediti, quae sunt sponsi. O quam dulces ad amorem maximi plenum est filium Dei, filium hominis nuncupari, & haec omnia ad utilitatem nostram. Hoc promissit aeternus Pater per Isaiam, dicens: Et signum quod paxillum in loco fidei. Paxillum, id est, estaca, est quodammodo metaphora loquens de Christo Redemptore nostro, dicit se illum positurum quasi paxillum in fidei loco, sicut in eo pariete, qui omnia tutissime sustinebit: ut in eo omnia vasa & instrumenta templi a maximo usque ad minimum suspendantur. Ut aeternus pater nobis profuturus sit, dicit se in hac sua sancta Ecclesia tamquam firmamentum paxillum esse fixurum, ex quo omnia sacramenta, omnes potestas, & iurisdiclio, omnes gratiae, ac virtutes, omnia divina Scriptura, illiusque intelligentia, omnia denique ministeria, ac ministri, atque fideles huius sanctae Ecclesiae pendent. Itaque omnia a maximo usque ad minimum in eo dependent, quia ex pretio eius sacratissimi sanguinis torum esse, pondus, & efficaciam suam habent. Oportet ne paxille eleua cor meum a terra, & illum a te suspendam. Omnes vos dilectissimi fratres, hunc diuinum Dominum suppliciter exorate, ut siquidem ab eterno patre in hac sancta Ecclesia quasi paxillus affixus est, sua virtute ac potestate

22 tiuas a terra eleuatos, hoc est a terrestrium rerum affectione & amore abstractos, & caelestios sustineat. Ecce quam merito filius hominis nuncupatur, cum tantopere seruitutibus quantae confusionis est, quod cum Deus se se hominibus totum tradiderit, homines se totos Deo nolint committere. Quare non erubescit o peccator, quia cum totum vixit tuum tempus in mundi seruitute consumas, tamen ne & in eius diuina probitate contemplanda tradueris? Quid areres diuinae veteris praesentem cum vanis ac superfluis sumptibus praecipuum substantiae tuae partem consumas? O inbrachium eius autilitate te maledictio illa comprehendit, te dimanat, quia es, ut dicit David: Percussus sum sicut folium luxuriae, & sicut fennum emarcuisti, remansitque tibi siccitate manus etiam procehit ariditas.

Dicit iterum Dominus: Tradetur enim gentibus, &c. Vnde de penlate potestis Iudaeos non propriis quidem manibus persequisse, ut illum interfectum nostro intulisset: sed gentibus Iudaeorum, quam interficerent: veruntamen maius fuit dixit Pilato: Qui tradidit me tibi maius peccatum habet, quam larus campus hic detestatum est) Iesus Christus crucifigitur, & occiditur. Tamen se infernum Dominus affirmet. Loquens enim de die iudicii, & de malorum condemnatione expressit se eis dixit: Qui paratus est diabolo, & angelis eius. Nota Dominum non se dicere: qui paratus est vobis, sed qui paratus est diabolo, & angelis eius. Vbi significare videtur infernum non solummodo. Angelus autem diaboli tam ex proposito factum

23

23

Zacha. 11

Psal. 101.

24

Ioan. 19.

25

Matt. 27.

34 gebant, ut nequaquam cogitare possent, aliquem adeo
pium existere, qui ei nocere cogitaret. Imo arbitri
vbi primum Hierosolymam aduenissent illum à Iudeis
in regem esse extollendum: & idcirco gemini facti
Ioannes scilicet, & Iacobus principes à Domino positi
runt. Denique ut erant boni, bonorum ingenium ha-
bant, qui ne de malis quidem nullo suspicari volunt.
Ecce veritas est malus, qui etiam de optimis viris male cogi-
tat. Et sic hæc est una ex excellentiis quas Beatus Paulus
de charitate assignat, videlicet: Charitas non cogitat
malum, id est, qui charitate præditus est, de nemine male so-
spicatur. Metallum liquefactum figuram sumit à forma
in quam infunditur. Vnde ex forma cymbali sic etiam
pila, nec ex forma pilæ deducitur cymbali: sic enim
vnusquisque iudicat, & sentit de rebus, quas videt, & tangit
secundum formam cordis sui. Cor sanctum, & chari-
te plenum, quicquid in se recipit, probitatis formam acci-
bit, & æqui bonique consulit. Cor vero iniquum, &
litia plenum, quicquid in illud ingreditur, malitia imple-
ac vitio vertit. Quæ est causa, quare si de aliquo bene
hibetis, quia malum cor habetis, qualem formam quod ad
talem ei prebetis. Vel possumus etiam dicere, quod ad
eorum intellexerunt, quia non eis secundum ipsorum
sideria loquebatur. Si eis de principibus, aut imperatoribus
regno loqueretur, fortassis illud optimè intelligerent. Quod
quot sunt hodie, quibus si de spiritualibus, ecclesiasticis
bus loquaris, peregrino sermone eis loqui videberis. Pro-
rò eis dicas, quomodo locupletabuntur, quomodo pro-
bentur, &c. Magnam ingenij aciem se habere ostendit. Saul
recipit stultus verba prudentis, ait Simeon. Saul intem-
xit Davidem regnaturum esse: nam Ionathas dixit David
Et pater meus scit hoc. Atque etiam Saul dixit David
quod certissimè regnaturus sis, & habiturus in manu
regnum Israel: & sciens illum ad hoc à Deo electum
cuius voluntas immutabilis est: veruntamen illum
ficere conabatur: non enim penitus intelligebat illum
se regnaturum: & causa erat, quia hoc magnopere
rat. Ideo eius intellectui non quadrabat, nec etiam
possumus, cum mors Domini adeo discipulis esset

Proph. 18.
1. Reg. 20.
1. Reg. 24

illos non potuisse intelligere quæ Dominus de ea cum
illis loquebatur. Et quanquam Dominus cognoscebat se
ab eis non esse intelligentem, sepe tamen idem eis dice-
bat, ut eo paulatim ad hoc mysterium intelligendum dis-
poneret. Sicut qui vult vas angustii colli adimplere, non
enim totum illud liquorem infundit, alioquin
poli angustos nunc disperderet. Sic etiam quia sancti disci-
pulus mysteria reuelabat: cuncta enim eis simul dicere,
esset omnia disperdere: ut sic aliquid in dies magis ac magis
intelligerent, & hoc modo disponeretur. Ideo eis dixit, faciam
vos fieri piscatores hominum. Non dixit, faciam vos pesca-
tores, sed faciam vos fieri piscatores hominum, id est, ut pau-
latim vos disponatis ad homines expiscandos.

Simile.

39
Matth. 4

Factum est autem cum appropinquaret Hierico, cecus quidam
sedebat jesus viam mendicans. Et ut audiuit Dominum illac
prætereuntem, cepit ab eo misericordiam magnis vocibus im-
plorare: & quanquam ab aliis increpabatur, ut taceret, ipse
verò multo magis clamabat. Non desinit Abraham à sacrificio, quod offere-
bat, etsi videbat aures descendentes, ut eum impedirent,
sed eas expellebat, & in suo sancto opere perseverabat, as-
stisse, quousque sol occidit. Quamvis Hebræi à genti-
bus in templi reedificatione impediebantur, non ideo ab
incepto opere desistebant, sed tanquam magnanimi, &
præstanti pectori viri ulterius progrediebantur, & gen-
tibus etiam resistebant. O quot sunt hodie qui impedi-
tibus etiam resistebant. O quot sunt hodie qui impedi-
quantur, & eos ad amplectenda vitia, quæ ipsi se-
citis animæ mex transnigra in montem sicut passer? Hic
est mons de quo Hier. ecce ego ad te mons pestifer, qui
corumpis vniuersam terram: qui quidem mons est super-
bia, & pompa secularis. Et responde persuadenti-
bus tibi vitæ secularis, & ad offensionem Dei trans-
miges, bonumque, quod corripisti, relinquis. Quomo-
do illud mihi audey dicere, ut nidum, in quo tanta cum
tranquillitate vivo, tamque securus requiesco, deseram?

40

Gen. 15.
1. Esdr. 4.

41

Psal. 10.
Hier. 51.

- 42 passer in nido à belluis securus, nec ei nocent sagittæ: et primum autem per montem incipit diuagari, in illum sagittæ diriguntur, & petit. Quoniam ecce peccatores interderunt arcum, parauerunt sagittas suas in pharetra, et sagittæ in occulto rectos corde. Quocirca frater in nido commorare, in virtute persevera, & consilia ministrorum Sathanæ parui facito, iniuriam tibi inferri ducito, quod quæ tibi bonum audeat impedire. Hoc etenim significat. Quomodo dicitis animæ meæ: transmigra in montem. & c. est. Quid vidisti in me ut istud mihi dicere auderes? Dicit ab hoc cæco, qui multo magis clamabat: vide quid dicit. 43 Salomon: Qui mollis & dissolutus est in opere suo, Dominus est sua opera dissipatis. Turris fortissima nomen Domini, ad ipsam currit iustus, & exaltabitur. Molle est, quod celat omni duro: dissolutum est, quod nullo vinculo est alligatum, dissipatum verò, quod penitus contractum. Dicit igitur Spiritus Sanctus, illos, qui leuissima quaque re deuiantur, quique amoris, ac timoris vinculo alligati non sunt, similes esse rei contractæ, quæ liquorem sibi insulum retinere non valet, qualis est honorum animæ suæ dissipatio. Deuincire igitur o frater diuini amoris cingulo, & ne sis 44 mollis, ac facilis ad submittendum te cuiusque verbo, ut te non perdas.

Stans autem Iesus inquit illum adduci ad se. O admirabile huius cæci potentiam, maxima quidem fuit potestas Iosue, qui fecit Solem sistere: maxima etiam fuit vis huius cæci, qui ipsummet Deum stare fecit: verum tamen o admirabiliorem huius potentissimi Domini clementiam, qui miseræ cuiusdam creaturæ vocibus conuictus stetit, ac maxima cum pietate, cordisq; teneritudine, & interrogauit illum, dicens: Quid tibi vis faciam? Optime norat Dominus quod nam cæcus vellet: sed ut ipse peteret, eum interrogat. Vo-

- lebat Dominus Hieremiâ vincum magnarum rerum reuelationibus consolari, & dicit ei: Hieremia clama ad me, 45 ut ego exaudiam te, & annuntiabo tibi grandia, & firma, quæ nescis. Quid igitur si Deus seruum tuum volebat consolari, non poterat ei illa reuelare, eumq; illis reuelationibus consolari, & iustificare, absque eo quod ipse prius placaret, ac peteret, posset quidem. Verum tamen in hoc significare voluit quanti iustorum orationem faciat, & vult ostendere

ostendere eos propter rationem plurima beneficia comparare. Idcirco dicebat David, Benedictus Deus: quia non amouit orationem meam, & misericordiam suam à me. Si enim orationem meam amoueret, utique etiam misericordiam suam tolleret: & quia non amouit orationem meam, nec misericordiam suam etiam amouit. O singulare orationis prerogatiuam, quæ tantum coram Deo valum ut pauperum petitionibus aures non claudatis, nec illos fugatis: sed ut eos etiam vobis coniungatis ad beneficiendum eis: Hoc est enim verè illos audire. Ne auertas faciem tuam ab illo paupere, dicebat S. Tobias, ita enim fiet, ut non auertatur facies Domini à te.

Respondit cæcus Domino, dicens: Domine, ut videam. O prudentissimam petitionem! Hoc idem oportet vos fratres charissimi instantissimè postulare. Vna enim ex causis nostræ perditionis est quia non videmus. Ideo petebat David à Domino dicens, Illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus, praualeui aduersus eum. Ex eo quod peccati pericula mentis in peccato dormiamus, prouenit ut negligentes simus, & praualeat. Aggreditur nos hic hostis in suggestionem, luctatur in delectatione, percutit in consensu, in publicum nos profert in opere, præcipitat in morte, & consuetudine, & denique penitus praualeat in morte. O Domine (ait David) ne patiaris me hoc modo vllò vnquam tempore excæcare, ne irideat me inimicus meus, & praualeat aduersus me: sed si quando fortè per imbecillitatem in peccatum cecidero, illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in illa morte.

Et Iesus dixit illi: Respice, fides tua te saluum fecit. Ex quo patet dispositionem nostram magna ex parte prodesse ad beneficia à Deo consequenda. Singulis vasis infundebat mulier oleum secundum ipsorum capacitatem, & diuersas capacitates vasorum fecit diuersas olei quantitates: sic etiam magna, aut parua dispositio magni interest, & est vna ex causis, quare nobis ex largissima Dei manu maiora, aut minora beneficia communicentur. Quod cum ita sit fratres charissimi, corda vestra euacuate, illaq; omnibus vanis

30 vanis curis, ac cogitationibus expedite, vt sic dispositis re-
bis Dominus gratia suae lucem communicet, postea vero
vos ad suam sanctam gloriam perducatur, Amen.

FERIA QVARTA CINERV M.

Cum ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritae tristes, etc.
MATTH. 6.

- I**D ECVRSVS dierum nullo vnquam tempo-
re persistens nos in huius sanctae quadage-
simae litus appulit, vbi cum poenitentia ani-
mas nostras saluamus, quia (vt Paulus ait: 1
1. Cor. 11.) nosmetipsos diiudicemus, non vtique
dicamur. In cuius rei figuram dicitur, Transiit enim Do-
minus percutiens Aegyptios, cumque videris sanguinem in
Exod. 12. superliminari, & in vitroque posito, transcendet ostium, &
non sinet percussorem ingredi domos vestras, & laedere.
Sic etiam si corpora nostra, qui sunt animae postes, sangui-
ne perfuderimus veraque poenitentia tinxerimus, non per-
cutiemur a ministris, & percussoribus Dei, dummodo di-
2 sciplinae, ieiunia, ceteraque poenales exercitationes ex inti-
mo cordis dolore dimanent, qui est vera radix poenitentiae.
Psal. 4. Quo circa dixit Dauid, quae dicitis in cordibus vestris, &
in cubilibus vestris compungimini: hoc est erigatur furca
vbi perpetratum est delictum. Et seipsum magis declarat
Aug. sup. addidit, sacrificate sacrificium iustitiae. Super quo dicit Be-
Psal. 4. tus Augustinus sacrificium iustitiae esse quod dicit alius sa-
crificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum, &
humiliatum, &c. Et in principio huius sancti temporis pro-
sacrum Evangelium nobis sancta mater Ecclesia propo-
nit, vt nouerimus, qua intentione poenales exercitationes
operari debeamus, & propter quem finem cetera omnia
virtutis opera facere teneamur. Loquens sponsus cum
Cant. 4. sponsa dicit: Quam pulchra es amica mea, quam pulchra
3 es. Bis eam pulchram appellat significans illam interius &
exteriori esse decoram. Et statim incipit sigillatim annun-
ciare partes, in quibus habet pulchritudinem. Et quamquam
eam de crinibus, labiorum, dentiumque pulchritudine com-
mendat, prius tamen oculorum eius pulchritudinem de-
veneruntatem

veneruntatem laudat dicens: Oculi tui columbarum. Quem
admodum enim in diebus, quos Deus in mundo creauit, 4
lux fuit, quam primum fecit: quae reliqua omnia illumina-
ta sunt, & ex qua omnia pulchritudinem acceperunt: sic
etiam quod primum in sponsa sua laudat, est corporis lux,
qui sunt oculi: & admirabilem, extraneamque laudem illis tri-
buit. Videtur enim non esse magis pulchritudinis oculos
habere columbarum. Si diceret sponsus eius oculos esse
tanquam ardea, quae pulchriores oculos habet, rationabi-
lius esse videretur. Sed est notanda regula quaedam, quan-
do in sacris literis aliquid tanquam perfectum ponitur,
quod nullam cum re, de qua agit, convenientiam habere 5
videtur, tunc querendum est illic mysterium, quod latet.
Vnde notandum est per oculos intentionem significari.
Et sic vult sponsus dicere: O quam sinceram, ac sine felle
amaritudinis intentionem habes. Et hoc est, quod Deus
prius in anima sancta laudat, cum omnia quae facit, propter
purum Dei amorem facit. Et haec sancta intentio sunt oculi
animae, qui omnibus bonis operibus, quae facit, splendorem
erubunt. Et sicut quod prius sponsus in sponsa comen-
dauit, fuerunt oculi: ita etiam hoc prius nos in initio qua-
dragimae Dominus docet, vt sanctam intentionem ha- 6
beamus in ieiunando, dicens.
Cum ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritae tristes. Praesuppo-
nit hic Dominus tanquam rem maximè necessariam nos
debere ieiunare. Sicut hanc veritatem omnes patres spiri-
tualis vitae optime cognouerunt, qui tam asperè corpora
sua tractarunt, vt consideratu, & dictu etiam sit admirabi-
le. Quales fuerunt Beatus Antonius, Beatus Paulus pri-
moctis arborum frondibus pascebantur. Et omnes denique
Dei amici sese in abstinencia virtute magnopere exercue- 7
runt, vt pessimum hunc hostem, quae est caro, comprime-
rēt. Ideo pro eo, quod nos legimus, qui iurat proximo sub,
& non deceptum, quod nos legimus, qui iurat se affligere, & non
mutat. Intellegens iustus quam gravior sit Deo victi-
tra se vt se in sacrificium mortificationis offerat: hoc voto
confirmat ac iurat, & diligentissime implet, & non mutat.
Quam gratū autē Deo sit hoc sacrificium patet hoc argu-
mento.

- 8 mēto. Nam hoc est quodammodo sacrificium illud Abrahā in diuinis literis magnopere laudatum imitari: scilicet cum voluit dilectissimum filium suum immolare: & sic dixit ei Angelus, nunc cognoui quod timeas Dominum: id est, per hoc cognosceris ab hominibus: (ego enim iam optimē eos noueram) siquidē propter Deum proprio filio non peperisti. Vnusquisque nostrū habet suum Isaac, hoc est, corpus suum, quod adeo diligit, vt non desuerit matres, qui proprios filios suos manducandos occiderent, & corpora sua conseruarent. Hæc magis corpora sua, quam filios diligebant. Ergo quando in sacrificio pœniteunt corpora nostra Deo offerimus, idem quodammodo facimus ac si propter Deum dilectissima corpora nostra iugiter traderemus: atque etiā ieiunium est nimis vile admodum. *Simile.* Visus quando se nimis satiatum, carnibusq; refectum expiratur, cumq; nimis est pinguis, naturali instinctu cognoscit quod si venatores, & canes eum persequantur, non poterit currere, nec ab eorum dentibus libertari, tunc duntaxat toto illo tempore quicquam edit, quousque pinguedinem amittit, & leuem, ac velocem se experitur. *Quasi ignis tra-* magis oportet eos, qui nimis immoderati sunt cibis se tra- diderunt, hoc facere: si nolunt à Diabolo apprehendi: ad- uertite fratres quidd vos Sathanas venabitur: qui propter facite, quod vñ faciunt, ne paciamini vt immanes bellæ vobis excedant. Ideo B. Paulus dicit, Hortamur vos ne in vacuum gratiam Dei recipiatis, tempus, quod ad agendum pœnitentiam habemus, gratiam appellat. Et ita addit dicens, Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis, exhibeamus nosmetipsos in ieiuniis, in vigiliis, in castitate. Quia si hoc fecerimus, non poterunt nos consequi canes infernales. Etiam experientia cōperimus in his animalibus, quæ in lacubus versantur, quando ineunte hyeme in alias regiones volunt discedere, si forte occiduntur venalibus, & triculos arenæ plenos inueniri, quam paucis ante diebus comederunt, vt macerarentur, quod melius volare possent, & magnam hominum confusionem, quam aspernare non solent, & docebunt te, & volatilia cœli, & indicabunt tibi, in Magistris nobis dedit Dominus bruta animalia, &

Iob. 12.

45
CINERVM.
aues, nisi ab eis quidd addiscere voluerimus irrationalio- res illis nos possumus iudicare. Recolligimus ergo fratres charissimi, & querite speluncam, sicuti facit visus, vbi itas bestiales carnes mortificetis, & curate sicuti aues arenam hoc est modicos, & rudes cibos manducare: quomodo enim volabit anima in diuinis rerum cōsideratione, cum caro nimis satiat, voluptatibusq; repleta sit.

David pro infirmo filio suo ieiunauit, & orauit, & sic dicitur: Deprecatus est David pro paruulo, & ieiunauit Dauid ieiunio, & ingressus seorsum iacuit super terram. Venerunt autem seniores domus eius egentes cum, vturgeret de terra qui noluit, neque comedit cū eis cibū. Hæc duplicatio ieiunij cum dicitur ieiunauit ieiunio magnam habet emphasim: hoc est vehementissimē ieiunauit. Et ingressus, &c. Receptu se rex in cubiculo separatū, & cum iacuit super terram, humi prosternebatur, vt sua profunda humilitate Dominum ad misericordiam prouocaret. Et magnopere pensandum est quod quanquam venerunt seniores, cumque vturgeret, ac comederet, rogitarunt illum tamen non conuicerunt, sed fortis in proposito ieiunio, atque oratione permansit. Hæc est mirabilis doper pro pueri infirmi salute laborauit: quanto magis de seorsum oportet nos habere, scilicet, vt ieiunemus, orationes, & nos recolligamus, quod licet quis veniat ad impellendum vos, nemo tamen sufficiat diuinæ exercitationis confitentur peccata sua, ad sacratissimū eucharistia sacramentum accedunt, seseq; in secretū domus suæ angulum recipiunt, & perversorum familiarum cogitationibus exorati statim deficiunt. Hic autem apparet forte brachium fidelium seruorum Dei. Senes venient, & dicent: quid opus est tanto ieiunio, cilicio, confessione, ac comaratum, non oportet retrocedere. Attendite vos nunc se ieiunare, prius homines sanæ conscientie consulite, & antequam eos consulatis, ne à ieiunio desistatis. Et quem-

Tom. 1. N admodum

Simile. admodum militem percellum magis perierit se nō posse
socios suos in bello adiuvare, quā propter infirmitatem
16 vulnera: sic etiam vos magis dolere debetis, eo quod fra-
tres vestros in hoc spirituāli conflictu ieiunij ac peniten-
tiæ non potestis adiuvare, quā propter infirmitatem con-
dolorem, quem habetis. Et animadvertite ieiunium con-
stitutum fuisse non ad voluptatem, sed ad asperitatem, &
ad peccata purganda. Attēdite sacram scripturā dicentem
de David ieiunavit ieiunio. Ieiunio perfectio ieiuniorum
ius perfectio est modicis cibis, inq; semel, & rudibus, &
parvi pretij vi, & nihil omnino noctu comedendo, si hoc
17 modo congruē fieri possit. Atque etiam optimum est
confessoris consilio feria quarta, & sexta pane tantum, &
Ezech. 18. aqua ieiunare. Et quamvis mater dicat, filia vide quod in-
occidis, non vult Deus mortem peccatoris: Dic tu nō in-
occido: sic in concionibus prædicatur, & similiter fecerit
solimanac veri Iesai Iesu Christi. Quod si tibi dicatur, & ho-
mo q̄ pallidus, ac macilentus es: Dic tui nihil hoc x̄stianum
hoc etenim institutum est ieiunium, ut equus hinc alios, & con-
indomitus, adempta sarragine, & hordeo & ic̄s, & con-
18 traditiones panes Domini suum agnoscat, ne enim dē
desiciat. Tale oportet esse ieiunium, non verò vos collumē-
tis utendo, ut maiori cum appetitu, ac gustu, quā ante
quadragesimam comedatis. Hi sunt ieiunatores Iacobi
& Veneris, nō autem Iesu Christi. Dicit vltimis sacra scrip-
tura de David: & ingressus seorsum iacuit super terram.
Ieiunio rationem, recollectionem, humilitatemq; iunge-
bat. Per rēuerentiam illius magni Domini, qui in facie
sancto altaris sacramento commemoratur, vos rogo, (hodie
namq; nolo vos stricto gladio, sed precibus alloqui) re-
abeatis ad vias, per quas mulieres trāsunt ad viscera veni-
plāne vos alteri ex una parte, alij ex altera ponam. An
29 tendite tempus quadragesimæ esse ad lamentandum, nō
verò ad congaudendum. Neq; dicatis Dominus: siquidem
alio tempore non potestis exire, nunc quando ad statum
exitis, vobis loquimur. O Deus infusite Marcellis per eos
sericordiam tuam te rogo, ut tātæ dissolutioni remedium
allibeas. Dicite: si illæ Iudeus aliquis, aut Maurus per-
tineret, quid diceret? Nunc est tempus penitentie, & or-
tionis Christianorum: hi autem quid faciunt? hi per-
grediuntur

grediatur ergo vir nobilis viam suam, & se Deo com- 10
mendans stationem suam cōficiat, domumq; suam reuer-
tatur, & se recolligat, quāto plus esse potuerit, & quod
de hoc dico, de omnibus dico. Atque etiam vobis cōsulo,
is præsertim, qui ab omni obligatione liberi, atque im-
munes estis. Prudētius vos esse facturos, si in religionem
aliquam verē & ex animo vos reciperetis, sic enim vos ab
his occasionib; liberaretis: tēpora & huius sæculi infortu-
nia homines ad hoc magnopere inuitant eos precipue, qui
sunt expediti. Sicuti quando maris fluctus furiosi effertun-
tur, pisces in aliquē locum apicū sese recipiunt. Et quan-
do venti magni aspirant, tempestatesq; tumida aerem di-
ligunt sic etia cum nunc vniversus mundus bellorū, here-
21 viros in religionēq; tempestatibus torqueatur, prudentes
O quā pacificus apicum locum sese recipere oportet,
dam monasterium, & siquidem pisces, & aues requiem, ac
tranquillitatem querunt, tempestatemq; fugiūt: quare vos
rationales Christianiq; cum sitis: idē salte, quod bestie, nō
faciūt præsupposito igitur ieiunium maxime necessarium
esse cum suprādictis sociis, scilicet oratione, & humilita-
te, atque recollectione docet nos Dominus qua cum in- 22
fieri sicut hypocrite tristes. Non solum Dominus nobis ar-
ma præbet, sed etiam nos docet quomodo eis vsuri simus.
Idcirco David magnopere Deum laudabat dicens: Bene-
dictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad
prelium, & digitos meos ad bellum, id est, qui docet me
quomodo armis vsurus sum, orationem autem & ieiun-
nium arma esse dixit clarissime Dominus. Cum enim nō-
quod diabolos quosdam à puero expellere nō potuissent,
23 diuinūque Magistrum suum huius rei causam interro-
garent, ipse respondit hoc genus, scilicet daemoniorum,
non eijcitur nisi in oratione, & ieiunio. Hæc (inquit) sunt
arma, quibus hi hostes superantur, & expelluntur. Et
tunc illis muniri non eratis, ideo contra eos non po-
tuitis præualere. O quā infelices nūcij sunt hi prælati,
ac prædicatores atque etiam alii Ecclesiastici viri, si

Simile.

21

22

Psal. 143.

Matt. 17.

23

24 inermes estis, neque his diuinis armis munimini, quod
 ciētis: si hostis accedit inermis, nihili eum aestimar. Sub
 nas: nihil profecto diabolus aestimat, quod veniat theso
 rus literis onustus, si tamen orationis, ac ieiunij arma non
 ferat: modum autē, quo his armis vtendum est, nobis docet
 Dominus hic dicens.

Cum ieiunatis. Mundani homines hinc occasionem
cipiunt cogitandi S. Euangelium eos defendere & libe-
lore piorum verborum ipfimet Euangelio bellum int-
runt, dicentes Deum nolle tristitias, nec exteriores appa-
rentias, & omnia hæc esse hypocritismum. Vultis aperte
rorem vestrum cognoscere? Euangelium non prohibet
vos esse tristes cum ieiunatis, imo cum ieiunio venis-
tia, sed prohibet, ne sitis tristes sicut hypocritæ. Nā tri-
stia, sed propter peccatū est optima, & cōtrarium cū pertinaci-
ter utatur esset hæreticis. Ita Paulus dicitur secundu Deum
tristitia, & penitentiam in salutē stabilem operari.
tende ergo quid dicis tu, cū vides aliquem tristem int-
dere, ac peccata lamentari: o hæc est hypocritæ. Quomodo
26 dicaturus est vtrum quis sit hypocrita, nec ne? vides do-
minem in via moestu, marcidu, ac demissis oculis, & sic
ille est hypocrita. Quomodo hoc scis? vbi est hypocri-
sis? nūquid in facie, aut in corde? Intus, ac foris? Quomodo
malum esse interius, exterius autem bonū apparere vides?
hæc est hypocritæ diffinitio. Intentionem autem, & cor
quis iudicare solus vtiq; Deus. Salomon dixit, tu non
3. Reg. 8. vis cor omnium filiorum hominum. Si ergo tu a seculo
alterius cor nō scrutaris, nec potes perspicere, quæ cum
hypocritam vocas: o diabolicam peruerfitatē: hoc nō
27 apud homines ad eō vītatū esse, nimis miserabile est. Nō
sic esse oportet fratres charissimē cum aliquis hoc
do incedentem videritis dicite: hic signa fert serui Dei
obseruat quod dicit Apostolus his verbis, semper in
2. Cor. 4. ficationē Iesu Christi in corpore vestro circūferetis. Quid
vita Iesu manifestetur in corporibus vestris.
videtur de his verbis S. Pauli: considerate vtrū bonam
parentiā exteriorē exposcat. Et diligētē notandum
aduerbium illud: semper. Et quomodo bis repetitū
corporibus nostris Iesu Christi mortificationem fecerim.

Quandō vir nobilis sumptuosas aedes construit, non contentus est quod optima interiori habeat domicilia, sed exterior etiam tropheæ sua iubet insculpi: ut cum primum homines illa perspexerint, dicant hoc palatium est talis domini, aut duci, aut comitis. Sic etiam nō contentus est Deus quod eius seruus qui est eius palatium, magnam interius habeat charitatem, humilitatem, & alias virtutes: sed vult etiam talis exteriori appareat, ut qui eum viderint, dicant, hic est seruus Dei. E contra verō hominem exterioris esse nimis dissolutū, & effusum, atque immoderatum, signum est eum nimis perditum, & corruptū esse interioris. Et sic referens sacra scriptura mala, & euerfiones, quas peccatum in homine causatur: ab hoc exteriori exorta est dictio illius primogenita mors, & euellatur de tabernaculo bitent in tabernaculo illius socij eius, qui non est, asperga quantam stragē peccatum homini peccatori affert, euis pulchritudo est bona apparentia exterior, quasi dicat: vniuersa pulchritudo tā interior, quā exterior, destruitur per peccatū. Quando interiora inordinata incedunt, etiam exteriora in composita, & dissoluta existunt. Ad intelligendam præter hanc corporalem, primam scilicet, & secundam. Hoc est peccatum, & infernū. Et primogenita mors est peccatum, & ab hac dicit sanctus Propheta exteriorem pulchritudinem deuorari, brachiaque quæ sunt bona opera facta consumit. Atque etiam brachia consumuntur: quia peccatum frigiditatem quandam secum affert, & relaxandiendum cōstringit. Dicit vltorius: euellatur fiducia &c. de provenit quod sequitur: calcet super eum, &c. Dominetur ei peccatum tanquam Rex. Quædam sunt peccata, alia verō, quæ sunt hospites. Cauete fratres ab omnibus peccatis, sed inuldo diligētius ab eis, quæ vos ab inuere atatione, & quæ exire quodāmodo impossibile esse vide-

32 tur, propter quam iam videmini vestri ipsorum non esse domini. Adde peccatum vestrum in vobis dominatum est, ut vos quasi carcere inclusos, compedibusque victos teneat, ne illud fugiatis. Caveat ergo unusquisque opportune, & siquidem tãquam fragilis homo in peccatum prolapsus est, curet, ne sibi peccatum dominetur, sed tanquam hospitium illud celerrimè à tabernaculo suo expellat. Dicit vterius: habitent in tabernaculo illius socij illius, qui nō est. Quomodo est possibile illum, qui non est, socios habere? aut si socios habet, quomodo non est? quid est esse, & non esse? hic peccator priuatus, & annihilatus ab esse gratuito, cuius socij sunt Diaboli. O miserum te, atque infelicem, qui tales socios tecum affers, vltimum tandem malum est, quod huiusmodi peccatoris domus, qui est infernus, sulphure seminabitur, vbi viuus flammis in perpetuum comburetur. Si rectè, attentèque animaduertitis omnium harum miserationum peccatoris prima, ut supradiximus, proposuit Sanctus Iob dissolutionem, & peruersionem exteriorum, quia hæc est magis apparens, & manifesta hominibus, quæ quidem alijs imbecillis solet officere, eosque peruertere.

34 Ex quo aperte cognoscetis quàm utilis, ac necessaria sit exterior mortificatio: quam tamen nō ex hypocrisis quidem, sed ex interiore probitate oportet dimanare.

Dicit vterius Sanctum Euangelium. *Exterminant enim facies suas.* Id est, vultuum suorum colorem, venustatemque naturalem auferunt. *Et appareant hominibus ieiunantes.* Amē dico vobis receperunt mercedem suam. O miserum Christianum, quem Deus ad se creauit, qui tamen hæc verba à Deo audiat sibi dicente: iam nihil in me habes! d' asperum verbum, d' quantum nos hoc audientes oportet et trepidare, quod in tantam infelicitatem homo deueniat, vt cum bonis operibus in infernum detrudatur, quod ex eisdem rebus, quibus alij vitam recipiunt, ipse mortem eliciat. Nam anima ex ieiunijs, oratione, diuinæque legis obseruatione viuunt, cum his autem moritur christianus hypocrita: quæquam cum veneno mori, non est mirum, sic quæquam cum peccatis interire vitatum est: Christianum verò cum virtutibus condemnari hoc est miserabile, ac sanguineis lachrymis lachrymandum. Beatus Augustinus dicit: hypocritam esse sicut autem phœnicem, quæ odoriferam

Auz. ser. ad frat. in eremo. Simile.

risera ligna coniungit alasque discitis, ut ignem inflammes, quo se comburatis: tristis ac miser hypochrysa bona opera colligit, & alas excutens fictio, & que faciens se in illis concrenat. Tres maxime stultitiae sunt mundo. Quatum prima est, esse homines adeo amentes, & à ratione aberrantes, ut nullum Deum esse credant. Maxima est hæc stultitia: atque ut talem illam adnotat David dicens: dixit insipiens in corde suo, non est Deus. Non aulus est tantum insaniam ore proferre, quod si fecisset, non est dubium, quin lapides vix aueris eum conlangerent. Sed in corde suo stultitiam hanc occultam habebat. Secundum stultitia genus est adhuc priori multo maius, scilicet credere Deum esse, & ei tanquam Deo non seruire. Quid Deum infinite maiestatis esse credas, quantumque ei debeas cognoscas, & qualem ei ratione redditurus es intelligas, nec tamen ei seruias, imò potius eum sepe numero offendas: hæc est multo maior insipientia. Et sic de hominibus huiusmodi dicit Beatus Petrus, melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiæ, quàm post agnitionem rectoris conuerti ab eo quod illis traditum est, sancto mādato. Tertium autem genus insipientiæ supradictorum longe maximum est, credere Deum esse, & diuinam eius voluntatem penitus adimplere, nec tamen hoc propter ipsius charitatem, sed ad complacendum hominibus facere. O terribilem insaniam, hominem pro solo vanitatis humanæ vento labores perperci. Si mercator cum decem millibus aureorum hinc in Flandriam proficisceretur, & cum illis res pretiosas, & ex quibus magnum lucrum elicere, posset emere, oranes tamen eos in sonalijs, quæ Hispani dicunt [*Casacalet*], jemellis cōlimeret, quis hunc non amenissimum esse indicaret? Adhuc equidem multo amentior est, qui tam bonis nummis, qualia sunt ieiunia, orationes, ceteraque virtutis exercitationes, quibus æterna vita emi posset, humani honoris sonalia emittit: & quod penus est his optimis nummis infernum comparat. Hebræis præcepit Deus dicens: Agnum tuum non feres diuersis semine. In quo significam bona opera non opponere cum malis operibus, nec intentionibus commisceri, qui scit triticum, & hordeum in segete, & cum sita sunt viridia, totum apparer triticum, sed in tempore messis, virisque qualis

Psal. 52.

2. Petri.

Simile.

39

Leuit. 19.

- 40 fit apparebit sic bona opera in hoc saeculo siue bona, siue mala intentione fiant, ut aque triticum apparent. Nunc ergo non oportet nos aliorum opera indicare, sed tempus adueniet, in quo omnia manifeste videbuntur. Nolo plus temporis in agendo de hypocrisis consumere: arbitror enim magis in aliis praecia reiponibus quam nunc fuisse vscatam. Cum enim hac tempestate experiamur veram virtutem a nemine ferè estimari, honoremque, qui iure optimo virtuti debetur, fraudibus, ambibus, pretio, ac denique aliis illicitis favoribus inquiri, quid prodest hypocrisis virtutem fingere, si ne vera quidem virtute honor comparatur, quid pretij habebit aurum alchimicum, & falsum, ubi naturale, ac verum aurum nihil valet? ex hoc apparet quanti habita quondam fuerit virtus, quantumque honorata, cum homines ad honorem impetrandum speciem virtutis praeferebant. Vbi virtus magno honore habetur, ibi flores hypocrisis: quia multi, ut honorem merito virtuti tributum adipiscantur, sese illam habere fingunt, etsi eam non habeant. Unde praedicans doctissimus quidam vir in exequiis optimi cuiusdam Regis Lusitanie, postquam illum summo opere commendauit, in haec tandem verba prorupit: Posteritis mihi obijcere illum impleuisse Regnum hypocrisis. Hoc profecto fuit vnum ex maximis, atque euidentissimis signis eximiae, atque excellentis virtutis ipsius: cum enim ipse magnis honoribus homines virtute praeditos afficeret, ij qui virtute carebant, ut ab eo honorem impetrarent, virtutem se habere simulabant.

Tu autem cum ieiunas, unge caput tuum. Niniuita non vnixerunt se in ieiunio suo, imò potius cinerem capitibus impoluerunt, & tamen ieiunium illud acceptum fuit ante Dominum. Et sancta mater Ecclesia etiam nos hodie inficit cinerem frontibus nostris imponens. Non autem dicendum est hoc contra Domini praecceptum fieri, qui cum nos lauari, atque vngi praecipiat, ipsa nos inficit, & cinere conspergit. Dico Dominum hic praecipere ne singas apparentias, cum ieiunas, ut appareas hominibus ieiunare, atque ut eis placeas. Hoc est, ut ita ieiunemus ut ipsi nos prius à ieiunio, quam ieiunium à nobis ostendatur. Quodmodum arbor frondibus suis poma cooperire curat, poma verò odorifera se, arborisque deignosfrantia ut à longinquo loco dicatis.

Simile.

tis, à quam optima poma sunt (credo) in illa arbore, quia tamen bene olentia etiam tu à frater humilitate tua ieiunium, bonumque opus celare curam, etsi inuitum ipsa bona opera tua te reuelabunt, ut Deus in te ab hominibus laudetur.

Et pater tuus, qui est in abscondito reddet tibi. Quid Domine opera nostra vis in abscondito intueri nonne melius esset, ut illa palam, & coram omnibus videres? Non. Quando quis pannorum officinam vult instituere, quarit domum, cuius aditus sit paululum subobscurus. Et quare illum hoc facere arbitramini ut emptorem decipiat, ut pater, qui in claritate malus apparet, in tenebris, & obscuritate bonus appareat. O miserum te hominem, si Deus in luce opera tua scrutatur, & quot maculas, & defectus in eis reperiet, tunc dicat: Esia, quasi pannus menstruatus vnuerse iustitiae nostrae. Idcirco ea in abscondito Deus videt, ut occasionem habeat dissimulandi aspectus, qui in eis fuerint. O benedicta, & superexaltata sit talis pietas, scitote fratres haec verba maxime infinitam Dei misericordiam demonstraret. In his etenim nobis significatur Deum instar hominis inuentiones querere ut (si ita dici potest) quodammodo se ab hominibus decipi patiat, ne omnia in rigoris severitate usque ad finem perducatur, & examinet: quae omnia sunt exaggerationes quibus quantum nobis ignoscere, beneficiaque facere desiderat, vult significare. Thesaurizate vobis thesauros in caelo, ne in terra thesaurizetis: attendite quid dicat Habacuch, Vx ei, qui multiplicat non sua, & aggrauat contra se densum lutum. In his verbis nobis significat Spiritus Sanctus nos oportere duo haec diligentissime fugere: alterum, ne alienas diuitias thesaurizemus, alterum verò ne ex bene partis bonis lutum faciamus. De his, qui utrique faciunt, dicit, vx qui multiplicat, & vx, qui aggrauat densum lutum: lutum fit ex terra, & aqua. Bona igitur temporalia, quae cuncta sunt terra, ne in lutum conuertantur, ne humanarum voluptatum, carnalisque concupiscentiae aqua commiscantur: nam omnia in lutum conuertentur, hoc est, ne patiaris diuitias tuas solis turpitudinibus inferuire. Qui per magnum lutum iter facit, maximo cum labore progreditur, & vix vnquam iter conficit. Sic tu nunquam in coelum peruenies quamdiu per istas voluptates iter feceris. O quot diuites cum bonis propositis

Simile.

Esai. 64.

Habac. 2.

Simile.

- Luc. 8. 48 postis incedunt, nunquam tamen illa opere exequuntur, cuius rei causa est, quia per lutum iter faciunt. Iacō Dominus dicitur vobis diuitibus, qui habetis consolationem vestram: hoc est in terra, atque etiam in inferno thesaurizare. Thesaurizate igitur in celo (ait Dominus) quia cum illic diuitias, ac bona opera habueritis, cor etiam ibidem, & amorem habebitis. Ad quod ut nos sancta Ecclesia commoneat, hac sancta caeremonia vritur, imponens frontibus nostris cinerem, ac dicens: Memento homo &c. Conuersus sum in erumna mea dum cōfigitur spira ait David. Vbi se peruersum extitisse fatetur, quod siue a spira cōpunctus fuit. Omnes peruersi existimus, & venit hodie sancta mater Ecclesia, asserens spinam, quæ est. Memento homo, ut illa compuncti in nos reuertamur, & omnia verba, cogitationes, actionesque nostras ad Dominum dirigamus, prout Moyses cinerem in altū, facta sunt vulnera in hominibus, & iumentis. Sic etiam sancta Ecclesia in sublimi hominis hodie cinerem ponit, quod in hominibus rationalibus, & in iumentis, qui sunt peccatores, vulnera fiant. Hoc est, ut malus fiat bonus, & bonus melior efficiatur. De sanguisuga dicunt Philosophi naturales, quod si alieni rei inheret, & ei cinis iniiciatur, statim dissingitur, & recedit. Nimirum secularium, caducarumque rerum curæ, ac sollicitudines, sunt sanguisugæ, quæ animæ sanguinem, virtutemque sugunt. Si igitur super eas cinerem conicias, hoc est, si fortissima, atque assidua animi cogitatione te hodie, aut cras moriturum esse fueris contemplatus, statim omnes istæ sanguisugæ id est, istæ curæ à te dissingentur, ac recedent. Et denique sicut iustitia Dei ordinavit sententiam mortis in culpæ poenitentia summa eius misericordia ordinavit ipsam mortem in remedium eiusdem culpæ. Et sic dicit Psal. 67. David, qui educit victos in fortitudine, id est, peccatores victos suis delictis. Similiter eos, qui exasperant. Id est, adeo victos, ut diuinæ vocationi resistant, & quibus si aliquid Dei nomine dicitis, statim irascuntur, & venenum ore conspuunt. Et qui sunt isti, quos etiam adeo deuincit proteruos, & exasperantes Deus liberat: qui habitant in sepulchris, id est, qui assidua animi contemplatione omnium secularium vanitatum exitum infelicitissimum considerantes, in sepulchris commorantur. O admirabilem

artificioſorum Dei magnitudinem! quomodo ſilam diuinā fortitudinem, ac potentiam in animam ſicco oſſe, ac exorata caluaria conuertendo manifeſtat? ergo memento homo &c. cōtinua recordatione huius reminſcere, vitæque tuam tanquam Chriſtianus moderaberis, quò bona, ac felici morte moriaris. Nam alioquin magnum periculū pareris: cum peſſimæ vitæ plerunque malā, & infelix mors ſuccedere conſueſcat. Hoc aperte dixit Apoſtolus his verbis: multi ambulant, quos ſæpe dicebam vobis (nunc autē, & ſens dico) inimicos crucis Chriſti: quorum ſinis interitus: quorum Deus venter eſt. Ecce quomodo de eis quos dixit inimicos crucis Chriſti, quoruſſi Deus venter eſt, dicit: quorum ſinis interitus. Itaq; ex deprauata vita infer Apoſtolus malam mortem. Non loquimur hic de quibuſdam Chriſtianis, qui multo tempore ſine peccato mortali perſeuerant, quibus poſtea ſi forte per fragilitatem peccare contingit, à peccato ſtatim exeunt, & ſe emendant, ſicut homines, qui in bello proeliantur: quibus aliquando terga vertere, aliquando fortiffimè debellare contingit: quorum ſaluationis per miſericordiam Dei magna eſt ſpes. Et ſic de illis intelligi poſſunt verba illa Michæ, dicentis: Ne legeris inimica mea ſuper me: quia cecidit conſurgam eum ſedero in tenebris: Dominus lux mea eſt. Et quod dicit Apoſtolus, Quis eſ tu, qui iudicas alienum ſeruum, Domino ſuo ſtat, aut cadit. Stabit autem, potēs eſt enim Deus ſtatpere illum. De quibuſdam autem peruerſis, qui ſemper malè viuunt, aut ſaltem maiorem temporis partem in ſceleribus conſumunt, de hiſſiſſimè ſentunt diuinæ literæ, & de eorum ſaluatione dubi: ita David dicit: Vnum iniuſtum mala capient in interitu. Quid clariù dici poterat? & Paulus: Vide bonitatem, & ſeueritatem Dei. In eos quidem, qui ceciderunt, ſeueritatem, in te autem bonitatem Dei, ſi permaſeris in bonitate, alioquin, & tu excideris. Et Sapiens: Nationes inique diræ ſunt conſummationis. Ex omnibus hiſſiſſimis ſententiis oportet vos intellexiſſe quanti noſtra referat bene viuere: & cor noſtrum in terreſtribus rebus non ſtatuerè. Vt autem cor non in terreſtribus quidem eſt in celeſtibus rebus collocemus: ſingulare remedium eſt non in terra theſaurizare. Vt autem in ea non theſaurizemus, mirificum remedium eſt, &

Philip. 3.

Simile.

Mich. 7.

Rom. 14.

54

Pſal. 139.

Rom. 11.

Sap. 3.

55

56 est, & quasi frænum assidua mortis consideratio. Ideo memento homo quia pulvis es. Et cum hæc feceris tibi Deus in hoc sæculo gratiam suam conferet, & in futuro celestem gloriam largietur. Ad quam nos perducatur Amen.

FERIA SEXTA POST CINERES.

Audistis quia dictum est antiquis, diliges proximum tuum: & odio habebis inimicum tuum. MATTH. 5.

ICOQUENS Moyses cum populo dixit eis: Audi Israel, Dominus Deus noster Deus vnus est. Etenim et si Deus est trinus in personis, est tamen vnus in essentia. Et sicut est vnus, summopere gaudet vnitatem, & vult omnia accumulare, & adunare, faciens ex hac rerum vniuersitate vnā resolutam, & abbreviatam congregationem. Mūdum tot tamq̃ diuersis creaturis repletum creauit, illumq̃ in vnitatem resoluens, hominem creans, in quo vniuersus mundus abbreviatus consistit, sicuti dicitur de homine: eduxit illum de limo terræ, & dedit illi virtutem continendi omnia. Et ideo dicitur, homo mundus abbreviatus: quia in illo inclusit Deus quatuor elementa virtutis, donauitq̃ ei esse cum lapidibus, crescere cum plantis, sentire cum brutis, & intelligere cum Angelis. Ecce quomodo hic omnia ad vnitatem reduxit. Et hæc amicitia quam Deus habet cum vnitatem, vltius processit: quia sicut in sexto die creationis omnia in homine abbreviata, ac coniuncta: sic etiam in sexta mundi ætate etiam celestia super terram abbreviavit, diuinum cum humano in Christo Redemptore nostro coniungens, in quo omnes diuinæ magnitudines, humanæque atque angelicæ excellentiæ accumulatae sunt: ita vt iam illud Isaiæ propheta adimpletum credamus, vbi dicitur: Consummatio abbreviata inuadit iustitiam. Consummationem enim, & abbreviationem Dominus Deus exercituum faciet in medio omnis terræ. Imperfecte erant res humanæ, antequam Deus eas in Iesâ Christo filio suo abbreviaret, & in eo suā perfectionem

perfectionem obtinuerunt. Et ideo vocat incarnationē 4 verbi diuini, Consummationē, & dicit ex hac consummatione iustitiam dimanaturam esse omnibus iis iustificandis, qui ad hunc totius boni epilogum, qui est Iesus Christus, accederent. Et hoc est etiam quod dicit D. Paulus loquens de Christo Redemptore nostro his verbis: Qui est imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis creaturæ: quoniam in ipso condita sunt omnia in cœlis, & in terra, visibilia, & inuisibilia: & omnia in ipso cōstant, quia in ipso complacuit omnē plenitudinē diuinitatis habitare: id est, omnes perfectiones, cœlestes, ac terrestres in eo vno conclusæ sunt. Cum igitur Deus adeo vnitatem delectetur, vna ex præcipuis rebus, propter quas è cœlo in terrā factus homo descendit, & propter quas in cruce mortuus est, fuit, vt omnes vna vnitatem amoris, ac charitatis inuicem coniuncti, atque adunati essemus. Atque ideo hanc militantem Ecclesiam construxit, quæ est exemplar quoddam Ecclesiæ triumphantis, quæ in cœlis existit: de qua per excellentiam Dauid dicit: Cuius participatio eius in idiplum: id est, cuius ciues, in actionibus, ac conuersationibus suis ita se habent, ac si omnes vnus essent cordis, ac voluntatis. Et sic vult nos esse, atque ideo nobis hanc diuinam legem dedit. Moyses loquens de Deo, dicit: In dextera eius ignea lex. Dextera Dei est vnigenitus eius filius. Et hæc diuina dextera igneam quandam legem in mūdum attulit, quæ est hæc 6 lex euangelica, quæ tota est ignis, & tota amor. Cumq̃ eius lex sit amoris, nunc nobis dicit. *Audistis, quia dictum est antiquis, &c.* Non dicit, legistis: Non enim in sacris literis scriptum reperietur Deum dixisse: Odio habebis inimicum tuum. Imò potius multis in locis contrarium inuenitur: vt patet in Leuit. vbi dicitur: Non oderis fratrem tuum in corde tuo. Et vltimus: Non querās vltionem, nec memineris iniuriæ ciuium tuorum. Et Ecclesiast. Relinque proximo tuo nocenti tibi. Et alibi apertius: Si esurierit inimicus tuus, ciba illum. Si sitit, da ei aquam bibere: prunas enim congregabis super caput eius, & Dominus reddet tibi. Certum est, quod si Dei voluntas esset, quod homo inimicū suum odio haberet, non ei præciperet, vt eum cibaret, nec ei promitteret, dicens. Et Dominus reddet tibi. Verum tamen homines ad ea, quæ eis libet, maximi sunt argumentato

Coloss. 1.

Psal. 121.

Deut. 33.

Leuit. 19.

Ecclesiast. 28.

Prou. 25.

argumentatores. Præcipit illis Dominus proximos suos diligere, ipsi vero arbitrantur inimicos suos non esse proximos suos. Liberet vos Deus, ne cor passione, odij, aut aliterius mali occupatum sit, non solum enim diuinam legem impudicè violabitis: sed vobis etiã persuadere volet, legem

1. Reg. 15. dicere quod ipse facit, aut facere conatur. Præcepit Deus Sauli, vt euerteret Amalec, cum omnibus bonis eius, ipse autem abijt, & pepercit Agag, & optimis gregibus bouum & armentorum, &c. Cumq; Samuel ad eum reprehendendum veniret, dixit ille. Impleui verbum Domini. Dixit autem Samuel: Et quæ est ista vox gregum, quæ sonat in auribus meis? Respondit Saul: De Amalech adduxerat enim pepercit enim populus melioribus ouibus, & armentis, vt immolaretur Domino Deo tuo. Ecce quomodo vult Saul

persuadere Sancto Prophetæ: malum, quod non obediendo Deo fecerat, esse iuxta voluntatem Dei, & ad eius ministerium. Illi infelices Dathan, & Abiron ambitionum suarum amore capti, voluerunt alijs persuadere ambitionem suam secundum diuinam voluntatem esse: & sic elixerint Moyse & Aaron: Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sanctorum est, & in ipsis est Dominus, cur eleuamini super populum Domini? id est, vniuersus populus sanctus est, non est opus, vt tantum super eos dominum habeatis. Rex Achab cupiens bellum Assyrijs inferre, vult vt omnes Prophetæ illi dicant, eam esse domini voluntatem, & Deum velle, quod ipse desiderat. Et quia Michæas propheta non secundum eius quidem, sed secundum Dei voluntatem illi responderit: idcirco alapis creditur, & in carcerem detruditur, & pane ad vncias cibatur, aquaq; ad mensuram modicam potatur. Ecce hominum ingenium, qui quidem non contenti sunt mali esse, sed peccata etiam sua approbare, & se in illis Dei voluntatem facere conantur

Nam. 16. affirmare: sicut hi, qui inimicorum odium, quasi rem à Domino præceptam comprobabant. Hinc prouenit, quod iurisperiti cupiditate percussim præcipue cum lites aduersus ipsorummet diuitias instituuntur, aut quando largissimis muneribus afficiuntur, statim leges, rationesque componiunt, quibus litigantis iniustitiam, ius reuulsumum eliciant, apparere: sentiuntque leges illas cum voluntate sua concordare, cum forte contrarium affirmant. O infelices

2. Par. 18. felices quomodo non intelligitis quàm graue onus conscientijs vestris imponatis, & non sufficere vos huius sceleris penitere, nisi læso restitutionem in integrum feceritis.

Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros. Notandum est Dominum totum hominem in inimici sui ministerio occupare voluisse, ne quid remaneret, quo ei nocere possent quibus rebus potes tu alteri officere? corde, odio illum habens, lingua, illum infamans, manibus, mala opera ei faciens. Nunc ergo vide quomodo Deus hæc omnia tibi occupat. Diligite (inquit) inimicos, &c. vt cor occupet. Beneficite, &c. vt manus occupet. Orate, &c. vt linguam etiam occupet. Ecce quomodo te totum occupat, ita vt nihil tibi remaneat. Et idcirco hæc omnia sigillatim recessit. Hæc etiam na specificauit, vt omnibus inimici tui vulneribus remedium adhiberet. Non esset bonus chirurgus, qui cum infirmis tribus vulneribus esset percussus, vnum tantum ei curaret, alia vero incurata, & sine emplastro relinqueret. Inimicus tuus percussus est in anima tribus mortalibus plagis, & vnum ex potissimis remedijs, quibus sanari potest, est te ei amorem, ac beneuolentiam ostendere: quantum

13 vis enim quisquam sit malus, videns cum me ipse persequatur, me tamen cum diligere, eiq; benefacere, cõfunditur, & iniquitatem suam cognoscit. Et quem non allicit timor Dei, amor saltem, & bonum opus, quod sibi læsus facit, attrahere consuescit. Et hoc est quod paulò antea ex libro Proverb. dicebamus: Prunas enim congregabis super caput eius. Nam faciens hæc illum in amore tui inflammabis, eiusque inimicitie ignem appones, quo comburatur, ac consumatur. Sic lucratus est David Saulem. Videns enim Saul Dauidem potuisse ipsum interficere, nec tamen voluisse, compunctus est corde, & leuauit vocem suam, & fleuit, dixitq; ad David: Iustior tu es quàm ego: tu enim tribuisti mihi bona, ego autem reddidi tibi mala. Nullum est efficacius emplastrum ad vulnerata corda curanda, quàm amor. Et idcirco intelligens Dominus inimicum tuum tribus lethalibus plagis esse vulneratum: quia corde te odit, manibus maleracit, ore te vituperat: ad hæc tria vulnera curanda, tria conficit emplastra, qualia sunt, cordis tui amor, manuum bona opera, oris orationes.

Simile.

14 Scindam

1. Reg. 24.

- 16 Sciendum quippe est vnam ex rationibus, ob quas Deus inimicorum amorem præcepit, fuisse ut inimicum tuum à peccato abstraheret. Et idcirco non sufficit tibi illis non odisse, sed oportet te hæc omnia facere ad illum à peccato auferendum. Et sic Iacob ut inimicum suum Esau volentem illum interficere, lucraretur, munera ad eum misit, dicens: Placabo eum muneribus, quæ præcedunt. & postea videbo illum, forsitan propitiabitur mihi. Et ita contigit. Et præcepit pastoribus suis, ut interrogati Esau, cuius pecus illud esset, responderent, serui tui Iacob, munera mittere Domino suo Esau. Postea autem ut eum vidit, adorauit pronus in terram septies. Animaduertite quot reuerentis, & adorationibus inimicum suum venerabatur: hoc autem non propter pusillanimitatem: cum Angelo namque fuerat colloctatus, ut ibidem dicitur, qui ei dicit: Si contra Deum fortis fuisti, quanto magis contra homines prævaleris? sed sic eius cor mitigaret, odiumque quod in animo conceperat, ab eo separaret. Hoc primo aspectu difficile apparet, quod alter me odio habeat, ego vero illum diligam: si autem via, qua oportet, ducatur, facile quidem erit.
- Simile.* Si asperissimum cliuuium vultis ascendere, & directè, ac sine reflexione vultis ambulare, difficillimum critis: verò per ipsos viæ reflexus incederitis, facillimum vobis erit ascendere. Si vos inimicos vestros dilecturi essetis, eo quod vos odio habent, siq; illis benedicturi essetis, eo quod vos vituperant & infamant, difficillimum vobis esset, esset quasi asperissimum cliuuium, ac saxosum directè ascendere. Non autem ob aliam causam illos diligere debetis, nisi quia id vobis à Deo præcipitur, cui cor vestrum tradidistis, & hoc est per viæ reflexus ambulare. Si ego vobis dicerem, date illi homini centum aureos ex diuitis vestris, grauissimum vtiq; vobis esset: si autem dicerem, Ex meis mille aureis quos habetis, date centum huic homini, quare hoc vobis graue esse videretur? si adhuc corda vestra in vobis habetis, nec dum illa Deo tradidistis, durissimum profectò est præcipi vobis, ut ea inimico vestro tradatis: si autem iam in integrum corda Deo commisistis, iam non sunt vestra, sed Dei: quare igitur vobis graue erit, quod ex illo quod est Dei, vobis iubeatur fragmentum inimico dare? O quam singularis & efficax ratio est hæc! imprimat eam diuina

diuina Maiestas in cordibus vestris, quo hoc sanctum præceptum vobis facile reddatur.

Altera ratio: Si Deus hoc carni præcepisset, durum vtiq; esset, sed præcepit hoc animæ, & ideo est facile. Inimici enim damnum, non anima quidem, sed caro patitur. Si hoc carni præciperetur, posset fortasse se excusare: cum autem animæ iubeatur, imò debet se confortare, illudq; diligere. Ille enim qui carni suæ malefecit, eam adiuvit, ut de capiti quodam hoste vleisceretur quia caro (secundum Paulum) concupiscit aduersus spiritum. Quod cum ita sit, derelinquite carnem, segregamini ab ea, & cognoscetis vos debere magis quodammodo eos diligere, qui inimici vestri sunt, quam eos, qui nunquam vobis offecerunt. Illi enim sunt adiutores vestri aduersus carnem vestram.

Etiā præceptū hoc facile reddit quod Dominus subdit, dicens: *Vi filii patris vestri, qui in celis est.* Ponens in exemplum patrem suum, videtur Dominus significare in terra, adeo perditam esse charitatem, ac amorem proximis debitum, ut ad remedium huic malo adhibendum celesti exemplo opus sit. In terra enim à maximo, vsque ad minimum, sapiente, vsque ad insipientē, omnes contrarium faciunt. Quando præcepit nobis esse prudentes, dixit: Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ: exemplum ponens in creaturis. Ad hanc autem virtutem, ac proximi amorem, solum æternum patrem nobis in exemplum dat: *Qui solum suum facit viri super bonos & malos.* Verumtamen mihi videtur etiam his verbis præceptum hoc nobis facile reddere voluisse, spe scilicet tanti, tamq; præstantis præmij consequendi, quod est nos filios Dei esse. Non dicit: ut filij Dei appellemini, sed ut sitis filij Dei. Quid faceretis fratres, ut regis filij essetis, & ut vos in filios adoptaret? quanto igitur plus facere debetis, ut filij Dei sitis? Beatus Augustinus dicit, Gentiles appellasse Aeneam, Herculem, atque alios huiusmodi Dei filios, propter nihil aliud, nisi ut in præliis confortarentur, quia eorum auxilio sibi opus erat: ipsi etenim optime cognoscebant eos non esse filios Dei. Sic igitur Christus Redemptor noster, ut nos ad hoc perfectissimū opus faciendum confortet, dicit: *Ut sitis filij patris vestri,* non ficti quidem, nec falsi, sed verissimi. Beatus Ioannes

24 dicit: Dedit eis potestatem filios Dei fieri iis, qui credunt in nomine eius. Notandum est Sanctum Euangelistam non dicere, eos qui credunt in Christo filios esse Dei, sed dedisse eis potestatem, ut filij Dei fierent, hæc opera adimplentes. Et sic modo non dicit: Facite hoc, quia filij Dei estis, sed ut sitis. Nā licet credatis, nisi tamē hoc feceritis, nō eritis filij Dei. Et nisi sitis filij Dei, nō eritis heredes regni eius. Quod si quis quaerat, quare per hoc potius quam per alia opera filij Dei efficiamur? Respondeo hanc illustrationem nō esse ratione substantiæ, sed ratione similitudinis.

25 Simile. Priori ratione, solum Verbum est eius filius: posteriori autē sunt omnes iusti. Et licet verū sit per vnāquāq; virtutē nos Deo similes fieri, propriū autē per amorem, pietatē ac misericordiā similes illi efficiamur. Homo enim non dicitur propriē similis alteri, quādo ei in manibus, aut pedibus, sed quando in facie assimilatū illi: quia est superior & perfectior pars omnium, quæ sunt in corpore. Et quia facies hominis est quod magis apparet, & detectum indicat, sic etiā quod magis in Deo reuelatur, quodq; magis erga nos ostenditur, est diuinus eius amor, pietas, ac misericordia. Misericordias enim eius (inquit Dauid) super omnia opera eius. Quapropter hic amor, & pietas, dicitur facies Dei. Et in hac præsertim oportet nos ei similes esse, ut filij eius simus. Quis esset, qui altissimā hanc dignitatē considerās, quæ per hanc virtutem impetratur, felicissimum non iudicaret omnem laborem, quem in ea exerceunda pateretur? Veritatem adeo habetis, ac rudis ingenij sumum, ut hoc rectē considerare nesciamus. Per viscera misericordie Dei nostri, vos rogo dilectissimi fratres, hæc omnia diligētissimē penetretis, & videbitis, quid in vobis sentiat.

26 Etiam rem hanc facilem reddit, quod ille qui est omnipotens dicit: Ego autem dico vobis, &c. O quis verba haberet, quibus satis digrē emphasim, & maiestatem, quæ in hac sententiā inclusa est, posset explicare. Similibus verbis conuertit Abrahā ad crudelissimum facinus famulos suos, scilicet, ad mortem fratris sui Amnon. Obseruare (ait ille) Iesum tumulētus fuerit Amnon, & percutite illum. Nolite timere, ego sum qui præcipio vobis. Et hæc vox suffecit illos ad tantum facinus cōcitare. Quare ergo hæc ipsa vox, & vox quidem Dei, nos ad tantum bonum non mouebit?

28 mouebit? O rem admiratione, ac lachrymis dignissimam! Ex sacris literis constat plurimos quondam fuisse idololatrias, qui credētes illos suos immanes Deo humano sanguine delectari, suosmet filios occidebant (qui quidē solent à patribus super omnia diligī) eosq; immolabant, sibi persuadentes se in illa crudelitate Deos suos lætitia afficere. Ita Dauid dicit: Immolauerūt filios suos, & filias suas domini, & effuderūt sanguinem innocentem, &c. Atque hodie sunt in Indiis pluri huiusmodi, qui semetipsos sacrificant, prosternentes se subtus currus, in quibus in eorum festiuitatibus idola deferuntur. Hæc dicens magnopere 29 admireor eos, qui nos de fide, ac Christiano nomine lætamur à lachrymis posse contineri, cum consideramus, quantū plus in illis sacrilega illa infidelitas, quā in nobis Christianis sacratissima diuini Euāgelij pietas valet. Quod cum illi propter diabolum se interficiant, ut ne minimū qui deum cōmuniæ verbum propter Deum perferas, nimis quidē miserabile est. O quā absurdū est, quod vbi primum quis ab altero iniuriam accipit, statim prodeunt leges Italianearumq; abusiones, quæ agūt quomodo iniuria illa vltiscenda sit. Quando igitur tā perfecti non essetis, ut damnum, quod proximus vobis intulit, dimittere nolletis, nūquid non est iudex, qui illud vobis iubeat refarciri? Dicit aliquis: Pater quis esset honor meus, si iniuriam ad iudicis arbitrium persoluēdam relinquerem? Apud iudicem conueniuntur semineum est, inimicum meū vlturus sum, & hoc modo honorem meum refarciam. Honorem? ecquis hoc dixit Italia ne, an Euāgelium? Aduerte tu non es Christianus? Pater (inquit) desine ista. Istud est quatenus ad Deum: sed nunc sumus in mundo, & de secularibus rebus, quæq; 31 tēctis subsunt, loquimur. Profecō ita loquuntur, ac si essent pagani. Et statim aliud responsum reddunt, dicentes: Pater parum scis de his exterioribus rebus, quæ in seculo aguntur: filius meus maledicam, nisi iniuriam mihi illatam vlti fuerunt. O frater acquid præceptum illud Domini, dicentis: Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros, operatur in vobis? Nunquid non creditis Deum esse, qui hoc dicit? O terribilem confusionem! Tot lites, ac contentiones, seditionesq; sunt inter Christianos, qui Deum hoc dixisse credunt, quot inter infideles, qui hoc non

- 31 non credunt: atque etiam plures fortasse. Hoc est quod
Isa. 23. Ilias dicit. Erubescit Sidon, ait mare. Quasi reprehenderet
mare Sidonem: eo quod cum ipsa esset ciuitas in terra costru-
cta, plures in ea essent perturbationes, quam in mari. Gen-
tes, & Mauri, quid aliud sunt, nisi respectuosum mare? Hoc
autem mare Christianis potest dicere: Erubescite, eo quod
peiores nobis sitis, uiuatis enim ita turpiter, ac flagitiose,
quasi Deum non haberetis. Et profecto nos inuicem alteros,
alteros persequi, prouenit ex eo, quod quamuis fidem ha-
beamus, ita tamen Dei obliuiscimur, sicut si in eo non cre-
deremus. Hoc significauit Dauid, dicens: Deus in nomine
tuo saluum me fac, & in uirtute tua iudica me, id est in uir-
tute uerberum, passionumque tuarum. Et huius petitionis
rationem reddens, dicit: Quoniam alieni insurrexerunt
aduersum me, & fortes quaesierunt animam meam. Ma-
gni laboris est fortes & alienos hostes hominem habere.
Et quare te o sancte Propheta persequuntur? Rationem
assignans ait: Et non proposuerunt Deum ante conspectum
suum. Non magis Dei recordantur, quam si Deus non
esset. Unde apparet, quod si homo ante oculos suos sem-
per Deum ferret, facile quidem iras, ac passionem suam
34 ter superare. Et quamuis hoc propter Deum non faceretur, ut
uertere tamen deberetis, quid inde posset dimanare. Is-
cob, & Esau in uisceribus matris suae rixabantur, & con-
tendebant, quoniam prius exiturus esset. Tandem prius
prodit Esau: Iscob autem planta eum tenebat. Quando
tibi iniuria infertur: rixantur in corde tuo amor Dei, &
amor mundi, & contendunt, uter praeualebit. Dicit enim
amor Dei, Ignosce propter eum, qui tuum amore capis in
cruce suspensus est. Dicit autem amor mundi: Si peperceris, ubi
35 qua opinione habebis? Et plerumque praeualeat peior. Tunc
igitur tene eum planta, considera in quo uiuisti ista uictus
fuit: quid inde apud homines, & apud Deum prouenerit.
Cui melius edingit, qui parcat, an qui ueliscit, si quidem
in primis Deum offendit: deinde necessitas domum ui-
ueris, & familiam suam derelicturus est, & tanquam se-
ra per montes diuagaturus. Ne autem dicas te esse debi-
lem, & amplius facere non posses, hoc enim tibi respon-
detur: Ego autem dico uobis. Ego, qui sum Deus optime
nouit quantum uos possitis. Ego imbecillitatem uestram
uiuabo.

uiuabo, si facere uolueritis quicquid est in uobis. O quam
suave uerbum. Ego autem. Quando o frater cum inimi-
citia tua contemderis contemplare Dominum tibi dicentem:
Fac hoc propter me. Accipe fili mi portionem istam, quam-
uis tibi amara videatur, accipe illam propter me. In hoc
uolo cognoscere quantum sit tuus erga me amor, propter
nullum alium hoc facias, nisi propter me. Quid si tamen
nihil tam parum hoc uerbum propter amorem Iesu
Christi apud uos ualiturum est? Si uos puro corde, ve-
raque animi contritione ad aeternum patrem accesseritis,
cumque per Iesum Christum crucifixum rogaueritis, ut
37 peccata uestra dimittat: absque dubio centum milia mil-
lium peccatorum uobis ignoscet, uos autem per hoc ipsum
nomen uiam iniuriam non dimittetis, o maximam ingra-
titudinem!

Aduertite etiam quod primum dicit: Diligite. Vbi cor-
dis amorem solidum postulat, ac uerum. Beatus Paulus
anumerans Spiritus sancti dona, unum ex illis, esse dicit:
Rom. 12. Dilectio sine simulatione, amorem sine fictione, sed cum
omni sinceritate, & aequitate. Et si quidem Spiritus sancti
donum est, oportet uos cum omni infantia, & efficacia
38 illud ab eo postulare, uosque diligentissime ad illud recipien-
dum disponere. Aliqui dicunt se ignoscere, ubi primum
autem occasio uiciscendi offertur, passionem suam mani-
festat, quae intus latebat. Hec non est dilectio sine simula-
tione. Ita quis herba carpit, ut nihil illi remanere videa-
tur. Remanet tamen radix intra terram, quapropter minima
quaque superueniente pluuia iterum reuilescit. Sic etiam
hi dicunt se ignoscere, & exterius quidem sic apparet, ve-
rum tamen semper remanet radix, quod est odium in cor-
de. Non sufficit dicere: Ego nihil ab eo peto, ego ei lo-
quor, quod Deus precipit, peti, est, diligite, scilicet, in-
32 timo ac solido cordis amore. Idcirco euelite radicem, quod
est odium: sin minus, minimo quoque, rote decidite, minima
quaque occasione oblata, iterum inimicitia reuilescet.

Et postea subdit, dicens: Benefacite. Vult Dominus ut
simus sicut bona, & fructifera arbori, quae hanc habet pro-
prietatem, ut quidcunque eius radici applicetur, in flores
conuertatur, atque inde suauissimos proferat fructus. Talem
oportet esse Christianum, ut siue vituperetur, siue hone-
retur,

- 42 stetur, tam bona, quam mala omnia in bonum conuertat, & pro omnibus bona reddat. Ita Paulus de se facit, & de Apostolis, & iustis, dicens: Maledicimur, & benedicimur, persecutionē patimur, & sustinemus; blasphemamur, & obsecramus: id est, pro illis preces effundimus. O beatos illos, qui ad tam sublimē charitatis, atque amoris gradum perueniunt! Dixit Dominus: Omnis qui audit verba hæc, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui edificauit domum suam supra petram, & descendit pluuia, & uenerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat supra petram. Et
- 43 omnis, qui audit verba mea hæc, & nō facit ea, similis erit viro stulto, qui edificauit domum suam super arenā: & descendit pluuia, & uenerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina eius magna. Petra est massa quædā terre calore solis coarctata, & ex illa multa terra adunata. Arena autem, sunt grana quædam alia ab aliis segregata. Charitas est tāquam petra, quæ homines, vnam rem adunatam, & quasi petram coarctatam efficit. Vnde Propheta de iustis loquens, dicit: Qui stas in domo Domini, benedicite Dominum. Et facient
- 44 addit, dicens: Benedicat tibi Dominus ex Sion. Quid est hoc Propheta; quia in vno loco cū pluribus, in alio vero cum vno tantū loqueris, dicens: Benedicat tibi! Hoc fecit, vt significaret, eos, qui se adinuicem diligunt, quamuis numero sint plurima, amore tamen vnum esse. Per arenam odium, atque inimicitia significatur, quæ vñquēq; in locum suū facit abire, & omnia dispergit. Aedificatio, virtus, atque opera super hanc amoris petram stabilia, quamuis ventū, imbres, tēpestatesq; ingruant, nō tamen poterunt euertere: qui autem diuisionis arene inuaditur, minimo quoque ventorum statu prosternitur. Ad eodē sublimē, & excelsum est hæc virtus, vt cum David Deum rogaret, vt eius recordaretur, hanc ei proponat, dicens: Memento Domine David, & omnis māsuetudinis eius. Non dicit: Memento tui Domine elemosynarū, orationisq; meæ, aut zeli mei erga diuinum cultum: sed memento (inquit) omnis māsuetudinis meæ. Hæ enim tibi multo gratiores sunt. A te quā Dominus hoc Euangelium predicaret, tā bonus rex illud ad literā obseruauerat. Nec verō ipse solus, sed alius

etiam

etiam sacra litera illud obseruasse affirmant. Ex quibus 44
omnibus vnum tantum vobis sanctum Eliseum referant: de quo dicunt diuine literæ: quod cum rex Syriæ vellet nocere regi Israelicumque ad hoc ei in quodam loco insidias parasset, hoc, Eliseus regi Israel nunciavit, & huic periculo obuiavit. Nec verō deiecit, qui regi Syriæ diceret: Eliseus Propheta, qui est in Israel, indicat regi Israel omnia verba quæcunque locutus fueris in conclaui tuo. Misit ergo rex equos, & currus, qui eum ad se vinctum adducerent. Quam modicum cognitionis Dei habebat hic stultus, cum igitur regis exercitus ad virum Dei apprehendendum venirent, deprecatus est vir Sanctus Deum, vt eos excitare percuteret, & statim omnes excitati sunt. O si nunc esset vnus Eliseus, vt siquidem homines amore ducti ad Deum conuerterent, à vitisq; suis nolunt respicere, timore saltem perterriti peccare cessarent: qui à Domino peteret, dicens: Formidam illam, quæ in ianua tandem commorans viris officere non cessat, excera etiam illam, quæ cum deprauato animo ad festiuitates, ludos, ac conuiuia proficiscitur illi, etiam perditum, ac Reipublicæ destructorem grauissima infirmitate percutit, ita vt à lecto non surgat: quo sic in tui cognitionem omnes isti deueniant, animabusq; suis medeantur. Cum illi serui regis exci essent, perrexit ad eos Eliseus, & dixit illis: Sequimini me, & ostendam vobis virum, quem quæritis: duxitque eos ita cæcos in mediam Samariam. Cūque Rex vidisset eos, dixit ad Eliseum: Nunquid percutiam eos pater mi? Et ille ait: Non percutias, sed pone panem, & aquam coram eis, vt comedāt, & bibāt, & vadant ad dominū suū. Appositūq; est eis ciborū magna preparatio. Cognoscatur in Syria hominē esse in Israel, qui diligit inimicos suos, eisq; benefaciū: cū posset eos oēs occidere, Maiorē honorem adeptus est Eliseus, eo qd hoc insignis pietatis factū cū hostib; suis fuerit operat, quā vos, qui de die in diē ad iniurias vlciscēdas odiū reseruatis. O quāta est nostra cōfusio, & ignominia, qd in lege gratiæ, & amoris cū tanto odio, & inimicitia viuamus, præcipue cū iā De' nobis ore suo dixerit: Diligite inimicos vestros. Si enim tācū diligitis eos, qui vos amant, nō ne & Ethnici hoc faciūt, etia gētes amicos suos diligūt, eisq; benefaciūt, quomodo appellabim' eos, qui ne amicitiam

O 4 quidem

- 48 quidem suis fidem seruantes Nunquid sunt verba, quibus ista iniquitas satis, igne valeat amplari? O quā opere de hoc querebatur David, dicens: Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem verque, &c. Tu vero homo vnanimis, qui simul mecum dulces capiebas cibos. Et statim addit: Venit mors super illos, & descendant in infernum viuentes. Non est hec oratio, sed Prophetia. Amici persecutio magnopere sentitur, quia potentior est aliis ad officiendum vobis, quia multa pignora vestra possidet, multa aeterna ei reuelantur: est testis cordis vestri, atque etiam propter ingrati tudinem.
- 49 Vnde Sathanas quod fortissimum iaculum in finem reueruauit, ut omnino muros, ac patientiam Sancti Iob humili prosterneret, fuit ipsosmet eius amicos ad illum adducere, qui eum asperrimis verbis reprehenderent. Et sic Beatus Paulus loquens de illis, quos Deus tradidit in desideria cordis eorum, & in reprobam sensum, inter mala, quae de illis dicit, vnum & nimis principale est, quod essent sine affectione, & absque fide, quod non amicos quidem suos diligebant, nec eis debitam fidem seruabant. Cauete fratres a tanta peruersitate. Et amicis vestris fidem seruantes, inimicos vestros patienter supportate. Attendite obsecro ad verba, quibus diuinus Magister materiam hanc concludit, illece: *Estote ergo vos perfecti, sicut & Pater vester caelestis perfectus est.* Communio illa, sicut, non dicit omnimodum similitudinem: quia impossibilis est, sed admonet nos Dominum, ut quantumque poterimus, eum curemus imitari. Ut autem hoc optime facere sciatis, oculos conuertite in hunc ipsam Dominum, qui caelestem hanc doctrinam nos erudit, & considerate quam ad vnguem (ut aiunt) atque perfecte illam adimpleuit. Sic nobis commendat Apostolus, dicens: *Vnificationem.* O quam salubre consilium! Ne in peccato proximo tuo placeas. Si aliquis tibi dixerit: Amice suffragare illi, quia est conterraneus meus, siue fac hoc aut illud propter me, si est peccatum, nequaquam facias. Et dicit iosephus S. Apostolus: Deus autem pacis, & spei det vobis idipsum sapere in alterutram secundam Iesum Christum, ut vnanimes vno ore honorificemus Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi. Propter quod suscipite inuicem sicut & Christus suscepit vos in honorem Dei. Diligentissime animas

animaduertendum est, quotiescunque B. Paulus aliquid Dei nomine praecipit, in exemplum ad nos confortandos Iesum Christum adhibere: & idcirco addit statim. Dico autem Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis, propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum: gentes autem super misericordia honorare Deum id est, Attendite quomodo Iesus Christus omnes tam Iudaeos quam gentes suscepit, circumcisionique seruauit id est, Iudaeis ad confirmandas promissiones patrum, id est, patribus a Deo factas. Et quanquam in vita eos asperissime reprehendit, ut illos ad veritatis viam adduceret: cum tamen iam in ultimo vitae suae transitu in cruce penderet, tunc non eos quidem reprehendit: imo potius eos excusauit, pro eis aeternum patrem exorans. Quod amici nostri in hora mortis nobis commendant, illud nos magis solet commouere. Nullum enim est adeo, vel saxum cor in orbe terrarum, quod non gaudeat illud adimplere, quod a se quisquam in mortis articulo commorans postularit. Sic etiam filius Dei hominum remedium, maxime desiderans, expectauit illud tempus mortis suae, in quo beneficium singulare ab eterno patre postularet, cum etsi non pater quidem, sed alius esset, nequaquam illud negare auderet. Expectauit ut se in cruce suspensum videret sanctissimo corpore suo vulneribus discruciato, ac excoriato: illudque efficacissima oratione exposcit, dicens: Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. O aeternae Pater, nullus est in terra pater, qui eum filius eius in ultimo mortis articulo existit, aliquid ei a se petenti neget. Iam ego morior, & pro illis in hac cruce pendeo, per hac vulnera, & mortem te rogo, ut eis velis ignoscere. Satis illis adimpletum est quod dicitur: Vox turturis audita est in terra nostra. Turtur solet se in sicco ligno collocare, & illic cauit: cuius cantus est tanquam modulatio matris blandientis infanti, qui plorat, ac dicentis: Ru, Ru, Ru. O Christe dulcissime animarum nostrarum amator, tu in sicco ligno collocatus, illic aeternum patrem tuum cum clamore valido, & lacrymis placisti dicens: Pater, ignosce illis. In Genesi legitur, duos fuisse fratres, quorum alter dicebatur, Tubal: alter vero Tubalcain filios Lamech: horum alter scilicet, Tubalcain inuenit artem ferri, alter vero, scilicet, Tubal, musicar

Simile.

Gen 4.

- 36 artis fuit inuentor, qui ad sonitum mallei fratris fuisse creditur cecinisse. Duo fratres fuerunt, Christus Redemptor noster, & populus Iudaicus. Et ille maledictus populus, crudelis frater, terrarum artem inuenit: nunquam enim ars tam dura, nec tam crudelis immanitatis modus repertus est, antequam ille populus inuenit artem crucifigendi homines: prius enim funibus alligari crucibus homines consueuerant, & ipso inuenit malleum, quo crudelibus, ac crassis clauis affigebantur. Et ad sonitum mallei, frater Iesus Christus orationis suae melodiam concinebat, & magis voces orationis sanctorum hominum resonabant. O maxime Redemptor mundi, uere totius patientiae Magister, quemadmodum frater tuus populus Iudaicus ferro multo durior crudelitate, & male leandi artem sanctis, & mique corporis tui crucifigendi immanitatem inuenit: sic etiam tu primus fuisti, qui talis concinendi modum reperisti, quique primus ad huius inleniti sonitum cecinisti. Tu primus fuisti, qui talem orationis modum inuenisti. Te ergo Domine per istum inlenibilem amorem, per istamque celestem patientiam exornamus, ut corda nostra mollesces, istamque admirabilem doctrinam in illis imprimas, quo te imitantes, gratiam tuam recipiamus, & postea te fruituri in celestem gloriam conscendamus, Amen.

DOMINICA PRIMA QUADRAGESIMAE.

Tunc ductus est Iesus in desertum à spiritu, &c. MATTH. 4.

- 1 **D**ICTIO illa, tunc; Domini baptismum refert, id est, statim postquam baptizatus est, ductus est in desertum. Prius quam ieiunaret, baptizatus est, cum ipse esset puritas, ad exemplum tamen nostrum hoc fecit, uidelicet, ut nos admoneret, antequam ieiunia aggrediamur, operaque bona incipiamus, oportere nos in sacrosancto confessionis, ac poenitentiae lauacro ablui. Prior agricola spinas ab agro euellit, quam in eo triticum serat. Sic etiam optimum

Simile.

optimum ieiuniorum, orationum, eleemosynarum, ac denique praedicationum semen ne inter peccatorum spinas inferatis aliter enim totum destruetur, sed spinas, ac tribulos prius auferat, & ager bene dispositus remanebit ad ferendum fructum. Et praesupposito quod in initio quadragesimae hoc facietis: optimum etiam, atque saluberrimum erit, quod sacrosanctum Eucharistiae Sacramentum recipiatis, quando aliquid iter facturi estis, prius diluculo ientatis, quo maiores vires ad ambulandum habeatis. Sic etiam ad hoc sanctae Quadragesimae iter validissime, ac feruentissime conficiendum, sacrosanctum hoc ferculum quod in diuino altari datur, accipite.

Simile.

Tunc ductus est Iesus in desertum. O admirabilem doctrinam, beatissimum, qui eam fuerit secutus. Post animae lauacrum confuge frater in solitudinem. Effuge occasiones, ne iterum conueneris. Cum uidisset Sara filium Agar ludentem, &c. vsque ibi. Ecce ancillam hanc, & filium eius. Hic Indus Ismaelis cum Isaac erat, quod eum docebat altaria construere, & idola adorare. Sed dicet quispiam, hoc cum ira esset, sufficeret quod puer non autem mater simul domino expelleretur, siquidem non erat in culpa. Dico verum, quae fuisse necessaria, & ita ibidem Deus Abraham praecipit, si enim mater domini remaneret, aliquando puer Ismael ad eam uideret domum reuenteretur. Idem hic dicimus, non sufficit quod à peccatis laueris, illaque foras eijcias: si mater domini remanet, quae est occasio: quae si remanserit, aliquando filius, quod est peccatum reuertetur. Nec uero solum debes foras expellere propinquas occasiones, qualis est mala societas, malus tractatus, &c. Sed rationi consentaneum est, ut etiam ab aliis remotioribus separeris, quae licet ex se non sint adeo male, animam tamen ad malum disponunt. Fasciculi palmyrim ad solem, & aerem collocati, non illi quidem vruntur, veruntamen adeo exsiccantur, humoremque illum, quo eorum esse conseruatur, amittunt: ut postea minima quaeque scintilla ignis attingantur, statim inflammantur, & in primas conuertantur. Aduerte frater ista dissolutio, & effusio per vias, ista uisitatio cum bona intentione, ista ambulatio propter honestam recreationem, non te vit, non tibi adiut gratias, tamen rebus adeo virtutis humor exsiccat, ut postea minima quaeque

Gen. 21.

Simile.

- 6 scintilla, leuissima quaque occasione inflammaberis, aliquando mortali peccato maneat concrematus. Hoc significauit Isai. 33. Isaias, dicens: Concipietis ardorem, & parietis stipulam: spiritus uelut, ut ignis vorabit vos, & erunt populi quasi incendio cinis. In ista dissolutione concipitur calor, & ardor. Quod autem inde proficiatur, est, ut anima quasi stipula sicca remaneat: & statim sensualis appetitus huiusmodi confortatus omnia comburit. Ideo frater in solitudine confuge. O quantū beneficium Deus in eum confert, cui ad hoc faciendum spiritum concedit. Sicut i. 39. Deus per Sanctum Iob exaggerauit, dicens: Cui dedi in solitudine domum, & tabernacula eius in terra saluginis, contemnit multitudinem ciuitatis: clamorem exactoris non audit: circumspicit montes pascuæ suæ, & virentia quæque perquirat. Hæc terra est vita penitens, in qua plurimæ voluptates, ac suauitates spirituales oriuntur. Et hic cum tranquillitate, & affectione habitat ille, de quo hic Deus loquitur. Et contemnit multitudinem ciuitatis. Unus est vltimarius, & pecuniam suam dat ad usuram: alius est lufor, qui noctu, dieq; substantiâ suam ludendo consumit, uxorem suam inhumaniter tractat. Alius passione, atq; ira pleuonimium sollicitus est, ut iniuriam vlciscatur: alius denique ambitione sua mundum euoluit. Quod si eos reprehendatis, ac dicatis, quare illud faciunt, respondebunt dicentes: vniuersi homines hoc faciunt. Itaque ciuitatis multitudinem sequeris perditioni es proximus. Nūquid ignoras? Minimum dicere: Spatiofa via quæ ducit ad perditionem: & multi sunt qui intrant per eam. Et arcta via est quæ ducit ad vitam, & pauci sunt qui inueniunt eam. Non sequantur turbam ad faciendum malum, neque in iudicio plurimum. Qui igitur in solitudine habitat, contemnit multitudinem ciuitatis, & non audit vocem exactoris. Ad hoc sollicitum & importunum exactorem in nobis habemus, ut non expectet petere ad festum sancti Ioannis, aut Natiuitatis Domini, sed semper exigit. Hic exactor est sensualitas. O quot res a nobis exigit: voluptates, cibos, colloquia ludos, &c. Si igitur Deus tibi spiritum solitudinis tribuerit, non ei quod exigit, concede. Petis vltionem? non possis tibi

tibi dare: aliter enim mihi Deus præcipit: cui iustus est obedire, quàm tibi, &c. Dicit vltimarius, quod hic talis circumspicit montes pascuæ suæ: id est, crebra animi contemplatione circuit, & perambulat montes illos cæli, diuinas personas, angelicas creaturas, omnesq; sanctos, qui in eis commorantur, & gaudia, quibus depascuntur, considerans: & illic ardentissimis desideriis incenditur videndi se iam inter illos. Et inter ea virentia quæque perquirat. Semper amenissima, & viridissima prata, vbi pascatur, inquit: hoc est semper novos modos inuestigat, quibus melius ac melius Deo seruiat. Hæc omnia cõsequitur ille, cui Deus hoc beneficium confert, scilicet cui solitudinis spiritum concedit. Ideo beatus ille, qui ex mundo desertū nouit efficere, quib; domi suæ in medio secularium curarum, ac negotiorum solitudinem, separationem quādam inquit, vbi se totum Deo tradat. Dicit Deus animæ dilectæ suæ: Obliscere populi tuum, & domum patris tui. Non dicit: obliuiscere inhonestarum rerum, sed etiā obliuiscere (inquit) honestarum, licitarumq; delectationum. In solitudine eduxit Deus aquam de petra. Si in hac solitudine fueris, quantum sit petra, nihilominus tamen lamentaberis, & in lachrymarum riuulos conuerteris, tuasq; atque etiam vniuersi mundi miseras persenties. Antequam sponsus sponsam suauissimam, ac maximi amoris plenius verbis inuocaret, dicens: Aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea: prius ipsam sponsam acceperat, ut exiret de ciuitate, rus, & statim eam rogat, ut ipsum domū suam, id est, in pectus suum, & cor ingredi patiatur, ut significaret animam summopere oportere prius se omnibus secularibus implicationibus, ac negotiis expedire, ut quietam in corde suo habitationem Domino dare possit. Et illud quod sponsa ibidem respondit, dicens: Spoliaui me tunica mea, quomodo induar illa: Laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? dicit B. August. hoc respondisses, non eo quod iustus Domino nollet aperire & melior esse, atq; tranquillius, ac cum intimiori cõversatione sponsum in se habere. Verum tamen positum est hoc ad exprimendum qualis sit carnis sensus, quæ ex leuissima quaque re occasionem assumit, non proficiendi de die in diē virtutis executionem differens. Quid impertinentius, quàm dicere se

Psal. 44.

Exod. 17.

12.

Cant. 5.

August.

tract. 56.

in laudem.

non

- 14 non posse tunicam induere. eo quod inquinabit pedes eorum tamen quia Deus spiritui fauet. ad istas carnis imbecillitates superandas, dicit statim: Dilectus meus mihi manum suam per forameo. & venter meus intromittit ad calcum eius. Hæc manus est Dei auxilium. quo venter animæ intumescit. id est corroboratur. Et hæc vbi nos legitur: et venter meus intumuit: in Hebræo habetur: et intumuit. ediderunt super me viscera mea super illum. O rem mirabilem. quomodo hic sacra scriptura hominis miseriam diuinis auxiliis explicat. Et quomodo Deus non desinit omnia remedia intentare ad nos curandos, spiritumque aduersus carnis contradictiones fulciendum. ut igitur hæc auxilia præberet, atque in hos fauores deueniret, prius dixit: veni in hortum meum soror mea sponsa. Sic etiam oportet frater te exire, cum hoc diuino sponso ad ieiunium tuum in solitudine celebrandum: ne oculi videant vanitates. nec lingua illas loquatur. Nam B. Ildorus dicit qui à cibis abstinent, & mala agunt, demones iurantibus quibus culpa adest, & cibus deest. Ab omnibus nos oportet abstinere, quando multi vnum delictum commiserunt & omnes absque scandalo puniri possunt: maxime iniustitiae factum esset, si vno punito alij supplicij immunes relinquerentur. Sic etiam quandoquidem non solum stomachus peccauit, nimis edendo: sed lingua etiam superflua loquendo. aures etiam male audiendo, oculi denique turpia, atque inhonesta videndo: iniustitia inferretur stomacho, si illi soli ieiunare inberetur, de quo illo vno supplicium sumeretur. Ieiunent ergo oculi etiam, & manus, lingua, & aures à malis operibus. pedesque à malis passibus prohibeat: neque enim æquum est quod miser stomachus pro omnibus persoluat. Sanctus Iosue superauit, percussit, atque interfecit quinque reges, & suspendit eos super quinque stipites, fueruntque suspensi vsque ad vespertum. O felicitissimum illum, qui pugnat, ut talem à sensibus suis victoriam consequatur, eosque suspensos, ac crucifixos tenet vsque ad vespertum, quod est vsque ad terminum diei vitæ: quæ est mors.

Ad hoc solitudinis ieiunium dicit Sanctus Euangelista Dominum Iesum à spiritu fuisse deductum. Hunc oportet esse ducem nostrum in omnibus viis nostris: hunc semper sequi debemus. O quantus defectus est circa hoc inter Christum

nos, verè non fere maior est inter barbaras nationes, quæ Deum penitus ignorat. Dat tibi quidam Dominus munus aliquod, quo in Indias proficiscaris, & vbi primum animaduertis te in eo quatuor minuta posse acquirere, nec consideras vtrum tibi liceat vxorem solam, & absque viro, filiosque absque parente reliquere, te verò in magno periculo milites ostendendi Deum non attendis, sed nihil aliud nisi utilitatem illam tibi ante oculos proponis. Vis filiam tuam in aliquo statu collocare, cuius spiritualis salus, in eo bene aut male gerendo agitur, & ad illam viro copulandam, aut in monasterium includendam, non animaduertis, vtrum conuenientius diuinæque voluntati conformius sit, atque ad eius saluationem securius: sed quomodo pauciores pecunias estimas tradendo ne illam viro, an includendo in monasterium: & postquam illam matrimonio tradere decreuisti, non consideras quo cum viro illam melius coniunges, & conformius diuinæ voluntati, sed cum quo magis honoraberis, aut qui illam pro minori pecuniæ numero ducat. Hoc nunc agitur, & vterius procedit, Dei autem voluntatem considerare non est hic in hominū usu. Et dicitis: vellem ut filius meus esset ecclesiasticus, sic enim ditior essem non dicimus quia sic melius Deo seruiret. Tollite, tollite fratres abusione istam, & cum magistro vestro Iesu Christo filio Dei conformamini, qui ductus est à spiritu in desertum.

Maximè notandum est super hunc Sancti Euangelij locum quod quotiescunque Christi Saluatoris nostri opera legimus: actiue illa facta, atque solata reperimus. Ibat Iesus in ciuitatem Naim, &c. Exiit baiulans sibi crucem. Egressus ibat in desertum. Transibat per mediam Samariam. Hunc autem discessum in desertum in vniuersis Euangelistis, qui de eo loquuntur, passiuè tractatum reperimus. Etenim B. Marcus dicit: spiritus expulit eum in desertum. Et S. Lucas: agebatur in spiritu in desertum. Et hic S. Mathæus: Ductus est Iesus in desertum. Cuius rei mysterium est, quia ibat in desertum, ut tentaretur. Idcirco dicunt Euangelistæ illum expulsam, & quasi coactum ductum fuisse à Spiritu Sancto. Scilicet, ut nos doceat, nos non oportere tentationibus nosmetipsos offerre, imo verò illas quo ad poterimus evitare, & cum magna humilitate dicere: & ne nos inducas in tentationem. Quod si Spiritus Sanctus

Simile.

19

20

Luc. 7.

Ioan. 19.

Ioan. 11.

Luc. 17.

Mar. 1.

Luc. 4.

21

- 12 Sanctus voluit Christum Dominum nostrum quatenus hominem in desertum tentandum deducere: dico illum hoc fecisse, ut nos erudit et quomodo tentationes debemus superare. O benedictus, & glorificatus sit talis Deus, qui omnia ad utilitatem nostram facit, ac disponit. Nam cum tu, ut est militia vita hominis super terram, & hostis diaboli, quidam potentissimus, de quo dicitur: Aduersarius vellet diabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret. Non sufficeret dicere leo, sed addidit rugiens, quia circuit querens quem deuoret. Quem hæc verba non obstupescunt? si cum in hac Ecclesia nunc sumus, per ostium illud maxima quedam leonum caterua ingrederetur, quem tuum, & strepitum ederetis fratres mei, etiam hæc audire, tantum videtur inferre, quot saltus faceret homines? quot emores, ac vociferationes ederent mulieres? & quomodo hac, & illas omnes aufugerent, ut vitas suas ab eorum dentibus liberaret? Credite ergo inter nos plurimos diaboli ambulare, multo atrociores leonibus, quia multo magis rugiunt, ac exoptant nos deuorare: Dicit B. Iohannes se vidisse mulierem illam volentem parere: ecce (inquit) Draco magnus rufus, habens capita septem, & cornua decem: & stetit ante mulierem, quæ erat paritura, ut eum peperisset, filium eius deuoraret, & peperit filium in seculum. Cumque Draco vidisset se nec matrem, nec filium quem peperit, deuorare potuisse: iratus Draco in mulierem abiit facere prælium cum reliquis de semine eius, qui custodiunt mandata Dei. Draco septem capitum est diabolus, cum septem peccatis mortalibus. Et decem cornua sunt astutia, & inuentiones, ac tentationes, quibus efficit, ut homines decem præcepta diuina legis violent. Et voluit sacratissimam virginem Mariam Dominam nostram, pretiosissimumque eius filium deuorare, verum tamen victus euasit, & sic aduersus reliquos de semine Iesu Christi, & posteros eius, qui sunt iusti, bellum illaturus abiit.
- 25 quibus quidem atrocissimum nunc bellum inferre. Sicut qui cum altero digladiatur, animaduertens se eum in capite percutere non posse, in corpus illi ictus immittit: sic etiam diabolus cum non valisset corpus, qui est Iesus Christus, superare, mysticum eius corpus (qui sumus nos) percutere, ac prosterne conatur. Diligenter pensate S. Iohannem in hoc loco dicere, bellum quod diabolus inferre, aduersus eos esse.

eos esse, qui custodiunt mandata Dei, & habent testimonium Iesu Christi. Canis non domesticus quidem, sed extraneos mordet: Auceps non tendit laqueos perdicibus, quas in custodia, id est, [En la jaula,] deferret: imò eis vitatur, ut ad eorum cantum alie appropinquent, & eas apprehendat, & aucupetur. Nō tentat Diabolus eos, qui iam sunt in sua potestate, sicut dicit Beatus Gregorius: dāmonis tētare negligit, quos iure perpetuo se possidere sentit, imò eis vitatur ad iustos aucupandos, & euertendos. Iudith dixit Holopherni, ego nunquam nocui viro, qui voluit prius seruire Nabuchodonosor Regi. Sic etiam facit Sathanas, præcipuum enim bellum cum illis gerit, qui ei non sunt obediētes. Cum igitur adeo potens ipse sit hostis: cumque ad eo perditionem nostram sinat, atque tot habeat cornua, quibus nobis officiat: cumque nobis aere, igne, calore, frigore, bellum inferat: teque literis, ingenio, generis nobilitate, vestibus, vniuersisque peccatis tuis, atque etiam diuina Dei misericordia oppugnat, ut in ea extra modum confidas: aliquando etiam te cum diuina iustitia expugnat, deterrensque te tibi nihil confidendum esse persuadens: quid remodij erit aduersus tam crudele prælium? Quod armis virium imbecillitatem suppleas. Et sic Beatus Paulus postquam dixit: Non est nobis colluctatio aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus principes, & potestates, &c. addidit dicens: propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare. Quid sunt ne arma Dei? Nunquid Deus aliquando armis munitus est? utique. Hodie hoc videbitis. Idcirco etenim ad præliandum exiit, ut scitis quibus armis vos protegere debeatis, quæ sunt illa, quibus Deus vti solet, scilicet humilitas, quam profundam nimis ostendit volens baptizari: & ieiunium valde rigorosum & asperum, assiduamque orationem diuinam, nocturnamque lacrymarum effusione, pio hominum peccatis. Hæc sunt arma Dei: quibus si muniti fueritis, absque dubio victores euadetis. Idcirco enim Deus patitur vos tentari, quo locupletissimas gloriæ coronas mereamini.

Etiam oportet vos considerare, quod quotiescunque diabolus Dominum tentabat, ei respondebat. Scriptum est. Sacris literis eum superabat: unde ostenditur quam singulari

30. latis armatura sit auidua sanctorum librorum lectio. Nam si Sathanas tanquam Laban noctu decepit Jacob, cui de formem Liam pro decora Rachele dedit sic etiam Sathanas nos cum igo noctu decepit, ut res seculares amplectimur, spiritualesque pro eis commutemus. Idcirco dilectissimi fratres lucem querite, quae quidē in sanctis libris inclusa est: sicut dicit David: lucerna pedibus meis viam tuam, & lumen semitis meis. Generosus accipit, dum est capitiatus quierus est, et si ardea transeat, quod si ei capitiuum tolleretur, compedes confringeret, ut eam insectaretur. Sic etiam homo nisi esset ignorantia quasi capitiuum coopertus, Deum sequeretur. Quando vos ad alias virtutum exercitationes inuitamus, semper excusationes alitis. Ad eleemosynam paupertatem, ad ieiunia imbecillitate, ad orationem sticpitate, secluriumque negotiorum abundantia vos excusatis. Verū tamē a sanctorum librorum lectione qua excusatione vos excludere potestis, si scitis, qui scitis, nisi ignorantia, & relaxatione, ac dicendo vos nolle. Cū Rex Josiah legis librum legisset, tantum ex illius lectione lucē, pietatem, atque virtutem abstraxit, ut de eo dicatur: transiit illi non fuit ante eum rex, qui reuerteretur ad Deum in omni corde suo: neque post eum surrexit similis illi. O dilectissimi fratres si hodie vobis hoc persuadere possem, ut summo cum studio sanctos libros legatis, qui singula sineis faciunt lachrymas ex oculis profluere. Et faciunt vos suspirare, & dolere eo quod Deo ex animo nō seruientes desiderantes nunc Deo denuo seruire incipere. Istos vero libros, qui sunt ex impressione diaboli quique vos in mille inuisibilia desideria inflammant, dirumpite, & comburite. Nam ut dicit Beatus Paulus: corrumpunt mores homines colloquia mala. Et quando legis, tantum tūm isto maledicto libro colloqueris. Si mater filiam suam cum leuā secrete loquentem videret, quid ei faceret? quare ergo permittitis ei legere malos, turpes libros, qui sunt legiones Sathanae, atque etiam sanonibus peiores? Nequid diceretis de patre qui pecuniis suis legam cōduceret, quae filiam suam peruerteret? O infelix homo hoc efficit, quando pecunia tua profanum librum emis, & in cubiculo tuo habes, quem filij filiarque tuae legunt, ac propter istum distrahuntur, atque perducuntur. Tolle, tolle frater tuus

omnia: non enim haec profunt, imō efficiunt homini 34
credenti sempiternam esse gloriam atque infernū. Refert *Alfo. 19.*
Beatus Lucas plurimos ex us, qui fidem recipiebant, quique
antea curiosa studia ac prophana fuerat secuti, illuc libros
suos adduxisse, & coram omnibus combussisse, ut enim illo
seruēti spiritu flagrabant, nullos alios libros volebant,
nisi eos quibus maiori spiritu, ac deuotione incēderentur.
Et dicit ibidem Beatus Lucas, quod computatis pretis inuenerunt pecuniam denariorum quinquaginta milium
& huic rei addit: Ita fortiter crescebat verbum Dei, & confirmabatur. Haec sunt arma Dei, cūcūcū fratres ad haec arma 35
confugite, quibus tam forti hosti resistere valeatis.
Notate Dominum in triplici loco tentari voluisse scilicet in deserto, in summitate tēpi & in montis cacumine: idcirco populo, & in solitudine admittit Dñs temptationem: ut nos doceret nullū esse in toto terrarū orbe securū locum. Nec enim monachi, nec homines matrimonio alligari securi sūt: omnes oportet summa cū cautione viuere.
Et cum ieiunasset quadraginta diebus. *Ec.* Tunc ieiunauit Moyses, totūcūcū Helias, totūcūcū Dominus, & non plures, ieiunauit, ut humanam superbiam comprimeret, inspiceret, 36
temūcūcū deuotionem multorum coēceret, qui spiritum voluntatemque suam sequentes, si alios seruos Dei exteriorum operum multitudine non excedunt, nō sunt contenti. Et sic in dimidio itineris regrediuntur, vel saltem euascent. Frater mi cum aliis laetis ieiuna: quia in antiquis est sapiētia. Et sponsus dixit sponsae: si ignoras te, pasc hieolos tuos iuxta tabernacula pastorum. Cōsidera antiquorum patrum exemplar, noli ex te novos labores, & opera depromere. Non te admoneo, ut remissus, ac ignauus huius tēporis hominibus cōformeris, qui cum minimam 37
quamque penitentiam aliquem agere conspiciunt, statim ei dicunt: aduerte quia te necidis: non vult quippe Deus irrationabilia sacrificia. Si ieiunium, ac penitentia tua est secundum antiquorum patrum austeritatem, non est irrationabilis. Et idcirco Beatus Paulus postquam dixerat: *Rom. 12.*
Obsecro vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostia viuēcūcū, sanctā, Deo placētē, rationabile obsequiū vestrū: addidit dicens. Et nolite cōformari huic saeculo: (quod vult, vos esse remissos, & tepidos,

38 sicut ipsum est) sed conformumini cum patris status vestri: hoc quippe est rationabile obsequium.

Qui ieiunasset quadraginta diebus. *Ecce.* Tandiu ieiunat pulcherrimus, & delicatissimus inter natos mulierum in illa asperissima solitudine. Si tu o frater times te ieiunio pulchritudinem tuam esse amitturum, considera quam pallidus, debilis, & macilentus remansit pulcherrimus Iesus. Si corporis tui teneritudinem atque imbecillitatem pertimescis, contemplare delicatissimum Dominum in medio hyemis ad frigus, pluviam ac gelu commotum.

39 absque lecto, nec domo, in nuda humo dormiens, supposito diuino capiti lapide. O carnales homines huius seculi quique vos delicatissime tractatis, quam asperum vos hic

Ien. 3. Dominus infinitae maiestatis reprehendit. Ieiunante Rex Nimue, & opertus est cilicio, & statim vniuersi eius subieci illum imitari sunt. Quin usque etiam, & pueri ieiunauerunt, & vos o Christiani, quare regem vestrum non sic imitamini? O Christe celi, ac terrae imperator potentissime, regilitatem nostrum tu Domine conforta, quo te in hac sancta quadragesima feruentissime imitemur.

40 *Postea esurit.* Et accedens tentator. *Ecce.* Ut eum esurientem vidit, statim occurrit tentaturus eum. Ex quacunque minima te occasione sumi Sathanas tentandi nos. Si te videret saturatum luxuria tētat, si verò famelicum, gula te oppugnat, si laboribus oppressum, impatientia, si prosperum, superbia tentat. Nullam occasionem praetermittit, quae aduersus nos non utatur. Luna autem ex occasionibus, quibus aduersus nos utitur, est quando nos secularium rerum

Simile. esurientes animaduertit. Praeparat venator rete in tempore frigoris, quando non est quid passeret comedant, & por-

41 nit in eo cibum, tunc volat passerculus, ac famelicus descendit esurus, nec quid aliud curat, nisi ingredi ad comedendum, & quando minus arbitratur comprehensum se expectatur, & sic moritur, cum suo vetriculo pleno. O passer, facile satius esset tibi famem perperit, quam cum tanto decimento tuo saturari. O peccator praeter nimiam famem, quam habes honoris, voluptatis, atque utilitatis, nihil aliud animaduertis, nisi ut voluptatem tuam impleas: cumque diabolus te adeo esurientem animaduertat, rete tibi tendit, & connumerat tam famelicum te videt, ut non sit illi necesse

laqueos

laqueos abscondere. O terribilem miseriam, quod ad aues *Prov. 6.* aucupandas abscondunt aucupes retia, frustra enim iacitur rete ante oculos pennatorum. Nam si illud aues inspicere, *42* abique dubio id fugerent, quantumvis famelicæ essent. Tu verò brutis animantibus irrationabilior, sciens te à Sathanae laqueis patris comprehendi.

Die vi lapides isti panes sunt. Diceret illi (credo) Aduerte Domine te nimis macilentum esse pleniter me, quod te ita debilitati suas: praecipue cum reipublicae doctrina tua multum valeas proficere. In tētatione plerumque *43* *Genes. 3.* ingit diabolus se amicum nostrum esse. Et ita sese ostendit, ac si homini magnopere cōpateretur. Sicut cum pietatis speciei ad Euam accessit dicens ei: eut praecepit vobis Deus ne comederetis ex omni ligno paradisi. Ac si diceret: doleo quod tam bonum quid vobis Deus velit adimere: poteratis namque dii esse, si ex illa arbore, quam vobis prohibuit, comederetis. Talem pietatis speciem praeseficiens accessit tentaturus Dominum: siquidem (inquit) necessitatem habes, ne te ita mori patiaris. Credete mihi fratres: una ex tētationibus, quibus Sathanas plures animas in infernum detruxit, est necessitas. O quot mala necessitatis titulo committuntur. Idcirco mundus tyrannide oppressus est, quia dicitis: opus est mihi familiā, statumque meum sustinere. Idcirco tanto animi affectu dicebat David: de necessitatibus meis erue me. Fratres mei hoc vos exhortor, ne quis dicat, necessitas caret lege. Nulla necessitate coactus debes tu Deum offendere: circūcide necessitates tuas, si arietinas carnes edere non sufficis, ede bubulam, sin minus panem: & cepam, & ad Deum clamato quippe sine pane, non autem sine Deo valeo sustineri. Itaque quando etiam pane indigeris spera in Deo, & potius esuri, quam Deum offendas, nec timeas quod tibi defuit. *45*

Die vi lapides isti panes sunt. Satis apparet hoc argumentum demolitionem diaboli esse. Quid vni homini temperantissimo? sicut Dominus erat non sufficeret vnum lapidem in panem conuertere? sed quod ex multis lapidibus panes erat effecturus? Timeat fratres vniuersum genus abundantiae terrestrium rerum negotium esse diaboli conantis efficere, ne paucis contenti simus. Ut hanc mihi veritatem persuadeat rem quandā in diuinis literis inuenio admirabilem.

- 46 admirabilem: vidit se Sanctus Helias maxima quadam
1. Reg. 19. celsitate oppressum. Narra ut ibi. Et attulit ei Angelus
Eum. Eo quod ei attulisse putatis, respexit ad caput suum.
Ecce subeinerit panis, & vas aquæ, & non plus. Ecce ad
quid descendit Angelus de cælo. Tantummodo ei, & vitæ
etiam necessarium attulit: non carnes quidem, nec delica-
tissima condimenta, quibus filij huius sæculi uti cōsue-
3. Reg. 17. runt. Etiam legimus eisdem Helie in necessitate cōstituto descen-
dere confluxisse corvos afferentes manæ, & vesperi parum
panis, & carniū, & bibebat ex torrente qui illi erat. O
47 locōmutabilis Deus æquis est hic sermo: quam per men-
surā, & moderatē, res temporales sancto illi à Deo suppedita-
batur? Hic est diuinus sermo, quo Dominus nos docet ex
his temporalibus rebus nos necessaria tantummodo sine
1. Cor. 9. excessu, & cum maxima moderatione sumere oportere.
Ideo Diuus Paulus dicit: Omnis, qui in agone contendit,
ab omnibus se abstinere, & illi quidem, ut corruptibilem
coronam accipiant: nos autem incorruptam. O gens sine cō-
sideratione, o homines, qui cælum parui æstimant, illaque
immarcescibilem, perpetuamque atque incorruptibilem
48 coronam pro nihilo habent: si illi omnibus rebus se expedire
bāt, atque ab omnibus abstinere, ut quatuor minuta con-
sequerentur: quare tu optimos cibos, melioresque potus
queris in his totum vitæ tuæ tempus consumens, & sic re-
manes impotens ad resistendum diabolo?
Die ut lapides isti panes fiant. Hoc expetit etiam
Sathanas, scilicet, ut lapides, qui sunt penales, ac poenitē-
tiales exercitationes in panes voluptatū conuertantur, & hoc
plurimis quidem suis, dicens: Domine ne ieiunes, nec te
affligas: nam Christus pro omnibus passus est. Attendite
49 fratres, ego nolo dicere Christum Redemptorem nostrum
pro omnibus mortuum non fuisse: imò verò dico illum pro
nobis omnibus, ac pro peccatis nostris mortuum fuisse: ita
tamen passus est, ut nobis exemplum dederit, quo nos erit
1. Petr. 2. pro illis aliquid pariamur. Ita dicit Beatus Petrus his ver-
bis: In hoc vocati estis, quia, & Christus passus est pro no-
bis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius.
Eo quod est illud: hoc, ad quod vocati sumus. Ipse superius
dixerat his verbis: si beneficientes patienter sustineris, hoc
est gratia apud Deum. Et statim subdidit dicens: In hoc
enim

finem vocati estis. Itaque Christiani sumus ad patiendum. S. P.
Imitantes Christum & redemptorem nostrum. Sathanas au-
tem non vos ad hoc imitatur, quia lapides, oīes etiam pig-
dicationi, quam durissimum lapidem, quo hominum cor-
da confringerentur, esse oportere, vellet Sathanas, ut ef-
fret molli panis cōfessionem esse etiam molissimam at-
que nimis exoptat. Unde dicit aliter: Domine va-
de, & confitere peccata tua illi patri, quia est inimicus, &
pissinus. Et ex cōfessione nimis consolatus evades. Post
tot scelera quæris consolationem, non deberes qua-
rere nisi eum, qui te deterreret, atque dolore impleat. S.
Non dico ut te desperare, sed ut peccatum summopere ti-
mere faciant. Non ad hoc profecto fuit aduocatus filij Dei
in mundum, videlicet, ut tu delecteris, & voluptatibus in-
dulgeas. Attende quid dicat Beatus Paulus, Apparui (in-
quit) gratia Dei omnibus hominibus, ut abnegantes om-
nem impietatem, & secularia desideria sobrii, & iusti, &
piè viuamus in hoc sæculo. Et demum lapide superant
David gigantem, & lapide percussa cecidit statua Nabu-
chodonosor Regis: & lapidibus oportet Sathapam à te su-
perari.

Qui respondens dixit ei, scriptum est: non in solo pane viuit
homo. etc. Id est, quacumque te me potest Deus alere, & quan-
quam hæc erat parua tentatio, non tamen illam Dominus
parui æstimauit, sed ad Daemonem superandum sacras li-
teras adduxit. Nonnulli sunt, qui de magnis tentationibus
dicunt, liberet me Deus ne tale faciam, ne hominem occi-
dam, neue alienas diuitias diripiam: utinam prius moriar,
quam tale faciam: in minores autem tentationes facile
se incidere patiuntur, in murmurationem, in mendacium
&c. facile labuntur. Nihil aliud vult Sathanas nisi te vna ex
parte debilem experiri, ut te per illam sequatur, quousque
te prosteruat. Quando Euam tentauit, ut vidit eam ausam
fuisse verbum illud addere, scilicet, ne forte moreremur,
præcipue eū Deus dixisset: morte moriemini. Id est: abque
subito moriemini (hoc enim significat illa Phrasys He-
braica) eum, inquam, eam mentem fuisse vidit, illi opor-
tione assumpsit dicendi: nequaquam moriemini. Quan-
tū breuiter frater caue ne minimum quidem illi aduū paca-
stas. Idcirco dicitur, qui spernit modica, paulatim decideret. Eccl. 1. 19.
P 4

54 *Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem. Et o-
Simile. nequissimè accipiter. Accipiter vix potest auem in terra in-
centem ad dilacerandam arripere: sed curat eam erigere
& facere ut volat, & ita eam facilius apprehendit. Hoc ip-
sum facit Sathanas, quem in terra humilitatem, atque ani-
mo submissum perspicit, sentit se nullas aduersus illum vi-
res habere, atque idcirco curat eum in altum tollere, ut il-
le constitutum eum faciliè valeat superare. Idcirco dice-
bat Dauid: Ab altitudine dei timebo. Et dicit ei: Mitte te
deorsum. Hic ostendit diabolus imbecillitatem suam, signifi-
cavitque quod nisi tu temetipsum præcipitaueris, ipse non
55 potest te præcipitare. Ille tibi porrigit ensen, tu verò te in-
gulaturus es si vis, ipse enim nequit te ingulare. Nemo im-
peratur, aut percutitur, nisi à seipso, & à suo proprio consen-
sente: idcirco ne totam culpam in diabolum conferas. Ita
Diuus Bernardus super illa verba Psalmi septuagesimi.
Eripe me Domine de manu peccatoris, & de manu contra
legem agentis, & iniqui. Ego (inquit) sum ille peccator,
eripe me Domine de manibus meis. Scriptum est, quia
56 *geli sum. &c.* Hæc tentatio est replicatio tentationis præ-
teritæ: responderat enim illi Dominus: scriptum est, non
in solo pane, &c. Arguit nunc sic diabolus: Tam necessarii
sunt scalæ ad descendendum quam panis ad edendum, hu-
manamque vitam sustentandam: & siquidem tu dicis Deum
non alitum esse solo pane hominem alere, quod sacræ
litteris verum esse comprobatur: ergo mitte te deorsum. Ne
scriptum est, etiam Angelis suis, &c. Quæmadmodum spe-
ras te à Deo absque pane sustentari posse, spera etiam Deum
ab hoc pinaculo absque scalis te descendere facere posse.
Notare, quomodo diabolus sacram scripturam consiliauit
citare. Non enim peruenit usque ibi, in omnibus viis eius.
57 Posset enim Christus Dominus noster & respondere: Me
hinc præcipitari non est via, sed desperatio, Deus autem
in viis custodiam pollicetur. Ad eò autem callidus, & sagax
fuit tentator, ut alterius non fuerit progressus, non enim
quod sequebatur ad intentionem eius conducebat: imò
verò illi repugnabat. Ita faciunt hæretici, qui diuinam scri-
pturam abscindunt, citantes quod ad eorum propositum
spestat ad homines seducendos. Et victa hac tentatione ait
illi: Non tentabis Dominum Deum tuum. Et statim hoc verbo
se victum*

se victum esse falsus est. Ut cognoscatis quam faciliè (si vo-
lueris) diabolum possumus superare.

Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde,
& ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum. Bene
ostendit diabolus, & depingit res mundi, & gloriam eius,
non autem perturbationes, ac mala, quæ in eis insunt, ma-
nifestat. Non ostendit malignus labores ambitionis, sed
honorem non luxuriæ inuersiones, ac molestias, sed volu-
ptates: hæc est enim eius ars, ac callida demolitio. O si ho-
die diabolus regna promitteret, quot homines eum ado-
rarent! Nam siquidem propter leuissimam quanque vtili-
tatem tot mala committuntur, quid fieret pro regno? Deus
59 nos ab hoc vitio liberet fratres, magnopere enim meremur
exceat, animamque magnopere perturbat. Nihil est ini-
quius, quam amare pecuniam. Hic enim & animam suam
venalem habet. Denotat hic Spiritus Sanctus pecuniæ ama-
torem omnia venditum esse, nec dubitaturum pro pec-
unia animam diabolo tradere. In hac tentatione iam ei
non dixit: si filius Dei es. Iam enim illum purum hominem
esse credebatur, videns illum sic passum fuisse se hac atque
60 illuc deduci. Cumque dixisset, si cadens in terram adoraueris
me. Tunc dixit ei Iesus, Vade Sathana. In hac impetuosa voce
duo nos Dominus erudiuit: alterum est quam celeriter à
nobis tentationes, atque etiam malas cogitationes expel-
lere debeamus. Quam celeriter à vobis ignis scintillas eij-
citis, tam celeriter, & multò celerius etiam has res à vobis
debetis eijcere: cum sint scintille infernalis ignis. Alterum
est quod si honorem tuum quis perstrinxerit, patienter fe-
ras, & dicas: plus etiam dicerent, si me cognoscerent. In
honore autem Dei propugnando præstantissimum pectus,
61 leoninamque animi magnitudinem ostēdas. Verum prohi-
dolor quam vice versa hoc facis: si comburitur vestis, quæ
tecum geris, bene hoc sentis, sed si ea concrematur, quæ in
arca inclusa est, non hoc sentis. Cum adeò proprio nostri
amore indui sumus, hinc provenit quod cum perstringi-
mur, magnopere illud sentimus. Cum verò honor Dei in
obliuionis arca inclusus deliteat, licet cōcremetur, nequa-
quæ hoc sentimus. Non ita oportet esse fratres charissimi,
siquidē Deus tanto honore, ac gratitudine dignus est, nosq;
tot, tantisque beneficiis ei deuoti sumus. Tunc reliquit
P 5 eum

62 eum diabolus. Victus scilicet, & pudore confusus. Patet prodest nobis vnam aut duas tentationes superare, nisi omnes ad Domini imitationem vicerimus. Et sicut parat victoria ad eum Angeli accesserunt, qui ei in illa solitudine ministrabant, speremus nobis post huius mortalis vite conflictum diuine gratie auxilio victoria reportata à Deo gloriam esse concedendam. Ad quam nos perducatur Iesus Mariae filius Amen.

FERIA IIII. POST DOMINICAM I.
IN QUADRAGESIMA.

Accesserunt ad Iesum scribae & pharisaei dicentes: Magister noster noster a te signum videre. &c. MATTH. 12.

Psal. 118.

Apo. 12.

Gen. 3.

2

Gen. 7.

Gen. 18.

2

Memor fui iudiciorum tuorum à saeculo Domine, & consolatus sum. Mirabile est consideratu, quod hic S. Propheta dicit: Nō enim video quare iudicia Dei, quae in hoc saeculo contigerunt, eum consolari possent: nō enim terribilia iudicia fuerunt. Peccarunt Angeli, & propter vnum voluntatis motum, quo in superbiam elati sunt, eos perpetuis inferni ignibus condemnauit. Peccauit homo, & propter vnam buccellam pomi vniuersum genus humanum in miseriam, ac perditionem deuexit. Peccauit mundus per lasciuiam, & vniuersus diluuiio submersus est. Peccarunt Sodomitae, & ignis de caelo plenus deuorauit eos. Quae cum ita sint & sancte Propheta quid in talibus, & his similibus Dei iudiciis reperisti, quod te nō in timorem, atque admirationem potius adduxerit, quam consolationem tibi attulerit. Melius diceretis (humano iudicio) Memor fui iudiciorum tuorum à saeculo Domine, & contristatus, ac conturbatus sum: quā consolatus sum. quis autem optimè dictum dubitat, quod à Spiritu Sancto dictum fuit. Exaggera tu quantumcunque velis diuina iudicia: quō etenim maiora, & terribiliora sunt, et maiorem animae consolationem afferunt. Ex ipsis namque parer nunquam Deum adeo iratum extitisse quā peccatorem contritum, & humiliatum ad se reciperet. Discite & homo per vniuersa Dei iudicia, & non reperies peccatorem contritum fuisse repulsum, nec illius lacrymas eum 4 cordis dolore profusas à Deo fuisse neglectas. Magna est haec peccatoribus consolatio. Quod non violabit Deus legem, quam per sanctos suos sanxit. Elaias enim dixit: reueramini, & quiescatis, salui eritis. Et per Ezechielem ait: vno ego, dicit Dominus, nolo mortē impij, sed vt cōuertatur impius à via sua, & viuat. Cōuertimini à viis vestris pessimis, & quare moriemini domus Israel? Haec lex & pactum cum hominibus sanctum est. De hac dicit David eodem Psalmo, haec me consolata est in humilitate mea, id est, in humiliatione mea id est, cum peccavi. Quia eloquium tuum viuificauit me. Quod si quis dicat de Elai, de quo B. Paulus dicit: nequis fornicator, aut profanus, vt Elai &c. vsque ibi. Non enim inuenit poenitentiae locum, quāquam cum lacrymis inquisisset eam. Et de Saul dicitur, quod dixit ad Samuelem, Peccavi: quia prauaricatus sum sermonem Domini, sed nunc porta quiesco peccatum meum. Et respondit Samuel dicens: Triūphator Israel non parceret, & poenitudine non flectetur. Et de maledicto Antiocho dicitur, orabat autem hic sceleratus Dominum, à quo non esset misericordiam consequaturus. O quā terribiles sunt tres hi casus, quos modo commemorauimus, ita vt vniuersum mundum faciant trepidare, quod dicit sacra scriptura horum lacrymas nihil apud Deum valuisse, verum est illas nihil valuisse, quia ex puro, & intus in eo dolore cordis profusae non fuerunt. Nam Elai non plorabat propter peccata sua, sed propter damna, in quae per amissionem paternae benedictionis incurrerat, nec verò depoluit odium, quo habebat fratrem suum. Et idem dicendum est de Saule, & Antiocho, sicut ibidem ex illis diuinis historiis apparet, & sic haec veritas semper firma stat, quod spiritum contritum, & cor contritum, & humiliatum Deus non despiciet. Quod illustrius fiduciae exemplum volumus, quā hoc Sancti Euangelij, in quo agitur de Ninuitarum conversione, qui cum pessimi essent, post Dei sententiam contra eos prolatam per poenitentiam eorum peccata dimissa sunt, quando neglexerat Deus fideles suos poenitentiam agentes, siquidem idololatrias ad veniam receperat. Inueniet tibi clementissime Domine gratias agantur, qui tam facile flecteris, ac lenis. Haec pio

tem contritum fuisse repulsum, nec illius lacrymas eum 4 cordis dolore profusas à Deo fuisse neglectas. Magna est haec peccatoribus consolatio. Quod non violabit Deus legem, quam per sanctos suos sanxit. Elaias enim dixit: reueramini, & quiescatis, salui eritis. Et per Ezechielem ait: vno ego, dicit Dominus, nolo mortē impij, sed vt cōuertatur impius à via sua, & viuat. Cōuertimini à viis vestris pessimis, & quare moriemini domus Israel? Haec lex & pactum cum hominibus sanctum est. De hac dicit David eodem Psalmo, haec me consolata est in humilitate mea, id est, in humiliatione mea id est, cum peccavi. Quia eloquium tuum viuificauit me. Quod si quis dicat de Elai, de quo B. Paulus dicit: nequis fornicator, aut profanus, vt Elai &c. vsque ibi. Non enim inuenit poenitentiae locum, quāquam cum lacrymis inquisisset eam. Et de Saul dicitur, quod dixit ad Samuelem, Peccavi: quia prauaricatus sum sermonem Domini, sed nunc porta quiesco peccatum meum. Et respondit Samuel dicens: Triūphator Israel non parceret, & poenitudine non flectetur. Et de maledicto Antiocho dicitur, orabat autem hic sceleratus Dominum, à quo non esset misericordiam consequaturus. O quā terribiles sunt tres hi casus, quos modo commemorauimus, ita vt vniuersum mundum faciant trepidare, quod dicit sacra scriptura horum lacrymas nihil apud Deum valuisse, verum est illas nihil valuisse, quia ex puro, & intus in eo dolore cordis profusae non fuerunt. Nam Elai non plorabat propter peccata sua, sed propter damna, in quae per amissionem paternae benedictionis incurrerat, nec verò depoluit odium, quo habebat fratrem suum. Et idem dicendum est de Saule, & Antiocho, sicut ibidem ex illis diuinis historiis apparet, & sic haec veritas semper firma stat, quod spiritum contritum, & cor contritum, & humiliatum Deus non despiciet. Quod illustrius fiduciae exemplum volumus, quā hoc Sancti Euangelij, in quo agitur de Ninuitarum conversione, qui cum pessimi essent, post Dei sententiam contra eos prolatam per poenitentiam eorum peccata dimissa sunt, quando neglexerat Deus fideles suos poenitentiam agentes, siquidem idololatrias ad veniam receperat. Inueniet tibi clementissime Domine gratias agantur, qui tam facile flecteris, ac lenis. Haec pio

Esai. 30.
Ezech. 33.

Psal. 118.

Hebr. 12.

1. Reg. 15.

1. Mac. 9.

6

2. Psal. 50.

8 Hæc profectò tam singularis, atque ineffabilis clementia tuam altissimam Maiestatem decet. Itaque ex terribilibus Dei iudiciis apparet quàm fortis, ac seuerus est in proteruos, quàmq; mitis atque benignum sese in poenitentes ostendit, quò mali esse vereamur, atque ad eum reuertamur.

Dicit ergo Sanctum Euangelium. Tunc accesserunt ad eum scribæ, & Pharisei, &c. Quàdo cum populus laudabat, quando mysteria facientem exaltabāt, tunc cum tanta infidelitate accesserunt: quāto magis corporibus accedebāt, tantò magis animis recedebant. Melius propinquabat Sanctus Petrus cum dicebat: exi à me Domine, quia homo peccator sum. Quo magis luna à sole recedit, eò maior illi claritas aduenit à sole: & tunc est clarior, ac plenior, quādo est in vltima distantia. qua esse potest: sic etiam quāto magis anima cum profunda humilitate vilitatisq; suæ cognitione magis recedit, indignam se reputās ad diuinum solem accedendi, tantò magis celestibus eius radiis clarificatur, ipsiusq; donis locupletatur. Et quò propius solem luna propinquat eò obscurior, & tenebrosior redditur: ita liter accidit animæ, quæ cum vana præsumptione sese dignam iudicat ad Deum accedendi. Ita etiam hi Pharisei quia cum superbia accedebāt, quò magis propinquabāt, eò magis excecabantur, & obscuri reddebantur.

10 Dicunt ergo: Magister volumus à te signum videre. Insuper, & mala petitiones uos Dei sic oportet postulare: Domine ego volo quod tu vis, quòd si nolo, fac quæso, me velle, quòd tu me desiderare vis, & nihil aliud. Nam vultu cit B. Bernardus, quid ardet in inferno, nisi propria voluntas: verbum infernale est Deo dicere: volo. Et illa maledicta Herodias hoc pessimo verbo vta est in illa sacrilega petitione dicens: volo vt des mihi protinus in disco caput Ioannis Baptistæ. Notandum est nihil esse tam liberum in his inferioribus rebus, quàm hominis voluntatem: omnia enim alia admirabili quadam subiectione Deo, ac creatori suo obediunt, absque vlla repugnantia. Optimi huius veritatis testes sunt omnia eius opera ac perleuerantia, quàm in eorum motibus experimur. In solo homine magnam quoddam dominium, libertasq; inuenitur, qua vult quocunquelibet, etiam si coelis, inferno, atque ipsi etiam Deo repugnet. Hæc autē libertas tā naturalis est homini sicuti

B. Bernardus.

Marc. 6.

11 habere animam rationalem. Et quousque Deus illi esse ho-

12 minis adimat, eumq; penitus annihilauerit, impossibile est illum hanc libertatem amittere. Semper quotiescunque ei libuerit, dicit, non, nisi sit contra Deum. Et hæc est peccatorum omnium causa. scilicet, Dicente Deo: volo vt hoc fiat, dicere hominem: nolo hoc facere, aut volo contrariū facere, dicente Deo: hæc est voluntas mea, dicere hominē: Non est hæc mea. De hoc maxime querebatur Deus à seculo cōfite gisti iugū meum: rupisti vincula mea, & dixisti: Non seruam. Hæc est radix peccati, & nisi esset hoc volo cōtra Deum, non esset vtiq; peccatum. Et medicina, quæ morbum curat, vt sit bona, debet illius radicem destruere. Quia autē in poenitentia est medicina salubris, prius rebellionem illam, & contradictionem destruit, voluntatemq; omnino Deo redigit. Et quia primus voluntatis actus est diligere, sic vt auditus audire, & qui vere, & ex animo aliquis diligit, totum ei cor suum tradit, voluntatemq; submitit, nihil est quod eū sufficiat impedire, nec labori, nec infamia, nec ipsa quidē mors. Sic etiam voluntas, quæ verē in Deo asidet, omnia postponit, tam dulcia, quàm amara parui facit, vt diuinam voluntatem adimpleat. Quod si ad hanc subiectionem & amorem conseruandum necessarij fuerint labores ad sensualitatis rebellionem mortificandam, defueritq; quis vobis labores afferat, volinet ipsi vestri ipsorum debetis esse carnifices, disciplinis, ieiunijs, ac

denique vigilijs vos mortificantes: quæ si non sunt, opinionione fallimini arbitantes in vobis esse amorem, diuinaq; voluntati conformitatem. Itaque sicuti malorum omnium radix est propria voluntatem sequi, sic etiam radix bonorum omnium est hanc propriam voluntatem abnegare, soli; diuino beneplacito conformari. O quàm conformis huic erat Sanctus Propheta David, cum dicebat. In me sunt Deus vota tua: quæ reddam laudationes tibi: id est, quas tibi Domine gratiarum referam actiones, eò quòd mihi auxiliatus es, quòd hanc promptitudinem habere, vt in me vniuersa voluntas tua compleatur. O quis ad tantum perfectionis gradum deueniret, atque adeo diuinæ voluntati esset subiectus. Voluntatē Christiani oportet esse tanquam magni cuiusdam Domini cellarium, vbi vniuersa reperiuntur. Si Dominus petit perdicem, perdix ei offertur, Hier. 2. Psalm. 15. Simile.

- 16 ei offertur, si gallinam statim gallina adducitur, si caponem etiam in eius cellario reperitur. Talem oportet esse voluntatem nostram, ut quicquid Deus edere velit, in ea inueniatur. Si vult te esse infirmum, aut sanum, diutem, aut pauperem, ad omnia te paratissimum esse oportet. Hoc significat: In me sunt Deus vota tua. In nomine Christi Redemptoris nostri, dixit David, In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam: Deus meus voluntatem tuam. *Psal. 39.* Et legem tuam in medio cordis mei. In capite libri, id est, vnum ex precipuis, de quibus agit sancta scriptura (scilicet Christus Redemptor noster) est de obedientia, quam ego habui patri meo. Et quomodo ei tanta cordis submissione obediui. In hoc igitur precipue fratres dilectissimi, diligentissime curare debemus, ut Iesum Christum Dominum nostrum imitemur. Quod diuina Dei precepta non solum exterioribus auribus, sed corde etiam recipere debemus, peculiari quodam affectu in medio viscerum nostrorum illa gestantes. Et hoc significat: legem tuam in medio cordis mei. O Christe perfectissime totius obedientie magister, quia cum voluntas tua adeo circumspicienda esset, ut limites rationis nescieris, nec potueris praeferre, verumtamen contra eam vocem allumpisti, & ternoque patri dixisti, Non mea, sed tua voluntas fiat. Nunquid ego volo, ut in omnibus fiat voluntas mea, atque omnes mihi obediunt? per viscera misericordiae tuae Domine te rogo, ut tuum coeleste auxilium mihi impetiare: ne vnquam dicam, volo contra tuam diuinam voluntatem.

Dicunt illi: Voluimus à te signum videre. Liberet nos Deus à tali cecitate. Postquam plurima in eius conspectu mirabilia fecerat, cum hac insulsa, atque insipienti petitione accedunt. Adeo decepti, & extra se incedebant, ut nihil eorum animaduertent. O fratres charissimi, ecquid erit si nos adeo amentes, & extra nos incedimus, ut ad diuina verba, atque mysteria, quae nobis quotidie Dei nomine dicuntur, non attendamus? Cum hoc tanquam terribili maledictione comminatus est Deus Hebraeos, & in illis nos etiam per Ezechielem indicens: Conuertimini, & recedite ab idolis vestris, & ab vniuersis contaminationibus vestris, auertite facias vestras. Quis homo, homo de domo Israel, si alienatus

alienatus fuerit à me, & posuerit idola in corde suo, & scilicet idolum iniquitatis suae statuerit contra faciem suam, & venerit ad Prophetam, ut interroget per eum me. Ego Dominus respondebo ei per me, & ponam faciem meam super hominem illum, & faciam eum in exemplum, & in prouerbium, & disperdam eum de medio populi mei. Et scietis, quia ego Dominus. O metuendum Dei iudicium! & quam terribilia, atque obstupenda verba! Ecquis est Adamas, qui haec audiens prae timore non confringatur? Tu, & carnalis concubinarie, qui voluptate adoras, tu, & superbe, qui honorem, tu & auare, qui pecuniā tanquam Deum veneraris, &c. Omnes estis idololatrae, qui in corde vestro idola collocata defertis, siquidem ea tantopere diligitis, & tam firma proposita habetis non dimittendi ea, & per complementum ad audiendas praedicationes acceditis. Attendite quam acriter vos hic Deus comminatur, se non solum in futuro saeculo, sed in praesenti etiam de vobis supplicium esse sumpturum: atque ita, ut in exemplum, & prouerbium aliis maneat. O homines à vobismetipsis alienatos! Redite ad cor, & haec nimis necessaria intelligite, ne illa sicut hi miseri Pharisaei incognita praetermittatis. Etiam haec insania efficit, ut diuersa diuini furoris signa, quae diuina Maiestas nobis quotidie ante oculos proponit, non intelligamus, nec ad ea attendamus: qualia sunt tot praedia, tot fames, pestes, haerese, tot denique calamitates, ac miseriae, quibus vniuersus terrarum orbis repletus est. Sic nobis cum Deo nostro cōtingit, ut famulis cum domino suo, qui arbitantes eum dormire tota die in aula iocantur, & salunt, cum autem Dominus eorum non dormiat, auertit illa omnia, & semel tussit, ac bis, ut intelligant illum vigilare, & omnia audire. Si famuli prudentes, ac urbani sunt, ubi primum illum tussire audiant, hanc, & illam fugiunt, & illuc recedant. Verum quid diceretis, si famuli iterum atque iterum Domino tussiente, cum illum audirent, nihil eum aestimarent sed nihilominus ludos, ac malitiam suam victius perducere? & homines impudici, & quanto supplicio digni essent? Ergo, & fratres mei quid sunt vniuersa haec infirmitas. Attendite Deum tussire, ut intelligatis illum non dormire. Tussis Dei sunt bella, haerese, ceterique labores omnes, adeo autem peruersi, atque dementes sumus,

Simile.

- 24 sumus, vt tam manifesta iræ Dei signa non intelligamus, nec animaduertamus, nec emendemur, nec peccare delinamus, quantumcunque Deus tulerit. O terribilem impudentiam, & perueritatem diabolicam! quod cum labores efficaces sint ad faciendum, vt homines non solum ab illicitis rebus se cohibeant, sed etiam à licitis voluptatibus se abstineant: nullam tamen in nobis operationem faciunt. Videte quem effectum operati sunt labores in illis, qui ingressi sunt in arcam Noë: licet quatuor viri, ac totidē feminæ ingressi sunt, illicq; annum, ac mensem integrum ingressi sunt, non tamen plates exierunt, quam fuerant ingressi. Labor quippe ac tribulatio diluuij eos ab hominibus etiam, ac licitis matrimonijs voluptatibus fecit abstinere. Et sic nec pepererunt, nec conceperunt. Et hoc magis persandum est, quod nec agnus, nec aliquod aliud animal in arca natum fuit in toto illo tempore, vt cognoscatis quantum animales appetitus tribulatione fuerint compressi, & hoc ad vestram confusionem, qui ea vti nescitis. Attendite hæc verba, quædam pro magna exaggeratione dicuntur, quæ sunt hæc: In terra Sanctorum inique gessit, & non videbit gloriam Domini. In terra Sanctorum, ponitur aduersum.
- 26 Etium pro substantiuo, id est, in terra sanctitatum. Vnde autem terram sanctitatum Babylonem, vbi erat populus Israel captiuus, & carcere reclusus, catenisq; victus. Nam à Deo hominem tribulari, ac laboribus opprimi, idem reputari oportebat, quod ab eo sanctificari, cum hæc sit Dei intentio. Atque ideo magnopere conqueritur, quod cum illic in tanta dispositione essent, ad efficiendos se sanctos, iniqui tamen essent. Non enim est parua circumstantia vitij illud committere, vbi nulla est occasio, & sic aggrauat peccatū, illud inter verbera, carceres, ac captiuitates committere. Aliter quidē vsus est David tribulatione. alimur fati disparem ex illa fructum percepit, qui dicebat: Tribulatio, & angustia inuenerunt me: mandata tua meditatio mea est. Misisti (inquit) Deus meus labores mihi, quæ tui diuine iustitiæ ministros, nec cessarunt quousque me inuenerint: ego namque perditus eram. Ecquid inde subsequutum est sanctæ Prophetæ quid? Mandata tua meditatio mea est. Statim cogitatione mea demoliri, atque meditari cepi, quomodo mandata tua melius custodirem, & quomodo

quomodo tibi diligentius, ac gratus seruirem. O vti. 18 nam sic omnes faceremus, fratres charissimi, arbitramini vnumquemque laborem esse ministrum quendam iustitiæ venientem vos apprehendere ad ministerium Dei.

Qui respondens, ait illi: Generatio mala, &c. Dicunt ei: Magister. Et tam asperè illos tractat, quid est hoc bone Iesu, quando te Samaritanum, ac dæmoniacum appellabant, summa cum mansuetudine respondisti, dicens: Ego dæmonium non habeo: nunc autem, cum ab eis Magister nuncuparis, dicis eis: Generatio mala? Hoc fecit vt vos 19 hortaretur, ne hilarem adulatoribus faciem præbeatis: magnopere enim adulationes animæ officiunt. Et sic B. Hierony.

rony. illas animæ scintillas appellauit, quia eam concitabant, & in carbones conuertunt. Et Demosthenes dixit adulatorem esse peiorem coruo: nam coruus hominibus mortuis, adulator autē viuus oculos euellit, illos adulatione excecans. Tanta etenim vis est laudum, adeoque homines illarum desiderio capiuntur, vt ab eis penitus excecantur. Verum ô Domine siquidē eos reprehendis maiores eorum desine, quare dicis: Generatio mala? Hoc est seculari sermone vti: homines enim huius seculi propter vnum furorem, statim mortuos in memoriam reuocant. (hoc est) [Desentierran los muertos.] Et maiorum suorum peccata reuelant. Ad hoc respondeo, Dominum sic illos reprehendisse, vt ostenderet eos à parentibus, ac maioribus suis iniquitatem didicisse: atque vt in hoc parentes admoneret, ne liberis suis malum exemplum præbeant, ne perueriantur sicut illi, quia in maiorem condemnationem eis redundabit. Attendite, vtrum hanc malitiam à maioribus suis hæreditate acquisierint: ante quorum conspectum cum Dominus plurima mirabilia fuisset operatus, vt patet totum Exodum, illorum omnium ita immitudinem, ac malitiam deuenerunt, vt vitulum tanquam Deum adorarent. Nunquid maior cæcitas esse poterat? Vnde hac cæcitate illos reprehendit S. Moyses, dicens: Vos vidistis vniuersa, quæ fecit Dominus coram vobis in terra Aegypti Pharaoni: signa illa, portentaq; ingenia, & non dedit vobis Dominus cor intelligens, & oculos videntes vsque ad præsentē diem. Ecce quales fuerint possi- 31

- 32 quam tot mirabilia à Deo facta perspexerant : & quæ ma-
ior caritas esse poterat, quam quæ dicitur de rege Ochlo-
zia, qui cum quinquagenariū principem, & quinquaginta
qui cum eo etiā ad Heliā apprehendendū misisset, ignem
à cælo descēdens eos omnes deuorasset, quod scies alium
quinquagenarium cum eodem viris iterum misit, quibus
similiter cælesti igne cōcrematis alios eodem terrore
misit. Non vix, eū deterruit : quæ à cælo descēdisse, totos
homines combussisse, vt videatis quem fructum mali ex
mirabilibus Dei percipiunt. Ex his igitur pessimis patribus
33 originem ducebant hi filii, de quibus Dominus loquitur.
Atque idcirco illos appellat Generatio mala. O quā aper-
te hic Dominus ostendit, quā vanum sit quēquam de
maiorum suorum nobilitate gloriari, si tamē in eis virtus
Rom. 5. non illuxit. Quādam excitat Beatus Paulus, quæstionem
vtrum consensum esset Iudeos gentibus, quæ tunc
conuertebantur præferri : quia Iudei antequam Saluato-
ris nostri Iesu Christi fidem suscipere, a tam sublimi
illustri sanguine originem ducebant, sanctamq; prius le-
gem habebant : & tanquam index incorruptus, nullius
34 passionē conturbatus iudicauit ab Spiritu sancto concin-
Iudeos non plures esse æstimandos, quā gentes dicere.
Quid ergo præcellimus eos? nequaquā. Causati enim
sumus Iudeos, & Græcos omnes sub peccato esse. Sic
scriptum est : quia non est iustus quisquam : non est intel-
ligens, aut requirens Deum, omnes declinauerunt, &c.
Respondet quoddā non, quia ante vtriusq; nationis corrup-
tionem, malitia ac morum prauitate, vtraque infecta erat.
Et dicit : Causati enim sumus, id est, causam sufficien-
tem inculimus : quod Psalmo decimo tertio comprobat.
Psal. 13. vbi dicitur. Non est iustus quisquā, & quæ sequuntur. Quæ
quidē omnia generaliter de omnibus, tū de Iudeis, quā
35 de gentibus intelliguntur. Si oī aliquā causam alius præ-
ferendi erant, hæc esset, quia gentibus meliores fuerant
cum autem tales non fuerint, manifeste igitur sequitur
illos licet à nobiliore sanguine originem ducant, nequa-
quā tamen esse præferendos, neque enim alias nationes
virtutū splendore superabant. Quid ad hæc respondebant
qui de sanguinis, maiorūq; suorum nobilitate gloriaban-
tur, cum tamen ipsi sint peiores, ac corruptiores populos

populos. Et iam hinc elicimus fratres charissimi ad confu-
sionem nostram, nos qui in spiritali regeneratione san-
ctos Apostolos pro patribus habemus, reliquosq; omnes
sanctos, qui nos in hac Catholica Ecclesia præcellerunt,
quā obligati sumus eos imitari, & quantum ab eorum
vestigis abhorremus. Dicebat S. Tobias, quibusdam non
loquentibus qualiter oportebat : Nolite ita loqui, quom-
Tob. 2. niam filii Sanctorum sumus, & vitam illam expectamus,
quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mu-
tant ab eo. Et B. Paulus dicit de Sancto Noë : Et iustitiae,
Hebr. 11. quæ per fidem est, hæres institutus est. Non multum fuit,
nec estimat S. Paulus Noë vniuersi terrarum orbis hære-
dem, ac dominum fuisse constitutum. Sed maxime exag-
37 gerat illum virtutum omnium maiorum suorum hæredē fuisse
factum. Omnes virtutes in eo adunatæ, ac cumulate
sunt, ipsaq; ille tanquam patrum suorum hereditatē pos-
sedit, Innocentiā videlicet Abel, & deuotionem Enoch,
&c. Nunc autem valde gloriabimini maiorū vestrorū pri-
mogenituras hereditate, non verò illorū virtutes imitari.
Hanc igitur fratres mei oportet esse nostram præcipuam
præmeditationē, scilicet, vt Sanctos omnes, ac Sanctū Sancto-
rum Iesum Christum filium Dei imitemur : idcirco enim
38 ipse pater noster dicitur, & nos eius filii nominamur. Ve-
rum tamen iure optimo de nobis queritur, dicēs : Filij alie-
ni mentiti sunt mihi, filij alieni inueterati sunt, & claudica-
uerunt à semitis suis. Tria hic dicit de malis, videlicet, illos
in nulla alia re esse filios suos, nisi in nomine, & filios esse
sathane. Primū queritur, quia cum emendam proponant,
non stant promissis, sed mentiuntur. Secundū, quia in vitiis
suis inueterati sunt. Tertiū rationem reddit, vnde hoc ma-
lum procedit. Et claudicauerūt (inquit) id est, quia claudi-
cauerunt à semitis suis, hoc est, à bono, quod facere cepe-
runt. Et hinc prouenit, vt mentiuntur, & postea in malis
inueteraserēt. O beatos seruos Dei, qui aliter generatio-
nem suam sequuntur, & semper eis modicū apparet, quod
fecerunt : quia in præstantissima patrum suorum opera,
oculos deferunt constitutos. Et sic B. Bernardus in sermone
Bernard. in
quem habuit de beato Benedicto, dicit. Abbas fuit, & ego. sermone
O Abbas, & Abbas nomē vnum, sed in altero solo magni de diuo Be-
nominis umbra. Ministerium vnum, sed heu me, quā neditio.
disimiles

40 dissimiles ministri: quantum ministrario ipsa dissimilis. Vt mihi si tam longè à te fuero. ò beate Benedicte: in futuro, quam à tue vestigiis sanctitatis me longè esse reperio in presenti. O si hanc considerationem haberemus singuli cum vno quoque in cœlesti regno cōmorantium. Si tantum à te in futuro absum, quantum ò sancte Dei in presenti per imitationē disto, quid mihi erit: quo tandē deueniam?

Dicit vterius. Et adultera. Siquidem verum Deū sacrum creaturarum amore capti relinquebant. Vnde inferior nobis etiam ignominiosum hoc verbum quadrare. Et sic beatus Iacobus dicit, Adulteri nescis, quia amicitia huius mundi, nimica est Dei: ò quam apte nomen istud

Iacobi. 4. peccatoribus quadrat! Nam sicut adultera bona habet exterius verba erga virum suum, & ei dicit: Domine mi, bonum meum est. &c. cor verò in amico collocatum habet: sic etiam plurimi peccatores dicunt: O Domine mi Iesu

Christe, ò dulcis Redemptor meus: ò amator animæ meæ: cor verò in iis constitutum habent, quæ ipsi sciūt. Hoc optime adnotauit David, quia pro eo quod nos legimus: Et

Psal. 77. dilexerunt eum in ore suo, & lingua sua mentem suam ei. Beatus Hieronymus ex Hebræo vertit: Et lactauerūt eum in ore suo, &c. In hoc significantur suauia, ac dulcia verba quibus Deum alloquimur: cum tamen amorem in seculis

Psal. 15. 42. ribus immunditatis collocatum habeamus. Vnde pro eo quod nos legimus: Multiplicatae sunt infirmitates eorum, postea accelerauerunt, alij verterunt: Multiplicata sunt idola eorum, post alium accelerauerunt. Spem, obedientiam, atque amorem, quam Deo debes, præstas, dante pecuniis, amico, ventri, &c. hunc Deum tuum confisus.

Signum non dabitur ei, nisi signum Iona Propheta. Moræ crucis Iesu Christi Salvatoris nostri, est certissimū signum condemnationis, & perditionis malorum. Post tantum beneficium, ac tam copiosam redemptionem, nulla pro-

43 sus malo remanet excusatio, si tamē in iniquitate sua perseverat. Vultis hoc aperte cognoscere? Si quis magno quodam morbo in lecto teneretur, nec in tota Hispania esset, qui ei mederi sciret, qui nuncij ad maximum quendam medicum in Indiis commorantem perueniunt, quibus auditis statim nauim ascendit, & peruenit in Hispaniam, acceditq; ad illius domū vt eum curret, illumq; incipit conso-

pit consolari: dicens: Ne timeas frater, medicamina enim aspero, quæ morbum tuum curare sufficiunt. statimq; medicamenta incipit præparare, & ipse de suomet sanguine effundit ad saluberrimum quoddam vnguentum efficiendum: quibus omnibus præparatis, si ille nollet ex aliqua illarum rerum fructum percipere, sed diceret illi: Domine abhi cum Deo: nolo etenim remediis tuis vti, nec quicquam assumo, quod ex Indiis me curaturus veneris, & illum, eiusq; medicamenta negligeret, qua pœna digna esset tanta ingratitude? O Deus Optime Maxime, si tu nobis ignorantie velū adimeres, oculosq; nostros aperires, 45

optime cognosceremus, nos in hac ipsa ingratitude incidere: quia ex cœlio in terram infirmitatem nostram curaturus descendisti: medicaminaq; quæ sunt sanctissima Sacramenta proprio sanguine contecisti: quod autem hæc saluberrima medicamina tantopere negligamus: signum profectò est hoc condemnationis illorum, qui tale faciunt, tantamq; ingratitude committunt. O quāto cum affectu dicebat Sanctus Iob: Terra ne operias sanguinem meū. Tu tu ò terrene peccator, Iesu Christi sanguine operis ne appareat, quando ex illo fructum non percipis, ac si pro te mortuus non fuisset. Fac igitur frater mi, vt in te pretiosissimus hic Domini nostri Iesu Christi sanguis appareat. Perspiciatur frater sacratissima Saluatoris nostri mors in emēda, humilitate, ac denique mortificatione tua.

Viri Ninivite surgent in iudicio, &c. Dicatur aliquid de Iona, & quomodo ad litus exiuit, & in ciuitatem ingressus est. Et clamauit, & dixit: Adhuc quadraginta dies Ninive subuertetur. O quāto elegans orator! ò quāto eximia argumentorum compositio! ò quanta verborum ornatissimorum eloquentia! quid barbarius, aut rusticius dici poterat: Et tamen tanta erat verborum eius virtus, & efficacia, vt omnium corda penetraret. Et crediderunt viri Ninivite in Domino, & prædicauerunt ieiunium, & vestiti sunt sacco à minore vsque ad minorem. O quāto verum est illud Apostoli dicētis: Nō in sermone est regnū Dei, sed in virtute. Discant nunc prædicatores populorum varias istas eloquentias deponere, & Dei spiritum quaerere, qui dat voci lucē vocem virtutis: quicq; tanquam sagittis auditorum corda percutit, & planis, atque incōptis seruatorum

Iob. 16.

46

Iona. 3.

47

1. Cor. 4.

Psal. 67.

- 48 suorum verbis viscera transigit. Frustra resonant exteriora verba quantumcunque ornata, atque composita sint tantus spiritum Domini, & sanctam eius operationem deferant. Et peruenit verbum ad regem Ninives, & surrexit de solio suo, & abiecit vestimentum suum à se, & indutus est sacco, & sedit in cinere. O sapientissime Rex, quis te docuit, cum Ethnicus sis, Deum penitentia mitigari vbi hoc legeras audiisti sententiam contra te prolatam, nec de vana in Deo confidens, desperasti, qui quidem sententiam poterat commutare, etsi consilium non poterat derogare. Profecto si Prophetam audisses dicentem:
- 49 Agite penitentiam, quam nisi egeritis, morte moriemini: non esset mirum si hac admonitione commotus penitentiam ageres. Verum illos omnes esse perituros absolute affirmavit; nec verò tam asperum verbum Regis spem abstulit. Et illie speravit, vbi nulla spei occasio apparere videbatur. Et sic dixit: Quis scit si conuertatur, & ignoscatur Deus? O quam gratissima fuit Deo hæc spes cum penitentia, quam egerunt. Ideo sequitur, Et vidit Deus opera eorum, quia conuersi sunt de via sua mala, & misertus est super malitia, quam locutus fuerat, ut faceret eis, & non fecit. O quanta confusio hæc est illis miseris Iudeis, qui talem habuerunt prædicatorem, sicuti Iesum Christum filium Dei cum talibus verbis, ac promissionibus, atque comminationibus, quibus illos comminatus est: cumque tam splendidis miraculis, qualia nullo vnquam tempore in orbe visa fuerunt, quibus suam celestem doctrinam diu superque comprobauit: & illis, ac modo, quo ea faceret, manifeste ostendit se verum esse Deum, cum ita efficaciter creaturis omnibus imperaret, eique omnia obedirent, & tamen ei credere noluerunt. Et quanta etiam nobis est
- 50 confusio, quibus cum quotidie plurimi spirituales viri nomine prædicent, totque rationes adducant, quæ ad lapides ipsos confringendos sufficiant: minimam tamen, aut quasi nullam in cordibus nostris impressionem faciunt. Per Hieremiam dixit Deus: Nunquid non verba sunt quasi ignis, & quasi malleus conterens petram? Et Beatus Paulus dicit: Assumite gladium spiritus, quod est verbum Dei. Et Isaias: Quomodo descendit imber, & nix de celo, & illic vitra non reuertitur, sed inebriat terram
- 51 & germinat

Hier. 23.

Ephes. 6.

Isai. 55.

& germinare eam facit, & dat semen ferenti, & panem comedenti: sic inebriat verbum meum, quod egreditur de pre meo, & non reuertitur ad me vacuum, sed faciet quæcunque volui, & prosperabitur in his, ad quæ misi illum. Ecce fratres, quomodo diuina litera in omnibus his locis tam diuersis nominibus verbum Dei appellant. Dicunt enim illud ignem, malleum, gladium, aquam, ac denique nixem. Si ergo diuinum verbum propter diuersos effectus, quos in hominum cordibus efficit, omnibus his nominibus nuncupatur: si contra vestra illis non conueniunt, cuius metalli sunt, quod si carnea essent, siquidem verbum Dei gladius esset, si illa abscedisset, & percussisset, si ferrea essent, siquidem verbum Dei est ignis, iam illa incendisset, si lapidea essent eam diuinus sermo malleus nuncupetur, iam illa confregisset. Denique si terrea essent, siquidem verbum diuinum est aqua, iam illa mollicasset, siquidem (inquam) est aqua, quæ terram mollit, & nix, quæ eam vberem reddit, in illis hanc operationem fecisset. Et quandoquidem nulla harum rerum mollescunt, cuius materie sunt hæc corda hominum adeo dura corda, ut quo ea nomine nuncupemus, penitus nesciamus, & cuius metalli sint, ignoremus. Quatuor tantum verba tantâ ciuitatem barbaram, atque infidelis gentis conuerterunt: tam innumerabiles autem conclusiones vix vnum vestrum conuertere sufficiunt. O celi, & terra, tantam Christianorum hominum diuitiam admiramini, & super illa obstupescite. O fratres charissimi, per reuerentiam Dei vos rogo, ut hanc à vobis obstinationem expellatis. Quod nobis magis necessarium est, hoc absque dubio est Dei benignitas, atque eius misericordia. Hanc autem cordis duritia negligimus: sicuti affirmat Beatus Paulus, dicēs: An diuitias benignitatis eius, & patientie, & longanimitatis contempnis, ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit? secundum autem duritiam tuam, & impenitentem cor tuum thesaurizas tibi iram in die iræ, & reuelationis iusti iudicii Dei. Notate illum non dicere, secundum auaritiam cordis tui, vel luxuriam, vel superbiam, sed secundum diuitiam cordis tui, ad significandum hoc esse maximum istorum malorum omnium. Nam si hæc duritia non esset, omnibus malis remedium posset adhiberi agendo penitentiam. Timete fratres mei, ne ad cor durum perueniatis,

54

55

Rem. 2.

16 Quod si ad tantum malum deuenistis, nunc tempus habetis cum vobis remedium potestis adhibere. Attendite Niuinitis quadraginta dierum spatium ad agendam penitentiam fuisse concessum; ipsos vero statim illam agere incepisse. Vobis autem non datum est spatium quadraginta dierum, nec scitis, vtrum hodie, an cras morituri sitis: quapropter hac occasione vrimini, & amodo incipite agere penitentiam; vobisque Dominus hic gratiam suam concedet, & in futuro celestem gloriam largietur. Amen.

FERIA V. POST DOMINICAM I.
IN QUADRAGESIMA.

Egressus Iesus secessit in partes Tyri & Sidonis, &c.
MATTH. 15.

1 N hac sancti Euangelij lectione, supernum quoddam nobis mysterium reuelatur, quod quidem ante aduentum Domini nostri Iesu Christi in mundum non fuit intellectum. Est autem mysterium: scilicet, quod gentes ad Euangelij gratiam, meritorumque

Christi Saluatoris nostri participationem erant admittendi.

Ephes. 3. Ita dicit Beatus Paulus: Aliis generationibus non est agnatum filiis hominum, sicuti nunc reuelatum est sanctis Apostolis eius, & Prophetis in spiritu esse gentes coheredes, & concorporales, & participes promissionis in Christo Iesu per Euangelium. Concorporales, id est, partes corporis mystici Iesu Christi. Quando Nabuchodonosor iussit tres illos pueros, scilicet, Ananiam, Azariam, Misaellem, in fornacem ignis ardentis immitti, quia eius statum noluerant

adorare, dicit illic sacratus textus: quod videns illos non comburi, obstupuit Rex, & surrexit, & ait optimatibus suis: Ecce, ego video viros quatuor solutos, & ambulantes in medio ignis, & nihil corruptionis illis est: & species quartus similis filio Dei. Hoc summo opere admiratus est B. Hieronymus super hunc locum, & dicit: Nescio quomodo Rex impius videre filium Dei mereatur. An ne ipse forsitan filium Dei viderat, ut dicat illum quartum filium Dei similem sibi visum fuisse: Ad hoc respondet, quod cor Regis in manu Domini, & in hoc voluit significare maximas, ac

manu Domini, & in hoc voluit significare maximas, ac 4 prestantissimas diuitias, quas gentibus communicaturus erat. Huic Regi oculos aperuit, ut similitudinem filij Dei in humana forma perspiceret. Hæc autem beneficia prædixit S. Isaias, dicens: Deus ipse veniet, & saluabit vos. Tunc quæ erat arida, erit in stagnum, & sitiens in fontes aquarum. In cubilibus, in quibus prius dracones habitabant, orietur viror calami, & iunci. Hæc terra, quæ erat gentilitas, ubi tot abominationes grassabatur, vitiisque tam patet aditum habebant, in ea amoenæ arundines, & iunci orti sunt, qui sunt prædicatores, & doctores Ecclesiæ, ceterique fideles, qui Iesu Christi fidem susceperunt, & in anima sua solium construunt, in quo Dominus requiescat. Et hoc manifestatur hodie in beneficiis, quæ Deus in hanc mulierem confert.

Egressus Iesus. Quam mirabilis est fluuius quando ab alueo exit, quam abundans, atque affluens decurrit, non solum vicinos agros irrigat, quibus antea aquam suam impertiri consueuerat: sed etiam eos, qui ab eo procul distant, atque aridi sunt. Exiit Christus Redemptor noster quasi fluuius, qui ab alueo exit, ex visceribus purissimæ virginis Mariæ Dominiæ nostræ in præsepio Bethleem: eo adeo plenus ac abundans gratiæ, atque misericordiæ venit, ut non solum vicinos agros, hoc est, Iudeos, à quorū sanguine secundum carnem dimanauit, quibus promissus fuerat: sed etiam agros procul distantes, atque aridos, scilicet, gentes irrigaret, illisque suam diuinam gratiam communicaret.

Et ecce mulier Chananæ à finibus illis egressa, clamanit. Exiit Dominus, & ipsa ei obuiam exit. Dominica præterita nobis propositus fuit in sancto Euangelio confictus, quem Saluator noster Iesus Christus habuit cum Sathana, ex quo Dominus victor euasit: hodie vero nobis Sanctus Euangelista repræsentat, quomodo ipse Dominus in alium confictum cum muliere Chananæ ingressus est, ex quo mulier victoriam reportauit, & Dominus victus fuit. Arma quippe, quibus mulier hæc vicit, fuerunt magna fides, firma spes, ac profunda humilitas. Per fidem etenim sancti vicerunt regna, operati sunt iustitiam, adepti sunt repromissiones. Armaturam etiam quandam nimis vicitam à mulieribus de se

Isai. 35.

Simile.

7.

Hebr. 11.

bus deferebat: quæ est nimis assidua, & proluxa rogatio. Atque hæc ei maxime profuit: nam licet proluxa, & crebra rogatio hominibus odiosa sit, Deo tamen inestimabilis est, & ad hunc spiritalem cõsuetum egredia est à sinibus illius. In quo significatum est, quod ad consequendum victoriam à corde Dei (si ita dici potest) non sufficit à terra exire, sed etiam necesse est ex eius sinibus egredi. Nam non solum nos à peccato exire oportet, sed etiam illius occasiones effugere. O fratres mei, si elata quadam cogitatione in altum nos extolleremus, & extra cælum transiremus, con-

siderantes Deum existeret, quo in perpetuū sumus fruamur, quam libenter terrena omnia relinqueremus! Dicebat *Psal. 6.* David: Lavabo per singulas noctes lectum meum, lacrimis meis stratum meum rigabo: lectum in quo animam reclinabit, est peccatum: stratum vero, quod iuxta lectum posita est, & per quod ad lectum ascenditur, est occasio. Non solum igitur David lectum, hoc est, peccata sua, sed stratum etiam, hoc est, occasiones, in quas sese immiserat, lacrymis irrigabat. Legitur de quodam duce nomine Sifara, quod cum optime armis munitus incederet, hostes suos

Ind. 4. sui Barac manus effugisset, eandem in manus cuiusdam mulieris, quæ dicebatur, Iahel, devenit, quæ eum lacte potavit, & soporavit, ac clavo temporibus transixit eum interfecta. O quot homines plurimis virtutibus armati; cum ex maximis periculis evaserint, quia postea virius mulierum manibus se tradunt, quæ eos quatuor suavis verbis alloquitur, quæ sunt quasi lac suave, ac dulce, soporantur, & ipsorum obliuiscuntur, & sic tandem spiritali morte tereunt. Cave frater mi ab omnibus occasionibus, præsertimque mulieribus: eo quod tam picea res sit, hominem tantopere obæcet. Dicit mulier pauperi: Pater, ego habito in domo talis viri, qui me alit. quod si illic exieris, quid faciam misera? Considera, quæso, Sactum Ioseph, cuius fortasse universæ divitiæ erant unum pallium, & hoc in manibus domine suæ reliquit, ne puritatem suam violaret. Et si tibi videaris, in domo ista locupletanda esse, si illa occasio peccati, hæc omnia desere, satius est enim ista ante-

tere, quam Deum perdere.

Ccepit igitur mulier lectus suos fidei plenos in Dominum immittere, dicens: *Miserere mei Domine fili David.* O quam accepta

acceptabilis est Deo misericordiarum postulatio! si quid aliud ab eo petieris, fortasse illud non impetrabis. Domine, da mihi divitias, forte respondebit, nolo. Da mihi fructum benedictionis: nolo (inquit.) Da mihi honorem, valetudinem, &c. nolo, quia te his rebus perdes. Verum dic: Domine sum peccator, & puro corde ad te volo converti, & siquidem non vis mortem peccatoris, miserere mei. Nunquid Deus dicit: Nolo, quia te perdes? Non utique, nunquam enim hoc fecit nec vlllo unquam tempore faciet. Ut enim Apostolus ait: Deus fidelis est, & negare seipsum non potest. Notate Apostolum dicere: seipsum, divitiarum eternarum, honoris, valetudo, &c. non sunt: seipsum. Misericordia autem, si quoniam misericordia mea tu es, dixit David: Ipse Deus est misericordia, & negare seipsum non potest. Disce igitur frater charissime ab hac scemina & exclusa omni occasione peccati, ante Dei conspectum prostratus, vide quem te oporteat invocare. Nunquid Dei omnipotentiam invocabis? Non quia sicut te ex nihilo potuit creare, sic etiam te annihilare potest, ubi primum peccaveris. Et si petis, ut tecum secundum omnipotentiam suam faciat, dignus es, qui ab eo destituaris, & perdis te. Nec eius sapientiam invocabis, si enim exposcis, ut te indicet secundum quod de te scit, scit utique te mille infernis esse dignissimum. Ecquid erit tibi nec eius iustitiam implores. Nam si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit. Imo potius ei dicito: Non intres in iudicium cum servo tuo Domine, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Quem igitur invocabis? Misericordiam. Hanc debemus omnes invocare, & sic dicit B. Paulus: Deus autem qui dives est in misericordia, propter omniam charitatem suam, quæ dilexit nos, cum essemus mortui peccatis, reconciliavit nos in Christo. Non appellatur Deus dives in celo, terra, atque Angelis, quia aliorum meliores potest efficere: sed dicitur dives in misericordia, quia habet misericordiam infinitam, nec alia melior esse potest. Hanc igitur misericordiam debes invocare: siquidem Deus a teo paratus est ad agnoscendum tibi. Hoc significavit hic clementissimus Dominus, dicens Moysi: Pones propitiatorium super arcam. O quam optima coniunctio, & societas est hæc! in arca quippe erat lex: & super illam iubet apponi propitiatorium;

2. Tim. 2.

13

Psal. 58.

14

Esa. 129.

Psal. 142.

Ephes. 2.

15

Exod. 25.

- 26 torium, ut si contingerit cuipiam in lege peccare, in propiti-
fic propiciatorium. Quod si te legis severitas deterree, con-
solatur, ac fulciat te scire propiciatorium esse, & venia illius
non longe abesse. Atque etiā, quia in arca, in qua erat verga
iustitia representabatur: & quia misericordia eius super
omnia opera eius, idcirco iussit propiciatorium super arcam
imponi. Tam decorum autem, atque gloriosum est Deo
Exod. 32. ignoscere, ut cum Moyses Deum rogaret, ut peccata ido-
latrie populo dimitteret: una ex precipuis causis, quas ei
asserbat, esset, dicere: Ne quislo dicant Aegyptij: callide
17 eduxit eos, ut interficeret in montibus, & deleter de terra.
Num. 14. quiescat ira tua, & esto placibilis super nequitiam populi
tui. Et eandem rationem adduxit, dicens: Ut audiant Aeg-
ptij, &c. Et habitatores terre huius, qui audierunt, quod sit
Domine in populo isto sis. Ut vir sanctus solummodo De-
gloriam, & honorem expetebat, dicit ei: Domine, attende
Aegyptios magna, & mirabilia de probitate tua audisse
teq; timere cepisse. Hæc autem gloria tua, si istos inter-
cis, diminueretur. Scandalizabitur mundus, & iam non verum
ac misericors Deus esse crederis. Magnificetur ergo forti-
tudo Domini sicut iurasti, dicens: Dominus patiens, &
18 multe misericordix, auferens iniquitatem & scelera. O
mirifica, dulcissimaque verba, quæ quantumcunque lapa-
dea corda mollificare sufficiunt. Magnificetur fortitudo
tua. Dei fortitudo, nec augeri, nec minui potest: est enim
infinita, & semper una & eadem existit: verumtamen non
semper ab hominibus cognoscitur. Et rogat Moyses
Deum, ut fortitudinem suam non puniendo, quidem, aut
occidendo, sed parcendo, ac misericordiam faciendo, ma-
nifestet quo à gentibus, non ut tyrannus, sed ut pius ac mi-
sericors cognoscatur. Ecce fratres, quanto opere Dei gloria
21 competit, ignoscere. Quod cum ita sit confidenter iam
peccatores accedite, & cum magno spiritus fervore, atque
intrinseco cordis dolore dicite: Misere mei. Notate il-
lam non dicere: Misere filix mea, sed misere miserelli
filia labore ac necessitate premebatur. Ac si diceret: for-
tan sunt peccata mea causa, ob quam filia mea detrimen-
tum patitur. Quamobrem si ego huius mali causa sum,
misere mei. Quia prostrato fundamento, & ablato statu
ædificatio, quæ super illud innititur, illabetur, ac proci-
quantum

quantum oportet patres timere, quando vident filios in la-
boribus constitutos, atque infirmitatibus laborantes, ne
forte propter sua peccata Deus liberis suis labores illos im-
miserit. Nam licet verum sit Deum dixisse: Anima, quæ
peccaverit, ipsa morietur. Filius non portabit iniquitatem
patris, & pater non portabit iniquitatem filij: impietas im-
pij erit super eum. Hæc omnia de æternis inferni pœnis
intelliguntur: scilicet, quod filius non detrudetur in infer-
num propter peccata parentis, quando nullam in eis cul-
pam habuerit, nec è contra. Attamen de pœnis temporalibus
dicit Deus: Ego sum Dominus Deus tuus fortis, zelotes,
visitans iniquitatem patrum in filios, usque ad tertiam
& quartam generationem, eorum, qui oderunt me. Et con-
siderate infinitam Dei misericordiam, qui in suppliciis tam
21 statim addit, dicens: se propter parentum virtutes in lon-
gissimas generationes liberis beneficia conferre. Et sic di-
cit: Et faciens misericordiam in millia his, qui diligunt me,
& custodiunt præcepta mea. Unde inferitur, quod si filios
vestros diligitis, saltem propter hoc deberetis curare boni
esse, ut Deus propter vos eis beneficeret, & ne illos pro-
pter scelera vestra puniret, si vos mali essetis.
Qui non respondit ei verbum. O fons vberissime infinitæ
misericordix, quis te erga pauperem mulierem exhaustit
Tu Domine piissimis ac suavissimis verbis nobis dicis:
Deus iustus, & saluus non est præter me. Cōvertimini ad
me, & salvi eritis omnes fines terræ. Si tu Domine nos ac-
cessis, & iubes ad te venire, quare huic pauperule mulieri
ad te venienti, tibiq; sese offerenti, atque auxilium tuum
imploranti, ne verbum quidem respondes? Videris Domi-
ne obsurdescere, quid hoc esse dicam? B. Dionysius dicit:
Deus paterna cura, atque providentia se hominibus apte
pro illorum capto insinuat. Aliis videlicet sese asperit, aliis
autem se mitem, atque lenem ostendens. Aliis pecuniarum
copiam largitur, quia cum paupertate illum sepius offe-
23 fenderent: alios vero pauperes efficit, quia si haberent di-
uitias plurima peccata committerent: sicut prudens medi-
cus, alios dicit. Alios vero cordialibus curat: quia utrisque
ita necessarium est. Cum adolescens quidam vellet Domi-
num sequi, eum à Domino fuisse dimissum. Alterum autem
volentem

Ezech. 18.

Exod. 20.

21

22

Isai. 45.

Dion. lib.

de Eccl. 1.

23

Simile.

Matth. 8

24 volentem ire sepelitur, parentes suos Dominum dimittere noluisse, sed dixisse ei: Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Illum reiecit, hunc verò dimittere noluit, quia sic utrique necessarium erat ad eorum saluationem. Ut notat *Gregorius* B. Gregorius: quem dimisit, sciebat propter dilationem illi desiderium seruendi Deo esse adaugendum: alium verò retinendo eius imbecillitati cōsuluit, qui fortasse non esset reuersurus, sed pre paterne senectutis zelo secularibus negotiis se implicaret. Atque etiam non respondit ei verbum, quia suis non solum Dominus omnia, quæ postulant, concedit: sed simul etiam illos magnificare, gloriososq; conceditur efficere. Quando Deus statim petentibus concedit liberalitatem suam magnificat, hoc est, declarat: sed petentis fides, atque spes non manifestatur. Quando autem petentis indulgentiam differt, hoc facit, ut petentis valor, atque excellentia cognoscatur. Atque etiam ad hunc finem promissa beneficia differt. Quando Abraham ingressus est in terram Chanaan, non solum semel, sed bis etiam illi Dominus supernum, atque sublime beneficium pollicetur: scilicet, quod in senectute eius omnes gentes benedicende essent: eius autem promissionis adimpletio cepit esse multis post annis: adeo ut dicatur, quod tulit Sarai Agar ancillam suam post annos decem quam habitare ceperant terram Chanaan, & dedit eam viro suo uxorem. Et hoc ut idem dicitur, quia ipsa Sara non genuerat sibi liberos. Quare igitur Dominus tam serò quod multo tempore antea promiserat, adimpleuit? ut non solum Abraham beneficium acciperet, se seq; in eum Deus liberalem ostendat, sed etiam, ut honorificetur, & eius nomen in mille generationes permaneat, propter fidem, firmissimamq; spem, quam in promissionibus Dei habuit, licet illorum executio multo tempore illi dilata est.

27 Et accedentes discipuli, rogabant eum. Magnates, & qui apud reges, ac principes plurimum valent, oportet pro pauperibus, & paruulis loqui, cōsque suis patrociniis adiuuare, ad Sanctorum Apostolorum imitationem. Nix, quæ decidit in montes, quando solis radij ad eam perueniunt, liquefit, & in valles descendit, & eas reddit vberissimas: si autem non tangit niuem calor solis, illic manet nix gelida, nec liquefit: sic etiam vos, qui in domibus principum morantes estis

tes estis, si iam diuini amoris sol illuxit, charitatisq; radij in cordibus vestris reuerberantur: necessario debet fieri, ut nix valoris, potentieq; vestra viscera liquefiant, quo vniuersum remedium in inferiores valles, qui sunt pauperes, excidat. Est autem ingenium argumentum non dum ad vos solem peruenisse, siquidem tota nix in vobis cumalata manet, totus fauor est vobis, totum lucrum, emolumentum, ac denique altitudo est vobis, malum signum. [O sancta Maria seiora.] Iam miserabilis est visu duritas, ac crudelitas plurimorum optimatum, eorumq; qui apud reges plurimum valent, & eorum qui sunt ducum, prælatorumque familiares: qui etiam volentes eos esse pios ac misericordes impediant, atque etiam incitant, & modos inquirunt, quibus paruulos, ac subditos suos grauius opprimat. Libaret me Deus à talibus hominibus. Prima ostensio, quam Moyses de se præbuit, fuit pauperibus, ac lætis auxiliari. Et notate quod quando Moyses in sublimi dignitatis, ac dominationis gradu in domo regia constitutus erat, tunc pauperi læto subuenit, eiq; auxilium suum præstitit.

Respondit Dominus mulieri: Non sum missus nisi ad oues, quæ perierunt domus Israel. Quomodo ergo dixit Apostolus. Expoliantes vos veterem hominem, & induentes nouum in agnitionem Dei, secundum imaginem eius, qui creauit eum: vbi non est gentilis, & ludæus, circumcisio, & præputium, &c. Sed omnia, & in omnibus Christus? Ad hoc respondeo per similitudinem: Habet mercator sericum, atque aurum contextile, plurimas gemmas, &c., quem tu interrogas, dicens: Domine, cui hæc attulisti: at ille respondet: Considera tu, cui tam locuples, atque pretiosum mercimonium potest esse: dominis, virisq; primariis. Et si fortasse artifex, aut agricola aliquid istorum voluerit emere, nunquid vendes hæc eis? At ille dicit: Et quare non? Mea præcipua intentio fuit hæc: viris nobilibus afferrenti autem quisquis alius illa voluerit emere, etiam ei vendam. O ingratos ludæi, quanto vos Deus honore affecit, & quam ingratos vos illi præbuitis. Diuitias etenim Euangelij sui vobis diuinus mercator Iesus Christus afferebat, ut eas suo proprio ore predicaret, suoque exemplo vos ad eas inuitaret, atque etiam illas gentibus afferret, verum tamen non fuit

32 non fuit missus a patre, ut ipsemet gentibus predicaret, sed ex Apostolorum suorum manibus eas accepturæ erant.

Tunc accessit illa, dicens: Domine adiuua me. O mirificam perseverantiam! o praeclantissimum mulieris animum, quando (humano videri) se magis reiectam videbat, tunc cum te consumptum putaveris, orietis ut Lucifer. Cuius exemplum ostenditur in Iacob, qui cum tota nocte cum Angelo fuisset colluctatus, post longam contentione optatissimam benedictionem adeptus est. Verum quando eam comparavit, quando remansit claudicans ex ista, quando

33 illi Angelus infixit in scemore: & sic quæ sanus, atque invictus tota nocte non potuit superare, claudicans, & infirmus devicit. Sic etiam repulsi, fatigati, atque humiliati, si invicti perseveraverimus, quod petimus, consequemur.

Iud. 10. mirificum quoddam huius rei habetur exemplum. Veniens tibus Iudæis ut peterent à Domino auxilium, cum ipsi essent Idololatæ, respondit Dominus, dicens. Non adiam ut ultra vos liberem. Ite, & invocate Deos, quos elegistis ipsi vos liberent in tempore angustiarum vestrarum. Ipsi autem non hac durissima responsione contracti sunt, sed nova quodam fervore concitati, iterum à Domino misericordiam postularunt, dicentes: Peccavimus, redde tu nobis quicquid nunc tibi placet: tantum nunc libera nos: quæ dicentes omnia de finibus suis alienorum Deorum idola proiecerunt, & servierunt Domino Deo, qui eorum precibus victus eis auxiliatus est, & dolens super misericordiarum, eis dedit ducem Iephthæ. Quod illustrius exemplum reperiri potest huius rei, quam agimus. O vinam nunc nos ita faceremus, totque idola atque iniquitates, quot inter nos sunt, à nobis expelleremus: & cum perseverantia contracti, atque humiliati ad hunc liberalissimum Dominum converteremur.

34

35 Attendite mulieris huius perseverantiam, quæ responsionis Domini siccitatem cernens, non ideo defecit. Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum, &c. Tam alperio autem verbo respondit mulier benedicta, dicens: Etiam Domine: nam & catelli, &c. O Domine benedictus sis, quia etiam me canem vocas, loquendi tamen facultatem mihi concedis. Nam canis venatrix quando prædam invenit.

Simile.

invenit, quando illam intueretur, nunquam conticescit: 36 quomodo ergo ego tacebo, cum ante oculos meos universum bonum, remediumque meum aspiciam? etiam Domine proprium est canum, quod si percutiuntur, & reijciuntur, cum hac expellantur, illæ revertuntur. O Deus meus, si à iustitia tua propter peccata mea reijcor, & condemnor, per aliam partem volo reverti, quæ est infinita misericordia tua, diuinamque iustitiam tuam fugere. Etiam Domine innumeras tibi gratias ago, quia canem me appellans, modum mihi ostendis, quo malis meis, remedium adhibendum est. Nā canis quot vulnera lingua sua perungere potest, tot faciat. Sic etiam ego scelerum meorum plagis vulnerata, lingua mea illas attingam, ex toto corde meo diuinæ maiestati tuæ eas confitendo. O beatam mulierem, quæ ex omnibus utilitatem novit haurire! non potuit amplius Iesum, Christus filium Dei infinitæ misericordiæ pelagus contineri: sed exclamans dixit: O mulier magnus est fides tua, &c. ac si diceret: Non ultra cōtendamus, tua sit victoria. O benedictus sis talis Deus, o glorificatus sis talis Dominus, qui omnes repulsi & asperitates, quas queris, eas querit, ut maiora in nos conferat beneficia. Cogitate regem quando pulcherrimum pomum in manu habuisse, & accessisse vnum ex domesticis suis familiarissimum, illudque pomum ab eo petiisse ipsum vero respondisse: pomum non tibi dabo, sed accipe hanc vestem ex serico, & auro contextam: quam accipiens iterum dicit ei: Domine, nihilominus pontum vellem: cui rex, nolo (inquit) tibi dare illud, sed ego te dono tali castello. At ille: o Domine (ait) & pomum? Accipe igitur (inquit rex) & pomum. Itaque donat eum vestem, castello, & pomo, cum tamen ille pomum solummodo postulasset. Dicit servus Dei: o Domine da mihi castitatem, nolo (ait Dominus) nisi ut in carne tua tribulationes sentias. Verum accipe hanc pretiosam vestem patientiæ, quæ molestias istas perferas. Iterum petit dicens: o Domine castitatem vellem. Nolo illam tibi dare (dicit Deus) sed accipe arcem firmissima fortitudinis, & perseverantiae in ista tribulatione. Iterum efflagitat dicens: Domine castitatem vellem: nimis enim me sensualitatis rebellionibus tribulatus animaduerto. Nolo (inquit) illam tibi concedere: verum tamen accipe pretiosam civitatem, quæ est humilitas,

Simile.

39

40 militas, quam ex ista tribulatione, ac tentatione elicias. Iterum autem perseveranter insistit dicens: Domine, Da mihi castitatem. Accipe igitur & castitatem, ait Dominus. Itaque illi patientiam, humilitatem, fortitudinem, ac desuper castitatem illi tribuit: cum tamen ipse solum castitatem posceret. Quod si Deus eius concessionem ei differenda, hoc faciebat, ut plures virtutes acquireret, atque maiora ei faceret beneficia. Sic fecit cum hac bona muliere: cui fidem, perseverantiam, humilitatem, ac tandem filiam iuxta remedium concessit. Et hoc verbum tam humile: etiam Domine: virtuosus ictus huius pugne, quo hac bona
41 Mar. 7. mulier victoriam penitus comparavit. Et sic B. Marcus dicit quod cum mulier verbum hoc dixisset, respondit Dominus dicens: vade, propter hunc sermonem exiit. Demomoni a filia tua. Hoc verbum fidei, atque humilitatis plenius de qua misericordiae viscera aperuit, quae quodammodo elata esse videbatur. Ut cognoscatis quam necessaria sit humilitas, non solum ad divinam misericordiam inclinandam, sed etiam (si ita dici potest) ad infinitam Dei omnipotentiam superandum, atque ad petitiones nostras redigendum.
42 Nihil profus adeo forte, atque potens est, quod non ulli cui rei subigatur. Leo fortissimus beatiarum, trepidat in conspectu muris. Elephas terrestrium animalium maximum dicitur magnopere multelli, quae Hispanice dicitur [Comadreja], percutere. Et nequid adeo magnum esset, quod non ab aliqua re superaretur: quodammodo etiam in ista illa, ac tremenda Dei Maestas habet etiam rem cui flexatur, & a qua vincatur. Haec autem est fidelium humilitas, quae inuincibilem Deum superat. Et si hoc proprie loquendo non est diuinam maiestatem superari, sed potius
43 superare, & corda ex natura sua superba, atque elata, redigere. O fratres mei si cum talium, ac tantam humilitatis excellentiam audiat, illam non dilexeritis, nimisq; humiliari curaueritis, quam excusationem Deo reddetis: praeterea cum singuli tot intra se miseriae habemus quae maxime sunt occasiones ad nos humiliandos.

Vnum vitium vellem vos magnopere notare: scilicet quod cum hac muliere libenter ferret Dominum, volentibus suis ne verbum quidem respondere, eique dicere, se non generi eius, sed filiis Abraham missum fuisse.

etiamq; se ab eo canem appellari aequo animo toleraret: 44 vnum tamen ferre non poterat, quod erat diabolus domi habere. O miseri peccatores quam vice versa vos facitis, nihil patienter toleratis, nec minimum quodque odium, nec ignominiosum verbum, & solummodo ad diabolum in sinu, ore, oculis, ac denique in corde, & animo per effectum asportandum habetis patientiam. Quid aliud esse arbitramini odium, affectionem, ac demum cupiditatem, quae animas vestras contorquet, nisi diaboli in corde portare: & tamen o quam pacifici estis, non perspicio in vobis 45 diligentiam, quam hac sancta mulier in eo expellendo adhibuit. O per charitatem Dei vos rogo, ne adeo amientes sitis, ut tantum tamq; graue onus humeris vestris impositum ferre velitis. Zachari. 5. Et ecce (inquit) talentum plumbi portabatur. Et missa illa plumbi super iniquitatem iniecta est. Et beatus Ioannes audiuit vocem dicentem: Nec habent requiem die, ac nocte qui adorauerunt bestiam. Et paulo superius dixerat illos esse bibituros de vino irae Dei. Et ita est: quod vnusquisque peccatorum super humeros suos plumbi talentum asportat, nec die, nec nocte requiescit, magnamq; singulis peccatoribus anxietatem, ac molestiam affert, nec vnquam illos deserit minister ille, & executor Dei, quae est synderesis conscientiae. Et habent infelices patientiam ad tot, tantaq; onera patiendā, ad diuinam autem legis suauitatem perferendam patientiam non habent. Erubescite igitur, o fratres, & pudore confundimini, quod talis 47 amentia in vobis reperitur. Accelerate tam iniquum, ac nocuum hospitē domibus vestris expellere, & Christum Iesum in hoc saeculo per gratiam excipite, ut postea illo in ecclesii gloria perfruamini. Amen.

FERIA VI. POST DOMINICAM I.
IN QUADRAGESIMA.

Erant dies festi Iudeorum: & ascendit Iesus Hierosolymam.
IOANNIS. 5.

ASCENDIT Christus Redemptor noster ad celebrationem festi Hierosolymam: & postquam atrium debitorum honorem in templo exhibuit, iuit ad
R 2 visendos

visendos infirmos, atque ad consolandos eos, qui in circuitu piscine in porticis commorabantur. O quam decorum est praelatis hospitalia visitare, & saltem verbo infirmos consolari: unum enim praelatorum verbum magnopere ad patientiam infirmorum animos confortat. In hoc nos ceteris Magister docuit, in quo vera festorum celebratio consistit: instituta enim fuerunt, ut in eis animarum nostrarum ruinas restauremus, & peccata, quae in tota hebdomada commissimus expurgemus. Hoc significat quod Dominus dixit per Prophetam, vacate, & videte quoniam ego sum Deus. Deponat sartor acum suum, agricola à labore desistat, & artifex ab officio suo vacet. Et hoc est, vacate. Hoc autem non ut in vanitatibus, ac voluptatibus occupentur, sed ut sanctis animarum considerationibus, ac motibus me Deum omnipotentem, atque infinitam probitatis, & perfectionis esse videatis. Et postquam diuinum cultum expleueritis, & rem sacram audieritis, oportet vos facere, quod Dominus fecit: videlicet vos in operibus misericordiae, in curandis aegrotis, pauperibusque adiuuandis exercere: nam etiam in hoc festorum celebratio magna ex parte consistit. Et sic dicit David, Cogitatio hominis conturbabitur tibi: & reliquae cogitationum diem festum agent tibi. In quo nos docet Sanctus Propheta quomodo festiuitates celebrare debeamus. Primo sanctis considerationibus: postea vero reliquis illarum sanctarum cogitationum, ac considerationum nam postquam Dei probitatem infinitamque eius sapientiam, atque potentiam, ceterasque eius perfectiones anima considerauerit, hisque considerationibus in diuinæ maiestatis eius amorem capta fuerit, statim in homine efficacissima quaedam desideria adimplendi diuinæ praecepta eius generantur, quorum executione festiuitates magnopere celebrantur. O Deus infinitae maiestatis quantum circa hoc est lachrymandum, videntur enim festiuitates in Ecclesia tua institutae, non quidem ad tibi seruendum, sed ad tuam diuinam maiestatem offendendam: nouisque rationes inuestigandas ad te iterum crucifigendum: ut foeminae per vias ambulent factae hami Sarranae, ad ludendum, deambulandum, ac denique conuiuia celebranda: ad haec (inquam) videntur festiuitates institutae fuisse. Itaque minus inconueniens esset à mane usque ad vesperum

ad vesperum in trier die festo remigare, quam tantum, ac tam bonum Deum offendere. O quam miserabile est videre Christianos diluculo exurgere ad audiendam missam, ut postea in residuo diei expediri maneant ad vanitates, turpitudinesque suas exercendas. Non ita sit fratres per reuerentiam Dei, sed totum mane in solenni missa, ac conatione audienda (si poteritis) occupate, vespertini autem in visendis carceribus, hospitalibus, aliisque pauperibus subueniendo consumite: quod si eis operibus auxiliari nequebitis, saltem verbo illos consolamini.

Erat autem ibi quidam homo triginta & octo annos habens, in infirmitate sua. O quam euident signum est hoc modicae charitatis, quae in illis temporibus vigeat: quia ex quotquot illuc ingrediebatur, nullus esset, qui homini illi tantum illuc commoranti compateretur, eumque adiuuaret, ut in piscina valetudinem impetraret. Hoc admirantini. Attendite quid nunc agatur, quia cum plurimi ex vobis vicinos pauperes, & infirmos in vicis vestris habeatis, atque etiam iuxta domos vestras claudi, atque in lectis diu commorentur, nec tamen eis necessaria suppeditatis, nec saltem eos visitare, ac consolari vultis: & quanquam vobis saepe numerum praeedicamus, Dei nomine, ut id faciatis, rogantibus, adeo caeci estis, ut vix illos videre possitis. Vna ex magnis plagis, quibus Deus percussit Aegyptum fuit: quod factae sunt tenebrae horribiles, & tribus diebus nemo videret fratrem suum. In hoc sicuti interpres quidam perpendit, videtur Spiritus Sanctus significare ne accensis quidem facibus tenebras illas expelli posse: adeo obscurae, atque horribiles erant. Sic etiam vos adeo obscuras atque tenebrosas habetis animas, ut quamuis Dominus multa vobis mittat luminaria, nihil horum sufficiat, ut fratres vestros aspiciatis, eisque in necessitatibus faueatis. Ego autem vos exhortor ut caueatis, has enim crudelitates magna cum seueritate Deus punire consuevit. Per Amos Prophetam dicit hic potentissimus Dominus: qui opulenti estis in Sion, & consolidati in monte Saniarum: capita populorum ingredienti, ponipate domum Israel. Qui dormitis in lectis eburneis, & lasciuitis in stratis vestris: qui comeditis agnū de grege, & vitulos de medio armati. Qui canitis ad vocem psalterij, & bibitis vinum in phialis, optimo vnguento de-

Exod. 10:

Amos. 6:

R. 3. libutis

10 libuti: & nihil patiebantur super contritione Ioseph. Quapropter nunc migrabunt in capite transmigrantium: & auferetur factio laqueorum. Iuravit Dominus Deus in anima sua, dicit Dominus Deus exercituum, O quam terribilia verba, Dominus vos illuminet, ut ea intelligatis, atque in cordibus vestris imprimantur: siquidem in eisdem miseriis immergi estis, in quibus illi versabantur, quid aliud speratis, nisi vos, sicut & illos esse puniendos? vae vobis (inquit) & hoc vae vobis (sicut declarat beatus Hieronymus) denotat aeternam condemnationem.

Hierony.

11 Attendite igitur ad cibos, voluptates, pōpas, vanitates denique vestras, & super omnia, quod cum ita delicate vobis tractetis, contracto, atque egeno non cōpatimini: propter hæc omnia vobis aeterna condemnatio ac pœna superueniet, nisi vos emendaueritis, atque ad penitentiam, pietatisque viā receperitis. Beatus Augustinus dicit: nomine Ioseph quencunque pauperem, & derelictū hic intelligi, sicut Ioseph in carcere derelictus erat. Non solū autem Dominus hic aeterna cōdemnatione futuri seculi commina-

Aug.

12 tur, sed etiam laboribus, ac captiuitatibus huius seculi iustissima est enim Dei iustitia, quod siquidē homines illi sicut oportet, seruire nolunt, in seruitutē regum tyrannorum siue fidelium siue infidelium deueniāt, a quibus terribiliter opprimantur, & affligantur. Attendite quā ad litteram

1. Paral. hoc dixit Deus: seruiet ei (scilicet regi Sefac Aegyptio) ut seriant distāciam seruitutis meae, & seruitutis regni terrarum. Et notādum quod cum Sanctus Propheta Amos omnia illa mala dixisset, in fine tandē posuit: & nihil patiebatur super cōtritione Ioseph: quasi significans omnibus aliis

12.

13 malis remediū fuisse adhibendū, si pauperum, atque afflictorum cōpātionem haberēt. Et illa cōpātionē disponēdos fuisse, ut ab aliis malis exirent. Et statim addit dicens: quapropter nūc migrabunt in capite, &c. considerate hūc duo, alterum illud nūciat si diceret: citissime supplicium vobis adueniet, alterum vero illud: in capite, id est, quod principales, & potentiores grauius punientur, atque in crudeliore captiuitate deducētur. Atque ut huius supplicij infallibilitatē denotet: hoc ipse Dominus in anima sua iurat: id est, in sua essentia, Hoc intelligitur, nisi velitis emēdari. Quæ cum ita sint fratres dilectissimi, vobis cō-

sulite)

sulite: & estote misericordes, & sic à Domino misericordiam consequemini.

Hinc: Ergo cum vidisset Iesus iacentem. Primus, in quem Dominus misericordie suæ oculos coniecit, fuit infirmus hic tot annos in infirmitate detentus. O beata patientia, tu etenim es causa, ut in locum ubi tu es oculi Domini dirigantur. O quantum valet patientia erga Deum. Frater si laboribus opprimeris, esto patiens, & equo animo illos patere: & statim domum tuam remediū ingreditur, & oculi misericordie erunt super te. Si moram fecerit, expecta eum: quia veniens veniet, & non tardabit. Considera quomodo hic triginta & octo annos patienter expectauit, nec defecit, ut valetudinem cōsequeretur. Quod verē exoptatur non fangat animum, nec facit, ut propter labores deficiat. Quando aliquid operanter inquirens mare praterieris, terramque in circuitu peragraueris, vitamque in eo querendo consumperis, non defatigaberis, neque deficies: quod si labor, & dilatio te defatigat, signum est, te illud non maxime exoptare. Hinc colligo multos Christianos temere, ac periculose decipi arbitantes se saluationem desiderare, cum tam cito in spiritualibus rebus deficiant.

Habac. 2.

15

Quando manus aliquod à rege expectes, nec te patroni consiliarijque regij grauitas, & auctoritas defatigaret, nec acris ostiarij insula responsio deterret: præcipue si rex per signa tibi vult (Vn si) hic anuisset. Quomodo tibi persuadeas, te saluationem tuam desiderare: siquidem ubi primum incipis ieiunare, statim te ieiunij tædet, statim oratio defatigat, prædicatioque acque quæuis alia virtutis exercitatio molesta tibi est: præsertim cum coeistem gloriam tibi Deus in suo Euangelio saepenumero promiserit. Idcirco Beatus Paulus dicit: Patientia vobis necessaria est: ut voluntatē Dei facientes reportetis repromissionem. Id est, rem vobis saepe promissam à Deo. Quapropter vno, & altero anno expecta, nec in laboribus tuis deficias: si enim Deus statim tibi nō subuenit, propter utilitatem tuam hoc facit. Quando ad supplicium iniuste ductus fueris, aliquam Sancta Susanna spera in Deo: & ipse tibi succurret. Quando eo quod Christianam religionem sequeris, in faciebuis gladium districtum videris, sicut Isaac patienter suffert sicut & ipse. Quando te in ventre ceti, sicut Ionas, incli-

16

Simile

17

Hebr. 10.

R +

sum 201

18 sum animaduertis, ora sicut ille. Quando te dolores per-
strinxerint, & te laceratum aspexeris, sicut Iob in sterquilio,
dic sicut ille: etiam si occiderit me, sperabo in eum.
Quando triginta octo annos labores pertuleris, sicut hic
infirmus, spera in Domino: & per viam, qua tu minus arbi-
tratus fueris, tibi subueniet. Si enim hic infirmus in patientia
defecisset, absque valetudine, atque Deo remaneret: &
vtrunque simul adeptus est. Siquidem triginta & octo an-
nos fuerat paralyticus, aliquos fortasse habuit ante infirmitatem
illam; & ideo credibile est hunc hominem iam
senio confectum esse, & ideo ei melius patientia quader-
bat, quæ virtus peculiariter magis necessaria est senibus. *Vide*
de Beatus Paulus erudiens discipulum suum Titum, qui
modo vniuersos status deberet instruere, incipit à senibus
dicens: Tu autem loquere quæ decet. sanam doctrinam sene-
nes vt sobrij sint, pudici, prudentes, fidei, in dilectione,
ne, in patientia. Sex virtutes perit hic Sanctus Apostolus,
quas habere oportet homines longæuos. Primum, vt sint
temperati, quia plerumque senes præ nimio desiderio, quo
viuendi flagrant immodicis cibis potibusque vtuntur, vt na-
turam suam adiuuent: ideo primum dicit, vt sobrij sint,
ne iudicium, prudentiamque amittant. Secundò dicit, vt sint
pudici. O quam indecorum est senibus barbam colere, &
iterum adolescere, & amatores esse: efficiunt enim, vt in
omnium ore versentur. Nec verò videt miser senex, se ne-
potes habere, dentesque eius iam prope excidere, illosque
quasi clauiculas monachordi redditos esse, vultumque ru-
garum sulcis aratum habere: & tamen in iuuenili amicitia
ac vanitate perseuerat. O miserum te, quem arbitraris fu-
turum esse finem tuum? & postquam hic talis senex obit,
21 scribunt liberi eius ad alios amicos suos dicentes: placuit
diuine Maiestati patrem nostrum ad cælum perducere. Ad
cælum istud ego non credo; nec viæ illius illuc dirigeban-
tur, verum, vt eius viæ demonstrabant sempiternis inferni
ignibus cõburetar: videte quem modum sequebatur euntem
in cælum. Sunt etiam in hoc loco senes, qui iam prope sepul-
chrum sunt, quorum totum officium est, chartas enol-
uere. Videbitis eos suspicientes in cælum, & blasphemiam
detinentes, ne foras erumpat, sed eam in faucibus suffocant.
Ecce quale exemplum senes adolescentibus præbent. Dic
ergo illis

ergo illis (ait Apostolus) vt sobrij sint, pudici, prudentes.
Nam quantus in vndecima hora sint, Deum tamē placare,
ad misericordiamque flectere possunt, atque cælum com-
parare queunt.

Dicit vterius, vt sint fidei, in dilectione. Vt sit soli-
di Christiani, charitatis, atque amoris plenitudo sint acerbis
amari, iracundi, ne familiā suā quasi leones tractent. Quod
autem vltimò eis cõmendare debes, hoc est, vt patientissi-
mi sint: quòd laboribus senectutis cum patientia toleratis,
quod in adolescentia, perdiderunt, recuperare queant. Ad-
monet autem S. Apostolus, vt primum senes admoneretur,
quia ex eorū virtute vniuersa reipublice salus, iuuenumque
modestia, & virtus magna ex parte depēdet. Dicit D. Ioan-
nes se videri (quando Agnus mysteriosum illum librum
adaperuit) primos omnium Deo gratias egisse viginti qua-
tuor seniores: qui ceciderunt coram agno habentes sin-
guli citharas, & cantabant canticum nouū dicentes: dignus
es Domine aperire librum, & soluere signacula eius: quoniam
oculus es. Postea autem vidit quomodo omnia milia
Angelorum, cœlestium, terrestriumque creaturarum
consternati eum adorabant. Et vltimò ipse senes laudibus
finem imposuerunt. Et sic dicit: & viginti quatuor seniores
ceciderunt in facies suas, & adorauerunt viuentem in secula
seculorum. In quo significatur, senes oportere Dei mysteriū
exordiri: & ipsos cum sua perseuerantia debere etiam
vniuersæ virtutis exercitationi finem, & signillum impone-
re. Hæc igitur patientia fuit, quæ Dominū attraxit, vt oculos
clementiæ suæ in hunc bonum senem conijceret.

Ad eum accedens dixit ei. *Vt sanus fieri?* Et pauper arbitrans
se à Domino reprehendi, quasi diceret: Non est possibile
quin si velles sanari post tot annos, piscinæ remedio
non vltus fuisset: sed signū est hoc, te infirmitate gaudere,
vt elemosynis sustentaris, sicut plurimi pauperes faciunt,
qui cum minimo morbo laborant, maximū illud esse simulant.
Et ideo respondit exultans se, & dicens: Domine hominem
non habeo. *Et vltimò ibi. Alius ante me descendit.* Maximi
mysteriū erat huius piscinæ. Non etenim sanabatur qui
plures annos illic fuerat cõmoratus, nec nobilior; sed qui
prius eam accedebat. In quo nos Dominus docuit quā-
topere diligentia delectatur: & significauit illum esse totius

- 26 felicitatis originem. Maxime perpedit B. Chrysostomus quod cum tot excellentia in angelicis spiritibus reperitur, de quibus laudari possent, multa que perfectione habeant, quibus ceteras omnes creaturas longe maxime excellunt, quando tamen sacra scriptura eos vult depingere, quod plus de illis dicit, est velocitas, ac feruor, quo Deo obediunt. Et sic in Psal. dicitur: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum eius. Idem potentissimi sunt, & vix penitus diuinam voluntatem cognoscunt, cum iam illam opere exequuntur. Et alibi, qui faciunt Angelos suos spiritus, & ministros suos ignem vrent. Vnde secundum Hebraicam linguam proprietatem spiritus velocitatem significat: ignis autem vim, & efficaciam in operando designat. Benedic igitur anima mea Domino (inquit David), qui creauit velocissimos quosdam spiritus in faciendo voluntatem eius, & efficacissimos in praeceptis eius exequendis. Et ratio, quare propter hanc velocitatem potius quam propter alias perfectiones commendantur est, quia in hac Dei obedientia, & in hoc feruore adimplendae voluntatis eius includitur certitudo amoris, quo Deus diligunt, & assistentiae potentia ipsius, qua Angeli operantur. Ex quo intelligitur ubi diuina voluntas obediens praesertim cum diligentia, ac sedulitate dominatur, non posse deficere absentiam, atque auxilium potentiae ac prouidentiae ipsius. Inter dona Spiritus Sancti vnum commendat Beatus Paulus esse sollicitudinem non pigri. Idem homines non esse ignauos; sed sollicitos in spiritualibus rebus. Nam in rebus eo maior diligentia adhibenda est, quo maioris sunt necessitatis, & utilitatis. Et siquidem rem, quam praemanibus gerimus, est saluatio nostra, si iuxta rem quam litatem sollicitudo adhibenda est; qualem nos adhibere oportebit in re adeo graui, sicut Deo in perpetuum fruamur. Quocirca ad hoc propositum dicere possumus quod plurimis lacrymis instansim illam ab eo postulare debemus: ut illam impetrare mereamur. Vnum enim ex illis, quae in hoc mundo miserabiliora sunt, est pigritia, & tepiditas, qua nimis necessaria animae nostrae negotia tractamus. Quocirca ad hoc propositum dicere possumus quod plurimis lacrymis instansim illam ab eo postulare debemus: ut illam impetrare mereamur. Vnum enim ex illis, quae in hoc mundo miserabiliora sunt, est pigritia, & tepiditas, qua nimis necessaria animae nostrae negotia tractamus. Quocirca ad hoc propositum dicere possumus quod plurimis lacrymis instansim illam ab eo postulare debemus: ut illam impetrare mereamur.

Psal. 38.

Dauid dixit: reuertamini in imagine pertrahit homo. Sicut res quaedam picta, quae aliquid se facere repraesentat, quod

tamen nunquam facit. Sicut nauis in mundi descriptione depicta, quae omnia vela ad Austrum extensa habet, & longum iter videtur conficere, cum re vera nullo vnquam tempore moueatur. Sic etiam plurimi ex nobis videmur per virtutis viam decurrere aquam dissecantes, & in nullate vestigium relinquentes apparentiarum, velis nimis extensis, & tamen non passum quidem mouemur, sed semper in vno loco manemus. Atque hoc etiam tolerabile esse videretur, nisi retrorsum regredimur: quod quidem certissimum est si non curauerimus ulterius progredi.

Diligenter etiam hic notandum est hunc pauperem in responsione sua non medicinae quidem, nec piscinae defectum tribuere, sed in hoc, quod sibi homo desit. O aeternae Deus quot peccatores in peccati infirmitate commorantur, propterea quod eis homo desit. Idcirco Dauid affectuose dicebat saluum me fac Domine, quoniam defecit sanctus. O quot peccatores sanarentur, si iudem medicinae, ac sacramenta sunt, si essent homines diuini ministerij velatores. Nulquam reperi seruum Dei, qui proximis suis magnopere non profecisset, quanto magis proficeret, si multi essent. O patres praedicatores si viri essetis, quales vos esse oportet, debituque praebere pietatis exemplam, quot peccatores infirmitatibus suis sanarentur, cum pro dolor, sola quippe locutione multi contenti sumus. Beatus Ioannes dicit, Accepi librum de manu Angeli, & deuoravi illum, & erat in ore meo tanquam mel dulce, & cum deuorasset illum amarectus est venter meus. Legem Domini eloquenti & vano dulce est praedicare. Illam autem deuorare, digerere, & opere complere plurimis amarum est, atque ideo pauci ea deuorant. Idcirco in Apoc. dicitur: Beatus qui legit, & audit verba prophetiae huius. Verum non ibi sistendum est, & ideo alibi B. Ioannes dicens: & seruat ea, quae in ea scripta sunt: ut autem nos ad id faciendum concitaret, dixit ulterius: Tempus enim breue est: quod nos summo opere commouere deberet, ut non cuncti essemus verbis. Sartor pauper qui per oppida incedit de domo in domum, & aliis vestes conatipso ferre nulus incedit, sed aliorum indutor relinquit, aliquamque sibi defert vilitate. Sed pauper praedicator in moribus, ac viuendi ratione disruptus, ac dissolutus, nec aliis vestes efficit, nec sibi vilitate sed con-

30
Simile.

Psal. 11.

Apoc. 10.

Apoc. 1.

Simile.

Simile. sed condemnationem potius elicit. Qui facit consilium
34 nihil aliud curat, nisi quomodo lautius ac suavius conuiuium
eius comedent, quale vinum eis afferret, quos eis cibos ap-
ponet, & quomodo illos ordinabit, ut palato dulciores
sint. Nec verò curat utrum corporali valetudine possint
proficere aut officere. Sic etiam plurimi prædicatores re-
curant dicere, quæ auditorum palato tantummodo pla-
ceant, nec animarum eorum utilitati consulunt. Quapro-
pter peccatores dicere possunt: Hominem non habeo. In-

Psal. 61.

35 ueteram inter omnes inimicos meos, dicebat David. In-
queris bone rex? quia inquit postquam in peccatū lapsus
sum, in eo inueteraui: eo quod non habuerim amicos. Pe-
mihi veritatem dicerent, meq; vitiorum meorum reperi-
henderent: quamobrem amicos meos inimicos appello.
Siquidem tanta crudelitate vsi sunt in me. Hoc nomen bo-
mo, ab hoc nomine, humanitas, derivatur. Humanitas autem
tem in sua substantiali significatione vniuersalitatem quan-

Simile.

dam virtutum omnium significat. Considerate imaginem
quandam, cuius caput est magnanimitas, oculorum alba
prudencia circa res præsentis: alter verò providencia
circa futuras: aures, fides & consilium: maxillæ, gratia ac leni-
tia spiritualis: nares, sagacitas quædam, & cautio, qua nati-
36 olere sciat, & quid egerit: os, affabilitas: lingua, veritas: labia
decoris, & urbanitas hoc est. *Cortesia y buena criança.*
barba, verecundia: collum, clementia: qua flectitur ad ege-
ntium necessitatibus compatiendum, easq; subleuandas:
humert, obedientia circa Deum, & prælatos: pectora, pie-
tas, ac misericordia: brachia, fortitudo, ac dexteritas, qua sic
ad victorum cōsistibus tueatur: manus, liberalitas, atq; ma-
gnificencia: corpus directum, iustitiæ rectitudo: venter, renu-

37

perantia: cinctura, est castitas: crura, constantia, ac patientia:
pedes deniq; in quibus totum corpus innititur, sunt amici
Dei & proximi. O quam pulchra imago! Hæc autem est im-
ago tua o homo, si tu esses qualem te esse oportebat. Et si
plurimi essent homines huiusmodi, profecto nō essent
tot mala, quot vniuersus mundus repletus est. Et quod si
non sunt idcirco reipublice paralyti sunt plenæ. Paralytia
est dissolutio membrorum. Hoc corpus nervis cōtextum
compositum, atque alligatum est. Quando aliquis nimius
calor corpori aduenit relaxantur nervi: & sic dissolvuntur
membra.

Simile.

membra, quæ nervis astricta tenebantur, & sic non possunt
38 membra, munera sua exercere, nec manus, aut pedes, aut
aliæ corporis partes moveri queunt. Et hæc est paralytis.
Vnaqueque reipublica est vnum corpus, quod plurimis
membris constat. Quæ sunt diuersa officia, diuersaq; ho-
minum conditiones, quæ in ea sunt: nervi autem, quibus
membra gubernantur, sunt ministri iustitiæ, quibus mem-
bra in suis debitis operationibus cōservantur. Hi efficiunt
ut vir nobilis viuat tanquam vir nobilis, & mercator tan-
quam mercator, & artifex tanquam artifex: ac denique vnus-
quisque secundum status sui conditionem vitam ducat.

Aduenit autem nimius calor cupiditatis, & efficit, ut ner-
39 ui, hoc est ministri iustitiæ relaxentur, & sic relinquunt
membra dissoluta: & perinde vniuersale hoc reipublice
corpus dissolutum etiam, atque diuinctum remanet. Itaq;
per nimium cupiditatis calorem, qui introducit in gu-
bernationibus, prouenit, ut reipublica dilabatur, atque per-
datur, ita ut nemo iam secundum statum suum velit viue-
re, propter cupiditatem, quæ omnia peruerit, atque con-
turbat. Sic exaggerat Propheta Nahum dicens: Diripite ar-
gentum, diripite aurum: & non est finis diuitiarum ex omni-
bus vasis desiderabilibus. Dissipata est & scissa, & dilacerata:
40 & cor tabescens, & dissolutio geniculorum, & defectio in cū-
ctis renibus: & facies eorum omnium sicut nigredo olle. O mi-
sera atq; infelicis reipublica, cupiditas etenim diripiendi
pretiosiora vasa perdidit, quæ in te erant, qui sunt meliores
viri, quia eorum cupiditas & acquisitio prope infinita est.

Nahum.

Et sic in corporalibus dissipata es, & in spiritualibus re-
bus à Deo conculcata, & cor habes putrefactum. Cor ciuita-
tis est cōsistorium, capitulum clericorum, literatorum con-
gregatio. Et quando hi omnes passione ac cupiditate du-
cuntur, tunc est cor ciuitatis tabescens, atque putrefactum.
41 Et idcirco si malum est in te o infelix ciuitas, ex corde ti-
bi totum prouenit. Et cor tabescens: dicit vltimus Sanctus
Propheta: & dissolutio geniculorum. Hinc etiam genuum
dissolutio dimanat. Geniculi sunt pars, qua totum reipu-
blicæ corpus mouetur: hi sunt executores, scribæ, curso-
res, notarii, ostiarii, & reliqui huiusmodi. Et quia vir po-
tens est plenus cupiditate, ideo pecunias munus illi vendit,
qui nullam habet intentionem nisi furandi. Ego autem
tibi

42 tibi dico ò vir primarie, qui munus famulo tuo ignaro, & incepto, cuique nequaquam credi debet, committis, te mortaliter peccare: & ad restitutionem teneri omnium malorum, ac direptionum, quas ipse commiserit. Dicit vltimus, & defectio in cunctis rebus. Renes sunt partes corporis, in quibus vniuersa eius alimenta recipiuntur: sicq; renes reipublice sunt mercatores, negotiatores, atque reuenditores. Et in his maximus inest defectus, quia rem, quam tribus nummis emunt, decem vendunt. Et nemo illis oblitus quia ipsi prius muneribus, ac largitionibus corrupti essent, à quibus puniendi erant. Qui renibus laborat non potest

Simile.

43 ambulare nisi recurrens in terram, quod si eum interiret Domine quare ita recurrens incedis? Domine (inquid) nunc dolore laboro, sic etiam hi mercatores quasi renibus laborantes semper in terram versus inclinatur, nihil aliud quam temporalem vtilitatem suam experientes. Dicitur

Hiere. 1.

ut: facies eorum sicut nigredo ollæ. Hæc est illa ovis quam vidit Hieremias cum dixit: ollam succensam ego video. Videbat illam inferni ignibus succensam. Hoc est cor, quod tãquam olla cupiditatis igne inflammata feruor, qui quidem conscientiam, & animam denigrat, atque eam exteriorem cupidi hominis famam obscurat. Ecce respice

44 blicæ paralyticæ. Hæc autem si viger, est per defectum hominis. O vnam Deus nobis det hominem, atq; hominem virtutibus, ac sanctitate plenum, ut suo exemplo, verbis, & orationibus nos ad veræ pœnitentiæ piscinã deducant nostræq; salutis sint instrumenta.

Surge, tolle grabatum tuum. Statim illic in conspectu Domini vult ipse Dñs, ut sanitatē suam apertē manifestet. Sic etiam oportet esse fratrem in tua spiritali sanitate, statim quippe ubi primum sana fuerit anima tua, debes sanitatē tuæ signa demonstrare. Statim famæ, honoris diuitiarumq; restitutionē à te fieri oportet. Statim ante confessarij oculos, si possibile fuerit, hæc facienda sunt, ne in posterū differas: ideo enim tunc pauca restitutiones fiunt, & tam modicis animabus remediū adhibetur, quia restitutiones in posterum differuntur. Eadem die, qua ingressus est Dominus in domum Zachari, statim ubi primum bonus vir conuersus est, dixit coram diuino medico: ecce dimittam bonorum meorū Dñe do pauperibus. Et si quid aliquem

defraudauit,

defraudauit, reddo quadruplū. Non dicitur reddi, sed reddo. 46

Et cum tanta abundantia, ac largitate quadruplū, nec dicitur: dabo, sed dabo. Et rex Abimelech qui Sanctū Saram, inscien-
ter in potestate sua habebat, arbitrans illam nō esse vxorē
Abrahæ: ubi primum illam alienā esse cognouit, statim de
nocte vocauit seruos suos, & c. vocauit etiam Abraham, &
dixit ei: quid fecisti nobis? &c. Ecce quā citō vult facere
restitutionem. Statimq; de nocte consurgens: neque enim
crastinum expectauit. O quantæ confusionis est videre re-
piditatē, & ignauiam, qua nunc hæc fiunt. Satis aperte de-
claratis quā parū spiritualis seruioris in vobis vigeat, &
quā frigide saluationem vestram desideratis.

47

Ut eum lectum suum asportantem perspexerunt dice-
bant illi Iudæi: Sabbathum est, non licet tibi tollere grabatum
tuum. Quando in lecto triginta & octo annos infirmus ia-
cuit, nullos foras se fuit, qui ei diceret: homo quid facis?
quomodo vales? nunc autem, cum sanus est, & Dei præcep-
tum facit, inuenit, qui sibi impedimento sit. O maximam
mundi calamitatem ac miseriam! nullus est, qui peccatori
obuiet, iusto autem multi resistunt. Quanto cum dolore
dicebat David: quomā laudatur peccator in desideriis ani-
mæ suæ, & iniquus benedicitur. Et ex eo quod tot auxilia
in malis peccator inuenit, procedit, q; adeo deprauetur, ut
sequatur quod statim ipse David addit dicens: exacerbauit
Dominus peccator, secundū multitudinē iræ suæ nō queret.
Id est, ita erga eum Deus irascitur, ut illū tanquā rem per-
ditam derelinquat in pœnam suorum grauiū peccatorum.

Psal. 9.

Paralyticus autem respondit: Qui me sanum fecit, ille mihi
dixit: tolle grabatum tuum. Interrogauerunt eum: quis di-
xit tibi, tolle grabatū tuum? Duo dixit paralyticus: ipsi ve-
rō posterioris meminert. Scilicet, quis tibi dixit, tolle gra-
batum tuum? quod in superficie homini non intelligenti
mysterium aliquam imperfectionis apparentiam habere
videretur, nec verō quæsierunt quis te sanum fecit? Hoc est
malorum hominū ingenium, quia non in melius quidem,
sed in peius oculos consuevit. Sicut Michol vxor David,
quæ murmurans quod sanctus rex coram arca Domini
psalleret, dixit: quam gloriosus fuit hodie rex Israël di-
scooperiens se ante ancillas seruorum suorum. Quare ò
regina hoc potius apprehēdisti, quod autem David coniungi
tuo

49

2. Reg. 6.

50 tuo gloriosum erat, si uisitare non dixisti: quam gloriosus fuit hodie rex Israel discooperiens se ante arcem Domini Dei: si uisitare malus in melius oculos conuertere. Sic etiam hi inuidi, & scelerati si uisitare prius illud: quis te saluabit: quo iustificabatur grabati asportatio, ut miracula pluribus innotesceret: Deusque a pluribus glorificaretur.

Postea inuenit cum Iesu in templo, &c. Vique ibi Iesus uidebat peccare. O quam singularis instructio medicinae, ut in accepta spiritali ualitudine conseruetur homo, scilicet considerare quanta ingratitude est tantum, tamque bonum Deum iterum offendere, qui tam liberaliter nobis ignoscit, & quanto iure nostram modicam perseverantiam puniret.

Hierem. 34. Hieremiam conqueritur maxime Deus de quibusdam peccatoribus, qui sibi promissis non steterunt, dicens: ego percussus foedus cum patribus vestris, dicens: cum complerentur septem anni, dimittat unusquisque fratrem suum liberum, qui venditus est ei. Et non audierunt patres vestri, me. Et conuersi estis vos hodie, & fecistis quod rectum est in oculis meis, ut predicaretis libertatem unusquisque ad amicum suum. Reuersi estis, & commaculastis nomen meum, & reduxistis unusquisque seruum suum, quos dimiseram, ut essent liberi. Propterea haec dicit Dominus: vos non audistis me, ut predicaretis libertatem unusquisque fratri suo: ecce, ego predicabo libertatem, ait Dominus: ad gladium, ad pestem, & ad famem: & dabo vos in commotionem cunctarum regnum terrarum. O terribilem Dei comminationem! per libertatem Dei vos rogo fratres, ut haec uerba attentè consideretis: quia enim illi semel à peccato exierunt seruis suis libertatem donantes, & iterum eos seruitute reuinxerunt, & sic in idem peccatum reuersi sunt: eos Deus tam seuerò supplicio etiam in hac uita punit. Et nisi fortasse se emendauerunt, & à peccato exierunt, aeternis afflictionibus, ac tormentis contorfit. Quid igitur erit uobis miseris, qui toties hunc ipsum Dominum iterum, atque iterum offendistis? pro una uice sic punit, quid erit pro tot uicibus, quorū idem facitis? Quod cum ita sit, dilectissimi fratres, cauemus ne deterius nobis contingat ad Deum reuertamur, & misericordia diuina eius manu percepta, in eius gratia perseueremus, quousque nos ad celestem gloriam perducatur, Amen.

DOMIN

DOMINICA. II. IN QVADRAGESIMA.

Assumpsit Iesus Petrum, & Iacobum, & Ioannem fratrem eius, & duxit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. MATT. 17.

N hac admirabili transfiguratione, quae 1
minimo illo temporis spacio facta est, maximum quoddam miraculū pro tunc cessauit, quod ab instanti sacratissimae Conceptionis Domini, diuina Maiestas in illa sanctissima humanitate operabatur quae erat suspensio gloriae illius benedictae animae, ne in corpus deflueret. Sapienter querit: (tanquam impossibile humanae potentiae) Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut uerimenta illius non ardeant? Hoc igitur operabatur hic diuina potentia, scilicet, ut 2
ignis illius inflammabilis gloriae, quae in sinu animae inclusa motabatur, non combureret exteriores uerimenta, qui sunt sensus, ac membra corporalia: & hodie pro illo modo temporis spacio miraculum istud cessauit, desinendo diuinum illum ignem, ut operationem suam faceret, illudque sanctissimum corpus inflammaret, atque glorificaret. Quando fenestra est clausa, radij solis in cubiculum nequeunt introire: si autem fenestra aperiat, ingrediantur radij, illudque totum clarificant. Erat uoluntas diuina Christi Redemptoris nostri, tanquam fenestra clausa, non patiebatur radios gloriae animae in cubiculum sui sacratissimi corporis introire: hodie autem diuina eius uoluntas aperta est, consentiendo, & ut consentit, ac uoluit, statim radij ingreſsi sunt, qui totum eius corpus clarificauerunt, pulcherrimumque reddiderunt. Et cessauit facies eius sicut sol. Super hoc uerbum, uellem uos mysteriosam quādam rem notare, scilicet, quod unum ex malis, quae habet homo, est, [ser figura con designa.] id est, figurare, & significare unam rem, & habere contrarium illius rei, quam figurat, ac significat. Solent querere Theologi, quare Deus ita hominem creauit, ut ad hoc quod esset homo animam coniunctam corpori haberet, praefertim cum tam dispares sint natura, uidelicet anima spiritalis, 3
Tom. 1. 5 ritualis, 4

- 4 ritualis ac nobilissimae corporis autem gravissimum, & corruptibile, precipue cum anima creata fuerit ad diuinam probationem contemplandamque illa perficiendumque te ergo illam tanto impedimento coniunxit, quale est corpus, de quo dicitur: Corpus, quod corrumpitur, aggrauat animam. Et insuper hac omnia maximam gignit admirationem, quod cum adeo disparēs res sint anima, & corpus, adeo tamen coniunctae sunt, ut nequaquam una ab alia vellet segregari, sicut adnotat beatus Paulus, dicens: *Nā & qui sumus in hoc tabernaculo, in gemiscimus grauari: eo quod non volumus solitari, sed supercrescere, ut absorbeatur quod mortale est à vita. Si anima interrogatur, verum vellet ire in gloriam, responderet secundum Apostolum, quod sic, sed ne se pariter (diceret) ab hoc corpore, verum sicut sum corpori coniuncta perducatur in gloriam. Sicut si quis rudi, ac vilis pāni veste indutus esset, & diceretis: *ut hoc pallium ex serico, & auro contextum, ipse diceret: volo: sed ne me hac veste exuatis, sed superimponite mihi pallium istud. Sic etiam diceret anima: si mihi gloriam vultis cōcedere, ne me hac rudi tunica hoc est, corpore, exuatis. Quare igitur, cum corpus, & anima tam disparis naturae sint, tam arcta ac singulari vnione illa Deus coniunxit? Ad hoc quod principaliter respondetur, est, Deum ita voluisse. Si verò causa aliqua assignari potest, haec est, scilicet, ut in hac humana vnione ostenderet Deus figuram quandam illius beatæ vnionis, quae est inter Deum, & humanum spiritum: in qua diligitur ex toto corde, & videtur facie ad faciem. Putaret enim creatura se non posse vniri creatori suo tāta propinquitare, ut eam tota mente diligeret. Cognoscens autem quod quāquam anima sit tam nobilis, ac perfecta creatura, tamen vilissimū corpori tā intricatē copulatur, ex hac cognitione deuotiores in intelligentiam illius admirabilis vnionis cum spiritu rationali, itaque Deus animam corpori coniungit, ut hinc intelligeret homo, illum, qui ex rebus adeo disparibus hanc coniunctionem nouit, ac potuit efficere, aliam etiam facere posse (cū multo quidem mirabiliorem) scilicet, ad hunc finem. Et sic haec vnio est figura vnionis spiritus cum Deo.**

Nunc autem malum quoddam habet, scilicet, quod est figura

figura cū dissimilitudine. Nam in eodem instāti, quo anima creatur, ac componitur, cum incipit esse figura, illius beatæ vnionis, originale peccatū contrahit, quo deformata ac corrupta manet. Et sic quod eam facit figuram, scilicet, vnio cum corpore, id ipsum illam deformatur, ac deformat: quia tunc incipit homo esse filius Adā, originalisq; iustitiae vinculo, atque obligatione teneri, illa carens, quod est formale malum originalis culpae. Et quamquam hoc peccatum per baptismum tollitur, atque tamē illius reliquiae remanent, quae efficiunt hominem facili in vitā discursu aliis culpis, deformari. Et sic impeditur vnio animae cum Deo, figurata per vnionem animae cum corpore. Quod ergo remedium habebimus, quod ad imitationem Christi Redemptoris nostri ascendat anima in montem, & iterum transfiguretur, quo verē in se habeat quod figuratur: & siquidem vnionem Dei figuratur, curet illā semper habere. Vnus autem ex modis conuenientioribus ad hoc, est solitudo, relectio, sancta oratio, diuinarumq; rerum assidua contemplatio. In Exodo dicitur, Deum apparuisse sancto Moysi in rubo, vbi ei mysteria maxima reuelauit: & antea dicitur ibidem: Cum minasset gregem, scilicet Moyses, ad interiora deserti, venit ad montem Dei Oreb. Vnum ex ijs, quibus terra magis indiget, sunt homines, qui ad interiora ingrediantur, homines spirituales orationique deditissimi. Nam licet sint aliqui serui Dei in mundo, solent tamen cum fratre (hoc est cum terrestrium rerum sollicitudinibus) gramen caeleste carpere, pauci verò gregem ad interiora deserti deferunt. Idcirco Dominus vt se transfiguraret, ascendit in montem excelsum, seorsum. Quando Deus per Oseam suauissima illa verba dixit. *Osee. 2.* Ecce, ego lactabo eam, animam, scilicet, quae puro corde ad me accesserit, etiam illic locum expressit, quo singulari hoc beneficium erat facturus, dicens: Et ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius. Omnia haec verba habent emphasin, Primum: Ecce ac si diceret: Aduertite quā magnam, atq; admirabilem rem voio dicere. Verbum illud secundū, scilicet, Ego: etiam habet emphasin: ego, ego (ait Dominus) ego Deus lactabo eam. Quod verbum maioris tenentis, atq; dulcedinis vniū celesti contemplationi deditis dici poterat, Ego illos de manu mea

- 12 pascam sicuti mater, quæ ad vbera sua infantem alit, eius lac dulcissimum impartitur, & quot indulgētis illum permulcet, quoties illum osculatur tota eius viscera cum illo esse videntur. O anima ne post homines ab eas, nihil enim aliud habent, quod tibi dare possint, præter amaritudinē, & afflictionem. Effuge vniuersa quæ sunt in mundo. Attende Deum maxima tibi beneficia velle conferre. Vbi Domine, nunquid in plateis, aut in viis? Non (inquit) sed ducam eam in solitudinem, extra omnem ciuitatem multum: ibi loquar ad cor eius, vt illud confortem, quo ulterius in bono progrediatur, nec se malo contamine patiatur. De his dicit Ecclesiasticus: Qui timent Dominum, preparabunt corda sua: & in conspectu illius sanctificabunt animas suas. Hi sunt qui potentias suas ad interiora deserti norunt dirigere, seq; in altissimo Dei sui conspectu omnibus secularibus rebus expeditis offerre. Hoc enim reparare corda. Cumq; Deus sit speculum, in quo se iusti aspiciunt & respiciunt ad animas suas purificandas vt eam semper ante oculos suos habet, semper inueniunt quid mundare debeant. Tantam in Deo puritatem contemplantur, vt se confundant, seq; iterum, atque iterum emundent: & hoc est in conspectu illius sanctificare animas suas. Mali defectus suos non animaduertunt, quia hoc speculum ante oculos suos non proponunt. Aliqui sunt peccatores, qui semel tantum quotannis peccata sua confitentur, cum quotidie innumerabilia peccata committant, postea vix reperiunt quid confiteantur. Hæc enim *Psal. 122.* spectat quod dicit Dauid: Sicuti oculi ancillæ in manibus Domine suæ, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri. Ancilla semper in domine suæ manus aspicit vt videat, vtrum ei aliquid porrigat, quia non comedit ex manu alterius, nisi domine suæ, & sic in illis oculis positos habet. Hoc est officiū anime solitarie, à secularibus enim rebus oculis remouens illam in manus Dei conicit, quibus sic statutis dicit: O vniuersa Domine aliquid mihi spiritus tui impertires: si mihi aliquas lachrymas, aliquam celestem rorem, aliquam deique cordis teneritudinem concederes. Non aspiro Domine in manus hominum, neque in eis spero, nimis enim arcte sunt: sed in tuis liberalissimis manibus confido, vt defectibus

defectibus meis subuenias. Cum Rex Sodomæ plurima munera Abraham offerret, respondit ei: Leuo manum meam ad Dominum Deum excelsum possessorem celi, & terræ, quod à filio subregimini vsque ad corrigiam caligæ, non accipiam ex omnibus, quæ tuæ sunt, ne dicas: Ego dixi Abraham. Solū Deū dicit Sanctus Patriarcha se velle in adiutorem. Ita oportet te facere, & anima Christiana, nolito seculares, sanguines, qui te defigurabunt, sed exopta Dei auxilia, quibus transfiguraberis, pulchraq; ac decora redderis. Propterea etiā dicit Isaias de iustis: Qui sperant in Domino assument pennas sicut aquilæ, ambulabunt, & non deficient. Aquila, si quando in terrā descendit, aliquid ad victum suum collectura, statim in sublime iterum aduolat, illuc quasi semper est eius conuersatio. Locustæ autem vix volatum vnum faciunt, & statim in terram incidunt. Hæc est differentia inter iustos, & terrenos peccatores, quod iusti plerumque in sublimi celestia contemplantur commorantur. Et quamvis aliquando necessitatibus corporalibus peccant, statim iterum in sublime contemplationis efferuntur. Peccatores autē tāquam locustæ, si aliquando spiritum ad aliquam celestem considerationem erigunt, statim iterum in terram excidunt. O vniuersam nobis Dominus illum spiritum concederet, quo vigeat Sanctus Isaias, quando dicebat: Anima mea desiderauit te in nocte: sed & spiritu meo in precordiis meis de mane vigilabo ad te. Id est, adeo Domine tecum conuersari concupisco, vt anima mea exoptet noctem iam abire, quo negotiis expedita tua diuina conuersatione fruatur. In die enim non est tanta aptitudo, nec otium, quia opus est multis rebus occurrere, verumtamen noctu ego me illis omnibus explicabo, & mane vigilabo ad te, scilicet, antequam aliis rebus intendam, vt illic Domine me doceas quomodo me in diurnis actionibus gerere debeam. Non est frater cur vos excusetis, dicentes: sumus matrimonio alligati, habemus familias, nō possumus solitudinem istam quærere, quæ dicit. Nunquam audistis Dauid regē fuisse? Verūtamen & si rex erat, tot tantisq; secularibus negotiis implicatus, quot magni cuiusdā regni gubernatio secū affert, dicebat: Septies in die laudē dixi tibi. Et paulo antea: Media nocte surgebā ad cōsistendum tibi. *Psal. 118.*
Et ibidem

20 Et ibidem: Praeueniunt oculi mei ad te diluculo. Et alibi
Psal. 5. Mane astabo tibi, & videbo: quoniam non Deus volens in-
iquitatem tu es. [Vita me la beatissima Trinitas.] quam fer-
uens spiritus, quantumque tranquillitas animi inter tot mole-
stias, ac labores, et si Rex erat, quia Rex sanctus erat, sciebat
ita se in secularibus negotiis prudenter gerere, ne devo-
tionis, atque effectus sui spiritum extinguere. O quanta
est haec confusio vobis fratres mei, quos minima quaque
atque leuissima nevia impedit, ne in re tam necessaria non
occupemus. Et quamvis hic sanctus Rex tanto cum stu-
dio, ac diligentia in his sanctis exercitationibus incumbere
redebatur: tamen Sospitans, Quis mihi dabit pennas sicut
columbae, & volabo, & requiescam? Notate per charitatem
Dei sanctum Regem, non corui quidem, nisi, aut cygni,
aquilae, aut struthionis, sed columbae penas exposcere. Quod
profecto non sine magno mysterio factum est! Non penas
corui, qui est niger, & eius canis est; cras, cras,
cras. Per hunc significatur peccator niger, fame, vita, ac
conscientiae, & semper dicit: cras, cras emendabor, confidens
in posterum ad omnia tempus esse futurum: cum tamen
iure optimo eum timere oporteat, ne forte ante crasti-
num moriatur. Nam si Dominus famulo suo magnam
pecuniam multitudinem traderet, ut cum illa aliam lucrare-
tur, lucrumque sibi redderet: ille vero vniuersam pecuniam
ludendo consumeret, atque dissiparet, & tamen aliam se à
Domino suo esse percepturum speraret: nonne ab omni-
bus stultus indicaretur? Nam imò oportet eum timere,
ne forte, si qua ei remanserit, eam sibi tolleret, quam
sperare se aliam denuò esse percepturum. Cum igitur
hoc ita sit, nescis tu, o infelix peccator, vitam, quam tibi
21 Dominus hucusque concessit pecuniam esse preciosis-
simam, ut cum ea plurimos gratias, ac gloriae gradus mere-
ris; & eius largitori amorem, atque gratitudinem maxi-
mam referres? tu verò o perdere, atque flagitiose viginti,
aut triginta annos, quos vixisti in peccatis, atque Dei of-
fensionibus consumpsisti. Quomodo igitur te ab eo lon-
giorem vitam esse percepturum speras? Imò verò oportet
te magnopere timere ne vitam tibi abbreviet, cum il-
lam tam turpiter, ac flagitiose contriueris. Nunquid igitur
Psal. 47. Spiritum sanctum dixisse: Viri sanguinum, & dolores

quididabant dies suos? Si igitur tu ex his es, & Deo prae-
24 tam fidelitatem violasti, ac passim violas, quomodo speras
in futuro aptius tunc poenitentiae tempore? O demens, te te
passio excacat ne infanias tuas cognoscas. Et etiam vobis
dico non esse nimis mirandum, quod sint corui nigri: es-
se autem corui albos hoc est maxime admirandum, hoc
est inueniendum, qui vice simum quantum annum agit, dice-
re quasi coruum, cras, cras: magnum malum est, verum non
tantum affert admirationem, quod autem senex canis onu-
stus quique iam iam prope sepulturam est, dicat quasi co-
ruus albus: cras, cras: hoc me summopere obstupescit. O
25 corue albe canis onestate, semioque confecte, candide tan-
quam nix, & adhuc non vis emendari, sed poenitentiam
in posterum differre? O Deus tibi prudentiam concedat,
oculosque tuos aperiat, ut in quanto periculo verseris, aperte
cognoscas. Nec verò idcirco volo dicere, ut iuuenis negli-
gens sit in agenda poenitentia; siquidem experientia com-
perimus tam inuenimus, quam senum incertam esse vitam.
Nec etiam Sanctus Propheta penas nisi postulauit, [De
Milano.] per quem piger significatur, qui pro modico la-
bore multum praemij vult, & habet maiora pisi, scilicet, 26
pennas contritas: guttur autem sanum. Nisus est autem
piger vilis, & pusillanimis in aucupando, qui quidem ad ar-
27 tipiendos pullos descendit, non verò ad ardeam capiendam
conscendit: etiam peccator pusillanimus, & piger, cum
lagax, & sedulus in secularibus negotiis acquiritendis sit, ad
coelestem ardeam (qui est Deus) aucupandam, nimis piger,
ac remissus est. Et hic est ex illis, de quibus dixit David:
Psal. 6. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Perpendite ver-
bum, statuerunt. In quo notatur quam confuso peccatores
sele rebus secularibus committunt.
Nec verò cygni penas poposcit, qui plumas candidas,
carne vero habet nigram; & quando vult mori, suavis-
sime concinit. Atque etiam haec avis reprobara erat, & habebat
immunda in veteri lege: per quam denotatur hypo-
crita. O quam pulchras penas, quamque decoram virtu-
tis speciem praefert hypocrita! Et cum plumas habeat al-
bas, nigram tamen habet carnem, atque duram, quae est co-
nscientia immunda, atque obdurata: & suauiter canit, quan-
do moritur: quia loquens hypocrita dulcis, ac sancta verba,
pax inani

28 praxini gloria interius moritur; & sic canendo moritur
& moriendo canit.

Nec penas vulturis postulauit, qui cadaueribus depas-
citur, atque etiam in lege reprobis habebatur, per quem
murmurator denotatur, cuius rostrum & lingua in corru-
pto semper versatur, quod est, in defectibus ac negligentiis
proximorum suorum. Habes *simile* pium sanum, quod
tamen modicum quid putredinis habet accedit in se, &
non sanum quidem; sed illud patrefactum mordebit. Sic
etiam murmurator licet in proximo suo plurimas vires
videat, illumque tanquam pulcherrimum pomum esse
sciatis tamen minimum quemque defectum in eo animadu-
uertit, illumque rostro suo compungit. In illa statua, quam vi-
dit Nabuchodonosor, erat aurum, argentum, & ex in positi-
bus vero partem habebat fictilem; & excidens lapis, non
aurum quidem, neque argentum, aut aes percussit, sed ad fi-
ctilem partem accedens, illam contriuit; & ita tota statua
comminuta est. Est quispiam diuersis virtutum metallis
exornatus, habet aurum charitatis, argentum sapientiae, aes
optimae fidei; & tamen cum homo sit, in minimam aliquam
partem habet fictilem, aliquam, scilicet, defectu, ac imper-
fectionem, & cadit murmurator quasi lapis, nec vero vi-
res attingit, sed parum illud luti, illud confringit, de illo
loquitur, ac murmurat, ut pulcherrimam illam imaginem
deiciat, ac prosterneat. Hic merito quidem per vulturum si-
gnificatur, qui nullis aliis rebus, nisi cadaueribus, ac rebus
mortuis rostrum apponit.

Nec denique alas Aquilae petis, quae quidem est tyrannus,
cum enim Deus illam ceteris avibus praefecisset, illa tamen
non coronam considerat, quam habet, sed videt se optimos
vngues habere, & sic alias aves audet lacerare, & se illis
alere. Hec significat tyrannum, qui non considerat se à Deo
elevationi fuisse, ut parulis faueat, illorumque necessitati-
bus occurrat, sed anima tuertit se optimas vires, atque vin-
gues habere, & neminem sibi esse restitutum, atque ideo
paruos affligit, lacerat, ac denique sicut esca panis deuorat.
Simile. Nullas autem alias pennas petis nisi columbae immacu-
late, non habentis seque ut se à nris defendat, diligenter
volat, & in foraminibus petrae se includere consuevit;
sic etiam anima timens Deum, eiusque ministerij cupida, ut
se ab

se ab infernalibus nris defendat, consideratione peruiolat, 34
quousque se in foraminibus petrae abscondat, quae sunt Sal-
uatoris nostri Iesu Christi vulnera, a quibus ipse met cum in-
uitat, dicens: Surge, prope amica mea, columba mea, in
foraminibus petrae in caerna macerare. Hae sunt pennae,
quas pete David ad faciendos hos volatus, cum tunc
diuini contemplationibus sacratissimorum Redemptoris vul-
nerum tradebatur Deum exorare fratres, ut hae vobis desi-
deria largatur, quibus Sanctus hic rex ardebat, illumque
imitari curat, siquidem tot negotia non habetis, quos ille
habebat, quae vobis impedimento esse possint.

Valle notandum est, Dominum ad hunc montem excel-
sum, atque ad hoc opus admirabile non omnes discipulos
suos deduxisse, sed tantummodo: Assumpsit Petrus, & Iaco-
bum, & Iohannem fratrem eius. Quod si quis quaerat, quare ce-
teros alios non deduxerit? Dico hoc fecisse propter Iudam,
qui tam sancta visione erat indignus, quem si solum rein-
queret, scandalizaretur; ne igitur tale illi scandalum occasionem
praeberet, reliquos cum eo in valle reliquit. Hinc intelligitis
quantum detrimentum aduenit bonis ex conuersatione ma-
lorum. Tanta felicitatem Sancti illi octo Apostoli ami-
serunt, sicut erat Dominum gloriosum intueri, propter unum
malum, quem secum afferebat. In quo significatum est mul-
tos remissuros esse, ne Dei faciem in caelesti gloria videant,
eo quod cum malis hominibus conuersantur. Nam ut Sa-
lon non ait: Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit; amicus
stultorum similis efficietur. Hic per nomen sapientiae, intel-
ligitur practica quaedam, ac sapida Dei cognitio, quae pluri-
marum virtutum exercitatione, sanctorumque virorum assidua
conuersatione comparatur. Et per hoc nomen, stultitia, si-
gnificatur peccatum, & per stultos, peccatores designantur.
Et qui cum eis conuersatur, similis illis efficietur. Quid di-
ctus ferro quod vniuersa metallorum genera domat, ac fles-
cit, quod si diu in terra inclusum esse pariamini, consumpta
duritia sua, in mollem terram conuertitur. Si igitur durissimum
ferrum in illud conuertitur, cui coniungitur, quid faciet
carneum cor, si toto vitae tempore cum carnalibus homi-
nibus conuersetur, nisi quod oculi, os, aures, cor, atque anima,
omnes denique eius partes sint carnales? Idcirco Beatus Pa-
ter noster Frater Iesus in modis comorari gaudebat, & cum
timore

- 36 timore maximo populos docturus ab illis descedebat. Dicebat namque ex diuina Dei cōuersatione homines diuina effici ex hominum autē consortio vix fieri posse, qui hominibus aliquid ex humano iungeretur. Si igitur hoc vult ille sanctissimus, diuinoque spiritu repletus sentiebat, quid magis oportet nos miseros timere; cum parum, aut nihil fortasse ex illo habeamus? Quod cum ita suscipiat charissimi, per charitatem Dei vos rogo, ut diligēter animaduertat, vult quisque quibuscumque conuersetur, preterea matres, quos liberos habetis, vos magnopere deprecor, Deique nomine 37 vobis cōmendo, ut postquam quintum aut sextum annum egerint, summo opere curetis eos cum pueris, aut hominibus virtute præditis conuersare. O clementissime Domine per secula misericordie tue te exoro, ut de celo radios lucis, & charitatis immittas, quo lingua mea in auditorum mentibus saluberrimum acque maxime necessarium hoc consilium imprimam. Nequaquam verbum exaggerari potest, quantum detrimentum male familiaritates alterant. Quale exemplum (dicito mihi) acceptura est filia tua, si cum propheta quadam virgine, quæque astūdo fenestris maxime delectatur, crebro conuersatur, nisi quod breui tempore illi similes efficiatur? Et si aliam malam verulam cum ea loqui sineris, non animaduertis filiam vestram ab ea esse peruertendam?
- Simile.* Plantatis in horto vestro malum circum, aut laurum, siue aliam arborem delicias; & quia vos illam placatis, maximam sollicitudinem habetis seruandi illam, præcipue à gelido & pruina. Hanc igitur plantulam nouam, quæ est filia vestra, arbor delicata seruet Deus à pruina, hoc est, à gelido quodam sanguine. Quid dicis Pater? à nouo sanguine illam Deus custodiat, à veteri enim satis custodita est. Non me intelligitis. Dico, ut filias vestras à gelido sanguine, hoc est, à malis viciis custodiatis, quæ gelidum habent sanguinem, & virginitatis virorem perdunt, atque marcescere faciunt. Et si filius vester cum perditio quodam atque dissolutio hominæ conuersatur, qualis efficiatur? Attendite quid adhaeserit Amnon filio Dauid ex societate perditissimæ iniustam adolescentis nomine Ionadab, qui ei conspuit, ut ad sororem suam Thamar turpiter accederet, quod de faculo fecit, illamque desorauit; quam obrem postea interfici interitu occubuit. Eos autem qui alios peccare faciunt, vos

magnopere rogo, ut diligentissime notetis supplicia illa, quæ Deus serpenti imposuit solummodo quia diabolus illam in instrumentum ad nostros primos parentes decipiendos assumpsit. Cum ille culpæ incapax esset, attendite, quot maledictiones in illum iniecit, dicens: Maledictus es inter omnia animalia, & bestias terræ, super pectus tuum gradietur, & terram comedes cunctis diebus vite tue. Antea enim non sic fortasse ambulabat, atque herbis, aut aliis cibis vescabatur; nunc autem terra vix satiatur. Inimicitias ponam inter te, & mulierem: antea enim forsitan erat domesticus, quasi gallina; postea vero maxime odibilem Deus illum, præsertim mulieribus reddidit. Domine, serpens quid deliquit, cum non habeat subiectum culpæ; siquidem nec intellectum, nec voluntatem habet? Hinc cognoscetis quanto odio Deus habeat peccatorem solummodo, quia serpens instrumentum fuerit peccati sine culpa. Illi Deus ita seuerio supplicio puniat. Quo igitur supplicio afficietur ille, qui fuerit instrumentum, & occasio, propter quam aliquis eius culpa peccet? O miserum te atque infelicem peccatorem quæ crudelibus, atque æternis interni cruciatibus punieris, siquidem quantum est ex te, iam animam illam in perpetuum comburendam in infernales ignes destruxisti.

Et transfiguratus est ante eos. Hic oportet vos rem quandam animaduertere, ut noueritis quomodo corpora vestra tractare debeatis: quæ est, quod cum sacratissimo Redemptoris nostri Iesu Christi corpori iure optimo gloria deberetur, eo quod gloriose animæ corpus esset: illa tamen priuatum est propter nos, quo posset perpeti eaque passus est. Quanto igitur maior ratio esset, ut corpora nostra humanis voluptatibus, terrestrique gloria propter tantum, tamque bonum Dominum primaremus? Præterea hæc rebellia corpora totius gloriæ, ac voluptatis sunt indigna, immo verò multum laboris, atque afflictionis promerentur: cum tanti mali sint instrumenta, & sicut talia illa tractare deberemus. Quando Ioseph voluit Beniamin in conspectu suo apparere, remedium quod habuit, fuit fratrem eius maiorem natum in carcerem detrudere. Duo fratres sunt corpus, & anima, frater maior debet esse corpus, quia multis ante diebus incipit esse in vetre matris, postea vero

Gen. 3.

42

42

43

Gen. 42.

Simile.

- 44 verò creatur anima : & quemadmodum in domo Magna-
tis, præcipua ratio habetur de maiori filio, hic optime tra-
ctatur, hic magni æstimatur, illi seruantur redditus, & pri-
mogemita: minor verò quibuscunque rebus sustentetur:
sic etiam in hoc mundo tota ratio habetur de corpore, illi
fiunt sumptus, illi voluptates adaptantur, illi cibi, potusq;
delicati præparantur, illi denique decora, perpolitæq; ve-
stes sarcuntur: misera verò animæ nihil datur. Nunc ergo
vultis vt hic frater minor, quæ est anima videat Ioseph, id
est, Iesum Christum in cœlesti aula gloriosum? Ad hoc
45 oportet fratrem maiorem in carcerem detrudi, ac vincula
alligari. Ligat corpus istud timore Domini, vt maxime
recollectione inclusum sit, ieiuniisq; ac disciplinis ro-
queatur: quod si liberum atque solutum sinitis, vt que-
quid ei liberet faciat, nunquam anima vestra Iesu Christi
faciem prospiciet. Nunquid me intellexistis fratres? Ideo
Coloss. 3. cō tantopere B. Paulus hoc nobis cōmendat, dicens: Mo-
tificate membra vestra, quæ sunt super terram. Dicit, quæ
sunt super terram, quia in hoc seculo, quandiu membra
sunt super hanc terram illa debemus mortificare, ne in
46 futuro seculo in perpetuum torqueantur, ac mortifi-
centur.

Luc. 9.

Et ecce apparuerunt illis Moyses & Elias. R. Lucas di-
cit, quod dicebant excessum eius, quem completurus erat
in Hierusalem. Excessum vocat sacratissimam Domini
mortem, quia ex parte sui cum excessiuo amore illam per-
susus est, & ex parte hominum cum excessiua crudelitate il-
lata fuit: & ex parte iudicis iniquissimi sententia etiā cum
excessiua iniquitate, & iniustitia prolata fuit, quod adnota-
uit B. Lucas, dicens: Iesum autem tradidit voluntati eorum.

Luc. 21.

Cyrrillus.

- 47 Iesus Christus crucifigeretur, aut ingularetur, aut suffo-
cetur: sed vt in eo vniuersa desideria sua complerent, de-
que eo quancunque vindictam vellent, sumere possent. O
terribilem iniustitiam, atque iniquitatem! quod æculato-
res delinquentem iudici tradant, tolerabile est. Quod au-
tem iudex tradat victum etiam malefactorem in manus
inimicorum suorum, quando tanta tyrannis vis est! Non
potuit Sanctus Euangelista iudici: Pilati iniquitatem an-
teplus exaggerare, quam dicendo: Tradidit illum voluntati
eorum.

eorum. Eorum (inquam) quorum viscera adeo odio corru-
pta, atque deprauata erant, vt si bonus Iesus mille vitas ha-
beret, tot ei adimere cōcupiscerent. Et si ipsi membratim
illum lacerare, atque dissoluere possent, nunquam tam
breui temporis spatio interfecissent. Et notandum est, Sau-
ctum Euangelistam non dixisse: Voluntatibus eorum, sed
voluntati eorum: quia licet mali in rebus virtutis semper
sint diuisi, in rebus tamen iniquitatis semper conforman-
tur, & adiunantur. Quod quidem hic obseruatum est, quia
omnes vno animo erant, vnamq; voluntatem habebant.
Et vnanimiter omnes dixerunt: Crucifige, crucifige eum.
O fratres charissimi, si hæc, quæ filius Dei pro nobis passus
est, amorēque, quo omnia tolerauit semper ante oculos
ferremus, quā admirabiles effectus in cordibus nostris
efficerent. Idcirco clementissimus hic Dominus vnicui-
que nostrum commendat, dicens: Recordare paupertati,
& transgressionis meæ, & absinthij, & fellis. Et sta-
tim addit, dicens: quod Christianum respondere oportet,
scilicet: Memoria memor ero, & tabescet in me ani-
ma mea.

49

Luc. 23.

Thren. 3.

Cum B. Petrus rem tam gloriosam cerneret, dixit ad
Iesum: Domine, bonum est nos hic esse. Quemadmodum vas
plenum non potest alium liquorem recipere: sic etiā ani-
ma S. Petri diuino illo liquore, cœlestiq; gaudio plena, nul-
lius alterius rei recordabatur. Quod si vna gutta sic inebriatus
est, quid esset, si in essentialis beatorum gloriæ pelagus
intraret? Si cum videret duos ex electis Dei cum
Christo Redemptore nostro assistentes, hoc dixit, quid di-
ceret, si cerneret innumerabilia milia millium beatorum
spirituum, ante infiniti Dei Maiestatem consternatos? siq;
audiens duos illos sanctos de Saluatoris morte loquentes,
tanta læticia affectus est, quid faceret, si dulces illos con-
tentus audiret, de quibus dicit B. Ioannes: Vidi turbā ma-
gnam, quā dinumerare nemo poterat, &c. Et clamabant
voce magna, dicentes: Benedictio, & claritas, & sapientia,
&c. Deo nostro in secula seculorum, Amen. O Deus infi-
nitæ Maiestatis, quantum gaudium illic nobis erit, quando
gloriosum conspectum tuum perspexerimus! Ideo pro
eo, quod nos legimus: Satiabor cū apparuerit gloria tua.
Alia translatio apertius insinuat, quæ dicit: Satietas lætitiæ
est

50
Simile.

Apo. 7.

51

Psal. 16.

rum est cum vultu tuo. O Domine per tuam infinitam misericordiam nos illuc deducito.

Adhuc eo loquente, &c. Hic est filius meus dilectus. Hæc vox cum his verbis non est audita, nisi in baptismo, & transfiguratione. In baptismo, ad significandum quod in sancto Sacramento baptismi efficitur homo filius Dei adoptivus: & adoptio est per conformitatem quandam imaginis naturalis filij Dei, quæ fit per gratiam in hoc seculo, & hæc est conformitas imperfecta, & per gloriam in futuro: atque hæc est conformitas perfecta, iuxta illud Ioannis dicentis. Nunc filij Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus. Quoniam videbimus eum sicuti est. Et quia in Sacramento Baptismo, & in admirabili Transfiguratione, duæ hæc conformitates gratiæ, scilicet, & gloriæ significatæ sunt, idcirco æternus Pater voluit peculiariter in eis Iesum Christum filium suum dilectissimum nominare, ut significaret, eos qui sibi verè obediunt, hoc etiam nomine dilectissimorum filiorum Dei esse fructuros, Concedat nobis divina ipsius Maiestas gratiam, quo tanta dignitate fructuri in gloriam ascendamus, Amen.

FERIA IIII. POST DOMINICAM II.
IN QUADRAGESIMA.

Ascendens Iesus Hierosolimam, assumpsit duodecim discipulos suos secretò, &c. MATTH. 20.

AD MIRABILE est consideratu, quam crebrò Dominus de sacratissimæ Passionis suæ mysterio cum discipulis suis loquebatur. Et sancta Ecclesia Spiritus Sancti lumine illustrata idem facit illam nobis sæpenuerò in memoriam revocare.

Cuius ratio est, quod siquidem peccatum adeò in orbem terrarum usitatum est, qui quidem nimis periculosus est morbus, oportet etiam sæpenuerò medicinam repeteri, quæ hic morbus curari potest. Vix est momentum, in quo non peccemus. Non sit ergo etiam momentum, in quo sanctissimæ Domini passionis non recorde mur, illamq; attentissima animi consideratione recolamus. Præcipiebat Deus

in templo semper esse odores, & Thymiana, ut ubi tor erat sacrificia, tamq; assidua cruoris effusio, atque perinde malus corruptusque odor, essent etiam boni odores, qui malos consumerent. Sic etiam in anima, ubi plerumque malus est odor, sanguinisq; peccatorum effusio, oportet bonos etiam odores, & Thymiamata esse, qui est dolor, & assidua recordatio sanctissimæ passionis Domini, quibus malo isti odori remedium adhibetur. Hoc semper Apostolus in recordatione sua forebat, unde dicebat: Christo confixus sum cruci. O admirabilem exaggerationem! Considerare quomodo crucifixus quidam obliuisci non potest crucis, cui affixus est: sic profectò non obliuiscitur Sanctus Apostolus tormentorum, quæ Dominus in cruce toleravit. Semper enim considerabat se in eadem cruce fixum esse: & in hoc sensu intelligi possunt verba illa, quæ in eadem Epistola dixit: Ego enim stigmata Domini Iesu in corpore meo porto. Adeò efficaciter sanctos illos clavis spinasq; verbera considerabat, ac si ipsius corpus illis affixum, compactum, flagellatumque esset. Maximum beneficium, atque indulgentiam confert Deus in illos, quibus passionis suæ memoriam imprimit. Cum hac enim recordatione nullum erit genus amaritudinis, quod ei dulce reddi non possit. Non sine mysterio disposuit divina providentia, quod cum Hebræi ex Aegypto exissent, in locum quendam venerunt, in quo nullæ erant aquæ nisi amaræ, quæ nequaquam bibi poterant. Et venerunt in Marath, neque poterant bibere aquas de Marath, eo quod essent amaræ. Et clamavit Moyses ad Dominum, qui ostendit ei lignum quod cum misisset in aquas, in dulcedinem verse sunt. In quo significatur, quod ubi primum à peccato exieris, omnia tibi amara videbuntur, ieiunium, disciplina, abstinencia à ludis, à voluptatibus, & his similia. Ecce igitur, adest lignum, quæ est viua recordatio sanctissimæ crucis, ac passionis Domini, quæ omnia reddet dulcissima. Verumtamen animaduerte Dominum non omnibus quidem lignum hoc ostendere sed soli Moyse ad Dominum proclamanti, lignum fuisse demonstratum. Sic Dominus intimo cordis affectu proclamanti, instantissimèq; postulanti sanctissimæ passionis suæ recordatione, atq; affectione in corde collocabit. Pete frater charissime à Deo,

Galat. 2.

Galat. 6.

Exod. 15.

- 7 vt te passionis suae affectuosissimum, atque ardentissimum
amatorem efficiat, utque illius dolores assidua animi me-
ditatione recolere concedat. Equis peccare audebit re-
cordans, quàm maximi peccatum Deo steterit? Saul nimis
1. Reg. 19. iratus fuit in Dauid, conatusq; fuit ei mortem inferre: cui
filius eius Ionathas magna à Davide accepta beneficia in
memoriam reuocauit, dicens: Ne peccet Rex in seruum
suum Dauid, quia nō peccauit tibi, & opera eius bona sunt
tibi valde. Et posuit animam suam in manu tua, & percussit
Philisthaeum, & fecit Dominus salutem magnam tri-
8 uerso Israël. Vidisti, & laetatus es. Quare ergo peccas in
sanguine innoxio, interficiens Dauid, qui est absque culpa?
Adeo haec verba apud Saulem valuerunt, tanta inq; opor-
tionem in eius corde fecerunt, vt dicat illic sacras testam.
Quod cum audisset Saul, placatus voce Ionathae iurauit.
Vixit Dominus, quia non occidetur. Prae beneficij reco-
datione passio ab illius corde euulsa est. Vter igitur ma-
1. Reg. 17. iora contulit beneficia, Dauid Sauli, an Iesus Christus filius
Dei nobis? Ingressus est Dauid in cōsuetum vnum propter
Saul, in quo ne ictum quidem vnum percepit, nec ei vul-
nus inflicum est, ne minimam sanguinis guttam effudit:
9 in conspectu autem, quem Saluator noster pro te aggressus
est, ecce quot ictus, quot verbera, quot vulneca percipienda
vt ne minima quidem gutta sanguinis in sacratissimo eius
corpore fuerit relicta, & tandem mors acerbissima illi in-
lata fuit. O diuine hominum amator, quàm singulari be-
neficio nos in perpetuum deuinxisti! Quomodo fieri po-
terit, quin in cordibus nostris firmissimum quoddam pro-
positum statuamus, iam illum non amplius offendendi, si-
10 tantum erga nos beneficij meminerimus? Ambulare in dile-
ctione sicut Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum
pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis:
Ephes. 5. dicit B. Paulus. Quis adeo in gratus erit, qui tam sin-
gularem amorem alio amore non persoluat? Nec verò
contentus est dicere vt illum diligereamus, sed dixit etiam:
Sicut & Christus dilexit nos, & tradidit, &c. vt similia pro
illo efficere, ac perpeti cupiamus.

Cum Dominus de sanctissima morte loqueretur: Tunc
accessit ad eum mater filiorum Zehedai. Petiit sic indistincte,
& generaliter, vt sibi beneficium quoddam faceret. Prius
voluit

voluit verbum Domini dictum se beneficium ei esse con-
cessurum, apprehendere, quā petitionem suam declarare.
In quo apparet iam illam suspicari fuisse, petitionem
suam non esse rationabilem, & sic voluit prius promissio-
nem Domini certam habere. Diuinus autem Magister
docens nos homines prudentes nunquam debere aliquid
indistincte, & generaliter polliceri, cum prius non intel-
lexerint, quid ab eis petatur (quod non obseruauit maledi-
ctus ille Herodes, qui puellae promissit, dicens: Quicquid
petieris, dabo tibi, licet dimidium regni mei.) Dixit illi
quid vult? Nunquid tu Domine quid haec mulier petitura
sit, & tunc illi petitionem non esse concessurum, ignoras?
12 vt quis hanc ambitionis postulationem in publicum
exeret, & cur matrem cum liberis suis in omnem conspe-
ctu conaris pudore confundere? Nunquid non melius es-
set, vt eos seorsum assumeres, huiusque ambitionis repre-
henderes? Non (inquit) sic enim Ecclesiae meae conuenit:
volo vt eorum ambitio omnibus innotescat: cum vt illos
humiliem, tum etiam vt cum peccatores cognouerint,
quales fuerint Apostoli priusquam ad perfectionem illam
peruenerint, nemo distingat, nec deficiat, cum se in pecca-
13 tum prolapsi vixerint, sed cuncti celerim confurgere,
sicut & illi fecerunt. Atque etiam, vt nemo de se prae-
sumat, nec sibi fidat in quantumvis sublimi statu sit, si-
quidem hi qui erant in Apostolico collegio Iesu Christi in
ambitionis peccatum ceciderunt. Et ideo eam interrogat:
Quid vult? At illa respondit: Dic, vt sedeant hi duo filij mei
e. r. Adeo crudele est ambitionis vitium, vt nemini par-
car: adeo effrons, atque impudicum est, vt in capita se-
natus, ac concilia praetorum domos, eremos, atque mo-
nasteria nō dubitet introire. Hoc autem multo maiorem
14 adest admittationem, quod non semel tantum, sed sepe-
nec in sacrosanctum Domini nostri Iesu Christi colle-
gium ingredi fuit, absque eo quod aliquis Apostolo-
rum ei ingrediendi resisteret. O aeternae Deus, quid est hoc
Domine, quod inter eos, qui futuri sunt sanctae Ecclesiae
fundamenta, atque columnae, tam diabolicum, ac luciferi-
num vitium, qualis est ambitio, patens introire? Hoc verò
mista huius negotio addit, illudq; maxime aggrauat,
quod tali tempore, ac circumspecta eos hac mala tinea te-
tigerit.

15 tigerit. In ultima etiam cena facta est cōtentio, quis cornu
Luc. 22. videretur esse maior. O rem stupendam, quod in die tunc
consecrato, in cena ista sancta, inter tot mysteria, & sacra-
menta, postquā illorum pedes Dominus abluerat, statim
postquam Dñs sancti simi corpus suū in sacrosancto Eu-
charistiae Sacramēto illis fuerat impertitus: hæc mala pe-
catis eos inuasit. Ecce quā deuoti, acque affectuosi ex cōtra-
mone sanctissima, atque ex diuina predicatione exierunt.
Negligētes, igitur estote, & in virtute, quā vobis habere in-
debitis, speculati estote arbitres, quia in vos vitium ex crasti-
ac nimis turpibus nō ingreditur, sicut Luxuria, Gula, & ali-
16 similia nō ingressurū esse ali quod ex subitiuibus, & ali-
gis spiritualibus, qualia sunt, Superbia, & ambicio. Ego
vobis vos moneo (quod & vos optime nostis) quod nō
assiduō sanctissimi altaris sacramentū sumatis, nec co-
munes actūs, sicut, ac me affectuosissime audiat, licet plu-
rimas lacrymas effundatis, nisi solent vobis cauere
maximāque curam, ac vigilantiam in vobis custodiēdis, ad-
haeritis, peccatis, ut hoc vitium in vos ingredi poterit. E. sepe
numero ex ipsis bonis operibus exiti desiderū, ut propter
illa testimonium ac viri sancti esse iudicemini, sicuti ex vo-
17 stris exactissima pendit tinea. Hæc eadē rēporis circūstantia
in hodierna etiā Sancti Euāgelij lectōne deregitur: pū-
enim Dominus de vituperis, verberibus, ac crudeli sinu
morte sua cū illis loquebatur, tunc illi cum hac insula ex-
petitione accesserūt. O quā dissimiles sunt cogitationes
Dei consiliis hominum: sicut & ipse dixit per Eliaam in
verbis: Non enim cogitationes meæ cogitationes vestras
&c. Quia sicut exaltantur celi à terra, sic exaltatæ sunt
cogitationes meæ à cogitationibus vestris. Ecce cogitatio-
nes Dei omnes sunt celsiores, omnes plene charitatis: quod
18 nolo pro hominibus morituri est, quomodo in eos mi-
sera conferret beneficia: hominū autem vniuersæ fore co-
gitationes sunt terrestres, quomodo pluri estimabuntur
quomodo aliis præferentur, ac denique quomodo dona-
buntur.

Satis manifestè hæc ostenditur quid sint homines ex na-
tura sua, & quid sint ex parte diuinæ gratiæ. Si querat
Beato Paulo quid sit ex parte s. respondet: dicentis, si
linguis hominū loquar, & angelorū, charitati in autem non
habuerim

habeam: factus sum velut æs sonans, aut cymbalum tin-
niens. Et statim ad hoc propositū alias maximas exagge-
rationes addit. Si verò eum interroges quid sit ex parte
gratiæ: respondet se habere quasi omnipotentiam quan-
dam, & sic dicit omnia possum in eo, qui me cōtortat. Idē
equidem & reliqui Apostoli merito possent dicere: sicut
ex hac Sancti Euāgelij lectōne perspicitur: & sicut erat in
ultima cena, & hodie ipsamet expositio, eadē vtrique me-
dicinam Dominus applicat. Tunc eis dixit: Reges gentium
dominantur eorum, & qui potestatem habent super eos, be-
nefici vocantur: vos autem nō sic, sed qui maior est in vo-
bis sit sicut minor. Fecit idem eis hodie dixisti magni-
tudes huius sæculi solimodo expetunt honorari, aliorū mō-
dominari, quod sibi beneficia in alios cōferūt, hoc faciunt,
ut liberales, atque magnifici reputentur: & qui maiores
sunt, potestatem exercent in eos, id est, potestate sua ad ty-
rannides exercendas vtuntur. Ecce quid dicat, principes
gentium. Docens in hoc si principes, regesque Christiani
eadem faciunt, non christianè quidem, sed gentium, ac
20 barbarè hæc facere. Et quamvis baptizati sint, quantum-
cūque si lei habeant, tamē Deo, ac republicæ suæ infideles
illos potestis appellare. Vos autem non sic. O admirabile
verbum, in quo quanti Deus suos faciat, etiam peccatores
erant, apertè manifestat. Quod rex filium suum ali-
cuius vicij corrigit, dicit existit ab homine plebeio, & in-
finim conditionis fieri solet, te autem filium regis dede-
cet tale facere: ita loquitur hie Dominus cum suis. Ex
quo intelligēt patres Ecclesiastici quā maximè tenean-
tur esse humiles, & vniūqueque illorum esse sicut mi-
nistrum. Hoc est, volo (ait Dominus) ut in spiritualiū rerū
administratione non tanquā Dñs, sed tanquā ministros vos
habeatis cum subditis vestris. Nolo præcipere nē à subdi-
tis vestris honoremmini, aut nē vobis obediant: imò verò
qui vos spernit, me spernit. Sed volo dicere, ut munus ve-
strū exerceatis ad oues vestras honorificandas, atque ad ser-
uiendum illis, non verò quod vos ab eis honorificemini,
aut vobis ipsæ ministrent. Ne ad honorem, aut domi-
nium respiciatis, sed potius vos alios honorare, eisque mini-
strare curate. O altissimam doctrinam Evangelicam,
quemadmodum qui eam credit, plus est quā homo quā-
22

Philip. 4.

Simile

verus

- 23 verus est etiam Deus, sic etiam eius doctrina est plusquam humana, quia est diuina. Quis alius, præter Deum faciet prælatos, & principes huius sæculi hoc intelligere, scilicet eos oportere habere subditos suos intra cor suum, tanquam dominos: & quo in auctori dignitatis gradu quis constitutus est, eo humilior, & atque abiectionem intra seipsum illum esse oportet: & profecto si perspicua oculorum acie rem hanc animaueremus, scilicet, quo die quisquam dignitati præficitur, eodem die statueret plurimis Dominum se esse seruatum, ministrorumque vitam esse victuram.
- 24 pauci prælatum desiderarent. Et sicut dominus dicit seruo suo sic subditus dicere potest prælato, perfolue ministerium hoc, quod a te peto: iure namque illud mihi debes, quia cibo, & vestio te. &c. Quod si soluere nolueris, iniustitiam peccatum committis. Et sic Beatus Paulus ubi primum se Apostolum vidit, dicit: Cum liber essem ex omnibus, omnium me seruum fecit, ut plures lucrificerem. Quod si verbum hoc, quod Dominus hic dicit: Non erit inter vos, & illud quod dixit post ultimam cœnam: vos autem non sic, in memoria nostra semper impleta aduerteremus. Quod gentes seculares honores, ac dominia perquirant, non est mirandum: Christianos autem cum sita tam humili, ac submissi capitis, sicuti Iesu Christi meliori dignitates, atque præiaturas expetere, in eis hoc pestiferarum ambitionis vitium dominari, nimis reprehensibile.
- Num. 16. atque execrabile est. Cum voluit Sanctus Moyses ambulationem illam Dathan, & Abiron recensere, verbis quibusdam maximi doloris exorsus est dicens: Ecce autem Core filius Ishtar, & Dathan, atque Abiron, filij Eliab, alijque viri proceres synagoge, & qui tempore concilij per nomina vocabantur steterunt contra Moysen. In his verbis ostendit quam minime cognaret, aliquem conatum fuisse nomen suum illi auferre quod tot tantisque miraculis à Deo fuerat comprobatum, quibus se illum elegisse declarauit, & tamen non desissent, qui illud ei adimere conarentur, & quod tanti ac tam insignes viri tale expectarent. Hoc est exaggeratio illorum verborum: ecce autem Core filius Ishtar &c. Hoc est, niquid vobis admiratione dignum non videtur? quis tam nobiles, ac prælatos viros tanta macula inficiendos

inficiendos esse indicaret? etiam igitur exaggerare possumus rem esse maximè admirationis, quod in homines, qui Evangelicam legem proficiunt talis superbia, ac vanitas incidat, qualis hodie in plerisque dominatur. Quæ cum ita sint fratres charissimi, per reuerentiam Dei vos rogo, ut oculos aperiat, atque hoc peccatum diligentissime fugiat, quia enim tam malum est, dicitur in sacris literis pestilentia, sicuti perperit Beatus Augustinus super Psalmum primum, ubi dicitur: Beatus vir, qui in cathedra pestilentie non sedet. Pestilentia, secundum Augustinum, hoc est, ambitionis. Quia illam tanquam pestilentiam oportet deuicari. Et vigilantissimos nos esse oportet, disimulatis enim solet obrepere sub specie rei diuine voluntatis concessione permittit, imò verò præcepta, ut unusquisque honorem suum diligenter curet, ne illum amittat. Dicit enim Eccl. 4.1. si quis curam habe de bono nomine. Et illud: Melius est bonum nomen, quam diuitie multæ. Et hinc prouenit, quod ambizioso videatur sibi magnopere honorem conuenire, & bonum esse ei maximè æstimari: quia Deus vult vnumquemque rationem habere honoris sui, sicut hic dicitur. Nec verò animaduertit, hæc verba nos admonere, ut omnibus bonum virtutis exemplum præbere curemus, atque ita viuamus, ut nulli scandalum afferamus. Vnus autem ex crebrioribus scandalis est videre quendam alius præferri velle? sicuti hodie scandalizati sunt reliqui Apostoli super hos duos fratres, sicut dicit Sæctum Evangelium: Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus. Ac si singulis illis primogenitura tolleretur, ita indignati sunt.

Petit ergo mulier hæc: Dic ut sedeam, &c. Hoc est, peto ut filij mei sint domini manuum tuarum: hæc est petitio magnatum, & eorum, qui apud reges plurimum valent: volunt enim domini esse manuum regiarum. Non contentus est quisquam quod apud regem tantum valeat, ut ei beneficia plurima rex cõferat, sed vult etiam, ut quicumque aliis facturus est, per manus suas prætereant. O terribilem ambitionem! quomodo mulier hæc tantum postulare ausa est, quia hoc desiderauit, idcirco postulauit. Caute fratres, ne in effranta desideria deuenciat, si enim hæc in corde vestro exarserint, facili in mille inconuenientia,

T 3 & mala

- 31 & mala incidentia. Magnopere notandus est hic quid intersit inter errare iusti, & errare peccatoris. Homo vitiosus incidit in unum peccatum, & post illud in aliud: sed iustus si in egerem unum incidit, illum tamen plurimis bonis circumstantiis involutum defert, sicut huic sanctae mulieri accidit, quae ceteris temporalia petens errabat, verum tamen attendite quanta cum reuerentia, & humilitate haec poscebat: adorans enim ait, dic ut sedeant hi duo filij mei. &c. Et quod sunt filij mei, moueor ut pro illis petam, non dixit quia digniores sunt alijs, aut quia nobiliores. Nonnulli sunt, qui de proximis suis detraxerunt, ut sibi melior pars contingat, bittantur enim se quod experiant impetrare non posse, nisi alios disceptant, & utramque hanc sancta mulier abque vilius offensione petebat. Ut enim dicit B. Paulus, charitas benigna est, charitas non emulatur, non agit perperam, non cogitat malum, scilicet alterius, & sicut illud non cogitat, sic etiam non loquitur.
- Respondens autem Iesus dixit: Nescitis quid petatis. Noli quærere ab homine ducatum (ait Ecclesiasticus) neque à rege cathedram honoris: & Hebraeus textus dicit, ne petas à Domino ducatum. Et quia hi illum postulabant, ideo dicit eis: Nescitis quid petatis. Deum aliquando vobis quod petitis denegare, est maximum in vos beneficium conferre. Habes filium dilectissimum, & adducitur tibi equus indomitus, dicitque tibi filius tuus: Domine sine me in illum ascendere, atque agitare. O Iesus (inquit pater) si non tale cogites, est enim indomitus, & te in terram deijciat. O Domine (ait filius) ego fortiter adhaerebo sellae: dicit pater ne me rogetis, quia nolo. Nisi esset filius tuus, & te nimis rogitaresset, fortasse eius rogitationibus molestatus.*
- 34 *Matth. 6.* eum condescendere patereris. Hoc negare filio tuo quid aliud est, nisi illi benefacere? O pater optime, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum. Quam singulare beneficium in nos confers, denegans nobis, quod inutile est, quodque nocivum nobis est. O quam indomitus, & effrenatus equus est honor, fauores, munera, &c. O quot domi suae cum moderatione quadam, & medietate sustentati Deo seruirent, qui quia à rege, duce, comite, aut praefato pendunt, vix in toto anno cum tranquillitate rem facram audiunt, & quam periculosus atque difficilis gubernatus est hic

est hic equus. Vultis rem quandam admirabilem ad hoc propositum audire? B. Iohannes dicit se vidisse iniquitatem in equo ascendente. Ecce (inquit) equus palidus, & qui sedebat super eum, nomen illi mors. Hoc significat, multos pedibus suis per terram ambulantes, & modico contentos, iustos esse, postquam autem se in equum ascendisse viderunt, atque in amplissimos dignitatis gradus erecti sunt, divitiis, & pompis, sumptuosisque satas peruersos fuisse. O quantum periculum est in statibus sublimibus, & secularibusque abundantis, illis enim decipit, ac ligat mundi suos, & sic ad imperium suum redigit. Vidit Beatus Iohannes mulierem, quae erat circumdata purpura, & coccino, & nuda, & lapide pretioso, & margaritis habens poculum aureum in manu sua plenum abominatione, & immunditias. Et dixit Angelus Beato Iohanni haec mulier, quam vidisti est ciuitas magna, quae habet regnum super reges terrae. Haec mulier adeo margaritis auroque exornata, quam reges, ac principes sequebantur, est mundus habens vas aureum, quo eos omnes inebriat, & ideo eos appellat inhabitantes terram, hoc est terrenos. Et sequens capite assignat terribile supplicium, quod de muliere illa sumptis est, quia subito ei venerunt plagues, fames, mors, & ignis, & accepit Angelus lapidem magnum quasi molam, atque in profundum maris illum demersit, dicens iam amplius non audietur nomen eius, voluptatibusque Babylonis, sed cum hoc impetu desolabitur, nec erit amplius in ea lux, & splendor. Videntesque eius euersionem diuites, qui eam sequebantur, vultuum maximum extulerunt, & plangentem fecerunt: miseruntque puluerem super capita sua, & clamauerunt flentes, & lugentes dicebantque, Vixit ciuitas illa magna, quae amicta erat byllo, &c. Vbi sunt nunc diuitiae, ornatusque tui? ecce exitum rerum penes omnium huius seculi, quarum finis ama trudo, infernus, & condemnatio est. Nolite ergo fratres de calice huius mundi, nec de honoribus eius bibere, illiusque pompis, ac fastis vitae, cum adeo periculosi sint, tantumque hominibus afferant detrimentum, perges. Sanctus Iacob in peregrinatione ad Mesopotamiam, postquam ab alio illo sopore surrexit, ubi per insomnium vidit scalam illam, &c. vult votum dicens: si fuerit Deus mecum, & custodierit me in via, per quam ego ambulo, & dederit

39 mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum reuerlusque fuero prosperè ad domum patris meheric mihi Dominus in Deum, & cunctorum que dederis mihi cum offeram tibi. Dic mihi Sancte Patriarcha, equid mirum est istud? dices: recte Deus permittat, & disponat, ne arisgi, pauperem atque humilem, & abiectum esse, nihilominus tamen ei maximas gratiarum referam actiones, & quam diligentiissime potes oei seruiam; optimè dictum esse te videretur. Tu vero dicis: si tibi bona concesserit, te illi esse seruaturum, quid mirum est? Multum profectò est, & unius multum, id est, quod ea, que sibi Deus ad eius ministerium concederet, promittit se illis Deo esse seruaturum, nec illa esse usurpatum, male utendo eis. Quasi dicat: Deus mihi bona concesserit, non desinam illi seruire, quod si labores miniserit, satis usitatum est hominibus cum laboribus Deo seruire. Etiam petentibus sedem, & tranquillitatem iure optimo responderi potest. Nescitis quid petatis. Ac si permagni alicuius interesset hinc in curiam proficisci, in quo eius vita, & honor ageretur, & reuoluta vniuersa domo sua ad necessaria itinere præparanda miliam sterneret, itinerariasque vestes indueret: quibus omnibus præparatis, atque confectis, super sellam sederet, atque in ea lentissime sederet: quid dicerent illi, qui eum videret? signum est hunc hominem amisisse sensum. Omnes utique hoc facimus. Magni nostra interest (atque in eo vna nostra agitur) ad celestem curiam iter facere. In baptismo iter hoc incipimus: illic itinerariis vestibus induimur, que sunt fides, & spes, & charitas, iam dispendia facta, com meatibusque præparati sunt: tot sacramenta, tot mille tot conciones, tranquillam necessariorum expensam ad iter faciendum. Quibus omnibus aptissime præparatis, peritis sellam, atque in ea ex instituto lentissime sedetis, hoc est ubi primum honorem, voluptatem, aut aliquid aliud sensualitati conforme reperitis, in illo requiescitis. Illa est sedes vestra, illic sedetis contenti creaturis nec vix in celum pergere meministis. O homo insensate, quare te amentissimum esse non iudicas: siquidem in talem insaniam deuenisti, merito potest dici hoc facientibus: Nescitis quid petatis.

Potes tu bibere calicem, quem ego bibiturus sum. Considerate verba

43 rare verba, quibus vitetur Dominus: duo dicit ut nos confortet, alterum potestis bibere: diabolus non dicit. Potestis sed siue possis, siue non possis, sic istud. Nec verò tibi dicit: nunquid potestis inferni pœnas tolerare, quibus victus remanebis? Profectò frater si propter istam breuem voluptatem, cui vis te tradere te æternos infernorum ignes manere animaduerteres, non tam velociter, ac temerarie in illam te precipites. O bone Deus quomodo dicis: potestis non mitti Deus labores absque pondere, & mensura, id est, [A targa errada], sed prius singulorum vires metitur. Fideles autem Deus (inquit Paulus) qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proeuentum, ut possitis sustinere. Alterum, quod nos maxime debet consolari, est verbum illud: Quem ego bibiturus sum. Ipse etenim prius calicem hunc bibit, & quando nos eum bibimus clementissime fauens nos comitatur. Vult B. Ioannes feminam, quam draco infectabatur, que quidem habebat alas: quasi dicat: ex vna parte permittit Deus nos affligi, atque tentari: ex alia vero parte statim clementissimus Dominus cum suo diuino auxilio, & gratia nobis occurrit, ut ex tēratione vtilitatem, & que victoriam reportemus. Ad ascendendum ad thronum Salomonis, erant leones, & manus: sic etiam ad ascendendum ad celum per gradus, que sunt virtutes, sunt leones, hoc est contradictiones, ac labores, sunt etiam & manus, id est diuina auxilia, & fauores, quibus Deus nobis occurrit. Nè bibas ergo anima Christiana de calice huius seculi, quia nimis amarus est potus. Vna eorum, vna fellis, & botrus amarissimus. Considera quam suauem vinum ex felle auferetur. Fel draconum vinum eorum, venenum aspidum insanabile. Ideo dicit Isael propheta. Expergiscimini, & flete, & vlulate omnes, qui bibitis vinum in dulcedine: quoniam perit ab ore vestro. In ore illud habebitis, nec deglutire poteritis: quia cum min⁹ arbitrati fueritis vos inopia mors occupabit. Calicem quidem meum bibetis, sedere autem ad dexteram meam. O admirabilem verborum profunditatem. Que nisi optime atque perspicue intelligerentur omnem Iesu Christi Saluatoris nostri maiestatem derogare, atque destruere viderentur. Quid Domine? nunquid tu non es, qui dixisti: data est mihi omnis potestas in celo, & in terra? nunquid

T 5 non es

Ican. 13. non es ille, de quo dixit B. Iohannes sciens quia omnia tradidit ei pater in manus suas quomodo igitur nunc dicit: Non est meum dare vobis? Dico quod illud intelligitur: non est meum dare vobis sine mediis necessariis. Vigam iustitiae meae nulla passione, aut affectione flecti oportet. O utinam iudices huius seculi ita se haberent. Vnde dicit sanctus quidam doctor quod iustitia non nouit patrem, neque matrem: omnes vna regula motiendi sunt. Olim de pinguedine iustitia in specie virginis, & archetypis marient. Quia iustitia incorruptam virginem esse oportet, quae neque affectione, neque largitionibus corrumpatur. Nam quod admodum amor efficit ut virgo virginis, integritatemque deperdit sic etiam amor & affectus efficit, ut iustitia corrumpatur. Maniculae autem arctae significant, illam nihil habere debere, in quo maneriae legationes accipiunt. Bibamus ergo dilectissimi fratres si in caelo sedes habere volumus in terra de hoc calice Domini, & quod plus & maiori patientia ex illo bibimus, eo maiorem gratiam promerebimur, quae postea maiorem gloriam accipiemus. Amen.

FERIA V. POST DOMINICAM II.
IN QUADRAGESIMA.

Homo quidam erat diues & induebatur purpura, & bysso, & epulabatur quotidie splendide. Luc. 16.

CVM Christus Redemptor noster ceclestiam illam parabolam villicus predicasset, qui peccatis Domini sui ad tempus necessitatis amicos nouit acquirere: postquam concludit dicens: facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula dicit S. Evangelista, quod audiebant omnia haec Pharisei, qui erant auari, & deridebant eum. Ecce quomodo fructum peruersi illi ex concione percipiebant. Videns igitur Dominus eorum duritiam, terribilem illis casum proposuit, qui quidem in rei veritate in ore corrigiti: illo eos, aliosque omnes qui in fatiis generationibus eum audiunt, deterrere & sic saltem amore educti ad

Pulsi ad diuinam misericordiam conuerterentur, & in pauperes misericordes esse addiscerent. Casus autem hic fuit: Homo quidam erat diues, qui induebatur purpura. Hoc primum nobis in S. Evangelij hodierna lectione notandum occurrit: quod loquens Dominus de hoc diuite dicit: Homo quidam. Quis erat? non habet nomen, non est plusquam homo quidam. O infelicem euentum! O maximam infelicitatem, quod loquatur Deus de homine, nec eum proprio vocabulo appellet, & quid arbitramini esse nomen in Dei ore habere, aut non habere? Hoc vnum inter verumque inter est, scilicet esse ex caelo, aut esse ex inferno. Et ita loquens hic ipse Dominus de malis per prophetam dicit: Neque memor ero nominum eorum per labia mea. Et contra loquens cum Sancto Moyse dixit ei: Noui te ex nomine. Et reuersi sunt septuaginta duo discipuli cum gaudio dicentes: Domine etiam daemonia subiiciuntur nobis in nomine tuo. Quibus respondit Dominus dicens in hoc nolite gaudere: gaudete autem quia nomina vestra scripta sunt in caelis. Quod maius domini poterat esse in terra, quam diabolis imperare: & tamen eis praecipit, ut hoc parui aestiment, tota autem eorum laetitia sit, eo quod nomina eorum scripta sunt in caelis. Vnde inferitur minimū spiritualium honorum maius esse omnibus temporalibus bonis, ac prosperitatibus. O miser, atque infelix diues: quia incipiens Dominus de te loqui statim te perditum esse ducit.

Hoc autem secundū notandum nobis est, quod dicitur: Erat diues & induebatur purpura, & epulabatur quotidie splendide. Omnia dicit de praeterito, scilicet comedebat, diues erat, & induebatur. Significans illum iam non esse, nec epulari, nec vestibus uti. O miser munde, omnia quippe, quae in te sunt sine diuitiis, sine honoribus, sine voluptatibus, merito possunt dici iam non esse, cum tam cito transierint sint. Vnde Salomon loquens de se dicit: ego Ecclesiastes fui rex Israel in Hierusalem. Et cum hoc dicebat, actualiter erat rex Hierusalem, dicit autem: fui rex nos doceret quod omnia, quae possidemus tanquam iam praeterita aestimemus. Et sic nihil huius seculi nobis officiet, quia non plura omnia huius mundi aestimabimus, quam quod ipsa valent. Et induebatur purpura. O quam optimum esset ne tam cauiosi in exornatis vobis, atque in faciendis vestibus essetis. Si huius

P. 151.

Exod. 33.

Luc. 10.

1

Ecclesi.

6

- 7 Si homo ad suspendium duceretur sicuti in hac regione
altius equitantes deserti consueverunt (etenim alibi ambu-
lantes & pedites vadunt) diceretque damnatus: Domine iu-
dices ego nequaquam in istum altum ascendam nisi ser-
ca clivus fieretur, autemque capistrum ei apponatur.
Quid vobis videretur fratres? non ne illi diceretur: Quid
frater vadis in suspendium & ad hanc vanitatem respici-
cure, cura diligenter à Deo peccatorum tuorum veniam
postulare hoc enim tua plus interest quam istud. Quia
tres nunquid ignoratis totam vitam esse curam ad mor-
tem ad quam pergitis arctissimam Domino: qui vobis cor-
uit rationem reddatur: quare igitur tu infelix ad tam bre-
ue iter conficendum visitationem istum corporis tui ser-
cila ante oculos capistro adaptare? quid pretiosis vestibus
delicatis subaculis aureis torquibus exornaris? Quippe om-
nia ista iumento sunt ligna. O vanitas vanitatum
tibi esset frater anime tue salutem curare & intelligere in
creatori tuo rationem redditurum in mortem properare.
O quam procul abes ab hoc: ut sis verus Iesu Christi imi-
tator: dicit ipse Dominus: ego sum radix & genus David.
Et truncus huius pretiosae radicis fuit Apostolorum sec-
tus: qui fuerunt primi, qui eius gratia & amore confro-
sunt: rami autem sumus nos. Ecce dicit B. Paulus, si radix san-
cta, & rami sanctum Latine idem est quod Agios Græce.
Et agios idem est quod sine terra ab & quod est sine, & sic
quod est terra. Si ergo radix sine terra est, tales nos esse
oportet. Profecto si virides rami huius diuinæ radicis
cuique Apostoli essemus, tantum fastum, atque vanta-
tem, quantum hodie inter nos est, minime curaremus.
Non improbo vestium honestatem: Atque optime vobis
iuxta politicam honestatem alias vestes maioribus, alias vero
minoribus esse oportere iuxta statum conditiones: ve-
runtamen ab usum, atque perturbationem, quæ circa
hoc est reprehendo. In mulieribus autem Deus nos libe-
ret: nescio utique quibus verbis hoc exaggerem. B. Cypris
nos hoc reprehendit, & multo quidem acutius in virginibus
dicens: si te sumptuosius ornas, & per publicum vici-
biliter incedas oculos in te iuuentutis allicias, peccasti
mentra succedas, excusari non potes quod mente sis caeco
& corde pudice: tædarguit enim te cultus superbus, & im-
pudicus.

pudicus ornatus, nec computari iam potes inter puellas & 11
virgines Christi: quæ sic vivis, ut ab omnibus possis ada-
mas infericum & purpuram induere Christum induere non
possunt: auro, & margaritis ornata, ornamenta cordis, &
pectoris perdiderunt: [O sancta Maria serua.] quam ait esse
hoc dicit hic sanctus. Attendere quàm terribilia & metuen-
da verba tibi ac tam sancti viri. Ac denique una ex causis,
quas S. Evangelium huius diuitis cōdominationis assignat,
est quia induebatur purpura, & e. quod si hic esset dives cuius
pecuniarum copia superabundabat, nihilominus tamen de
nimia vestium curiositate, ac sumptuositate reprehenditur:
tu frater artifex, qui nihil aliud habes, nisi quod labore
tuo, vultuque tuo sudore acquiris, & tamen te vxoremque
tuam quasi principes vis induere, & propterea vendidisti
es, quomodo coram Deo audebis apparere? animaduerte
modum, quem Deus in his creaturis induendis seruauit.
Etenim pretiosiores vilioribus vestimentis induit. Aurum
metallorum omnium pretiosissimum terræ coopertum
reperitur, quia terra est eius indumentum. Vniones, pretio- 13
sissime margaritæ, in conchis marinis inclusi sunt. Nun-
quid est aliquid pretiosius anima de qua dixit Dominus: *Matt. 16.*
quid prodest homini si vniuersum mundum lucretur ani-
ma vero sine detrimento patiatur? quam igitur vestem illi
dedit? Dicit hoc S. Iob, pelle (inquit) & carnis vestisti me: *Iob. 10.*
osibus, & neruis compegisti me. Præterea quid pretiosius
Deo? & quid se voluit induere, induit se humanitate. Ha-
bitu inuentus ut homocrit B. Paulus. Tam vili, ac rudi fac-
to indutus est, qualem videtis. Si igitur Deus pretiosissima
quæque tam vili indumento vestit, quare corpora vestra vi-
lissima super omnem vilitatem tam curiose vultis adapta- 14
re? Profecto longè maxime erratis.

Epulabatur quotidie splendide. Semel quotannis, aut sin-
gulis mensibus splendide epulari, non est vitio vertendum:
quod autem cōnuia celebrari intolerabile est. O quot
homines nimia ciborum abundantia euerit! O secularia
conuiuia, quæ sunt sicuti conuiuium quod Absalon fecit
fratri suo Amnon, & pro posterioribus pomis in fine con-
uiuij hoc est: [Parfrata de postre.] ei mortem intulit. Di-
cite fratres quid facitis in conuiuio non iuratis? non mur-
muratis? non detrahitis de proximis vestris cum notabili
honorum

- 15 honorum illorum praeiudicio? credite igitur quot peccata
committeris, tot vulnera vobis à diabolo infligi. Dicite nū-
si cognouissetis in isto conuiuio vobis in corpore plurima
vulnera esse infligenda. nūquid illuc iretis non. Quare er-
gò illuc pergitis cum animā tot vulnera accipere cognos-
catis? Per charitatem Dei vos rogo dilectissimi fratres, ut
ab illis caueatis, & plurimas diuinæ maiestatis offensiones
deuitabitis: coxit Iacob pulmērum, ad quem cum venisset
Esau de agro lassus acida mihi de coctione hac ruffa, quā
oppidò lassus sum. Ex hoc apparet quanta temperantia, &
moderatione vli fuerint antiqui circa epulas, & quātem-
eis cibis fuerint contenti. Condiebat namque Iacob por-
cas lentes, quibus etiam vix satiabatur. Videte autem quā-
modò illas desiderauerit Esau, siquidem pro eis primogeni-
turam commutauit. Nam etiam in rebus minimis re-
tini potest peccatum Gulæ. Nunc verò quis lentibus con-
tētus est, sicut & illi, essi locupletissimi contenti erant.
Maxima est profectò confusio hæc nobis quòd vix pluri-
mis etiam cibis corpori, animæq; nocuus contenti si-
mus. Cibis ad nihil aliud est, nisi ad reficiendum, quod
calor de humido radicali consumpsit. Itaque edere nihil
aliud est, nisi vitam refarcire: unde vnus cibus est vna com-
missura, & decem cibi decem commissuræ. Quis ergò est
cui cum necesse sit pallium refarcire, non adhibeat pa-
ciore, quas poterit commissuras, & has quidem non di-
uersas, sed vnus coloris, ne malè videantur? Multis, ac di-
uersis cibis vti nihil aliud est, quàm multas atque diuersas
commissuras adhibere, quod multò peius est. Deòque ac
que angelis suis turpius apparet. Quòd autem ex nimia ei-
borum abundantiā, atque ex prophana vestium compo-
sitione, & ornatu proficiscitur, est, crudelitas in pauperes. Il-
lum qui comedebat, & induebatur, refert S. Euangelium
crudelē fuisse. Ecce vnde siccitas, & inhumanitas erga
pauperes proficiscitur. Contingit aliquando terram nimis
aridam esse, atque pluuiis maximè indigere, sunt proce-
ssiones alidumq; precibus Deus exoratur, atque ipsamet
terra suis rimis ad Deum videtur proclamare, ac dicere
Domine miserere mei. Mittit Deus magnas quasdam nu-
bes, quæ vniuersum mundum aqua rigaturè videntur, cum
autem minus arbitramini consurgit Aquilo, qui omnes
gubg

nubes in ventem conuertit, & sic nec sunt nubes, nec aqua. 19
ter, aquæ arida, & perdita manet. Ecce fratres mundi huius
miseriam. Terra arida est pauper, & vidua, qui ad Deum cla-
mant dicentes: succurre Deus necessitati, affli ctionique
nostræ. Tacete (inquit Dominus) ego remedium adhibe-
bo. Mittit nubes aqua onustas, quæ vniue: sam terram suf-
ficiunt fecundare. O diuites quid vos esse arbitramini tot
millia nummorum, tot modios frumenti, ac vini possi-
dentes: & vos ò domine quid esse arbitramini cum tot ve-
stibus (etenim itis quæ vobis si perisunt, optime possent plu-
rimis pauperes hyemem traducere) estis equidē nubes ad
remedium terræ aridæ. O quanto gaudio afflicti agricolæ
la cum vider nubes in agrum suum fluente mimbres im-
mittere. Sic etiam ò quantopere Deus delectatur (si ita di-
ci potest) cum vider diuites pecunias suas pauperibus im-
periti. Verum proli dolor consurgit quippe gelidissimus
Aquilio, frigiditas quædam charitatis, inflat ventus vanita-
tis, aspirat denique desiderium edendi, ac sumptuosū ve-
stienti, & c. Et dicitis: si vicinus meus talibus cibis vtiur,
illiq; vestibus induitur, nunquid ille diuitis, aut generis
nobilitate me excellit. Hic ventus apprehendit nubes, at-
que in aerem redigit, omnes in aerem conuertuntur: om-
nia in vanitatibus consistunt, terra autem remanet ari-
da, & pauperes fame, atque inopia pereunt. Quapro-
pter merito vobis dicere possumus quod per Hieremiam
Prophetam aliis similibus vobis Deus dixit: Ambulaue-
runt post vanitatem, & vani facti sunt. Cum David crude-
litatem nonnullorum adi otaret dicens: adipem suum
concluserunt, id est, omniū crassitudinem, ac pingue-
diem suam concluserunt, hoc est viscera sua concluse-
runt, ne vilo misericordiae affectu attingi possent: ad-
didit, dicens: os eorum locutum est superbiam, quasi quò-
dammodo rationem assignans quare incompassibiles es-
sent, scilicet quia de vanitate loquebantur, quod si lingua
de vanitate loquebantur, signum est quod de cordibus il-
lis emanabat. Dicit Euthymius grauis quidam doctor,
adipem, aut pinguedinem esse misericordiae sedem, at-
que inde misericordiam & compassionem oriri. Et id-
circo homines pingues, & crassi naturaliter sunt miseri-
cordes. Dicit igitur hic doctor, quòd quia si in vili corpo-
ris parte

Hier. 1.

Psal. 16.

22

Euthym.

- 23 tis parte est adeps, & pinguedo, est iuxta viscera iudicis in
sacris literis misericordia, tribuitur visceribus ideo hic a-
deps pro visceribus ponitur. Timete igitur fratres mei ista
Iacobi. 2. crudelitatem vestram. Quia B. Iacobus dicit: Iudiciū sine
misericordia illi, qui non facit misericordiam. Si igitur vol-
4. *Reg. 4.* tis ut Deus vobiscum faciat misericordiam facite illā cum
pauperibus. Quādam vidua cum debitis esset oppressa ve-
nit ad S. Eliseum, ut sibi remedium aliquod praeberet, qui
dixit ei: dic mihi quid habes in domo tua? quae respondit
Non habeo nisi parū olei, quo vngar. Et illo modico olei
vasa vacua adimplevit, & sic debita persoluit. Sic etiam
24 ma, quae per peccatum vidua remansit absque sponso Je-
lesu Christo, & debitis deuincta infernoq; cōdemnata est.
Quid ergo remediū est, quo tanto debito liberetur? si qui
tibi compassionis ac misericordiae gutta remansit, quare
vasa vacua, & imple illa, quāta sunt pauperes, claudii, & in-
firmi, alios necessariis rebus adiua, eisq; quod poteris sub-
uenisse enim ad exeuindum à peccato, atque ad misericor-
diam à Domino consequendam disponeris. Ideo dicitur
Eccles. 18. Omnis misericordia facit vnicuique locum secundū me-
ritum operum suorum. Haec de erat huic infelici diuiti-
bus qui omnia secum, & cum aliis sibi similibus consumebat.
Psal. 71. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus. Huius nomen
optimē nouit Dominus et si pauperis, & vulnerati, Hono-
25 rabile nomen coram illo ubi ad literam loquitur de Melchisedech
Christo redemptore nostro. De quo dicitur: vltis & in-
quitate redimet animas eorum: scilicet pauperum, de quib-
us antea dixerat: saluos faciet filios pauperum. Et deus
ipsis dicit: Honorabile nomen eorum coram illo. O Chri-
ste fili Dei aeterni, siquidem amicos tuos tanti aestimas, co-
rumq; nomina per approbationem optimē nosti, quare il-
los relinquis sicut hunc Lazarum pauperem, & visceribus
plenum? sic (ait Dominus) conuenit hoc est signum, & or-
namentum amicorum meorum, fames, vicia, & inopia.
Simile. Defert agricola fasciculos tritici in aream, & super illos
imponit quinque aut sex mulos, aut equas, quae eos conue-
26 rant. Si illum interrogas quomodo frater triticū istud pro
quo arans, ferens, metens, & tandem in aream perducit
tantopere insudasti, nunc ad iumentorum pedes proferui-
stis, quia volo triticum absque puluere, & palea in horreum
deducere.

deducere. O Deus optime maxime quomodo iussisti, quem 27
tanti aestimas ab impiis ac sceleratis diuitibus huius saeculi
pateris conculcari sic, quia illum, puluere, & palea mun-
dum, omniq; imperfectione purgatum in ecclesie hor-
reum volo perducere. Sic dicit B. Gregorius: cuius est
hoc simile. Audite Prophetam dicentem Moyses, & Aa-
ron in sacerdotibus eius, & Samuel inter eos, qui inuo-
cant nomen eius. Inuocabant Dominum, & ipse exaudie-
bat eos, in colūna nubis loquebatur ad eos. Non legimus
in sacris literis Moysen fuisse sacerdotem: & ita hic signi-
ficat: sacerdotes eius, id est, amici eius familiarissimi, &
28 nimis estimati, & de omnibus his, in quos Deus tot benefi-
cia conferebat, tanquam vnum illorum beneficiorum di-
cit: & viciscens in omnes adinventiones eorum. Etenim
licet essent sancti, cum tamen homines essent, secundum
humanam fragilitatem in aliquos defectus incidebant, &
quāuis apud Deum plurimum valerent, in nullum pec-
catum incidebant, quod statim non persoluerent. Quod
cum ita sit fratres charissimi quando vos à Deo (videri ve-
29 stro) derelictos experti fueritis, ne contristemini imple enim
scit: quid nobis magis conueniat. Dicit Deus: Angelo
Apoc. 2. Smyrnae Ecclesiae scribe: haec dicit primus, & nouissimus,
qui fuit mortuus, & uiuit: scio tribulationem tuam, & pau-
pertatem tuam: sed diues es. Angelo, id est, praelato. Nota-
te per charitatem, quomodo ad illum confortandum di-
cit: qui fuit mortuus, & uiuit. Quasi dicat: quamuis tu
patriaris, non est mirum, quandoquidem ego pro te mor-
tuus sum. Et secundò fulcit eum dicens: diues es, id est.
Quāquā labores pateris, gratiam, atque auxilium diui-
num habes, ad illos omnes perferendos, ut non cadas.
Et nemo illi dābat. Nec herus, nec famuli diuitis pietate
inoueantur. Aduertite fratres in quibus domibus liberos 30
vestros collocatis, ne crudeles sicut heri eorum efficiantur,
nimis enim vltatum est, quod minore imitentur
maiores suos. Infelix Saul, cum praelio quodam superaret
31 tur, ne ab infidelibus irrideretur, & iniuriis afficeretur, ar-
ripuit gladium suum, & irruit super eum. (Talis etiam
mors post talem vitam sperabatur.) Quod cum vidisset ar-
miger eius, irruit etiam ipse super gladium suum, & mor-
tuus est cū eo. Ecce quomodo illum in tam terribili pec-
cato

11 caro imitatus est. O quot famuli quotidie animas suas peccatis occidunt, quia heros suos ita facere intentant! Tales erant serui huius infancie diuitis, qui domini sui immensitatem didicerant. Siquis nunc casum hunc vobis hucusque proponeret, & hos duos homines vobis depingeret & scilicet S. Evangelium depingeret, illos (inquam) quando in hac vita vivebant, repræsentaret, nec videretur progredieretur vobis, diceret: vter illorum esse malletis? nunquid diues ille, quem in via ambulantes tot famuli comitabantur, quique in pulcherrimis equis equitabat, & quando præstantior erat, et plurimi serui summa cum velocitate ministrabant? an pauperculus ille Lazarus viceribus coopertus ad eum ostium commorans? & insensatum hominum iudicium nullus vtiq; esset, qui diceret: ego diues esse malo, videretur autem virum hoc diceretis, siquidem per fas, aut per nefas totis viribus totiq; conatu diuites esse curatis. Ego autem Domine malo in heremitatem Lazari eiusq; mediocritatem, quam diuitis salutem, atque prosperitatem. Et si tuam diuinam Maiestatem suppliciter exoro, vt si ad saluationem meam conducibile est, in hospitalibus profectus, atque omnibus doctissimis moriar. Quando quis domum ædificat, & sex, aut septem annos in ea constructam consumit, postquam illam confecit, dicit: Benedictus es Deus, quia iam penitus constructa est domus, est magna cum labore. Totam vitam consumpsit pauper hic Lazarus saluationis lux ædificationem construens, & confecta est ædificatio eius morte atque ideo dicit: Factum est. Benedictus Deus: quia iam pauperis huius ædificatio confecta est. Notate quomodo dicitur: *V. morietur mendicus*. Quia illic mortua est eius mendicantia, fames, atque paupertas. omnia in morte finita sunt. O felices labores, qui in morte finiuntur! Ideo non dicit: mortuus est Lazarus, quia tunc cepit ille vivere. Hoc est quod dicit Beatus Paulus de iustis. Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo: cum autem Christus apparuerit vitam vestram: tunc & vos apparebitis cum illo in gloria. Habes passum optatum in arca custoditum, post diuturnum tempus illud sanum, & nouum reperis. Si autem illa vti ceperis, nec in arca custodis, post paucos dies mutueris, ac rumpitur. Iustus habet vitam suam in Christo conseruatam

Simile.

Colos. 3.

Simile.

conseruatam, non vult illa vti: & quando peruenit ad horam mortis, reperit vitam integram, atque sanam: eaq; in æternum incipit frui. Tunc enim securiorem habemus vitam nostram, cum minus illam possidemus. Peccator vult hic vita sua frui, non illam abscondit, neque seruat in Christo Iesu, & sic quando ad horam mortis accedit totam vitam consumptam, disruptamq; habet, & in perpetuum incipit mori. Et hoc est quod hic ad literam dicit B. Apostolus, vita vestra abscondita est cum Christo. Qui in hoc seculo viuunt in futuro moriemini, & qui in hoc seculo mortui estis in futuro uiuetis. Mortuus est pauper, & mortuus est diues omnia finiuntur, labores bonorum aliquando tandem finiuntur, prosperitatibus etiam malorum ditum etiam impositus finis: & paupere non dicit Sanctus Euangelista quod fuerit sepultus: sed *Factum est, vt moreretur*, & *periretur ab Angelis*. O quam suauis requiescat in pace illi concinunt Angelorum chori, & gaudent illum non vnus quidē, sed plurimi in sinum Abraham deducunt. De diuite autem non dicit: factum est: quia in nullo vnquam tempore vite suæ curauit domum in celo extruere, sed semper diuina Dei beneficia comminuit, ac destruxit. Non dicit vltra, nisi: mortuus est diues, & sepultus est in inferno. Non fuit illi decantatum requiescat in pace. De quodam peccatore dicit Hieremias sepultura asini sepeletur. Hac sepultura sepultus fuit hic diues. Quando mortuus asinus, in primis veniunt contulones quos Hispani dicimus: (*Gusanones*). & illum excoriant, vt ex cute celibra conficiant: postea illum in campum deferunt, & carnes comeduntur à canibus, ossa vero remanent illic in campo ad ærem, aquam, grandinem, & pruinae ac tempestates. Hæ igitur exequiæ sunt in funere peccatoris. Carum namque diuitiarum hæredes eiui auferunt: carnes eduntur à vermicibus, ossa vero, quæ sunt anima, & eius potestates, quæ sunt quasi ossa forissima, quæ nullo vnquam tempore consumuntur remanent ad reptantes, ac tormenta inferni. Huc congruit: Cum morietur homo, hæreditabit serpentes, & bestias, & vermes. Homo, id est, malus, & peccator. Serpentes, id est, demones. Bestia, id est, hæredes tam bestiales sicut ille.

Et sepultus est. Quis cum sepeleuit? confratres confratris

Y 2 seruitutis

Here. 22.

Simile.

Eccle. 10.

Simile.

- 37 ternitatis suæ. Inter vos, qui est confrater trium, aut quatuor confraternitatum, & moritur, omnes confratres ad eius funera conveniunt. Sic etiam sunt nonnulli demonum, qui tentant hominem superbia, alij gula, &c. Et si tu vixisti in confraternitate gulæ, aut luxuriæ, &c. illi te comitantur, quando in inferno sepeliendus eris. Si verò pluribus vitiorum generibus deditus fuisti, omnes illi diaboli in sociabunt. Et quia hic dives pluribus vitiis deditus fuit, erat enim superbus, avarus, epulo, qui ne de iis, quidcomque ei supererant, pauperi quicquam erogabat: si quidem igitur plurimum confraternitatum confrater fuit, omnesque diaboli illum in infernum deduxerunt. Eia infelices diuites, superbi, voraces, attendite vobis. Optimè nostis, quicum hoc diuite actum fuerit. Quis est igitur, qui hæc audiens non trepideret terribilia Dei iudicia animaduvertere? Quid igitur erit vobis, nisi ad meliorem viuenti rationem vos receperitis. Videte quid dicat Beatus Jacobus: Diuitiæ vestre putrefactæ sunt, & vestimenta vestra à tineis comesta sunt. Aurum, & argenti vestrum æruginavit, & ærogo eorum in testimonium vobis erit. Thesaurizatis vobiscum in novissimis diebus. O infelices, vos etenim diuitias, & ciborum, vestimentorumque copiam vobis superesse, domusque putrescere, nec aliquid eorum omnium dare pauperibus est evidens, ac terribile testimonium adversum vos. Eia pauperculi patienter inopiam tolerate, vosque consolamini: non enim in æternum laboras vestri duraturi sunt. Non in finem obliuio est pauperis patientia pauperum non peribit in finem: ait David: Venient utique Angeli, qui tui divini Dei conspectui offerent. O æterne Deus, quis hæc attentè considerans huius sæculi prosperitates æstimabit, aut quis ipsius labores contemnet, & non eos amplectetur? Gedeon in area posuit vellus iussu Angeli, quia volebat ei Dominus signum ostendere pollicitationis, quàm ei fecerat: Et cecidit ros de cælo super vellus, area autem sicca remansit, ac si ros non cecidisset. Si vellus, & area rationis essent participes, quàm hilare maneret vellus, quia cecidisset ros super illud cecidit, & quàm tristis area, quia sicca remansit. Venit autem sequens nox, & cecidit maximus ros super universam aream, vellus autem siccum remansit. Quàm mirabilis esset visu dives ille tor voluptatibus per-

fusus, tot diuitiis onustus, tot cibis satius, ita ut universum rorem absorbere videretur. Pauper vero Lazarus erat quasi area sicca, omnique consolationis, ac temporalis voluptatis immunis. Veruntamen post istam noctem venit altera, quæ fuit mors, & miser dives situs in inferno remansit, cui vna etiam consolationis gutta denegetur: area autem sicca tota mansit irrigata, id est anima illa Lazari tota gaudio, ac spiritali consolatione rosata fuit. Quis igitur non fulciatur, ut quicquam propter Deum proferat: siquidem labores, quos eius causa servi sui patiuntur, abundantissimè perfoluit.

Elevasti autem oculos suos, &c. O miser quàm serò oculos elevasti! Si in vita ad Deum oculos elevasses, quantumcunque gravissimus peccator esses, in divino eius conspectu misericordiam reperisses. Verum, heu, heu miseros nosti non enim bonum cognoscimus, nec illud perquirimus, nisi cum iam nihil prodest: cum non est merendi locus, in illum nunquam aspexit, quando pauper magnæ utilitati illi esse poterat, nunc autem cum nihil prodest ab eo postulare auxilium. Adverte hoc fratres charissimi, & assidue divinam Maiestatem exorate, ut vobis lucem concedat, oculisque vestros adaperiat, quod quæ vestre salvationi conducunt videatis nunc cum tempus habetis. Hoc summa animi contentione postulabar David, dicens: Illumina oculos meos, ne nunquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus, prævalui adversus eum. O Domine (ait Propheta) ne in tantum malum ego deveniam, ne tanta sit cæcitas, ac calligo mea, ut peccata mea non cognoscam, sed in eis soporatus sim. Ne quando dicat, &c. id est: Ne se iactet diabolus, quod omnino prævaluerit adversus me. Aggreditur nos hic terribilissimus hostis in suggestionem, colluctatur nobiscum in delectatione, fertur nos in consensum, prosternit nos in opera, præcipitat in consuetudinem, ac denique prævalet in morte. O Domine ne ita circum me ego experiar. Hoc oportet vos crebro Deum exorare.

Refrigeret linguam meam. Non habebat illic linguam: cum sola eius anima sine corpore pateretur sed fortasse hoc dixit, ut significaret peccata, ex quibus maiorem poenam eliciebat.

47 eliciebat, esse, quæ per linguam commisit. Et ideo disposuit Deus, ut ita loqueretur ad utilitatem nostram, atque ad admonitionem futurorum hominum. Nam, sicut iam supradictum est, ex nimia voracitate crudelitas proficiscitur, carnis concupiscentia fulcitur, & homo ad murmurandum dissolvitur, ad contendendum, iurandum, ac denique ad rixandum cum aliis concitatur. Omnia hæc mala ex ore, & lingua oriuntur.

simile. Fili recorde, quia recepisti bona. Hoc simile mihi videtur, sicuti vos facere consuefcistis. Habet dominus quidam in æde sua duas portas, quarum altera est in vna via, & per alteram exitur ad aliam viam à tergo domus accedit per ad vnam portam illarum, & petit eleemosynam, & conceditur ei: si postea ad alterum ostium eleemosynam petiturus accedit, dicunt ei: ignosce frater, iam enim in altero ostio eleemosynam accepisti, quæ nisi tibi data fuisset, nunc tibi ad hoc ostium erogaretur. Vna porta Dei est hoc seculum, & altera est futurum. Si hic bona accipis, & diuitiis repletus es (nec tamen eis bene vtis) quando ad aliud ostium, hoc est, ad futurum seculum accesseris, dicetur tibi, sicuti dixit Abraham huic infelici diuiti: Fili recorde, quia accepisti bona in vita tua. Iam in altera porta eleemosynam accepisti: Lazaro autem, qui in altero ostio non acceperat bona, nunc eleemosyna erogatur. *Nunc autem hic consolatur, tu vero cruciatur.*

Et ait: Rogo te Pater, vt mittas eum, &c. Hæc petitio in charitate videtur inniti, quia fratrum suorum saluationi consulit: verumtamen non ex charitate quidem, sed ex proprio amore dimanabat. Etenim in inferno non est charitas: & quod dicebat, erat quia quemadmodum in celo accidentaliter beatorum gloria augetur, quando quis in hoc seculo eorum bono exemplo, aut doctrina cõciturus bonum aliquod opus operatur: sic etiam in inferno accrescit poena illius, qui fuit occasio alicuius peccati, quod in hoc seculo committitur. Ecce ita hic diues, quia intelligebat propter malum exemplum, quod ipse suis fratribus perhibebat, ipsos aliquot peccata esse commissuros, seq: propterea maioribus tormentis esse cruciandū, vt huic suorum damno obuiaret, rogabat vt mitteretur Lazarus, qui eos converteret. O quam metuenda res hæc est! & quam cauere

cauere deberemus, ne cui malū exemplū perliberemus. Et concludit Abraham post eius replicationem, dicens: Si Moyses, & Prophetae non audierunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, crede. Libere vos Deus ab homine, qui ex sancta doctrina, & concionibus fructum non percipit: hic enim licet mortuos resurrexisse videat, non conuerteretur. Vultis hoc videre? Dicit: Lazarus frater Marthæ non resurrexit? Sic. Nunquid eius resurrectio ludæos conuertit? Non ita: plerumque illorum magis indurati sunt. Non igitur dicas: si illic venirent mortui, nōque quid illic agatur commonefacerent, quantam nobis utilitatem afferrent. Iam scis frater, quid illic geratur, iam nihil est amplius. Age penitentiam, & crede sancto Euangelio te admonenti, gratiamque suam tibi Deus in hoc seculo, atque in futuro celestem gloriam largietur, quam nos percutat Iesus Marthæ filius, Amen.

FERIA VI. POST DOMINICAM II.
IN QUADRAGESIMA.

Homo quidam erat paterfamilias, qui plantauit vineam, &c.
MATTH. 21.

PRAEDICANS Christus Redemptor noster, et Hebræis paucis diebus ante sanctissimam passionem suam, ad eam quo supplicio obnoxia eorum malicia digna esset, eis significauit, suaque admirabili sapientia rem ita disposuit, vt ipsimet supplicij, quod mergebantur sententiam proprio ore profertent. Atque ideo eis parabolam hæc vincta proposuit. Dicatur tota parabola ad litteram, vsque ibi: Malos male perdet, &c.

Experientia compertum est, vt sensus rem aliquam percipiant, distantiam proportionatam inter rem perceptibilem, & potentiam esse oportere. Sicuti, siquid videre volumus, non adeo remotum esse debet, vt vilius illud perspicere non consequatur: nec tam coniunctum oculis, vt nullum intercedat spatium. Nam sensibile supra sensum non facit sensationem, & hoc idem est in reliquis potest. Homines nobismetipsos per amorē sumus coniunctis de animo, &c.

- 3 mi.& idcirco de nostrismet rebus, non recte iudicamus. cuti non discerneretis cuius coloris sit panis, si super oculos vestros positus esset. Sicque vos in causa vestra non estis iusti iudices: propinquitas enim efficit, ne possitis bene perspicere quod in vobis est. Quocirca malum optimum esse indicatis. Semouere à vobis istud, quod vultis indicari, & in alio collocare, & statim de illo recte iudicabitis. Cum
- Exod. 4. Moyses virgā à se eiciebat, videbatur coluber, & erat coluber: quando autem illam manu apprehendebat virga re-ctissima, & cum omni rectitudine videbatur. Et ne ali-
- 4 quod res quædam à vobis segregata serpens, atque venenum vobis apparet. Et hæc ipsa in manibus vestris, & tenus est opus vestrum virga rectissima vobis videtur. Quando Nathan proposuit Dauidi parabolam illam hominis diuitis, qui ouem à paupere acceperat, qui vnam illam habebat, & eam interfecit. Dicit sacratus textus, quod iratus est indignatione Dauid aduersus hominem illum nimis, & dixit ad Nathan: Viuit Dominus quoniam filius mortis est vir, qui fecit hoc. Ira concitatus est, quia alter alienam ouem acceperat occidendam: nec verò malum suum cognouit: quod cum potens Rex esset alienam uxorem surripuerat à milite suo, non habente aliam, nisi illam. Mirabile est visu, quomodo cognoscunt homines peccata, que alij faciunt, & quam mala illis esse videtur, & quam temere iudicat peccata illa, hoc, & illo supplicio esse dignæ: cum autem ipsi in eisdem, & grauioribus etiam sceleribus immeriti commoventur, illa tamen non animaduertunt. Quapropter si causarum nostrarum recti iudices esse volumus, opera nostra aspicimus quasi in aliis posita, vt qualia reuera sunt, talia nobis esse videantur. Hæc enim fuit causa, ob quam Dominus hæc parabolam proposuit, vt illi mali homines oribus suis, absque eo quod quid facerent, intelligerent contra semetipsos sententiā proferrent, dicentes: Malos male perdet, &c.

Incipit ergo parabola. Homo quidam erat paterfamilias. Hic paterfamilias est Deus, qui est omnium Pater, omnesque tanquam liberos charissimos tractat. In mudo sunt domini, & seruus in domo autem Dei non est hæc distinctio, omnes quippe sunt filij. Beatus Paulus in Epist. ad Philemonem agit quomodo Philemonem fugit quoddam eius

Paul. ad Philemonem

incipium, & abiit Romam ad carcerem, vbi Sanctus Apostolus victus tenebatur: quem cum ipse conuertisset, atque baptizasset, ad dominum suum remisit, & ita ad eum scriptum: Nunc autem & victus Iesu Christi, obsecro te pro meo filio, quæ genui in vinculis Onesimo, qui tibi aliquando inutilis fuit: nunc autem & mihi, & tibi utilis, quem remisisti tibi. Tu autem illum, vt mea viscera suscipe. Forsitan enim ideo discessit ad horam à te, vt in æternum illum recipias: iam non vt seruum, sed pro seruo charissimum fratrem. Attendite quam suauibus verbis deprecatur Sanctus Apostolus Philemonem, vt seruum suum denuò ad Iesu Christi fidem conuersum iam non seruum quidem, sed fratrem charissimum dicat, & sicut talem illum tractet: iam enim filius Dei erat, & cum ita esset, nihil intererat inter ipsum, & eius seruum. Nimis consolatoria est professio hæc doctrina seruis, & captiuis: maximeque reprehensionem est Pharaonibus, qui fratres suos tanquam canes tractant: vt Moyses atrocissimam captiuitatem, qua Deus populum suum liberauerat, educens eos ex Aegypto, exaggeraret, dixit eis: Vos autem tulit Dominus, & eduxit de fornace ferrea Aegypti. Tales estis vos in seruis vestros, sicut enim cum canibus vos cum illis geritis, eosque canes appellatis. O infernalem crudelitatem! quæ quàm terribili supplicio à Patre misericordiarum punienda est! Mementote fratres vos omnes vnus patris filios, atque eiusdem hereditatis, videlicet, cõli esse cohæredes.

Dicit vltius. Homo quidam erat paterfamilias. Hoc verbum, erat, est verbum maximæ amaritudinis. Ac si diceret: Erat aliquando pater huius populi, & familia, veruntamen iam non est eius pater, & tanto patre est orbata. O miseros Hebræos! Hoc etenim fuit summum supplicium, quo Deus in hoc seculo illos puniuit, scilicet, quod eos tanquam reprobos dereliquit. Hoc est præcipuum supplicium, ac tormentum damnatorum, scilicet, illos à Deo derelinqui, & expelli. O miserum te peccatorem! erat quippe Deus pater tuus, & iam non est: quia tu per peccatum tuum effectus es indignus tam superna filiatione. O fratres dilectissimi, ne amittamus sicut hi miseri tantum patrem, qui nos ineffabili quodam amore complectitur. Tanta est vis paternitatis, vt etiam in brutis animalibus magnam ef-

Deut. 4.

9

10

11. ficiat operationem. Quid efficit passerulus pro pullis suis quantum in eis nutriendis diligentiam abhibet quanta solitudine angitur, quousque illos docet & colat? Homo quidam fide agnus mihi affuit, passerculos quosdam 84. milia passuum secutos habuit pullos suos, quos ipse cum deferrebat, quos etiam in illa regione, inquam homo ille eos detulit, educavit; cum ipse in fenestra sua pullos collocaret, ut parentes eis alimenta portarent. Asina ad pullos suos diligat, ut si non est alius transiens ad illam nisi per iguem, per eum se immitat, ut ad illum vadat.

12. deinde autem gallinam experientia comperitur, licet sit debilissima, in leonem tamen tenuissimum converti, ut pullos suos a nullo toceatur. Quod si paternitas in brutis tantis tantam habet vim, multo quidem maiorem habet in hominibus rationis capacibus. Vniuersi labores filios apparent patri, ut filio suo subueniat. Quid igitur est hæc paternitas in Deo, qui infinitam habet probitatem, & amorem? Et sic dixit Dominus per Beatum Matheum.

Mat. 23. Patrem nolite vocare vobis super terram. Vnus est enim pater vester, qui in coelis est. O admirabilem exaggerationem!

13. nemi! Quid Domine nunquid non habeo ego patrem? Non est pater meus ille, qui genuit me? Est utique verum, tamen si amor iste, quo pater tuus te prosequitur, cum Dei erga te amore conferatur, non potest dici amor. Aqua tepida si frigida comparatur, calida videtur, & est comparata vero aquæ feruenti frigida est. Sic etiam amor terreni patris si cum extraneorum amore conferatur, amor quidem est, si tamen Dei amor comparatur, non est amor. Hunc ergo patrem amiserunt Hebrei, & nos etiam quotidie perdimus propter peccata nostra maxima.

14. Hic diuinus Pater plantauit vineam, quæ est hæc respublica, & status, quem Deus habet in terra; quæ olim Synagoga, nunc autem Ecclesia nominatur. Illamque vineam appellauit propter fructum quem vult, ut ferant qui in ea plantati sunt, quod est vinum amoris. Et sic dicebat sponsus, diuino sponso: Dabo tibi poculum ex vino condito, mustum malorum granatorum. Hoc vinum est charitas, quod est vinum conditum. In vino condito sunt multa aromata; unde dixit Apostolus: Charitas patiens est, benigna est, omnia suffert. Omnia credit, scilicet, quæ credenda sunt.

1. Cor. 13.

omnia sperat, omnia sustinet, &c. O quam præclara conditio habet hoc vinum amoris. Idcirco merito dixit sponsus: Dabo tibi poculum ex vino condito. Dicit videri: Et mustum malorum granatorum. Malum granatum est vnaqueque rerum publicarum Christianarum: grana sunt iusti, qui in eis sunt, maxima cum moderatione, & ordine dispositi. Et offerre mustum malorum granatorum, est illorum omnium amorem offerre. Circa quod notandum est, vnam ex sanctis exercitationibus seruorum Dei esse, quotidie manere bona opera considerare, quæ iusti in Christianis rebus publicis operantur: tam opera misericordie corporalia, quam spiritualia, & efficacissime desiderare omnia facere, quæ iusti faciunt. Et hoc modo peculiariter participent illorum bonorum operum omnium. Quod figuratum est in eo, quod Dominus dixit per Moysen: Omnis locus, quem calcauerit pes vester, vester erit. Hoc, quod Dominus dixit Hebræis, in viris etiam iustis adimpletur, quia omnia, quæ pede conculcant, eorum sunt. Pes iustorum est affectio ipsorum. Et omnes virtutes, quas affectione complectuntur, sunt ipsorum, quia suas illas efficiunt, & fortasse cum maiori securitate, quam illi, qui ipsas virtutes in actu exercent. Potest enim contingere, ut ij, qui eas operantur, per aliquod inconueniens illas perdant; qui vero ex animo illas cupit exercere, easque peculiari quodam amore diligit, securior est à vanitate, ac presumptione, qua insari possunt illi, qui eas operantur. Nec vero cuiquam hoc difficile creditum esse videatur: nam si quidem homo aliena peccata perpetrare concupiscens illa sua efficit, & Deus liberalior, ac propensior est ad remunerandum, quam ad puniendum: quare homo aliorum bona opera diligens, efficaciterque desiderans illa facere, si possit, quare (inquam) illa sua non efficiet? Et profecto Deum illum infiniti amoris credo rationem hanc merendi in terra constituisse, ad consolationem pauperum, & debilium, atque infirmorum, ut quod eis potentia denegat, amore valeant restaurare. Et hoc est offerre mustum malorum granatorum.

Et sepe circumdedit eam. Hæc seps vineæ est timor Dei. Iam scitis qualis manet vinea sine sepe: ingrediuntur enim pecora in eam, illamque destruunt. Dauid ait: Domine, prospice

Deut. 16.

Ps. 13.

- 19 prospexit super filios hominum : & vidit, quod omnes de-
clinaverunt. Et quæ peccata commiserunt, quælibet volu-
eritis. Quorum os (inquit) maledictione plenus est, & amar-
tutine: contritio, & infelicitas in vis eorum, & viam pacis
non cognoverunt. Et tãquam horum malorum omnium
rationem reddens. Addidit dicens: Non est timor Dei ante
te oculos eorum. Quasi diceret: Ideo tot fere in vineam
ingressi sunt, quia non erat circumdata sepe. Hoc est, quod
diaboli magis expetunt, scilicet, diuinum timorem ab ani-
ma²⁰ mab²⁰ auferre: quod significatur per illud, quod dicitur
phera, quod dicebant filij Edom viris Babylonis de Je-
rusalem: Exinanite, exinanite vsque ad fundamentum ieru-
salem: Sic etiam demones alij alios inuicem confortantes dicit
vt curent fundamentum totius boni ab anima euellere
quod est (sicut dixit ipse Dauid:) Initium sapientie timor
Domini: qui timor Dei non solum est fundamentum boni
sed est etiam seps quo anima custoditur, ne pereat. O quia
procul timorem hunc à multis Christianis abesse suspicor
siquidem cum in peccato commorentur, maxima cum se-
curitate viuunt! Accedit homo ad battuarium, quod Hebre-
nicè dicitur [Molino de Batan.] & ingentem ictum illi
21 tiens strepitum, qui caput eius contorquet, iam citò illuc
exoptat abire: Cui dicit Battuarius: Domine, mane hic no-
cte ista. At ille dicit: Ecquis hic cum tanto strepitu domi-
re poterit? Quis (ait alter) profectò hic ego dormio, &
ictas isti sunt mihi tanquam suauissimus concentus: quia
iam longo ex tempore illis assuefactus sum. O frater
quantoperè vereor ne sint hic multi battuarij. Percutit nos
conscientia vestra, stridores facit Spiritus sanctus, quorum
nec minimum quidem vir iustus perferre potest, sicut di-
cebat Dauid: Timor, & tremor venerunt super me, &
22 contexerunt me tenebræ. Tu verò d Battuarie nulli to-
mentum sentis, cum sensibus conscientie morsibus le-
cereris? Signum est vallum diuini timoris esse euersum, si
quidem peccata in te, (cum illa non sentias) ingrediuntur.
Non destruxit Nabuchodonosor Hierosolymam, quousq;
eius muros euerit. Et hoc lamentabatur Hieremias pro-
phetas: Luxiq; ante murale, & murus pariter dissipatus est.
Thren. 2. Et quemadmodum solet agricola putare vineam suam quo
Simile. Et quemadmodum solet agricola putare vineam suam quo
meliozem fructum ferat: sic putat Deus fideles suos, im-
munes

tias illis auferens, & liberos interficiens, quo meliore fru-
ctum ferant: qui est præstantior amor. Aliquãdo nos Deus
manu propria, aliquando verò aliena manu putat. Sic puta-
bat Heliam per manum Iezabel, & Iacob per manum Esau,
& Ioseph per manus fratrum suorum, & Dauidem per ma-
num Abiailon filij eius. Quod cum ita sit fratres charissi-
mi, cum vos tribulationibus afflitos videritis, consolami-
ni: quia propter vilitatem vestram Deus hoc facit. Tunc
vocauit Christus Redemptor noster amicos discipulos suos,
quando eis dicebat labores maximos, quos passuri erant.
Dico vobis amicis meis ne terreamini ab iis, qui occidunt
corpus. Et ubi nos legimus in Ezech. Angustia superue-
niente requirunt pacem, & non erit. Septuaginta interpre-
tes vertunt: Propitiatio veniet, molestias, ac labores ap-
pellant propitiationem, quia verè est Dei misericordia, &
24 ijs, quibus labores immittit, beneuolum se ostendit, atque
vt sui eos patienter tolerare valeat, solet Dominus in me-
dio illorum auxilia immittere, Dixit Dominus Moy-
si: Nunc videbis quæ facturus sum Pharaoni: Ego Dominus,
qui apparui Abraham, Isaac, & Iacob, & nomen meum Ado-
nai, non indicaui eis. Hoc ei dixit: quia fortasè posset Moy-
ses dicere: Domine si tanta virtute præditi essemus, sicuti
maiores illi nostri, possemus vique sperare auxiliũ tuum
nobis non esse defuturum. Nos autem cum miseri pecca-
tores simus, ope & auxilio tuo sumus indigenti. Ad quod re-
spondit Dominus, dicens: Imo si hoc attentè considera-
25 ueris, inuenies te plus iam, quàm patres illos præcos rece-
pisse, quanquam sancti fuerunt. Tibi nomen essentis meæ
revelaui, quod nulli eorum patefecit. Optimè norant illi
probitatem, sapientiam, potentiamq; meam: verumtamen
nomen essentis meæ non cognouerunt. Tibi hanc fauo-
rem, & indulgentiam præstiti, vt in laboribus conforteris.
Aut voluit in hoc dicere: Etsi non estis tam boni, sicut illi,
eis tamen nomen meum, hoc est, nominis mei fortitudi-
nem non reuelauit: vos autè illam videbitis. Illis non often-
26 di miracula, vobis autem ostendam: illis quidem non con-
cessi gratiam, neque potestatem faciendi miracula: vobis
autem sic: quia non tam merita, quàm necessitatem confi-
derauit. Quauis simus peccatores, in laboribus constitui-
ne diffidamus, sed credamus Deum non tam imperfectio-
nes

Lue. 12.
Eze. 7.

Exod. 6

27 nes nostras, quam necessitatem esse consideraturum, licet auxilium non penitus mereamur.

Hanc vineam Hebraei tradidit Dominus, ut sibi debiti amoris fructum referrent, & peregrine profectus est. In hoc liberi arbitrii libertas designatur. Ita enim libere fuit Deus homines operari, ac si ab eis longissime distaret, cum tamen intinuit in eis, quam illi in semetipsis commoventur. Hanc libertatem significavit David, dicens: Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero, & emundabor.

Psalm.

28 delicto maximo. Hoc est, si caro, & sanguis, sensusque, & demon non fuerint mei dominati. Cuius mei Arbitrii? Si mei arbitrii peccata non dominentur, tunc immaculatus ero, &c. Attendite quomodo ponit contingentiam in peccato. Omnia peccata ac virtutes tanquam contemnerentur: ipsum vero libertatem habet, ut cuiuslibet pariter tradat: ut, aut vitia, aut virtutibus subigatur. Et quia hoc

Rem. 6.

nobis est libertas, dicit Beatus Paulus: Humanum propter infirmitatem carnis vestrae. Sicut enim ex his membris

29 membra vestra servire immunditiae, & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire iustitiae ad sanctificationem. Humanum dicit, quia multo intensius ad serviendum iustitiae confortari debemus, quam studeamus peccato servire. Verumtamen propter fragilitatem carnis nostrae, dicit Apostolus se contentum esse, si pari studio, ac sedulitate iustitiae servierimus, quia nos vitiis tradidimus.

30

Cum autem tempus fructuum appropinquasset, &c. O Deus optime maxime, quomodo est hoc Dominus? Nos dicimus hominem crudelem, qui a nobis debitum eodem die quo constitutum est, exigit: nec nos patitur respirare. Atque etiam quando annus est sterilis, solent creditores praecipuam reddituum partem remittere. Tu vero antequam tempus adimpleatur, iam mittis exactores, qui fructuum

Psalm.

redditus percipiant? De isto dixit David: Et erit tanquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo. Quomodo ergo tu Domine ante tempus fructum exis? In hoc voluit Dominus significare, fructus quem anima Deo redditura est, eius tempus & maturitatem non esse quando arbor voluerit, sed

tit, sed quando Dominus illum exegerit, tunc est eius tem-
pus, & maturitas. Annona vero nullus est annus sterilis, qui impedimento esse possit, quominus fructum suum ferat gratia Domini, quia mediante anima fit & fiat, semper in promptu est, neque ex parte sua nobis unquam desit. Et propterea maledixit Deus ficulneae, & exsiccata est.

Quantis tunc non esset te nips sicut in. Quare Dominus illi maledixit, quia non habet ficius, siquidem i odem tempus illorum est? Sic ait Dominus, quia tempus in quo homines, (qui per hanc ficulneam significantur) fructum terre debent, est, cum ego voluero, & sic in supplicium, & commotionem hominum exsiccata est ficulnea, quae nulum supplicium merebatur: sicuti quando Patres sancti officij suam delinquentis concremant. Quod cum ita sit

fratres charissimi, unusquisque diligentissime curet fructum ferre, quomodo, & quo tempore Deus illum exegerit. Quando perfectionem, ac laborem tibi immittit, tunc a te fructum exigit patientiae: & cum carnis temptationem permittit, tunc castitatis fructum petit: & cum pauperem, atque egenum ad osium tuum mittit, tunc fructum misericordiae, & charitatis efflagitat, & sic de singulis. Prophetas, ac viros sanctos, quos Deus in populo illum misit, per eos ab illis amoris, atque obedientiae fructum exigens, inhumaniter tractarunt, atque interfecerunt. Semper Hebraei

domini Dei beneficiis ingratos se se praebuerunt, illaque neglexerunt. O quoties contra Moysen in deserto consurrexerunt, & quomodo tantum illud beneficium Manna contempserunt. Locutusque est populus contra Dominum, & Moysen, dicens: Cur eduxisti nos de Aegypto? & canina nostra iam nauseat super cibo isto levisimo. Attendite, quomodo illum despiciunt. Quamobrem misit Dominus in populum illum ignitos serpentes. Dicuntur igniti, quia homines concremabant tanquam ingratos, ut si quidem dulcedinem Manna gustare, illaque perfrui non

luerunt, serpentium venenum sentiant. Atque ut quales fuerint vobis apertius innotescat, notare quod eis Amos propheta Dei nomine dicit: Nunquid hostias, & sacrificia obtulisti mihi in deserto quadraginta annis domus Israel? & portastis tabernaculum Mo-

loch vestro, & imaginem idolorum vestrorum sedes Dei

tit, sed quando Dominus illum exegerit, tunc est eius tem-
pus, & maturitas. Annona vero nullus est annus sterilis, qui impedimento esse possit, quominus fructum suum ferat gratia Domini, quia mediante anima fit & fiat, semper in promptu est, neque ex parte sua nobis unquam desit. Et propterea maledixit Deus ficulneae, & exsiccata est. Quantis tunc non esset te nips sicut in. Quare Dominus illi maledixit, quia non habet ficius, siquidem i odem tempus illorum est? Sic ait Dominus, quia tempus in quo homines, (qui per hanc ficulneam significantur) fructum terre debent, est, cum ego voluero, & sic in supplicium, & commotionem hominum exsiccata est ficulnea, quae nulum supplicium merebatur: sicuti quando Patres sancti officij suam delinquentis concremant. Quod cum ita sit fratres charissimi, unusquisque diligentissime curet fructum ferre, quomodo, & quo tempore Deus illum exegerit. Quando perfectionem, ac laborem tibi immittit, tunc a te fructum exigit patientiae: & cum carnis temptationem permittit, tunc castitatis fructum petit: & cum pauperem, atque egenum ad osium tuum mittit, tunc fructum misericordiae, & charitatis efflagitat, & sic de singulis. Prophetas, ac viros sanctos, quos Deus in populo illum misit, per eos ab illis amoris, atque obedientiae fructum exigens, inhumaniter tractarunt, atque interfecerunt. Semper Hebraei domini Dei beneficiis ingratos se se praebuerunt, illaque neglexerunt. O quoties contra Moysen in deserto consurrexerunt, & quomodo tantum illud beneficium Manna contempserunt. Locutusque est populus contra Dominum, & Moysen, dicens: Cur eduxisti nos de Aegypto? & canina nostra iam nauseat super cibo isto levisimo. Attendite, quomodo illum despiciunt. Quamobrem misit Dominus in populum illum ignitos serpentes. Dicuntur igniti, quia homines concremabant tanquam ingratos, ut si quidem dulcedinem Manna gustare, illaque perfrui non luerunt, serpentium venenum sentiant. Atque ut quales fuerint vobis apertius innotescat, notare quod eis Amos propheta Dei nomine dicit: Nunquid hostias, & sacrificia obtulisti mihi in deserto quadraginta annis domus Israel? & portastis tabernaculum Mo-

loch vestro, & imaginem idolorum vestrorum sedes Dei

35 Dei vestri quæ fecistis vobis. Apertè dicit hic Sanctus Prophetas illos in deserto, quando tot à Deo beneficia accipiebant, Idola adorasse, & quanquam adeò ingrati fuerunt acceptis beneficiis, Deus tamen addidit plura in eos beneficia conferre, mittens ad eos plures Prophetas, ac servos suos, qui eos commonerent, & fecerunt illis similiter. Libaret nos Deus à tanta ingratitudine. Et si suspicor non deesse modò ingratos in Christiana religione, & adeò quidem dissolutos, divinarumque beneficiorum immemoratos, malisq; moribus corruptos, ut ingratitudinem peccatorum esse non iudicent. Etiam pincerna Pharaonis siquidem

36 *Genes. 41.* gratus fuerat in Ioseph, cognovit se malefecisse, dicens Regi: Confiteor peccatum meum, &c. Nunc autem Christiani sunt, qui ingratitudinē peccatū esse non docent, nec illud confitentur. Seneca etiam Ethnicus dixit: Cui gratū dicit, omnia mala dicit. Sicuti mare dulces aquas accipit, & salas reddit: sic etiam ingratus refert malum pro bono: est mare amarum omnem dulcedinem in amaritudinem conuertit. Sicut herbe sylvestres, quæ in hortis ac diligenter cultæ domesticæ efficiuntur, naturamque suam videntur amittere. Genista ex agro deducta, & in hortum transfusa, ita melior efficitur, & suavitatem odorem immittit, ut visu sit mirabilis. Tales oporteret esse homines quandoque enim rudis, agrestis, asperiq; essent ingenij, & indolis beneficiis excolti demolliri, melioresq; effici deberent: ipsi autem vice versa faciunt, quia quo plura beneficia percipiunt, eo peiores efficiuntur, sicut hi infelices Hebræi.

Simile. Nec verò eo quod illi tam ingrati, atque iniqui fuerint, Deus illi beneficia tunc conferre cessavit, sed non misit ad eos filium suum, dicens: Verebuntur filium meum. O benedictus, ac glorificatus sit talis Deus, qui tam malefactoribus hominibus tam singulare contulit beneficium. Illi autem nec respectum, nec pudorem habuerunt. O fratres dilectissimi deprecor vos, ne apud Deum verecundiam amittatis. Vbi primum Samson capillos perdidit, statim hostes eius ei fecerunt quæcunque voluerunt: sic vbi primum homo verecundiam amittit, faciunt ei diaboli quæcunque volunt. Ut primum Christus Redemptor noster in cruce exspiravit, velum templi scissum est in duas partes. In quo significatum est, simul accidere, velum verecundiæ vobis

37 visu sit mirabilis. Tales oporteret esse homines quandoque enim rudis, agrestis, asperiq; essent ingenij, & indolis beneficiis excolti demolliri, melioresq; effici deberent: ipsi autem vice versa faciunt, quia quo plura beneficia percipiunt, eo peiores efficiuntur, sicut hi infelices Hebræi.

38 Nec verò eo quod illi tam ingrati, atque iniqui fuerint, Deus illi beneficia tunc conferre cessavit, sed non misit ad eos filium suum, dicens: Verebuntur filium meum. O benedictus, ac glorificatus sit talis Deus, qui tam malefactoribus hominibus tam singulare contulit beneficium. Illi autem nec respectum, nec pudorem habuerunt. O fratres dilectissimi deprecor vos, ne apud Deum verecundiam amittatis. Vbi primum Samson capillos perdidit, statim hostes eius ei fecerunt quæcunque voluerunt: sic vbi primum homo verecundiam amittit, faciunt ei diaboli quæcunque volunt. Ut primum Christus Redemptor noster in cruce exspiravit, velum templi scissum est in duas partes. In quo significatum est, simul accidere, velum verecundiæ vobis

Iud. 16. abscindendi, & Christum Redemptorem nostrum in corde vestro mori. Videte quomodo eum veriti sunt, siquidem videntes eum, dixerunt: Hic est haereticus, venite, occidamus eum, & habebimus hereditatem eius. Et tanquam homines impudici, quod eis dixerunt, opere compleverunt, & eiecerunt eum extra vineam, & occiderunt. Dicit ergo Dominus: Quid vobis supplicij mereri videntur hi iniqui agricoltæ? Aut illi: Malis malis perdet, &c. vsque ibi: Cognoverunt quod de ipsi diceret. O quam merito de his dixit Sanctus Ilias: Venierunt filij vsque ad partum, & virtus non est parienti. Peruenierunt hi, ut cognoscerent, hoc de seipsis dici, nec tamen

Matt. 27. virtutem habuerunt, ut à peccatis suis resipiscerent. Hoc est maximum malum peccatoris, quod cognoscit peccatum suum, & malum statum in quo vivit, nec tamen ad parandum vires habet: nec ad hoc faciendum divinis auxiliis vii vult. Adeò coniunctum Deus intellectum voluntati disposuit, ut alter ab altera nihil distet: siquidē utriusque una, & eadem est essentia. Et cum adeò coniuncti sint, illos passim diuidimus: pervenimus enim ad res intellectu cognoscendas, & illinc quovis eas velimus, sunt multa milia passuum. Ne hi vineam relinquerent, neve dominationem, qua prævalebant in Synagoga, amitterent Iesum Christum occiderunt. O maledicta terrestrium rerum affectio, quot per te peccata committuntur! O quot in perpetuum condemnantur, ne hæc temporalia bona derelinquant. Primus filius, quem peperit Eva, fuit Cain. Et est valde notandum, primum hominem præsumptum in mundo nomē avaritiæ & cupiditatis habuisse. Nam Cain

abscindendi, & Christum Redemptorem nostrum in corde vestro mori. Videte quomodo eum veriti sunt, siquidem videntes eum, dixerunt: Hic est haereticus, venite, occidamus eum, & habebimus hereditatem eius. Et tanquam homines impudici, quod eis dixerunt, opere compleverunt, & eiecerunt eum extra vineam, & occiderunt. Dicit ergo Dominus: Quid vobis supplicij mereri videntur hi iniqui agricoltæ? Aut illi: Malis malis perdet, &c. vsque ibi: Cognoverunt quod de ipsi diceret. O quam merito de his dixit Sanctus Ilias: Venierunt filij vsque ad partum, & virtus non est parienti. Peruenierunt hi, ut cognoscerent, hoc de seipsis dici, nec tamen virtutem habuerunt, ut à peccatis suis resipiscerent. Hoc est maximum malum peccatoris, quod cognoscit peccatum suum, & malum statum in quo vivit, nec tamen ad parandum vires habet: nec ad hoc faciendum divinis auxiliis vii vult. Adeò coniunctum Deus intellectum voluntati disposuit, ut alter ab altera nihil distet: siquidē utriusque una, & eadem est essentia. Et cum adeò coniuncti sint, illos passim diuidimus: pervenimus enim ad res intellectu cognoscendas, & illinc quovis eas velimus, sunt multa milia passuum. Ne hi vineam relinquerent, neve dominationem, qua prævalebant in Synagoga, amitterent Iesum Christum occiderunt. O maledicta terrestrium rerum affectio, quot per te peccata committuntur! O quot in perpetuum condemnantur, ne hæc temporalia bona derelinquant. Primus filius, quem peperit Eva, fuit Cain. Et est valde notandum, primum hominem præsumptum in mundo nomē avaritiæ & cupiditatis habuisse. Nam Cain

- 43 & deuorauit eos terra. Quomodo cum mari absorpti fuerint, dicit sacra Scriptura, illos à terra fuisse deuoratos: quæ terra est hæc, quæ deuorati sunt, nisi terrenarum rerum amor? Sic exponit Origenes hunc locum, dicens: Amorrem terræ, honorumque terrenarum cupiditatem perditionis illorum causam iussit. Et sic beatus Petrus de perditissimis quibusdam in hominibus loquens, dicit: Cor exacerbatum in auaritia habentes maledictionis filij, dereliquentes viam rectam, errauerunt, secuti viam Balaam ex Borsor, qui mercedem iniquitatis amauit. Corruptio enim
- 44 verò habuit suæ versariæ. Subiugale mutum animal in hominis voces loquens prohibuit. Prophetæ insipientiam dixerunt admirabilem! quod videret Balaam loquentem animam (rem tam obstupendam, atque in omnibus seculis inauditam) nec tamen à sua cupiditate desisteret, adeo illi excæcatus erat. Et asinæ suæ respondit, dicens: Quæ commercijs, & illis mihi: ita passione sua cæcus pangebatur, ut fortasse tantum miraculum non aduerteret, & cecus erat asinam loqui, ut videretis quomodo homines cupiditate excæcantur.
- 45 His igitur qui tot medicamentis noluerunt emendari, dicit Dominus: *Auferetur à vobis regnum Dei.* Ingenium Dei est, res in esse suo desinere, & conservare quæ sunt bonæ, debitumque reddant fructum: cum autem ex hoc deficiunt, eas adimere, & euertere consuevit. Et sic quando Christus redemptor noster populum hunc succedat aduentu suo, ut nouum populum construeret, qui tantos, tamque pingues fructus laturus erat, hoc fecit, cum nihil boni erat sperandum ex tam malis, ac infructibus palmitibus, quales in illo populo erant. Et ad hoc propositum dicebat gloriosus Baptista: Iam enim securis ad radicem arboris posita est. Et ad hoc ipsum propositum dicebat Dominus: *Lex & Prophetæ usque ad Ioannem.* Tollerabat eos Deus quandiu aliquis fructus ab illis poterat sperari: cum autem videret iam nihil sperandum esse, omniaque corrupta, tam ecclesiasticâ, quam secularem statum esse sterilem, quasi arboris palmites illos euertit, & tanquam agrum sterilem agricola comburit, quia impedimento est: quominus alij fructus ferantur. Etiam cum Amorricis, & Chananeis hac misericordia usus est. Expectant enim quousque

quousque penitus corrupti, ac deprauati essent, ut eis terra auferret. Et sic dixit Abraham: Generatione quarta reuertetur huc, scilicet, filij tuæ: nec dum enim compleretur iniquitates Amorricorum. Nodum peccata Amorricorum in illi punctum peruenierunt, ad quæ peruentura sunt, ut euertantur. Et cum hoc tempus aduenit, euertit eos Deus, populumque suo terræ illius possessione tradidit, quam postea propter ipsorum iniquitates ab eis abstulit. Et diligenter nos animaduertere oportet. Deum nodum hunc morem mutasse: sed eodē cum regnis etiā nunc uti, dominos suos propter ipsorum peccata illis priuans. Absolit. Ecclesiā suam sanctam à Iudeis, & dedit illi in gentibus multo quidem meliorem cretibusque sacramentis illustratam: ut multo meliorem fructum redderet, si minus, non minus erit, quod eam nobis auerata, in gentes tradat, quæ ipsi melius, ac studiosius seruiant. Magnopere nos Christianos huius rei intelligentes ad Dei munus debemus deuenire. In domo cuiusdam domini, maxime obligat tamulum ad fungendum fidelissimè ac diligentissimè munere, suo domini sui ministerium studiosissimè exequendum, videre manus illud alteri sublatum fuisse, ut sibi daretur. Cum hoc reprehendit Nathan Propheta David Regē, dicens: Hæc dicit Dñs Deus Israël: Ego vixi te in regē super Israël, & ego erui te de manu Saul, & dedi tibi domum domini tui, & uxores domini tui in sinu tuo: dedi tibi domum Israël, & Iudæ: et si parua sunt ista, adijciam tibi multo maiora. Quare ergo contempsisti verbum Domini, ut faceres malum in conspectu meo? Quid ergo erit nobis nisi ei diligentius, ac melius seruiam? Dicebat Sanctus Isaias: Cantabo dilecto meo canticum patris mei vineæ suæ. Vineam facta est dilecto meo in cornu filio olei. Et sepiuit eam, & c. & expectauit, ut faceret vvas & cecit labruscas. Nunc ergo habratores Hierusalem, & viri Iudæ iudicate inter me, & vineam meam. Quid est, quod debui vltra facere vineæ meæ, & non feci? Canticum patris mei, scilicet, Iesu Christi. Etenim Isaias huius de tribu Iudæ, & secundum nonnullorum sententiam frater fuit Regis Amasie. Verum quis vnquam vidit vineam plantari in cornu filio olei? O maximum mysterium, ac singulare Dei beneficium! Cornu significat fortitudinem, ut vult dicere, fortitudinem in qua hanc vineam suam posuit, fuisse illam in misericordiam

- 171 plantare. Et factis aperit significatur. hanc querelam quam
hæc dicit patregei Iſaia. Iſaia. Christus ad nos potius quam
ad Heb. eos dirigi. Dicit enim: Quid amplius debui facere
& non feci. Cum Iudeis autem omnia fecerat omnia
que poterat, & debebat facere, secundum quod pro sua
humana charitate promiserat, scilicet, se humanam naturam
esse sumpturum, & pro vita sua mortuū. Nunc igitur
cum iam pro ea mortuus esset dicit nobis: Quid am. alius
debui facere? Et si quidem omnibus his affectu beneficii non
vinum quiddam, sed labruscas, peccatorumque amaritudines
172 ferimus iudicate ergo inter me, & vineam meam. Et nunc
ostendam vobis quid ego faciam vineæ meæ. Auferam
pitem eius, & erit in direptione, &c. Ecce quomodo vineam
hanc ex Palestina abstulit, illamque ad Aegyptum decessit
ubi totæ tam Sancti Eremite alibi quam purissimi viri
ma sanctitate flourunt. Aegyptus autem in manifestis
Dei deficientibus, eam in Græciam tranſtulit. Quis vidit
Græciam tempore quo Origenes, Beatus Basilus, Beatus
Caryſtostomus, ac Beatus Epiphanius vixerunt? Qui
legit spiritus affectum, ac deuotionem Chrysostomi, Ambroſii,
Chrysostomi, & Constantiniopolis, quomodo ei non conſtingent
173 cor præ dolore, cum hæc omnia in illis regionibus amissa
fuisse perſpiciat? Quibus etiam in pietate deficientibus, tranſtulit
illam in Germaniam, & Galliam, videte autem, quidam
proſtigata ſit nunc in illis regionibus. Quis ergo nos ſperamus,
cum tamen corruptis moribus ſimus, niſi ut etiam nos Deus
manu ſua dimittat, ſi eſſe in noſtris regnis etiam amittatur?
Captus eſt Rex Sedechias ab hoſtibus ſuis, eiusque ſerui
in ipſius conſpectu interfecti ſunt, & poſtea ipſi hoſtes
ei oculos euellerunt. Itaque prius Liberos quam oculos amiſiſſi
174 ſi. Fratres mei, ſic plurius veſtrum contingit admiſſe diabolus
vobis filios bonorum operum, ut ſine charitate, miſericordia,
caſtitate, ac denique ſine poenitentia viuatis, & poſtquam
vos liquetis vitiorum tenet apprehenſos, oculos ſibi
vobis curat euellere. Ecce hi inſelices pro temporalibus
bonis ſpiritualia reliquerunt: poſtea vero abſtulit ab eis
Dominus temporalia: & ſine vtriſque remanſerunt.
Vendidit Iudas Ieſum Chriſtum triginta argenteis, & poſtea
ſine Chriſto, & ſine argenteis remanſit. O inſelices
homines, qui pro temporaria vtilitate Deū relinquunt, etc.

nim in poenam huius culpe ſine vtroque remanebunt. Ne
ſinus tam ſuperis beneficiis ingrati, autem perſecla nos
cautos faceret, inaduertamus inſelicitatis mala iam prope
ad oſtia noſtra obrepentia propinquare: mores enim
noſtros reſormare, ut nos Deus in fine coſtiteret nobis gratiam
ſuam hæc communicet, ac in futuro ſeculo coſtiteret
gloria faciat eſſe coſortes. Amen.

SABBATHO POST DOMINICAM. II.
IN QUADRAGESIMA.

Homo quidam habuit duos filios, & dixit adoleſcentior ex illis
patri. Pater da mihi portionem ſubſtantie, quæ me contingit.
LUCÆ. 15.

175 **R**EFERT Beatus Lucas, quod erant ap-
propinquantes ad Ieſum publicani, &
peccatores, ut audiret illum, & murmu-
rabant Phariſæi, & ſcribæ dicentes: quia
hic peccatores recipit, & manducat cum
illis. Libet nos Deus ab hominibus de-
pauatorum viſcerum malitiarum repletis: qui omnia que-
cunque vident, vitio vertunt: bonorumque hominum famam
ſuis venenosis linguis obſcurant. S. Ioannes dicit: vidi equos
in viſione, & qui ſedebant ſuper eos, habebant loriceas
igneas, & ſulphureas, & de ore ipſorum ſcilicet equorum
procedebat ignis, & ſumus, & ſulphur, & illis tribus plagæ
occeſſa eſt terra pars hominum. Hi equi ſunt homines malæ
conſcientie, ac diſſolute, effrenatæque lingue, qui ſe malis
Angelis gubernari patiuntur, qui, ut igne malicie candentes
incendant, ſic & equos ſuos inſuſcitant. Atque hi equi
Sathane ſiquidem non ſemper proximorum horum famam
poſſunt comburere, ab eorum tamen ore ſumus quidam
teſterimus prodit, quo illam inſciunt, & denigrant. Tales
erant hi inſelices, a quorum oribus ſumus, & ignis exibat,
quo puriſſimum Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti vitium, cor-
letemque doctriinam coneremare, aut ſaltem obſcurare co-
nabantur. D. vinctus autem Magiſter, qui eſt Iſaia, de quo Moy-
ſes dixit illum ſecere porcuſſe, ut mei de petra olivæ, de
faxo durifſimo populus ſurgeret, ex horum malis bonæ
modò nouit elicere. Et ſic ex eorum malitia, quaſi ex faxo
durifſimo

Apo. 9.

Deut. 32.

4 durissimo diuinum hoc mei, suauissimumq; oleum abstraxit: quæ sunt tres parabole ex dulcioribus. ac suauioribus totius Sancti Euangelij: scilicet parabola pastoris perditæ ouem magno cum labore querentis: & mulieris euerterent totam domum quousq; amissam drachmam reperit: & hæc filij prodigi, de quo nunc diuina aspiciat Spiritus Sancti gratia sermonem faciemus: quæ quidem adeo fecunda estuant: quæ peccatoribus animum addit, ut sola eius litera posset pro integra concione sufficere. Peccatoribus (inquam) animum addit, illis videlicet qui efficaciter à peccatis non exire concupiscunt. Quem enim animum aut consolationem non possunt recipere videntes quam facile peccator huius veniam consecutus est, qui peccatis suis deleat & in illis commorari voluit: Hos vocat B. Paulus, inimicos crucis Christi: quia sunt inimici misericordie, & iustitiæ, in quam resoluatur crux Christi. Et si mihi liceret, dicerem illos magis quam diabolos Christi Iesu crucem odissent: nam diabolus eo quod admirabilem eius virtutem, & efficaciam cognoscunt, illam execrantur. Hi verò eo quod illam parui æstimant, eam contemunt, & rejiciunt: & idcirco omnes animæ affectus, quales sunt timor, amor, spes, & reuerentia, &c. qui huic preloso cruci debentur, tribuunt vitia, quæ ipsa conatur euertere. Et ideo B. Apostolus hæc vitia, horum hominum Deos appellat dicens ibidem: quorum finis interitus, quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum. Notate verbum illud: quorum finis interitus. Hoc est, quod lapsum, & peccatum habent pro fine: & hoc est quod expetunt, scilicet peccare & peccatum habere: tamen Deum. Et gloria in confusione ipsorum. Id est, honorantur, & gloriantur in rebus, de quibus eos confundi & erubescere oporteret. Et ideo via ad æstimandam hanc Domini misericordiam, qua hoc S. Euangelium plenum est, est cognoscere infelicem peccati statum, à quo nos hæc diuina misericordia liberat. Vniuersa huius parabolæ mysteria explicare longum quidem esset, & male manderetur: & sic non afferret tantam vtilitatem. Aliquot tamē principales locos illius tractabimus, qui nobis conducibiles sunt.

Primum igitur videamus ex quibus radicibus, & principiis huius adolescentis malum dimanauit, & per quos passus in tantam perditionem deuenit. Per hunc enim adolescentem

tam vnusquisque peccatorum significatur. In sacris literis 8
qui facit pueritiam, & dissolute a que inordinate viuit, licet diebus sit longæus, iuuenis tamen, ac puer appellatur: & sic dixit Deus per Eisaam: puer ceteram annorum morietur, & maledictus erit. Qui autem virtutes operantur prudenterque, ac sapienter viuunt, quamuis sint iuuenes, dicuntur senes. Ita Sapiens dicit: senectus enim venerabilis est non diuturnitas, neque annorum numero computata. Cui autem sunt sensus hominum, & ætas senectutis vita immaculata. Et prima radix, ex qua plurimi adolescentes perduntur, est quam assignat hie Sanctum Euangelium dicens: Pater da mihi portionem substantiæ quæ me contigit. Ac si diceret adolescens ille: pater iam est tempus in quo ego meipsum Dominus sum, & ab omni subiectione liberum, & immunitatem me videam. Ego portionem substantiæ, quæ me contigit, libere, & ad libitum volo consumere. Hoc significant verba illa: Da mihi portionem. Daniel Propheta vidit furentem leonem exeuntem à mari, quæ nulli parebat, & alas habebat aquilæ. Et obstupenda quedam res inde secuta est: scilicet: Aspiciebam (inquit) donec euulsa sunt alæ eius. Et sublata est de terra, & super pedes quasi homo stetit: & cor hominis datum est ei. Quæ est hæc ferocissima leona, quæ nemini parcat, nisi iuuentus? Alæ autem huius leonæ sunt libertas. Quandoquid habet alas ad neminem respiciendum: nihil in eius conspectu permanens consistit. Adolescentes si sunt liberi, & absque subiectione, Deus me liberet ab eis. Vis o pater ut adolescens filius tuus in se reuertatur, & existens homo definat esse leo immanis, ac furiosus? Adime eius alas & libertatem: ut, & non sub consilio gubernetur. Hieremias Propheta comminationem quandam dicit, quæ etsi ad aliud propositum posita fuit, eius tamen verba hic optime congruunt. Ecce (inquit) præico vobis libertatem inquit Dominus: ad gladium, ad pestem, & ad famem. Id est, ecce ego vos moneo viam, per quam tanta pestis, ac malorum multitudo venit, esse libertatem. Habes passerulum in custodia, cuius cum naturæ proprium sit volare, instantissime inicitur illinc exire, si agit vnā virgam, & exit valde lætus, conscendit in arborem, ibique garrulans commoratur. Quando autem minus arbitratur, venit aquila, aut ardea, siue alia avis rapax, & incidit in eum, illumq;

Sap. 4.

Dan. 7.

Hier. 34.

Simile.

12 illumque apprehendens percutit & occidit. O passerulus, passerulus, quam melius tibi erat in custodia. Etenim licet vinctus, & sine libertate, cibum tamen habebas cum securitate: nunc autem nec cibum, nec vitam habes. O adolescens, quam ad simile representat hoc quod vobis quotidie accidit, in domibus parentum vestrorum. Habetis cibum, & occasione servendi Deo, & videtur vobis eius domus custodia, & carcer, magnopere desideratis, ac dicitis: quomodo ab hac servitute exibo? & tandem abitis. Venit postea autem quod rapax venit cecatio, & perdimini. O fratres, 13 soror, quam conducibilior tibi esset in libertate subiectio, ne totum vite tue tempus cum ignominia traduceretis. Terribile, ac formidolosum Dei supplicium est, quod dicit per Prophetam his verbis: dimisi eos secundum desideria cordis eorum: tunc in adinventionibus suis. Maximum supplicium est quod te finat Deus abire quod volueris, secundum desiderium voluntatis tue. O fratres charissimi per reverentiam Dei vos rogo, ne libertatem expectatis: est enim radix, ex qua plurima mala proveniunt.

Et dicit illi substantiam. Et hoc significat, Deum cum vultu suoque voluntate concurrere: non autem illum ad malum inclinat. Largitur pecuniam, non vero consilium. Ad bonum autem largitur vires, & voluntatem inclinat: dat pecuniam, & consilium. Et sic filio prodigo quum vellet abire, de lit pecuniam, non vero consilium, ut abiret. De hoc vide Divum Thomam. Cum hac libertate, & pecunia profectus est in regionem longinquam. Dixerunt duo exploratores, quos misit Iosue ad Rahab: Qui ostium domus tue egressus fuerit, sanguis ipsius erit in caput eius. Hoc possumus dicere filio abeunti a conspectu patris sui, & illius: a quo reprehendi, & admoneri poterit, quod si malum ei contigerit, suis illo dignus erit. O in quoniam quanta infortunia incidit adolescens hic, qui a domo patris sui egressus est, nec vero malis suis remedium invenit, quousque ad il-

lam reuersus est. Figuræ, quas faciebat Dædalus, adeo pulchre, ac perfecte erant, ut mouerentur, ambularent, ac virescere viderentur. Huius tamen motionis causa erat, quia funibus quibusdam alligati erant, quibus mouebantur, quibus deficientibus non mouebantur amplius. Sic plurimi propter bonorum hominum consilia, & societates boni sunt, deficientes

deficiente autem sancta conversatione, statim excidunt, nec amplius commouentur. Quapropter fratres curate ne ab illis recedatis, ne sicut figuræ Dædali sine funibus maneat. Attendite seruos Dei suis sanctis exemplis, atque admonitionibus imbecillos homines quasi funibus apprehendere, illisque in Dei ministerio incedere facere: qui quidem absque hoc auxilio ne passum quidem in via virtutis ambularet. Homo quidam cupiebat inimicum suum occidere: quod ut melius simularet, ingressus est in quandam religionem, cumque illa mala inentione introisset, bona religionum familiaritate, & exemplo concitatus, odium, quo inimicum suum prosequeretur, amiseratque in monasterio perseueravit, & optimus religiosus fuit. Postquam autem homo a viris probis recedit, magis audet diaboli eum concutere, & euertere. Quod significauit David dicens: Amici mei, & proximi mei de longe steterunt, & vini faciebant, qui querebant animam meam. Postquam (inquit) iusti, quibus cum ego conuersari consueueram, a me recesserunt, maiorem audaciam receperunt inimici mei diaboli aduersum me. Contra vero vnus homo ab altero malo magnopere solet perueriri. Ideo dixit Deus Moysi: præcipe filiis Israël, & dic ad eos: Quando transieritis Iordanem intrantes terram Chanaan, disperdire cunctos habitantes terræ illius, &c. si autem nolueritis interficere, habitantes terræ, qui remanserint, erunt vobis quasi clavi in oculis, & lanceæ in lateribus. Id est, illi vos peruerrent, animasque vestras excæcarent, efficiuntque ut sitis idololatæ, sicut & ipsi. O quam diuina exaggeratio: & quam ad litteram hoc quotidie experiuntur, qui malis conuersationibus vtuntur. O quam acriter reprehendit Iehu regem Iosaphat, eo quod iniquo regi Achab coniunctus fuerit, dicens: Impio præbes auxilium, & hic, qui oderit Dominum amicitia iungitur: & idcirco iram quidem Domini merebaris, & Elias asperè reprehendit Hebræos, quia cum gentibus conuersabantur, dicens: vinum tuum mixtum est aqua. Sicuti vinum aquæ commixtum virtutem perdit, sic etiam bonus malo coniunctus rectitudinem amittit. Talis fuit hic adolescens cum malorum conuersatione,

Et dissipauit substantiam suam, viuenda luxuriam. Hoc aduerbiis;

Psalm. 37.

Num. 32.

19 Paral.

19 Esai. 1.

- 20 aduerbium: luxuriosè: maximam quandam morum depra-
nationem, dissolutionem, atque impudiciciam denotat. Ho-
mo huic vitio deditur tam modicam verecundiam, & sen-
sum habet, quasi summam bellua. Precepit Deus Moysi de-
cens: Tolle cunctos principes populi, & suspende eos con-
tra solem, in patibulis: ut auertatur furor meus ab Israël.
Contra solem (inquit) ut si quidem publicè peccarent, eorum
supplicium omnibus innotesceret: quia cum Moabi filii
fuerant fornicati. Cumque vniuersus populus deplorasset,
atque à Deo misericordiam postularet, tantumque deo-
nalibus hominibus supplicium sumeretur: tunc dicitur
dem sanctus textus: & ecce vnus de filiis Israël intrauit
ram fratribus suis ad seortum Madianitidè vidente Moysi
& omni turba filiorum Israël: qui stebant ante fores taber-
naculi. Videte quæ bestia plus faceret, quam tantam im-
pitandem, tali tempore, & coram talibus ac tantis viris.
Credite mihi: iniquia dissolutionis, ac deprauatio in hoc peccato.
Eccles. 7. 20. est aliorum peccatorum poena. Sic dicit Spiritus Sanctus
his verbis: Inueni amariorem morte mulierem, quæ la-
queus venatorum est: & lagena cor eius, & vincula sunt me-
us illius: qui placet Deo, effugiet illam: qui autem pecca-
tor est, capietur ab illa. Ecce quot nominibus illam appo-
let. O miserum illum, qui in tales laqueos, & rotas incidit.
diligenter notate quomodo hic vocat Spiritus Sanctus de-
mones venatores, et significet quantopere perditione nos-
tram, quasi venatores venationis cupuli, concupiscit: spo-
rum laqueos dicit esse mulieres. Et super omnia animad-
uertite quomodo dicitur: qui autem peccator est, capietur ab
illa. Carnifex quo Deus vritur ad peccata tua puniri
est, permittit ut in mulierculæ cuiusdam vanæ manus in-
cidat, ut quæcunque voluerit tibi faciat, & vix possis ab illa
evadere: cumque gravitatem, atque honorem tuum illius
causa perditum videas, nec tamen illam effugas. Cum-
que mille amarissimas portiones ab ea accipias, & reprehe-
daris, atque admonearis: nihil tamen istorum prodest. O
miserum te! quam merito potes dicere: Hæc sunt pecca-
ta mea, quæ me in hanc tyrannidem induxerunt: meque
in tam crudelem carcerem, sicut vnus mulieris manus in-
cluserunt, atque in hanc asperissimam servitutem adduxe-
runt. Signum est maximam esse tyrannidem mulieris fa-
per homi-

per hominem: si quidem Spiritus Sanctus illam in peccato-
rum eius poenam maximam assignat. Quando in facis li-
teris verba duplicantur, maxima fit exaggeratio. Et si qui-
dem hic dicitur: laqueus, lagena, & vincula: maximam de-
notat exaggerationem: ingentemque esse mulieris tyran-
nidem significat. Videte quantopere hoc verum sit, siquid-
cum possit homo. Satanam effugere. Christianus quidam
dicit: non possum me ab hac muliere liberare: intelligo quip-
pe illam esse diabolum.

Facta est fames valida in regione illa, & ipse caput egere. Hoc
significat maximam esse famem ubi est peccatum. Patet. Detur
regio, in qua non feratur, nec pluat, nec in ea sol oriatur, nec
aliunde ad eam alimenta ferantur: quomodo fieri potest
quin in ea maxima vigeat fames? vniuersa anima commo-
ratur in peccato est huiusmodi. Primum in ea non feri-
tur. Quid est ferere? virtutes opere exercere, ieiunare, ora-
& eleemosynam erogare. Sic feriebant sancti. Eunt ibat,
& stebant mittentes semina sua: qui sic ferit scilicet habebit
Augustinum. Sic dicit Oseas seminare volus in iustitia, &
metite in ore misericordie. Misericordia Deus est, sic di-
xit David: Deus meus misericordia mea. Colligimus
ergo, & metemus in ore Dei: cum dixerit: venit bene-
dicti Patris mei, percipite regnum, &c. quia esuriui & de-
distis mihi manducare. Ecce quomodo, quia opera iustitiæ
seminamus, metemus in ore misericordie. Cum autem
peccatores non ferant, ergo non metent. Si quonquam ven-
tum ferere videretis: nonne illi diceretis? O miser ventum
ferere quid ergo metes nisi turbine, atque tempestates? se-
ris honores, gaudia, ac voluptates? vide igitur quid dicat
Sanctus Oseas. Quia ventum seminabunt, & turbine me-
tent. Et alibi: rasis impietatem, iniquitatem mellis: utis: co-
meditis frugem mendacii, quia quidconque ex peccato eli-
citur, est fraus, & mendacium. Præterea non oritur sol, nec
pluit in conscientia peccatoris. O Deus æterne quam arida
est anima in peccato? Amouet Deus radios suos ab illa, non
pluit in illam gratia: qualis remanebit? Talis erat anima
Davidis cum dicebat: anima mea sicut terra sine aqua ti-
bi. Quia pluuiam voluntariam segregabis Deus hæreditati-
bus. Anima verò comoratur in peccato mortali est hereditas
Sabbath. Videbitur animam, quæ prætermittit vñ diu, in quo

24

25

Psalm. 124

Osee. 10.

Psalm. 58.

26

Matth. 25.

Simila.

Osee. 8.

Osee. 10.

27

Psalm. 142.

Psalm. 67.

- 28 non audiat missam, peccatam se atque peccatorem iudicari, & alia erit, quæ si semel missam audiat, in totum amittit illam.
- Esai. 5.* sibi satis esse dicit. Hoc comminatus est Deus per Esaiam prophetam malam illam hereditatem dicentem: dabo nubibus ne pluant super eam imbrem. Sic etiam his nec concilio, nec bonus sermo, nec bonum consilium, nec bona familiaritas, nec denique quicquam bonum affuderit. Omnia illis pretereunt, quasi nubes imbris onusta, quæ in aliam regionem exoneranda vadunt. Vbi ergo hæc sunt omnia merito dici potest, famem interitum, & que uniuerfam esse necessitatem. Nonne meminitis quod dicitur in libroGenesis 41. nescis, facta est fames in vniuersa terra, nisi in Aegypto, ubi erat Sanctus Ioseph, sic est verum, quod in omni loco est fames, nisi ubi est Iesus Christus filius Dei. Vbi hic habet illuc est quies, satoritas, ac vera voluptas. Vbi autem non est, nihil aliud esse potest, nisi egestas, & inopia, atque idcirco adolescens iste cepit egere. B. Chrysostomus super hanc locum verba quædam notari dignissimam dicit: Filium dacta fecit egere substantia, quæ diuitem seruabat, negatam penes se deficeret habendo, qui penes patrem abundauerat non habendo. Maximum, atque verissimum mystere est hominem rebus illis esse diuitem, quæ sibi de negatione pauperem vero illis, quæ conceduntur. Ecce hunc nunc nem, qui quia segregatus à patre in sua libertate voluit vivere, in tantam necessitatem deuenit. B. Augustinus dicit arborem à Deo Ad veritatem vocatam fuisse arborem scientiæ boni, & mali. Non quia fructus illius arboris propriam tatem aliquam haberet ad docendum: sed quia cum deus eam obedientiæ suæ materiam fecisset, & legis: necessarium erat, quod qui nollet bonum à malo discernere, per præceptum descripturus erat experimentum, ut tangendo veritatem inueniret supplicium, & ubi primum ab illius superbi patris obedientia recederet, sui propriis malis intelligeret quod ipsi à patre indulgentis atque auxiliis nolunt intelligere, & hoc est, cepit egere. Ad quod etiam pensandum est, quod commendans Deus legem suam obseruari in, addidit diceas: ut bene sit tibi potest enim vobis mundus extra Deum montes aureos polliceri: tamen tamen vicissitudo ita circumferetur, ut tandem cognoscatis extra Deum nihil esse præter famem, tantamque penuriam, ut porre non esse compella-

compellamini. Hic etiam perpendit Chrysostomus, cari-
sterisse huic adolescenti portæ iij manus, siquidem illud
vniuersis diuinis suis comparauit. Et idem nunc nobis pas-
sim accidit, quia dato, & non accepto precio, miser se ho-
mo vendit seruituti.

In se autem reuersus, etc. Super hoc notandum est in sa-
cris literis duas res reperiri, quæ contrariæ esse videntur.
Alicuius est hominem bonorum, conuersionisq; licet causam
esse. Alicuius est hinc Dei voluntate nec a bonis quidem so-
lum commoueri, Paret hoc, quia fides est donum Dei fi-
cuti docuit B. Paulus dicens: gratia enim estis saluari per
fidem, & hoc non ex vobis: Dei enim donum est. Non ex
operibus, ut nequis gloriatur. Et valde notandum est per
magis exaggerationem in sacris literis iustificationem
fidei attribui, non vero amoris, aut operibus: quasi signifi-
cando quod deberet esse impossibile, quin Deum tamquam
Deum, ac Dominum, ineffabiliq; beneficia, quæ ab illo
acceptissimè credentes, hunc bonum Deum non amaretis, iu
dicando, ubi est fides, ubi etiam & amor esse oportere. Et
tamen sæpenumero dicebat Christus Redemptor noster
in Sanctis Evangelis: Fides tua te saluam fecit, & hæc est
victoria, quæ vincit mundum, fides nostra. Ecce quomodo
fides iam nostra, & donum Dei dicitur. Præterea quid ma-
gis proprium est Deo, quam peccata dimittere, peccatoresq;
ad se conuertere, atque illum à quodam luxurie, cupidita-
tisq; igne abstrahere? Non minor est in hoc potestas, quam in
Iesu Christo filio suo suscitando Deus ostendit. Et sic dicit B.
Paulus, Non cesso gratias agens pro vobis memoriâ vestri
faciens in orationibus meis, ut Deus, Domini nostri Iesu
Christi pater gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ, & reue-
lationis, in agnitionem eius, illuminatos oculos cordis ves-
stri, ut sciatis quæ sit spes vocationis eius, & quæ diuini
gloriæ hereditatis eius in sanctis: & quæ sit supereminens
magnitudo virtutis eius in nos, qui credimus secundum
operationem potentie virtutis eius, quam operatus est in
Christo, suscitans illum à mortuis. Attendite quomodo di-
cit se Deum exorare, ut illis spiritum sapientiæ, & huius
rei cognitionem concedat, & eorum oculos illuminet, ut
vocationis suæ magnitudinem sciant, diuinitasq; probatis
hereditatisq; promissæ & magnitudinem potentie Dei
in addu-

- 36 in adducendo nos ad cognitionem sui, quæ quidem non minor est, quam ea, quæ vultus est cum Iesu Christo filio suo suscitâs eum à mortuis: Et licet hoc tam sublime, diuinumq; Zacha. 1. omnipotentie proprium sit opus: per Zachariam tamē dicitur: Conuertimini ad me: ait Dominus exercituum, & conuertar ad vos: dicit Dominus exercituum. In quo videtur conuersionem hominis opus appellare. O ineffabilis Dei probitatem! & equis huius tanti, tamq; boni Domini amore non capitur: scitote fratres quod hoc attribui peccatis conuersionem, aliquando homini aliquando. Duo, est *et* *andarse* *Dios rogando con el misino hombre, y la suandale* *medimientos*. J sicuti duo viri paræ conditionis dicere consueverunt: Tu hanc rem præclaram fecisti, dicit alter: non fecisti, sed tu fecisti: tamen Deus hominem estimat, ut ei dicat: Tua est fides: tua est conuersio. Quod est plusquam totum terramq; creare. Non est mea fides, neque conuersio Domine, sed tuæ diuinæ potentie. O mirificam consolationem, quod attribuit, sacra scriptura Dei potentiam homini, ut illum honestet. Atque etiam dicitur homo se conuerrere, quia ipse cum liberi arbitrij libertate conuertitur: quamvis Deus illum ad hoc commouet, sicut: vsus est enim hoc peccatore mittens famem, qua torqueretur: etiamque mentē illuminâs, quod peccatū suum cognoscere: patetq; sui bonitatis recordaretur, & sic ad conuertendum se ad illum animaretur. O fratres charissimi si quis hic adest sicut hic iuuenis, qui sit extra domū patris sui potens depascens: erubescite passionum sensuumq; vestrorum seruos esse: & perinde Sathanz obedire. Attendite quātum temporis ex quo vos Deus per Prophetam Dauidem inuitat eum dicit: Conuertantur peccatores in infernum, & alibi: Conuertantur, & erubescant valde velociter. O admirabilem exaggerationem, quod vocat Spiritus Sanctus statum peccati mortalis infernum. Et sic dicit: Erubescant iam peccatores, qui in isto inferno commorantur, & conuertantur valde velociter. Quasi dicat: *Que para luego es tarde*. J O ineffabilem Dei probitatem! quā singulare est hoc exemplum hominibus cupidis vitionis: etenim cum Deus sit in omnibus offensus, ipse tamen ad ostia nostra venit, nobisq; ut pacem amplectamur, in eiusq; amicitiam redeamus: precatur. Si qui alium læsant, aut seruos, qui Dominum suum offendunt.

Psalm. 5.
Psa. 6.

offendit, veniam petiturus accederet, intercessoresq; ad illum inuocandam adhiberet, iustitia, & ordo seruati videatur. Læsum autem, & dominum infinitæ maiestatis ab offensore suo pacem exposcere, atque ut faciem suam ad eum conuerteret hoc humanum iudiciū à suis terminis abstrahit. Hoc igitur significat conuertatur peccator, &c. Nō obliuiscatur bonus pater laboris filij sui: & idē illi famē, atq; inspirationē iussit accersiri. Hoc significauit Deus per Hieremiam Prophetā dicens: Recordatus sum tui miserans adolecentiæ tuæ. Multum prodest quenquam aliquando bonum fuisse in alio: enim peccatoris somno, ac maioribus peccatis, recordatur Deus illum aliquando bonum fuisse, & in via eius ambulasse. Idcirco ait Dominus: volo tibi auxiliari saltem quia aliquando fuisti meus, & domi meæ vixisti, atque aliquid in te habui.

Et surgens venit ad patrem suum. Iam cogitare potestis quā horridus, inuolatus, ac defiguratus venisset. Bonus autem pater illi apertis brachiis obuium exiit, & cecidit super collum eius. Habet Dominus auiculam in manu, si forte ab eo fugit, quā sollicitē illam perquirat, & insequatur, ut eam reciperet: quæ si ad eius manus reuertitur, non illā exasperat, nec exedit, sed illam optimē tractat, ac cibatur, ut si aliquando iterum ab eo recesserit, indulgentis, ac beneficis attracta, ad eius manus redire meminerit. O fratres quā sollicitus incedit Deus peccatorem quærens, qui eius manus aufugit, & cum venit, non eum exasperat, sed mitissimē, atque suavissimē recipit, delicateq; tractat meliores illi cibos, quos habet præbens: siquidem semetipsum ei præbet. Ecce quomodo huic indulget.

Quomodo enim indui iubet, illiq; conuiuium facit. Circa proferte stolam priuam. Cum David victoriā à Philistheo reportauit, ut rusticis & agrestibus pastoris vestibus veniebat indutus, vestit illum Ionathas vestibus suis regis, quibus ipse erat ornatus. Et ita dicitur ibidem. Conglutinata est anima Ionathas, animæ David, & dilexit eum Ionathas quasi animam suam. Nam expoliavit se Ionathas tunica sua, quæ erat indutus, & dedit eam David, & reliqua vestimenta sua vsq; ad gladium, & arcum suum, & vsq; ad baltheum, quo erat præcinctus. Hoc facit quotidie Iesus Christus cum verē peniteatibus, qui lapidibus solutis ex cordis

Hierem. 3.

Simile.

1. Reg. 18.

- 44 ex cordis sui pera detractis, demonem vincit, peccatumque occidit: etenim sordidis visceribus illos exuit, pretiosisque indumentis, quæ sunt diuina eius dona, exornat, ac quæ ad mentem suam inuitat. Sic pollicetur per Esaiam prophetam dicens: sustollam te super altitudines terrarum, & cibabo te hereditate Iacob patris tui. Hæc eleuatio non est corporalis, sed spiritualis. Sicuti homo à Deo diuinis donis *Simile*, locupletatus super omnia terrestria subleuatur. Qui reperit pretiosos cibos statim glandes, quæ sunt porcorum esca, à manibus dimittit. Ita etiam qui à Deo inuitatur ad pretiosos eius cibos, cum dulcedine ac suauitate cœlestis quæ est hereditas Iacob, per quæ vniuersi iusti intelliguntur. Et sic dixit Angelus: regnabit in domo Iacob in æternum, id est in iustis. Hæc igitur hereditas Iacob, qui solum iusti est cœlum. Et his cœlestibus saporibus, atque suauitatibus depascit Deus conuiuias suos.

- Filius autem maior, qui semper in patris sui obedientia perseverat, videns quanto eum gaudio, atque festiuitate pater suus perditum filium exceperat, indignatus est. Sed pater piissimus suauibus, ac molilibus verbis eum mitigare curauit. Vt enim dicitur: responsio mollis frangit iracundiam duram suscitatur furorem. Et quamuis eam pater placabat: ipse tamen conqueri non cessabat dicens: Ecce non animi sermo tibi, pater. Sed postquam filius tuus hic Perpetuus quomodo dedignatus est dicere, frater meus, sed dixit: filius tuus. Pater verò ut filium ad fratris sui amorem inclinaret, non dixit ei, filius meus: sed frater tuus quò illi alligaret, ut eius bono, & reditu gauderet. Filius ut patris in fratrem furorem concitaret, dicebat ei: *Deum autem subleuatiōem suam.* Sed pater, ut filium ad fratrem suum diligendum concitaret dicit illi: *Frater tuus hic mortuus erat.* Non videbatur hic frater per viam Moyfi ambulare: cui cum Deus diceret: descende peccauit populus tuus, & c. respondit dicens: cur Domine irascitur furor tuus contra populum tuum? Deus illi vocat populum Moyfi, ut nequaquam eius curam deponeret: Moyfes verò populum Dei illi appellat, ut eum ad populi cōpersionem, atque amorē alliceret. Tales oportet esse orationes nostras, quibus Deum ad misericordiam, non verò ad iracundiam populi prouocemus: exortētes ve illius curam gerat: siquidem suus est. Aduertamus ergo fratres charissimi,

charissimi, hanc parabolam directam esse ad hoc, ut maximam Dei misericordiam cognoscamus: atque ex illa fructum percipiamus, omnesque peccatores ad hunc diuinum patrem conuerti cupiamus, & non solum indignemur, sicuti faciebant Pharisei propter remedium peccatorum: sed nosmetipsi diligentissimi ministri huius pii operis simus, non cessantes die, noctuque illos docere, & admonere, ut à peccatis suis exeant, atque ad cœlestē patrem suum conuertantur. Ezechiel dicit Deus: & tu fili hominis sume tibi laterem, & pones eum coram te, & describes in eo ciuitatem Hierusalem. Res mysteriosa fuit Deum Sancto Propheta præcipere, ut in terreo latere ciuitatem describeret. Hoc fecit ad significandum, licet proximus tuus sit later, & terra: te tamen in eo imaginem quandam illius cœlestis Hierosolymæ posse depingere. Quod cum ita sit frater charissime, ne defatigeris in hoc sancto opere: admirabile namque luerum est in perdita anima curanda, & adinuanda, ut a peccato exeat: Dñs, ac Deus pater luminū nos illuminet. Vt omnes efficacissime hoc facere sciamus, siquidem est opus tam meritorium gratiæ, atque gloriæ: ad quam nos perducatur Iesus Mariæ filius Amen.

DOMINICA. III. IN QVADRAGESIMA.

Ecce Iesus cōiciens demonium, & illud erat mutum. L v c. II.

EN HOC primo verbo, detegitur error maximus, qui versatur in mundo. Venit predicator quidam in hunc populum vitiaque euellere, diabolosque, qui peccatoribus dominebantur, conatur expellere. Et ad hoc videbitis eum libros aperire & videre quid dicat talis doctor, aut talis propheta, &c. Et videbitis eum in pulpito proclamantem, & quasi effundentem viscera, totumque munus suum tam confectis estimat, cum tamen præcipuum prætermiserit: etenim ante quam librum aperiret, nec litteram legeret, oportet eum ante Iesum Christum verum animarum curatorem se prosternere, humillimeque ac confidensimè illum exorare & dicere, Domine tu, qui me in hunc populum venire

decreuisti, atque hoc munus exercere voluisti: per labores, & amorem, quo horum, qui me audituri sunt, animas redemisti, te suppliciter deprecor, ut mentem meam illumines, quod intelligi quid spiritali eorum saluti conducibilis sit. Dirige linguam meam, efficaciamque mihi verba cōcede, ut quod illis in igni profuturum est, dicam: eorum corda molificet, ut in eis tua celestis doctrina impetretur. Dicitur cuidam prælato: Adverte illum hominem turpiter, ac flagitiose vivere, cuius tu rationem reddideris: atque tibi de celo proclamari dicendo: *Ezech. 33.* Ezechielis: Tu filio hominis speculatorem dedi te domui Israhel. Si eo quod istum non admonueris in iniquitate morietur, sanguine eius de manu tua requiram. Videbas quomodo prælatus statim diligentiam adhibet, consideras, quomodo eius vitia probabuntur, alios huc, alios illuc mittit ministris, ut puniatur delinquens: præcipuum vero prætermittit, quod est ad verum pastorem confugere: cui æternus pater vindictam, & potestatem tradidit super celum, & terram, & dicere illi: tu Domine Deus meus omnipotens, nisi tu quem hanc, quam perditam credo incedere illuminaveris, & in viam tuam direxeris, quid ego facere poterō? venit confessorius, & sedens, hunc, & illum audit, & reprehendit, &c. Et omnia, quæ debuit se fecisse arbitrat, & tamen præcipuum reliquit, quod est ante quam audire accedat, se coram Iesu Christo profiteri, & dicere: Dñe Deus meus, qui ut Sanctos Apostolos tuos auditores poenitentiariorum instrueres Spiritum Sanctum tuo divino statu in illos infudisti, ut ego cognoscerem, nisi tu hos statim nobis immiseris, nec illos animarum suarum vulnera esse detecturos, sicut oportet, nec me præbiturum esse necessaria medicamenta: per tua divina vulnera te deprecor, ut tuis celestibus auxiliis nobis spires, ut hanc rem optime perficere valeamus. Es tu paterfamilias, & vides in libris tuis quoddam malum: statim vociferaris, statim rixaris: nec scis prius in angustiam domus tue te recipere, dicens: Pater æternæ, tu, qui es verus pater horum liberorum, quos mihi dedisti, tu qui per tuum unigenitum filium nos docuisti, ut te patrem pleno ore vocarem, dicentes: pater noster: occurre Domine malis iniitiis, quæ in his pueris animaduertit. *sequitur*

sequitur quæd cum prædicatores prædicemus, & proclamemus, parum tamen, aut nihil proficiamus: & cum prælati, atque gubernatores magnam diligentiam adhibeant, paucis tamen, aut nullis vitis obuiant. Et cum auditores poenitentiariorum septuaginta, & multis annis vnos, & eosdem homines audiant, nec tamē illos meliores efficiant. Et sic de singulis. Venite igitur fratres, & hanc admonitionem audite.

Erat Iesu egrediens demonium. Nec verò quisquam discipulorum eius sed ipsemet illum expellebat. Qui diaboli electus est, animarumque remedium adhibere potest est Iesus Christus, qui nisi huic operi manus applicuerit, incalsum sunt labores, diligentiarumque vestrarum. Quando ergo aliquem peccatorem demoniacum curare volueritis: prius ad Iesum Christum crucifixum confugite. Veni mecum (dicite) Domine potestatem, cordium deprædator, atque voluntatum strenuus excitator: sine te enim labor & diligentia nostra erit quasi aerem verberare. Ideo B. Paulus dicente pugno, quasi aerem verberas. Semper enim diuinum auxilium secum deferre curabat. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? nōne tu, qui solus es? quomodo igitur tu hoc opus sine diuino auxilio conaris efficere? O patres mei si ita animarum correctio ageretur, quot animæ à peccato exirent? Quis Deus vnicius tam terræ diluuii purificare voluit: rupti sunt omnes fontes abyssi, & cataractæ celi apertæ sunt itaque celestibus, terrestribusque aquis facta est purificatio. Sic etiam ad purificandas animas celestia auxilia oportet invocari, quibus terrestres diligentiarum debent commisceri. Sic faciebat sanctus David, qui dicebat: spiritu principali confirma me. Docet iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur. Exit agricola in arcam, ut triticum velleret, granumque in vnam, & paleam, in aliam partem iniecit, sed cum videret ventum non stare, reuertitur domum suam. Equid reuertetur ait ille, quia cum tanto calore sine venti flatu, frustra erit triticum ventilare. O diuine flatus, & vetus Spiritus Sancti nisi tu spiraueris, frustra sunt diligentiarum vestrarum, nec granum à palea sufficienter segregare. Hoc est peccatorem à peccatis suis non poterunt reuocare.

Et cum egisset demonium. Sciendum est vobis, neque Angelum, neque diabolum in animæ substantiam, & essentiam

1. Cor. 9.
Iob. 14.

Genes. 7.

Psal. 50.
Simile.

to tiam posse introire: hoc enim soli Deo competit. Pro quo est notandum, quod quemadmodum in rebus corporalibus videmus unum corpus non posse aliud penetrare, nec in illud infundi, id est, unus lapis non potest in alium lapidem introire: nec lignum in alterius ligni substantiam potest infundi: sic etiam res spirituales non possunt una in

Simile. alterius essentiam infundi nisi solus Deus. Etenim quocumque admodum & lux solis radius in crystallo, ut in clarissima aqua illam penetrat, & clarificat: sic etiam Deus in animam, siue Angelus essentia indicibili quodammodo latet.

11 dicitur & illam illuminat, atque clarificat. Itaque unus Angelus non in alium quidem Angelum, neque in animam valet introire. Et sic David dicit: immittit Angelus Domini in circuitu timentium eum. Et textus Hebraeus dicit: Angelus Domini ponit castra sua in circuitu timentium eum, quod est idem, quod immittit. Id est, operationes suas, & diligentias in circuitu animae facit, verumtamen in illam nequit introire. Et idem necessario de diabolo dicendum est: qui licet in animam ingredi nequeant, possunt tamen

Psalm. 138. in ea multas operationes causare. Et sic David dicit: introiit sicut aqua in interiora eius. Accidit vobis in hunc

12 aqua frigida manus ablueri, & dicitis: pro Deum immittit talem, quomodo haec aqua me penetrauit. Quomodo dicitur potest et ab aqua fuisse penetratum, siquidem extra palmas remansit: volo dicere, humiditatem, & frigiditatem aquae me penetrasse, & intra venas ingressam fuisse: sic dicitur dicitur in animam introire, quia eius frigiditas, malitia, & perbia, ac denique turpitudine in illam ingreditur. Hoc est pura veritas. Intrauit sicut aqua in interiora eius. Interior hominis est anima, quae quidem diaboli qualitates in se recipit, & daemonica remanet, atque quodammodo effectus diaboli.

13 O peccatum quod mala gignit in anima, & quam peritum sentit. Dixit Christus redemptor noster. Videlicet Sathanam sicut fulgur de caelo cadente. Non solum voluit in hoc significare Dominus in petu, quo praecipitur ceteris, sed perditionem etiam, ac detrimentum quod in anima operatur. Sicut si fulgur in gladium incidit, ferrum in cinerem conuertit: vaginam inde neminem relinquens, ac si nihil unquam tale contigerit. Sic cadens demon cum sua malitia animam per peccatum occidit, nec verò haec mors

Simile. exterioris

exterioris apparet in carne: quia tam pinguis, ac decorus sicut antea remanet. Et ex omnibus malis, ac incommodis, quae diabolus in hoc homine fuerat operatus, quaeque in omnibus corporibus, quibus potest, efficit, praecipue animabus intendit officere, illasque perdere conatur: sicut viceversa quaecumque Deus corpori beneficia confert, sunt propter animam: diabolus autem corpora contorquet, ut patientiam, atque virtutem animae amittant. Quot mala fecit corpori S. Iob, fuerunt, ut inde in animam desinerent. Permisit illa Deus, ut ex hoc intelligeremus tot mala diabolum in anima operari, quod nulla hominum lingua poterunt explicari. Denique ita desolata, atque diruta remanet huiusmodi anima, sicut dixit Esaias relictam esse Hierosolimam his verbis: relinquetur filia Sion sicut umbraculum in vinea: & sicut tugurium in cucumerario: & sicut ciuitas, quae vastatur, quale remanet tugurium vindemiata vinea, aut cucumerario, totum dissipatum, & effectum serpentium atque immundorum animalium domicilium, & qualis remanet ciuitas cum primum hostes illam dissipauerunt, omnes muri eius euer-
16 si, turres combusta, domus depradata, incolae interfecti, viae denique cruore perfusa. [O sancta Maria senora,] quam miserabilis esset visu celebris quaedam, atque opulenta ciuitas postquam ita diruta, atque dissipata esset. Cum enim etiam dictum sit miserabilis, quid esset & visu? & si Deus nobis permitteret, ut animam videremus postquam Sathanas illius dominatus est, eiusque virtutem, ac gratiam dissipuit. Proculdubio peccator à semetipso fugeret, & in quem locum se reciperet, penitus ignoraret. Qui ergo omnibus his malis eam liberaturus est, hic est Christus Iesus dissolutor, atque euerfor operum diaboli. Quamobrem ad ipsum oportet vos confugere, atque instantissime exorare, ut in animabus vestris operetur, quod in hoc corpore operatus est, & dicatur.

Erat Iesus eiciens demonium, & illud erat mutum. Res utique mirabilis, quod sit diabolus, & sit mutus: quis unquam tale perspexit? Dicitur mutus ab effectu, sicut Spiritus sanctus nomen assumit à bono, quod in anima operatur (ut Iohannes ait:) Requiesceat super eum spiritus sapientiae, & intellectus, spiritus consilij, & fortitudinis, spiritus
Y 3 scientiae;

18 sciētiae, & pietatis, & replebit eum spiritus timoris Domini. Omnia haec nomina sibi vēdicat Spiritus sanctus, quia omnes has virtutes in anima operatur. Spiritus fortitudinis, quia fortificat, & vires tribuit; spiritus consilij, quia consiliū praebeat; spiritus timoris, quia sanctum quendam Dei timorem in anima gignit, & sic de aliis. Sic demon nomen assumit à malo, quod efficit in homine. Dicitur mutus, quia quosdam facit obmutescere. Alteri dixit Christus Redemptor noster: Obmutescite, & exi de homine. Quia erat loquax, & hominem loquacem reddebat, in quo morabatur.

19 Valde notandum est hunc hominem fuisse execum, sordidum ac mutum, & contentus est Sanctus Evangelista dicere illum esse mutum. Hoc autem fecit ad significandum quod diabolus praecepit intendit, esse nobis ora concludentem, ne peccata nostra confiteamur. Quanto quis ludie folijs pictis, nihil est molestius, neque intolerabilius aduersario eius, quam quinquam nutu, siue expressis verbis illum admonere, quot puncta alter habet, aut quot chartas bonas, ne sic quae iam fuerat, lucratu amittat. Sic etiam diabolus, qui in huius vitae ludo animam tuam lucratu est,

20 magno dolore, ac molestia afficitur, videns te cum confessore tuo tanquam cum spiritali patre, & socio loqui, & contritionis signa ostendere, & puncta id est peccata quaerere habes, illi demonstrare. Sic enim ludum iterum lucraberis, & animam recuperabis, ipse vero quod fuerat lucratu, amitteret, & ideo aduersus hoc sanctum Sacramentum tantopere laborat. Custos carceris non multa molestia afficitur, licet qui in carcere detinentur, intra carcerem lucis pedibus, ac manibus incedant, hoc autem diligenter sine curat, scilicet, ostium semper esse clausum, ne abire

21 possint. Sic etiam diabolus non multum aestimat, quod peccatores soluras habeant manus, eleemosynasque largiantur, aut pedes liberos habeant, & stationes ambulant, & templa visitent. Hoc vero maxime curat, ut semper ostium sit clausum, id est, ne os ad puram, integramque confessionem faciendam aperiat. Solae vincula colli tui captiua filia Sion; quia haec dicit Dominus: Gratis venundati estis, & sine argento redimemini. Notat etiam Propheta: Colli tui, quia inter omnia vincula, vinculum colli est periculosissimum, licet enim latro ligatus habeat pedes, manibusque sit

Simile. sicut enim latro ligatus habeat pedes, manibusque sit

Simile. sicut enim latro ligatus habeat pedes, manibusque sit

Simile. sicut enim latro ligatus habeat pedes, manibusque sit

Simile. sicut enim latro ligatus habeat pedes, manibusque sit

vincitur adhuc spiritus habet euadendi mortē. Cum vero collū eius sunt alligati: statim se mortuū esse ducit. Sic etiam si peccator manibus, ac pedibus esset deuinctus, non tanti in ei officeret, quantum officit diabolus collū eius retinens, alligatus, ne peccata sua confiteatur, quae si purē ac integrē confiteretur, ceteris malis remediū adhiberetur. Ideo affertur Psal. 63. deprecabatur David Deum, dicens: Non me demergat tēpelas aquae, neque absorbeat me profundū, neque virgeat super me puteus os suum. Desine (inquit Propheta) mihi Domine aliquod respiraculum, ne me peccatorum meorum aqua penitus cooperiat: sit locus mihi, per quem respirem, & suspirium misericordiam à te implorans. O quam mirabilis est visu anima daemniaca, & muta. Refertur hominem quēdam mutum, ac sordidum Domino fuisse oblatum. Et apprehendens eum (ait Sanctus Evangelista:) De turba seorsum, &c. Suspiciens in caelum ingemuit. Ex timore viscerum suorum suspirium protulit. Obstupenda res est, quod cum Iesus Christus filius Dei ad colummam vinculis fuerit, verberumque diluvio cooperatus, quousque per sanctissimum eius corpus rivi sanguinis defluerunt: nec tamen legitur illum suspirasse, aut conquestum fuisse. Videns autem hunc miserum hominem suspirat, tanquam doloris signa manifestat. O Christe vere hominum amator, dic nobis Domine, quodnam hoc mysterium. Dico quod miserie nostrae considerationem, quae per illum mutum representabatur; & videre quam debiles, atque impotentes ad remedium nostrum quarendum manemus, & quam parui hanc miseriam aestimamus: hoc debet filius Dei, & ob hoc suspirabat, ac flebat: animaduertens peccatum tanto obstupore animam adimplere, ut eam torpescere, atque obmutescere faciat. O fratres dilectissimi, per charitatem Dei vos rogo, ut desinatis iam esse muti, & sui maiori contentione Iesum Christum exoretis, ut à vobis Sathanam expellat, hic est enim, qui vos mutos reddit. Dicit enim Spiritus sanctus: Non confundaris confiteri peccata tua, peccata facere, non vero confiteri debes erubescere. Necessarium est enim vulnus ostendat, & curetur. Vetusculus addit hic dicens: Nec aduersus fluminis contendas, sunt peccata iam in ore, & volent exire, ac defluere: secunda vero opponitur quasi obstaculum, ne defluant.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

- 26 Dirumpe igitur istud retinaculum, & desine illa ita desue-
re, vt ne quod remaneat. Ne sis similis infelici illi Phara-
ni, qui cum se plurimis verbis cerneret afflicto, di-
Exod. 9. xit: Peccaui, Dominus iustus, & ego, & populus meus im-
pij. Hebraei legunt hic: Peccaui hac vice, vel peccanti nunc.
Non vult infelix aliud peccatum, praeter praesens, cogno-
scere. Sic sunt plurimi peccatores, qui nulla alia peccata
volunt cognoscere, nisi ea in quibus actualiter comprehen-
duntur. Et quando peccata confitentur, de iis tantummodo
mentionem faciunt, quae paucis ante diebus commisse-
runt. Cetera namque, quae in toto anno perpetrarunt, per
negligentiam suam obliuioni tradita relinquunt, ac si his
parui interesset. Ne sis tu ita stater, sed omnia illa in me-
moriis reuoca, & cum dolore, ac confusione animae tuae
pronuncia. Secundum optime dixit Pharaon si illud conde-
diceret, scilicet, Dominus iustus, &c. Ita dixit Daniel Pro-
Daniel. 9. pheta. Tibi Domine iustitia: nobis autem confusio faciei.
Alij peccatores sunt, qui siquidem peccata sua confitentur,
habent auditores poenitentiariorum, sicut Hispani dicimus
[*De mays*]. Quasi stipendio co ductos, qui per omnia praeco-
28 tereunt, nec eos alicuius sceleris reprehendunt. Etenim
quomodo fieri posset, quod cum tot sint homines mali, om-
nes absolueretur, nullus tamen a via sua mala resipisceret
aut illi auditoribus poenitentiariorum mentiti sunt, aut audito-
Ind. 17. res dissimularunt. Michas sacerdotem quendam conductum
habuit, qui pro stipendio quod ei praebat, omnia eius pec-
cata simulabat, et si Idolum Michas habebat, quod adora-
bat. Et cum hoc se nimis sanctificatum esse iudicaret, &
dicebat: Nunc scio, quod benefaciet mihi Deus habenti
Leuitici generis sacerdotem. In illa idololatria quiesce-
29 bat, dicens sacerdotem esse bonum ac sapientem, quia dis-
simulabat peccatum illud, fierique licere iurabat. O quan-
topere querebatur Deus de malis sacerdotibus per Eze-
chielem Prophetam, dicens. Ecce ego ad vos, dicit Domi-
Ezech. 13. nus, & erit manus mea super Prophetas, qui vident vana, &
diutinant mendacium: eo quod deceperunt populum meum,
dicentes: Pax, & non est pax, & ipse aedificabat parietem il-
li autem linebat cum luto abique paleis. O patres sacer-
dotes per zelum illum, & amoris, quo Christus Iesus filius
Dei hoc diuinum sacramentum instituit, vos iterum atque iterum ante

tum ante singulorum pedes cōsternatus exoro, vt fidelis- 30
sime ac purissime hoc sacrosancto munere fungamini, ani-
marum remedium maxime exoptantes: quod si peccatores
multos videritis, charitative, & mitissime illos interrogate,
vt veritatem reuelent. Vt Acham filius Carni peccatum
suum reuelaret, ei dixit S. Iosue suauissimis verbis: Fili mi
da gloriam Domino Deo Israel, & confitere, atque indica
mihi quid feceris, ne abscondas. Et statim delinques respo-
dit, dicens: Verè ego peccaui Domino Deo Israel, & sic fe-
ci, &c. Ecce quomodo delinquens mansuetudine sancti Io-
sue commotus fuit: sic vos facere oportet o patres mei. Et 31
postquam ista mansuetudine esse ceritis, vt peccata sua manife-
stet, poenitentes docere debetis, vt peculiariter peccati hoc
dolentissimè, quod peccata sua operite voluerunt. O pla-
ceat altissimae Dei Maieitati, vt siquidem aliqui vestrum huc
vique obmutuistis, non sitis etiam & nunc surdi, ac caeci, vt
non audiat, nec animaduertatis haec nimis essentialia, atque
necessaria, quae hic vobis Dei nomine dixi. Etenim haec el-
set adhuc maior infelicitas. Eunti malo Prophetae Balaam, 32
vt malediceret populo Dei, obstitit Angelus in medio viae
habens euaginatū gladium, nec eum ulterius progredi pati-
ebatur, & asina volebat ambulare, etsi multis sustibus à
Propheta exdebatur, quousque ad Dominum suum conuersa
dixit ei: Quid feci tibi, cur percutis me? Et antea dixerat his
sacratum Textus: cernens asina Angelum in via, &c. Et in-
ferius: cumq; vidisset asina stantem Angelum. O rem stu-
pendam! quod vidit asina, non autem peccator. In quo signi-
ficatum est hominem malum magis excedere, atque insensa-
tum esse quam bestiam, quia superuacaneam esse videtur cum
illo loqui de rebus, quae ad animae eius salutem spectant. Sin- 33
minus videte fratres quoties vobis praedicamus, quanta cum
cura ac diligentia Deus saluationis vestrae negotium susci-
pit, & quanti vestra interest de illa summa animi contem-
platione agere. Quid ergo perfecimus, qualem in re tam graui
atque necessaria diligentiam adhibemus? Maximum vique
mihi timorem iufert negligentia, qua res ad animae salutem
arcentes agimus, quasi essent accessoriae, & parui interef-
sent. Profecto si vitae vestrae rationem à vobismet ipsis exe-
geritis, & inspectiones vestras examinaueritis, plures vestrum
tarebimini (si modo verum facere velitis) aliquorum vestrum
X 3 praecipua

34. præcipua negotia esse, diuitias acquirere, aliorum in honore
adipisceretur, eruditissimos esse, aliorum desipere; vor-
lupratis perfici, &c. & plurimos dies prætereire, in quibus
non recordamini, utrum animas habeatis. Gaudere vultis
ut hunc discessum faceretis, Deique præcepta cum incli-
nationibus vestris conferretis; videlicet, utrum Deus vo-
bis in honestos, an cupidos, an ambitiosos esse præcipiat.
Et perpenderetis, utrum horum duorum apud vos plus
valeat, scilicet, quod Deus vobis præcipit, an quod probi-
bet. Et quando inueneritis quantum plus valeat apud vos
vestra inclinatio, quam quod Deus tanto cum rigore
ac severitate vobis prohibet: tunc cognoscetis in quo
periculo versetur saluatio illius, qui de ea, tanquam de re
accessoria, & parum necessaria agit: siquidem etiam, si san-
cti animi contentione saluationem vestram curaretis, ad-
huc difficillimè illam consequeremini. Et ideo exil-
limo maiorem quodammodo timorem nobis debere in-
ferre modum, quo Deum querimus, quam quo illi amittimus.
Nam dissolutio in eo offendendo maximos nos pec-
catores, ac nimis debiles esse manifestat: frigiditas autem
qua illum querimus, & negligentia, quam in confessioni-
bus nostris habemus, & relaxatio, atque pigritia, qua accedimus
ad percipienda remedia nobis à Deo relicta ad desolatorum
nostrorum vulnera curanda ostendit, quam parum eum
æstimamus, & quam parum pendimus, quod in ipsius
gratia, siue odio commoremur. Considerate exercitationes
quæ præcedunt, quæque sequuntur confessiones vestras, &
cognoscetis, utrum videamini recordari vos in deum
cum Deo conuenire, & ire ad veniam ab eo exoscedendi
peccatorumque vestrorum indulgentiam iniquitatem
37. accedere, quorum nulla alia erat satisfactio, nisi sempiterna
in inferni tormenta; quare ego quasi per ridiculum, &
ceremoniam animarum vestrarum remedium inquirere
Vt ergo pudore confundamini, prima Sancti Evangelij
verba notate quæ dicunt.

Erant leues efficiens demonium. Nam illud verbum, erat,
denotat Dominum maximam animi contentione hanc rem
eijciendi demonis suscepisse. Atque omnia opera, quæ ad
libutem nostram operatus est, cum maxima efficacia facta
fuisse, ac si lucrum suum esset, & non nostrum. O ineffabilem
Dei

lem Dei pietatem: ô maximam hominum miseriam, qui
ne talibus quidem exemplis ad ea, quæ sibi tantopere ne-
cessaria sunt, diligenter operanda mouentur! Ioc miracu-
lorum, quod Dominus operatus est, alij admirati sunt, alij au-
tem dixerunt: In Beelzebuth principe demoniorum vultis
demonia. O quam vtratum est vnumquodque secundum id
quod ipse est loqui, & metallum secundum qualitatem valo-
ris sui tinnire. Alter quippe tinnit plumbum, aliter verò
argentum, & aliter aurum. Aliter autem sonat vas plenum,
& aliter vacuum. Vultis paulò magis, minùve qualis sit
vniuscuique cognoscere attendite quid loquatur. Loquens
Iob de demone, dicit: De ore eius lampades procedunt. *Iob 41.*
Cum verba tua fuerint ignita proximis, cui famam com-
burentia existimamus tibi dictum esse, te diaboli os habere:
si quidem ex eius ore accensæ faces exiunt. Vt S. David:
Malorum hominum deprauationem exaggeret, dicit: Ecce
loquatur in ore suo, & lingua eorum gladius acutus. Non
dicit, nec absignat S. Propheta quidnam loquerentur: quia
quicquid eis in cogitationem venit, de proximo suo lo-
quuntur. Et si eis libebit, dicent te esse pessimum, atque fla-
gitiosissimum hominem: hoc autem ob nullam aliâ cau-
sam, nisi quia sic eis libuit, & in imaginatione venit. Om-
nia animalia illis rebus magis veniunt, quæ sibi magis in-
promptu sunt. Catus vnguis ubi primum ab aliquo tan-
gitur, statim illi vritur: bos, cornibus, canis verò dentibus
vritur: elephas proboscide, basiliscus, visus homo plenus
malitiæ, magis in promptu habet malitiam, & ideo cum
occasione, & sine occasione malitia vritur. O crudelis ini-
dia, quantopere excitas illum, qui te possidet, siue (ut me-
lius dicam) illum, qui à te possidetur. Quis diceret illud
tam odiosum vaguentum, quod sancta Magdalena ad
pedes Domini effudit, alicui esse male oliturum? Verum-
tamen cum illic esset malitiosus, atque inuidus quidā lu-
das, sancti illud opus sibi malè oluit, & dixit: Vt quid per-
dis hoc opus tanti lucris rem perditam appellauit. Vnde
cor sapientis in dextera eius, & cor stulti in sinistra illius.
Vult dicere, virum bonum omnia in bonam partem conij-
tere: malum autem omnia vicio vertere. Sicut in hodierna
Sancti Evangelij lectione apparet: cum enim omnes
illi miraculum insigne contempsissent, quidam illorum di-
cunt.

42. cunt. In Beelzebub ejici demonia. Alia autem bona mulier dixit: *Beatus venter qui te portavit*. Siquidem hi peruersi atque scelerati homines opus, quod manifeste bonum erat vitio vertere, nequierunt, potentiam salutem atque intentionem, qua factum fuit, calumniarunt, dicentes: Illum adipiscendi honoris causa foedus cum diabolo pepigisse. O quam merito dixit David: Redime me à calumniis hominum. Liberet nos Dominus ab hominibus interpretantibus cogitationes. Iter facitis per viride atque amicum pratum, & videtis plurima per ora, oves, scilicet boues & sues, in eo depasci & videbitis oves, atque alia huiusmodi.

Psal. 118.

Simile.

43. di animalia herbis tantum, quae in terrae superficie apparent, esse contentas: videbitis autem sues, qui non his quidem contenti sunt: sed rostris suis terram effodiunt, quousque ad radices perueniunt, herbasque euellunt, atque omnia dissipant. O homines invidi quanto perè proximorum vestrorum famam destruitis! Seruus Dei contentus est exteriora opera bona videre, atque ex illis fructum exemplumque: percipiens eis depascitur. Mali autem quasi sues, linguis suis interiores intentionum radices tangunt, atque euellunt, dicentes omnia cum mala intentione fieri. O Christus reparator vitae, quare Domine tantam iniquitatem non punis? quia Maria de fratre suo Moyse murmuravit, statim illam lepra operulisti. Et quia Dathan & Abiron de praetore suo murmurant, insisti terrae, ut aperiretur, quae eos deuorauit, viuosque in infernum precipitauit. Quare igitur super hos iniquos homines, qui de tua diuina Maiestate detrahunt, non descendit ignis de caelo, qui eos deuoret, & consumat? O benedictus sis Domine, benedictusque, clementia tua, quia tam diligenter seruorum tuorum honorem propugnans, & tam patienter iniurias, tibi met illatas non si perferre. Noluit Dominus in eis potentiam suam exequi: sed mitissime illos alloquens, eos deceptos incedere, & à veritate longissime aberrare, efficacissimis rationibus comprobans. Discite ex hoc fratres charissimi, &

Num. 12.

Num. 16.

Deut. 1.

Psal. 105.

Ecclef. 45.

44. quamuis aduersarios vestros destruere valeatis, non ideo potentia vestra uti debetis, sed tanquam optimi Christiani, verique Iesu Christi imitatores, omnia ratione ac iusticia curate perficere.

Prima ratio haec est: *Omne regnum in se diuisum, &c.* Ex his

his verbis possumus elicere, quam diligenter pacem perquirere, quaque efficaciter illam à Deo postulare debeamus, siquidem ipsius donum est. Dicit B. Paulus: Pax Dei, quae exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra in Christo Iesu, id est, per merita eius. Perpendite diligenter verbum illud, exuperat. Nullus quippe est hominum intellectus, qui satis possit comprehendere quantum bonum sit pax. Et alibi dicit: Pacem habete, & Deus pacis erit vobiscum. Est haec conuersio, quam facit B. Paulus, dicens aliquando: Pax Dei, aliquando autem, Deus pacis, ut significet, ubi est Deus, esse pacem: & ubi est pax esse Deum. Et res publica in pacis unitate non confundetur. Etiam & Ethnici hoc intellexerunt, siquidem Dea pacis iuxta Capitolium eodem exercent, quasi significantes gubernationem imperiumque suum à pace esse sustinendum. [O sancta Maria senora.] quantum est circa hoc lachrymandum, & quam miserabiles sunt visu similitudines, ac imitationes, quae in rebus publicis Christianis versantur! Atque idcirco tam perdit, atque destructi incedimus.

Factum est autem cum haec diceret, quadam muliere, &c. Vnde homines non arbitrantur mitti Deus auxilium, ac fauore seruis suis. Quis arbitretur Ionatham Davidi esse futurum, patrique suo aduersaturum: cum mors Davidi adeo Ionathae conducibilis esset, ut propter eius vitam regnum Israel Ionathas amitteret? hic autem contra parentis suum insurgit, dicens: Quid fecit, quare morietur David? Est Christus Iesus in cruce suspensus, ac contumeliosus affectus, & lapides alij ab alijs inuicem contracti, pro eius honore dimittant, & terra motibus suis illius dignitatem, amplitudinemque defendunt. Requiritur arbitretur lapides eius honorem esse propugnaturus? Consurrexerunt Principes Hierosolymae aduersus Hieremiam, illumque in lacum coniecerunt, ut illic fame periret: verumtamen non defuit ibi viro Dei auxilium, atque protectio: ibi enim dicitur: Audiuit autem Abdemelech Aethiops vir Eunuchus, qui erat in domo Regis, quod misissent Hieremiam in lacum, & locutus est ad Regem, dicens: Domine mi Rex male fecerunt viri isti omnia, quaecunque perpetrarunt contra Hieremiam Prophetam. Attendite quis in eius auxilium fuit exit homo, scilicet, cui nihil cum illo erat, nec ex Hebraeo

46

Ad Phil.

47

2. Cor. 13.

48

1. Reg. 10.

49

1. Hier. 38.

Dan. 13. braro genere erat, sed ex Aethiopia oriūdur. Cū iam benedicta illa Susanna ad supplicium lapidanda duceretur, **50** scitavit Dominus spiritum pueri iunioris, cuius nomen Daniel, & exclamavit voce magna, dicens: Mundus ego sum à sanguine huius. Puer quidam illam protexit, atque indices Israelis confudit. Sic hodie cū Dominus à Phariseis blasphemaretur: Spiritus sanctus hanc mulierem suscitavit, quæ pro illius honore responderet, dicens: *Beatus vir qui te portavit, &c.* Seruite fratres charissimi fidelissime Deo, nec malignas iniquorum hominum linguas astutis: Deum enim suscitabit aliquem qui vos defendat, & honore ac merito remanebitis, & patientiæ fructum, **51** namq; simul gratiam recipietis: posteaq; cælestē gloriam Deo fruituri consendetis, Amen.

FERIA IIII. POST DOMINICAM II
IN QUADRAGESIMA.

Accesserunt ad Iesum ab Hierosolymis Scribae & Pharisei, & centes, &c. **MATTH. 15.**

ACCESERVNT hi viri. Primarij ad Christum Redemptorem nostrum Iudaei, quidam, atque ineptam querelā detinentes, videlicet, quia discipuli eius cum comedebāt, non abluiebant manus. Maximam de corporalibus minimam vero de

spiritualibus laueris rationem habebant. Cū tamen eorum manus essent sanguine co inquinatae, sicut de ipso dixerat Deus per Iſaiam Prophetam: Manus vestrae inquinatae sunt. Idem professō nunc agitur ad literam. Ecce nū videbitis complures, qui vbi primum à lecto surgunt, aquam abluendis manibus sibi afferri iubent, & præcipiunt sibi vestimenta mundari: & cū ad mensam sedent, iterum abluuntur, ac denique cū ab ea surgunt, iterum aqua manibus exposcūt. Itaq; ter, aut quater quotidie manus abluunt, vix tamē est, qui animam suam semel saltē in die lauare meminerit, cū illam plerūq; sterquilino immundorem ferant. Præpone animam tuam caligine tuā: dicebat **B.**

August. Augustinus. Quando caligam exuis, Iſaiam illam excutis, ut decidat

ut decidat pulvis: quare ergo animam tuam, quæ quidem multo pretiosior est, pluri non æstimas, quare non curas illam auaritie, vanitatis, malarum denique cogitationum pulvere excentere: & emū dare? & si caliga tua disrūpta est, eam consui iubes: quare ergo animam tuam disrūptā, atq; dilaceratā, & in terram, carnem, mūdumq; diuisā non facis, eiq; remediū adhibes? O quā miserabile est hominem tam libyēter exterioratāq; negligēter interiora curare. Antequidē faciebat David, qui dicit: Laboravi in gemitu meo, lauro per singulas noctes lectū meum, lachrymis meis strātū meum rigabō. Et si chirographum factus hic à Deo habeat remissionis peccati sui. Ut primū enim ipse dixit: Peccavi Domino: dixit ei Nathan Prophetā: Dominus tranſtulit peccatum tuum, non tamē cessabat depiorare, maximāq; singulis noctibus lachrymarū copā effundebat. Tu autē cū in profundo calparū pelago submersus sis, ne vnam quidem nosti profundere.

Non enim lauas manus. O quā dispares sunt cogitationes seruorum Dei ab illis, in quibus mandati homines occupantur: quidē res ad animam magnopere spectantes cū diligeret curent, atque in eis intenti sūt, illarū, quæ non sunt tam viles, quæque parui sunt momenti obliuiscuntur: & spiritualibus rebus occupati corporalib; sunt inmemores. Mali autē vice versa faciunt, &c. Nostri prius parentes in statu innocentie, in spiritali Dei consideratione occupati, adeo corporum obliui sunt, ut se nudos incedere non aduerterent. Sic etiam Sancti Apostoli adeo intenti erant spiritalibus rebus, ut corporalium non inmeminerint. Hæc autē obliuio est sancta quædam solertia, atque etiam maximis epulonib; necesse est passim abluui, & singulis catinis, singula mantilia permutare: nam alioquin cum nimios deuorent cibos iam obscenas facies, quasi lubricam tornacis scopam haberēt. Pauperes autē & egeni, qui quid edant, non habent, quorsum abluuntur? Pauerrimis discipulis Domini, qui præ nimia ciborum inopia per agros ibant, & spicas ad comedendum manibus confricabant, quid opus erat laueris? Et horum Phariseorum malitiam adnotare: quando etenim de Christo Redemptore nostro marmurabant, ad eius discipulos accedebant, dicentes: Quare cum Publicanis manducat Magister

Psal. 6.

1. Reg. 12.

Genes. 3.

Luc. 5.

7 gister vestri. Quando autem de discipulis detrahebant, ad sanctissimum Magistrum sese cōferebant, dicentes: Quare discipuli tui non lavant manus? Hoc est officium seminatorum zizaniarum, nuncios perniciosos hinc illuc deferre. **Simile.** Nonnullæ sunt civitates, ex quibus non licet mulionibus onerata iumenta deducere, nisi ipsa onerata aliis rebus in urbem prius introduxerint, qualis est Hispalis. Sic etiam nonnulli sunt muliones Sathane, qui ad vos accedunt, ut mutationumq; suarum pondera in vobis exonerant, ut cum

8 tes: Hoc dixit de te ille homo, &c. Et ex vobis ad aliectionem proficiscuntur: vobis dicunt, quod alter dixit: aliter autem dicunt, quod vos dixistis. Liberet nos Deus à tanto malo.

*August.
tom. 10.
serm. 46.
ad fratres
in Erem.*

Nescio quid dicā (inquit B. Augustinus) de hac mutatione, nisi quod omnibus, ac singulis quibuscumque optime consideratis minus malum esse ducerem, si te ad alterum, quam si murmuratorem esse perspicerem. Ab altero enim citò te coluberes, culpamq; tuam cognosceres: sed ab hoc malo difficillimè poteris rescipere. Vix enim quisquam reperitur, qui se murmuratorem esse cognoscat. Et etiam si quis se murmuratorem esse cognoscat, vix potest debitam satisfactionem reddere, nec intelligere quantum alterius famam læserit: auditoribusque fecerit, qui postea malum multiplicat, quod ipse seminare

9 vit, cuiusque causa ipse fait revelans, addens, condecolens, siue approbans, aut quocumque alio modo honorat famæ proximi sui officens. De his dici potest, quod dicitur

Deut. 32.

in Deuteronomio: Deuorabunt eos aues morsu amarissimo. O quam amarus morsus est murmuratio, misera, infertim animæ hominis murmurantis, atque etiam multis, ne non & murmurati, ac infamati. O aues inimicæ, & obsecræ, quæ proximorum vestrorum carnibus depalci mini, o quam crudeliter æternis tormentis cruciati, hoc penitus persoluetis. Miseramini fratres vosmetipsos. B. Augustini exaggerationem de hoc vitio considerantes. Po-

10 stulant David: O Domine libera animam meam à labiis iniquis, & à lingua dolosa, dicitur statim: Quid derat tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam dolosam? At ipse respondit, dicens: Sagitta potentis acutæ cum carbonibus desolatoriis. Sunt (inquit) sagittæ acutæ, iactæ viri cuiusdam fortissimi manu ardentes, quæq; omnia consumunt. Vna

sagitta

11 sagitta optimi cuiusq; sagittarij arcu dimissa, non peruenit usque ad mille passus. Vna autem iniqui hominis lingua Romam usque & ad Indias, atque in vltimas orbis regiones peruenit. Et statim incipit David suspirare, dicens: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est: habitavi cum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima mea Cedar filius fuit Ismaelis, per quæ generatio quardā hominū intelligitur, qui dicuntur Alarabes: qui ab Ismaele proficiscuntur. Dicit igitur S. Propheta: O exiliū, ac vita infelix quam

12 longa mihi esse videris, brevis autē ad lamēandū. O quantus labor, atque ærūna est, me inter Alarabes commorari, atque inter homines, quibus nulla Dei cura est! [Alarabes] qui lingue suæ curam non habet, neque illam coërcet. O quot Alarabes sunt huiusmodi in orbe terrarum. Sicuti adnotat B. Hierony. dicens: Detractionis vitium multos homines pauci sunt admodum, qui huic vitio renunciant: rariq; inuenies, qui ita vitam suam irreprehensibilem exhibere velit, ut non libenter reprehendat alienam. Tantæque huius mali libido mentes hominum inuasit, ut

*Hiero. in
epist. ad
Celantiā.*

13 etiam qui procul ab aliis vitiis recesserunt, in istud tamen tanquam in extremum diaboli laqueum incidat. O quam terribilia verba! diligenter ea perpendite per charitatem Dei. Et siquidem hoc vitium adeo commune est, saltem si leue esset, non tantum malum esset. Quod quidem non est dicendum, cum Deus inter horrenda populi illius peccata hoc commemoraret, dicens, Viri detractores fuerunt in te. Atque ut apertius quam graue sit hoc vitium, quotq; mala secum afferat, cognoscatis, illudq; summo odio habeatis. Notate quod dicit Spiritus sanctus: Lingua tertia multos commouit, & disperdit illos de gente in gentem, ciuitates muratas diuitum destruxit, & domos Magnatum edificauit, virtutes populorum confecit, & gentes fortes dissoluit. O crudelissimum instrumentum lingua, quæ tantam stragem in hominibus edit! quid amplius ad huius grauiusculi mali detestationem superaddi potest.

Ezech. 12.

14 Respondet eis Dominus per aliud, quare, dissimillimum, dicens: Quare & vos transgredimini mandatum Dei? Et post responsum illos appellat hypocritas. Ite multa, & nimis vitia deteguntur. Primum videre est quomodo inuolens Dominus discipulos suos defendens, tanta

Eccle. 18.

- 15 cum acrimonia respondit. O Christe verum confugien-
tium ad te refugium. quando Dñe apud Pilatum falsis cri-
minibus accitabaris. ne verbum quidē ore proferbas. ita
Luc. 13. ut miraretur p̄xles: nunc autē cum de discipulis tuis de-
trahatur. acriter respondes. In quo nos docuisti proximorū
nostros constantissimē defendere. eorumq; honorem ser-
uantissimē p̄pugnare. in iniuriis autē nobis illate
concessere oportere. O Pastor optimē. quā diligenter
obuiam exis lupis. & quā constanter omēs tuos derem-
pisti.
Simile. Qui suis viribus a ministris iustitiae nequeunt se defendere.
re. quod ne quidem fieri fas est. in Ecclesiam confugiunt.
16 & ipsa quasi mater piissima eis valet. illosq; defendit.
Ministri. qui proximorum suorum tam amē cōtorquent. suū
murmuratores: a quibus si vultis vos tutari. ne linguarū
suarum gladius vos perstringant. confugite ad locum
eum. ne aduersus eos gladiū euaginetis. in minus circū-
hinc. & apprehendat vos: submūtate aures. & confugite ad
Num. 12. Deū. qui est optimus locus sacer. & ibi protegemini. Quo-
dā. Aarō. & Maria intraverūt de Moysē. tacuit vir sanctus.
& dominus eius causam suscepit. eumq; defendit. Admo-
net nos Beator Paulus. dicens. Nō voluerim p̄lor defenden-
tes charissimi. sed dare locum ire: scriptum est enim. mi-
hi in bellum. & ego vici. Non dicit. vt a Deo vindi-
cam postuletis. Nā hoc esset peccatū. sed vt Deū quod ex-
cit. facere desinat. ipse enim quod vobis est vtilius. faciet.
Rom. 12. Murmurabant Pharisaei de discipulis Domini: & quia
ipsi tacuerunt. nec se intati sunt. suscipit Dominus eorum
vices. dicens: Quare ex vobis transgredimini. & illos docet.
corans. sicut ipsi merebantur. Audit tu o frater in iurata-
18 torem de te detrahentem. quiesce. ne perturbes. eo quod
merito. aut immerito de te murmuratur. Quod si feceris.
ia tutissimum locum licetū cōfugies. bonum patro-
num habebis. Et plus tibi dico: si peccasti. & infamiam
veneris: siq; vis. vt Deus maledicentium. atque murmura-
torum ora obtudat. eosq; concludat. nec te ab illis infa-
mari patiar: confitere peccata tua. & age poenitentiam.
reueia te Deo: hāc etiam est via p̄stissima. non so-
lum ad veram consequentiam: sed etiam. vt diuina Ma-
iestas te ab infamia liberec. Tunc enim habet se Deus tan-
quam vir nobilis. ac generosus. cui si te commendēs. pec-
carumq;

- earumq; tuum reueles. illum ad tegendum secretum de
19 unis. Dic ergo. o frater Deo: Domine nbi. det ego pec-
catum meum. protege me in hac necessitate. Et ne ver-
ba illa B. Petri Apostoli vbi dicitur: Charitas operit mul-
titudinem peccatorum: etiam de hac protectione Dei. in
1. Petr. 4. infamius intelligi possunt. O ineffabilem Dei charitatem
quos peccatores tegis. nec eorum vitia in publicum pro-
dire patieris. quia veram poenitentiam egerunt. Cū ven-
nit Labā cum famulis. & familiaribus suis aduersus Iacob.
& filios suos. quia Rachel Idola eius surripuerat. com-
Genes. 31. Laban omnia. quae Iacob secū deferebat. seruis suis fuisse.
20 omniaq; eius suppellectis. euouisset. Idola tamen reperire
nequiquia Rachel super ea infederat: et si realiter illa
surripuerat. Idola sedēdo operimus. si culpas p̄mittendo
damnamus. glossa super hunc locū. Rachel super. Ido-
la sedēdo. est peccatoris peccata sua confiteri. veramq; illo-
rum poenitentiam agere. Et sic dicit Iſaias de Deo loquens:
Quidat secretorum scrutatores. quasi nō sint: iudices terrae
velut manes fecit. Equidē neque radicato in terra trunco
eorum rep̄te flauit in eos. & aruerunt. & turbo quasi stipu-
lam auferet eos. Adēd reprobiū est hoc officiū alienorum
21 morū iudiciū. vt sepenuerō mēdaces. & in nū faciat Deus
temerarium hominum iudiciū. res aliter disponens. quā
ipsi iudicabant. vt eos mendaces. vanosq; reddat in iudiciis
suis: misericordiae suae pallio conuersorum peccatorum
mala cooperiens. Aliet etiam peccata nostra Dominus
operit. murmuratorumq; ora concludit. videlicet. multis
verē poenitentibus. peccataq; sua humiliter cōfitebibus. tan-
tam gratiam concedens: vt virtutibus suis. atque assidua
bonorum operum exercitatione hominum murmuratio-
nem auferant. turpesq; atque ignominiosum sceles ve-
22 stigium. quod reuenerant. euellant. Et his duobus modis
intelliguntur verba Iſai. quae supra citauimus. Nam re-
manentes scrutatores facti. mendaces. cum mendacium
hominem annihilat. remanent quasi non sint. Nec radi-
cato in terra trunco. Eorum truncus est eorum malitia:
neque verō Deus permittit hāc. quae cum malitia dicunt
in auditorum animos radices immutare.
Dicit vltimus S. Prophetā: Flauit in eos. & aruerunt. &
turbo. quasi stipulam auferet eos. Flauit Christus Redēptor
notet

23 noster in Apostolos suos suam diuinam gratiam eis impertiens, & per illam gratiam, quam receperunt, archetypa sunt peccata eorum: & sic non habebant murmuratores quid in eis apprehenderent. Et Spiritus sancti turbo illos in altum extulit, perq; vniuersum mundum dispersit. Hanc similitudinē adhibuit Propheta, vt nobis innotescat quā facile peccatorum suorum veniam, famāq; suae reformationem inuenient illi, qui se Deo reuelauerint: famula etenim culpas nostras dissoluit, quam tu parum pulsasti, i. ludq; spargis, ac dissolis, ne vilo vnquā tempore amplius videatur: quis igitur fratres charissimi tam bene Domino sese reuelare recusat, qui tam fideliter suos suos protegit, ac defendit.

Alterum quod elicitur ex asperitate responsionis, minui, est scire quam acerbū vultū debemus ostendere illi qui coram nobis de proximis nostris detrahunt, & quā cum acrimonia, & acerbitate nos eis respondere oportet. *Ezecl.* 28. Hoc significat Spiritus sanctus dicens: Sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire. O admirabilem metaphoram, quam nobis hic proponit Spiritus sanctus, qui in auribus spinas haberet, necessariō compunctus est illum, qui cum aliqua murmuratione ad eas accederet. Igitur te habere debes cum murmuratoribus, vt à te sit ista reprehensione compuncti, & percussī proficiscantur. Quod si ij sint homines, quos tu non sufficis reprehendere, silem acerbū eis ostende vultum, sermonemq; aliū diuerse. Satis digni fuerunt hi miseri dominica reprehensione, siquidem sua grauissima peccata, cum non ammouerent, neque cognoscerent: in illud oculos conuertebant, quod ne venialis quidem culpa in aliis erat reputandum. O quā vilitatū est hoc in vniuerso terrarum orbe.

26 Si vtiq; tantam de nobis rationem haberemus, quantum de aliis habemus: profecto iam sancti forte essemus. Experiētia enim comperimus quando praeceptrix est cum puellis discipulis suis, omnes quietas submissis capitis laborare, ita vt vili sint delectabiles: verumtamen vbi primum praeceptrix foras exit, aut ab eis recedit, statim puellae consurgunt, salunt, atque aliae ab aliis inuicem conturbantur. Sic enim quandū homo tota seipsum commoratur vitae suae rationem habens, singulae puellae (hoc est, po-

tentiae animae, corporalesq; sensus) tranquillae ac sedatae munera sua exequuntur, & iuxta praecepticis (hoc est rationis) consilium operantur. Sed vbi primum homo à semetipso exit, alienasq; vitas ac mores scrutatur, statim potentia ita perturbatur, vt nulla illarum suum munus exequatur. Liberet vos Deus à fluuiis, quādo extra aluē exit: tunc enim omnes ripas expurgatas, fecundasq; relinquit, atque omne in se infert immunditiam, & sic turbidus, ac obsequus remanet. Talis est homo, q; extra se exit, vt alios scrutetur, aliorumq; viuendi rationē iudicet. Illi enim, de quibus loquitur, detrahit, ac maledicit, si iniuriam illam æquo animo patiatur: per virtutē patientiae fecundati, mundi remanent infelix autem murmurator efficiatur quasi cernosus, atq; turbidus fluuius, propter peccatorū suorum diluēs. Illa animalia, quae vidit Ezechiel Propheta: Vnū quodque corā facie sua ambulabat, id est, vnūquodque semetipsum praeferebat: qui Spiritu Sancto ducuntur semper vitā suam ante oculos habet, vt cum primū minimam quāque imperfectionis maculā perspexerint, illico eam auferat. Liberet nos Deus ab hominibus, qui se post semetipsum ferūt: hi enim non suos quidē, sed alienos defectus persequuntur. Atque idcirco dixit Deus per Prophetā: Estimasti inique quod ego tui similis arguam te, & statuam contra faciem tuam, Estimasti (inquit) me similem tui futurum, & quemadmodum tu post tergum tuū peccata tua ponis, sic etiam me illorum esse obliturum? Non sic erit vtiq; sed arguam te. Arguere illic non significat reprehendere, sed cum probatione culpam ostendere. Et sic intelligitur illud quod dixit Dominus: Quis ex vobis arguet me de peccato? Ego (ait Dominus) statuam peccata tua contra faciem tuam, vt illa manifestē perspicere possis, penamque grauissimam, quam propter illa mereris, appetere cognoscas. Hoc faciet Deus quando te iudicauerit. Etenim vniuersum vitæ tuæ discursum ante oculos tuos proponet, quam noluisti perspicere, nec considerare, quando tibi remedium propterea adhibere. O dilectissimi fratres diuinam Majestatem suppliciter exorate, vt hoc nunc vobis conferat beneficium, & vnumquemque vestrum coram facie sua statuam, quo peccata vestra cognoscatis, veramq; illorum penitentiam agatis.

31 Dicit ulterius Sanctum Evangelium: *Nam Deus dicitur Honora patrem tuum.* Magnopere notandum est, cum hi Pharisaei maxima alia peccata haberentur enim superbi, invidi, murmuratores, alienorumque morum scrutatores: nec vero quicquam illorum eis obiecit, nisi parum honoris, quem parentibus suis exhibebant, ut cognoscas quid & virgo, & tu a lolescens quam graue peccatum committis, cum parentibus tuis debitum adimis, honorem.

Exod. 10. omnia praecepta Decalogi: hinc vno statuit Dominus hoc praeceptum: dicens: Honora patrem tuum & matrem tuam.

32 ut sis longeuus super terram. Et ratio est, quia multis inderetur amor filii erga patrem, ut eo conformis esse naturae & carni, ut non esset meritum, nec virtutis opus: quae quidem ratio in aliis preceptis non militat, quia non sunt tam conformia humanitati & sensualitati. Ut igitur hoc preceptum meritorium esse doceret: praeceptum illud statuit, quia praeceptum soli operi meritorio tribuitur. In aliis autem, quia manifestum est illa esse meritoria, non statim illis praeceptum subiunxit. Etsi (ut vera loquar) temporale illud praeceptum, quod illis Dominus propter huius precepti obseruantiam pollicetur: licet illud signum sit hoc

33 opus Deo gratum esse: non tamen est principale praeceptum, quod Deus pro illo largietur, si in gratia & charitate fuerint facta opera enim tantae qualitate ac meriti non solent Dominus persolvere, nisi semetipsam per clarā visionem in gloria communicans, aeternamque nobis suam fructificationem concedens. Hoc quod dixit: Ut sis longeuus super terram: attendite quam ad literam adimpletum est in deo illo optimo filio, qui patris sui verenda cooperuit, qui quidem

Genes. 11. dem sexcentos annos vixit. Hic autem honor, quem parentibus debemus, non solum consistit in eis honorandis,

34 atque reuerenter tractandis: sed etiam in eis a suis necessitatibus subleuandis. Filii enim esse corporale, quod habeant, a parentibus acceperunt. Et si quidem eis persolvere non possunt aliud illis esse reddentes, deinde saltem remanent illud esse conferuare, quod ipsorum parentibus habent. Et hoc licet sit necessarium liberos pro parentibus

Simile. tam suam in discrimine offerre. Verum tamen & Deus aeternae quae pauci hoc faciunt, liberi sunt quasi rami, qui esse, quod habent, & vitam, qua viuunt, a radice accipiunt: in ipsam

tamen ipsi virtutem aliquam reddunt: sic etiam filiorum paucissimi redeunt, ut faciant, quod debent: nec parentum suorum necessitatibus occurrant: imo potius eorum obsequiis obsequere concupiscunt, ut citius eorum bona hereditent, illisque plurimis iustis, ac molesius affligunt. Absalon, cum iam hominum patre fieri Dauidem haberet: eius regnum conturbauit, cumque iniquus quidam homo ei diceret: Percutiam regem desolatam. Vnum enim virum tu

quis, & omnis populus erit in pacem: illic sacratus tex-
tus placuit sermo eius Absalon: Attendite quia filius erat hic cui cum diceretur, quod occidendus esset pater suus, magis opere sermo ille complacuit. Et sequenti capite dicitur: quod ex eunte exercitu Dauidis aduersus Absalonem, stetit rex iuxta portam, & precepit Ioab, & Abisai, & Ethai dicens: seruare mihi puerum Absalon. Imperabat virque Dauid duobus suis, ut quauis aduersus eum, eiusque copias dimicarent, nequaquam tamen illum interficerent, neque percuterent. O maximam patris pietatem: & diabolicam scelestissimam filii iniquitatem! quod liberi sunt hodie in orbe terra: immutatores Absalonis, qui pro nimio quidem vilitate, quam regni parentes suos in afflictiones inducunt. Et liberi quidem qui sese Chisuanos esse gloriantur, qui si ethnici essent, tolerabilius malum esse videretur.

Glossa ordinaria super illud Esai. ubi dicitur: Tu autem proiecis es de sepulchro tuodicit Hebraei: assere consueuisset Eui morodach filium Nabachodonosor regis post obitum patris sui regnum gubernandum suscepisse: eoque vereretur ne forte regnum iterum recepisset, quem admodum fecerat post illam inlaniam quando septimum tantum inmanis bellu herbas in agris fuerat depastum: fuisse illius cadauer exhumatum, & in frustra minutissima dissecari atque trecentis auihus comedendum tradidisse, quae postquam illud comederunt, in diuersas partes illas dimisit sibi persudens cum illud fecisset, fieri non posse quod pater eius resurgens regnum iterum sibi restitueret. Fugite parentes liberi. O quam agnomitionum est liberis ingratos esse patribus suis. Vnde dicit Ecclesiasticus: quoniam iniqua est, qui derelinquit patrem, & est malus filius a Deo qui exasperat matrem. Nullam habet excusationem ille, qui parentis sui filium se esse negligit, negantem parentem

2. Reg. 17.

2. Reg. 18.

Glossa super
ca. 14.
Esai.

38

Eccl. 3.

39 rentes suos nemo cognoscit, qui illi in faciem non conspuat. In aliis peccatis aliquod excusationis genus reperiri posse videtur: non autem in hoc parentum despectu. Et ideo cum magna exaggeratione dicit Spiritus Sanctus: Quam male famæ est qui derelinquit patrem. Beatus Ambrosius notabilem quâdam rem de ciconiis refert: videlicet, quod quando ciconiæ sunt adeo senio confectæ ut præ nimia senectute illis plumæ decidant, neque volare possint, earum filij maximam habent diligentiam in eis sustentandis, & huc, atque illuc discurrentes cibos afferunt, quibus carum senectutem alunt. Et quia nimis iucundum, atque delectabile est avibus volare, aeremque percurrere, dicit filios simul convenire vnum ad dexterum, & alium ad sinistram patris sui latus alamque illius alis utrunque supponere. hoc modo illum ad volandum deducere: ita tamē, ut eum cadere minimè patiantur. Ecce quid faciunt, ut genitores suum illa voluptate, ac recreatione afficiant. Ne quis esse filius, qui parentem suum humeris asportaret, solummodo ut eum recrearet, sicut faciunt istæ aves irrationales: quam igitur maior ignominia nobis esse potest, quam quod aves nos doceant patres honorare: & eos quidem qui sunt viri probi, ac iusti adhuc magis debemus honorare, quia illorum causa plurima nobis Deus confert beneficia. Vnde ex rationibus, quare mittens Dominus Moysen in Aegyptum ut Hebræos à servitute liberaret, dixit ei: Hæc dices filiis Israël: Dominus Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob misit me ad vos: patres illos tali tempore eis in memoriam revocare, sua significare illorum sanctorum patrum bona opera in divinis ipsius conspectu nimis recentia esse, ut propter ipsorum respectum eos ab illo labore, ac servitute liberaret. Ideo dixit Iacob filio suo Ioseph benedicens ei cum iam obire vellet: Benedictiones patris tui confortatæ sunt benedictionibus patrum eius. In quo manifestè significant Sanctus Iacob si benedictiones, quas intulit filio suo Ioseph adeo apud divinum Dei conspectum valuerunt, ut propter ei beneficia conferretur hoc fuisse propter maiorum suorum merita. Quid igitur erit, si ne optimos quidem parentes, quorum causa Deus in vos beneficia confert, honoratis, nec eis benefacitis, sed passim mille amaritudinibus adimpletis?

adimpletis. Etsi Cain tam malus erat, noluit tamen fratri suo Abel in conspectu patris sui mortem inferre, ne illum molestia afficeret: sed dixit ei: egrediamur foras: cumque essent in agro interfecit eum. Et Esau etsi præcitus, & nequam, cum se maxima à fratre suo affectum iniuria iudicaret, dixit in corde suo, Venient dies luctus patris mei, ut occidam Iacob fratrem meum, ne patrem suum contristaret. Tu autem, qui te Christianum dicis: cum frater tuus non tibi primogenituram sustulerit, si minimum quodque molestiæ aut contumeliæ verbum tibi dicit: statim coram oculis patris tui vinum illum conaris absorbere. Durissimus & succo carentibus lapidibus præcipiebat Deus in veteri lege filios contumaces lapidari. Significans pietatis, ac misericordiæ esse indignos liberos, qui cum parentibus suis misericordia non uterentur, vel sarcum eorum mollicandum, atque efficiendum, ut firmissimum quoddam propositum concipiat adimplendi in hoc diuinam Dei voluntatem. Dominus nobis ea det sentire, ut sanctam in vobis faciant operationem. Quod si carnalibus patribus hanc reverentiam atque respectum debemus, illosque honorare, atque alere tenemur etiam spiritualibus patribus, qui animas nostras erudiant, & informant hoc duplex honoris genus debemus exhibere: videlicet, reverentiam, & alimoniam, sic nos admonet Beatus Paulus dicens: Qui bene præsunt presbyteri, duplici honore digni habeantur: maxime qui laborant in verbo, & doctrina. Vbi manifestè ostendit Apostolus illos alere illos honorare. Tantum autem est peccatum debitum spiritualibus patribus honorem denegare, ut cum Deus perantissimam Iudæi populi dissolutionem, & iniquitatem exaggerare vellet, postquam dixerat per Oseam prophetam. Audite verbum Domini filij Israël, quia iudicium Domino cum habitatoribus terre. Non est enim veritas, & non est misericordia: & non est scientia Dei in terra; maledictum, & meadacium, & homicidium, & furtum, & adulterium mundaverunt: & sanguis sanguinem tetigit addit, in fine dicens: populus enim tuus sicut hi qui contradicunt sacerdoti. Ut cognoscatis dilectissimi quam gravis sit hoc malum, quandoquidem in resolutione illud ad-

- 47 signat causam suppliciorum, quæ de illis erat sumptura. Quod cum ita sit fratres charissimi, deprecor vos ut rem tam odibilem Deo diligentissime fugiatis. Atque etiam spectat ad honorem patribus debitum pro animabus eorum benefacere postquam defuncti sunt, ac proinde dicuntur.
- Eccles. 3.* Eleemosyna enim patris non erit in oblivione. Nam pro peccato matris restituetur tibi bonum. Et in iustitia edificabitur tibi: & in die tribulationis commemorabitur iustus sicut in sereno glacies soluentur peccata tua. Ecce quomodo bona, & sacrificia quæ pro defunctis parentibus offeruntur sibi Dominus grata esse alicuius, eorumque solutionem in filiorum obitum referuat. Itaque quicquid boni pro parentum suorum defunctorum animabus facit, illud idem sibi facit. Eleemosynam illam appellat, quæ inopiam maximam, quam animæ in purgatorio patitur ostendat, clamoremque significet quibus ad liberos suorum auxilium postulantes proclamant, ardentissimamque voluntatem, quæ sibi auxilium aliquod ferenti, aliquibusque bonis operibus suffraganti dexteram porrigunt: sicut pauper mendicus quando extrema necessitate opprimitur.
- 48 Fragmentum panis ardentissime desiderat. Notandum est etiam solutionem, quam Dominus pollicetur, restitutionem appellari in iustitia edificatam, propter maximam eius similitudinem facienti bona pro defunctis non reddenda. Idem in re mobili, quæ potest deficere, sed in fortissima reificatione, [Sicut iudex reus,] & redditibus certissime conservatur. Verum pro dolor quæ pauci reperiuntur, quæque misericordia utantur. O quam miserabile, ac sanguinolentum lachrymis lachrymandum est liberis tanta eam tranquillitate parentum suorum diuitias deuorare, nec tamè recordari eos fortasse in necessitate maxima esse constitutos. Ne credatis fratres in hæredibus vestris, etsi filij vestri sint, sed quicquid ante obitum vobiscum deterre poteritis, referre hoc est quicquid boni ante obitum facere poteritis, diligentissime facite.

Vir quidam nobilis habebat duos accipitres magni pretij, eo quæ filio suo moriens reliquit, dixit quæ illi filius alterum horum accipitrum tibi sume, alterum vero vendes, & offeres sacrificia pro anima mea. Defuncto igitur patre aut filius in venditionem dimisit, quo alterum accipitrum

tum post perniciem qui abiens non iterum reuersus est, 51
quia fortasse ab aquilis fuit apprehensus. Quod cum videret adolescens dextra sinistram palmam percutiens dixit: fit ille accipiter pro anima parentis mei. Ecce quales sunt filij huius temporis. Non solum autem in liberis, verum & in testamentariis etiam sunt hodie maxime negligētiæ. De B. Thoma Aquinate legitur cum nocte quadam a matris horis exiret, in claustrum Parisiensem Priorem inuenisse, qui iam diebus elapsis defunctus fuerat, à quo cum in capitulo introductus fuisset, dixit ei: volenti ad eum accedere Prior: Ne ad me accedas, quia viuis comburo. Huiusmodi decem enim sunt dies ex quo in purgatorio penitus commorator: cuius rei tota causa fuit, quia non executus sum testamentum episcopi Parisiensis, cuius testamentarius eram. O quam lachrymanda res est hæc: quod sint, qui faciant testamenta, nec tamen qui ea faciant adimpleri. Hoc autem iustissimum est iudicium Dei quod siquidem tu erga te ipsum crudelis, & impius fuisti, testamentarius eras in animam tuam crudelis se præbeat illius obliuiscens. Sanctissime Trinitatis nomine vos adiuro fratres mei, ut ad hæc diligentissime aduertatis. Cum Deus hæc de te et in tam gravi supplicio puniat.

Hoc tam solenne præceptum præuaricatum fuerat à Phariseis & legis peritis propter ipsorum cupiditatem, dicebant enim melius esse sacrificia in templo offerre, quam parentum necessitatibus subuenire. Idcirco nunc à Domino tam asperè reprehenduntur dicente: Iratum fecisti mandatum Dei propter traditionem vestram: hypocrite bene prophetauit de vobis Esaias, &c. Habebant hi insiditices sanctitatem in lingua tantummodo eum Deo, cor autem cum diabolo. Idcirco loquens Iob de hypocritis dicit: penna struthionis similis est pennis Herodij, & accipitris. Herodius, & accipiter altissime pemolant: struthio autem etsi herodij, atque accipitris colorem habet, atque quasi volaturus in aerem extendit, corpus tamen à terra non eleuat. Sic etiam hypocrita videtur iustus, cum non sit videtur volare velle, nec tamen volat, nihil amplius nisi exteriorem speciem & apparentiam habet. Idem quod inter naturam, & artem idem inter veram falsamque iustitiam inter est. Natura quippe in hominis generatione à corde fabricari incipit, pollicem verò alia exteriora membra fabricatur.

Sic etiam

Iob. 39.

54

Simile.

- 55 Sic etiam vera iustitia prius cordis interiora curat exornare, & perficere: postea verò exteriora cōponit. Ars non interiora quidem, sed exteriora curat. Pictores etenim, in sculptores, & imaginarij non cor quidem, aut intestina hominis, sed exteriora mēbra, videlicet vultum, manus, oculos, arque ora depingunt, & insculpunt. Talis est falsa iustitia. Idcirco dicitur, Non laudes virum in specie sua, nec spernas hominem in visu suo. Brevis in volatilibus est apis, & initium dulcoris habet fructus illius. Nimis vstratus est effectus hic in orbe terrarum. Omnes enim secundum exteriora iudicamus. Non consistit vis domus in exteriori perficie depicta: sed in interiori, in optimis scilicet fundamentis, fortissimisq; parietibus fortitudo sita est. Homines sunt bonæ superficie, nec quicquam amplius in eis bonificati hī, de quibus Dominus ait: cor eorum longinquum à me: quod utique instantius Deus petit, hoc illi tradunt, dicit Deus. Fili præbe mihi cor tuum. Non Deus præcipue ab homine caput, oculos, manus, aut pedes, sed mitissimum atque leuissimum cor postulat. Quod si verè illi tradiderimus, cætera omnia facillimè largiemur. Idcirco diligentissimè conabatur David hominibus persuadere, vt corda sua in Domino collocarent, dicens: Ponite corda vestra in virtute eius. Nè tam pretiosum quidem secularibus immunditijs collocetis. Diuitiæ si affluant, nolite cor apponere. Quo lapillus pretiosior est eo in metallis, atque pretiosiori metallo ponere curatis, sicut in aurum ex omnibus huius mundi pretiosius nihil est corde. Quapropter illud in diuinitatis Dei auro includere curate. Nihil hic obiurgat Dominus hoc Pharisæos, quia illum ore laudabant, sed quia cordis intentio verbis non cōsonabat. Dilectissimi fratres: hunc optimum Dominum oris laudibus ex intimo cordis affectu deductis collaudemus: & sic laudes nostræ diuinæ maiestati complacébūt, & illis diuinum ipsius gratiam promerebimur vt Deum in æternum laudaturi in gloriam conscendamus. Amen.

FERIA

FERIA VI. POST DOMINICAM III.
IN QUADRAGESIMA.

Venit Iesus in ciuitatem Samarie quæ dicitur Sichar, &c.
IOANNIS 4.

AD DIO affectus dominus propter Pharisæorum malitiam, atque duritatem animaduertens quàm parum in eis cœlestis ipsius doctrina proficeret, decreuit illos derelinquere, & in Galilæam proficisci. Quò vt perueniret, dicit S. Euangelista, oportebat eum transire per mediam Samariam. Et venit in ciuitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar. Hæc est ciuitas, quæ Sichem priscis olim temporibus dicebatur, videlicet quando eius filia Dina illac pertransiit, vbi pudicitiam virginis amisit. Et ob hanc causam euerfa est hæc terra. Attendite autem maximam Dei misericordiam: nam post tot millia annorum, ex quo ciuitas illa vnius scemine causa perditæ, atq; in perniciem tradita fuerat, hodie Dominus per alteram mulierem omnes illius ciues saluos fecit, atque ad se conuertit. In quo significatum est, si per vnā mulierem, videlicet Euam tantum detrimentum mundo aduenit: per aliam mulierem longè dissimillimam, scilicet, per virginem sacratissimam dominam nostram Mariam eidem remedium, totiusq; salutis initium aduenturum. Accessit igitur Dominus iuxta prædictum, quod dedit Iacob Ioseph filio suo. Super hanc antiquam melioritatem hereditatis, quam S. Patriarcha Iacob filio suo Ioseph reliquit notabile quoddam animaduertente opere præteritum erit. Omnibus (credo) compertum est, (sicut refert sacra scriptura in libro Genesis) Ioseph à fratribus suis venditum fuisse, & de manu in manum in eum statum peruenisse, vt totius Aegypti gubernator esset, adeoq; estimatū fuisse, vt Saluator mundi diceretur. Cumq; primus esset à rege, non reperietis in sacris literis eum liberis suis in illa terra hereditatem aliquam reliquisse. Sic utique (nihil minus) faciunt hodie magnates, quiq; aliquid apud regem valēt: sed ipsi vniuersa cupiunt deglutire. Dic mihi vir sancte, quare liberis tuis in Aegypto primogenituram, aut hereditatem aliquam non reliquisti: liberet me Deus

5 Dens (ait vir sanctus) ne tale faciam. Primogeniturā oportet esse virtutum. Quod autem melius, atque beatius libere mei habent, est nihil in Aegypto habere: sic enim patrum factum habebunt aditum ad proficiscendum in terrā promissionis: expeditamque inuenient viam: primogenitum namque atque diuitiarum compedes essent, quibus detinerentur ne ab Aegypto exiret. Ex alia autem parte reperimus Patriarcham Iacob hanc hereditatem filio suo Ioseph reliquisse. Quid igitur hoc significare dicemus? Dico in hoc demonstrari diuitias ex se nec malas, neque bonas esse: tales esse, qualiter vnusquisque illis usus fuerit. Imo et bonae & non male sunt ex natura sua, siquidem Dei creaturae sunt. Pullatur hic fistula, quam cum audis summum re delectatis, tam dulci, atque suauis modulatione: quam fistulam alius accipit, & ita rude, atque inepte illam tangit, ut illam nolles audire. Quid est hoc? nunquid fistula est eadem? sic. Sed qui eam tangunt dispares sunt in tangendo. Alter diuinitus illam tangit, atque optimum sonum, alter vero tam male illam pulsat, ut ne quis eam velit audire. Sic est in diuitiis: sunt duo viri quorundam vnusquisque habet quatuor milia talentorum. Vnus plurima cum illa misericordiae opera exercet: alter vero in ludis, ac propitiis

7 mitatibus illa consumit. De priore vnuerſi benedicunt, omnesque illum laudant, Deo, Angelis, & hominibus placet. Et sic dicit Dauid de diuite hominis Dominus cōseruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, &c. de maiore autem diuitibus dicit. Ideo tenuit eos superbia, operibusque iniquitate & impietate suap, odit quasi ex adipe iniquitatorum. Ex diuitiis enim tanquam ex adipe, & pinguedine compressa nimiam gulam, sensualem turpitudinem, aliisque quam plurimas iniquitates eiegerunt. Idcirco S. Ioseph diuini spiritus lumine illustratus, liberis suis in Aegypto promoueturam, neque hereditatem aliquam relinquere, ne

8 illi occasio esset. Sanctus autem Iacob filio suo Ioseph hereditarium patrum, relinquit, cognoscens illum bene eo esse usum, videlicet ad gloriam Dei, atque ad proximorum utilitatem.

In hac ergo hereditate in qua erat fons Iacob, accessit diuitiis Dominus. Fatigatus ex itinere. Non enim equabat Dominus, neque ex curribus incedebat, sicut nunc fieri solet.

solet. Quae quidem satis magna abosio, atque prophanitas est. multique res ad Dei ministerium, spectantes propterea desinunt fieri: multae missae, ac cōciones non audiuntur, siue quia currus non est adaptatus, siue quia non est domus, siue quia equus non habet soleas ferreas, &c. Ecquid opus est, si venitis in missam, aut concione ad Deo peccatorum vestrorum veniam petitur, siue ad peccata vestra confitendum acceditis, cum nudis pedibus incedere deberetis: in curru venite, & inhonestas quidem? currus enim, [Et vnus mirator,] quem ex eo facitis, ad vniuersas vias perspicendas, & liberius ex illo aspiciatis, quam si pedites incederetis. Si enim pedites veniretis, oculos in terram conijceretis, conspueretur vbi pedes ponendi essent, ne caderetis, nec vero adeo dissoluti, ac dissolutos oculos huc atque illuc mitteretis, sicut in curru facitis, vbi cadere non timetis. O maximam Christianorum confusionem qui hominum Iesu sectatores se esse profiterentur: qui cum potētissimus esset Deus, vniuersalisque rerum omnium Dominus, pro salute nostra homo factus, pedes, ac nudis pedibus per vias ambulabat. O fratres mei quare non fatigamini. ut hunc optimum Deum, ac Dominum queratis: siquidem ut vos ipse querat, tam opere fatigatur? & ineffabilem Deum, qui non contentus est quod omnia propter hominem quasi fatigata reuoluantur, celum gyris suis, terra postquam plurimos, atque vberitimos protulit fructus, tandem quasi defessa infructifera remanet, & sterilis: apes aërem traantes per prata disperſe ad mella fabricanda, quibus fœcida hominum turba in nostri ministerio occupantur, & tamen hæc omnia parum Deo visa sunt, nisi ipse etiam pro nobis fatigaretur. O benedictus, & glorificatus sit talis Deus. O miserum, atque infelicem hominem, qui ne duobus quidem passibus pro eius amore vult pedem mouere. O glorioſe Apostole Paule quam diligenter tu, sociique tui cœlesti Magistro in hoc reſponderis curabatis: siquidem dicebas: Memores enim facti estis fratres labores nostri, & fatigationis nocte & die operantes, ne quemquam vestrum grauaremus: prædicauimus in vobis Euangelium Dei, vos testes estis, & Deus. Vos ergo fratres mei propter quem vos fatigatis? O miseri homines quot defatigationes perfertis pro voluptatibus, honoribus, ac cupid

13 ac cupiditatibus: verumtamen nunc errorem istum non cognoscitis, fatigationesq; ac labores istos, ut passione caci estis opime toleratos esse ducitis. Maleficti autem atq; infociles, qui æternis cruciatibus in impiorum sedibus contorquentur, cum poena eorum oculos aperuerit, qui culpe voluptate clausi tenebantur, dicunt modo: Iam sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus viam
Sap. 5. difficiles: viam autem Domini ignorauimus. Ne passim quidem in via Domini ambulare norunt. Attendite igitur
24 vos fratres mei vtrum sic faciatis, & opportunum remedium adhibere. Hoc vos per charitatem Dei inuoluntissime deprecor.

Sedebat sic supra fontem. Sic, id est, quomodo fatigati homines sedere conulescunt. Homo mirifice complicitus sanguineus, ubi primum defatigatur, pulcher ut ros efficitur: mirabiliter quippe pulchritudo cum calore accenditur: Etiam sedebat sic (secundum Chrysostomum) ut per quidam, & infimæ conditionis homo. O quam mirabilis visu esset rex sine sella, & conopæo, quomodo occupatus
25 sedens, quasi dicat: Regem atque Deum illum à conspectibus spiritibus adoratum videretis, absque throno, & maiestate sedentem quasi mendicum: sic quasi non esset. Deum sedebat sic, sicuti nobis opus erat. Necesse nobis erat Deum quidam fatigatus. Ecce igitur Deum, qualis vobis opus erat.

Hebr. 4. Hac consideratione nos magnopere consolatur B. Paulus dicens: Teneamus spei nostræ confessionem. Non enim habemus pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris: tentatū autem per omnia pro similitudine nostris.

26 que peccato. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ eius, &c. *Sedebat sic.* Sic, ut suum erga nos amorem ardentissimum patefaceret. Infirmatur vxor cuiusdam viri nobilis, qui ut eam summopere diligit, fatigatus nec edo, nec bibit, quoadusque valitudinem ipsa recuperet. O magnam considerationem Christi Iesu filij Dei! contemplantini nullum in toto terrarū orbe virum vnquam exisse, qui vxorem suam tam ardenti amore diligeret, sicuti Christus redemptor noster Ecclesiam suam dilexit. Hunc amorem aperte significauit omnibus illis dulcissimis vocalibus, quibus illam in Canticis allocutus est, dicens: Amica mea, speciosa mea, colūba mea, formosa mea. Atque etiam cum

tūm dixit. Ne euigilare faciatis dilectam. Quod verbum 17 cum illa singularitate maximam habet emphasim. Et quia hæc sponsa infirmabatur, idcirco eius sponsus nō quiescebat, sed fatigatus hac atque illuc incedebat. Postquam autem illam sedemit, gloriosus in sua sancta resurrectione apparuit.

Fatigatur ex itinere sedebat sic. Solent reges & magnates esse delicatissimi, atque optime conditi cibus reuerenti sunt, venationis cibo, sicuti ceruo, aut apro, alio syluestrium ferarum genere delectari. Et sic in his feris venandi montes, ac vales currentes illas insectando fatigantur. 18 Sic etiam vnigenitus filius Dei delicatissimis ambus affrescatissimis (qui sunt innumerabiles Angelici in celo commorantes) in hunc mundum venit, atque in peccatoribus venandis fatigatus est, qui tanquam feras in peccatorum suorum nemoribus inclusi latebant, & quasi aues agrestes ac indomitas extra ipsius amorem volitabant. Et sic hodie sedit iuxta fontem, quia ad fontes, & riuulos solent aues bibique accedere: & ars est aucupum ad eas aucupandas, illic laqueos suos tendere. O Christe, suauissime animarum 19 nostrarum amor, quid facis hic Domine sedens super hunc fontem? sedeo (inquit) hic tãquam laqueus ventura est enim huc quædam passercula, quam meo amore volo apprehendere.

Sic sedente Domino: Venit mulier de Samaria haurire aquam. O admirabile mysterium, cum filius Dei sollicitor esset, ardentiusq; sitiret animarum salutem, quam materiam aquam in meridie, in ardentiori solis calore, in deserto, accedit hæc mulier ad hauriendam aquam. Super hoc aduertite, habetibus bona desideria nūquam deesse, in quibus rebus ea exerceant. Sicuti hic apparet, in hac enim 20 solitudine ubi nulla opportunitas faciendi boni esse videbatur, hic conuertendum mulierem reperit. Patriarcha Abraham quando peregrinabatur, in casula quadam morabatur, peregrinosq; secum excipere solebat. Cuncti vespere quodam maxima cum anxietate ad ostium tabernaculi sui exiret, accesserunt tres Angeli peregrinorum speciem ferentes. Ecce quomodo deficientibus pauperibus, quibus cum bonam voluntatem suam adimpleret, veniunt Angeli. Quando autem Angeli deessent, Deus se Tom. I. A2 pauperem

- 21 pauperem faceret, ut cum eo tuum sanctum propolium
exerceret. Idem etiam faciunt mali, veluti si quis est infors
nec tamen quo cum ludas, inuenit, cum lapidibus ludet.
10. ipseque ebartasolus manibus euoluet. Cum Christus Re-
demptor nollet esse in templo, quia Phariseos cum seve-
ritate reprehēdit, seque verum Dei filium esse aperisime
comprobauit, diem: Blasphemat: lapidesque in tem-
plo atropisti ad eum lapidandū. Et diligenter perulandū est
nos in templo, quod quidē autē mūdus erat lapides repē-
se cōtra Dominum: omnia enim malignū peruersūq; animi
22 hominē videntur adiutare ad operandū malum. Et vni-
us illud exercendū occasiōē inuenit. Quapropter fratres
optimas intēctiones, ac desideria habere curate. Deus enim
pietas manus vobis largitur ad ea exequēda: sicuti in mo-
ribus, & in solitudine occasiōē Dñs inuenit, ut sanctū pro-
positum suū adimpleret. Quando autē propter aliquod
necessum seu illa sancta desideria opere, nō potueritis ex-
equi hoc tantū nobis Deus remunerabit. Voluit David tem-
plū Dñi cōstruere, quod ei prohibitū fuit, quia vi sangui-
nis fuerat illam autem voluntatē ei Dñs acceptauit, &
1. Patul. sic dixit Salomō: Cum fuisset voluntas David patris me-
6. ut edificaret domum nomini Dñi: Dei Israhel: dixit Domi-
23 nus ad eum: Quia hæc fuit voluntas tua, ut ædificares do-
mum nomini meo: bonē quidē fecisti huiusmodi: sed
bere voluntatem: sed non tu ædificabis mihi domum.
Fem. mulier de Samaria. Mulier quō tendis? eo (magis)
ad hauriendam aquam. Nullius alterius rei meministi.
Nunquid peccatorum tuorum recordaris? Non vnguis.
An ne meministi Mesix? non. Nullam aliam cogitatio-
nem deferēbat hæc mulier, nisi hauriendæ aquæ. Cūque
abique Mesix cogitatione gradiretur, Mesiam inuenit.
24 & cum peccatorum suorum contritionem non deferret,
illam reperit. O ineffabilem Dei misericordiam! quoniam
enim homines de vilitatibus suis, secularibusque rebus
agendo magis operē delectentur, in his ipsius negotiis inspi-
rationē quamvis eorū animis excitat, saluatio usque suæ pa-
tescit viam. Cum nullam aliam cogitationem deferret,
1. Reg. 9. Sankini perquirēdi alios patris sui regnum inuenit, sic
2. 10. sarpenero cum homines Dei sint immemores, in illis
rebus, quibz occupantur vult Deus illis apparere. Attendite
quibus

quibus negotiationibus intencēbat B. Paulus quando 25
illi Deus apparuit, eumque ad se conuertit. O quam merno
dixit ipse S. Apostolus: Deus est enim qui operatur in
nobis, & velle, & perficere pro bona voluntate. Ipse
nobis infert desiderium, & ipsemet illud exequitur, sicuti
apparet in hac muliere, & in B. Paulo. Ex his verbis oc-
casione accepit heretici huius tempestatis, afflu mādi 26
nos nullū opus bonū facere posse, sed omnia à Deo fieri.
Vnde & liberū arbitriū negāt. His respondet B. Augustinus
dicens: tantū salutis nostræ Deo inspiratē sit. Deus enim
mōē illuminat, voluntatemque excitat, ac cōmouet: verūta-
mē postquā hoc modo animā excitat, nō cogit voluntatē,
ut bona faciat, sed in suo libero arbitrio illam relinquit, &
sic in eius potestate est cū Deo in his, ad quæ ab ipso incita-
ta est, cōformari, an nō. Quid si Deo cōformari velit, ipse
in prōptu est, ut ei auxilietur. Atque mōē dixit B. Paulus:
Dei enim cōadiutores sumus: nō dicit Dñs solū hoc face-
re, sed Deū & nos sumus cū ipso. Et alibi abū, scilicet illis om-
nibus laborant. Nō ego autē, sed gratia Dei mecum. Vtque
hoc fecimus: nō autē ego solus. Quadam tūm modum hoc
intelligetis. Est iste homo dormiens, qui longū iter factu-
rus est, sic dormiens nō posset iter facere. Aliquē autē ac-
cedit dicere: etia homo surgens, quū enim tibi iter facien-
dum restat. Hic nō eū cogit ad ambulandum: quod si eum
desicere videret, pace suo mū cibaret, vinoque potaret, cōme-
tu suo illū alit, quem si defatigant anima iueit, secum in
equum facit ascendere. Sic vique facit Deus, nobiscū con-
gum, videlicet usque ad cōlū iter facturis. Volūtas nostra
quasi sopora a nō à Deo exerceatur, ne, quāquā ad bonū cō-
mouebitur. Illā igitur Deus excitat, & ne deficiat sacris ci-
bitis illā alit, quæ sunt diuina sacramēta, & gratiæ, & super me
28 bita suæ sanctissimæ humanitatis illā cōlocat. Ecce quā
alto sopore dormiebat hæc peccatrix, siquidē saluationis
sue immemor existeret. Accidit autē illi ad puerū cōpit
Dñs, ut illā excitaret, & cōmoueret, diceret: Da mihi bibere.
Quomodo Dñs aquā peti cū tūo calore exardescas, nec
tūm quæ hodie mādicaueris? Expecta paup̄ per quos-
que veniant discipuli tui, qui cibos empuri in ciuitatem
abierunt, & postquam venerint, buccellā comedes, & po-
tea bibes. O parum sensu bibere est cibis meis. Exortus
est

est Dominus hunc sermonem: si enim ipse non incepisset, mulier non ei loqueretur, & ita peccatrix abiret, sicuti veniebat. Sed alloquutus est eam ut occasione sumeret illuminandi eam, & ad bonum concitandi. Dixit autem da mihi bibere, ut quam ardentissimam sitim haberet illius conuertendæ patefaceret. Magis namque sitis, quam fames fatigat. *Ioan. 19.* Et sic pendens in cruce dixit, sitio: cum non tam corporalis sitis, quam qua solationis nostræ audisimus erat, eum fatigaret. Tanta erat sitis qua in cruce aestuabat, ut integrum tronem vno sorbitu biberit. O quā opere bonus Iesus solatorem nostrum fuit: qui ei aquam dabit, sicuti Rebekah illam dedit seruo Abraham dicens: Bibe Dñe mihi nūquid sitis? *Gen. 24.* aliqua anima, quæ ei aquā porrigat, eiusque sponsa fiat: ne aliquis diues, aliquis vir nobilis, iuuenis, virgo, aut nuptique aliqua matrona, quæ vero Elie fatigato, loquens nescire lassato obuiam exeat, atque aquā præbeat: videamus nunc quisnam exurgit ad eum hodie sitientem potandum. Quanta confusio, quod cum cor animæ hic sit, nulla sit quæ huic necessitati subueniat: & sic bonus Iesus sitis maneat. O Domine cum tu sis fons aquæ viæ, ex quo flumina erumpunt, quibus paradisi arbores irrigantur: quomodo hodie ex alieno puteo aquam exposcis? Habeo enim (ait Dominus) talem sitim, quam nemo nisi peccator potest extinguere. Consideret igitur unusquisque Deum aquam ab ipso postulare. Verum prohi dolor! Nimis utique inlabitur est nos tota die aquam diabolo haurire. Haurit iuuenis, virgo, vir primarius &c. à mane usque ad vespertinam aquam, ut bibat Sathanas: nec verò minima quedam gutta Iesu Christo hauritur. O animæ ingræte date bibere *34* huic optimo Domino, qui in meridie nec buccellam quidem panis comedit, & vase aquæ vestræ vult se tam teredem facillare. Quid Domine, vis tu per vnam istam bibere, cum per ipsam diabolum bibisse cognoscas: in vase, per quod toties bibit Sathanas, atque idcirco ore contractus hoc est in tam immunda anima, os tuum vis ponere? Nullum est genus immunditæ, quod in cor meum non fuerit ingressum, & tamen per illud vult Deus bibere. O benedictus, & glorificatus sit talis Dominus.

Etiam ab hac muliere aquam exposcit, ut significaret velocitatem, qua eius anima peccatrix erat conuertenda. Pro-

Pro quo nota Deum quando peccatores vult conuerti, alios comedere, alios bibere. Quod bibitur, celeriter deglutitur, & transit in stomachum: quod autem editur, necesse est nimium manducare, atque inter dentes reuolui. Nonnulli sunt peccatores adeo duri, atque obstinati, quos ut Deus ad se attrahat, atque per gratia in se incorporet, necesse est illos manducare, plurimumque moribus illos demoliri: hoc est, plurimos illos labores immittere, moribusque afflictionibus conterere: priusquam illos in se incorporet, atque iustificet. Hoc significauit Sanctus Iob dicens: *Iob. 33.* inerepar quoque per dolorē in lecto: & omnia ossa eius marcescere facit. Abominabilis ei sit in vita sua panis, & ante me illius cib⁹ ante desiderabilis. Tanta est Dei reprobatio, ut peccatores ossa faciat stridere, hoc est, [Cruiri]. Per ossa significatur hic bona temporalia diuitum, pecuniaque: dicuntur autem ossa, quia illis mollis caro sustinetur: sine quibus persistere, atque ordinatē sustentari minime possent. Vita, quæ carnis nomen sibi vendicarunt, non possunt absque pecuniis sustentari. hæc etenim sunt eorum ossa. Ad gulam, ludum, sensuales turpitudines, ac denique honores sustentandos necessaria sunt pecunie: sine quibus parum profectū fieri potest. Tollite hæc ossa, & vniuersa ista caro in terram prociat. Morbis igitur (ait Sanctus Iob) efficit Deus, ut diuites consumantur, detinens diu peccatorem grauissimis morbis laborantem in lecto, plurimumque illum doloribus conterens, & sic eius ossa marcescunt. Et statim ei panis est amarus, & omnia, quæ ipsi antea dulcia videbantur. Hæc enim infirmitate contritus conuersus est: omniaque, quæ sibi antea voluptatem afferbant, excruciat. Ahj sunt peccatores molliores, qui primo lectu conuertuntur, & hoc quidem bibit Deus, absque enim eo, quod eos dentibus conterat, in stomachum includit, atque in corde charitateque sua collocat. Talis fuit hæc peccatrix: & ideo ei dicit: da mihi bibere. Hoc est, velociter ad me conuerti sicuti reuera factum est.

At illa respondit: Quomodo tu Iudas, cum sis es? In quo illum Iudeum esse cognouit in vestibus, ac sermone. Rex Ochozias famulos suos misit ut Deū Acazib conuiderent *4. Reg. 1.* vtrum ex morbo, quo gravabatur esset sanand⁹: quib⁹ desce-
des Elias Dei imperio de monte obuius dixit: Nūquid non
A 2 3 est Deus

37 est Deus in Israel. ut eatis ad consulendum Beelzebub. *quod*
obrem hæc dicit Dominus: morte morietis. Reuersi sunt
igitur nuntij ad regem. qui euentum ei recitauerunt: & rex
interrogauit dicens: Cuius figure. & habitus est vir ille.
qui occurrit vobis. & locutus est verba hæc illi dixerunt
vir pilosus. & zona pellicea accinctus renibus. Et statim
per signa cognouit rex illum esse Elam. dixi que ad eum
Elias Thesbites est: in vestitu. & aspectu cognitus fuit ser-
uus Dei. O bone Deus. nescio utique quomodo hoc dicit.
Dicite fratres mei quomodo cognoscantur Christiani
38 vestibus: siquidem nunquam Ethnicis quantumvis diu-
aque potentes essent. tam prophanis vestibus. si sunt. qu-
libus viuuntur modo ij. qui Dei Euangelij proficiunt. & hoc
etenim vestibus viuuntur. tamque perpolitum vestitum
inventiones exquirunt. ij præsertim. qui in sacrosancto ba-
ptismatis sacramento diuino pompæ eius renunciant. &
ita ut & Turcæ etiam de Christianorum prophane de-
trahant. Cum Dauid tam in mortis articulo esset. dixit filio
suo Salomoni: Tu nosti quæ fecerit mihi Ioab. qui effudit
39 sanguinem bellum pace. & posuit cruorem prælij in bal-
theo suo: qui erat circa lumbos eius & in calcamento suo.
quod erat in pedibus eius. Facies ergo iuxta sapientiam tuam
& non deduces canitiem eius pacifice ad inferos. Hic dux
Ioab dolose alium ducem interfecit. Et sicut dicit hic Da-
uid sanguine ducis interfecti baltheum suum intinxit. quasi
2. Reg. 10 dicere illi quod feci. perspicitur: cruorem in signum vi-
torie accepit glorians se de malo. quod fecerat. Verum
tamen licet Dauid fraudulentum hoc homicidium maxime
doluisset: quia illo. propter superuenientia hostium præstati-
bi opus erat: aliquandiu hoc dissimulauit: quando autem
40 obire voluit. iussit illum interfici. quia homicidium perpe-
trarat. & de peccato suo fuerat gloriat. Maximum malum
est vos in vestibus vestris homicidium. superbiamque ves-
tram scriptam deferre. Non sufficit vos esse peccatores: sed
de peccato vestro gloriamini: Maxima peruersitas. Equid
aliud nimia ornamenta vestra esse arbitramini. nisi titulos
peccati. Ad vestes enim necessarius est: in peccati pena
datum est. Vos igitur de peccato peccato iniancta gloriamini.
illaque tanquam elegantia uti. quodammodo nihil aliud
esse videtur. nisi peccatum optimè factum fuisse affe-
mte.

mare. Cauete igitur ne facit Deus ut siquidem de malo
gloriamini. quoniam illud peccatis persolvatis. Dicit Domi-
31 nus: si habes brachium sicut Deus. circunda tibi decorem.
1. Reg. 40. & in sublime erigere. & esto gloriolus & feciosus induere
vestibus. Quasi diceret: siquidem debilis. atque imbe-
cillus es quasi formica aut aranea. & es homuncio visque
terre veniendus. quare tam pompaticis. ac sumptuosis
vestibus te vis induere. O fratres charissimi per charitatem
Dei vos rogo. ut consideretis vos: eras. aut clis esse mor-
turi. & que in cinerem conuertendos. Ut quid tam deli-
ca & sumptuosa. atque profane corpora ista tractatis. cum
42 idcirco tantis malis occasionem præbeat. loqui autem hic
quomodo Christiani ex sermone cognoscantur. oblon-
gum vaque foret. Iam enim verba nostra non sunt tan-
quam eorum qui anime immortalitatem credunt. præ-
mitte. atque æterna supplicia hominibus præparata esse
constentur. Non etenim mihi persuadere possum Ethnicis
eos turpius. atque obscenius loqui. quam plurimi Christia-
ni loquuntur: modicam autem animaduersionem. quæ
etiam de proximo nostris loquimur. quæ satis dignæ po-
43 terit explicare. Id deum ore ostendimus. quod in cor-
de habemus. Medici bonum. ac malum morbi. videlicet
verum sit periculosus nec ne. per linguam dignoscere
consueverunt. Sic etiam in verbis corruptio. aut integritas
conscientie magna ex parte reuelatur. Vnde interroga-
tus maximus ille Philosophus Socrates quid sibi de cuiusdam
adolescentis physionomia videretur. dixit iuueni loquere.
ut te cognoscam: significans quippe certiorum hominis
cognitionem in lingua suam esse. Dixit famulus quidam
Sanctus de Sancto Dauid: vidi virum prudentem in verbis.
Non dixit prudentem in negotijs: nam licet omnibus re-
bus agendis necessaria sit prudentia: multo tamen ma-
gis loquendo necessaria est: qui sic prudens fuerit. non
44 nociva quidem. sed potius exemplaria. ac pietatis plena
verba loquatur.

Respondit Iesus: si scires donum Dei. id est. si scires tem-
pus. in quo vivimus. beneficiumque quod Deus in mundum
eduxit. & quam liberalis sit cognosceres. & quis est. qui di-
cit tibi: Da mihi bibere. Hoc est. sicut alieni in necessitate
maxima constituti diceret alteri: scito talem hominem li-
beralissi-
At 4

45 beralissimum esse, qui mille, ac duo millia nummorum in eleemosynam largiri consuevit: & ego sum eleemosynarius, per quem has eleemosynas erogat. Videte quomodo ad petendam eleemosynam pauperem inuitaret: Sic etiam in hodierna Sancti Evangelij lectione, ait Dominus huic mulieri: O si cognosceres quam liberalis, ac munificus est Deus. Et ego sum eleemosynarius, per quem omnia distribuit. Si hoc bene intelligeres, tu à me peteres, & ego tibi aquam viuam largirer.

Dicit ei mulier: Domine, &c. Unde ergo habet aquam vi-

46 Respondit Iesus: Omnis, qui biberit ex hac aqua, sitiet iterum. Ille declarat Dominus quantum inter temporalia, & spiritualia bona intersit. Hæc quippe terrena non animæ vitium extinguunt, imò potius illam adaugent. Et de quærentibus in eis felicitatem intelligitur illud Psalmi: Errauerunt in solitudine, & in aquoso, elurientes, & sitientes anima eorum in ipsis defecit. Hic adnotatur mundi sterilitas, & anxietas, ac sitis hominum quærentium seculari nemias. Ideò Beatus Hieronymus pro eo, quod nos legimus: Similiter eos, qui exasperant, qui habitant in sepulchris,

Psal. 106

Psal. 67.

47 vertit: Increduli autem habitauerunt in siccitatibus. Eo plurima habeant, magis earum rerum, quæ non habent cupiditate fatigantur, quam earum, quas habent possessione delectantur. Quod si mihi non creditis, confideret unusquisque, quam voluptatem reportauit ex illis, quæ sunt in opere desiderauit: igitur hucusque nihil ex iis, quæ desiderasti, postquam illud impetraisti, & peccator tibi satisfecit, quare ea, quæ nondum adeptus es tibi satisfactura, te consolatura esse arbitraris? quare ex præteritis ad futura experientiam non assumis? Nunquid ignoras quod dicit

Eccles. 4.

48

Exo. 31.

Ecclesiastes: Quid est, quod fuit? ipsum, quod futurum est. Quod si hæc te delectare dicas: non potes tamen negare, vniuersa, quæ sunt in mundo, non posse tibi in maiori necessitate fructuere. Et hoc vnum sufficeret tibi ad omnia relinquenda persuadere. Quando Moyses populum Israël ad penitentiam maximi illius peccati idololatriæ, quod commiserat, permouere voluit, videlicet, quando vitulum aureum tanquam Deum adorauerunt: Deum illum in eius conspectu confregit, eumque in puluerem redactum populo bibendum tradidit. In quo vanam populi fiduciam,

vanumque

vanumque Deum, quem sibi fabricati fuerant, voluit demonstrare. Quasi diceret illis: Deum petiistis, qui vos secutos duceret, ac cuius auxilio terram Chanaan possidendam caperetis: videte igitur qualem Deum elegeratis, qualemque potestatem, ac valorem habet, siquidem illum bibistis. Hæc ergo cognoscentes ad verum Deum conuertimini: Beatus Chrysostomus super hoc verbum, sitiet iterum: mirificam adducit similitudinem. Si quis iter faciens siti maxima æstuet, & amaraissimum, atque vberimum inueniret fontem pulcherrimum habentem canalem, & præ nimia siti adeo cæcus accederet, ut arbitrans se veram

Chrysost.

Simile.

49 aquam bibere, de vmbra aquæ per canalem exilientis bibere conaretur, & cum iterum, atque iterum deglutiret, nihil tamen biberet, si hic diceret: quomodo hæc aqua non possum saturari? æquis ei non responderet, dicens: Quomodo saturari potes, si non veram quidem aquam, sed eius vmbra bibis? Applica os canali veræ aquæ, & consolationem percipies. Nescis in libro Sapientie dici:

50

Sap. 5.

Transierunt omnia tanquam vmbra? Si igitur omnia sunt vmbra, quomodo sitim tuam poterunt extinguere? Accede, accede frater charissime ad canalem, qui est Iesus Christus,

51

per quem aqua ex diuinitatis fonte, quæ est diuina eius gratia, proficit. Hæc enim sitim, seculariumque rerum desiderium tibi extinguet: sic etenim dicit Dominus: Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet iterum in æternum.

Audiens mulier huius aquæ excellentias, dixit Domine da mihi hanc aquam. Hæc adhuc res materialiter intelligebat: nos autem Christiani, qui mirificas huius aquæ operationes credimus, instantius illam oportet exposcere. Iob

Iob. 2.

52

Isai. 41.

53 dicit: Nunquid vitare potest seipsum absque humore, aut crescere carectum sine aqua? Sic impossibile est animæ bene esse absque diuina gratia. Hanc autem diuina. Maiestas petentibus sicut oportet, per Iam Prophetam pollicetur, dicens: Egeni, & pauperes quærent aquas, & non sunt: huius eorum siti auit. Ego Dominus exaudia eos, Deus Israël non derelinquam eos. Aperiam in supremis collibus flumina, & in medio camporum fontes. Quibus verbis aperte significat, ad spiritualia dona consequenda necesse esse maximam illorum sitim habere, illisque instantius,

Aa 3

33. ubi simé, atque a déti simé exoptare. Hic etiam detegit hanc dona tam parvis, quam magnis, dum modo concitetur cum dispositione, & sicut oportet, accedant, à se esse comunicanda. Et idcirco dicit se in supremis modis, & humilissimis vallibus fontes esse aperturum, & pauperibus. Et hæc duo nomina sic coniuncta collocare, significat maximè necessariam esse quādam propriam paupertatem, atque vilnatis cognoscere. Non meministis quā inimiciter alsiduis processioneibus aquam postulamus? Sic igitur instans quidem spiritualem aquā nos oportet expositum.

34. Vae nō mendicanti, & qui tibi diues esse videtur, nec à te eleemosynam efflagitat, nec illum rogat, vt suæ diuitiæ gratiæ pluviam super ipsam immitat.

Dicit ei Iesus, adeo voca virum tuum. Hoc dixit ei, vt cautionem haberet dicendi ei: *Quinque enim viros habuit Iesus nunc, quem habes, non est tuus vir.* Quomodo Dominus cum tu tota mundi urbanitas, ac modestia sis, illam te ignominiosè vituperas? Hoc facit ad eius utilitatem, vt culpe sue cognitionem deueniat. Quādo agricola ager suum vult ferere, prius illum aratro dissecat, ac discit, ut pedibusq; conculcat, vt illum asperimè tractare videtur. Postquam autem semen suum in eum seruit, nec tunc conculcat, nec animal aliquod in illum ingredi patitur. Sic se habet Deus cum peccatore, qui est quasi ager: incultum vult enim illum reprehendi, & tanquam sancte admonitionis vomere exarari. Et sic hanc mulierem se uero hoc sermone alloquitur, dicens illum esse concubinam: verumtamen postquam in ea sui ipsius cognitionem seruit, dicit illi: Ego sum qui loquor tecum: non eam hoc modo iam reprehendit, neque conculcat.

36. Cum autem mulier se hoc modo à Domino reprehendi perspiceret, alio se monem diuertit, dicens: *Domine, vt video Prophetas es tu. Patres nostri habere.* Hoc est peccatorem ingenium, ubi primum eis dicuntur quæ eos perstringunt, sermonem alio diuertant. O quā amara potio est veritas peccatori. Hoc significauit Beatus Paulus, dicens: *Corinth. 12.* Deo in Christo loquimur. Omnia autem charissimi propter edificationem vestram. Timeo enim ne forte obliuisceris, non quales volo inueniam vos: & ego inueniam vobis qualem non vultis. Quia illi à Sancto Apostolo non

lebant reprehendi: idcirco dicit, qualem non vultis. Et paulo post: Ne iterum, cum venero, humiliet me Deus apud vos. Super quo notandum primò est, Sanctum Apostolum de se tacere, omnia, quæcūque predicabat, atque scribebat, esse ad laudem, & gloriam Dei, animarumque edificationem. Et dicit se timere ne illos dissolutos, atque peruersos inueniret: ne occasionem haberet reprehendendi illos, etque molestiam afferendi: nouerat enim quā amara, atque insipida illis reprehensio videbatur. Atque hinc est quod cum plurimi proximos suos salubriter corrigeret, atque admonere teneantur, non tamen audent, ne illos molestia afficiant: commouentur etenim crudeli quadam pietate. Attendamus igitur fratres, quod singulis nobis dicit Spiritus Sanctus: Ne retineas verbum in tempore salutis. Non abscondas sapientiam tuam in decore suo. O imense Deus, quā negligentes sumus in adiuuandis fratribus nostris, quia cum passim eos incidere, animarumque suarum interficere videamus, ne minimo quidem verbo illos adiuuamus. O quā difficilis est motu lingua ad consulendum proximo, ad dicendum illi: Domine ne iures, ne detrahas, attende creatorem tuum à te offendi. Ne sis frater pusillanimis in te tam necessaria. Quod si tibi dixerit aliter, quem corrigis? Discede hinc stultus: scito te nunquam tam sapientem fuisse, nec talem vnquam sapientie tuæ ostensionem præbuisse: quia non abscondisti sapientiam tuam in decore suo.

Denique utroque inuicem inter se sermonem prosequente, Dominus huic mulieri sese reuelauit, dixitque: *Ego sum, qui loquor tecum.* Hoc est, ego sum Messias mundo promissus. Quæcum hoc audisset, reliquit hydriam suam, & abiit in ciuitatem: vniuersumque populum ad videndum, atque excipiendum Messiam accesserunt: qui cum venissent, ad Dominum conuersi sunt. O quanta est hæc nobis confusio, quod mulier concubina vniuersam ciuitatem suam ad Dei cognitionem adducit: tot autem prædicatores vix vnum peccatorem alliciunt: & post tot cōciones, ferè omnes ita proterunt, atque obstinati, sicut antea remanent. Per charitatem Dei vos rogo fratres, vt tantæ obstinationis vos pudeat, humilisque peccatricis exemplum sufficiat, vt non solum vos à peccatis vestris conuertamini. *Simile, sed etiam*

Recl. 4.

39

60

Simile. sed etiam vt alios conuerrere faciatis. Attendite optime de
61 mini artificium, qui quasi venator iuxta fontem suorum
celestium verborum laqueis hac passerulam venatorum
& quasi lignum attractiuum illam constituit, qua reliquos
peccatores apprehendat. Sit igitur vnusquisque statim
[seu]elo attractiuo. Vt hoc modo alij alijs inuice in fauores
ad diuinam gratiam disponamur, quæ celestis gloria
cōparaturat quam nos perducatur Iesus Mariæ filius.

SABBATHO POST DOMINICAM III.
IN QUADRAGESIMA.

Perrexit Iesus in montem Oliueti, & diluculo iterum venit in templum. IOANNIS. 8.

PRAEDICANTI Domino in templo
ducunt Scribæ & Pharisei mulierem
hensam in adulterio. Fortasse constituta
hi scelerati homines inter se dicentes: ne
his dixerit, ne illam occidamus, lapidabimus
quos ad eam percutiendam adducimus. illum lapidabimus.
Diligebat utiq; populus Saluatorem, quia misericors erat
in peccatores. Horum autem calumnia erat credere Chri-
stum Redemptorem nostrum, vt opinionem, quam de se
homines habebant, sustineret, præcepturum esse, vt adu-
ltera illa impunis dimitteretur. Vna ex maioribus tentationi-
bus, quibus diabolus plurimos superat, est opinione
stineret, quam homines de vnoquoque conceperunt. po-
nit familiaris seruus Principis cuiusdam saltum testimo-
nium proximo suo, & intelligens se debere retractari, ne
æstimationem apud Dominum suum amittat, toto fere vi-
3 fux tempore in peccato commorantur. Et quot etiam ho-
mines plurimas diuitias non restitunt, ne æstimationem
amittant. Hac hasta, quæ quidem velocissimè decurrit, pro-
strauit Sathanas Pilatum, quando per os horum inimico-
rum suorum dixit: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsa-
ris. Contendebat utique Pilatus Dominum dimittere, ob
autem telum adeo forte fuit, vt illum perire, & volun-
tatemque suam comprimere compulerit. Maluit etenim in
quos ille iudex æstimationem, quam habebat apud Cæsa-
rem.

Ioan. 19.

rem integram, inuolatamq; sustinere, quam animam suam 4
peccato immunem, ac liberam conseruare.

Hæc igitur tentatione voluerunt Pharisei Dominum
tentare, arbitantes illum vt æstimationem, quam apud ho-
mines de clementia, ac misericordia habebat, conseruaret, *Leuit. 20.*
legem Moysi violaturum esse: quæ quidem adulteros la-
pidari præcipiebat. Et sic dicunt ei: *Maister, hæc mulier mo-
do deprehensa est in adulterio.* Animaduertite quantum ma-
lum sit adulterium, siquid tam graui supplicio illud etiã
in hoc seculo Deus puniri præcipiebat. Fons & origo hu-
ius viti, vniuersaq; sensualis turpitudinis est affectio. Quæ
secundum Theologos est voluntate adeo sese alicui rei
applicare, vt vix illam rem à phantasia deponere valeatis,
vixq; de alia re loqui possitis. Est sicuti qui in vnum colo-
rem totos oculos conijcit, ita vt alios vix possit aspicere:

Simile. omnia enim quæcunque aspicit, illius coloris ei esse viden-
tur. Si oculos in vitrum quoddam fenestæ rubicundum
infixeris, omnia postea illiusmodi coloris vobis videbun-
tur: sic etiam qui voluntatē suam nimia affectione & amo-
re rem aliquam amare consentit, vigilans semper de illa
cogitat, dormiensq; de illa somniat. Hæc affectio est vene-
num quoddam, quod oculis deuoratur. Hæc affectio est
[in re]salgar,] honoris, diuitiarum, personæ, & (quod peius 6
est) conscientie. Hæc hominem magis ratione priuat, men-
temq; renebrosum obæreat, quàm vniuersæ nebulæ. Idcir-
co affectuosè Deum precabatur David, dicens: Auerte ocu-
los meos ne videant vanitatem. Et referens Salomon sex

Psal. 118.
Prout. 6.
vitiæ, quæ Deo nimis odibilia sunt, primum posuit, non ha-
bere oculorum obseruantiam, neque custodiam. Et ita di-
cit: Sex sunt quæ odit Dominus, & septimū detestatur ani-
ma eius: oculos sublimes: linguam mendacem: manus ef-
fundentes innoxium sanguinem. Primum dixit oculos
sublimes, & erectos deferre, quia hi sunt totius perditionis
animæ initium: quocirca maximam illorum curam oportet
7 haberi. Admirabilis est diligentia quam habemus in
oculis custodiendis, ne ad eos parum pulueris accedat,
ne nobis officiat, atque exerceatur: nec verò illos custo-
dimus quando quicquam offertur, quod spiritualis mortis
nobis occasio esse potest. Sed omnia summa animadu-
sione volumus perspicere, ac si essent pictores, qui omnia
quæcunque

Gen. 39. quæcunque videmus, depicturi essemus. Ioseph cum in Aegypto venundatus esset, in domo viri cuiusdam nobilis morabatur: & bonus & ioseph erat pulchra facie, & decorus aspectu. Post multos dies iniecit domina sua oculos in Ioseph, & ait: Domini mecum. Perpendite singula hæc verba, ut errem tam turpem suaderet, prius oculos in illum affectuose iniecit, qui bene ei visus fuit. Si quis diceret huic mulieri quomodo in seruum tuum oculos iniecit? statim illa responderet: Nunquid non potest domina in universam domum suam oculos eijcere, & quilibet in illa perspicere?

Quam subtilis fraus! Attendite viam ad universum malum esse oculos effundere. Si hæc mulier demissos in terra oculos haberet, non utique in tantum malum deveniret. Et si quando primò in illum oculos coniecit, & cor solito de more illum concupisceret, ipsa diceret: Vg mihi, Deus est in celo. Et siquidem hunc respectum non habebat, saltem diceret: Hæc nuptia sum hæc superscriptio non convenit mihi: non utique adieceris, ut diceret impudenter: Domine cum. Optime nostis, tales esse servos, ac mancipia, ut absque occasione peccata perpetrare conentur: quid igitur oblata occasione facient? Hæc infelix non animadvertit, se esse viri subiectam, & Ioseph esse mancipium suum, & servum omnipotentis Dei: nec ad honorem, nec ad hominum dicta respexit. Sanctus autem iuuenis attentius quàm illa singula quæque pensavit. Qui nequaquam acquiescent operi nefario, dixit ad eam. Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis, &c. Quomodo ergo possum hoc malum facere? quomodo odis? Si huius tempestatis adolescentes interrogares, ipsi tibi dicerent, quomodo? Vix etenim adhuc loquuntur, quando iam adeo corrupti, ac libidinosi sunt, ut dicta sint mirabiles, seu potius miserabiles, atque obstupescunt. Perpendite exaggerationem, qua dicit: Hoc malum. Nunc autem non dicunt, hoc malum, sed est fragilitas quedam. Et quamvis ibidem dicitur, quod mulier molesta erat adolescenti: ille recusavit stuprum, nunquam illum potuit superare: & omnia mundi mala, atque calumnias, carceres, atque cathenas maluit tolerare, quàm Deum offendere, tam horrendum facinus perpetrare. Quando Isaac præ mortis timore simulavit Rebecam non uxorem quidem, sed sororem suam esse: postquam Rex Abimelech illam sororem,

sororem, sed uxorem esse cognovit, illum reprehendit, dicens: Quare inposuisti nobis? potuit eorre quispiam de populo cum uxore tuarum induxeras super nos grande peccatum. Nimis notabile est hoc profectò, quod cum etiam infideles maximum esse peccatum adulterium iudicant: Christiani tamen rem facile esse docant, humanamque fragilitatem appellent. Nunquid arbitramini fratres Iesum Christum filium Dei in mundum venisse, ut vobis peccandi concederet facultatem, quia tam liberè, ac d. solute per hæc peccata vos diffunditis, & tam parvi illa aestimatis? O persequentiam Dei vos rogo, ut oculos vestros claudatis, neque ea perspicatis, quæ vobis animam occidant.

Primum templum, quod Deo in toto terrarum orbe constructum fuit, illud construxit Salomon. Ut autem diabolus ardentissimè invidie semper ignibus exardescit, diligentissime curavit, ut ipso Salomoni illi etiam templa diceret, eiusque ministerio erigeret: & omni sua diabolica astutia, fraudulentatque calliditate se hoc Salomoni persuadere, atque in eius animum inducere non posse cognovit. Et sic medium quod ad hoc conficiendum assumpsit, fuerunt mulieres. Hæc illum prostravit, in tantamque miseriam adduxerunt, ut illum ad templa diabolo edificanda commoverint, ut patet tertio Regum, ubi dicitur: Aedificavit Salomon phanum Chamos Iaoio Moab. Atque in hunc modum fecit universis vxoribus suis alienigenis, quæ adorabant thura, & immolabant diis suis. Res profectò dictæ, atque auditu metuenda, quod tale tantumque peccatum possent mulieres homini tantæ qualitatis, tamque sapienti persuadere. Timeamus igitur fratres mei, & nemo suis bonis propositis confidat: quantumcunque enim efficacit illa habeatis, non tam firma erunt, sicut erant proposita Davidis, qui in tantam illorum abundantiam devenit, ut dixerit: Ego dixi, in abundantia mea, non movebor in æternum. Oblata autem postea parva quadam occasione, qualis fuit mulierem non in domicilio quidem secum, sed visum è solari diffundendo è conspectu perspicere: satis fuit, ut illum ab omnibus sanctis propositis eijceret. Attendite, utrum sit vitium quod tam facile constringatur, an stoppa adeo exsiccat, quæ in conspectu longinquo ignis, cum ei non applicetur, exardescat. Quis erit, qui

Psalm. 29.

- 16 qui hæc attentè considerans, nec serid, nec per iocum ad prunas audeat accedere: In præliis, quæ commisit David cum hostibus suis, manu, & ense cum illis confregit, & sic eos superabat. Quando autem cum illo horribili gigante Goliath dimicavit, à longinquo & lapidibus illum devicit. Sic nos facere oportet: nam aduersus cætera omnia victiæ, pari morte possumus dimicare. & cum eis colluctari, quousque victoriam reportemus. Hoc autem victum carnis, qui est horribilis gigas, à longinquo, & lapidibus, hoc est, ieiuniis, eliciis, & disciplinis superare debemus: & fugientes omnem occasionem, diuino fauore adiuti ab ipsa victoriam reportabimus.
- 17 Etiam grauitas huius peccati adulterij maxime ex illis verbis Osee Propheta: apparet, ubi dicitur: Omnes adulescentes quasi clibanus succensus à coquente. Ad quod verborum intelligentiam notandum est diabolum maxime artificio uti, ad efficiendum, ut in grauisima quæque peccata dissabamur. Et hanc certissimam regulam habere debemus, quæ grauiora sunt peccata, eo longius, synderesis rationis, & conscientiam, ac timorem Domini ab eis recedere, & efficere, ut ea maiori odio habeamus: quia rationi, & fidei magis repugnant. Ars autem diaboli ea est, quæ, ut hæc grauisima peccata committantur: magis sensuales appetitus hominis adauget, amoremque ardentius inflammat, ut amor, & concupiscentia rationem, atque timorem hæc graua peccata reuocantem superent, memoriamque ac recordationem diuinæ legis, Dei, & æternorum inferni cruciatuum adimit, vel saltem facit diuertere hominem ab horum omnium recordatione: quo sic clausis ad hæc spiritualibus oculis, facillimè grauisima peccata committantur. Et hoc est, quod hic dicit Sanctus Propheta: videlicet, quod cum diabolus intelligat quid sit adulterare, & quoniam graue peccatum adulteratio perpetretur: adulteros inflamat quasi furnarius, qui clibano ligna applicat, illumque inflammat, ut tanquam clibani incensi tam graue facinus committant: & hoc quidem tanta cum securitate, ac tranquillitate conscientie, ac si nihil facerent. De ijs autem qui in hoc seculo sunt, quasi clibanus, dicit David: Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui. In hoc seculo fuerunt clibani culpæ, in futuro autem erunt fornaces peccatorum.

narum. Ideo B. Paulus bonos coniuges alloquens, dicit: 20 Honorabile connubiū thorus immaculatus. Et addit ista. *Hebr. 9.* timidicene: Sed fornicatores, & adulteros iudicabit Deus. In hoc igitur grauisimum peccatum incidere hæc mulier: in quo comprehensa est in illo tumultuoso strepitu, atque leonino furore ab illis impijs hominibus terebatur. Hoc vtrique reperietis nullum esse, qui acris, neque crudelius puniat, ac reprehendat, quam illum, qui est maximus peccator. Huius rei munificū habemus exemplum in hodierna Epistola: in qua agitur de illa Sathana Sulanna, quam turpissimè illi senes violare voluerunt: Quorum appetitum cum Sathana matrona satifacere renuisset, vociferant, acculant, istamque adulterij, quod ipsi committere volebant, acculant: peccatamque, qua ipsi dignissimi erant. *Dan. 13.* Sathana scem ne imponi curant. Sic etiam hi, ut erant pessimi, atque crudelissimi miseram adulteram crudeliter deferebant: non autem adulterum, qui fortasse maiorem habebat culpam, quia illam nimis, assiduè, & cogitationibus, ac sollicitationibus sollicitauit. Dicite, maledicti accusatores, lex nam præcipit adulterum simul & adulteram lapidari: quomodo ergo solum hanc mulierem defertis, ut in ea supplicium exerceatur? Hoc (credo) fecerunt, quia fortasse adulter erat vir potes, ac locuples, & magnis illos largitionibus corrumperat: mulier autem fortassis non habuit 22 quid eis daret. Et ideo relicto adultero illa in iudiciū ducebatur: quia, ut vulgo dicitur: semper debiliori, & tenuiori parte confringitur funis. Fratres dilectissimi, qui estis iudices, aut gubernatores, siue minus hoc curatis adipisci, aduertite rationem, qua illo vos frangi oportet. David enim vos istam docet: Tam sollicitus quippe erat bonus Rex in iudiciis suis admonendis, tribunaliisque, suis assiduè visitandis, quod unusquisque munere suo fideliter fungeretur, ut modum, quo iudicaturus erant, ea minibus inscripserit, 23 eaque illis memoriter mandata tradiderit: ne vquam illorum obliuiscerentur. Et ita dicit: Deus sterit in Synagoga Deorum: in medio autem Deos diiudicat. &c. Hoc primum in his carminibus notandum est: sanctum Prophetam spiritu diuino doctum, iudices Deos appellare, ut eis significet quod iuste illos munera sua oportet exercere? Dicitque eis: Animaduertite vos non homines quidem, sed

24 Deos esse. Contemplamini igitur quid faceret Deus si in isto tribunali iudicaturus foret: hoc ipsum, & eadem cum rectitudine vos facere oportet: eosque commouere facit animaduertant Deum eorum iudicem, ac sententis adesse. Et dicit, Retin. pro stat: Hebraei namque hoc praeterito pro praesenti tempore saepe utantur. O quam efficax ratio ad illos ad bonum inducendos: quasi dicat: Nescio in lice: si ego tribunalibus vestris praessem, quanta cum rectitudine iudicaretis: quanto autem praestantior, atque potentior est Deus meus qui quidem tribunali vestro praesidet. 25 & diligenter considerat quomodo testem interrogat, intentionemque vestram in illo examinando scrutatur. Et optime perspicit, quando propter laudationes a bono propensum diuertimini: & quando libros studiosè reuoluitis, ut reuelaretis, quantum illum soluere tenet, cognoscatis. Dicitur, id est, omnia pensat, omnia, quaecumque facit is ostendit. Atque ad hoc, ut iudices sitis non contentus est, quod homines, aut Angeli sitis, sed vult etiam vos esse Deos. Quapropter idem facite quod Deus in illa sede constitutus faceret. Quid faceret Deus? Primum bonorum meritorum non indiget, Deo non sunt necessaria bona merita: cetero Romani diuites, & opulentos indiget statuere bonorum nullius bonorum egerent. Et sic refert Valerius Maximus, quod Tiberius Caesar raro mutabat iudices provinciarum. Non enim semper audiores furandi ingrediebantur: & asserabat exemplum hominis vulnerati, & muscis cooperti, qui homini illas expellenti dixit: Multum fecisti, quia haec muscae iam erant saturatae, nec rationem comedebant: nunc autem venient aliae similes, quae tu denovo compungent. Et ipsemet refert, cum Romani in Hispaniam missuri essent Consules, duos in senatu praesentatos fuisse, & tuos Scipionem respondisse: Neuter mihi placet, quia alter nihil habet: alteri nihil facis est. Tam inconuenientem, atque ineptam docebat in iudice pauperem, quam avaritiam. Ita iudicare debetis, ac si nullius rei indigeretis. Quando litigator ad aliquem vestrum accesserit, dicens: Domine iudex, accipe hoc hedos, & has gallinas, & memento negotij mei. Debetis ei respondere: Attendite me esse Deum, nec hedorum, nec gallinarum vestrarum indigere: iustitiamque a me esse iudicandam.

Valerius
Maximus

candam, neque virgam villo vnquam tempore flectendam. 28 Dicit vltius S. Propheta: viquequo iudicatis iniquitate, & facies peccatorum sumitis. Doctor quidam istorum verborum sensum assignans dicit sic esse intelligenda. Quousque tandem mali, & peccatores eritis, atque inique iudicabitis: ut significet iudicem, qui malum condēnatus est, non debere esse malum. Cum vos peccatorum facies habeatis, hoc est, cum peccatorum opera faciatis, quomodo alios bene gubernabitis, eorumque supplicia recte punietis. Qui aliorum vitia puniunt, debet esse sicuti qui theriacā vendit, ut eam emptores emant, in semetipsis illam experiuntur venenum comedentes: & sic emptores illam emunt, quod minime facerent, nisi propriis oculis experientiam cernerent. Sic etiam vos, qui aliorum peccata reprehenditis, si vultis ut correctio, suppliciumque vestrum proximis proficiat: prius in vobis experientia facite. Si autem est iudex latro, aut carnalis, quomodo fures, ac libidinosos homines puniet? Bonus sensus est hic horum verborum Psalmi: verumtamen non est conformis literae. Ideo sensus est. Iudicare iniquitatem, est pro iniquitate iudicare: iniustitiae fauere, iniuste, & inique iudicare. Facies peccatorum sumere, est accipere personas iniquas: iniquis hominibus auxiliari. Accedunt bini litigatores ad iudicem, tunc non debet iudex cogitare contentionem inter hunc & illum, sed inter aequitatem, & iniquitatem versari. Nam si licet inter homines esse cogitatis, si alter esset furor, alter verò Dux illustrissimus, statim in fauorem duceis inclinaremini, etsi ille nec iure, nec ratione polleret. Quocirca oportet vos arbitrari inter aequitatem & iniquitatem iudicare: inter illos namque inest contentio: & sic rectius iudicabitis. Atque idcirco subdit, hic iudicate egenos, & pupillo: humilem, & pauperem, iustificat: eripite pauperem, & egenum de manu peccatoris liberate. Hoc est semper tyrannidem oppugnat, & pauperes iniuriis, ac persecutionibus attritos ab assilgentibus eos liberate. 31 Dicit vltius: Nescierunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulat: mouebantur omnia fundamenta terrae. In his verbis iudices deretret, significans eis quantum damnum prouocit ex illo, quod iustitiam sicut oportet, non iudicant. Et dicit: O si cognosceretis, quantum dependet ex bene, an male iudicando, & ex aequa, aut iniqua sententia proferenda.

Simile,

32 Nescierunt (ait) id est, nescitis non hoc intelligitis, & ideo inique iudicatis. Scitis quidnam sit inique iudicare: est confundere regnum. Muebuntur omnia fundamenta terræ. Est mundum euertere, illumq; à sommo vsque deo: solum reuoluerè, atque perturbare: quod regna stare facit. Nisi esset iustitia, esset regnū: & iustitia ubi esenam quia tu dees, ideo mundus tot tantisq; calamitatibus opprimitur, tamq; assiduis tumultibus conturbatur. Dicunt homines, Domine Toletū, Cæsaraugusta, Hispalis, & Valentia sunt meliores atque ditiores Hispaniæ ciuitates, omnia quippe abundantiis habent, minimisq; delectationibus abundant. Et Domine est in eis recta gubernatorum moderatio: est iustitia Domine (ait aliter) hic est maior defectus, quem habet. Liberet igitur me Deus à talibus populis, si in eis iustitia nō foret. [O sancta Maria Sefiora] Quam miserabile est hoc, quod vix in toto terrarum orbe ciuitas reperitur, de qua non dicatur, maiorem defectum quem habet, esse defectum iustitiæ. Et ideo omnia confusione conturbantur. Muebuntur omnia fundamenta terræ.

Dicit vltimus: Ego dixi: Dij estis, & filij excelsi omnia. Vos autem sicut homines moriemini. O quam terribilia verba eius dicis, ut eos deterreat: quod nisi profuerit illis, animaduertere se Deos esse, bonumq; aut damnum, quod ex eorum aequitate, aut iniquitate dimanat, consideres, & cognoscere Deum ipsorum sententias atque opera perscrutari: saltem mortis recordatione terantur. Hi homines significat plebeios homines, id est, attendere rerum omnium esse finem, nec vos in isto mortali corpore in perpetuum esse victuros. Attendite vos quantum, atque potentes sitis, quasi homines infimæ conditionis, & plebeios esse morturos, & in cōspectum illius supremi atque vniuersalis omnium iudicis esse delucendos: ubi æterni tormentis pro iniquitatibus, quas nunc facitis (nisi vos in meliorem frugem receperitis) condemnabimini. O facit Deus, ut hæc aluberrima Spiritus sancti cōsilia, in cordibus vestris impruuantur, atque in memoriis vestris fixa remaneant: & in omnibus secundum illa gubernemini. O quantum vobismetipsis, ac rebus publicis proficiatis.

Iesus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra. Hic

Hic inest alia admirabilis doctrina, videlicet, quod quam- 34 tumuis partes vos stimulent & exagitent, ut citò sententiam proferatis: prius attentissime consideretis qualiter iudicare debeatis. Attendite quā instantè exagitant in flagitio bonum Iesum: & quanta cum tranquillitate, corasq; serenitate, sese in terram versus inclinat, & moratur, antequam eis quicquam respondeat. Quod ut melius intelligatis, noui me inuicem quoddam exemplum, quod est in libro Iosæ: Vbi perpenditur quanta cū prudentia, & Ton 1. consilio nauta in mare Ionam immiserūt: mare illos stimulabat, fluctus tumidissimi tempus abbreviabant: tem- 37 pestas magis, ac magis accrescebat: ij autem, qui in navi morabantur, attendite quanta cum cōsideratione sese habebant: sortes namque miserunt, fors verò Iosæ contigit, quæ illum in mare demergendum esse demonstrabat: neque erat quid amplius sperarent. Et tamen eū interrogant, quid fecisse & peculiariter eius verba inquirunt, qui culpam suam confessus est. Nunquid igitur illum protinus demerserunt nō verique, sed timuerunt viri illi: cumq; iterum interrogauerunt: cur hoc fecisset: inobedientiam aperte cognoscit, diuinamq; iustitiam esse intelligunt, ut 38 illum præcipitent. An ne illum statim in mare deiecerunt? Non, sed illum iterum rogarunt, dicentes: Quid faciemus tibi, & cessabit mare à nobis qui aduersus semetipsum sententiam protulit, dicens: Tollite me, & mittite in mare, & cessabit mare à vobis. Scito enim ego quod propter me tempestas hæc grandis venit super vos. Eia ergo quid amplius expectamus? sortes illum detexerunt: mare turbulenterum igitur suis cum efflagiat: ipse culpam suam confessus est, proprioq; ore sententiam protulit, voxq; merito coniecere potestis Deum velle vos esse huius sententia 39 executorum: quid igitur speratis? & maximam hominum nautarum prudentiam, atque probitatem! & tamen nondum illum proiciunt, sed quoad poterant, portum aliquem tenere curabāt, ut illo indemnus à maris tempestate sese liberarent. Remigabant viri, ut reuicerentur ad aridam, & non valebant: cumque iam nullum aliud sibi remedium adhibere possent, diuinamque voluntatem aperte cognoscere: sicut homines qui non sponte quidem sua illum occidebant, nisi tantummodo, ut illi obedirent

40 dicunt, qui voluntatem suam eis tam manifeste reuelant: oculos in cælum erexerunt, & clamauerunt ad Dominum, & dixerunt: Quæsumus Domine ne pereamus in anima viri istius, & ne des super nos sanguinem innocentem: quia tu Domine sicut voluisti, fecisti. Qua oratione facta, tulerunt Ionam, & miserunt in mare. Animaduertite prudentiam, cõsiliũ, atque animaduersionem nantarum, qui erant homines Barbari, & Ethnicĩ. Historia est hæc, quam aureis characteribus in ostiis, ac parietibus tribunalium ad Christianorum iudicium confusionem, atque ad necessariam doctrinam, qua ducerentur, oporteret inscribi. Nonnulli enim iudices sunt, qui humanum sanguinem effundentes, delectari videntur: cum tamen maxime dolendum, atque miserandum sit, quod offeratur casus, in quo necessario sit effundendus, vt iustitiæ rectitudini satisfiat. Attendant igitur iudices, siquidem iurisperiti sunt, quibus medijs vsi sunt hi nauæ in executione iustitiæ, quam exercuerunt: cum tamen ne minimis quidem labris literas degustassent: sed naturali tantum lumine gubernati.

42 Cum ergo perseverarent interrogantes eum, erexit se, & dixit eis: Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat. Illucisque fortasse non intuiti fuerant, quid Dominus in terra scriberet. Et tunc, iterum se inclinauit scribat in terra. Iam tunc secundo postquam Dominus hæc illis dixerat, aduenerunt quidam Dominus scriberet in terra. Et Glossa ordinaria dicit, Dominum characteres quosdam scripsisse, ex quibus accusatores vniuersa peccata sua cognoscebant. Adeo quippe volunt homines aliorum mores, viuendique rationem scrutari, vt malum sibi inde eliciant. Sicuti canis tantopere vult os rodere, vt dentes confringat, & labia sanguine perfundat.

Glossa ordinaria super e. 8. Ionan.

Simile.

43 quodam murmurantes, in hoc tandem deuenimus: vt maiores nostros iam mortuos in memoriam reuocamus, qui forsitan peiores fuerunt illis, de quibus detrahimus auditores enim dicunt: Ille agit de talibus hominibus, nec tamen animaduertit se esse perditissimum, atque in genere suo tales ac tales homines extitisse. Adeo voluerunt hi Pharisei adulteræ peccatum scrutari, & malitiæ suæ lagonibus excavare, vt eos Dominus confunderet ostendens:

ostendens illis se eorum peccata cognoscere: & ita confusi, & erubescerent. *Postquam autem exierunt* Maxime autem notandum est, quare siquidem Dominus illis characteribus eorum peccata illis voluit demonstrare, illos in terra scriptis. Ad hoc responderetur Dominum eorum culpas in terra scripsisse, vt significaret, quam facile illarum remedium posset adipisci: si veram poenitentiam agere voluissent, dixit Deus: Peccatum Iuda scriptum est stylo ferreo in vigue adamantino: quæ verba à nonnullis declarantur, de Iudæis tam damnatis intelligi. Et significant: Scriptum est indelebiter, & irremediabiliter: quia nullo vnquam tempore illine illorum peccata delebuntur. Peccata vero peccatorum quandiu in hoc seculo viuunt, sunt quasi characteres in terra descripti. Et sicuti scriptura in terra existens facillime obliuitur, minimo quoque ventorum flatu, statim opertitur, & iam non est: sic etiam illorum peccata vno contentionis actu, vno cordis motu qualificato, ac feruido obliuuntur, & evanescent, neque vltra in anima commorantur. Et hoc est mysterium, cur Dominus in terra scribat. O fratres charissimi, si hæc omnia recta animi statim ponderetis, quam diligenter scripturas istas, quibus anime vestre signatae sunt, deieci curaretis. Animaduertite tempus aliquando aduenturum, in quo peccata vestra indelebilia, & irremissibilia sint: quamobrem occasione vtimini, neque eam incassum prætereire patiamini. O quam efficaciter deprecabatur David Dominum, dicens: Secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Non dixit obliuiscere, sed deleat illius, quod obliuitur semper remanet signum: illius vero, quod deletur, non. Aliqui peccata obliuuntur ab Mo, videlicet, recedentes: & malam, turpemque viuendi rationem relinquunt: remanet tamen signum, hoc est affectio, aut occasio, siue deprauatio quedam, propter quam ad peccatum facile reuertuntur. Non igitur exorate fratres, vt vobis auxilietur, quo peccata penitus deleatis, ne illorũ vestigia aut signũ aliquod appareat. Denique nouos mores scribite, vt quos malo exemplo in peccatum proiecistis, poenitentia vestra ad bonum animetis. Super illud, quod obliuiscitur, non potest quicquam scribi: super id autem, quod deletur, & abraditur, sic. Ita etiam nisi penitus mali vestigia abradatis,

Hier. 17.

Simile.

Psalm. 50.

48 non poterit in anima vestra bona scriptura fieri. O Christus vitæ reparator, toriusque sanctitatis, & virtutis vere Magister, tu Domine potentie tue dextra voluntatis nostre manum deduc, & conforta quo tuam divinam legem in anima papyro inscribas illam toto affectu diligendo. Accede Deus meus miserum hominem esse tanquam puerum, qui nec potest, nec novit scribere, nisi magister eius manum dextera sua dirigat, atque deducat.

Denique intelligentes characteres, quos Dominus scripsit, & verba audientes, quæ dixit eis, videlicet: *Quæ peccata est vestrum, &c.* Omnes à templo exierunt. O quam iusta sententia! sicut talis iudicis. Vult Dominus dicere, ut peccatores puniantur, & lex adimpleatur: non autem per alios maiores peccatores puniantur. Ex his verbis Dominus intelligi potest causa maximarum calamitatum populi Christiani. Quia cum infideles tam Africani, quàm Europæ iniuste sanctæ Ecclesiæ terras possideant, cumque torres adversus eos copie fuerint, constare, resque tam iusta sit, atque illi tanto supplicio digni, & omnibus, quæ possident, spoliari mereantur, plerumque tamen Christiani

50 nos victos, illos autem victoriam à nobis reportare perspicimus. Huius rei (in eo quidem iudicio) causa est: quia non vult Deus vnos peccatores ab aliis supplicium sumere: quousque mudentur, & veram peccatorum suorum poenitentiam agant: sicut contigit filiis Israël. Cum enim Dei imperio a Iherusalem tribum Benjamin dimittere vellent propter gravissimum quoddam peccatum, quod in ea perpetratum fuerat: nequaquam illos superare potuerunt: imò ab eis devicti sunt, quousque poenitentiam egerunt.

51 peccataque sua lamentati fuerunt. Si hoc nos faceremus, etiam si tanti non essent exercitus nostri, cum causa tam recta sit, non dubito quin Christianus populus maximas ab hostibus victorias reportaret. Præcepit Deus Moysi, dices: Vincere filios Israël de Madianitis. Statimque Moyses, armare (inquit) viros ex vobis ad pugnam. Nec verò plus quam duodecim milia hominum misit, cum multo plures mittere posset, siquidem conatus illos habebat. Cumque hostium innumera esset multitudo, ipsi ab illis prædam, atque spolia reportarunt. Victoria etenim populi Dei non in hominum multitudine consistit. Quod quidem

49 quod quidem sic scriptum est: observantibus divina præcepta, *Levit. 26.* vnos ex vobis percutiet mille ex hostibus: si amore Dei inflammati essemus, pauci plurimos superarent. Et animadvertite, huic exercitui duodecim milium virorum nullum alium ducem præfectum fuisse à Moysè, nisi Plineen sacerdotem divino zelo repletum. Nec verò illum corporalibus armis munivit: sed in manu eius deit vasa sancta, & tubas. O mirificum armorum genus adversus hostes, & quantum oportet, ut in Christianorum exercitiis plurimi sancti sacerdotes irent, qui sacrosancta vasa, hoc est divina sacramenta: divinique verbi tubam deferrent. Quod si fieret, alium profectò prælia nostra exitum haberent. Dixit Moyses quasi obtupestactus: quomodo persequeretur vnos mille, & tantas, tamque præstantes victorias perspexisset: nec tamen Dei omnipotentiam cognovisset? Die mihi vnde venit hæc victoria? Nonne quia Deus conclusit eos: & nimis notabilia verba. Hic ostenditur vnde provenit quod multi à paucis superentur. Deus (inquit) vendidit eos, & conclusit illos. Hoc est, voluit propter eorum peccata cum eis concludere, atque rationes finire. Si ergo nunc qui ad vindictam ab hostibus Dei sumendam pergunt, tam inimici Dei sicut alij, & fortasse magis sunt, quomodo ab illis victoriam consequentur? Non vult Deus tales iustitiæ suæ exequutores. *Qui sine peccato est, primus in illam lapide mittat.* O quis posset hæc Christianæ religionis ducibus, atque exercitiis prædicare, illosque isthæc admonere, ut quantum Dei Ecclesiæ, dissolutione conscientiarum suarum officiant, intelligerent.

Et remansit Iesus solus, & mulier in medio stans. Tunc convertit elementissimus Dominus faciem suam sanctissimam ad mulierem, & quia in ea necessariam reperit dispositionem ad peccatum illi dimittens dixit ei. *Vade iam amplius non peccare.* O benedictus, ac glorificatus sit talis Dominus. Benedicta sit lingua, & os tuum, quia tam sanctum, primumque verbum locutus es. Equis de tanti Domini misericordia desperabit? Accedite fratres, & quantumcumque peccatores sitis, accedere ne timeatis: in vobis namque necessitatibus elementissimus hic Dominus occurrere consuevit. Duos speculatores Iosue dux sanctissimus in civitatem Hierico misit, qui per gentes ingressi sunt domum

- 56 mulieris meretricis nomine Rahab, & quienerit apud eam. In hoc ineffabilia Dei arcana considerate: cum enim in ciuitate illa tot hominum millia morarentur, ad illam vnam meretricem Dominus respexit. Hinc etenim Deus cognoscit, ad hanc nuncios mittit, et si maxima peccatrix tunc erat. Hinc ad eternam vitam predestinata erat. Quocirca fratres quātuncumque peccatorem proximum tuum esse cognoscas, noli tamen illum condemnare. Attende quomodo hunc peccatrici timorem suum Deus infudit, illamque eum suum liberauit, populūque suo coniunxit, atque in eo illam exaltauit. Nupit enim principi cuidam de tribu Iuda: & in genealogia Christi Redemptoris nostri posita fuit. Quis Domini gratia desperabit quis sicut Dominus Deus noster suscitans a terra inopem, & de stercore erigens pauperem? collocet eum cum principibus? Quod obsecrans stercore quā mifer, & infelix huius adulteræ status? & ab hoc infimo, & infelici statu illam Deus suscitauit. Et animaduerte quomodo ei dicit: *tam amplius noli peccare.* Quibus verbis ei perseverantiam commendat. Multi enim famulantes ardentissimo spiritus seruire pernitentiā agere incipiunt, plurimāque virtutis opera exequuntur: sed post duos dies Thren. 4. omnia deperdunt, & quæ non cōueniunt, inquirunt. Quod lamentabatur Hieremias dicens: & qui nutriebatur in croceis, amplexati sunt stercorea. O quanta cum suauitate, & amore hæc secularia, quæ omnia sunt stercorea, complectitur ille, qui antea virtuti tradebatur. Attende exaggerationem. Amplexati sunt (inquit) stercorea. Amplexus affectionem deuotæ, & amorem: & quia stercorea amplectuntur, necessariō coinquinandi sunt, & tales reddendi, vt sint visu miserabiles. Seruate igitur 59 fratres charissimi hanc Domini regulam: & singulis peccatis, quæ sese vobis obtulerint, obsecrate quoddam, non, dicentes: nolo. Iude: nolo. Ito in domum talis formæ, nolo. Et ne deficiatis in bono, quod ceperitis. Nam qui perseverauerit vsque in finem, hic saluus erit. O quot nauibus accidit tux ex Indis venire, & in littore Olysiiponis, aut in littore, [De San. Lucar.] perire. O quot homines cum in iuuentute sancte viuerent, in fine eadem animas suas perdunt, sicut accidit Iudeis: & in senectute turpissime peccant, quemadmodum cōtingit Salomonis.

Salomoni. Quamobrem fratres charissimi in hoc optimo itinere, quod aggressi estis, instantissime perseverate: atque spiritum sanctum, vt vobis suæ diuinæ gratiæ statu aspires, suppliciter exorate: vt ad securum gloriæ portum peruenire valeatis. Amen.

DOMIN. IIII. IN QUADRAGESIMA.

Abijt Iesus trans mare Galilee, quod est Tyberiadu. &c. IOAN. 6.

SENTENTIA Aristotelis est, quod obiectum præsens fortius mouet, quàm absens: sicut in sole, & in igne apparet. Et sic inimici magis offenduntur, peioresque redduntur presentia illius, quem odio habent. Idem dicit Paulus, dato locum iræ. Vnus autem ex potioribus modis adimplendi hoc, est hominem ab inimicorum suorum conspectu recedere. Animaduertens Christus Redemptor noster nequissima scelestissimorum Iudeorum corda presens, miraculisque suis magis, ac magis in dies obduratis, & peiora effici, ab eis recessit, illorumque iræ locum dedit. Et sequebatur eum multitudo magna. Ex quo feruentissimus illius gentis affectus, atque deuotio colligitur. Nunc autem si templum à domo vestra procul abest, aut frigus viget, siue nimius calor, siue vis luto infecte sunt: hoc vobis impedimento est quominus ad predicationem audientiam veniatis. Quomodo ergo mare transiretis si ad festiuitates, aut ad voluptates iretis, siue in remotiorem locum pergeretis, ne tam cito domum reuerteremini. Hi per desertum Dominum sequebantur. Si autem vos Domini coniungere vultis, diuinorumque eius beneficiorum participes fieri, in desertum, & solitudinem vos conferre debetis, & quod ab his secularibus tumultibus ac perturbationibus longius recesseritis: sed ad ea percipienda aptiores eritis. Refert sacra scriptura Hebræos in terram promissionis properantes urbem inuenisse nomine Hai. Tunc Iosue cum suis se fugere simulauit, vt incolæ illius ciuitatis arbitrentur hostes, præ nimia pusillanimitate aufugere, & ad eos insectandos exirent: & sic eos facilius superare possent. Ciuitas enim

4 enim fortissima, atque expugnata difficilissima erat. Quod ita factum est. Huius in Hebræo secundum Hieronymum significat idem, quod confusio. Necessè est autem, ad intelligendum in glorie promissionem, huius seculi confusionem expugnare. Et quoniam modum illi tugiles vicerunt: sic etiam nos si volumus mundum vincere, illum fugiamus. Ita B. Hieronymus. In hac parte fugere est vincere. Plinius tertius, qui exorditur: Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me? compositus fuit à David cum filium suum Absalonem fugerem quo victoriam, quam sibi Deus concessit, refert dicens: Tu autem Domine suscepit me gloria mea, & exaltans caput meum. Quia tu percussisti omnes aduersantes me sine causa. *1. Reg. 15.* tes peccatorum contriuxisti. Quid hoc est vir sanctus? per montes filij tui afflictione, ac persecutione contritus pro victoria gratias agis? dico illum gratias agere pro victoria, quam à semetipso comparauit: quæ fuit ut locum cedere, nec se videri, nec hostis sui Semei caput amputari iuberet: qui cum plurimis maledictis, atque iniuriis infectus est. Et quia patientia seipsum superauit fugiens pro victoria gratias agit, frater charissime si hostium tuorum conspectum opportunè fugere scis, cum ab eis vindicta possumere: ceterasque occasiones quæ sunt in mundo, euntque nobilitate pro istis victoriis Deo gratias potes agere: quæ magnæ quidem fuerant, cum te ipsum viceris, passionibusque rationi subieceris. Quod si quis dicat: quomodo ista præcipis? pater cum ego debilis quasi fornicula sum, tantum gigantem sicuti Iesum Christum filium Dei sequi. Ad hoc respondeo, ut consideres quomodo parua cygnus ingentem nauem per medios fluctus maris sequitur, quod facit quia illi alligata est. Alligata te igitur frater in amoris fune Iesu Christo: ipse enim te deducet. Voluntatem tuam illius voluntatis vinculo illam ei conformans: & quantum turbulentæ tempestates sunt in mari, ipse te in securum portum perducet.

Cum subleuasset ergo oculos Iesus. O mirificum exemplum, cum discipulis suis sanctissimus Iesus in montis cacumine morabatur: & in illa solitudine dimissos oculos habebat. Vos autem in viis & plateis, vnde vobis tantum malum oriri potest, subleues, & apertos illos habetis. Quid ex tanta sen-

sum dissolutione nisi magna cordis subuersio dimanare potest? sicuti in sermone, quem heri habuimus latè tractauimus? ut elementissimus Iesus vniuersam turbam in necessitate constitutam perspexit, statim ei subuenire curauit. Hic maxime pensanda est obliuio temporalium rerum, quæ ab amore Dei gignitur. Hi celesti illo conspectu saginati properabant, ut celestem illius doctrinam audire cupiebant, corporalia commearius obliu sunt. Dixit Christus Redemptor noster a glo. cuidam, quem sanauit: Tolle grabatum tuum, & ambula. Ut quid ei dicit, ut tollat grabatum suum? Nunquid illi asportandi lectulum curam non haberet? præcipit hoc illi, quia tanta erat lætitia, quam ex sanitate perceperat, ut nisi Dominus hoc ei in memoria reuocasset, non dubitem, quin rei tam necessaria, sicuti grabati obliuisceretur. Postquam Deus creauit Adam præcepit ei dicens: ex omni ligno paradisi comede. Ad eum quippe pater Adam in diuinarum rerum contemplatione eleuatus erat: ut vix recordaretur cibi, nisi ei Deus comedere præcepisset. Res diuinæ efficiunt, ut homines terrestrium rerum obliuiscantur. Sunt hic aliqui viri orationi dediti, hi in quo cognoscuntur in eo, quod terrestria parum curant cum Beatus Paulus dixisset: omnia detrimentum feci, & arbitror ut stercora, dixit postea: conuersatio nostra in celis est. Optimè vnum infertur ex altero: videlicet si est celestis conuersatio, terrestrium rerum futurum esse contemptum: dixit Propheta suo, ac sanctorum omnium nomine: stantes erant pedes nostri in atrijs tuis Hierusalem. Pedes, quibus anima commouetur, sunt affectiones: & Hierusalem est celestis gloria: & pedes alicuius illic stantes esse, est ipsius affectiones ibidem sitas esse. Transitis nocte iuxta flumem, & in illum aspicientes cælum stellis splendidissimis exornatum, mirificè lepidum videris. Confer te igitur viros iustos stellis. Etenim quædam modum in aqua stellæ esse apparent, cum tamen cælo affixæ persistant: sic etiam iusti cum in terra corporibus commouentur, cordibus tamen cælo infixi sunt. Hi autem (quæ nostra est miseria) rarissimi sunt: reliqua enim hominum multitudo cælestium rerum inmemor secularibus negotiis implicata versatur. O quam inuites curæ: quid comedemus? quid bibemus? &c. Non opus est ut illis Deus Angelum mittat sicut

3. Reg. 19. sicut Elias, qui eos comedere precipiatimò vice versa consideratè etiam quomodo consuluit Dominus illis, qui nullam de se solitudinem habebant, sed omnem fiduciam suam in eo constituerant: precipue cum nullum humanum remedium, quo eorum necessitati subueniri posset, occurrere videretur. Vt intelligamus quòd quando res nostre in ultimo laboris esse apparenti verè, & sicut oportet sperauerimus: tunc Dominus auxilium feret. Atque idcirco etiam Christus Redemptor noster miracula in solitudine faciebat, vbi ferè nunquam sunt humanarum sustentationes: quia illis diuina prouisio subuenire consuevit, & vt bonus non habeat quare hominibus gratias agat. Si pincerna Pincernæ præstitam fidem Ioseph persoluisse, quòdque ei promiserat, fecisset, sicut ipse Ioseph ab eo postulauit, dicens: Memento mei, cum tibi bene fuerit: ille autem ibidem dicitur, Succedentibus prosperis præpositus pincernarum oblitus est interpretis sui: si (inquam) pincerna promissis steterit, pincernæ quidem Ioseph deuinctum maneret: vt autem vniuersus mundus cognoscat Deum nolle, vt Ioseph, hoc est iustus hominibus deuinctus, sine vni creatori suo totas gratiarum referat actiones, peruenit, vt omnes illius obliuiscantur: & tunc diuina ipsius maiestas opem, & auxilium fert. Hoc etiam quod contigit Abraham cum præda reuertenti, cui dixit Rex Sodomorum: da mihi animas, cætera tolle tibi. Qui respondit ei dicens: Leuo manum meam ad Dominum Deum excelsum possessorem cæli & terræ. Quòd a filo subtegmis, vsque ad corrigiam caligæ non accipiam ex omnibus que tua sunt, ne dicas: Ego ditavi Abraham. Si domum familiam, atque diuitias spero, à Domino Deo hæc spero, non autem à fauoribus tuis. Itaque nec Deus vult iustos multo beneficiis esse deuinctos, nec ipsimet volunt huic seculo alligari. Quòd cum ita sit fratres charissimi, in præserta Dei beneficia oculos conuertere: ipsa enim erunt quasi senta auersus diffidentiam in præsentibus calamitatibus. Luc. 22. In nocte sanctissimæ passionis suæ dixit Christus Redemptor noster discipulis suis, quando misit vos sine saculo, & sine pera, nunquid aliquid defuit vobis? quasi diceret. Animaduertite pignora, quæ iam à mea diuina prouidentia percepistis: & scitote quòd sicut vobis non defuit quando

Quando mitrebam vos sine saculo, & pera: sic etiam me in posterum vobis non esse defuturum. De hoc querebatur Deus per Hieremiam prophetam eò quòd in tempore necessitatis iuxta ad eum non confugerent considerantes, quos, quantaq; patribus suis fecerat beneficia. Et non dixerunt (inquit) vbi est Dominus, qui ascendere nos fecit de terra Aegypti: qui traduxit nos per desertum, per terram inhabitabilem, & iniuriam, per terram sitis, & imaginem mortis: per terram, in qua non ambulauit vir, neque habitauit homo? & induxi vos in terram Carmeli, vt comederetis fructus eius, & bona illius. O quam admirabilis exaggeratio! quòd transenti tantarumque innumerabili hominum multitudini per inhabitabilem, atque sterilem solitudinem nihil necessarium rerum deesset: æquam maiorem spei, atque fiducie commotionem habere poterant. De quibus etiam Sanctus David queritur dicens: & male locuti sunt de Deo: Dixerunt: nunquid poterit Deus consistat, sequenti versu exponit dicens: quoniam percussit petram, & fluxerunt aquæ, & torrentes inundauerunt. Quando Hebræi murmurauerunt, & in hanc diffidentiam incidērunt, iam Dominus propter eos ingens illud miraculū fecerat, cum rupem in fontem aquarum conuertit: voluit igitur David dicere: Homines, quos cum siti perirent tam miraculose, atque abundanter Deus aqua ex rupe defluente in deserto saturauit, nunc murmurant, atque diffidunt de Deo dicentes quòd eos in fame sua cibis abundantissimè replere non valeat, gens maledicta fuit profecto: & iure optimo venit ira Dei super filios tantæ diffidentie. Ob hanc causam quotiescunque serui Dei in maximis periculis se constitutos animaduertebant sic Dominum exorabant: Domine, qui maxima quondam in nos beneficia contulisti, nunc etiam nobis in hac necessitate succurre. Sic dicebat Iacob, Domine, qui dixisti mihi revertere in terram tuam, minor sum cunctis miserationibus tuis, & veritate tua, quæ explesti semper tuo. In baculo meo transiui Iordanem istum, & nunc cum duabus turmis regredior. Erue me de manu fratris mei Esau. Domine (inquit vir sanctus) tu, qui me de paupere diuitem fecisti, cum nihil ergo tale promeretur, nunc mihi auxiliare. Et Sancta Iudith dicebat: Domine Deus

- 20 Deus patris mei Simeon, qui dedisti illi gladium in defensionem alienigena &c. subueni quæso te Domine Deus meus mihi vidæ. Tu enim fecisti priora, & similia post illa cogitasti: Respice castra Assyriorum nunc, sicut tunc castra Aegyptiorum videre dignatus es. Quando post seruos tuos armati currebant, &c sic fiant & isti Domine, qui confidunt in multitudine sua, & in curribus suis: & nesciunt, quia tu ipse es Deus noster. Et Sanctus Indas Machabeus
1. Mach. 4. intelligens in quanta necessitate populus suus constitutus esset, ut illum confortaret, dixit ei. Ne timueritis multitudine eorum: in clementiore qualiter salui facti sunt patres nostri in mari rubro: & nunc clamemus in celum, & iudicabitur nostri Dominus. Et Christus Redemptor noster cum apostoli aliquantulum diffiderent, & cognarent alterum dicentes: quia panes non habemus, dixit eis, & cogitatis, quia panes non habetis? Nondum cognoscitis neque intelligitis? Nec recordamini quando quinque panes fregi in quinque millia? &c. Id est, non intelligitis miracula quæ feci non solum ad subueniendum necessitatibus, sed & me fuisse directæ verum, ut quando in posterum ad vobis aduenerint, præteritorum beneficiorum memineritis in præsentibus maximam remedij fiduciam habeatis.
Volens igitur Dominus hunc togenti hominum multitudini subuenire: Dixit ad Philippum, unde enim panes habentur, manducant hi? B. Remigius dicit Dominum hoc quæsisse, ut nobis exemplum præberet, quod in his, quæ facti sunt, alios consulamus. Ne inuitis prudentiæ tuæ, inquit Salomon. Quando Dominus B. Paulo apparuit, & illam somnauerit, dixit ei: Domine quid me vis tacere? cui respondit Dominus: Ingredere civitatem, & ibi dicet tibi, quod te oporteat facere. Quid hoc est Domine? quare tunc ipse eum non erudis, tuamque diuinam voluntatem ei demonstras? obque ea quod illum ad Ananiam mittas? Huius rei causam assignans B. Bernardus dicit: videlicet nequis inde occasionem acciperet non cõsultandi alterum hominem, nec diceret in oratione hoc mihi Dominus revelabit: & nequis erubeat aliam hominem percontari. Iste cõsultus est Deus Beatum Paulum ab altero homine audiri. Certeum est ideo lunam splendidiorem, ac decoram esse, quia sol ei lucem, pulchritudinemque communicat. Optimè posset Deus

Deus, sicuti perpendit beatus Ioannes Damascenus lucem suam lunæ impartiri. Non autem illam lunæ impartitus Ioan. Damasc. est ob triplicem causam: videlicet propter pulchritudinem ordinis: propter mutuam subministrationem lucis: & propter humilem subiectionem. Sic etiam vnus alius sapientiores esse voluit: & quemadmodum planeta à sole lucem medicantur, sic oportet nos humiliari, illumque consulere, cui plus sapientiæ Deus communicare voluit. Quando autem alium sapientiores nobis reperire nequibimus, saltem ille, & vnusquisque nostrum simul melius iudicabimus, quam vnusquisque solus. Et sæpenumero per diuinam providentiam imperitus quidam literarum plus sapientiæ, quam doctissimus quisque adipiscitur. Ut omnibus innotescat vnum Deum omnia scire, & nullus alium interrogare, & consulere negligat. Huius rei mirificum quoddam in Exodo habemus exemplum: videlicet Moyses qui naturalium scientiarum Aegyptiorum, diuinarumque rerum peritissimus extitit: adeo ut cõmuniter doctores cum Dico Thoma teneant illum prophetarum maximum fuisse: & tamen dicit sacratus textus quod cum focer eius Iethro ad eum visendum veniret: eumque vnum tot hominum causas iudicare perspicere, dixit ei: Stulto labore consumeris, &c. Videamus nunc, an ne Sanctus Moyses iratus est hoc aspero verbo, in quo illum Iethro focer eius coram vniuerso populo stultum, atque dementem appellare videbatur? Non utique: etsi, ut diximus, sapientissimus erat: & quanquam focer eius rusticus quidam, & agrestis erat, qui nunquam de iudiciis norat, quique totius vrbantatis erat ignarus: imò potius eius consilium omnino suscepit, in quo eum admovebat, ut graui negotia sibi referuaret: prudentesque homines assignaret, qui de cæteris causis lenioribus iudicarent. Hinc igitur literarum peritissimi discant, qui se omnia scire arbitrantur: & considerent quidam sciant si cum Moyses sapientia conferantur, & aliquando ad minores consulendos humiliantur. Nonnunquam enim ea, quæ Deus à sapientibus abscondit, paruulis reuelat, ut eorum, qui se sapientissimos arbitrantur, elationem comprimat.
Sanctum Euangelium dicit quod Dominus hoc interrogauit à S. Philippo tentans eum. Postquam magister le-
Tom. 1. Cc elationem

28 tionem perlegit, præcipit vni discipulorum suorum, ut illam repetat, qui si nescit, præcipit alteri, & si ille etiam ignorat, interrogat, alium. Quod si nullus eam tenet, dicitur ergo attendite, ego illam iterum perlegant. Perlegerat Christus Redemptor noster omnipotentis sue lectionem, illamque plurimis miraculis declarauerat: in eis se verum Deum esse demonstrans. Et præcipit hodie Beato Philippo, ut illam repetat. Videamus (inquit) quid de me, deque potentia mea sentis? *At ille respondit dicens: Tene centorum denario rum. &c.* O quam male potentiam meam intelligis, & quam male lectionem meam refers. Siquis hoc rea amico plena, arcaque sermone repleta haberet, fatu- lumque suum interrogaret dicens: unde manducabimus? ille responderet: non sunt pecunie, nunquid non stultus haberetur? quid opus est pecuniis ad vescendum, præcipue cum panis superfluo pete clauum ad aperienda theca? & hoc sufficit. Est theca infinite providentiae, & potentiae panis, & rebus omnibus vniuerso mundo necessariis repletam, quo omnino per quem omnia. Huius autem thecae clauus est diuina voluntas. Omnia etenim quaecumque volunt: Quærit Dominus, unde ememus panes. Tu vero respondes: Non sunt pecunie: Non bene respondes. Pete clauum: & dic ei: Domine tu dicis, unde ememus panes ex tua benedicta manu? Si tu vis: nihil amplius necesse est: cum sit tua diuina voluntatis clauus. Siquidem hic discipulus lectionem non nouit repetere: repete tu illam o beate Andreas. Quod de Domini potentia sentis? dicit vnus ex discipulis eius Andreas: *Est puer vnus. Inc. &c.* Sed quid hoc interueniat? Etiam hic lectionem ignorauit. Siquidem igitur nescitis illam, attendite (ait diuinus Magister) & ego illam iterum legam. *Facite homines discernere.* Et hic miraculum 31 hoc operatus est, ut eius omnipotentia illis innotesceret. Eum hoc interrogauit, illudque miraculum operatus est, non solum ad omnipotentiam: verum ad misericordiam etiam manifestandam: quia vobis vident non dicit: unde ememus panes, ut manducemus nos: sed, ut manducetis hi. Abis alimoniam curat, ut nos doceat non oportere esse vniuersam curam vigilantiamque nostram in rebus necessariis nobis inquirendis. O diuites huius seculi quantum apud Deum mereremini si hæc cum famulis, ac domesticis ve-

stris diligentissime ageretur. Nam siquidem quotidie peccatis, quondam scelerum vestrorum remedium perquire- 32 re deberetis. Dicit autem Ecclesiasticus, Ignem arderem exinguit aqua, & elemosyna restituit peccatis: & Deus protector est eius, qui reddit gratiam. In hoc secundum nomen suum operatur. Elemosyna enim componitur ex eli, & mois. Eli in Hebræo idem est quod Deus meus, & mois, id est aqua. Itaque secundum hanc compositionem elemosyna idem est quod aqua Dei mei. Et ideo non est mirum si iuxta nomen suum operetur contraria existens, atque aduersans quasi aqua peccatorum igni. Audite me diuites, & potentes huius seculi, nunquid vos cogitatis in 33 cælum ingredi? Dicitis: sic vni per quam ergo viam ingredi cogitatis vos optimis cibis potibusque, & minime molli lecto recumbitis, pretiosis vestibus induimini: pulcherrimam habentes uxorem, quibus plurimi adsunt famuli, quorum omni vigilantia est ut vobis placeant: quibus nemo contradicit: sed in omnibus voluntatem vestram exequimini. Per quam igitur viam in cælum estis ingressi? o maximam amentiam, homines sibi persuadere se ad 34 cælum esse peruenturos, cum tamē ne passim quidem in cæli via ambulent. Vtū autē hoc verum sit, vos videte. Dicitis mihi nunquid per penitentiam, & asperitatis viam iter facitis vniuersa, quæ diximus id negant. An ne igitur per orationis aut cælestium rerum cōtemplationis viam ambulare perspicuum est etiā quod non: præcipue cum vsque ad oculos secularibus negotiis implicati, inuerti huius ita ut licet dies essent ceterum horarum, ad hoc tamen non quam vna superesset. Per humilitatis ne viam pergitis? Fastus, pompa, ambitio, expetitionesque vestre ingenue testantur quod non. Dicit ergo, per quam viam illic introire cogitatis. O ceteri quam deceptos, atque a veritate aberrantes vos habet Sathanas. O vni fratres charissimi non meum quidem, sed Domini consilium sequi velleris: qui etiam vobis cæli viam aperuit dicens: Quod superest date elemosynam, & omnia munda sunt vobis. Hæc est via vestra, hæc sequimini nulla via est vestre vniuersi rationi planior, neque aptior, quā nisi secuti fueritis (credite mihi) vix inquam in cælu ingrediemini. Scriptum est enim, Iudicium 35 sine misericordia illi, qui non faciunt misericordiam. Hæc

36 est aqua, quæ corda vestra mollicatur est. Per hoc iter disponemini ad veram penitentiam agendam, quod peccata vestra vobis dimittantur. Quæ cum ita sint, interrogate: *Vnde ememus panes, ut manducet hic?* Quomodo, quicquam ex sumptibus nostris pauperibus erogandum seruaremus? verum pro dolor iam enim diuites non interrogant, unde ememus panes, sed: unde ememus sericas vestes, aut opertextiles, purpuram, ac pretiosissima quæque ornamenta, quibus adapremur, & poliamur: & cum de cibis agimus non dicitis: unde ememus panes, sed: unde ememus gulas, perdices, delicatosque cibos? & sic nihil pauperibus erogandum superest. Coniuique non illis quidem, sed aliis iam diuitibus, aut ditioribus vobis celebratis: ad quæ præparanda huc, atque illic famulos mittitis, & variis curis fatigamini: cum nullam mercedem sitis recepturi. *Christe reparator mundi:* spiritualisque vite Magister, atque reformator, etenim cum tu lassis, & egenis conuitium præparare velis, dicis, unde ememus panes? Non quæpiissimus Dominus ea, quæ gustum oblectent, sed modicam quandam sustentationem curat. Eius enim lectatores non varia delicatarum ciborum genera oportet quærere. Et in verbis, quæ respondit B. Andreas dicitur: *Est puer vnus hic, qui habet quinque panes ordeaceos, & ducit pisces:* Quos S. Apostoli ad suam diuinique Magistrum sustentationem deferbant, detegitur quam parum curarent corporibus suis indulgere, atque illa delicate tractare: siquidem ad comedendum ordeaceos tantummodo panes cum paucis piscibus deferbant. O maximam rationum confusionem! Considerate quid Deus velle in terra in suis defatigationibus comedat. O quantum est circa hoc deplorandum. In initio mundi nihil aliud homines præter herbas, & arborum fructus comederant. Et ita dixit eis Dominus, ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, & vniuersa ligna, ut sint vobis in escam. Hos cibos facillime digestionis eis assignauit, ut ad diuinorum rerum contemplationem aptissimi essent. Post diluuium autem permixti hominibus, ut carnes sine sanguine, comederent. Ut pater etenim vsque illud tempus non vescerentur homines carnibus. Et tunc eis facultatem illas comedendi concessit, (vt B. Hieronymus:) eo quod

terra post diluuium perdita, & tenuis remansit: nec fructus tam fertiles, ac pingues, sicut antea, proferebat. Theodoretus ait: *Domini ob hanc causam etiam illis comedendi carnes licentiam concessisse:* videlicet quia norat Dominus plurimas gentes esse futuras, quæ tanquam Deos animalia adoraturæ erant. Et ideo eis facultatem concedit, ut ea interficerent, & comederent, videlicet, ut intelligant, siquidem ea occidunt, & manducant, nullam in illis esse diuinitatem. Nunc autem iam non contenti sunt homines carnibus vesci: sed iam perspicitis diuersa condimentorum genera, quæ hodie insatiabilis miserorum hominum gula, & voracitas adinuicem qua tanta peccatorum multitudo proficiscitur. Et ad huius vitij execrationem sufficiebat nosse vnam ex viis, per quas maledicta Sodoma in tantam corruptionem, & abominationem deuenit, fuisse (vt ait Ezechiel) saturitatem panis. Et sub hoc nomine panis, diuersorum ciborum saturitas intelligitur. Beda refert artificem quendam, quando alij sese ad rem diuinam audiendam in templum conferebant, domi suæ edendo, & bibendo, aliisque voluptatibus perfruendo remanere consueuisse. Qui cum in grauisimum morbum incidisset, atque à familiaribus suis admoneretur, ut peccatorum suorum penitentiam ageret, & illa confiteretur: infelix homo de diuina Dei misericordia desperans dixit: Non possum agere penitentiam: quia sicut B. Stephanus vidit celos apertos, sic etiam ego infernum apertum perspicio. locumque mihi præparatum intueor iuxta Iudam, & Pilatum, & illos, qui Iesu Christo filio Dei mortem intulerunt. Et postea dixit se propter suas maximas infirmitates, & voracitates, atque ebrietates nullum remedium habere. Atque hæc infelicissimus homo dicens interijt. Proh Deum immortalem quam metendum est hoc dictum, atque etiam auditum. Ut cognoscatis quantum malum facitis, cum vos, effrenatè cibis potionibusque traditis. Quod est sicut dixit Apostolus effici inimicos crucis Christi. Quæ cum ita sint dilectissimi fratres, per charitatem Dei vos rogo, ut ab hoc abominabili vitio vos cohibeatis, diuinumque Magistrum, & sanctos eius Apostolos curetis imitari. Et plurima hoc modo peccata deuitabitis. *Dicit ergo Iesus, facite homines discumbere.* Et sic iuxta sancta Domini nostri Iesu societate nihil aliud erat ad

Theodo.

41

Ezech. 16

Bed. li. 5.
de gestis
angelorum.
Nota.

42

Act. 7.

43

Philip. 3.

44 edendum, nisi parum hordeacei panis modiciq; pilees: ita etiam non erant pretiosae sellae, neque perpolitae mensae, aut serica, neque aurea stragula: Vnde oportuit conuiuas huius super tritum sedere. O secularem vanitatem: in quam profanum statum homines induxisti, vi ad tellurem, te namq; perpolitiones, atque mensarum ornamenta plus pecuniarum iam sit necesse, quam olim ad tres familias alendas requirebatur. Refert Diogenes Laertius philosophum quendam in urbem ingressum fuisse, ubi tunc nudae celebrauerunt: in quibus cum plurima hominum domorumq; ornamenta perspiceret: illa omnia deridens hanc sententiam tali quidem viro, tantoq; philosopho dignissimam prorupit: Quam multis non egeo. O multis eam sententiam! O Christiani quam multis non egeo. Adverte quid dixerit Echineus quidam, qui in inferis perpetuis ignibus cruciatur: vos autem Christiani, quos sacrosanctum Iesu Christi Euangelium proficemini plurimis vos indigere arbitramini, & mille sollicitudinibus vos attingitis, animasq; vestras inferni periculo offeritis, ut ea comparetis. O Deus infinitae maiestatis per misericordiam tuam te deprecor, ut tantae profanitatis, quanta inter eos, qui sese tuos esse profitentur, versatur, remedium adhibeas.

Acceptit ergo Iesus panes, & cum gratias egisset, &c. Aeterno patri quatenus homo, gratias egit pro illo beneficio, quod in homines illos conferre conabatur. Videlicet, ut nos doceret, non solum pro collatis in nos beneficiis, sed pro iis etiam, quae in proximos nostros conferuntur nos diuinae Maiestati gratias agere oportere. Sic nos admonet Ephe. 5. Beatus Paulus dicens: gratias agentes semper pro omnibus. Pro omnibus, hoc est, non solum pro omnibus beneficiis, sed etiam pro omnibus proximis. Et sic ipse Apostolus, ut ex eius epistolis apparet, se penumero pro beneficiis, quae Deus aliis proximis faciebat, ei gratias agebat. 2. Thess. 2. Peculiariter autem dicebat. Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis fratres dilecti a Deo. Etiam rationi consentaneum est, ut quando ad mensam sederimus non solum pro illis, quae manducaturi sumus, Deo gratias agamus: verum ut illa etiam benedicamus. Beatus enim Dialog. Gregorius refert mulierem quandam, lactucam comedisse in qua

in qua diabolus morabatur, quam cum comedisset, diabolus in eius corpus intravit: interrogatus autem diabolus, quare in mulierem illam fuisset ingressus, dixit se illud fecisse, quia mulier lactucam, priusquam illam comederet, non benedixerat: nam ego inquit in ea ineram, & mulier illa me quarebat, quapropter cauere fratres ne vobis simile accideret. Quoties pacifici ad mensam sedetis, & pro leuissima quaque re in iras deuenitis, aliaque stultitias facitis, vnde plurima infortunia oriuntur. Et fortasse hoc contigit, quia permisit Dominus ut diabolus in vos ingrederetur: eo quod quemadmodum iumenta ad praesepia accedunt: sic vos ad mensam absque vlla gratitudine, & Dei recordatione, & absque ciborum benedictione sedetis. Frangente igitur Domino panem in sanctissimis eius manibus agebatur. Quando modicum panis, parumque diuitiarum habueritis, ad familiam vestram alendam: memento de horum panum, qui etsi pauci erant: eo quod eos Iesus Christus filius Dei tetigit, tantam hominum multitudinem alere suffecerunt. Et modicum, quod vos habueritis in benedictis eius manibus collocaute dicentes singuli: Domine haec mea paupertas non sufficit, integram familiam meam alere verum illos, & me, atque universa, quae possideo in sanctissimas manus tuas commendauit, sicuti potes, nobis subuenias. Dominus panem frangebat, discipulisque suis illum tradebat illi autem eum inter conuiuas diuidebant. O quam admirabilis esset visu diuini Chironomonis (vulgo, trimebant) diligentia: sedulitas discipulorum in porrigendo panem: hospitum preparatio ad illum cum alacritate, ac consolatione maxima capiendum. Eia pares sacerdotes vobis haec super scripto loquitur. Deum, diuinaque eius sacramenta, atque doctrinam pra manibus habetis. Ne in illis diuidendis fatigemini, ne praedicantes, ne illos in confessione audientes, diuina sacramenta administrantes, optimumque pietatis exemplum hominibus praestantes deficiatis: neque haec omnia facere cessetis, quousque populo satisfeceritis. Quando episcopus clericum ordinibus iniurat, dicit: Dominus pater hereditatis meae, tu es qui restitues hereditatem meam mihi. Vbi significari videtur, quod si sacerdos hereditatem illam eternam, qui est Deus, vult adipisci munere suo

- 32 curare debet, ut Deo hereditatem suam restituat: hoc est animas, quas Sathanas iniuste possidet. Ipse vero religiosus verbis, sancta doctrina, diuinorumque sacramentorum assidua, diligenti que administratione, ac denique pio sanctitatis exemplo, à diaboli potestate illas abstrahere Dominus suo, videlicet Deo restituere tenetur. Et sic eius nomen illi dicitur: Tu es qui restitues hereditatem meam mihi. O utinam non sit sacerdos, qui Deo hereditatem suam adimiat animasque suo malo exemplo peccare faciat, & in Sathane potestate reponat. Animaduertite patres sacerdotes qui fecerint hodie 5. Apostoli. In primis etenim homines discumbere fecerunt: quia Dominus eis dixit: *Facite homines discumbere*. Postea vero eis alimoniam diuiserunt. Hoc quippe est munus vestrum, eorum præsertim quibus animarum cura incumbit: scilicet, efficere, ut unusquisque in loco suo sedeat: ut vir matrimonio alligatus, sicut statum suum decet, uiuat: & virgo uiuat, ut virgo, &c. Non enim Ecclesiastico viro quotannis mille aureorum redditus tribuantur, ut per vias in exornata mula deambulet: sed ut in animarum utilitate se exercent: subditosque suos corporali sollicitudine quo meliori modo poterit adiuuet. Diuus Paulus quando ad cæteras orbis gentes scribebat, dicebat eis: gratia vobis, & pax: quando autem Timotheo episcopo scripsit, dixit ei: gratia, pax, & misericordia: denotans scilicet in hac quantopere super cæteros fideles misericors esse tenetur. Facite igitur patres mei Ecclesiastici, quemadmodum & Apostoli faciebant: qui panem à Domino sibi communis in egenos homines diuidebant: ne igitur panes robis à Domino traditos, manuum tenacitate retineatis. Comederunt turba ex panibus, & piscibus quantum voluerunt. Et quanquam panis ordeaceus asperimus erat, adeo tamen illis suavis visus est, ut delicatissimos cibos sibi comedere viderentur. Iesu bonè quantum interest inter ea, quæ ex manu creaturæ, & ea, quæ ex creatoris manu comeduntur. Manus Christi Saluatoris nostri omnia dulcissima reddidit: labores, asperitas, poenitentia, omnes denique calamitates, in dulcedinem conuertuntur, si ab eius manu prouenire considerentur. Potus non fuit necessarius: Dominus enim prouidit, ut cibus cibi potusque munera exerceat, integramque stomachis satisfactionem redderet.

Colligite

Colligite quæ superauerunt fragmenta, ne pereant. Præcepit eis, ut fragmenta colligerent, quo nos doceret, quod si hæc modica ordeacei panis fragmenta colligi præcipit, ne pereant, quid faciet de decem millibus aureorum episcopatus, & etiam de sex millibus, & duobus millibus aureorum, quos paterna hereditate comparasti? Concludit tandem Sanctum Euangelium, dicens vniuersam turbam tantum miraculum admirantem dicere incepsisse: *Quia hic est verè propheta, qui venturus est in mundum*. Hic est fructus miraculi, omniumque mirabilium, quæ operatur est Christus Redemptor noster, & eorum, quæ nobiscum quotidie facit: videlicet, ut illum Deum ac Dominum esse cognoscamus, illumque ut talem glorificemus. Verum est hunc populum in aliis miraculis eum cognoscere, & tanquam Messiam laudare debuisse. Sed ut homines utilitatis suæ cupidi non quoddam mortuos suscitabat, nec quando alia miracula operatus est, hæc verba dixerunt nisi quando optimo cibo illos saturauit eorumque stomachos refecit. Tales sunt plurimi Christianorum. Consistebatur tibi, cum benefeceris ei, dixit David. Tu autem ó Sancte Propheta quomodo facis? Beneficam? ait Dominum in omni tempore semper laus eius in ore meo. Tam in aduersis, quam in prosperis euentibus Deum laudabo. Sic faciunt veri Dei serui: & ita vos facere oportet fratres: sic enim ad maiora beneficia, atque ad diuinam gratiam percipiendam disponemini: & in posterum celestem gloriam comparabitis. Amen.

Psal. 42.

Psal. 33.

FERIA III. POST DOMINICAM IIII.
IN QUADRAGESIMA.

Præterit Iesus vidit hominem cecum à natiuitate. IOAN. 9.

INITIVM huius Euangelij est initium capitis noni: Euangelij, quod scripsit Beatus Ioannes. Incipit autem per dictionem: &. Quæ est cõiunctio antecedentia cõ subsequētibz connectens: quæ quidē duo adeo sunt disparia, ut sola virtus Dei illa, sicut oportet, connectere sufficiat. Nam antea narrauerat Iudæos Dominum lapidare in templo conatos fuisse: quod autem se-

Cc 5 quitur

2. quitur est, Dominum à templo exeuntem in ostio ipsius
repi stitisse, ut exco visum cederet. Hoc vero ille solus
potest coniungere, qui coniunctionem illam. Verbum ca-
ro factum est, iouit efficere. Inimicus enim accipere, & pro
eis beneficia conferre cum patro, & intrinseco amore, & so-
lus De^s potest, aut ille, qui peculiari gratia, & auxilio à Do-
mino fuerit adiutus. Non inficior Iulium. Celsam in ma-
nie commendat, eo quod de illo legitur, in interitum
quæ sibi exhibita fuerint, nullo vnquam tempore fuisse
oblitum, nec vllam vnquam iniuriam accepisse, quam non
liberalissime dimisisset. Itaque tam liberalis erat in iniuriis
dimittendis, quam in ministeriis persolueodis magnus.
de quo etiã legitur, quod cum Gaen Pompeij caput mu-
ceret, doluit occasionem gloriæ, quam ignoscendo
poterat adipisci, à fortuna sibi fuisse sublatam. Atque
Alexander Magnus cum Regem Darium hostem suum
lethali vulnere percussam reperiret, magno dolore af-
fectus est, eo quod non posset ei parcendo suam clementiam
ostentare: & huiusmodi exempla eximie misericordie,
qua singularis elementie vii cum reis vsi sunt, plurimè ex-
3. titerunt. Omnes autem hi ad hanc clementiam exerce-
dam humanæ gloriæ cupiditate mouebantur, ut misericor-
dia ab hominibus haberentur. Verum hoc propter vnum
Deum, eiusque amorem fieri absque eius gratia, peculiari
auxilio non potest. Tantum, tamque gratum est hoc Deo
ut volens ipse Dominus cum exaggeratione maxima suam
suam aduersus Hebræos significat, per Hieremiam
Hier. 15. phetam dixerit: Si steterint Moyses, & Samuel coram me,
non est anima mea ad populum istum. Eijce illos à facie
Aug. 11. mea, & egrediantur. Beatus Augustinus super hæc verba
5. dicit: Quid est quod Moyses, & Samuel, ceteris patribus in
postulatione præferuntur? Cuius questionis responsum est:
quod isti duo tantum in veteri testamento pro inimicis
orasse leguntur. Vnus, videlicet, Moyses à populo lapidan-
Exo. 17. dus impetitur. Et tamen pro lapidatoribus ille precatur.
1. Reg. 12. Alter à principatu eijcitur, & ait: Absit à me hoc peccatum
in Domino, ut cessem orare pro vobis, & docebo vos viam
bonam, & rectam. Propter hanc virtutem, videlicet, quia
inimicis suis benefecerunt, adeo grati sunt Deo hi duo
sancti, ut licet nihil eis Dominus denegare, consueverit, per

per exaggerationem hanc petitionem se illis denega-
turum ait, met, si ipsi eam facerent. Ex quo quanta sit hæc
virtus quamque excellens optime perspici potest: & quia ta-
lis sit, in facis heris misericordia Dei nuncupatur. Dixit
David postquam regni possessionem susceperat. Nunquid
superest aliquis de domo Saulis, ut faciam cum illo mis-
ericordiam Dei? Quemadmodum est peccatum hominis,
1. Reg. 9. & peccatum diaboli, sic etiam est misericordia hominis,
& misericordia Dei. Peccatum hominis est, malefactori
tuo malefacere. Peccatum diaboli est, benefactori tuo
malefacere. Sicuti fecerunt diaboli, quos cum Deus
7. magnopere subimasset, & in tam excelso nobilitatis gra-
du collocasset, inde illum offendendi occasionem acce-
perunt. Atque ideo de Iuda dixit Dominus: Vnus ex vo-
bis diaboli est. Misericordia hominis est, benefactori
tibi, atque etiam non malefactori benefacere. Miseri-
cordia autem Dei est, malefactori tibi benefacere. Quan-
to solem suum omni facis, Dei misericordiam operari, qui
dicebamur, particulam, & per quam caput illud sancti
Matt. 5. Evangelij exorditur, Dei esse coniunctionem, quia id
8. quod ipsa coniungit, misericordia est Dei. O fratres mei,
si ab hac diuina Magistro celestem hanc doctrinam per-
disceremus, quantum apud Deum mereremur, & quanta
etiam peccata euitaretis. Historiographus quidam gran-
simus refert, cum homo nimis procerus esset, luminaque
animi contentione de altero homine, qui eum iniuria af-
fecerat, videret, conaretur, eumque à multis rogaretur, ut
ei ignosceret, nec tamen illorum quicquam sufficeret, duos
monachos ad eius ostium accessisse, dicentes se illum al-
9. loqui velle: qui arbitrans eos venire, ut pro iniuria venia-
eum rogarent, recusabat illos ingredi, qui dixerunt ostia-
rio: Dic ei nos illud ab eo nolle deprecari, & ideo dic vt
nos ingredi patiatur: quia rem aliam cum eo agere volu-
mus, qui ingressi sunt, & postquam aliquantulum familiariter
locuti fuerant, alter: Tu Domine arbitrabaris nos velle te
rogare, vt inimico tuo ignoscerem, nihil profecto tale vole-
bam. Optime quippe nouim^{us} hominē istū venia esse indi-
gnū: tibi autē volebam^{us} dicere, vt tibi metipsi parceres, quia
cū tāto labore veraris, nec publicē in hominū conspectu
audes

10 audes apparere, timens ne alter, eo quod ei non vis igno-
scere, tibi mortem inferat, nec diuina Sacramenta recipis
in peccato, & Dei indignatione perseueras: nec tamen tui
ipsius miseris. Comparere tibi metipsum, & optime facies.
Aded homo ille hac ratione contractus est, ut sibi per-
ferat, alteri ignoscere, intelligens quanti illud sua ipsius in-
teresset. Idem igitur nunc Dei nomine vos omnes admo-
neo, eos praesertim, qui proximos vestros odio haberi con-
bismet ipsis pareite, animasque vestras miseramini: cōfide-
re diuinum Magistrum vestrum, quem impij Iudei lapide-
re conabantur, & illinc exiens tantae iniuriae, quantam
11 homines intulerunt, immemor sūstis, ut cum hominibus
misericordiam faceret.

Psal. 59.

Et praeterea vidit hominem caecum. O quam merito dixit
Dauid: Tu solus laborem, & dolorem consideras, quia tu
qui te non aspicias, intueris. Vidit, id est, diligenter inspicis.
Quid facis Deus meus? aspicio quam modicum pietatis, &
compassionis est in orbe terrarum, & volo homines con-
dire ut in egenos oculos conijciant, & non postulant, ut
etiam elemosynam largiantur. O quam sterilis scientia est
in mundo: nam si vnam elemosynam erogaturi essetis, non
venturus est pauper ad ostium vlcibus coopertus, aut con-
fractis brachijs, pedibusque laceratis: quod si nimis en-
12 neas, & insolitas necessitates non cernitis, vix ad promissa
vestris subueniendum commouemini. Nec hoc quidem suffi-
cit, sed necesse est miseris studere, rationesque ad illis con-
quibus elemosynam a vobis efflagitent, vosque ad com-
passionem excitent. Et prius elemosynam aliquid amore
bus sanctissimumque Dei nomen, diuinumque eius amorem
in pignus tradentes empturi sunt. Quid? cum in hac urbe
tot diuites, totque pauperes commoretur, in domo alicuius
egeni non pannus, quo induatur, aut triticum, quo vesca-
tur incognito dante reperiretur? Inuitatum vtiue est hoc
13 in ista regione: etiam videntes pauperis oculos a vobis in-
tegram horam pendentes, auxiliumque vestrum expectan-
tes, quasi nihil esset, nec sic, nec non ei responderetis: quomo-
do igitur in domum pauperis etiam non petentis elemo-
synam mitteretis? Ad confusionem ergo vestram hoc vo-
bis volo dicere: persuadere alicui, ut misericordiam faciat,
est ei dicere, ut sit homo. Si quis tibi diceret: frater es
homo.

homo, nunquid non erubesceres? Quil igitur (diceret tu) 14
an ne hucusque non me hominem esse reputaras? nisi mi-
sericordiam atque benignitatem habeas, non es humanus:
& quemadmodum erubesceres, si tibi diceretur, ut esses ho-
mo, sic oportet te pudore confundi, cum quis te ad huma-
nitatem ac misericordiam exhortatur, quod si debet face-
re homo, quatenus homo est, quanto magis idem facere
tenetur Christianus, qui homini Ethnico maxime excel-
lit? Ne autem huius praestantissimae virtutis obliuisceremur,
in membris nostris illam Deus scripsit. Etenim (ut ait D.
Paulus) Et nos etiam experientia comperimus: si quid pa-
15 tatur vnum membrum, compatitur omnia membra: siue
glorietur vnum membrum, congaudent omnia membra. 15
Vos autem estis corpus Christi. Et si quidem fratri tuo in
eius necessitate non compateris, nec eius bonis delectaris,
signum est hoc te esse membrum Sathanae, non autem Iesu
Christi. Manus, quae pedis dolori non occurris, & oculus,
qui totum corpus non aspiciat, eiusque bonum animaduertit,
digna vtiue sunt haec membra, quae ab isto corpore con-
scindantur. Et ita dicit S. Iob: Si desepi praetereuntem, eo
quod non habuerit indumentum, & absque operimento
pauperem, &c. Humerus meus a iunctura sua cadat, & bra-
chium meum cum suis ossibus confringatur. Attendite
quam terribilem maledictionem sibi iniecit S. Iob, satis
16 namque securus erat se ab ea non esse comprehendendum.
O crudelissimi diuites, quomodo non timetis ne confracti,
atque lacerati moriamini propter immanitatem, qua cum
membris corporis mystici Domini nostri Iesu Christi vi-
uimus? Per reuerentiam, quam huic diuino capiti vestro ex-
hibere debetis, vos deprecor fratres, ut in eius membra tan-
ta afflictione, & necessitate oppressa oculos conijciatis, il-
lisque benignissime compatiamini.

Ut sancti discipuli diuinum Magistrum suum ad paupe-
rem respexisse, adverterunt: in illum etiam & ipsi oculos
coniecerunt. Et interrogauerunt eum: *Quid peccauit, hic?* 17
aut parentes eius? Iam fortasse audierant verba illa Exod. 10.
Ego sum Dominus Deus tuus zelotes, visitis iniquitatem
patrum in filios, in tertiam & quartam generationem co-
rum, qui oderunt me. Quod de corporalibus quidem pae-
nis intelligendum est. Et sic S. Patriarcha Noe, etsi non ma-
ledixit

1. Cor. 12.

Iob. 31.

17

Exod. 10.

Genes. 9.

- 18 Iesux filio suo Chiam, qui eum illius, eo quod exiens ab
arca benedictus fuerat à Deo. Sic et ibidem dicitur: Bene-
dixit Deus Noë, & filius eius, verumtamen filio eius Cha-
naan, & in eo vniuersa illius generatio maledixit dicens
Maledictus puer Chanaan, seruus seniorum erit fratribus
suis. Ecce, quomodo hæc pœna corporalis propter pecca-
tum patris liberis aduenit: Et valde notandum est hoc, quod
dicitur in libro Exodi: vsque ad tertiam & quartam gene-
rationem: ideo dicitur, quia vsque illud tempus vivere possit
pater, sicut visit Iob: videlicet, ut dolores eae molestia affi-
ciatur, perspiciebat diuinam nam propter ipsius peccata in
progenie sua ante suosmet oculos executam, fragile suppli-
cium de liberis sumi, est ipsi parenti puniri. Quod cum
ita sic fratres charissimi, vestrosmet liberos in fratribus, &
saltem hæc considerantes vos à sceleribus cohibere debet
non hoc solum, sed diuinæ etiam Maiestatis amor, præ-
cipue vos ad bonum concitare debet. Quod cum Sancti Apo-
stoli intellexerint, & ex alia parte perspexissent, cum Do-
minus aliquos infirmos sanaret, eis dicere consuevit illi
amplius peccare, arbitrabantur omnes corporales labores,
aut propter pariterum, aut propter ipsorummet peccata ho-
minibus euenire. Atque ideo hoc interrogarunt. A quo
errore illos Dominus abtulit, dicens: *Neque hic peccatum
neque parentes eius.* Hoc interrogare quando proximis ve-
stros laboribus oppressos cernitis, temeritas est: & ini-
quum iudicium, arbitrari Deum propter eorum peccata
labores illis immittere. Sicut barbari illi habitatores insu-
larum Mithilenes, de quibus dicitur, quod cum B. Paulus il-
lus mulentia quadam maris tempestate depulsus in insulam il-
lam peruenisset, cumque à barbaris illis excepta sumen-
torum aliquantam multitudinem congregasset, & im-
posset super ignem, vipera à calore cum proceisset, inui-
sit manum eius. Ut vero viderint barbari pendente hemi-
sticham de manu eius: adinice dicebant. Homicida est ho-
mo hic, qui cum euaserit de mari, vitio non finit eum vive-
re. Propter hunc laborem homicidam illum esse iudicatis
temerarium iudicium, & iniquum est istud. Verumtamen
cum barbari essent, non mirum erat, illos in hunc errorem
incidisse: si autem vir Christianus Catholice fidei lumine
illustratus, hoc de proximo suo suspicaretur, multo gra-
uior

- uior in eum culpa cõferretur. Hoc autem sapientissimum
est, quod cum vos laboribus oppressos videritis, illos pro-
pter peccata vestra vobis euenire suspicemini, consien-
tiæque vestram diligenter scrutemini, ut ab eis exeatis.
Quando noctu in lecto recumbitis, & aliquem strepitum,
aut canis latratum auditis, statim à lecto consurgitis, & do-
mum vestram speculamini: si forte sunt in ea latrones. Sic
fecit Iob, qui sentiens domum suam strepitum verberum, qui-
bus illum Deus puniebat: statim in domum conscientie
sue ingressus illam scrutatus est, utrum in ea aliqui latro-
nes essent: si forte peccatum aliquod illorum laborum cau-
sa erat: cumque omnino circumspicere domum nihil mali re-
perisset, dixit: Non peccavi, & in amaritudinibus mora-
tus oculum meum. Sic etiam tu o frater, quando te labori-
bus fatigatum perspexeris, conscientiam tuam scrutare, re-
que ipsam interroga, si forte propter peccata tua illos tibi
Deus immittit. Hoc enim oportet esse laborum munus: vi-
delicet, efficere, ut conscientia examinetur, & peccata, quæ
obliuioni tradita fuerant, in memoriam reuocentur, illo-
rumque penitentia fiat. Facta est fames valida in diebus
Dauid tribus annis iugiter, & consuluit Dauid oraculum
Domini: Dixitque Dominus: Propter Saul, & domum eius
sanguinem, quia occidit Gabaonitas. Animaduertite Da-
uid prudentiam, cum enim Dei supplicium cerneret, exa-
minauit propter quod peccatum esset: cognoscensque illud
propter Saulis domum sumi, pro peccato satisfecit, tra-
dens septem viros de domo Saulis in manus Gabaonita-
rum, qui crucifixerunt eos in monte coram Domino. Sic
te facere oportet frater, delinquentes penitentem cruci af-
fige. Sic fecit ipse Dauid cum filius eius Absalon, aduer-
sus eum insurrexerit: qui ex ciuitate fugiens, ascendebat
cliuum oliuarum, scandens, & stens nudis pedibus in-
cedens, & operto capite. Non utique deerant Dauidi equi,
neque calcei, quibus incederet: verumtamen per montem
nudis pedibus incedebat, quia supplicium illud propter
ipsius peccata à Deo sibi nullum fuisse cognouit. Et
hic deplorans, corpusque suum affligens illorum pen-
itentiam agebat. Ita solent nunc iusti facere: non enim
pœna sua, pro suis peccatis, duris affligunt, pœnalibusque
exercitatio

- 26 exercitationibus contorquent. Nam, ut dixit B. Paulus: Ad-
1. Cor. 3. iutores Dei sumus. Et in hoc etiam iusti coadiutores Dei
esse volunt. Si Deus (inquiunt) me verberat, ego pluribus
disciplinis, ac suppliciis illum adiuvans, me punire, & affli-
gere volo. Et inferius cum vir ex equitibus suis ei diceret:
1. Reg. 16. Vadam, & amputabo caput eius: scilicet, Semei, pro mi-
rui, quibus sanctum Regem affecerat: respondit vir Dei:
Dimitte eum, ut maledicat iuxta præceptum Domini: si for-
tè respiciat Dominus afflictionem meam, & reddat mihi
Dominus bonum pro maledictione hac die hodierna. Hoc
erat optima cognitio huius boni Regis: etenim filij per-
secutiones, subditorumque contumelias, universa hæc, pecca-
torum suorum poenas esse iudicabat, seq; illis esse dignum
27 affirmabat. Talem nobis in infortuniis, calamita-
tibusque nostris cognitionem Dominus præbeat. Hæc enim
ad illos patientissime perferendos, atque etiam ad deside-
randum plura perpeti, multum conducit.

- Aliquando verò labores Deus hominibus immitte, non
propter peccata quidem: sed ut manifestentur opera Dei in
illis. Equis sibi persuaderet Deum ex malefaciendo iustis-
simum hoc est, ex mala poenæ inferendo, gloriam esse electorum:
Deum malis benefacere, rationabile est, ut illos benefi-
ciis ad se alliciat. Nam post quem iam non abiissetis, si in
28 vos, ea, quæ Deus facit, beneficia contulisset? Accedit autem
ad aucupis manum propter illas duas buccellas carnisque
illi offensa sunt, vos autem non post Deum abiistis: quia
tot, tantaque beneficia percepistis, passimque percipitis: quæ
illis etenim beneficiis, singulas facit vocationes: & bona
sunt quasi hami ad nos explicandos. Bono autem cur ma-
les facis Domine? ut manifestentur opera Dei in illo: quæ
sunt patientia, & laus, quam tribulatus Deo reddit. O male-
29 dicto peccator, cui Deus cum plurima faciat beneficia, nec
tamen illum laudas: nec verò animadvertis alium misere-
rum in lecto multos annos iacentem, assiduusque doloribus
afflictum non cessare Deum extollere: & hoc ad confu-
sionem tuam. Animadvertite quid dixerit Iob, tot, tantisque
Iob. 1. rebus onustus: sicut Domino placuit, ita factum est, sic no-
men Domini benedictum. O quanta confusio tibi est, quod
tibi Deum beneficia facientem maledicis: alter verò labo-
ribus oppressus, eum laudibus extollit. Equid fecerunt
vermes

vermes in te & benedixit Iob, quoniam in sterquilino. Iste
30 ribus coopertus sedebat: Quid hoc vtiq; effecerunt, quod
cum antea vnum tantum os ad Deum laudandum ha-
berem: nunc omnibus foraminibus, & oribus, quæ à verni-
bus aperta sunt, nomen Domini benedico. Quam singu-
lare autem exemplum nobis fuit Tobias, qui postquam se-
peliendis mortuis, aliisque virtutis exercitationibus fatiga-
tus erat, arundinis stercore fuit exæcatus. De quo & dicit
Sanctus Textus: Non est contristatus contra Deum, quod
31 plaga cecitatis eueniret ei: sed immobilis in Dei timore
permanens agens gratias Deo omnibus diebus vite suæ. Fe-
ce quomodo manifestatur opera Dei in illo. Opus Dei est
etiam perseverantia: ut autem iusti in bono perseverent,
hoc modo à Deo tractantur. O quantopere cupit, iumen-
tum se ad præsepium conficere: & ubi primum se fricat, ve-
nustatem amittit, totumque se excoiat. Quod ergo reme-
dium queritur, ne iumentum hoc modo sibi officiat. Duobus
illud capistris alligari, quod in nullâ partem se possit con-
uertere. O quam maximam propensionem habet homo
(etsi iustus) ad peccatum. Illum autem Deus duobus ca-
32 pistris deuincit: scilicet, corporalibus morbis, inimico-
rumque persecutionibus, quo vix peccare, recordetur. At-
tendite qualibus capistris Beatus Paulus à Deo deuinctus
fuit: nam ex vna parte ter (inquit) virgis cæsus sum, semel
lapidatus sum: ter naufragium feci. Ex alia verò parte, ne
magis extollat me, datus est mihi stimulus carnis mex Angelus Sathanæ, qui me collap-
33 set, videlicet, ut sic in humilitate, atque animi submis-
sione teneretur. O quot homines corrumpere, atque
etiam perirent, si manus, pedes, atque valetudinem ha-
berent: quot feminae perderentur, si diuitiis, ac pulchritu-
dine pollerent. O Domine infinitæ Maiestatis, inno-
meras tibi gratiarum referimus actiones: quia tam dili-
34 genter nobis occasiones adimis, ne in infernum prolabamur.
Si quando Dominus dixit, ut manifestentur opera
Dei in illo: excus hic diceret. Quid Domine ad hoc ho-
mines in laboribus constituis, ut alienis sumptibus, atque
laboribus gloria tua manifestetur? O ecce quam maxima
Dei misericordia, atque indulgentia est, vilissimum terræ
vermiculum in instrumentum gloriæ suæ assumere. Virga

34 Aaron baculus erat, sicut & aliorum pastorum: verumta-
men eo quod a Deo assumpta fuit in mirabilium florum
instrumentum, in arca testamenti reconditur: sibi tantum
est imbachit, & religione cohibetur, ut ne quis praece-
summum sacerdotem illam semel in anno perspiceret.
Hebr. 9. Quae cum ita sint, consolare, & letare fratres: magno enim
honore te Deus afficit, assumens te in instrumentum glo-
riae suae, ut in te eius omnipotentia patefieret.

*Dicitur inferius: Nunc oportet operari opera eius qui misit nos
donec dies est.* Hoc fuit nostrae redemptionis opus, quod
35 usque ad ultimum vitae nostrae terminum operatus est. Atque
ut se verum mundi Redemptorem esse, omnibus inuoc-
aret, haec mirabilia operatus est: videlicet caecos illumi-
nare, infirmos curare, mortuos denique ad vitam reuocare.
Ne autem arbitraremur sibi soli convenire operari, donec
dies est, totius saeculi quandam sententiam subdidit, dicens:
Venit nox, quando non potest operari. O quam coelestis ex-
hortatio: Attendite fratres vos in hoc saeculo a Deo fuisse
collocatos, ut salutem vestram spiritualem operarentur, ut
primum ante mortis nox adveniret, nemo potest operari
Matth. 10. quam meritorum operari. Ille pariterfamilias, qui operarios
conduxit, a solis ortu, usque ad occasum, illos conduxit
36 non autem noctu. Dies namque ad laborandum, nox vero ad
quiescendum fuit instituta. Quando Rex urbem aliquam obse-
Simile. dione premit, & praefectis declarari iubet, illam, qui intra
tot horas ad ostium civitatis accesserit, aut in illius arce
vexillum et exercitum, ille aureis esse donandum. Si transierit
temporis spatium, rebusque iam aliter dispositis, quilibet ex vi-
lum in muro collocaret, posteaque premium perciperetur
accederet merito ei diceret Rex: Homo, nihil tibi debeo,
edictum enim non possum fuisse ad longius tempus, quam ad
alium diem. Sic in negotio saluationis nostrae tantummodo
diem vitae nostrae nobis Deus statuit ad merendum: quo
Iud. 1. peracto nullum est remedium. Non sine mysterio notant
divinae litterae de quodam tyranno nomine Adoniberece, qui

37 septuaginta Reges coactis manibus, ac pedibus tenebat,
illiusque micis, quae supererat et missa circumalebat. Hunc bellum
intulerunt filii Israel, illumque captivum duxerunt. Et quan-
quam tam immane se in Reges illos praebuerat, dicit ille
sacratissimus textus, illum nulla alia poena ab Hebraeis affectum.

enim extremitates pedum, manuumque ei fuisse concessas. 38
Itaque ei pedes, non autem ad ambulandum manusque, sed
non ad operandum, remanserunt. O aeternus Deus, quam
terribile tempus illud erit, quando impius se peccatis onu-
stus, tormentisque oppressum perspexerit. Et se intellectum
atque voluntatem viderit habere, non autem ad peniten-
tiam agendam, peccatisque suis remedium adhibendum. Quid
daret vultus ex damnatis, ut nunc moreri posset, quo se ab
illis perpetuis ignibus liberaret. Ideo ad vos clamat San-
ctus Iohannes, dicens: Querite Dominum, dum inveni po-
teli. Nunc diligentissime nos oportet laborare, ob dupli-
cem rationem. Prima est, quia brevissimum nobis tem-
pus datur. David illud dici comparat, dicens: Dies eius
tanquam flos agri, sic efflorescit. Flos campi mane virent,
vesperi autem marcescit, & arescit, talis est hominis vita.
Beatus Iohannes adhuc brevior illam depinxit, dicens: Fi-
lioli hominum hora est. Et hoc dixit, cum iam dixisset: Mun-
dus transiit, & concupiscentia eius: qui autem facit volun-
tatem Dei, manet in aeternum, quasi diceret: Adeo velociter
transiit mundus, ut nemo dicere possit: ego securam habeo
vnam horam vitae. Equis est in toto terrarum orbe, qui cer-
to possit affirmare se integram horam esse victurum. Nullus
visque. Quare ergo o mueri filij Adae, in re tam grati, quae
40 quae vobis tantum interest, tam negligentes vos praebetis, tam-
que alio somno dormitis praesentim, cum ad eam tractan-
dam, ne ad horam quidem vnam, certam vitam habeatis.
Vt autem maiori timore terreamini, videte quanto magis
tem hanc Sanctus Iob abbreviavit, dicens: Gaudium hy-
perat ad instar puncti. Vnum instans habet peccator ad
deserendum se, & tu ad merendum aliud tantummodo instans
nostra. O quam vice versa facit diabolus: videns enim
tempus breve esse, diligentissime accelerat nobis bellum in-
ferre. Et sic dicit Beatus Iohannes: Audivi vocem magnam
in caelo, dicentem: Vae terrae, & mari, quia descendit
diabolus ad vos habens iram magnam: sciens, quod mo-
di tempus habet, Vae ecclesiasticis, secularibusque ho-
minibus: vae terrae, & mari, quia enim videt diabolus se bre-
ve tempus ad nos persequendos habere, diligentissime nos in-
sectari accelerat. Sicut faciunt Accipiteres mandata, qui (ut
41 *Simile.* in illa

- 41 in illa regione breuissimi sunt dies) talem habent insti-
tum, ut diligentissime properent aucupari; quod si non
fecerint, in nocte famelici remanebunt. Diabolus in hac vi-
ta animas aucupatur; postea vero securi erimus. Et quan-
do quidem ille propter temporis breuitatem nobis adce-
re accelerat; quare nos summa animi contentione non
laborabimus, ut ab eius fraudibus liberemur? Equis nos
detinet quod si quis dicat: Pater, nunc quibusdam negotiis
sum implicatus; quibus confectis, saluationis meae, nego-
tium me studiosissime suscepturum esse promitto. O studio-
simile, exacerat. Quid dicereis de homine stante iuxta flumen
qui optime posset pertransire, si ipse leuissime in ripa ma-
neret? Quid illic facis frater? Ipse vero diceret, Exspecto
donec hic aqua praetereat; nunquid maior amentia videri
potest? frater praeterit illas; nam illae nunquam desiste-
re cessabunt. Post alias enim aliae, & aliae subsequuntur. Ne-
gotiis detineris, & dicis, tradam filiam meam; & ceterum hoc
vestigialiter. Postea vero de rebus ad conscientiam meam
spectantibus agam; meque vere & ex animo Deo tradam.
- 44 Attende frater post unum negotium aliud obrepere, & post
illud aliud; etenim negotiationes huius seculi, sunt velu-
ti aquae fluminum, quae descendendi nunquam faciunt finem.
Animaduerte, quo magis negotia tractare studueris, eo
plura tibi à diabolo esse offerenda. Praeter tu aquas illas
succide negotia tua, quae nisi praeterieris, atque deponas, non
nunquam penitus sumentur, sed usque ad mortem non desin-
perent. Dispari quidem seruire, atque diligentia nisi ante-
perant.
- 45 maxime negotia pertractant. Idem co in sacris litteris dicitur,
his nominibus diligentiam significantibus nuncupantur.
- Isai. 65. Isaias etenim dicit: Qui sunt isti, qui ut nubes volant? Quam
celenter decurrunt nubes aquam deferentes ad se-
rigandam terram. Dauid eos appellat sagittas, maximo
impetu dimissas, quae non sistant quouique ad scopum per-
ueniunt. Sic etiam hi quouique Deo finituri in caelum
conscendant, non sistant. Sic ut sagitta (inquit) in manu
potentis, ita filii excussorum. Hos accersit sponsus, dicens:
Surge prope a me, quia cum hac celeritate uenit
ipse in animam iusti. Idem ibidem dicitur: Ecce iste ve-
nit saluens in montibus transiens colles: nihil etenim illi
impedimento

impedimento est quominus in animam iusti descendat. 46
Et sic passionis suae tempore dixit Iudas: Quod facis, fac Ioan. 13:
citius: adionebar eum, ut agilem se in ipsius morte tra-
ctanda praebere. Ut quid tanta festinatione opus est, o di-
uine hominum amatores: videlicet, ut vos, comonestariam:
si quidem ego propter utilitatem vestram tanta cum festi-
natione venio ad vos, ut etiam vos ad me venire oportere.

Secunda ratio, quare in spiritualibus rebus tractandis di-
ligentes nos praebere deberemus, est, quia licet vitam no-
stram sexaginta, aut septuaginta annos duraturum esse cer-
to sciremus, stultum est in defessam senectutem, in qua
ad labores perferendos non sunt vires, penitentiam differ-
re. Quod si quis dicat: o pater, impossibile mihi videtur ab
hac mala viuendi ratione me posse recedere: sed in poste-
rum melius me posse recedere arbitror. O miserum te! si
nunc istud tibi difficile videtur, quanto difficilius tibi erit,
postquam vitium incalescit, atque inueteratum fuerit, &
altiores in te radices egerit, naturaeque corruptior exte-
rior stultissimum esset quemquam dicere: facilius esse Ro-
mam ex mille itineribus, hoc est [De mil. jornadas.] quam
ex decem redire. Vnumquodque peccatum est vnum iter;
quod te à virtute, atque à Deo separat: quomodo igitur
facilius tibi erit ad Deum redire, postquam mille peccata
commisisti, quam cum decem tantummodo perpetrasti?

Ita propter dicit Hieremias: Nolite flere mortuum, neque
lugeatis super eum, sed fletu: Plangite eum, qui egreditur (sci-
licet ad peccandum) non reuertetur ultra (scilicet ad Deum
per penitentiam). Etenim qui peccat, & se corrigit, seque
in meliorem frugem recipit (ait Beatus Hieronymus)
non est deplorandus: quia (ut dicit Ecclesiast.) Non est
homo iustus in terra, qui faciat bonum, & non peccet. Illi
autem, qui in malo perseverant, sanguineis lachrymis lachry-
mandi sunt. Vae illis, qui in via Cain abierunt: (ait Sanctus
Iudas in sua Canonica) via Cain fuit, impoenitentia. Ob-
stipendum utique fuit, hominem in ceteris rebus pruden-
tem tot annos (septem enim progenies suas vixit) in pec-
cati pertinacia persistisse, nec vquam ad Deum converti
voluisse. Liberet vos Deus, ne in peccatis callum faciatis:
hoc verebatur Dauid, cum diceret: Cur timebo in die ma-
gis? & respondet, dicens: Iniquitas calcanei mei circumdabit
Dd 3 me;

Simile.

48

Hiere. 22:

Eccle. 7:

49

Iudas:

Psal. 48:

30 me id est: Peccata usque ad mortem producta, me in infernum derudent. Ne autem in hanc miseriam deueniam, amodo tue male viuendi rationis filium abscinde. Tu autem frater, qui nondum contaminatus es peccato, cave ne illi aditum patrefacias. Dicit enim Beatus Ambrosius: Facilius inueni qui innocentiam seruauerit, quam qui congrue egerit penitentiam, quot homines reperietis, qui totum vitæ tempus in puritate, & innocentia facile traduxerunt: per paucos autem, qui postquam animam suam peccatorum maculis infecerunt, congruè, & sicut oportet conuerterentur. Ad secundam igitur rationis initium rediens, concludo, dicens: Licet à Deo syngrapham habere, te plurimos annos esse victurum, nequaquam tamen penitentiam in posterum à te differri oportere. Nam sicut in assidue credemus mulionem, qui cum plurima iumenta dederet, in quæ onus posset diuidere, in iumentum tamen uerius, atque imbecillius illud totum injiceret: sic etiam, & multo quidem dignior est reprehensione, quique ut in rationalis habeatur, qui uniuersum penitentiae pondus in fossa, ac debili vult imponere. Senectuti præsertim, cui per totum vitæ tempus onus istud posset diuidere, cui plures vires acque possibilitas suppetant. Cui vestrum fratres charissimi, hæc ratio non quadrat? O Deus infinitæ Maiestatis, horum Domine cæcorum oculos illumina, quod hæc, quæ nunc eis tuo nomine intimo cognoscant, atque intelligant.

Hæc cum dixisset, exiit in terram. Quis adeo insipiens est, qui hæc omnia mysteriis carere arbitretur? Etenim, qui solo verbo illam curare poterat, lutum rem (humano videtur) ad eam contrariam conficit, & super eius oculos illud imponit. Siquidem autem qui hoc fecit Deus, est maximè aliquid in hoc significare voluit. Nonne aliquando audistis nullam esse apertam commissuram, quam ex ipso panno resarcitur? Verò purpurea, purpureo panno reperiatur. Sic igitur fecit hic Dominus: terræ enim hominem terram curat. Tu o peccator, qui concessis es, vires resarciri volo. Siquidem ergo lutum, & terra es, luto, & terra te refici. Et superbis, sensualis, auarus, &c. Vis has scissuras resicere, istisque excoriatis, ac morbis moderatulo igitur te resarcere.

Ambros. lib. de penit.

Simile.

33

Simile.

ti hoc est, reminiscere te lutum esse, & hodie aut eras in puluerem esse conuertendum. & hæc commissura tibi remedium poteris adhibere. Per hoc etiam vnguentum ex terra, & salina confectum Christus Iesus Deus, & homo designatur. Vt igitur ex infirmitate tua saneris, efficacissimum remedium est hunc clementissimum Dominum super oculos collocare, considerando mysteria, quæ pro te operatus est: & quæ propter tantamque cum amore tormenta tolerauit. Aspicietes in serpentem, quem Moyses exaltauit in deserto, in, qui ab igitur serpentibus mors fuerant, sanabantur. Quanto igitur melius ab spiritualibus plagis sanabimur, qui attē, atque affectuose Christum Iesum super oculos collocamus? Ideo propterea quod nos legimus: Quoniam in me sperauit, liberabo eum: Beatus Hieronymus vertit ex Hebræo: Quoniam in me sperauit, liberabo eum. O fratres mei, si ex omnibus horis, quas in die consumitis, unam solum, quotidie velletis consumere in hoc sacro vnguento vobis super oculos collocando: ad hunc diuinum Dominum cum charitate, atque affectu accedentes: o quantum animabus vestris remedium hinc eliceretis!

Ve eum sanum Iudei perspexerunt: Adducunt eum ad Pharisæos. Quando hic homo cæcus existeret, nemo cum eo contendit: ut autem eius oculi aperti sunt, omnes eum persequuntur, omnes eum supplantare conantur. Si de mundo fassetis (dicebat Dominus) mundus quod suum erat, diligeret: quia verò de mundo non estis, propterea odit vos mundus. Corui pullos suos, cum eos albos videant, reijciunt: ut autem pennæ eorum accrescant, & sicut parentes sui nigrescant, statim eos recipiunt, & fouent. O munde immundissime, neminem nullo alio vis, nisi coruos nigros qualis tu es. Hic igitur corui cum cæcum hunc virtutis, veritatisque consensione candidum perspicerent: eiecerunt eum foras. Quod mundus Dominum cum laudasset eum, &c. Si eum inuenit, ergo querit. O benedictus talis Deus, & glorificatus talis Dominus. Anima uertit fratres, quomodo illum Deus querit, quem mundus ipsius causa persequitur. Quo tendis? Rex celestis ad querendum hominem, qui mea causa ex Synagoga relegatus eiecitur. O fratres charissimi, quis adeo felix esset, qui propter Iesum Christum relegari mereretur: atque hoc exilium ex quo animo pateretur.

Num. 21.

Psal. 90.

Hieron.

Ioan. 15.

Simile.

37

38 Relegemus igitur nos ex nobismetipsis, & ex securitate nostra, atque ad celestem lucem cōfigimus, ut nos gratia suae lumine clarificet, posteaque ad celestem gloriam perducatur, Amen.

FERIA VI. POST DOMINICAM III.
IN QUADRAGESIMA.

Erat quidam languēs Lazarus à Bethania, de Castello Mariae & Marthe sororum eius. IOAN. II.

RERT Sanctum Euangelium duas fuisse sorores, & has insimul fratrem suum secum habuisse: ex quo apparet, eos insimul se mutuo amore dilexisse. Vna ex inimicis miseris mundi haec est, videlicet quod cum parentes moriuntur, filij ad hereditatis diuisionem perueniunt, rarissime bonos, ac pacificos fratres se praebent. Hi autem defunctis parentibus pacifici, atque adunati, sicut antea remanserunt. Catuli pacifici, si os inimicitias, statim inter se cōtendunt, inuicemque se moribus conficere conantur. Atqui hos inter se de ille contendere, & rixari, non est mirum: quia bruta animantia sunt. Fratres verò ex vno ventre productos, in vna domo educatos, atque vna mensa alitos, pro minima quaque vilitate lites statuere, & quasi catulos se velle mordere, hoc est valde miserandum. Præcipua ratio, quam reddidit Sanctus Patriarcha Abraham fratri suo Loth, ne inter se contentiones haberent, fuit, quia erant fratres. Et sic dicit ei: Ne quæso sit iurgium inter me, & te: fratres enim sumus. Ecce vniuersa terra coram te est, recede à me obsecro: si ad sinistram ieris, ego dexteram tenebo: si tu dexteram eligeris, ego ad sinistram pergam. Attendite vrbancitatem vniuersi: vult enim aliquid de iure suo amittere, ne cum fratre suo pacem amittat, eique facultatem concedit, ut meliorem sibi partem eligeret, ne cōtendendi, aut rixandi offerretur occasio. Etiam lites, & contentiones cum extraneis oderat Beatus Paulus; & sic dicebat: Iam quidem omnino delictum est in nobis: quia iudicia habetis inter vos. Quare non magis iniuriam accipitis? quare non magis fraudem patimini?

Simile.

Gen. 13.

1. Cor. 6.

patimini sed vos iniuriam facitis, & fraudatis: & hoc fratribus. O quam diuina verba! & quam maxima exaggeratio Christiano, qui cum altero Christiano litigat. Siquidem dicit Beatus Paulus: Omnino delictum est in vobis: etenim difficultum, ac penè impossibile est quemquam absque odio, ac passione cum aliquo litigare. Quamobrem dicit: quare non magis fraudem patimini hoc est, videlicet, ut pacem non amittatis? Vos autem non solum iniurias non patimini, sed etiam defraudatis. Hoc autem facitis fratribus, scilicet in Christo. Quanto igitur minus hoc faciendum est cum carnalibus fratribus, cum his fratres sint, videlicet, per Christianam religionem, & per naturam? Quæ cum ita sint fratres charissimi, vos deprecor, ut adhuc diligentissime aduertatis, nec tam malum exemplum proximis præbeatis, qui cum vestrismet fratribus vos litigare percipiunt.

Ex his duabus sororibus vna erat, *Maria, quæ vixit Dominum rogans*. Attendite quomodo recensuit Sanctus Euangelista, non peccata quidem, sed virtutem Mariæ Magdalene. Hæc etenim erat Maria, quam Dominus conuertit. Nec verò Sanctus Ioannes de eius turpi viuendi ratione meminuit: sed opus illud piū refert, quod erga Dominum operata est. Ut nos in hoc doceat, quid de absentibus loquimur, non eorum quidem vicia, sed virtutes nos dicere oportere: atque ut à nobis pessimam quādam, atque nimis vitiatam consuetudinem relegemus. Si de aliquo interrogamini, statim dicitis: Ecquis est ille ne qui in tali oppido publice vapulauit ille cuius parēs concremati sunt? O diabolica perversitas, quod statim proximi vestri defectum in publicum prolaturi estis. Humanae historie referunt in Græcia insignem pictorem extitisse Apellem nomine: qui Regem Antigoni facie pulcherrimum cum veller depingere, qualis ille erat, (erat autem Cocles), quod eū de formem reddebat. Veruntamen pictor prudētissimus semivultum illum depinxit, ita ut defectus eius non appareret. Quæ cum nonnulli interrogarent, cur Regem eū defectum quem habebat, non depingeret, ille respondit, dicens: Si ego absque eo illum possum depingere, quare cum defectu eū depingam? Sic vos facere oporteret o fratres. Si linguis vestris proximos vestros vultis depingere, bona eorū opera,

Simile.

7

8 opera moresque virtutes depingite: non autem partem detegatis, quæ videtur informis. Verum prohi dolo: quam vice versa hoc facitis: pratermittentes enim bonum, mala detegitis, proximisq; vestros infamatis: & hoc propter solâ malitiâ vestrâ: cum nullâ utilitatis genus inde capiat. Ex quo homines murmuratores, atque effrenate linguæ peculiariis, quàm alij peccatores diabolis similes esse dicuntur. Diaboli namque ideo nocent, ut noceant nullo proposito emolumento. Ex damnis enim, quæ nobis damones inferunt, quem fructum efficiunt? nullum vtiq; si etiam murmurator nullum alium ex detractioe fructu percipit, quàm se in infernum precipitare, proximisq; famam adimere. Vnde Spiritus sanctus dicit: Abominatio est hominum detractor. Non contentus est illum abominabilem vocare, sed ipsam etiam abominationem eo appellat.

Miserunt ergo iheroz. eius etc. In necessitate sua ad spiritualem medicum confugerunt. Durissimus est visus Christianus infirmus: qui cum si de confessione loquaris, obsecrationis. Domine Deus salutis meæ, illi vocabat Deum.

Psal. 87. tim trepidat, atque deterratur. Deus autem, non est timor. Quid igitur times? corporalem medicum tota die tecum habes, & propterea nummis eius manus adimplex videns: item domi tue religiosum patrem spiritualem, statim toto corpore contremiscis, nec in eum potes aspicere: O molestationabilem cecitatem! Attendite fratres vniuersi salutem vestram in Deo, tanquam in prima causa sitam esse, & ad eum vos prius confugere oportere. In manu Dei potestas terribilis: & inferius, in manu Dei potestas hominis. Omne in felicem succellum, & salutem in potestate Dei effectus autem illam alibi queritis, felicem fortunâ, & valetudinem perquiritis ubi non est: in Deo præcipue illâ debetis inquirere. Et ideo Deum fugientes, salutem fugitis.

Eccle. 10. Et valde notandum est, quàm breui sermone necessitatem suâ retulerunt, dicentes: Domine, ecce quem amas infirmum. Erga Deum magis necessaria est maxima affectio, quam illiusque puritas, quàm verborum multitudo. Videns David animam suam egenam dixit, Repleta est malis anima mea: sed in Domine usquequo? Optime posset sermonem extendere, nec in his verbis (humano videri) tam parvus remanere.

ner. Veruntamen apud Deum brevis illi sermo ex inflammatissimo corde prolatus plus valet, quàm affluentissima verborum copia ex tepidis ac remissis visceribus educta. Vnde improbus Dominus eos, qui orantes in nimia verborum multitudine omnem fiduciam suam statuunt, dixit: Orantes autem nolite multum loqui, sicut Ethnici faciunt. Putant enim, quod in multiloquio exaudiantur. Nolite ergo abundare: scit enim Pater vester quid opus sit vobis, antequam petatis eum. Multi etiam sunt, qui in oratione totum studium, diligentiamque suam in verbis optime componendis adhibent: loquentes sentiet eum Deo, quasi cum Laurentio Vala, aut cum alio grammatico loquerentur: statim inepti sermonis, & solerissimi eos accusaturus esset. Hæc solida verba ex corde producta, quæ tanquam acuminis Ligite Dei viscera transigant, hæc sunt maxime conducibilia: præsertim quæ si ex runda, atque synœra anima proficiuntur. Ecce (ait) quem amas infirmatur: Non Domino proponunt amorem, quo Lazarus illum diligebat: sed contra. Nam amor Dei erga nos est immensurabilis. Et propter hunc beneficia in nos confert. Quid si ad amorem nostrum esset respecturus, modica, aut nulla nobis faceret beneficia. Et sic dicit per Esaiam. Ego sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuorum non recordabor. Reduc me in memoriam. Et iudicemur simul: nam si quid habes, ut iustificeris, quasi dicat: Ex te quid habes o homo, quia ego tibi beneficiamini bonitas, ac pietas mea intercederet: nullum tibi bonum fecissem. Quocirca non debemus amorem nostrum proponere, nec siqua Deo ministeria exhibuimus quando ab eo aliquid petere voluerimus: non potius quæ ab eo iam accepimus beneficia ipsi proponere, atque (ut ita dicam) in eius memoriam debemus reuocare. O Domine, qui me ad imaginem, & similitudinem tuam creasti: Domine, qui mihi fidem dedisti, atque in tota sancta Ecclesia collocasti, &c. per amorem, quo hæc in me beneficia contulisti, te deprecor: ut & nunc mihi subuenias. Attendite quid sancta Mater Ecclesia in precibus suis Deo proponit: per mysteriū (inquit) incarnationis tuæ: per crucem, & passionem tuam: per mortem, & sepulturam tuam. Per beneficia accepta alia denuo ab ipso suo effragitat.

Respon

- 16 Respondit Dominus dicens: *Infirmas hae non est ad mortem. Quid Domine? iam iam animam exhalat, & tu dicis: infirmas hae non est ad mortem? Pro quo animaduertendum est, quando hae nobis corpora donantur, censum quod est mors super illa nobis imponi. Et hoc est*
Hebr. 11. quod dicit B. Paulus, statutum est hominibus semel mortem. Infirmitas verò est huius census exactor. Quapropter fratres mei vos rogo, ut siquidem valetudine fruantes, pigri atque negligentes estis, saltem cum aliquo morbo laboratis, consideretis exactorem ad ostiũ stare, qui hunc mortis censum à vobis exigat: maximèq; efficacia ad rationem reddendam vos praepraetia, neque expectetis quousque infirmitas in grauescat: cum enim prae doloribus insani, utque extra vosmetipsos sitis, quid rectè, ordinateq; disponere poteritis? Idcirco dicit B. Paulus: Bonum autem si deficientes non deficiamus: tempore enim suo meremur boni deficientes. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum.
- Genes. 27.* Venit Esau ad patrem suum, ut ab eo benedictionem acciperet, & dixit ei: Surge pater mi, & comede de venatione filij tui, ut benedicat tibi anima tua. Venit autem Isaac, nec eius aduentus ei profuit: quod si paulò antea venisset, benedictionem utique accepisset. Sicuti virgines illae salutis, quae serò atque importunè venerunt dicentes Domine, Domine aperi nobis. Quae si citius accessissent, aperta ianuas reperissent, & cum sponso introuissent. O quam ad ianuas hinc representatur maledicta plurimorum negligentia, qui si paulò antea peccata sua confiterentur, animasq; suas in salutis via disponderent, quando plena erant iudicio, & consilio, remedium in diuina misericordia reperirent, & expectant tunc diligentiam adhibere, quando ita adhibetur, ut nihil prosit. Loquens David de multis peccatis dicit: Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno. O quam meritò illud opportunum appellauit: siquidem una lachryma ex intimo cordis dolore profusa vniuersae vitae peccata, & maculas potest abluere, amissa mamq; sordibus, ac sole puriorem, atque speciosiorē reddere. Quae opportunitate praetermissa licet daemones quiescant, quam tantam lachrymarum copiam effunderet, ut mare ex illis cõficeret, quod Oceanum magnitudinis superaret: nihil ei proficeret, nec quidem (ut ait D. Thomas) ad peccatum

catum veniale tollendum sufficeret. Quis igitur nunc negligenter se praebet: tantamq; opportunitatem praetermittit? Misericordes vos, qui hoc facitis, quam misere lamentamini, & praenunio dolore, ac poenitudine compungendi estis: cum tamen nihil vobis profuturum sit!

Nunc intelligetis quare dixerit Dominus: Infirmitas hae non est ad mortem, videlicet, quia illa morte non erat solutus Lazarus vniuersale tributum, ad hoc enim persoluumus, iterum ei erat moriendum. Et sic hae mors non fuit nisi pro gloria Dei: *Ut glorificetur filius Dei per ea, quae*

Quare Domine, cum ille obiturus sit, hanc illis responsionem reddis: nam cum sorores eius hoc à te audierint, illi
lunij postea mortuum perspexerint, confusa, ac perturbata remanebunt: earumq; fidem in maximum discrimen adducit: quidem eis dicitur: infirmitas hae non est ad mortem: arbitrabuntur etenim te quae futura erant, ignorare. In hoc vique fidei meritum perspicuum est: ubi tanta

fidei difficultas sese offert Abraham dicitur pater fidei, quia cum Deus illi promiserit Redemptorem mundi ex filio eius Isaac esse nasciturum, postea tamen illum propriis manibus voluit immolare, obediens in hoc, cum de illo nullatenus dubitaret. Et sic dicit B. Paulus: fide obtulit Abraham Isaac cum tentaretur, & vniuersum offerebat, in quo

susceperat repromissiones. Voluit Christus Redemptor noster gloriam suam resuscitando Lazarum demonstrare, potius, quam in alio ad vitam reuocando: quia cum esset

vis nobis, eius mors latius diuulgaretur, & sic eius resurrectio pluribus manifestaretur: & perinde ipsius saluatoris omnipotentia profusius diuulgaretur. Siquidem vno verbo quadriduanum, ac fecundum mortuum imperando ad vitam reuocauit. Nam philosophi ingenue falsi sunt a priuatione ad habitum impossibile esse regressum. In morte autem plurimae sunt priuationes, mors enim est quoddam

non videre, non audire, non gustare, non sentire. Denique omne non, & vndique non. Tamen non tam non, quae ex non de totis quattuor costat, I quod si humanae potentiae vni priuationi mederi est impossibile, sicuti caeco visum, surdoq; auditum praestare: quanto impossibilius erit tot priuationes, quor in morte reperiuntur, restituere? siquidem autem Dominus cunctas illas restituit, illumq; à mortuis suscitauit,

Genes. 27. & 22.

Hebr. 11.

Arist. in predican. cap. 10.

23

24. *Levavit*, infallibile argumentum est ipsum Deum esse verum.

Dicit Dominus discipulis suis: *Eamus in Iudæam*. *Quarebamus te Iudas lapidare: quoniam viderimus illuc?* Quale est cor tuum, si quidem hoc vis, facere? O infirmitatem dei peccati! Maxima certe vobis est infirmitas, si viscera dei, nostris visceribus essent similia. Etenim si vobis infertur iniuria, vix vobis potestis persuadere, ut illam dimittatis: cum autem vos Deum lapidaveritis, cum feceritis maxima illuc reuerentur, ubi iniuria fuit, abfectum per unum os illum excluditis, per aliud reuertitur. Sed illi in ostio vestrarum in herens, se manet ad cor.

25. *Itaque*, *Sed* (ut melius dicam) si illum expellitis, non potest recedere. Sed illi in ostio vestrarum in herens, se manet ad cor. *Apoc. 3.* *pullum*, ut ex istis tanquam voluntatis aperitis. Hic figurat in illis rebus, quoniam illi dicit: Ego, ego ad ostium pulsum, si quis aperuerit, inuenietur ad illum. Ecce quoniam pulsum, ad ostium tanquam inuenietur pulsum. Nunc querant se Iudæi lapidare, & iterum vadit illuc. Idcirco etiam illuc reuertitur, ut magna in eos conferam beneficia. Hoc est enim ingenitum munus in eos, qui me esse dunt. Hæc beneficia conferam illis hac ratione ad me conuertantur. Hac ad Iudæam oportet explicum est apud Oseam.

26. *Oseam*, ubi constituit Synagoga Deum, reliquosque, & creaturas amplius in gratia creatoris sui offensione, sicut apparet ex verbis, quæ ipsa dixit: *Adam*, scilicet, ad amatores suorum, qui dant panes mihi: cum humano videtur Deus illis dilectus esse, videretur, si quidem non mihi terga verteret, ego etiam a vobis recedam, & tanquam ingratos, & reprobos derelinquam. Dicit enim, propter hoc ecce ego septem viam tuam spinis: & septem eam maceris, & sequitur amatores.

27. *luos*, & non apprehenderet eos. Et dicit, *Adam*, & reuertitur ad viam meam, quia bene mihi erat tunc, magis quam nunc. Quod dum dulcius, atque suavius melle, & locupletius celo: quod quia homines Deo terga vertunt, dicit se velle rationes inuestigare, quibus eos ad se conuertat: & ex ipsorum peccatis occasionem sumit ad benefaciendum eis. Propter hoc (ait) causa ob quam vobis benefacio, maiorumque occasiones admo, atque vos a peccatis abstraho, est vos peccasse, meumque diuinam maiestatem offendisse. Propter hoc septem viam vestram spinis.

spirit. O quam maximum Dei beneficium est, me ab ea ita circumdari, ut nihil habeam, præter ipsum Deum, in quem oculos conuertam, nec quod voluero conficiam: sed in vobis creatura thesaurum esse cognoscam, nisi in ipso rerum omnium creatore: ceteraque omnia tot mentium & dolorem esse intelligam. Hoc ipsum mysterium manifestat etiam Elias ipsius Dei nomine: dicens consolamini consolamini popule meus, dicit Deus vester iniquitatem ad cor Hierusalem: quoniam completa est malitia eius, dimissa est iniquitas illius: suscepit de manu Domini duplicem pro omnibus peccatis suis. Loqui ad cor idem est quod blandiri. O quantum blandimentum, & permulso est: complera est malitia eius, & quod propter eorum peccata magna illis hominis beneficia conferat. Suscepit de manu Domini duplicem pro omnibus peccatis suis. Considera quomodo ponit Deus, si quidem tot beneficia pro peccatis tuis tribuit. Deus factus homo: Deus in cruce suspensus, Deus tot instituit sacramenta, &c. occasione vnius mali, mille bona Deus nouit efficere. Quod cum ita sit, ne mihi remanet cum illum Iudæi lapidare voluissent, statim ad cor reuertatur, præstantissimum illud miraculum facitur: ut eos illuminaret, & a cecitate, obstinationeque ipsorum abstraheret. Per reuerentiam huius elementissimi Domini vos deprecor fratres mei hanc lectionem studiosissime addiscatis, atque ad eius imitationem doceantini, nunquam malum pro malo, sed bonum pro malo referre.

Respondit Iesus: Nonne duodecim sunt horæ diei? Quasi dicat: tempus exiit postea, in quo se emendare poterunt. Et hic est sensus horum verborum. Ac si diceret: Quid sollicitum huius iniurie, quam mihi inferre conabatur, iam illos pernitentia quia autem Dominus illos adhuc in malitia sua perseverare cognoscebat, alia huius loci expositio apertior, & commodior mihi videtur, scilicet, sol cognovit occasum suum. Et quemadmodum hic sol materialis in oriente oritur, & in occidente occidit, & hoc in duodecim horis, nec est in alienius hominis potestate illum autem occidere: sic erit de me. Etenim non moriar, quousque mea sit voluntas. Quapropter ne timeatis: cum sole enim estis, qui sum ego, qui vos illuminio, ne in quod offendiculum incidatis. Cum autem venerit nox mortis meæ,

Esai. 40.

29

30

31

Psal. 103.

32 meo, tunc sicut homines in tenebris ambulantes offendiculum reperietis: quia omnes vos scandalum patiemini in illa nocte. Vnde legitimus sensus horum verborum est: Ego statui tempus, in quo mihi moriendum est: quocirca licet Iudaeis omnibus iniuris ad illam horam peruenturus sum.

Lazarus amicus noster dormit. In his verbis significavit Dominus quid intersit inter obitum iusti, & peccatoris. Si enim eius amicus est, & moritur, de illo dici potest: Amicus noster dormit. Et ita dixit David cum dederet dilectis suis somnum: ecce hereditas Domini, &c. Dicitur autem

Simile. mors iusti somnus: quia quemadmodum homo magno quodam itinere defessus in molli lecto recubere desiderat: sic etiam iusti mortis somnum dormire concupiscunt. Nec verò hoc desiderant, ut corporales huius saeculi

33 labores effugiant (hec enim esset imperfectio) sed ut Deum visuri, illumque puris, atque ardentius amaturi in caelum conscendant, quod est sanctissimū desiderium. Atque ideo de iustis dici potest, quod dixit S. Iob, licet ad alium propositum: Quasi effodientes thesaurum, gaudent, & vehementer cum inuenerint sepulchrum. Quia profecto ita morte delectantur, sicut qui locupletissimos thesauros reperiunt

Iob. 3. intelligunt enim illam esse ianuam, per quam ad celestem gloriae thesauros introitur. Verumtamen animaduertite ipsum Iob de singulis iustis dixisse: Ingrederis in abundantia sepulchrū, sicut infertur acervus tritici in tempore suo. Si vultis mortem vobis dulcem, atque suavē somnum, videri, oportet vos in sepulchrum pulvere, & palca excussos, & cum meritorū abundantia introire: sicuti triticum fertili anno mundum, & in maxima abundantia in horreū deferri consuevit.

34 *Simile.* Finis malorum dicitur mors, quia renuētes, & inveni ad eam deferuntur. Atque hinc infertur, quā parum Deum diligamus: quādoquidem non solum non exoptamus, iam in eius societate commorari: verum cōtemplantes, etiam nobis moriendum esse, toto corpore contremisimus.

35 Quā pessimum signum: nec verò istud animaduertimus. Quia autem discipuli subobscurum hunc sermonē non intellexerunt, manifestē dixit ei: *Lazarus mortuus est, & ex gaudeo propter vos, ut credatis.* Prudens chirurgus non per ipsum quidem vulnus facit cauterium ad putridum auferendum

rendum, corruptionemque euellendam, sed partem viuiam, & sanam percutit, ut per eam putredo contempnā, & vniuersa curanda opus est sanari partem torquenti. Quēto à te diues auare, nunquid non reperis in via sanietatem aliquam, & nudum pauperculum? Vt quid huiusmodi labores pariturus? vult utique Deus, ut hi pariantur, quō putredo, & corruptio diuitum, eorumque auaritia sanetur. Quid est insipiens ubi primum baptizatur, obire, & eūque partem suam, ac vitam remanere illam pro se? Deus occidit, ut te faciat. Quod si cum liberos non habeam, fructulentus heredes, & tam ardenti diuitiarum delectatione amatus, ut vniuersum orbem amplecti velis videtur, quid faceres, si filius ille tuus viveret, & quare ego te huiusmodi tener, & honestus quasi Angelus mortui? ut tu dicamus homo sanetur, qui mortem esse non recedat, atque ut cognoscas, sicut ille mortuus est, ubi etiam esse moriendum. Et ut contempleris, quid tibi foret, si te innotuissimum, atque interitissimum statu mors occuparet. Quare permitti Deo Sanctae Agathae vbera, concubitusque Sancti in Laurentium in caudenti episcula conseruati, siquidem tam sancti erant? videlicet, ut non pusillanimes sanaret: atque ut conficerentur, siquidem Deus ita viros iustos tractat: quid nobis tacturus sit, nisi ad eum conuersi fuerimus. Hoc est quod ipse dicit per Hieremiam: ecce ego in ciuitate, in qua inuocatum est nomen meum, incipio affligere & vos immunes eritis. Non eritis immunes: dicit Dominus. Et in Prouerbiis: Si iustus in terra recipit, quanto magis impius, & peccator? Hoc est, si iustus recipit in hoc saeculo flagella Dei, quāto magis ille recipiet impius, & peccator, si non in hoc saeculo, tamen in futuro. O quā metuentum est hoc peccatoribus, si noluerint agere poenitentiam. Discipuli vulnerati erant fornalibus vulneribus, quia Iesu Christi diuitiam ex animo poenitusque credere noluerant: voluit diuinus chirurgus Lazarum conuocare, ut per mortem transiret, cum filius Dei amicus esset, ut morte illa discipulorum suorum infidelitati mederetur. Atque ideo dicit ille: gaudeo propter vos, ut credatis. O quot iustos, & innocētes Deus percutit, ut peccatores confundantur, & confitentur, si iustus tam diffidenter saluatur, quid illi fiet futurum sit. Hoc si

36

37

38

39

40

41

42

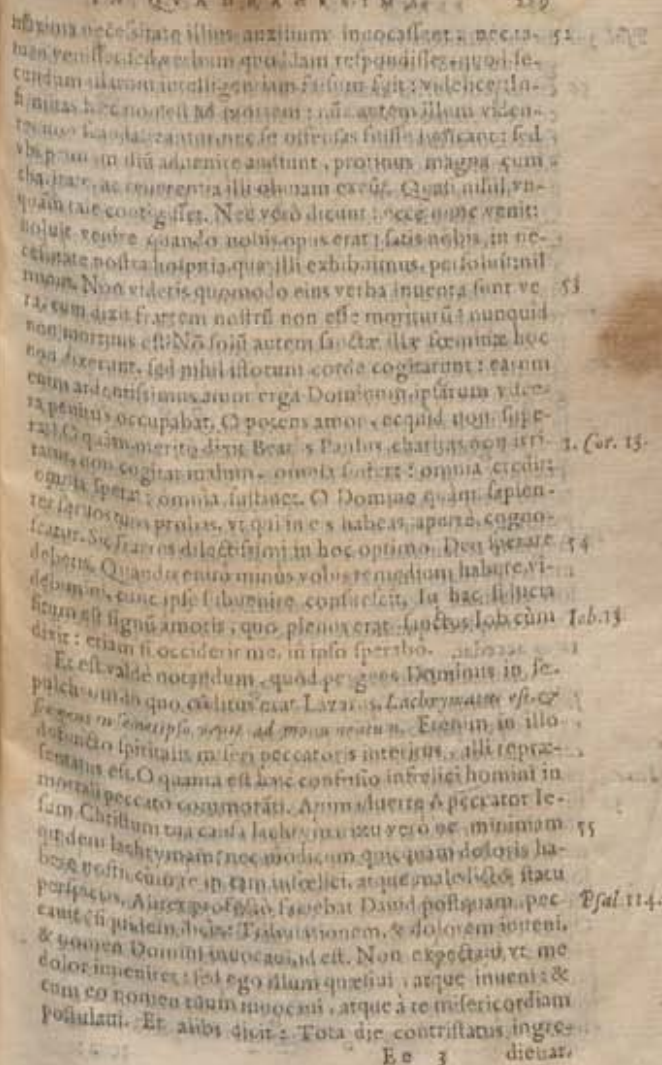
43

44

45

- 40 gnificavit Dominus noster Iesus Christus, cum bñdixit
Luc. 23. tibi crucem ad filias Hierusalem conuersus dixit: Quia si
 in viridi ligno hæc faciunt in arido quid fiet? O Christus fili
 Dei viui, arbor viridis, & decora, in qua nihil vnquam ar-
 dum, aut sterile extitit, quin nec peccatū habuisti, nec illud
 habere potuisti, si cum tam sanctus esses, tot pro peccatis
 nostris labores, ac tormenta pertulisti, quid nos perpetui
 oportet, cum ligna arida simus, nec viriditatem virtutis
 habeamus, sed apti atque dispositi simus, vt perpetui in
 41 ferri ignibus comburamur? Lazarus perpeffus est mor-
 tem, vt Apostoli illuminati remanerent: acerbissimam
 que Iesus Christus mortem tolerauit, vt nos illuminar-
 mur, atque curaremur. Quid igitur rationi consentaneum
 est, vt nos postquam tanto eius labore sumus eruditi, ei-
 42 us amore faciamus? Hanc rationem adducebat Bala-
Ephe. 4. hus vt eis virtutem persuaderet, & ad bonum operandum
 commoueret, dicens: Hoc igitur dico fratres, neque i-
 stificor in Domino, vt iam non ambuletis sicut gentes
 ambulat in vanitate sensus sui: tenebris obsecratū habet
 res intellectum, propter ignorantiam, quæ est in ipso:
 43 pter cecitatem cordis ipsorum: qui desperantes, sen-
 plos tradiderunt impudicitie, in operationem immundi-
 tie omnis in auaritiā. Id est, quia fidem non habebant,
 nec quid plusquam nasci, & mori esse credebant, nec
 aliquid post huius vitæ terminum sperandum, timebunt
 ve esse ducebant, omnes se turpitudinibus, atque cupid-
 tati tradebant, vt pecuniis abundantius delectari possent:
 ad nihil enim aliud se natos fuisse iudicabant. Et sic tan-
 tum ex hac vita se deperdere credebant, quantum volu-
 ptatibus non indulgebant: vos autem (ait Apostolus)
 44 non ita didicistis Christum, Id est, vos aliam longe di-
 similem philosophiam professi estis, in aliud posum di-
 spicitis: & sic multo aliter vos oportet navigare. O quam
 efficax ratio si homo ratione præditus esset, nec quasi be-
 45 tum quoddam animal se gereret. Sicut terra diligenter
Simile. exculta, & in qua bonum semen est satum, quæ cre-
 bro rigatur, rationi consentaneum est, vt pinguioribus fru-
 ctus ferat, quam desertum aridum & incultum, atque
 in quo nihil vnquam satum est: sic etiam Christianum, in
 quo Deus tale semen feruit, quemque suomet ipse
 ne irrigauit,

ne irrigauit, alium disparem fructum ferre oportet, quam 44
 Ethnicus faciunt. Et quemadmodum adolescens, qui
 multos annos in florentissima Academia, eruditissimos
 quosque magistros audiuit, doctior esse debet, quam pa-
 stor, qui ne primis quidem labiis literas degustauit: sic
 Christiani &c. & nihilominus ea passim perspicimus, quæ
 sine maximo dolore non licet intueri, videlicet, innume-
 ros Christianos, Ethnicis ipsis esse deteriores. Etenim ita
 ludunt, iurant, mentiuntur, diuinæque præcepta con-
 culcant, ita deliciis, & cupiditatibus se tradunt: ita in le-
 45 gitur faciant, ac si non esset Deus, qui illos videret.
 Et ita pauperes affligunt, atque excoriant: denique ita
 viuunt, ac si omnia, quæ prædicat fides essent infor-
 46 mium, & fabula. Eorum autem ratio, & scientia ad nihil
 aliud inderuiunt, nisi ad novos modos reperiendos,
 quibus delectentur, quasi irrationales essent. Hoc autem
 supplicium est Dei, quod siquidem fide, supernaturali-
 busque donis abusi sunt, iustum est, vt ne bonis quidem
 naturalibus bene vt sciant. Dicente Domino, Qui habet,
 47 dabit ei, & abundabit: ab eo autem, qui non habet, &
 quod videtur habere, auferetur ab eo. Id est, qui frustra
 percipit dona gratiæ, iusto Dei iudicio bonis etiam natu-
 48 ralibus denudatur. Et sic licet Christiani sint, ne illa qui-
 dem virtutes in eis, quæ in Ethnicis, reperiuntur. O cæ-
 lum, o terra, atque insensibiles creaturæ obstupescite su-
 per hoc!
 Venit Dominus Bethaniam quatuor dies post obitum
 Lazari cui Martha obuiam exiit statimque sororem suam
 49 Mariam admonuit silentio dicens: Magister adest, et ro-
 cat. Quod cum audisset, consolantibus illam viris
 primariis Hierosolymæ, confestim surrexit, omnesque
 si Deum ad nos consolandos efficaciter accederet, statim
 hæc omnia secularia, citoque peritura à nobis esse despicien-
 50 da, atque relinquenda. Nos autem tam diligenter carnis
 consolaciones perquirere, signū est, Deum ad nos non ita
 venisse. O quantum apud Deum consequeremur, si hæc
 consolationem à Domino consequuta sunt, sic & nos
 etiam spiritus nostri resurrectionem, qui quidem nimis
 51 remissus,

- 3 cum originali culpe macula illam assumpserit. Ad quod respondet et bonum diuinum, quod hanc subiectam induit dicentibus: *Im animam bonam, & venit ad corpus in-*
coluinarum. Hic quod hanc veritate laus superque manife-
sta sit, manifesti Doctores scholastici ad aliam questionem
discrepantiam. Videlicet, siquidem de facto non pecc-
uit, vtrum peccare potuerit? & respondent, quod non.
Et quamquam omnes in hac veritate conveniunt, non ta-
men omnes in illius ratione concordant. Doctor S-
philentius Bonaventura dicit: quod hoc fecit efficacia
vnio illa diuinitatis cum humanitate: quia vnio adeo eff-
icax fuit, vt proprietates Dei quodammodo humane na-
turae tribuerentur. Vnde autem ex proprietatibus Dei esse
impeccabilemque sanctissimam anime Iesu Christi co-
municata est. Et ita dicit B. Dionysius, quod in natura
bus nostris sapia naturam erat. Particeps enim facta est
conditionum diuinae naturae admirabili quadam deformat-
tate quantum vnus ex eorum possibile est, veluti ferrum in
formae diuinitatis accensum. Eratque tanquam legum
quod plantatum est seculis decursum aquarum. Hoc est
per diuinitatis pelagus insensum, sic nullo peccati genere
potuit exsecari. Scetus autem dicit Dominum peccare
non potuisse, quia in gratia, & in gloria fuit confirmatus.
Itaque quam in humanitas per hypostaticam, & persona-
lem unionem diuinitati coniuncta non esset, quod ani-
mi illa gloria esset, peccare non poterat. Et tamen quoniam
admodum in crystallo ad solis radios existente neque tene-
brae reueherabat, illam quippe videbat, quae ex fructibus
nullam tenebram habere poterat. Quae cum ita
6 sit dilectissimi fratres, non sicut maxima admiratione
quae potest quare Christus Redemptor noster interro-
gat dicat: Qui ex vobis interrogat de peccato? Id est,
mentem videndi rationem examinare, doctrinam mentem
considerare, atque opera mea diligenter pensare, ego vo-
bis facultatem concedo, si per illa legis vestrae modellum
collocatis, & experientini, quoniam ad finem omnia con-
prentur. Vt quid hoc dicit Dominus? Homines vix suae
innocentiam demonstrare, & animi puritatem nunc ibis fan-
gantur, inlicitam, reconditamque lux integritatem in
EXAMIN

crimen adducere, iustum est: quia licet sint sancti, sunt 7
tamen puri homines, & de illis, ac de ipsorum innocen-
tia quicquam mali possunt alij inueniri. Sic fecit Moyses,
qui ait ad Dominum: Tu scis quod nec asinum quidem, Num. 16.
vnuquam acceperim ab eis, nec afflexerim quicquam eo-
rum. Sic etiam fecit Samuel dicens: conuersatus coram 1. Reg. 12.
vobis ab adolescentia mea, usque ad hanc diem, ecce praesens
sum. Loquimini de me coram Domino, & coram
Christo eius, id est coram rege, vtrum bonum cuiusquam
culmen aut asinum: si oppressi aliquem, si de manu cuius-
quam munus accepi, &c. Et dixerunt: non es calumnias, &
tu nos, neque oppressisti, neque tulisti de manu alicuius,
quicquam. Quid vobis de illis gubernatoribus videtur, &
fratres? quam sine temporalis utilitatis cupiditate, guber-
nationis onera, & molestias perforebant, solummodo
propter unum Deum. Vtrum ita nunc Christiani guber-
natores efficiant, iam aperte perspicuis: etenim propter
peccata nostra, omnia sepe nunc in temporalis utilitate
nituntur. Adhuc nos etiam sanctos in potentiam, vixque
integritatem demonstrare, non minus, siquidem tanquam
de hominibus quicquam mali poterant homines suspicari.
Christus autem summa innocentia, quoniam hoc facit, in
coram fieri oportuisse, ut omnibus ista, quae in mundo, pec-
catorum valorem, auctoritatem non probaret. Si rex tibi, bo-
nesicium aliquod contulit, non sufficit eius chirographum,
ad suscipiendam possessionem oppidi, quo te donauit, sed
opus est etiam, ut regio sigillo, & subscriptione, munita
sit. Haec enim illi chirographo, eadem auctoritatem quoniam
vniuersi. Et quia filius Dei in mundo egit ex voa patris ad
necessaria fuerunt, ut ex illis vniuersorum hominum sa-
lutaris vita pendere. Sicut ipse dixit: ego (inquit) veni
ut viciant habeant, & abundantius habeant. Ex alia
parte, ad deo noua, atque superna doctrina fuit, ut ipsius
etiam aduersarij facerentur, quod nunquam sic locutus est
homo.
Praeterea tanti ponderis, ac momenti res erat a Iesu
Christo, eiusque doctrina dilabi, ut ab eo dilabi esset, &
nunc sit, ab ipsa vita dilabi. Praeterea etiam ad deo inco-
gnitus, pauper, & humilis, tamque abiecta societate, vi-
delicet pauperum piscatoribus, comitatus Deus venit in
mundum.

11 mundum, propter salutem redemptionemque nostram
Aug. sup. ut Deus esse nō dignosceret. Deoque talis venit diuinitas
sol iustitiae, sicuti dicit Beatus Augustinus adeo eclipsatus
Ioh. tra- & obscuratus humanitate nostra, ut oporteret ei lucere
clari. 35. testimoniū perhibere. Res obstupenda esset si quis solem in
tali dispositione perspiceret, ut necesse esset illum lucere
lumine demonstrati. Deus in celsitudinis suae maiestate
veniret, hoc sufficeret ad doctrinam suam probationem,
quamvis altissima mysteria praeicaret. Quia vero in tantum
humili, ac submissa forma venit, & in ea res altissimas, &
coelestes praeceperat, necesse fuit, ut illa quoque praeceperat
comprobata, eoque sigillo munita nobis relinqueret, ut
defraudari nequaquam posset. Hoc autem sigillum, & sub-
scriptio est ipsius innocentia. Esse namque illum impeccabi-
lem, & innocentem, sicut iam supra dictum est, ex diuini-
tatis uoione illi aduenit. Et innocentiam suam manifeste de-
monstrare, est omnia, quae eumque docuerat, firmissimo si-
gillo munire. Loquens Beatus Paulus de hac ueritate, ra-
tionemque assignans, quare summus sacerdos Christus nō
a peccato potuit liberare cum non sufficeret legis ueni-
13 ris sacerdotes hoc efficere sufficiens, & peremptoriam
rationem assignat, maximum discrimen, quod erat inter
Hebr. 7. illos, & Iesum Christum. Nam illi erant peccatores: Chri-
stus autem Redemptor noster erat innocens. Et postquam
plurima ad hoc propositum dixerat, concludit dicens: Talis
enim decebat, ut nobis esset pontifex sanctus, innocens,
impollutus, segregatus a peccatoribus, & excellentior omni-
bus factus. Qui non habet necessitatem quotidie quemadmo-
dum sacerdotes, prius pro suis delictis hostias offerre, deinde
pro populi. Ex hac conclusione Beati Pauli inferitur com-
14 probationem huius ueritatis, uidelicet quod Christus fuit
Redemptor noster, in eo consistere, quod fuerit innocen-
tissimus: & ideo opus fuit ut innocentiam suam ipse demon-
straret. Etiam tam sollicitus fuit in innocentia sua ostende-
da, quia fuit perfectissimus Magister: & sicut talis necesse
habuit docere nō solum quomodo alios doceri sunt. Hoc autem
docuit innocentiam suam patefaciens: si enim in Magistro
est morum corruptio multo plus offit, quam proficit.
Et in mysterio, ac significatione, quod in magistro non
sufficiunt

sufficiunt sola uerba. Praecepit Deus sibi tutorem inimico. 15
lari, eiusque caput ad pennulas retorqueri. Quid ergo hoc
referrebat? uoluit Dominus in hoc significare illum, qui se
Deo sacrificat in officio magisterij nostrum simul & aliam
illi esse oblatum. Id est, manū simul & linguā esse ope-
raturum, ita ut eius uerba sanctis operibus comitata proce-
dant, dixit Dominus ad Moysen. Congrega mihi septua-
Num. 11. ginta viros de senioribus Israel, quos tu nosti, quod senes
populi sint, ac magistri, & auferam de spiritu tuo, tradamque
eis. Ut sustentent tecum onus populi: Duo hic singularia
notanda sunt, alterum est, quos tu nosti, quod senes populi
sint. Ex quo apparet illum non de senectute annorum nu-
mero computata, neque de exterioribus causis, sed de uirtu-
tate, atque integritate fuisse locutum: si enim de illis
loqueretur non erat opus dicere quos tu nosti. Alterū est:
Auferam de spiritu tuo, & tradā eis. Moyses elegit septua-
ginta viros, sicut sibi à Domino praeceptum fuerat: Deus
autem eis spiritum tribuit. Nam ad sancta ministeria exer-
cenda uirtute, atque spiritu opus est. Et nominatim dicit
de spiritu tuo, quia non quicumque spiritus sufficit, nisi spi-
ritus Moysi. Quod non pueriliter quidem oportet intelli-
gere, scilicet Deum spiritum Moysi diuississe: hoc est aliquid
de illius gratia detraxisse: sed sic intelligitur: eundem spiri-
tum dabo illis, quem dedi tibi. Eundem feruorem, diligen-
tiam, atque zelum in eis constituam, ut sustentent tecum
onus populi. In quo detegitur ad quid gratia, & spiritus ho-
minibus concedatur (ut Paulus ait) Ad edificationem cor-
poris Christi, non ad otium sunt uocati ministri Ecclesiae:
sed ut sustentent onus populi. Querit Deus, nunquid par-
turiētes ceruas obseruasti? incuruantur ad secum, & pa-
Iob. 39. riant, & rugitus emittunt. Cerua ut ceruolos parturiat, ma-
ximam perperit dolorē, & in tempore partus usque ad
terram declinat. Dicebat B. Paulus, Filii, quos ego ite-
rum parturio donec formetur Christus in uobis. Praedica-
tor antequam praedicet, parturiētis dolores peripet oportet
plorando, & ingemiscendo, totaque praecedenti nocte in
oratione pernoctando, atque usque ad terrae puluerem sese
humiliare, & incuruari debet, sicut faciunt ceruae: populus
que planas, ac manuales res praedicare debet. Et sic pluri-
mos ceruolos, spiritualesque filios Deo parturiat, qui per uir-
tutem

19 tunc velociter decurrant nec pedibus in terra instat et
supra inanis instat. Omnia hanc in ede notat omnia esse
simile. debent et inanis hinc bene exequatur. Quando tem-
na facies fugant. soleat in prompta habere vas aquae, et
quandiu loco in vultu apponunt. hinc p. linat habent
aqua. ne medicamina deoribus officiant. Sic igne in co-
de qua loquimur esse oportet. Et enim Ecclesie dicitur sunt
predicatores qui cibos hoc est sanctam doctrinam conse-
runt et mandant ut illam non ab eis minuat. Deinde con-
dentes tunc fides greges condantur. quare ascenderunt de la-
uacro. Super quo dicit B. Gregorius per hoc dicitur predi-
cator ex designat. Fuit autem quibus Ecclesia exornatur
sunt canones & confessiones. Ne vero quando in fide ap-
plicatur. de fide hoc est predicatorum. inani gloria. sine
malicali pro exemplo p. etiam semper peccantur. et
orationis aqua. hoc est peritior oportet in edere vasculum
lactis. ymariis umbra in riga. Sicut fidei bar. B. Paulus
1. Cor. 9. Castigo corpus meum & in ieiunio redigo. ne cum aliis
p. m. hanc auctam ipse sepe hoc efficit.

Verumtamen animam uertendum est Dominum. hanc
innocentissimam vitam suam rationem reddere voluisse. quomodo
iam ad eternum. Partem proficere volebat. Quomodo
doceat. et hoc iter. quod omnibus edicendum est. a no-
bis in ipso. vitam nostram rationem exigentes praeueniamus.
21 Et quia ipse qualiora discipulus erat. optime et oratio die
co illud tempus expectant. Nobis autem ignorat. hanc
viam hodie in eis discipulis hinc opum in aqua salu-
berrimam conuictum est. hanc a nobis rationem in quo id est
atque etiam singulis hinc exproscere. Et vnum quemque a
diuina inuenerit sensibus. ac deum a potens suis quere-
re. quia ex vobis arguet me de peccator. Et cuiusque ho-
re. et fratres vos arguent. alom satisfactionem facite. et
innocentes. etque ad iter faciendam paratissimi maneat.
22 Si vos in de parte diuites. si blata proximi fama. si statu-
cum quo vultis arguet. cum emenda illis. si in facite. quia
cum illa preparatione securum. planumque. transitum. et spe-
rietis. quia lo ad patrem vobis eundem erit. Hoc allegat
S. David. Deum exorant. ex hoc in a iocundum. et cum
publica fide. hoc est. [Con saluandis]. transitur et ad iocundum
Psal. 118. Ne tradas me caliginibus meis. Et quare quia feci iniquum
iudicium

iudicium & iustitiam. Qui si volunt vivere. prima nocte 13
super latus dexterum in quo est iecur recumbere. consue-
seuerit iecur calor accrescat. cibumque velociter consu-
maris. sic stomachus manet expeditus. Si enim super fini-
mum latus recumbent. retingerabitur iecur. & sic cibis
non bene digeratur. quia obrutus. atque induratus rema-
net in stomacho. Quod si ad corporalem valetudinem con-
seruandam hanc diligentia adhibetur. quanto maiorem ad
spiritualem salutem conservandam oportet adhibere. Ad
quam fratres charissimi conservandam diligentissime cu-
rate. quod si super dexterum latus recumbere. rigorose
conscientiam vestram examinate. maximaque cordis ama-
ritudine. & contritione peccatorum omnium. & eorum
precipue quae in illa die commisitistis a Domino veniam de-
precantes. nouamque emendam si maxime proponitis. Sic
enim charitatis calor accrescat. atque isti defectus. & mis-
erie digeruntur. Si vero super sinistram latus recubueritis.
hoc est. cum mala aliqua intentione peccatum ista nocte.
aut sequenti die committendi. cordis frigidas augebitur.
conscientia peccata indurantur. & periculosa quaedam in
25 anima gignitur opitatio. & indigestio. O qui nunc verbis
satis exaggerate posset quam necessaria sit haec res. quan-
tumque haec sanctae exercitationes animae profunt. Deus per
miser cordiam suam vobis in animum inducat. ut haec fa-
ciatis. & statim ad oculum. (et auit) spiritalem productum
experiemini. Hoc nos admonet Ecclesiasticus. dicens. An-
te iudicium para iustitiam tibrante huiusmodi. adhibe me-
diciam. & ante iudicium. interroga teipsum. & in conspe-
ctu Dei inuenies propitiationem. O saluberrima consilia
beatus vir. qui illa custodierit.

Etiam est hic maxime notanda audacia. qua Christus Re- 26
demptor noster aduersariis suis dicebat. Quia ex vobis ar-
guer me de peccato. O Christo reparator vite. quomodo no-
mine tanta cum fiducia te in inimicorum tuorum manus
committis. Nonquid ignoras illos semper te calumniari.
& semper laqueos fidei paratissimos habere. et te in ser-
mone compellendans. quomodo non times. ne forte ali-
quam tibi inferant iniuriam. Quia non habet peccatum.
quia eius conscientia totius culpae immunit. exiit. Hoc
etenim est optimae conscientiae praeiudicium. quod ubi ipsa
est. nullus

- 27 est nullus timor, neque pusillanimitas comoratur. Si vultis non timere, habete bonam conscientiam: quam si habueritis, tutissimas protectionis literas deferetis, quibus securum mundum prateritis. Cum hac nec riuulos, nec informia, nec fulgura, nec tonitrua timebitis. Talem certe illam habebat David, cum diceret: Si ambulauero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es. Contra verò cum mala conscientia nullæ sunt literæ protectionis. Homini in peccato mortali existenti, etiam cadi liores esse videntur: si fulgurat, statim arbitratur se fulmine esse confundendum. Nunquid arbitramini homines mundanos, qui perpoliti & alacri vultu incedunt, nullis afflictionibus contorqueri, sed totum esse aurum, quod relucet, & nihil aliud interius esse, quam quod exterius apparet? Ne tale cogitetis fratres: nam interius in anima venenosam lethalis culpæ sagittam inclusam habent, eoque conscientia ita remordet, ut illos faciat, trepidare: etiam si hoc dissimulent. Sicut homo, qui nimis verbosus, & rixaticum vxorem duxit, & perinde plurimas cum ea molestias & afflictiones patitur, qui autem illum in foro per-spexerint, quia hilari vultu, & lata facie incedit, non dicunt illum, vel minimam molestiam pati. Verumtamen domi suæ cum vxore vitam miserissimam atque auersissimam ducit. Sic etiam hos peccatores, licet ridere videatis, ne illi credatis: nam si eorum corda cerperetis, atramento nigriora, timoreq; maximo repleta videretis. Etenim hæc est pena, quæ in hoc seculo peccatum consequitur. Et sic dixit Deus Hebræos comminans: Quod si non feceritis omnia mandata mea, sed spreueritis leges meas, &c. Ponam faciem meam contra vos, & fugietis nemine persequente. Et de ipsis dixit inferius: Dabo pauorem in cordibus eorum: terrebit eos sonitus folij volantis: quomodo amplius peccatorum pusillanimitas, atque timor exaggerari poterat? o terribilem comminationem! Equis est adeo insensibilis, ut illam non sentiat, & magnopere pertimescat? Hæc pena exercita est in misero Cain. Et sic dixit Deus: Ecce, eijcis me hodie a facie terræ. Omnis igitur, qui inuenit me, occidet me. Quis te o miser occidurus est? siquidem nemo præter te, & parentem tuum erat in mundo: Pater autem tuus non te necabit. In hoc utique detegitur quam

quam timidum, atque pusillanime remanet cor peccato-
ris: siquidem cum non esset qui hunc interficeret, dicebat
omnes me occident.

Atqui quia Christus Redemptor noster innocens, & im-
maculatus erat, nullum habebat timorē, & ideo audacter
dicebat: *Quis ex vobis arguet me de peccato? si veritatem dico*
vobis, quare non creditis mihi? Id est, siquidem absque pec-
cato sum, ergo doctrina mea optima, atque verissima est:
quæ si vera est, quare non creditis mihi? In hac miseria ferē
omnes versamur, quod veritatem, quæ nobis dicitur, nolu-
mus credere. Dicit tibi prædicator: Animaduerte vitam ti-
bi finiri, mortemq; velociter propinquare: quæ si te in isto
mundo statu occupauerit, in infernum detruderis. Nec verò
ei credis, sed arbitraris fortasse non ita futurum esse. Pri-
mum in edacium, quod dictum fuit in orbe terrarum, fuit
illud quod dixit Eva: Ne fortè moriamur: respondens
diabolo percontanti eam: Cur præcepit vobis Dominus,
ne comederetis ex omni ligno paradisi? Hoc fortè, quod
illa addidit, fuit ianua casus eius, hoc enim fortè apprehen-
dit Sathanas, & illo eam decepit, & sic in peccatum lapsa
est. Et cum hoc fortè nos omnes modo decipit. Est mala
mulier Deum offendens, viroq; suo iniuriam inferens, cui
conscientia dicit: Ne hoc facias, quia maximum est pecca-
tum, & si vir tuus hoc intelliget, occidet te. At illa con-
scientiæ suæ responder: Fortè nesciet hoc, & sic ad ma-
lum perpetrandum audaciam percipit. Vadit latro ad fu-
randum, dicit ei conscientia: Ne hoc facias, quia est pati-
bulum: at ille decipitur, dicens: fortè non sentiat. Proh
color! quot propter hoc, fortè, multa, atque horribi-
la peccata committunt, fortè (aiunt) hoc anno non
moriar: fortè in posterum agendæ poenitentiae tempus
habebo. O infelix in fortè rem tanti ponderis, ac mo-
menti statuis, sicut est Deum amittere, perpetuisq; infer-
ni ignibus cruciari.

Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Misit Deus
Angelos ad Loth, qui cum commune faceret, se ciuitates
illas euertere velle, atque ut diceret generis suis, ut à ciui-
tate exirent, seq; in securum locum reciperent. Pergit il-
le bonus senex, & dixit eis: Surgite, egredimini de loco
isto, quia delebit Dominus ciuitatem hanc. Et visus est eis
quasi

35 quasi iudens loqui. Nolunt ei credere: mittit igitur De-
monas ignem: quia omnes deuorant. Dicit Deus predicatori-
bus: Admonete homines, ut a peccatis exeant: si non minus
omnes eternis ignibus comburentur. Non uultis ei crede-
re: uel falem ita uultis, quasi illi non crederetis, nec peni-
tus creditis hoc uobis esse euenturum? Aliquando igitur
vos poenitebit, nec tamen quicquam proderit. Hec omnia
(ait Dominus) ex pelsimo quodam principio dimanant: et
delicta. Qui ex Deo est, uerba Dei audit: propterea uos non
auditis, quia ex Deo non estis. Notandum est unum ex op-
36 tibus, quod in hoc seculo Christiani habere consueuerunt:
ellesse, utrum ex numero electorum sint: uel falem, utrum
in gratia commoretur. Hoc autem desiderium ex eo pro-
ficiscitur, quod si anima bene ordinata, & ita de sua uocem
sua sollicita, ut eum Deum non amittere. Nec uero alibi
menti uenire. Nunquid uos bonum signum esse dice-
retis, si in matrimonio alligatum in hoc oppido habere-
tis uxorē, ac liberos, si in India, aut Filistia moraretis?
37 nunquam sui oppidi recordaretur, nec familie sue memineret,
nec solitudine angere, ac dicere, O si illo unquam tempo-
re domi mea me uisurus sum, ubi tandem cum uxorē, &
liberis requiescam? signum est hoc illud, ubi commora-
tur, & cōtinuam habere, nec ad patriam suam reuerti uelle.
Idem utique dici potest de Christiano, qui nunquam recor-
datur, nec cogitat, utrum Deum aliquādo tandem uideat
sua, si in eius gratia existat: signum est hoc illud in eo
affectionem suam collocasse, & ad illius radices in illa reside-
re. Item qui non sunt in terra radicati, magnopere se agi-
scere cupiunt, utrum ex Deo sint: & pro patria illa suspi-
rant. In qua in perpetuum se victuros esse sperant. Hoc desue-
38 rant Hebræi in Babylone capti, de quibus dixit David.
Psalm. 136. Super flumina Babylonia illic sedimus, & fleuimus, dum
recordamur tui Sion. Sic etiam iusti in huius mundi Ba-
bylone commorantes, cum assidue gloriæ recordatione
sustinentur, & pro illa suspirant, & quodammodo
cognoscere desolantur, utrum ad illam perueniunt sint.
Dic ergo nobis, o maxime animarum nostrarum Redem-
ptor, nunquid non est aliquod signum, ex quo probabili-
ter cōici possit, utrum tui simus? O pastor optime, nunquid
oues

oues tuas aliquo signo munus non habes? Grex tuus, & 39
grex demonis, utique simul depascitur, & conuersatur?
Nō ne habes rubri tam, quā tuas ab aliis omnibus distin-
guas? Habeo (ait Dominus) Qui ex Deo est, uerba Dei audit.
Mea celesti doctrina delectari, & ea, quæ ad unam quem-
que earum spectant, opere compleri: hoc est, unum ex si-
gnis omnium mearum. Commoratur uir Hispanus in Italia, 40
& de patria sua nuncios audire desiderat, si inuenit conter-
raneum suum, illum amplectitur, & de patria sua minurif-
fama, quæque ab eo exquirat. Sic uidebitis nonnullos homi-
nes, qui in hoc seculo cum Deo conuersantur, & ubi pri-
mum concionem audiunt, cor eorum præ nimia lætitia
pullulat. O quā optimum signum! signum utique est
illud, te patriam illam tuam reputare: hoc autem seculum,
ut exilium iudicare. O pater (dicit quispiam) bonos, atque
fideles nuncios tibi Deus cōcedat, quia tantopere nos con-
solatus es. Nā ex iis, quæ modo dixisti, nos omnes ex Deo
esse cognoscimus, siquidem libentis me, & cum suauitate
maxima Dei uerbum audimus. Bonū est hoc fides mea,
utrum tamen animaduerte hoc non sufficere. Hic enim
audire, significat obedire: sicuti maledicens Deus Adæ, di-
xit ei: Quia audisti uocem uxoris tuæ maledicta terra in
41 opere tuo: id est, quia obedisti uoci uxoris tuæ, & comedi-
sti de ligno, ex quo præceperam tibi ne comederes, Quod
cum ita sit dilectissimi diuinis uerbis in omnibus, quæ vo-
bis præcipiunt, obediētes benefacere curate. Hoc est
enim prædestinationis signum probabile, ex quo uos in
42 uia uel ambulare conicietis. Etsi B. Paulus uir erat man-
suetissimus, asperitū tamen Simonem Magum repre-
hendit, illūque exitate percussit, dicens: O plene om-
ni malicia, & nequitia fili diaboli, non desinis lubuere
uias Domini rectas. Ubi uerbum Domini, uias Domini
nuncupauit: quia per illud disponitur anima, ut ad ipsam
Domini ueniat: atque ut suo tempore ipso Deo fructura
anima ad cœlum perducat. Verum tamen si cū pluri-
mas conciones auditis, non una die, plus quā altera di-
sponimini, & in uitiis pristinis permanetis, manifeste
ostenditur, uos non ex Deo esse. O quā miserabile est
uultu, quā assidue prædicatur, & quā parum fructus ex
uobis prædicationibus comparatur! Cœpi Iesus exprobra-
re ciuita

- 43 re ciuitatibus, in quibus factæ sunt plurimæ virtutes: quia non egissent penitentiam, & dicebat: Vae tibi Corozain, vae tibi Bethsaida, quia si in Tyro, & Sidone factæ essent virtutes, quæ factæ sunt in vobis: vobis in illicio, & cinere penitentiam egissent. Et tu Caphtarnaum, nunquid vsque in cælum exaltaberis: vsque in infernum descenderis. Quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te, forte mansissent vsque in hanc diem. O quam merito nunc super hanc duritiam, atque obstinatum contritum exclamabo, atque lamentari possumus, dicentes: Vae tibi N. quia si conciones, quæ in te prædicatæ sunt, in laudis Ethiopeis prædicatæ fuissent, torrens iam conuersi fuissent. In te autem non magis, quam in lapide durissimo impressæ sunt. Vae tibi, vae tibi. Verumtamen dico tibi: quia terra Sodomorum remissius erit in die iudicii, quam tibi. O fratres mei, ne patiamini verba mea in atrocissima verbera vobis conuertere: & quanto plus eorum audieritis, tanto maioribus tormentis in inferno torqueramini. Seneca enim Ethiopeus dixit: Doctrinam esse oportere, sicut cinem, qui pecunias congregat, etiam non illas accumulat: sed lumen modo vi in arca commouentur: neque enim hic est finis thesaurizantis: nisi forte ille sit aliquis miser, & avarus, qui in arca vult habere pecunias: ita vt neque viuere, neque mortuis profint. Pecunie quippe finem esse oportet domini promittere, cibos atque vestes emere, &c. Sic est ergo Sancti Euangelij doctrina: quæ quidem est inestimabilis. Et ad hoc in cordibus vestris illam custodire debetis, sicuti faciebat Dauid, qui dicebat: In corde meo abscondi eloquia tua: Et quare vt non peccem tibi. Et sic dicitur de hoc diuino verbo, & sapientia: Insistens enim thesaurus est hominibus. Vt autem significetur hunc thesaurum non esse, vt abscondatur, additur vterius: qui vti sunt, participes facti sunt amicitie Dei. Quod si miser, avarus, atque maledictus, est qui pecunias thesaurizat, & in theca inclusas detinet: multo infelicior, atque maledictior erit, qui multa audit, multa legit, multa discit, nec tamen quicquam eorum in lucem proferre, nec eis vtitur. De his dicit beatus Paulus: Reuelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem & iniustitiam hominum, eorum, qui veritatem Dei in iniustitia detinent. Ex

Seneca li-
bro de vi-
ta beata.

Psal. 118.
Sap. 7.

Rom. 1.

cc. 9.

cælo, vnde misericorditer domus diuina descendere con-
suecunt, dicit beatus Paulus iam, & condemnationem
illis esse desce: suram, qui ex veritate, quam Dominus
eis docuit, fructum non percipiunt. Idcirco de vero sa-
piente dixit Dominus: Omnis Scriba doctus in regno
cælorum similis est patrifamilias, qui profert de thesauro
suo noua, & vetera. Ad hoc oportet vos diuini verbi the-
saurum in cordibus vestris abscondere, vt quando vobis
illata fuerit iniuria, de illis thesauris, ea quæ Sancti veteres
ab origine mundi, & noui huiusce tempestatis passi sunt,
depromatis: & in singulis tentationibus de hoc thesauro
proferte, & considerate quomodo illi Sancti carnis illece-
bras contempserunt, eiusque ardentissimos igniculos exin-
xerunt. O summe Deus, quam miserabiles sunt visu homi-
nes hodie sapientia pleni, & tamen disrupti, atque dissolu-
ti incedunt, nec miseræ animæ vestes, neque cibos ex sa-
pientia ipsorum thesauro præbere volunt. Quid diceretis
de homine, quem sciretis centum milia aureorum accu-
sulara habere, quem tamen nudum, atque nudis etiam
pedibus incedere cerneretis? multo igitur mirabiliores,
sed potius miserabiles sunt homines sapientes, qui sa-
pientia sua vti nesciunt.

Respondunt ergo Iudæi: Nonne benedicimus nos, quia Sa-
maritanis ei, & demonum habes? In quo illum demonia-
cum esse perspicitis? Nos dicimus. O quam infipiens, &
incepta ratio! Plurimi detrahunt de proximis suis, & dicunt
quod infeminiunt, ille homo (autem) fecit hoc malum. Pro-
batio: non sunt testes, neque comprobatio, neque vlla
ratio, nisi eos hoc ita dixide. De his dicit Dauid: Cog-
nauerunt, & locuti sunt nequitiam, iniquitatem in excel-
so locuti sunt. Posuerunt in cælum os suum, & lingua
eorum transiit in terra: hoc est, de cælo, terra, Deo, &
hominibus maledixerunt, non ob aliam causam, nisi quia
sic cogitauerunt, & eis libuit. O quanta miseria, & deprau-
atio, quod quia sic cogitasti, & in mærem tibi aliquid ve-
nit, statim dicis: sic se res habet. Nonne benedicimus nos?
Id est, stabilimus, & recte dictum affirmamus, quod antea sa-
pe dixeramus. Neque enim reprobi, malum facere contenti
sunt, sed iud etiam recte factum esse affirmant. Accedit ad
proximum tuum, & dicit: Dictum est mihi, & hæc, & hæc
de me

Psal. 72.

50.

FF 1

- 31 de me dixisse, volo nunc cognoscere, utrum hoc verum sit. Tu vero tanquam homo non timens Deum, dicis: Deo ita me dictum fuisse, & nunc iterum hoc sic esse confirmo. O diabolicam perversitatem! nunquid non sufficit peccasse, sed peccatum etiam vis turari, & confirmare? Ius, quod dixisti, pessime fecisti: nunc autem illa bene, & recteque dicta confirmas nescio quid tibi dicam, nisi te esse Pharisaeum, & Phariseo quidem multo peiorem. Per te ueritatem Dei, ut rogo fratres, ne ita faciatis: sed cum hoc fonte congeritis, dicite: Ego hoc dixi, sed pessime feci dicendo, meque dixisse maxime penitet: vide qualem de me vis satisfactionem, & ego libentissime tibi satisfeciam. Respondit Iesus: Ego demonium non habeo. O benedictus, & glorificatus talis Dominus! Benedictum Domine os tuum, quo verbum tuum admirabilis potentiae significatum protulisti. O quam alienum est Christiano timere Deum dicere: Nemo mihi iniuriam fecit, quam non fuerim ultus. Nam Iesu Christo filio Dei in hoc seculo commoranti nullus unquam iniuriam tulit, de qua vindictam sumpsit, cuius non pepercerit. dolo peccator ad veniam recipiendam sese disponit. 33 Optime, atque verissime posset dicere: Iudaeos demonium habetis. Verum non malum pro malo reddit, nec secundum quod illi locuti sunt, ipse responderet. Sed aliquando quod iniuriam eis pro iniuria reddat, innocentiam suam defendit. Maxima miseria est filiorum huius seculi, quod ad rem defendendam, quae non valet viginti aureis proximis suis infamabunt, eisque se inextimabilem auterent honorem. Contemplantur fratres charissimi, diuinum Magistrum vestrum, quam cum mansuetudine obliuioque vilis detrimento respondet, dicens: Ego demonium non habeo. O si ad hoc attendere vellemus, quanta cum tranquillitate in hoc seculo viveremus! Iudaei co dixit Dominus: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Domini eritis vitarum vestrarum, id est tranquillam, ac penam ecclestiam vitam ducetis. Nam qui malum pro malo vult reddere, cum mille inuersionibus, ac sollicitudinibus inquietis vivit, nec habet viam sine morte, semper fatigatus incedit. Ideo dicit Beatus Paulus. Noli vicini a malo, sed vive in bono malum: id est, ne ab ira tua supereris. Malum

lum utique vocat iram, sed vince (inquit) in bono in alium. Faciens bonum, & alteri cum mansuetudine respondens malum, iramque tuam superabis, & tuipsum dominaberis, atque cum tranquillitate in corde tuo remanebis. Sed honorifico (ait Dominus) Patrem meum, sed vos inhonoratis me. Omnes peccatores inhonorant, & vituperant Deum. Et hoc est quod cum maxima exaggeratione Deus dicit per Hieremiam Prophetam his verbis: Obstupescite caeli super hoc, dicit Dominus. Duo enim mala Hierem. 21. facit populus meus: Me dereliquerunt fontem aquae vivae, & foderunt sibi cisternas dissipatas. Quae maior ignorantia, quam Deum pro immunditia huius seculi commutare? Animadvertite autem quibus verbis hoc dicit: Obstupescite (inquit) caeli, id est, siquidem homines tantum malum non sentiunt, sentite vos illud o caeli. Quid Domine propter duo mala caeli debent obstupescere sic. Non erubitis me dicere: populus meus! quod si Ethniscus quidem hoc faceret, non esset tam obtupendum. Quod autem populus meus, meo sanguine redemptus in hanc villitatem, & ingratitudinem incidat. Quod si unus homo tantummodo hoc faceret, tolerabilius malum esse videretur: sed populus meus, quod maior pars populi me ita despiciat hoc est, maxime sentiendum, & sanguineis lachrymis lachrymandum. Et quamquam, ut supra diximus, omnes peccatores in hoc Deum dedecorant: multo autem magis blasphemant, sicuti hi Pharisaei, qui cum Samaritanorum vocauerunt, & demonium habentem dixerunt. Et hi, qui nunc suis maledictis oribus aliquam diuinam Maiestatem blasphemiam dicunt, quique passim sanctum, ac venerabile ipsius nomen, hinc illuc, quasi per humum trahunt: hi (inquam) maxima contumelia Deum afficiunt. In aliis etiam peccatis aliquam excusationem peccatores habere videntur. In die iudicii dicet homo sensuali: Domine, tu me ex debili carne fecisti, & ideo peccaui. Dicet epulo: Domine cibi maximo mihi erant appetitui. Dicet superbus, & vitionis avidus: Domine in tali mundo vivebamus, ut inquit sibi iniuriam inferenti dimitteret, gallina diceretur. Omnes denique excusationem aliquam adducunt, quae culpas, poenasque suas aliqua ex parte comminuent. Tu autem o blasphemie, qui sacrosanctum Dei nomen passim vituperas,

39 vituperas, qualem exultationem adduces! Dicit Dominus: Vt quid me vituperasti nec quid respondeas habebis. Vt autem quanta sit huius sceleris gravitas vobis aper-
Isa. 1. tius innorescat, verba illa considerate, quæ Sanctus Isaac singulari quodam cum dolore dixit: Vt (inquit) genti peccatrici populo gravi iniquitate, semini nequam, filia sceleratis. Summe Deus! & de quibus hæc omnia dicis. Adverte quid dicat vterius: Blasphemaverunt Sanctam Israël. Nec Deum, nec sanctissimam Mariam, nec Sanctos nec corpora, nec eorum capita reliquerunt, quæ humi deieci non trahant, ita vt de sanctissimo redemptoris nostri Iesu Christi corpore autotomiam facere videantur. O terribile, atque execrabile peccatum, quandoquidem illud perpetrantes à Spiritu sancto tam ignominiosis nominibus obiurgantur. Deus vos illuminet fratres mei, vt ij, qui huius vitio dediti estis, ab eo resipiscatis. Saluatoremque nostrum Iesum Christum totis viribus, totoque conatu honoreis sanctissimum eius nomen semper vitæ puritate, atque integritate laudantes.

61 Ego autem (ait Dominus) non quero gloriam meam: qui querat, ex iudice. O quanta est hæc confusio volens dicentes enim, Christiani sumus, contenti estis, & tamen coelum, terram, & mare querentes honorem ambicis. Christus Saluator noster non querit honorem suum, sed ad consistorium sanctissimæ Trinitatis processum remittit, dicens: Est qui querat, ex iudice. Et si hæc omnes blasphemix mihi dicuntur, non tamen de illis supplicabo: ego enim non ad puniendum quidem, sed ad ignoscendum veni in hunc mundum. Et quamvis ego sim lælus, & iniuri affectus: ego pro illis patrem meum exorabo. Quod cum ita sit fratres, charissimi, discamus non nostrum quidem, sed æterni Patris honorem exquirere, & nunc gratiam suam nobis, in posterum autem cælestem gloriam largietur, Amen.

FERIA

Facta sunt entenia Hierosolymis, & huius erat: I. O. X. N. 10.

ERAT Beatus Ioannes quod celebra-
batur Hierosolymis festum dedicationis
templi: & ambulabat Iesus in templo in
porticu Salomonis: quod etiam si fuerat
euersum, secundum tamen priorem for-
mam, & magnitudinem, quamvis noui-
am locuplet, ac sumptuosum, reedificatum fuit. Et sic
etiam porticus Salomonis reedificata est, in qua dicit hic
Sanctus Evangelista, quod ambulabat Iesus. Super quo ma-
gius notandum est, quando Salomon hoc templum
erexit, septennium in illius ædificatione consumpsit,
postea vero quadraginta sex annos in eius reedificatione
consumptos fuisse. Et sic dixerunt Iudei Domino: Qua-
draginta & sex annis ædificatum est templum hoc. Et
quamvis tantum temporis in illius constructione contri-
tum fuerit, non prodit tale, quale in initio fuerat ædificum.
In hoc significavit Spiritus sanctus, quantum hominis in-
terit in virtutis exercitatione, quam ab ineunte ætate su-
scipit perseverare. Nam siemel hæc spiritali ædificatione
prostrata, atque dissipata, difficillime recuperat homo vir-
tutis habitus, quos antea acquirere vix cum illa facili-
tate, & gustu iterum operabitur, qua antea operabatur, nec
spiritualem illum splendorem, ac pulchritudinem, qua
prius rutilabat, recuperabit. O quam diligenter vos hæc
oportet animadvertere fratres mei. Attendite, si in pecca-
tis prolapsi, priusquam ad præteritos seriores recta-
tis, malosque habitus à vobis euellatis, plurimum tem-
poris esse transcursum. Animadvertite frater, nisi in virtu-
te perseveraueris, tempus esse aduenturum, in quo te
inconstantiæ tuæ magno opere perniteat: & cum dolo-
re cordis tui merito dicere possis illud Iob, Et si ad
aliud propositum dictum fuit: Quis mihi tribuat, vt
sim iuxta menses pristinos, &c. Sicut fui in diebus ado-
lescentiæ meæ. Quando laudabam pedes meos butyro,
ff 4 & petra

5 & petra fundebat mihi riuos olei. Quando habebam diuinos sapores, maximèq; affectu, & Dei amore exardebam. Quando ad diuina Sacramenta assiduè accedebam. Quando me in domum meam recipiebam. Quando pauperes consolans carceres, ac hospitalia viscebam. &c. Quæ quidem omnia mea culpa deperidi. Perseuera igitur ô frater in virtute, & nunquam his doloribus cruciaberis. Vide totam illam sententiam Iob. & ad hoc propolitum redige.

Et hyems erat. Quamuis sapientium historiographorum sit, tempus, in quo contigernat ea, quæ scribuntur, assignare. Hoc autem inter ceteros omnes Sanctos Euangelistas peculiariter gloriosus Ioannes effecit, & temporis assignatione aliquando ad rei, quæ agitur, exaggerationem multum conducit. Voluit hic Sanctus Euangelista de illo numquam satis commendato opere loqui, quod Dominus operatus est discipulorum suorum pedes abluiens, summeque sanctissimum corpus in diuino Sacramento, quod instituit, eis præbens: quod ut amplius exaggeraret, dixit: Ante diem festum Pasche sciens Iesus, quia venit hora eius, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem. Hoc tempus, videlicet, vnum diem ante preciosissimam eius mortem assignauit, ut significaret, quando homines suorum familiarium obliuiscuntur, ut sui recorderentur, tunc Christum Redemptorem nostrum sui ipsius obliuisti (si ita dici potest) ut suorum meminerit. Sic etiam hic assignando nobis tempus, quando Dominus deambulabat in porticu Solomonis, quæ hyems erat, nobis significatur ardentissimum desiderium, quo hic diuinus Redemptor hominum salutem exoptat: quia in medio hyemis quando homines frigore coarctati in domibus suis commorantur, tunc ipse in templum vadit expectaturus homines, quibus prædicet. Benedicte sit Domine tua diuina Maiestas: quia nec solis calore à nostra salute prosequenda reuocari: siquidem in ardentissimo veris aestu Samaritanam mulierem quæsisisti: nec hyemis frigoribus à saluatione nostra operanda semoueris. Quod etiam ut Beatus Ioannes significaret tempus illic assignauit, in quo peccatricem illam mulierem conuertisti, dicens: Hora erat quasi sexta, ut fatigationem tuam Saluator mihi meius denotaret. O quantopere

topere sollicitudo hæc, & diligentia Domini pigritiam nostram confundit. Quæcumque etenim minima occasio nobis impedimento est, quominus ad eum accedamus. Hæc duo ad litteram representantur; in illis verbis, quæ dicit sponsa: Ego dormio, & cor meum vigilat. Cor meum, id est, Deus meus. Et subdit statim, dicens: Vox dilecti mei pulsantis, aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea. Omnia hæc verba dixit sponsus, ut eam ad amorem sui commoueret, atque ut illam ab alto illo sopore ac negligentia excitaret. Et dicit vterius sponsus: Caput meum plenum est rore, & cinctum mei guttis noctium. Ecce hyemem, & pruinam, quam celestis sponsus pro anime salute perpetuit: atque hoc pro vrgentissima ratione subulit, quia illam ad sibi aperiendum commoueret. Omnis autem his amoribus, ac diligentis respondet sponsa, dicens: Spoliaui me tunica mea, quomodo induar illam? Laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? Quid nunquid tu ô sponsa sponso tuo delicatior es? quia nec à lectulo vis sursum, ne parum frigoris patiaris? O quanta impudicitia, & indecorum esset hoc, si femina quædam illo cum sponso suo vteretur: quæto igitur maius erit, quod hæc anima Deo respondeat? Animæ amanti Deum nullum oportet esse inconueniens, quod ei impedimento sit, quominus dilecto suo deseruiat. Nec diuini inspirationibus respondere debetis, dicendo: O si ad visenda hospitalia me contulero, fortior ille, atque corruptio infirmorum mihi nocebit. Si leuauero, si cilicium induero, si corpus meum verberibus conterero, in morbum incidam, aut venustatem, pulchritudinemque meam florem amittam. Etenim istud est dicere: Laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? Venit ad te diuinus Redemptor tuus tanto frigore fatigatus, tantoque labore defessus: nec tamen tu aliquid pro eius amore vis perperis? O maxime ingratitudinis, atque impudentiæ factum est etiam in his verbis: Hyems erat, & ambulat Iesus, docetur quod cum acriorem hyemem, & frigus anima nostra senserit, debet deambulare, ut calefiat sanctis considerationibus, pijsq; exercitationibus se in amore, ac charitate inflammans. De viro quodam nomine Banaias legitur, quasi maximæ fortitudinis factum, quod ipse percussit duos leones Moabi: & percussit leonem

- 13 in diebus hiuis. Heroicum est leones interficere, multo autem praestantius factum est illos in tempore hiuis occidere, quando manus coarctata frigore contremiscunt. Sic utiq; maxima est animae virtus, atque fortitudo, quod quando se frigidiore animatuertat, tunc ad feruorem Dei ardentius, ac firmitus confortetur. Etiam hoc tempus assignauit, ut ostenderet quodnam festum illud esset, quod de templi dedicatione celebrabatur. Etenim tres huiusmodi modi erant festiuitates, prima dedicationis quae se habet in memoriam adificationis, quando templum primum aedificauit Salomon, haec autem se habet in mense Octobri. Secunda in memoriam reedificationis: quum illud Elias reedificauit: & haec celebrabatur in vere. Tertia in commemorationem sanctificationis, quam fecit Iudas Machabeus: postquam à maledicto rege Antiocho fuerat prophanatum. Memoria autem huius tertiae dedicationis se habet in hyeme. Ex quo etiam elicere possumus, quod siquidem praestantissimus ille dux cum copis suis, ut videlicet sanctificationem desolatum, & altate prophanatum, plauerunt planctu magno, posteaq; templum illud prophanatum mundarunt, atque renouarunt: siquidem nos, qui temus templa Dei: passim vos prophanatos, atque inquinatos animaduertimus, vera poenitentia, creb. aqua, chrymarum effusione nos renouare curemus. Si enim arbores, quae in hyeme, frondes virorisq; decoris amittunt, Deus iterum pristina viriditate donauit, eisq; concessit, ut ineunte vere, nouas frondes, ac flores proferant, hominem, cui omnia subiecta sunt, absque remedio reliqueret: non certe, sed voluit, ut siquidem per peccata gelu gratiae virorem amisit, & praenimio frigore emarcuit, per veram poenitentiam renouaret. Quapropter fratres, attendite hanc sanctam Quadragesimam esse primum tempus in quo vos oportet renouari: ne tam opportunitatem, in qua fionem praetermittatis. Si autor natura a vobis prouidit, ut renouarentur: multo maiori ratione prouidetur, ut hominibus, sicuti re vera fecit. Habes accipitrem, qui omnes pennas euulsas, atque contractas habet. Quare est hic accipiter euulsis pennis? respondes: tu: Domine, nimium occupatus es, nullum ferè nulum, aut coruam viuam reliquit. Atque idcirco est nunc dolorem, macilentus, atque deplumatus.

deplumatus. Et nunquid ita in posterum remanebit? Non domine, sed penas mouebit, plurimisque illum columbis erubimus, nouasq; pennas recipiet, & breui pristina decore, atque fortitudine recuperabit. Si igitur his a vobis Deus hoc remedium reliquit, quid faceret hominibus? O fratres mei, contractas ferè omnes habemus alas, praenimio vacatione deplumes existimus. Iudex, qui uenit pro Republica quidem, sed pro suamet ipsius utilitate sententiam profert, contractas habet alas. Presbyter, qui vadit Romam, non verò ut peregrinetur, sed ambitione commotus, videlicet, ut Ecclesiasticos honores, atque redditus accipiat, contractus habet alas, &c. Nunquid in perpetuum sic animae remanebant? Non oportet fratres, nos ita tenere, sed potius renouemur, sicuti nos admonet Beatus Paulus, dicens: Deponite vos secundum pristinam conuersionem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris. Renouamini autem in spiritu mentis vestrae, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis. Diligenter penitendum est sanctum Apostolum dicere hanc renouationem in iustitia fieri oportere. Peccata enim commisit, fuit maximam quandam iniustitiam, & iniquitatem perpetrari. Si in domum Regiam ingredereris, & trophaea, atque arma Regis Hispaniae deleres, atque in eisdem sedis Maximus Turcae trophaea depingeres: maxima esset haec iniquitas, & iniustitia, modicumq; supplicium esset propter ea tibi meriti inferri. Si igitur in Dei palatio, quae est anima tua, trophaea, atque insignia deleuisti, quae sunt: gratia, humilitas, patientia, ceteraq; virtutes, ibiq; Sathana insignia depingisti, quae sunt superbia, inobedientia, reliqua; peccata: magnum utique tibi beneficium confertur, quod cum infernalibus suppliciis esses dignissimus, contentus es Deo, si iniustitiam istam retractes, & annihiles, & uis sit in sanctitate veritatis, hoc est, in sanctitate non ficta, sed vera, vel etiam in sanctitate veritatis, id est, quod hanc iniustitiam uide, & ex animo, atque cum maximo spiritus feruore, & efficacia, non autem remissè, & quasi per ridiculum facias. Etiam magnopere notandum vobis est illum dicere: Induite nouum hominem. In quo noua quaedam renouatio denotatur, qua nouus homo effectus remaneas. Multum

Ephes. 4.

Simile.

Simile. Multum interest inter renovationem vestium magnis
21 virisq; primarij, & inter renovationē pauperis arctici. At
tisex namque contentus est die festo caiceos, palliumque
galerum novum depromeret reliqua verò indumenta sicut
antea vetera remanent. Vir autē primarius, quando denud
induitur, à planta pedis, usque ad verticem induitur, novum
scilicet, caligas, caiceos, femoralia, tunicam, pallium, bol
theum, ac denique galerum proferit. Hoc interest inter ve
rum, & non verum poenitentem. Peccator quippe male
suis inueteratus, quasi pauper contentus est se in aliqua
melioem reddere: contentus est audire rem sacram, con
cōtionem, elemosinā vnam erogare, aut semel in anno
22 peccata confiteri, atque ad sacrosanctum Eucharistie Sa
cramentū accedere, in reliqua moribus, viuendiq; ratione
sicut antea remanens. Verus autem poenitens in omnibus
interiūs, & exteriūs renouatur nihil de veteri, corruptū
vita in se relinquens. Et quādo homo hoc facit, tunc in il
lo adimpletur, quod in Hierosolymitano templo adimple
tum est, quod fuit illud ad vsum, cui factus est, dedicat
Nimis decorum est vnum quidq; in illis occupari, quod
23 factum est, quod magnū peccatori confusio est. Non
quid non valde miserandum est, te o homo cognoscere
quid factus fuerit malleus, videlicet, ad malleandum, & ad
hoc illum occupare, & ad quid facta fuerit serra, videlicet
ad ligna dissecanda, & ad hoc ea vti, & ad quid facta fuerit
vestis, videlicet, ad membra operienda, &c. Ad quid autem
tu factus fueris ignorare? & quibus exercitationibus
August. beas occupari, non dignoscere? Interroga B. Augustinum
& ipse tibi dicet, ad quid Deus hominem fecerit. Dicit igi
tur hic Sanctus Doctor, ad quatuor effectus creaturam ra
24 tionalem à Deo conditam fuisse, videlicet, vt summum
bonum intelligeret, intelligendo amaret, amādo posside
ret, possidendo frueretur. Creatus es à Deo o homo, & non
vt in lucris, fratribusq; tuorum deceptionibus occupare
nec vt fraudulentos faceres contractus, &c. Sed vt summum
bonum intelligeres. Nec verò vt pecuniam, secularē que
nenias diligeres, sed vt Dei probitate perspecta illum tam
quam summum bonum toto corde diligeres. Et sic tam
tam possessionē, dominiumq; adipisceris, quale est. Deū
possidere. O admirabilem monachiam, quam cōsequitur ille

ille, qui Deum diligit, siquidem illum possidet, & possiden
do fruitur. Avarus pecuniam possidet, non autem illa frui
tur: quia non audeat ad vtilitatem suam ea vti: sed iustus
Deum possidet illo fruiturus. O infelix homo, nunquid
arbitraris te ad leues, paruiq; ponderis, ac momenti exer
citationes a Deo cōditum tuisse? Verū pro dolor totā
miserabilis es o frater vtu, quia ab illis vtiibus, ad quos à
Deo conditus fuisti, longissimē distas. Renouare igitur o
frater, & in iustitia, & sanctitatis veritate renouatus in his
sublimibus exercitationibus, quibus exercēdis à Deo crea
tus es, occupare.

Cecanderunt ergo eum Iudai, & dicebant ei: Quousque 26
nostram tollis? O quā manifestē apparet hæc ver
ba ex rabidis inuidiis cōsumptis visceribus prodire. Deus
vos liberet fratres ab hac peste. Quo maiora, atque præ
stantiora miracula perspiciebant hi inuidi à summo celo,
nam Domino fieri, tanto maiori rabie dissecabantur. Sic
dicit D. Cyprianus: Non efficiamur inanis gloriæ cupidi.
Quanto magis aliqui meliori successu aguntur, tanto ma
gis inuidus in manus incendium exardescit. Atque idcirco
asserunt plurimi doctores inuidiam ferē incurabile vitium
esse. Nam quod aliis vitiis obuiat, scilicet probitas in fratre
perspecta, hoc idem inuidiam auget. Reliqua omnia vitia
sunt ignis, Quia de lingua murmuratrice etiam dixit bea
tus Iacobus, Ecce quantus ignis, quā magnam syloam
27 incendit, & hic ignis aqua extinguuntur. Aqua, qua vitia ex
tinguntur, sunt gratiæ, virtutesque proborum hominum.
Castitas enim in viro casto considerata ignem luxuriæ in
se extinguit, pudicitia, & virginitas in sacratissima virgine
Maria Domina nostra considerata estrenata incendia no
stris corporis extinguit. Humilitas in viris sanctis contem
plata superbiā nostram euerit, &c. vitium autem inuidiæ
est ignis, qui Hispanē dicitur [*De aliquotram*] quia aliena
rum virtutum & gratiarum, aqua multo magis incenditur. 28
Sicut horum inuicem inuidia Saluatoris nostri mira
culis ardentius incendebatur. Præterea cū pene incur
abilis sit, magno opere etiam se possidentem contorquet. Et
sic dicit beatus Chrysostomus, inuidiam esse quasi ver
mem, qui oritur in ligno, qui prius ipsum lignum, ex quo
ignitur, corrumpit, atque deperdit. Sic inuidia prius iou
dum

*Cyprianus
per illud
ad Gal. 6.*

Jacob. 3.

*Chrysost.
homil. 45.
sup. Gen.*

- 12 dum ipsum, quam alterum destruit, & nocet. Nec verò animam solum, sed & corpus etiam euertit: & sic dicit Sapiens
Prou. 14. vita carum sanitas cordis, putredo osium inuidia. Ne in
Galat. 6. hoc abominabile vitium inuidie incidamus, opera pretium erit nos consilium beati Pauli assumere: qui dicitur spiritu vivimus, spiritu & ambulemus, non efficiamur inanis glorie cupidi, inuicem prouocantes, inuicem inuidetes. Nam si quis honorum expeditioni se tradit, statim alii honorificationibus se inuider, illosque sibi contrarios esse ducit. Et quò magis accrescit ambitio, eò magis augetur inuidia. Sicut apparet in his miseris Phariseis. Et sic hominis passionibus cum afflictione, & cordis amaritudine contorquetur & consumitur. Hoc significauit Deus per
Esai. 57. Esaiam prophetam dicens: In multitudine viæ tuæ laborasti, nec dixisti, quiescam. Verba sunt hæc Dei tibi animam perditæ dicta, ponderatque dignissima, quæque perpetua recordatione teneri merentur. Dicit, viæ tuæ: quia totius hominis malum refinitur in eo, quod per viam, quæ sibi libet, vulcanibulare: voluntatemque suam vult adimplere, atque Dei iussa contemnit. Quin si superbus, aut auarus, hoc est quia se libet voluntati suæ. Cum autem hæc viæ sit via, multitudinem tamen viæ illam vocat, quia homo quidcunque sibi libet, exoptat, atque ex vna in aliam inuersionem deuenit semper malum suum operans. Et ideo dicit laborasti, & non dixisti: quiescam. Volo iam quiescere, & peccandi finem facere: volo has passiones deponere, quæ me videntur, atque contorquent. Volo ab hac labe desinere, meque donum meam conferre. Nolo amplius pauperem insectari. Nolo amplius esse causa, ut propter me inuiserit, & aduocati animas suas perdant iniustam causam meam agentes. Non dixisti: quiescam. O Iesu bone quanta cum tranquillitate viveret homo, si vellet esse bonus, & male faciendo variis tormentis, ac afflictionibus contortus vitam ducere. Attendite quale tormentum receperit
3. Reg. 21. maledictus ille rex Achab: qui cum vineam Naboth perquiret adipisci, quam ipso vehementer exoptabat, tanta molestia ac rabie affectus est, ut pedibus suis perficere non valeret, nec quicquam ederet: & sic dicit illic scriptus textus: Venit ergo Achab in domum suam indignatus, & frendens super verbo, quod locutus fuerat ad eum Naboth.

both dicēs: non dabo tibi hereditatem patrum meorum. 33
 Et proiciens se in lectum suum avertit faciem suam ad parietem, & non comedit panem. Considerate quid faceret maledictus hic Rex si totum eius regnum ei sublatum foret. Videte quid faciat passio hominis cordi inhaerens. Attendite quid fecerit passio in corde Saulis aduersus David. Quam enim et vni quidam vbi David esset, nuntiarent, *1. Reg. 23.* eis dixit: Benedicite vos à Domino quia soluitis vicem meam. Id est, meam infelicem fortunam. Abire ergo, oro, & diligenter preparate, & considerate, & videte omnia
 tribula eius, in quibus absconditur, & reuertimini ad me. 34
 ad rem certam, ut vadam vobiscum. Quid hoc hominem mirabilius? Quid amplius dicere posset, si inter crudelissimos hostes misera quadam seruitute teneretur. Aduertite
1. Reg. 24. te quo dolore ac rabie interius torquebatur, qui exteriori præparatus, & regio diademate ornabatur. Et interius dicitur perrexit ad inuestigandum David, & viros eius, etiam abruptissimas petras, quæ solis ibicibus perire solent, per quas solæ capræ sylvestres ambulare possunt. Per abruptissimas quasque, atque periculosissimas rupes illum inquirebant: aduertite quantum laborem miseri perferere. Sæpe numero permittit Deus, ut ad iniquam quam
 35
 voluntatem adimplendam plurimos labores toleremus, & denique illi non satisfaciamus, sicut hunc in
 fidei Sauli contigit: qui etsi tot labores, ac pericula in montibus passus est, nunquam tamen inimicum suum liquid reperit, atque enim in spelunca, vbi illum esse per
 ignoabat. Ne simus igitur tam amentes charissimi, ut eam possumus pacifice, & summa cum tranquillitate in celum ascendere, per labores, & miseras in infernum descendere. Caueamus à suspensione, atque afflictione, quæ hi miseri vexabantur.

Respondit eis Iesus: loquor vobis, non credenti mihi. Opera, quæ ego facio in nomine patris mei, hæc testimonium perhibent de me. Discipulis gloriosi Baptiste accedentibus, ut interrogarent: Tu es, qui venturus es? respondit ipse Dominus, & nuntiante Ioanni, quæ audistis, & vidistis. Hos etiam ad ipsius opera remittit. Tam bonus medicus erat Dominus, & eadem medicina, bonis & malis mederetur. Quia sanctis illis viris, ut eum sequeretur, huiusmodi passiones
 Phariseis,

37 Phariseis, ut eum crederent, unum & idem medicamentum præstare, quod est admirabilis miraculorum suorum operatio. In hoc significat Deus se non magis horrere peccatorem conuersum, quam diuina misericordia uti volentem, quam iustum semper in ipsius gratia perseverantem, quoniam quidem nullatenus horret. Adeo namque bonus est, ut bonum suum faciat omni super bonos & malos. Tanto studio

Matth. 5.

Iuan. 13. dedit optimus Dominus sacratissimum corpus suum iusto, ut saluaretur, quanto reliquis omnibus discipulis. O beatus dictus, & glorificatus sit talis Deus, qui tam elementaribus visceribus omnes recipit. Atque idcirco eadem bonis, & malis sacramenta reliquit. Et cum hac misericordia S. Apostoli suis potestate dedit, quod præstabilissima miracula operarentur, quibus mundum conuerterunt. Sed dicet quisque, etiam flagitiosissimo Mahometo in Turcis, & scelestissimo Luthero in Germania sine miraculis plurimi crediderunt. Dicite mihi: si cymbam in fluuio absque remigio, &

Simile.

gubernatore solam relinqueretis, & postea illam viginti millia passuum inferius inueniretis, nunquid hoc admirari non vtiq. Si autem illam viginti millia passuum superius reperiretis, hoc profecto esset admirandum, ut cymba decurrentibus fluctibus resistens superiora con-

39 scendat, necessario remigis, & gubernatore ducenda est. Ita etiam carnales homines Luthero, & Mahometo credere, qui eos docent, & præcipiunt, quæ ipsi desiderant, non est mirum si per fluminis decursum sensualitatis suæ fluuies sequantur. Ut autem carnales diuina præcepta recipientes, quæ sensualitati repugnant, & carnis fluctibus resistentes, ad superiora conscenderent, necessarij fuerunt remigis & remigatores: qui quidem fuerunt Sancti Apostoli, qui mirabilem suorum remis, hoc admirabile, atque præstantissimum opus in mundo confecerunt. Et magnopere notandum est ad veterem legem, cuius observatoribus Deus uitias, ac temporalia bona promittebat, quam maximi quidam prophetae, sicut Hieremias, Esaias, alij, huiusmodi prædicabant, perpaucos tamen fuisse conuersos ad legem autem gratiæ, quæ in hoc seculo temporalem mortem laboris, ac calamitates pollicetur, ecce quot in toto terrarum orbe conuersi sunt, cum tamen illam duodecim pauperculi homines prædicauerint: qui in totum mundum

eam illam introducere valuerunt, quod quidem maxime nobis esse debet consolationi, fidei, confirmationi. Sed dicit aliquis: ego hæc omnia sic facta fuisse credo. Verum nonne bonum esset nunc etiam miracula fieri? Non vtiq. sunt necessaria. Infans ut bene ambulet, applicatur curriculo, cui inhaerens velociter ambulat. Homini verò iam non hoc opus est. Ecclesia in initio paruula erat, & miraculorum curriculo indigebat, nunc autem cum iam adulta esset, eis non indiget, sine illis in Dei ministerio incedit.

Simile.

Operis, quæ ego facio testimonium perhibent de me. O quam bonum esset fratres charissimi nos curare per bona opera de nobis testimonium perhibere. Miserabile est quod ad rerum omnium substantiam cognoscendam, earum prius opera, & effectus perscrutamur, & perinde in earum essentia cognitionem deuenimus: homo autem sola intellectu fide, exteriorique specie, & Christiani nomine contentus est. In quo verum ignem à picto distingui

Simile.

non in eo, quod verus vitæ, fictus verò apparentiam tantum habet. Equum autem in quo bonum esse cognoscitur in eo, quod bene currit, & est velocissimus. Si quidem

43

igitur, & frater, omnia in operatione cognoscuntur, diligenter cura optimè operari. Et quando ego in te patientiam aliarumq. virtutum exercitationem expertus fuero, tunc post nullam secularium rerum affectuosè abire cognouero, tunc dicam te virum virtutis studiosum esse. Loquens S. Esaias de fidelibus noui testamenti ait: & vocantur in ea fortes iustitiæ plantatio. Domini ad glorificandum. Id est, quemadmodum cum homines arborum fructibus onustarum pulchritudinè perspiciunt, ad Deum commendandum concitantur, sic etiam conspicientes Christianos quasi fructiferas arbores bonorum operum fructibus onustos, ad Deum laudandum commouentur. Oportet te Dei germen esse testatur.

Esai. 16.

Simile.

sed vos non creditis, quia non estis ex ouibus meis. Oues meæ vocem meam audiunt. Iustos appellat oues. Et quamuis plurimæ huius rei rationes existant, duas tamen ex illis præcipuas assignabimus: Altera est, quia oues maximum habent naturæ instinctum, ut in tempore abundantie ad tem-

Ambrosius in thesaurum

- 45 se prius herbe papulo facient, quam gelu adurent: herba omnis deficiat. Tales sunt iusti: maximam enim sollicitudinem habent, in accumulandis sibi meritis, antequam tempestuosa mortis adueniat hyema. Sicuti refert Beatus Hieronymus de Diuo Hilarione dicens: Hic dum videret propinquam imminere mortem, à septuagesimo quarto anno usque ad octogesimum pane abstinuit. incredibili senectutis mentis, ut eo tempore quasi novus accederet ad senectutem Dei. O beatam talem ouem! O quam vicenarius nunc facimus, o fratres: etenim licet aliquis in iuventute sua parum aliquid habeat virtutis, ubi primum senectus eum iam hyemis mortis appropinquat, tunc arbitratu sibi licere voluptatibus uti, cum vicenaria fieri oporteat: tunc enim ad virtutem studiosius amplectendam animari debent. In libro Iosue notabilis quidam laus de illo sancto duce refertur videlicet: Iosue senex, & propectus ætatis erat. Primus, cui hæc laus tribuitur, quia dignissimo tributa est, fuit Abraham. Nonnulli quippe ante illum nongentos vixerant annos: sed de nullo eorum dictum fuit quod esset senex, & propectus ætatis: quia fortasse plurimis annis vitam bene vixi sunt, sicut hi venerabiles senes paucis, quos vixerunt. Et ideo in his verbis laudans eos sacra scriptura significat illos duplici senectutis genere senuisse: annorum videlicet, & morum. Curate igitur o fratres longam præcipue virtute senes esse tanquam veræ Dei oues.
- Alia ratio, ob quam Dominus iustos vocat oues, est promptitudo, qua pastorem vocem audiunt, & ab exhaec ac que illuc se deduci patiuntur. Sic etiam sunt iusti Dei voci obtemperantissimi, & illa in omnibus gubernantur. O quantum lucrati eritis fratres, si hunc diuine voci attendetis. David enim affirmat illam magnam, atque admirabilem operationem in animabus illi obediens efficeretur.
- 48 cens: vox Domini super aquas: Deus Maiestatis intonuit. Dominus super aquas multas. Vox Domini in virtutibus Domini in magnificentia. Vox Domini confringent cedros: & confringet Dominus cedros Libani. Vox Domini intercedentis flammam ignis. Videbitis nonnullos autem inconstantes, ut nulli in homo stabilitate habeant. Multi & magna se operaturos esse proponunt, post duos autem dies statim deficiunt: sunt tanquam aqua inconstans.

inconstans stat hinc ventus, & illam illuc deturbat, stat autem illuc, & statim hinc eam repellit. Tales quidem sunt homines inconstantes, quocumque enim ventorum statu mutantur: & à sanctis propositis diuertuntur. Mitit Deus vocem suam, & huius inconstantis viscera peneceat, donec usque ad mortem firmum, atque constantem reddat. Vox Domini super aquas: Deus Maiestatis intonuit. Intonat Deus, cum laborem aliquem tibi immittit, & simul cum labore isto ad eorum tuum clamat: & sic tandem anima confortatur, & stabilitur, & multæ etiam fulciuntur: quia Dominus super aquas multas. Vox Domini in virtute. Habet quisquæ propositum ingrediendi in religionem, & ex alia parte durissimè illi videtur seculares voluptates relinquere, & religionis asperitatibus conformari. Verum sanctus inspirationibus Deus ad eius cor pulsatur, alios imbecilliores, ac delicatiores ante ipsius oculos proponit, qui omnes illas asperitates propter Deum libentissimè patiuntur. Et ubi primum eum tangit, eius voluntatem statim aperit, illudque de quo antea magnopere dubitabat, iam nunc seruatissimè opere exequitur. Requis fecit istud? vox domini in virtute, quæ fragilibus vires, atque animum addit. Vox Domini confringent cedros. Quid sunt cedri altæ, & in sublimibus montibus plantatæ, nisi magnates, & superbi huius seculi, in magnis dignitatibus constituti: & ut primum Deus illos sua sancta voce percutit, statim confringuntur, & à superbia sua excidunt. Quia verò duplex est genus superbiorum, alterum scilicet eorum temporalium, alterum verò spiritualium: idcirco geminavit hæc verbum, dicens: vox Domini confringent cedros: confringet Dominus cedros libani. Dicit vterius: vox Domini intercedentis flammam ignis. Ecquid aliud est flammam, nisi sensualis concupiscentia. Quæ animam consumit, atque in carbonem conuertit: de qua Iob: ignis usque ad consummationem deuorans diuitias etenim hominem, vitam (& quod prius est) animam consumit. O quot homines cum ita inflammati essent, ad Deum conuersi sunt: quis hoc fecit? vox Domini intercedentis flammam ignis. Ecce efficaciam diuine vocis: etenim mutabiles humilissimos, debiles fortissimos, superbos humilissimos;

53 mos, sensuales denique efficit castissimos. Hos igitur di-
uinae vocis mirabiles effectus cognoscens sanctus David
dicebat: Audiam quid loquatur in me Dominus. Deus
quoniam loquatur pacem in plebem suam. Ne audiat
fratres carnis aut mundi voces, quia vos perdet.

De his igitur ouibus dicit hic Dominus, *Et ego visitabo
aeternam do eis: et non peribunt in aeternum.* O quam dulce
verbum! ecquis non libentissimè labores, calamitatesq;
omnes huius saeculi patietur, ut tam sanctum, & glorio-
sum audiat verbum? Quamvis oues meae (ait Dominus) in

54 hoc saeculo famelicè incedant, sitiq; ac variis angustias op-
primantur, nec eas mundus aestimet: etsi nullum iam re-
medium habere videantur: tutissimè sunt, ego eis fauor
oues meae sunt: nemo rapiet eas de manu mea. Pastor ille

1. Reg. 22. David, qui dixit Sauli, veniebat leo, & virsus, & tollebat
daemones de medijs gregis, & persequēbat eos, & percutie-
bam, cruebamq; de ore eorum. O bone Iesu, O bone pa-
stor animarum, etenim quando leonem rugientem, (hoc
est daemone) aduolare prospicit, qđ aliquam prae des-
tibus ouem desert, in tibiū constantissimè inuadit: & il-
lum ab eius potestate adimū. O quot animas diuinus hic

55 pastor à diaboli vnguib; quotidiè liberat. Eia peccatores
consentite vos à Sathanae dentibus auferri: attendite vos
in ore diaboli versari, crudelissimisq; etas moribus lace-
rari. Prius ergo quàm vos in inferni stomachum peni-
tus deglutiat, huius singularis pastoris ope, & auxilio
vitiū.

Probat autē Dominus oues suas à nemine ex eius ma-
nibus auferri posse. Quia ego, (inquit,) & pater vester sumus.
Et nemo potest rapere de manu patris mei. Ergo nec de manu
mea. Sustulerunt ergo lapides Iudaei, &c. Ea, quae ad anima-
rum suarum salutem spectabant, non intelligebant. Ve-
rum tamen cum eis aliquid diceret, de quo eum accusare
possent, statim illum prorsus intelligebant. Hic statim
cognouerūt illum dicere se Deum esse. Et propterea eum
lapidare voluerunt. Quibus ait Dominus: *Atula opera ho-
na ostendi vobis ex patre meo.* Propter quod eorum opus
me lapidatis? O admirabilem Dei clementiam! voluit
eum homines lapidare: at ille interrogat propter quod
beneficiorum, quae in eos contulit, ipsum lapidare conan-
tur. Vnus

57 tur. Vnus ex locis diuinarum literarum, ex quibus apertius
diuinae clementiae magnitudo demonstratur, est hic, vide-
licet, quod hoc tempore talem eis questionem proponat.
Magna ex parte Dei misericordiam detegit, illum pro-
pter peccata tua mille quingentis annis antequàm tu pec-
catis ieiunasse, eorumq; poenitentiam egisse. Maxime etiā
diuina ipsius pietas ostenditur in eo quod Deus tibi alimē-
ta quibus vescaris, creet, quo tempore tu ipsum offendas.
Et multo quidem magis ipsius misericordiam manifestat,
quod ubi primū homo peccatum edummat statim Deus

ad eum cum inspirationibus cōuertitur, intrinsecus dicens
ei, O peccator quid fecisti? eumq; in peccati sui cognitio-
nem, & planctum, atque confessionem facit deuenire.

Longè autem maxime coelestis Dei misericordia eum
58 hic, & similibus illis demonstratur, qui cum ad eum lapi-
dandum lapides prae manibus habeant, tunc eos familia-
riter alloquitur, & cum peccator actualiter peccet, illic
Deus ei mittit inspirationes. O perfide peccator, cur me
offendis? Desine peccatum, & age poenitentiam: nolite
ita in aeternam condemnationem precipitare. Dixit Deus

59 Osee: vade, lūme tibi vxorem fornicationis. Sumē
inquit tibi cōcubinam de domo amatoris sui, & duc eam
in vxorem. Ut quid Domine hoc ei praecepit? exeat illa
prius illinc, & postea illam ducet. Non utique, sed vade
al eam in peccato commorantem, & illam roga, atque
vxorem ducito. Hoc enim volo ego populo meo signi-
ficare, quod etsi idolorum actualiter est plenus, ego eum
in veniam inuito, ut illum à peccato abstraham. O bene-
dictus, & glorificatus sit talis Deus. O fratres charissimi

60 recordamini quoties cum lapides prae manibus habere-
tis Deum lapidandum, atque actualiter etiam peccatis
vestris illum lapidantibus, vobis cor volutatur, quae qui-
dam sunt voces Dei interrogātis voscur me lapidas? Cum
Abner cursior velocissimus persequeretur Abner ducē pre-
senti amissum qui tamen volebat Absali officere, dixit ei
Abner: vade, & apprehende vnū de adolescentibus, & tol-
le illi spolia, nec mecum audeas dimicare, ne forte compul-
sus confodere te in terrā. Qui nolēs declinare, atque illum
audire contemnes eum nihilominus insectabatur. Abner
autem nimia illius persecutione molestus percussit eum
auerſa

et auersa hasta in inguine, & mortuus est. O quam ad literam hoc quotidie agitur. Habes tu lapides in manu ad lapidandum Deum, qui tibi dicit recede ab offensione mea, nolo tibi officere. Tu vero in eo lapidando pertinax es: caue igitur, ne te interficiat, atque in infernum detrudat, sicut plurimos in peccatis suis pertinaces destruxit. Quæ cum ita sint dilectissimi fratres per clementissimam huius optimi Domini viscera vos rogo, ut lapides istos manibus dimitatis, & ex hac inassabili Dei pietate fructus percipiat, verumque peccatorum penitentiam agatis: ut hoc modo diuinam gratiam consequamini: postea vero ad celestem gloriam conscendere mereamini. Amen.

PERIA V. POST DOMINICAM
PASSIONIS.

Rogabat Iesum quidam Phariseus, ut maderet cum illis. *Luc. 7.*

In hodierna Sancti Evangelii lectione fratres charissimi, de cuiusdam peccatoris conversione agitur, quæ ad sanctissimos Domini pedes prostrata peccatorum suorum veniam comparauit. Hoc autem nobis sancta mater Ecclesia spectat. Cum nouissima die ante oculos proponit, ut si maxime, assidueque vociferationes, quibus ipsa ad nos huc usque clamant, nos ad peccatorum nostrorum penitentiam inducere nequierunt: his saltem diuinæ Dei misericordie pignoribus conuincamur. Maximum auribus nostris excitatorem apponit mulieris cuiusdam in ciuitate sua propter turpem ipsius viuendi rationem infamis: in toto autem terrarum orbe propter ipsius admirabilem conuersionem clarissimæ atque famose, penitentiam referent. Voluit quippe altissimus Deus plurimos peccatores conuersos in celesti gloria commorari. Nam si eos tantummodo in celum conscendisse crederemus, qui nullo inquam tempore peccauerunt, deficeremus nos peccatores, arbitantes impossibile esse, nos postquam tot peccata commisimus, ad perpetuam illius gloriæ celebritatem eleuari.

Accidit aliquando plurimos adolescentes legum aliquod inter conuersos e ciuitate discedere, quorum alij sunt robustissimi, & celerissime ambulant, alij vero debiles, qui tam velociter nequeunt ambulare. Qui cum minus arbitramini in urbem reuertatur quos si interrogetis, quæ egressi fuerint, urbis respondebunt: Domini socij nostri tam celeriter gradiebantur, ut pariter cum illis incedere nequieamus, cumque nos non expectarent, nec illo inquam tempore morarentur, diffidentes nos illos consequi posse defecimus, & reuersi sumus. O incomprehensibilem Dei misericordiam! Nisi Deus tot tantosque conuersos peccatores in celestibus mansionibus collocaret, quid tibi esset inferius? Dicitis peccator, quod tendis in celum, quos socios deferis? Istos. Optimi socij sunt isti verumtamen animaduerte te debilem esse, & non poteris illos gradiendo adsequare. Verum ne retrorsum regrediaris, sed ad celum peruenias hoc Deus remedium quæruit: scilicet permittit istos etiam aliquando commorari, & te expectare, hoc est excidere, & peccatores esse sicut & tu es. Quinque cadentes, sed semper in virtute gradientur tute illos, consequi posse desperaret. Ecce igitur o fratres mulierem, quæ in peccatis plurimis commorata est, nec passum quidem in via virtutis ambulauit: quam Dominus conuertit, ut vos quantiscunque peccatores sitis de eius misericordia dissolatis. Hoc est vnum ex operibus, propter quæ semper maximas gratias Deo nos agere oportet. Sic nobis consulet Sanctus; David dicens lauda Hierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion: & plurimas huius rei causas assignans inter eas dicit: Quia dat niuem sicut lanam, nebulam sicut cinerem spargit. Mittit et crystallum suum sicut icecellas: ante faciem rigoris eius quis sustineat? emitque verbum suum, & liquefacta ea: stabit spiritus eius, & fluent aquæ. Per niuem frigidam peccator significatur. Philosophi vnius materie dicunt esse niuem, & aquam. Hoc autem inter vtriusque interest, quod aqua fluit, niux vero sistit. Vniuersi homines vnius sunt nature, verumtamen nonnulli sunt aqua, alij vero nix. Alij quasi aqua clarissima ad Deum finem suum defluunt: alij vero quasi nix in peccatorum suorum frigiditate commorantur: nec ad bonum, aliquid faciendum commouentur. Et de hac

Psalm. 147.

7 nunc dicere possumus verba illa, quæ dicit Deus per Job.
18. Nunquid ingressus es thesauros niuis, quæ preparavi in
tempus hostis, in diem pugne, & belli? Si militibus niuea
merces hyberno præsertim tempore solueretur, nullus
vique foret, qui se in illorum numerum vellet ascribi. Nun-
quid est hic aliquis qui in diem prælij niue thesaurizet, qui
se ab hostibus tueatur? Ad hoc plurimi nummi, non autem
nives thesaurizari, consuecunt. Deus autem in diem ho-
stis, & belli niuis thesauros accumulât. Ecquid arbitrami-
ni fuisse Sanctum Paulum cum sanctis persequeretur Ec-
clesiam? ecquid Magdalenam nimis voluptatibus indul-
gentem vicis immerfam, Deum inmemorem? Thesauri
equidem erant niuium, quibus plurimi frigescebant. Hos
igitur thesauros niuis custodiuit Deus in diem prælij, ten-
tationumque tuarum. Quando te frigidiorum maiorem
que tentationibus afflictum perspexeris, recordare quam
frigidi erant illi, & quam efficaciter ad Deum conuersi
sunt, posteaque, per virtutis viam velocissimè cucurre-
runt. Et Deum diligentissimè lauda, quia niuem istam
in lanam conuertit, nam ipsi, qui antea proximos suos alge-
re faciebant, nunc postquam conuersi sunt, quasi lana om-
nes operiebant, & calefaciebant. Et nebulam sicut cinerem
spargit. Id est cōscientias peccatorum nebulis obse-
ratas in penitentia cinerem conuertit. Mittit chrystal-
lum suum sicut buccellas, id est eos, qui antea quasi crys-
tallus durissimi erant, quasi buccellas panis efficit. Pro quo
nota chrystallum esse aquam nimis frigidibus obdura-
tam. Sic affirmat Ecclesiasticus dicens: Frigidus ventus
aquo flauit, & gelauit chrystallus ab aqua. In partibus Se-
10 prentionalibus breuissimi sunt dies, & gelata aqua non
potest iterum liquefieri, quia ut sol cito occidit, non po-
test aqua ab eius radiis liquefieri: eumque statim alia pruina
superueniat, tot super rigidum illud gelu excidunt, ut
chrystallus hæc, quam lapidibus quidē duriorē cernitis, ef-
ficiatur. O quam insignis metaphora ad miserū peccato-
ris statum significandum. Quandiū in gratia perseuerabas,
eras quasi clarissima aqua: & quemadmodū aqua ad quam-
cunque formam recipiendam est disposita: etenim si in or-
biculari vas illam iniicias, sine difficultate formam or-
biculari recipiet: & idem si in vas quadrangulum illam
inluderis.

inluderis, sic anima iusti disposita est ad omnia, quæ
Dominus ei facere voluerit. Verum ubi primum morta-
lem peccatum committit, statim gelida remanet. Quæ si ne-
gligens fuerit in illo expellendo, illud alterum & alterum,
ac plurima peccata post se ferunt: & tot pruinæ super mi-
seram animam excidunt, ut dura quasi chrystallus effici-
tur, & ita frigescat, ut per exaggerationem de illa dicat
Sanctus Propheta: Ante faciem frigoris eius quis sustine-
bit? quasi dicat: omnes, qui tecum conuersantur, friges-
cant: ita ut ferè impossibile videatur quenquam in diuini
amoris calore sustineri, si tecum conuersatur. Verumta-
men adeo potens est Deus, ut hanc durissimam, atque fri-
gidissimam chrystallum in buccellas panis conuertat, hoc
chrystallum talem efficit, ut omnibus sit virtutis exemplum:
sacros diuino spiritu in compunctionis, & lachrymarum
imbrēs cum resoluat. O benedictus, & glorificatus sit tas
Deus, qui talia mirabilia nouit efficere. Perpendite quam
perito dicit David: Lauda Hierusalem Dominum. Hæc
omnia in hac sancta peccatrice verificata perspicimus. Ete-
nim hæc erat nix frigidissima, nebula obscurissima, ac de-
neque chrystallus durissima. Et ex omnibus his malis illam
Dominus abstulit, sicut & te auferet quantuscunque pec-
cator existas, si modo ipsius auxilio uti volueris.
Dicit igitur Sanctū Euangelium: Rogabāt Iesum quidam
Pharisæus, ut manducaret cum illis. Certum est Dominum
non ad illud conuiuium accessisse, ut ciborum iucundita-
te delectaretur, siquidem ordeaceo pane in deserto se su-
stantare consueuerat, ut apparuit in prouisione, quam eius
discipuli secum afferebant, quando turbam illam maxi-
mam voluit intinere. Aut cum discipulis suis se in agrum
conuertebat, ut spicarum, quas manibus confricabant, gra-
tu comederent. Fuit autem propter illud, quod in domo
Pharisæi euenturum erat. Murmurabant Pharisæi, quia
Dominus cum publicanis, & peccatoribus manducabat,
ac ille: murmuratis (inquit) ego igitur vadam domos ve-
stras ut māducem, & peccatores ad maiore vestri confu-
sionem illuc ibunt, ut me quærant: siquidem vos non fa-
ciatis quod & ipsi faciunt, atque ad maius ipsorum meritum,
& exultationem meam.
Ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix. O Sancte
Euangelista

14 Evangelista, die que vocatur hec mulier: non vult eius nomen nobis dicere: sufficit enim nos scire illam satis magnam peccatricem fuisse. Attendite fratres quanta sit Dei misericordia: etenim cum aduersus diuinam ipsius maiestatem peccetis, sepe tamen quando vobis conuenit honorem vestrum custoditis: ideo hic non illam proprio vocabulo nominat. Quando ipsa prima Sabbathorum vult manere surrexit, & aromatibus onusta perrexit ad monumentum: quia illud pium opus erat, ideo eius nomen Sanctus Euangelista refert, dicens: Maria Magdalene, & Maria Iacobi: & Salome, emerunt aromata, ut venientes viderent Iesum. Itaque cum de sanctis eius operibus loquitur illam vocabulo proprio nuncupat: quando vero eius vitia refert, nomen illius silentio pretermittit. Quando hic Sanctus Euangelista de diuite epulone, de quo pauper Lazarus locutus est, quia pauper bonus erat: ideo eius nomen assignauit, dicens: Erat quidam medicus nomine Lazarus. Diuitem autem quia malus erat, non nominauit, sed dixit: Homo quidam erat diues. Itaque huiusque Dei misericordia peruenit ut, quantum malus sis honorem tuum protegat, etiam consulat. O quam vicuere sit in hac misera conuulsione. Si enim vicini vestri in defectum aliquem incidit, statim illum vultis omnibus innoscere: si autem bona opera facit, illa sepelire conamini, & accidet aliquando cum mulier aliqua in peccatum inciderit, perque misericordiam Dei statim ab illo surrexerit, illamque vel maxime peccati peniteat: te in aliorum tibi simulum conuersione loquentem eius peccatum in publicum proferret: per illud ita velociter currere, ac si magni aliquod premii esses adepturus. Vidistis (ais) illius mulierem exire. Qui vnum corbem facit, centum vtiq; faciet. O maledictus, quomodo non times Deum? eum illa iam ad Deum conuersa sit, in ira in omnium conspectu eam dedecorasti. Non sit ira frater charissime, sed prohibe linguam tuam a malo, ait Psalm. 35. S. David si gratia, atque amoris vitam habere visum, quam hoc dixisset, dixerat: Quis est homo, qui vult vitam diligere, et non diligat deos? videt bonos, & ipse David ubi domus sue ad ministracionem, moderationemque deploxi, inter alia se dicit deprehendere secretis proximo suo hunc persequeretur. Quid igitur faceret publice de proximo detrachere? quam

bonum faciunt nonnulli linguis sustinendum malum. 19. faciunt alij detrahendo. Quapropter dixit Sapiens, Mort. Prem. 28. & vita in manibus linguarum, id est, in potestate linguarum. In quo significat bonam linguam rem celestem esse, malam autem rem infernalem. Pideam quidam historia refert. Cum quidam amicum suum vellet ad cenam inuitare, inuiso famulo suo, ut iret in forum remque meliorem quam in illo reperiret, sibi afferret, ut conuiuia comederet: Famulus autem prudens linguam attulit. Cui iratus herus dixit: semper viceversa facis: precepi tibi melius afferre, tu vero peius mihi affers. Abi igitur, & affer peius quod inuenieris. Qui abiens in forum, alteram linguam attulit: volens utique in hoc significare, nihil melius, neque peius esse linguam. O si Deus suum sanctum timorem nobis concederet, quo linguas nostras regeremus, atque ex illis plurimi boni instrumentum efficeremus.

Dicit: Que erat in ciuitate peccatrix. Ut significet illam esse ab omnibus cognitam ut peccatricem. Peccandi enim consuetudo efficit, ut Dei timor hominumque verecundia deponatur. Loquens David de peccatoribus: Psalm. 11. dicit: In circuitu impij ambulans: in montum molam verti. Sine nunquam ab vno metro exire: sic terram, quam toties peccatiens conuerit durior reddidit. Sic peccator cum hoc die eadem peccata committat, in que heri & paulo antea incidit, semperque in eadem via persistat, carnalis hodie, & carnalis cras existens: sic etiam durius, & impudentius eum in dies efficit. Deus vos liberet a peccandi consuetudine, de qua dicit Beatus Bernardus: Quid non inuerrat consuetudo? quid non assiduitate duretur? vnde de talibus, & de singulis quibusque dicitur in libro: Job, Ossa implentur vitis adolescentie eius: & cum eo in pulvere dormient. Hec est exaggeratio, qua ut consueuimus, cum dei perditissimo, ac flagitiosissimo quodam dicimus: Nequitiam in oculis habet inclusam. Et cum eo in pulvere dormit, id est vitia, quibus ex longo tempore assuefacti sumus, usque ad mortem duramus. Quia adolescens iuxta viam suam etiam cum senuerit, non recedet ab ea. Rationem autem quare tandem peccatores in peccato commorari consueverint assignat Job in eodem capite citato, ubi dicitur: cum enim dulce fuerit in ore eius

Bernard.
ad Eugen.

Job. 20.

Prom. 28.

23 eius malum, abscondit illud sub lingua sua. Pareet illi, & non derelinquet illud, & celabit in gutture suo, in ore, id est, in lingua. *Simile*, est, affectione. Sicuti qui dulcissimum cibum comedit, qui Hispanè dicitur [*Alcorça*] non illum dentibus conterit ne dulcedo illa cito prætereat, sed sub lingua illum abscondit, ut illic paulatim liqueat, & sic illius sapore, atque odore diutius perfruat. Sic etiam peccatores novas semper rationes inquirunt, ut vitij quo implicati sunt, voluptas eis amplius duret: & dolent quiddam magis non durat: & hi sapores efficiunt illos usque ad mortem in peccato perseverare. Quapropter fratres mei vos deprecor, & sanctissimæ trinitatis nomine adiuro, rediligentiè peccato aditum cõcludatis, siquidem aperte perspicitis, ubi primum in hominè ingreditur, quantopere illius dominatur: & quam difficile est expulsi postquam altas in homine radices egit: quod quidem facillimè potest in initiis superari. Et *1. Reg. 17.* si gigas ille quo cum decertavit David, fortissimus erat, ut sanctus adolescens primum lapidem in eius caput direxit, quo percussio illum faciliè in terram deiecit. Et ita dicitur illic: tulit unum lapidem, & funda iecit, & circumdacos percussit eum in fronte. Et infixus est lapis in fronte eius, & cecidit in faciem suam super terram: sic vos facere oportet fratres charissimi, semper capiti restituri estis, quando vos tentatio aggreditur. Per hoc caput duo intelligere potestis: alterum est initium peccati, quod si prostraveritis, omnia deviata remanebunt. Alterum verò est quod quando tentatio advenit, ne discurratis dicentes intra vos, si hoc fecero, hoc divitiarum, honoris, aut valetudinis mihi incommodum accidet. Etenim hoc est in pedes tela dirigere: sed statim ad caput debetis intendere, & dicere: Hoc est contra præceptum Domini. Igitur quamvis milles mihi moriendum sit, non tamen id facturus sum. Et hoc facienter nullum peccato aditum patefacietis. Et si hæc mulier in se obdurata erat, divinus tamen Magister suis efficacissimis sermonibus illam mollescit, & ad sui amorem, obedientiamque redegit. O quam meritò dixit David, sagitte tue acutæ (populi sub te) cadent in corda inimicorum Regis: id est verba tua potentissima, atque efficacissima sunt ad efficiendum ut populi à peccatis suis excedant, obedientiamque tue iugo submittantur: atque ad inimicorum tuorum

eorum corda penetranda. Unus ex maximis inimicis, 27 quos Deus in hoc seculo habebat, erat hæc mulier, cuius cor illi sagittis acutissimis vulneravit. Et ita dicere poterat, dicite dilecto meo quia amore langueo. Nam amore *Cant. 5.* languens languentis cepit signa demonstrare. Incipit quippe somnum amittere, nec dormire potest, iam non potest edere, iam illi omnia contraria videbantur magnopere Deum sicut, secularium rerum illam tædet: ita ut dicere posset cum Iob: tædet animam meam vita mea. *Iob. 10.* Maximas vanitates transiegi plurimisque vanitatibus fruissem, verum iam hæc omnia odi, iam mihi aduersantur. Falax gratia & vana est pulchritudo. O vanam pulchritudinem! & infelicitissimum vultum, in quem vani ad peccandum aspexerunt. Equis rei confidit, quæ vnica sebi annihilatur, & marcescit? Incipit contemplari, recordatur 28 quoties Dei amatores deriserat: incipit in anima sua Dei maiorem sentire: sentit illud beati Augustini, inquietum est cor nostrum donec veniamus ad te: cogitat intra se quomodo tanta peccatrix coram summa Christi Redemptoris nostri innocentia debeat apparere. Ad apparentium confortatur verum illum Deum esse credens, & in mundum ad peccata dimittenda venisse non dubitans. Et ut cognovit quod Iesus accubuit in domo Pharisæi, etc. O mulier peccatrix, nunquid non melius esset, ut vesperum expectares, & cum te nemo videret, ad huius clementissimi Domini domum te conferres, & illic cum eo vno saluationis tue negotium ageres? ut quid vis esse Pharisæi occasione murmurandi? non vides amatores tuos te irascuros esse, cum te solam perspexerint, præsertim quam cum è domo eribas, viginti, aut triginta elegantes te præcedere consueverant? Ah, nec scio (inquit) expectare, & vix possum: peccatum enim meum me ad remedium inquirendum vehementer stimulat. O quam merito 30 dixit Deus per Hieremiam Prophetam, arguet te malitia tua, & auersio tua increpabit te. O peccator ipsum me peccatum tibi dicit: Abi hinc, & proditor flagitiosissime, quod si nolueris emendari te condemnabo, efficacique ut sis ticio inferni. Audi obstupendam quandam rem. Ipsimet Aegyptij, qui filios Israel captiuos tenebant, eos rogabant, ut à domibus suis liberi abirent. Urgebant Aegyptij

31 pñi populum Israël de terra exire velociter (ait textus sac-
eratus.) O anima peccatrix atende peccata esse Aegyptiorum,
quorum seruituti subditus es: & hęc te interioribus vocibus
exhortatur, vt ab eis exasipia etenim sunt, quę postquam
ea commisisti, tibi bellum inferunt, & cor tuum tempore
percutiunt, vt ab eis discedas precipue cum Deus per mi-
sericordiam suam in hanc animam lucem gratie pręue-
nientis infundit, quā illustrata malum statum, periculumq;
in quo cōmoratur, intelligit. Est quisquam ioter dracones,
& basiliscos, & quia tenebrosus est, non illos videt: si verò
lucis radius ingreditur, quāto timore draconibus, & basilis-
cis sibi diligenter inquit. Peccata verò draconibus, & basilis-
cis multo peiora sunt: hi enim corpori tñum, & non ani-
mę possunt officere: peccata verò vtrunque in infernum
æternis cruciatibus contorquendū precipitant. Et cecitas
quā diabolus hominē in peccato cōmorantem obsecrat,
illum absque timore esse facit. Verū vbi primum diuina
lux ingreditur, quę est gratia pręueniens, quā Deus pecca-
torem illuminat, & quā velociter curat, qui illam habet
se ab illo periculo eripiat liberari. Itaque qui pridē cōmo-
ratus, hac cōlesti cognitione illustratus iam se in certamine
non esse peruenturum existimat. Hanc diuinam lucē per-
cipit hęc mulier, & ideo ad vespertinum noluit expectare sed
in conuiuium ingreditur contristata, quę antea in amara
simis hortis fuerat celebrata: se se ad elementissimū Do-
mini pedes prostermit. Quando domus alienius comburi-
tur, quāuis sit vir primarius, grauitatem, authoritatemq;
suam minime respicit, nec ad hominum honorem atten-
dit, sed vt damnum suum omnibus innotescat, in viā egre-
ditur, & in domum, vbi est aqua vociferans ingreditur.

32 sibi diligenter inquit. Peccata verò draconibus, & basilis-
cis multo peiora sunt: hi enim corpori tñum, & non ani-
mę possunt officere: peccata verò vtrunque in infernum
æternis cruciatibus contorquendū precipitant. Et cecitas
quā diabolus hominē in peccato cōmorantem obsecrat,
illum absque timore esse facit. Verū vbi primum diuina
lux ingreditur, quę est gratia pręueniens, quā Deus pecca-
torem illuminat, & quā velociter curat, qui illam habet
se ab illo periculo eripiat liberari. Itaque qui pridē cōmo-
ratus, hac cōlesti cognitione illustratus iam se in certamine
non esse peruenturum existimat. Hanc diuinam lucē per-
cipit hęc mulier, & ideo ad vespertinum noluit expectare sed
in conuiuium ingreditur contristata, quę antea in amara
simis hortis fuerat celebrata: se se ad elementissimū Do-
mini pedes prostermit. Quando domus alienius comburi-
tur, quāuis sit vir primarius, grauitatem, authoritatemq;
suam minime respicit, nec ad hominum honorem atten-
dit, sed vt damnum suum omnibus innotescat, in viā egre-
ditur, & in domum, vbi est aqua vociferans ingreditur.

33 mis repletus peccatis & absque timore diu fuerat cōmo-
ratus, hac cōlesti cognitione illustratus iam se in certamine
non esse peruenturum existimat. Hanc diuinam lucē per-
cipit hęc mulier, & ideo ad vespertinum noluit expectare sed
in conuiuium ingreditur contristata, quę antea in amara
simis hortis fuerat celebrata: se se ad elementissimū Do-
mini pedes prostermit. Quando domus alienius comburi-
tur, quāuis sit vir primarius, grauitatem, authoritatemq;
suam minime respicit, nec ad hominum honorem atten-
dit, sed vt damnum suum omnibus innotescat, in viā egre-
ditur, & in domum, vbi est aqua vociferans ingreditur.

34 Aquam (inquit) aquam afferre viri, quia domus mea cōmo-
ratur. Sic fecit Magdalenę animaduertens enim ani-
mam suam sensualis igne comburi authoritatis suę im-
memor in domum Pharisei ingreditur: quia erat ille
perennis spiritalis aquę, id est, gratię fontis: vt ex illo
aquam ad ignem illum extinguendum hauriret. Quam
vt Pharisei viderunt, illam deidare ceperunt, illi ride-
bant, at illa plorabat: illi gaudebant, at illa dolore crucia-
batur.

Esse

Esse stans retro secus pedes eius. Retro se proiecit propter
verecundiam, & ad pedes se prostravit propter humilitatē.
Podica nāque & humilis accedebat. Humilitas etenim, &
verecundia due virtutes maximē necessariz sunt ad pec-
catorum veniam consequendam. Non vis à Deo vitupe-
rari vituperari igitur temetipsum, pudeat te peccati tui, & il-
lius te accitit, & non æterna illa confusione confundēris.
Dicit sicut dicebat Iob: Dimittam aduersum me eloquium
meum. Quando ad confessionem accedis, attende te ire,
vide te male dicas, non autem vt te excuses, & sic Deus, &
Angeli te laudabant, & simul cum reprehensione, &
confusione tui humiliare vsque ad terram, & à Deo exal-
tari, quia ipse dicit: Qui se humiliat, exaltabitur.

Lachrymis cepit rigare pedes eius. Ne verbum quidē ore
proferbat. Beatus Augustinus interrogat: Maria quid di-
xit quid queris? Non petis aliquid? Nihil aliud futurum est
preter lachrymas? Nihil ore profert, quia Dominus, quo
cum loquitur, optime corda intelligit. Interius cum eo
sermone habebat: exteriora verò eius verba erant lachry-
mę, quę quidem maximę efficaciz ac valoris sunt ante
Deum. Idcirco dicit S. Hieronimus: Deduc quasi torrentem
lachrymas per diem, & noctem: non des requiem tibi, ne-
que taceat pupilla oculi tui. O quā salubre consilium!

37 Beata anima, quę illud custodierit. Diligenter perpendite
verbum illud: Non taceat pupilla oculi tui. In quo signifi-
cat planctum elegantissimum apud Deum esse sermonē.
Tela linea quando prodit manu texentis, nigra erit, & sic
necesse est illam septennierō aqua perficari, & ad solis
radios collocari, & postea quasi alba efficitur. O quā
nigra & obscura tela erat huius mulieris vita, in qua mun-
di diabolus, & caro quicquid ei libuit, texuerunt: & ipsa
duodecim annos pluvias abominationes orsa est, ita vt
in malis pauci ei excederent. Attamen plurimis lachry-
mis perfusa, & iuxta solem iustitię Iesum Christum fi-
lium Dei collocata super niuem dealbata est. O fratres
charissimi, in vosmetipsos oculos conijcite: considera-
te quas telas orsi estis, & texistis, & cognosceat quā
nigra atque immunda sunt. Facite igitur quod hęc mu-
lier fecit: plurimas coram Deo lachrymas effundite, nec
vniuscuiusque lachrymarum contenti sitis. Sed atten-
dite

- 39 dite quid dixerit Hieremias in verbis supracitatis. Dedit quasi torrentem lachrymarum. In quibus denotat siquidem multum peccastis, multum etiam vos lamentari oportere, & hoc sit die ac nocte. Nec verò dicatis: Hæc est mulier debilis, & ideo lachrymarum: nam debiliores sunt homines, qui non plorant. Videte utrum magnanimus fuerit
1. Reg. 17. David, qui leones lacerabat, & gigantes in terram prostrabat: tamen postquam Deum offendit, dicit: Exitus aquarum deduxerunt oculi mei. Non quocunque modo plorabat, sed tanquam à fontibus lachrymarum rivulos emittebat. Considerate Sanctum Petrum adeo constanti animo, ut in medios maris fluctus sese immitteret, quò sanctissimum Magistrum suum videret: pro trina autem negatione tandiu maximam lachrymarum copiam ab oculis profudit, ut sicut affirmat D. Clemens (in eius geny) delarii assiduitas sulcos effecerit, & si tibi peccata sua dimissa esse cognoscebat.
- Et capillis suis tergebat. Laquei illi, quibus antea corda vincebant: crines illi, qui antea, ut diabolo ministrarent, crispati erant, nunc quasi linteum sunt, quo Domini pedes abstergantur. Et osculabatur pedes eius. Primum verbum, quod sponsa in Canticis protulit, hoc fuit: Osculetur me osculo oris sui. Et quamvis sponsam sic absolute exordiri dissolutionis genus esse videatur, maximum tamen fuit amoris signum. Alij contextus habent: Osculetur me osculo oris sui. Hoc autem dicit, ut significet se nolle breuiter, & per trasennam, sed crebro, & prolixè Deo perfrui. Nam ut dicitur: Qui solum me, adhuc esurient, & qui bibunt non
- Eccl. 24. adhuc sitient, id est, Dei fructio non parit tedium, imò potius excitat appetitum, & eo magis anima frui concupiscit.
- 42 Et hoc etiam significat phrasis sanctæ Scripturæ in geminatione verbi illius: Osculetur me osculo, quæ frequentationem, atque assiduitatem quandam denotat, ut in illo morte morieris, id est, ubi primum ex hac arbores comederis, protinus morieris. Veniens, veniet, id est, celeritè propinquit, nec quousque accedat usquam demorabitur. Sic osculo, osculari est affectuosè, & assiduè osculari: & quare dixit oris sui, quod superfluum esse videtur. Nunquid solet quispiam pedibus, aut manibus alterum osculari? O anima mea, si tui divini sponsi ingenium nosces, verbera ab eius benedicta

benedicta manu dimissa oscula esse cognosceres: & te ab illo abici, divinis quoque ipsius pedibus humiliari, etiam esset ab illo osculari, maximèque beneficiis affici, videlicet, ut te ad seipsum alliceret (quæ vobis a est miseria) non tantum præditi sumus virtute, ut hæc oscula petamus, eo quòd nimis amara nobis esse videntur: oscula oris eius tantummodo postulamus, quæ sunt spirituales delectationes, quibus anima consolatur.

Præterea autem quàm Magdalene suavisima hæc oscula à Domino postularet, cum intrinseca cordis sui amaritudine, Corpore osculari pedes eius, & vnguento ungebat. Effudit preciosi vnguenti super pedes Domini. Vultis & fratres Deo adimpleri? vos inemptos euacuate. Vultis gratia repleri? peccatum, quod vobis vnguentum odoriterum esse videbatur, ex corde effundite. O beata peccatrix, quæ ex omnibus obtulit sacrificium! Quæ tale fecit, tale persolvat. Nec sacrificiorum genera invenit, quot peccatorum genera commiserat: cum omnibus partibus corporis sui à Domino misericordiam expetebat. Contingit vobis aliquando ad mensam sedere, & caniculam secus pedes vestros commorari, quam si attentè perspicitis, omnia eius membra cibum à vobis videntur exposcere. Ore latrans, oculis suspiciens, auribus intendens, manibus exarans, ac toto denique corpore motus exercet, quibus vos conatur inclinare, ut eius necessitati succurratis. Sic etiam hæc peccatrix, quasi canicula ad pedes Domini sedentis ad mensam prolecta omnibus corporis partibus misericordiam efflagitat: oculis, scilicet, capillis, ore, corporis dispositione, cum omnibus remedium deprecatur. Discite hinc fratres mei, quomodo vos misericordiam à Domino petere oporteat.

Ecc. igitur mulier, quæ erat in civitate peccatrix. Cernite illam, & diligenter considerate, non autem oculis, quibus illam Phariseus aspexit, qui intra se dicebat: Hic si esset Propheta, &c. Ut quid scandalizatis & Pharisee? nunquid de Christo filio Dei an de muliere ista? De illa immeritò scandalizatis: nam cum sit immunda, ad puritatis fontem, ut abluatur, accedit. De Domino autem multò minus scandalizari debetis: cum sit verus medicus, huic infirmæ velit mederi. Ut quid dicis: Si esset Propheta, sciret vnguentum longe opinione falleris: nam quia Propheta est, illamque

- 47 peccatricem esse nouit, ideo eam ad se accedere patitur. Tu murmuras, quia illorum neutrum cognoscis; quia uero illi se inuicem cognoscunt, ideo se tractant, sicut uides. Attende quam procul abes à ueritate. Tu etenim peccatricem illam esse ducis, cum tamen iam peccatrix non sit, illumque Prophetam non esse tibi persuades. Cum tamen sit Dominus, qui Prophetas facit, & sciens illum cor tuum fuisse percrutatum, cogitationemque tuam cognouisse, uerum Deum illum esse intelliges, siquidem tibi dicit: Si non habes tibi aliquid dicere, &c. In quo dubio in corde tuo delinquenti respondet: Venit mulier quædam Sunamitis, & 48 proiecit se ad pedes Elisæi Prophetæ; & accessit Giezi, ut amoueret eam; & ait homo Dei: Dimitte illam; anima enim eius in amaritudine est. Siquidem igitur hæc mulier amaritudine plena ad pedes Domini accedit, ne de illa murmuraret, o Pharisei. Sed desine illam remedium suum perquirere. Ne sis sicut Giezi, qui Sunamitidem à Prophetæ pedibus amouere conabatur. O quot Pharisei sunt hodie, qui ut animam se Deo tradere incipiunt, statim murmurant, & illam derident, atque ab incepto bono reuocare conantur. O fratres 49 mei per charitatem Domini uos rogo, ne tantum malum faciatis. Vos autem o anime Christo Iesu deditæ his murmurationibus obsurdescite: sicut hæc sancta Magdalene hodie Phariseorum detractionibus surdescebat; & sic perseuerauit, quousque auribus suis ab ore Domini dulcissimi illud uerbum percepit: Fides tua te saluam fecit, uade in pacem. O Christe reparator uitæ, pereonis totius misericordie fons, benedicta sit clementia tua, quia sic peccatoribus miseris. Tu es Domine, qui pro tua probitate peccata dimittis, animasque saluas facis: ut uero dicis illam à fide sua 50 saluam factam fuisse. Ecce quantopere peccatorem honestat, fidei eius beneficium, quod in eum cõfert, attribuens. Rom. 3. Super hæc uerba notabilem quandam rem audire: Beatus Paulus dicimus iustitia Dei per fidem Iesu Christi in omnes, & super omnes, qui credunt in eum, id est iustitia Dei; per quam iustificamur, quæ est passio Christi, & gratia eius. applicatur mortalibus primo per fidem Iesu Christi. Attamen cum plurimi sint actus nobilissimi, Deoque gratissimi, qualis est charitas, spes, timor filialis, patientia, peccatorum dolor, diuinorum denique Sacramentorum usus: quare si Paulus

Paulus plurimis in locis primam applicationem meritum Christi Redemptoris nostri fidei attribuit, sicuti apparet in hoc loco, & alibi dicit: Credenti in eum, qui iustificat Rom. 4. impium, fides reputatur ad iustitiam. Et alio in loco dicit: Ephes. 2. Grati saluati estis per fidem. Hæc questio est Diui Thomæ: Ad cuius responsionem notate regulam esse Beati 3. c. epist. ad Roma. Augustini: nullum aditum absque proprio ipsius actu iustificari posse. Ut pulchre probat ex illo loco Pauli: Non exhibeatis membra uestra arma iniquitatis peccato: sed ex- 51 libete uos Deo. Vbi aperte dicit, hominem iustificandum proprium actum recedendi à peccato, & conuertendi se ad Deum habere debere. Ut autem hic actus in adulto necessarius debet esse in respectu ad Deum: hic autem actus ad Deum est per fidem. Ratio namque præcipit, ut si peccator ad Deum conuertendus est, atque in eius amicitiam rediturus, ante omnia credat in Deum, qui promissit se peccata dimissurum esse per Iesum Christum filium suum, ut dicatur: Quem proposuit propitiatorum per fidem in sanguine ipsius: quod si non crediderit, quomodo conuertetur? Si autem sine fide conuertitur, frustra conuertitur. Et 52 quousque fidem sine gratia mortuus sit: est tamen lux, & misericordia quædam omnia ad salutem consequendam necessaria erudiens. Fides docet necessariam esse spem, & fiduciam in Deo, docet necessariam esse charitatem, docet ad penitentiam confugiendum esse, docet peccata confitenda esse: ac denique docet opportunum sacramentorum usum esse necessarium. Cum igitur hæc omnia doceat, manifeste apparet, ex parte hominis illam esse caput, & initium iustificationis. Ideo dixit S. Apostolus, prædicationem suam esse ad obediendum fidei in omnibus gentibus, id est, ut omnes gentes obediunt fidei. Atque idcirco in his locis uult 53 dicere, fidem esse primam uiam ad iustificationem. Et aperte declarauit, ultra fidem plura esse necessaria, quando quidem addidit, dicens: In omnes, qui credunt in eum. Credere in Deum, est illi adherere, illi seruire, illum amare. Quia uero fides sanctæ Magdalene remedij ipsius fuit initium: idcirco dicit ei Dominus: Fides tua te saluam fecit. Siquidem igitur fratres charissimi, per diuinam misericordiam omnes hanc fidem habemus, illa utamur, omnibus quæ nobis præcipit obediētes, & sic gratiam suam Do- 54 minus

minus in hoc seculo, & in futuro celestem gloriam largietur, Amen.

FERIA VI. POST DOMINICAM
IN PASSIONE.

Collegerunt Pontifices, & Pharisei concilium. & dicebāt: Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? IOAN. II.

VOLUIT Spiritus sanctus, ut hæc abominabilis iniquitas literis mandaretur, quod homines hortaretur, ne passionibus aditum patefaciant. Quantumcunque enim minimæ sint, post eas maiores obrepunt, post maiores autem maximæ superueniunt. Sicut accidit his celestissimis hominibus, quibus dixit Dominus: Vos implete mensuram patrum vestrorum. Serpentes gemina viperarum, quomodo fugietis à iudicio gehennæ? Ad iniquitatis fastigium peruenierunt, quia parentes eorum Prophetas occiderunt, illi verò Prophetarum Dominum interfecerunt. Qui cuppam construit, ut tabulæ sibi inuicem cohæreant, arcibus illas circum, ne vinum foras erumpat. Ut autem arcus robur habeant, viminibus illos vincit. Et licet tabulæ arcibus sustineantur, illi tamē viminibus roborantur, quibus contractis, etsi parum proficere videntur, arcus relaxantur, & tabulæ dissoluntur, atque ita vinum effunditur, iusti in diuinis literis vasa nuncupantur, sicut illos vocat B. Paulus vasa misericordiæ, quæ Deus præparauit in gloria. In his tanquam in cuppis inest charitas, & diuina gratia. Arcus verò quibus hæc vasa circumdantur, sunt decem diuinæ legis præcepta. Et quandiu anima his diuinis arcibus circumdata fuerit, gratiæ vinum non effundetur. Vimina verò quibus hi arcus roborantur, sunt res parvæ, quæ tantum obligant sub peccato veniali: qualia sunt illa quæ præcipiunt vana mendacia, verba otiosa, & cetera huiusmodi esse fugienda: & hinc est, quod qui peccata venialia parui æstimat, vimina confringit, & dissipatur, ut relaxentur arcus, hoc est, ut graviora præcepta violentur, & sic gratiæ vinum effundatur, quod non licet nisi parua neglecta fuissent. Ideo dicit Ecclesiast. Qui spernit modica

nisi modica paulatim decidit: & sicut dicimus: Nemo repente sit doctus, & nemo repente sit perfectus, dicere etiam possumus: Nemo repente sit pessimus, sed gradatim de peccato in peccatum dilabitur. Quocirca de iusto dicitur: Qui timet Deum, nihil negligit. Quantumvis parua peccata sint, maximi illa æstimat, ne in alia graviora prolabitur. Magister sententiarum dicit, vnum & idem peccatum esse culpam, & penam: in quantum voluntas vult malum licet sub ratione boni est culpa, quod autem non vult est pena. Virgo, quæ se amatori tradit, culpam commisit, quia tradidit, penam vero incurrit, quia deturpata manet. Trahe se anima diabolo, & hoc est culpa, est etiā & pena, quia remanet absque Deo. Ita dicit Beatus Augustinus. Culpa est malum, quod agimus: pena autem malum, quod patimur. Vult voluntas appetitui suo satisfacere, sed nolle Deum amittere, utrumque possidere vult. Hæc autem est pena, quod Deum & eius gratiam perdit. Nō solum autem peccatum quoddam est culpa, & pena: verum etiā peccatum, quod sequitur ex eo quod citò non vult conuerti, est pena prioris, & illud alterum, & alterum, ac plurima secum affert, sicut dicit B. Gregorius. Peccatum, quod per penitentiam mox non diluitur, suo pondere ad aliud trahit. Sicut saxum in montis cacumine collocatum, ubi primum ab illo loco incipit dimoueri, suomet pondere cadere compellitur, nec detineri potest quoadusque in profundum deueniat. Sic etiam miser peccator cum libertatem habeat post passionem suam, atque malitiam, quasi saxum se patitur attrahi. Hæc omnia ad literam in his Phariseis, & Pontificibus cernuntur: & sicut supra diximus, isthæc ante oculos nobis Spiritus sanctus proponit, quod in eis caueamus, nec in tantum præceptum sicut illi deueniamus. Verum prohi dolor, nullus est, qui in alienis periculis caueat. Sicut latro, qui cum furtum suum in patibulo suspendi perspicit, tunc alienam crucem abscondit. Hoc me in maiorem admirationem adducit, videlicet nos diuinis suppliciis nobis ante oculos proponat, nihil horum sufficit nos à vitiis cohibere. De hoc magno perire ipse querebatur per Hieremiam Prophetam, dicens: Et vidit præuaricatrix soror eius Iuda, quia pro eo quod maledicta esset aduersatrix Israël dimisisset eam, & dedissem

8 ei libellum repudij, & non timuit perquaricatrix Iuda soror eius: sed abiit, & fornicata est etiam ipsa, & facilitate fornicationis suae contaminavit terram, & mœchata est cum lapide, & ligno [O valde mala Beatissima Trinitas] & quanta est durities nostra, quod cum hos Iudeos Dei manu dimissos videamus, ut in poenā praeceptorū scelerū tātum, tanquā horribile facinus perpetrarent nos ex eorum suppliciis timorem non concipiamus, nec nos à sceleribus cohibeamus. Per ineffabilem Dei charitatē vos rogo dilectissimi fratres, ut hanc celestem doctrinā in cordibus reponatis: quod deinceps minima etiam peccata timeatis.

Dicit Sāctum Euāgelium: *Collegerunt ergo Pontifices, & Pharisei concilium, &c.* Nonnulli ex illis, qui Lazari resurrectioni interfuerunt, cum sese ad Dominum convertere, illumque tanquā verū Deum adorare deberent, abierūt ad Phariseos, (ait B. Iohānes) & dixerūt eis quae fecit Iesus: & statim sequitur in textu. *Collegerunt ergo Pontifices concilium.* Itaque supernum illud miraculum fuit tanquā oleum, quo malitiae eorum ignis magis inflammatus fuit, siquidem propter illud diligentius vitae Domino mortem inferre curauerunt. Dicunt: *Quid facimus?* Verba sunt haec hominum compunctorum. Dives ille cupiditate compunctus dixit: *Quid faciam, quod non habeo quod congregem fructus meos?* Ille etiam, à quo auferbat Dominus villicationem, cum afflictione dicebat: *Quid faciam, quia Dominus meus auferet à me villicationem?* Et hi met Pharisei invidia repleti cum viderunt miraculum claudi, quem *Beatus Petrus sanauit, adiuuicem dicebant: Quid faciemus hominibus istis?* Liberet nos Deus à re, quae tantopere animum contorquet, quale est peccatum. Quod si sola auaritia, sola inuidia, solaque ambitio tam crudeliter hominem cruciat, quid cunctae istae in corde hominis efficient, ut cognoscatis quot angustis infelix peccator obsideretur. Omnes hi Pharisei ambitione, cupiditate, malitiaeque repleti dicebant, cumq; afflictione inter se inuicem querebāt: *quid facimus, quia hic homo multa signa facit?* Quis propterea bonus Iesus morti appropinquabat, tanto praestantiora miracula faciebat, omnipotentiamque & misericordiam suam apertius demonstrabat: ut nos doceret quanto propinquiores nos morti esse viderimus, tanto diligentius nos bene

nos bene operari oportere. De quibusdam hominibus dicit Iob: *Quasi effodiētes aurum gaudent vehementer cum inuenierint sepulchrum.* Sicut fodientes delectantur cum tam incipiunt thesaurum detegere, & sicut prae gaudio lucti, quod susinet oculis perspiciunt, magis fodere accelerant: sic etiam iusti viua celestis thesauri spe concitati, quo magis ad mortem appropinquant, eo diligentius accelerant benefacere. O quam malum signum est videri senes repidos, ac in benefaciendo remissos, hominesque in lectulis suis commorari, moribusque & doloribus cruciari, qui tamen non magis ad moriendum disponuntur, quam si immortales essent. Quanto autem magis suam admirabilem potentiam Dominus demonstrabat, tanto magis horum infelicitium inuidia angebatur, & ideo sic afflicti, atque compuncti dicunt: *Quid facimus, quia hic homo multa signa facit?* Id est, quare illi iam mortem non inferimus, antequam cum vniuersis orbis sequatur? Antea *signum ab eo petebant, dicentes: Volumus à te signum videre: nunc autem, quia signa facit, morte dignissimum illum esse iudicant.* Mali sunt [Mat. 23.] Si Deus illis diuitias concedit, dicunt consentaneum esse illos diuitiis suis delectari, ad hoc enim se illas à Deo accepisse dicunt, se seque inuicem ad illud inuitant, ut dicit Sapiens: *Venite fruamur bonis, quae sunt.* Si Deus plures liberos eis tribuit, dicunt necesse esse fraudulentos contractus, atque conuentiones efficere, proximisque decipere, ad illos alendos, & ditandos. Si se adolescentes perspiciunt, dicunt illud esse tempus idoneum ad fruendum hoc seculo. Non pertranseat nos (inquiunt) flos temporis, toronemus nos ros antequam marcescat. Homini male propenso nihil prodest: ex omnibus malis occasione assumit, sic isti scelestissimi homines ex praestantissimis Domini miraculis inferendi ei mortem occasionem sumunt. Dicite caeci legem istam tam grauem, grauisimisque preceptis onustam, qualia sunt ei cunctis, tot suauissimorum ciborum priuatio, totque caeremoniarum onus, quare sustinetis? Nunquid non propter miracula, quae in eius confirmationem maiores vestri à Domino facta perspexerunt, ut quid Moyse tot preceptis, atq; implicationibus, nonne propter miracula credidistis? Hic autem homo non operatur

- 16 præstantiora miracula, quæ in hoc seculo visa sunt vtrique. Quænam igitur ratio postulat, quod cum hic quadragesimæ mortuum imperando, sicut Dominus ad vitam reuocatis, idcirco ad illum occidendum concilium ineatis?
- Attendite autem qualem tantæ iniquitatis rationem reddant: Si dimittimus (inquiunt) eum sic, omnes credent in eum, & venient Romani: arbitrâtes nouum Regem à nobis electum fuisse, nobisque eis rebellare. Et tollent locum nostrum. O infelices, quænam superficies est isthæc, qua malitiam vestram operitis? Dicite, qui mortuum ab inferis potuit reuocare, nunquid non poterit viuos ab aliorum viuientium potestate liberare? & licet hoc facere non posset, quæ ratio postulat, ut iustus pro Reipublicæ libertate moriatur. Si quidem pro nullo temporali bono peccatum mortale debet committi? Imò illi mortem inferentes ciuibus in malum istud, quod timetis, prolâbimini. Tanta est diuinæ ordinationis vis, ut nulla humana inuentione valeat impediri: imò potius rationes, quas ad illam effugiendam inquirimus, hæc metipsæ sunt media, ad illam exequendum.
- 17 *Prov. 21.* Non est consilium contra Dominum: dicit Sapiens. Quot 18 modos quaesivit Pharaon, ne Hebræi tantoperè multiplicarentur, & ab eius potestate exirent, laborisque, quibus illos affixit, omnia fuerunt media, quibus ipsi dispositi sunt, ut Deus eis subueniret, illisque à crudelissima eius seruitute vindicaret. O quot in hoc seculo culpas committunt, ut à temporalibus incommodis liberentur, & sic citius in ipsa deueniant, & nisi sese in meliorem frugem recipiant, in æterna etiam damna prolâbuntur. De vnoquoque horum dicit Iob: Fugiet arma ferrea, & irruet in arcum æreum, id est vnum malum effugiens in aliud grauius incidet. Armatura ferrea est corporalis labor, & temporalis necessitas, quæ tanquam ferrum hominem transfigit. Sic illam appellauit Spiritus sanctus loquens de Ioseph.
- 19 *Psal. 124.* Ferrum pertransiit animam eius: illum à fratribus suis vendidit, & in Aegypti carcerem detrudi, ferrum appellauit. Ferrum intra se ferrugine consumitur: res autem non consumitur, sed permanet incorruptum. Sic temporales necessitates cito finiuntur: nam quod ad plurimum quantum hominis vita durauerit, tandiu illæ durare possunt. Liberet autem nos Deus à potnis æternis, quæ per arcum æreum

significatur. Armatura ferrea, qualis est culter, aut gladius, 20 cernitur cum percutitur: arcum autem non videtis quousque tunc ab eo percussus estis. Ideo temporales pœnas homines fugiunt, quia illas perspiciunt: qui autem peccant, ut temporalia detrimenta fugiant, in æternas pœnas incidunt, quas non sentient, neque videbunt, quousque eis crucientur, sicut his miseris contigit.

Dicunt: Venient Romani, & tollent locum nostrum. Ut ambitionem suam cooperiant, dicunt se Reipublicæ zelo de hoc hoc facere, & ut diuinus cultus, qui Deo in illa ciuitate exhibebatur, amitteretur. Hoc vtrique est hominum in 21 finium, quod sub virtutis specie peccatores esse volunt: non solum famam, popularémque hominum opinionem turpiter, ac flagitiosè viuendo nolunt amittere, sed illam etiam augere conantur. Habet quis vinum, aut triticum venale, & suffragatur in consistorio dicens, bonum esse ne fundè frumentum, aut vinum afferatur, propter bonum Reipublicæ: hoc autem facit, ut frumentum suum carius 22 vendat. Voluit Absalôn filius Dauid aduersus patrem suum insurgere, eiusque regnum occupare: & ad hoc faciendum religionem finxisse, seque in peregrinationem conferre simulasse. Vadam (inquit) reddam vota mea, quæ voui in Hebron. In valle Hebron sepulti iacebât, Adam, & Eua; 23 Abraham, & Sara; Isaac, & Rebecca; Iacob, & Lia: Et illic mouere consueuerant Hebræi, vota que sua ibidem adimplerant: & illuc erat caput Iudæ, & ibidem erat præcipua, & fortior pars Iudæ: & sic arbitratus est Absalôn si patrem illam occuparet, facillimè ceteras omnes vrbes se occupaturum esse. Ut autem hoc tantum, tamque iniquum 24 minus perpetraret, sanctitatem simulauit: verumtamen accessit, non loca quidem sancta visitauit; sed principes congregationibus, pollicitationibusque corripit, patremque suum Hierosolymis expellit, & cum tyrânide regnum occupat. 25 Incommutabilis Deus quot peccata sub peregrinationibus, diuinæque gloriæ zeli specie committuntur. Hæc autem sunt peccata, quibus difficillimè remedium solet adhiberi. Ad cuius intelligentiam animaduertendū est, nonnulla peccatorum genera in mundo esse, de quibus homines erubescunt. Sicuti si cum inebriatur ab aliis iudicatur, aut si furatur, & alia huiusmodi: sunt enim

Augusti-
tum. 5. 9.
L. M.

24 peccata ignominiosa, & propria hominum ignobilium.
Alia vero esse peccata, quæ hominum abusione nobilitata
sunt, quæque iam hodie homines committere gloriantur,
sicuti iniuriam ulcisci. Tanto autem irremediabilis est
vitiū, quanto plus honoris secum affert, qualia sunt, quæ
boni publici specie operiuntur: De Romanis dicit B. Au-
gust. sub specie virilitatis, & amplitudinis. Reipublicæ vni-
uersum terrarum orbem deprædari cōsuevisse. Illi etenim
ambitiosi erant propriamq; gloriam experebant: bonum
autem publicum hominibus proponebant. Hoc est graui-
simum peccatum, & morbus à quo per pauci sanantur. Hi
infelices innocentissimi Iesu mortem exoptabant, timen-
tes ne Dominum suum amitterent, & dicunt: Videamus
nunc quomodo ei mortē inferri oporteat: Dedece enim
honorem dignitatemq; nostram tātum nobis crimen im-
ponere sicut est hominem innocuū, & iustum interimere:
sic igitur hæc illius necis occasio dicemus nos hoc propter
bonum publicum facere, ne isthæc Respublica destruat.
Et his verbis manifeste apparet illos ad hoc iniquum faci-
nus perpetrā dum ambitione commoueri. Super quod Eua-
ngel. 27
26 tres magnopere vos notare vellem, licet peccatum ma-
ximum in anima operatur, vnum ex præcipuis esse ex-
citatem. Et sic referens David: Mala, quæ per peccatum sibi
contigerunt, hoc in fine tandem commemorat, dicent:
Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea, &
lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum. Pri-
mus effectus peccati est animæ inquietudo, & conturbatio, ita
ut peccator in semetipso stimulum gerat, quo maxime tor-
quetur: atque ipsa conscientia sit quasi carnifex, quæ de il-
lo supplicium sumat. Et hoc est: Cor meum conturbatum
27 est, secundum malum est: Dereliquit me virtus mea: Quādo
homo in gratia persistit, virtutem habet ad resistendum,
ubi primum autem peccat, præcipuas vires amittit, quæ illi
ex gratia dimanabant: & aptus est ad excidendum in om-
nia peccata. Atque hoc est quod dicit B. Iacobus: Qui in
vno offendit, factus est omnium reus, id est, propinquior
est, qui in peccato mortali commoratur, ad grauisimum
peccatorum omnium committendum, quā qui in gra-
tia perseverat, ad leuissimum quodque peccatum mortale
perpetrandum. Magis distat gratia à minimo mortali
peccatoris

peccatorum, quā minimum à maximo abest. Nam pec-
tator in lethali culpa existens, si alia grauisima offeratur,
non illam expellet pro amore Dei: iam enim in eo nulla
est charitas, nec propter inferni metum: quia iam se æter-
nis cruciatibus damnatum esse credit: nec gratia pollet,
quæ resistat; & hoc significat: Factus est omnium reus, id
est, quantum est ex se in promptu est; ut illa omnia com-
mittat.

Vicium autem malum, quod dicit sanctus Propheta,
peccatum secum afferre, est cecitas. Et lumen (inquit) ocu-
lorum meorum & ipsum non est mecum. [O Sancta Ma-
ria, & c.] In quor insanias incidit peccator in lethali cul-
pa commorans: & quanto pudore confunditur postquam
conuersus est, propter illa mala, quæ in peccato existens
sentiebat. Et sic in illo Psalmo ubi nos legimus:
Conturbata sunt omnia ossa mea: & anima mea turbata est
in lethali vertunt ex Hebræo contextu: Obstupuerunt os-
samenta, & anima mea stupefacta est nimis. Et sic hæc trā-
la peccati miseriam apertius ostendit. Etenim peccatura
solum animæ vires adimit, sed potentias etiam obstu-
pescit: & anima quasi sine iudicio remanet. Quemad-
modum cum quis stupet, quasi extra se remanet, & ideo
peccatoribus dicitur: Redite præuicacatores ad cor, ut ad so-
berantur: ex eo namque quod extra se incedunt, ex vni-
us alia peccata deueniunt. Et quanquam omnia peccata ce-
citatem hanc secum afferunt, præcipue tamen inter omnia
peccatum carnis, & ambitionis hominem exerceant. De
peccato carnis dici potest illud Psalms: Supercecidit ignis,
& non viderunt solem. Quocirca diligentissime caute-
re: ne ignis hic, & ardor carnalis super vos cadat, nam
alio vos excacabit, ut ne clarissima quæque cernere va-
leatis. Quæ quidem per solem intelliguntur. Ob hanc
causam loquens Salomon de adolescente quodam à turpi
meretrice decepto dicit: Statim eam sequitur quasi bos du-
ctus ad victimam: & statim addit: Et quasi agnus lasciuens;
& ignorat quod ad vincula stultus trahatur, donec transfi-
gat sagitta recur eius: velut si auis festinet ad laqueum, &
nescit quod de periculo anime illius agitur. Diligenter per-
pendite quoties repetit verbum, nesciens, & ignorans. Ut
hæc assidua verbi repetitione denotet, quantam cecitatem
pecca-

Psalm. 6.

Psalm. 57.

Prover. 7.

- 32 peccatum carnis secum affert. O infelix libidinosus, qui nō cognoscis te in infernū trahi, ubi et si inuitus oculos aper-
turus es: sicut deduxit Elifæus seruos Regis Syriæ cecos
vsque ad mediam Samariam: & ibi Deum exorauit, vt eis
oculos aperiret, & viderunt se esse in medio Samariæ. O
4. Reg. 6. quā deceptos se experirentur, cū arbitantes se repe-
turos esse, quem quærebant, in medio foro se hostibus cir-
cūseptos animaduertentes. Attende o cæce peccator, et si
te bene duci arbitraris, teque in via ista, per quam ambu-
las, voluptatem esse reperiturum existimas, quando minus
arbitratus fueris te à diabolis obsidendum esse in inferno
ubi nullum tibi remedium possis adhibere. O quā meri-
tò dicit David: Super cecidit ignis, & non viderunt solem.
33 Ecquis non stupebit considerans hominem tam sanctum
sicut Salomonem, qui cum Deus toties locutus est, & ad
sapientem, vt omnes homines sapientia excederet: apud
quem tamen tantum mulieres valuerunt, vt illum peruer-
terint, & excecarent, atque persuaserint, vt canes, & felos
tāquam Deos adoraret. O rem dictū, atque auditū me-
ritandam! Ecce quantā cecitatem peccatum carnis as-
sumptum affert: veruntamen maiorem quidem affert ambitio.
34 O Deus cæli terreque conditor, quā cæcus incedit am-
bitiosus, non habet taxim, quodcunque peccatum com-
mittit, vt quod expetit, consequatur: aut ne quod possidet
amittat. Amatori cuiusdam formine si serui eius dicant, il-
lum quod expetit non posse comparare, nisi maximam
nummorum copiam consumat, aut nisi fratri suo mortem
inferat aliosque seruos suos occidat, statim dicit: Nolo il-
lam cum tanto aliorum detrimento. Si autem ambitioso
35 proposueris, necesse esse montes & valles humano cruo-
re adimpleri, vt ipse dominetur, statim dicit, vt ita fiat. Ille
tyrannus Iulius Cæsar quare vniuersum ferè mundū con-
turbauit, tantamque humani sanguinis multitudinem ef-
fundit, nisi vt totius orbis imperium sibi videretur? Alexan-
der, qui dicitur Magnus (nescio autem quare) cur terræ
tranquillitatem peruerit? Non utique propter diuitias
etenim omnes illas famulis suis largiebatur: sed vt impe-
rarer. Vt quantam cecitatem ambitio secum afferat, co-
gnoscat. Vultis ne cognoscere quousque extenditur? Co-
siderate istud in hac sancti Evangelij lectione: siquidem hi
scelerati

Lucanus
Pharsal.
lib. 1.

1. Mach. 1
Dan. 7. 8.
et 11.

scelerati homines adeo ambitione excecati sunt, vt ne do-
minum, quod habebant, amitterent, auctori vitæ mortem
inulerint. O maledictam ambitionem, quæ ipsemet vitæ
lesu Christo vitam ademit! Hoc sufficeret fratres charissi-
mi, quo illam summopere detestaremur. Exit homo sum-
mo mane domo sua, & in via charissimum amicum suum
gladio transossium reperit, & cum amaritudine, atque af-
fectione deplorans, dicit: O charissime amice, quis te tam
crudeliter interemit? ensēque ab eius caduere euellit,
illum ad parietem collidit, atque confringit: ensis est in
pariete ne poenam aliquam promeretur? Non utique ve-
nitamen illum collidit, quia instrumentum fuit, quo ami-
cus eius fuit occisus. O Christe superne fili Dei, fidelissi-
me amice noster: ecquis tibi tam atrocem mortem intu-
it? quis te cruci tribus clauis affixit? *Venerunt Romani, et c.*
Ambitio fuit huius crudelitatis instrumentum. Si igitur huius
celestis Domini fideles amici estis, hoc mortis eius instru-
mentum magnopere debetis execrari: videlicet, ambitio-
nem, quæ illi excecati tantum malum fecerunt, quæque
his obnoxabit, si vos ab illa possideri patiamini.

Vnus autem ex illis Calphas nomine, cum esset Pontifex anni
38 *di xit eis, et c.* Huculque horum malorum hominum
capiditas, & ambitio demonstrata est. In hoc autem verbo:
Anni illius, illorum simonia detegitur. Nam summus Pō-
tificatus erat perpetuus: illi autem quotannis illum maio-
ri pretio ementi vendebant: sicut dicit Iosephus, & ex hoc
nam verbo infertur. Hoc autem faciebant, quo plurimi
dignitate illa frui possent. Proh dolor, quantum est hic de-
gradandum, quā crebrò hoc fortasse sit in sancta Dei Ec-
clesia. Nisi quod tunc dignitatis venditio vocabatur: nunc
16. licet Ecclesiasticæ dignitates publicè non vendantur,
plurimæ tamen largitionibus, ac pollicitationibus adipisci
consequuntur. Aliquique simoniam baptizarunt, illamque
redemptionem pensionis appellant: redemptio pen-
sionis est. Veruntamen habes canonicatum, aut aliud
Ecclesiasticum beneficium, & decernis te Romani pro-
fici, & dicis: Quomodo nunc ex hoc beneficio pecunias
39 colligam? Domine (ait alter) transfer beneficium istud in
beneficium tuum, qui tibi aliquot nummos quotannis persol-
uas, & redimer pensionem istam. Nunquid hæc non est
vendi

Simile,

Iosephus
de antiq. Iu-
bro. 10. c.

40 venditio? sic, quia ex primo passu intendisti beneficium vendere. De homine autem per simoniam in Ecclesiam ingrediens (qui est sicut dicit Dominus: Fur, & latro, non enim intrat per ostium) quid aliud sperari potest, nisi illum futurum esse, sicut hunc Caipham simoniacum, qui aduersus Dominum sententiam protulit, dicens: *Expedi ut vnus moriatur homo.* Quid mirum est si vir Ecclesiasticus concubiniarius sit, & alter ludendo noctes dieisque consumat, si quidem nummis Ecclesiasticas dignitates emerunt. Si quidem (vt paulò antea diximus) peccata alia sunt aliorum, rum pœnæ. De lupis dicitur, ubi primum vnus ululat, statim alios plurimos conuenire: sic peccata quasi lupi, alia ab aliis inuuantur. Ex huius iniquissimi pontificis verbis elicitur, quam periculosum sit hominem cupiditatis cupidus, & passione repletum consuli. Secundo colligitur, quantum incommodum sit Reipublicæ eius capita, virosque primarios ambitiosos esse. Nullum vnquam Iudæis tantum malum accidit, sicut ambitiosos pontifices habuisse. Omnia mala, quæ illis intulit Nabuchodonosor, & Cyrus Persarum Rex fuerunt leuissima, si cum illis conferantur, quæ eis acciderunt, eo quòd hos scelestissimos, nimisque ambitione vulneratos pontifices habuerunt. Hinc enim tota illorum perditio dimanauit. Et hæc fuit causa præcipua, ob quam Deus eos à sua diuina manu dimisit. Ideo dicit Hieremias Propheta. Peccatum Iuda scriptum est stylo ferro in vngue adamantino. Eadè die, qua Iu Domino mortem intulerunt, in adamantina papyro, quæ nullo vnquam tempore fioietur, suum facinus scripserunt. Alia peccata fuerunt in mundo scripta in papyro communi, & in corio, quæ etiam diu durauere: temporis tandem discursu eorum infamie finitæ sunt. Hoc autem peccatum nunquam suis dignè persoluetur. Scriptum est enim in illo pretioso adamante, videlicet sanctissima humanitate Iesu Christi filij Dei, papyro inconsumptibili, & incorruptibili. Tamen recens est hodie diuini illius sanguinis effusio, quàm cum Dominus resurrexit. Nota etiam ex omnibus peccatis huius seculi nullum tam factum extitisse, sicut illud. Etenim vehementissimæ fuerunt illorum parricidarum cogitationes: adeò vt in lapidibus etiam signum facere possent, si malitia illa in lapide poneretur, in illo vtique signum faceret.

faceret, vt erat inflammatisima nequitia, quæ totum eorum cor occupauit. Has omnes exaggerationes significat hæc sententia: scriptum est stylo ferro in vngue adamantino.

Hoc autem à semetipso non dixit: Sed cum esset Pontifex, cui illius propheta ait: quia sic vtique verum erat. Expediebat enim, vt vnus moreretur homo pro populo. Vnus (inquam) in singularitate, qui erat filius Dei, quatenus homo moreretur, vt æterni Patris iram mitigaret. Quando aculimo gladio lapidem dirutissimè percutitis, adeò hebes manet, vt difficulter possit abscindere. Sic etiam inimitia diuinæ iustitiæ gladius plurimos ictus in illam sacramentam petram, de qua dixit B. Paulus: Petra autem erat Christus: Hebes remansit, rigorisq; sui acies confracta est. Rixantur duo, & perhumaniter nobiscum segerat. Et sic dicit B. Paulus: Ipse est pax nostra, qui fecit vtraque vnū, interficiens inimicitias in semetipso. Peccata vocat inimicitias ab effectu: quia inter Deum, & hominem inimicitias fuerunt: & has interfecit Christus Redemptor noster in semetipso. Rixantur duo, & inimicitias contrahunt, & vtique reconciliatio agatur, dicit alter, se non esse in alterius amicitiam rediturum, nisi talis homo puniatur, qui fuit contentions, & odij causa: nec enim nisi peccata punirentur, quæ fuerunt causa inimicitias inter Deum, & homines, non reconciliarentur homines Deo, nec Deus ipso amicitiam acceptaret. Videamus autem quomodo peccata poterant occidi, si quidem peccatum est nihil pro formalis: Hoc fit sicuti cum in casu sanctæ Inquisitionis supplicium de aliquo sumi vult, cuius tamen præsentia non potest haberi. Tunc erigitur delinquentis statua, & comburitur. Nunquid delinquentis ille concrematus est? non vtique, sed eius statua concremata fuit. Idem dicendum est de peccatis: supplicium sumendum erat de peccatis: peccati autem præsentia non potuit haberi. Est enim peccatum quedam priuatio gratiæ. Quid igitur reus erit statua peccatorum statua, ut qua supplicium sumatur, & ipsa comburatur. Et quæ fuit hæc statua? Sanctissima Christi Redemptoris nostri vera humanitas. Ita dicitur: Misit Deus filium suum in similitudinem carnis peccati. Hæc vtique peccati similitudinem, nec tamen habuit pecca

48 peccatum. Sicut statua est similitudo hominis, nec tamen est homo: sic sacratissima illa humanitas statua & imago fuit peccati: cumque de illa supplicium sumeretur, pretiosissimumque corpus illud in ara crucis offerretur, de peccatis supplicium sumptum fuit: & ideo dicit B. Apostolus: Interficiens inimicitias in semetipso. Hoc significavit quod dicit Dominus Noë, Hoc est signum fœderis quod do inter me, & vos: arcum meum ponam in nubibus.

Reuerberant solis radij in nube ex se aquam sicut rorem

49 emittentes: & statim arcum pulcherrimum variisque coloribus visu delectabilibus illustratum cernitis. Et hoc fuit simile. bonum signum, quod Deus hominibus dedit, quod nulum amplius diluvium futurum esset. O ineffabilis Angelorum gloria, eequid aliud fuit benedicta illa humanitas, quam ex purissimis sacratissimæ virginis Mariæ Domini nostræ visceribus assumpsisti, nisi nubes quæ super nos misericordiam pluit? Pendebat hæc diuina nubes in

50 cruce suo diuino sanguine terram perfundens: & in ea diuinæ iustitiæ radij reuerberant. Et efficitur arcus multi color partim suo pretioso sanguine rubicundus, partim verò crudelissimis ictibus, ac vibicibus æruleus. O arcus pulcherrime signum pacis, & amicitie inter Deum, & hominem, non est cur æternorum cruciatuum diluvium timeamus, si verè & ex animo ad te conuerti volumus, & ex tuis sacratissimis meritis fructum percipere non recusamus. Non solum autem nos oportebat, vt hic diuinus Redemptor ad

51 reconciliandos nos æterno patri moreretur: verum etiam
Ioh. 8. vt nosmetipsos inuicem adunaret, & reconciliaret. Et sic inferius addit Beatus Ioannes, dicens: vt filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in vnum, id est vt electos, qui in varias sectas diuisi erant, variisque dogmatibus regerentur in vnam fidem, charitatemque adduceret. O si consideraremus nos omnes pretioso Dei sanguine fuisse redemptos, & sicut tales vnius parentis liberos, eiusdemque regni esse coheredes, & hac consideratione conforteremur ad nos inuicem diligendos, supportandos, defensores nostros dimittendos: quantopere corda nostra fulcirentur, ad maximas à diabolis victorias reportandas. Ideo nos admonet B. Paulus dicens: solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Diligenter perpendite verba illa solliciti.

solliciti, & vnitatem spiritus. Hoc enim dixit significans maximi nostra interesse interiorem vnitatem habere: ex illa namque exterior proficitur. Refert Plutarchus hominem quandam plurimos liberos habuisse: cumque iam obire vellet, omnes illos accersiri iussisse, & sibi fasciculum virgarum afferti præcepisse: cunctasque virgas singulis liberis confringendas tradidisse. Qui cum virgarum fasciculum accepissent, nullusque eorum coniunctas virgas confringere potuisset, senex moriturus fasciculum accepit, illumque dissoluit, & singulas virgas contregit. Dixitque eis: ecce quomodo estis iuvenes robusti estis, hæc virgas confringere nequiuistis, quanquam reuocis, & imbecilles erant, quia coniunctæ erant: ego verò estis senex, & ægrotus illas confrangi, quia disiunctæ, atque dissolutæ erant. Sic quam diu in amore, & concordia persisteritis, nemo vos poterit superare: verò diuisi, discordesque fueritis, quicumque senex sicut ego vos destruet. O admirabilem Ethnicæ sententiam. Multo tamen verior est in Christianis, qui alias peculiare vires charitatis virtute percipiunt. Dominus illa nobis affluenter concedat, quò illa muniti aduersarij nostri resistentes coronam maximam cõparemus, quæ in gloria datur. Amen.

DOMINICA IN RAMIS PALMARVM.

Cum appropinquasset Iesus Hierosolymis, & venisset Bethphage ad montem Oliueti. &c. MATTH. 21.

RAMVM mysterium, quod nobis super hoc Euangelij tractandum offertur hoc est: quòd iuxta nonnullorum opinionem hoc castellum, ad quod misit Dominus discipulos suos, dicens: Ite in castellum, quod contra vos est: est ciuitas Hierusalem: vocat autem illam castellum, & non ciuitatem dissolutionem, & corruptionem infelicitis illius reipublice significat: illamque ciuitatis nomine esse indignam denotans, siquidem ciuium vnionem, atque concordiam non habebat. Nam ciuitas, id est ciuium vnitas. Sed illam castellum dicit, quia in eo diabolus castellatus (vt ita dicam) & munitus erat. O ciuitas N. quam corrupta es, quamque indigne ciuitatis nomē usurpas:

2. cum tot in te similitudines, seditiones, tumultus atque perturbationes, lites, ac denique discordie versentur melius te possumus appellare castrum, in quo diabolus dominatur, & ex quo tuis malis exemplis alia vicina oppida oppugnat.
- Proph. 30. Ad hominum confusionem dicit Spiritus Sanctus, quatuor sunt minima terrae, & ipsa sunt sapientiora sapientibus, fortitiora, populus infirmus, qui praeparat in melle cibum suum. Lepusculus, plebs inuoluta, qui collocat in petra cubile suum. Regem locusta non habet, & egreditur vniuersa per turmas suas. Stello manibus nititur, & moratur in aedibus regis. Quorum tribus praetermisit de solis formicis loquamur. De quibus dicit Plato prima animalia, quae re-publicas inuenerunt, ipsas fuisse quidem simul commorantur, simul laborant, & simul sibi cibos in hybernium tempus accumulunt. Nullaque proprium aliquid sibi applicat, sed omnes communiter omnibus vtuntur. Res est mira, quomodo aliae aliis sibi inuicem non officiant, quomodo singulae de labore suo viuunt, quomodo omnes communiter laborant. Hoc autem maiori confusioni nostrae est, quod cum in arcta quadam spelunca viginti milia formicarum insimul commorentur, duo homines in amplissima quadam republica pacifice nequeant commorari. O homines brutis animantibus peiores quomodo bestiae vobis praestare, atque excellere patimini? Ne sit ita fratres per reuerentiam Dei. Animaduertite quid dicat Spiritus Sanctus per prophetam, quis est homo qui vult vitam scilicet aeternam: diligit dies videre bonos: & quis in hoc saeculo isthac non desiderat? vnusquisque nostrum hoc exoptat. Sicut inquit igitur pacem, & persequere eam. Id est, ne expectes quousque ipsa te quaerat, aut quousque veniat aliquis vir primarius rogaturus te, vt pacem habeas cum proximo tuo, ei que ignoscas. Sed tu inquire illam, & persequere eam. Semper illam persequere quousque adipiscamur, quemadmodum canis leporem insequitur, quousque illum apprehendit.

Diligentissime notate fratres tribus vel maxime rebus pacem cum proximo comparari. Prima est humilitas, quia vero hac parum homines vtuntur. Ideo parum pacis in mundo versatur. Inter alias excellentias, quas habet humilitas super ceteras virtutes morales, haec est vna singularis, quod

quod solus humilis in vnum libenter cum suo contrario commoratur. Vir castus non vult secum carnalem hominem tolerare: sobrius non conuersatur cum epulonibus, quia naturaliter illos odit. Fortis non habitat cum debili, & pusillanimi. Solus verus humilis libentissime cum aduersario suo, videlicet superbo, & ambizioso pacifice commoratur. Nam in societate sua reperit quod desiderat: quia ab illo contemnitur, vituperatur, & paruipenditur, atque idcirco inter vtunque partem versatur. Quia vnusquisque quod desiderat, possidet. Recriminatur superbus ab humili honoratur: humilis vero a superbo dedecoratur. Et hoc est quod vtique querit. Ex his vere humilibus erat David, qui dicebat cum aliqui oderunt pacem, eram pacificus. O admirabilem virtutis humilitatem: qui cum superbis, & inimicis pacis pacificus vivebat!

Secundam quod ad pacem obtinendam requiritur, est equitas iustitiae sine qua in nulla republica, nec congregatae pax esse potest. In lege veteri praecipiebat Deus dicens: Cum fuerit constitutus rex, & postquam sederit in solio regni sui, describet sibi Deuteronomium legis huius, & legetque illud omnibus diebus vitae suae, vt discat timere Dominum Deum suum: ne declinet in partem dexteram, vel sinistram. O quam admirabilis doctrina, & si eam omnes reges, & iudices huius saeculi in cordibus suis indelebilibus characteribus scriptam haberent, ne se alicui parti propensos ostenderent, & sic non essent causa tot discordiarum, & dissensionum, quot ex hoc malo dimanare consueverunt. Dicit Psalmographus aeternam pacem vnigenito filio suo vniuersarum gentium gubernaculum tradidisse, & quomodo illas rectorus esset, ei dixisse reges (inquit) in virga ferrea, id est recta: quia ferrum difficillimum est reflexu. Et statim sequitur: & nunc reges intelligite, & erudimini qui iudicatis terram: seruite Domino in timore. Duo notabilia assignat hic Spiritus Sanctus: primum vt sint reges, & praelati sapientes: vt intelligant. In aliis hominibus ignorantia est defectus, non tamen semper est culpa: in iudicibus vero est notabilis defectus, & culpa grauissima. Et ideo dicitur erudimini qui iudicatis terram. Secundum notabile hoc est postquam dixit: reges eos in virga ferrea: statim cum iudicibus loquitur: videlicet, vt intel

10 ut intelligatis domini mei nisi in officio fueritis, mundis-
que vestrum fideliter, & iuste exercueritis, vos atrocibus, &
rigorosis virga ferre: istibus esse feriendos. Atque ad-
circo statim dicite & nunc reges intelligite. Medicus mor-
tem infirmi, qui in maiori discrimine versatur, timet, & cum
omnium mors trahenda est. Attendite iudices vobis pec-
catis dicite, ut cum timore seruiatis. Vos enim magis peri-
clitamini: quia ex negligentia vestra plurima reipublice
detrimenta proveniunt.

11 Tertium, quod ad conservandam pacem multum con-
ducit, est sapiens silentium. O immense bonitatis Deus
quot ex verbis discordie oriuntur. Verbotum hominem
& effrenatae linguae melius est absque responsione relin-
quere. Sicut Sapiens dicit: Ne respondeas stulto iux-
ta stultitiam suam, ne efficiaris ei similis. Quod rex Eze-
chias vidit Rapsace ducem Sennacherib tot blasphemias
adversus Deum profertentem, totque comminationibus po-
pulum Israel in obsidione Hierosolymae deterrentem,
praecipit sanctus rex nequid ei responderent, ne illius ad
plures ac maiores blasphemias proferendas concitarent.

Esai. 36. Et sic dicit Esaias, & siluerunt, & non responderunt ei ver-
bum: mandauerat enim rex dicens: Non respondeatis ei ver-
bum. Sic faciebat S. David, sicut ipsemet fateatur dicens:
Psalm 38. posui ori meo custodiam. Vel (ut Beatus Hieronymus ver-
sit) silentium: cum confisteret peccator adversum me.
Quando peccator (inquit) adversum me insurgerebat, sta-
tim tacebam. Obmutui, & humiliatus sum, & filius a bo-
nis, id est. Non solum malum pro malo nolui responderet
verum quando quis in me furore concitabatur, ita obmu-
tescebam, ut nec mitibus quidem verbis, iustisq; excusationi-
bus, ei voluerim resistere. Et hoc est, filius a bonis. O si haec
triplex medicina in Christianis rebus publicis esset, quanta
in eis pax, & tranquillitas versaretur: & tunc iure optimo
civitates non autem castella dicerentur.

12 Etiam est valde notandum nullos aliorum hominum,
qui cum Domino veniebant ad adducenda iumenta mil-
los fuisse, sed duos ex ipsius discipulis. Hoc autem fecit Do-
minus, ut illos gravissimo quodam morbo, quo laborabam,
curaret. Quando Apostoli tantam hominum multitudinem
ad Dominum excipiendum venire perspexerunt, tunc arbi-
trati

trati sunt securam totius regni possessionem Domino ef-
se committendam, seque regni optimates, duces, & comi-
tes futuros esse. Sic & haec in cordibus vestris cogitatis (ait
Dominus) Ite igitur, & afferte huc iumenta illa: & illi tan-
quam muliones iumenta deducunt, etenim sic ambitiose
elatorum hominum superbiae remedium adhibetur. Hinc
ignat fratres charissimi discite pluries Deo gratias agere,
cum vos similibus medicamentis curaverit. Quando vo-
bis dignitatem aliquam diligentissime expectibus igno-
miam aut vituperium permittit accidere, singulari vo-
bis Dominum beneficium conferre credit, quia infirmi-
tati vestrae necessarium applicat medicamen. Et in hoc suum
mirabile artificium Dominus ostendit. Et haec est qua-
dam cifra (ut ita dicam) vel mysterium quod filii huius se-
culi, qui gentium consuetudinem moreque sequuntur,
non intelligunt. Deus ex malo bonum novit elicere, igno-
rantisq; suos honestare scit. Hoc eleganter significavit
David dicens: Si dormiatis inter medios eleros, pennae co-
lumbae de argentate, & posteriora dorsus eius in pallore au-
ri vel (ut alij vertunt) cacabos sine ola. Vult dicere: Si Deus
vos inter cacabos, & immunditiam viruperatos, & igno-
miniae affectos collocaverit, ita ut lectum, in quo positus
recumbere, non habeatis, & in medio harum iniuriarum
patientissimos vos praebueritis: etenim hoc est dormire
inter medios eleros. Et Deus vestri oblivisci videatur, ab-
sque dubio isthaec infamia, & abiectio in maiorem vobis
pulchritudinem converteretur, quam habet columba per
manus artificis argento, & auro depicta. Ita exponit
haec sententiam Alexander de Alexandrino.

Præcepit etiam suis sanctis discipulis, ut animalia illa si-
bi afferrent dicens: Soluite, & adducite mihi: Ut significaret
quodnam oportet esse munus servorum Dei: præcipue ve-
ro sacerdotum: videlicet peccatores a praesepio solvere ad
quod illos Sathanas alligavit. Funes peccatorum circum-
plexi sunt me dicebat David, & anima, quae sicut iumen-
tum praesepio alligata es. Et quemadmodum iumentum ad
praesepium alligatum, non potest se extendere ad aliam her-
bam comedendam, nisi illam, quam herus eius illic ei ap-
posuisset: arbitraris te non posse extendi ad aliam herbam
comedendam, nisi quam tibi diabolus apposuisset: quae sunt

Psalm. 67

16

Alex. ab

Alexan.
lib. 5. de
genial.
c. 18.

Psalm. 118

Ita 3 turpitu

18 turpitudines, ludi, voluptates atque alia vitiorum genera.
Ad virtutes autem exercendas, ad diuina sacramenta sum-
menda accedere non posse tibi videris. O si Deus omnes
hodie solueret, quos diabolus paleam comedentes retinet
alligatos, qui quidem quasi bestie viuunt, verum pro do-
lor, adeo assuefacti sunt nonnulli paleæ, vt nihil bonum
valeant degustare. Dicit Deus: Ephraim vitula docta dili-
gere tritum: & præ nimia consuetudine, statim ad triu-
ram reuertebatur. O abundantes & diuites huius sæculi
hoc etenim significat Ephraim: quam amici estis paleæ,
19 quam diabolus vobis offert, & quanto per illam delectamini.
Etenim nihil virtutis vobis suauis est, adeo iam malo as-
suefacti estis. Et omnes, qui proximis vestris occasione estis
peccati, contemplantini vos capistros esse Sathanæ, quibus
alios ad sui seruitutem deuincit. Dic meretrix quare istum
filium Dei, quem tam longo ex tempore deuinctum reti-
nes, iam non soluis? & tu lutor quare proximum tuum non
soluis, quem tandiu in ista maledicta exercitatione reti-
nes illumque ad ludendum inducis? serui Dei, & patres fa-
20 cerdotes animaduertite manus vestrum esse hæc animalia
diaboli laqueis vincita dissoluere, illaque ad Dei obedi-
tiam adducere. Soluite nodum. Quod si non est remedium
gladio abscindite: leuiter illos à peccato separate: in mi-
nus correctionis gladio abscondite, quousque eos ab isto
malo statu separate. Attanes vx confessorio, qui pluribus
noxis peccatorem vincit: tantam spem peccatori addit,
tam leue eius peccatum ei depingit, tam tepide atque re-
missè veram illi correctionem commendat, tam negli-
21 genter curat, vt occasiones tollat, mala parta restituat, &
vt ex tepiditate, & leuitate confessionis occasionem poni-
tens assumat, ad perseverandum in malo. Ezechiel pro-
pheta dicit: Multo labore sudatum est, & non exiit de eo
nimia rubigo eius, neque per ignem. Nonnulli sunt pecca-
tores adeo pertinaces, vt licet cum eis nimis infundatur, as-
perimurque reprehensionibus concrementur, eorumque amoris
beneficiorumque Dei ignis applicetur, vix ex his omni-
bus fructum volunt percipere. Quid igitur erit si cum il-
lis hæc diligentia non fuerit adhibita. Tantæque repudi-
tatione, & remissione de emenda in confessione, & admoni-
tione cum illis agitur, ac si tota res pili interest? per-
iuncta

immensam Dei charitatem vos deprecor patres mei: vt 12
tem hanc verè, & ex animo suscipiatis, siquidem tam ve-
stra, quam poenitentium maximi refert.

Postea autem discipuli fecerunt sicut præceperat illis Iesus.
Disce fratres ex his sanctis viris in rebus humilibus obe-
dire. Cum hi discipuli S. Euangelij prædicatores essent, di-
xissentque: etiam demonia subiiciuntur nobis: attendite
quomodo submissis capitibus animalia quasi muliones ad-
ducunt ij, qui prædestinati erant principes sanctæ Ecclesiæ.
Stephanus leuita, & prædicator electus fuit ab Aposto-
lis, vt minister, & dispensator esset viduarum: vt dicitur, &
23 elegit Stephanum virum plenum fide & Spiritu Sancto. Scilicet, vt esset viduarum minister quasi alienus con-
uentus dispensator. Et humile illud officium libentissime
suscepit. Ex illo autem à Domino erectus fuit, vt primus
prædicator existeret, qui pro Sancti Euangelij prædicatione
martyrium pertulit, & martyrium omnium dux extitit
prestantissimus. Vt discatis fratres quando obedientiam præ-
ceperit, nobilior officium vos deponere, aliudque humilius
suscipere oportere. In illa admirabili visione, quam vidit
Ezechiel, de rotis currus illius, dicit: rotas vo-
lubiles audiente me. Hoc nomen imponit Deus subditis:
rotas volubiles: rotas, quæ huc atque illuc facile reuoluntur:
24 quocumque deducantur, velocissime currunt. Subdi-
tis enim oportet non habere propriam voluntatem. Tam
aptus ignominiosis quam honorabilibus rebus suscipien-
dis esse debet. Hoc intelligitur dummodo non sint contra
Deum. Multi famuli dominorum mille iniurias proximis
inferunt, atque insultationes committunt, tunc verò excu-
sari volunt dicentes Dominum suum ita præcepisse. O mi-
seri non animaduertitis magis oportere vos Deo quàm do-
minis vestris obedire? præcepit Saul rex famulis suis dicere:
25 Convertimini, & interficite sacerdotes Domini: nam ma-
nus eorum cum David est. Noluerunt autem serui regis
extendere manus suas, & interficere sacerdotes Domini:
Boni famuli, qui Domino suo in tanto peccato obedire no-
luerunt. O quot nunc erit Christiani sunt, vicerunt fa-
muli. Sperare igitur infelices dominos vestros vos ab istis
piorum sedibus esse abstracturos. Videte quam prudenter
dixerint Hebræi Sancto Iosue, quando illum inducenti Iosue. 1

26. Iam elegerunt: sicut obedimus in cunctis Moyſi ita obedi-
mus tibi: tantum ſit Dominus Deus tuus tecum, id eſt,
in illis, in quibus voluntas tua eſt concors diuinæ volunta-
ti obedimus tibi: & non in aliis.
- Et adduxerunt aſinam.* &c. Prius Domini præceptū ad-
implerunt, deinde verò plura etiam effecerunt, iumenta
pallijs ſuis exornantes. In hoc docemur vniuerſam inten-
tionem noſtram eſſe oportere, vt prius ea, quæ ſub præcep-
to facere tenemur, diligenter exequamur: poſtea verò
alia opera bona ex voluntate noſtra, atque vt Domini con-
ſilij ſequamur, faciemus. In cuius figura præcipiebat Deus
27. in lege, ne cui voluntarium ſacrificium ante matutinum,
veſperinumq; ſacrificium liceret offerre. Sed poſt ipſa ſa-
crificia offerrentur omnia alia ſacrificia: hæc enim ex le-
gis præcepto offerenda erant. Vt hac ratione oſtenderet
opera voluntaria, propriæq; ſupercrogonis non oportere
illis præferri, quæ ſub præcepti debito facienda ſunt.
- Hoc apertè Hebraica littera demonſtrat:* pro eo enī, quod
1. Reg. 15. nos legimus, adolebunt ea ſuper altare in holocauſtum li-
gnis igne ſuppoſito, Hebraica lectio habet. Adolebunt ea
poſt holocauſtum quod eſt ſuper ignem: cuius orationis
ſenſus eſt: Adolebunt ſacerdotes voluntaria fidelium ſa-
crificia poſt holocauſtum: quod quotidie de more adole-
tur. Et hoc eſt quod Samuel Propheta dixit: Melior eſt
obedientia, quàm victima. Ratio eſt, quia obediencia præ-
cipitur, victima verò conſulitur. Hæc diligentissimè ani-
maduertant ij, qui vt orationibus, pijsq; exercitationibus,
aut eleemoſynis ſuis ſatisfaciant, ijs deſunt, quæ ex munere
ſuo, & iuxta conditionum ſuarum leges facere tenentur.
Nam hoc eſt iuſtitie ordinem peruenire ſequæ metipſos,
& non Deum querere: ſuamq; ipſius voluntatem Dei be-
neplacito præferre. Hoc autem facere, non ex charitate
quidem Dei, ſed ex proprio amore procedit. Teſti boni
29. quot homines circa hoc opinione falluntur, arbitantes
etenim ſe Deo ſeruire, ipſorummet appetitū, voluntarij
deſeruiunt. Prius S. Apoſtoli fecerunt quod Dominus illis
præceperat: poſtea verò pro affectu, deuotioneque ſua, &
reuerentia, quam ſuo diuino Magiſtro exhibere teneban-
tur: addiderunt ſeſe veſtibis ſuis exuere, iumenta que ada-
ptare, vt decentius & melius, & cum minori moleſtia in
illis

illis Dominus equitaret.

Et cum de ſuper ſedere fecerunt. Valdè notandum eſt Sa-
tos Euangelistas Marcum, & Lucam, de aſina nullam fa-
cere mentionem: ſed fortaiſe Dominus prius in pullum
aſcendit, & aſina à tergo veniebat: ſignificans quod dixit
Beatus Paulus, videlicet prius fidem catholicam à gētib;
eſſe recipienſam, poſtea verò in fine ſeculi prope iudicij
magis diem qui ex Iudæis reſidui fuerint, eſſe ſaluandos.
Itaque aſinam ita ſolitam quaſi contemptam ite, ſignifi-
cans inſolentem illum populum, qui antea plurimum indul-
gentijs, atque beneficijs à Deo fuerat affectus, reproban-
dum atque contemnendum eſſe. Habet ſe Deus cum hoc
populo ſicuti ſe habet, qui ex roſis aquam conatur elicere.
Qui prius quàm illi abſtrahat, roſas viridiſimas, pulcher-
riſimas & rore perſuſas diligenter obſeruat: poſtquàm au-
tem per ſublimatorium aquam ex illis elicit, accipit ma-
ſam roſarum, & ad angulum proicit. Decreuerat Deus ſe
ex Iſrael carnem eſſe aſſumpturum: & ex Adam traduci
erat caro illa, atque ita ſemper Deus illi populo conſu-
lebat, plurimiq; auxilijs illum recreabat: hoc autē quouſ-
que ex Iſraelitis, tãquam ex roſis per ſublimatorium ideſt,
per viſcera virginalia immaculatæ virginis Mariæ Domi-
ni noſtræ ſaluberrimam illam aquam, qui eſt Chriſtus fi-
lius Dei ad mūdi ſalutem eliceret: & poſtquàm Dominus
ex illo populo natus eſt, remanſit populus ille quaſi maſſa
roſarum aridus, deſloratus, ſine virtute, & pulchritudine,
propter ipſius infidelitatem. Et quemadmodum in deſtil-
lata aqua tota roſarum virtus exit, ſic in Chriſto Redem-
ptore noſtro totum bonum Iſrael exijt. Exijt vtique regnū
vt enim dicitur. Ipſe eſt rex regum. Exijt ſacerdotiū: quia
ut ex ſacerdos in æternum. Exijt in eo prophetia: & ſic cla-
mabant populi dicentes: propheta magnus ſurrexit in no-
bis. Exijt in eo ſpecies, & vniuerſa pulchritudo: quia ſpe-
cioſus forma præ filiis hominū. Cumq; Chriſtus Redem-
ptor mūdi totum bonum Iſraelis elegerit: populus ille ſi-
ne virtute, ſine lege, ſine ſacerdotio, ſine prophetia, ſine
pulchritudine, & deniq; ſine rege remanſit. Vt cognosca-
tis quantum malum efficiat peccatum, ſiquidem etſi ex
illis natus fuit, eos tamen ira dereliquit, ille, qui vniuerſo
mundo remedium adhibiturus veniebat, non enim pro-
geniem

34 geniem quidem, sed fidem, virtutem, atque obedientiam considerat, in fine tandem conscendit in asinam universalem Israelitarum conversionem significans.

Ascendente Domino in illum humilem equitatum: *Plurima turba strauerunt vestimenta sua in vias, &c.* Quando rex aliquis in urbem regni sui denud ingreditur, in signum maximi honoris gubernatores civitatis conopoeum ex serico, & auro contextum super eius caput imponunt, ut illo operiatur. Ingrescente autem regi regum Iesu Christo Hierosolymam maximisq; laudum canticis, & benedictionibus excepto non conopoeum quidem super eius caput imponitur sed vestimenta, quibus homines exornantur, ad eius pedes prosternuntur. Hoc mysterium nobis significat reges terrarum super capita sua honores, fastus, & pompas suas habere, & hæc omnia maximi aestimare. Hic autem celestis rex omnia huius sæculi parvi, aut nihili aestimabat.

Num. 24. eiusque honores pedibus conculcabat. Loquens Balaam Propheta de populo Israelitico prophetauit dicens: tollitur propter Agag rex eius, & auferetur regnum illius. Communiter hoc declaratur de Saule, qui propter Agag

36 videlicet, quia illum non interemit, regnum amisit & in

1. Reg. 15. Hebræo habetur: super extolletur, præ, vel super Agag rex eius, & crescet regnum eius. Id est licet nunc populus hic rege careat: adhuc tamen fortissimus, & dissimillimus Agag reges habebit: & hæc prophetia perfectissime in

O.igen. Christo Redemptore nostro adimpleta est. Et sic Origenes hic legit: exaltabitur super tota regnum eius. Quod verè in Christo impletum est. Et quia regnum eius non erat ex hoc mundo, omnia enim secularia arbitratus est ut stercore: idcirco res, quibus illum honorant, vult, ut subitus pedes suos projiciantur.

37 Alij autem rodebant ramos de arboribus. O admirabilem triumphum cum omnibus rerum omnium Domino turba illa deseruit. Quando Dominus tabernaculorum festum instituit, dixit: sumetis vobis die primo fructus arboris pubercentis, spatulasque palmarum, & ramos ligul densarum frondium, & salices de torrente, & kerabimini coram Domino Deo vestro. Et fideles Hierusalem, qui hunc honorem vni Deo exhibebant, eundem hodie Iesu Christo sicut verò Deo præbent.

Turba autem que precedebant, clamabant: &c. Et etiam & 38, pueri a parentum suarum vberibus pendentes hodie Deum glorificant, utique videlicet Spiritu Sancto commoti. Quod significavit David dicens: Ex ore infantium, & lactentium perfecisti laudem. Non dixit: Infantes, & lactentes perfectum tibi laudem addiderunt: sed perfecisti laudem loquens videlicet cum Deo: Deus enim eos in laudis sue instrumenta suscepit ad maledictorum phariseorum confusionem: qui adeo malitia repleti erant, ut nè id quidem facerent, quod imperiti homines, lactentesque infantes Hierosolymæ faciebant. Ecce celebritatem, & gaudium, quo Dominus vitæ ducitur, quando moriturus Hierosolymam se conferebat. Quando publicum aliquod certamen (iusta vulgo) celebratur, vir, qui solus pugnam sustinuit, qui Hispanè dicitur. [Matanedor,] amicis, propinquisque suis cum magno apparatu deducitur. In loco autem constituitur, id est. [En la tela,] constitutus ab omnibus derelinquitur: ubi fortissimos hostium congressus sustinet, & in eum bellatores hastas intendunt: vitæque suam in maximum discrimen adducit. O Christe verè animarum nostrarum amator, qui propter nos cum mundo, & diabolo confligere voluisti: & hodie Domine cum celeberrimo triumpho Hierosolymam ingrederis, quem tui Sancti Apostoli, & amici, atque alij deuoti viri cum ramis, & laudum canticis comitantur, & hæc omnia sunt te ab eis celebrare, & gaudio ad locum constitutus deduci: atque ibi in sanctissima passione tua solus relinqueris, ut illic pretium nostræ redemptionis acquiras. Illic verberibus, clauis, spinisque percutieris. Tantisque ac tam fortiter patieris ictus, ut vitam Dominus Deus meus amittas, quo nos omnes ab interitu liberet. O benedictus, & glorificatus sis talis amator. Et beate animæ quæ pro isto beneficio debitas gratiarum actiones referre norunt. Diligenter vos notare oportet fratres mei omnes qui hanc festiuitatē celebrabant occupatos esse, nullumque otiosum existisse. Sic oportet nos in Dei ministerio omnes occupari, quod hunc ipsum Dominum dignissime excipiamus. In domo Abrahæ omnes in illorū hospitii ministerio se occuparunt. Abrahâ quippe ad armata properat, famulus viculū corrit, hor paucos cōfecit. Omnes Dei ministerio intendebant sic oportet

Psal. 8.

39

Simile

40

41

Gen. 18.

- 42 oportet esse in domo iusti. Verum pro dolor quis sanguineas lacrymas haberet, quibus quæ hodie in mûlo aguntur satis digne lametaretur. Vix enim alicuius domum ingrediemini, in qua omnes Sathanz ministerio non intentat. *Hiere. 7.* dât. De hoc querebatur Deus per Hieremiam prophetam dicens. Nonne vides quid isti faciunt in ciuitatibus Iuda, & in plateis Hierusalem? filij colligunt ligna, & patres faciunt ignem, & mulieres conspergunt adipem, & faciant placentas reginæ cæli, & libent diis alienis, ut me ad iracundiam prouocent. Parentes, liberi, & serui omnes Sathanz ministerio intendunt, alij ludunt, alij murmurant, alij turpitudines committunt. Denique vix in tota familia vnus reperietur, qui Deum non offendat. Ecquid fratres pro tanta iniquitate nisi æternam condemnationem speratis? Attendite quid statim illic subdit Dominus dicens: Nunquid me ad iracundiam prouocant? nonne semetiplos in confusionem vultus sui? Nunquid non semetiplos in illam æternam confusionem præcipitant (ait Dominus)? Vbi eorum vultus æterno pudore confundentur. Quocirca vos deprecor fratres mei, ut vobismetipsums mireamini, nec vos ita in perditionem inducaris. Sed omnes ad nos redeamus, & denuo verè, & ex animo huic optimo Deo, ac Domino, qui tanto honore dignissimus est, cuius tanto beneficiorum numero deuincti sumus, seruire incipiamus. Diuus Bernardus magnoperè admiratur, quod cum Dominus vanos huius sæculi honores diligenter aufugerit, eos sumque despectum alijs praticarit, hodie ipse met illos quærat, atque à tanta hominum multitudine tam celebri laudum præconio se commendari patiatur. Si autem hoc profunda animi consideratione pensare voluerimus, reperiemus in hoc Dominum omnes huius mundi vanitates in terram deijcere, nobisque quàm parum stabilis sitis omnes res sæculares, ac ter estres in se habere, si gloriari voluisse. Ecquid est quod cum illum regè appellent, ac cum O sanna per vias publicè decantantes illum honorificent, nec tamen ipsam die reperiat qui eum ad prædandum inuitet, nec qui ei vas quidem aquæ frigide portet? Quis legit magnificentiam, arrogantiamque illam, cum qua veniebat superbus Holophernes per agros Damasci regna, & prouincias deuincens, postea verò qualis fuit hominum oit

Bernard.
sup. hoc
Euang.

Judith. 1.

tum omnium finis qualis fuit finis pomparum, ac fastorum 46
Datij, Xerxis, Alexandri, superbientiumque Romanorum 1. Mach. 1
imperatorum maiestates qualem exitum habuerunt? Nunquid non omnia breuissimè transferunt? O quàm merito Eccl. 40.
dicunt diuinæ literæ, omnia, quæ de terra sunt, in terrâ conuertentur, & omnes aquæ in mare conuertentur. Substantiæ inuistorum sicut fluius siccabuntur, & sicut tonitruum magnum in pluuia personabunt. O admirabilia, & metuenda verba! Animaduertite autem quomodo Spiritus Sanctus diuites, & malos fluuiio in maris amaritudine definiti comparat. Omnes enim illorum voluptates in inferni 47
amaritudine finiendæ sunt. Etiam illos tonitruo confert. Videbitis verè subito incipere tonare, & consurgit nubes Simile
imbribus onusta, omnes fugiunt, & qui sunt in agro ad populum currunt. Exoneratur nubes, & dimidia hora pluit: ista tuncq; serenum tempus, cælumque lucidum sicut antea remanet. Et nihil ex iis omnibus superest, nisi parû luti, quod imbre confectum est, quod quidem omnes pedibus conculcant. Sic videbitis potentem regem, aut principem tanta famulorum caterua sociatum tanto cum tumultu, & strepitu præterire, ut mûdum cõfundere videatur. Post autem 48
tres horas iam nihil est, & quid factum est de illis? vbi nam sunt? venit mors & in instanti omnia subuertit, ne aliquid præter parum luti, quod terminus remansit, quod est miserum cadauer, in sepulchro sub pedibus cõditur. O si Deus metis nostræ oculos aperiret, hæcque apertè cognosceremus, quam libenter illa negligereamus, atque relinqueremus, antequam ipsamet nos desererent.
Etiam voluit Dominus in mûdi egressu cum tanto honore ingredi, ut homines doceret honorem, & requiem iusti tunc incipere, cum peccatoris tranquillitas finitur. 49
Hoc suspicor ego Deum nostrum significare voluisse per Ezechielem prophetam dicens: Cum intrauit populus terre in conspectu Dei in solennitatibus, qui ingreditur per portam Aquilonis ut adoret, egrediatur per viam portæ meridiane: porro qui ingreditur per viam portæ meridiane, egrediatur per viam portæ Aquilonis: non reuertetur per viam portæ, per quam ingressus est. Ecquid Dei intereat, ut qui per viam templi portam ingrederetur, aliam egrederetur: parui quidem eius referebat: maximi tamen diuina maiestas

Ezech. 46

80 maestas spiritum astat, qui sub hoc cortice latet. Aquilo est insipidus, & asper, praesertim in hyeme. Voluit illic Dominus significare, Christiani qui in Ecclesiam ingressi fuerint, & cum miseris in ea vixerint, sicut filius Dei vixit, quando eius vita exacta fuerit, tunc honore, & tranquillitate esse fruiturum. Itaque qui per Aquilonis portam ingreditur, per meridianam portam egreditur. Mali autem, qui per meridianam portam ingreditur, ubi ventus calidus, ac suavis aspirat: per quem prosperitas designatur, per portam Aquilonis egrediuntur: siquidem omnia illis in amaritudinem, & infelicitatem conuertentur. Sicut accidit diuiti illi, de quo dicitur tantam diuitiarum copiam habuisse, ut ubi eas includeret, ignoraret. Et dixit ad illum Deus: stulte hac nocte animam tuam repetent a te: quae autem parasti cuius erunt? & addit illic Dominus dicens: sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum diues. Attendite quem ingressum, & quam disparem egressum mali habeant. O miseros illos, qui tanto cum agone per fas, aut per nefas seculares honores & magnitudines inquirunt, quibus postea per Aquilonis portam erit exendum.

Dicit Sanctus Euangelista in hoc Domini ingressu ad Zacharia. 9. impletum fuisse quod Zacharias Propheta praedixerat, his verbis: dicit filiae Sion: Ecce rex tuus venit tibi. Vnam, quaque animarum oportet cogitare haec sunt verba dicit, & se vnam sigillatim debere pro hoc aduentu gratias agere, ac si sibi soli aeternus rex venisset. Et animaduertendum est, etsi tota Sanctissima Trinitas in nobis dominatur, peculiariter tamen filium regem appellari qui pro nobis incarnatus & homo factus est. Ideo David loquens de tribus diuinis personis, secundae addidit: noster. Et sic dixit benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus. Quia Deus est in personis trinus, ideo ter dixit: Deus, & secundae personae addidit: noster, quia humanitatem nostram assumpsit: Ut autem tres illas personas vnum Deum esse ostenderet, addidit: metuant eum. Et quia filius Dei noster est, ideo dicit: Ecce rex tuus. O quam tuus est o homos, siquidem corpus, animam, sanguinem, & diuinitatem, omnia denique pro te dedit, tuus est, quandoquidem tibi nihil referat. Tab. 6. ut. Accedit Tobias ad fluuium, exit piscis, & dicit ei Angelus.

ius: Ne timeas: exentera piscem & cor eius, & fel, & iecur reponere tibi. O mirificum verbum: ecce o Christiane Christum Saluatorem piscem vtilissimum in aquis laborum educatum. Nihil est in eo, quod vtilitati tuae non seruiat. Sanctissima eius passio, mors, lachrymae, merita, omnia tribulationumque tuo remedio prosunt. Nonne igitur rationi consentaneum erit te totum ipsius ministerio dedicari? o maximam confusionem & in gratitudinem, quod nec temeris, nec vitae, nec diuitiarum partem aliquam ei dare velis, sed omnia in mundi, & diaboli seruitute consumas. Pu- deat nunc vos fratres charissimi, atque diuinum hunc regem cum charitate suscipite, animasque vestras ditabit gratiam suam hic vobis concedens, & in coelestem gloriam vos postea perducens. Amen.

FERIA V. IN COENA DOMINI

Ante diem festum Paschas scilicet Iesus quia venit hora eius etc. IOAN. 13.

Nam ex iis, quae verus amator magnope- re desiderat, est se posse amorem suum manifestare. Et tempus, in quo huius amoris demonstratio offertur, horam suam appellat. Tempus, in quo Christus filius Dei suum erga nos amorem ardentissimum in integrum patefecit, fuit tempus suae sacratissimae passionis, atque ideo horam suam illam appellat. Dicit autem illam horam, & non diem, ut quanto cum amore pro nobis pateretur, ostenderet: siquidem ob longum illud tempus breuissima sibi hora videbatur. O ineffabilem fili, Dei charitatem, ecquis quantis duris, si hac profundè considerauerit, ad tam singularem amorem redamandum non commouebitur? Atque ut hac consideratione dilectissimi fratres ardentius moueamini oportet vos intelligere quam indignus erat mundus hoc diuino opere, & quam parum nobis ex Dei parte debebatur. Quod enim melius hoc intellexeritis, eo profundius quanta fuerit Domini charitas cognoscetis: siquidem tantum, tamque singulare opus, & tam parum debitum quasi paruulum aliquid memorauit, appellans illud horam. Pro quo notandum est, ubi primum primus pater Adam peccauit, statim Dominum ad eum

3 ad eum venisse, ut dicitur. Audiuit Adam vocem Domini
Gen. 3. Dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem. B.
Aug. li. 2. Augustinus dicit: Illa deambulatio paradisi non puto posset
sup. Gen. fieri, nisi in specie humana. Ibat Deus puniturus hominem,
c. 33. & induit se homine, ante quam verus homo fieret: ut signi-
ficaret se sicut hominem clementer, & benigne de homi-
ne supplicium sumere. O quam singularis doctrina tibi o
homo, quod quando alium hominem puniturus fueris, te
homine induas, & sicut homo clementium, & compati-
entium viscerum de homine supplicium sumas, si hoc tibi ex
4 officio competit. Dei misericordiam imitare, qui si quidem
hominem puniturus inquit, homine indutus deambulabat.
O immente Deus quam aperte paterna viscera, quibus non
diligis, manifestas: si quidem cum hominem puniturus ve-
nires, dicit sacratissimus textus te venisse ad auram post meridiem
id est, vento tibi contra faciem aspirante. O admirabile mys-
terium! Quando quis iter facit, si ois vetus a tergo statipile
vetus eum facit ambulare, atque aliquando etiam currere.
Si vero ventus contra faciem eius aspirat, leniter illum am-
bulare facit, atque etiam aliquando regredi compellit.
5 Suavissimus ventus, qui Deo ad faciem aspirabat, erat in-
finita eius misericordia, qua detinebatur, ne tam cito pun-
nirer. Et ipsamet eius misericordia quasi ei dicebat: Atten-
de Domine hominem esse debilem, & amore victum pec-
casse: illumque opus esse manuum tuarum, & ad imaginem
& similitudinem tuam factum. Et hoc significabat aer, qui
contra eius faciem flabat: qui eum leniter ambulare facie-
bat, & usque ad vespertum expectare fecit, neque enim ve-
nit statim ut homo peccauit: sed post meridiem. Ut inter-
6 ea locum haberet homo poenitentis. Et cum compassiva
voce veniebat interrogans: Adam ubi es? In hoc apertius
etiam misericordiam suam demonstravit, quia etsi ab ho-
mine fuerat offensus, non tamen dixit ubi es vir flagitiosus,
sed illum proprio vocabulo nuncupavit. Beatus Chrysos-
t. stomus dicit Dominum illum proprio nomine appellasse,
quia eum maxime diligebat: Nos etenim quem non dili-
mus, non nominamus, sed dicimus ille. Sicut Saul ira com-
1. Reg. 10. citatus in David, Ionatham interrogavit cur non venie-
bas Elia non eum proprio nomine nuncupavit, quia il-
lum oderat. Non sic Deus, sed quia adhuc diligebat Adam,
proprio

proprio illum nomine vocavit ei ad perendam misericor- 7
diam animum adderet. Atque etiam ad hunc effectum pro-
clamans veniebat. Et interrogabat ubi es? nunquid tu Do-
mine ubi sit ignoras? non vique. Quare igitur hoc inter-
rogas? ut cognoscat me ad eum punitendum accedere:
atque ut etiam luculenter culpam suam non cognovit: tunc sal-
tem vocem meam audiens ad me converteretur, & misericor-
diam imploret. Quando ministri iussu ad aliquem de-
linquentem apprehendendum vadunt, & eum proclamantes
admonent, se ad eum ire: nunquid illos delinquentem
apprehendere, ac punire velle iudicatis? Non vique o 8
Deus meus benedictus si qui cum ad primum delinquen-
tem Adam apprehendendum vadat: ei ostendis quantopere
illum punire recuses. si qui eum proclamans exhor-
tetur, ut ad locum sacrum poenitentiae confugiat. Clariusque
manifestabilem charitatem demonstravit: quia cum primi pa-
enire post peccatum se nudos esse adverterent, & coram
Deo suo se nudos esse erubescerent, vestes eis contexit qui-
bus operirentur, ne pudorem, & confusionem illam pate-
rentur. O benedictus sit talis Deus! delinquentes ad maio-
rem ipsorum confusionem, quando de illis supplicium 9
sumitur, vestibus exui consuecunt. Hic autem clemen-
tissimus Dominus delinquentes induit. Et ita dicitur ibi-
dem: Fecit quoque Deus Adae, & uxori eius tunicas pelliceas,
& induit eos. Quid Domine nonne erant in domo poten-
tior tunc alij pretiosiores panni, quibus illos indueres? ut
quid eos mortuorum animalium pellibus induistis? In hoc
voluit illis significare nuditatem animae ipsorum mortalita-
te quadam operiendam esse, quae fuit mortalitas Christi
redemptoris nostri. Nec in hoc infinita Dei charitas con-
flictit: sed statim voluit Dominus Adam de miseria, & cala-
mitate, quae illi acciderat, consolari: quasi nutibus eius re. 10
medium illi significans, dicens serpenti: Ipsa conteret ca-
put tuum; quasi diceret: Ego creabo mulierem tam subli-
mum meritorum, ut eius amore captum verbum divinum
et purissimum eius visceribus carnem assumat, & homo fiat,
& sic ipsa diaboli caput infringeret, iniuriamque homini il-
latam viciscetur: & omnibus his indulgentis non est con-
versus homo tunc, quousque Deus plurimis illum labori-
bus afflixit. Nunquid non haec vobis durities, & ingrati-

- 11 tudo maxima fuisse videtur. Vterius igitur progredimur
& totam huius Adæ posteritatem considerate, horribilissimæ
scelera, quibus in omni tempore hunc optimum Deum
Rom. 3. offenderunt, contemplamini: sicut exaggerat B. Paulus.
Psalm. 13. Psalmum decimum tertium, citans, & dicens: Quia non
est iustus quisquam, non est intelligens, non est requies
Deum: omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt,
oblongum esset nunc iniquitates, quas illic receasset Apo-
stolus, commemorari. His igitur hominibus dignissimis
quo terra devoraret, dixit Deus: Volo ire in mundum, &
12 eis remedium adhibeam, faciens me hominem pro illis, &
inter eos triginta tres annos commorans, maioresque la-
bores, & opprobria perferens, quam vlllo vquam tem-
pore quisquam in hoc orbe passus est. Equis talem au-
diens charitatem non obtupescit: quod vnde humano vi-
deri occasionem evertendi nos Deus esset sumpturus, re-
medium nobis adhibendi ansam acciperet. Hæc est vna ex
altioribus considerationibus, quibus anima potest elevari,
ut ardentissimo Dei amore capiatur. Et hoc significat
13 mysteriosa illa verba, quæ dicit sponsa alloquens diuinum
sponsum suum: Sub arbore malo suscitavi te, ibi corrupta
est mater tua, ibi violata est genitrix tua. Siue ut transla-
ri potest ex Hebræo contextu, in Latinum sermonem illi
peperit te mater tua, ibi peperit quæ genuit te. Verba sunt
hæc anime ad Deum loquentis, in quibus ineffabilis diu-
inæ ipsius Maiestatis amor ostenditur, dixit: Coelestis hic
14 Dominus maiorem hac charitatē nemo habet, ut animam
suam ponat quis pro amicis suis. Hic erat maximus amor,
qui in hominibus poterat reperiri. Mori autem pro inimicis
eis, & talibus inimicis, hoc novum, & inauditum amoris
exemplū vnus Deus ex celo attulit: & sic magnopere illud
Rom. 7. exaggerat Sanctus Paulus, dicens: Commendat Deus chari-
tatem suam, quod cum inimici essemus, reconciliati sum-
mus Deo per mortem filij eius. Et hunc amorem (ut supra
diximus) statim eum peccavit Adā manifestavit, cum (hu-
mano videri) ardentiore in homines ira concitandus esset:
hunc (inquam) amorem ostendit, siquidem per signa ho-
minis remedium significavit: equis posset tale cogitare.
Ecce vnde Dominus ineffabilis amoris sui, & propiti ad
terro concepti declarandi sumpsit initium. O incom-
prehensibilis Dei charitas pervenit. Equis hac cōsideratione
vires diuini amoris flammæ nō accēderet. Ideo statim subdit

prehensibilia Dei iudicia: quisnam illa inuestigare poterit. Ideo dicam: anima iusti: Sub arbore malo suscitavi te: ibi
edidit te genitrix tua. Quando tua in vos maxima bene-
ficia cum nostra indignitate cōferimus: quando in ea, quæ
propter nos operatus es, oculos conijcimus, & cognosce-
re cupimus quidnam fuerit, quod tibi in homine placuit,
aut quid te commouit, ut eum tantopere diligeres, aut
quid te ad tot, tamque præclara eius causa opera facienda
concitavit: solam tuam infinitam probitatem, & miseri-
cordiam te ad hoc faciendum commovere potuisse repe-
timus: cum nihil in homine esset quo ad ipsius amorem, &
beneficentiam, sed potius ad odium, atque supplicium
16 provocari posses. Et hoc, quod peccantes odij initium
facimus, atque hanc indignationis & furoris occasio-
nem, quam præbuimus te in principium tua super nos be-
neficia effundendi accepisse, comperimus. Arque eadem
arbor, quæ nostræ in te impietatis testis fuit, hæc ipsa tua
clementissimæ promissioni remedij nostri te-
stis interfuit. Et ita verum est te à nobis illic fuisse excita-
tum: illic enim tuam infinitam charitatem erga nos in lu-
cem prodire fecimus: illic peccantes tibi occasionem
17 præbuimus, ut ad redimendum hominem, homo fieres.
Ibi corrupta est mater tua: ibi etiam peperit te mater tua:
corrupta est, scilicet, Eva serpentis persuasionē: peperit
te, tuo dono atque beneficio. Illic promittente te homi-
nem esse futurum, & ex mulieris semine, & progenie esse
nascenturum: illic ubi ipsa per peccatum corrupta fuit, quo-
dammodo te peperit: quandoquidem illic te filium eius
fore promissum: illic tantum, tamque singulare hoc benefi-
cium in lucem exit, & propter promissionis certitudinem,
ac propter beneficij efficaciam, te tunc natum fuisse dici
18 potest. Ibi igitur peperit te mater tua, ibi spes nostra orta
est, & peccantes propter tuam diuinam clemētiā tantum
te beneficium impetravimus, quantum vniversi homines
in omnibus sæculis bene operantes nunquam promereri
vleremus. Hæc est iustorum hominū cōsideratio, & hoc
enim Deo agunt, atque hoc significat verbum illud: Sub ar-
bore malo suscitavi te. Ecce fratres charissimi, quosque
ineffabilis Dei charitas pervenit. Equis hac cōsideratione
vires diuini amoris flammæ nō accēderet. Ideo statim subdit

Capit. 8. ibidem diuinus sponsus, dicens: Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum: quasi dicat, siquidem & anima tot tantisque beneficiis meis te affectam atque deuictam animaduertis: considera qualem mihi debeas charitatem, pone me ut scopum, in quem omnes cogitationes, atque opera tua dirigantur. Cum igitur tot tantisque beneficiis adeo indignis hominibus facta, totque ac tam innumerabiles labores pro illis fuerint tolerati: hec tamen omnia una horam à Domino appellari nonne admirandum videtur eorum præsertim iudicio, qui hec attentè, atque profundè considerauerint? O si hæc semper in mētibz nostris impressa deferremus, quam potēs nobis esset frānū, quod à tam bono Deo, cuius tot beneficiis deuincti sumus, offendendo cohiberemur.

Sciens quia venit hora eius. O benedicta sit talis horatio inter ceteras horas perpetuo memoranda. In hora respici conceptus, in hora natus, atque in hora circumcissus est: nunciam tamē illarum tam peculiariter horam suam appellat, & sic dicebat: Nondum venit hora mea. In ea enim hominū debitum erat soluturum, in ea mortem, ac demones erant cūcturum: in ea nos cum æterno Patre reconciliaturum. Cuiusmodi utilitates nostræ essent, horam suam illam vocat, quia propria bona sua esse dicit, ex quæ in nos confert.

Ut transeat ex hoc mundo ad Patrem. Unde duo singularia salutis nostræ documenta possumus elicere. Primum est, nos diligenter curare debere, ut hora mortis nostra sit. Sic nos admonet Spiritus sanctus, dicens: Noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo, habenti plurima breui tempore facienda dicitur deesse tempus omnia, quæ in toto vitæ cursu faciendæ erant, in horam mortis faciendæ referuntur, absque dubio ad illa omnia faciendæ tempus deest: ergo noli esse stultus & frater. Nunc cum opportunum tempus habes salutem tuam diligenter negotiare, ad hoc enim conficiendū, omnes isti dies vitæ ubi à Domino congediuntur, ne omnia in illam horam differas: fortasse enim ad omnia bene conficiendā tibi tempus nō suppetet: ita morieris in tempore non tuo: vel aliter. Mancipium nō est Dominus temporis vitæ suæ, siquidem nō potest in eo voluntatem suam adimplere, sic qui suorum turpium mortuum mancipium moritur, difficillimè poterit, quod voluerit, efficere.

efficere. Ne sis ergo & frater, peccatorum tuorum mancipium, nec ea tui dominari patiaris; ne moriaris in tempore non tuo: sed cura, ut illa sit hora tua, & cum spiritus libertate illa, quæ ad animæ tuæ salutem spectant, prudentissimè possis disponere. Secundum est, quod consideremus quantum inter boni & mali obitum interest. Obitus nāque boni dicitur transitus ex hoc mundo ad patrem; sic dixit David: Transibo ad locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei. Hæc secunda particula est declaratio prioris, quæ exponit tabernaculum admirabile esse domum Dei: ad quam transeunt iusti, qui ex hoc mundo peccatis purificati egrediuntur: & sic dixit Christus Redemptor noster: Qui credit in me, transiet à morte in vitam. In quibus verbis vita huius seculi mors; beatitudo autem per antonomasiam vita à Domino nuncupatur: & quam nos mortem communiter appellamus; transitum ex hac infelici vita ad æternam beatitudinis vitam Dominus vocat. Et quemadmodum qui maximo saltu vult profundam aliquam fossam præterire, ne in illam excidat, multo antea cursum aggreditur: nam si quiescit persistens salire conaretur, mirum esset illum in ea non perire. Sic igitur, ut ex hac morte ad æternam vitam saliamus, ne in horribilem inferni fossam incidamus, multo antea cursum nos aggredi oportet, & amodò ad periculosum illum saltum conficiendum nos debemus præparare, & sic mors nostrā non interitus quidem, sed transitus ad Patrem meritò poterit appellari. Mors autem malorum non ad Patrem quidem, sed ad æterna tormenta est transitus. Transierunt filij Israël mare rubrum, ut manna suauissimo vescerentur: transierunt autem ipsum Aegyptij, ut in eo demergerentur, & deinde in infernum detruderentur. O quantum inter utrumque transitum interest. Magnum est discrimen inter eum, qui portum tenet, ut in patria sua requiescat, & eum, qui ex navi descendit, ut captiuis inter hostes crudelissimos commoretur. Iusti mortis portum tenent, ut in illam supernam patriam ingrediantur, ubi dulcissimis celestium ciuium amplexibus excipiuntur: mali autem ex huius vitæ navi descendunt, ut in æternam illam inferni captiuitatem ingrediantur. O fratres mei, ego vos sanctissimè Trinitatis nomine adiuro, ut summiopere aduertatis

Psalm. 41.

24

Ioan. 3.

Simile.

25

Exod. 14.

26

Simile.

27 quomodo nauigatis, vt ad illam beatorum spirituum societatem petransire mereamini. Quando mortuus est
Gene. 25. Abraham, dicitur de illo: Congregatus est ad populum suum.
Gene. 35. Etiam de Sancto Isaac dicitur: Mortuus est, & appositus est
Gene. 49. populo suo. Deq; Sancto Iacob: Obiit, appositusq; est ad populum suum. Nobis videntur in morte amici derelinqui, & amitti. Veromtamē tunc emigramus, vt veris amicis persequamur, qui singulari quodam amore nos expectant, quando iam ad eos perueniemus. Etenim hoc signis fiat populus ille, cui sancti illi Patriarche iungebantur.
28 Vitam in hoc itinere, & nauigatione non percamus: sed tanquam vera membra cum nostro diuino capite Iesu Christo ad Patrem traieciamus.

Chrysost. Cum dilexisset suos, in finem dilexit eos. Super quo dicit B. Chrysostomus: In finem, id est, semper, & est bona interpretatio. Hoc enim termino assidue vitatur diuina Scriptura ad significandam durationem, & perpetuitatem, vt: Exultate, & ne repellas in finem. Et: Viquequo obliuisceris me in finem? Et: Delectationes in dextera tua vsque in finem. *Amos. 8.* id est, semper. Et *Amos:* Si oblitus fuero vsque in finem

29 opera eorum. Ita hic in finem, id est, semper discipulos suos dilexit, nunquam eos diligere cessauit: nec morte timore, nec maximorum tormentorum dolore contumeliosus est. Nobis autem quacunque minima occasio impedimento est, & amoris filum facit infringere. Vel in finem, id est, vsque ad vltimum amoris terminum. Triplex est gradus amoris: Primus, pro amico diuitias in diuicias adducere. Secundus, honorem. Tertius tandem vitam & personam pro illo offerre. Deus omnes diuitias, hoc est, omnes creaturas suas nobis dedit. Etenim etiam de Angelis dicit B. Paulus: Omnes sunt administratores spiritus

Hebr. 1. 30 mihi propter eos, qui hereditatem capiūt salutis. Nec vero hoc contentus est, sed ipsemet nobis seruitor aduenit. Etiam pro nobis honorem suum opposuit. O clementissime Domine quot contumelias tam verbo, quam opere passus es. Ille qui magnopere fuerat collaudatus, quem

Matt. 23. turbæ suorum omnium immemores per deserta loca sequebantur, per vias publicas victus ductus, & quasi turis exagitatus, ac sacrilegi præconis voce blasphematus: & ille qui totius erat honestatis exemplum, coram omnibus

in cruce pendens, vestibus denudatus est, quod magis illi iriderent. O bone Iesu, & beatorum omnium gloria, & splendor nescio vtrum sacratissima viscera tua crucis delius transfixerit, hac ne verecundia, qua consulus fuisti, an dolor, quem ex clauorum affixione percepisti: nescio vtri maiores gratiarum referam actiones. Non solum autem honorem, sed & vitam etiam obtulit. Idcirco dicit B. Augustinus: Dilexisti me Domine plus quam te, quia mori voluisti propter me.

Et Cena facta, &c. Cum seruus quidam Dei agnum, & azymos panes in petra collocasset, ignē ex ipsa petra protulisse, atque illa omnia deuorasse Beatus Ambrosius dicit: *Ex petra, qui est Iesus Christus, exiit & illo paschalis agni, & azymorum panis sacrificium consumptum fuisse, diuinique amoris eius igne veteri legi finem impositum fuisse.* Hic est ignis sacrificij, quo Nazarei capillos suos comburebant. Hoc enim igne vniuersas superfluitates, quæ per capillos significantur consumi oportet in nobiscita, vt omnes cogitationes nostre deuota, sanctique sint. O diuina Petra per ineffabilem clementiam tuam te suppliciter exoramus, vt ex ardentissimo amoris tui igne aliqua pruna in corda nostra protuliat, qua comburamur, atque ab vniuerso malo purificemur. Vt igitur Dominus illi sacrificio finē imponeret, cum discipuli suis cenauit, atque etiam ob aliam præcipuam causam cum illis cenauit. Ad cuius intelligentiam animaduertendum est, Christum Redemptorem nostrum Magistrum, Dominumque nostrum esse: sicut ipse discipulis suis peracta hac diuina cena, dixit: Vos vocati me Magister, & Domine, & bene dicitur etiam. Et quamuis tanquam Magister plurimæ sanctæ documenta tradiderit, suo tamen præcipue docuit, sicuti dixit: Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde. Scotus dicit: quod quenquam esse mitem, est ad omnes labores perferendos, qui sibi amicorum suorum causas prouocent, esse paratissimum: abique eo quod alii cui restat, aut officiat. Et in hac apertius quam in alia re amicitia demonstratur. Quia verò diuinitatem redemptorem se mitissimum esse docere difficillimum erat, sancti Apostoli rudes, erant ad intelligendum quomodo

per viam passionis esset mortem. Et est magister rudes, atque

per viam passionis esset mortem. Et est magister rudes, atque

per viam passionis esset mortem. Et est magister rudes, atque

per viam passionis esset mortem. Et est magister rudes, atque

35 ineptos discipulos obscurum aliquid docet, illud sepi-
me repetit, & similitudinibus illustrat, quousque discipu-
lis clarum, atque intelligibile reddatur: labores quos san-
ctissimus Magister passurus, & mansuetudo, qua nemini
refractorius erat, sublimis, atque difficilis materia erat: & cir-
cò illam sexnumero eis repetiit, dicens: Ecce ascendi-
mus Hierosolimam, &c. At ipsi nihil eorum intellexerunt:
erat enim verbum istud absconditum ab eis. Cum autem
36 optimus Magister animaduertit eos mansuetudinis le-
ctionem non intellexisse, curiosam, & perspicuam eis si-
militudinem adducit: vt per eam ipsius mansuetudinem
intelligerent. Et ad hoc cum illis cœnat, assimque agnum
ad mensam iubet afferri. O quam propria similitudo, quia
dubito, quin si discipuli illam statim intelligerent, sicuti
postea intellexerunt, singulis moribus ab eorum oculis
lachrymæ prorupissent. Posset eis Dominus dicere, Ecce,
quod dicebam vobis, contemplantini me esse hunc agnū,
immanis: quàm illum cernitis me esse tractandum.
37 Hic enim agnus occisus est, & postea excoriatus, atque af-
fatus fuit: ego autem viuus excoriandus, atque in veru crui-
eis ponendus, atque innumerabilium laborum, ac dolorum
igne assandus sum. Diuinus autem Magister similitu-
dinem adduxit, sed pro tunc eius expositionem siluit, quia
opportuniùs illam declaraturus erat, vt illi, & per illor
nos omnes verè mites esse disceremus. Lectionem verò
humilitatis, et si sexnumero illos erudiit, sicuti com eis
dixit: Quicumque voluerit inter vos maior fieri, sit vester
minister. Et cum eis dixit: Qui se humiliat, exaltabitur
38 nec eam bene intellexerunt. Ideo admirabilis humilita-
tis eis hodie adducit exemplum; quâ diceret eis: Con-
templantini, cum ego Deus omnipotens sim, vos autem
paupercoli piscatores, me pallio deposito linteo præcingi,
atque ad pedes vestros vos lauaturum prosterni. Quod si
facerem, nonne vobis hæc cordis humilitas esse videretur?
Animaduertite igitur, atque attentè perspicite, quomodo
ego istud facio, siquidem me verum Deum, atque homi-
nem esse creditis: & sic eorum pedes lauit. Atque illa
fuit perspicua similitudo, qua & illos, & nos veram
humilitatem erudit.

Et ideo dicit Sanctum Euangelium: Surgit à cena. Quæ
angustia

angustia est ista Domine [*Quæ vas est.*] cor tuum occu-
39 pauit: Heu Deus meus etiam in cena ab amore compila-
ria, id est, [*Eres saltando.*] Prostronitur potentissimus ille
Dominus, in cuius conspectu cœlum, & terra, atque inferi
stetunt: Et cepit lauare pedes discipulorum suorum. O pro-
fundum infinitæ probitatis, & charitatis pelagus, quid de te
dicam? O cœli, & terra, & elementa, & sol, & luna, & splendē-
tia cœli sydera à rapidissimis vestris motibus quiescite, &
hunc tam profundæ humilitatis actum animaduertite! O
40 sublimis Seraphim coopertis vultibus proclamate: Sanctus,
Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth, ne mundus au-
torem suum ignoret, cum illum adeo dissimilibus vesti-
bus indutum, tamque humili atque abiecto operi inten-
dentem perficiat. Pro magna humilitate, & subiectione
dixit illa prudentissima Abigail seruis David: Ecce famula
tua sit in ancillam, vt lauet pedes seruatorum Domini mei.
Nunc autem potentissimus Deus quasi mancipium seruo-
rum suorum abluit pedes. Ecce (ait Beatus Augustinus)
manus, quibus æternus Pater omnia tradidit. (*Scienti quia*
omnia dedit ei Pater in manus.) nunc hominum pedibus
suppositas. Quasi res maximæ admirationis dicta est: Mu-
lier quæ dā lunam sub pedibus habuisse. Maior excellētia,
& magnitudo est hæc hominum, scilicet, ipsum Deum sub
pedibus habere. Sponsa dicebat: Læua eius sub capite meo,
& dextera illius amplexabitur me. Maior vtique excellen-
tia, atque magnitudo est hunc ipsum sponsum, veramque
manū piscatorum pedibus submittere. Admirabatur Da-
uid Deum sub hominum potestate posuisse oues, & boues
vniuersas, insuper, & pecora campi: omnia (inquit) subie-
cit sub pedibus eius. Maius autem est sub pedibus poten-
tissimas illius manus habere, qui omnia creauit: cepit laua-
re. Hodie incipit, & cras lauacro finem imponet, cum di-
xerit in cruce: consummatum est. Hodie aqua, cras autem
sanguine lauabit. Hodie serui formam accepit, cras verò
inter duos latrones suspensus, latronis speciem assumet, vt
peccatores discant humiliari, atque huius superbiz, quæ
omnia conturbat, crura nouerint abscindere.

Venit ergo ad Simonem Petrum. Beatus Augustinus super
hunc locum venerabilem Bedam secutus dicit, prius Do-
minum ad Beatum Petrum, tanquam ad caput, quod fu-
turum

1. Reg. 25.

41
Augusti
super hæc
locum.

Apol. 12.

Cant. 26.

Psal. 8.

42

43 tunc erat Ecclesia, venisse, qui cum eum iuxta se posu-
ceret, præ miraculoso operis, quod videbat, splendore ani-
mo conturbatus, dixit ei: Domine tu mihi lauas pedes? Mihi
(inquam) piscatori, & peccatori? Quod ego facio, tu nescis mu-
do. Nunquid arbitraris me, quasi seruum velle te, quati Do-
minum abluere? longè opinione falleris. Lauo utique te
ut humilitatem peccatorum purificatricem te doceam
simile. quapropter non oportet te huic operi resistere. Nunquid
tibi bonum esse videretur, si volenti fullonæ immundum
pannum abluere, diceret ille: Nequaquam me immundum
pannum à te rationali creatura abluui patiar? Attende pan-
ne (diceret illa) non te abluo eo quòd me nobiliorem
quàm te esse ignorem, sed ut siquidem mihi seruimus, &
ablutus, & non obsecrus mihi deseruias. Sic ego & Petrus
nō te abluo eo quòd qualis uterque nostrum sit, ignorem
sed ut mihi mundus, & immaculatus deseruias. Recusanti
adhuc Beato Petro, dixit Dominus: Si non laueris pedes hos
Psalm. 15. habebis partem mecum. Pars illa est gloria, de qua David: Do-
minus pars hereditatis meae: Et, Qui vnum veniale pec-
catum habuerit, non ingreditur in illam, quousque ab eo
purificetur. [O valde me la beatissima Trinitas.] quantum
45 malum est peccatum, siquidem cuncti ciues ecclesie non
sufficiunt à Domino impetrare, ut quandiu anima veniali
culpa fuerit maculata in cælum Domino fructura con-
scendat, quod nos magnopere deterrere deberet, ita
non solum à letalibus, sed à venialibus etiam peccatis di-
ligentissime cauereamus.

Accedit postea clementissimus Dominus ad pedes Iu-
dæ. Eia infelix peccator conuertere. Attēde Deum ad pe-
des tuos prostratum hoc à te postulare. O immensam Dei
misericordiam! Reus utique ad confessorij pedes se pro-
sternere consuevit: Hodie verò ad rei pedes se confessa-
rius proicit, eumque cum pace, & venia rogat. O filie
Sion venite, & videte rem hanc tam obstupendam. Hoc
utique amoris beneficium peruenire potest. Ecce Deum
ad pedes diaboli prostratum, quia vnus ex vobis diabolus
est. O peccator, qui nunc me audis, quoties tibi Dominus
pacē obtulit, & nunc etiam te ad veniam inuitat. Caece fra-
ter ne illam despicias, sicut hic infelix discipulus, ne cum
eo perpetuis cruciatibus cōtorquendus in infernum de-
scendas

& Blas. Cum discipulis suis cenādo, eorumque pedes abluē- 47
do tanquam bonus Magister humilitatis, ac mansuetudinis
lectionem Christus Redemptor noster erudit. Siquidem
autem Magister est, & Dominus. (ac talis Dominus) quan-
doquidem se Magistrum esse demonstrauit, rationi con-
sentaneum erat, ut & Dominum munificentissimum se
preberet. In tribus maximè rebus se quisquam magnifi-
cum esse Dominum manifestat: potentia, scilicet, miseri-
cordia, & magnificentia. Hæc autem omnia in sacrosan-
cto Eucharistie Sacramento quod illis instituit. Dominus
demonstrauit. Dicit Sanctus Moyses: Date magnificentiam
Deo nostro. Ad eò vtitata sunt in hac nostra tempestate 48
magificorum pronomina in Epistolarum superscriptio-
nibus imponi, ut vix reperiat homo quantumcunque vi-
lis conditionis sit, qui in atramento & papyro non sit ma-
gnificus: quæ quidem nigra, & vana magnificentia est,
nobis enim miserorum, & illiberalium nomen aptius
competit. Nam ut dicit Aristoteles: Illiberalis, & arctus
quod consumit, cum tristitia & amaritudine consumit. Et
arctus quicquid temporis, pecuniarum, atque verborum in
Dei ministerio consumimus, cum tanto maiore, & par-
ticipate consumimus, ac si illud perderemus. Non ita est,
tunc omnia in mundi seruitute dispendimus, quia illa 49
cum maxima alacritate & gaudio consumimus, & cum
tam arcti, atque illiberales nos in Dei ministerio præbea-
mus, magnifici tamen volumus appellari. Dicit igitur
Sanctus Moyses: Ne arripiatis à mortales nomen, quod
vobis non conuenit, sed date magnificentiam Deo no-
stro: illi enim vni competit. Veruntamen notandum vo-
bis est dilectissimi in nullo operum, quæ Deus à mundi
constitutione, quousque semetipsum hominibus tradidit, 50
operatus est, sese adeò magnificum præbuisse. Ut enim
dicit Aristoteles ubi supra, duo requiruntur ad magnifi-
centiam faciendam: vnum, videlicet, ex parte operis, al-
terum verò ex parte operantis. Ex parte operis, quòd sit
maximi sumptus: ex parte verò operantis, quòd cum ipsius
magnitudine conueniat. Si enim respectu vnius ducis,
cuiusque copis consideratis opus aliquod magnificentia
dicatur: siq; Rex idem opus fecerit, non magnificentia
videtur, sed liberalitas appellabitur: vultum enim à reg-
magnitudine

Dent. 32

Arist. 4.
Ethic.

50

Arist.

- 31 magnitudine degenerat. Videamus nunc quidnam consumplerit Deus mundum, & omnia, quæ in eo sunt, efficiens. Nihil utique, neque ex domo sua quicquam dispendit. Nam Deus est infinitus, & si omnia eius opera cū eius magnitudine conferantur, quasi nihil esse videbuntur, & maiores sumptus facit Rex vnum minutum largiendo, quàm Deus vniuersum mundum creando. Nam Rex tot minuta posset erogare, ut nihil illi penitus remaneret. Deus autem postquam innumerabiles mundos creasset, tam diues sicut antea persisteret. Ergo sic, ut Rex non est appellandus magnificus, cum vnum minutum tribuerit, nec magnificentiā facit: sic etiam Deus & minus quidem, nec magnificentiā fecit, cum mundum construxerit.
- 32 Quam doctrinam Aristotelis, licet Deus magnificētissimus sit. Quando autem seipsum largitus est, tunc secundum probitatem magnitudinemque suam donum concessit, donum utique infinitum: in quo magnificentiā suā ostendit, sicut in sacratissima incarnatione, atque in admirabili huius diuini Sacramenti institutione, in qua infinitam magnificentiā, infinitam misericordiā, infinitam denique potentiam demonstrauit. O benedictus & glorificatus sis, Deus, qui tantopere nos voluit honestare, ac magnificare!

Psal. 118.

- 33 *Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus.* Et in eius discessu omnia in manibus nostris collocauit, dicens: Accipite, & manducate: Hoc est corpus meum. Huc vsque dicebat David quasi rem maximam: Anima mea in manibus meis semper. Nunc autem possumus dicere, Deus in manibus meis. Deus in ore meo, Deus in pectore meo. O felices nos, si tanto beneficio delicias gratiarum actiones referre nouerimus! Tam ineffabile est hoc beneficium, ut intelligens Christus Redemptor noster fieri non posset, quod homines tanto beneficio satis dignas gratias agerent, nec Deum sicut oportebat, propter illud collaudare et laudare hic ipse diuinus Dominus, qui hoc in nos beneficium conferebat, quatenus homo pro illo æterno Patri gratias egit: & sic quo tempore diuinum hoc Sacramentum instituit eleuatis oculis in cælum, gratias egit: quia tale remedium humane fragilitati voluit adhiberi. Atque in hoc etiam nos Dominus docuit, ne diuinam Maiestatem laudare

deare celsamus, pro tam singulari ac supremo beneficio. In voce exultationis, & confessionis sonus epulantis, dixit David. Nihil aliud ex ore diuinum hunc cibum comeden-
tis, nisi vocem exultationis, lætitiæ & laudis oportet audiri. Videntes filij Israël, dixerunt: Manhu, nonnulli tenent illos hoc per contemptum dixisse, quasi dicerent: Quid hoc ne est magnum donum, quod nobis promiserat Dominus? (Etenim ingrati omnia conuiniunt.) Pretiosum quid nobis ab eo dandum esse credebamus: videte autem quid nobis tribuit. Alij verò, & melius dicunt illos hoc præ admiratione dixisse, & ita sequitur in textu: nesciebant enim quid esset, & quia quo nomine illud appellarent, ignorabant, donum vocauerunt: quia Man in Hebræo donum significat, & Hu, id est, hoc, quasi dicerent: Hoc est verè magnum, & insigne donum Dei. Esse autem hunc legitimum huius verbi sensum patet: inferius enim dicit: Appellauitque domus Israël nomen eius: Man, id est, donum: ex quo apparet illos cognouisse Manna illud ecclēste donum esse Dei, quod eius liberalitate sibi indignis donabatur, & sic confessi sunt. Sic igitur vniuersa Dei dona nos oportet accipere: omnia enim beneficia absque meritis nostris in nos Dominus confert: Super omnia verò ei gratias agere debemus, pro eo quod propter nos se hominem fecerit: & pro nobis mortuus fuerit, seseque in animarum nostrarum remedium tam magnifice nobis in cibum tradiderit: & cum admiratione, ac iubilatione oportet nos dicere: Manhu, o quàm maximum donum est hoc, benedictus, & glorificatus sit, qui nobis tale concedit. Ut autem quantum in vos beneficium confertur, cum ad hanc sacrosanctam mensam sedere iubeamini, vobis apertius innotescat, exemplum hoc adnotate. Inter vltima verba, & præcepta, quæ David moriens filio suo Salomoni proposuit, fuit vnum, & nimis principale, quod filios Berzelai semper ad mensam suam faceret conuolare. Filius (inquit) Berzelai reddes gratiam, et utique comedentes in mensa tua: occurrerunt enim mihi, quando fugiebam à facie Absalonis fratris tui, quasi diceret: cum terè vniuersus populus Israël Absalonem sequeretur me destituit, tunc iste fidelis sese mihi amicum prestauit. Nescio uti que, virum in hac re potius adire-

mur, an

- 56 mur, an fidelitatem Berzelai, qui eo tempore cum tanta vite sue discrimine Davidis partes secutus esset (si enim Absalon victor existeret, sicuti circumspectissimus quisque poterat suspicari, quid de Berzelai fieret?) an de optimi regis gratitudine, qui non contentus est quandiu vitæ maxima in hos beneficia conferre: sed cum iam propè obitum esset, animamque (ut aiunt) in faucibus haberet, cum vix homines sui ipsorum meminit, consueverunt, diligenter Salomoni commendat, ut eos ad mensam suam collocet: quæ quidem mensa talis erat, ut illam inter cetera Regina Sabba magnopere fuerit admirata. Quam maxime estimarent huiusmodi, quamque felicissimam dicerent parentis sui fidelitatem erga David, siquidem ex illa tantum non honoris, atque vilitatis eueniret: Ex quo coniectere poteritis, quam felices, atque beatas iudicabunt sancti, in celo lacrymas, quas in hoc seculo in peccatorum remissione non effuderunt, laborisque, quos propter Dominum pertulerunt: propter quos tanta nunc gloria perfruuntur. At tamen ad propositum redeunt, dicimus, sicut liberis Berzelai propter patris merita singulare illud atque magnum beneficium factum fuit: sic æternum Patrem propter meritum Salvatoris nostri Iesu Christi (qui apud Iudam futuri seculi Pater appellatur) hoc in nos tantum, tamque excelsum beneficium absque nostris meritis contulisse, videlicet, ut in hoc exilio ad diuinæ Maiestatis suæ mensam sacratissimam sedeamus. Oportet autem nos animaduertere quæ dicit Beatus Paulus, de hoc diuino cibo loquens: **1 Cor. 21.** Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat: qui enim manducat indigne, iudicium sibi manducat. Maximam offert admirationem considerare, quanta cum reuerentia, & puritate præcipiebat Deus, ut vasa, & reliqua omnia suppellectilia templi tangerentur. Quæ quidem umbra erant, atque figura huius altissimi mysterij. Præcepit Deus, ut quotiescunque Aaron summus sacerdos, eiusque liberi in tabernaculum fœderis essent ingressi, manus, pedesque abluerent, ne forte morentur. Et alibi: **Leuit. 22.** Omnis homo, qui accesserit de stirpe vestra, ad ea quæ consecrata sunt, & quæ obtulerunt filij Israel Domino, in quo est immunditia, peribit coram Domino. Et **Sacerdos 1. Reg. 21.** Abimelech noluit sacrum panem Davidi, & servus eius concedere,

concedere, quousque illos mundos esse maxime mulieribus, certò cognovit, quod summopere notandum est: ita quod Beatus Hieronymus: Si panes propositionis ab his, qui uxores tetigerunt, comedi non poterant, quanto magis panis, qui de celo descendit, non potest ab his, qui conjugaliibus paulò antea vacauerunt amplexibus violari, atque contingit non quod nuptias condeinemus, sed quod eo tempore, quo ad tremendum Domini corpus accessuri sumus, vacare carnalibus operibus non debemus. Hoc tamen dictum Beati Hieronymi secundum congruitatem, non secundum necessitatem oportet intelligi. Vnde vtrumque divinum Eucharistiæ Sacramentum debeat accipere, sub iudicio est relinquendus: sic tenet Beatus Thomas. Quæ cum ita sint fratres charissimi, sic ad hanc sacrosanctam mensam curemus accedere, ut tantum bonum pro culpa nostra, non nobis in malum conuertatur, sed nobis medicina, vita, atque gratia sit, qua celestis gloria comparatur. Amen.

SERMO IN PASSIONE DOMINI.

Hoc enim sentite in vobis, quod ex in Christo Iesu. **APHILIP. 2.**

H A M sublimibus mysterijs recensendis, fluctuat hæc, de quibus in præsentiarum nobis agendum est, Angelorum linguis, inflammatisimorumque Seraphim amore, ac spiritu opus esset. Nam dolores Christi Remissionis nostri, sanctissimæque Passionis, & mortis ipsius mysteria gustatu quidem aptiora sunt, quam dictu. Te igitur & Christe flagellis ex se inuoco, ac suppliciter exoro, ut in his, quæ dicurus sum, linguam meam dirigas, corque meum, atque omnium circumstantium tenerum reddas, ut hæc omnia sicut oportet, persentire valeamus. Vosque & catholica corda, huius diuini Domini nomine adiuro, ut eandem, sicut in his verbis B. Apostolus vos admonet, sentiant. Si David imperavit, ut femine Israel lamentari discerent, ad Saulis & Ionathæ obitum deplorandum, & ipse collachry

3 collachrymans dicebat: Saul, & Ionathas amabiles, & de
2. Reg. 1. cori valde in vita sua, in morte quoque non sunt diuissi.
quanto magis ratio postulat, vt deploramus, & deplorare
alios doceamus mortem sanctissimi Iesu, & ineffabilem
dolorem sanctissimæ genitricis eius, multo quidem ama-
biliorem, atque pulchriorem Saule, & Ionatha in vita sua,
& in omnium seculorum temporibus, qui nec in ipsius
morte separati sunt: sed iuxta crucem, cui sacratissimus fi-
lius pendeat affixus, stabat dolorosa mater sicut dicit Be-
tham. 19. Ioannes: Stabat iuxta crucem Iesu, mater eius. Quemad-
modum membra illuc occurrere consueverunt, ubi prae-
cipuus corporis dolor vigeret. Sicut, si vobis stomachus doleat,
Simile. ibi manus apponitis, & super illum recumbitis: si de-
laboratis, statim caput deflectitis, & manus illis imponitis,
quia illic totus dolor asistit: sic etiam virgo mortissima
cruci adhaesit, quia illic totus ipsius dolor aiebat. Illic erat
plaga, quæ eius viscera vulnerabat, atque idcirco illinc non
Num. 20. recedebat. Quod si multitudo filiorum Isaci plangit obitum
Aaron, qui obiit in monte Hor. Planctusque illorum
integrum mensem duravit, quanto magis nos Christum
verum, ac summum totius mundi Sacerdotem oportet la-
mentari, qui in monte Calvarie mortuus est: Aaron mor-
tuus est, ne in terram promissionis ingrederetur. Christus
autem reparator noster obiit, vt nos in veram promissi-
onis terram, quæ est cælestis gloria, introiremus. Si igitur
obitus Aaron, triginta dies deploratus est: nonne huius-
summi Sacerdotis mortem toto vitæ nostræ tempore de-
August. beamus lamentari? Quod, sicut Beatus Augustinus exag-
tom. 15. gerat, maximi meriti est oblatio. Quamobrem sicut in
193. B. aliis concionibus ad bene dicendum, atque ad bene ope-
randum gratiam postulamus: sic hodie ad bene dicen-
dum, bene operandum, bene sentiendum, ac denique
bene deplorandum illam debemus exposcere. Confiden-
ter sperare possumus, sacratissimam virginem Mariam
Dominam nostram auxilium, gratiamque nobis impe-
traturam esse, vt quod ipsa sentit, nos quoque aliquo
modo sentiamus. De qua verba illa Hieremias merito di-
Thren. 3. cere possumus: Magna est velut mare contritio tua, qui
medebitur tibi: Tantum excedit dolor tuus, A virgo prae-
ciosa ceteros omnes dolores, quantum mare ceteros
fluminibus

fluminibus antecellit. Et quemadmodum in mari nulla
est gutta aquæ, quæ non sit salis, & amara: sic nihil erat
in corde sanctissimæ virginis, quod eam non affligeret. Et
sicut in mari vnus fluctus alterum sequitur, & omnes in
littore confringuntur: sic etiam in huius tristissimæ ge-
nitricis corde altera poena, & dolor, alterum sequebatur,
& cuncti in virginalibus ipsius visceribus frangebantur.
Quis medebitur tibi, siquidem medicus, qui dolori cor-
dum medebatur, hodie inter duos latrones moritur, cru-
cifixus: Tanto dolore, atque afflictione pretiosissima
hæc virgo affecta est: cum quia delicatissima, & maxime
compassiva erat, & si canem in via dolores perpeti cerne-
re, dum miseraretur, quanto magis filium suum, &
talem filium tot labores patientem perspicere: tum
etiam, quia semper domi inclusa morabatur, nec quen-
quam vilo vnquam tempore vapulare, crucifigi, aut con-
torqueri perspexerat, & primus quem in vita sua tormen-
ta perpeti vidit, fuit dulcissimus, atque amantissimus ip-
sius filius: atque idcirco isthæc clementissima eius viscera
excedit transfigebant. Siquidem igitur innumeros hos
dolores tantopere sensit, illam suppliciter exoramus, vt ab
amantissimo filio suo nobis gratiam consequatur, quod ad
ipsius imitationem aliquid nos etiam sentiamus: dicentes
singuli deuotissime, Ave Maria.
Hoc enim sentite in vobis. Sicut pretiosissima diuini Sal-
uatoris nostri Passio, est vna ex mirabilioribus, quas Deus
pro nobis in hoc seculo fecit, nec faciet: sic est res maioris
doloris, atque tristitiæ, quam omnes, quæ sunt, fuerunt,
& futurae sunt. Et hinc est, quod quando Deus illam Pro-
phetis reuelabat, & præcipiebat, vt populis prædicarent,
alter dicebat: Lingua mea adhaesit faucibus meis. Alter
dicebat: Domine quis credidit auditui nostro? Alter vero
dicebat: Audiui auditionem tuam, & timui. Alter misere-
mini hoc & lamentabile tempus in spiritu contemplans, di-
cebat: Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fon-
tem lachrymarum, & plorabo die ac nocte. Ideo decre-
uit diuina Providentia, vt in dolorosa Redemptoris mun-
di morte, insensibiles etiam creaturæ sensationem facer-
ent, lapidesque ad inuicem confringerentur, vt signifi-
carent eos, qui talem mortem non sentiunt, atque dolent,
Tom. 1. L1 lap

11 lapidibus ipsi insensibiliores esse. Sanctus Propheta Zacharia. 12
charitas sacratissimum hoc mysterium referens, dicens illa die quarum conterere omnes gentes, quae veniunt contra Hierusalem, & effundam super domum David, & super habitantes Hierusalem spiritum gratiae, & precum; & afficient ad me; quem confixerunt, & plangent eum planctu quasi super unigenitum, & dolebunt super eum, ut dolent solet in morte primogeniti. In die illa magnus erit plañtus in Hierusalem: & plañtus Adraemmon in campo Magaddon: & plañget terra, familiae, & familiae seorsum, & mulieres cum suis. Beatus Iohannes declarat hanc prophetiam de Christo Redemptore nostro intelligi. Nam cum omnia mysteria sanctae Passionis Domini retulisset, & quomodo in cruce expiavit, sacratissimoque eius lateri lancea vulnus fuit inflatum; addidit, dicens: Facta sunt haec, ut Scriptura impleretur: videbant in quem transfixerunt, quae est haec, quam modo retulimus. Quapropter per gentes quas sanctus Propheta dicit, in die illa à Domino fuisse contritas, diaboli significantur. Et in ipsa die super Ecclesiam iustitiam quae per domum David, & habitantes Hierusalem significatur, sacratissimum sanguinem suum effudit, qui est spiritus gratiae, & precum: quia in virtute huius pietiosi sanguinis meritum consequuntur preces nostrae, & per eum gratiam comparamus. Et dicit in hac die illos, qui eum crucifixum perspexerunt, esse plañturos. Non solum autem qui tunc eum corporalibus oculis viderunt, verum & nos etiam, qui ipsi in haec oculis spiritualique cognitione perspicimus, quasi super unigenitum plañtum maximum 14
edere debemus. Ut autem Sanctus Propheta rem amplius exaggeraret, addidit plañtum Adraemmon in campo Magaddon. Vnus ex principibus, & nimium celebris plañtus, qui fuerunt apud Hebraeos, fuit hic, & factus est pro rege Iosia, ut patet in Paralipomenone, ubi dicitur: Iherusalem Iuda, & Hierusalem luxerunt eum: cuius omnes cantores, & mulieres usque in praesentem diem lamentationes super Iosiam replicant. Dicitque super eum hunc defunctum omnes familias, & mulieres à viris segregatas esse plañturos. Adverte quam singularem ad mentionem nobis hic Sanctus Propheta praebet. Nunc enim

enim rationi consentaneum est viros ab vxoribus segregari, ut melius valeant lamentari. Et siquidem segregari nequitis: facite quod dicit Beatus Augustinus quando Christianus solus esse non potest, ut sancti homines Domini passionem lamentetur, cogitet se solum esse nec rem tam dignam fletu coram aliis deplorare erubescat. Patriarcha Iacob in lectulo suo liberis suis circumstantibus, eique ministrantibus obiit, & aromatibus vinctum eius cadaver ductum fuit à filiis eius, ut in sepulchro patrum suorum sepeliretur. Vbi celebrantes exequias plañtu magno atque vehementi impleverunt septem dies. Unde locus ille vocatur est: Plañtus Aegypti. O fratres charissimi hodie moritur maximus Iacob Iesus Christus, non senex quidem, neque annorum plenus, sed in florentiori aetatis suae tempore videlicet tricesimum tertium annum peragens: non in lectulo quidem filius circumscriptus, sed in cruce inter duos latrones, non consolatus quidem sed blasphematus, variisque contumelias affectus. O afflicteste Iesu quomodo potest te non flere Aegyptus, quomodo fieri potest quod cum te tot laboribus, atque tormentis cruciatum contempler, viscera nostra non abscondantur, teque non tantum septem dies, sed toto etiam vitae nostrae tempore lamentemur! O quam merito queritur Deus de illorum inhumanitate, qui hoc non sentiunt, per Esaiam prophetam dicens: Iustus perit, & non est qui recogitet in corde suo. Iustus per Antonium namque est Christus. Sic enim vocat aeternus pater per Esaiam dicens: prope est iustus meus. Cumque hic iustus iustorum moriatur, non est qui eum in corde recogitet id est, qui eum iterum atque iterum, dicunt oportet, animo contempletur. Sicut oportet (inquam) 18
Ad quod sciendum est praeceptum fuisse à Deo, ut ita agnus frangeretur, ut per iuncturas scinderetur, & qui eum divideret, nullum illius os infringeret. Videamus nunc quid significabat iuncturas agni tenere: significabat nos oportere scire sanctissimam Domini passionem contemplari, & quia haec est doctrina notari dignissima, animadvertere sacratissimam hanc passionem tripliciter considerari posse. Primo eius effectus considerando, qui fuerunt mundi redemptio, & nos cum aeterno patre reconciliari. Secundo maximam Christi Redemptoris

19 nostri innocentiam tormentorumque, quæ passus est, agorem recogitando. Tertio tandem & ultimo causam, quare hæc omnia passus est, contemplando, quæ quidem fuerunt peccata nostra. Quantum ad primum eius passionem possumus gaudere, sic ut ipse dixit, congratulamini mihi, quia inueni ouem, quæ perierat. Quantum ad secundum, scilicet ad innocentiam, naturale est homini perspicienti innocentem virum tam crudelia tormenta patientem contristari, ei que compati. Quantum ad tertium, quæ sunt peccata nostra, iam videtis quantopere plorare teneamur, eo quod peccata nostra sanctissimæ ipsius mortis causa fuerint. Nonnulli etenim benedictam hanc passionem nimis superficialiter contemplantur. Quando prædicantur quomodo Dominus victus, flagellatus, spinisque coronatus est, illi compatiens plorant, sicut compaterentur, quemcumque iustum, atque innocentem mori perspicere, neque ulterius progrediuntur: & hoc est agni iustitias non tenere, id est, [No acertar en el sentimiento,] sicut ait Lactantius Firmianus ad hoc propositum. Nō enim (inquit) Gabianam crucem describimus hominem Romanum actum in cruce. Gabianus nobilis vir Romanus innocens cruci affixus est. Non sic tantum Domini passionem

21 vos sentire oportet, ulterius consideratione progrediendum est. Contemplari etenim debetis illam esse animæ vestræ medicinam, atque salutem, amorēque, quo Dominus illam passus est cogitare debetis, & vos peccatis vestris illius mortis causam fuisse. Et sic illam deplorantes peccata etiam vestra plorare, illiusque Domini, qui pro vobis talia passus est, inflammatisimo amore debetis accendi.

Luc. 23. Ideo ipse dixit plorantibus mulieribus: Filie Hierusalem nolite flere super me, sed super vos ipsas flete.

22 (a)ic) me, sed ulterius pertranstate, & vos ipsas in me flete. Et hoc erit agni iucluras tenere, ut exinde grati, contriti maneat diuini que probitatem ardentissime diligatis, & peccatum maximo odio habeatis, siquidem tam pestifer morbus est, ut tali medicina indigeret.

In hac sancta doctrina innitentes fratres charissimi facite, quod vobis dicit B. Paulus: Hoc enim sentire in vobis quod in Christo Iesu. Id est, dolores, quos hic optinuit Dominus perpassus est, in vosmet ipsos transferre: vobisque metipso

metipso illos tolerare contemplantini. Et sic aliquid ex multis, quæ ipse sentit, sentire poteritis: Nam omnia isthæc sentire est impossibile, tot enim, tantique fuerunt dolores, quos hic bonus Iesus passus est, ut cum illos Deus vellet inscribere, & depingere, in diuersis hominibus eos depinxerit, nullum quippe vas, neque creatura erat, quæ tot tormenta capere posset. Et ita tormenta, quæ passus est. Sanctus Abel, cum in agro à fratre suo Cain interemptus est, figura fuerunt tormentorum, quæ Christus Redemptor noster in monte Caluarie pertulit, & afflictio, quam Sanctus Noë passus est cum cognouit se à filio suo discoopertum fuisse, & que ipsius verenda detexisse etiam fuit figura angustiarum, & que afflictionis, quam honestissimus Iesus persequitur, cum se vestimentis omnibus in omnium conspectu spoliatum vidit, cum illum populus illudebat, quem ipse antea ut filium charissimum diligebat. Et dolor, quem pertulit patriarcha Abraham, cum Deus illi præciperet, ut filium suum Isaac propriis sibi manibus immolaret: & quem sensit sanctus adolescens, cum se super ligna deuinciri passus est, cumque patris sui ictum iam sibi perspexit imminere: hæc omnia fuerunt delineamenta eorum, quæ mansuetissimus, atque obedientissimus Iesus patris sui imperio tolerauit. Et lachrymæ, quas Sanctus Iacob effudit, quando charissimi filij sui Ioseph vestem sanguine cruentatam ipsius liberi ei ostenderunt: quæque Sanctus Ioseph passus est videns se in cisternam à suismet fratribus immisum, deinde ab ipsismet venditum, postea demum in Aegypto vinculis alligatum. Hi omnes labores angustias, atque persecutiones, quas innocentissimus Iesus suscepit, repræsentabant. Nec non & labores Sancti Iob, de quo dicitur, testis tadebat sanien in sterquilinio, hi omnes erant repræsentatio quædam afflictionum sanctissimi Domini. Et si quantumuis Sanctus Iob vuluerat erat, aliquid tamen brachium liberum, atque solutum ei perficitur, quo sanien, & vermes testa posset abraderi. Crucifixo autem Iesu in sterquilinio Golgorha, nec pes nec manus libera remansit, sed utroque pede, & manu affixus est. Omnes hi dolores, aliorumque sanctorum tormenta, quæ nunc recensere longum esset fuerunt (ut ita dicam) elisa, & quasi nullus doloris, & afflictionis in comparatione tormentorum.

Gen. 4.
Matt. 27.
Marc. 15.
Luc. 23.
Ivan. 19.
Gen. 9.

24
Gen. 22.

25
Gen. 37.

Gen. 38.

Iob. 21.

26

- 27 torum, quæ noster supremus Saluator pertulit. Vt melius
& efficacius hos dolores sentiat, animaduerte regulam
esse iuræ: quod agentes, & consentientes pari pœna pu-
niuntur. Hæc autem desumpta est ex B. Paulo, qui dicit
Rom. 1. Quoniam qui talia agunt, digni sunt morte: non solum qui
ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus. Et hinc
est quod cum corpus, & anima in peccatis sint comites, in
supplicis etiam socij esse debent. Si enim interiora solius
animæ peccata consideremus, in iis etiam corpus consen-
tire videtur, siquid instrumenta sua præbet, quibus ad pec-
catum peruenitur: quanto magis in carnalibus culpis, quæ
cum animæ consensu in corpore exercetur, cumque Iesus
Christus Filius Dei pro hominæ solutus venisset, diuinam
iusticiam postulabat, ut in anima, atque in corpore pateretur.
Anima sanctissima statim in instanti incarnationis sue
notitiam habuit omnium peccatorum, quæ in toto mun-
do commissa fuerant, quæque in posterum committerenda
erant, & propter illa immensam habuit tristitiam. Nam
tantam ex iniuria illi, quem diligimus, illa tristitiam
percipimus, quantus est amor, quo illum amamus. Cum
que sacratissima Redemptoris nostri anima Deum im-
mensa charitate diligeret, quæ (ut ait Beatus Ioannes) non
est datus ei spiritus ad mensuram, & immensam habuit
tristitiam pro iniuriis Deo illatis. Quamobrem merito de
illo dici potuit illud, qui addit scientiam, addit & laborem:
quia ex notitia tot peccatorum processit ei tristitia om-
nium illorum. Maximam etiam habuit tristitiam contem-
plans dolores, ac tormenta, quæ sanctissimum corpus suum
passurum erat, propter ingentem amorem, quo illud dili-
gebat. Dicit Sapiens: si fuerit tibi seruus fidelis, sit tibi quasi
anima tua. Nunquam fuit tam fidelis seruus, sicut sacrati-
ssimum Domini nostri Iesu Christi corpus benedictæ ipsius
animæ fuit. Et sic nulla vnquam fuit anima, quæ tanto
amore corpus suum prosequeretur, sicut anima ipsius. At-
que ideo eius tormenta, & ab eo per mortem recedere
maximè persequitur. Quam sentiat in magnopere mira-
batur Sapiens dicens: mors quam amara est memoria tua
homini pacem habenti in substantiis suis, & cuius vix dire-
Eccl. 41. ctæ sunt in omnibus. Christus filius Dei est hic homo plu-
rimas habens substantias, diuinæ scilicet, & humanæ, animæ
& corpus.

& corpus. Et inter has substantias maxima semper floruit
pax, & concordia: quæ quidem in aliis hominibus non re-
peritur. Et omnes eius viæ, desideria, cogitationes, & actio-
nes rectitudine plenæ fuerunt. De hoc igitur diuino ho-
mine videntur intelligi hæc verba: Et exclamat Sapiens ad-
mirans amaritudinem, quam percepit Dominus recordans
se esse moriturum. Reus morte damnatus toties moritur,
quoties se moriturum esse recordatur. Et sic quem gladius
semel interfecit, mortis recordatio sæpius occidit. Cumq;
benedictissima illa anima, ab instanti creationis sue cru-
delissimam illam mortem sibi perferendam esse cogno-
uit, innumerabiles mortes in imaginatione passus est. O
incomprehensibile tot amaritudinum, atque tristitiarum
pelagus, & hæc omnia propter nos. De munificissima qua-
dam vrbe Aegypti dixit Ezechiel quasi parturiens dolo-
re Pellusium. Quæ verba hinc afflictiissimo Domino ap-
piti quadrare videntur. Nam Pellusium idem est quod ru-
bus: eius autem sacratissima humanitas fuit rubus, quo dæ-
mones atque Iudæi compuncti sunt. Ad rubum confu-
giunt aures, & in eo serpentes, atque lacerti delitescunt. Sic
in Christo Salvatore nostro iniusti ac peccatores subsidium
inueniunt, & hoc Pellusium acerbissimos parturientes per-
tulit dolores ab instanti creationis sue, usque ad tempus,
quo nos in cruce parturiunt. Animaduerte frater quan-
tum huic cœlesti Redemptori debeatis. Tu vero o interlix
peccator ne vnam quidem horam contristari nosti, eò quod
creatore tuum toties offenderis: quomodo igitur con-
tritionem habebis propter alia peccata, quæ proximi tui
in toto orbe committunt?

34
Hoc enim sentite in vobis. Quod ut aptius sentiat, consi-
derate quomodo peccata illa mysteriosa cœna abiit opi-
mus Iesus cum discipulis suis in hortum Gethsemani. O
dulcissime, & secunde Adam quam dispositam defers mû-
di redemptionem secus calum eius in ordinationem. In
horto infirmatus est orbis, & in horto incipit ei remediū
adhibere: ut ubi commissa est culpa, ibi incipiat solui & pe-
nari: quæ ubi Adam se deiecit, ibi tuis passionibus illam
incipias dissolvere. Ad horum igitur pertinemiam incompa-
rabili sinceritate 3 suis Sæctis Apostolis recebit. Recesit au-
tem quantum iacius est lapidis, ut significaret, quando in hoc
L. 1 4 seculo.

Ezech. 30

Mat. 26:

Mat. 14:

- 35 saeculo commoratur, nunquam se à nobis tantum recedere propter peccata nostra, quin eum, si volumus, penitentia nostra bonisq; operibus consequi valeamus: quæ quidem bona opera quasi lapides ad eius cor pertinent. Illudq; percutiet: atque ex compassionis eius vulnere, misericordiam, & veniam eliciat. Considerare dilectissimi fratres quanta cum tristitia ab Apostolicis illis viris recessit atque humi proiectus est. Voluit utique terram amplecti, ut inter se, & illam pacem componeret. Maledixerat illi, nunc autem eam amplectitur, atque oscularur: ut intelligamus eum cum amore ab ea discedere. Quando amicus ab altero proficiscitur, sese inuicem amplexari consuevit. Triginta tres anni erant, ex quo amicitiam cum terra inierat, nunc autem illam amplexatur, & vltimum vale ei dicit, quasi dicens ei vale ô terra, iam etenim moriturus à te discedo, neque enim in te, sed in aere mori volo, aër enim vocant diuinæ literæ communem, nam licet de terra possint dicere Domini, hæc est mea terra, & hæc est meo aëre tamen nullus potest dicere, hic est meus, & ille meus aër, omnibus enim est communis.
- 37 Ut igitur diuinus hic Dominus significaret quàm communis futura erat sacratissima eius mors, & merita noluit in terra, sed in communi aëre mortem subire & procidit in faciem suam. Sicut filius prodigus coram patre suo se prostrauit sic etiam clementissimus hic Dominus pro sceleribus nostris misericordiam petiturus in faciem suam procidit. Et sic humi iacens dicebat: *Pater mi si possibile est* *Enc. 22.* *cap. 6.* O quàm dulcissimum, atque suauissimum verbum. O pater mi, semper te patrem appellavi, & hæc fuit causa, ob quam homines ad me occidendum ardentius concitati sunt. Ego autem non ideo veritatem silebo. Contemplamini fratres humilitatem, quæ exorabat, humi seilicet confectus, nec verò absolute precabatur, sed sub conditione dicens: veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Discite hinc fratres reuerenter, humiliter, & sub conditione Dominum exorare dicentes: Domine si hoc tibi placet, sint minus fiat in omnibus voluntas tua. Quod si quis dicat: Beatus Paulus dixit de hoc superno Redemptore: exauditus est pro sua reuerentia (quod ibi non intelligitur passivè, id est, quod dignus erat reuerentia licet

omni reuerentia dignus esset sed activè, hoc est quia Deum nimis reuerbatur, omnemq; famulatum, & adorationem patri præstabat) si pro sua reuerentia exauditus est, quomodo non abstulit ab eo æternus pater hunc calicem, quem Dominus sibi auferri precabatur? Ad hanc questionem eleganter respondet Diuus Thomas in illa oratione animam Christi Redemptoris nostri nihil petisse, sed sensualitatem hæc deprecam fuisse, in cuius nomine ratio postulationem proposuit. Sicut cum rusticus agricola in iudicio quicquid conatur exposcere, nec iuris terminos novit, consulit iurisperitum, & ille postulationem ignari nomine disponit, sensualitas est ignara, nec scit petere, & anima illius ignorantie condolens patroni munus suscepit orationem illam ipsius nomine proponens: ob nullam aliam causam nisi ut declararet quàm difficilis, atque amara Christi Redemptoris nostri sensualitati mors illa videretur.

Et venit ad discipulos suos. Ter surrexit Dominus ab oratione sua, & ad discipulos suos se contulit. In quo docemur, quàm diligenter debeant prelati, patres familiæ, & domini super inferiores suos vigilare, nullaq; occupatione hanc illorum vigilantiam impediri oportere nobis declaratur: quandoquidem filius Dei ab oratione desistebat, ut suis consuleret. Quid maioris ponderis, ac momenti in omnibus seculis, quam oratio illa extitit illam autem relinquebat, ut discipulos suos videret. Nō est certum in quarum trium orationum ei Angelus apparuerit. Epiphanius dicit Angelum Domino apparuisse videntibus discipulis, secundum cuius sententiam in prima oratione antequam discipuli dormirent, ei apparuit ego tamen arbitror melius esse dicere quod vna illarum trium orationum illi Angelus apparuit confortans eum. Et dicet ei, O maxime celorum Domine æterni patris filii ex quo orare coepisti, omnes cœlestes ciues in conspectu diuinæ Maiestatis procidimus eam exorantes, ut preces tuas acceptare dignaretur. Veruntamen æternus pater dicit, ut animaduertas hanc medicinam ad hominum salutem ab æterno fuisse constitutam teque propter ineffabilem amorem, quo eos diligis illam conficiendam suscepisse: sin minus nullus ex illis cœlestem gloriam ingreditur. Et siquidem hæc omnes

Tho. 3. p. 4.
q. 21. ar. 2.

Simile.

41

Epiphanius.

42

Quina non dicebas. Veniat dilectus meus in hortum
meum, ut comedat fructum pomorum suorum: si tu nunc
ergo singularis in hortum vocares, quanta tristitia cor

- 31 tuum transfigeretur, cum dilectum tuum tanta afflictione cerneres constitutum, speciosissimum eius vultum merore dimissum, splendidissimos eius oculos in terram dejectos, lachrymarum perfusos, venustum ipsius colorem permutatum, & fratres mei, ne cum Apostolis dormitis, sed cum interfectissimo, atque afflictissimo Iesu perugilare, multos sanguinis ex pretiosissimo eius corpore defluentes considerate: illos in cordium vestrorum vasis colligere cuius testis quidem pro redemptione vestra tam liberaliter effuditur. O quam marmoreum est cor, quod hoc diuino sanguine non mollescit! & quam lethalis est morbus, qui rationem non efficit vnguento non sanatur. Satis ad litteram nunciat, *Ezech. 24* pleitur, quod dictum est per Ezechielem. Multo latius in datum est, non exibat ab ea nimia rubigo eius. Si quidem cum tanta abundantia sanguineorum sudorum Dei ablui possent, plurimi peccatis suis remanent obseceni. Præcipiebat Deus, ut cortinae tabernaculi essent purpureæ bis tinctæ. Sic etiam diuinitatis cortinae, hoc est, sacratissima illa membra bis tinctæ sanguine fuerunt. Primo in horto quando sanguineum hunc sudorem immisit, postremo cum in domo Pilati innumera illud verberum diluuium recepit. Facta oratione ne in vultu suo sanguis à discipulis *Exod. 26* cerneretur: manica, seu pallij extremitate faciem abstergeret, neque enim aliud lieteum habebat. O animæ deuotæ ad Deum accedite, ei, desideria, & viscera vestra præbete, quæ ei sint quasi lintheamina, quibus sudores suos abstergar.

- Hoc enim sentite in vobis quod & in Christo Iesu.* Sentite etiam quomodo in horto tanquam latro fuit apprehensus, & collo alligatus. O spiritus, & respiraculum animarum nostrarum, nisi tu respiraueris nos suffocabimur. O quam merito possumus hic dicere spiritus oris nostri Christus Dominus captus est in peccatis nostris: cui diximus in umbra tua viuemus in gentibus, & beatam illum, qui propter eum se deuincit, sensusque & potentias suas sub eius obedientia redigit. Sicuti admonet Beatus Paulus dicens, in captiuitatem redigentes omnem intellectum. Sentite quomodo vincus ad quatuor tribunalia deductus est, quorum duo erant Ecclesiasticum quo debitum ordinem seruauerunt maiorem videlicet, Ecclesiastico brachio, quam *Thren. 4* seculari

seculari honorem præstantes. Sicut fieri oportet. Nunc autem non ita fit, etsi nos meliores illis esse iactamus. Magnam enim secularibus, parvam autem, aut nullam Ecclesiasticis potestatibus reuerentiam exhibetis. Omnia commutato ordine perturbantur. Bonum est seculares prælaos honorari: prius autem hic honor Ecclesiasticis debetur. In prima domo, ad quam ductus est innocentissimus Agnus quæ erat Annæ, dicit Beatus Ioannes quod *Ioan. 18* vnus ministrorum dedit alapam Iesu, dicens: sic respondes Pontifici: & anima sancta desine percipientis crudelitatem considerare, & contemplare faciem illam rubicundâ ictu, *56* non cum modestia & mansuetudine remansit ipsæque; ad aliam maxillam ostendendam, paratissimus, si impius, ac sacrilegus homo postularet, Vix alapa inflicta fuit, cum ex boni Iesu oculis lachrymarum proroperunt. Os eius sanguine perfusum est, dentesque delicatissimi contremuerunt, & infelicem manum, quæ tam impie faciem percussit ante quam cælum prostratur, & ante cuius maiestatem vniuersa natura obstupescit, & maledicte minuter quomodo sanctissimi eius vultus modestia & grauitas te non cohibuit, quominus tantam ei inferres iniuriam? Attendite quomodo locutus est mansuetissimus Agnus, dicens: *57* male locutus sum, &c. Non quidem vt se excusaret, sed vt hominem illum ad iniuriæ, peccatiq; sui cognitionem induceret. O quantopere condemnatae sunt hic peruerse mundi leges, quæ de iniuriis vilescentis agunt, præcipientes, vt pro verbo: Mētiris, alapa, pro alapa, lignorum ictus, pro ictibus denique, mors reddatur. Non ex Iesu Christi quidem schola, sed ex inferno deductæ sunt leges istæ. Sentite etiam & animæ Christianæ opproberia, quæ Deo vestro illata sunt in domo Caipha, vbi oculos eius velo operientes ministri iniquitatis ei alapis infligebant, in quæ *58* diuinam eius faciem conspuebant. Contemplamini diuinum illum aspectum, qui in medio tot opprobriorum nunquam potuit obscurari, imò sicut granum sinapis cum cõteritur, tunc virtutem suam apertius manifestat: sic etiam ecclestis hic Dominus, &c.

Et credibile est illos crudelissimos homines non cessasse illum affligere vsque ad manẽ, quod videtur significare Beatus Lucas, qui postquam iniurias, quas in eum inferebant,

59 ferebant, recensuerat, subdidit dicens: *Et alia multa blasphemantes dicebant in eum. Et ut factus est dies tertius. Ecce quomodo in his verbis innuit usque ad diem illum fuisse consortium. O dulcissime Iesu quam afflicto erat inter illos infernales homines vigilans, gemens, atque suspirans pro peccatis nostris. Et pro illis omnes istos labores aeterno patri offerens. O virgo singularis, quid tua virginalia viscera sentirent, si vituperia, quibus sanctissimus filius tuus afficiebatur, aspiceres? O quam prolixum martirium ei alternatim canitur, alij enim iniurias ei dicunt, alij blasphemias respondent. Sanctus autem Redemptor est liber, in quem suos maledictos oculos emittit, puncta sunt gutta sanguinis in charitatis eius. Instructa, atque etiam in spatio illorum sacrificium, qui tam spatiose, atque prolixè negotium hoc suscipiunt, et cessare non cogitent quousque ipsos vita finiatur. Et sanctorum debuerant illum in cruce collocare, sicut in scissura. [O larris] ubi tu Domina mea deplorabis, hoc est. [Discedentes] quod isti nunc concingunt. Et aduersum gloria patri, inclinabit sanctissimus filius tuus sacratissimum caput suum, & expirabit, & tu paulominus, cum eo morieris.*

Hoc enim sentite in vobis, &c. Sentite etiam fratres mei quam immaniter in domum Pilati victus deductus est. O clementissime Domine quæ charitas est illa? regem Balthasar crudeliter punis, quia vasa templo Hierosolymitano consecrata prophane, atque irreuerenter tetigit: nec verò de ministris his inquisitis, qui tam impudice, atque inhumaniter tua sacratissima membra pertingunt, supplicium sumis? Hic dicere possumus quod dixit Esdras, Manus etiam principum, & magistratum fuit in transgressionem hac. In hac enim ratione omnes concurrunt, ut eum in domum Pilati deducerent, ut eum accusarent. Et cum Beatus Lucas dixit Dominum in hortu dixisse ad magistratus, & principes sacerdotum, non intelligendum est eos illic ad eum apprehendendum iussisse, sed ministros suos misisse: & quia apprehensio illa eorum imperio facta est: idcirco dicit Sanctus Evangelista illosmet a eum vincendum in hortum se contulisse. Hæc utique est doctrina, quam multi magnates, & prelati famulos suos erudiunt.

63 dunt. Videlicet, ut maxima peccata committant, atque deo dixit Hieremias à prophetis enim Hie. osalem eg. el. liere. 23. est pollutio super omnem terram. [O valane la beatissima Trinitas,] quam obstupendum est hoc verbum Quod ex hominibus, in quibus clariorem suavitatis splendorem oportebat illucescere, totius mundi corruptio, atque eversio proficiscatur. O quam diliger genter cauere debent maiores ne minoribus peccandi fiat occasio. Huius iniquissimi iudicis iussa ductus est Dominus in aomum regis Herodis. Vbi nullum miraculum voluit operari, etiam maledictus ille rex ea videre cupiebat. Primo quia in suis operibus illius finis erat, hominum curiositatibus satisfacere. Quod non legitur vltis fuisse potentia sua ad auxiliandum sibi, nisi cum illum Iudæi in templo lapidare voluerunt. Hoc autem fecit, quia non contentus erat tam dulce mortis genus perpetui. Sentire etiam quomodo in domum Pilati reductum illum verberari iussit. Et ad hoc vestibus exutus est. Contempnari etiam quanto pudore, affectus est. cum virgineale corpus suum coram omnibus nudatum perspexit, quod quidem fuit vnum ex maximis tormentis, quo magnopere cruciabatur. Sicut ipius nomine prædixerat David his verbis: tota die verecundia mea contra me est, & confusio faciei meæ cooperuit me. Sentite etiam quam immaniter sacratissimos ipsius pedes, manus, atque collum columæ marmoreæ deuinxerunt, ut aullacenus verbera posset euitare. Vbi in eo flagellando totas vires suas ministri iniquitatis adhibuerunt. Et illis defensis alij succedebant. Et quamvis defatigabantur, non tamen cessabant illum percutere, crudelissima illi verbera infligentes, simulque plurimis cum iniuriis afflicientes. Sicut & ipso David prædixerat: congregata sunt super me flagella, & ignoravi, id est, absque culpa mea. Dissipati sunt, nec compuncti. Fatigati inquit verberando me, nec penitentes: contauerunt me, subannauerunt me subannatione, frenduerunt super me dentibus suis. Qui propius depingi poterat modus, quo infernales illi ministri coelestem sponsam flagellauerunt sentite etiam quomodo milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti eius. O spinea corona, quæ Angelorum rotasque Ecclesie caput affligis. O galere filij Dei,

- 67 Dei, qui non vmbra quidem facis, sed sanguinem effundis. O pontificalis thyra summi sacerdotis mundi, non gemmis quidem adornata, sed ex acutissimis spinis confecta, quæ sanctum Redemptoris mei cerebrum compungunt. O crueles spinæ per Deum, qui vos creauit, vos aduro, vt sanctissimum istud caput affigere cesseris, & in hac peccatoris viscera ingrediamini. O dulcissime Domine tuam diuinam clementiam suppliciter exoro, vt sanctam coronam tuam mihi concedas, quæsit mihi
- 68 quali cervical. [*Que seas tu los algodones della,*] O mi charissime Iesu spinis circumdare, quid Domine largiret ergabis, si es spinarum avarus? Desine me Domine istius ruperti vmbra requiescere, nisi enim spinarum sunt in sublimi particeps effectus fuero, saltem partem aliquam sanguinis defluentis in terram recipiam. O scelerem animam, quæ inter has spinas nidum nouit efficere, vt tanquam auis in diuini Redemptoris sui capite requiescat. In spina horti omnes aues sedebant: dixit Baruch Propheta. Notandum est Sanctum Prophetam non bestiam quidem sed aues, per quas iusti significantur, in rubeto sedere, & nidificare perpexisse: nec verò illas in amœnis arboribus, sed in siccis spinis vidisse. Non enim voluptatibus, sed asperitatibus, & spinis, quas Dominus tanquam diadema in capite habuit, iusti delectantur.
- Sentite etiam quomodo scelestissimus Pilatus sanctissimum Agnum in publicum profecti iussit, vt ab vniuerso populo cerneretur, arbitrans cum Iudæi ita crudeliter, atque inhumaniter illum tractatum viderent, eorum furorem esse placandū, & ostendens eum illis dixit: *Ece Homo.*
- 70 O quam merito dicere posses, si mysterium intelligeres: Ecce agnus Dei. Ecce, qui tollit peccata mundi. Eia amice deuoræ egredimini, & videte regem vestrum Salomonem in diademate, quo coronauit cum mater sua in die lætitiæ cordis illius. O ineffabilem Dei pietatem, qui diem, in quo tot opprobria & ignominias pro hominibus salute tolerauit, diem lætitiæ cordis sui appellat. Cruceles autem atque famelici Hebræi non ideo saturati sunt, sed vniuersimode conclamantes, ardentiori furore læuientes dicebant: *Tolle, tolle, crucifige eum.* Vbi considerare potestis omnes modos, quos Pilatus ad Dominum à morte liberandum

à morte liberandum exquisuit, in maiorem ignominiam, atque vituperiū ipsius Domini fuisse conuersos. Misit eum ad Herodem arbitrans se illum posse liberare: illic autem Herodes, eiusque serui illuserunt eum. Putauit se illum excusaturum proponēs illis Barabbam: illi autem Barabbam dimitti, Bonum autem Iesum crucifigi postularunt. Quid sentiret Dominus cum talem pateretur ignominiam? videns latronem atque homicidam sibi à Iudæis fuisse præpositum, seque turpissimo illo, atque flagitiosissimo homine iniquiorem fuisse iudicatum? Illum flagellari iussit, eximans illos fore cōtentos, illi verò magis indignati sunt. eorum conspectum illum protulit, sibi persuadens tam in conspectu ipsorum corda esse confringendam. illi autem denuò proclamare ceperunt dicentes: *Crucifige, crucifige.* Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Et Cæsaris tumor maledictum iudicem excacauit, vt aduersus innocētissimum Iesum sententiam ferret. Et ablucens manus suas dixit: *Innocens ego sum à sanguine iusti huius.* O infelix iudex in quot carceres incidisti quem morte dānas, iustum appellasti iustus est, quare illum contra Deum, & vniuersam iustitiam cōdemnas? Ne populo displiceret, nevé Cæsaris amicitiam perderes, tam inauditam iniquitatem, atque crudelitatem perpetrare voluisti. Hæc omnia dilectissimi fratres sentite, & singula quæque vestris Christianis peccatoribus ruminare, & quomodo lata sententia tam crudeliter crucifixus est attentè considerate: super omnia autem contemplantini amorem, & patientiam, qua mitissimus Agnus omnia tolerauit: & quomodo illic in cruce lachrymis, sanguineque perfusus suam pretiosam vitam obtulit, illamque ignominiosam mortem recepit, vt nos æterno patri reconciliaret, vt nos à peccatis liberaret: vt nobis gratiam compararet vt denique nos in cœlesti gloria sublimaret. Amē.

Maria Magdalene, & Maria Jacobi, & Salome, emerunt armata, ut venientes viderent leum. MARC. 16.

INTelligentissimus Salomon plurima ab hominibus imprudenter, atque inordinate fieri: ab ipsisq; temporibus perturbari, & confundi, quæ enim opportune in vno tempore fieri deberent, in altero importune sunt, Spiritus Sancti luminis illustratus inter tempora discrimen constituit. Tempus habet, & suis spatiis transeunt vniuersa sub celo. Tempus nascendi, tempus moriendi, tempus plantandi, & tempus euellendi, quod præstatum est. Plurimas illic temporum constituit differentias, & inter eas hanc assignat dicens: Tempus flendi, & tempus ridendi. Quemadmodum stultus esset, qui tempore ferendi metere conaretur, vel econtra: sic mihi videtur temporis seriem perturbare, qui tempore flendi ridet, & tempore ridendi lachrymatur. Totum quadragesimæ tempus fuit tempus flendi, quia fuit tempus poenitentiae, poenitentiae vero comites sunt dolor, tristitia, & lachryma. Et prudentes homines hoc tempore plorauerunt. Prudentes (inquam) quia stulti in peccatis suis obdurati ex initio quadragesimæ usque ad pascha pontem construxerunt, ut sicis pedibus absque villa peccatorum poenitentia, lachrymarumve effusione præterirent. Vae talibus: de iis enim dixit Dominus, Vae vobis, qui ridetis nunc: quia lugebitis, & flebitis, scilicet æternis inferni suppliciis cruciati. Hoc tempus est ridendi atque exultandi propter sacratissimam, & gloriosissimam Domini resurrectionem: de hoc sancto die dicere possumus locutum fuisse David dicens, Dominus regnavit, exultet terra, latentur insulae multæ. Resurgens enim Iesus Christus gloriosus, & à diabolis victoriam, ac trophæa reportans, in cordibus liberis à seruitute Sathanae regnare cepit. Exiit igitur terra viventium, hoc est cælum, & latentur insulae multæ, scilicet nos tot calamitatibus in huius seculi mari tanquam insulae circumsepti: & notandum est Sacet

est Sanctum Prophetam loquentem de cælesti illa terra. Absolutè dixisse, exultet terra, quia illic omnes de admirabili Domini resurrectione congaudent: non autem dixisse latentur omnes insulae, quia non omnes Sancto Evangelio credunt, & ideo dixit: latentur insulae multæ. Quando gemini duces duorum exercituum pari Marte præliantur, solummodo, ut plurimorum hominum mortem evitent: cum alter illorum victor euadit, totus ipsius exercitus exultat. Præliatus est dux virtutum Iesus Christus (de quo dixit pater æternus per Esaiam Prophetam, dedi eum ducentem, ac præceptorem gentibus) aduersus ducem iniquitatis Luciferum de quo Iob ait: Ipse est rex super vniuersos superbie: Hodie dux ille cælestis victor euadit, rationi igitur consentaneum est, ut totus eius exercitus, videlicet humanum genus exultet. Ingressus est præstantissimus hic dux armis illis munitus, de quibus dicitur, Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime. Et statim explicuit quæ nam essent hæc arma dicens: specie tua, & pulchritudine tua intende prosperè, procede, & regna. Id est, eximia præstantissimatum virtutum tuarum pulchritudine, & splendore mirabilium beneficiorum tuarum rutilantis charitatis, quibus mortalium animos vulnerasti, & ad tui amorem attraxisti, his (inquam) spiritualibus armis, quæ non corpus quidem, sed animum penetrant, intende, prosperè procede, & regna. Scutum autem, quo constantissimus hic dux munebatur, erat ex exactissimo ære fabricatum, quæ erat patientia, adeo forte, ut nullis diaboli, aut Iudeorum telis potuerit penetrari, quo ita munitus erat, ut omnes illorum ictus illum nullatenus ad iracundiam potuerint pronocare. Quam fortis clypeus est patientia, qui non solum nullo telorum genere penetratur, verum & tela etiam in eum, qui illa coniecit, remittit. Etenim qui alterum persequitur, maius sibi damnum infert, quam recipit ille, quæ persequitur, si patientia munitus est. Tela quippe, quæ demones in Dominum coniecerunt, omnia ad eorum euersionem fuerunt. Hoc potest comparari illi, quod referunt naturales philosophi de elephante, & dracone, scilicet de bello, quod inter eos versatur. Etenim elephas mortē suā draconem occidit. Dicunt utique naturales draconem natura sua assidue

simile.

Esai. 55.

Iob. 41.

Psalm. 44.

6

7

Plin. lib. 2
cap. 11.

M m 2
firi

8 siti est uare: elephas inque naturaliter gelidum sanguinem habere. Quod cum naturali instinctu draco cognoscit: elephantem inquit, & cum illo præliatur, cumque elephas alicui arbori adheret, draco adeo eius sanguinem fugit, ut elephas debilitetur, cumque se debilitari, & pene iam mori sentiat, procidit super draconem, cumque gravissimum sitillum suo pondere oppressum interimit. Ita-
 9 que elephas moriens, vincit. De demone dicit David: Psal. 103. Draco iste, quem formasti, nunquam huius draconis siti extinguatur. Et sic dicit de eo Iob: Ecce absorbebit fluvium, & non mirabitur, & habet fiduciam, quod infuat Iordanis in os eius. Fluvius semper decurrens, est uentus humanum, quod quasi aqua dilabitur. Nec vero deus hunc demon totum hunc fluvium devorare, sed Iordanem etiam sperabat absorbere. O inextinguibilem sitim! Etenim ipsum Iesum Christum, quemadmodum & alios diaboli absorbere conabatur. Hac igitur siti est uans ad diuinum illum elephantem, qui crucis arbori adhereret, accessit: & adeo sacratissimum eius sanguinem mediantibus ipsius ministris assuxit, ut mortuus tandem fuerit, & procidens sua morte superaret, huncque venenosum draconem interemit: hoc est iustificationem, quam tyrannicus super homines habebat, illi ademit. Et quemadmodum præstantissimus Dux, ubi primum ex vno prælio victor eundem aliud statim ingreditur: sic etiam diuinus hic Dominus ubi primum diabolum superat, statim cum morte certat: mo Marte confixit: sicut significat sancta mater Ecclesia, dicens: Mors, & vita duello conflixere mirando; vivens Christus Redemptor noster non potuit cum morte dimicare: vivus enim non habebat mortem, qua cum præliaretur, quam statim habuit moriens. Quandiu autem certamen hoc duravit? quandiu mortuus in sepulchro
 11 commoratus est. Mortuus Christo Redemptore nostro, vita, & mors in campo decertabant: videamus nunc vter alterum fugabit. Si mors prævaluerit, vita vincetur: si vero vita postulerit, mors superabitur, & vita victoriam reportabit: quod in die sanctissime resurrectionis factum est. Ascendens etenim anima gloriosissima virtute diuinitatis adluta, in sanctum corpus infusa est, & sic cum resurrecta: hoc modo mors superata remansit. Ita Beatus Au-

tus Augustinus: Ut occideret (inquit) mortem, vestitus est morte, & surrexit de gluta morte, & interfecta. In die igitur tam singularis victoria, victorie autem nostri diuini in forma capitis magnopere nos oportet exultare fratres charissimi de communi. Beatus Paulus peculiare Spiritus sancti donum esse vult. Ioh. dicit: Gaudere cum gaudentibus, & flere cum flentibus. Et si quidem diebus elapsis cum flentibus fleuimus, siquidem (inquam) plorauimus, cum plorauit Christus Saluator noster, de quo dicit Beatus Paulus: Cum clamore validò, & lachrymis offerens, &c. Et cum beatissima eius matre, reliquisque sancte ipsius societatis lamentati sumus, etenim lacrimosa hæc virgo hac gloriosa Resurrectione magis, quam ceteri omnes exultavit: ipsa enim gloriosum resurgentem magis, quam ceteri amavit. Beatus Thomas dicit, Deum non gradus glorie præcipue concedere propter opera, quæ homo facit, sed propter amorem, & charitatem, qua illa facit. Itaque aliquis munda secundum se opera faciet, quam alter, & plures gradus glorie habebit, quia illi excedet charitate, qua illa fecit. Sancta mater Ecclesia affirmat, gloriosissimam Virginem Mariam Dominam nostram, tam Angelis, quam hominibus in cælesti gloria esse præpositam: quod hoc modo in ultimis litteris significatur, dicit: Hæc est hæreditas seruorum Domini, super quod dicit glossa interlinearis: Hæreditas seruorum Domini est gloria: & in persona huius gloriosissime Domine, applicat sancta Ecclesia verba illa Sapientis: In hæreditate Domini morabor. Non dicit, in hæreditate seruorum Domini morabor, quia eius gloria multo sublimior est: sed dicit, in hæreditate ipsius Domini, ad significandum admirabilem quendam excessum, quo eius gloria cæterorum omnium beatorum spirituum, beatitudinem superat. Nec arbitremini illam in gloria Deo esse parem. Etenim hic esset error. Attamen est hæc exaggeratio quedam, quæ excellentia glorie ipsius, præ cæteris omnibus creaturis, ingenuè significatur. Et siquidem gloria secundum gradus amoris erogatur, ipsa vero maiorem habet gloriam: ergo maiorem habuit charitatem. Et sic maiorem ex illa crudelissima morte dolorem percepit: illi oritur, hodie ob hanc gloriosam resurrectionem exulta-

August.
in serm.
de com.
vni. Ioh.
Rom. 12.

Hebr. 5.

S. Tho. in

ad Rom. 1.

6m. ar. 3.

p. 9. 2. ar.

et. 1.

14

Isai. 54.

Glossa in

certina

ru. super

Isai.

Ecc. 2. 4.

15

- 16 tione repleta est: & sic pie credi potest huius piissimæ genitricis lachrymas effecisse, ut sancta illa resurrectio celsius fieret. Salomon enim dicit: Oritur Sol, & occidit, & ad locum suum reuertitur. Oritur sol, & per eosdem circulos, per quos oriens graditur, postquam occidit, iterum prodit. O quam merito hoc de diuino sole Iesu Christo dicere possumus. O sanctissime Redemptor mi, tu in Bethleem in præsepio natus es, & in resurrectione ex sepulchro prodisti. Per quinque circulos gressus est diuinus hic sol, quando natus est. Primus fuit per maximam gratiam, quam beata Virgo habuit, *Aue Maria gratia plena.* Secundus per fidem qua prædita fuit, ideo dicitur *Ecce.* 1. *zabeth:* Beata quæ credidisti. Tertius fuit humilitas: quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc, &c. Quartus, virginitas: Ecce Virgo cœcepit. Quintus tandem, & vitimus, obedientia: Ecce ancilla Domini. Propter has quinque virtutes ex illa Deus carnem assumpsit, & propter easdem hodie gloriosam Resurrectionem fecit accelerare. Unde de hac sanctissima Domina verba illa spon-
- Cant. 7.* se dici possunt: Ego dilecto meo, & ad me conversio eius. Ego tota Dei mei ministerio dicata sum, & ipse propter me incarnationem, resurrectionemque suam fecit accelerare. Equis igitur de huius beatissimæ Virginis gaudis non læteretur, siquidem amica, & mater est nostra? Etiam nobis lætandum est propter gaudium, quo hodie repleti sunt sancti Patres in sinu Abraham commorantes, cum se prolixa illa captiuitate liberos perspexerunt: sicut & hodie cum eis sancti Angeli gauisi sunt, quia illos in gloriæ libertate constitutos viderunt. Et sic de eis dici possunt verba illa
- Isai. 9.* *Isaie,* dicentis: Lætabantur coram te, sicut exultant victores capta præda, quando diuidunt spolia: spolia quæ potentissimus Dux Iesus Christus hodie victoria parta diuisit.
- 19 fuerunt sancti illi Patres, quos in Angelorum choros distribuit, & vniuersæ illæ Sanctorum animæ, quæ in sinu Abraham morabantur, singulas iuxta meritum suorum gradus celestibus spiritibus committens: alias enim Angelis, alias præstantiorum meritum Archangelis, alias verò adhuc maiorum præstantiorum spiritibus dispensans. Et ita ex carcere singuli partem spoliis, quæ illis contigit deferentes summa cum alacritate prodierunt.
- Etiā

Etiā nos oportet gaudere cum illa sancta familia, quam Dominus Hierosolymis orphanam propter dolorosam ipsius mortem reliquit: quæ cum semimortua, & in profundo maris pelago demersa moraretur, hodie ineffabili quadam exultans lætitia reuixit: cui primæ scēlices nuncios hæ sanctæ mulieres, de quibus sanctum Euangelium meminit, detulerunt: quæ tota nocte occupatæ fuerant præparandis vnguentis ad Dominum vngendum, & amoris ignibus inflammatæ, qui verè amantes pigros esse non patitur, vix auroram expectare potuerunt, sed adhuc nocte domo exierunt. Etenim etiam erant femine, amor in quibus exardescens timorem procul expellebat. Et quamquam hic dicit Sanctus Marcus illas ad monumentum accessisse, *orto iam sole:* Beatus Ioannes dicit *Joan. 20.* Cum adhuc tenebræ essent. Et intelligendum est illas antequam illucesceret, domo exisse, & ad monumentum orto iam sole peruenisse. Non quidem quia leniter ambularent; nam quasi aquilæ ad cadaver aduolabant, quia dicitur: Vbiūque fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilæ. Sed quia cum iter facerent, ad montem Caluariæ peruenierunt, ubi adhuc sancta Crux erat eleuata, ob diem quippè festum nondum illinc fuerat sublata, quam ut viderunt, omnes earum dolores renouati fuerunt: & sepe numero illam sanctam crucem amplexando, & præ recenti illius recordatione, qui in ea mortuus fuerat, & tormentorum, quæ in illa tolerauerat, maximam lachrymarum copiam effundendo, magnum temporis spatium consumpserunt: ita ut cum oriretur sol, ipsæ adhuc illic plorantes morarentur.

Non autem idcirco ab incepto itinere destiterunt: quæ tota cura erat adiuvem dicere: *Qui reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti?* quasi in custodiis, & militibus maiorem difficultatem, quam in lapide reuoluendo non haberent. O inexplicabilem amoris fortitudinem! quæ vniuersa pericula, atque incommoda parui æstimat, dummodo quod expetit, consequatur! Quid de harum sanctorum mulierum charitate dicam? optimè profectò norant sepulchrum militibus esse custoditum, lapidemque ingenti diligentia signatum: nec verò per medios custodes præterire, sigillumque lapidis adinire, nec denique

M m 4

27 sanctissimum corpus ungere pertimescunt. O deuote for-
minar, quo pergitis qua charitatis fortitudine roboramini.
Nunquid ignoratis sepulchrum militum cohorte esse mu-
nitum? Non timetis ne forte vos latrones esse arbitrentur,
vosque apprehendant, & uinctas per mediam ciuitatem iu-
dicibus deducant, qui de uobis tam atrox supplicium su-
ment, uosque tam crudeli morte interficient, quam imma-
ni sanctam defunctum occiderunt? Nihil horum, corda
charitatis plena uerebantur, sed tota sancti corporis un-
gendi desiderio absorpti omnia facillima esse iudicabant.
28 paradisi quippe erant omnibus tormentis perfe-
dis, dummodo sanctissimum illud corpus manibus suis ob-
trechare, & sacrosancta illa uulnera deuotissimis osculis
atque illa non tam aromatibus, quam lachrymis ungere
possent. O quam ueræ amatrices erant hæ sanctæ mulie-
res! Perpauci amici tam fideles in hoc seculo reperientur:
Iob. 6. sicut querebant Sanctus Iob, dicens: Fratres mei præte-
runt me, sicut torrens, qui raptim transit in conual-
libus: siue, ut ex Hebræo contextu transferri potest:
Amici mei fecerunt me instar torrentis, qui raptim cur-
rit in conuallibus. *Simile.* Quemadmodum torrens in hyeme,
29 cum non est opus, quia crebro pluit, aqua repletus decur-
rit: uero autem tempore, quando viatores magis aqua
indigent, ne guttam quidem desert: sic perfidus amicus
prospicit tempore, & quando tibi non est necessarius,
multa promittit: quando autem eius auxilio tibi opus est,
Simile. ne bonum quidem uerbum in illo reperis. Umbra non
sequitur corpus, nisi quando illud illuminatur à sole: sic
infidelis amicus non te comitatur, nisi cum prosperum vi-
det. Maxime etiam consideranda est diligentia, qua san-
ctæ hæ mulieres properabant: amor enim illas attraherat.
Simile. Sicut pondera horologij efficiunt, ut rota sine cessatione
30 moueantur: sic amor, de quo dixit Beatus Augustinus:
Augusti. Amor uereus, pondus meum. Si est diuinus, hominem at-
lib. 3. con- trahit, nec cum à bonis operibus cessare patitur. Si uero
sest. 69. est mundanus, peccatorem allicit, ne in bono aliquo ope-
re perseueret. Omnes cogitationes, uerba, & actiones
sue ad bonum, suo ad malum operandum hæc pondera
sequuntur. O si Deus diuina ipsius Maiestatis amorem
nobis largiretur, quam efficaciter post se nos omnes at-
traheret.

traheret. De hoc dicebat Sanctus Hieremias: Et factus est 28
in corde meo quasi ignis exstans, claususque in osibus *Hiere. 20.*
meis. Non ualeat iustus (si ita dici potest) diuini amoris fer-
uorem comprimere, nec sperare, ut illi detineat, sed ipse
met amor eius os aperit, & uerba quasi scintillas ab eo de-
promit, operaque omni uirtute & probitate plena cum co-
git efficere. Quod si iustus sibi uim conatur inferre,
nec diuini amorem in se patitur liberè operari, in ipsius
osibus includitur, eiusque medullas comburit, quousque
per uerba atque opera illum foras patiat erumpere. Nò
solum autem diuinus amor compulit has mulieres tam
dilecto operare: sed etiam eas fecit diluculo, & valde 29
mitte conuigere. O felices qui sic auroram ad quæren-
dum Dominum præueniunt. De quibus dicitur: Consur- *Prou. 12.*
get diluculo qui querit bona. Et alibi: Qui manè uigilat *Prou. 8.*
ad me inuenient me. Et Isaias dulcissima quadam uerba *Isai. 26.*
ad hoc propositum dicit, loquens cum Deo: Anima mea
desiderauit te in nocte, sed & spiritu meo, in præcordijs
meis de manè uigilabo ad te. Et David dicit: Repleti su-
mus manè misericordia tua. In his omnibus nos docet
Spiritus sanctus primam diei horam nos in præcipua re,
quæque magis nostra interest, uidelicet, animarum nostrarum
salute consumere debere nostrum summum bo- 30
num, scilicet, Deum diligenter inquirentes. O fratres cha-
rissimi, quam sapientes essetis, si primo manè uobiscum
cogitaretis: Hic dies ad quid mihi à Deo concessus est: ad
animæ meæ salutem operandam, ad familiam meam gu-
beruandam, ad alimoniam uxori, liberisque meis compa-
randam. Quid nam igitur horum omnium magis mea re-
fert? Certum utique est animæ salutem magis mea inter-
esse. Primam igitur horam in hac operanda uolo consu-
mere, postea uero si tempus deerit, desit ad alia faciendâ,
quæ mea non tanti interest, operari. Quem celestis hæc 31
doctrina non conuincet, siquidem autem hoc iustissimum
esse cernitis, quare id non facietis: præsertim cum uestra
tanti referat? O Deus infinite Maiestatis, per tuam infi-
nitam misericordiam te deprecor, ut his uerbis meis effi-
caciâ conferas, quo in horum fratrum meorum cordi-
bus imprimantur; & hoc, quod eorum per magui inter-
est constantissime facere proponant. Valde notandum est
M m 5 etiam,

- etiam, cum hæ beatæ mulieres maximè sollicitæ essent, & inter se dicerent: Quis nobis reuoluet lapidem monumentum illuc peruenerunt, reuolutum lapidem reperisse. O quot peccatoribus hoc accidit, quibus ut se ad meliorem frugem recipere proponunt, statim plurimæ difficultates offeruntur, & dicunt illud Apocalypsis: Quis similis bestie, aut quis poterit pugnare cum eadē est, quis tot difficultatibus resistere valebit? quis reuoluet nobis lapidem? quis pecuniarum, ludi, ac denique meretricis amorem adimit? qui si confortantur, & virtutis viam instanter aggradiuntur, experientia comperient, quod hæ mulieres inuenerunt, videlicet, lapidem reuolutum: quæ quæque suis suauissima reperiunt, quæ illis antea difficilissima videbantur. Hoc significant dulcissima illa verba, quæ Dominus dixit: Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Illud, ego, maximam habet emphasim, quam ipse Deus antea per Isaiam Prophetam sic declarauit, dicens: Ego, ego ipse consolabor vos. Voluit utique ut ex hac repetitione verborum consolatoris, & rectoris omnipotentiam intelligeremus. Si vobis imago affertur, & dicitur esse Michaelis, aut Apellis, statim magnum aliquid illud fore speratis. Qualis igitur erit consolatio, quam talis artifex, sicut Deus operatur? Idcirco dicit: Ego reficiam vos. O dulcissimum & maximæ indulgentiæ verbum! Equis illud audiens amore non conficitur? O pusillanimes, accedite, accedite, & reuolutum lapidem perspicietis, dicitur. Ecclesia ædificabatur ambulans in timore Dei, & consolatione Spiritus sancti replebatur: verbo isto replebatur, voluit sacra Scriptura significare abundantiam diuinæ consolationis, qua illi deuotè conuersi in virtutis exercitatione, quam aggressi fuerant, fruebantur, etiam plurima reliquerant, quæ maximè diligebant. Hoc significauit Deus per Isaiam, dicens: Transite, transite per portas, præparate viam populo, planum facite iter, & eligite lapides, & eleuate signum ad populos. Hæc omnia diuinæ gratiæ efficaciam significant, quæ iustis vires, atque animum addit ad maximas quasque difficultates superandas. Significant etiam diuinam providentiam, qua Deus offendicula, atque impedimenta auferit, quæ eis obstaculo esse poterant, ut cum facilitate gradiantur: & signifi-

significant etiam Deum signa erigere, qui sunt alij iusti, quibus deuotè conuersi gubernentur, ne de via virtutis aberrant. Hoc item Deus depinxit in via, qua Hebræi ad promissionis terram perrexerunt, de quibus dicitur: Igitur cum emisisset Pharaon populum, non eos duxit Dominus per viam Philistin, quæ vicina est, reputans ne forte periret eum, si vidisset aduersum se bella confulgere: sed circumduxit per viam deserti, quæ est iuxta mare rubrum. Idem nunc facit cum eis, quos educit de captiuitate peccati, quos non permittit illic grauibus tentationibus oppugnari, nec eis magna infortunia, aut calamitates contingere, ne in virtutis via deficiant, & retrorsum regrediantur. Ex iis omnibus, quæ dixi, aperte colligitur quantum factori nostro debeamus, qui nobis præmium, auxilium, gratiam, & facilitatem ad illud promendum concedit. Sicut Ioseph fratribus suis non solum triticum ad vescendum, sed pecunias etiam tribuit, quibus triticum emebatur: sic noster diuinus Ioseph, & Saluator Iesus Christus, non solum panem gloriæ largitur, sed auxilium & gratiam nobis etiam concedit, quæ sunt pecuniarum, quibus pretiosus hic panis emitur, sicut dixit Dauid Gratiam, & gloriam dabit Dominus, id est, panem, & pecunias largietur, panem gloriæ, pecuniasque gratiæ nobis donabit. Illic beatæ mulieres pulcherrimum Angelum inuenerunt sedentem in dextris coopertum stola candida, qui illas consolatus est, dicens: Nolite expauescere, estis quæ felices Dominicæ resurrectionis nuncios dedit præcipiens illis, ut eisdem suo nomine discipulis omnibus, præcipue autem Beato Petro deferrent. Hic voluit Dominus singularem veræ penitentiæ prærogatiuam declarare, quæ sæpenumero adeo perfecta est, ut animam in sublimiorem meritorum dignitatisque gradum eleuet, quam antea erat: quod credibile est diuo Petro contigisse, & per illas amarissimas lachrymas in maiorem gratiam, quam prius habebat, ascendisse: longè aliter Deus, quam homines iniurias dimittere consuecit. Etenim si quis tibi prodicionem fecit, vix in tota vita ei potes considerare. Clementissimus autem Dominus non sic facit: sicut peccator quidam ei dicebat: Proieci post tergum meum omnia peccata mea. Ecce hoc idem ad litteram, vix enim

Exod. 13.

Gene. 44.

Psal. 83.

Isai. 38.

40 triduum praterierat, ex quo Beatus Petrus illum negavit. nunc autem illum ceteris omnibus vult praeferri. & peccat. *Mat. 26.* licet de illo fieri mentionem dicendo: *Et Petrus.* *Mat. 24.* mirabile fidei exemplum! Eia peccatores confortantur. *Luc. 22.* ni, poenitentiam agite, siquidem Deus vobis excipiet. *Iohan. 18.* est paratissimus, vobisq; libentissimè ignoscere, gratiamq; suam conferre desiderat: qua coelestis gloria comparatur. Amen.

FERIA II. IN RESURRECTIONE

Duo ex discipulis Iesu ibant ipsa die in Caesarem, quod est in spatio stadium sex ab Hierusalem, nomine Emmaus. *Lvc. 24.*

LTISSIMUM hodie sacratissimæ Resurrectionis Saluatoris nostri Iesu Christi mysterium, à sancta Ecclesia celebratur. Et tam admirabilis beneficii recordatione illius largitorem laudare non cessemus. Resurgente namque Christo diuino

Ephes. 2. capite nostro, cum eo spes, vita, ac denique felicitas nostra resurrexit. Sic affirmat Beatus Paulus, dicens: Deus autem qui diues est in misericordia propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos; cum essemus mortui peccatis conuiuificauit nos in Christo, cuius gratia estis saluati. Et conresuscitauit, & cōsedere fecit in coelestibus in Christo Iesu, vt ostenderet in seculis superuenientibus abundantes diuitias gratiae suae, in bonitate super nos in Christo Iesu. O diuina verba locupletissimis, atque amplissimis repleta beneficiis per merita Christi filij Dei factis hominibus. Ideo enim S. Apostolus toties hīc repetit, dicens: In Christo Iesu. Itaque non solum iustificationem, resurrectionem, glorificationem, collocationemque nostram inter Angelos in coelestibus mansionibus infinitae misericordiae, charitatisq; Dei attribuit, qui quidem totius boni est fons: sed etiam meritis Christi Iesu. Et ideo postquam dixit: propter nimiam charitatem suam, subdidit statim tantum beneficia sigillatim recensere, dicens sepius: In Christo Iesu diligenter pensate verba illa, vt ostenderet in se-

culis, &c. In bonitate super nos. Etenim probitatis suae diuitias super nos effudit: non solum autem iis, qui tunc erant, sed omnibus etiam, qui vsque ad saeculi consummationem viuunt. Et hoc in Christo, id est per merita Christi. Quis igitur hac attentè cōsiderans tam bonum Deum laudare cessabit? Quando Dauid de Regis Achis potestate liberatus est, propter maximum illud Dei beneficium dicitur Psalmum trigessimum tertium composuisse, qui incipit: Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo. Vt dicit Beatus Basilus: Totam vitam in Deo laudando consumere volebat, qui totam in illius beneficio receperat. Quanto igitur nos magis innumerae Dei Maiestatem, pro hoc redemptionis nostrae mysterio, toto vitae nostrae tempore laudare tenemur?

Proposit nobis hodie sancta mater Ecclesia hoc Euangelium, quod sic exorditur: Duo ex discipulis Iesu, &c. Quando hi discipuli suauissima Domini familiaritate, miraculorumq; eius prosperitate vsi sunt, libenter eum secuti sunt, in aduersitate verò illum deserunt. Hi verè amicitiae leges minimè sequebantur: quas docet Spiritus Sanctus, dicens: Si possides amicum, in tentatione posside illum: est enim amicus secundū tempus suum, & non permanebit in die tribulationis. Est amicus socius mentis, & non permanebit in die necessitatis. Amicus si permanebit, fixus erit tibi, quasi coequalis. Notate verba illa, secundum tempus suum. Nonnulli enim sunt amici ad suum, non autem ad vestrum tempus. Si autem amici sunt vestri, sunt propter suam ipsorum utilitatem. Amici huius tempestatis plerumque nihil aliud, quàm utilitatem suam quaerunt. Et ideo in minima quaque necessitate vos deserunt. Tales fuerunt hi de quibus loquitur sanctum Euangelium, qui quasi iam euulsi à fide illius tam fidelis amici, quiue tam intime illos amauit, propter humanum timorem à Hierosolymis discedebant. Attamen sicut ex ipso contextu apparet, non tantum apud eos valuit timor, vt illius amorem penitus expelleret: nam illos de eo loqui, & propter eorum absentiam mēstos discedere, certa signa erāt, aliquas in eis amoris reliquias remansisse: & secundum reprehensionem, qua Christus Redemptor noster eos corripuit, dicens: Nonne haec oportuit Christum pati, &c. Videbantur

Eccle. 6.

7

- 8 bantur scandalizati esse ob imbecillitatem, quam Dominus ostendit, consentiens mortem suam adeo ignominiosam esse. Et ideo eis dixit: *Hæc*, id est: *Hæc* de quibus scandalizamini, oportebat Christum pati: & sic scandalizati alter ad alterum interrogabant, dicentes: Quomodo potentiam habebit ad nos redimendos ille, qui tam ignominiosam mortem sibi inferri passus est? Et ipsimet sibi adinvicem respondebant, dicentes: Verum est mortem maximi vituperij fuisse: verum tamen si vitæ eius perfectionem consideraverimus, præstantissimaque miracula, quæ passim operabatur, & quoties mortis suæ modum nobis prætulit, & quomodo sponte sua se illi obtulit, & inimicorum suorum manibus se immisit, cum illos facillime potuisset evitare: hæc omnia sunt certissima testimonia veritatis, quam nobis prædicabat. Hæc omnia mihi placent, diceret aliquis illorum, verum cum in cruce pendens, diceret: *Deus Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Siquidem cuiusque iusto in laboribus constituto se Deus socium offert, & per Prophetam dixit: Cum ipso sum in tribulatione, quare hunc iustum dereliquisti? Has aut similes his quaestiones peregrini illi inter se disceptarent. Si autem Beatus Paulus verissimè dixit: Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem saluos. Quanto maiori ratione idem dicere potest Christus Redemptor noster? Si quidem esuriens, se fecit cibum, & sic dixit: Ego sum panis vivus, qui de cælo descendi. Sicut et factus est aqua, & ita dixit: Si quis sitit, veniat ad me: nudus factus est vestitus. Et sic dixit Beatus Paulus: Induimini Dominum Iesum Christum, ignorantibus factus est lux, & sic dixit: Ego sum lux mundi: peregrinis denique sese comitem fidelissimum fecit. O Christe reparator vitæ, benedicta sit tua immensa charitas, quæ in omnibus necessitatibus nostris nobis sufficit auxiliari. O quam meritò dixit David: *Psal. 17.* Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus. Deus meus adiutor meus, & sperabo in eum. Protector meus, & cornu salutis meæ, & susceptor meus. Hunc Psalmum composuit David, ut apparet, postquam ab omnibus præliis, & infortuniis liberum se perspexit, atque ab hostibus suis victoriam reportavit. In quo se ad illum Dominum diligendum

diligendum incitat, quem omnium victoriarum suarum, felicissimique status, in quo se constitutum videbat, cognoscit autorem: & magnopere vos notare vellem sanctam Prophetam in Hebræo contextu omnium bellicarum munitionum, atque instrumentorum, quibus se defendit, nomina hæc Domino imponere. Lapidem protectionis suæ, turrim defensionis suæ, scutum, hastam, & omnia denique arma sua illum appellat: atque hoc significat, cornu salutis meæ: ut significaret corda, quæ Deum verè cognoscunt, & ex illo pendent, in eo vno omnia simul iuvenire, quæ per creaturas mundus arbitratur esse diuisa. Satis aper- *13* te hoc hodie manifestatum est in misericordia, qua Dominus suis discipulis usus est, sicuti dicit S. Evangelium: dum hæc secum quaererent.

Et ipse Iesus appropinquans ibat cum illis. Considerate etiam quam benignè unicuique secundum ipsius necessitatem subuenit: sicut apparuit in eo, quo usus fuit cum Beato Petro. Quando Magdalene nuncios attulit de illis, quæ in sepulchro inuenerant, Beatus Petrus, & Beatus Ioannes illuc petrexerunt, sepulchrumque vacuum repererunt: cumque Dominum non inuenissent, dicit factus textus: Abierunt discipuli ad semetipsos: in quo videtur *14* significari alterum ad alterum fuisse conuersos, quasi admirantes Dominum sibi non apparuisse: & in hac admiratione responderet (credo) D. Petrus dicens: Hoc ego cogito frater mi Ioannes: cum ipse diuinæ ipsius Maieitati adeo perfidum me præbuerim, ut Dominum Iesum tribus ante diebus in omnium conspectu cum iuramento denegarem, iustissimè esse, ne modo in me perfidum, ac miserū peccatorem oculus cõiciat. Te verò frater charissime, qui bonus, ac fidelis persististi, eumque in omnibus ipsius laboribus usque ad sepulturam comitatus fuisti, eo quod mecum *15* infelice peccatore venis, rationi dissentaneum est, statim bonum, sicut eius conspectum amittere: ideo enim suspitor Dominum tibi non apparuisse, quia simul venimus. Vterque igitur per viam suam abeat, & statim illum tibi appariturum credo. Quem cum videris te rogo, ut ab eo pro me misericordiam petas, veniamque postules, ut ego ad sanctissimos eius pedes osculandos, meæ gravissimæ culpæ penitentiam recepturus accedam. Vix vnus ab altero discesserat,

Ioan. 20.

- 16 disceserat, cum Dominus huic Petro, huic peccatori conuerso apparuit. O ineffabilem Dei misericordiam, atque probitatem, quam grata illi sunt lachrymae, & quanto peccator placatur cognitione, quam peccator de suametipsum culpa habet. Vnde cum Dauid misericordiam à Domino postulabat, dicens: Misere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam, hanc ex parte sui cognitionem allegauit, dicens: Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper. In re saluationis nostrae hanc legem Dominus sanxit: videlicet, ne
- 17 quid nos sine illo, nec ipse (si ita dici potest) sine nobis valeat operari. Etsi quod nos ex nobis possumus, modicum quid est (atque etiam istud modicum est Dei), quod autem ipse ex se ponit, hoc est plus, & quasi totum. Habet
- Chrysost.* se Deus (inquit Beatus Chrysostomus), sicut medicus, qui pauperem egrum visens plurima medicamenta recensuit, quibus eum curari oportet: at ille respondit, se propter nimiam inopiam, nec illa habere, nec habere posse, dicit infirmo: nunquid duo tantum ex his poteris obtinere? cum ille respondeat se posse, medicus dicit: Applica igitur haec duo, ego verò cetera omnia tibi dabo. Sic se habet Deus nobiscum: ipse enim plura ponit, sed vult etiam nos
- 18 aliquid adhibere ab ipso adiuti, scilicet, peccati cognitionem, lachrymas, dolorem, firmissimumque propositum habere amplius non peccandi. Et idcirco dicit Dauid: Quoniam iniquitatem meam ego cognosco. Per Isaiam dicit Deus: Narra, si quid habes, ut iustificeris, quasi dicat: si quid ad tui iustificationem ex te allegare potes. Et nihil profecto habet quod allegare possit peccator, nisi culpam suam confiteri, seque venia indignum esse cognoscere, & dolere, quod tam excellentiam Maiestatem offenderit, peccatumque maximam in ipsius animo afflictionem gignere: atque hoc est: Peccatum meum contra me est semper. Haec omnia habuit Beatus Petrus: Et quia maiori afflictione vexabatur, ei priusquam diuo Ioanni Dominus apparuit. Quod si nos, etsi ipsam offenderimus hanc perfectam culpae cognitionem habuerimus, etiam in afflictione nostra consolationem reperimus. Item hac misericordia cum his discipulis usus est. Etenim in maiori necessitate illis occurrit, antequam penitus fidem amitterent. *Quaerit D. August.*

Aug. dicens: Vt quid Domine quaerentes te fugis, & fugientes te quaeris? Quippe cum hi homines te fugerent, tu eos quaesisti: quaerentes autem te sanctas mulieres aufugisti. Egre diuntur beatae mulieres seruire, dolorque affecta, & aromaticis onusta, lachrymis persusa, per Caluariae viam contemplantes, quomodo sacratissimum Magistrum suum grauissimo crucis pondere fatigatum perspexerant: dicebantque adinuicem: hic conuersus est, ut loqueretur ad filias Hierusalem: hic praenimio ligni pondere defessus in terram corruit: hic angariatus est Cyrenaeus, qui crucem humeris asportaret. Quando autem illa sanctissima haec mysteria contemplantes properabant, diuinus Dominus à sepulchro surrexit: ita, ut ipsae peruenientes ad sepulchrum illic eum non inuenerint. O magne Deus, quare has amicas tuas facis aberrare? Nunquid non vides quanta cum charitate te quaerunt? quare illas in sepulchro non expectas? eas, quae te tam fideliter quaerunt, effugis, postea verò te fugientes exquiris? Dicit Deus: haec mulieres non me reperiunt, ut plura mereantur: & quia amore plenae veniunt, inueniunt etiam, qui eis cum amore respondeat: reperiunt Angelum, qui eas charitatiue consolatur, dicens: Nolite expauescere, Iesum queritis Nazarenum, crucifixum, surrexit: non est hic. Hos autem discipulos quaero, ne penitus pereant. O benedictus, & glorificatus sit talis Deus: attendite quomodo semper maioribus necessitatibus occurrit. Diligite fratres charissimi tam bonum Dominum: in eo enim vniuersis laboribus vestris remedium inuenietis, & quanquam hi non erant ex Apostolis, non ideo eorum necessitati desinit subuenire: Deus enim non tam hominum nobilitatem, quam ipsorum miseriam ad eis auxiliandum considerat. Quemadmodum cor in medio corporis existens ad sinistram latus inclinatur, quia imbecillius est, & in eo pulsus melius demonstratur: sic diuinitas, potentem atque sapientem, qui sunt quasi cor Republicae oportet inclinari, ut pulsus suus in debilibus partibus ostendat, & pauperibus subueniant: debentque esse sicut sanguis in corpore, qui quia illud maxime diligit, omnibus partibus, in quibus imbecillitatem, defectum, necessitatemque reperit, velocissime occurrit: & quia timor in corde commoratur, illuc sanguis congregatur. Vnde provenit,

Tom. 1. Na quod

24 quod quando homo metu percussus est, faciem habet pallore coopertam: quia sanguis omnibus corporis partibus derelictis ad cor confugit, & remanens vultus exanguis pallore operitur. Cum vero homo erubescit, faciem habet rubicundam: quia enim facies totum pudorem sentit, sanguis eam salturus occurrit. Hinc est, quod cum homo venenosa sagitta percussus est, ut cor timet, illuc corruptus sanguis occurrit, & ubi primum ad cor peruenit, statim hominem interficit. Itaque sanguis veneno infectus, cum cordi deberet occurrere, vitamque illius conservare, illud occidit.

25 Tales sunt tyranni, qui cum cupiditatibus suis corrupti sint, cum ad pauperes accurrere deberent, ut eos a necessitatibus sublearent, ad eos destruendos adveniunt. Hic diuinus Dominus tanquam cor amoris plenum, & sicut sanguis purissimus semper partibus magis indigentibus occurrit. Et hoc significauit David: Deus noster refugium, & virtus, adiutor in tribulationibus. Discite fratres mei hanc prestantissimam lectionem ab hoc diuino Magistro: siquidem non opere solum illam nos docuit, verum (ut supra diximus) in corporibus nostris ascriptis, ut illic eam crebro legamus.

26 Dum secum quaerere, appropinquans ibat cum illis. Domine, si te adeo bona verba attraxerunt, quid de bonis operibus sperari debet? O quam merito sperare possunt, se Deum socium esse habituros, qui cum vitae puritate in bonis operibus exercendis occupantur. Hoc est, quod ad literam diuina ipsius Maiestas dicit his verbis: In viis iustis ambulabo in medio seminarum iudicii, ut ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam, id est, si Deum inuenire cupis, per eius praecepta gradere: etenim illic eum reperies, cupientem eos dirigere, a quibus perquiritur, atque diligitur. Et hoc est quod dicit etiam David: Intelligam in via immaculata quando venies ad me, id est, tunc Deus ad hominem veniet, quando homo in eius ministerio occupatur.

Oculi autem eorum tenebantur ne eum agnoscerent. Corpus gloriosum adeo sufficiens est, ut quancunque figuram eius anima voluerit, in aliorum oculis possit causare: quanto magis illam poterat causare Christus Redemptor noster, qui verus est Deus, & sic in forma peregrini illis representatus est:

tatus est: in quo significatum est, qualem se homo erga Deum praeberet, talem se Deum erga hominem exhibere. Hi quippe discipuli peregrini a fide procedebant, & ita se Deus eis in figuram peregrini ostendit. Sic, si tu es sicus erga Deum, Deus erit sicus erga te. Facitis processiones, & dicitis Domino: Domine plue. Placet mihi, (ait Dominus) Pluite vos etiam pauperibus, qui in nomine meo in terra commorantur. Pluite vos Deo, & Deus vobis pluet. Emitte tu propter peccata tua lachrymarum imbres, & Deus super te gratiarum pluuia effunder. Rupti sunt (ait Moyses) omnes fontes abyssi magnae, & caracae celi apertae sunt, & facta est pluuia super terram. Prius dicitur fontes terrae ruptos, postea vero nubes celi apertas fuisse. Prius tu corbis tui duriciem rumpe, & postea Deus cum donorum suorum pluuia occurrat. Praecepit Helias famulo suo, ut mare versus aspiceret, animaduiceretque: utrum ex eo quicquam ascenderet, qui aspiciens, vidit nubeculam paruam quasi vestigium hominis ascendentem de mari, statimque Helias certa esse pluiam praedixit, remediumque terrae aridissimae cito aduenturum esse prophetauit. Sic utique tibi accidet, si ex cordis tui mari suspens, perfectique doloris nubes ad Deum ascenderit, statim Deus celestium beneficiorum imbres emittet, quibus tibi remedium possis adhibere: & hic est legimus sensus illorum verborum: Cum sancto sanctus eris, & cum peruerso peruerteris. Non etenim loquitur hic David de malis societatibus, sicut communiter dici solet: Sed Deum alloquitur, & sic antea dixerat: Et retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam, & secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi. Et post haec dixit: Quoniam tu populum humilem saluum facies, & oculos superbiorum humiliabis. In his omnibus vult dicere S. Propheta, quales se homines in Deum ostendunt, talem se Deum in illos praebere. Tu mitis erga Deum, Deus lenis erga te. B. Athanasius, & S. Theodoretus hanc expositionem supra dicti Psalmi assignant. Huc stylum a praetatis, & dominis oportet obseruari: humiles enim humilibus, seueros autem superbis se praebere debent. Attendite qualiter tractabat Christus Redemptor noster Scribas & Phariseos, dicens: Vae vobis Scribae, & Pharisei hypocritae. Pauperi autem Paralytico quam

Gen. 7.

29

3. Reg. 18.

30

Psal. 27.

31

Athana. & Theod.

Mart. 23.

Non cum

32 cum suauitate locutus est, dicens: Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Filium eum appellat, & benedictus sit talis Deus, qui sic humilibus fauere nouit. Non modo sic sit. Etenim potentes, diuitesque solum maximi aestimantur; tyrannorumque & eorum qui causam suam propugnare sciunt, ratio habetur.

Et ait ad illos: Qui sunt hi sermones? etc. Et respondit vnus ex illis: Tu solus peregrinus es in Hierusalem? Id est, tu solus ab Hierosolymis abfuiisti, nec ea, quae gesta sunt, perspexisti? Quae? (ait Dominus.) De Iesu Nazareno, etc. Nos autem sperabamus, quia redempturus esset Israel. Quasi dicerent, sperabamus; sed iam non est quid, aut quare speramus; de hac tanta infidelitate illos Dominus acerrime reprehendit, dicens: O stulti, & tardi corde ad credendum; & Christi filij Dei, Agne mansuetissime, nunquid Domine horum discipulorum imbecillitatem ignoras? quare igitur eos tam acriter reprehendis? fortasse enim idcirco penitus fidem amittent. Attendite fratres, in rebus fidei praecipueque cum hominibus duri cordis simulatio non habet locum: sed statim cum medicina diligenter occurrere necesse est.

33 Præcipiebat Deus, dicens: Si tibi voluerit persuadere frater tuus, filius matris tuae, aut filius tuus, siue vxor tua, quae est in sinu tuo, aut amicus tuus, quem diligis, vt animam tuam, clam dicens: Eamus, & seruiamus Dns alienis: non acquiescas ei, neque patcat ei oculus tuus, vt miserearis, & occultes eum; sed statim interficies. Sit primum manus tua super eum: & post te omnis populus mittat manum; lapidibus obrutus necabitur. O stupendum Dei rigorem! etenim præcipit, vt violenti te à fidei veritate peruertere non solum non consentias, verum ne arcanum ei obferres, nec ei parcas; sed protinus illum mortis accuses: & cum postea vniuersus populus illum voluerit lapidare: tu primus in eum lapidem mitte. Vnde quantum sit hoc malum apparet. Quapropter quamuis sancta Ecclesia diligentiam (sicut re vera adhibet) debeat adhibere in peccatorum fidelium peccatis puniendis: multò tamen diligentius illam persequuti oportet quomodo fideles credunt, infidelitatisque supplicium acriter punire, sicut & facit: merito quidem; quando enim firmum est fundamentum, ceterarum domus partes non in tanto discrimine versan-

34 tur: si enim aliquae parietum partes prosternantur, facile resuscitantur, id est, licet diabolus Christianum in peccatum aliquod faciat incidere, eiusque castitatem, patientiam, siue temperantiam deiciat, facile illi remedium potest adhiberi: Deum enim existere, coelestem beatitudinem sperandam, aeternaque inferni tormenta timenda esse, cognoscit. Si autem diabolus eius fidem deturbat, quae totius spiritualis edificationis est fundamentum, sicut ait B. Paulus: Fides est fundamentum rerum substantia, id est, fundamentum. Prostrato in terram hoc fundamento, tota haec moles in terram corrui, nec aliquod reparationis eius remedium remanet, nisi in summi fidei fundamentum iterum iaciatur. Hec autem in lumine supplicio diligentia, non solum propter damnum, quod sibi metipso, sed etiam, & multò quidem magis propter detrimentum, quod aliis infert, debet adhiberi. Statuimus hic duos peccatores, quorum alter simplicem fornicationem peccatum esse negat: alter vero peccatum mortale esse credens, simplicem ipsam fornicationem committit. Vter horum grauius peccat, maiusque damnum reipublicae affert: certum vtrique est, dicentem grauius, quam facientem peccare. Verum dicit quispiam: maius malum esse videtur facere quam dicere. Sed iste facit, ille autem dicit: ergo. Respondeo, dictum istud eò quod sit erroneum, & ex erroneo iudicio procedat, plurimorumque malorum sit occasio: multò grauius peccatum esse, diligentiorique remedio indigere. Hoc quadam similitudine clariùs apparebit. Cum nauis per medios maris fluctus hominibus onusta progreditur, vter maius malum efficit, qui consultò crura sibi confringit: an qui tabulam è naui conatur euellere, vt illac in nauim aqua introeat, & sic nauis in profundum pelagus demergatur? Apertè profectò responsio innotescit: etenim quamuis prior seipsum voluit vulnerare, in eadem naui est chirurgus, qui illi medeatur, sunt item & medicamina, atque omnia ad eius salutem necessaria. Qui autem tabulam euellit, toti naui maximè officit. Qui peccat, est qui sibi metipso vulnus infligit, sed in sancta Ecclesia sunt saluberrima medicamenta, hoc est, sanctissima sacramenta, sunt & chirurgi, hoc est, confessorij. Qui autem haereticum prædicat, atque docet, ianuam aperit, vnamque ex praecipuis tabulis auferit. Quae est fides?

36
37
38
39
N n

Hebr. 11.

Simile

40 ut illi in sanctam Ecclesiam mala sine impedimento ingrediantur. Ideo diligētissimē huic peccato remedium oportet adhiberi. Et sic Dominus in supradicto capite Deuteronomij rationem assignans, quare tali peccatori secretum non debeat observari, dicit: quia voluit te abstrahere a Domino Deo tuo, qui eduxit te de terra Aegypti, de domo servitutis: cuius etiam rei aliam causam addidit: ut omnis Israel auiliens timeat, & nequaquam ultra faciat quispian huius rei simile. Ostendit Christus Redemptor nosse se iniuria affectum quia cum ipsi iam mundum redemisset, illi tamen hoc non crederent. Hoc enim gloriosissimum ipse sibi ducit, & sic dicit per Elaiam, *Deus iustus*, & saluus non est prater me: convertimini ad me, & salvi eritis omnes fines terrarum. Et ideo dicit Dominus discipulis illis: *O stulti, & tardi corde*. Merito stulti appellantur, siquidem Dominum fuisse perpeffum, stultum esse atque indignum iudicabant: idcirco ab hominibus ardentius estimati, & honorandi. Ita Beatus Gregorius: *tantum* (inquit) Deus ab hominibus dignius honorandus est, quanto pro hominibus indigniora suscepit. Aliter enim esset quod eleganter dixit Gregorius Emissenus: ferina immanitas est Deum estimare minorem quia maiora contulit: & ideo a te minus accipiet honoris, quia plus contulit dignitatis. Attamen horum discipulorum patientia commendari debet, quia tam acrem reprehensionem submissis capitibus a quo animo pertulerunt: & postea Dominum qui eos reprehenderat ad hospitium suum instantissimē inuitavit: satis aperte in hoc talis magistri se discipulos esse demonstravit. Si illi essent sicut homines huius miseræ tempestatis, statim scipiones erigerent, & sequē iniuria affectos fuisse indicantes, Dominum percutere conarentur. Quod quidem satis malum signum est; quo circa dicitur, *Qui odit correctionem, minuetur vita*. In hoc de-43 tegitur una ex differentis, quæ sunt inter prædestinatos, & præfictos. Etenim prædestinatis si quando peccare contingit, aliquod tamen vestigium virtutis remanet, ita ut etiam in peccato commorantes bonorum hominum habeant splendorem, sicut hi discipuli qui etsi iam penē a fide recedebant, de rebus tamen sanctis loquebantur, & reprehensionem patienter audierunt, & sequē in Dominum miser-

44 misericordes præbuerunt. Reprobi verò quamvis aliquando bona operentur, atque in Dei gratiam deveniant: eis tamen virtus non videtur assidere. Contemplanini miserum Iudam, qui etsi in Dei gratia persistebat, Apostolusque erat & miracula faciebat, nihil tamen illorum ei coaptatum esse, neque mente confedisse arbitrator, ilūque diabolicum aspectum habuisse suspicor. Contingit ali-45 quando iuvenem ex patris sui nobilis domo proficisci, qui omni urbanitate ab eo fuerat instructus & in tantam calamitatem postea devenit, ut fabri ferrarii servitutus acquiescat: illic autem horrore coopertus, & quasi carbo denigratus tale habet ingenium, atque aspectum, quem qui attentē consideraverit, dicet: Non utique es tu filius fabri ferrarii. Sic etiam filius Dei etiam in peccato existens pauperibus subuenit, divinum verbum gaudet audire, certamque filij Dei habet apparentiam. Homo autem infimæ conditionis etsi plurimas divitias acquirat, purpuræque ac pretiosis vestibus induatur, nihil illorum ei assidet: & sic statim dicetis: Profecto non es tu vir primarius, sed abiectionis conditionis, nihil enim istorum tibi applica-46 tur. Sic etiam reprobi quamvis virtutes operentur, nequaquam tamen eorum animis assidere videntur. De his dicitur: Factum est vulnus lævum, & pessimum in homines, qui habebant characterem bestiarum: etenim statim quales sunt signis ostendunt.

Dicit eis ulterius Dominus: *Nonne hæc oportuit Christum pati, Et ita intrare in gloriam suam?* O quam terribilia hæc verba sunt fratres! Non animadvertitis Dominum, ut in suammet gloriam ingredietur, dicere sibi convenire labores perpetuos autem voluptates dicere, nosque perquirentes, illisq; fruētes in alienam gloriam intrare conamini: id maximā stultitiā, atque impudēciam! Atque ideo etiam dicit hoc sibi convenire, quia tibi o peccator necessarium erat. Et propter nimiam charitatem, qua te diligit, quod te oportet, dicit sibi convenire. Una autem ex causis, ob quas nos per labores in cælum oportet intrare, est, ut postea nobis iucundior sit gloria. Sicut tibus post maximam famem suavior est. Hæc triduo perdices, & postea iam videntur tibi non sapere: ieiunia triduo pane, & aqua, & postea videbis quā suavis tibi erit quicunque cibis.

43 cibus. Hac industria vsus est Ioseph cum fratribus suis
Gen. 44. qui antequam sese illis fratrem eorum esse reuelaret, eos
molestia affecit, volens, vt furti accularentur, atque ille in
cuius sacco scyphus repertus est, vinctus remaneret. Hæc
autem omnia fecit, vt cum postea eum fratrem suum el-
se cognoscerent, maiori lætitia afficerentur. Hoc signifi-
cavit ad literam David dicens: transiimus per ignem, &
Psal. 65. aquam, & eduxisti non in refrigerium, atque etiam hoc fit
Apo. 7. ad maiorem gloriæ coronam. Beatus Ioannes dicit se vi-
disse turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat,
stantes in circuitu agni, habentesq; palmas in manibus suis:
49 & clamabant voce magna dicentes: salus Deo nostro. Et
accesit ad eum vnus ex illis, & dixit: quid tibi de hac mul-
titudine videtur, non sunt decoris? scito igitur quod hi sunt
qui venerunt ex magna tribulatione, & luerunt stolas suas
in sanguine Agni, id est, nullus est hic ex omnibus quos
perspicis, qui non magno cum labore gloriam cōpararit.
Equis est ergo qui arbitretur se in gloriam ascensurum,
palmamq; præ manibus esse habiturum, quod est victoriæ
signum, si in hoc seculo nulli tentationi resistit, nec con-
tradictionem aliquam tolerauit? Cōsolamini ergo fratres
50 charissimi cū Dominus aliqua vos tribulatione affixerit,
siquidem vos in via statuit, qua ad cœlestem beatitudinem
iter fieri consuecit, & vna ex maximis querelis, quas diui-
na ipsius Maiestas aduersus homines habet, hæc est, quod
ferè omnes per ianuam, qua ipse ingressus est, intrare re-
cusant. Et sic dicit per David, Veruntamen pretium meum
Psal. 61. cogitauerunt repellere, ego autem in siti cucurri, & dire-
xi. Præcipua hominum cura est, quomodo famem, sitim,
paupertatem, ignominiamque effugiant, & quomodo reij-
51 ciant pretium, quo cœlestis gloria emittitur, quoque diuinus
hic Dominus corporis sui beatitudinem comparauit. Ea
propter mare prætereunt, mundumque euertunt, & ad vl-
timas vsque orbis regiones peragrarè consuecunt, vt di-
uitias, honores, tranquillitatemque adipiscantur. Non sic
Dominus, non sic, sed præ ardentissima siti, qua sanctissi-
mi corporis sui glorificandi flagrabat, celerrimè cucurrit,
nec perstitit, quousque ad crucem peruenit. Et ideo dicit
in siti cucurri, & direxi. Etiam intelligi potest quod ad
triumphandum de diabolo, & spolia, quæ habebant, ab eo
auferet

auferet, oportuit illum hæc pati. Prædixerat David, Deus 52
conteret dentes eorum in ore ipsorum: molas leonū con-
fringeret Dominus. Cū dux violenter in urbem aliquam
conatur introire, ad portas fortissimas confringendas, pe-
tram machina, vulgo [trabuco.] erigi, posteaq; magno
impetu illam præcipitari iubet, & sic ostia confringuntur.
Per portas inferni difficilis vtrique erat ingressus, earum
enim vices erant diaboli dentes, quæ sunt eius vires, &
potentia. Erecta autem fuit Petra, qui est Christus in cru-
cis machina, vt per mortem excidens gloriosa eius anima,
diuinitatisq; plena ad inferos descenderet, istosq; Sathanz
53 dentes, atque potentiam confringeret. Et sic de illis trium-
phauit. Et quemadmodum, qui fortes habet dentes omnia
potest comedere, quantumcunque durus sit cibus: post-
quam autem dentes eius confracti sunt, nullum durum ci-
bum nisi mollem mandere potest. Sic diabolus cū ante-
quam Christus Redemptor noster moreretur, fortes ha-
beret dentes, omnes edebat, boni, & mali in inferos (etsi
ad diuersa loca) descendebant: tam duos, quam molles,
hoc est tam pœnitentes, quam impœnitentes omnes deu-
orabat: postquam autem eius dentes à Domino confracti
sunt, nequit duos cibos, hoc est viros, asperæ vitæ, pœ-
nitentiaq; deditos, & virtute præditos deuorare. Sed mol-
les tantum escas, qui sunt homines voluptatibus indulgen-
tes, & carnales, manducat. O infelices, qui opiparam men-
sam, mollia lectula, suauia vestimenta perquiritis, hæc
54 omnia facientes disponimini, vt diabolus vos mandere, &
in stomachum suum, qui est infernus, facilius valeat in-
troducere.

Et incipiens à Moyse. Id est, à libris Moyfi: Interpreta-
batur illis in omnibus scripturis quæ de ipso erant. Et de se tan-
quam de tertio loquens diceret (credo) illis quid signifi-
cauerit Moysen bis petram virga percussisse, & secundo
ictu aquarum fluentia ex illa prorupisse: qua vniuersus po-
pulus Israël sitim extinxit. Et quare Deus hoc modo eis
55 aqua concesserit: num quod non posset pluendo, non verò
Petrae ictibus eos aquis saturare? quod si ictibus, quare non
priore, sed posteriore aqua profiliuit? Scitote (diceret Domi-
nus) quod hæc omnia significabant quod cū genus hu-
manum per desertum huius sæculi magna redemptionis
Na 5

Psal. 57.
Simile.

Simile.

54

Exod. 17.
Psal.
77.

55

36 siti fatigatum pergeret (etenim hac siti aestuans dicebat
Esai. 45. Esaias : torate coeli desuper, & nubes pluant iustum) ad
tim istam extinguendam populus Mosâicus per Moysen
Ioan. 8. significatus bis lapidem percussurus erat. Petra enim, qui
Matt. 2. est Iesus Christus filius Dei, vno ictu percussa fuit, videli-
cet vniuerso genere opprobriorum, quæ illi dicta sunt, cum
Samaritanus, & moniacus, & incantator appellaretur. Hoc
autem priori ictu non profluit aqua: etenim noluit Do-
minus sibi illatis ignominiiis solummodo mundum redi-
mere. Altero igitur ictu percussus est, quod fuit tormen-
torum genus, quo sanctissimum eius corpus ictum atque
37 contortum fuit. Et hoc ictu eius sanguis effusus est, vitæ
illi adempta fuit, & redemptionis aqua defluxit. O beatorum
illos, qui ex tam pretiosa aqua bibunt, & ex tam singulari
beneficio fructum percipere norunt.

Præterea (diceret Dominus) quidam significauit il-
lud Exod. 4. cum Moyses manum in sinum induxit, lepraque
coopertam illam protulit, iterumque illam inclussit, & sana
reduxit. Hæc manus significauit Maximum istum propheta-
tam, de quo loquimur, qui est vnigenitus filius Dei. Hanc
manum postulatuit David dicens: mitte manum tuam de
alto. Hæc autem manus introiuit primò in sinum purissi-
morum viscerum sacratissimæ genitricis eius, & illinc hu-
manarum poenalarum lepra id est, humanitate operata pro-
diuit: & sic lepra, & vulneribus repleta postremò in sepul-
chri sinum ingressa fuit cum corpore, vnde sana, & glorio-
sa exiuit, cum mirabiliter resurrexit. Et sic eis significatio-
nem vitæ, operum, atque verborum, Sanctorum Patriarcharum,
atque prophetarum declarabat.

Cumque Emaus ab Hierosolymis ferè octo millia pas-
sum abesset, & Dominus resolutè loqueretur, illa solam
referens, quæ instituto conuenirent, satis longum tempo-
39 ris spatium fuit ad plurima recensenda. Quod autem effi-
caciùs diceret, esset (credo) admirabilis illa obediētia Isaac.
Etenim hæc est singularis, & inter ceteras longè pulcherrima
Domini figura. Pro quo nota Iosephum dicere, cum
Patriarcha Abraham sacrificium illud voluit immolare,
filium eius Isaac triginta annorum fuisse: quod satis ostendit
sacratum textum in his verbis: tulit Abraham ligna holocausti,
& imposuit super Isaac filium suum, Et siquidem li-
gua de

gna deferre poterat, quæ hominis corpus concremare suf-
ficerent, bene colligitur illum iam fuisse virum perfectæ
ætatis. Cumque adaptatè lignis iam ambo soli in montis fa-
stigio morarentur, dicit Iosephus Abraham decreuisse fi-
lio suo loqui: nam videns Isaac patrem suum eum iugu-
landum, aut vincendum apprehendere, posset dicere: de-
lirus, atque insanus est pater meus. Quis enim pater filio
suo siue bono, siue malo tale vnquam fecit? Sanius vtique
est illum à me tanquam amentem alligari. Quamobrem
compositis iam lignis cum maxima cordis amaritudine
filium suum alloqui cepit, dicens: Fili dulcissime, optime
nostri, quem modum in ortu tuo habuerim: etenim ego
senex eram, mater verò tua sterilis, quæque me ætate quasi
adæquabat: & sic tu verè per miraculum, Deique beneficiū
nator es, nec te latet me esse prophetam, Deumque mihi re-
uolasse ex te totius mundi Redemptorem esse nasciturū,
generationesque innumeratas, quæ ex te descēsuræ sunt, mihi
prædixisse. Nunc autem fili mi, cum ego Deum tantopere
diligam ipse mihi præcepit, vt te in hoc monte sibi sacifi-
cem. Ego verò hoc velle debeo, tuque idem patienter ferre
teneris. Nec verò dubito Deum, quæ mihi promissit, esse
completurum. Morti tua nobilissima existeret enim pri-
mus es, qui vt Deo obtemperes, mortem subis, quique pri-
mus Deo immolatus in altari occumbis. Iuuenis autem
cū esset deuotus, atque fidelis, viriliter patri suo respon-
dit dicens: pater mi diuinam voluntatem in omnibus ad-
impleri. Deoque semper oportet obediri. Ne verò ego
præ mortis rabie stultum aliquid faciam me, pater mi po-
dibus, manibusque victo, postquam ego super ligna con-
sedero. O admirabilem obedientiam! O singularem pa-
tientiam, o mirificam viri sancti charitatem, o quanta est
hæc confusio iis, qui nunc in lege gratiæ viuimus cum
maioribus Dei beneficiis victi teneamur, quibus tamen
illi in Dei ministerio tantopere præstiterunt. Ecce super-
ni Redemptoris obedientiam, qui grauissimo crucis pon-
dere onustus usque ad montis fastigium perrexit: postea
verò super ipsam crucem libenter extēsus: quoniam obla-
tus est quia ipse voluit, illic se vinciri, atque crucifigi inef-
fabili charitate, & obedientia passus est. In illo sacrificio
non est occisus Isaac, sed aries, quem vidit Abraham inrer
vepres.

- 64 vepres. Sic etiam in hoc sacrificio non est mortuus Iesus qui significat risum, quia verbum diuinum est risus, & gaudium Angelorum: non enim mortuum est verbum quatenus verbum, sed occisa est humanitas illa, quæ illi inter spinas, clauos, & inter tormenta morabatur. Hæc omnia dicit S. Euangelista, *Quæ de ipso scripta erant. Et appropinquauerunt Castello quod ibant, & ipse finxit se longius ire.*
- Augst.* Augustinus dicit, Dominum cum non discederet, taliter se posuisse, vt proficisci videretur: hoc autem, vt occasione haberent misericordie, gratitudinisq; sue detegere, sicuti
- 65 fecerunt, quandoquidem coegerunt illum dicentes: *Mane nobiscum, quoniam aduersperascit. & inclinata est iam dies.* Sic vos fratres charissimi cum pauperibus facere oportet, ne expectetis, quoadusque vos rogent, vos illos cogitare debetis, vt in domo vestra excipi velint. Hinc etiam orationem discite, quam vos assiduò facere oportet in hoc tempore, dicentes sicut hi peregrini: *Mane nobiscum Domine, quoniam aduersperascit, & inclinata est iam dies.* Quando dies finiri vult, maximè fiunt umbræ: & siquidem nunc vniuersus fere mundus errorum atque hæresum umbris coopertus est, signum est diem vitæ nostræ super terram finiri velle. Dominus enim dixit, cum venerit filius hominis, putas inueniet fidem super terram: siquidem ergo tam propè exitum sumus, ad Deum efficacissimè proclamemus dicentes: *Mane nobiscum Domine, nunc cum tanta necessitate premimur. Idcirco vobis tota hæc quadragesima prædicaui, vt per veram penitentiã ad hunc diuinum hospitè excipiendum disponeremini, v. maneat vobiscum in æternum. Ego vos sanctissimæ Trinitatis nomine adiuro, perq; sacratissimam huius Domini, qui tantopere nos diligit, atque dilexit, vitam pretiosissimamq; mortem atq; gloriosissimam resurrectionem, ante singulorum pedes prostratus exoro, vt in incepta virtute perseueretis, nec retrorsum regrediamini, neque tantã iniuriã inferatis Domino, cui or tantisq; beneficiis deuincti estis: nec illi domibus vestris expellatis, nec sitis sicut canes. Est canis vescens carnibus asinini cadaveris, cumque viator præterit eum lapidibus deterret, canis autem illius cruore delibutus paulisper ab eo recedit: postquam autem viator longè secessit, sicut antea canis ad cadaver reuertitur. O concubinarie,*
- Luc. 18.*
- Simile.*

binarie, & turpis sensualis, & usurario, &c. qui carnalitatibus istis vesceris, animamq; tuam istis sceleribus coinquas, proclamauit ad te prædicator, lapidèsq; in te diuinarum comminationum immisit: quibus perterritus paulisper à turpi viuendi ratione recessisti, siue quia te conscientia tua remordebat, siue quia erat quadragesima, & hominum pudore confundebaris: Transacta autem quadragesima, finita prædicationum assiduitate, quasi viator prætereunte ad illum cruorem quasi canis ad cadaver reuerteris. Ne sic facias fratres charissimi, per reuerentiã Dei vos deprecor, & canibus similes efficiamini, siquidem homines rationis participes, & Christiani estis, diuinãq; præmia speratis.

Diuinæ maiestati perseuerãter inseruite, in vobis per gratiam Dominum excipite, quò postea cum ipso in perpetuum habitaturi in cœlestem gloriam conscendere mereamini. Amen.

